

CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE

CONTINUATA.

Vol. XLIV.]

LAONICUS CHALCOCONDYLAS.

Ⓒ BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXLIII

LAONICUS
or Nicolaus
CHALCOCONDYLAEUS
or Chalcondyles
ATHENIENSIS

HISTORIARUM LIBRI DECEM

EX RECOGNITIONE

(August) IMMANUELIS BEKKERI.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXLIII.

IMMANUELIS BEKKERI

P R A E F A T I O.

Laonicus Chalcocondylas ut argumenti peregrini copia et varietate ad legendum allicit, ita lectu ingratus est, emendatu difficilis. cui cum liceret plane et dilucide loqui, eoque uti sermone quo *Ducas* et *Phrantzes* usi etiamsi non delectant at intelliguntur, maluit *Herodotum* aemulari. itaque dum *Iunonem* captat, a nube adeo decipitur ut saepe ne ipse quidem quid dicere velit nosse videatur. quid quod multis in locis, eluctantium verborum parum compos atque iudicio suo diffidens, unam eandemque rem binis ternisve modis non tam effert quam conatur et experitur efferre? talibus locis quid vis facere criticum? quemne scriptor defugerit vocum et locutionum delectum, eum ad suum arbitrium libidinemque instituat? audax facinus nec cuiquam facile placitum. relinquat igitur, qualia acceperit, congesta eodem non bene iunctarum discordia semina rerum? relinquet sane taediumque feret.

Quod non tulit *b. Hamakerus*. is enim cum propter insignem, qua excellebat, litterarum Orientalium scientiam maxime omnium annalibus Turcicis edendis et illustrandis idoneus esse videretur, commissum sibi a *Niebuhr* *Laonicum* non invitus

recepit et variis lectionibus suisque coniecturis ac notis instruere coepit, mox propius cognitum simulque desperatum de manibus deposuit neque attigit amplius, donec fastidio suo immortalis hereditatem molestiae mihi transmisit.

Variae autem, quas memoravi, lectiones tum ex codicibus Regiis a Fabroto collatis petitae sunt, tum ex apographo Tubingensi, cui index

Νικολάου Χαλκονδύλου ιστορικόν, ὅθεν τε ἤρξαντο οἱ αὐθένται τῶν Τούρκων καὶ πράξεις αὐτῶν καὶ ἀνδραγαθήματα ἕως τῶν ἀνδραγαθημάτων τοῦ μεγάλου αὐθέντου τοῦ Μεχμέτεω.

studiosi iuvenes, docti et boni, mihi M. Martino Crusio, Tubingae utriusque linguae doctori, amicitiae ergo descriptum, mensibus Martio et Aprili, anno 1575.

exemplar ipsum nimis per se fuit mendosum, et nos de industria sumus id imitati.

utrumque genus non exhauriendum mihi putavi, sed delibandum: nam ubi codex aliquis *ταύτη* habeat pro *ταύτη*, ubi *ἐκ τοῦ εικότου* legendum proponatur pro *ἐκ τοῦ εικότως*, id vero nosse cuius tandem potest interesse?

Subiungit editio Parisiensis et Annales sultanorum Othmanidarum a Leunclavio Latine versos et eiusdem Pandecten historiae Turcicae; quibus facile careas post Hammerianam imperii Osmanici historiam.

Scrib. Berolini d. 25 Oct. a. 1841.

C. A. FABROTUS LECTORI.

Editioni novae Laonici Chalcocondylae multum accessit, candidè lector: non enim clam te est eos qui priorem curarunt vel inemendatis codicibus usos, vel operarum negligentia bene multa menda in eam irrepsisse. hinc lacunae plures, quas ex Regiis codicibus supplevimus; hinc pleraque corrupte edita, quae fidem meliorum codicum secuti quantum potuit emendavimus. varias etiam lectiones e duobus manu scriptis codicibus excerptas in ora exhibemus, quibus interdum quae in priore editione adscriptae erant confirmantur. et utique tamen laudanda eorum opera qui primi Graeca ex veteribus codicibus Palatinis in lucem protulerunt, quae interpres non ediderat. Ioannes Balthasar Baumbachius, Graecae et Hebraeae linguae professor Heidelbergensis, studium et operam suam impenderat ut emendate Laonicus ederetur. sed id librorum fatum esse videtur, ut in vitiosos codices fere incidant qui primi Graecum vel Latinum auctorem publicant. et quae postea meliores nacti sunt codices, feliciores quidem sunt, minime autem ad rem litterariam iuvandam proniores. de nomine vero auctoris non convenit: nam alii Chalcondylem, alii Chalcocondylem appellant. Regia exemplaria Χαλκοκωνδύλην habent tam in libri epigraphe quam p. CLXXXI d, ut quo nomine censerì debeat certo definiri non possit propter codicum varietatem. utro autem nomine eum indigitemus, multum laborandum non est.

Praeterea nova quaedam Graecobarbara occurrunt apud Laonicum et Ducam, quem e tenebris eruit eruditissimus vir Ismael Bullialdus. ea nos glossario adhibito explicuimus, non hinc inde auctorum locis emendicatis, sed fere ex libris ha-

*ctenus ineditis prolatis: semper enim curae nobis fuit ut e penu mere nostra depromeremus quod auctori, quem illustrandam suscepimus, inserviret; et certum est, si quando prodierit lexicon Byzantinum, in quo vocabula difficiliora ac Graeco-barbara, quae in omnibus historiae Byzantinae scriptoribus occurrunt, explicabuntur, posse nos accessione nova congeriem illam locupletare. ea de re tamen penes eos, quorum opera lexicon illud in lucem exhibit, per me arbitrium esto. verum quidem est, ex quo historiae Byzantinae editioni praeesse coepi, de lexico Byzantino edendo cogitasse, sed nolo viris doctissimis occasionem hanc de re publica litteraria bene merendi praeripere. glossarium hoc nostrum *) mox sequetur alterum in Constantini Manassis Annales, in quo conscribendo eadem diligentia usus sum qua in caeteris componendis. interim hoc utere, si tanti est, et vale.*

*) Glossarii Fabrotiani pars maior aut Ducam aut chronicon Ducae subiunctum illustrat; quae nunc cum Laonico edi non potuit. Laonici glossae in indice historico reperientur. I. B.

ΛΑΘΝΙΚΟΤ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΡΛΟΤ

ΑΘΗΝΑΙΟΤ

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΔΕΚΑ.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ *)

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΡΩΤΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER PRIMUS

CONRADO CLAUSERO Tigurino Interprete.

Λαόνικος Ἀθηναῖος τῶν κατὰ τὸν βίον οἱ ἐς Θέαν τε καὶ ἀκοήν ^{Par. 1}
ἀφιγμένων ἐς ἱστορίαν ξυγγέγραπται τὰδε, ὥστε δὴ τοῦτο ^{Ven. 1}
χρέως ἐκτινῶναι τῇ φύσει, ἅμα οἰόμενος καὶ μηδὲν αὐτῶν
ἀελεῶς ἔχειν ἐς τοὺς ἐπιγιγνομένους, ξυνενεχθέντων, ὡς ἐμοὶ
5 δοκεῖ, οὐδαμῇ ἐλασσόνων τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ποτὲ γέ-

*) Λαόνικου Χαλκοκονδύλου ἱστορίαι τῶν Ἀγαρηνῶν βασιλέων
ἦγον τῶν Οὐιουμάγων R i. e. codex Regius Paris. 1. ἐς ἐπι
θέαν vel ἐς ἐπιθέαν libri 3. οἰόμενος H (i. e. Hamakerus).

Laonicus Atheniensis, quae visu quaeque auditu percepit, cum ad-
huc in vivis foret, litterarum monumentis mandare statuit, partim
quidem ut naturae gratiam debitam referret, partim vero quod pu-
taret nihil non illorum memorabile visum iri posteris. complectitur

νομένων μνήμης ἀξίων. τῆς τε Ἑλλήνων φημί τελευταίης τὰ
 ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἐπισυμβεβηκότα, καὶ Τούρκων ἐπὶ μέγα
 δυνάμεως καὶ ἐπὶ μέγιστον τῶν πώποτε ἤδη ἀφικομένων.
 ἀφ' ὧν δὴ τὴν τοῦδε τοῦ βίου εὐδαιμονίαν ἐπὶ τὰναντία φε-
 P.2 ρομένην ἐπιλεπόμενος ἴσχειν αὐτῇ καὶ ἄλλοτε ἄλλως, θέμις 5
 ἡγοῦμαι εἶναι περὶ ἀμφοῖν τούτοις μνήμην ποιεῖσθαι οὐκ
 ἀεικῆ. ξυγγραφὴν δὲ τήνδε ἀποδεικνύμενοι ἐπιμνησόμεθα
 καὶ περὶ ἄλλων τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην γενομένων, οὐκ
 ἀμφὶ τόνδε τὸν ἐπ' ἐμοῦ χρόνον, οἷς τε αὐτὸς παρεγενόμεν
 θεασάμενος, καὶ τὰλλα ἀπὸ τε τοῦ εἰκότος, μάλιστα δὲ συμ-10
 βαλλόμενος, καὶ ὡς ἔτι παρὰ τῶν τὰ ἀμείνω φρονούντων
 ἐδόκουν πυθέσθαι περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ἢ ἂν μάλιστα ἔχοι ὡς
 ἀσφαλέστατα ἐπὶ τὸ ἄμεινον ἀληθείας εἰρησθαι. μηδὲ ἐκεῖ-
 νό γε πάνυ ἐκπαύλως ἔχον ἡμῖν, ὡς Ἑλληνικῇ φωνῇ ταῦτα
 B διέξιμεν, ἐπεὶ ἦγε τῶν Ἑλλήνων φωνῇ πολλαχῇ ἀνὰ τὴν οἰ-15
 V.2 κουμένην διέσπασται καὶ συχναῖς ἐγκαταμέμικται. καὶ κλέος
 μὲν αὐτῇ μέγα τὸ παραντίκα, μεῖζον δὲ καὶ ἐσαυθίς, ὅποτε
 δὴ ἀνὰ βασιλείαν οὐ φαύλην Ἑλλήν γε αὐτὸς βασιλεὺς καὶ
 ἐξ αὐτοῦ ἐσόμενοι βασιλεῖς, οἳ δὴ καὶ οἳ τῶν Ἑλλήνων πατ-

8. οὐκ delet H 10. εἰκότως P (i. e. editio Parisiensis). quam
 ubi solam appello, cum ceteris libris consentit.

enim hoc opus, ut mea fert opinio, res gestas famâ nequaquam mi-
 nores illis quae unquam in universo isto terrarum orbe contigisse
 memorantur. duo autem continet, Graecorum regni interitum, et quae
 mala in ipsum redundarunt, nec non Turcos, qui brevi in tantas cre-
 verunt opes ut opibus et potentia mortales omnes, qui unquam fuere,
 longo intervallo infra se relinquant. qui quamvis nunc rerum po-
 tiantur et praesentis vitae felicitatem conturbent et in diversum ab-
 rripiant, tamen censeo fore, ut et meum calculum adiciam, tempus,
 quo res ipsorum in contrarium vergant. de utrisque tamen, Graecis
 pariter et Turcis, historiam contexere non arbitror iniucundum fore.
 historiam autem istam conscribentes faciemus mentionem et aliorum
 quae in orbe acciderunt, nec tamen meo tempore, ut quibus inter-
 fuerim oculatus testis. caetera vero, non secutus verisimiles conie-
 cturas, nec ut acceperim ab his qui magis sapere videbantur, tradam:
 verum, ut historiae series tuto feratur, ea adducam quae quam pro-
 xime ad veritatem accesserint. nec nobis vitio vertatur quod Graeca
 lingua operi isti adhibetur, si quidem ea hodie per totum quasi or-
 bem est dispersa, et nationibus omnibus fere immixta conspicitur;
 cuius gloria cum sit excellens, excellentior tamen accedet, quando
 regno alicubi haud contemnendo praesuerit rex Graecus et qui ex
 eo nascentur reges, aut quando Graecorum filii in unum collecti pa-

δες ξολλεγόμενοι κατὰ σφεῶν αὐτῶν ἔθιμα ὡς ἡδίιστα μὲν σφίσιν αὐτοῖς, τοῖς δὲ ἄλλοις ὡς κράτιστα πολιτεύοντο.

Ἕλληνες μὲν οὖν ὅσα ἀποδεικνύμενοι ἔργα μεγάλα τε καὶ περιφανῆ ἐπὶ μέγα ἀφίκοντο κλέος κατὰ τε ἄλλα καὶ 5 Εὐρώπην καὶ δὴ καὶ Αἰβύην, ἐπὶ Γάγγην τε καὶ Ἰκκαυόν καὶ ἐπὶ Καύκασον ἔτι ἐλαύνοντες, ἐπὶ ταῦτα δὲ προσεληλυθότων ἄλλων τε πολλῶν καὶ δὴ καὶ Ἡρακλέους καὶ ἔτι πρότερον Διονύσου τοῦ Σμελέης υἱός, καὶ πρὸς γε ἔτι Λακεδαι- C μονίων καὶ Ἀθηναίων, μετὰ δὲ ταῦτα Μακεδόνων τοῦ βασιλέως καὶ τὴν τούτου ὕστερον ἡγεμονίαν ἐχόντων, πολλοὶ πολλαχῆ ἕκαστα, ὡς ἐγένοντο, ἄλλοι ἐπιμνησάμενοι καὶ συνεγράψαντο. Ἕλληνες μὲν οὖν ταῦτα διεπράττοντο ἐπὶ πολὺ ὡς μάλιστα τοῦ χρόνου διαγενόμενοι καὶ ἐπὶ συχνὰς γενεὰς 15 τὴν ἀρετῆς ἐνδεῶ σχόντες ἀπανταχοῦ, ξύμμετρον δὲ οὐδαμῶ. ἐπὶ τούτων τε γὰρ πολλαχῆ ἀνὰ τὴν οἰκουμένην εὐδαιμοσύνην, Ἀσσυρίους μὲν τὸ παλαιότατον ἐπυθόμεθα, ἀκοῆς ἐπὶ τὸ μνήμης μακρότατον ἀφικόμενοι, ἐπὶ τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχὴν προσεληλυθέναι, μετὰ δὲ ταῦτα Μήδους ἐς τοῦτο κα- D θισταμένους ἡγησαμένου Σαρβάρου τοῦ Σαρδαναπάλου Ἀσσυρίων βασιλέως τὴν ἡγεμονίαν ἀφελομένου, ὕστερον ὑπὸ Περσῶν τὴν βασιλείαν ἀποβαλεῖν ἡγουμένου Κύρου τοῦ Καμβύσεω, καὶ Πέρσας τὸ ἀπὸ τοῦδε ἐπὶ μέγα χωρῆσαι δυνα-

10. καὶ τῶν τῆν ?

trio more res publicas sibi quam iucundissime administraverint, reliquis vero quam potentissime imperaverint.

Graeci quidem praeclearis facinoribus editis quo pacto ingentem sibi pepererint gloriam, et quemadmodum inter caetera etiam in Europam Libyamque venerint, Gangem Oceanumque adierint, cum ad ista loca processerint alii plurimi, quos inter Hercules et ante hunc Bacchus Semeles filius, praeterea Lacedemonii et Athenienses, postea Macedonum rex eiusque successores, et quo ordine singula haec gesta sunt, plurimi annalibus condiderunt. Graeci autem praecipue hunc laborem sibi delegerunt, quia prae ceteris tempore longiore durarunt, fortunamque virtute vacuam, nunquam tamen moderatam plurimis generationibus obtinuerunt. his praeterea per totum orbem prospero rerum successu utentibus, comperio Assyrios, gentem antiquissimam, memoriam sui facientes longissimam, Asiae imperium occupasse. dein Medos ad Asiae imperium subvectos, duce Sarbare (quem Iustinus Arbactum et Arbacen vocat) Sardianapalium Assyriorum regem regno deturbantes. sed Asiae monarchiam tandem amiserunt, victi a Cyro Persarum rege. at hinc Persarum reges adeo in immensum aucti sunt ut etiam in Europam traiecerint. deinde haud

μεως, τὰ τε ἄλλα καὶ ἐς Εὐρώπην διαβάντας. μετὰ δὲ ταῦτα
 ὕστερον οὐ πολλὰς γενεαῖς Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππου, Μα-
 κεδόνων βασιλέα, Πέρσας ἀφελόμενον τὴν ἡγεμονίαν καὶ Ἰν-
 δοὺς καταστρεψάμενον καὶ Λιβύης μοῖραν οὐκ ὀλίγην, πρὸς
 δὲ καὶ Εὐρώπης, τοῖς μεθ' ἑαυτὸν τὴν βασιλείαν καταλιπεῖν, 5
 ἐς ὃ δὴ Ῥωμαίους ἐπὶ τὴν τῆς οἰκουμένης μεγίστην ἀρχὴν
 P. 3 ἀφικομένους, ἰσοτάλαντον ἔχοντας τύχην τῇ ἀρετῇ, ἐπιτρέ-
 ψαντας Ῥώμην τῷ μεγίστῳ αὐτῶν ἀρχιερεῖ καὶ διαβάντας ἐς
 Θρακίην ὑφηγουμένου ἐπὶ τὰδε τοῦ βασιλέως, καὶ Θρακίης ἐπὶ
 χώραν ἣτις ἐς τὴν Ἀσίαν ἐγγυτάτω οἰκεῖται, Βυζάντιον Ἐλ- 10
 ληνίδα πόλιν μητροπόλιν σφῶν ἀποδεικνύνας, πρὸς Πέρσας,
 ὑφ' ὧν ἀνήκεστα ἐπεπόνθεισαν, τὸν ἀγῶνα ποιῆσθαι, Ἑλλη-
 νὰς τε τὸ ἀπὸ τοῦδε Ῥωμαίοις αὐτοῦ ἐπιμιγνύνας, γλωττιαν
 μὲν καὶ ἦθη διὰ τὸ πολλῶ πλέονας Ῥωμαίων Ἑλλήνας αὐτοῦ
 ἐπικρατεῖν διὰ τέλους φυλάξαι, τοῦνομα μέντοι μηκέτι κατὰ 15
 τὸ πάτριον καλουμένους ἀλλάξασθαι, καὶ τοὺς γε βασιλεῖς
 B Βυζαντίου ἐπὶ τῷ σφῶς αὐτοῦς Ῥωμαίων βασιλεῖς τε καὶ
 αὐτοκράτορας σεμνύνεσθαι ἀποκαλεῖν, Ἑλλήνων δὲ βασιλεῖς
 οὐκέτι οὐδαμῇ ἀξιοῦν. τοὺς μέντοι Ῥωμαίους ἐπυθόμεθα
 καὶ αὐτῶν ἀρχιερέα τὸν μέγιστον, οὐκ ὀλίγα ἄττα κατὰ τὴν 20
 θρησκείαν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν διενεχθέντας, διακεκρισθαι τὰ
 τε ἄλλα ἀφ' Ἑλλήνων, καὶ δὴ καὶ βασιλέα Ῥωμαίων ἐπιψη-
 φιζομένους, ὅτε μὲν ἀπὸ Γαλατῶν ὃ τὲ δὲ ἀπὸ Γερμανῶν,

1. διαβάντες P: corr H
 δία] τὰ P

10. φέκεται P. quae ita solet

14.

multis saeculis post Alexander Macedonum rex, erepta Persis Asiae monarchia, Indis devictis, Europae Asiaeque parte haud poenitenda debellata, suis reliquit imperium. exinde Romani cum essent nacti imperium in orbe longe lateque maximum, tenentes fortunam virtuti aequilibrem, commiserunt Romam pontifici maximo. ipsi vero ductu Caesaris transierunt in Thraciam; et in ea regione ubi Asiae proxima est, Byzantium urbem Graecam, (quae nunc Constantinopolis est) Thraciae metropolim constituentes, cum Persis, a quibus gravissime adfugebantur, plurima praelia fecerunt. Graeci autem ex eo tempore Romanis commixti, cum his aliquanto plures numero essent, linguam suam patriosque mores ad finem usque constanter retinuerunt. nec tamen patrium nomen ipsis remansit, verum mutatum est: nam Byzantii reges non amplius istud nomen gestaverunt, sed magna cum veneratione se ipsi Romanos imperatores et Caesares, nec Graecorum reges, nuncupaverunt. Romanos quidem accepimus, et ipsorum pontificem maximum, cum longo tempore concertassent cum Graecis in Christianae religionis quibusdam articulis, tandem a Graecis defe-

ἐς τὸνδε αἰεὶ τὸν χρόνον ἀποδεικνύναι· διαπρεσβεύεσθαι δὲ
 αἰεὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, οὐκ ἔστιν ὅτε διαλείποντας, ὥστε τὰ
 ἐς Θρησκείαν σφίσι ξύμφωνά τε καὶ ξυνηδὴ καταστῆσαι ἀλ-
 λήλοις, κατὰ ταὐτὸ ξυνιόντας. καὶ μέντοι Ἕλληνας μὴ ἐθελῆ-
 5 σαι Ῥωμαίοις διὰ χρόνον συμφερομένους τὰ πάτρια σφίσι C
 καθεστῶτα συγγέαι. καὶ ἀπὸ ταύτης δὴ τῆς διαφορᾶς συ- V. 3
 γχοῦς τε τῶν ἑσπερίων καὶ δὴ καὶ Ἐνετοῦς, ἀνάγοντος ἐπὶ
 ταῦτε τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιερέως, στόλῳ στρατεύεσθαι μεγάλῳ
 ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἐπιόντας ἐς τὸ Βυζάντιον ἀφικέσθαι
 10 καὶ τὴν πόλιν κατὰ κράτος ἐλεῖν. βασιλέα τε Βυζαντίου καὶ
 Ἑλλήνων τοὺς ἀρίστους οἴχεσθαι διαβάτας ἐς τὴν Ἀσίαν,
 ἀφικομένους δὲ ἀποδεικνύναι σφίσι Νίκαιαν τὴν Ἑλληνίδα
 πόλιν, τὰ βασίλεια ἐν αὐτῇ ποιουμένους. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ
 πολλοὺς ἔτι σιν ὕστερον ἀπολαβεῖν τε αὐτοῖς Βυζάντιον, κρύφα
 15 εἰσεληλυθότας ἐς τὴν πόλιν, καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην αὐτὰ διαβα- D
 τας διαγενέσθαι ἐν αὐτῇ βασιλεύοντας. βασιλέα δὲ Ἑλλήνων
 μετὰ ταῦτα Ἰωάννην ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς ἤδη υἱοθόμον τὰ
 Ἑλλήνων πράγματα, λαβόντα τε τοὺς Βυζαντίου ἀρχιερεῖς
 καὶ Ἑλλήνων τοὺς ἐλλογίμους, διαπλεῦσαι ἀπιόντα ἐς Ἰτα-
 20 λίαν, ἔς γε τὸν ἀπὸ Τούρκων ἐπηρητημένον οἱ κίνδυνον ἐπι-
 κουρίαν οἰόμενος οἴσεσθαι, ἣν ἐκείνοις τὰ κατὰ τὴν Θρησκείαν

5. συμφερομένοις P
 μένον?

10. καὶ Βυζαντίου τὴν P

21. οἰό-

cisse. Romanum autem Caesarem nunc e Gallis nunc e Germanis
 eligentes, legatos, nullam prorsus occasionem omittentes, miserunt
 ad Graecos, ut convenientes in unum conciliumque concelebrantes
 concordiam, quantum ad Christianam religionem attinet, inter sese
 conglutinaerent. at Graeci noluerunt, cum plurimis annis adversus
 Romanos contentiones movissent, patrium religionis suae cultum per-
 turbari. hac dissidii causa permoti Occidentalium plurimi, adiun-
 ctis etiam Venetis, pontifice maximo sic instigante, decreverunt classe
 maxime magna proficisci adversus Graecos. appellentes igitur Byzan-
 tium urbem vi ceperunt. rex autem Byzantius cum Graecorum opti-
 matibus fugam iniens contulit se in Asiam. quo cum venissent, ele-
 gere Nicaeam urbem Graecam, eamque regni sedem declararunt. cum
 anni intercessissent pauci, Byzantium recuperarunt, cum quam maxi-
 me occulte in eam se recepissent. reversi igitur Byzantium, relicta
 Asia, regni gubernacula diu tenuerunt. tandem Graecorum rex Io-
 annes, intelligens Graecorum res in summo periculo quasi inter mal-
 leum et incudem versari, adsumptis Byzantii episcopis necnon Grae-
 corum doctis, conscendit navem et in Italiam profectus est, existi-
 mans, si convenissent cum Romanis in negotio religionis, se hos au-
 xiliarios habiturum ad bellum iam haud dubie a Turcis imminens.

ξυμβῆ. γεγόμενον δὲ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ κοινωνησάμενον τῷ Ῥω-
 μαίων ἀρχιερεὶ τὴν περὶ τὴν θρησκείαν διαφορὰν, εἰς διά-
 λέξιν μὲν πρῶτον καταστῆναι πολυπραγμονοῦντας, τελευ-
 τῶντα δὲ ξυμβῆναι αὐτῷ ἅμα τοῖς Ἕλλησι τὰ κατὰ τὴν δια-
 P. 4 φορὰν σφίσι ξυνοδῶ ἀποδεικνυμένους καὶ τὴν διαφορὰν 5
 σφίσι διαλυομένους, ἐπικουρίας δὲ τυχόντα ἐν μέρει ἀποκο-
 μίζεσθαι αὐθις ἐπὶ Βυζαντίου. τοὺς μὲντοι Ἕλληνας ἐπ'
 οἴκου γενομένους μὴ ἐμμεῖναι τοῖς ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν συνόδοις
 πεπραγμένοις, ἀξιοῦντας σφίσι μηδαμῆ εὐαγὲς εἶναι Ῥωμαί-
 οισ, ὥς δὴ μὴ αἴσια δισχυριζομένοις, συντίθεσθαι τὸ πα- 10
 ράπαν, καὶ οὕτω διάφορα διὰ τέλους γενέσθαι Ἕλλησι τὰ
 πρὸς Ῥωμαίους.

Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτόν μοι ἀποχρώντως ἔχοντα ἐπιθε-
 δεῖχθω περὶ τε τῆς Ἑλλήνων βασιλείας καὶ τῆς ἐς Ῥωμαίους
 B ἐσχούσης αὐτῶν διαφορᾶς, ὥς δὴ οὐκ ὀρθῶς τὰ γε ἐς βασι- 15
 λείαν καὶ ἐς τοῦνομα αὐτῷ προσηγορεύετο τούτοις. παραγε-
 νόμενος μὲν οὖν αὐτὸς ἔγωγε ἐπὶ τόνδε τὸν βίον κατέλαβον
 Ἕλληνας τε καὶ Ἑλλήνων βασιλεῖα ὑπὸ τε τῶν ἐν Θράκῃ γε-
 νῶν πρῶτα, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ὑπ' αὐτῶν γε δὴ τῶν βαρ-
 βύρων τῆς ἄλλης ἀρχῆς ἀπεληλαμένους, ἀρχὴν τήνδε βρα- 20
 χεῖν τινα περιέπειν, Βυζάντιον καὶ Βυζαντίου τὴν κάτω
 κυραλίαν ἄχρις Ἡρακλείας πόλεως, κατὰ δὲ Εὐξείνου πόντον

8. συνόδῳ?

cum autem ad colloquium venisset cum pontifice Romano Eugenio
 tum quarto super religionis controversia, disputatio cum magna alter-
 catione utrinque exorta est. postremo eo res deducta est ut Graeci
 pariter et Romani in religionis negotio consentirent, discordiaque
 omnis quam longissime submoveretur. rex igitur Graecorum auxilii
 a Romanis aliquantulum nactus domum rediit. Graeci reversi Byzantium
 acta edocent eos qui domi manserant; qui quidem noluerunt
 stare his quae acta erant in Italiae synodis, putantes sibi nequiquam
 fas esse, consensum praestare Romanis nefaria asserentibus. hinc per-
 petuo discordiam fovisse Graecos in negotio religionis adversus Ro-
 manos constat.

Haec quidem hactenus, quantum praesenti historiae conducere
 videtur, de Graecorum regno et continua horum dissensione adver-
 sus Romanos dixisse sufficiat. itaque tum regnum ipsorum tum no-
 men non recte appellatum est. ego igitur cum attigissem haec tem-
 pora, animadverti Graecos horumque regnum primo sub Thracibus exti-
 tisse; postea reliquo regno a barbaris exutos parvum quoddam regnum
 gubernasse, videlicet Byzantium, Byzantique maritimam regionem
 inferiorem, Heracleam urbem usque, et iuxta Euxinum Pontum ma-
 ritimam regionem superiorem, usque ad urbem Mesembriam, praeter-

τὴν ἄνω παραλίαν ἄχρι Μεσημβρίας πόλεως, Πελοπόννησόν τε αὐτὴν ἔξυμπασαν πλὴν ἢ τριῶν ἢ τεττάρων πόλεων τῶν Ἐνετῶν, ὡσαύτως Λήμνον Ἴμβρον καὶ νήσους τὰς αὐτοῦ ταύτη C ἐν τῷ Αἰγαίῳ ὑπκήμενας. ὡς οὖν ἕκαστα τούτων ξυνέβη γενέσθαι, ὡς τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα κατὰ βραχὺ ἀπώλετο φθειρόμενα ὑπὸ Τούρκων, καὶ ὡς τὰ ἐκείνων μεγάλα ἐγένετο, ἐς μέγα αἰεὶ ἐς τόνδε τὸν χρόνον ἴοντα εὐδαιμονίας, ἐπιμνησόμεθα ἐπεξιόντες, ἐφ' ὅσον δὴ ἐς τὸ ἀκριβέστερον ἐπυθόμεθα.

10 Τούρκους δὴ οὖν ἔγωγε οὐκ οἶδ' ὅ τι ἂν καλεσάμει κατὰ τὸ παλαιόν, ὥστε τάληθούς μὴ διαμαρτεῖν. οἱ μὲν γὰρ Σκυθῶν ἀπογόνους τοὺς Τούρκους οἴονται εἶναι, ὀρθότερον δὲ συμβαλλόμενοι περὶ αὐτῶν διὰ τὸ ἐς ἡθῆ οὐ πολὺ διασπηκότα καθισταμένους γλώττῃ σύνεγγυς μάλα διαχωρῆσθαι D
15 ἔτι καὶ νῦν τῇ αὐτῇ. Σκύθας τε γὰρ φασὶ τὸ ἕβδομον ἡθῆ ἀπὸ Ταναΐδος ὠρμημένους καταστρέφασθαι τὴν ἄνω Ἀσίαν, Πάρθων τὴν ἡγεμονίαν ἐχόντων, τὴν τε Περσῶν χώραν καὶ Μήδων καὶ Ἀσσυρίων, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπικαταβάντας ἐς τὴν V. 4
κάτω Ἀσίαν, ἐπὶ Φρυγίαν Λυδίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, τὰ
20 ἐς τήνδε τὴν χώραν ὑποχείρια σφίσι ποιήσασθαι. καὶ νῦν ἔστιν ἰδεῖν, ἢ λέγουσι, πολλὰ τοῦ γένους τούτου πολλαχῆ τῆς Ἀσίας ἐπινεμόμενα, πρὸς Σκυθῶν τῶν νομάδων ἡθῆ τε καὶ

4. ὠκίμενας T, κειμέναις H

ea Peloponnesum omnem, extra tres aut quattuor Venetorum urbes, ad haec Lemnum et Imbrum insulasque ibi in mari Aegeo sitas. ut autem singula haec contigerint, ut Graecorum res paulatim interierint a Turcis accisae, ut Turcorum res usque incrementum sumpserint, ut iidem ad maximam pervenerint felicitatem usque ad praesens tempus, singula haec explicabimus, quam exactissime et verissime audivimus.

Turcos ego nescio quodnam antiquitas nomen tenuisse dicam, ne a vero aberrare videar. quidam putant eos a Scythis, quos Tartaros nominant, originem trahere, non malam secuti coniecturam, videlicet quod moribus haud multum inter se differant, linguaque utantur etiamnum non multum dissimili. aiunt enim Scythas septimum iam a Tanai progressos Asiam superiorem devastasse, Parthis ea tempestate rerum summa potentibus necnon Persarum Medorum Assyriorumque regiones tenentibus. hinc inferiore quoque Asia peragrata Phrygiam Lydiam et Cappadociam suo imperio adiecisse. etiam nunc videre est, ut fertur, plurimos istius generis homines ubique per Asiam dispersos, moribus et victus ratione referentes Scythas nomades (quos pastores sive armentarios non absurde dicas) nullibi in Asia certas et fixas habentes sedes. illi et alia coniectura ducun-

δίαταν τετραμμένα, οὐδαμῆ τῆς Ἀσίας ἔχοντα καταφανῆ τὴν
 διατριβήν. κάκεινῃ δὲ ἐτι συμβάλλονται ὡς Ἀσίας τὴν κάτω
 P. 5 χώραν ἐνοικοῦντα βάρβαρα ἔθνη Τούρκων, Λυδίαν Καρίαν
 Φρυγίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Σκυθαις τὴν ἀπὸ Ταναΐδος
 ἐπὶ Σαρματίαν χώραν ἐπινεμομένοις ὁμόγλωττά τε ἐστί καὶ 5
 ὁμόσκενα. ἔτιοι δὲ Πάρθων ἀπογόνους Τούρκους φασὶν εἶ-
 ναι· τούτους γὰρ ὑπὸ Σκυθῶν τῶν νομάδων διωκομένους ἐς
 τὴν κάτω Ἀσίαν ἐπικαταβῆναι, καὶ ἐς τὸ νομαδικώτερον ἀπο-
 κλίναντας σκεδασθῆναι ταύτη ἀνὰ τὰς πόλεις, καὶ ἀπὸ τού-
 του ὡς δὴ νομάδας Τούρκους τὸ γένος τοῦτο καλεῖσθαι. ἄλ- 10
 λοι δὲ φασὶν ἀπὸ Τούρκης τῶν Περσῶν πόλεως μεγάλης τε
 καὶ εὐδαιμόνος προελθεῖν τε τὸ γένος τοῦτο δισχυρίζονται,
 B καὶ εἰς τὴν κάτω χώραν τῆς Ἀσίας ἀπαλλαττομένους σκεδα-
 σθῆναι ταύτη ἀνὰ τὴν Ἀσίαν, ἐπικατασχόντας τὴν χώραν.
 εἰσὶ δὲ οἱ βούλονται Τούρκους ἀπὸ Συρίας μᾶλλον τῆς κοίλης 15
 καὶ Ἀραβίας ἢ ἀπὸ Σκυθῶν ἐπὶ τήνδε τὴν χώραν ἀφικομέ-
 νους μετὰ Ὀμάρω τοῦ τὴν νομοθεσίαν διαδεξαμένου ἐπὶ τὴν
 τῆς Ἀσίας ἀρχὴν προεληλυθέναι, καὶ ταύτη αὐτοῦ καταλειφθέν-
 τας ἐς το νομαδικώτερον ἀποκλίναί. ὡς μὲν οὖν τούτων ἕκα-
 στα ἔχει ἀληθείας, καὶ ἐφ' ἃ δέη τούτων χωροῦντας πυθῆ- 20
 σθαι ἄμεινον, οὐκ ἔχω ξυμβалέσθαι ὡς ἀσφυστάτα. το-

1. τετραμμένα et ἔχοντα H, τετραμμένην et ἔσχον P

tur, qua confirmare nituntur Turcos Scytharum esse progeniem, quod
 inferioris Asiae regionem gentes Turcorum barbarae incolant, Lydiam
 Cariam Phrygiam et Cappadociam, qui lingua et reliquo quotidianae
 vitae usu nihil discriminis habere cognoscuntur a Scythis agentibus
 in ea regione, quae inter Tanaim et Sarmatiam excurrit. sunt qui
 existiment Turcos e Parthorum progenie descendere. hos enim, cum
 persecutionem hostilem a Scythis vagis, qui nomades dicuntur a per-
 mutandis pabulis, paterentur, in inferioris Asiae regionem conten-
 disse constat. cumque et ipsi vagi incertis sedibus, mapalia sua
 plaustris circumferentes, eo loci versarentur, per eas urbes esse dis-
 seminatos tandem apparet. exinde istud hominum genus contigit Tur-
 cos, quasi nomades, vocitari. alii ex Turca, Persarum urbe magna et
 opulenta, hoc hominum genus progressum esse tradunt; et hinc pro-
 fectos Asiae inferioris regionem tandem in suam dicionem redegis-
 se totam perhibent. sunt quibus magis placeat Turcos ex Coelesyria et
 Arabia vel ex Scythia in istam regionem, habentes secum legislatore-
 rem Homarem sive Omarem, delatos esse, Asiaeque imperium tan-
 dem obtinuisse, viventes instar nomadum. au autem commemoratae
 sententiae singulae veritatem complectantur, aut cui earum quis ac-
 cedere tuto ausit, nequeo quam tutissime et verissime pronuntiare.

- σόνδε μέντοι εἰρήσεται, ὡς τοῖς ἀπὸ Σκυθῶν γενέσθαι τὴν C
 ἀρχὴν τούτοις διισχυριζομένοις ἔχει ἄντις συμφέρεσθαι ἄμει-
 νον διὰ τὸ Σκύθας τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ πρὸς ἑὸν ἔτι καὶ νῦν
 διαγενομένους κατὰ τὴν ἀγορὰν καλουμένην τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ
 5 Τούρκων ἐπαίειν οὐ χαλεπῶς, διαίτη τε καὶ σκευῇ ἔτι καὶ
 νῦν τῇ αὐτῇ ἄμφω τῷ γένει διαχωρούμενους, διὰ τὸ Σκύθας
 ἐπικρατῆσαι ἀπανταχῇ τῆς Ἀσίας. δηλοῖ δὲ καὶ τὸ ὄνομα
 αὐτὸ τὸν νομαδικὴν δίαιταν προσηρημένον καὶ τὸν ταύτη τοῦ
 βίου πλεον αὐτῷ ποιοῦμενον.
- 10 Τὸ δὲ γένος τοῦτο τοὺς Τοῦρκους μέγα τε ὄν καὶ ἐπὶ
 πολὺ διῆκον ἐς μοίρας ἐπίσταμαι διακεκρίσθαι τινάς, ἄλλως
 τε δὲ καὶ Ὀγουζίων τὴν μοῖραν, γένος οὐ φαῦλον οὐδὲ ἀγεν- D
 νές. ἀπὸ τούτων δὲ τῶν Ὀγουζίων γενέσθαι Ἰουδουζάλην
 ἄνδρα ἐπιεικῆ τε καὶ τῆς τῶν Ὀγουζίων μοίρας ἡγησάμενον. V. 5
- 15 τοῦτον δὲ ἐπ' ἀρετῇ εὐφημούμενον ἀπομνημονεύουσι δικαιο-
 τατόν τε ἅμα γεγενῆσθαι, καὶ τοῖς Ὀγουζίοις διαιτητὴν κατα-
 στάνα ἑλομένοις δικάσαι σφίσιν αὐτοῖς δίκην ἤντινοῦν, ὅποτε
 ἐπιδικάσαιτο τοῖς προσιοῦσιν αὐτῷ, ἀπαλλάττεσθαι ἀγαπῶν-
 τας ἑκατέμους οἷς ἂν ἐπιδικάσαιτο. καὶ τοῦτο φασιν ἐνίδον-
 20 τας αὐτῷ τοὺς Ὀγουζίους, διαπραξαμένους πρὸς τὸν τῆς γῶ-
 ρας βασιλευόντα, ἐπιστῆσαι σφίσιν αὐτοῖς τὸν Ἰουδουζάλην
 δικαστὴν, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιτρέψαι σφᾶς αὐτῷ διαθεῖναι ἧ P. 6

8. τὸν] τὴν P

13. ἀλληζίων R

18. ἐπιδικάσαιτο P

mibi tamen probabilis videtur assensum praestare illis qui Turcorum originem in Scythas referunt, cum manifestum sit Scythis, qui adhuc hodie in Europa Orientem versus aetatem agunt, optime convenire cum Turcis in foro emporiis, et commerciis. victus et reliquus vitae usus etiamnum utrisque par est, quia Scythae universae imperitaverunt Asiae. idem etiam insinuat nomen Turcorum: significat enim hominem qui agrestiore victus rationem sequitur instar nomadum, et maximam vitae partem in eo consumit.

Genus hoc Turcorum cum esset magnum et in immensum auctum, compertum habeo in partes sive tribus quasdam esse divisum; inter quas fuisse tribum Oguziorum, hominum genus nec malum nec imbelles. ex his natus est Duzalpes, vir aequi iustique studiosissimus, Oguziorum dux. hunc accipio ob fortitudinem suam plurimum esse laudatum, tantaeque fuisse iustitiae (Oguziis namque ius dicebat) ut litigantes ipsum eligerent arbitrum in re qualibet; sententiamque quam forebat, utraque pars laeta accipiebat. hanc viri aequitatem deprehendentes Oguzii impetrarunt, precibus fatigantes regionis istius regem, (qui tum erat Aladines nomine) ut eum acciperent sibi iudicem. quod ubi contigit, se ipsi tradiderunt Duzalpi, ut secum ago-

ἄν αὐτῷ δοκοίη ἐπὶ τὸ ἄμεινον. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν τούτου
 παῖδα Ὀγουζάλῃ διαδεξάμενον τὴν ἀρχὴν τῆς Ὀγουζίων
 μοίρας ἐπὶ τὸ τυραννικώτερον ἐξηγήσασθαι, πρὸς τε τοὺς
 Ἕλληνας πολεμοῦντα κατὰ τὴν Ἀσίαν μέγα εὐδοκιμῆσαι.
 Ὀρθογρούλῃ δὲ Ὀγουζάλῃ παῖδα, δραστήριόν τε ἐς τὰ
 πάντα γενόμενον καὶ ἐπὶ πολέμους ἡγησάμενον, ἄλλῃ τε πολ-
 λαχῇ εὐδοκιμῆσαι, καὶ δὴ καὶ πλοῖα ναυπηγησάμενον ἐπιλη-
 στεύειν, νήσους ἐπιπλέοντα τὰς ἐν τῷ Αἰγαίῳ τῇ τε Ἀσίᾳ
 καὶ Εὐρώπῃ ἐπικειμένας, καὶ τὴν τε Εὐρώπην πορθοῦντα,
 B τὰ τε ἄλλα καὶ ἐς Ταίταρον ἐμβάνια ποταμὸν τὸν κατὰ τὴν
 Αἰὼν ἐπὶ πολὺ τοῦ ποταμοῦ σὺν ταῖς ναυσὶ προελθεῖν. λέ-
 γεται δὲ αὐτὸν καὶ ἄλλῃ τε πολλαχῇ τῆς Εὐρώπης ἀποβάσεις
 ποιήσασθαι, καὶ ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφικόμενον καὶ ἐπὶ Εὐ-
 βοίαν καὶ Ἀττικὴν τὴν τε χώραν δηῶσαι, καὶ ἀνδράποδα ὡς
 πλεῖστα ἀπενεγκάμενον μεγάλα κερδαῖναι. Ὀρθογρούλῃ δὲ
 15 τοῦτον μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Ἀσίᾳ τραπόμενόν φασιν ἐπὶ διαρ-
 παγῇ τῆς περιοικίδος χώρας ἐπέξειναι τε καὶ ἀπὸ τοῦτου
 ὀρμώμενον ξυναγεραῖ τε στράτευμα, καὶ ἐπιόντα καταστρέ-
 C φρεσθαι τοὺς τε ὁμόρους Ἕλληνας καὶ τοὺς ταύτῃ σφίσιιν αὐ-
 τῶν περιοίκους, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ληιζόμενον τοὺς [δὲ] ἐπι-
 20 σπομένους αὐτῷ ἐν βραχεὶ δὴ ὀλβίους ἀποδεικνύναι, καὶ οὐ-
 τω δὴ συχνούς τῶν νομάδων ἐπιγενομένους αὐτῷ συμπολε-

8. ἐπιπλέοντας ἐν Ρ

ret secundum quod existimaret res Oguziorum optime habituras. de-
 inde cum filius huius nomine Oguzalpes (qui et Aguzalpes) imperium
 Oguziorum tribus sibi vendicasset, ad tyrannidem adspiravit; arma-
 que infesta Graecis inferendo, brevi in Asia ad maximam claritatem
 accessit. praeterea Orthogules Oguzalpis filius, cum manu esset prom-
 ptissimus, armis multos populos lacessens gloriam magnam ubique
 adeptus est; classem quoque paravit, qua fretus hostili animo navi-
 gavit ad insulas in Aegaeo e regione Asiae Europaeque sitas. etiam
 Europam populatus est. hiuc (1298) navibus in flumen Taenarum
 iuxta Aenum urbem deductis ad multam fluminis partem processit.
 ferunt hunc et in aliis locis irrupisse in Europam. tandem ingressus
 Peloponnesum Euboeam et Atticam fecit cladem maximam, regioni-
 bus devastatis; reversusque domum, praeda mancipiisque oneratus,
 maximas hinc sibi confavit opes. aiunt Orthogulem hunc in Asia
 morantem praedas ex finitimis gentibus egisse, rebusque pulchre suc-
 cedentibus exercitum conscripsisse. exercitu igitur satis valido muui-
 tus finitimos Graecos domuit, reliquos depraedatus est. et cum aliis
 metu perculsi imperium acciperent, brevi suis maximarum opum au-
 ctor fuit. deinde cum quotidie nomades plurimi ad ipsum conflue-

μῆσαι τε αὐτῷ ἄμα καὶ ἰσυνδιενέγκαι τὸν πόλεμον ἐπὶ τοὺς ὁμόρους, καὶ ταχὺ δὲ οὕτως ἐπὶ ἀρχὴν παρεληλυθῆναι οὐ φανῶλην. διὰ δὲ ταῦτα καὶ παρὰ Ἀλαδίνῃ μέγα εὐδοκιμῆσαι. ἔτιοι δὲ φασιν Ὀγουζίων τὴν μοῖραν ἡγουμένου Ὀρθογρού-
 5 λεω, χωρία ἐρυμνὰ περὶ τὸν Ταῦρον καταλαβόντα, ἐπὶ τῆς ταύτῃ ὁμόρου χώρας καταστροφῇ ἐντεῦθεν ὠρμηθῆσαι, καὶ τοὺς γε Ἑλλήνων περιοίκους ἄγειν, καὶ ἐπὶ μέγα χωρῆσαι D
 δυνάμεως.

Ὡς μὲν οὖν ἀρχὴν ἔσχε τούτοις τὰ πράγματα, καὶ ὡς
 10 ταύτῃ ἢ ἄλλῃ ἐγένετο, οὐκ ἂν οὕτω ῥαδίως εἰπεῖν ἔχοιμι, ὑπὸ πολλῶν μέντοι λεγόμενα ταῦτα [δὲ] ἐς τοσοῦτον ἐπιμνη-
 σάμενος παρήμι. ὡς δὲ Ὀτουμανίδαι τῆς Ὀγουζίων μοῖρας ἐπὶ τῆνδε ἀφίκοντο τὴν ἀρχὴν, ὥδε γενέσθαι ἐπιθυμῶ. ἐστὶ Σογούτη παρὰ Μυσίαν κώμη οὕτω καλουμένη εὐδαίμων, καὶ
 15 ποταμὸς παρ' αὐτῇ οὕτω καλούμενος. διέχει δὲ ἀπὸ θαλάττης τῆς τοῦ Εὐξείνου πόντου σταδίου ὡσεὶ πεντήκοντα καὶ διακοσίους· καλοῖτο δ' ἂν αὕτη Ἰτέας κώμη. ἐς ταύτην δὲ τὴν χώραν ἀφικομένους τοὺς Ὀγουζίους ἐνοικῆσαι ἐπὶ τινα χρόνον. Ὀτουμάνον δὲ τὸν Ὀρθογρούλεω παῖδα, οὐ πάνυ τι P. 7
 20 εὖ πράττοντα τὴν ἀρχὴν, γενέσθαι τὴν τε ψυχὴν ἐλευθεριώ-

9. Πῶς? 12. Ὀτουμανίδας P 17. Ἰταίας P: cf. Hammer
 Gesch. des Osman. Reiches I. p. 573. 19. τοι P, ut solet
 post πάνυ et σχεδόν.

rent et in belli societatem adversus finitimos admitterentur, tandem mirum in modum imperii sui pomoeria promoverunt. propter res fortiter gestas etiam Aladinae carus acceptusque erat. sunt qui literarum monumentis scriptum reliquere, Ogusiorum tribum auspiciis ductaque Orthogulis loca iuxta Tanrum manita occupasse, et hinc armis instructos, ut ad clarissimum hoc imperium evaserint, nunc explanare instituo. vicus est iuxta Mysiam, quem Sogutam incolae vocant, ubi est et fluvius eiusdem nominis. vicus ille rerum omnium affluentia pollet, remotus a mari Euxino ducentis quinquaginta stadiis. potest idem locus Iteae vicus nominari. in hanc regionem cum Oguzii penetrassent, ibi aliquanto tempore habitaverunt. Otomanus autem, Orthogulis filius, initio non admodum secundis agebatur for-

Quae autem horum ab initio fuerit condicio, ad haec, verane sicut an falsa quae de ipsis modo exposuimus, non facile affirmare ausim, quamvis plurimi scriptores ea commemorarint. proinde, cum ea hactenus ab origine repetierim, nunc amplius de his verba facere supersedeo. quantum vero attinet ad Otomanidas, ex familia Oguziorum ortos, ut ad clarissimum hoc imperium evaserint, nunc explanare instituo. vicus est iuxta Mysiam, quem Sogutam incolae vocant, ubi est et fluvius eiusdem nominis. vicus ille rerum omnium affluentia pollet, remotus a mari Euxino ducentis quinquaginta stadiis. potest idem locus Iteae vicus nominari. in hanc regionem cum Oguzii penetrassent, ibi aliquanto tempore habitaverunt. Otomanus autem, Orthogulis filius, initio non admodum secundis agebatur for-

τατον, και τούς ἐν τῇ κώμῃ φιλοφρονούμενον ἐκ τῶν προσ-
 όντων ὡς ὁδόν τ' ἦν μάλιστα αὐτῷ τούς τε ἐν τῇ κώμῃ ἀνα-
 κτήσασθαι, ὥστε διαφορᾶς σφίσι πρὸς τοὺς Ἑλλήνων αὐτῶν
 περιοίκους γενομένης ἡγεῖσθαι κελεύειν τοὺς ἐν τῇ πόλει
 Ὅτουμάνον τὸν Ὀρθογρούλεω· και μαχεσάμενον τρέσασθαι⁵
 τε τοὺς ταύτη Ἑλληνας, και ἀπὸ τούτου ὀρωμένους ἐπὶ
 πολὺ ἐπεξελεθεῖν τε τοὺς Ἑλληνας, και παρὰ Ἀλαδίην εὖ μά-
 Β λα εὐφημούμενον μέγα εὐδοκιμῆσαι, ἐπὶ στρατηγίας τε καθι-
 στάμενον και ἔργα ἀποδεικνύμενον ἄξια λόγου. τελευταίαι-
 τος δὲ Ἀλαδίην βασιλέως, και τῶν ἀρίστων αὐτοῦ ἐς δια-¹⁰
 φερὰν σφίσι ἀφικνουμένων, λέγεται ἀφικέσθαι ἐς λόγους
 αὐτοῖς, και ἐκείνους ἀλλήλοις, ξυμμαχίαν τε και ὀμαιχμίαν
 V. 6 ἐκείνοις συνθέμενον ξυμβῆναι αὐτοῖς, ὄρκια ποιησάμενον, ἐφ'
 ᾧ ὁμοῦ πάντα κοινῇ συνδιαφέρειν τὸν πόλεμον και καταστρέ-
 φεσθαι τὴν χώραν ὅσην δ' ἂν δύνωνται, ὅσην δ' ἂν ὑπάγων-¹⁵
 ται, ἐπιδιελέσθαι σφίσι κατὰ τὰ κοινῇ σφίσι αὐτοῖς δεδο-
 γμένα· και οὕτω δὴ ἅμα ἐκείνοις ἐλαύνοντα καταστρέψα-
 σθαι χώραν οὐκ ὀλίγην, και ἔργα ἀποδεικνύμενον μεγάλα και
 C χρήματα συχνὰ ἐπικτώμενον, ὥστε ἐν βραχεῖ ἐπὶ ἀρχὴν πα-
 ρεληλυθέναι οὐ φαύλην. τούτους δὲ ἡγεμόνας ἐπτά γενομένους,²⁰
 ὅσην ὑπηγάγοντο ἀρχὴν, διανεμεῖσθαι μετὰ ταῦτα σφίσι αὐ-

3. Ἑλληνας H
 μασθαι?

16. ἐπιελέσθαι P : corr H

21. διανέ-

tunae flatibus. proinde cum esset animo liberali et forti praeditus, animos eorum qui in vico agebant opibus sibi conciliat, brevique sibi devotissimos habuit. hinc cum odiis certarent continuis adversus Graecos, omnium assensu imperator declaratus est. bello itaque adortus Graecos qui in ea regione habitabant, non prius praelio excessit quam omnes aut cecidisset aut fugasset. hinc prospere succedentibus rebus victorias plurimas Graecis extorsit. cum autem fama nominis sui regiones plurimas implevisset, etiam apud Aladinam maxima gloria viguit, creatus ab ipso dux, cum undique praeclaris editis facinoribus res fortiter gessisset. defuncto rege Aladina discordia inter regni optimates exorta est. Orthogules adhibitus in colloquium, cum multum temporis deliberando esset absumptum, tandem icto foedere promissit se ipsis socium et auxiliarem fore, quocumque in militiam proficiscantur, hac tamen condicione, ut quascunque regiones coniunctis copiis suo imperio adiunxerint, eas inter sese partiri velint. cum igitur, ut foedere tenebatur, communi consensu viribusque communibus bella aggredierentur, tanta ipsius inter omnes virtus emicuit, ut brevi plurimas opes acquireret regnumque sibi pararet haud aspernandum. hi autem cum forent duces numero septem, initio regionem, quam tum armis subiecerant, inter sese divi-

τοῖς λαχεῖν δὴ Καραμάον τὴν μεσόγαιαν τῆς Φρυγίας ἄχρι Κιλικίας καὶ Φιλαδελφείας, Σαρχάνην δὲ ἐντεῦθεν τὴν παράλιον τῆς Ἰωνίας χώραν ἔστε ἐπὶ Σμύρνην ἐλθεῖν, τὰ δὲ Λυδίας ἔστε ἐπὶ Μυσίαν Καλάμην σὺν τῷ παιδὶ αὐτοῦ Καραοῦῃ. τὰ 5 πρὸς Ὀλυμπόν τε καὶ Βιθυνίαν Ὀτουμάον λαχεῖν μετὰ Τεκίω· τὰ δὲ πρὸς τὸν Εὐξεινον πόντον καὶ Παφλαγονίαν λαχεῖν τοὺς Ἀμούρεω παῖδας. τὸν δὲ Κερμιανὸν οὐ τῶν ἑπτα τούτων γεγονέναι φασίν, ἀλλὰ βασιλεῦα πρόσθεν γενόμενον Κωνίου τῆς Καρίας πόλεως, ἐν ἧ τὰ βασιλεία ἐπὶ συ- D
10 χρόν τινα χρόνον διεγένετο τούτοις, ἀπεληλαμένον ἐντεῦθεν ἐς Ἰωνίαν ἀπαῖραι, κακεῖ ιδιωτεύοντα ἡσυχίαν ἄγειν. οἱ μέντοι ἐπὶ ἐνύγχανον ὄντες οἱ σύμπασαν τῆνδε κοινῇ ὑπαγόμενοι σφίσι τὴν χώραν· ἢ χωρὶς ὅς ἕκαστος, καὶ ἢ ἄλλω ἄλλῃ Ξενέβαινεν, ἐπὶ τὴν αὐτοῦ ἀρχὴν παρεγένετο ἕκαστος, οὐκ ἂν
15 δὴ οὕτω ἐν δέοντι πολυπραγμοσίῃ. Σογούτην μέντοι ἐπίσταμαι κόμην ὡς οἱ ἀπ' ἐκείνης γενόμενοι Ὀτουμανίδων βασιλεῖς ἐτίμων τε ἐπὶ πλεῖστον ἐπιφοιτῶντες ταύτῃ τῇ κόμῃ, καὶ τοῖς ἑνοικοῦσιν αὐτὴν ἀποδιδόασι γέρα τὰ νομιζόμενα.

Ἀπὸ ταύτης δὲ ἐπίσταμαι ἀκοῇ γενέσθαι Ὀτουμάον τὸν P. 8
20 Ὀρθογρούλεω παῖδα, πρῶτον δὴ τοῦ γένους τούτου ἄλλας τέ οἱ πόλεις ὑπαγόμενον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἐν δὲ δὴ καὶ Προῦσαν

9. Ἰκωνίου P
εἶς? ἢ ὡς?

11. ἀπάρας P: corr H

13. εἶ? ἔς]

serunt: postea partione sortii commissa Caramano obtigisse mediterraneam Phrygiae Ciliciam usque et Philadelphiam. Sarchani sors addixit maritimam Ioniae regionem, qua Smyrnam usque patet. Lydia usque ad Mysiam obvenit Calami et filio eius Carasi. Bithyniam autem cum his regionibus quae Olympum respiciunt, nactus est Otomanus cum Tecie. Paphlagoniam cum his regionibus quae vergunt ad Euxinum pontum, acceperunt Amurae filii, sic sorte partitionem regente. Cermianum dicunt non fuisse de numero septem illorum ducum, verum imperasse Conio Cariae urbi, in qua regia erat: tandem suo deturbatum regno abiisse in Ioniam; sectatusque ibi vitam privatam quietem amplexus est. septem illi duces coniunctisne copiis an singuli per se regiones istas subiecerint, praeterea ut alius in alterius successerit opes et regnum, non referre arbitror curiosius describere. illud autem certum est, reges Otomanidarum Sogutham vicum multum honorasse, cum eo frequenter accederent, reddentes vici incolis solennia munera.

Accepi praeterea Otomanum Orthogulis filium primum generis huius ex isto vico oriundum extitisse; qui inde profectus urbes Asiae cepit, et Prusam Mysiae urbem opibus florentem, fame expugnata,

τὴν ἐν Μυσίᾳ πόλιν καὶ τότε εὐδαίμονα ἡραστησάμενον, ὑπὸ λιμοῦ ἐκπολιορκῆσαι ἐλόντα τὴν πόλιν, καὶ ἐν αὐτῇ τὰ βασιλεία ποιησάμενον, καὶ ἀπὸ ταύτης ὀρμώμενον ἔργα μεγάλα τε καὶ περιφανῆ ἀποδειξάμενον, παῖδός τε καὶ ἀρχὴν οὐ φάυλῃ καταλιπόντα τελευτῆσαι ἐν Προύσῃ. τοῦτον δὲ ἴσμεν ἡμεῖς τοῦ γένους τοῦδε τὰ τε ἄλλα ὡς οἶόν τε ἄριστα καθιστάντα, καὶ τὴν ἀρχὴν ἐς τὸ ἐπιτηδειότατον αὐτῷ καταστησάμενον, τήξιν τε ἀρίστην ἀποδειξασθαι ἄμφ' αὐτόν, Β ἦν θύραξ βασιλέως καλοῦσι, καὶ ταύτῃ γε τῇ δυνάμει τὸ ἀπὸ τοῦδε δεδιττόμενον δέει τῷ ἄμφ' αὐτόν κατέχειν τοὺς 10 ὑπὸ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ζῦμπαντας, ἐν τάχει παραγενομένους ἔπη ἂν αὐτῷ δοκοίη, καὶ ἐπιτελοῦντας ἄτι ἂν ἐπιτάττοι ὁ βασιλεύς, καὶ ἐπὶ τὰ παραγγελλόμενα ὑπὸ τῶν βασιλέως θυρῶν κατὰ τάχος ἰόντας. τοῦτον δὲ οὖν ἐπυθόμεθα γενναϊότατόν τε ἐς τὰ πάντα γενόμενον, ταύτῃ τε ὡς ἐπὶ πλείστον 15 νομισθῆναι δαιμόνιον, καταλιπεῖν τε ἀπὸ τούτου τὴν ἐπωνυμίαν τοῖς ἀπ' ἐκείνου γενομένοις, Ὅτουμάνου παῖδας ἔτι καὶ νῦν καλεῖσθαι. ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος ὀκτακισχίλιοι Τούρκων ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάντες περὶ Ἑλλησποντον, καὶ ἐν Χερρονήσῃ κατασχόντες φρούριον Ἑλληνικόν, καὶ ἀπὸ τοῦ- 20 του ὀρμώμενοι, τὴν τε Θράκην ἐς Ἰστρον ἐλαύνοντες ἐληίζοντο τὴν χώραν ἐπιδραμόντες, τὰ τε πολλὰ διήραπζον, καὶ ἀνδράποδα ὡς πλείστα ἐλόμενοι ἐς τὴν Ἀσίαν διεβίβαζον, τοῖς

4. παῖδά T 11. παραγινομένους?

regni sedem constituit. postremo operibus multis fortiter et splendide peractis, relinquens liberos et regnum illustre, naturae debitum exoluit Prusae. hic primus istius generis optime, quae ad regni salutem attinent, disposuit. et ut regnum sibi faceret quam maxime firmum et opportunum, satellites allegit, quos regis ianuas sive portas nuncupavit. et cum iam omnibus propter istam potentiam formidini esset, subditos facile in imperio continuit, cum omnes ad nutum, quando vocarentur, praesto essent et impigre ea quae ianuae regis imperarent obirent. commemorant Orthogulem istum virum per omnia extitisse generosissimum; et cum propter res suas praeclare administratas augustior homine et quasi divinus reputaretur, posteris reliquit insigne cognomentum, ut Otomanidae sive Otomani filii vocentur. hoc regnante Turcorum octo milia traiecerunt in Europam per Hellespontum, captoque Graecorum praesidio Chersoneso inposito perrexerunt in Thraciam et ad Istrum, incursionibusque plurimis factis regionem istam vastarunt, et maximam hinc reportarunt praedam. mancipia, quae erant plurima, iure belli capta, transmiserunt in Asiam. Graecorum Triballorumque (qui nunc Bulgari dicuntur) res agebantur

τε Ἑλληνας καὶ Τριβαλοὺς ἤγον καὶ ἔφερον. ἐν τούτῳ δὴ Σκυθῶν μοῖρα οὐκ ὀλίγη, ἀπὸ Σαρματίας ἐπὶ τὸν Ἰστρον ἐλάσαντες καὶ τὸν γε Ἰστρον διαβάντες, τοὺς τε Τούρκους ἐν Δ τῇ Θράκῃ κατέλαβον καὶ μαχεσάμενοι ἐτρέψαντο, καὶ πλὴν 5 ὀλίγων τινῶν διεκρήσαντο σύμπαντας ἀφειδέστατα. ἔσοι δὲ οὐκ ἐφθάρησαν, διασωθέντες ἐς τὴν Χερρόνησον, ἐς τὴν Ἀσίαν αὖθις διαβάντες οὐκέτι πάλιν ἀφίκοντο.

Τότε οὖν τὰ Ἑλλήνων πράγματα ἐταλυντεύετο ἐπ' ἀμφό-ν. 7
 10 τερα, διαφερομένων σφίσι κατὰ τὴν Βυζαντίου βασιλείαν ἀμφοῖν βασιλέειν τοῖν Ἀνδρονίκῳ, τοῦ τε πάππου καὶ υἱοῦ, τῶν Παλαιολόγων. ἐφ' ὧν δὲ ἐς διαφορὰν σφίσιν ἀφικομένων οἱ τε Ἕλληνες πρὸς ἑκατέρους διέστησαν, καὶ αὐτοῖς τὰ πράγματα ἤδη πάμπαν ἐφθείρετο. τῷ γὰρ πρώτῳ Ἀνδρονίκῳ ἐγεγόνει παῖς Μιχαῆλος, ὃς ἐτελεύτησε πρὶν ἢ ἐς 15 τὴν βασιλείαν ἐλθεῖν. μετὰ δὲ τὴν ἐκείνου τελευτὴν Ἀνδρόνικος ὁ παῖς αὐτοῦ γεγηρακότε ἤδη τῷ πάππῳ, ἀξίῳ αὐτὸς ἔχειν τὴν βασιλείαν, καθίστατο ἐς διαφορὰν, αὐθαδέστερος ὧν ἢ ὥστε πείθεσθαι, καὶ πράγματα παρείχεν ἀήνυτα, τοὺς Ρ. 9
 20 τε Τριβαλοὺς ἐπαγόμενος καὶ Ἑλλήνων τοὺς ἀρίστους οἱ προσεταιριζόμενος ἐς τὴν βασιλείαν, ὡς διὰ ταῦτα μηδὲ ἔξειναι αὐτοῖς τὸ παρῆπαν τοὺς Τούρκους ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάντας ἀμύνεσθαι. καθ' ὃν δὴ χρόνον ἦ τε Προῦσα ἐξεπολιορκήθη

ferebanturque. ea tempestate Scythae parva manu a Sarmatia prodeuntes festinabant ad Istrum. quo transmissis Turcos, quos eo loci deprehenderant, atroci praelio inuito fuderunt, et propemodum omnes, demptis paucis, necaverunt. qui autem integri ex eo praelio abierant, fuga in Chersonesum delati et hinc in Asiam transvecti tandem ab Europa abstinuerunt.

Eodem tempore Graecorum res ancipiti fruebantur fortuna, cum intestinis discordiis agitantur propter Byzantii regnum reges ambo, avus et nepos, Andronici, ex familia Palaeologorum orti. cum autem seditionibus iactarentur, quidam hunc, pars illum sequebantur. ex quo effectum est ut planissime res ipsorum interierint. priori enim Andronico natus est filius, cui nomen inditum Michael, qui fato functus est antequam ad regnum promoveri posset. post huius mortem Andronicus filius, cum avus senio confectus foret, ad regiae dignitatis culmen conscendere gestiens inimicitias ex aperto cum avo suscepit. cum autem esset impudentior et prae fractior quam ut meliora consulenti pareret, Graecos in gravissima discrimina adduxit. Accersit enim Triballos, Graecorumque optimates in regni curam adhibitos sibi conciliaret, effecit ut nemo amplius Graecorum Europae accessu Turcos prohiberet. tunc temporis (1303) capta est Prusa, quam fame

λιμῆ ἀλοῦσα ὑπὸ Ὀτουμάνου, καὶ ἄλλαι κατὰ τὴν Ἀσίαν
 πόλεις οὐκ ὀλίγαι ἐάλωσαν. ὅθεν οἱ τε Τοῦρκοι ἐπὶ μέγα ἐχώ-
 ρουν δυνάμεως κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάν-
 τες κακῶς ἐποίουν τὴν Θράκην, ἄλλοι τε οὐκ ὀλίγοι καὶ δὴ
 καὶ Χαλκίδης, ὃς δὴ ἐς τὸ κατὰ τὴν Χερρόνησον φρούριον 5
 ὑπὸ Ἑλλήνων συνελθεῖς μετεπέμπετο Τούρκους ἀπὸ τῆς
 Β' Ἀσίας, καὶ τὸν τε βασιλέα ἐπιόντα ἡμύνατο, καὶ ἐπὶ πολὺ
 ἐξελαύνων τῆς Θράκης ἐλήϊζετο, ὅποτε δὴ ἐπαγόμενος τὸν τε
 Τριβαλῶν ἡγεμόνα καὶ τοὺς ἀπὸ Ἰταλίας τὸ τε φρούριον ἐξε-
 πολιόρησε κατ' ἡπειρον καὶ κατὰ θάλατταν. οἱ μὲν οὖν 10
 Τοῦρκοι ἔλαθον δρασμῶ ἐπιχειρήσαντες ἐς τὴν Ἀσίαν νυκτὸς
 διαβάντες. ἀνωμάλως μὲν ἐς τε τὰ ἄλλα σφίσιν ἔχοντες
 οὗτοι οἱ βασιλεῖς, καὶ αὐτομόλοις Τούρκων ἡγεμίσι, τῷ τε
 Ἀζατίνῃ καὶ ἄλλοις, οὐ καλῶς ἐχρήσαντο, ὥστε ἐπιτηδείως
 ἔχειν σφίσιν τοὺς τε ἀπὸ Ταρακῶνος καὶ Ἰταλίας, οὓς δὲ 15
 μετεπέμπετο ἐπὶ τῶν Τούρκων βασιλέα Ὀρχάνην, ὃς Φιλα-
 δέλφειαν ἐπολιόρκει, καὶ ἐς τὴν ἐπὶ τῇ Χερρόνησῳ φυλακὴν
 C τῆς Καλλιουπόλεως. οὗτοι μὲν οὖν οἱ Ταρακῶνες καὶ οἱ ἀπὸ
 Ἰταλίας ἐς τὴν Καλλιουπόλεως φυλακὴν τεταγμένοι, τοῖς
 μετὰ Ἀζατίνεω αὐτομόλοις χρῆσάμενοι Τούρκοις, συνεστή- 20
 σαντο ἀλλήλοις ὡς τῇ πόλει ἐπιθησόμενοι, καὶ ἐπειδὴ ἔγνω-
 σαν κατὰδηλοι ὄντες (ἐμηνύθη γὰρ ὑπ' αὐτῶν τινὸς τοῖς Ἑλ-

16. μετεπέμποντο H

domitam in dicionem redegit Otomanus. in potestatem venerunt et
 alia Asiae oppida, unde maxima Turcis per universam Asiam accessit
 potentia; transgressisque in Europam Thraciam gravissime adfixerunt.
 Chatites autem, qui a Graecis in praesidium, quod Chersoneson tuta-
 batur, erat compulsus, vocavit Turcos ex Asia, et Graecis accedentes
 fortiter sustinuit; nec non ad multam Thraciae regionem progressus
 praedas agebat. adductis vero duce Triballorum et iis qui modo ab
 Italia advenerant, praesidium Chersonesi terra marique oppugnari
 coeptum est. at Turci cum viribus nequaquam pugnant paribus,
 nocte intempesta profugerunt in Asiam insciis hostibus. verumtamen
 Graeci parum benigne tractarunt transfugas Turcorum duces et Aza-
 tinam, quo sibi maiore benevolentia devincerent eos quos ab Italia
 et Taracone asciverant, ut suppetias ferrent contra Turcorum regem
 Orchanem, qui exercitum Philadelpiae admoverat. praeterea ad oc-
 cupandum Calliopolis (quae et Callipolis) praesidium in Chersoneso
 Taraconenses et Itali, additis Azatina et caeteris Turcorum transfu-
 gis, urbem aggredi nitabantur. ut autem inceptum eorum patefactum
 est oppidanis (nam a quodam Graecis, qui in ea urbe erant, signifi-
 citum est), per Thraciam, ab urbe digressi, ibant. profecti praeter

λησι), διὰ τῆς Θράκης ἵεντο, καὶ τὴν Ῥοδόπην διαβάντες ἀφίκοντο ἐς Κασσάνδρειαν, Πύδναν τὸ πάλαι καλουμένην. ἐπεὺθεν δὲ τῶν μὲν μετὰ Ἀζατίνεω Τούρκων ὄσοι παρήσαν, ἀφίκοντο ἐς τῶν Τριβυλλῶν βασιλέα, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας τὰ ἔμπαλιν γενόμενοι ἵεντο περὶ ἐπὶ τὴν Χερρόνησον, αὐτῆς ἐν νῆ ἔχοντες, ὅτι ἂν δύναιντο τρόπον, ἐς τὴν Ἀσίαν διαβῆναι. D καὶ πη καὶ σπονδὰς τοῖς Ἕλλησι ποιησάμενοι, ὡς ἐπεβούλευον αὐτοὺς οἱ Ἕλληνας ἐλεῖν βουλόμενοι ἐς τι φρούριον τὸ κατὰ τὴν Χερρόνησον διεσώζοντο. καὶ οὗτοι αὐτῆς κακῶς ἐποίουν 10 τοὺς Ἕλληνας· οἱ μὲντοι ἀπὸ ἑσπέρας τε καὶ Ἰταλίας ἄνδρες, διὰ Μακεδονίας τε καὶ Θεσσαλίας ἐς Βοιωτίαν ἀφικόμενοι, κατέσχον αὐτὴν καὶ τὰς Θήβας ἡνδραποδίσαντο ἀφρο- V. 8 σύνη τοῦ ἡγεμόνος, ὃς δεδιώς τε αὐτοὺς καὶ ὑπολογιζόμενος ἐπήει ὡς ἀνυρπασόμενος. οὗτοι μὲν οὖν ταφρεύσαντες τὸ 15 χωρίον, καὶ ὕδωρ ἐς αὐτὸ ἐμβαλόντες, ἐπὶ πολὺ ἄβατον τοῖς ἰππεῦσιν ἐποίησαντο τὸ χωρίον. οἱ μὲν οὖν ἰππεῖς οἱ μετὰ P. 10 τοῦ ἡγεμόνος ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς ἑσπερίους ὡς ἀναρπασόμενοι, ἐμβάτες δὲ ἐς τὸ χωρίον χαλεπῶς ἐχρήσαντο σφίσιν αὐτοῖς· οἱ δὲ Ταρακῶνες καταπέλαις τε καὶ τόξοις βάλλοντες 20 καὶ ἀκοντίοις τοὺς πολλοὺς τῶν Βοιωτῶν αὐτοῦ ταύτη διεχρήσαντο, ὕστερον δὲ ἐπὶ τὴν πόλιν ἐλθόντες αὐτοβόειε τὴν πόλιν εἶλον καὶ ἡνδραποδίσαντο. οὗτοι μὲν οὖν ὕστερον ἐς

2. οἶμαι Ποτίθαιαν margo R

Rhodopen venerunt Cassandriam, antiquitus Pylnam dictam. Turci qui comitabantur Azatinam, venerunt ad Triballorum regem. at hi qui confugerant in Asiam, bellum redintegrare volentes, et itinere pedestri in Chersoneson reversi, cogitabant, quoquo modo possent, redire in Asiam. etiam quibusdam in locis foedera cum Graecis conglutinarunt. cum autem Graeci iis insidias tenderent, volentes eos capere, fuga evaserunt in praesidium Chersonesi, et denuo Graeci plurima inferebant damna. Itali et Hispani lustrata Macedonia et Thessalia, cum ingressi essent fines Boeotiae, eam regionem occuparunt. Thebas quoque diriperunt; cuius direptionis causa extitit ducis imprudentia, qui cum timidos et imbelles crederet hos, quasi omnes in suam potestatem redacturus, ferox eos adoriebatur. at Itali et Hesperii locum illum fodientes, et aquam multam in fossas admittentes, effecerunt ut locus ille equestri pugnae minus esset opportunus. dux igitur magno equitatu in illos irrumpens, quasi primo impetu hostes devicturus, in maximum periculum cum suis praecipitatus est, cum equi solo cohaerent instabili. Taraconenses sive Hispani ingerentes tragulas et sagittas, torquentesque missilia, plurimos Boeotorum eo loci neci dederunt; hinc adversus urbem prolecti, ca-

Ἰταλίαν περαιούμενοι ἐπ' οἶκον ἐτράποντο ἕκαστος· Ἕλληνας δὲ μετὰ Ἀνδρονίκου τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς ἀπὸ Τούρκων ἐπὶ σφῶν αὐτομόλοις καὶ τοὺς ἀπὸ Ἰταλίας κακῶς χρησάμενοι, οὐχ ἅπως οὐδὲν εὖραντο ἐπιτηδεῖον, ἀλλὰ καὶ πολεμίους σφίσι ἐχόντες τούτους, ἐπὶ τὸ τοὺς σφῶν εὐγενεῖς θεραπεύ-
 5 **Β** εἰν μόνον τραπόμενοι τῆς τε ἀρχῆς εἰσόδους κατανήλισκον, καὶ οὔτε στρατεύματα συνέλεγον οὔτε ξένους μισθωσάμενοι καὶ τοὺς πολεμίους ἐπιόντας σφίσι τιμωρεῖν ἤβούλοντο.

Ἐπάνειμι δὲ ἐπ' ἐκεῖνο τοῦ λόγου, ὃθεν μοι ἐξέλιπε. Ὀτουμάνος μὲν οὖν Ὀρθογρούλεω, τὰ πλέω τῆς ἐς τὴν Ἀσίαν 10 Ἑλλήνων χώρας καταστρεψάμενος, ἐς Νικαίαν τε ἐσέβαλε καὶ ἐς Φιλαδέλφειαν, οὐ μέντοι γε εἶλε τὸ ἕστυ· καὶ πρὸς Τούρκους τοὺς μετὰ Ὀμούρεω διενεχθεῖς ἐπολέμησεν· ἄρξας δὲ ἐν Προύσῃ, ἐν ἣ τὰ βασίλεια ἐπεποιήτο οἱ, ἐτελεύτησε, καταλιπὼν παῖδας καὶ χώραν οὐ φυύλην καὶ στρατὸν οὐκ 15 ἄγεννη. τελευτήσαντος δὲ Ὀτουμάνου ὁ νεώτερος τῶν παίδων αὐτοῦ γενόμενος τοὺς ὅτι ἐγγύτατα παρὰ τῷ πατρὶ δια-
Κ αιτωμένους, ὡς οἶον τ' ἦν αὐτῷ ἀνακτώμενος, ἐπιτηδεῖους τε αὐτῷ εἶχε καὶ ἐς τὰ μάλιστα συνήθεις. ἀπὸ τούτων δὴ ἐπεὶ τε τάχιστα ἐπύθετο τελευτῆσαι Ὀτουμάνον, ὄντα ἤδη, ἢ φα- 20 σίν, ἐπὶ γῆραος οὐδῆ, ἀποφυγεῖν μὲν αὐτίκα τοὺς ἀδελφοὺς ἐκποδῶν γενόμενον ἐπὶ Ὀλυμπον τῆς Μυσιᾶς ὄρος, διαπο-

10. ἐς om P: cf. p. 12 D.

14. δὲ] δὲ ἐτη μ'?

ptam deprædati sunt. qui tandem redeuntes in Italiam domos remearunt. Graeci cum rege suo Andronico, cum parum dextre Turcos transfugas, nec non eos qui ab Italia ferendi auxilii gratia advenant, fovissent, praeter opinionem etiam hos sibi inimicos ex amicis et auxiliariis fecere. Graecorum autem nobiles cum profusioribus largitionibus in se converterent reguli, regni reditus universos exhauerunt, nullo interim exercitu comparato, nec peregrinis militibus conductis, cum etiam negligenter hostes suis finibus arcere.

Nunc unde digressus sum, revertor. Otomanus Orthogulis filius, subacta Graecorum Asiam incolentium regione pene universa, irruit in Nicaeam et Philadelphiam, quam haud tamen suae dicioni admovit. Turcos quoque qui Homuren sequebantur, inimicitias permotus, bello petiit. regnans autem Prusae, quae regni sedes erat, expiravit (1330), relictis liberis et regione amplissima. defuncto Otomano filius eius natus minimus ex tribus, Orchanes nomine, praecoccupatis animis eorum qui in artissimam patris admittebantur amicitiam, eos sibi familiares et quam maxime opportunos tenuit. ex quibus ut primum accepit Otomanum iam, ut ferunt, in senectutis limina constitutum obiisse mortem, fratres illico fugiens proripuit se ad Olym-

ρενόμενον δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν περιτυχεῖν ἵππων φορβῆ ταύτη
 που τῆς χώρας ἐπινεμομένη, καὶ διανεῖμαι ταύτην ἀνδράσι
 τοῖς ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐπ' αὐτὸν συλλεγομένοις, καὶ ἐπικαταβαί-
 νοντα ἐς τὸ πεδίον ἐπιτρέπειν αὐτοῖς διαρπαῖζειν ὅσα γ' ἂν
 5 τούτοις προχωροῖη, ὀρμώμενον δὲ ταύτη ἀπὸ τοῦ ὄρους ἄγειν
 καὶ φέρειν τὴν πόλιν. τῶν δὲ ἀδελφῶν αὐτοῦ σφίσιν ἀλλή-
 λους διαπολεμούντων τε καὶ ἀμφὶ τοὺς οἰκείους ἐχόντων πο-
 λέμους, ἐς ὃ δὴ καὶ οὐκ ὀλίγων τῶν ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ D
 ἀμφοῖν τῷ ἀδελφῷ ἐπιγενομένῳ αὐτῷ, ἐπικαταβῆναί τε ἐς τὸ
 10 πεδίον, καὶ ἐς πόλεμον καθιστάμενον τοῖς ἀδελφοῖς οἷσι διη-
 ρημένους καὶ ἀνὰ μέρος ἐκατέρῳ στρατοπαιδευομένην μαχέ-
 σασθαι, καὶ περιγεγόμενον ἀνελεῖν ἄμφω τῷ ἀδελφῷ, καὶ
 οὕτω τὴν βασιλείαν παραλαβεῖν. τοῦτο δὲ ἔγωγε ἀναπνυθα-
 τόμενος εὖρον οὐ γνώμην ταύτη περὶ τῶν ἀδελφῶν, χρῆσθαι
 15 σφίσιν αὐτοῦς ὡς πολεμίους, ἀποφηναμένον νομιζέσθαι παρ'
 αὐτοῖς ἔτι καὶ ἐς τόνδε τὸν χρόνον· ἀλλ' ὑπὸ τῶν τοῖς
 Ὀγουζίοις ἡγεμόνων καθισταμένων καὶ πρόσθεν γένόμενον δι-
 πυθόμην.

Ὀρχάνης μὲν οὖν ἐπεὶ τε εἰς τὴν βασιλείαν παρήει, σύμ-
 20 पासάν τε τὴν Ἀσιδίαν καιεστρέφετο, καὶ τοῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ P. 11
 Ἕλλησι καθίστατο ἐς πόλεμον, καὶ συχνὰς τῶν ταύτη Ἕλλη-
 νίδων πόλεων πολιορκίᾳ παρασησάμενος ὑπηγάγετό οἱ, τῶν
 γε Βυζαντίου βασιλέων πρὸς τοὺς ἐν τῇ Θράκῃ Τριβυλλοὺς τε

9. ἀμφί? ἐπιγενομένων? 14. γνώμην T, γνώμη P
 15. αὐτοῖς ὡς πολεμίους? ἀποφηνομένου P 21. συχνὰ P,
 συχνούς T

pum Mysiae montem. cum iter faceret, incidit in multa equorum
 armenta, quae partitur in viros qui ad se in montem concurrerant.
 descendens autem de monte in loca subiecta, potestatem ipsis rapi-
 endi dedit quaecunque nacti fuissent. etiam urbem, cum adhuc ver-
 saretur in Olympo, expugnatam diripuit. fratribus autem suis inte-
 stino bello ardentibus, et utrumque maxima parte hominum frequen-
 tante, cum accepisset eos longo intervallo a se divisos castra posuisse,
 cum suis de monte discedens singulos seorsim aggreditur. interem-
 ptisque victisque ambobus fratribus suis, ipse ad regiam dignitatem
 emersit. ego autem experimentis cognovi Turcos non in hunc mo-
 dum sentire de fratribus istis: vorum ita evenisse ferunt sub Ogu-
 ziorum ducibus.

Orchanes ubi regni administrationem suscepit (1326), univer-
 sam Lydiam imperio suo addidit, Graecisque in Asia moranti-
 bus bellum indixit, plurimaeque Graecorum oppida in dicionem acce-
 pit eo tempore, quo Byzantii reges et Triballi in Thracia et Mysi

ἄμα καὶ Μυσοῦς κατὰ τοῦτο χρόνου ἐπικειμένους σφίσειν ἐς τὰ μάλιστα τὸν πόλεμον διαφερόντων. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Καππαδοκίαν ἐλαύνων, ἔστιν ἂ τῶν πολισμάτων ὑφ' αὐτῶν V. 9 ποιησάμενος, ἐπὶ Νίκαιαν τὴν ἐν Βιθυνίᾳ πόλιν ἐστρατεύετο. ἐπολιόρκει μὲν οὖν τὴν πόλιν. ἐπαύθῃα ὡς ἡ ἀγγελία ἤλθεν δ' ἐς τὸν Ἑλλήνων βασιλέα, τὴν τε Νίκαιαν πολιορκεῖσθαι καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει, εἰ μὴ τις ἐπαμύνοι σφίσει, προσχωρῆσαι Βιτῶ βαρβάρῳ, στρατεύμα' τε συνελέγετο ἐς τὴν βυσιλείαν ἡδη παριῶν, οὐ περιοψόμενος τὴν Νίκαιαν, ὡς τιμωρήσειν πυρρ- σκευάζετο διαμαχοῦμενος οὐδὲν ἦτιον πρὸς Ὀρχάνην τὸν 10 Ὀτουμάνεω ἢ ἀνυστησόμενος ἀπὸ τῆς Νικαίας. οὗτος μὲν δὴ ὡς τῶν ἄλλων πολλαχῆ ἐπιχειρησάντων οὐ προεχώρησεν ἐπὶ τὴν βασιλείαν, τοὺς τε Ἑλληνας συνιστῶν ἐπὶ τὸν πάπ- πον καὶ νεώτερα πρῶσων πράγματα, Μιχαῆλον τὸν Μυσῶν ἡγεμόνα ἐπηγάγετό οἱ ἐς συμμαχίαν, ἐπιγαμίαν ποιησάμενος, 15 τὴν ἀδελφὴν αὐτῶ ἐς γάμον ἐκδοὺς γήμαντι πρόσθεν τὴν τοῦ βασιλέως Τριβαλλῶν ἀδελφὴν. ὕθεν ὁ Τριβαλλῶν ἡγεμὼν ἐπ' αὐτὸν τε ὄρημητο στρατεύεσθαι, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Μι- C χαῖλου ἀδελφιδοῦν Ἀλέξανδρον· τὸν τε Μιχαῆλον μάχη ἐκράτησε, καὶ Ἀλέξανδρον τὸν ἀδελφιδοῦν αὐτοῦ ἐς τὴν βυ- 20 σιλείαν καταστησάμενος. τῆς ἐς αὐτὸν ὕβρεως αἰτιασάμενος οὖν τοὺς Ἑλληνας ἐστρατεύετο ἐπ' αὐτούς, καὶ πολίσματα

1. ἐπικειμένων P: corr H 7. προχωρῆσαι P, προσχωρήσειν H
16. αὐτοῦ P: corr H

maximo flagrabant inter sese bello. posthaec in Cappadociam bellum transtulit; subactisque oppidulis quibusdam, exercitus ad Nicaeam Bithyniae urbem movit, eamque oppugnare coepit. ut vero nuntiatum est Graecorum regi Nicaeam obsideri, et oppidanos, nisi propere auxilium mittatur, ad barbarum defecturos, conscribit exercitum, et regni curae se immiscens videbatur non neglecturus Nicaeam, verum fortiter defensurus, non tam barbari odio stimulatus, quam sollicitus ne tantam urbem amitteret. hic igitur, quemadmodum et alii multi fecerunt, regiam dignitatem aspernatus est, quamvis Nicaeam de manu hostium sese vindicaturum adfirmaret: verum Graecos adversus avum incitans, rerum novarum avidus, Michaellem Mysorum ducem in belli societatem recipiens, cum ipso affinitatem iunxit, in matrimonium ei collocans suam sororem, cum iam ante duxisset sororem Triballorum regis. hiuc ira percitus Triballus arma arripit, habens secum Michaelis patruelem Alexandrum. victo igitur Michaelle, ne sineret contumeliam sibi a Michaelle factam abire inultam, Alexandrum Michaelis patruelem regno praelicit. cum autem et in Graecos eius contumeliae culpam transferret, etiam hos

ἅπτα ἐξελὼν ἀπεχώρησεν ἐπ' οἴκου. ὕστερον μέντοι σπονδὰς
 ἐποιήσαντο ἐφ' ᾧ ξένοι καὶ φίλοι εἶναι ἀλλήλοις. ἐνταῦθα
 ἐπυθάνετο Ὀρχάνην ἐπιδραμόντα τὰ κατὰ τὴν Βιθυνίαν χω-
 ρία καὶ ἀνδραποδισάμενον πολιορκεῖν τε τὴν Νίκαιαν καὶ
 5 οὐκ ἀνιέναι προσβύλλοντα τῷ τείχει. στρατεύμα' τε ξυναγεί-
 ρας καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν διαβὰς ἤλαυνεν ἐπὶ Νίκαιαν, ἀμύνειν
 βουλόμενος τοῖς ἐν τῇ πόλει. Ὀρχάνης μὲν, ἐπεὶ δὴ ἠγγέλθη
 ἐπιέναι ἐπ' αὐτὸν στρατεύμα' Ἑλληνικόν, συνταξάμενος ἀντε- D
 πηει, [τό τε στρατεύμα' ἔχων ἐν τάξει ὡς μαχοῦμενος τὸν
 10 στρατὸν ἀντεπήγαγε,] καὶ ἐν Φιλοκρίνῃ γενόμενος εὖρε στρα-
 τοπεδευόμενον τὸν Βυζαντίου βασιλέα. οὐ πολὺ δὲ ὕστερον
 μάχης ἰσορρόπου γενομένης αὐτὸς τε ὁ βυσιλεὺς ἐτρώθη εἰς
 τὸν πόδα, καὶ Ἑλλήνων οὐκ ὀλίγοι τραυματίαι γενόμενοι ἔγνω-
 σαν δεῖν ἐς Φιλοκρίνῃν εἰσελθεῖν, ὥστε ἀναλαβεῖν σφᾶς αὐ-
 15 τούς καὶ ἀναμαχέσασθαι. ἐνταῦθα ὡς ἐπὶ τὴν πόλιν ἐτρά-
 ποντο, κατὰ νότου γενόμενοι οἱ βάρβαροι καὶ ἐπικείμενοι
 συγχρούς τε τῶν Ἑλλήνων διέφθειρον, καὶ τοὺς γε λοιποὺς ἐς
 τὴν πόλιν συνελάσαντες ἐπολιόρκουν. ἐπεὶ δὲ παράλιος ἦν
 αὕτη ἡ πόλις, ὡς οὐδὲν προεχώρει τῷ Ὀρχάνῃ, αὐθις ἐπὶ P. 12
 20 Νίκαιαν ἐλθὼν ἐπολιόρκει τε ἐπὶ τινα χρόνον καὶ εἶλε τε οὐ
 πολλῷ ὕστερον ὁμολογίᾳ παραστησάμενος. οὕτω Νίκαια ἐπὶ

5. ξυναγείρας P: corr H

bello vexant; oppidulisque aliquot captis exercitum domum abduxit.
 tandem foedera pepigerunt, quibus tenebatur ut inter se et amici et
 hospites in posterum essent. post haec ad regem Graecorum fama
 perlatae sunt satis constanti Orchanem incursionem fecisse in Bithy-
 niae regionem, captisque mancipiis plurimis obsidione Nicaeam ciu-
 xisse, murumque eius hostili animo quatere. rex itaque Graecorum
 comparato exercitu in Asiam transvectus, obsidione circumventis au-
 xiliares porrigere nitebatur manus. quod ut primum rumore ad Or-
 chanem perlatae sunt, instructo agmine Graecia obviam procedit. cum
 autem venisset Philocrinam, offendit regem Graecorum ibi castris fixis
 morantem. nec mora, praelium committitur; in quo rex accepto in
 pedem vulnere, reliquique Graeci non pauci vulneribus confecti, sta-
 tuerunt intrare Philocrinam, ut vulnerati lassique paululum reficeren-
 tur. nec tamen citra pugnam eo venire quiverunt: barbari enim eos
 circumventos a tergo adorti, acerrime instantes magna clade affece-
 rant; reliquos in urbem fugatos obsidione premebant. urbs ergo illa
 cum foret maritima, et obsidione non posset in potestatem hostium
 redigi, Orchanes ab ea discedens copias suas Nicaeam reduxit. quam
 cum obsidione aliquandiu adflixisset, tandem pactionibus in deditio-
 nem accipit. in hunc modum Orchanes Nicaea potitus est (1330).

Ὁρχάνη ἐγένετο. εἰσέβαλε δὲ καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν, ἀλλ' οὐκ ἠδυνήθη παραστήσασθαι πολιορκῶν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐπικούρων. μετὰ δὲ ταῦτα διενεχθεῖς, ὡς φασί, πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρων ἡγεμόνας, τούτων ἐνίους συμμαχούς οἱ προσλυβόμενος τοῖς ἄλλοις πολεμῶν οὐκ ἀνίει. ὕστερον δὲ μέντοι χρόνου συχοῦ διελθόντος, Καντακουζηνοῦ βασιλείως Ἑλλήνων ἄρτι γενομένου ἐγγυε θυγατέρα, καὶ ἐπιγαμίαν ποιησάμενος ταύτην εἰρήνην τε τοῖς Ἑλλήσιν ἐποίησατο, καὶ τοῦ Βλοιοῦ πρὸς τοὺς ἐν τῇ Φρυγίᾳ βαρβάρων ἡγεμόνας διενεχθεῖς ἐπολέμει. ὡς τελευτήσαντος γὰρ Ἀνδρονίκου τοῦ βασιλέως, κατελείφθη τε αὐτῷ παῖς ἀμφὶ τὰ δυοκαίδεκα ἔτη γεγονώς, καὶ τὸν γε Καντακουζηνὸν κατέλιπεν, ἄνδρα εὐδαίμονα καὶ μέγα δυνάμενον, τὸν τε παῖδα ἐπιτροπεύειν ἄχρι δ' ἂν ἐπὶ τὸ τῆς ἡλικίας ἀφίκηται ἐντελής, καὶ τὴν βασιλείαν περιέπειν, [μέγα τε ὄλβιον, καὶ ἀρεσκόμενος τούτῳ ἐπέτρψε τὰ ἀμφὶ τὴν βασιλείαν τε καὶ τὸν παῖδα, ἐμπεδῶσους ὄρκους ἢ μὴν ἀδόλως ἐπιτροπεύειν τῆς τε βασιλείας ἅμα καὶ τοῦ παιδός, καὶ ἀβλαβῆ τὸν παῖδα ἐς τὴν βασιλείαν καταστήσειν]. ὡς δὲ ἐτελεύτησε βασιλεύς, χρόνου οὐ πολλοῦ διελθόντος Ἑλλήνων τέ τινων ἐναγόντων ἐς τοῦτο καὶ συνεπιλαβόμενων, τὴν τε βασιλείαν κατέσχε καὶ τὸν παῖδα κακὸν μὲν οὐδέν τι εἰργάσατο, κηδεστήν δὲ οἱ ποιησάμενος ὀλιγῶρος τοῦ παιδός· εἶχε, καὶ ἑαυτῷ ᾔετο τοὺς Ἑλληνας μᾶλλον τι ἀνα-

22. τὲ P τοῦ] τὰ τοῦ P: corr H

bellum deinde Philadelphiam vertit, quam acerrime ab auxiliariis defensam sui iuris facere nequivit. sub idem tempus cum iratus esset quibusdam in Asia degentibus satrapis, quosdam eorum sibi associatus reliquos debellavit. tempore deinde multo interiecto, Cantacuzeni Graecorum regis filiam uxorem ducit. quae affinitas ubi intercessit, pax inter Graecos et Turcos facta est; belloque Phrygiae satrapas, cum discordia intervenisset, persequabatur. Andronicus Graecorum rex cum moreretur, reliquit filium natum annos duodecim, tutoremque ei assignavit Cantacuzenum, virum opulentum magnaque potentia subnixum, ut puerum tutaretur et curaret ad eam usque aetatem, quae regno gubernando habilis foret. huius in fidem puerum regnumque tradidit, iureiurandoque eum obstrinxit ut sine dolo in administratione regni educationeque pueri versaretur, quo ipsum nihil iniuriarum a se expertum tandem regno Graecorum praeficeret. ut autem rex excessit e vivis, non multo post urgentibus et opitulantibus Graecis tutor ad regni curam allectus est, puerum tamen nulla iniuria affecit. verum cum eum affinem sibi fecisset, ut imbellem contemptui habuit, spem omnem in Graecis, quantum ad

κτῆσθαι. ὁ μὲν οὖν Καντακουζηνὸς τὴν βασιλείαν ἀφελόμενος τὸν παῖδα, πρὸς Ὀρχάνην τὴν ἐπιγαμίαν ποιησάμενος ἐαυτῷ ξένον τε καὶ φίλον ἐκτῆσατο ἐς τὴ μάλιστα.

Ὀρχάνης μὲν δὴ βασιλεύσας ἔτη . . ἐτελεύτησε, παῖδας καταλιπὼν Σουλαϊμάνην τε καὶ Ἀμουράτην. Σουλαϊμάνης μὲν οὖν ὁ Ὀρχάνεω τὴν βασιλείαν παραλαβὼν τοῖς τε Ἕλλησιν ἐπιῶν ἐπολέμει αὐτίκα, καὶ ἀνδράποδα ἀπὸ τῆς ἐς τὴν Ἀσίαν Ἑλλήνων χώρας ὡς πλεῖστα ἀγόμενος καὶ ἐς Εὐρώπην ὁ
 5 διαβίς, τῶν μετὰ Χαλίλεω πρότερον κατὰ τὴν Χερρόνησον πρὸς Ἕλληνας διενεχθέντων ἐναγόντων τε καὶ ἄξηγουμένων αὐτῷ τὴν διάβασιν, ὡς ἡ Εὐρώπη εἶη τε χώρα περικαλλῆς καὶ εὐχερῆς χειρώσασθαι ὑπὸ Σουλαϊμάνεω βασιλέως. ἐν-
 10 τεῦθεν διαβιβάσας στρατὸν οὐ πολὺν, τὴν τε Χερρόνησον ληΐσσειν, καὶ τὸ πρότερον ἔτι φρονύριον καὶ Μάδυτον κα-
 15 τασχύντες καὶ ἄλλ' ἄττα πολισμάτα κατὰ τὴν Χερρόνησον, ἐπέδραμόν τε τὴν Θράκην ἕστε ἐπὶ Ταίαρην τὸν ποταμὸν, καὶ τὰ τε ἀνδράποδα ἐς τὴν Ἀσίαν διεβίβαζον. καὶ οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Τούρκων, ὅσοι ἐπνυθάνοντο ταῦτα, αὐτίκα ἐς τὴν Εὐ- P. 13
 20 ρώπην παρὰ Σουλαϊμάνην διέβαιον, καὶ συνελέγοντο εἰς τὴν Χερρόνησον οὐκ ὀλίγοι· ἐνθα δὴ καὶ ἐπὶ γεωργίαν τῶν ἀπὸ τῆς Ἀσίας φειδοῦ τῆς ἐαυτῶν χώρας ἐτρέποντο. ὕατερον μέντοι ὁ Ἕλλήνων βασιλεὺς διαπρῆσβενσάμενος σπονδὰς τε

11. αὐτῶν P

regnum retinendum attinebat, ponendo. at Cantacuzenus cum pupillum regno privasset, Orchanemque data in matrimonium filia affinem ascivisset, eum et amicissimum et familiarissimum in posterum expertus est.

Orchanes cum regnasset annos circiter viginti duo, mortem obiit (1359), relictis filiis Sulaimane et Amurata. Sulaimanes inito regno arma contra Graecos cepit. captis igitur municipiis quamplurimis ex ea Graecorum regione quam in Asia possidebant, etiam in Europam traiecit, hortantibus et instigantibus iis Turcis qui ante cum Chatila in Europam transierant. hi edocebant profectionem, qua commodissime in Europam veniretur. praeterea narrabant Europae regionem esse amoenissimam captuque facilem. transmisso itaque exercitu haud magno Chersoneson populati sunt; devictisque oppidulis quibusdam, praesidioque Chersonesi Madytoque domitis, irruerunt in Thraciam, progressi usque ad flumen Taenarum, municipiis plurimis in Asiam traiectis, quae belli iure obvenerant. Turci qui in Asia remanserant, cum haec audissent, illico in Europam contenderunt ad Sulaimanem, et maxima brevi hominum multitudo in Chersoneson ad ipsum confluebat undique ex Asia; et eo loci agriculturae operam

ἐποίησατο πρὸς Σουλαϊμάνην τὸν Ὀρχάνεω, καὶ ἐνήγγεν ἐπὶ τοὺς Τριβαλλοὺς, ἐφ' ᾧ τε αὐτοὺς ξένους τε καὶ φίλους εἶναι ἀλλήλοις καὶ τὸν πρὸς τοὺς Τριβαλλοὺς πόλεμον συνδιαφέρειν ἅμα ἀμφοτέροισι.

Ἔνιοι μὲν οὖν φασὶν ὡς ἔτι περιόντος Ὀρχάνεω ἐν τῇ 5 Ἀσίᾳ τὸν παῖδα αὐτοῦ Σουλαϊμάνην εἰς τὴν Εὐρώπην διαβῆναι μεταπεμπομένου ἐπὶ τοὺς Τριβαλλοὺς τοῦ τῶν Ἑλλήνων βασιλέως· τοὺς μέντοι Τριβαλλῶν ἡγεμόνας ὧδε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ τῆς Εὐρώπης πράγματα ἐπυθόμεθα. Στέπανος ἐγένετο βασιλεὺς Τριβαλλῶν, ὃς ορμώμενος ἦν ἀπὸ τῆς εἰς τὸν Ἴόνιον 10 χώρας, τὰ περὶ Ἐπίδαμνον καταστρεψάμενος, καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν ἡλάσατο, καὶ εἰς τὴν τῶν Σκοπίων τὴν βασιλείαν ἐποίησατο. εἰεν δ' ἂν οὗτοι, ὅσοι γε ἔξῃστι τεκμαίρεσθαι ὄθεν προαγαγεῖν ἐπὶ τὴν τῆς Εὐρώπης ἡγεμονίαν ἀφίκοντο, Ἰλλυριῶν γένος; ἀπὸ τῆς πρὸς ἑσπέραν τῆς εἰς τὸν Ἴόνιον χώρας 15 προελθόντες ἐπὶ τὴν τῶν Σκοπίων πόλιν, τῇ τε φωνῇ παραπλησίᾳ χρώμενοι ἐκείνοις, καὶ γένος δὲ ἐκείνο τῶν Ἰλλυριῶν C μέγα τε καὶ ἐπὶ πλεῖστον διῆκον τοῦ Ἴονίου πελάγους, ἔσται ἐπὶ Ἐνετούς, ὡς ἂν ἔχειν οὐ χαλεπῶς τεκμαίρεσθαι ἀπ' ἐκείνων δὲ τότε ἀνὰ τὴν Εὐρώπην σκεδασθέντας ἀχθῆναι. φωνῇ 20 τε γὰρ ἀμφοτέροις τῇ αὐτῇ χρώνται ἔτι καὶ νῦν, καὶ ἦθις

6. εἰς om P 9. ^Φ στέπανος T 11. τὸ περὶ P: corr H
17. χρώμενον T, χρωμένον P

dabant, agris suis in Asia parcentes. deinde rex Graecorum legatis missis, cum Sulaiman Orchanis filio pacem fecit, amicosque et hospites in futuro se mutuo fore testati sunt; et coniunctis copula bellum in Triballos (qui et Bulgari) transtulerunt.

Quidam perhibent adhuc superstite Orchanis Sulaimanem filium transisse in Europam, accersitum adversus Triballos ab Graecorum rege. Triballi autem eo, quem trademus, modo ad Europae imperium devenerunt. Stephanus (quem Stephanum alii) Triballorum rex, profectus ab ea regione quae versus Ionium patet, igne incendiisque plurimam Epidamni regionem devastans, etiam Epidamnum (quod et Dyrrachium) subegit; et hinc in Macedoniam exercitus duxit, Scopiorumque urbem regni sedem declaravit. fuerunt autem isti, quantum conicere licet ex protectione eorum, qua delati sunt ad Europae imperium, genus Illyriorum, qui progressi ab Occidentali versus Ionium regione venerunt ad Scopiorum urbem, lingua etiamnum non dissimili utentes. istud Illyricorum genus cum longe lateque teneret mare Ionium, etiam Venetos attigit. reliqui ab iis segregati per Europam dispersi sunt, etiam hodie non multum lingua moribusque et victus ratione abhorrentes. constat itaque eorum sententiam haud

τοῖς αὐτοῖς καὶ διαίτη, ὥστε οὐκ ὀρθῶς ἂν λέγοιεν οἱ γνώ-
μη ἀποδεικνύμενοι περὶ Ἰλλυριῶν ὡς εἶησαν οἱ νῦν Ἀλβα-
νοί. ἀρχὴν δὲ ἐγὼ οὐδὲ προσέειμι τὸν λόγον, ὡς εἶησαν Ἰλ-
λυριῶν γένος οἱ Ἀλβανοί. ὡς μὲν οὖν ἀπ' Ἐπιδάμνου καὶ
5 οὗτοι ὄρωμητο ἐς τὴν πρὸς ἑὼ χώραν τῆς Εὐρώπης, ἐπὶ V. 11
Θετταλίαν τε ἀφικόμενοι καὶ ἐπὶ Αἰτωλίαν καὶ Ἀκαρνανίαν,
οὐκ ὀλίγα ἄττα τῆς Μακεδονίας χωρία ὑφ' αὐτοῖς πεποιημέ- D
νοι ἔχουν, οἷδά τε αὐτὸς ἐπιστάμενος, ἀπὸ πολλῶν τεκμαιρό-
μενος, καὶ πολλῶν δὴ ἀκήκου. εἴτε μὲν οὖν ἀπὸ Ἰαπυγίας, ὡς
10 ἐνιοὶ φασίν, ἐς Ἐπίδαμνον διαβάτες ἐπὶ τὴν χώραν ἣν ὑπη-
γάγοντο σφίσις ἄλλος ἄλλῃ ἀφίκοντο, εἴτε αὐτοῦ περὶ Ἐπί-
δαμνον τὴν ἀρχὴν Ἰλλυριῶν ὄμοροι προϊόντες κατὰ βραχὺ
κατέσχον τὴν πρὸς ἑὼ τῆς Ἐπιδάμνου χώραν, οὐκ ἔχω ὅπη
συμβάλλωμαι ἀσφαλῶς. ἢ μὲν ἄμφω τῷ γένεσι τούτῳ, Τρι-
15 βαλοὶ τε καὶ Ἀλβανοί, ἀπὸ τῆς ἐς τὸν Ἴονιον χώρας ὄρωμη-
μένω, τὸ μὲν πρὸς ἑὼ τῆς Εὐρώπης ἰόντες τὴν ταύτην χώραν
καὶ οὐκ ὀλίγα σφίσις ἐς τὴν ἀρχὴν ὑπηγάγοντο, τὸ δὲ πρὸς P. 14
ἐσπέραν ὄρωμημένον σχεδὸν ἔστε Εὐξείνιον πόντον ἀφίκοντο
καὶ ἐπὶ Ἰστρον, ἄγχι Θετταλίας ἐλάσαντες, ὧδέ μοι εἰρήσεται.
20 Ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς τῶν Σκοπίων πύλεως ὄρωμημένος,
ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ἄνδρας τε τὰ ἐς πόλεμον ἀγαθοὺς καὶ
στρατιάν οὐ φαύλην, πρῶτα μὲν τὰ περὶ Καστορίαν κατε-

7. χώραν P 15. τὸ P

veritate niti, qui pronuntiant Illyrios esse eos quos Albanos nomina-
mus. nec vero principium eius sermonis admitto, qui astruere cona-
tur Albanos esse Illyrici generis. quod autem et Albani ab Epidamno
prodeuntes in Europae regionem maritimam, quae Orientem respicit,
venerint, Aetoliaque Arcanania nec non magna Macedonum regionis
parte subacta ibi habitarint, etiam ipse novi, multis coniecturis eo
deductus, et multisque super ea re auditis. an vero ab Iapygia iter
facientes, ut quidam censent, in Epidamnum transierint, et hinc in
eam regionem, quam tandem subiecere, pervenerint, sive cum essent
finitimi Illyricis Epidamnum colentibus, accedentes paulatim regionem
Epidamni, qua in Orientem patet, occupaverint, nescio qua ratione
quam verissime assequar. at nos explanabimus ut utraque haec ho-
minum genera, Triballi et Albani, egressi ab ea regione quae spectat
Ionium, transierint per regionem Europae, quae in Orientem vergit,
ibique habitaverint nec modicas regiones suo imperio adiecerint,
versus Occidentem iter instituentes, cum etiam propemodum ad Eu-
xinum mare accesserint, Istrum et Thessaliam adierint. quae omnia
in hunc modum evenerunt.

Rex horum digrediens ab urbe Scopiorum, munitus viris rei mi-
litaris peritissimis et validissimo exercitu, loca Castoriae finitima in

στρέψατο χωρία, και ἐπὶ Μακεδονίαν ἐλάσας, πλὴν Θέρμης τὰ ἄλλα ὑφ' αὐτῷ ποιησόμενος, ἐπὶ Σάβαν τε προελαύνων και ἐπὶ τὰ κατὰ τὸν Ἰστρον χωρία, μεγάλα ἀπεδείκνυτο ἔργα, και τὴν τε χώραν ταύτη σύμπασαν καταστρεψόμενος εἶχε. τάξας δὲ ἀνά τὴν Εὐρώπην τῶν ὑποχειρίων ἄλλους ἄλλη ἐπὶ 5 Β μέγα τε ἐχώρει δυνάμειος, και ἐπὶ Ἑλλήνας ἤλαυσε τὴν ἀρχὴν ἀφαιρησόμενος, και πολλαχῆ ἐπὶ τὰ κατὰ τὸ Βυζάντιον χωρία στρατὸν ἐπαφείς ἀπέδραμέ τε και ἀνεχώρει. και ἦν ἐπὶ τούτου τὰ Ἑλλήνων πράγματα προσδόκιμα ἐπὶ τὸν ἔσχατον ἀφίξεσθαι κίνδυνον, ὑπὸ σφῶν τε αὐτῶν περιτρεπόμενα κατὰ 10 τὴν τῆς βασιλείας ῥυστώνην, ἐπὶ τὸ ἀκόλαστον και ἀνειμένον τῆς διαίτης Ἀνδρονίκου, τοῦ πρεσβυτέρου βασιλέως φημί, τετραμμένου ταύτη. ἐς μάχην μὲν οὖν τὸ Ἑλληνικὸν γένος ἐπελθεῖν και διαπειρᾶσθαι γνώμην αὐτῶν ἐποίητο, σῶζειν μὲν τοι τὰ τελεῆ τροπῶ ὅτῳ αὐτῶν δύναιντο ἀσφαλεστάτῳ. ἤλασε 15 C μὲν οὖν και ἐπὶ Αἰτωλίαν, και Ἰωαννίων τὴν πόλιν εἶλε. και τὰ μὲν κατὰ τὴν Μακεδονίαν περὶ Ἀξιὸν ποταμὸν Ζάρκῳ ἐπέτρεψεν, ἀνδρὶ ἐς τὰ πρῶτα τιμῆς ἀνήκοντι παρ' ἐαυτῷ, τὰ δὲ ἀπὸ Φερρῶν ἔστε ἐπὶ Ἀξιὸν Πογδύνη ἀνδρὶ ἀγαθῷ και τὰ ἐς πόλεμον οὐκ ἀδοκίμῳ, τὰ δὲ ἀπὸ Φερρῶν ἔστε ἐπὶ Ἰστρον 20 Κράλῃ τε και Οὐγγύλῃ τοῦν ἀδελφοῖν, ὧν θάτερος μὲν οἰνοχόος ἦν τοῦ βασιλέως, ὁ δὲ ἕτερος ἰπποκόμος. τὰ μέντοι περὶ τὸν Ἰστρον Βούλκῳ τῷ Ἐλεαζάρῳ τοῦ Πράγκου ἐπέ-

B. ἐπέδραμέ?

dicionem redogit. motis deinde castris in Macedoniam, praeter Thermam omnia sublugans, bellum ad Savum usque promovit; et in Isthria res praeclare gerens universa ea potiebatur regione. dispositis dein per Europam viris, ubi necesse erat, fidissimis, in magnam adolevit potentiam. etiam Graecos bello aggressus, ut ipsorum regnum destrueret. emissio itaque equitatu in loca Byzantio propinqua, cum ea graviter afflississet, abibat. Graeci ab hoc sibi extrema timebant, cum regnum per incuriam periret, Andronicusque senior rex dissolutioni victui se mancipasset. Graeci nullum contra illum pugnandi inibant consilium, verum omnis salutis spes in moenibus defensandis sita erat. iter dehinc intendens in Aetoliam, Joanniam sive Joanninam, olim Cassiopea dictam, urbem suo imperio adiunxit. Macedoniam, qua finitima est Axio flumini, commisit Zarco, viro apud ipsum dignitate primario. eam regionis partem quae a Pherris tendit usque ad Axium flumen, Pogdano tribuit, viro bono et rei militaris peritissimo. regionem quae a Pherris excurrit ad Istrum Chрати et Unglesi fratribus concessit, quorum alter regius pocillator, alter equorum regionum curator erat. regionem Istro adjacentem nactus est, contri-

- τρεψε, καὶ τὰ ἀμφὶ τὴν Τρίκην καὶ Καστορίαν Νικολαῦ τῷ
 ζουπάνῳ, καὶ τὰ περὶ Αἰτωλίαν Πριαλοῦπι. τὰ δὲ περὶ
 Ὀχρίδα τε καὶ Πριλιαπαῖον χώραν οὕτω καλουμένην ἐπέτρε-
 ψε Πλαδίκη εὐθύνειν, ἀνδρὶ οὐκ ἀγεγενεῖ. τούτοις μὲν δὴ
 5 ἐπυθόμεθα ἐπιτετραφῆναι τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην ὑπὸ Στεπά-
 νου τοῦ βασιλέως. ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε βασιλεύς, ἕκαστος ἦν D
 κατεῖχε χώραν ἐπιτετραμμένος ἤρχόν τε, καὶ ἀλλήλοις εἰρή-
 νην συνθέμενοι σφῶν μὲν αὐτῶν τοὶ ἀπείχοντο, τοῖς δὲ Ἑλλη-
 σιν, ὡς ἕκαστῳ προεχώρει, ἐπετίθεντό τε καὶ ἐπολέμουν. Μι-
 10 χαῆλον μέντοι τὸν Μυσῶν ἡγεμόνα, ἀπὸ τὰ κάτω τοῦ Ἰστρου
 ἐπινεμόμενον ἐπὶ Εὐξείνιον πόντον καὶ τὰ βασιλεία ἐν Τρι-
 νάβῳ ποιησάμενον, παλαιότερον γενόμενον Στεπάνου, ἀνα-
 πυνθανόμενος εὐρίσκω ὡς ταύτῃ Βουλγάρους μὲν τούτους,
 οὓς γε Μυσοὺς ὀνομάζομεν, Σέρβους δὲ ἐκείνους καὶ Τριβα-V. 12
 15 λοὺς διακεκρίσθαι ἀπ' ἀλλήλων ἐς τοῦνομα ξυνηγέχθη ἀπὸ
 τούτου. τούτω δὲ ἄμφω τῷ γένει ὡς παντάπασιν ἑτέρω ὄντι p. 15
 ἀλλήλων, καὶ διεστηκότε νομιζέσθαι. ὡς μὲν ἕκαστος τούτων
 τὴν τε ἀρχὴν ἀφήρητο ὑπὸ βαρβάρων καὶ αὐτοὶ τε ἀπώλοντο,
 ἐς τὸ πρόσω τοῦ λόγου ἰόντι εἰρήσεται μοι.
- 20 Σουλαιμάνης μὲν οὖν ἐπεῖτε τὰ κατὰ τὴν Χερρόνησον
 πολίσματα πλὴν Καλλιουπόλεως κατέσχετε καὶ ἐνηυλίζετο,
 ὥστε ἔχειν ὀρμώμενος ἀπὸ τούτων τὰ ἐπὶ τῆς Θράκης χωρία

20. ἐπὶ P: corr H

buente rege, Bulcus Eleazarus, Pranci filius. Trica et Castoria ob-
 venere Nicolao Zupano. Aetolia decreta est Priapulipi. Ochridem et
 regionem Priliapaeam dictam Pladicae viro haud ignobili regendam
 dedit. commemoratos modo viros accepimus Europae regionibus prae-
 fectos esse a rege Stepano; qui ubi exhalavit animam, singuli suas
 regiones, quas a vivo gubernandas acceperant, retinere, foederibus-
 que inter sese ictis a se mutuo bello abstinuerunt. Graecis vero, ut
 cuique opportunum erat, admodum bellicis armis molesti erant. Mi-
 chaelem Mysiorum ducem, qui imperavit locis Istro subiectis et regni
 sui sedem Trinabi constituit, Stepano antiquiorem extitisse audivi;
 praeterea Bulgaros, quos Mysios vocamus, ibi sedes tenuisse accepi;
 Servios autem sive Sorabros et Triballos a se discretos, tandem ad
 istud nomen emersisse. utraque ista genera hominum cum diversa
 sint, non ad unum referenda sunt. ut autem singuli isti populi re-
 gno suo a barbaris sint exacti, ipsique prorsus interciderint, in se-
 quentibus exponetur.

Sulaimanes cum Chersonesi urbes praeter Callipolim subegisset
 omnes, profectus est cum exercitu adversus Thraciam, ut et hanc
 suam faceret. cum autem pacem fecisset cum Graecis, expeditionem

ἐλαίνων καταστρέφονται, ὡς τοῖς Ἑλλησιν εἰρήνην ἐποιήσατο, ἑστράτευεν ἐπὶ Κράλην τε καὶ Οὐγγεσιν τοὺς Τριβαλλῶν ἡγεμόνας, οἳ δὴ τοῖς Ἑλλησιν ἐπετίθεντο καὶ χαλεποὶ ἦσαν διὰ τὸ μηδέποτε ἡσυχίαν ἄγειν ἀλλ' αἰεὶ κακῶς ποιεῖν πολεμοῦντας τοῖς Ἑλλησιν. οὗτοι μὲν οὖν ὡς ἐπέθοντο Σουλαϊ-5
 Β μάνη διαβύντα ἐς τὴν Εὐρώπην δηοῦν τε ἐπὶ τῇ Ἑλληνικῇ τὴν σφετέραν αὐτῶν χώραν καὶ διαρπάζειν μηδενὸς φειδόμεν, ἑστρατεύοντο ἐπὶ τοὺς Τούρκους, καὶ συμβαλόντες μάχῃ τε ἐκράτησαν καὶ διέφθειρον οὐκ ὀλίγους ἐν τῇ ἐπιδρομῇ. μετὰ δὲ ταῦτα ὡς ἤσθοντο ἤδη τὰ Τούρκων πράγματα 10
 ταχὺ ἐπὶ μέγα προχωροῦντα δυνάμεως, καὶ τοὺς ἀπὸ Ἀσίας Τούρκους αἰεὶ διαβαίνοντας προσγίνεσθαι αὐτῇ, ὥστε καὶ ἐς πολιορκίαν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην πόλεων καθιστάσθαι, καὶ προϊόντας ἐπὶ τὴν μεσόγειον τῆς Θρακῆς, συνελέγοντό τε στρατεύματα ἀμφοτέρω. Οὐγγεσις μὲν οὖν ὠρμητο ἀπὸ Φερ-15
 C ρῶν ἐπὶ τοὺς Τούρκους, ἐν αἷς τὰ βασιλεία ἦν αὐτῇ. Κράλης τε ἅμα αὐτῇ ὁ ἀδελφὸς στρατεύματα ἔχων ἀπὸ τῆς μεσογαίου τῆς Θρακῆς συνῆει τῷ ἀδελφῷ ὡς στρατευσόμενοι ἅμα ἐπὶ τοὺς Τούρκους. ὁ μὲν οὖν Σουλαϊμάνης ἔτυχε πολιορκῶν πόλισμα τὸ παρὰ Ταίαρον ποταμόν, διέχον ἀπὸ 20
 Ἀδριανουπόλεως σταδίους ὡσεὶ ἑβδομήκοντα· καὶ σκηναὶ μὲν αὐτοῦ οὐκ ὀλίγας ἀπὸ πέλων αἰγῶν ἐπήξατο, ἐν αἷς δὴ οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν Σκύθαι τε οἱ νομάδες καὶ Τούρκων οἱ πρὸς

19. ἐπὶ add H

suscepit contra Chratem et Unglesem Triballorum duces, qui Graecis admodum intolerandi erant, feroces et bellicosi. qui ubi resciverunt Sulaimanem processisse in Europam, regionem ipsorum in Graecia sitam vastare, praedasque nemini parcentem confertim agere, copias et ipsi suas adversus Turcos duxerunt; consertisque manibus victores praelio abierunt, plurimis prima coitione interfectis. deinde certiores redditu Turcorum res usque augeri, sibi que tandem intolerabiles fore, cum plurimi Turci usque ex Asia ad Sulaimanem concurrant Europaeasque urbes obsidione urgeant, his exciti, uterque in mediterranea Thraciae pergit et copias parat. Ungleses a Pherris, ubi regia erat, in Turcos progreditur. Chrates autem, praedicti frater, copiis plurimis contractis ad fratrem per mediterranea Thraciae com meat, communi consilio iunctisque viribus bellum Turcis illaturi. sub idem tempus Sulaimanes oppidum oppugnabat ad Taenarum fluvium situm, distans a Callipoli stadiis circiter septuaginta, plurimis tentoriis, quae eo advexerat, per circuitum fixis, in quibus Scythae Turcique, quotquot pastoralem vitam sequuntur, quam suavissime de-

τόνδε τὸν βίον τετραμμένοι δηοῦν εἰώθασι, καὶ ἐπολιόρκει τὸ
χωρίον προσέχων ἐντεταμένως. διατρίβοντα δὲ αὐτὸν λέγεται,
ὡς τάχιστα ἐπύθτετο ἐπιύπτας οἱ τοὺς πολεμίους, λαβεῖν τε
ἐπιλεξάμενον ἄνδρας ἐς ὀκτακοσίους τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἀρίστων,
5 καὶ νυκτὸς ἐπελάσαντα ἐς τὸ πολεμίων στρατιόπεδον καταδυσ- D
μενον, ὡς ἤδη ἢ ἡὼς ὑπέφαινε, καὶ οὔτε φυλακὰς ἔχοντας
τοὺς πολεμίους ἑώρα αὐτούς τε τὰ πολλὰ παρὰ Ταίαρον πο-
ταμόν, ὃς ὕδωρ καλλιστόν τε παρέχεται πιεῖν καὶ ὑγιεινότα-
τον (θέρους δὲ ἦν ὥρα), ὀλιγώρως τε τῶν ὄπλων σφίσι αὐ-
10 τοῖς καὶ τῶν ἵππων ἔχοντας, οἷα τοὺς πολεμίους ἐν οὐδενί
λόγῃ ποιουμένους, ἐπὶ ῥασιώνῃν τετραμμένους, κατὰ Κερ-
μαρὸν χῶρον ἐπεισεσεῖν τε ἄφνω σὺν τοῖς ὀκτακοσίοις καὶ
διαφθεῖραι σύμπαντα τὸν στρατὸν, κτεινόντας ἀφειδέστατα,
ᾧστε τοὺς πλείονας αὐτῶν πεσεῖν ἐς τὸν ποταμόν, καὶ ἐν
15 ἀπορίᾳ εἶχοντο ὅποι τράπονται γενόμενοι, καὶ ταύτη διαφθα-
ρῆναι. ἔνθα ὅ τε Οὐγγεσις ἀπώλετο καὶ ὁ Κράλης ὁ ἀδελφὸς
αὐτοῦ ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ. ὅτι δ' ἂν τρόπον διεφθάρη, οὐκ P. 16
ἤδει οὐδεὶς, ὥστε οἴεσθαι τοὺς προσήκοντας αὐτῷ περιεῖναι
εἰ αὐτὸν ἐπὶ πολὴν τινα χρόνον.

20 Ὡς οὖν ταύτην τὴν νίκην εὐκλεῆ καὶ περιφανῆ ἀνεί-
λετο Σουλαιμάνης, τό τε πόλισμα ὃ ἐπολιόρκει πρότερον πα-
ρῆσι τῆσσι, καὶ Ὁρῆσιτιάδα τὴν Ἀδριανοῦπολιν καλουμένην

1. δηοῦν] βιοῦν?

5. καταδυσόμενον P: corr H

8. ὡς P

gunt; assidensque urbi, intentus oppugnationi insistebat, et studio expugnandae urbis adstrictus accipit hostium adventum. deligit igitur ex suis octingentos, nocturnisque itineribus prima aurora ad hostium castra pervenit. eos deprehendit nec solitas vigilias obeuntes laxatisque custodiis affusos Taenaro fluvio praebenti aquam potu quidem pessimam, eandem vero et saluberrimam. aestatis tempus erat, quo nec arma nec equos perinde curabant, putantes se planissime ab hostium incursionibus securos et tutos. hos nec opinantes, et in Cermiani regione in luxuriam effusos altaque quiete sopitos, Sulaimanes stipatus octingentis militibus dolectis adoritur; caedemque maximam, impigre obvios mactando, hostium fecit. multi in flumen fuga praepropera delati, dubii quonam se verterent, ibi inter cunctandi moras occubuerunt. in hoc praelio desideratus est Ungleses: etiam Chrates occisus est. ut autem hic interierit, ignoratur. hunc eius propinqui qui eum sanguine contingebant, aliquandiu post praelium istud vixisse credidere.

Sulaimanes victoria illa insigni et illustri clarus facile tandem etiam oppidulum, quod obsederat, suo imperio adiicit. exercitus Orestiadī quoque, quam Hadrianopolim appellant, admovit.

ἐλαύνων ἐπολιόρκει. ἔτυχε δὲ τήνδε τὴν πόλιν περὶ ἀμητὸν
 πολιορκῶν, καὶ προσβάλλων τῷ τείχει θαμὰ οὐκ ἀνίει. ἐν
 τούτῳ δὲ ὄντος Σουλαϊμάνεω, τυχεῖν νεανίαν λέγουσι τῶν ἐν
 τῇ πόλει κατὰ ὄπην τινα, ἀπὸ τῆς πόλεως φέρουσαν ἔξω,
 V. 13 λάθρα τε ἐξιόντα νυκτὸς ἀμῶντα πυρούς κατὰ τὴν ὄπην ταύ- 5
 βτην διαφορεῖν ἐς τὴν πόλιν, καὶ τοῦτο συνεχῶς ποιοῦντα
 ὀφθῆναι ὑπὸ τινος τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἰδόντα δὲ τὸν
 Τοῦρχον, ἧ εἰσῆει ὁ νεανίας, ἐφεπόμενον κατόπιν γενέσθαι
 κατὰ τὴν ὄπην, πειραθῆναι τε αὐτῆς, καὶ εἰσιόντα ἐς τὴν
 πόλιν αὐθις ἐς τὸ στρατόπεδον γενέσθαι, καὶ ἀφικόμενον 10
 παρὰ Σουλαϊμάνη ἐξειπεῖν τε τὴν εἴσοδον καὶ αὐτὸν αὐτίκα
 ἐξηγεῖσθαι. πειραθέντα δὲ τῆς εἰσόδου τὸν ἡγεμόνα καταλα-
 βεῖν τε τὴν πόλιν ταύτη καὶ ὑφ' αὐτῷ ποιήσασθαι. μετὰ δὲ
 ταῦτα εἰς Φιλιππόπολιν ἐλαύνοντα ἔλεῖν τε καὶ ταύτην τὴν
 πόλιν καὶ παραστήσασθαι ὁμολογία.

15

Λέγεται δὲ γενέσθαι τούτῳ τῷ βασιλεῖ ἄνδρα ἐπὶ στρα-
 C τηγίας ἐπισημώτατον τε καὶ ἐξηγεῖσθαι δεινότατον ἐπὶ πόλε-
 μῶν τε καὶ ἐπιδρομῶς. καὶ οἱ μὲν λέγουσιν αὐτὸν τὰ πλείω
 ἀποδεικνύμενον πάμπολυ ταχύ τε καὶ παραχρῆμα ἐπιδεδω-
 κέναι. νοσήσαντος δὲ Σουλαϊμάνεω καὶ ἐπὶ Ἀσίαν ἐπειγομέ- 20
 νου, τὴν νόσον οἱ χαλεπωτέραν ἡγενομένην ἀπενέγκαι ἐκ τοῦ

1. τὴν τε τὴν πόλιν Περιδμητὸν P 2. προσβάλλων P

circumsedit et Peridmetum infestis exercitibus, aggressusque mi-
 rum, coeptis non succedebat. cum autem ibi haereret iutentus ob-
 sidioni urbis Sulaimanes, ferunt adolescentem quendam clam so-
 litum egredi urbe per rimam quandam muri, ad demetendum
 frumentum; deinde frumento onustus, per eundem locum in ur-
 bem remeabat. cumque hoc frequenter faceret, tandem visus est
 a milite quodam Turco ibi stipendia faciente. Turcus autem ani-
 madvertens, qua muri parte intrare adolescens solitus erat, a tergo
 eum secutus est, tentaturus si per eam rimam in urbem sibi pateret
 aditus. urbem itaque ingressus est. quo facto rediit in castra ad
 Sulaimanem, actaque edocet. Sulaimanes igitur eductis in aciem
 copiis ad urbem accessit. in quam cum irrepisset, duce Turco qui
 rimam invenerat muri, illico eius dominium nactus est. postea pro-
 motis castris Philopolim obsidet; quae tandem pactionibus in eius
 fidem traditur.

Ferunt hunc regem habuisse virum rei militaris perquam gna-
 rum, quo nullis fuerit incursionibus faciendis bellisque ge-
 rundis. praeterea aiunt ad tantam potentiam eum hac ex causa ve-
 nisse, quod summa celeritate in rebus gerendis uteretur. Sulaima-
 nes morbo implicatus est. hinc festinabat in Asiam. morbo tandem

βίου αὐτόν. τελευτῶντα δὲ ἐπιτελεῖται τοῖς ἀμφ' αὐτόν θάψαι τε τὸ σῶμα αὐτοῦ ταύτῃ, κατὰ τὸν τῆς Χερρονήσου ἰσθμόν, ἧ δὴ καὶ συνέβη πρότερον τελευτήσαντα τὸν παῖδα αὐτοῦ θάψαι τε μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐξήνεγκε· καὶ τῷ σήματι 5 ταξάμενος φόρους, ὥστε παννυχίᾳ χρῆσθαι τοὺς ἱερεῖς αὐτῶν ἐπὶ τῷ μνήματι, αὐτόν τε ἐκέλευσεν αὐτοῦ θάψαι ἅμα τῷ παιδί αὐτοῦ.

Ἐπειτα δὲ αὐτοῦ ἐτελεύτησεν, Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάνεω D
 παῖς, Σουλαϊμάνεω δὲ ἀδελφός, ὡς ἐπύθντο οἱ αὐτόν τελευτή-
 15 σατα, τοὺς τε νεηλυδας καὶ ἄλλους ἰτούς τῶν θυρῶν ὄντας
 λαβῶν καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάς παρέλαβε τὸ στρατεύμα
 αὐτοῦ ἅπαν, καὶ ἐπὶ Ἀδριανούπολιν ἐλάσας τὰ βασιλεία οἱ
 αὐτοῦ ἐποίησατο. καὶ ἐντεῦθεν ὀρμώμενος ἐληίζετο τὴν τῆς
 Μακεδονίας μεσόγειον χώραν, καὶ ἀνδράποδα συχνὰ ἀγόμε-
 15 νος ἐκλούτιζε τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ στρατιώτας, καὶ Τούρκων
 ὅσοι ἐπ' ἐλπίδι τοῦ κερθᾶναι ὀτιοῦν εἶποντο αὐτῷ, ἐδωρεῖτο
 ἀνδραπόδοις τε καὶ ὑποζυγίοις, ἃ ἤλίσκετο ἀπὸ Μυσῶν τε
 καὶ Ἑλλήνων. λέγεται μέντοι καὶ τότε, ὡς Σουλαϊμάνης ἐπεὶ P. 17
 ἦσθετο τῆς Τριβαλλῶν καὶ Μυσῶν δυνάμειος ἐπ' αὐτόν ἀθροί-
 20 ζομένης, καὶ ἔπραττεν ὥστε δοθῆναι οἱ ἑξάκις μυριάς δρα-
 χμῆς, ὥστε ἀποδοῦναι αὐτοῖς ὅσα τῶν πολισμάτων προσηγά-
 γετό οἱ, καὶ αὐτόν οἴχεσθαι ἀπαλλαττόμενον ἐς τὴν Ἀσίαν

3. δὲ P 8. Ἐπειτα P

22. "vel οἴχεσθαι vel ἀποχωρήσειν
 superfluum est." H

ingravescente moritur. moriens praecepit suis ut corpus sepelirent in Chersonesi isthmo, ubi antea contigerat filium suum fatis fungi; et magnificae sepulturae tradi ordinavit, et reditus sacerdotibus qui eo loci erant, ut celebrarent nocturnos ludos ad sepulcrum, seque filii sepulturae iungi voluit.

Cum iam animam efflasset, Orchanis filius Amurata, Sulaimanis frater, re cognita, peregrinos (ianizaros) et reliquos ianuarum milites assumens in Europam traiecit, exercitusque omnes qui ibi erant accepit. hinc contendens Hadrianopolim, eam sibi regni sedem designavit. rebus ita compositis incursionem in Macedoniae mediterraneam regionem fecit; brevique captis mancipiis plurimis, et alia praeda, milites suos admodum opulentos reddidit. Turcos, qui eum lucrandi animo comitabantur, mancipiis et inmentis Graecorum et Mysiorum, quae belli iure obvenerant, liberalissime donat. ferunt Sulaimanem, postquam nuntiatum erat Tribalorum et Mysiorum copias adversum se pergere, colloctum cum Graecis, si numerarentur sibi sexaginta milia drachmarum, velle se restituere Graecis quaecunque in Thracia ipsorum cepisset oppida, et relicta Europa discessu-

ἀποχωρήσειν, τηνικαῦτα πολιορκοῦντα τὰ ἐν τῇ Θρακίᾳ πολίσματα Ἑλλήνων. ὡς οὖν πυθόμενοι οἱ Ἕλληνες ἀπεδέχοντο τε καὶ ἔτοιμοι ἦσαν ἐπὶ τούτοις σπένδεσθαι, ξυνεγενθῆναι σσιμόν τε μέγαν καὶ τὰ τεῖχη τῶν πόλεων διαρραγῆναι, ὥστε αὐτοὺς ἔλεῖν ἀπὸ τούτου τὰ πλέω οἷς ἐπῆλυνον πολιορκοῦν- 5
 Βτες. καὶ ἐλόντας παρὰ τῶν Ἑλλήνων τὰ πολίσματα ἔχεσθαι τοῦ λοιποῦ τῆς Εὐρώπης, μηδέν τι τοιοῦτον ἔτι προσιε-
 μένους.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἤλυνεν ἐπὶ Μυσσοὺς καὶ ἐπὶ Τριβαλλούς. τὸ δὲ γένος τοῦτο παλαιότατόν τε καὶ μέγιστον τῶν κατὰ τὴν 10 οἰκουμένην ἔθνων, εἴτε ἀπὸ Ἰλλυριῶν μοίρας ἀπεσχισμένον ταύτην ἔκκησε τὴν χώραν, εἴτε, ὡς ἔνιοι, ἀπὸ τῆς πέραν τοῦ Ἰστροῦ ἐπ' ἑσχάτων τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ τε Κροατίας καὶ Προυσιῶν τῶν ἐς τὸν ἄρκτιῶν ὠκεανὸν καὶ Σαρματίας τῆς νῦν οὕτω Ῥωσίας καλουμένης, ἔστε ἐπὶ χώραν τὴν διὰ τὸ 15 ψῦχος ἀοίκητον, κἀκεῖθεν ὠρμημένοι καὶ τὸν τε Ἰστρον διαβάντες ἐπὶ τὴν ἐς τὸν Ἴόνιον χώραν ἀφίκοντο καὶ ταύτη ἐπὶ
 V. 14 πολὺ ἐπὶ Ἐνετοὺς διήκουσαν καταστρεψάμενοι ἔκκησαν, εἴτε
 C δὴ τὸνναντίον μᾶλλον εἶπεῖν ἄμεινον, ὡς ἐντεῦθεν ἀπὸ τῆς ἐς τὸν Ἴόνιον χώρας ὠρμημένοι καὶ Ἰστρον διαβάντες ἐπέκεινα 20 ἔγένοντο τῆς οἰκουμένης, οὐκ ἂν δὲ λεγόμενον ἀσφαλῶς λέγοιτε ὑφ' ἡμῶν. τοσόνδε μέντοι ἐπίσταμαι, ὡς τοῖς ὀνόμασι ταῦτα δὴ τὰ γένη διεσθηκότα ἀλλήλων ἦθεσι μὲν οὐκέτι,

rum in Asiam. hunc cum Graeci audissent suas in Thracia obsidere urbes, promptissimis quidem animis praedictam condicionem accepissent: at cum maximus terrae motus accidisset, oppidorumque muri procidissent, Turci accedentes armati urbes plurimas, etiam Graecorum, in dicionem suam rede gere; nec amplius tales obtulere condiciones Graecis, verum Europam obtinuerunt.

Post haec bellum avertit in Mysios et Triballos. Triballos autem gentem esse totius orbis antiquissimam et maximam compertum habeo. appulerunt in hanc regionem, sive (variant enim auctores) divisi ab Illyriis, sive, ut quorundam sententia est, ab ea regione quae ultra Istrum in extrema Europa est, et a Croatia Prusiisque septentrionale mare accolentibus; necnon a Sarmatia, quam hodie Russiam vocant, propter suae regionis frigus invictum profecti, Istrumque transgressi, in regionem Ionio affusam penetrarunt, ubi quoque habitarunt, cum armis eam regionem quae Venetos spectat subegissent. si autem quis contrariam sequatur sententiam, quasi e regione versus Ionium vergente digressi Istroque superato in illam accesserint, unde eos antea prodiisse diximus, regionem, haud quidem con-

γλώττη δὲ καὶ φωνῇ τῇ αὐτῇ χρώμενοι κατάδηλοί εἰσιν ἔτι καὶ
 πῦν. ὡς μέντοι διέσπαρται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, πολλαχῇ ᾤκη-
 σαν, ἄλλη τε δὴ καὶ ἐν τινι τῆς Πελοποννήσου χώρας τε τῆς
 Λακωνικῆς ἐς τὸ Ταῦγετον ὄρος καὶ ἐς τὸ Ταίναρον ᾤκημέ-
 5 νον. ᾧ δὴ καὶ ἀπὸ Λακίας ἐπὶ Πίνδον τὸ ἐς Θετταλίαν κα-
 θῆκον ἐνοικῆσαν ἔθνος. Βράχοι δὲ ἀμφοτέρωθεν ὀνομάζονται·
 καὶ οὐκ ἂν δὴ ἔχω διεξιέναι ὁποτέρους ἂν τούτων λέγοιμι
 ἐπὶ τοὺς ἐτέρους ἀφικέσθαι. οὕτω δὴ κἀνταῦθα τοὺς τε
 Τριβαλλοὺς καὶ Μυσσοὺς καὶ Ἰλλυριοὺς καὶ Κροατίους καὶ
 10 Πολοανίους καὶ Σαρμάτας τὴν αὐτὴν ἐπίσταμαι ἰέντας φωνῇ·
 εἰ δέοι ταύτην τεκμαιρόμενον λέγειν, εἴη ἂν τοῦτο τὸ γένος
 ταῦτό τε καὶ ἐν καὶ ὁμόφυλον ἑαυτῷ. ὑπὸ δὲ τοῦ καιροῦ
 ἐς τῆθ τε διενηνεγμένα ἀλλήλων καὶ ἐπὶ χώραν ἄλλη ἀφι-
 κόμενοι ᾤκησαν. οὐκοῦν δὴ λέγεται πρὸς οὐδένων ὅσπερ σα-
 15 φές τι περὶ αὐτῶν ἔχειν ἡμᾶς ἐς ἱστορίαν ἀποδείκνυσθαι.
 βασιλεῖα μὲν ἔστιν αὐτοῖς κἀνταῦθα τοῦ Ἰστροῦ καὶ πέραν τε, P. 18
 τὸ τε γένος τοῦτο πολὺ μείζον καὶ ἐπὶ πολὺ μᾶλλον διήκον,
 ὅσπερ ἂν μᾶλλον ἐκεῖθεν φάναί κάλλιον παρέχον ἐπὶ τάδε
 ἀφικέσθαι τὸ γένος τοῦτο, καὶ οἰκῆσαι πρὸς τῇ κατὰ τὸν Ἰό-
 20 κων χώρα, καὶ [παρὰ] τὸν Ἰστρον διαβῆναι, καὶ αὐτοῦ μᾶλ-
 λον οἰκῆσαι ἢ ἐντεῦθεν ὠρμημένον ἐπὶ τὰ ἐκεῖ τῆς οἰκουμέ-
 νης σχεδόν τι οἰκῆται ἀφικέσθαι. εἴτε μὲν οὖν ἀνάγκη τινὶ

λ

6. βράχοι T 19. τὸ P

tendero; nec tamen eam tuto arripere audeo. attamen scio, quam-
 vis populi isti nominibus sint discreti, non tamen moribus quicquam
 iater se differunt: idem linguae usus iisdem etiam hodie est. dis-
 persi hinc inde domicilia per totam habuere Europam, incolentibus
 quibusdam de illo grege Peloponnesi regionem Laonicam, qua patet
 ad montem Taugetum et ad Taenarum. ubi etiam habitavit a Dacia
 ad Pindum usque montem, in Thessaliam se prolicentem, alius qui-
 dam populus: utrisque nomen fuit Bacchi. nec tamen scio utrum in
 Epiros commigrasse asseverem. haud me fugit Triballos Mysios Illy-
 rios Polonos et Sarmatas eadem inter sese lingua uti. si igitur hinc
 coniecturam facere licet, existimo omnes isto genere unum hominum esse
 genus nec diversum. ut autem tandem in diversos abierint mores et
 in alias concesserint regiones, a nullo accepi, ut certum quid de iis
 praesenti historiae inserere ausim. ultra citraque Istrum colunt,
 longe lateque regnantes. itaque, mea quidem sententia, magis ve-
 risimile videtur hoc hominum varii fortunae procellis iacta-
 tum Ionii regionem insedissee, traiectoquo Istro ibi sedes fixisse; ibi-
 demque potius habitasse, quam inde discedentes adierint ad eum

προηγμένον, εἶτε καὶ ἐκούσιον ἐπ' ἄμυναν στελλόμενον χωρὶς οὕτω ἀπ' ἀλλήλων ἀπερισμένον ἔτυχεν ὡς ἔστιν ἰδεῖν, τεκμαιρέσθαι μᾶλλον τι ἢ δισχυρίζεσθαι δεοί ἄν. ἐντεῦθεν μὲν οὖν καὶ τὴν τε ἄνω Μυσίαν καὶ κάτω Μυσίαν φάσαι καλῶς B ἔχειν οἴονται ἔνιοι, ὡς τὴν ἄνω Μυσίαν οὐ τὴν ἐς τὰ ἄνω 5 τοῦ Ἰστρου ἀλλὰ τὴν ἐς τὸ πέραν τοῦ Ἰστρου ψηφισμένην χώραν, τὴν δὲ κάτω Μυσίαν οὐ τὴν ἐς τὰ κάτω τοῦ Ἰστρου ἀλλὰ τὴν ἐπὶ τοῦτο τοῦ Ἰστρου χώραν, ἔστι ἐπὶ Ἰταλίαν καθήκουσαν. τοὺς μέντοι Ἰουργάρους, οὓς κάτω Μυσίαν καλοῦσιν οἱ ἄμεινον Ἑλληνικῆς ἐπαίοντες φωνῆς, ἐπίσταμαι καθήκειν ἐπὶ τὸν Ἰστρον ἀπὸ τῆς Βιδίνης πόλεως ἔστι ἐπὶ Εὐξείνιον πόντον, ἐν Τριναβῶν πόλει τὰ βασιλεία σφίσιν ἀποδεικνυμένους.

Τούτοις μὲν οὖν ὁπότε Ἀλέξανδρον ὁ τῆς Σερβίας κράτης, ὁ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμῶν, ἐς τὴν βασιλείαν κατέστησεν, 15 ἐβασιλευέ τε οὕτως ἐς ὃ δὴ τελευτήσας κατέλιπε βασιλεῦα τοῦ γένους τὸν παῖδα αὐτοῦ Σούσμανον, ἐφ' ὃν δὴ ἰστρατεύετο Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάνεω. ἐπεὶ ἐς Τριβαλλοὺς ἐσέβαλε, καὶ μάχῃ κρατήσας αὐτῶν Θερραῖς τε ὑπηγάγετο πόλιν εὐδαίμονα, καὶ τὰ ἐς τὴν Ῥοδόπην χωρὶα καταστρεψάμενος μεγάλα ἀπε- 20 δείκνυτο ἔργα. Σαῖνῃ τε τὴν Θερρῶν ἐπιτρέψας πόλιν, ἀνδρὶ ἀγαθῷ, ἰστρατεύετο ἐπὶ Σούσμανον τὸν Μυσίας βασιλεῦα,

1. ἀπέμειναν P, ἐς ἀπέμυναν T
ἐπει?

8. ἀλλὰ om P

18. ὅς

orbis terrarum tractum, qui propemodum inhabitabilis sit hominibus. illi itaque sive necessitate sive voluntate tracti, ad sui defensionem seorsim a reliquis segregati habitare instituerunt, ut videre est magis conlectanti quam veritatem rei pronuntianti. at hic sitam esse superiorem et inferiorem Mysiam, non eam regionem recte dici quae supra Istrum, verum quae ultra Istrum colitur; nec etiam inferior Mysia nuncupatur regio quae Istro subiecta est. ad istam regionem Istri, quae ad Italiam usque se porrigit, Bulgaros, quos inferioris Mysiae incolae perhibent et Graecam linguam callere aiunt, scio pervenisse a Bydena urbe usque ad Euxinum pontum, Trinabum urbem regni sui sedem decernentes.

Hos quidem Alexander, quem Serviae Triballorumque dux Charles regno praefecit, imperio rexit, donec moreretur, superstite filio Susmano, qui in paternum successit regnum. hunc bello aggressus est Amurates, Orchanis soboles. postquam autem castra in Triballos movit, eos praelio vicit; Pherrasque urbem opulentam in potestatem rededit, et loca Rhodopen spectantia in dicionem accepit, maximaque virtutis militaris patrabat opera. Saini viro optimo cum commisisset

καὶ συμβαλὼν αὐτοῦ ταύτῃ ἐτρέφατό τε τοὺς Μυσοὺς, καὶ
 διέφθειρεν οὐ πολλοὺς, διασωθέντας ἐπὶ τὰ ἐς τὸν Ἴστρον
 χωρία. διαπρσβευσάμενος δὲ πρὸς Ἀμουράτην Σούσιμανος
 ὁ Ἀλεξάνδρου σπονδὰς τε ἐποίησατο καὶ συμμαχίαν, ὥστε
 5 τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν τε καὶ φίλον νομίζειν, καὶ ἐπιγαμίαν ποιη-
 σάμενος θυγατέρα αὐτοῦ, κάλλιε τε ὑπερφέρουσαν καὶ ἀπὸ D
 Ἑβραΐδος, ἣν ἠγάγετο τρωθεὶς, γεννηθεῖσαν, τῇ Ἀμουράτῃ,
 ἐξέδοτο μέντοι καὶ ἑτέραν τῇ Ἑλλήνων βασιλεῖ, ὅς τηρκαῦτα V. 15
 [τοῦ Ἑλλήνων] τὸν Καντακουζηνὸν ἀφελόμενος τὴν ἀρχὴν
 10 ἐβασίλευε γένους τοῦ Ἑλληνικοῦ. ὁ μέντοι Καντακουζηνός,
 ἐπεὶτε ἐβασίλευε παῖδας δύο ἔχων, τὸν μὲν νεώτερον Ἐμμα-
 νουήλ ἐπεμψεν ἐς Πελοπόννησον ἡγεμόνα τῆς Σπάρτης, τὸν
 δὲ πρσβύτερον καθίστησι βασιλεῖα τοῖς Ἑλλῆσιν. Ἰωάννης δὲ
 ὁ τοῦ Ἀνδρονικοῦ παῖς, ὡς ἐπὶ τὸ ἰκανὸν τῆς ἡλικίας ἀφί-
 15 κητο, συνίστατό τε τοῖς Ἑλλῆσι καὶ συνετίθετο αὐτοῖς ὡς ἐπὶ
 τὴν βασιλείαν ἀφιζόμενος. ἔτυχε δὲ διαίτας ἔχων ἐν τῇ Μα- P. 19
 κεδονίᾳ. οἱ δὲ Ἑλλῆνες ἀχθόμενοι τῇ διαίτῃ καὶ ὕβρει τοῦ
 βασιλέως, ὡς ἕκαστος εἶχεν αἰτίας αὐτῷ, ἐπαγόμενοι ἀπὸ
 Μακεδονίας τὸν νεανίαν ἐς τὴν βασιλείαν κατεστήσαντο. ὡς
 20 δὲ ἐς τὴν βασιλείαν κατέστη, τὸν μέντοι Καντακουζηνὸν Νά-
 ζηραῖον ἐποίησατο, Ματθαῖον τούνομα. ὁ τοῦτον δὲ πρσ-
 σβύτερος παῖς, ὃν ἀπέδειξε βασιλεῖα τοῖς Ἑλλῆσιν, ἀφίκετο

1. ἐστρέφατο P

7. Ἀμουράτῃ ἐξέδοτο, ἐξέδοτο μέντοι?

Pherras urbem, adversus Susmanum Mysiae regem arma cepit. tan-
 dem cum Mysiis manus conseruit; quorum interfecit paucos, cum
 fuga evasisent inviolati ad loca Istro proxima. Susmanus inde le-
 gatis missis ad Amuratem, qui pacem orarent, foedere icto in socie-
 tatem acceptus est, ut deinceps hospes et amicus Amurati foret.
 hinc et affinis Amurati factus est, data in uxorem filia sua forma ex-
 cellente, ex Braide, quam uxorem vulneratus duxerat, prognatam:
 alteram connubio iunxerat Graecorum regi, Andronico Ioannis filio.
 Ioannes enim regno iam expulerat Cantacuzenum, qui quosdam habebat
 gubernarat: cum arrepto Graecorum regno, filiorum quos habebat
 alterum, Emmanuelem natu minorem, misit in Peleponnesum, ut es-
 set dux Mizithrae, quae olim Sparta; natu vero maiorem, Graecorum
 regem esse iubet. Ioannes autem Andronici filius, cum iam eam
 attigisset aetatem quae rebus gerendis idonea erat, conspiratione fa-
 cta cum Graecis, rogavit ut regno praeficeretur. eodem autem tem-
 pore rex in Macedonia agebat, luxuriosiore victu et intemperantiore
 dissolutus. Graeci indignantes propter victus rationem dissolutiorem,
 et convicia regi facientes, ut quisque habebat quod crimini verteret,
 Ioannem Andronici filium in Macedonia abductum communi assensu

μὲν τὰ πρῶτα ἐς Ῥόδον παρὰ τὸν ταύτη αὐτοῦ ἀρχιερέα, δεόμενος ἐπικουρίας τυχεῖν, καὶ ἐδέετο κατάγειν αὐτὸν ἐς Βιτὴν βασιλείαν. καὶ πολλὰ προῖσχύμενος ὥστε οἱ γενέσθαι τιμωρίαν τινά, ὡς οὐδὲν εὐρατο ἐπιτηδεῖον, παρῆν αὐτίκα μετὰ ταῦτα ἐς Πελοπόννησον παρὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἐμ-5
μανουήλ, τὸν ἡγεμόνα τῆς Σπάρτης, καὶ παρ' αὐτοῦ τὴν δί-
αιταν ἐποιεῖτο. Ἰωάννης μὲν οὖν τῷ τε Ἀμουράτῃ νεωστὶ
ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάντι ἔμμαχίαν ἐποίησατο, καὶ τὴν τοῦ
Μυσῶν βασιλέως θυγατέρα ἡγάγετο ἐπὶ τῷ παιδί αὐτοῦ
Ἀνδρονίκῳ, ἀφ' ἧς ἐγένοντο αὐτῷ παῖδες πρεσβύτερος μὲν 10
Ἀνδρόνικος, Δημήτριος δὲ καὶ Ἐμμανουήλ οἱ νεώτεροι, καὶ
Θεόδωρος. καὶ Θεόδωρος εἶπετο τῷ Ἀμουράτῃ ὅποι ἂν στρα-
C ταύηται, καὶ φόρον τε ὑποτελεῖς ἅμα ὄντες τῷ Ἀμουράτῃ,
ἐπισπόμενοι ὅποι ἂν στρατεύοιτο.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Δράγασιν τὸν Ζάρκου ἡγεμόνα 15
τὴν ἐν τῷ Ἀξιῷ ποταμῷ χώραν στρατευσάμενος κατεστρέ-
ψατο, ἐς φόρον τε ἅμα ἐπαγωγὴν, καὶ αὐτὸν οἱ στρα-
τευόμενον ἐπεσθαι ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἐς τοσοῦτους τὸν
ἀριθμὸν ἔχοντα ἰππέας. μετὰ ταῦτα Πόγδανον τὸν ταύτη
ἡγεμόνα ὑπαγόμενος. ὥστε οἱ ἐπεσθαι σὺν τῇ αὐτοῦ στρα- 20

applausuque regem designant. in into regno Cantacuzenum in Naza-
raeorum sive monachorum ordinem transtulit, quem mutato nomine
Matthaeum appellavit. huius senior filius, quem pater Graecis re-
gem destinarat, in Rhodum navigat, petiturus a sacerdote summo,
quem magnum magistrum vocant, qui insulam regebat, auxilium, quo
adiutus recuperaret amissum regnum. multis autem nequicquam per-
tentatis, quibus in suas partes sacerdotem pelliceret, ut spem auxilii
affulgere vidit nullam, ad fratrem suum iuniorem Emanuele in Pe-
loponnesum Spartae ducem iter flectit; apud quem vitae consuetu-
dinem et necessaria habuit. Ioannes autem cum Amurate in Euro-
pam transgresso societatem contraxit, filioque suo Andronico Mysio-
rum regis filiam uxorem dat; ex qua sustulit filios. Andronicus quidem
natu maximus, Demetrius vero et Emanuel et Theodorus natu mino-
res erant. Theodorus autem sequebatur Amuratem, quocumque bel-
lum avertisset. reliqui, quos modo diximus, vectigales et stipendia-
rii erant Amuratis, ipsumque comitari cogebantur, contra quoscumque
expeditionem suscepisset.

His ita compositis exercitum contra Dragasem Zarci ducem mo-
vit, regionemque iuxta flumen Axium domuit, sibi que tributariam
bellique sociam effecit. ducem quoque in potestatem accepit, quem
sub se stipendia facere iussit, equitum impetrata manu non modica
(1373). his praeclare gestis etiam Pogdanum eo loci regnantem de-
bellavit; quem sub se merere cum exercitu, quem habuerat, voluit.

τιᾶ, μεγάλα ἀπεδείξατο ἔργα, ἐπιείκειαν μὲν κατὰ τὴν Κύρου τοῦ Καμβύσεω ἐπιδεικνύμενος, καὶ ὡς μετριοτάτα τε καὶ ἐλευθεριώτατα προσφερόμενος τοῖς ὑπ' αὐτὸν γενομένοις ἡγεμόσι Τριβαλλῶν καὶ Μυσῶν καὶ δὴ Ἑλλήνων.

- 5 Κατὰ μὲν οὖν τὴν Εὐρώπην διατρίβοντι συχνὸν τινα χρόνον καὶ πρὸς τούτους ἔτι διαπολεμοῦντι ἀφίκετο ἀγγελία, τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρων ἡγεμόνας ἀλλήλοις συνθεμένους ἀποσιῆσαι τε ἀπὸ Ἀμουράτεω χώραν οὐκ ὀλίγην αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς στρατιᾶν συλλέξαντας ὅσῃν ἠδύναντο μάλιστα ταρά-
 10 ξαι τε τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πράγματα αὐτοῦ, καὶ χώρας τῆς αὐτοῦ τὰ μὲν καταστρεφόμενους τὰ δὲ καὶ πολιορκοῦντας οὐκ ἀνίεναι. ἐπεὶ τε δὴ τάχιστα ἐπύθετο, διαβὰς ἴετο ἐπὶ τοὺς P. 20 ἡγεμόνας παρασκευασάμενος, καὶ ἐς τὰ ἔσχατα πειρασόμενος, ἧ ἑδύνατο κράτιστα, ὡς διαμαχοόμενος. εὐρῶν δὲ τούτους
 15 ἐν Μυσίᾳ στρατοπεδευομένους παρετάξατο ἐς μάχην. οἷα δὲ V. 16 μάχης ἐμπείρῳ πολλαχῆ γενομένῳ ἐμεμηχάνητο τοιοῦδε. λέγεται γὰρ ὡς ἐπεὶ θέρουσ ἦν ὥρα, καὶ ἡπίστατο μεσημβρίας ἐπιγιγνομένης ἐπιπνεύσειν ἐτησίαν ἄνεμον ἀπὸ ἑσπέρας. ταύτη δὲ παρεγγυῶν τῇ στρατιᾷ τὸ μέρος ἐκεῖνο κατὰ νότου λυ-
 20 βεῖν, ἐς μάχην τε καθίστατο περὶ πλήθουσιν ἀγορᾶν, καὶ συμμίξας τοῖς πολεμίοις ἐμάχετο ἰσχυρῶς. μάχης δὲ ἀμφοῖν ἰσορροποῦ γενομένης ἐπὶ λόφον τινὰ αὐτοῦ ποῦ λέγεται ἀνά- B

5. διατρίβοντα P

6. διαπολεμοῦντα P

Amurates autem per omnia imitatus aequitatem Cyri Cambysis filii, maxima modestia et liberalitate tractabat duces Triballorum et Mysiorum Graecorumque, qui in suam potestatem concesserant.

Cum moratus esset longo tempore in Europa bello adstrictus, nuntiatur suos in Asia praefectos coniuratione facta Asianos sollicitare ad defectionem, plurimamque regionem iam ab Amurate avertisse, conscriptisque exercitibus Asiae statum quam maxime conturbare, oppida quaedam capientes, quaedam vero oppugnantes non cessare. quamprimum haec certo accepit, transitum in Asiam parat, suosque ita instruit ut hostes quam potentissime contundere et profligare posset. cum hos deprehendisset in Mysia castra collocasse, copiis in aciem eductis tale excogitavit, ut qui esset summa rei militaris scientia praeditus, stratagemata. dicitur enim, cum aestatis esset tempus fervidissimum, Etesias ventos ab Occidente spirare. ibi autem suorum ordines ita disposuit ut ventum a tergo haberent praeliantes. hinc princeps praedium inibat, ubi hostium acies erat confertissima, irruens, et quam fortissime pugnans. cum autem praedium utrinque aequo Marte ferueret, ipse in editiorem tumulum conscendens, voce quam potuit maxima suos in hunc modum allocutus est. "ο commi-

βῆναι, καὶ φωνῆσαι μέγα τοῖς ἑαυτοῦ τάδε. “παῖδες ἐμοὶ στρατιῶται, μένησθε ὑμῶν αὐτῶν ὄσα ἐπεπόνθειτε ἐν τῇ Εὐρώπῃ, τοσαῦτα ἔτη διαπολεμοῦντες. τί δὴ ὑποχωρεῖτε; οὐκ ἴστε ὡς τὰ πάντα ἐφ’ ἡμῖν ἔσται, τούτων περιγενομένοις; ἄγετε δὲ ἐμοὶ ἐπεσθε, ὡς ἦν μὴ ἀρτίως ἐψησθε, ταχὺ 5 περισομένων τῶν πολεμίων ἡμᾶς.” ταῦτα εἰπόντα τὸν βασιλέα ἐλαύνειν ὁμόσε τῷ Ἰππῷ ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἐς τὸ μέσον σίφος ἐμβάλλοντα· καὶ αὐτίκα ἐπιπνέοντα τὸν ἄνεμον ἀπὸ νότου τῇ στρατιᾷ ἐνοχλεῖν ἐπὶ πρόσωπον τοὺς ἐναντίους, καὶ οὕτως ἅμα ἀλλήλοις διακελευσαμένους καὶ ἐς τὸ 10 Ἐκπρόσθεν ἰόντας καὶ βιαζομένους τέλος δὴ τρέψασθαι τε καὶ ἐπιδιώκειν ἀνὰ κράτος ἀπολλύντας τοὺς πολεμίους. καὶ διαφθαρεῖναι μὲν λέγεται τὰ πλείω τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ, διαφθγγόντας δὲ τοὺς πολεμίους οἴχεσθαι ἀπαλλαττόμενον ἑκαστον ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ. ἐνταῦθα διαπρεσβευσασμένους σπονδὰς 15 τε αἰτεῖσθαι, καὶ συμβῆναι αὐτῷ ἐφ’ ᾧ ἐπεσθαι τούτους ἧ ἂν ἐξηγοῖτο τοῦ λοιποῦ στρατευόμενος.

Ἐν ᾧ δὴ κατὰ τὴν Ἀσίαν διέτριβε καὶ περιῆει καὶ τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ καθίστη πράγματα καὶ τοῖς Τούρκων ἡγεμόσι σπονδὰς ἐποιεῖτο, Σαουζῆς ὁ πρεσβύτερος τῶν παίδων αὐτοῦ 20 ἐν τῇ Εὐρώπῃ καταλειφθεὶς ὥστε ἐφορᾶν τε τὴν ἀρχήν, καὶ ἦν τι ἐπιῆ δεινὸν ἢ χαλεπὸν κατὰ τὴν ἀρχήν, ἐπὶ τὸ δοῦναι

2. μεμνησθαι ἡμῶν P: corr H 18. καὶ ante περιῆει om P

litones mei, filii dilectissimi, non subit animos, quanta pericula in Europa multorum annorum durissima militia perpessi sitis? quid ceditis? an nescitis omnia in vestra fore potestate, illis superatis? agite igitur, promptis animis me sequamini. quod si cunctati fueritis, hostes nos vincent.” haec locutus admisit equum in hostem, et in confertissimos hostium cuneos se coniecit, acerrime praelians; confestimque, ut praedixerat, ventus exortus est et in hostium faciem se fudit. hinc cum mutua hortatione adversum hostes procederent, maximoque impetu eos adorirentur, primum eos in fugam coniecerunt, et insequentes plurimos trucidarunt. fertur maximam exercitus eius partem ibi intercidisse. hostes autem fuga sibi consulentes singuli ad sua dispersi sunt. hinc cum legatos mississent ad Amaratem petitum pacem, haud passi sunt repulsam. hac tamen condicione pax data est, ut se, quocumque exercitus movisset, impigre sequerentur.

Ut autem pax cum Turcis in Asia facta est, etiam res in Europa interurbatae sunt. Sauzes natus maximus filiorum Amuratis in Europa relictus est, ut eam defenderet, et si qua seditio coorta esset aut periculi quid ingrueret, curaret ut Europae res in tuto colloca-

αὐτῷ ἀσφαλῶς ἔχειν, καταστησάμενος. οὗτος δὲ συνίστη τε D
 καὶ τοὺς κατὰ τὴν Εὐρώπην ἀριστέας ὡς ἡδύνατο, μάλιστα
 εὖ ποιῶν τε καὶ ἀναχτώμενος, καὶ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως τῷ
 πρεσβυτέρῳ παιδί Ἀνδρονίκῳ, ὃς οἰχομένου τοῦ πατρὸς αὐ-
 5 τοῦ Ἀμουράτῃ τῷ Ὀρχάνεω ἐς τὸν κατὰ τὴν Ἀσίαν πρὸς τε
 ἡγεμόνας αὐτοῦ πόλεμον ἐγκατελείφθη ἐν τῷ Βυζαντίῳ καὶ
 ἐπετέτραπτο τὴν βασιλείαν, τούτῳ ἀφικόμενος ἐς λόγους ἐπει-
 θέ τε ἀφίστασθαι ἀπὸ τῶν πατέρων, καὶ ἄμφω κατασχεῖν
 τὴν πατρίαν ἀρχὴν, τὸν αὐτὸν σφίσιν ἐχθρόν τε καὶ φίλον
 10 ἡγουμένους, καὶ ἦν τις ἐπὶ πόλεμος, ἀμύνοντας παραγίνε-
 σθαι ἀλλήλοις κατὰ τὸ δυνατόν πάσῃ δυνάμει. ταῦτα ὡς P. 21
 αὐτοῖς ἐδόκει ποιητέα, ἐσπένδοντό τε καὶ ὄρκια ἐποιοῦντο,
 ἐμπεδοῦντες ὡς μάλιστα τὰ τοιαῦτα σφίσιν αὐτοῖς, ἧ ἀσφα-
 λίστατα ἐδόκει ἀμφοῖν ἔσσεσθαι. ὡς δὴ ταῦτα ποιησάμενοι
 15 δῆλα ἐποιοῦντο, καὶ ἡσφαλιζοῦτο σφῶς παρασκευαζόμενοι, ἦν
 ἐπὶ ἐς τὴν Εὐρώπην Ἀμουράτης, ὡς ἀμύνασθαι. ταῦτα
 ὡς ἐπύθοντο τάχιστα γενόμενα κατὰ τὴν Εὐρώπην, καλέσας
 Ἰωάννην βασιλέα Βυζαντίου ἔλεγε τοιαύδε. “βασιλεῦ Ἑλλή-
 των, ἐμοὶ τε νεωστὶ παρὰ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ πιστοτάτων
 ἀγγελία ἀφίκετο ὡς Σαουζῆς ὁ ἐμὸς παῖς ὑπὸ τοῦ σοῦ παι-
 20 ὄς ἀναγνωσθεῖς ἀνήκεστά μοι βουλευόνται πράγματα. πῶς
 οὖν ἔχει μηδὲν τι ἐπισταμένου σοῦ τούτων πέρι ἐς τοσοῦτον B

4. ὡς P: corr H

5. τὸν] τὴν P: corr H

τε] τοὺς H

6. πολεμῶν P: corr H

7. ἐπειθέ H, ἐπειδή P

8. πατέ-

ρων H, πατρίων P

17. ἐπύθετο H

21. βουλευέται H

rentur. hic seditionem excitavit, concilians Graecorum nobilium in
 Europa animos. cum venisset colloquendi gratia ad Graecorum regis
 filiam seniore[m] Andronicum, cui Byzantium regniq[ue] curam mandar[et]
 pater, cum proficisceretur cum Amurate in Asiam adversus duces ist-
 hic seditiosos, tandem eo deducti sunt ut uterq[ue] a patre deficeret
 suo, paternumq[ue] regnum teneret, eundemq[ue] et hostem et ami-
 cum ducerent quem alter iussisset; praeterea si quid ingrueret, alter
 alteri auxilio esse ne cunctaretur. haec cum ipsis visa essent, quo
 maioribus animis observarentur maioreq[ue] fide colerentur, iurislu-
 randi religio utrinq[ue] interposita est. quibus expeditis quam com-
 modissime ex aperto praeparabantur obsistere Amurati, si in Euro-
 pam transire conaretur. ubi de istis certior factus est Amurates, ad-
 vocato Ioanne rege Byzantii huiusmodi exorsus est orationem. “rex
 Graecorum, mihi nuper a fide dignissimis in Europa nuntiatum est
 Sauzem filium meum, a filio tuo coactum, institutere ad extremam me
 devolvere miseriam. qua ratione igitur fieri posset ut inconsciis vo-
 bis ad tantam devenerint dementia[m], ut non solum meus filius tam

ἀφικέσθαι ἀφροσύνης, ὥστε μὴ μόνον ἐπιχειρῆσαι τὸν ἐμὸν
 παῖδα, ἀλλὰ καὶ σὸν παῖδα συνέπαινον γενέσθαι ἐς ταῦτα;
 πῶς δ' ἄνευ σῆς γνώμης τὰ τοιαῦτα γενέσθαι ἔξειη λογίζε-
 V. 17 σθαι; ἀλλ' εἰ μὲν δίκην ἐπιθήσων τῷ σῷ παιδί ἣν τινα ἂν
 ἐπιτάττοιμεν μὴδ' ὀτιοῦν ὑπολογιῇ, εἴσομαι τότε σαφῶς ὡς ὅ
 ἄκοντός σου ταῦτα ἐγένετο. ἦν δὲ ἄλλη λογιζόμενος ἄλλοισιν
 ἢ ἐμοὶ δόξει περὶ τοῦ ἐμοῦ παιδὸς μὴ τιμησάμενος μὴ βού-
 λουοι τίθεσθαι, ἴσθι δὴ σαυτὸν ἐν αἰτίᾳ ἔξω ἐς ὕστερον."
 βασιλεὺς δὲ Ἑλλήνων ἀμείβετο ταῦτα. "ὦ βασιλεῦ, οὐκ ἂν
 δὴ ποτε τοῦ λοιποῦ ταύτην ἔμοιγε τὴν αἰτίαν αἰτιώμενος 10
 C ἐπιθείης σὺν δίκῃ. ἢ γὰρ καὶ μοι γενήσεται ὁ παῖς οὗτος ὃν
 σὺ ἔφησθα ἐπὶ ταῦτα ἀρμῆσθαι, οὐδέν τι ἤττεον ἐμοῦ συ-
 νειδότος, ἦδη δὴ τότε σαφέστατα ὡς ἔχομεν εὐνοίας τε καὶ
 φιλοφροσύνης περὶ σέ τε καὶ τὴν σὴν δυναστείαν. ἦν δ' ἂν
 ἐπιτάττοις δίκην ἐκείνῃ ἐπιθεῖναι με, μὴ ἂν οὕτω μεμηνέναι 15
 δόξαιμι ὥστε τῷ ἐμοί τε καὶ σοὶ ἐχθίστῳ τε καὶ πολεμιωτάτῳ
 διατεθειμένῳ χαρίζεσθαι, ὀτιοῦν ἐνδιδόντα τῆς δίκης." ταῦτα
 εἰπόντι τῷ βασιλεῖ, ἐδέδοκτο Ἀμουράτη τὴν αὐτὴν ἀμφοῖν ἐπι-
 θεῖναι τὴν δίκην, κατὰ ταῦτα ἄμφω τῷ πατέρει ἀπαιτιωμένῳ τοῖς
 παισίν, ἔξορῶσαι τὸ ὄφθαλμῶ ἐκατέρῳ ἐκείνοισι. ὡς δὲ ταῦτα 20
 ἐδέδοκτο, ἤλαυνεν ἐπὶ τὴν Εὐρώπην, στρατεύματα ἀγόμενος ἢ
 ἐδύνατο πλεῖστον. καὶ διαβάς ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ἴετο ὁμοσε

11. εἰ γὰρ ἐπ' ἐμοί?

13. ἦδη] εἴση?

ἔχοι μὲν P

impla aggrediatur, verum tuus accedat auxiliator et adiutor? absque tuo consilio haec parari quo pacto cogitare possum? verum si poenas exegeris de filio tuo, quas ego dicta vero, certo sciam te in scio et invito ista contigisse. sin alia tibi quam mihi placuerit puniendi filii sententia, scito harum turbarum culpam omnem me in te translaturum." cui Graecorum rex respondet "nequaquam, o rex, hanc culpam vero in me reicias. nam si nunc mihi daretur filius ille meus, quem ais adeo impia in te patrare, sane cogniturus esses liquido, quam ardentissimis studiis te tuumque regnum complecterer. sin autem mihi animadvertendi in filium negotium iniunxeris, ne me adeo dementem fore existimes, ut quicumque gratia repressus de poenae severitate remittam; praesertim cum is puniendus sit, qui tibi que mihi que inimicissimus et infestissimus est." rex dicendi cum finem fecisset, placuit ut uterque parens suum filium simili poena, cum crimine utriusque simile foret, feriret. poena autem erat constituta, videlicet ut utriusque oculi eraserentur. haec ubi sunt decreta, copiis quam potuit maximis succinctus festinavit in Europam. quibus transvectis in Europam, summo studio contendit adversus filium in eum locum, ubi eum cum Graecorum regis filio castra com-

ἐπὶ τὸν παῖδα, ὃν δὴ ἐπυθάνετο αὐτὸν ἐνστρατοπεδουμένον D
 τον σὺν τῷ Ἑλλήνων βασιλέως παιδί. οἱ δὲ τὸ Εὐρώπης
 στρατεύματα συλλέξαντες ἐστρατοπεδεύοντο ἐν χώρῳ τινὶ Βυ-
 ζαντίου Ἀπικριδίου καλουμένῳ, οἱ δὲ τοὺς τε Ἕλληνας ἅμα
 5 καὶ τοὺς ἀρίστους ἀπ' Εὐρώπης συλλέγεσθαι οἱ ὡς μάλιστα
 ἐλογίζοντο. ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ χαράδρῳ τινὶ ὡς ἐπὶ χάρακι
 ἐστρατοπεδεύετο Σουζῆς Ἀμουράτεω παῖς, τὸν πατέρα ἐπιόν-
 τα οἱ ἐπιδεχόμενος. Ἀμουράτης δὲ ὡς ἐνταῦθα κατέλαβε
 τὸν παῖδα αὐτοῦ καὶ τοὺς Ἕλληνας στρατοπεδευομένους, συν-
 10 ταξάμενος ἐπῆει ὡς συμμύξων αὐτίκα τοῖς ἐναντίοις. ὡς δὲ
 ὑπὸ τῆς χαράδρας διεκωλύετο, ἐστρατοπεδεύσατο καὶ αὐτός. P. 22
 συνέβαλλον, ἧ ἔνεχώρει, Ἑλλήνων τινὲς τοῖς τοῦ Ἀμουράτεω
 στρατιώταις, καὶ ἐτρέψαντο τούτους, ὡς λέγεται. ὡς δὲ
 ἐφαίνετο χαλεπῶς ἔχειν τὸν χῶρον ἐκείνον μάχῃ συνάψαι
 15 τοῖς πολεμίοις, νυκτὸς ἐλάσας ἐναντίον τοῦ στρατοπέδου ἐπὶ
 τὸ χεῖλος τῆς χαράδρας, ὡς ἐγγυτάτω γενόμενος τοῦ στρατο-
 πέδου τῶν πολεμίων ὡς ῥᾶστα ἐπακούοιτο, φωνῇ τε μεγάλῃ
 ἐπικαλούμενος ὄνομασί ἄνδρα ἕκαστον, ὡς εὐκλείζων ἅμα
 τῶν πεπραγμένων ἐκάστη, εἴ τῳ φιλότιμον κώποτε ἢ ἀγαθὸν
 20 ζῆνηρέχθῃ γενέσθαι. μετὰ δὲ, εὐφημίζοντα ἕκαστον, παρὰ
 τὸ χεῖλος διπεύοντα λέγεται ἐπειπεῖν τοιάδε "Ἄνδρες ἦρωες,
 ποῦ δὲ οἴχεσθε, ἀπολιπόντες ἐμὲ τὸν πατέρα ὑμῶν; ποῦ

4. Ἀπικριδίου Η

16. ὡς ἂν ἐγγ.?

18. ὡς] καί?

munivisse acceperat. qui quidem coacto in Europa exercitu castra-
 metati sunt in Byzantii quodam loco, Apicridium dicto; quo sane
 congregatos esse constabat Graecos et optimos quosque ex Europa.
 ibidem iuxta torrentem quendam, quo quasi vallo munitur, castra
 locavit Sauzes Amuratis filius, patris adventum expectaturus. Amu-
 rates cum exploratum haberet filium suum, additis Graecis, in prae-
 dicto loco castra posuisse, composito agmine accedit, praeliaturus cum
 hoste. cum autem praelium prohiberet torrentis, etiam ipse torrenti
 castra imposuit. fama est Graecorum quosdam congressos cum Amu-
 ratis militibus eos fuisse. deinde cum cognovisset locum istum ad
 praelium committendum minus esse opportunum, noctu profectus e
 regione castrorum hostilium ad oram torrentis quam proxime ad ho-
 stium castra accedit. hinc cum facile exaudiri posset, sublata voce
 singulos nominatim inclamavit; quorum egregia facta locis tempori-
 busque notata, oratione secunda extollebat. deinde cum singulos
 satis collaudasset, equo transiit torrentem, et talem orationem ha-
 buisse fertur. "viri heroes, quo fugitis relicto me, patre vestro?
 quare praeceptoris vestri disciplinam abiicientes, ad filium meum
 convertimini desertorem? qui ubi primum captus in meas venerit

των καὶ τῶν παιδῶν ὅσοι ἐς τόνδε οἱ συνπελαβομένων τὸν D
πόλεμον ὡς προθυμότερα, καὶ συμπροθυμούμενος ἐδόκει τού-
των ἀντιλαβέσθαι ἢ ἐδόκει ἐρωμενέσθαι. πυθόμενος δὲ
'Αμουράτης ἤλαυνε κατὰ πόδας, καὶ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν. δι
5 δὲ σὺν τῷ Σαουζῆ ἡμιῶ πιεζόμενοι, ἄτε σίτου οὐκ εἰσνε-
χθέντος ἐς τὴν ἀκρόπολιν πρότερον καὶ ἐν βραχεὶ ἐπιλελοι-
πότος, παρεδίδοσαν σφᾶς αὐτοὺς χρῆσθαι ὡς ἂν μάλιστα
αὐτῷ δοκοίη. 'Αμουράτης δὲ τὴν πόλιν ἡμιῶ παραστησάμε-
νος εἶλε τὸν παῖδα αὐτοῦ Σαουζῆν, καὶ λαβὼν ἐξέκοψε τῷ
10 ὀφθαλμῷ αὐτοῦ. τοὺς δὲ ἄλλους κελεῦσαι αὐτὸν δεδεμένους
ἐπὶ κεφαλῇ κατὰ κρημνῶν κατενεχθῆναι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς P. 23
τὸν ποταμὸν. τὸν δὲ ἐσκηνωμένον παρὰ τὸν ποταμὸν καὶ
θεώμενον ἐπιφερομένους τοὺς τε ἀρίστους ἐπὶ κρημνὸν σὺν-
δυο τε ἅμα καὶ σύντριεις ἀνακαγχάζειν, οἷς ἐπισπεύδοντα
15 κνσί λαγῷ ἐπιδιώκουσι, παῖδας τῶν παρ' ἑαυτῷ ἀρίστων, σὺν
τῷ Σαουζῆ ἀπιόντας, ἐκέλευσε τοὺς πατέρας αὐτῶν αὐτοχειρὶ
διαχορήσασθαι. δύο δὲ τούτων λέγεται, μὴ ἐθελήσαντας τοὺς
παῖδας αὐτῶν ἀποκτείνει, αὐτοὺς τε ἅμα ἀνελεῖν καὶ τοὺς
παῖδας αὐτῶν κελεῦσαι ἀνελεῖν. γνώμη δὲ ἔφρασε τῶν πα-
20 τέρων ἀφικέσθαι τοὺς παῖδας ἐπὶ τὸν Σαουζῆν, καὶ ἀφικέ-
σθαι ταλαντενομένων αὐτῶν ἐπ' ἀμφοτέρα. ταῦτα δὲ ποιη- B
σάμενον ἐπιτεῖλαι, πέμπαντα ἄγγελον, τῷ Ἑλλήνων βασιλεῖ
τὸν παῖδα τὰ αὐτὰ τούτῳ ποιῆσαι, ἢ συνέθετο αὐτῷ τὴν

14. οἷς] οἷα?

15. λαγῷ] cf. Hammer I p, 192

rum filii; quorum auxilio subnixus res quam animosissime gerebat. Amurates comperto filii discessu, e vestigio insecutus est, urbemque obsidione circumdedit. illi qui erant cum Sauze, fame oppugnati, cum antea nullam frumentum in arcem congressissent, semet fidei Amuratis sine pactionibus tradidere. Amurates itaque cum urbem fame enectam accepisset, etiam Sauzem filium cepit; quem oculis privari iussit. Graecos autem reliquos ex urbe vinctos praecipites in flumen subiectam delici imperavit. castris autem iuxta flumen fixis, spectabat optimates Graecorum ut praecipitentur ex urbe, nunc bini, deinde et terni. studio deinde spectandi addictus, cum intervenisset ex improvise lepus a canibus agitatus, fertur cachinnum sustulisse. posthaec parentibus eorum qui se iunxerant Sauzi seditionem concitanti, praecepit ut filios necarent suis manibus. patres duo fuere, qui noluerunt tam crudele exequi imperium. hinc et ipsi trucidati sunt simul cum filiis. nam dicere solebat nequaquam istos citra consilia parentum defecisse ad Sauzem. nunc autem cum fortuna utantur dubia, eos nutare in utramque partem. his ita expe-

ἀρχῆν. κακῆνον δέ φασι λαβόντα τὸν παῖδα αὐτοῦ οὔτι ζέοντι κατενέγκαι τῷ ὀφθαλμῷ.

Τότε μὲν οὖν οὕτως ἐτελεύτα ἀμφὶ τόνδε τὸν πόλεμον μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς Ἐμμανουῆλος ὁ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως πατρὸς Θέρμην τὴν ἐν Μακεδονίᾳ, Θεσσαλονίκην ἐπικαλουμένην, 5 ἐπιτροπεύων διέθνε, καὶ τινοὺς λαβόμενος ἐπιστάτου ἀμφὶ τήνδε τὴν χώραν τῇ Φερρῶν πόλει ἐπιβουλεύων ἐάλω, πρὸς δὲ καὶ νεώτερα πράττων πρὸς Ἀμουράτην, ἐπιπέμψας Χα-
C ρατίνην ἄνδρα μέγα δυνάμενον, διὰ σύνεσιν δὲ τὰ ἐς πόλεμον οὐδενὸς τῶν παρ' αὐτῷ λειπόμενον, ἐπέτελλε τὴν Θέρμην 10 αὐτῷ παραστησάμενον ἦκειν, ἄγοντα τὸν τοῦ βασιλέως Ἰωάννου παῖδα. Χαρατίης μὲν δὲ ἐν τούτοις ἦν Ἐμμανουῆλος δὲ αἰρήσεσθαι τὴν πόλιν οἰόμενος ταχὺ ὑπὸ Χαρατίνῳ, ἅτε τῶν πραγμάτων τῶν ἐν τῇ πόλει πονηρῶς ἐχόντων καὶ ἐπ' οὐδενὶ ἀγαθῷ οἱ ἀποβεβηκότων (αὐθαδέστερόν τε γὰρ αὐτῷ 15 ἀχθόμενοι ἐχρῶντο οἱ τῆς πόλεως ἢ ὡς ἐχρῆν), ὡς εἶχε, τάχιστα ἀπηλλάττετο διὰ θαλάσσης, ἐπὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐν νῆϊ ἔχων ἀπιέναι. ὡς δὲ ἐπιπέμψων αὐτῷ ὁ πατήρ προηγόρευεν ἄλλου πη ἀπίοντα ἀπαλλάττεσθαι, ὡς οὐκέτι αὐτῷ
D ἐνὸν δέχεσθαι διὰ δέος τοῦ Ἀμουράτεω, ἔγνω δεῖν ἐς αὐτὸν 20 ἴεσθαι τὸν Ἀμουράτην, παραιτησόμενον εἴ τι μὴ ἐν δέοντι διαπραξαμένῳ αὐτίς αὐτῷ μεμελέτηκεν. Ἀμουράτης δὲ πυνθα-

2. κατενέμαι T

22. μεταμεμλήκεν?

ditis nuntium mittit ad Graecorum regem, ut filium suum plecteret, sicuti initio convenerat; qui infundens oculis eius acetum fervidum, visum ei ademit.

Talem finem isti bello imposuit (1385). postea cum Emanuel, regis Graecorum filius, Macedoniae Thermam, quam Thessalonicam nominant, regens, et auxilium nactus, deprehensus esset Pherris urbi insidias struere resque novas contra Amuratem moliri, misso Charatine, potentissimo viro et militari scientia nulli postponendo, ei praecipit ut Thermam occuparet, nec reverteretur, nisi adducens filium Ioannis regis vincitum. his quidem Charatines efficiendis praecipue intentus erat. Emanuel cum praesentiret urbem non posse sustinere Charatinis vires, cum aliqui urbis res essent comminutae nec quicquam boni prae se ferrent (nam contumeliosius illum tractabant quam fieri par erat, viro maxime infensi) quapropter animo agitabat quam occysissime mari contendere ad patrem. pater autem misso nuntio cum edixisset ut alio quam ad se diverteret, quasi eum non amplius excipere auderet, Amuratis metu, statuit ire ad Amuratum, huncque supplicii fatigare, ut sibi admissorum impunitatem concedat. Amurates cognito filium regis ad se venire, eius admodum gavisus est ge-

νόμος τὸν βασιλέως παῖδα ἐπ' αὐτὸν ἀφικνεῖσθαι ἡγάσθη τε V. 19
 αὐτὸν τῆς γενναιότητος, καὶ ἀπαντήσας ἢ πρότερον εἰώθει
 ποιῆν αὐτῷ ἐπελαύνοντι ἔπειτα προσέειπε, καὶ ἐπισχόντι
 βραχὺ οὕτω διελέχθη. [μετὰ δὲ ταῦτα προσγελάσας αὐτῷ
 5 ἔλεγε τοιαύδε.] “ὦ παῖ βασιλέως, ὡς μὲν σὺν δίκη τῇ ἐμῇ
 χάριτι νῦν, πρότερον δὲ ὑμῶν οὔση ἐπιβουλευσάντων ἑάλωσας,
 καὶ ταῦτα ὅσα διεπράξω σὺν δίκη διαπεπραγμένους εἴης, ἐπι-
 σταμένῳ μοι ταῦτα ἐστί, καὶ ἤδη συγγνώμην σοι παρεχόμε-
 ρος ἐν τῷ παρόντι, ὅρα μὴ εἰσαυθίς ἀλῶς τοιοῦτον ἐς ἐμὰ P. 24
 10 καὶ τὴν ἐμὴν ἀρχὴν διαπραττόμενος εἴης. ἐμὲ τε γὰρ καὶ
 θεὸν ἅμα τὸν τοῦδε κηδόμενον, ἀποδεδειχώς ἤδη φαυλότατά
 σε δὴ διαγετόμενον· ὡς ταύτῃ ἄμεινον ἔχει γενόμενος, ἐφ'
 ἔμιν τὰ τῆς Ἑυρώπης πράγματα.” “ἀλλ' ἐγώ,” ἔφη ἐκεῖνος,
 “καὶ θεὸν αὐτὸν παρὰ σοῦ ἢ ἔχει ὡς ἄριστα διαινοντα αἰ-
 15 σθόμενος ἦα ἐπὶ σέ, ἐν τῷ αὐτῷ αἰτίᾳ γενόμενος, ὡς ἂν μοι
 ἐπιτηδεῖως σχοίης ἐφ' οἷς πεπλημμέληται μοι ἐπὶ σὲ καὶ τὴν
 σὴν βασιλείαν.” οὕτω δὲ καὶ Ἀμουράτης συνέγνω τε αὐτῷ
 τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐπιπέμπων ἐκέλευε τὸν
 20 παῖδα αὐτοῦ δέχεσθαι· ὃ δὲ ἐποίησε τὸν ἢ ἐνετείλατο, καὶ τὸν B
 Θερμὴν παραλαβὼν καὶ τοὺς ξυναφεσιώτας δουλωσάμενος
 μέγα εὐδοκίμει παρ' Ἀμουράτη, καὶ πρόσθεν μέγας ὢν παρ'
 αὐτῷ καὶ μέγιστον δυνάμενος.

3. ἐπισχόν τι H 12. γενόμενα ἐφ' ἡμῖν H 14. περι? et
 μοι διαιωγία? 15. σὲ] δὲ P 19. ἢ] οἶ P, οἶα H 20.
 τὴνδε P

nerosa indole. cui cum processisset, ut antea consueverat, obviam,
 primo eum allocutus est. deinde paulisper silentium tenentem, cum
 eum reprehendisset, residentem ore sic locutum esse accepimus. “o fili
 regis, iure quidem convinceris, quod regioni nostrae, antea vestrae,
 insidiatus sis; et quaecunque feceris, iuste te fecisse compertum
 habeo. nunc autem cum tibi praeteritorum veniam impertiar, cave
 deinceps talia adversus me meumque regnum coneris. mihi enim et
 huius rei curatori deo satis declarasti te pessimum esse factum. ita-
 que ubi melior nunc factus fueris, etiam res Europae sub vobis me-
 lius sunt habiturae.” “at ego” inquit ille, “sciens deum omnia quam
 optime agere, ad te veni tot criminibus irretitus, rogaturus veniam
 eorum quae in te regnumque impie commisi.” his dictis veniam de-
 dit Amurates; et ad patrem suum eum remittens, iussit ut filium
 cum bona gratia susciperet. qui imperata faciens filium illico ad-
 mittebat Byzantium. Charatines occupata Therma, et defectoribus in
 servitutem redactis, plurimum gloriae invenit apud Amuratem, cum
 antea multum, nunc plurimum apud eum polleret.

λέγεται μὲν περὶ Χαρατίνω πολλά ἄξια λόγου, ὡς ὑποτιθεμένου Ἀμουράτη τὰ δέοντα καὶ τὰ πλείω ὑπερστου-
τος διαπραττέσθαι μεγάλα ἄττα κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ Εὐρω-
πην· καὶ λόγοι δὲ αὐτοῦ πρὸς Ἀμουράτην ἀπομνημονεύου-
νται, ἐρῶντος αὐτῷ περὶ συνέσεως καὶ στρατηγίας. ἐρομέ- 5
νου γὰρ αὐτοῦ λέγεται “Ἀμουράτη ᾧ βασιλεῦ, πῶς ἂν δὴ
μάλιστα στρατηγῆ, ἕως ἂν βούλοιτό οἱ γενέσθαι, τούτων
ῥαδίως ἐπιτυγχάνοι;” τὸν δὲ φάναι λέγεται “εὖ τε στοχαζό-
μενος, καὶ τοὺς στρατιώτας ὡς οἷόν τε μάλιστα εὐεργετῶν.”
τὸν δὲ ἐπανερέσθαι “καὶ πῶς ἂν δὴ” εἰπόντα “στοχαζοίτο 10
ὄρθῳ;” τὸν δὲ φάναι “εἰ μετρῶν τὰ εἰκότα μὴ σφάλληται
περὶ τὰ μέτρα.” ἐνταῦθα καγχάσαι λέγεται Χαρατίνην πάνυ
μέγα, καὶ ἐπειπεῖν “Ἀμουράτη ᾧ βασιλεῦ, σωφρονεῖν ἄριστ’
D ἂν δοκοίης. πῶς δ’ ἂν μετροίη, ἂν μὴ παρὼν ἐκάτερα θεω-
ρῆ, τὰ τε δέοντα καὶ τᾶναντία τούτων, καὶ τῶν μὲν ἀπέ- 15
χοιτο, τὰ δὲ αὐτῷ μεταδιώκοι ἐλόμενος, φθάνων τε τὸν τού-
των καιρὸν, τὰ δέοντα,” διὰ ταῦτα δὲ ταχυτῆτα αἰνιττόμε-
νος προφέρειν μέγα τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἐς τὸ μέγαλα κατερ-
γάζεσθαι, ὡς οὐδὲν ἄλλο πρὸ ταχυτῆτός τε καὶ σπουδῆς τὸν
γε στρατηγὸν χρῆναι ἐπιτηδεύειν, καὶ πανταχοῦ παρωγενόμε- 20

6. στρατηγός, ὅσα ἂν β. ? 15. καὶ add H

Extant enim huius Charatinis plurima memoratu digna, ut qui Amurati optima suggererit consilia; et pleraque egregia opera in Asia Europaque facta huius ex industria provenere. extant viri huius sermones quidam memoratu dignissimi, quos cum rege habuisse fertur, contendens cum eo super illis quae ad prudentiam reiue militaris scientiam attinent. nam eum interrogationem instituentem, dixisse memorant “rex Amurates, quo pacto res bellicae administrandae sunt, ut eo quod desideras tuis copiis effici potiare?” regem aiunt respon- disse “si singulis occasionibus, ne aufugiant, diligenter fuero inten- tus; praeterea, si plurimis beneficiis militum animos mihi devinxero.” Charatinem subieciisse audio “at qua ratione occasiones non omiseris, praeterea scopum tuae militiae attigeris?” regem intulisse “si animo diligenter verisimilia quae ad scopum spectant pensitaverim; et in istis quae ad scopum faciunt non aberravero.” hinc tradunt Chara- tinem in maximum effusum cachinum dixisse “rex Amurates, plurima sapientia te instructum esse cerno. at quo pacto verisimilia diligen- ter animo expendas, nisi praesens utraque experimentis cognoveris, quae fieri quaeque non fieri oporteat? haec in consultatione ut res- picias, illa ut maxima cura deligas.” ista ubi praecesserint, significat etiam requiri celeritatem, quae plurimum momenti ad res praeclare gerendas habet, ut nihil magis duces quam celeritatem et indefes- sam curam in agendo et consultando sectari oporteat. praesens esse

von ὅποι ἂν δέοι πη παρῆναι. ταῦτα μὲν οὖν διελεγμένους ἀλλήλοις ἀποδείκνυσθαι γνώμας οὐ τοῦ δέοντος ἔλλιπες.

Ἀμουράτης μὲν οὖν διῶν ἀπανταχῆ ὡς τάχιστα, δέους P. 25 τε ἐπλήρου ἀπαντα καὶ φυλακῆς, Χαρατίνη χρώμενος ὑπη-
5 ρέτη τῷ πάντα ἀρίστῳ καὶ ἐς τὸ συλλαμβάνειν αὐτῷ καὶ
ὀτιοῦν ξυνεπιλαβέσθαι, καὶ ἐπιτηδεῖως ἔχοντι ἐς τὰ μάλι-
στα, καὶ οὐκ ὀλίγα ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτῷ ποιησαμένῳ κατὰ
τὴν Εὐρώπην. ὑπηγάγετο μὲν οὖν τσαῆς ἔθνη καὶ ἡγεμόνας
τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐς φόρων τε ἀπαγωγὴν καὶ συνεπομέ-
10 ρους αὐτῷ ὅποι ἂν στρατεύοιτο. Ἑλλήνων βασιλεῖς εἶχε οἱ V. 20
στρατευομένους. Ἐμμανουήλῳ δὲ ἡρέσκετο μάλιστα δὴ ξυμ-
πάντων Ἑλλήνων. εἶχε δὲ καὶ τῶν Μυσῶν βασιλεία, πρὸς δὲ
καὶ Δράγασι τὸν Ζύρκου παῖδα καὶ Μπόγδανον τὸν τὴν Ῥο-
δόπην κατέχοντα καὶ ἄλλους τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἡγεμόνας
15 καὶ Τριβαλλῶν καὶ Ἑλλήνων καὶ Ἀλβανῶν. τούτων δὲ ἀπάν- B
των κατεστρατευμένων, καὶ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἡγεμόνων αὐτῷ
συνεπομένων ἐς τοὺς πολέμους ἤλαυνε δὲ τελευτῶν. ὡς μὲν
οὖν Ἕλληνες κατεστραμμένοι ἐδεδούλωντο Ἀμουράτῃ τῷ Ὀρ-
χάνεω, καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται. καὶ νῦν δὲ τσαῆς ἂν
20 λέγοιτο ἐς ὑπόμνησιν ἰκανῶς.

Ἰωάννης γὰρ ἐπειτε κατέσχε τὴν βασιλείαν, συνελάσας

5. τῷ τὰ? 10. στρατεύοιτο P: corr H 11. δὲ P

negligat, ubicunque sua praesentia opus fuerit. talia cum inter se conferrent sermocinantes, pronuntiarunt sententias, quantum pertinere videtur ad res gerendas, nequaquam inutiles.

Amurates quocunque movisset exercitus, statim metus adversariis oboriebatur. hincque accurate loca sua muniebant. usus est opera Charatinis viri optimi, qui in omnibus quaecunque rex facere aggrediebatur, operam suam locavit indefessam, regique maxima necessitudine devinctus fuit. adiutus ab isto viro non modica fecit, quae tendebant ad subiugandum sibi Europae imperium. tot sibi subegit gentes, tot in Europa duces stipendium pendentes; praeterea Graecorum gentes, quae cogebantur, quocunque terrarum duxisset, Amuratem militantem subsequi. Emanuele prae omnibus Graecis plurimum delectabatur. in Amuratis potestatem devenit rex Mysiorum Drageses, Zarci filius, nec non Pogdanus, qui Rhodopen imperio tenebat. accedere in dicionem et alii Europaei duces, Triballorum videlicet, Graecorum et Albanorum. his omnibus imperio suo admotis, etiam Asianis ducibus stipatus, deinceps quoslibet bello lacessere statuit. Graeci quo pacto ex regno in servitutem ceciderint, iam ante explanavimus. praedicta nunc breviter in memoriam revocare iuvat.

Ioannes ad regni gubernacula evectus Cantacuzenum, antecesso-

Chalcocondylas.

Καντακουζηνὸν τὸν πρόσθεν βασιλεύοντα Ἑλλήνων ἐς τὴν
 Ναζηραίων δίαιταν, ἐνεώρα γε τὰ Τούρκων πράγματα ἐπὶ
 μέγα χωροῦντα δυνάμεις, ἀπέλευσεν ἐς Ἰταλίαν. καὶ προ-
 C τα μὲν ἐπὶ Ἑνετοὺς τραπόμενος, ἐπικουρίας μὲν οὐδὲν τι
 ἀξίας λόγον τυχών, ἐδανείσατο χρήματα, ἐν γῶ ἔχων ἐπὶ τὸν 5
 Γαλατίας βασιλέα ἀπίναί. ἀφίκετο μέντοι καὶ ἐπὶ τοὺς λοι-
 πούς τῶν πρὸς ἐσπέραν ἡγεμόνας, δεόμενός τε ἐπικουρίας καὶ
 ἀποπειρώμενος ὡς οἷόν τε μάλιστα αὐτῶν. παριῶν τε ἐπὶ
 τῶν Κελτῶν βασιλέα κατέλαβε μὲν τὰ οἴκοι αὐτῶ διεφθο-
 ρότα καὶ πάνυ δὲ ἔχοντα μοχθηρῶς, τυχεῖν οὐδενὸς ὧν 10
 ἕνεκα ἀφίκετο ἐπὶ Ἰταλίας. ἐπανὼν δὲ ἐπ' οἴκου, ὡς ἐγέ-
 νετο κατὰ τοὺς Ἑνετούς, καὶ τὸ δάνειον οὐκ εἶχεν ἀπαι-
 τούμενος ἀποδιδόναι ὃ ἐδανείσατο ἀπὸν ἐπὶ Γαλατίαν, κατε-
 σχέθη τε αὐτοῦ ὑπὸ Ἑνετῶν, οὐ μεθιμμένων αὐτὸν ἀποπλεῖν
 οἴκαδε, ἄχρις ἂν μὴ ἐκτίσῃ τὸ χρέος τοῖς δανεισταῖς. ὃ δὲ 15
 D ἐν ἀπορίᾳ γενόμενος, ἐπιπέμπων ἐς Βυζάντιον παρὰ Ἀνδρό-
 νικον τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπιτετραμμένον τὴν βασιλείαν, ἡξίου
 χρήματα ἔξυρῶντα ἀπὸ τε τῶν ἱερῶν κειμηλίων καὶ ἄλλων
 τῶν κατὰ τὴν ἀρχὴν πέμψαι οἱ ἱκανὰ ἀπολῦσαι αὐτόν, καὶ
 μὴ περιδεῖν αὐτὸν ἐν φυλακῇ ὄντα πάνυ πολὺν διατρέβειν 20
 χρόνον. ὃ μὲν οὖν Ἀνδρόνικος ἐν ὀλιγορῆᾳ ἐποίητο τὰ ἐπε-
 σταλμένα αὐτῶ, οἷα περὶ τὴν βασιλείαν μαλακιζόμενος καὶ

2. τε?

8. αὐτῶ P: corr H

10. ὡς τυχεῖν?

rem suum, Nazaraeum sive monachum fieri compulsit. deinde cum animadverteret res Turcorum incredibili augeri successu, navigavit in Italiam. primo adit Venetos, oraturus auxilium. ubi cum parum auxilii esset consecutus, accepta a foeneratoribus magna pecuniae vi decrevit ad Galliae abire regem. nec omisit reliquos Occidentis principes, quos omnes quam maxime solicitabat ad auxilium ferendum. cum venisset ad Gallorum regem, etiam huius res bello et seditione agitari cernit et admodum adversa uti fortuna. nec interim quicquam auxilii in Italia tulit. reditum maturans, cum venisset Venetias, non potuit usuras eius sortis exolvere quam a foeneratoribus mutuo acceperat. profecturus inde in Galatiam retentus est a Venetis, non sinentibus eum pedem usquam ferre, donec satisfecisset creditoribus. his rebus anxius misit Byzantium ad Andronicum filium, cui regnum commiserat, rogans ut pecuniam compararet tam ex ecclesiasticis quam ex reliquis regni thesauris; quam deinde ad se mitteret, ut se a creditoribus redimere posset: nec se negligeret iam longo tempore in carcere agentem. Andronicus his cognitis parum animum inten-
 debat, cum nimis regno gauderet patremque despiceret. attamen ei

τῷ πατρὶ οὐ πᾶν τε ἀρεσκόμενος. ἐπιστέλλων ἔφρασκε μήτε
 τοὺς Ἕλληνας ἐπιτρέπειν αὐτῷ χρῆσθαι τοῖς ἱεροῖς, μήτε
 αὐτὸν ἄλλοθεν ποθεν οἷόν τ' εἶναι χρήματα ἐξευρεῖν, ἐκέλευέ P. 26
 τε ἄλλη τραπόμενον μὴ διαμέλλειν κήδεσθαι ἑαυτοῦ, ὅπως ἂν
 5 ἀπολούοιτο τοῦ χρέους. Ἐμμανουῆλος δὲ ὁ νεώτερος βασι-
 λέως παῖς, πυνθανόμενος οἱ ἀνάγκης ἀφίκετο ὁ πατὴρ αὐτοῦ
 βασιλεὺς ὑπὸ Ἑνετῶν, εὐρῶν χρήματα καὶ πορισάμενος ὅσα
 ἠδύνατο, ὅτι τάχιστα ἐπέβη νηός, καὶ διαπλέων ἐς τὴν Ἑνε-
 τῶν πόλιν ἀφίκετο, τὰ τε χρήματα φέρων ἀπέδωκε τῷ πατρὶ,
 10 ὅσα ἐπορίσατο κατὰ τὴν Θέρμην, ἣν τινα ἐπετέτραπτο καὶ
 καταλέλειπτο ἐπιτροπέουσιν. καὶ ἑαυτὸν δὲ ἄγων παρσίχεται
 χρῆσθαι τῷ πατρὶ, ὃ τι ἂν βούλοιο. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε
 φικειῶσθαι Ἐμμανουῆλον τῷ πατρὶ ἐς τὰ μάλιστα συνήθη B
 ὄντα, Ἀνδρόνικον δὲ ἀπεχθάνεσθαι τὸ ἐντεῦθεν μεγάλως· καὶ
 15 τὸ μέγα δὲ ἄχθος ἀρξάμενον ἀπὸ τούτου ξυμβῆναι ἀλλήλοις,
 τὰ τε ἄλλα σφίσι καὶ ἐς τὴν βασιλείαν διαφερομένοις. ὁ
 μὲν οὖν βασιλεὺς Ἑλλήνων, οἷς ἦκε φέρων χρήμασιν Ἐμμα-
 νουῆλος, τὰ χρέα τε ἀπελύετο πρὸς τοὺς Ἑνετούς, καὶ ἐπὶ
 Βυζάντιον ἐπανιῶν διεκρυσβένετο πρὸς βασιλέα Ἀμουράτη,
 20 κέμπων τόνδε τὸν παῖδα αὐτοῦ τὸν νεώτερον ἐπὶ τὰς θύρας V. 21
 αὐτοῦ. ἤξιόν τε αὐτὸν ὡς οἷόν τε μάλιστα θεραπεύειν καὶ
 συστρατεύεσθαι ὅποι ἂν κελύοι, καὶ προσέχειν τε αὐτῷ τὴν

6. οἶ] οἶας P 22. προσείχον P

nuntiari iubet Graecos nolle concedere ut sacros thesauros diripiat;
 nec se aliunde tantam pecuniae vim corradere posse. proinde si se
 ipsum negligere nolit, alio se vertat ad pecuniam parandam, quo se
 liberare nexu possit. Emanuel filius regis iunior, cum audivisset in
 quantam necessitatem pater suus rex a Venetis esset adactus, colle-
 ctia et exacta quam maxima pecuniae vi navem conscendit, summaque
 celeritate usus venit Venetias. pecuniam omnem, quam exegerat
 Thermae, cui urbi regendae praefectus erat, patri obtulit. praeterea
 se ipsum quoque patri tradidit, ut se pro arbitrio uteretur. hoc fa-
 ctum Emanuele patri et carissimum et familiarissimum reddidit: at
 alterum filium, nempe Andronicum, incitatissimo exinde odio perse-
 quebatur. quod cum hinc originem sumpsisset, pertinacius inhaesit
 utrisque, dum inter se dissiderent, inter caetera etiam propter re-
 gnum. rex Graecorum ea pecunia, quam Emanuel advexerat, credi-
 toribus Venetis satisfacit. reversusque Byzantium (1370) misit lega-
 tionem ad regem Amuratem; praeterea filium suum in ianuis regis
 stipendia facere iussit. Amurates imperavit Ioanni ut se quam ma-
 xima fide coleret, nec suam militiam, quocumque bellum verteret,
 detrectaret. Ioannes diligenter animum intendit, ne deinceps quid

γνώμην, ὥστε φυλάττεσθαι ἐπιεικῶς μηδ' ὀτιοῦν ἐς τὸν βασιλέα τοῦ λοιποῦ ἐξαμαρτεῖν. ὕστερον μέντοι Θεόδωρον τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπιπέμπων ἐς Πελοπόννησον τελευτησάντων τῶν τοῦ Καντακουζηνοῦ παιδῶν ἐν τῇ Σπάρτῃ, ἐγένετο ἐν τῇ Θέρμῃ σὺν τῷ ἀδελφῷ Ἐμμανουήλῳ, καὶ αὐτὸν τε τῆς Μακεδονίας καὶ Θετταλίας ἡγεμόνα. ἀφικόμενοι ἐς λόγους ἀποστασιν ἐβουλεύοντο ἀπὸ Ἀμουράτεω βασιλέως, τὸν μὲν οἴχεσθαι ἀπίοντα ἐπὶ Βυζαντίου μεταπεμπομένου αὐτὸν τοῦ πατρὸς ἐπὶ τὴν βασιλείαν, τὸν δὲ εἰσελθεῖν ἐς τὴν Πελοπόννησον καὶ ἐπιτροπεύειν τὰ κατ' αὐτήν, ἣ ἐδύνατο κράτιστα 10 καὶ ἣ ἐδόκει αὐτῷ ἔξειν ὡς ἀσφαλέστατα. ταῦτα μὲν οὖν ξυνηέχθη πρὶν ἢ Ἀνδρόνικον τὸν παῖδα βασιλέως ἀφιστάμενον σὺν τῷ Ἀμουράτεω παιδί τῷ Σαουζῆ ἔξενέγκαι πόλεμον ἄμφω τῷ Ἀμουράτῃ κατὰ ταῦτα. ὕστερον μέντοι καὶ τὰ ὑπὸ Ἐμμανουήλου ἐς νεωτερισμὸν πρασσόμενα ἀνάψυστα 15 ἐγένετο βασιλεῖ, καὶ τὴν τε Θέρμην καὶ τὰ ταύτης χωρία Χαρατίνης ἀφείλετο αὐτόν. καὶ ὕστερον ἀπαγορευόντος τοῦ πατρὸς μὴ ἐπιβῆναι τῆς χώρας αὐτοῦ, καὶ δὴ καὶ ἐπὶ Λέσβον ἀφικόμενον περιδεῆ γενόμενον τὸν Λέσβου ἡγεμόνα προαγορεύειν ἀπαλλάττεσθαι ἐκ τῆς χώρας αὐτοῦ. κατασχέειν τριήρη 20 ἐς Τροίαν διαβάντα ἐς τὴν Ἀσίαν, καὶ μισθωσάμενον ἵππους ἀφικέσθαι ἐς Προῦσαν παρὰ βασιλέα Ἀμουράτῃ.

1. ἐς om P

8. ἐπίοντα P: corr H

19. προαγορεύειν P

delinqueret, quo incurreret in offensam regis. postea filium suum Theodorum misit in Peloponnesum, defunctis Cantacuzeni filiis; qui mansit apud Emanuelem fratrem suum, Thermae praefectum. cui cum in colloquium venisset Macedoniae et Thessaliae dux, defectionem consiliis habitis moliebantur ab rege Amurate. alter filius rediit Byzantium, accersitus a patre ad regnum. ipse autem ingressus Peloponnesum eius loca defendit quam optime. quae omnia ita munivit ut sibi videbantur quam maxime tuta futura. haec quae modo recensuimus, evenere priusquam Andronicus una cum Sauzo deficerent ab Amurate, amboque contra patres suos arma caperent. postmodum comperit Amurates etiam Emanuelem novarum rerum cupidum defectionem animo agitare; quem tandem Therma oppido suae dignitate spoliavit Charatines. deinde cum pater edixisset ne Emanuel suam intraret regionem, maturata fuga venit in Lesbum. cuius adventus cum terrorem maximum inieciisset duci insulam gubernanti, sua regione Emanuelem excedere iussit. qui cum incidisset in trirrem solventem Troiam, transvectus est in Asiam. ibi conductis mercede equis profectus est Prusam ad regem Amuratem.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἑστρατεύετο ἐπὶ Τριβαλλοῦς καὶ ἐπὶ Ἐλεάζαρον τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα, πρὸς τε τῶν Παίονας P. 27 τετραμμένον καὶ ἐξοτρύνοντα ἐκείνους στρατεύεσθαι ἐπ' αὐτόν. ὁ μὲν οὖν Ἐλεάζαρος ὡς ἐπέθετο Ἀμουράτην ἐπιέναι 5 ἐπ' αὐτόν, παρεσκευάζετο στρατιὰν συναγείρων ἢ ἐδύνατο μεγίστην, καὶ ἢ ἐδύνατο κράτιστα ἀμυνόμενος. Ἐλεάζαρος δὲ θυγατέρας ἔχων ἐπὶ μὲν τῇ μιᾷ τούτων Σούσμανον τῶν Ὀδρυσῶν βασιλέα κηδεστήν ἐποίησατο, ἐπὶ δὲ τῇ ἑτέρᾳ Βοῦλκον τὸν τοῦ Βράγγου τοῦ Πλαδίκεω υἱόν, Καστορίας τε καὶ 10 Ὀχρίδος τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἡγεμόνος. ἐπικητούμενος δὲ μετὰ ταῦτα τὴν ἐν Μακεδονίᾳ χώραν Νικόλεω τοῦ ζουπάνου ἐπὶ τῇ τελετῇ Οὐγγυλοῖς τε καὶ Κράλεω τῶν ἡγεμόνων, τὸ τε Πρίστινον καὶ Νήσιταν οὕτω καλουμένην χώραν ἀπαγόμενον B ἄχρι ποταμοῦ Ἰλλυριῶν, Σάβα δὲ τὰ νῦν καλουμένου, προε- 15 ληθεῖναι. ἐπὶ τούτῳ ὡς ἑστρατεύετο Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάτω, κατέλαβε στρατοπεδευόμενον ἐν πεδίῳ Κοσόβῳ οὕτω καλουμένῃ τῆς Πρίστινου χώρας. καὶ ὡς ἐνταῦθα παρῆν, ἐς πόλεμον παρετάσσετο, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ παῖδε ἀμφότερα, Παιαζήτην τε καὶ Ἰαγούπην. τὸ δὲ ἐντεῦθεν Τοῦρκοι μὲν 20 οὖν φασὶν Ἀμουράτην μαχασάμενόν γε καὶ τρεψάμενον τοὺς περὶ Ἐλεάζαρον διώκειν ἀνὰ κράτος, διώκοντα καταλαβεῖν ἄνδρα Τριβαλλόν, καὶ ἐπικαταβάντα· τὸν δὲ ἐπιστρέψαντα

3. ἐξοτρύνοντας P: corr H
βαλεῖν H

5. συναγείρων P

21. κατα-

Tandem (1389) Amurates bellum Triballis intulit ipsorumque duci Eleazaro, qui ad Pannonios se contulerat, eosque incitabat ut contra Amuratem arma arriperent. Eleazarus ut rescivit Amuratem adversum sese cum exercitu pergere, contraxit copias quam potuit maximas, ut resisteret hosti adeunti quam acerrime. Eleazarus cum haberet filias, una Susmano Odrysiorum sive Moldavorum regi in matrimonium collocata eum sibi generum paravit. alteram connubio iunxit Bulco Branci, qui fuit Pladicæ filius, regenti Castoriam et Ochridem Macedoniae regionem, quam antea Nicolaus Zopani filius tenuerat. mortuis autem ducibus Ungleae et Chrale, Pristinum et Nisteam, sic dictam regionem, subigens usque ad flumen quod Savum nominant progressus est. adversus hunc cum exercitum ductaret Amurates, missis exploratoribus cognovit eum insedissee cum exercitu campum cui Cosobo nomen erat. ibidem Amuratis contubernio militabant filii duo, Paiazites et Iagupes. Turci ferunt Amuratem ibi praeliantem Eleazarum fugam facere coegisse. quem cum insequeretur quam velocissime, incidit in virum Triballum, in quem arma verit. hic cum foret pedes, conversus iaculo transfixit Amuratis prae-

περὶ ἀκοντίσας κατὰ τοῦ στήθους, καὶ οὕτω ἀνελεῖν βασιλέα
 C' Ἀμουράτην. Ἕλληνες δὲ οὐ φασὶ μαχεσάμενον καὶ ἐπεξε-
 θόντα, ὡς ἐτρέψατο τοὺς ἐναντίους, ἀποθανεῖν, ἀλλ' ἐν τῇ
 παρατάξει ἔτι μένοντος αὐτοῦ λέγουσιν ἄνδρα γενναϊότατον
 ἐθελῆσαι ἐκόντα ὑποστῆναι ἀγῶνα κάλλιστον δὴ τῶν πάποτε 5
 γενομένων. τοῦνομα δὲ εἶναι τάνδρῳ τῷδε Μήλοϊν. τοῦτον
 δὴ τὸν Μήλοϊν φασίν, αἰτησάμενον ὅσα ἐβούλετό οἱ γενέσθαι
 ὑπὸ Ἐλεαζάρου τοῦ ἡγεμόνος, ὀπλισμένον ἐλαύνειν σὺν τῷ
 V. 22 Ἴπκῳ ἐπὶ τὸ Ἀμουράτεω στρατόπεδον, ὡς ἂν αὐτομολοῦντα
 ἀπὸ τῶν ἐναντίων. Ἀμουράτην δὲ λέγουσιν, ἐλπίζοντα αὐτο- 10
 μολεῖν παρ' ἑαυτὸν τὸν ἄνδρα, κλεύειν ὑποχωρεῖν αὐτῷ ἐπι-
 D τρέπειν, ὥστε ἐλθόντα ἐπειεῖν ὃ τι ἂν βούλοιο. γενομένου
 δὲ ἀγχοῦ τῶν θυρῶν βασιλέως ἤ ἔμενε, παραταξάμενος ἄρα-
 σθαι τὸ δόρυ, καὶ ἐπιόντα ὀρμήσασθαι ὀρμὴν πασῶν δὴ
 καλλίστην ὣν ἡμεῖς ἴσμεν, καὶ ἀνελόντα βασιλέα Ἀμουράτην 15
 αὐτὸν τε ἅμα αὐτοῦ ἀποθανεῖν γενναϊότατα. Ἕλληνες μὲν
 οὖν οὕτω λέγουσι γενέσθαι, Τοῦρκοι δὲ ἐπεξερχόμενον μετὰ
 τὴν νίκην ἀποθανεῖν ὑπ' ἀνδρὸς Τριβαλλοῦ. ἐτελεύτησε δὲ
 Ἀμουράτης ἐνταῦθα ἐν Κοσόβῳ. καὶ τὸ μὲν σῶμα αὐτοῦ
 ἀπήγαγον ἐς Προύσην, ἐν ἧ ἡ οἱ πρώην τάφοι τῶν Ὀτουμανί- 20
 δων πλην Σουλαϊμάνεω ἀποκεκλήρωται, τὰ δὲ ἐντόσθια
 Ἀμουράτεω ἐν πεδίῳ τῷ Κοσόβῳ κείμενα ἐν τάφῳ αὐτοῦ
 βασιλικῷ.

7. αἰτησόμενον P.

11. αὐτῷ καὶ ἐπ.?

12. ἐλθόντι RT

cordia; quo vulnere mortuus est. at Graeci a Turcis, quantum ad Amuratis mortem attinet, dissentiunt. aiunt enim eum non praeliantem nec hostes fugatos persequentem intercidisse: verum cum adhuc staret in acie, virum quendam generosissimum, nomine Miloen, voluisse certamen omnium quae unquam fuere pulcherrimum subire. hic, si sibi Eleazarus potestatem faceret eorum quae petiisset, pollicebatur se armatum profecturum ad Amuratem ut transfugam. Amurates cum illum ut transfugam ad se adventare crederet, iussit viro censestium cederent, quo quid vellet tuto eloqueretur. cum penetrasset quam proxime ad regis ianuas, offendit regem stantem in acie, ad praelium accinctum. hastam igitur accipiens aggreditur longe pulcherrimum, quod scimus, facinus. Amuratem enim regem interfecit, nec non ipse ibidem fortiter inter hostes praelians occubuit. haec est Graecorum de obitu Amuratis sententia. at Turci aliter sentiunt, videlicet eum persequentem hostes, parta iam victoria, a viro Triballo esse preemptum. Amurates quidem mortem obiit, ut explanavimus, in Cosobo campo. huius corpus abduxerunt Prusam, ubi sepultura erat omnium regum Otomanidarum, praeterquam Sulaimanis. intestina autem regio more sepeliverunt in Cosobo campo.

Ἐτελεύτησε δὲ βασιλεύσας ἕτη ἑπτὰ καὶ πενήκοντα, P. 28
 ὑπ' ἀνδρὸς Τριβαλλοῦ, τελευτὴν οὐ κατὰ βασιλέα τοσαῦτα
 δὲ ἔτη διαπολεμουῦντα καὶ ἔργα μεγάλα ἀποδειξάμενον, ὃς
 τοὺς μεγάλους ἐν τῇ Ἀσίᾳ πολέμους καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ δια-
 5 πολεμήσας ἕξ καὶ τριάκοντα, ἐς τοσοῦτον αὐτῷ μετῆν τύχης
 τε ἅμα καὶ ἀρετῆς ὥστε μηδέποτε ἠττηθῆναι ἐν μάχῃ, δύ-
 ναμιν δὲ καὶ χάραν ἀξιόχρεων ὑπαγόμενος, κατ' ἅμφω δὲ
 τῷ ἡπείρῳ, ἐς γῆρας ἤδη βαθὺ ἀφικόμενος μὴ μεθίεσθαι
 τῶν πολεμίων μάχης, ἀλλ' αἰεὶ λυτῶντι εἰκέναι ἐπὶ τὴν μά-
 10 χην, ἀπληστον δὲ αἱμάτων γενόμενον ἀπανταχῇ. ἦν δὲ αὐτῷ
 παῦλα τῶν πολεμίων ἢ τῶν κυνηγεσιῶν ἄγρα, μελέτη τε ἅμα Β
 καὶ τριβῆ. καθῆστο δὲ οὐδαμῇ οὐδέποτε, ἀλλ' ὅποτε μὴ μά-
 χατο, κυνηγῶν διετέλει. πλεῖστα δὲ ἐς τοῦτο τῶν πρὸ αὐ-
 τοῦ βασιλέων δόξαντος αὐτοῦ ἐνευδοκιμεῖν, σπουδῆν τε ἅμα
 15 καὶ ταχυτῆτα ἐνδεικνύμενος οὐδαμῇ ἐλάσσονα ἐπὶ γῆρας ἢ
 ἐπὶ νεότητος. ἦν δὲ πρὸ πολλῶν ἐπιφανῶν ἡγεμόνων τε καὶ
 βασιλέων, καὶ πάντη ἀοκνότερός τε καὶ σπουδαιότερος ἐς
 πάντα. πάντων δὲ ἐφαπτόμενος οὐδ' ὅτιοῦν παρίει ὑπόλοι-
 20 στον δὴ τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλέων ἀκοῇ παρειλήφμεν, λόγου
 μέντοι ἐπιεικέα χρώμενον ἐς τὰ μάλιστα προσφέρεισθαι τοῖς C
 τε ὑπὸ χεῖρα αὐτοῦ καὶ τοῖς ἡγεμόνων παισὶν ὡς μετριώ-

1. τριάκοντα H 3. τε?

Mortuus est, cum regno praefuisset annis quinquaginta septem, vitaeque exitum habuit interfectus a Triballo, non qui regem decebat talem, qui tot annis bella gessisset multaque et praeclara opera fecisset; praeterea qui magna bella in Europa Asiaque numero triginta septem confecisset, tali usus et virtute fortunaque ut in nullo victus succubisset. adhaec magnam potentiam regionemque plurimam in utraque continente sibi paravit, cum ad multam iam processisset aetatem. nunquam cupidine rerum sed rabie trahebatur ad praelium, nec unquam cruore saturari potuit. quando otium ab hoste erat, venationi indulgebat. studiis et tranquillitati se nunquam dabat: verum cum nullus foret hostis, venationi incumbere, cuius peritia antecessores suos longe excellebat. diligentiam et celeritatem in rebus gerendis non minorem senex quam iuvenis ostendebat. promptitudine et alacritate indefessa plurimos illustres duces et reges in rebus gerendis anteibat. omnia sic aggrediebatur, ut nihil eorum quae necessaria forent negligentibus omitteret. maiorem hominum caedem fecit quam omnes sui antecessores. subditos maxima regebat sermonum aequitate et comitate. ducum filiis conversabatur quam moderatissime. expeditissimus fuit ad honorandam et compel-

τατα. καὶ τιμῆσαι δὲ ἄνδρα ἕκαστον καὶ προσειπεῖν ἐτοιμότητος, καὶ τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ ἐξοτρῦναι εἰς μάχην δεινότητος, χρῆσθαι τοῖς τε πράγμασι δεινὸς ἀπανταχῆ γενόμενος ἦν, ἣ φασίν, ὅποτε ἴοιτο ἐπὶ μάχην, χαρίεις τε ἰδεῖν καὶ ἐπικέστατος εἰς τὸ διαλέγεσθαι. καὶ τὸν μὲν ὅτιοῦν ἔξαμαρτόντα 5 ἐτιμωρεῖτο ἀφειδέστατα, καὶ προσδιαλέγεσθαι μετριώτατος. ἐμπροσθεν λέγεται τὸν ὄρκον αὐτοῦ μάλιστα δὴ τῶν τοῦ γένους τούτου βασιλέων. καὶ πολλοὺς διὰ ταῦτα ἀντίκα ἴεσθαι ἐς αὐτὸν θαρροῦντας, μηδ' ὅτιοῦν οἰομένους πείσεσθαι
D χαλεπόν, πρὶν ἢ ἐς χεῖρας αὐτοῦ ἐλθόντας διαπειρᾶσθαι τῆς 10
δυναμείως αὐτοῦ. καὶ τὸν γε μέγα φρονοῦντα καὶ αὐθαδέστερον αὐτῷ προσφερόμενον τῶν γε ἐς αὐτὸν ὅτιοῦν πεπλημμεληκότων μηκέτι χαιρόντα ἀκαλλάττεσθαι. φοβερώτατον δὲ γενόμενον τοῖς ὑφ' αὐτῷ φιλεῖσθαι μάλιστα δὴ ἡγεμόνων ἐπυθόμεθα αὐτόν, ὥστε μηδὲ κακῶς οἶεσθαι ὡς ἦν ἐπὶ τόνδε 15
τὸν ἄνδρα ἐστρατεύετο Τεμήρης ὁ βασιλεὺς, μὴ ἂν οὕτω
V. 23 φραυλότατα θέσθαι τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἢ μαχεσάμενον περιφανῶς μὴ περιγενόμενον τοῦ Τεμήρηω μὴ μέντοι μηδὲ ἤτη-
P. 29 θῆναι, ἐλομένῳ χώραν ἐς τὸ διαμαχεσάσθαι καθ' ἣν ἂν μὴ ἤττωντο φραδίως, ἢ μὴ μαχεσάμενον μεγάλα ἂν βλάβαι τὸν 20
Τεμήρηω βασιλέως στρατὸν ἐπιούμενον αὐτῷ καὶ ἐπιτιθέμενον, ἣ αὐτῷ προχωροίη.

7. δὲ P

14. δὲ P

landum virum quemlibet. maxima vi praeditus fuit ad cohortandos militum animos, si praelium ineundum fuerat. maxima erat eius in rebus gerendis vehementia, adeo ut semper, quando manus conserebantur, ubique praesto esset. aspectu non torvus verum mitis erat, sermoneque blandissimus. peccanti nullam delictorum concedebat impunitatem, verum eum meritis subiiciebat poenis. sermonis erat parcissimus. confirmasse fertur prae reliquis generis sui regibus iurandum. hinc cum plurimi contra ipsum audacissime insurgerent, existimasse nihil periculi accepturos; quod tamen cognita eius potentia secus accidit. eum qui se magnifice efferebat et ob id contumacius resisteret, praeterea eum qui aliquid in ipsum deliquisset, nequaquam laetitia ebrium dimisit. cum foret suis vel maxime metuendus, attamen certum est eum plus favoris quam reliquos duces omnes apud suos obtinuisse. ne quis igitur persuadeat quod hic vir, si armis appetitus fuisset a Temire, pessime istud bellum administrasset. pugnasset etenim fortiter, et si non victor, non tamen victus isto ex praelio excessisset: pugnae enim locum elegisset opportunum, in quo non facile vinci potuisset. Temiris autem exercitum hostiliter accedentem, ut ferro, ubicunque occasio se dedisset, decerneret, gravissima clade affecisset.

*Ὡς μὲν οὖν ἐτελεύτησεν Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάνεω, ἀπὸ τῶν
οἱ ἐν ταῖς θύραις ὄντες τοῦ Ἀμουράτεω ἀρμοσταὶ Παιαζή-
την τὸν νεώτερον αὐτοῦ παῖδα κατεστήσαντο βασιλέα.*

Defuncto Amurate, Orchanis filio, regii satrapae, qui Ianuis
praeerant, Paiaziten, Amuratis filium iuniorem, in imperio magno con-
sensu collocant.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΑ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER SECUNDUS.

p. 30 *Ἐπειδὴ δὲ ἐτελείετο Ἄμουράτης ὁ Ὀρχάνεω ὑπ' ἀνδρὸς*
V. 24 *Τριβαλλοῦ, αὐτίκα οἱ ἐν ταῖς θύραις ὄντες τοῦ Ἄμουράτεω*
1389 *ἀρμостаὶ Παιαζήτην τὸν νεώτερον αὐτοῦ παῖδα ἐστήσαντο*
βασιλέα. ὁ δὲ αὐτίκα, ὡς ἔσχε τὴν βασιλείαν, μεταπεμπτὸν
Ἰαγούπην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐποίησατο ὡς ὑπὸ τοῦ πατρὸς 5
καλούμενον τοῦ Ἄμουράτεω ἐπὶ τὰς βασιλείους θύρας, φοι-
τῶντα καὶ πρόσθεν ὁπότε καλοῖτο. οὐδ' ὅτιοῦν δὲ τῶν πρα-
χθέντων ἐπιστάμενος ἀφίκετο καλούμενος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ὡς

Postquam mortem obiit Amurates Orchanis filius, peremptus a viro Triballo, statim satrapae, qui regebant ianuas regis, Paiaziten Amuratis filium iuniorum pronuntiant regem. hic ubi primum in regno est positus, accersivit Iagupen (nostri Soleimannum vocant) fratrem, quasi vocaretur a patre Amurate; ad quem quocumque tempore vocabatur, promptissime ad ianuas (sic aulam Turci vocant) accedere consueverat. rerum itaque omnium quae parabantur ignarus in ia-

ἐγένετο παρ' αὐτῷ, συνελήφθη καὶ ἐτελεύτησε. καὶ ἐχρήσατο ἧ νομίζεται τοῖς τοῦ γένους τοῦδε βασιλευσιν ἐς τοὺς ἀδελ- P. 31
φούς ποιεῖν, ὡς ἀγγόνη δέοι τελευτῶν τὸν βίον ὑπ' αὐτοῦ,
καὶ οὐ σιδήρη νενομίσται.

5 Ὡς μὲν οὖν τῷ βασιλεῖ τῷδε ἐξείργαστο τὰ ἐς τὸν ἀδελ-
φὸν καὶ ἐβασίλευε, παρετάξατό τε ἀντίκα ἐς μάχην, καὶ συμ-
βαλὼν ἐτρέφατό τε τοὺς Τριβαλλούς. καὶ ἐν τῆδε τῇ μάχῃ
πολλὰ τε ἀπεγένετο τοῦ στρατεύματος. ὡς γὰρ οἱ Τοῦρκοι
ἐτρέψαντο, ἐπέσῃλθον διώκοντες ἀνὰ κράτος, καὶ διέφθειρον
10 τοὺς Τριβαλλούς, ἵππεύειν τε ὄντες ἐκείνων ἀμείνους καὶ ἵπ-
πους πολὺ βελτίους ἔχοντες, ὥστε καταλαμβάνειν τοὺς φεύ-
γοντας. ἧ μὲν οὖν ὑπ' Ἑλλήνων λέγεται, ταύτη ἐγένετο· ὡς
δὲ ἀντοῖ Τοῦρκοι φασίν, οὐ Παιαζήτεω γενέσθαι τὴν νίκην B
τήρδε, ἀλλ' ἀπὸ Ἀμουράτεω τὴν τε μάχην γενέσθαι καὶ νίκην
15 ἐκείνου, καὶ Ἐλεάζαρον τὸν ἡγεμόνα [ἐκείνου] ὑπ' ἐκείνῳ
στρατηγοῦντι ἀποθανεῖν ἐν τῇ μάχῃ. Τοῦρκοι μὲν δὴ οὕτω
λέγουσι γενέσθαι, οὐκ ἔχω δὲ συμβαλέσθαι ὡς ἐν τῇ παρα-
τάξει ἐν βραχεῖ τινὶ χρόνῳ τὸν τε ἀδελφὸν ἀνείλε καὶ ἐς
μάχην καθίστατο ἀντίκα, ἀλλ' οὐδὲ ὡς ἀράματος τὸ δόρυ
20 ἔλοι τε ἐπὶ τὸν βασιλέα καὶ ἐξίλει διαχρήσασθαι μηδενὸς αὐ-

1. ἀπὸ τῶν P: corr H 3. δὲ οἱ T

nuas vocatus venire haud supersedit. venienti Paiazites manus vio-
lentas iniici atque necari iubet fratrem. at interfectus est secundum
eum morem quem Turcorum reges in trucidandis fratribus obser-
vare solent. haud enim ferro obtruncatus, verum laqueo prae-
focatus est, quemadmodum tenet regum illorum consuetudo.

Rex cum in hunc modum fratrem perdidisset regnumque sibi stabi-
livisset, illico copias in aciem eduxit, commissoque praelio Triballos in
fugam coniecit. isto in praelio quam longissime ab exercitu in hostes
evectus est. Turci enim fugatis hostibus insecuti sunt fortissime, Tribal-
losque, quos equitandi peritia antecedeabant, neci dederunt. nam equi
Turcorum multo praestantiores erant equis Triballorum: proinde fu-
gientes facile indispiscabantur. si Graecis fides habenda est, dicemus ea
quae modo tradidimus, isto pacto contigisse. Turcorum autem alia
super his est sententia. nam perhibent istam victoriam non adscri-
bendam esse Paiaziti, verum Amurati, cuius ductu praelium istud sit
factum; eademque victoria evenerit, cum ipse Eleazarum Triballo-
rum ducem in ea pugna trucidaverit. Turci in hunc modum, quan-
tum ad istud praelium attinet, sentiunt. at ego coniecturam facere
nequeo, quomodo in acie, brevi admodum tempore interiecto, fra-
trem necaverit, et deinde in praelium illico redierit. praeterea du-
bito quomodo Triballus arripuerit hastam regemque nisus sit perdere,

τῷ ἐμποδῶν γενομένου. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴτω ὅπη ἐκάστη
 C προσφιλὲς ἡγεῖσθαι περὶ αὐτῶν· ἐπεὶ δὲ Παιαζήτης παρέ-
 V.25 λαβε τὴν βασιλείαν, καὶ τῇ ἐς τοὺς ἐναντίους νίκη ἐχρήσατο
 περιφανεῖ, πολλῶν τε καὶ αὐτοῦ ἀποθανόντων ἐν τῇ μάχῃ
 καὶ τελευτήσαντος τοῦ ἡγεμόνος, ἐπέδραμέ τε σύμπασαν τὴν 5
 Τριβαλλῶν χώραν. καὶ ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ὑφ' αὐτῷ ποιη-
 σάμενος, καθίστησι τὰ ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῷ ἢ ᾗ ζετο ζυνοίσεσθαι
 ἐπὶ τὸ ἄμεινον, καὶ Ἕλλησι σπονδὰς ἐποίησατο. καὶ τοῖς
 περὶ Μακεδονίαν ἡγεμόσιν εἰρήνην ποιησάμενος τὴν Σκοπίων
 ᾤκισε πόλιν, παμπόλλους τῶν Τούρκων ἀπὸ τε τῆς Εὐρώπης 10
 καὶ ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἀγαγὼν σὺν γυναιξὶ τε ἅμα καὶ παισί.
 D ταῦτα δὲ ἐποίει, ὡς ἔχοι ἀπὸ ταύτης ὀρμώμενος ἄγειν καὶ
 φέρειν τὰ Ἰλλυριῶν πράγματα. ἐπέδραμε μὲν οὖν καὶ τὴν
 Ἰλλυριῶν χώραν, καὶ πολίσματα ἅττα ἐλὼν ἠνδραποδίσατο,
 καὶ τὴν τε Ἀλβινῶν χώραν ἐπιπέμψας στρατεύματα ἐληζετο 15
 ἔστε ἐπὶ τὴν ἐς τὸ Ἴόνιον παραλίον χώραν, καὶ τὴν περὶ
 Ἐπίδαμον.

Καὶ Ἕλληνας μὲν αὐτῷ ἐφείποντο στρατευόμενοι ἅμα
 ὅπη ἂν ἐλάυνου, ὃ τε Ἰωάννου τοῦ βασιλέως Ἑλλήνων παῖς
 Ἐμμανουῆλος, καὶ Ἀνδρονίκου τοῦ πρεσβυτέρου παῖς Ἰωάν- 20
 νης. τοὺτους γὰρ ὡς τὸ ὀφθαλμῷ ὄξει ζέοντι περιέχει, πα-
 P.32 ρείχετο αὐτοῖς τὴν διαίταν ἀμφοῖν. οὗτοι δ' ὡς ἔγνωσαν

1. γενομένη P: corr H
 corr H

12. ἔχοιεν P

13. ἀπέδραμε P:

nullo prohibente. verum cuilibet suum sit hac de re liberum iudi-
 cium. postquam Paiazites regni gubernacula suscepit, victoriamque
 illustrem devictis hostibus est adeptus, nec paucis interim suorum
 amissis insuper Triballorum ducem in acie peremit, non socordiae se
 corruppendum dedit, verum praedabundus universam peragravit Tri-
 ballorum regionem. captisque mancipiis plurimis regno suo eam for-
 mam induxit, quae sibi optima et commodissima videbatur. Graecos
 sibi foedere iunxit. pace cum Macedoniae ducibus inita, in Scopio-
 rum urbem coloniam duxit, deductis eo plurimis ab Europa Asiaque
 Turcis cum uxoribus et liberis. hoc autem ideo facere aggressus est,
 ut hinc profectus res Illyricorum agere et ferre tuto posset. incur-
 sionem fecit in Illyriorum regionem, captaque oppidula penitus diripi-
 puit. exercitum misit in Albanorum regionem maritimam versus Io-
 nium et Epidamno finitimam, praedasque ex ea egit.

Graeci sequebantur armati, quocumque exercitum ipse movisset,
 excepto Emanuele Ioannis Graecorum regis filio, necnon Ioanne se-
 nioris Andronici filio. his enim cum ferventi aceto eorum oculos
 eruisset, domi victum praebuit Byzantius rex. qui cum cognovissent

ὁρῶντες ἐπὶ σφίσιν αὐτοῖς, καὶ ὅτι τῶν ὀφθαλμῶν ἐπὶ τὸ
 ἄμεινον διακρίνοιο χρόνου ἐπιγενομένου σφίσι, τῇ τε γυναικί
 καὶ ἀλλήλοις ἐς λόγους ἀφικόμενοι, καὶ τινῶν ἄλλων ἐς τὴν
 ἐσήγησιν ταύτην ἐξηγουμένων καὶ συνεπιλαβομένων, ἀπέδρα-
 5 σαν ἐς τὴν κατανακτικὴν Βυζαντίου πόλιν Γαλατᾶ τῶν Ἰα-
 ρουσιῶν. ἐντεῦθεν δὲ ἀφίκοντο παρὰ βασιλέα Παιαζήτην, καὶ
 ἀφικόμενοι ἤξιον σφίσιν ἐπικουρίαν δοθῆναι ὡς ἐπὶ τὴν
 ἑαυτῶν πόλιν ἐλαύνειν, καὶ ἐδέοντο κατάγειν σφᾶς. ἔλεγε δ'
 ἐς ὄψιν τῷ βασιλεῖ ἀφικόμενος τοιαῦδε "ἐμοὶ μὲν οὖν, βασι-
 10 λεῦ, συμφορᾷ πεπληγμένῳ τοιαῦδε, τύχῃ τῇ ἀμείνων ἐπιτρέ-
 ψας ἔμαυτὸν καὶ θεῷ τῷ πάντα ἐφορῶντι, βέλτιον ἔχω ἔμαν- B
 τοῦ, καὶ μοι χάριν ὁ δαίμων κατέθετο οὐκ ἀηδῆ· ὄρα ἄρα
 ἦδη ἐμοὶ κατέλιπε βραχὺ πάμπαν τῆς ὄψεως ἀφελόμενος, τὴν
 τε βασιλείαν ὑπισχνεῖται, καὶ τὴν βασιλείαν ἀνήκουσαν ἐμοὶ
 15 θέμις ἀποδιδόναί. ταύτην δὲ τὴν βασιλείαν ἡμῶν, ἣν ἐμοὶ
 πείσθη, ἔξεις τοῦ λοιποῦ χρῆσθαι ὅπως ἂν σοὶ δοκοίη, ἣν
 ἐμοὶ ταύτην ἀποδεδωκὸς ἔσῃ, ἣν ἰππέας τετρακισχιλίου μά-
 λιστα παρεχόμενος ἔπεισθαί μοι ἐπὶ μῆνας δύο κελύξης. εἰσὶ
 δὲ παρ' ἡμῖν σχεδὸν οἱ τοῦ ἄστεος γένοι τε καὶ πλούτῳ προ-
 20 φέροντες, καὶ τούτων οὐκ ὀλίγοι εἶποντο ἂν μοι ἐνθάδε, εἰ μὴ
 εἰδείην ἐν τῷ ἄστει ἐμοὶ τυγχάνειν ὄντας καὶ ἐμοὶ τιμωροῦν-
 τας, ἐφ' ὃ τι ἂν γνοίην ἡμῖν ἐπιτήδειον εἶσεσθαι. φέρον δὲ C

2. διακρίνοιο? 20. ἐνθένδε P: corr H

P: corr H 22. γνοίην?

21. τιμωροῦντα

tandem oculos melius habere, colloquentes inter sese, et cum uxore
 adiutantibus et aliis gnauiter, aufugerunt in Galatiae urbem, quae
 Pera dicitur, e regione Byzantii sitam. hinc perrexerunt ad regem
 Paiazitem, orantes auxilium, quo muniti in suam possent redire ur-
 bem auitumque recuperare regnum. at cum in conspectum regis ve-
 nisset, ferunt eum talem exorsum esse orationem. "me quidem, o
 rex, tam gravi calamitate perculsum cum meliori fortunae deoque,
 qui omnia videt, commendarim, melius nunc quam fortunae meae
 patiantur habeo. praeterea deus gratiam mihi rettulit haud iniuncun-
 dam. nam cum visum mihi totum pene ademerit, reliquit tamen ut
 parum cernam, polliceturque regnum. fasque est ut regnum quod
 iure ad me pertinet, mihi restitatur. hoc autem regnum nostrum,
 si me audieris, in posterum experiere ad omnia tibi obsequentissi-
 mum, si tua ope adiutus id recepero. id eveniet, si mihi dederis
 equites quater mille, eosque me sequi iusseris mensibus duobus.
 stant autem a partibus nostris ii qui in urbe genere divitiis prae-
 stant. horum non pauci me comitarentur, nisi scirem eos in urbe
 mea negotia procurare, meque tandem adiuturos in quacunque re

τῷ σῷ οἴκῳ πολλαπλάσιον ὑπισχνοῦμαι ἀπάγειν ἔτους ἐκά-
 στον, καὶ ἀρμοστήν ἔχειν ἐν τῇ πόλει." βασιλεὺς δὲ ἀμεί-
 βετο τοῖσδε "ἐμοί τε οὖν, ἐπεὶ τε ἐπυθόμην ὡς ὄρᾶν ἤδη σοι
 καταλείπεται, ἡδομένῳ τέ μοι ὁ λόγος ἐγένετο, καὶ χάριν
 οἶδα τῷ θνητῶν τε καὶ ἀθανάτων δημιουργῷ τήνδε σοι τὴν 5
 χάριν καταθεμένῳ· ἤκεις δὲ ἐπὶ ἄνδρας σοι προσφιλεῖς, καὶ
 ἀμυνοῦντάς σοι εἰς ὅσον ἂν ἐξῆ διαπράξασθαι, ἐφ' ὃ τί περ
 ἦσθα ἀγωνιζόμενος. τίσομαι δὲ βασιλέα τὸν σὸν πατέρα
 οὕτως ὥστε μηδέποτε ἑσαυθίς βουλευέσθαι περὶ ἐμὲ νεώτερα
 πράγματα. ἴθι δὲ τούτους λαβῶν οὓς σὺ ἐφησθα, χώρει δὲ ἐπὶ 10
 D τὴν πόλιν πρᾶσσω ὅπως ὡς βέλτιστα ἔσοιτό σοι καταγομένην
 ἐπὶ τὴν πατρίδα." ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν ἐτοιμοὺς παρείχετο
 τοὺς ἱππέας, Ἀνδρόνικος δὲ τούτους λαβῶν ἤλαυνεν ἐπὶ Βυ-
 V. 26 ζάντιον. Ἰωάννης δὲ καὶ Ἐμμανουῆλος ὁ παῖς αὐτοῦ, ὡς
 ἐπύθοντο τάχιστα Ἀνδρόνικον σὺν τῷ παιδί αὐτοῦ ἐλαύνοντα 15
 ἐπὶ σφᾶς, ἐσηλθόν τε ἐς τὴν τῆς Χρύσεας εὐτῷ καλουμένην
 ἀκρόπολιν, καὶ παρεσκευάζοντο ὡς πολιορκησόμενοι. Ἀνδρό-
 νικος μὲν οὖν ἐλάσας ἐπολιόρκει, μετὰ δὲ ταῦτα ὁμολογίᾳ
 χρησάμενος εἴλε τὴν ἀκρόπολιν, εἰς τι κλώβιον ἐμβαλλομένῳ
 μετέωρον, καὶ καθέρξεν ἄμφω ἐς πύργον τε, καὶ εἰρκτὴν 20
 βραχεῖαν συνελάσας ξυλίνην πεποιημένην ἐντὸς τοῦ πύργου,
 P. 33 καὶ τήντε βασιλείαν κατέσχε, τὸν τε πατέρα καὶ ἀδελφὸν ἔχων

19. ἐμβαλλομένου RT: corr H, qui haec εἰς τι κλ. ἐμβ. μετέωρον
 post πύργον ponit, omisso τε

ipsorum auxilio opus habuero. promitto etiam me tibi quotannis da-
 turum tributum maximum: habebō praeterea in urbe iudicem sive
 praefectum Turcum." rex his auditis respondit "mihi quidem, ut
 accepi tibi adhuc vim visivam superesse, sermo tuus fuit multo gra-
 tiasimus. gratiasque ago mortalium et immortalium conditori, qui
 istud tibi beneficium praestitit. venisti autem ad viros tibi amicos
 et auxiliarios, qui se tibi dabunt promptissime, quodcumque occeperis
 bellum. ulciscar tamen regem patrem tuum, ut deinceps nunquam
 contra me res novas moliat. tu igitur, his quos petisti assumptis,
 flecte iter ad urbem; eaque agito quae iudicaveris tibi vel in primis
 utilia fore, ut in patriam reducaris." rex his dictis confestim, quos
 flagitaverat, equites instructos dedit; quibus acceptis Andronicus se
 contulit Byzantium. Ioannes et filius Emanuel, cum esset nuntiatum
 Andronicum cum filio suo magna manu adventare, ingressi sunt Au-
 reae (sic appellatam) arcem, ibique obsidionem tolerare parabant.
 Andronicus adveniens urbem obsidione circumdat. postea arcem pa-
 ctionibus in deditionem accepit, ambosque inclusit in carcere ligneo
 et angusto, quem intra turrim aedificarat; regnumque occupavit, ha-

ἐν φυλακῇ. βασιλεύσας δὲ ἀπέδειξε καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ
 Ἰωάννην βασιλέα τοῖς Ἕλλησι. κατέχευε μὲν οὖν ἐπὶ ἑτη τρία
 ἐς τὴν εἰρκτὴν τήνδε, καὶ ἀνελεῖν οὐκ ἤθελε παραινούμενος ἐς
 τοῦτο αὐτῷ συνεχῶς Παιαζήτεω. τῷ δὲ τετάρτῳ ἔτι ἀνα-
 5 πείσαντες ὑπηρέτην, ὃς αὐτοῖς τε προσήει καὶ τὰ ἀμφὶ τὴν
 τροφήν ἐκόμιζεν ἐς τὴν εἰρκτὴν, ἐπιδούναι σφίσι σίδηρον·
 καὶ κατὰ βραχὺ καταλύσαι τε αὐτοὺς λέγεται τὴν εἰρκτὴν,
 καὶ ἀποδράντας ἀφικέσθαι παρὰ βασιλέα Παιαζήτην. ὑπι-
 σχνουμένους δὲ φόρον ἀπάγειν καὶ στρατιὰν ὄσσην ἂν ἐπιτάτ- B
 10 τοι σφίσι αὐτοῖς, ἐπιπέμψας ἄγγελον ἐς τὸ Βυζάντιον ἐπή-
 ρετο τοὺς Βυζαντίους καὶ τὴν γνώμην αὐτῶν, τίνα βούλοιντο
 σφίσι βασιλέα γενέσθαι, Ἐμμανουῆλον ἢ βασιλέα Παιαζή-
 την· διεπειράτο γὰρ ταύτη καὶ περὶ ἑαυτοῦ τῆς γνώμης
 τῶν Βυζαντίων. οἱ δὲ Βυζάντιοι αἰροῦντο Ἐμμανουῆλον,
 15 αἵτε ἀχθόμενοι ἤδη τῇ Ἀνδρονίκου ἀρχῇ. ἐνταῦθα ἐρίζοντες
 ἄμφω τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖς περὶ τῆς Βυζαντίου βασιλείας,
 ἐτάξατο φόρον ἀπάγειν ὁ Ἐμμανουῆλος ἐς τρισμυρίους χρυ-
 σίνους, καὶ ἑαυτὸν ἄγοντα ἐπὶ στρατιὰν ἔπσομαι συστρατευό-
 μενον, καὶ οὕτω δὲ παραλαβεῖν ὑπὸ Παιαζήτεω τὴν Βυζαν-
 20 τίον βασιλείαν, καὶ ἐς Θύρας φοιτῶντα τὸν τε φόρον οἱ ἐτά- C
 ξατο καὶ τὸν στρατὸν ἀπάγειν ἐκάστου ἔτους, ὡς ἔαρ ὑπέ-
 φαιεν. Ἀνδρόνικος μὲν οὖν καὶ Ἰωάννης ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν

20. οἰ] δν H

bens patrem et fratrem in carcere. cum autem administraret regnum, filium suum Ioannem Graecis regem destinavit. illos vero annis tribus in carcere tenuit, nec tamen obtruncare voluit, quamvis ad id incitaretur a Paiazite. anno autem quarto persuaserunt carceris praefecto, qui alimenta ipsis ministrabat, ut subilceret ferrum. quo facto dissoluerunt carcerem, et aufugientes festinarunt ad regem Paiazitem, promittentes se tributum maximum pensuros, daturumque militibus quotquot imperasset. misso nuntio Byzantium explorabat Byzantium animos, quemnam sibi regem dari, Emanuelem an Paiazitem, vellent. hac ratione pulchre expiscabatur ut Byzantii etiam erga se animati forent. at Byzantii elegerunt Emanuelem, iam fastidientes Andronici imperium. exorta est igitur contentio inter ambos reges super Byzantii regno. Emanuel promittebat se tributum quod contineret tres myriades aureorum, numeraturum quotannis; addebatque se profecturum cum illo in militiam quocunq; exercitus duxisset. his condicionibus, quas modo commemoravimus, Byzantii regnum a Paiazite accepit, videlicet ut in ianuas profectus tributum, quod imperasset, solveret, militesque semper quot iussisset, vero appetente

ταῖς θύραις διατρίβοντες δίαιταν εἶχον παρὰ βασιλέως, Ἐμμανουήλος δὲ ἐβασίλευε.

1391 Παιαζήτης δὲ ὁ Ἀμουράτεω, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς Ἑλλήνων βασιλεῖς ἐνάγοντας ἐς τοῦτο, ἐστρατεύετο ἐπὶ Φιλαδέλφειαν πόλιν Ἑλληρίδα. ἐριζόντων γὰρ τῶν βασιλέων Βυζαντίου ἤτειτο αὐτοὺς καὶ Φιλαδέλφειαν, οἱ δὲ ἔφασαν ἀποδοῦναι. ὡς δὲ ἄγγελον ἐπιπέμποντος τοῦ βασιλέως Ἐμμανουήλου, ὅπως τοῦ λοιποῦ παραδόντες σφᾶς τῷ Παιαζήτῃ δέχοιντο ἄρχοντα καὶ ἄρμοστήν Τουρκον, οὐκ ἔφασαν ἐκόντας εἶναι καταπροδοῦναι σφᾶς τῷ βαρβάρῳ, καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἐπολιόρκει Φιλαδέλφειαν Παιαζήτης, ἔχων καὶ τοὺς Ἑλλήνων βασιλεῖς. οἱ δὲ ἀριστεῦσαί τε αὐτοῦ λέγονται, καὶ ἀναβάντες οὗτοι πρῶτον εἶλον τὴν πόλιν. οὕτω μὲν οὖν εἶλον Φιλαδέλφεια ἢ τῆς Λυδίας πόλις ἐνομοιουμένη Ἑλληνίς.

Μετὰ δὲ ταῦτα Παιαζήτης ἤλαυνεν ἐπὶ Σκενδέρεα τὸν τῶν Ἀρμενίων βασιλέα, καὶ ἐπὶ Ἐρτζικὰν πόλιν, τὰ τῶν Ἀρμενίων βασιλεια, καὶ ἐπὶ Λάμαχαν πολίχνιον λεγομένην. λέγεται δὲ οὗτος ὁ Σκενδέρης τῶν βαρβάρων πολλῶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἀνδρειότατος καὶ τὰ ἐς πόλεμον τόλμη τε καὶ φρόνη σώματος γενέσθαι οὐδενὸς δεύτερον, ὡς ἐπιόντων ποτὲ αὐτῷ τῶν Ἀσσυρίων πολλάκις ἔργα ἀποδείξασθαι ἄξια λό-

9. ἐκόντες?

17. λεγόμενον H

adduceret. Andronicus et filius eius Ioannes, morantes in ianuis, victum apud regem habuere. Emanuel regno praesuit.

Paiazites Amuratis filius habens secum Graecorum reges, qui ad id eum usque incitabant, arma contra Philadelphiam urbem Graecam vibravit. contendentibus namque inter se Byzantii regibus, petebat rex Paiazites sibi dari Philadelphiam. qui se id facturos promiserunt. cum autem Emanuel misisset praeconem, qui nuntiaret Philadelphiae civibus ut se urbemque dederent Paiaziti, acciperentque cum iudicem tum praefectum Turcum, responderunt se nequiquam paratos esse ut se ipsi proderent barbaro. quo responso irritatus Paiazites urbem exercitibus circumseddit, ducens secum ad id bellum Graecorum reges, qui ibidem virtutis praemia sunt consecuti: primi etenim conscendentes murum urbem cepere. et in hunc modum capta est Philadelphia, urbs Lydiae Graeca, legibus optimis quae fuit fundata.

Postea bellum intulit Paiazites Scendori Armeniorum regi. praeterea Ertzicam, Armeniorum regni sedem, et Lamacham, sic appellatum oppidulum, bello petiit. Scenderem hunc tradunt barbarorum Asiam incolentium fuisse multo fortissimum, nec ullo mortalium exitisse rei militaris scientia corporisque robore et audacia inferiorem.

γου, τρεψάμενος τούς ἐναντίους σὺν ὀλίγοις τοῖς ἀμφ' αὐτόν.
 τοῦτον δὲ τὸν Σκενδέρεα, ὡς ἀπήχθετο τῇ ἑαυτοῦ γυναικί, V. 27
 συλλαβοῦσα αὐτόν σὺν τῷ παιδί διαχρήσασθαι καὶ τὴν βα-
 σιλείαν κατέχειν. ἐπὶ τοῦτον δὴ Παιαζήτης ἐλάσας τὴν τε
 5 Ἐρτζικάν πόλιν πολιορκῶν παρεστήσατο καὶ τὸν παῖδα Σκεν-
 δέρεω εἶχεν ἐν φυλακῇ. μετὰ δὲ ταῦτα τούς τε Τζαπνίδας
 καταστρεψάμενος, οἱ κατέχουσι τὰ τῆς Κολχίδος ἐπὶ Ἄμα-
 σκριν πόλιν καθήκοντα, ἤλαυνεν ἐπὶ Καραιλούκην τὸν Λεῦ-
 καμνα Σαμαχίης ἡγεμόνα, καὶ ἐπεξελεύοντα σὺν τῇ ἑαυτοῦ B
 10 στρατιᾷ μάχῃ ἐκράτησε, καὶ ἐπολιόρκει Σαμαχίην πόλιν. καὶ
 ὡς οὐδὲν προεχώρει ἢ τῆς πόλεως ἀφρσεις, ἀπεχώρησεν ἀπα-
 γαγὼν τὸν στρατόν, καὶ ἐπανέστησεν ἐπ' οἶκον. μετὰ δὲ
 ταῦτα ἐλαύνων ἐπὶ τούς ἐν τῇ Ἀσίᾳ λοιπούς ἡγεμόνας, τὸν
 τε Αἰδίνην Σαρχάην Μενδοσίαν Τεκὸν καὶ Μετίην, τὴν
 15 τε ἀρχὴν αὐτῶν ἀφείλετο, καὶ ἐμβαλὼν αὐτούς τὴν χώραν
 ἕφ' αὐτῷ ποιησάμενος εἶχεν. οὗτοι δὲ ὡς ἀπελήλαντο τῆς
 σφῶν χώρας, ἀνέβησαν παρὰ βασιλέα Τεμήρην ἐς Σούσαν.
 ὡς μὲν οὖν ἀναβάντες οὗτοι ἐς ὄψιν ἤλθον τῷ βασιλεῖ, ἕστε-
 ρόν μοι δεδήλωται. πλὴν γὰρ Καραμάνου τοῦ Ἄλοσουρίου C
 20 ἐπίκλην καὶ Τουργούτω τοῦ τῆς Φρυγίας ἄρχοντος, οἱ καὶ
 ἐπιγαμίας αὐτῷ ποιησάμενοι εἰρήνην ἤγρον, οἱ λοιποὶ τῶν ἡγε-
 μόνων ἑσπερημένοι τῆς ἀρχῆς ἀνέβησαν ἐς Σαμαρχάνδην τὰ

9. Σαμαχίη P

11. ἀνεχώρησεν H

itaque cum quondam ab Assyriis bello laceraretur, plerumque prae-
 clara militaris virtutis facinora perpetravit, hostesque semper pauca
 manu fudit. hunc Scenderem cum filio uxor, quam odio prosequen-
 batur, comprehensum interemit, ipsaque ad regni gubernacula evasit.
 contra Scenderem igitur Paiazites arma movens Ertzicam expugnavit,
 filiumque Scenderis vincitum in custodiam dedit. postea cum Tzapni-
 das domuisset, qui Colchidis loca usque ad Amastrum urbem tenent,
 bellum contra Carailucem et Leucamnam, Samachiae ducem, vertit;
 quem obviam procedentem cum exercitu praelio vicit, Samachiamque
 urbem oppugnare coepit. urbis autem istius oppugnatio cum parum
 succederet, abductis copiis domum reversus est. hinc bellum indixit
 reliquis qui in Asia erant ducibus, Aedini Sarchani Mendesiae Tecoi
 et Metini, imperioque eos expulit, expulsorumque regnum occupavit.
 hi cum forent suis sedibus pulsi, iter instituerunt Susam, ad regem
 Temirem. ut autem, praeter Caramanum cognomine Alosurium, et
 Turgetum Phrygiae dncem, venerint in conspectum regis, infra dice-
 tar. hi namque affinitatem iungentes cum Palazite, pacem consecuti
 sunt. reliqui, exceptis istis duobus, duces regnis suis exacti ascen-
 derunt Samarchandam, quae Temiris regia extitit. Sarchanem, qui

Chalcocondylas.

5

βασιλεία Τεμήρω. Σαρχάνην μὲν τὴν πύραλον τῆς Ἰωνίας ἐπιτροπεύοντα, καὶ Μενδεσίαν τοῦ Καλάμεω ἀπόγονον, καὶ Τεκόνην τὴν Μωδίαν κατέχοντα τῶν ἐπὶ ἡγεμόνων ἀπογόνους γεγενῆσθαι φασὲν τῶν τοῦ Ὀτουμάνεω τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχὴν κοινῇ συγκατεργασαμένων, οἱ καὶ Ἀλαδίνεω τοῦ βασιλέως 5 γενέσθαι θεράποντες λέγονται. Μετίνην δὲ καὶ Αἰδίνην, ὅθεν τὴν ἀρχὴν ἐκτίσαντο, οὐκ ἔχω διασημῆναι. τὸν δὲ Αἰδίνην D λέγεται μόνον τῆς ἀπὸ Κολοφῶνος ἕστε ἐπὶ Καρίαν ἤρχε
 . χώρας. Τούρκων μάλιστα γένος τοὺς τε ὑπὸ Τουρογούτεω τε-
 λούντας καὶ ὑπὸ Καραμάνεω καὶ Μετίνη καὶ Αἰδίνη ἐπίστα- 10
 μαι σαφῶς εἶναι τε καὶ ὀνομάζεσθαι. καὶ ἐν Καππαδοκίᾳ ὑπαγόμενος τοῦτο μὲν τὴν ὑπὸ Καραϊσούφη χώραν τοῦτο δὲ τὴν ὑπὸ τοῖς Ὀμούρωεω παισὶ, καὶ τὰ πλεῖω τῆς Φρυγίας κα-
 ταστραψάμενος, ἤλανθεν ἐπὶ Ἐρτζικὰν τὰ τῶν Ἀρμενίων βα-
 σίλεια, καὶ ἐπὶ τὸν Σικεδέρεω παῖδα, ὃς ταύτης ἡγεῖτο τῆς 15
 χώρας ἕστε ἐπὶ Εὐφράτην καὶ τῆς τε Κολχίδος μῦθρον οὐκ ὀλίγην ὑφ' αὐτῷ ποιησάμενος ἤρχε.

Ταῦτα μὲν οὖν γενόμενος ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ μεγάλη ἀθα-
 P. 35 δεικνυτο ἔργα· μετὰ δὲ ἕς τὴν Εὐρώπην διαβάς, στρατεύ-
 ματα ἐπιπέμπων ἕστε Μακεδονίαν τὴν πρὸς Ἰονουᾶ τοὺς 20
 ταύτῃ Ἀλβανούς καὶ τὴν χώραν ἐδήον, καὶ πολίσματα ἅττα

9. Τουργαταρίων τελοῦντ' ἂν καὶ P: corr Hamakerus.
 ταύτης P: corr H

21.

tutabatur maritimam Ioniae regionem, et Mendesium Calamis nepo-
 tem, Teconemque, qui regebat Madiam, affirmamus fuisse nepotes et
 posteros septem illorum ducum Otomanii, qui coniunctis viribus com-
 munibusque consiliis Asiae imperium acquisiverunt; quos et Aladi-
 nae regis ministros fuisse constat. Metines autem et Aedines unde
 regnum nacti sint, explorare nequeo. Aedinem tamen solum memo-
 rant a Colophone usque ad Cariam regionem se extendenti imperitasse.
 Turcos quidem genere et esse et dici certo scio, quotquot sub Tur-
 gaturis, sub Caramano, sub Matine et Aedine degunt. subacta ea
 Cappadociae regione quae est sub Caraisuphe, nec non illa quam
 Homuris filii regebant, praeterea in dicionem accepta maxima Phry-
 giae parte, bellum promovit contra Ertzicam, Armeniorum regiam, et
 contra Scenderem, qui ea loca longe lateque usque ad Euphratem
 tenebat, addita non modica Colchidis parte, quam bello in dicionem
 redegerat.

Haec quidem effecit, cum foret in Asia, magnaque virtutis in
 conspectum daret opera. postea transiens in Europam, exercitiis
 immissis in Macedoniam et quae spectat Ionium, Albanorum accola-
 rum regionem populabatur. captis quibusdam Albanorum oppidulis

εὐρὴν τῆς Ἀθλιανῶν χώρας ἐπὶ Ἰλλυριοῦς ἤλαυνέ τε καὶ ὀδῆου
 τὴν χώραν, λείαν τὰ ἐκείνων ποιούμενος. μετὰ δὲ ταῦτα ἐστρα-
 τεύετο ἐπὶ Πελοπόννησον, τῷ μὲν λόγῳ ὡς ἐπὶ Φωκαίαν καὶ
 ἐπὶ Θετταλίαν ἐλαύνων, καταστησόμενος τὰ ἐν τῇ Θετταλίᾳ
 5 ὥστε ἐπιτηδείως ἔχειν αὐτῷ, τοῦ δὲ Φωκαίων ἀρχιερέως ἐπα-
 γομένου σφίσι ἐπὶ χώραν κτηνηῆσαι τε κρατίστην καὶ λει-
 μῶνας γεράνους παρεχομένους πλῆθος ἄκλειτον καὶ πεδία
 ἐπιπνεῦσαι τὰ κάλλιστα, τῷ δὲ ἔργῳ ἐπὶ Θετταλίαν τε καὶ
 τοὺς ταύτῃ ἡγεμόνας Ἐπικραναίους τοῦνομα καὶ ἐπὶ γυναῖκα Β
 10 τοῦ Δελουῆ ἡγεμόνος Τουντεδουλά. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ἐς V. 28
 Πελοπόννησον ἐμβαλὼν, ἔχων δὲ καὶ τὸν βασιλέως Ἰωάννου
 παῖδα Θεόδωρον ἡγεμόνα, ἐστρατεύετο. ἀφικόμενος δὲ ἐς
 Θετταλίαν τὴν τε Δομακίην παρέλαβεν, ἐκλιπόντος τοῦ ἐν
 αὐτῇ ἡγεμόνος Ἐπικέρνεω, καὶ δὴ καὶ Φαρσαίων πόλιν, καὶ
 15 ταύτην ὑπὸ Ἐπικραναίων ἐπικρατυμένην, ὅφ' αὐτῷ ἐποιήσα-
 το. πρὸς ἑλάνυς δὲ ἐς τὸ πρόσω, τό τε Ζητούνιν τὸ ἐν Θερ-
 μοπύλαις καὶ Πάτρας τὰς ἐν τῷ πεδίῳ πρὸς τῇ ὑπὸ κρησὶ
 τῶν Λοκρῶν ὄρους κατεστρέψατο, καὶ αὐτῷ προσεχώρησε·
 καὶ ἄλλα δὲ τῶν ταύτῃ πολισμύτων οὐκ ὀλίγα προσεχώρησεν C
 20 αὐτῷ καθομολογίῃ. μετὰ δὲ ταῦτα ἡ Δελουῆ τοῦ ἡγεμόνος
 γυνή, ἔχουσα θυγατέρα γάμου τε ὠραίαν καὶ ἐγγυημένην

1. ἑλῶν? αἰρῶν H 3. Φωκίδα H 5. Φωκίων H 18.
 τῶν] τοῦ τῶν?

contra Illyrios arma tulit, vastataque Illyriorum regione opes eorum
 diripuit et in suum emolumentam convertit. hic peractis expeditione-
 nem suscipit contra Peloponnesum, rumore prius sparso, quasi bello
 esset petiturus Phocidem et Thessaliam subacturus, ut sibi ad res
 gerendas foret idonea. episcopus autem Phocensium invitabat eum,
 ostentans regionem venationibus commodissimam, habentem prata
 quae praeberent infinitam gruum multitudinem, praeterea campos ad
 equitatem natura quam pulcherrime instructos. ista quidem expe-
 ditio verbis in hunc modum parabatur, re vera tamen bellum indi-
 cebatur Thessaliae ducibusque, qui ibi agebant, nomine Cernaëis, et
 uxori Delvis, Delphorum ducis, Trudeludae. post haec quasi in Pe-
 loponnesum irrupturus, cum elegisset belli ducem Theodorum Ioan-
 nis filium, bellum strenue gerebat. profectus in Thessaliam sui iuris
 fecit Domaciam, cum eam deseruisset, qui in ea erat, dux Cernaëus.
 hinc Pharsalicorum urbem in dicionem accepit, quae et ipsa a Cer-
 naëis regebatur. deinde, cum longius processisset, Zetunim urbem
 Thermopylarum, et Patras sitas in planitie, quae est in radicibus
 montis Locrensiū, in potestatem redegit. praeterea alia oppidula
 non pauca istius regionis pactionibus in fidem recepit. Delvis Del-

ἀνδρὶ, ὡς ἐπύθετο βασιλέα ἐπιόντα, ἠγεσθαι δὲ αὐτῷ ἐπὶ
 τὰς τῶν Σαλωνῶν ἀρχιερέα, λαβοῦσά τε τὴν θυγατέρα καὶ
 δῶρα ὅσα ἠδύνατο ὑπήντα τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ τὴν τε θυγα-
 τέρα ἐδέξατο, καὶ αὐτὴν ἅμα τῇ θυγατρὶ ἐς τὰ ἑαυτοῦ ἦθῃ
 ἀπέπεμπε, τὴν δὲ χώραν παραλαβὼν ταύτη ἐπέστησεν ἄρ-
 χοντα. λέγεται δὲ περὶ ταύτης τῆς γυναικὸς ὡς ἱερέως τινὸς
 Στρατίεω ἐπικαλουμένον ἐρασθεῖσα καὶ ἐς τὸ πρόσω ἀναιδείας
 D ἁλαύνων τὴν τε ἀρχὴν ἐπέτρεψε τῷ ἱερεῖ, καὶ ἀναιρῆ πολ-
 λούς τοὺς τὴν Ἀελφῶν πόλιν ἐνοικοῦντας ἐργασαμένη. διὰ
 ταῦτα ὑπὸ ἀρχιερέως ἐς βασιλέα διεβλήθησαν, ὡς αἰεὶ μίαν 10
 εἰς γυναῖκα χώρας τοσαύτης ἡγουμένην, ὑπὸ ἱερέως μοιχευο-
 μένην, ἀνήκεστα κακὰ ποιεῖν τοὺς πολίτας, καὶ διὰ ταῦτα
 ἐπᾶραι βασιλέα ἐπιόντα στρατεύεσθαι ἐπ' αὐτούς. λέγεται
 μέντοι περὶ τοῦ ἱερέως τούτου τοῦ τὴν γυναῖκα ταύτην συγ-
 γενομένου καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα ἕστε γυναῖκας πλημμελήσαι, 15
 κατεργαζόμενον δαιμονίῳ τρόπῳ ὥστε ταύτας ἐφέλκεσθαι
 P. 36 ἐπαγόμενον ἐπὶ συνουσίας. Ἀελουῆς δὲ ὁ τῆς γυναικὸς ἀνήρ
 πρόσθεν ἐτελευτῆκει νόσῳ. ἦν δὲ οὗτος γένος τῶν Ταρκα-
 νησίων βασιλέων, καὶ ὅποτε οὗτος ἀπὸ Ἰταλίας ἀφικόμενος
 ἐπὶ Πελοπόννησον κατέσχε τὴν Ἀιτικὴν ἅμα καὶ Βοιωτίαν 20
 πρὸς τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ δὴ καὶ Φωκίαν καὶ Πάτρας τὰς

8. ἐλαύνουσα?

ἀναιρᾶ H

10. αἰεὶ μίαν εἰς] δεῖξες?

13. ἀπᾶραι P

18. ἐτετελευτῆκει?

phorum ducis uxor, habens filiam iam nubilem viroque desponsatam, ut intellexit adveram sese cum exercitu pergere regem, cum filia muneribusque quam potuit acceptis maximis regi obviam processit; qui filiam lubens assumpsit, eamque simul cum matre suis moribus ritibusque vivere permisit: regioni autem, quae in dicionem concesserat, ducem praefecit. fama est istam mulierem anavisse sacerdotem quendam nomine Stratem; et ad maiorem impudentiam progressam imperium sacerdoti commisisse, plurimosque Delphorum incolas obruncasse. hinc delata est episcopo Delphorum apud regem, quasi ipsa sola regat tantam regionem, intolerandisque iniuriis afficiat civis, interim adulterio a sacerdote polluta. his excitatus rex bellum iis intulit. feruntur et alia quaedam de isto sacerdote, qui stupri consuetudinem cum illa muliere habuit, videlicet quod etiam cum aliis deliquerit non paucis mulieribus, dum eas ad concubitum daemonicis quibusdam incantationibus pelliceret. Delves autem mulieris maritus antea morbo implicitus expiraverat. hic ortus erat de genere Tarconensium regum. qui cum venisset ex Italia in Peloponnesum, obtinuit Atticam et Boeotiam simul cum Peloponneso: nactus est et Phocidem Patrasque urbem extra Thermopylas sitam. reges isti interiecto tandem tempore non parvo principatum amiserunt. quidam

ἐκτὸς Θερμοπυλῶν. οὗτοι μὲν οὖν ὕστερον χρόνῳ οὐ πολλῷ
διελθόντι τὴν τε ἡγεμονίαν ἀπέβαλον, καὶ οἱ μὲν ἀπεπόστη-
σαν ἐπὶ Ἰταλίας, οἱ δὲ αὐτοῦ ἐνέμειναν ἐς ὃ ἐτελεύτησαν.
τούτων δ' ἦν καὶ οὗτος ὁ Δελουῆς, ᾧ τὴν γυναικα ἀφελόμε-
5 νος Παιαζήτης ὁ Ἀμουράτεω, καὶ τὴν θυγατέρα ἔχων, ἀπε-
χώρει.

Ὁ μὲν ἐς Πελοπόννησον ἐσέβαλεν. ὁ μὲν οὖν τῆς Σπάρ- B
της ἡγεμῶν, ὡς ἐς τὴν Θετταλίαν ἐσέβαλε, τὴν τε πόλεις ἐπὶ
τὸ ἀσφαλές καταστησόμενος, ἀποδρὰς νυκτὸς ᾤχετο ἐς Πε-
10 λοπόννησον, ὡς ἦν ἐπὶ, ἀμυνόμενος ἢ ἡδύνατο τὰ κράτιστα.
καὶ ἐμέλλησε μὲν οὐχ ἥκιστα διὰ τοῦτο εἰσβαλεῖν ἐς τὴν
Πελοπόννησον, ἀγγελία δὲ ἀφίκετο αὐτῷ ὡς οἱ Παίονες ἡγου-
μένου Σιγισμούνδου Ῥωμαίων βασιλέως τε καὶ αὐτοκράτορος
καὶ Κελτοὶ καὶ Γερμανῶν οὐκ ὀλίγοι συνελήθησαν ὡς ἐπ'
15 αὐτὸν ἐπιόντες, καὶ τὸν τε Ἰστρον παρασκευάζοντο διαβῆ-
ναι, καὶ Δάκας δὲ γένος οὐκ ἀγεννές, ἔχουσιν μετ' αὐτῶν, C
τῆς τε ὁδοῦ ἡγουμένους, τὴν ἐσθήγησιν τοῦ στρατοῦ ποιοιμέ-
νους. Σιγισμούνδος δὲ οὗτος ὁ ἐπὶ Παιαζήτη στρατευόμενος
ἡγεμῶν τε Γερμανῶν τὴν ἀρχὴν ἐτύγχανεν ὧν, περὶ Βιέννην
20 τὴν πόλιν τὰ πολλὰ διατρίβων, καὶ χώρας τῶν ταύτη Γερ-
μανῶν ἀρχῶν οὐ φαύλης. Παιόνων μετὰ ταῦτα προσαγομέ-
νων σφίσι αὐτὸς βασιλεύς τε ἅμα καθεστήκει Παιόνων καὶ
τῆς Γερμανῶν χώρας ἡγεμῶν.

7. ἐπέβαλεν P

8. ἐς add H

10. ἀμυνόμενος P: corr H

idem ᾧ add.

11. ἐμέλλησε P: corr H

eorum reversi sunt in Italiam, nonnullique ibi manserunt, donec
mortui sunt. ex horum genere natus est Delves ille Delphorum
princeps, cui uxorem et filiam auferens Paiazites Amuratis filius do-
mum reversus est. tandem et in Peloponnesum irruit. verum Spar-
tanorum regionis dux, ut in Thessaliam irrupit urbesque communit,
qua sibi videbantur tutissimas fore, noctu fugiens profectus est in
Peloponnesum, fortiter propulsaturus hostem, si accederet.

Proinde non parum ei curae fuit exercitus Peloponneso admo-
vere. interim autem nuntiatum est Paiaziti Pannonas, duce Sigis-
mundo Romanorum Caesare et imperatore, et Gallos Germanosque
non paucos in unum collectos bellum ipsi inferre decrevisse, iamque
Istrum transire parare, allectis et Dacis, hominum genere non igno-
bili, qui viae sint duces exercitumque ducant in hostilem regionem.
Sigismundus ille, qui copias adversus Paiazitem ducebat, primo Ger-
manorum fuit imperator, et plerumque moratus est Viennae, imperi-
tans ibi Germanorum regioni haudquaquam malae. postea allectis
Pannonibus, horum rex Germanorumque regionis dux creatus est.

V. 29 Ἡ δὲ Γερμανία ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Πυρηναίων ὄρους, ὅθεν καὶ ὁ Ταρτησὸς ἕξω ἐπὶ τὸν πρὸς ἑσπέραν ὠκεανόν. καὶ ἔστι μὲν ἡ ἄνω Γερμανία, ἐφ' ὅσον δὲ προΐοντα καθή-
 D κει ἔστε Κολωνίαν καὶ Ἀργεντινήν, πόλεις οὕτω καλουμέ-
 νας. τὸ δὲ ἐντεῦθεν καθήκει ἐπὶ ὠκεανὸν τὸν περὶ Κέλτι- 5
 κήν τε ἐπὶ δεξιὰ καὶ περὶ Λασιάν ἐπ' ἀριστερά, ὡς ἐπὶ τὰς
 Βρεταννικὰς νήσους. ἔστι δὲ καὶ ἀπὸ Ἰστρου Γερμανία, ἀπὸ
 Βιέννης πόλεως ἐπ' αὐτὸν δὲ [ἐς] Ταρτησὸν προιοῦσα χώρα,
 καὶ ἐπὶ Βράγαν τοὺς πολεμίους. εἴη δ' ἂν ἀπὸ Βιέννης ἐς
 ὠκεανὸν ἀνδρὶ εὐζώνῳ πεντακαταετίοισιν ἡμερῶν ἀνίσαι κατὰ 10
 μῆκος· κατὰ δὲ πλάτος εἴη ἂν καὶ πλέων τούτων βραχύ,
 ἀπὸ τῆς Κελτικῆς ἰόντι ἐπὶ τὴν Λασιάν χώραν. εὐνομεῖται
 δὲ ἡ χώρα αὕτη μάλιστα δὴ τῶν πρὸς τε ἄρκτον τε καὶ
 ἑσπέραν πιασῶν τῶν ταύτῃ χωρῶν ἅμα καὶ ἐθνῶν, ἔστε πό-
 P. 37 λεις περιφανεῖς καὶ εὐδαίμονας καὶ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἐς τὸ 15
 Ἰσοδίατον εὐθνομένας διηρημένους, καὶ ἐς τυραννίδας, καὶ
 ὑπὸ ἀρχιερεῦσι ταττομένους τοῖς ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίων μεγάλου
 ἀρχιερέως καθισταμένοις. καὶ πόλεις μὲν ἐς τὸ Ἰσοδίατον
 εὐνομούμεναι εἴησαν αὐταὶ ἔν τε τῇ ἄνω καὶ τῇ κάτω Γερ-
 ματικῇ, Νορόβεργον πόλις εὐδαίμων καὶ Ἀργεντινή καὶ Ἀμ- 20
 πέργον. καὶ αἱ εἰς ἀρχιερεῖς ταττόμεναι Κολωνία, Βιέννη ἡ
 ἐς τὴν κάτω Γερμανίαν ἀνιοῦσα, καὶ ἄλλαι μὲν οὐκ ὀλίγαι

6. Λασιάν? 9. Βοίμους H 12. Λασιάν R, Λασιάν T
 16. ἀρχιερέων H 17. ταττομένη H

Germania incipit a monte Pyrenaeo, unde Tartesus fluvius fluit in Oceanum, versus Occidentem. et Germanise pays, qua iter versus Coloniam et Argentinam, urbes sic dictas, superior Germania nuncupatur. hinc pertingit ad Oceanum Gallicum, versus dextram: at versus sinistram patet Pyridastiam usque ad Britannicas insulas. dicitur Germania ea quoque regio quae ab Istro procedit, procedens a Vienna usque ad Tartesum flumen et ad Pragam Boemorum. longitudo a Vienna Oceanum usque tantum spatii complectitur, quantum vir agilis hinc viginti quinque dierum conficere potest. latitudo est maior, etiam si quis ingrediatur iter brevissimum a Gallia Celtica versus Dastiam regionem. ista natio gubernatur melioribus legibus quam ulla earum vel regionum vel gentium, quae respiciunt vel Septentrionem vel Occidentem. discreta est in urbes praeclaras et florentes, quae propriis legibus et quam proxime ad aequitatem accedentibus reguntur. dividitur et in principatus, subiectaque est sacerdotibus et episcopis adhaerentibus Romano pontifici. urbes quam maxime ad aequitatem constitutae in superiore et inferiore Germania sunt Noreberga, urbs opulenta, Argentina et Ampergum, quae regun-

πέλεις, ἀποθέουσαι τούτων ὀλίγω τινί, ἀμφι τὰς διακοσίας.
 ἔς δὲ τυραννίδας τοιαύτας μάλιστα πη διέλοι τις τῆς Γερμανίας
 ἡγεμόνας, τῆς τε Ἐτζιλκείης πόλεως καὶ Ἀουστρίας καὶ Βλέ- B
 νης τῆς ἄνω Γερμανίας γενομένης. ἔστι δὲ γένος τοῦτο μέ-
 5 γα καὶ ἐπὶ πολὺ διῆκον τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, μετὰ γε
 Σκυθῶν τῶν νομάδων δεύτερον, ὡς εἰ ταῦτό φρονοίη, καὶ
 ὑφ' ἐνὶ ἄρχοντι ἡγεμόνι, ἀμάχητόν τε ἂν εἴη καὶ πολλῶν κρά-
 τιστον. ὑγιεινότερον δὲ ὃν ἄτε ὑπὸ τὴν ἀρκτώαν μοῖραν τε-
 ταγμένον καὶ περὶ τὴν ταύτη μάλιστα πη μεσόγαίον, θα-
 10 λύττη οὐ πάνυ τι προσχρωμένους, εὐνομεῖται μάλιστα δὴ
 ἔθνων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, οὔτε λοιμοῦ, ὅς δὴ ὑπὸ τῆς τοῦ ἀέ-
 ρου σήψεως ἐπιγενομένης μάλιστα ἐπιφοιτῶν τοῖς ἐώοις
 ἀπόλλυσι πολὺ τι μέρος τῶν ταύτη ὠκνημένων, οὔτε ἄλλων δὴ C
 νόσων τῶν ἐς ἡμᾶς πάνυ τι εἰωθότων θέρους τε καὶ φθινο-
 15 πύρου ἐπιφοιτῶν χωριαζόντων αὐτοῖς θανά, ὥστε καὶ ἱκανόν
 τι ἀπογίνεσθαι τοῦ γένους τούτου, οὔτε σείει ὃ τι καὶ ἄξιον
 λόγου. ὕει δὲ θέρους μάλιστα δὴ ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ. πολι-
 τεύεται δὲ κατὰ ταῦτὰ Ῥωμαίοις, ἔστε δίαίταν καὶ ἤθη τε-
 τραμμένον, συμπεφρόμενον τὰ ἄλλα Ῥωμαίοις, καὶ ἐς τὴν
 20 θρησκείαν Ῥωμαίων μάλιστα δὴ τῶν πρὸς ἐσπέραν δευσιδαι-
 μονεῖν. νομιζέται δὲ παρὰ τούτοις καὶ μονομαχία μάλιστα

13. ἀκίμων P: corr H
 τῶν ἐπιχωριαζόντων.

15. τῶν χωριαζόντων P. malim φοι-
 τῶν δὲ P

tur ab episcopis, Coloniaeque, a Vienna in inferiorem Germaniam re-
 cedens. sunt et aliae urbes non paucae, propemodum ducentae, quae
 in paucis quibusdam a praedictis differunt. in tres principatus quis
 dividere posset universos totius Germaniae ducatus, videlicet Aetiliae
 urbes et Austriae et Blenae, quae in superiore Germania sita est.
 gens hoc hominum magnum est, longe lateque per universum orbem
 imperat, magnitudineque secundum post Scythas nomades habetur.
 itaque si concordiae studiosi essent et sub uno degerent principe,
 plane essent invicti mortaliumque fortissimi. sunt, quantum ad cor-
 pora attinet, perquam sani, ut qui sub Septentrionali aetate agant
 plaga et circa mediterraneum isthic mare, nullius rei indigentes. nec
 est gens, quod sciam, quae melioribus regatur legibus. nec ibi sae-
 vit pestis, quae ex corrupto nascitur aere, maximeque infestat Ori-
 entales, plurimosque ibi habitantes perdit. neque alii morbi, qui
 aestivo autumnalique tempore reliquis mortalibus graves sunt, Ger-
 maniae incolae laedunt. terrae motus rari memoratu digni eam re-
 gionem quatiunt. pluvia prae caeteris regionibus aestivo tempore
 in ista regione uberrima conspicitur. victu moribusque Romanos
 imitantur, nec caetera quicquam ab his differunt. nec est ulla gens
 quae superstitiosius Romanorum religionem colat, maxime qua Occi-

Δ δὴ τῶν ἄλλων ἔθνων, ὥστε γῆθεν οὐδ' ἐφ' ἵππων ἀλλήλους μονομαχεῖν. τὸ δὲ γένος τοῦτο δεξιότατον ἔστε μηχανὰς ὄν καὶ ἐς τὰ πολεμικὰ ἔργα καὶ ἐς πάσας τὰς τέχνας πολὺ τι εὐδοκιμεῖ. φέρει δὲ ἡ χώρα αὕτη, πλὴν ἐλαίου καὶ ἰσχάδων, τὰλλα πάντα οὐκ ἐλάσσω τῶν ἐς τὴν ἄλλην χώραν φε- 5 ρομένων. οἴονται δὲ τινες καὶ τηλεβόλους καὶ τηλεβολίσκουσ ὑπὸ Γερμανῶν ἀρχὴν ἀποδεδειγμένους ἐς ἀλλήλους προσθεῖν καὶ ἐς τὴν ἄλλην οἰκουμένην.

V. 30 Παιονία δὲ ἄρχεται ἀπὸ Βιέννης τῆς Γερμακῶν πόλεως, καὶ ἐπὶ μὲν ἔω τῷ Ἴστρω συμπροϊούσα καθήκει ἐπὶ Λακούσ τε καὶ Τριβαλλούς, ἐπὶ δὲ ἄρκτον ἐπὶ Βοέμους τοὺς Κεχίους καλουμένους καθήκει. ἔνισι δὲ ἄρχοντες ταύτη τῇ χώρᾳ.

P. 38 ἄρχων δὲ ἕκαστος τῆς πατρώας χώρας, καὶ ὑποτασσόμενος τῷ βασιλεῖ αὐτῶν, ἐς ὅσον νομιζέται σφίσι. νομιζέται δὲ ἐπὶ ῥητοῖς. καὶ ἐπιχωρῶ μὲν βασιλεῖ οὐ πάνυ τι χρωῶνται, ἐπαί- 15 γονται δὲ ἢ ἀπὸ Βοέμων τοῦ βασιλείου οἴκου ἢ ἀπὸ Γερμανῶν ἢ Πολονίων ἢ καὶ ἄλλων τῶν ταύτη ἔθνων. συμφέρονται δὲ Γερμανοῖς τὰ τε ὄπλα καὶ τὴν ἐς τὰ ἥθη αὐτῶν δίαιταν, ἐς τὸ ἀβροδίατον ἀποκλίνοντες, ἢ φασὶ Κελτοὺς τε καὶ Γερμανοὺς. νομιζει κατὰ ταὐτὸ Ῥωμαίοις τὰ ἐς θρη- 20 σκείαν. γένος δὲ τοῦτο ἄλκιμον καὶ ἐς μάχας τόλμη προσχρωόμενον ἐπεικεῖ. ποιοῦνται δὲ καὶ ἐπιχωρίον τινα τῶν

dentī propinqua est. monomachia apud eos vel maxime celebris est. congregiuntur autem non equis insidentes, verum terrae insistentes. nec facile invenias gentem ad machinas reliquaue opera bellica magis idoneam. in artibus omnibus praerogativa maxima gaudent. quidam credunt tormenta bellica et bombardarios ab ista gente initio demonstratos, et hinc totum pervasisse orbem, ut paucae gentes bombardis nunc careant. reliquorum fructuum, praeterquam olei et ficuum, regio ista feracissima perhibetur.

Pannonia (quae et Hungaria) incipit a Vienna Germanorum oppido, et versus Orientem secundum Istrum procedens attingit Dacos et Triballos. versus Septentrionem excurrit ad Boemos, quos Cephius nuncupant. habet Pannonia et principes: verum singuli patrias regunt regiones, subiecti tamen regi suo certis quibusdam legibus et condicionibus. regem de suo corpore admodum raro constituunt: verum plerumque accessitur ex Boemorum regia familia, aut petitur a Germanis, aut Polonis aut ab aliis gentibus finitimis. Romanos moribus amorumque cultu referunt: caeterum sequuntur victus rationem intemperantiozem, quemadmodum Germani et Galli. religionem sectantur Romanorum. hoc hominum genus eximia fortitudinis est; mirumque dictu quanta audacia et animositate bella gerant creant de

ἀρχόντων τὰ πρῶτα, ἐς τὴν βασιλείαν ἀνήκοντα, καὶ οἰκονό- B
 μων δὲ ὄντα, καὶ μὴδὲ ἀρχοντα ὀνομάζουσι. φωνῇ δὲ χρῶν-
 ται οὐδαμῇ παραπλησίᾳ ἐτέρῳ τινὶ τῶν γενῶν, ἀλλὰ ἄλλη
 τὸ παράπαν διενεγκούσῃ τε τῆς Γερμανῶν τε καὶ Βοέμων
 5 καὶ Πολάων. οἶονται δὲ τινες τούτους οἱ μὲν Γέτας γενέ-
 σθαι τὸ παλαιόν, καὶ ὑπὸ τὸν Αἴμον οἰκοῦντας, ὑπὸ Σκυθῶν
 κακουμένους, ἀναχωρῆσαι ἐς τήνδε τὴν χώραν ἣν καὶ νῦν
 οἰκοῦσιν· οἱ δὲ φασὶ Λάκας γενέσθαι. ἐγὼ δὲ ὅποιον ἂν
 10 μὲν εἶη τὸ γένος τοῦτο τὴν ἀρχὴν, οὐκ ἂν ῥαδίως εἰπεῖν ἔχοι-
 μαι· τοῦνομα μέντοι τοῦτο ὑπὸ τε σφῶν αὐτῶν καὶ ὑπὸ C
 Ἰταλῶν καλουμένους, οὐ πάνυ τι καλῶς ἔχοιμι· ἐτέρῳ τινὶ
 ὀνόματι καλεῖν τούτους. ἔστι δὲ αὐτοῖς βασιλεία ἐν Πούδῃ
 πόλει εὐδαίμονι παρὰ τὸν Ἴστρον.

Σιγισμοῦνδον δὲ τὸν Βιέννης τῆς Γερμανῶν πόλεως ἡγε-
 15 μόνα ἐπαγόμενοι οὗτοι δὴ οἱ Παίονες βασιλεία τε σφίσι αὐ-
 τοῖς καθίστασαν, καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐπέτρεψαν αὐτῷ
 διαθεῖναι ὡς ἔχοι ἐπὶ τὸ ἀσφαλέστερον. οὗτος μὲν οὖν ἐπεὶ
 20 τὴν Παιόνων παρέλαβε βασιλείαν, διεπρεσβεύετο πρὸς τὸν
 Ῥωμαίων ἀρχιερέα, συνήθη τε ὄντα αὐτῷ καὶ ἐπιτήδειον ἐς
 τὰ μάλιστα, ὥστε ἐπιψηφισθῆναι αὐτῷ αὐτοκράτορι Ῥωμαίων
 γενέσθαι. τοῦτο μὲν οἱ τῆς Ῥώμης ἀρχιερεῖς τοῖς Κελτῶν D
 βασιλεῦσι τὸ πρῶτον ἐπεδίδουσαν διὰ τοὺς πολέμους, οὓς θα-

10. ἀπό P 15. ἐπαγόμενον οὗτοι δὲ P 16. τὰ om P 22.
 πολεμίους P: corr H

sua gente quendam de numero principum, qui reliquorum primus in
 regiam ascenderit; eumque oeconomum sive procuratorem aut admi-
 nistratorem, nec principem, nominant. lingua utuntur quasi pecu-
 liari, quae nihil commercii cum lingua Germanorum et Boemorum
 Romanorumque habere deprehenditur. quidam tradunt eos antiqui-
 tatis Getas extitisse, sedesque habuisse, quas insederint, sub monte
 Haemo, tandemque pulsos a Scythis concessisse in eam regionem
 quam nunc tenent. quidam putant eos quondam Dacos fuisse. ego
 autem, quaeenam ipsorum origo sit, dicere non possum. praeterea
 cum sibi dederint istud nomen ut Pannonos vocentur, sicque appel-
 lentur ab Italia, non decorum fore ratus sum, si aliud iis imposuero
 nomen. regia eorum est Buda, urbs florentissima, Istro adiacens.

Sigismundum autem Germanorum imperatorem agentem Viennae
 vocantes Pannonos, declaraverunt regem, eique tradiderunt regnum
 universum, et quae ad regni curam pertinent, ut omnia sic ordinaret
 quemadmodum putaret ea fore commodissima. hic ut primum regium
 honorem iniit, legatos misit ad Romanum pontificem, iam ante sibi
 familiarem et necessitudinem devinctum, rogans ut suum consensum

- μά τε καὶ ἀνδρειότατα πρὸς τοὺς ἀπὸ Λιβύης διαβάτων ἐπὶ Ἰβηρίαν βαρβάρους καὶ τὰ πολλὰ τῆς Ἰβηρίας καταστρεψαμένους αὐτοῖς. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τοὺς Γερμανῶν ἡγεμόνας μετενήκεται ὁ ψῆφος τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιερέως. Σιγισμουῦνδον ὡς ὑπείσχετο ὁ ἀρχιερεὺς τὴν τε ἄξιαν ταύτην ἐπιτιθέσθαι, καὶ δὴ μετεπέμπετο ἐπὶ τοῦτο, ὄρμητο μὲν ἐπὶ Ἰταλίαν διὰ τῆς Ἑνετῶν χώρας. οὗτοι μὲν οὖν ὡς ἐπύθοντο Σιγισμουῦνδον διὰ τῆς χώρας αὐτῶν τὴν πορείαν ποιούμενον, ἐπεμψαν ἄγγελον, προαγορεύοντες αὐτῷ μὴ διεῖναι διὰ τῆς χώρας αὐτῶν. ὁ δὲ οὐκ ἔφη πείσεσθαι, ἂν μὴ γινῶ αὐτούς 10 πειρωμένους ἔργῳ διακωλύσαι διαπορευόμενον. παρεσκευάζοντο μὲν οὖν οἱ Ἑνετοὶ στρατὸν καὶ διεκώλυον. ὡς δὲ ᾗσθητο κωλυόμενος, παρετάξατο ἐς μάχην καὶ συνέβαλε τῷ Ἑνετῷ στρατῷ, καὶ ἀπεγένετο αὐτῷ οὐκ ὀλίγα τοῦ στρατεύματος, 15
- V. 31 τραπομένην τε ἐς φυγὴν καὶ μόλις διαφυγόντι τοὺς ἐναντίους. 15 οὗτος μὲν δὴ ἐπεὶ τε ἀπέγνω τὴν δι' Ἑνετῶν πορείαν, ἀπῆει B διὰ τῆς αἰῶς Γερμανίας, ἐς τὸν Αἰγυρίας τύραννον ἀφικόμενος. ἐντεῦθεν δὲ ἐς Ῥώμην παρεγένετο, καὶ βασιλεύς τε καθεσταίηκει, ὑπὸ τοῦ μεγάλου ἀρχιερέως ἐς τοῦτο ἀποδειχθείς. μετὰ δὲ ταῦτα ἰδοῖτό τε τοῦ ἀρχιερέως συμβαλέσθαι ἐς τὴν 20

3. αὐτοῖς συνδιήνεγκαν? 4. ἦ?

praestaret quo Romanorum declararetur imperator. imperatoriam dignitatem Romani pontifices primo contribuere Galliarum regibus, propter hostes ex Libya in Iberiam transvectos fortiter caesos, et ob Iberiam a barbaricis incursionibus liberatam. postmodum eligendi Romanum imperatorem potestas translata est a pontifice ad Germanos. Sigismundus, cum eam dignitatem se daturum respondisset pontifex, accersitus et vocatus est a pontifice, ut imperatoriam dignitatem acciperet. Sigismundus Romam proficiscens iter faciebat per Venetorum regionem. hi, ut primum nuntiatum est Sigismundum per ipsorum regionem transitum facere, miserunt nuntium, qui moneret ut ipsorum regione excederet. hic nuntio Venetorum parere neglexit, nisi cerneret eos re ipsa transitum prohibituos. Veneti igitur congregato exercitu vim facere parabant Sigismundo, nisi confestum sua discessisset regione. ut cognovit Venetos id moliri, copias in aciem eduxit, et cum Venetorum exercitu praelium commisit. amisit autem in eo praelio non modicam exercitus partem; ipseque in fugam compulsus aegre, quo minus caperetur, fuga evasit. cum iam planissime desperaret se posse per Venetorum regionem adire Romam, iter flectit in superiorem Germaniam, pervenitque ad Liguria sive Mediolani principem. hinc iter Romam instituit; quo cum venisset, imperator a pontifice maximo consalutatus est. postea rogavit pontificem maximum auxilium, quo adiutus expeditionem contra bar-

ἐπὶ τὸν βάρβαρον αὐτῷ ἐκστρασίαν γινομένην, ἤματι δὲ
 αὐτὸν χρήματα τε καὶ ἄνδρας. ὁ δὲ πρὸς τε τὸν Κελτῶν
 βασιλεία διαπρασβευσάμενος καὶ πρὸς τὸν Βουργουνθίας τύ-
 ραννον διεπράξατο δοθῆναι ἐς ὀκτακισχιλίους, καὶ στρατηγὸν
 5 τὸν Βουργουνθίας ἡγεμόνος ἀδελφόν. παρεσκευάσατο μὲν οὖν
 καὶ αὐτός, συλλέξας στρατεύματα ἀπὸ Γερμανῶν ὅσον ἡδύνατο C
 μισθωσάμενος. ὡς ἤδη αὐτῷ τε τὰ εἰς τὸν πόλεμον παρε-
 σκεύαστο, ἐξήλαυσε, λαβῶν τοὺς τε Παιάνας καὶ Λάκας τῆς
 ἑδοῦ ἡγεμόνας, εὐθὺς τοῦ Ἰστρου ἐπὶ Παιαζήτην. διεπρε-
 10 σβεύσατο δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ἰταλῶν καὶ Ἰβήρων ἡγεμόνας,
 χρηματίζοντας δὲ τοῦτο αὐτῷ τοῦ ἀρχιερέως, αἰτούμενος
 χρήματα καὶ ἄνδρας. καὶ χρήματα μὲν ἐπεπόμφει αὐτῷ ἰκα-
 νὰ ὁ ἀρχιερέως, ἄνδρας τε.

Ὁ μὲν οὖν Παιαζήτης ὡς ἐπύθετο ἐπικάντα αἱ Σιγισμουῦν-1396
 15 δον τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα, σὺν πολλῷ στρατεύματι ἐλαύν-
 οντα, παραλαβὼν τὸν τῆς Εὐρώπης τε καὶ Ἀσίας στρατὸν
 ἅπαντα ἀντεπήει ἐπὶ Ἰστρου, ἧ ἑδύνατο τάχιστα πορευόμε- D
 νος. στρατοπεδευσάμενου δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Ἰστρου ἐπὶ
 20 σταδίους τεσσαράκοντα, οἱ Κελτοὶ ἀνθάδεις τε ὄντες καὶ
 ἀγνώμονες ὡς τὰ πολλά, ἀξιοῦντες σφῶν αὐτῶν μόνων τὴν
 νίκην γενέσθαι, ὀπλισάμενοι ἐπήρισαν πρότεροι ὡς ἀναρπασό-
 μενοι τοὺς βαρβάρους. μάχης δὲ καρτερᾶς γενομένης τρέ-
 πονται οἱ Κελτοί, καὶ φεύγοντες ἀνὰ κράτος καὶ οὐδενὶ κό-

baros susceptam conficere posset. flagitabat autem pecuniam virosque. pontifex legatione missa ad Gallorum regem Burgundiaeque ducem effecit ut sibi darentur octo milia militum: belli autem ducem accepit Burgundiae ducis fratrem. Sigismundus quoque se ad bellum parabat, conscribens exercitum ex Germanis, quoscunque potuit mercede conducens. cum iam ad bellum satis foret instructus, assumptis Pannonibus et Dacis, (qui et Valachi) qui itinera monstrarent, recta per Istrum contra Pariasitem copias duxit. legatos quoque misit, consulente id pontifice maximo, ad Hispanorum Italicorumque principes, petens ad istam expeditionem milites et pecuniam. pontifex quoque milites misit et pecuniam suppeditavit.

Pariasites, quamprimum didicit Sigismundum Romanorum imperatorem magnis copiis stipatum adversum se pergere, accepto Europae Asiaeque exercitu summa celeritate obviam profectus est hosti usque ad Istrum; castraque communivit ab Istro stadiis quasi quadraginta. Galli autem, ut sunt audaces, plerumque vero imprudentes, cum cuperent victoriam suam facere, arma capiunt barbarosque aggrediuntur quasi eos primo impetu domitari. tandem cum praelium utrin-

σιν ἐπιπίπτουσι τῷ σφετέρῳ στρατεύματι, ἐπισπομένων τῶν
 Τούρκων. ἐνταῦθα ἀναμίξ γενομένων αὐτῶν, ὡς ἐπέκειντο
 οἱ βάρβαροι, τρέπονται ἅμα τοῦτοις οἱ τε Παίονες καὶ οἱ
 Γερμανοί. ἐπειγομένων δὲ εἰς τὴν τοῦ Ἰστρου διάβασιν
 P. 40 ἀπόλετο πολλὰ τοῦ στρατεύματος κατὰ τὸν ποταμὸν. ἐγένετο 5
 δὲ φόνος πολὺς ὀλλυμένων τῶν Κελτῶν καὶ Παιόνων ὑπὸ
 τῶν ἐναντίων, καὶ ὁ Βουργουντίων στρατηγὸς εἴλω, καὶ ἄλ-
 λοι οὐκ ὀλίγοι Παιόνων τε καὶ Κελτῶν.

Ὁ μὲν δὴ Σιγισμουῖδος διακινδυνεύσας τὰ ἔσχατα, καὶ
 παρὰ βραχὺ ἀλώωναι διαφργών, ἐμβὰς ἐς τριήρη κατὰ τὸν 10
 ποταμὸν ἐπλεῖ ἐς Βυζάντιον παρὰ βασιλεῖα Ἑλλήνων. ἐς
 λόγους δὲ ἀφικόμενος τῷ Βυζαντίου βασιλεῖ, καὶ χρηματίσας
 αὐτῷ ὅσα ἠβούλετο, ᾤχετο ἀποπλέων ἐπ' οἴκου. Παιαζή-
 της δὲ ὁ Ἀμουράτασ, ὡς τοὺς τε Παιόνας ἐτρέφετο καὶ Κελ-
 B τούς, ἐλθίζετο τὴν χώραν αὐτῶν, ἀδεέστερον ἤδη χωρῶν ἐπ' 15
 αὐτούς καὶ ἀνδράποδα πάμπολλα ἀγόμενος. καὶ δὴ ἐπελαύ-
 νων ἐπὶ Πούδην τὰ Παιόνων βασιλεια ἔκαμνεν ὑπὸ τῆς νό-
 σον· ποδαγίαν γὰρ ἐνόσει. καὶ εἰ μὴ μέντοι ἐνωχλεῖτο
 ὑπὸ τῆς νόσου, οὐκ ἔχω λογίζεσθαι ὃ τί περ ἂν γένοιτο
 αὐτῷ ἐμποδῶν ἐπὶ Πούδην τε ἐλάσαι καὶ παραστήσασθαι 20
 Πούδην τὰ Παιόνων βασιλεια καὶ καταστρέψασθαι τὴν χώ-
 ραν αὐτῶν· νῦν δὲ κάμνων ὑπὸ τῆς νόσου ἐπεικῶς πάνυ

que maxima virtute ferveret, Galli fugam ineunt; incitatissimoque
 cursu cum agerentur ad suos, insequentibus Turcis et Sigismundi
 militibus admixtis atrox praelium coortum est. cum acriter instarent
 Turci, etiam Pannonos et Germani fugae Gallorum se sociant. festi-
 nantibus autem iis Istrum transire, maxima pars exercitus flumine
 absumpta est. facta est caedes magna Gallorum et Pannonum pere-
 untium. dux Burgundionum, qui totius belli imperator electus
 erat, ab hostibus captus est: capti sunt et alii Pannonos Gallicque
 plurimi.

At Sigismundus in maximum vitae discrimen adductus, vixque
 hostis manus, quo minus caperetur, effugiens, triremem, quae in flu-
 mine erat, conscendit, Byzantiumque ad Graecorum regem navigavit.
 cum plurima cum isto rege disseruisset, et quae volebat expedivisset,
 domum reversus est. Paiazites Amuratis filius, Gallis Pannonibusque
 fuis atque fugatis, regionem eorum iam maiore securitate populabatur.
 quin etiam contra hos exercitus ductabat, mancipiaque plurima ca-
 piebat. proficiscens autem hostili animo contra Budam, Pannonum
 regni sedem, podagra laboravit; nec tamen admodum eo morbo affli-
 ctus est. haud tamen assequi queo, quid ei impedimento fore po-
 tuisset, cum festinaret adversus Budam, quo minus eam urbem suae

ἀπενόστησέ τε αὐτὸς καὶ τὸν στρατὸν ἀπήγαγεν εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ.

Ἦστερον μέντοι ἐπιπέμπων στρατεύματα ἐπὶ Παιονίαν V. 32
καὶ Παιονοδακίαν ἐδήθη τὴν χώραν. χρόνου δὲ ἐπιγενομέ- C
5 νου ἐπὶ Δάκας καὶ ἐπὶ Μύρξαν τὸν Δακίας ἡγεμόνα ἐστρα-
τεύετο, αἰτιασάμενος αὐτὸν ὡς ἐπύρξαντά τε πολέμον καὶ
σὺν τοῖς Πάοσι ἐπ' αὐτὸν στρατευόμενον. ἔστι δὲ γένος
τοῦτο Δάκες ἄλκιμόν τε τὰ εἰς τὸν πόλεμον καὶ οὐ πάνω τι
εὐνομούμενον, κατὰ κώμας οἰκοῦν, πρὸς τὸ νομαδικώτερον
10 τετραμμένον. διήκει δ' αὐτῶν ἡ χώρα, ἀπὸ Ἀρδελίου τῆς
Παιόνων Δακίας ἀρχομένη, ἔσται ἐπὶ Εὐξείνου πόντον. ἔχει
δὲ ἐπὶ δεξιὰ μὲν καθήκουσα ἐπὶ Θάλασσαν τὸν Ἴστρον πο-
ταμόν, ἐπ' ἀριστερὰ δὲ Βογδανίαν χώραν οὕτω καλουμένην.
διείργει δὲ αὐτοὺς ἀπὸ Παιονοδακίας ὄρος ἐπὶ πολὺ διήκον,
15 Πρασσοβὸς καλούμενον. ἔχει δ' ὁμόρους ἡ χώρα αὕτη καὶ D
Σκυθῶν τῶν νομάδων μοῖραν. οὐκ ὀλίγην, γένος πολὺ τι καὶ
ὄλβιον, ἐπὶ Καζημίρῳ τῷ βασιλεῖ ταττόμενον. ἐφ' ᾧ δὴ
καὶ Σκύθαι οἱ νομάδες ταττόμενοι στρατεύονται, ἧ ἂν ἐξη-
γοῦνται, αὐτὸς τε ἀρετὴν παρεχόμενος εἰς πόλεμον ἀξιόλογον.
20 τοῦτων δὲ ἔχονται Πολάνοι μὲν πρὸς ἄρκτον, Σαρμάται δὲ
πρὸς ἔω. Δάκες δὲ χρῶνται φωνῇ παραπλησίᾳ τῇ Ἰταλῶν,

6. πόλεμον P 12. δεξιᾷ P 13. ἀριστερᾷ P 14. ἀπὸ] ἐπὶ P
18. ἐξηγήται?

dicionis faceret regionemque universam subiiceret. verum peroppo-
rtune podagra tum laborans reversus est domum: etiam copias in suam
regionem abduxit.

Postea missis exercitibus Pannoniam et Pannodaciam vastabat.
tempore autem aliquantulo interposito, bellum Myrxae (nostri Mar-
cum vocant) Daciae duci intulit, crimini ei dans quod prior adiun-
gens se Pannonibus contra se bellum gesserit. Dacorum (sive Vala-
chorum, in quibus et Moldavi) gens bello praestantissima est, nec
tamen admodum bonis gubernatur legibus. vicos plerumque inco-
lunt, sequentes pascua. extenditur horum regio ab Pannonum Arde-
lio, a Pannonum Dacia (quae et Transsylvania) initium sumens, us-
que ad Pontum Euxinum. a dextra, qua vergit ad mare, Istro fluvio
alluitur: a sinistra regionem Bogdaniam appellatam habet. distinguit
ipsorum regionem mons longe se porrigens, cui Prasobo (qui olim
Haemus) nomen incolae dixerunt. huic regioni adiacent quidam de
Scytharum genere non pauci, qui opibus plurimum possunt, subiecti
Cazemiro Polonorum regi. istum regem comitantur Scythae nomades,
quocumque bellum verterit. virtus autem eius in omni bello prae-
clara habita est. iis finitimi sunt, qua se in Septentrionem pandunt,

διεφθαρμένη δὲ ἐς τοσοῦτον καὶ διενεγκούση ὥστε χαλεπῶς ἐπαίειν τοὺς Ἱταλοὺς ὅτιοῦν, ὅτι μὴ τὰς λέξεις διασημειου-
 P. 41 μένων ἐπιγινώσκειν ὅτι ἂν λέγοιτο. ὄθεν μὲν οὖν τῇ τοι-
 αύτῃ φωνῇ διαχρώμενοι ἤθρεσι Ῥωμαίων ἐπὶ ταύτην ἀφίκοντο
 τὴν χώραν καὶ αὐτοῦ τῆδε ᾤκησαν, οὔτε ἄλλον ἀνήκοα περὶ 5
 τοῦτου διασημαίνοντος σαφῶς ὅτιοῦν, οὔτε αὐτὸς ἔχω συμβα-
 λῆσθαι ὡς αὐτοῦ ταύτῃ ψαίσθη. λέγεται μὲν πολλαχῇ ἐλθόν
 τὸ γένος τοῦτο ἐνοικῆσαι αὐτοῦ, οὐ μὴν ὅτι καὶ ἄξιον ἐς
 ἱστορίαν ὅτιοῦν παρεχόμενον τεκμήριον. συμφέρεται δὲ Ἱτα-
 λῶς τὰ τε ἄλλα καὶ τῇ ἐς δίαίταν καταστάσει, καὶ ὅπλοις 10
 τοῖς αὐτοῖς καὶ σκευῇ ἔτι καὶ νῦν τῇ αὐτῇ Ῥωμαίων διε-
 χρωόμενοι, ἐς δύο μέντοι διηρημένοι ἀρχάς, ἔστε τὴν Βογδα-
 νίαν καὶ αὐτὴν παρ' Ἰστρον χώραν. οὐ πάντῃ τι εὐνομεῖ-
 B ται. νομίζουσι δὲ ἡγεμόσιν οὐ τοῖς αὐτοῖς διαμένοντας, ἀλλ'
 ἐπὶ τὸ ἀεὶ σφίσι πρόσφορον συμμεταβάλλοντες καθίστασιν 15
 ἄλλοτε ἄλλους σφίσι τυράννους. Μύρξαν μέντοι τοῦτον, ἄρ-
 χοντα τοῦ γένους τοῦδε τὸ παλαιὸν γεγόμενον, ἐπικαλεσάμε-
 νοι τύραννον σφίσι κατεστήσαντο, συνελόντες Δᾶνον τὸν πρό-
 σθεν τυραννεύοντα αὐτῶν. Μύρξας μὲν οὖν οὗτος παλλα-
 κίδι συγγερόμενος οὐκ ὀλίγαις, καὶ νόθους ἀπὸ τούτου σχῶν 20
 παῖδας ἀνὰ τὴν Δακίαν οὐκ ὀλίγους, ὕστερον προΐοντι τῷ
 χρόνῳ καὶ τελευτήσαντος Μύρξεω ἀνεφύοντο τῇ Δακίᾳ Θαμὰ

12. διηρημένον P

13. καὶ αὐτὴν?

18. ἀπειλόγεις?

Poloni: qua vero respicit Orientem, Sarmatae. Dacorum lingua simi-
 lis est Italarum linguae: adeo tamen corrupta et differens, ut diffi-
 culter Itali queant intelligere quae istorum verbis pronuntiantur.
 unde autem lingua moribusque Romanis usi in istam regionem acces-
 serint ibique sedes fixerint, a nullo mortalium accepti, nec aliquem
 audivi qui ista liquido commemoraret. dicuntur tamen homines un-
 dique confluentes in istam regionem penetrasse, haud interim extante
 aliquo memorabili istius gentis exemplo, quod operae pretium sit ut
 praesentis historiae intexatur. nihil differunt ab Italis caetera victus
 ratione, armorum et suppellectilis apparatu etiamnam eodem uten-
 tes. quamvis ea gens in duos discreta sit principatus, in Bogdianam
 videlicet (quae et Moldavia) et Istriam regionem, haud tamen aequo
 inter se iure vivunt. consueverunt non semper eosdem habere duces:
 veram prout ipsis videtur commodum, principes mutant, nunc hunc
 nunc illum sibi principem ordinantes. Myrxam istum, qui avito isto-
 rum ducum genere erat ortus, accitum sibi ducem constituerunt, oc-
 ciso Dano, qui antea rerum potiebatur. Myrxas hic concumbens sae-
 pius cum pellice, filios spurios ex ea tulit non paucos, nunc hinc
 hinc mortuo Myrxa nascebantur frequenter alii Dacorum duces, qui

- ἡγεμόεις ἄλλοτε ἄλλοι ἔστε ἐπὶ τόνδε τὸν χρόνον καθιστά-
 μενοι ἐς τὴν ἀρχήν. ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Μύρξαν, ἐπύρξαντα C
 πρότερον πολέμου ἐς τοὺς βαρβάρους συστρατεύόμενον τῷ
 Σιγισμούνδῳ Ῥωμαίων αυτοκράτορι, αἰτιασάμενος Παιαζήτης
 5 ὁ Ἀμουράτεω ἐστρατεύετο, καὶ τὸν τε Ἴστρον διαβάς ἤλαυ-
 νεν ἐς τὸ πρόσω, τὴν τε χώραν ἀνδραποδιζόμενος. Μύρξας
 δὲ συλλέξας στρατεύμα ἀπὸ τῆς χώρας ἐπέξελθεῖν μὲν καὶ
 διαμάχεσθαι οὐκ ἐποίητο βουλὴν, τὰς δὲ γυναῖκας καὶ παῖ-
 δας ἐς τὸ ὄρος τὸ Πρασοβὸν κατεστήσατο περιποιούμενος.
 10 ἐφείπετο δὲ ὕστερον καὶ αὐτὸς τῷ Παιαζήτῳ στρατεύματι
 διὰ τῶν δρυμῶνων τῆς χώρας, οἱ δὲ πολλοὶ τε ἐνπάρχουσι V. 33
 καὶ ἀπανταχῇ περιδέουσι τὴν χώραν μὴ βάσιμον εἶναι τοῖς
 ἐναντίοις μηδὲ εὐπετῇ χειρωθῆναι. ἐφειρόμενος δὲ ἀπεδεί- D
 κνυτο ἔργα ἄξια λόγου, μαχόμενός τε εἴ τι διασπασθὲν τῶν
 15 πολεμίων ἐπισκοιτούμενόν πῃ τῆς χώρας τράποιτο ἢ ἐπὶ ὑπε-
 ζῷγια ληιζόμενον, καὶ οὕτω τόλμα μεγίστη ἐφειρόμενος τῷ
 στρατεύματι· περιφανῶς δὲ ἐφειρόμενον αὐτῷ διαμάχεσθαι.
 καὶ δὴ λέγεται διαπορευομένῳ τῷ στρατεύματι ἐπέκειτο ἐν
 λύπη πάντο χαλεπῶς, καὶ ἐξετίθει, καὶ διαφθείρων οὐκ ἀνίει.
 20 ἔθα Βρενέζῳ θεράποντος γνώμην ἀποδεικνυμένον ὥστε ἐν-
 στρατοπεδεύεσθαι τὸν στρατὸν αὐτοῦ καὶ ἀπαλλαγὴν εὔρα-
 σθαι, ἀπὸ τούτου μέγα τὸ ἀπὸ τοῦδε εὐδοκιμεῖν παρὰ βασι- P. 42

usque ad hoc tempus in regno durarunt. contra istum Myrxam Paia-
 zites, crimini dans quod incipiens bellum socia arma iunxisset
 Sigismundo Romanorum imperatori, cum exercitu profectus est. tra-
 iecto Istro porro progressus praedam mancipiorum multam ex ista
 regione rapiebat. Myrxas collecta manu non modica suorum, quo-
 modo obviam procedere hosti praeliique potestatem facere posset,
 nullo modo consultabat. uxores et liberos deponens in montem
 Prasobum, sequebatur Paiazitis exercitum per glandiferas istius regionis
 silvas; quae cum plurimae ibi sint, regionem ambiunt, adeo ut eam
 difficilem accessu hostibus praestent captuque haud facilem. Myrxas
 sequens Paiazitis exercitum insignia virtutis opera faciebat, impigre
 cum hostibus manus conserens, sicubi avulsi erant ab reliquo exer-
 citu, aut sicubi frumentatum aut ad praedas pecoris agendas se con-
 vertissent. et in hunc modum sequens hostilem exercitum, magna
 audacia fretus, ex aperto cum hoste conflixit. aiunt Myrxam tran-
 seanti exercitui graviter instituisse; cumque foret in loco admodum
 difficili, hostilis exercitus eum adortus est; nec cessavit hostem for-
 titer mactare. ibi Brenezes regius minister cum bonum dedisset con-
 siliium, videlicet ut castra eo loci communirent, mali liberationem
 invenerunt. ex hoc tempore longe gratissimus fuit regi Brenezes,

λει, καὶ ἐς στρατηγίας χρηματίζοντα ὑπὸ βασιλέως ἐπὶ μέγα χωρῆσαι δυνάμεως. τότε μὲν οὖν αὐτοῦ Παιαζήτης ἐνηυλί-
σατο, ἐπισχὼν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· τῇ δ' ὕστεραια διε-
πόρθμευσεν ἢ ἐδύνατο ἀσφαλίστατα τὸν στρατὸν διὰ τοῦ
Ἰστρου.

5

Οὕτω μὲν οὖν αὐτῷ ὁ ἐπὶ Λακία στρατὸς ἐπεκρήγει·
μετὰ δὲ ταῦτα ἐλαύνων ἐπολιόρκει Βυζάντιον, ἀπὸ αἰτίας
τοιᾶσδε. οἱ γὰρ δὴ Ἑλλήνων βασιλεῖς, ὡς αὐτῷ παραγενό-
μενοι ἐς τὰς θύρας παρῆσαν, καὶ συνεστρατεύοντο ἐκάστου
ἔτους. καὶ ποτε ὄντος βασιλέως ἐν Θερραῖς τῆς Μακεδο-
10 κίας χώρας καὶ διατριβόντος, καὶ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως
B φοιτῶντος ἐνταῦθα ἐπὶ τὰς θύρας καὶ τοῦ τῆς Σπάρτης ἡγε-
μόνος καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Ζάρκου παιδὸς καὶ Στεφάνου
τοῦ Ἐλεαζάρου, ἀφικνεῖται ἀπὸ Πελοποννήσου ὁ τῆς Ἐπι-
δαύρου τὸ παλαιὸν γενόμενος ἄρχων, τοῦνομα Μαμονᾶς, ὃς 15
ἀφικόμενος παρὰ βασιλέα Παιαζήτη ἐνεκάλει τῷ τῶν Ἑλλή-
νων βασιλέως ἀδελφῷ ὡς ἀφελομένῳ τὴν τε Ἐπίδαυρον καὶ
ποιήσαντι αὐτὸν κακὰ. ἤχθητό τε τῷ Ἑλλήνων βασιλεῖ Παια-
ζήτη. ἐνήγε δὲ ἐς τοῦτο καὶ Ἰωάννης ὁ Ἀνδρονίκου τοῦ
βασιλέως παῖς, ὃς παρὼν αὐτοῦ τὴν δίαίταν εἶχεν ἀπὸ Παια-
20 ζήτεω. καὶ δὴ λέγεται καὶ ἀνελεῖν ὠρμημένον περὶ ὀμίλιας

6. ἐπεπήγει P

electusque ab eo dux tandem maximam nactus est potentiam. Paiazites, sicuti consuluerat Brenezes, eo loci castrametatus est, et quiete per eum diem exercitum recreavit. postero autem die exercitum quam potuit tutissime transmisso Istro in suam regionem reduxit.

In hunc modum exercitus, quem contra Dacos duxerat, domum reversus est. his peractis bellum movit contra Byzantium, urbemque tali de causa obsidione cinxit. Graecorum reges concesserant in potestatem Paiazitis: proinde in ianuis degebant quotannis militantes sub Paiazite, quocumque vim belli vertisset. Paiazites, cum quondam foret Pherris Macedoniae ibique moras traheret, Graecorum rex, Sparta dux, Constantinus Nazarci filius, Stephanusque Eleazari filius profecti sunt in ianuas. ibi tum ad regem Paiazitem venit Mamonas ab Peloponneso, qui quondam imperio rexerat Epidamnum; accusabatque Graecorum regis fratrem, ut qui sibi Epidamnum eripuisset et iniuriis plurimis se obruisset. Paiazites indignatione inflammabatur contra Graecorum regem. indignationem hanc regis augebat instigando Ioannes Andronici regis filius, qui praesto erat et victum apud Paiazitem habebat. ferunt quod rex conatus sit eum interficere, cum colloqueretur secum. verum cunctatus est. nec tamen multo post illum interemit Halies Charatinis filius, qui ei admodum

ἔχοντα, μετέμελεν αὐθις οὐ πολλῷ ὕστερον. ἐπήμυνε δὲ αὐ-
 τῷ τὸν ὄλεθρον Ἀλῆς ὁ Χαρατίνεω παῖς, ὃς συνήθης αὐτῷ
 ἐτύγχανεν ὢν καὶ χρήμασιν ὡς τὰ μάλιστα ἐθεραπεύετο ὑπ'
 αὐτοῦ. συνιόντες δὴ οὖν ἐς ταυτό οὗτοι οἱ ἡγεμόνες ἐν τῷ
 5 τότε χρόνῳ, περὶ τὰς θύρας τοῦ βασιλέως διατρίβοντες, ἐδί-
 δωσαν σφίσι λόγους ὡς μηκέτι τοῦ λοιποῦ ἀφίξασθαι ἐπὶ τὰς
 θύρας. ἐνταῦθα μὲν οὖν ἐγγυᾶται Κωνσταντῖνος ὁ Ζάρκου,
 Δραγάσεω δὲ ἀδελφός, ὃς ἐκείνου τελευτήσαντος τοῦ Ζάρκου
 ἦν ἀνδρῶν ἄριστος τὰ ἐς σύνεσίν τε καὶ πόλεμον, οὐδενός
 10 λειπόμενος τῶν ἐς ἐκείνον τὸν χρόνον, καὶ πρὸς τε Ἀλβανούς
 καὶ Τριβαλλούς πολέμους διαπολεμῶν χώραν τε αὐτῷ ὑπη-
 γάγετο οὐ φαύλην, καὶ ἐπὶ τῇ τελευτῇ αὐτοῦ Κωνσταντῖνος
 ὁ ἀδελφός αὐτοῦ κατέσχε τὴν χώραν καὶ ἐφοίτα ἐς τὰς βα-
 15 σιλέως θύρας. οὗτος ἐγγυᾶται τὴν θυγατέρα τῶν Ἑλλήνων
 βασιλεῖ, ὥστε ἐμπεδοῦναι σφίσιν αὐτοῖς ὅσα συνέθεντο ἐς τὴν
 ἀπόστασιν. ἡγάγετο μέντοι οὗτος Ἐμμανουήλος καὶ πρότερον
 τὴν τοῦ βασιλέως Κολχίδος θυγατέρα χηρενουσῶν τε, Ζετί-
 νεω δὲ τινος Τούρκων ἡγεμόνος γυναῖκα γενομένην, κάλλιε τε
 διαφέρουσαν. ταύτην γὰρ ὡς ἡγάγετο ἀπὸ Κολχίδος ἐς Βυ-
 20 ζάντιον, Θεασάμενος ὁ παιτὴρ αὐτοῦ τότε βασιλεύων, ὡς ἐδό-
 κει αὐτῷ κάλλιε τε γυναικῶν πολλῶν εἶναι καλλίστη καὶ τοῖς
 ἄλλοις ἢ ἐλέγετο ὑπερφέρονσα, ἑαυτῷ τε ταύτην ἡγάγετο,
 ἀφελόμενος τοῦ παιδός. ἦν δὲ καὶ ἐν νόσφ τῇ ποδαλιγί διε-

1. ἀπήμυνε?
 ἐμπεδοῦσθαι?

11. πολεμίους P: corr H

15. ἐμπεδοῦν? an

familiaris erat multisque opibus ab eo donatus. convenientes igitur
 in unum duces illi, cum ea tempestate in ianuis agerent, consilium
 inibant non amplius redeundi in ianuas. Constantinus Zarci filius
 Dragasisque frater scientia militari facile omnes excellebat, nec ulli
 prudentia credebatur tum temporis secundus. is bello adortus Alba-
 nos et Triballos hostes, in dicionem accepit regionem haud poeni-
 tendam. quo mortuo Constantinus frater regionem obtinuit, ianuas-
 que frequentare coactus est. hic promittit Graecorum regi filiam se
 desponsurum, si rata manserint ea quae super defectione convenerint.
 duxerat iste Emanuel iam ante regis Colchorum (qui et Trapezuntis
 imperator) filiam viduam, quae fuerat Zetinis Turcorum cuiusdam ducis
 uxor, forma supra modum venusta. quam cum Byzantium a Col-
 chide adduxisset, videns eam pater forma praeditam excellenti, nec-
 non aliis excellere quae in muliere dicuntur bona, non dubitavit eam
 auferre filio sibi que connubio iungere. erat autem is adeo adflictus
 podagra, ut ne stare quidem erectus potnerit. ferunt hunc insanien-
 tem amore muliebri plurima indecora commisisse; delectatumque pae-

V. 34 φθαρμένος, ὥστε μὴδ' ὀρθούμενον στῆναι οἶον' εἶναι. λέγε-
 P. 43 ται δὲ οὗτος ταῖς γυναιξίν ἐπιμαινόμενος κατὰ πολὺ ἄττα
 ἀπρεπῆ ἐξενεχθῆναι, ἠδόμενος ταῖς τε ψαλτρίαις καὶ συγγενό-
 μενος ἀποθέσθαι τὴν ἐργασίαν τῆς βασιλείας ἐν ὀλιγορῖα πε-
 ποιημένος, γανύμενός τε περὶ τὰ τοιαῦτα. οἱ μὲν οὖν ἦγε-5
 μόνες ἐν ταῖς θύραις ὄντες τοῦ Παιαζήτεω συνειθίστο ἀλ-
 λήλοις ὡς ἀποστησόμενοι γενομένης τῆς ἐπιγαμίας· μετὰ δὲ
 ταῦτα, ὡς εἶχεν ἕκαστος, ἀπηλλάττετο ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ χώραν.
 καὶ βασιλεὺς μὲν Ἑλλήνων, διαφυγὼν βασιλέα Τούρκων,
 ἀφικνεῖται ἀπὸ Φερρῶν ἐς Βυζάντιον τεταρτατος, ἧ λέγεται, 10
 B Θεόδωρος δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀφίκετο ἐπὶ Πελοπόννησον.
 καὶ οἱ λοιποὶ δὲ ὡς ἕκαστος ἀπῆλυνεν ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ, ἐπι-
 τραπέντες λέναι ὑπὸ βασιλέως ἐπὶ τὰ ἑαυτῶν ἦθη ἕκαστος. ὕστε-
 ρον μέντοι, [ὡς] τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους, ὡς οὐ παρεγένετο
 Βυζαντίου βασιλεὺς ἐπὶ τὰς θύρας καὶ ἠγγέλλετο τῷ Παια-15
 ζήτῃ μὴδὲ ἐλθεῖν τοῦ λοιποῦ ἔτι διανοούμενος, ἐπιπέμψας
 Ἄλιην τὸν Χαρατίνεω, ἄνδρα δὴ τῶν παρ' ἑαυτῷ μέγα δυ-
 νάμενον, ἐπέτελλε παρεῖναι αὐτὸν ἐς τὰς θύρας παραγενόμε-
 νον· εἰ δὲ μὴ, πόλεμον προαγορεύειν αὐτῷ βασιλεῖ. ἐλθὼν
 μέντοι οὗτος ὁ Ἄλις ἐς τὸ Βυζάντιον δημοσίᾳ μὲν ἔλεγε τὰ 20
 ἐπεσταλμένα αὐτῷ ὑπὸ βασιλέως, ἐχρημάτιζε δὲ αὐτῷ, ὡς
 C ἔνοιό λέγουσιν, ἰδίᾳ συγγενόμενος, μηδαμῶς ἐλθεῖν ἐπὶ τὰς

1. μὴ διορθούμενον P

2. πολλά H

22. συγγενόμενον P

trius, harumque consuetudine delinitum, curam decenter administrandi regni negligenter omisisse. postquam nuptiae, ut convenerat, intercessissent, duces ad defectionem adspirant, cum singuli, quantum possent, ad suam regionem dilaberentur. rex Graecorum fugiens Turcorum regem quarto die a Pherris Byzantium, ut perhibent, pervenit. Theodorus huius frater venit in Peloponnesum. reliqui quoque, impetrato a rege comaeatu, ad sua redierunt. appetente deinde aestate, Byzantii rex cum se non conferret in ianuas, nunciareturque Paiaziti ipsum nunquam deinceps in ianuas afuturum, decrevit mittere Byzantium Halieum Charatinis filium, cui plurimum fidebat. huic praecepit ut iuberet Graecorum regem venire in ianuas: si renueret, renuenti illico bellum indiceret. Halies autem cum appulisset Byzantium, publice quae habebat mandata regi exponit: privatim vero regi consuluit, in colloquium admissus, ne ianuas adiret. Emanuel respondit se imperata promptissime facturum, sibi vitam non amplius suavem fore dicens, si offendisset regem: se brevi in ianuas, iuxta praeceptum regis, adventurum. deinde abeunte Halie, cum iam constaret eum nequaquam reversurum in ianuas, arma adversus eum arripuit Byzantiumque oppugnavit. cum eo cum exercitu pergeret, terram

βασιλέως Θύρας. Ἐμμανουήλος μὲν ἀπεκρίνατο ὡς πείθε-
 σθαι τε ἔτοιμος εἶη καὶ βασιλεῦ· μὴ Θαρρῶν οὐκέτι βιωτὸν
 τὸν βίον αὐτῷ ἡγήσαιοτο, ἀλλ' ὡς ἐν βραχεῖ παρεσόμενον ἐαν-
 τὸν ὑποδέχοιτο τῷ βασιλεῦ, ἢ ἂν παραγγέλλοι. ὕστερον μὲν-
 5 τοι ἀπιόντιος Ἀλίεω, ὡς Παιαζήτη δῆλα καθεστήκει μηδὲ δια-
 νοεῖσθαι αὐτὸν λέναι ἐπὶ τὰς Θύρας, ἐπήλαυνέ τε καὶ ἐπο-
 λιόρκει Βυζάντιον. ἐπελαύνων δὲ τὴν τε γῆν ἔκειρε καὶ τὴν
 χώραν ἐκάστην ἐδήου, καὶ κόμας ἀνδραποδισάμενος τὰς
 προαστεῖους, ὡς οὐδὲν προεχώρει ἢ τοῦ ἄστεος αἵρεσις, ἀπε-
 10 χώρησεν αὐτὸς ἐπ' οἴκου. ἐπιπέμπων δὲ στρατεύματα πανταχῇ
 ἀνά πᾶν ἔτος ἐπολιόρκει τὴν μικρὰν γενομένην πολιορκίαν ἐπὶ
 δέκα ἔτη, ἐν οἷς πολλὰ τε τῆς πόλεως ταύτης ἀπεγένετο ὑπὸ
 λιμοῦ διαφθαρέντα καὶ ἐπὶ τὸν βάρβαρον ἀπιόντα. τὴν μὲν
 οὖν Σηλυβρίαν αὐτὸς κατεῖχε Παιαζήτης, ἐπετρόπευε δὲ ταύ-
 15 τῆς Ἰωάννης ὁ Ἀνδρονίκου παῖς, ὃς διαφυγὼν ἀπὸ Βυζαν-
 τίου τὸν πατρῶν, ὡς οὐκ ἠδύνατο, παρεῖχεν αὐτὸν ἐς ὃ τί-
 περ ἂν αὐτῷ χρήσαιτο ὁ πατρῶς Βυζαντιῶν τότε βασι-
 λεύων. ὁ δὲ πέμπων αὐτὸν ἐς Ἰταλίαν, διαπραξάμενον αὐτὸν
 ὅσα γε δὴ ὑπετίθετο, ἔπεμπε παρὰ Ἰανυτίους ἐπικουρίας δεη-
 20 σόμενον δῆθεν· κρύφα δὲ πέμπων τοῖς Ἰανυτίοις ἐπέτελλεν
 ἐν φυλακῇ τε ἔχειν αὐτὸν μηδαμῇ μεθιέντας. ὁ δὲ χρόνου
 ἐγγινομένου διαφυγὼν τοὺς Ἰανυτίους, καὶ ἀπὸ Ἰταλίας ἀνέβη P. 44
 παρὰ βασιλέα Παιαζήτην, ὃς πολιορκῶν Βυζάντιον καὶ ἄγων
 αὐτὸν τὴν τε Σηλυβρίαν παρεστήσατο ὁμολογίᾳ καὶ ἐπέστησεν

3. ἡγήσατο P

4. ἢ H, ἢ P

14. Συλληβρίαν P

eorum singulasque regiones gravissima vastitate afflixit, suburbanaeque
 omnia diripuit. urbis oppugnatio cum ei non succederet, reversus
 est domum; singulisque annis mittebat exercitus, peragebatque lon-
 gam illam obsidionem, quae decennio duravit. haec obsidio pluri-
 mum damni Byzantiis invexit: plurimi namque fame necati sunt, plu-
 rimi quoque desciverunt ad barbarum. Syllebria in potestatem Paia-
 zitis venit. huius moderator erat Ioannes Andronici filius, qui fu-
 giens Byzantio, ne incidere in patris iras Byzantium regentis, cum
 fuga nequaquam sibi consulere posset, se ipse patrio tradidit, ut eo
 ad suum uteretur arbitrium. patruus eum misit in Italiam; ubi cum
 imperata exequutus esset, legatus ire iussus est ad Ianuenses, auxi-
 lium oraturus; quibus tamen occulte nuntium miserat, ut Ioannem
 advenientem in vincula conicerent nec quoquam abire paterentur.
 hic tandem interiecto tempore, cum diu in carcere latuisset, erupit;
 carcereque liberatus, relicta Italia, contendit ad regem Paiazitem, ea
 tempestate Byzantium oppugnantem; a quo amice susceptus est, et

ἄρχοντα. μετὰ δὲ ταῦτα ἐλαύνων ἐπὶ Βυζάντιον, ὡς οὐ
προεχώρει αὐτῷ ἢ Βυζαντίου αἵρεσις προσβαλόντι, λιμῶ ἔξε-
πολιόρκει. καὶ εἶπεν ἂν τὴν πόλιν, εἰ μὴ ὁ Τεμήρης ἐλαύ-
νων μεγάλη χειρὶ ἠγγέλλετο ἐπ' αὐτόν, ὅτε δὴ καὶ αὐτὸς
ἑάλω ὑπὸ Τεμήρῳ καὶ τὰ πολλὰ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἀπώλετο 5
τῆς ἐν τῇ Ἀσίᾳ.

Ὡς μὲν οὖν τὸ Βυζάντιον Παιαζήτης πολιορκῶν οὐκ
ἀνίει, καὶ ἔγνω βασιλεὺς Ἑλλήνων τὸν τε λεῶν τετρῶσθαι ἐς
V. 35 τὸ χαλεπώτατον, καὶ οὐκ εἶχεν ὅπως τοῦ κακοῦ ἔξαπαλλαγῆ,
B ἐπέτρεψέ τε τὸ Βυζάντιον τῷ ἀδελφιδῷ Ἰωάννῃ, τῷ Ἄνδρο- 10
νίκου παιδί. ὡς γὰρ οἱ ἤχθητο Παιαζήτης ὅτι δὲ αὐτόν οὐ
προεχώρει ἢ Βυζαντίου αἵρεσις, καὶ ἐν ὑπόπτῳ καθειστήκει,
ἀποφυγῶν βασιλείᾳ ἐσῆει ἐς Βυζάντιον. καὶ αὐτὸν ἄσμενός
τε ἐδέξατο ὁ πατρῶος βασιλεὺς Βυζαντίου, καὶ τὴν πόλιν
ἐπιτρέψας ᾤχετο ἀποπλέων ἐπὶ Ἰταλίαν, ἐπικουρίας δεησόμε- 15
νος ἐς τὴν ὑπὸ τῶν πολεμίων πολιορκίαν μακρὰν καθεστη-
κυῖαν, μὴ περιδεῖν τὴν πόλιν ἀπολλυμένην. ὡς δὲ κατὰ τὴν
Πελοπόννησον ἐγένετο, κατέθετο μὲν αὐτοῦ ἐν Πελοποννήσῳ
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρὰ τῷ ἀδελφῷ, αὐτὸς δὲ ἀπέπλει ἐς
C Ἰταλίαν. τραπόμενος δὲ ἐπὶ Οὐνετιῶν καὶ χρηματίσας ἀν- 20
τοῖς ὅσα ἠβούλετο, ᾤχετο ἐπὶ τὸν Λιγυρίας τύραννον, Με-
διολάνου δὲ ἡγεμόνα. ὁ δὲ φιλοφρονησάμενός τε αὐτὸν τὰ

exercitu armato Syllebriam pactionibus in dicionem accepit, Ioan-
nemque eidem rectorem dedit. reversus Byzantium, cum eam urbem
vi expugnare non posset, fame eos debellandos esse statuit. urbem
eam certe cepisset, nisi Temires nuntiatius esset magna manu adver-
sus ipsum adventare. quod quidem eo tempore accidit, quando a
Temire Paiazites captus pleraque Asiani imperii amisit.

Paiazites cum nihilominus a Byzantii oppugnatione cessaret, sci-
retque Graecorum rex suas copias in artum coactas, nec posset inve-
nire huic urgenti malo remedium, Byzantium patrueli suo Andronici
filio Ioanni commisit. nam Ioanni huic graviter iratus erat Paiazites,
quasi ipse in causa esset quominus Byzantium in dicionem veniret.
laborans igitur sinistra apud regem Paiazitem suspicione, ne eius
iram experiretur, fuga se Byzantium recepit. huius adventus patruo
Byzantii regi perquam gratus extitit, qui urbem patruelis fidei com-
mendans navigavit in Italiam, petiturus auxilium contra longam illam
obsidionem, ne videlicet urbem istam insignem pereuntem negligeret.
cum venisset in Peloponnesum, uxorem suam deposuit apud fratrem,
ipseque conscensa navi iter in Italiam maturavit. cum adisset Ve-
netos, iisque quae vellet explanasset, iter ad Liguria principem Me-
diolanique ducem instituit; a quo comiter exceptus, pecunia equis

εἰκότα, καὶ χρήματα παρεχόμενος, ἀπέπεμψεν ἐπὶ τῶν Κελ-
 τῶν βασιλέα, ἵππους τε αὐτῷ παρεχόμενος καὶ τῆς ὁδοῦ ἡγε-
 μόνας. ὡς δὲ ἐγένετο ἐπὶ τὸν Γαλατίας βασιλέα, ἐδέϊτο αὐ-
 τοῦ μὴ προέσθαι πόλιν βασιλίδα Ἑλλήνων ὑπὸ βαρβάρων
 5 πολιορκουμένην, προσήκουσαν ἀγχοτάτω τῷ βασιλέων Γαλα-
 τίας οἰκῶ. τοῦτον οὖν μεμνηότα εὐρών καὶ ἐν φυλακῇ ὑπὸ
 τῶν ἀρίστων κατεχόμενον ὥστε θεραπεύεσθαι τὴν νόσον αὐ-
 τοῦ, διέτριβεν αὐτοῦ ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον. Κελτῶν δὲ
 τὸ γένος τοῦτο μέγα τε ὄν καὶ ὄλβιον καὶ παλαιόν τε καὶ ἐφ' D
 10 ἑαυτῷ μέγα φρονοῦν, ὑπερέχειν τε τῶν ἄλλων τῶν πρὸς ἐσπέ-
 ραν ἐθνῶν, ἀξιοῦν ἑαυτῷ μετεῖναι τῆς ἡγεμονίας τε καὶ Ῥω-
 μαίων βασιλείας. ἔστι δ' ἡ χώρα αὐτῶν πρὸς ἕω μὲν τῇ
 Λιγύρων χώρα, πρὸς μεσημβρίαν δὲ τῇ Ἰβηρίᾳ, καὶ πρὸς
 15 Βρετανικαῖς νήσοις· διήκει δὲ ἀπὸ Ἀλπεων τῶν ἐκτὸς
 Ἰταλίας ἔστε ἐπὶ ὠκεανὸν καὶ ἐπὶ Γερμανοὺς ὁδὸν ἡμερῶν
 μάλιστα ἑπτακαίδεκα, ἀπὸ Ἰταλίας ἔς ὠκεανόν, ἀπὸ δὲ
 Ἰβηρίας ἐπὶ Γερμανίαν ὁδὸν μάλιστα πη ἑννεακαίδεκα. ἔστι P. 45
 δὲ Παρίσιον πόλις ἐν ἣ τὰ Κελτῶν βασιλεια, εὐδαιμονία τε
 20 καὶ ὄλβῳ προφέρουσα. καὶ πόλεις οὐκ ὀλίγαι τῆς Γαλα-
 τίας, ὑπ' αὐτῷ δὴ τῷ βασιλεῖ ταττόμεναι ἔς τὴν σφῶν
 διοίκησιν. εἰσὶ δὲ ἡγεμονίαι τε καὶ ἡγεμόνες δυνάμει τε
 προύχοντες καὶ ὀλβιώτατοι, ὑπ' αὐτῷ δὲ τῷ βασιλεῖ ταττόμενοι

10. φρονοῦν H, φρονῶν P

12. χώρα] χώρα δημορος?

viaeque ductoribus oblati, missus est ad Galliarum regem. cum pro-
 cessisset in conspectum Gallorum regis, rogavit ne Byzantium urbem
 Graecorum regiam, genere Galliarum regibus iunctam, in summum
 discrimen deductam despiceret. regem autem Gallorum invenit fu-
 riosum et diligenti custodia ab optimatibus asservatum, donec morbus
 curaretur rexque sanitatem reciperet: longo igitur tempore ibi hae-
 sit. gens Gallorum est admodum antiqua opulentaque. proinde cum
 nimium sibi tribuat, eo quod superet reliquas Occidentis gentes, etiam
 Romani imperii moderamen sibi vindicant. horum regionis terminus
 Orientalis est Ligurum regio, meridionalis Hispania, septentrionalis
 Germania: versus Occidentem Oceano Britannicisque clauditur insu-
 lia. longitudo eius colligitur ab Alpibus, quae sunt extra Italiam,
 usque ad Oceanum et Germanos itinere maxime decem et septem
 dierum, ab Italia usque ad Oceanum; ab Hispania usque in Germa-
 niam se extendit itinere maxime decem et novem dierum. Lutetia,
 ubi regni sedes, divitiis opibusque et reliqua felicitate excellit. sunt
 quoque in ista regione urbes non paucae regi subiectae, quae pro-
 priis reguntur legibus. ducatus et duces istius regionis ditissimi et

καὶ ἐς τὰ βασίλεια παραγινόμενοι αὐτῶ, ὃ τε τῆς Βουργουν-
τίας ἡγεμῶν χώρας πολλῆς τε καὶ μεγάλης, καὶ πόλεων ἄλ-
λων τε καὶ τῆς Βρουγίων πόλεως καὶ Κλοζίων παραλίων καὶ
Γαντύνης πόλεως εὐδαιμόνος τε καὶ μεγάλης καὶ μεσογαίου.
Ἐἴσθε δ' αὐτῷ ἡ Βρουγίων πόλις πάραλος παρὰ τὸν ὠκεανόν, 5
ἀντικρὺ τῆς Βρετανικῆς Ἀγγλίας οὕτω καλουμένης νήσου, ἐς
ἣν ὀρμίζονται νῆες ἀπὸ τε τῆς ἡμετέρας τῆσδε θαλάσσης καὶ
ἀπὸ τῶν ἐς τὸν ὠκεανὸν πόλεων τῆς τε Γερμανίας Ἰβηρίας
Ἀγγλίας Δακίας καὶ τῶν λοιπῶν δυναστειῶν. διέχει δὲ αὕτη
ἡ πόλις ἀπὸ Ἀγγλίας σταδίου, πενήκοντα καὶ ἑκατόν. ἡ δὲ 10
χώρα αὕτη καλεῖται Φλανδρία, καὶ εἰσὶ τούτοις τοῖς ἡγε-
μόσι Βουργουντίας ἔργα ἀποδεδειγμένα ἄξια λόγου ἐς τὴν
Κελτικὴν χώραν πρὸς τε αὐτὸν βασιλέα τῆς Γαλατίας καὶ
πρὸς τοὺς Βρετανούς. μετὰ δὲ ταῦτα ἡγεμῶν ἐπὶ τῆς ἡπί-
Cρου Βρετανίας ἔχεται ἐκ τῆς γῆς τῆς τοῦ βασιλέως χώρας. 15
ἐπὶ δὲ τούτοις ἡγεμῶν τῆς τούτων δὲ ἔχεται χωρῶν
ἡγεμόνος Σαβωῖας χώρα, μεγάλῃ τε καὶ ὑπερκαλλῆς, ἐπὶ Λι-
V. 36 γυρίαν καθήκουσα. πρὸς δὲ τὴν πάραλον χώραν τῆς Γαλα-
τίας ὧδε ἂν μοι διακείτο πρὸς ἱστορίαν. ἡ μέντοι Ἰανὴν
πύλη τις οὕσα τῆς Γαλατίας ἐπέχει χώραν, ἐπὶ τὴν Προ- 20
βεντζίαν καθήκουσα, ἧς ἄρχει ὁ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως τῆς
Γαλατίας Ρογέριος βασιλεύς. ἦν μητρόπολις ἡ Νίτια Προ-

1. παραγινόμενοι P

14. Βρετανιούς P

ἐπὶ τῆς] τῆς ἐπὶ?

opulentissimi, qui regi parent, semper in aulam eius accedentes. Ho-
rum de grege est Burgundiae dux, imperitans regioni magnae necnon
urbibus plurimis; inter quas etiam recensetur Brugensium urbs et
Cloziorum maritimorum, necnon Gantyna, urbs magna et florens
opibus. est autem Brugensium urbs maritima, Oceano adiacens e re-
gione Angliae, insulae sic appellatae; ad quam et naves a nostro
mari et ab urbibus in Oceanum vergentibus, ab Germania Hispania
Anglia Daciaeque et a reliquis regionibus appellunt. Flandria isti
regioni nomen est. extant autem Burgundiae ducum egregia facino-
ra, edita adversus Galliam Galliaeque regem, praeterea adversus An-
glos. postea dux continentis Britannicae finitimus est, prodiens ex
ea terra quae pertinet ad regionem regis. ultra hos conterminus est
dux * * * * his regionibus adnexa est Sabaudia, regio amplissima et
pulcherrima, ad Liguriam usque excurrans. quantum autem spectat
ad maritimam Galliae regionem, in hunc modum mihi ad praesentem
historiam adhibita sit. at ianua, quae est quasi porta Galliae, am-
plectitur regionem quae versus Provinciam vergit, quam imperii ha-
benis temperat Rogerius rex, ortus ex inclyta Galliae regum prosapia.
Nicia metropolis est Provinciae. hinc sequuntur et aliae urbes, inter

βαντζίας. πόλεις δὲ ἔχονται ἢ τε Ἀβινιῶν πόλις, καθ' ἣν γέφυρα ἐπέστη μεγάλη δὴ τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, ἔστι ἐπὶ Βαρκεωνίην χώραν ἔλθειν.

Αὕτη μὲν οὖν ἡ χώρα τῆς Γαλατίας, ὡς συνελόντι διε-
 5 ξιέναι· τὸ δὲ γένος τοῦτο Κελτῶν λέγεται παλαιόν τε καὶ ὁ
 ἔργα πρὸς τοὺς ἀπὸ Λιβύης βαρβάρους ἀποδεδειγμένον λαμ-
 πρά, καθ' ὃν δῆτα χρόνον βασιλεῖς Ῥωμαίων καὶ αὐτοκράτο-
 ρες ἀπεδεικνύοντο οἱ τῶν Κελτῶν βασιλεῖς. Κάρολλον δὲ
 10 μάλιστα δὴ τῶν βασιλέων τούτων τὸν πρὸς τοὺς Λίβυας
 πόλεμον ἀνελέμενον, συνεπιλαμβανομένου τοῦ τε ἀδελφιδοῦ
 αὐτοῦ Ὁρλαντίου, ἀνδρὸς τόλμη τε καὶ ἀρετῇ τὰ ἐς στρατὸν
 ἐπισημόν γενομένου, καὶ Ῥινάλδου καὶ Ὀλιβερίου καὶ ἄλλων
 τῶν ταύτῃ ἡγεμόνων, Παλατίνων καλουμένων, συνδιαφερόν-
 15 των αὐτῶ τὸν πόλεμον, καὶ πολλαχῆ κατὰ τὴν Γαλατίαν μὲν
 πρῶτα, μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ Ἰβηρίαν τρεψάμενον τοὺς ἐναν-
 τίους νίκαις ἀνελεῖσθαι περιφανεῖς. καὶ κλέος αὐτῶν ἀνά
 Ἰταλίαν καὶ Ἰβηρίαν καὶ δὴ καὶ Γαλατίαν μέγα ἐς τότε ἀεὶ
 εὐφημούμενον ἄδεται ὑπὸ πάντων. Λίβυας γὰρ διαβάντες τὸν P. 46
 πρὸς Ἡρακλείους στήλας πορθμὸν κατέσχον τε κατὰ βραχὺ
 20 προΐόντες τὴν Ἰβηρίαν, μετὰ δὲ ταῦτα Ναβάρην τε χειρωσά-
 μενοι καὶ Πορτογαλίαν χώραν, ἔστι ἐπὶ Ταρακῶνα ἐλαύνον-
 τες, τὰ ἐς τήνδε αὖ τὴν χώραν καταστρεψάμενοι ἐπέβαλον
 ἐς τὴν Κελτικὴν. Κάρολος μὲν οὖν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πόλε-

17. τότε P

quas commemoratur Tabiniorum urbs, quae pontem habet maximum eorum qui in orbe sunt, qua patet aditus ad Barcenonem regionem.

In hunc modum, quantum breviter potui, descripta sit Gallia. vetustate dicunt gentem hanc plurimum excellere, praeterea saepius magna cum gloria fudisse barbaros ex Libya profectos, praesertim eo tempore quo Gallorum reges et Caesares imperiique Romani reges eligebantur. Carolum autem ferunt prae reliquis regibus strenue rem gessisse adversus Poenos (qui et Saraceni); cui auxilio venerunt Orlandus vir eximia fortitudine scientiaque militari illustris, et Rinaldus Oliberiusque, nec non alii duces Palatini nuncupati, qui ubique, cum in Gallia tum in Iberia, fugantes hostes plurimas insignes nacti sunt victorias. eorum gloria adhuc hodie laudibus apud Italos Gallos Hispanosque celebratur. Poeni enim ea transientes ubi Herculis columnae visuntur, incursionem fecerunt in Iberiam, quam summa celeritate occuparunt. hinc Navarram capientes, Portugalliaeque regionem qua patet usque ad Tarraconem, et quae ad hanc pertinent, subigentes, devenerunt et in Galliam. Carolus cum suis obviam his

μον ἐξενεγκόντες πρὸς τοῦσδε τοὺς Λίβυας μεγάλα ἀπέδει-
κνυντο ἔργα, ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοί, καὶ τῆς τε Κελτιβή-
ρων καὶ Κελτικῆς χώρας ἐξελάσαντες ἐς τὴν Γρανάτην πόλιν
ὄχυρωτάτην ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ ἐς ὠκεανὸν καθήκοντος. παρ'
Βαυτὸν δὲ τὸν πορθμὸν κατὰ βραχὺ προϊόντες τὴν τε Ἰβη- 5
ρίας χώραν πολλὴν κατασχόντες ἔβουν καὶ συνελώνοντες
ἐπολιόρκουν. καὶ τὴν τε χώραν ἀπέδιδον τοῖς ἑαυτῶν προσ-
ήκουσι, τὴν Ἰβηρίαν καὶ Ναβάρην καὶ Τιρακῶνα, καὶ τοὺς
σφῶν αὐτῶν προσήκοντας ὑπὸ βαρβάρων πολιορκομένους
ἀπέλόν τε τῆς πολιορκίας, καὶ τὴν χώραν ἐπιδιελόμενοι σφί- 10
σιν ἔβουν, ἀπολαβόντες ἕκαστος τὸ ἀνῆκον αὐτῷ μέρος. καὶ
οὗτοι μὲν ταύτῃ κάλλιστα θέμενοι τὸν πόλεμον ἐς τέδε αἰεὶ
ἔμνουνται ὡς ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοί. καὶ Ὀρλάνδον μὲν
τὸν γε στρατηγὸν ὑπὸ δίγους ἐπολιορκηθέντα ἀποθανεῖν,
C' Ρινάλδον δὲ διαδεξάμενον τὸν πόλεμον καταλιπεῖν τοῖς Ἰβη- 15
ρίας βασιλεῦσιν. οἱ δὲ διαδεξάμενοι τόνδε τὸν πόλεμον ἐς
ἔτι καὶ νῦν τοὺς Λίβυας τούτους ἄγειν καὶ φέρειν νομίζουσι.
τὸ δὲ γένος τοῦτο Λιβύων γλώττῃ μὲν διαχρηῆται τῇ Ἀραβι-
κῇ, καὶ ἦθροι δὲ καὶ θρησκείᾳ τῇ Μεχμέτω, ἐσθῆτι δὲ τοῦτο
μὲν βαρβαρικῇ τοῦτο δ' αὖ καὶ Ἰβηρικῇ. 20

Οἱ μὲν οὖν Κελτοὶ ἐς τοῦτο παραγενόμενοι μέγα φρο-
νοῦσιν ἐπὶ τούτοις, καὶ γένος οἴονται τὸ ἑαυτῶν εὐγενές τε

7. ἑαυτοῦ P: corr H

13. Ὀρλάνδον P

15. Ῥιμαίων P

egressus egregia facinora patravit. nam Carolus principesque quos
supra nominavimus, expulerunt eos Celtiberorum et Gallorum re-
gione. qui fugientes receperunt se in Granatam urbem munitissi-
mam, sitam in monte qui in Oceanum se proiicit. ab isto portu
paululum progressi Hispaniam bello adorti sunt, multamque nacti
regionem ibi habitaverunt. at Carolus principesque sui hostiliter eos
persecuti sunt. regionem autem bello partam genere propinquis de-
derunt, Iberiam videlicet, Navarram et Tarraconem. propinquos a
barbaris obsessos obsidione liberaverunt. tandem regionem inter sese
distribuentes, singuli partem ad se pertinentem acceperunt. qui cum
in hunc modum bellum confecissent, ab omnibus etiam hodie canun-
tur, ut qui fuerint viri spectatae virtutis. Hormindus dux siti de-
bellatus occubuit. Rhimaeus succedens in bellum coeptum, tandem
id Hispaniae regibus reliquit. qui suscepto bello etiamnum res Poe-
morum agere et ferre putantur. gens ista Libyca linguam Arabicam
in usu habet, moribus et religione imitantur Mechemetem: vestitu
utuntur partim barbarico partim Hispanico.

Galli rebus praeclare longe lateque gestis superbientes, se nobi-
litate et claritate reliquas Occidentis gentes longe antecedere putant.

καὶ διαπρέπον διὰ πάντων δὴ τῶν πρὸς ἐσπέραν γενῶν. δι-
 αίτη δὲ χρῶνται οἱ Κελτοὶ ἀβροτέρα τῆς Ἰταλῶν διαίτης καὶ
 σκευῇ τῇ ἐκείνων παραπλησίᾳ, φωνὴν δὲ προΐενται διενεγκού-
 σαν μὲν τῆς Ἰταλῶν φωνῆς, οὐ μέντοι τοσοῦτον ὥστε δόξαι D
 5 ἑτέραν εἶναι τῆς Ἰταλῶν φωνῆς τὴν γλωτταν ἐκείνων. ἀξιοῦσι
 δὲ πρωτεύειν ὅποι ἂν παραγένωνται τῶν ἐς τὴν ἐσπέραν γε-
 νῶν. ὕφιντο μέντοι τῆς ἀγνωμοσύνης, ἐπεὶ τε ὑπὸ Ἄγγλων
 τῶν τὴν Βρετανίαν οἰκούντων ἔθνος διαπολεμῆσαν τὴν τε χώ- V. 37
 ραν αὐτῶν κατεστρέψαντο, καὶ αὐτοὺς καὶ τὴν ἡγεμονίαν
 10 ἀφελόμενοι, ἐπὶ τὴν μητρόπολιν αὐτῶν Παρίσιον συνελάσαν-
 τες, ἐπολιόρκουν. τὴν δὲ αἰτίαν αὐτῶν τῆς διαφορᾶς φασὶ
 γενέσθαι ὧδε. ἔστι πόλις Καλέδη οὕτω καλουμένη ἐν τῇ
 παραλίᾳ χώρᾳ τῆς Κελτικῆς, παρὰ τὸν ὠκεανόν, οὐ πάνυ τι
 ἐπίσημος, ἐν ἔχρωρῳ δὲ ὤκημένη, ἕς γε τὸν ἀπὸ Γαλατίας P. 47
 15 ἀπόκλουν ἐς τὴν Βρετανικὴν ἐπιτηδείως ἔχουσα, καὶ ἐν καλῷ
 τοῦ πορθμοῦ ὤκημένη παρέχεται ἐντεῦθεν ὀρμωμένοις ἐς τὴν
 Κελτικὴν ἐσβαλεῖν. ταύτην τὴν πόλιν ὁ τῶν Βρετανῶν βα-
 σιλεὺς, τοῖς ἐν τῇ πόλει προδοσίαν συνθήμενος, εἶλεν ἐπιβου-
 λῇ, καὶ κατασχὼν ἐτυράνευε ταύτης. ἀπαιτοῦντι δὲ τὴν πό-
 20 λιν ταύτην τῷ Γαλατίας βασιλεῖ οὐκ ἔφη ἐκὼν εἶναι ἀποδι-
 δόσαι, καὶ φρουρὰν ἔφαινον διαπορθμεύοντες ἀπὸ τῆς νήσου
 ἐπὶ τὴν πόλιν. τὴν μέντοι πόλιν ἐπελαύνων ἐπολιόρκει ἐπὶ

7. ὑπὸ om H

πίλει προδοσίας P

8. διαπολεμῆσαν P: corr H

18. τῆς ἐν τῇ

victis horum paulo quam Itolorum delicatior: in suppellectili nullam
 invenias differentiam. lingua Gallorum differt a lingua Italorum,
 nec tamen adeo ab ea recedit ut eam aliam ab Italorum lingua di-
 xeris. primas semper ferre volunt, quascunque Occidentis acces-
 serint gentes. verum aliquantulum de ista incitilia remiserunt, post-
 quam Angli, genus hominum Britanniam incolens, illam gentem de-
 bellaverunt regionemque et ipsos suae dicioni iunxerunt. cum eos
 regno spoliassent, exercitum Lutetiam adduxerunt, eamque urbem
 obsidione circumdedere. discordia autem inter Gallos Anglosque ex-
 orta huiusmodi principium habuit. urbs est, Caledam nomine vo-
 cant, sita in maritima Celticae Galliae regione, iuxta Oceanum. cla-
 ritate non admodum celebris habetur: verum locus ubi aedificata
 est, natura censetur munitissimus. commodissime hinc ex Gallia in
 Britanniam navigatur. tanta quoque portus commoditas est, ut prae-
 beat viam facilem irruendi in Galliam. rex Britannorum proditionem
 paciscens cum oppidanis istam urbem per insidias in potestatem
 accepit; captam suo imperio rexit. Gallorum regi oranti ut sibi re-
 situatur ea urbs, respondit nunc non esse sibi in animo ut reddat

συχρὸν χρόνον· μετὰ δέ, ὡς οὐ προεχώρει αὐτῷ οὐδὲν πο-
 λιορκουῖντι, ἀπήγαγε τὸν στρατὸν ἐπ' οἴκου ἀναχωρῶν. ὕστε-
 ρον δὲ ὁ Βρετανῶν πολὺ τι στρατεύμα ἀθροίσας, καὶ διω-
 βάντες ἐς Γαλατιαν τὴν χώραν ἐδήουν. καὶ πη συμμίξαντες
 τῇ Κελτῶν μοῖρα οὐκ ὀλίγη, καὶ μαχεσάμενοι, διέφθειρον τὸ 5
 πλεόν τῆς Κελτικῆς. ἐγένετο δὲ ᾧδε, ὡς ἐπὶ διορπαγὴν τῆς
 χώρας ἐτράποντο οἱ Ἄγγλοι, ἐπήλαυνον ὀπίσω ἀπύγοντες
 λείαν καταλαβόντες δὲ αὐτοὺς οἱ Κελτοὶ πρὶν ἢ φθῆναι δια-
 σωθέντας ἐς τὴν Καλέδην, περιστῆσαι τε αὐτοὺς κυκλωσαμέ-
 νους ἔν τινι λόφῳ. ὡς δὲ ἐν ἀπόρῳ τε εἶχοντο οἱ Βρετανοί, 10
 μὴ οὐκ ἔχοντες ὅποι τράπονται γενόμενοι, διεμηνύοντο ὥστε
 τὴν λείαν ἀποδοῦναι καὶ τὰ ὄπλα, ἐφ' ᾗ ἐπιτραπῆναι σφί-
 ρσιν ἀσινέειν ἀπιέναι ἐς τὴν ἑαυτῶν. οἱ δὲ οὐκ ἔφασαν ἐπι-
 τρέπειν ἀπιέναι, εἰ μὴ δώσουσι δίκην ὧν εἰς τοὺς Κελτοὺς
 ἐξυβρίσαντες τὴν χώραν αὐτῶν διαρπάξουσιν. ἐνταῦθα ὡς 15
 ἔγνωσαν οἱ Βρετανοί ἐς τὸ ἔσχατον τοῦ κακοῦ ἀφιγμένοι,
 μαχόμενοι τοῖς Κελτοῖς ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς ἄνδρες ἐγένοντο
 ἀγαθοί· τρεψάμενοι δὲ τοὺς ἐναντίους ἐδίωκον φεύγοντας,
 καὶ διέφθειρον αὐτοῦ ταύτῃ πολλούς. Κελτοῖς δέ, φασί τι-
 νες, φεύγειν αὐτοὺς ἐν ταῖς μάχαις οὐ θέμις νομίζεται, ἀλλὰ 20
 μαχομένους αὐτοῦ τελευτῆσαι· καὶ ἀπὸ τούτου Κελτοὶ σφᾶς
 ἀξιοῦσι προέχειν τῶν ἄλλων γενναιότητι καὶ ἐπισημοτάτους

7. ἀπήλαυνον?

8. ὀφθῆναι P

9. περιστῆναι?

19.

Κελτοῦς P: corr H

urbem. praesidio quoque eam firmarunt Angli, traicientes eo ab in-
 sula. at ubi Gallus copias urbi admovit, eam longo tempore obsi-
 dione pressit. postea cum oppugnatio parum procederet, exercitum
 reduxit domum. transeuntes itaque Britanni cum suo rege denuo
 Gallorum regionem populabantur; et adcurrentes cum Gallorum ma-
 nu non modica, praelium commiserunt, ac maximam horum partem pe-
 nitus deleverunt. in hunc modum ista clades accepta est. Angli
 cum ad regionis praedam essent conversi, quicquid rapuissent, por-
 tabant retro, ut in sua ea deportarent. Galli ubi deprehendissent
 eos in hunc modum agere, insequi statuerunt. priusquam tamen in
 conspectum hostium venissent, Angli Caledam in locum munitissimum
 sese receperunt. verum Galli deinceps cinxerunt eos suis copiis,
 constitutos in colle quondam. Angli in ancipiti versantes discrimine,
 et quo se verterent nescii, dicere iubent Celtis se praedam redditu-
 ros armaque tradituros, si incolentes in suam regionem redire permit-
 tantur. Galli responderunt se non prius eos dimissuros quam poe-
 nas iniuriarum vastataeque regionis dederint. hinc sentientes Britanni
 in extremo se versari periculo, manus conserentes cum Gallis, pauci

εἶναι ἀπάντων. τοὺς μέντοι Βρετανούς ἀπὸ τοῦδε ἀδεύστε- D
 ρον ἤδη χωρεῖν ἐπὶ τὰς πόλεις τῶν Κελτῶν πολιορκοῦντας
 καὶ κατὰ βραχὺ προϊόντας, μαχέσασθαι τε τὴν μάχην ἐν τῷ
 λύπης πεδίῳ οὕτω καλουμένῳ· ἐν ᾧ οὐδὲν πλέον ἔχοντες οἱ
 5 Ἄγγλοι τῇ προτεραιῇ ἐνηύλισαντο, καὶ μετὰ ταῦτα τῇ ὑστε-
 ραῖα μαχεσάμενοι ἐφόνευσαν τοὺς Κελτοὺς μαχομένους φύρ-
 δην τε καὶ ἀναμίξ, καὶ χωρὶς ὡς ἕκαστον ἐπιχωροῦντα, ὥστε
 ἀποθανεῖν. τὴν μέντοι χώραν σχεδὸν τι σύμπασαν ὑπαγό-
 10 τοῦ Παρισίου. καὶ ἦσαν δὲ τὰ Κελτῶν πράγματα προσδέ- P. 48
 κίμα ἐπὶ τὸν ἕσχατον ἤδη ἀφιέσθαι κίνδυνον. δεισιδαιμο-
 νοῦσι τοῖς Κελτοῖς, ὡς τοιαύτη κατείχοντο συμφορᾷ, καθ' ὃν
 δὴ χρόνον ἄνθρωποι μάλιστα εἰώθασιν ὡς τὰ πολλὰ ἐπὶ δει-
 σιδαιμονίαν τρέπεσθαι, γυνή τις τὸ εἶδος οὐ φράλλη, φαιμένη V. 38
 15 ἔαντιῇ χρηματίζειν τὸν θεόν, ἤγελτό τε τῶν Κελτῶν ἐπισπομένων
 αὐτῇ καὶ πειδομένων. ἐξηγεσθαι τε τὴν γυναῖκα, ἣ δὴ ἐφασκε
 σημαίνεσθαι θαντῇ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, προσελθεῖν τε συλλεγομένους
 τοὺς Βρετανούς καὶ ἀναμαχομένους. οὐδὲν πλέον ἔχόντων
 τῶν Ἄγγλων ἐπηύλισαντό τε αὐτοῦ, καὶ τῇ ὑστεραῖα ἀΐθρι,
 20 ἤδη θαρροῦντες τῇ γυναικὶ ἐξηγουμένη, ἐπὶ τὴν μάχην ἐπήεσαν,
 καὶ μαχεσάμενοι ἐτρέψαντό τε τοὺς πολεμίους καὶ ἐπέξῃλθον
 διώκοντες. μετὰ δὲ ταῦτα ἣ τε γυνὴ ἀπέθανεν ἐν τῷ πολέ- B

18. τοὺς] ἐπὶ τοὺς?

cum multis, viros fortissimos se exhibuere. hostes fugam inire com-
 pellunt; fugientes persequuntur, plurimosque eo loci trucidant. ve-
 rum quidam docent nequaquam fas esse Gallis fugere: proinde ne-
 fuga sibi consuluisse, sed fortiter praeliantes ibi occubuisse. hinc
 existimant Galli se fortitudine gloriaeque splendore anteire reliquas
 gentes. at Britanni cum victoria essent potiti, minore iam cum metu
 arma movere contra Gallorum urbes, quas obsederunt; paulatimque
 progressi, tandem praelium fecerunt in campo Lypae (moeroris) sic
 dicto. verum cum eo die victoriam non essent assecuti, castris po-
 sitis quieverunt. at die postero praelio redintegrato Gallos consti-
 patos et confertos, separatos quoque, ut quemque nacti erant, neci
 dant. hinc regionem Galliae propemodum universam subicientes
 Britanni profecti sunt contra Lutetiam regni sedem. iam periculum
 gravissimum Gallis impendebat: proinde ad superstitiones, ut in hu-
 manscemodi fortunis fieri solet, convertuntur. erat mulier forma haud
 illiberali, quae dicebat sibi cum deo esse colloquium. haec regebat
 Gallos, qui ipsam sequebantur. mulier autem cum foret militiae dux,
 indicabat numinis indicio se scire Britannos cum exercitu accedere.
 commissa tandem pugna, cum victoriam Angli non essent adepti, in

μῶ τούτῳ, καὶ οἱ Κελτοὶ ἀνέλαβόν τε σφᾶς καὶ ἔρρωμενέ-
στεροι ἐγένοντο πρὸς τοὺς Βρετανοὺς μαχόμενοι, καὶ τὰς πό-
λεις σφῶν ἀπολαμβάνοντες δισώζοντο αὐθις τὴν βασιλείαν
αὐτῶν, ἄχρις οὐ πολλάκις διαβάντων ἐς τὴν Γαλατίαν στρα-
τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων ἀπὸ Βρετανίας, μαχεσαμένους τοὺς 5
Κελτοὺς φέρονται πλέον τῶν Βρετανῶν, ἐς ὃ δὴ συνελάνον-
τες αὐτοὺς ἐς τὴν Καλέδην ἐξελίσσαι αὐτοὺς ἐκ τῆς χώρας.

Βρετανικαὶ νῆσοι καταντικρὺ τῆς Φλανδρίας τρεῖς οὖσαι,
ἐπὶ μῆκιστον δὲ ὠκεανῷ καθήκουσαι, ὅτε μὲν μία νῆσος τυγ-
C χάνει οὖσα, ὅποτε πλημμυρία, ὅτε δ' αὐθις τρεῖς, ὅποτε τὰ 10
ὑδάτα ἐς ἄμπετιν γιγνόμενα ἀναστρέφονται. δικαιοτέρα δ' ἂν
λέγοιτο μία αὕτη ἢ νῆσος, ἐπεὶ καὶ μία τε οὖσα καὶ κατ'
αὐτὸ διήκουσα πολιτεύεται, φρονοῦσά τε κατὰ ταῦτόν καὶ ὑφ'
ἐνὸς ἀρχομένη τὰ ξύμφορα ἑαυτῇ ἐπισκοπεῖ. ἔστι δ' ἡ πε-
ρίοδος τῆσδε τῆς νήσου ἐς πεντακισχιλίους μάλιστα σταδίου. 15
γένος δὲ ἐνοικεῖ τὴν νῆσον πολὺ τε καὶ ἄλκιμον, πόλεις τε
ἐνεῖσιν αὐτοῦ μεγάλαι τε καὶ ὄλβιαι, καὶ κῶμαι ὅτι πλεῖσται.
ἔστι δ' αὐτοῖς βασιλεὺς, καὶ μητρόπολις αὐτῶν, ἐν ἣ καὶ βα-
σιλεια, Λούνδρας, τοῦ βασιλέως, ὑπ' αὐτὸν δὲ ἡγεμονίαι ἐν
τῇ νήσῳ ταύτῃ οὐκ ὀλίγαι, κατὰ ταῦτ' αὖ τοῖς Κελτοῖς διατι- 20
θόμεναι τῷ σφετέρῳ βασιλεῖ. οὔτε γὰρ ἂν ῥαδίως ἀφέλοιτο

6. φέρεσθαι H
τῶν ponit H

11. δικαιοτέρον?

19. Λούνδρας post αὐ-

castra se receperunt. postero die freti virtute mulieris, quae exer-
citurum ductabat, praelii potestatem faciunt. eo in praelio hostes fu-
garunt, fugientes persecuti sunt. mulier illa in eo praelio desiderata
est. at Galli cum recepissent animos, iamque fortitudinis collegis-
sent famam, fortiter contra Britannos dimicantes urbes suas recupe-
rarunt, regnumque tutati sunt. quamvis plurimi et maximi exercitus
a Britannia in Galliam transirent, tamen Galli semper victoriam pu-
gnantes invenerunt. hostes fugere coegerunt Caledam, tandemque pe-
nitus eos e Gallia pepulerunt.

Britannia et insulae tres sunt e regione Flandriae, longe late-
que Oceanum occupantes. una sita est eo loci ubi maris inundatio
sive aestuarium conspicitur. reliquae tres sunt, ubi aquae in gurgit-
em conversae revertuntur. rectius quis dixerit istas insulas unam
esse, quoniam una existens, et ad eandem sese extendens, iisdem
legibus et moribus iisdem gubernatur; et uni subiecta magistratui,
quae sibi utilia sunt prospicit. insulae huius ambitus continet quin-
que maxime milia stadiorum. eam tenet gens populosa et fortis.
habet urbes magnas et opibus florentes, nec non vicus quampluri-
mos. rex eam gentem imperio temperat. Londras regni metropolis
et sedes habetur. sunt in ista regione principatus non pauci, qui

βασιλεὺς τούτων τινὰ τὴν ἡγεμονίαν, οὔτε παρὰ τὰ σφῶν ἔθιμα D
 ἀξιοῦσιν ὑπακούειν τῷ βασιλεῖ. ἐγένοντο δὲ τῇ νῆσῳ ταύτῃ συμ-
 φροαὶ οὐκ ὀλίγαι, παραπλευούση αὐτῇ, ἐς διαφορὰν ἀφικνου-
 μένων τῶν ἡγεμόνων πρὸς τε τὸν βασιλέα καὶ πρὸς ἀλλήλους.
 5 ἄλλα τε καὶ δὴ φέρει ἡ νῆσος αὐτῇ, οἶνον δὲ οὐδαμῇ, οὐδὲ
 ὀπώρας πᾶν τι, σῖτον δὲ καὶ κριθὰς καὶ μέλι. καὶ ἕρια
 ἔστιν αὐτοῖς οἷα κάλλιστα τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις, ὥστε
 καὶ ὑφαίνεσθαι αὐτοῖς πάμπολύ τι πλῆθος ἱματίων. νομί-
 ζουσι δὲ γλώσση ἰδίᾳ πάμπαν, καὶ οὐδενὶ συμφέρεται ἐς τὴν
 10 φωνήν, οὔτε Γερμανοὺς οὔτε Κελτοὺς οὐδὲ ἄλλῃ οὐδενὶ τῶν
 περιοίκων. σκευῇ δὲ τῇ αὐτῇ χρώμενοι τοῖς Κελτοῖς, καὶ
 ἦθεσί τε τοῖς αὐτοῖς καὶ διαίτῃ. νομίζεται δὲ τούτοις τὰ τ' P. 49
 ἀμφὶ τὰς γυναῖκας τε καὶ τοὺς παῖδας ἀπλοικώτερα, ὥστε
 ἀνὰ πᾶσαν τὴν νῆσον, ἐπειδὴν τις ἐς τὴν τοῦ ἐπιτηδείου
 15 αὐτῷ οἰκίαν εἰρή καλούμενος, κύσαντα τὴν γυναῖκα οὔτω ξε-
 νίεσθαι αὐτόν. καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς δὲ ἀπανταχῇ παρέχονται
 τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας τοῖς ἐπιτηδείοις. νομίζεται δὲ τοῦτο
 καὶ ἐς τὴν Φραντάλων χώραν, τὴν ταύτῃ παράλον, ἄχρι Γερ-
 μακίας. καὶ οὐδὲ ἀισχύνην τοῦτο φέρει ἑαυτοῖς κῦεσθαι τὰς
 20 τε γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας. Λονδρῶν δὲ ἡ πόλις
 δυνάμει τε προέχουσα τῶν ἐν τῇ νῆσῳ ταύτῃ πασῶν πόλεων,

3. παρὰ πλείους αἰτίας?

9. συμφέρονται?

15. ἔσῃε P

17. τοῖς] ἐν τοῖς P

20. ἀνδρῶν P: corr H

obtemperant regi non secus ac in Gallia fieri supra memoravimus.
 nec quisquam rex facile his principatum eripuerit; nec praeter suas
 consuetudines statutaque regi obsequi tenentur. ea insula plurimas
 calamitates experta est, gerens inimicitias cum multis principibus,
 cum rege quoque inimicitias suscipiens et intestinis seditionibus in-
 terdum laborans. profert regio ista vinum nullibi; nec reliquorum
 fructuum admodum fertilis est. fromenti autem et hordei et mellis
 lanaeque plurima est affluentia, adeo ut his longe reliquis regionibus
 uberius sit; plurimas itaque vestes contexunt. lingua utuntur
 propemodum peculiari, qua nec Germanos nec Gallos nec alios fini-
 timos populos referunt. quotidiano vitae usu, moribus quoque et
 victa nihil a Gallis discrepant: parva ipsis uxorum liberorumque
 cura est. itaque per universam insulam hic mos servatur, quando
 quis amici domum vocatus ingreditur, ut primum cum amici uxore
 concumbat, ut deinde benigne hospitio excipiat. in peregrinatio-
 nibus quoque mutuis utuntur uxoribus amici. eadem consuetudo
 observatur in Phrantalorum regione ibi maritima, usque ad Germa-
 niam. nec probrosam ducunt uxores et filias in hunc modum im-
 pugnari. metropolis eius insulae viris opibus potentia reliquas ur-

ὄλβη τε καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ οὐδεμιᾶς τῶν πρὸς ἐσπέραν
 Β λειπομένη, ἀνδρία τε καὶ τῇ ἐς τοὺς πολέμους ἀρετῇ ἀμεί-
 νων τῶν περιουκούντων καὶ πολλῶν ἄλλων τῶν πρὸς ἥλιον
 δύνοντα. ὄπλοις δὲ χρῶνται θυρεοῖς μὲν Ἴταλικοῖς καὶ ξί-
 V. 39 φρεσιν Ἑλληνικοῖς, τόξοις δὲ μακροῖς, ὥστε καὶ ἰστώντας ἐς 5
 τὴν γῆν αὐτοὺς τοξεύειν. ποταμὸς δὲ παρ' αὐτὴν γε τὴν
 πόλιν ῥέων, σφοδρὸς τε καὶ μέγας, ἐς τὸν πρὸς Γαλατιάν
 ὠκεανὸν ἐκδιδοί, ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς σταδίους δέκα τε καὶ
 διακοσίους ἐπὶ θάλασσαν, καὶ πλημμυρίᾳ ἀναβαίνειν τὰς ναῦς
 εὐπειτῶς πάνυ ἐπὶ τὴν πόλιν· καὶ μέντοι ἐπιστρέφει τὰ 10
 ὕδατα τὰ ἔμπροσθεν γινόμενα, χαλεπῶς ἐπὶ τὰ ῥεύματα ἀνιόν-
 τα, ἀντικόπτειν ἐπὶ τὴν πόλιν ἴοντα. κατὰ μέντοι ἄμπωτιν,
 C ἔν τε τῇ παραλίῳ χώρᾳ τῆς Γεγευτίας καὶ ἐν αὐτῇ τῇ νήσῳ, ἐς
 ἄμπωτιν γινομένων τῶν ὑδάτων τὰς ναῦς ἐπὶ ξηρὰν γίνεσθαι,
 περιμενούσας ἐς ὃ ἀναπλημμυρίζει αὐθις τὰ ὕδατα. πλημ- 15
 μυρεῖ δὲ ἐς τὸ μέγιστον ἐπὶ πῆχεις βασιλικούς πεντεκαίδεκα,
 τοῦλάχιστον δὲ ἐπὶ ἔνδεκα. νυκτὸς μὲν οὖν καὶ ἡμέρας ἀπορ-
 ρέοντα πλημμυρεῖ αὐθις ἐπανιόντα. σελήνης δὲ κατὰ μέσον
 οὐρανὸν γιγνομένης, ἔσπε τὸν καθ' ἡμᾶς καὶ ἐς τὸν ὑπὸ τὴν
 γῆν ὀρῶντα, τρέπεσθαι ἐπὶ τὴν ἐναντίαν τὰ ὕδατα κίνησιν. 20
 χρῆ οὖν διασκοπεῖσθαι περὶ τῆς κινήσεως ταύτης τῶν ὑδά-
 των, τῇ δ' ἐπισκεπτομένους. τὴν γὰρ σελήνην ἐπιτροπεύειν

9. πλημμυρεῖ P

bes antecedit; divitiis quoque et reliqua felicitate omnes urbes Oc-
 cidentem spectantes facile superat. fortitudine et virtute bellica ea
 gens melior finitimis et aliis plurimis Occidentis populis censetur.
 quantum ad armorum habitum attinet, scuta Italica et gladios Grae-
 cos gestant. missilibus utuntur oblongis, adeo ut plerumque ea stan-
 tes in terram defigant. flumen Themesis nomine istam urbem alluit,
 magnum et rapidum, quod in Gallicum mare effunditur ab urbe sta-
 diis decem et ducentis; ibique restagnat adeo ut facile navibus hinc
 ad urbem accedere liceat. et sane aqua refluit aegre in fluvium
 ascendens propter urbis obiectum, fluens per gurgitem, qui est in
 regione maritima Gegeutiae. ubi autem aqua in insula se receperit
 in gurgitem, naves in sicco destitui constat, expectantes donec inun-
 datio aquarum solita redeat. inundatio aquae excrescit, ubi pluri-
 mum, ad cubitos regio quindecim: ubi vero minimum, ad undecim
 cubitorum mensuram augetur. nocte igitur et die recedentes, post-
 ea remeant aquae, idque bis in spatio viginti quattuor horarum. luna
 cum fuerit in medio caelo horizontis nostri et eius qui subter ter-
 ram est, in contrarium motum aquae discedunt. verum ut causas
 huius reciprocarum investigemus, in hunc modum nos inquisitionem

τε τὴν τῶν ὕδατων φύσιν ὑπὸ τοῦ θεοῦ τετάχθαι ολόμειθα.
 οὐκ ἂν δὴ ἀσυμφώνως ἔχειν πρὸς τε τὴν φύσιν τε αὐτῆς D
 καὶ τὴν κρᾶσιν ἣν εἴληχε τὴν ἀρχὴν ὑπὸ θεοῦ τοῦ μεγίστου
 βασιλέως, πρὸς μὲν τὴν κίνησιν αὐτῆς μετεωρίζουσιν ἐφέλ-
 5 κευθῆναι τε ἐφ' οἷ τὰ ὕδατα, ἐς ὃ ἐπὶ τὴν μεγίστην ἀνάβασιν
 γένηται τοῦ οὐρανοῦ, κἀντεῦθεν αὐθις κατιούσαν ἐπανίεναι
 τὰ ὕδατα, μηκέτι συνανιόντα αὐτῇ ἐς τὴν ἄνοδον· ἐπειδὴν
 δὲ αὐθις ἐς τὴν κάθοδον γινομένη ἄρξεται γίνεσθαι ἐς τὸ
 ἄναπτες, τὸ ἐντεῦθεν αὐθις ἐπανιόντα πλημμυρεῖν. συμβαί-
 10 νει μέντοι καὶ ὑπὸ πνευμάτων ἐς τοῦτο συμβαλλομένων κινεῖν
 εἶτι μᾶλλον τὰ ὕδατα, ὄθεν ἂν δεχόμενα ἢ τὴν ἀρχὴν τῆς
 κινήσεως, φέροιτο δ' ἂν ταῦτα κινούμενα διττὴν τήνδε τὴν P. 50
 κίνησιν ἐπὶ τὴν τοῦ παντὸς τοῦδε τοῦ οὐρανοῦ κίνησιν, τὴν
 τε ἀνθαιρέτον καὶ δὴ βίαιον γενομένην, ὡς ἂν μὴ ἐς σύμφω-
 15 νόν τινα ἁρμονίαν γινομένης τῆς κινήσεως, πολυειδῆ τε καὶ
 ὡς μάλιστα ἢ ἂν τὸ ἥδιστον ἐπὶ τε τῇ θεωρίᾳ καὶ ὄψει καὶ
 ἀνοσῇ, καὶ ἐς ὅρον τινα σύμφωνον τῇ τοῦ παντὸς τοῦδε ψυχῇ,
 ὡς ἂν αἰσθησόμενη μᾶλλον τι ἐνεγκουσῶν τῶν κινήσεων καὶ
 20 ἄλλῃλαις συμπερομένων ἐς τινα ὁμοειδῆ συμφωνίαν ἔχοντι
 ἄλλην τὸ ἡδεσθαι. ἐντεῦθεν τὴν τε ψυχῆς κίνησιν, τὴν ἀρ-
 χὴν ἐκείθεν λαμβάνουσαν, ἐπὶ τὴν διττὴν ἐκείνην φορὰν κί-
 νειν αὐθις τὰ σώματα, αὐξοντά τε δὴ καὶ φθίνοντα. καὶ

5. οἷ] φῶ P

21. τὴν] τὸ P: corr H

facere oportet. lunae sidus a deo ordinatum est, ut aquarum natu-
 ram administret. hinc credimus lunae naturam et temperaturam, quam
 initio a deo magno rege accepit, non abhorrere ab aquarum natura.
 nam cum suo motu se in altum recipiat, attrahit aquas sub se sitas,
 donec ad maximum sui motus ascensum pervenerit. deinde ipsa de-
 scendente aquae refluent, non amplius quam donec fuerit in descensu
 ipsam sequentes. ubi autem ad ima sui cursus descenderit et in
 altam iterum assurgere inceperit, aquae redeuntes inundant. verum
 si accesserint venti, accidit ut aquae magis moveantur. undecunq̄ue
 tamen motus principium aquae susceperunt, constat eas duplici motu
 moveri, imitantes huius universi caeli motum, qui partim naturalis
 partim violentus censetur. itaque nisi in harmoniam anni a parte
 sibi consona motus iste recesserit, plurimae et variae motus species
 exoriantur. et sane in primis suave speculationi incundumque visui
 et auditui spectaculum fuerit, si in debitam mensuram quandam huius
 universi anima contracta fuerit, quasi sentiat suos motus et inter se
 commisceat, debitamque harmoniam, quae plurimum delectationis con-
 tineat, pulchre constituat. ab hoc motu duplici etiam anima nostra
 motum duplicem accipit, et dupliciter corpora movet, partim quidem

Β μὲν δὴ καὶ ἐπὶ κίνησιν τήνδε τὴν ὁρμὴν ἐπιδέχεται τῷ παντί τῷδε συμφορομένην ἢ ἡμετέρα ψυχῇ. τῇ μὲν αὐθαιρέτῳ τὴν τε γένεσιν καὶ αὐξήσιν ἐπεσθαι ἀνάγκη, τῇ δ' αὐ βιαίῳ καὶ ἀκουσίῳ κινήσει τὴν τε φθίσιν αὐ καὶ τελευτήν ἐπισπομένην συμβαίνειν τοῖς τῆδε οὔσι. 5

Ταῦτα μὲν ἔστε τὴν τοῦ ὠκεανοῦ κίνησιν καὶ τὴν τῆδε αὐ διττὴν ζώων ἐμψύχων κίνησιν, ὅσα τε ψυχὴν ἴσχει ἐνταῦθα καὶ κίνησιν κινεῖται ἤντιναοῦν. τὰ μέντοι ἐς τήνδε τὴν θάλασσαν ὕδατα οὐ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἀνάγκη κινεῖσθαι κινήσιν, ἀλλ' ὡς ἔχει τε ἕκαστα πνευμάτων τε καὶ τόπων ἐς 10 τὴν κίνησιν βιαζομένων αὐτά, ἣ φύσεως ἔχει ἄν καὶ ῥοπῆς, C πρὸς ἣν ἂν κινῶτο δὴ ταῦτα κίνησιν.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τὴν τῶν ὑδάτων τοῦ ὠκεανοῦ κινήσιν, καὶ ἐπὶ πλείστον δὲ τῆσδε τῆς θαλάσσης, ἐς τοσοῦτον ἀπερρίφθω· ἐπάνειμι δὲ ἐπ' ἀκείνα τῆς ἀφηγήσεως, ὅθεν 15 ταύτῃ ἀπετραπόμεθα. βασιλεὺς γὰρ δὴ Ἑλλήνων, ὡς ἐπὶ τὸν βασιλέα Κελτῶν ἀφίκετο, φρενίτη τε ὄντα δὴ κατέλαβεν, οὐκ ἐξεγένετό οἱ ὀφιοῦν ἄλλῳ τῶν κατὰ τὴν Γαλατίαν ἡγεμόνων ὧν ἕνεκα ἀφίκετο χρηματίσαι· καὶ διὰ ταῦτα συμβουλευόντων τῶν αὐτοῦ ταύτῃ ἀρίστων ἐπέμενε θεραπευ- 20 θῆναι τὸν βασιλέα, συγγόν τινα διατρέιβων αὐτοῦ χρόνον. ὡς δὲ ἐπετείνετο ἐπὶ μακρότερον τοῦ νοσήματος, οὐκ οἶός τε ἦν D ἔτι ἐπιμένειν αὐτῷ, ὑπέστρεψε διὰ Γερμανίας τε καὶ Παιο-

19. ὧν add H

23. αὐτοῦ H

ut crescant, partim vero ut decrescant. nam dum huius universi motum anima nostra comitatur, necessitas exigit ut motus naturalis generationem et augmentum, violentus vero corruptionem et interitum naturalium corporum gignat.

Haec quidem, quantum attinet ad Oceanum, et ad duplicem eorum quae animam habent motum, quocumque tandem motu impellatur, dixisse sufficiat. at humorem qui in nostro est mari, non necesse est isto agitari motu: verum pro natura ventorum et locorum, quibus opportunus est, motus ciere solet humor.

Illa commemoravimus hactenus, quia spectare visa sunt praecipue ad Oceani reliquorumque marium plerumque motum. nunc unde digressi sumus, redeundum est. rex Graecorum cum in Galliam venisset, regem Gallorum phrenesi laborantem offendit; nec potuit a quoquam Galliae ducum impetrare ea propter quae iter in Galliam intenderat. quapropter consulentibus id optimatibus, qui ibi erant, moras trahere statuit, donec rex curareretur. cum autem morbus in longum protraheretur, manere diutius non fuit ausus. proinde transiit Germania et Pannonia domum rediit. Paiazites ea tempestate

νίας. Παιαζήτης δὲ τότε Βυζάντιον ἐπολιόρκει προσέχων
 ἐπιεταμένως, καὶ ἐπὶ Πελοπόννησον πέμψας στρατὸν, ἀπο-
 κρούων μυριάδας πέντε, καὶ Ἰαγούπην τὸν τότε αὐτῷ Εὐρώ-
 πης στρατηγόν, αὐτὸς εἶχεν ἀμφὶ τῆ· ἑαυτοῦ ἀρχῇ τῇ περὶ
 5 τὸ Βυζάντιον. Ἰαγούπης μὲν σὺν τῷ Βρενέζη, τότε δὴ ἀρ-
 ξαμένῳ εὐδοκίμειν, ἐσέβαλον ἐς τὴν Πελοπόννησον· καὶ Βρε-
 νέζης μὲν πόλλαικίς ἐσβαλὼν καὶ τότε καὶ μετὰ ταῦτα ἐδήου
 τὴν Πελοπόννησον, ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ Κορώνης τε καὶ Με-
 θώνης χωρία, Ἰαγούπης δὲ ὁ τῆς Εὐρώπης ἡγεμὼν ἀφικό-
 10 μνος ἐς τὸ Ἄργος ἐπολιόρκει. τὸ δὲ Ἄργος τοῦτον τὸν χρό-
 νον κατεῖχον. ἀπέδοτο δὲ Θεόδωρος ὁ τῆς Σπάρτης ἡγεμὼν, P. 51
 ὡς ἀπέγνω τοῖς Ἕλλησι τὴν σωτηρίαν τῷ τε Βυζαντίῳ, πρὸς
 δὲ καὶ τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς ἤδη ἐστηκότα
 τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα· τότε Ἄργος ὁμορον ὃν Ναυπλίῳ,
 15 πόλει τῶν Ἑλληνικῶν, ἀπέδοτο οὐ πολλοῦ. καὶ Σπάρτην δὲ
 τοῖς ἀπὸ Ῥόδου Ναζηραίοις ἐς λόγους ἀφικόμενος ἀπέδοτο
 πολλοῦ τινός. οἱ μὲν Σπαρτιᾶται ὡς ἦσθοντο προδομένοι
 ἐπὶ τοῦ σφῶν αὐτῶν ἡγεμόνος (ἀπῆν γὰρ τότε), ἐνάγοντος
 τοῦ Σπάρτης ἀρχιερέως κρινῆ τε συνιέντες σφίσι λόγον ἐδί-
 20 ὸσαν, καὶ συνίσταντο ἀλλήλοις, καὶ συνειδίθεντο ὡς οὐδενὶ Β
 ἐπιτρέψοντες εἰσελθεῖν ἐς τὴν πόλιν τῶν Ναζηραίων, πᾶν δὲ
 ὁ τι ἂν δέοι χαλεπὸν πεισομένους πρὸ τοῦ Ναζηραίοις τοῖς

11. κατεῖχον οἱ Οὐγενετοί Η 19. συνιόντες?

oppugnationi urbis Byzantiae intentus erat. misit quoque in Pello-
 ponnesum exercitum, qui complectebatur quinque myriades homi-
 num. his praefecit Iagupen, eo tempore Europae ducem. ipse au-
 tem incumbebat Byzantii oppugnationi, ut et id regnum sibi subii-
 ceret. Iagupes et Brenezes, qui tum clarescere incipiebat rebus for-
 tititer gestis, incursionem fecere in Peloponnesum. et quidem Brene-
 zes, cum saepius Peloponnesum tentasset, tandem ad populationes
 animam convertit, devastans Peloponnesum et alia Coronae Metho-
 naeque finitima loca. Iagupes Europae dux, cum exercitu accedens,
 Argos urbem oppugnare aggressus est; eamque eo tempore obtinuit.
 at Theodorus Spartaee dux hanc urbem vendiderat, cum Graeci iam
 desperarent de Byzantii Peloponnesique salute, ipsorumque res in
 gravissima pericula adductae essent. tunc igitur, cum Graecorum res
 in ancipiti haererent periculo, Argos urbem Nauplio Graecorum op-
 pido finitimam vendidit haud magno pretio. Spartam tamen, cum in
 colloquium venisset cum Rhodi Nazaraeis, iis magna pecuniae vi vendi-
 dit. Spartani cognito se traditos esse a suo duce, qui eo tempore
 aberat Rhodi, admoniti a suo episcopo, qui id indicium fecerat, in
 comitium evocantur. ibi multis ultro citroque iactatis, coniuratio-

*Λατίνων πείθεσθαι. ἰστήσαντο δὲ σφίσι καὶ τὸν γε ἀρχιε-
 ρέα ἄρχοντα ἐπὶ τούτῳ. καὶ ἐλθόντων τῶν Ναζηραίων προη-
 γορεύοντο ἀπαλλάσσεσθαι τὴν ταχίστην· εἰ δὲ μὴ, περιέ-
 ψεσθαι ὡς πολεμίους. οὗτοι μὲν οὖν ᾤχοντο ἀπαλασσόμε-
 νοι ὡς ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα, ὡς οὐδὲν ἐς τοῦτο σφίσι προσχώ- 5
 ρει· Θεόδωρος δὲ ὁ τῆς Σπάρτης ἡγεμῶν ὡς ᾔσθετο τὸ
 πρῶγμα, ὡς τὸνναντίον ἢ ἐβούλετο περισσῆ αὐτῷ, λόγους
 τε ἔπεμπεν αὐθις παρὰ τοὺς Σπαρτιατάς, ἀποπειρώμενος εἰ
 C δέξαιτο ἔτι αὐτὸν αὐθις ἐπανιόντα. ὡς δὲ διαπειρωμένον
 προσείετο τοὺς λόγους, ἔσῃει δὲ τὴν πόλιν, ὄρκια ποιησάμε- 10
 νος μηκέτι τοῦ λοιποῦ ἐπὶ νοῦν βαλέσθαι τοιοῦτογ. τότε οἱ
 Οὐνενοτοὶ φρουρὰν ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀποφηνάμενοι κατεῖχον.
 1397 ἐπὶ τοῦτο δὲ τὸ Ἄργος Ἰαγούπηξ ὁ Παιαζήτεω βασιλέως
 στρατηγὸς ὡς ἐστρατεύετο, ἐπολιόρκει τε ἀνὰ κράτος, καὶ
 προσβάλλων τῷ τείχει θαμὰ οὐκ ἀνίει. μετὰ δὲ οὐ πολὺν 15
 χρόνον, ὡς ἀπὸ δυοῖν ἅμα τόποιν προσβάλλων ἐπειρᾶτο τοῦ
 χωρίου, γίνεται τι δεῖμα τοῖς ἐν τῇ πόλει πανικὸν τοῖς ἐπὶ
 τῷ εὐωνύμῳ τῆς πόλεως μέρει ἀμυνομένοις, ὡς δόξαν αὐτοῖς
 ἀνθρωπὸν τινα τῶν ἐπιχωρίων φήσαντα εἰπεῖν ὡς ἔαλω ἢ
 D πόλις ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐκλιπόντας τὸ χωρίον τοῦτο ἵναί 20
 δρομῶν ἐπὶ τὸ δεξιόν, ἐνταῦθα δὲ ἀναβεβηκότας τὸ τεῖχος
 τοὺς πολεμίους ταύτῃ ἐλεῖν τε κατὰ κράτος τὴν πόλιν καὶ*

3. περιόψεσθαι P

nem faciunt, et unanimiter conspirant se nulli Nazaraeorum aditum
 ad se concessuros: immo quidvis potius mali subituros quam Latino-
 rum Nazaraeis parere velint. quo res ista maiore auctoritate gerere-
 tur, episcopum duce[m] creant. venientibus Nazaraeis edicunt ut con-
 tinuo suis finibus discederent: sin minus, se eos pro hostibus habi-
 tuos. hi igitur, cum conatus omnes caderent irriti, abiere, quasi
 profecturi ad ducem Theodorum. Theodorus ubi rescivit rem longe
 aliter quam agitasset animo evenisse, legatos ad Spartanos misit ten-
 taturus eorum animos, si redeuntem denuo suscipere vellent. ut au-
 tem tentantis admiserunt orationes, regressus est in urbem, fidem
 dans, interposita iurisiurandi religione, se nihil huiusmodi amplius
 in animum inducturum. ea tempestate Veneti praesidio arcem fir-
 marunt, eamque obtinuerunt. contra Argos urbem, ut eam oppugnaret,
 summa vi Iagupes copias duxit; aggressusque murum saepius nihil
 proficiebat. nec multo post cum urbem duobus in locis simul ador-
 tus esset, eam capere summa ope nitēbatur. oppidanis autem, qui in
 sinistra urbis parte resistebant, panicus terror spectro viso iniicitur.
 putabant enim se vidisse virum quendam indigenam, dicentem urbem
 in dextra parte, qua oppugnabatur, captam esse. relicto itaque loco
 isto, citato agmine contenderunt ad dextram urbis partem. hinc ho-

ἀνδραποδίσασθαι πόλιν περιφανῆ τε καὶ παλαιάν. ἀνδράποδα δὲ λέγεται γενέσθαι ἐντεῦθεν τοῖς Τούρκοις ὡς τρισμύρια. κα- V. 41
τοικίσαι μὲν τοὺτους λέγεται βασιλεὺς ἐς τὴν Ἀσίαν οὐκ ἔχω
δὲ τοῦτο συμβαλέσθαι ὡς εἶη ἀληθές, οὐ δυνάμενος ἐξευρεῖν
5 διαπυρρηνόμενῳ ὅποι τῆς Ἀσίας οὗτοι κατέφηνται ὑπὸ Παια-
ζήτω βασιλέως.

Ἰαγούπης μὲν οὖν ὡς τὸ Ἄργος ἠνδραποδίσαστο, ἀπή-
γαγε τὸν στρατόν· μετὰ δὲ ταῦτα Βρηνέζης τε αὐτίκα ἐπὶ P. 52
μέγα ἐχώρει δυνάμεως, ἐμβάλλων τε ἐς τὴν Πελοπόννησον
10 καὶ ἐς τὴν παράλιον Μακεδονίαν ἐπὶ τοὺς Ἀλβανούς, μεγάλα
καὶ ἐπίσημα ἔργα ἀποδεικνύμενος τῷ τοῦ βασιλέως οἴκῳ,
στρατηγὸς μὲν οὐκέτι ἀποδειχθεὶς ὑπὸ βασιλέως, τῶν δὲ
Τούρκων ἐπομένων αὐτῷ, ὅποι ἂν ἐξηγοῖτο, ὡς εὐτυχῶς τε
γενομένῳ τὰ ἐς πόλεμον καὶ πλουτίζοντι τὰ στρατεύματα,
15 ὅποι ἂν ἐπίοι στρατευόμενος. τοὺς γὰρ δὴ ἵπποδρόμους κα-
λουμένους τοῦ γένους τοῦδ'ε, μήτε μισθὸν μήτε ἀρχὴν ἔχον-
τας ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἐπὶ διαρπαγῇ τε καὶ λείαν ἀσι δισ-
θέντας ἐπεσθαι ὅποι ἂν τις ἐξηγῆται αὐτοῖς ἐπὶ τοὺς πολε- B
μίους, αὐτίκα ἕκαστον ἵππεύοντά τε καὶ ἕτερον ἀγόμενον
20 ἵππον ἐς τὸ ἵππόδρομον τῆς λείας, ἐπεὶ δὲ ἐν τῇ πολέμῳ γέ-
νηται, σύνθημα λαμβάνοντας ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ, ἀναβάνας
οὓς περιήγουσιν ἵππους, θεῖν ἀνὰ κράτος, μηδὲν τι ἐπέχον-

2. κατοικῆσαι P 5. διαπυρρηνόμενος H 9. συμβάλλων
P: corr H 15. ἐπίη P 17. εἰωθέτας?

stes sumptis animis muros superarunt, urbemque illam gloria et ve-
tustate praestantem vi occupavere penitusque diripere. inde col-
legerunt Turci mancipiorum tres myriades; quae omnia in Asiam
deportarunt, ibique habitare iusserunt. nec tamen potui invenire ut
credam id verum esse; nec praeterea cognoscere potui, quis locus,
ut eum incolerent, ipsis in Asia a rege Paiazite ascriptus sit.

Iagupes direpta Argo, urbe antiquissima, exersitum abduxit inde.
postea etiam Breneses brevi magnam potentiam nactus est, cum in-
trasset iufesto agmine Peloponnesum et maritimam Macedoniam, con-
tra Albanos fortiter dimicans. nec amplius electus est dux regiae
domus: verum Turci eum sequebantur promptissime, quocumque ex-
ercitum duxisset, quia ubique felici rerum utebatur successu, exer-
citusque ditabat, quocumque militatum abisset. equites enim Turco-
rum quidam, qui proprio nomine notantur, nec mercedem nec ma-
gistratus honorem a rege accipiunt: semper sequuntur, quocumque
qui eos eduxerit, conversi ad praedam et spolia diripienda. horum
singuli binos equos habent: uni insident, alterum desultorium abdu-
cunt secum, cuius opera in praedis agendis utuntur. quando autem

τας, καὶ σκεδαννυμένους σύντρεις διαρπάζειν ἀνδρόποδα, καὶ ὅτι ἐς ἄλλο προχωροίη. ταύτῃ ἐπίσταμαι τοὺς τε μετὰ Ἀμουράτεω τοῦ Ὀρχάνεω καὶ τοὺς τότε δὴ ἐπὶ Παιαζήτεω διαβάντας ἐς τὴν Εὐρώπην ὠθῆσθαι τε καὶ ταύτῃ ἐλομένους σφίσι βιοτεύειν, καὶ ἐπιδόντας παραχρῆμα ἐνίους μέγα ὄλβιους ἐν βραχεῖ γίνεσθαι, ἀπανταχῆ τε τῆς Εὐρώπης οἰκήσαντας, ἀπὸ τῆς τῶν Σκοπίων πόλεως ἐπὶ τὴν Τριβαλλῶν χώραν καὶ Μυσῶν καὶ κατὰ τὴν Μακεδονίαν, μετὰ δὲ ταῦτα περὶ Θετταλίαν οἰκῆσαι πολλούς.

Ἐπὶ μὲν οὖν Παιαζήτεω λέγεται μοῖραν οὐκ ὀλίγην Σκυθῶν ἐπὶ Λακίαν ἐλθούσαν πρὸς Παιαζήτην, αἰτεῖσθαι αὐτῶν τοὺς ἡγεμόνας χρήματά τε καὶ ἀρχήν, ἐφ' ᾗ διαβάντας τὸν Ἴστρον συνδιαφέρειν αὐτῷ τοὺς ἐπὶ τῇ Εὐρώπῃ ἐναντίους πολέμους. τὸν δὲ ἡδόμενον τῷ λόγῳ προσίεσθαι τὴν αἴτησιν αὐτῶν καὶ ὑπισχνεῖσθαι μεγάλα. διαβάντων δὲ ἐκείνων κατοικῆσαι αὐτοὺς ἀνὰ τὴν Εὐρώπην, θεωρηπυόντας τοὺς ἡγεμόνας αὐτῶν ἀνὰ μέρος ἕκαστον, καὶ σκεδασθέντας οὕτω αὐτοὺς χρησίμους γενέσθαι ἔστε ἵπποδρομούς καὶ ἐς πόλεμον. ὕστερον μέντοι Παιαζήτης ὄρρωδῶν μὴ τι νεωτερίσωσιν οἱ ἡγεμόνες αὐτῶν συνιόντες σφίσι, 20 συλλαβῶν τούτους ἀπέκτεινε. τῶν δὲ Σκυθῶν καὶ νῦν ἔτι ἀνὰ τὴν Εὐρώπην πολὺ τι πλῆθος πολλαχῆ σκεδασθέντων ἔστιν

14. τοῖς — ἐναντίοις Η

venerint in terram hostilem, accepto signo a duce conscendunt equos, quos ad id expeditos circumducunt: currunt citissime, nihil morantes, et dispersi rapiunt mancipia, et quaecumque casus obtulerit. eo modo novi illos, qui cum Orchanis filio Amurate et cum Paiazite ea tempestate in Europam transierant, ad praedas se convertisse et id vivendi genus sibi elegisse; incredibilique incrementó brevi sumpto maximas acquisivisse opes, habitantes undique per Europam, ab Scopiorum urbe usque ad Triballorum Mysiorumque regionem, etiam per Macedoniam dispersos. deinde circa Thessaliam plurimos quoque aetatem egisse constat.

Imperante Paiazite fama est non modicam Scytharum manum venisse in Daciam, et hinc legatos misisse ad Paiazitem, qui peterent pecuniam et regionem, quibus freti transitori essent Istrum cum Paiazite, et bella Europae gesturi. Paiazites plurimum delectatus illorum sermone munera magna promisit, si traicerent, quemadmodum essent polliciti, Istrum, dicens se ipsis assignaturum Europae agros, ut singuli ibi viventes suos duces sectarentur. qui in hunc modum per Europam dispersi equites facti sunt optimi reique militaris peritissimi. deinceps Paiazites timens ne duces illi Scytharum Europae

ἴδειν. καὶ ὑπὸ Ἀμουράτεω μέντοι ἐν τῇ Μακεδονίᾳ ἢ περὶ
 Θέρμην καὶ ἐν τῇ παρὰ Ἄξιόν ποταμὸν χώρα κατήκισται,
 ἀγωγόντος μέγα τε πληθὺς Τούρκων τε ἐς τοῦτον τὸν χώρον
 καὶ κατοικίσαντος. καὶ τὸ τῆς Ζαγορᾶς πέδον οὕτω καλού- P. 53
 5 μνον ὑπὸ Ἀμουράτεω κατηκίσθη, καὶ ἡ Φιλιπποπόλεως χώ-
 ρα. ἡ μέντοι Χερρόνησος ἢ ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ καὶ πρότε-
 ρον ὑπὸ Σουλαϊμάνεω κατηκίσθη τοῦ ἀδελφοῦ. Θετταλία δὲ
 καὶ ἡ περὶ τὰ Σκοπία χώρα καὶ ἡ Τριβαλλῶν ἀπὸ Φιλιππο-
 πόλεως ἔστε ἐπὶ τὸν Αἴμον καὶ τὴν Σοφίαν οὕτω καλουμέ-
 10 νην κώμην, Παιαζήτης ὁ Ἀμουράτεω κατοικίσας τὴν τε Ἰλ-
 λυρῶν καὶ Τριβαλλῶν ἐληίζετο χώραν. ἐπιδιδόουσι μὲν οὗτοι V. 42
 οἱ χώροι πρὸς γε πολεμίων, καὶ ὕστερον μετὰ ταῦτα ἐτέρων
 ἐκ τοῦ ταύτῃ ἐπιρρεόντων αὐτοῦ, ὧν περὶ ἂν ἐπυνθάνοντο ἐπι-
 τηδεῖως σφίσι ἐχειν τὴν χώραν πρὸς τε ἀνδράποδα καὶ ἐς
 15 τὴν ἄλλην οὐσίαν τὴν ἀπὸ τῶν πολεμίων, καὶ ὅπη ἂν μάλι-
 στα μὴ ἀντικέπη ὑπὸ τῶν πολεμίων. Παιαζήτης δὲ ὡς ἐς B
 τὴν Ἀσίαν διαβάς ἐπὶ Ἑρτζικὰν πολιορκῶν παρεστήσατο,
 προῖων Μελιτηνὴν τὴν ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ ἐπολιόρκει τε καὶ
 προσέβαλε μηχαναῖς παντοίας προσάγων τῷ τείχει. καὶ ἐπὶ
 20 χρόνον μὲν ἀντέχε, μετὰ δὲ ταῦτα προσεχώρησε καθ' ὁμο-
 λογίαν.

1. ἢ περὶ Θέρμην καὶ ἡ παρὰ H 17. ἐπεὶ H, omissio an-
 tea ὡς

statui aliquam innovationem inducerent, omnes comprehensos, cum
 in unum convenissent, obruncavit. etiam hodie Scytharum magnam
 copiam undique per Europam morantium videre est, quos sedes ca-
 pere in Macedonia Thermae et Axio flumini finitima Amurates ius-
 sūt. qui Turcos quoque plurimos in istam regionem induxit, ut eam
 incolerent. campus Zagore nuncupatus iubente Amurate habitari
 coeptus est. etiam Philippopolis regio ab Amurate colonos accepit.
 at Chersonesus Hellesponti iam ante ab Sulaimano fratre colonos
 sortita est. Thessalia et Scopiorum, nec non Triballorum regio, qua
 a Philippopoli usque in Haemum et Sophiam isthoc nomine vicum
 patet, ab Amuratis filio Paiazite colonos nacta est; qui deinde Illy-
 riorum et Triballorum regionem vastabat. haec loca omnia admo-
 dum opportuna fuere ad domandos hostes. postea et alii plurimi in
 hanc regionem confluerunt, cum accepissent eam admodum esse ido-
 neam recipiendis mancipiis et aliis quae hosti extorsissent, seque ibi
 tutissimos fore certo scientes. Paiazites in Asiam transvectus Ertzi-
 cam urbem oppugnavit, et oppugnatam suae dicionis fecit. hinc
 progressus Melitinen urbem Euphrati impositam omni machinajum
 genere arietare aggressus est: at machinis aliquantulum fortiter re-
 stitit. cum autem oppugnatione uti nullo modo intermitteret Paia-
 zites, pactionibus in fidem recepta est.

Ἐν ᾧ δὲ ἦ τε Μελιτηνὴ ἐπολιόρκειτο ὑπὸ Παιαζήτεω καὶ ἠγγέλλετο τῷ βασιλεῖ ὡς ἕλω Μελιτηνὴν, παρόντες καὶ τότε οἱ Τούρκων τῆς Ἀσίας ἡγεμόνες ἔπραττον ὅπως κατα-
 γοιγντο ὑπὸ Τεμήρεω βασιλέως ἐς τὴν ἑαυτῶν ἑκαστος χώ- 5
 ραν, προῖσχύμενοι τὴν τε ξυγγένειαν ἀπὸ παλαιοῦ σφίσι ἐ-
 σαν πρὸς τὸ Τεμήρεω γένος, καὶ τὴν θρησκίαν, ἐς ἣν τε-
 κλοῦντες αὐτὸν πατέρα τε καὶ κηδεμόνα ἀπεκοίοντο τῆς ἑαν-
 τῶν χώρου. ἔλεγον δὲ αὐτῷ ὡς διὰ ταῦτα εἶη τε τῆς Ἀσίας
 βασιλεύς, ὥστε μηδενὶ ἐπιτρέπειν ἄξυβρολῆειν ἐς τοὺς ὁμοφύ-
 λους, μὴ ὑπάρξαντας ἀδικίας πρότερον. ὅτι δὲ μὴ ἠδίκουν 10
 Παιαζήτην μηδὲ παρὰ τὰς συνθήκας ὅτι πεπλημμεληκότες
 εἶεν, ἐπετρέποντο αὐτῷ διαιτητῇ, ὥστε δίκας ὑπέχειν, ἣν τε
 παρὰ τὰς σπονδὰς αὐτῶν κακὸν Παιαζήτην εἰργασμένοι εἶεν.
 Τεμήρης δὲ τέως μὲν Παιαζήτη πρὸς τοὺς πολεμίους σφῶν
 διαπολεμοῦντι καὶ ἀγωνιζομένῳ ὑπὲρ τῆς Μεχμέτεω θρη- 15
 σκείας. διαπεκρίσθαι γὰρ ἐς δύο σύμπασαν θρησκείας τὴν
 γε ἐγνωσμένην ἡμῖν οἰκουμένην, τὴν τε τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὴν
 D σφῶν αὐτῶν θρησκείαν, ἐναντίαν ταύτῃ πολιτευσομένην· τὰς
 γὰρ λοιπὰς τῶν θρησκειῶν οὔτε ἐς βασιλείαν οὔτε ἀρχὴν ἤν-
 τιναοῦν καταστήναι. Παιαζήτη τε πολεμοῦντι ἔφρασε πρὸς 20
 τοὺς τοῦ Ἰρωος πολεμίους οὐχ ὅπως ἀχθεσθαι διὰ ταῦτα
 ἀλλὰ καὶ χάριν εἶδέναι ξύμπαντας τοὺς τῆς Μεχμέτεω μοί-

5. ὑπὸ P 7. αὐτῶν P: corr H 10. ὑπάρξαντας P: corr H
 14. μὲν] addendum ἔχαιρε vel χάριν ἦθε. 16. θρησκείαν P
 18. ἐναντία?

Et tempore quo arietes Melitinae admovebantur, nuntiatum est Paiaziti eam in deditiōnem acceptam esse. tunc accedentes Asianorum Turcorum duces, precibus fatigarunt regem Temirem ut singuli ab ipso in suam reducerentur regionem. quoque magis moverent, religionem communem et generis propinquitatem, qua ipsum contingerent, praetendebant, addentes se ipsum suae regionis et patrem et patrōnum elegisse. his adiciebant ut cogitaret se propterea Asiae esse regem, ut nullo modo sineret sui generis homines, cum nullas facerent iniurias, a quoquam contumeliis et iniuriis affici. arbitrio autem eius permittebant, poenas daturi quascunque iussisset, si contra foedera quid in Paiazitem commisisse deprehenderent. Temires Paiaziti non indignabatur, quia hactenus strenue res gessisset contra hostes Turcicae religionis. universi enim orbis nobis noti religio potissimum in duas dividitur partes. partim enim Mechemetanae, partim vero Christianae religioni adhaerent. reliquae autem religiones, ut inutiles, nec in regnum admittuntur nec aliquam dignitatem merentur. Paiaziti autem nihil succensebat Temires, propterea quod fortiter pugnaret pro herois Mechemetis religione: imo

ρας. ταύτην μὲν οὖν τὴν ἀρχὴν ἀπεδείκνυτο γνώμην Τεμή-
 ρης· μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ὑπὸ πολλῶν ἤδη παρ' ἑαυτὸν ἀνα-
 βεβηκότων ἐπυνθάνετο τὴν τε φύσιν αὐτοῦ μήτε ἐπιεικῆ,
 ὥστε τῇ καθεστηκυίᾳ ἐθέλειν ἐμμένειν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἀρχῆ,
 5 ἀλλὰ τὴν τε ὁρμὴν αὐτοῦ διεξιόντες ὡς λαίλαπα παραβάλ-
 λουσιν αὐτόν, καὶ ὡς ἐπὶ Συρίαν καὶ Αἴγυπτον καὶ ἐπὶ Μέμ- P. 54
 φιος βασιλέα ἐν ᾧ ἔχει στρατεύεσθαι, ἀναπεισθεὶς ἰπὸ τού-
 των ἔπεμψε πρεσβείαν ἐς Παιαζήτην ὡς διαλλάξουσαν, ἣν
 δύνηται, αὐτόν τοῖς ἡγεμόσι, καὶ ἐπιπέμπων ἐσθῆτα, ἧ δὲ
 10 ἔφετο χαριεῖσθαι τῷ Παιαζήτη, ἧ δὲ νομίζεται τὴν ἡγεμο-
 ρίαν τῆς Ἀσίας κατέχουσιν. οἱ δὲ πρέσβεις ἀφικόμενοι ἔλε-
 γον τοιαύδε. «ἡμῶς ἔπεμψε βασιλεὺς Τεμήρης, δῶρά τε τήνδε
 τὴν ἐσθῆτα φέροντίς σοι, καὶ χάριν εἶδέναι σοι ἔφη ὅτι
 τοῖς τοῦ ἥρωος πολεμίοις μαχόμενος τοὺς τε ἐπὶ μέγα τε
 15 ἡμετέρους φίλους ἀκίλεις ἀγωνιζόμενος καὶ τὴν ἡμετέραν
 θρησκείαν ἐπὶ τὸ ἄμεινον καθιστᾷς. ὡς δὲ ταύτη σοι ἔχει B
 καλῶς τοὺς ἡμετέρους ἀμύνεσθαι πολεμίους, τοὺς γε φίλους
 τε καὶ ἐπιτηδείους καὶ ἐς τὰ μάλιστα καθισταμένους ἡμῖν
 πολεμίους ποιέσθαι μηδὲ ἀδικεῖν, ἀλλ' ἐς τούτους μὲν μηδ'
 20 ὄτισῶν ἐκφέρεσθαι κακὸν κἀκείνους. ἦν δὲ μὴ ἐς τοὺς ὁμο-
 φύλους ἐπιτηδείως ἔχεις, πῶς ἂν τοῖς πολεμίοις προσφέρεις;
 διὰ ταῦτα δὲ κελεύει τὴν τε ἀρχὴν τοῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἡγεμό-

15. αἰδέις RT, αἰωρίεις H 18. ἡμῖν] μὴ H 21. προσφέ-
 ροιο?

censebat ab omnibus ei plurimas gratias habendas, haec eius ab
 initio erat sententia. ubi autem a plurimis ad se venientibus co-
 gnovit eum neutiquam aequitatis esse studiosum, nec contentum
 Asiae regno fore, verum cum esset vehementioris ingenii, ut facile
 turbini assimilaretur, expeditionem contra Syriam et Aegyptum et
 contra Memphiticum regem eum moliri. his persuasus legatos ad
 Paiazitem misit, ut eum, si aliquo modo posset, reconciliaret ducibus.
 misit per manus legatorum etiam vestem, ut moris est regum Asiae
 imperium tenentium, munus Paiaziti. legati ubi ad Paiazitem venerunt
 huiuscemodi orationem habuerunt. "nobis Temires legationis onus
 imposuit, mittens tibi vestem hanc munus; dicens se tibi gratias
 agere ingentes, quod herois nostri hostes magno animo debellas, et
 amicos semper acriter dimicando ad maiorem felicitatem products,
 religionisque nostrae negotium augustius constituis. decet te profe-
 cto hostes nostros severiter vindicare: at amicos et socios nobis con-
 iunctissimos nequaquam inimicos et hostes facere, nec iniurils obruere,
 verum beneficiis eos tibi obnoxios reddere annuitaris. si enim parum
 dextre erga tuos affectus fueris, quomodo hostes cum gloria doma-
 bis? quapropter edicit rex Temires, Asiae imperium ducibus adem-

- V. 43 σιν, ἦν ἀφελόμενος ἔχεις, ἀποδοῦναι, μηδ' ὄτιοῦν παρβαί-
 νοντας τῶν σφίσι πρὸς τὴν σὴν ἀρχὴν ἐσπεισμένων. καὶ
 C ταῦτα ποιῶν ἐκείνῳ τε χαρῆν, καὶ τὸ ἐν τῇ Ἀσίᾳ γένος καὶ
 ἐν τῇ Εὐρώπῃ χάριν εἰσομένους σοι διὰ τοῦτο. εἰ δέ τι
 παρὰ τὰς συνθήκας πεποιημένοι εἶεν, ἐπετρόποντο διαιτητῆ⁵
 τῷ βασιλεῖ Τεμήρῳ, ἐς ὃ τι ἂν λέγοις ὑπ' αὐτῶν ἠδικῆσθαι."
 τὸν μὲν οὖν Παιαζήτην διακηκούστα λέγεται τῶν πρέσβων τὰ
 μὲν ἄλλα οὐ χαλεπῶς, ἀχθῆσθῆναι δὲ μάλα ἐπεικῶς διὰ τὴν
 ἐσθῆτα, καὶ μὴ ἀνασχόμενον εἰπεῖν ἐς τοὺς πρέσβεις "ἀπαγ-
 γείλατε τοίνυν τῷ ὑμετέρῳ βασιλεῖ, ὡς ἔμοιγε ἀγωνιζομένη¹⁰
 ὑπὲρ τε τοῦ ἥρωος πρὸς τοὺς ὑμῖν πολεμωτάτους χάριν ἂν
 D εἰδείης σύ τε καὶ οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πρὸς τὴν ἡμετέραν τετραμ-
 μένοι θρησκείαν. καὶ σέ τε ἀντὶ τοῦ ὄτιοῦν ἡμῖν συλλαμ-
 βάνειν ἐς τὸν ἡμέτερον τοῦτον ἀγῶνα, στρατεύματά τε καὶ χρῆ-
 ματα ἐπιπέμποντα, οὐκ ἂν δύοι δὴ τοιαῦτα ἡμῖν ἐξηγούμενον¹⁵
 συμβουλευέσθαι. ἀφαιρεῖσθαι δὲ πειρώμενος χώραν, ἦν κα-
 ταστρεψάμενος τοὺς ἐμοὶ ἐπιβουλεύοντας ἔχω, πῶς ἂν εἰδείης
 χάριν ἐμοί, ἣ ἔφησθα εἰδέναι; ἐσθῆτα τοῦ λοιποῦ ἀπαγγεί-
 λατε τῷ βασιλεῖ τῷ ὑμετέρῳ μὴ ἐπιπέμπειν ἀντὶ ἑαυτοῦ τὸ
 γένος καὶ τὴν τύχην ἀμείνονι." ταῦτα ὡς ἀνηρέχθη παρὰ²⁰
 P. 55 βασιλέα Τεμήρῳ ἐς Σεμαρχάνδην, τεθνυμωμένον μεγάλως τῇ
 ἐσθῆτος ὕβρει, ἄγγελον λέγεται ἐπιπέμπειν προαγορεύοντα

5. διατῆ P: corr H 16. πειρώμενον P: corr H

ptum restituas, cum nihil secundum ea quae pactis convenerant, in re-
 gnum tuum deliquerint. si obtemperaveris, feceris mihi rem gratissimam,
 necnon Asiam Europamque incolentibus, qui tibi gratias agent immorta-
 les. sin quid contra foedera eos fecisse putas, regi Temirae eius rei
 iudicium mandarant, subituri poenas iniuriarum, si quae illorum in te
 extant, quascunque imperaverit." Paiazitem memorant caetera non iniquo
 animo, quae ab legatis afferebantur, auscultasse: verum graviter offen-
 sum esse munere vestis, quam Temires miserat. hinc irritatus in hunc
 modum respondisse fertur. "renuntiate regi vestro, quod mihi Temires,
 necnon reliqui qui in Asia degunt, gratias agunt, dum me incunctanter,
 ut religionem nostram tuear, hostibus impigre opponam, me admodum
 mirari. in primis autem admirationem mihi infert, dum pecuniam et
 milites reliquaque ad ista certamina necessaria offerat, nec tamen in
 huiusmodi negotio a partibus nostris stare deprehenditur. verum
 in me hostilia meditatur, adimendo regionem quam meo Marte, de-
 victis adversariis et insidiatoribus meis, in potestatem meam redegi
 et possideo. quomodo igitur mihi gratias habes atque agis, quem-
 admodum modo verbis declarasti? porro quod ad vestem attinet, regi
 vestro nuntiate, ne posthac et genere opibusque praestantiori huiusmodi
 munera mittere in animum inducat." haec ut relata sunt ad regem

τήν τε ἀρχὴν ἐς τοὺς ἡγεμόνας ὀπίσω ἀποδοῦναι καὶ μὴ τὴν
 ταχίστην διαμέλλειν· εἰ δὲ μὴ, περιέψεσθαι ὡς πολέμιαν.
 ταύτην δὲ τὴν δίκην ἔφρασαν αὐτὸν βασιλέα Τεμήρηην ἐπιδι-
 κάσαι, ὡς ἡδικημένοι τε εἶαν οἱ Τοῦρκοι ἡγεμόνας ὑπ' αὐτοῦ
 5 δὴ τοῦ Παιαζήτεω, καὶ μὴ περιμεθεῖν αὐτοὺς ἔσπερημένους
 τῆς σφῶν ἀρχῆς περινοστεῖν κατὰ τὴν Ἀσίαν, Τεμήρηω ἔτι
 περιόντος. τὸν δὲ Παιαζήτην ὑπολαβόντα ἐς τὴν ἄγγελον
 φάναι “εἰ τοίνυν μὴ ἐπὶ μαχούμενος ἡμῖν, ἐς τρεῖς τὴν ἑαυ-
 10 τῷ γυναῖκα ἔχεται ἀπολαβῶν.” τοῦτο δὴ οὖν ἐς ὕβριν φέρεται
 τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἂν μὴ πείθεται. τοῦτο δὲ ἔστιν, ὅτι νόμος
 ἐστὶ τούτοις ἀποπεμπόμενον τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἕκαστος ἀνα-
 γορεύειν τοῦ λοιποῦ ἀνδρὸς ἄγεσθαι ἐς τὰ οὐκέτι, ὡς οὐ θε-
 15 μὸν ὄν, ἐπειδὴν ἐς τρεῖς ἔφησε σπληνας διαμαρτυρεῖν τὸν γα-
 μόν, εἰ μὴ τις τρεῖς σπληνὸς ἐς μέσον ἐμβυλιόντες ἀνδρὶς
 ἄγοιτο ὑπὸ ἑτέρου μοιχευομένην. ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἤκου-
 σεν ὁ ἄγγελος, ἤλαυνεν ὀπίσω τὴν ταχίστην παρὰ βασιλέα
 Τεμήρηην. λέγουσι δὲ τὴν γυναῖκα Τεμήρηω δεισιδαίμονα
 20 τινα ἐς τὰ μέγιστα γεγονέναι, καὶ μὴ εἶν Τεμήρηην οὕτω παρ-
 σφάρεσθαι ἐπαχθῆ ὄντα Παιαζήτη, ἀνδρὶ τε ἐπαίνοιο ἀξίῳ
 ἐς τὴν κατ' αὐτοὺς θρησκείαν, ἀγωνιζομένῳ πρὸς τὴν τοῦ.

1. τὴν ταχίστην καὶ μὴ Η 2. περιώψεσθαι Ρ 3. ἔφησεν?
 14. σπληνας] cf. Hammer I p. 620

Temirem Semarchandam, ira graviter accensum ferunt vestitus con-
 tumelia; et statim misit praeconem qui imperaret ne quamprimum
 ducibus imperium restituere dubitet: se enim sic decrevisse. si pa-
 rere recusarit, se ipsum pro hoste habiturum. causam illam disce-
 ptavit rex Temires, atque talem sententiam dedit, Turcorum duces
 iniuriis a Paiszite esse affectos. proinde se ipsos, dum vita fruantur,
 haud neglecturum vagos oberrare per Asiam, exutos regno suo. Pais-
 zites nuntium cum huiusmodi responso dimisit “nisi cum exercitu
 adversum nos procedat, precor ut uxorem suam ter repudiatam tunc
 iterum assumat” hoc quidem vergit in contumeliam Turcorum,
 videlicet ter uxorem suam recipere, nisi persuadeatur; quia legem
 habent Turci, qua cavetur ut is qui uxorem dimittit edicat se non
 amplius ipsam in sua admitturum, quasi id factitare haud fas sit,
 postquam sibi ad tres splenes matrimonium dissidisse dixerit mari-
 tus, recusans ad idem matrimonium redire, nisi quis ter splenes in
 medium procedent, denuo ducat ab alio adulterio pollutam. haec
 ubi nuntius accepit, iter ad regem Temirem maturavit. sicut Temi-
 ris uxorem admodum in rebus maximis superstitiosam fuisse, nec
 permisisse Temiri ut infesta arma inferret Paisziti, viro laude digno,

- Ἰησοῦ μοῖραν, ἀλλ' εὖν αὐτὸν ἡσυχίαν ἄγειν, καὶ μὴ πρά-
γματα παρέχειν οὐ δικαίῳ ὑφίστασθαι ὅτιοῦν ἀνήκεστον ὑπ'
αὐτῶν. ὡς δὲ τὰ ὑπ' ἀγγέλου ἐλέχθη, λέγεται επικαλεσάμε-
νον τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κελεύσαι θναντίον αὐτῆς τὰ παρὰ του
Παιαζήτεω λεχθέντα ὑπ' αὐτῷ ἀπαγγεῖλαι. τοῦ δὲ ἀπαγ- 5
γείλαντος τὰ ὑπὸ Παιαζήτεω ἐπεσταλμένα, ἐρέσθαι τὴν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ εἰ ἔτι δικαιοῖ Παιαζήτη εὖν οὕτω ἐξυβρίζοντα.
- V. 44 καὶ ἀνεδήλου ὡς εἰ ἐπὶ θύτερα δικαιοῖ Παιαζήτη, οὐκέτι
δέοι αὐτῷ ἐκείνην συνοικεῖν τοῦ λαιποῦ. εἰ δὲ ἐπὶ θύτερα
D γένοιτο ἡ γνώμη, ὥστε ἀμύνεσθαι τὸν πόλεμον, οὕτω δὴ νο- 10
μιζεσθαι αὐτὴν οἱ γυναῖκα, καὶ μεταδιώκειν ὃ τι ἂν αὐτῷ
γενέσθαι ἀναγκάζειν. τὴν δὲ γυναῖκα τότε δὴ ὑπολαβοῦσαν
φάναι λέγεται "ἀλλ' ὅτι μὲν, ὃ βασιλεῦ, ὑπὸ ἀφροσύνης κα-
τεχόμενος, συμφορῆ χρῶμενος τοιαῦδε, οὐκέτι ἔμπροσθεν ἔχει
τὸν λογισμὸν ἐκείνος ἀνὴρ, δῆλὰ ὅστι, καὶ ἔμοιγε ταύτη κα- 15
ταφαίνεται εἶναι, καὶ ἠπιστάμην ὡς ἐκείνον σὺν δίκη τισά-
μενος σωφρονεῖς τε ὡς μάλιστα, καὶ ἐνδείξῃ αὐτῷ οἶφ ὄντι
σοι οἶος ὢν ἐκείνος τοιαῦτα ἐπιπέμπει. ἐκείνο μένοι σαφῶς
- P. 56 ἐπίστασο, ὡς οὐτ' ἂν ἐπὲρ τοῦ ἡμετέρου ἥρωος ἀγωνιζομένῃ,
ἔστε τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐς τὰ ἄλλα τὰ ἐς τὴν ἄλλην ἡπει- 20
ρον ἔθνη, ὑπάρξαι πόλεμον ἐς ἐκείνον οὔτε θέμις ἡγησάμην
ἔγωγε εἶναι. ἦν δὲ τι ἐκείνος ἀφροσύνη μὴ διασκοπῆ, οὐ

2. δικαιοῦν P 12. ἀναγκάζοι RT

qui magna cum gloria pro Mechemetis religione contra Christi fidem dimicavit. verum monuisse regem ut virum tantum quiescere patia-
tur, nec ei negotia facessat, qui non commoverit ut aliquid mali ab
eiusdem religionis consortibus accipiat. ut nuntius Temiri mandata
explana-
vit, uxorem suam vocavit, nuntiumque eadem, ipsa audiente,
recensere iussit. qui cum dicto paruisset et Paiazitis mandata expo-
suisset, aiant Temirem interrogasse uxorem suam, an adhuc iustum
esse censeat Paiazitem iniuriis certantem missum facere et sinere ta-
les impune ferre. et sane manifestus erat, etiamsi ad priorem in-
clinasset uxor sententiam, bellum inferre Paiaziti. sic enim se legi-
bus uxori coniunctum esse dicebat, ut testaretur se illius iniurias
vindicturum, quicquid tamen patiendum foret. uxor autem eo tem-
pore tale responsum dedisse dicitur. "verum, o rex, quod ille vir
fuit, talique morbo implicitus non amplius ratione recte fruitur,
notum est cum aliis tum mihi, quae modo eius audivi responsum.
perfecto si istum virum iure ultus fueris, prudenter fecisse videberis;
ei que hoc modo ostendes qualis ipse existens quali viro adeo
foeda nuntiet. hoc quidem tibi perspectum esse volo, quod contra
eum virum, qui pro nostro heroe bella gerit contra Graecos et con-

δίκαιόν ἐστιν ἐπιτρέψαι ὑβριστῇ τοιοῦτω μέγα φρονεῖν. ἀλλ' ἴθι δὴ ἐπὶ τὸν πόλεμον, μήτε αὐτὸς μαχεσάμενος, ἀλλὰ πόλιν αὐτοῦ Σεβαστείαν ἢ καθέλης, ἰκανῶς τετιμωρημένος ἔσῃ ὑπὲρ τε τῆς ἐν τῇ Εὐφράτῃ πόλεως Μελιτηνῆς καὶ ὑπὲρ 5 τῶν ἡγεμόνων τῶν παρ' ἡμῖν διατριβόντων."

Οὕτω μὲν οὖν ἤλαυνε Τεμήρης ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Παιαζήτῃ, προαλασάμενος αὐτὸν ἐκὼν εἰς τὸν πόλεμον. φασὶ ^B μὲν οὖν τινὲς ὡς Τεμήρης διὰ μὲν τὴν Μελιτηνὴν καταβῆς ἐπὶ Σεβαστείαν, καὶ ἐπειτα κατέειλε τὴν πόλιν ταύτην, τότε 10 δὴ πρεσβευθεῖσαι πρὸς Παιαζήτην περὶ τε τῶν ἡγεμόνων, ὥστε τὴν χώραν αὐτοῖς ἀποδιδόναι, καὶ τὴν τοῦ βουτύρου αἰτησῖν καὶ σκηνῶν. ἤτετο γάρ αὐτόν, ἥ λῆγεται, βουτύρου μὲν καμήλους διαχιλίους, σκηνὰς δὲ πιλίτους, εἰς χρῶνται οἱ νομάδες, διαχιλίαι, καὶ αὐτὸν ἐν τοῖς καοῖς αὐτοῦ δια- 15 μνημονεύειν ὡς βασιλεῖα, καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπὶ τὰς Τεμήρησιν θύρας ἶναί, καὶ νομίσματα δὲ αὐτοῦ ἐς τὴν χώραν αὐτοῦ νομίζεσθαι. ταῦτα δὲ τὰ ἐπὶ αἰτήματα γενέσθαι αὐτῷ αἰτούμενον Τεμήρη φασὶ μετὰ τὴν τῆς Σεβαστείας ^C ἄλωσιν. καὶ τότε δὴ καὶ τὸν Παιαζήτην θυμωθέντα μεγά- 20 λως ἐπισταίλαι ἐκείνῳ τὰ περὶ τὴν γυναῖκα. Τεμήρης μὲντοι ὄφρητο ἐπὶ Παιαζήτην, ὡς τὴν τε χώραν αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀσίᾳ καταστρεψόμενος καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβησόμενος, μὴ ἐπισχεῖν πρότερον ἀναχωροῦντα, πρὶν ἢ ἐπὶ τοῖς τέρμα-

tra alias Epiri gentes, bellum suscipere haud quaquam fas esse duzero. sin mihi stulte illudit, non arbitror iustum esse ut eas contumelias inultas abire sinamus. proinde bellum viro illi indicito, nec tamen ipse pugnaturus: verum si eius urbem Sebastiam dirueria, satis cum ultus fueris propter urbem Melitinem Euphrati impositam et propter duces, qui apud nos aetatem agunt."

His in istum modum peractis arma cepit bellum gesturus cum Paiazite, quem sua sponte ad bellum provocabat. quidam perhibent Temirem transita Melitine venisse Sebastiam; et postquam eam urbem subegisset, legatos misisse ad Paiazitem, petitum ut ducibus regionem restitueret. iisdem mandavit ut butyrum et tentoria flagitarent. postulabatur butyri tantum quantum duo milia camelorum ferre possent. praeterea petebantur tentoriorum pileatorum, cuiusmodi utuntur pastores, duo milia. ad haec volebat ut per omnia templa, quae essent in regione Paiazitis, rex publice pronuntiaretur. filium Paiazitis in suis ianuis morari cupiebat. his addebat ut in regionem suam Temiris numisma admitteret eoque solo uteretur. septem istas petitiones, Sebastia capta, Paiaziti obtulit. Paiazites his graviter accensus iussit Temiri quae antea de uxore eius recensui-

σιν αὐτῆς γένηται, ὅστε ἐπ' ὄκεανόν ἐλαύνοντα τὸν περὶ τὰς
 Ἑρακλείους στήλας, ἔνθα ἐπίθαιτο πορθμὸν ὡς βραχύτατον.
 διείργειν τὴν τε Εὐρώπην καὶ Λιβύην, ὅθεν ἐς τὴν Λιβύην
 περαιουμένῳ, καὶ ταύτην τῆς οἰκουμένης μοιρᾶν οἱ ὑπαγομέ-
 D 79, ἐπ' οἴκου ἐντεῦθεν κομίζεσθαι. ταῦτα μέντοι Τεμήρης 5
 ἐπενοίει τε μεγάλα καὶ ἐς τύχην μᾶλλον τοι ὑπὸ θεοῦ δεδο-
 μένην ἀφορῶντα· Παιαζήτης δὲ ἄρα ἐλογίζετο ἐπιόντα ἀμύ-
 νωσθαι, ἀπὸ τε τῶν παλαιῶν συμβαλλόμενος, ὡς οὐδέποτε
 τῆς γε Εὐρώπης οἱ τῆς Ἀσίας βασιλεῖς ἐν τοῖς πρόσθεν χρό-
 νοῖς περιγένοιτο κώποτε, ἀλλὰ καὶ ὠρημένους ἐπὶ τὴν Ἀσίαν 10
 τῷ τε βασιλεῖ ἀφηγησθαι τοὺς τῆς Ἀσίας ἡγουμένους. ταῦ-
 τα διασκοπούμενος μέγα τε ἐφρόνει, καὶ ᾤετο ἐν βραχεὶ πο-
 λέμῳ ἅμα καθαιρήσειν τὴν Τεμήρῳ βασιλείαν.

V. 45 Ἐνταῦθα δὲ γενομένῳ μοι, καὶ τὴν ἐπὶ Παιαζήτη πρώ-
 P. 57 τῆν τε καὶ δευτέραν ἄλλωσιν Τεμήρῳ βασιλέως κατὰ τοῦτον 15
 τὸν χρόνον γενομένην διασκοπούμενῳ, ἐπῆει λογίζεσθαι ὡς
 ἐπὶ μέγα ἀφίκοιτε δυνάμειος τὰ τῶν Τούρκων πράγματα, πα-
 ρέχοιτ' ἂν εἰς τὴν ἐσπέραν ἀναστρέφεσθαι, μὴ οὕτω παρα-
 χρῆμα ἐπιδιδόντος ἀνεκόντετο ὑπὸ Τεμήρῳ βασιλέως. οὔτε
 γὰρ ἂν δίχα γενομένης τῆς βασιλείας Ὀτουμανίδων καὶ ἐπὶ 20
 διαφορᾶν σφίσι καθισταμένων. ἐφθείρετο ὑπ' ἀλλήλων τὰ

18. μὴ] εἰ μὴ II 19. οὕτω γὰρ ἀνδιχα H

mus explicari. Temires itaque arreptis armis contra Paiazitem, ani-
 mo agitabat eius regionem in Asia sui iuris facere et exinde in Eu-
 ropam transgredi. nec prius redeundi erat animus quam limites eius
 attigisset, progrediendo usque ad Oceanum, qui est prope Herculis
 columnas. ibi enim esse traiectum maris angustissimum acceperat,
 distinguentem Europam a Libya. hinc igitur in Africam transmit-
 tere decreverat, qua in dicionem recepta domum tum demum remeare
 statuerat. haec quidem Temires animo volebat: verum postulabant
 maiorem fortunam quam Temiri a deo concessa foret. Paiazites vero
 in spem erectus erat, se facile victurum Temirem hostili animo acce-
 dentem. spem istam faciebat coniectura, quam ab antiquis ducebat
 temporibus, quae confirmabat Asianos reges nunquam quivisse devin-
 cere Europam, verum Europae homines in Asiam progressos regem
 suis principatibus spoliassse. haec animo secum versans ingentes con-
 cipiebat spiritus, tanquam brevissimo bello etiam Temiris regnum dis-
 iecturus.

Cum huc usque sermonis serie sim tractus, cogitemque primam
 et secundam Temiris regis expeditionem, nec non mala quae istis
 temporibus contingere, cogitatio subito Turcorum res incredibile incre-
 mentum assumere potuisse, si versus Occidentem ire cupientes non
 inhibiti fuissent a rege Temire. nec enim, si seditione regnum Oto-

πράγματα αὐτῶν, ὄλεθρον μέγιστον δὴ τῶν μνήμη πώποτε ἐπετεγκόντα, ὡς μετὰ τὴν τελευταίην τοῦ Παιαζήτεω συνηχθῆ γενέσθαι ἐς τοὺς παῖδας, ἀλλήλοις διαφορομένους, καὶ τὴν χώραν ὑπ' ἀλλήλων δηουμένην ξυμφορὰν τῷ γένει ἐπινεῦσαι B
5 ὄσσην δὴ βαρυτάτην καὶ χαλεπωτάτην. νῦν δὲ ἐς ὑπερφυᾶ δύναμιν ἀφικόμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐγένετο Παιαζήτη σωφρο-
νισθῆναι, ὥστε ἐπὶ τὴν βασιλείαν μεγάλη φρονεῖν.

Ἵθ' ἐν βασιλεὺς Τεμήρης ὁρμώμενος ἐπὶ τὰ τῆς Ἀσίας ἀφίκετο πράγματα καὶ ἐπὶ τὴν τῆς Σεμαρχάνδης βασιλείαν
10 κατέστη, τῆδε ἂν μοι διεξιόντι ἐπίδηλα γένοιτο. λέγεται μὲν πολλαχῆ τοῦτον ἀπ' ἑλαχίστου ὁρμώμενον κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐπὶ μέγα χωρῆσαι δυνάμεως.

manidarum arisset et mutuis discordiis ipsi inter se concertassent, in adeo grave exitium res vergere potuissent, ut contigisse constat defuncto Paiazite, cum eius filii foede inter se contenderent regionemque invicem vastarent; unde maximam et gravissimam Turcorum genti calamitatem invexere. nunc autem cum ad augustissimam dignitatem a deo Paiazites fuerit evectus, contigit ut aliquantulum molestiarum experiretur, quo magis tandem modestiae memor esset.

Propterea enim ad Asiae regnum emersit rex Temires et Semarchandæ regno potitus est. quae singula ut evenerunt, me commemorante accipietis. fama est hunc virum ab minimis et perobscuris principiis profectum, magnam sibi potentiam in Asia peperisse.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER TERTIUS.

p. 58 *Τεμηρεω μέντοι ἡ πρώτη ἔλασις ἐγένετο ἐπὶ Σεβαστείαν, πό-*
V. 46 *λιν τῆς Καππαδοκίας εὐδαίμονα. ὡς γὰρ ἠγγέλλετο οὐδὲν ὑγιὲς*
Παιαζήτεω εἶναι ἔσπε ἐπὶ τῶν τῆς Ἀσίας ἡγεμόνων Τούρκων
καὶ ἐς τὴν πρὸς τοὺς ἡγεμόνας διαλλαγὴν, οὗς τὴν χώραν
σύμψασαν ἀφελόμενος ἐξήλασεν. ὡς γὰρ δὴ ἐπιπέμποντι οὐδ-
δὲν ἐπὶ πλέον προυχώρει ὧν ἐπέστελλον αὐτῷ, ἀλλ' ἐώρα τε
ἐς πολλὰ τε ἄλλα καὶ βλάβημα ἐξσηρηγμένον, παρσακενά-
ζετο ἐλαύνειν ἐπὶ Σεβαστείαν. ἀρχὴ δὲ αὐτῷ, ἣ τε ἐπὶ τὴν

Temiris expeditio prima adversus Sebastiam Cappadociae urbem opulentam suscepta est. nam cum accepisset Paiazitem parum pacato esse animo erga duces Asiae, Turcorum genere natos, nec voluisse cum his in gratiam redire, postquam eos omnes suis fortunis expulisset; praeterea cum saepius legatis missis nihil aequi impetrare posset, verum audiret istum usque contumelias sonare, haud cunctandum ratus bello Sebastiam adortus est. primordia autem regni

ἀρχὴν πάροδος, καὶ ὡς τὸν μὲν πολεμῶν τὰ δὲ καὶ σπενδό-
 μινος δέει τῷ ἀμφ' αὐτὸν ξύμπασαν ὑπηγάγετο ἐαυτῷ τὴν
 Ἀσίαν, ὡς αὐτῷ ξυμβῆναι ἐπυθόμεθα.

P. 59

Οὗτος μὲν δὴ ὁ Τεμήρης ἐγένετο πατρὸς Σαγγάλλου, ἀν-
 5 θρὸς ἰδιωτοῦ, ὃς ἐπεὶ τε ἠγάγετο τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, λέγε-
 ται ξυμβῆναι αὐτῷ τοιόνδε. ὡς ἐγένετο Τεμήρης, τὴν τε τῆς
 πόλεως φορβὴν ἐπιτραμμένος ἵπποφορβός τε ἦν, καὶ τοῖς
 τε περὶ αὐτὰ δὴ τὰ χωρία τὰς φορβάς ἐπινυμομένοις συνιών
 τε καὶ διαλεγόμενος συνέθετο αὐτοῖς, ὡς ἀπὸ κλοπῆς σφίσιν,
 10 ἦν δύνανται, χρημάτων κτήσιν ποιησόμενοι ἐπ' ἄλλην ἴσοσι
 χάραν· καὶ δεινὸς κλέπτειν γενόμενος ἵππους τε καὶ ὑπο-
 ζύγια καὶ προβάτων πλῆθος ἐδηδοκέναι. οὐδὲν ὑγίς ἦν αὐ-
 τοῦ τὸ παρῶπαν. καὶ ποτὲ ἐπὶ μάνδραν λέγεται ἀναβῆναι,
 καὶ ὄφθεντα ὑπὸ τῶν δεσποτῶν τοῦ οἴκου ἄλλεσθαι δὴ ἄλλα B
 15 μέγιστον ἀπὸ τοῦ τείχους τῆς μάνδρας ἐς τὴν γῆν· τὰ τε
 γὰρ ὑποζύγια καὶ κτήνη ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ περιβάλλεται τεί-
 χει, ὡς μέγιστα εἶναι καὶ μὴ ἀναβῆναι εὐπετῇ. ὡς δὲ ἤλα-
 το, ἐπιτριβῆναι τε αὐτῷ τὸν πόδα, καὶ χωλὸν γενέσθαι τὸ
 ἀπὸ τοῦδε. λέγεται μὲν οὖν ὡς μαχόμενον πληγῆναι τε τὸν
 20 πόδα καὶ χωλεῖν οὐτα διαγενέσθαι τὸ ἐντεῦθεν. μάχης δὲ γε-

4. πατρὶ P: corr H

6. ὡς] ὡς γὰρ R, ὡς δὲ T et R alter

10. ποιησόμενοι?

11. δεινῶς P: corr H

12. ἐληλαξέναι?

16. τείχη?

haec erant, ut bellum gerens Paiazitem domaret, reliquos vero metu perculsos in dicionem redigeret, nec prius bello abstineret quam totius Asiae dominium acquisivisset; quae quidem omnia accidisse cognovimus.

Hic Temires fuit filius Sangalis viri privatam vitam agentis; cui, ubi duxit uxorem, tale quid accidisse comperimus. Temires cum esset adultus iamque per aetatem isti officio idoneus foret, deferentibus oppidanis oppidanorum equorum curam nactus est. tandem in colloquium veniens cum reliquis istius regionis pastoribus, effecit ut inter se coniurarent se velle furtis colligere opes et deinde ad aliam confugere regionem. Temires cum furandi foret peritissimus, plurimos equos et iumentorum oviumque multitudinem immensam nactus est; neque quicquam integri aut satis sani in isto homine erat. ferunt eum quondam, ut pecoris stabulum intrare posset, conscendisse murum; animadvertentemque se esse visum a patrefamilias, desillisse in terram (solent enim homines in ista regione iumenta et pecora muris circumdare altissimis, quae difficulter ascendi possint), quo casu fregisse crus, et hinc claudicationem contraxisse. nec desunt qui perhibeant eum fortiter pugnam cientem, vulnere in pedem accepto, claudicare coepisse. praelio autem facto cum finitimis profe-

νομένης πρὸς τοὺς περιοίκους, ἐλαύνοντα αὐτὸν τε ἅμα καὶ οἱ συνέθεντο τὴν ἀρχὴν, τὴν ἱππων φορβὴν οἴχεσθαι ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἐντεῦθεν προσλαβόμενον ὅτι ἂν περιτύχοι, καὶ ἀναπειθόντα κατασχεῖν χώραν τε τὴν ἐρυμνὴν, καὶ ὡς C ἐν ἐπιτηδεῖφ ἔχοιεν πρὸς ληστειαν. ἐντεῦθεν δὲ ὁρμώμε- 5
 V. 47 γον ληστεύειν τοὺς διόντας καὶ κατακρίνειν ἀφειδῶς. καὶ χρήματα ἐπικτησάμενον ἑταίρους τε προσκλήσασθαι αὐτῷ ἄλλους τε δὴ καὶ ἄνδρες δύο, Χαϊδάρην τε καὶ Μυρξίην. τὸ γένος, ἣ δὴ λέγεται, γενέσθαι τούτοις Μασαγέται. τούτοις δὲ ἑκατέρῳ προσχρώμενον περιτυχεῖν τε τοῖς πολεμίοις 10 ληξομένοις τὴν χώραν, καὶ τρεψάμενον ἐπέξελθεῖν διαφθειράντα τοῖς ἵπποδρόμοις τῶν ἐναντίων. τῆς δὲ φήμης ἐπὶ τὴν πόλιν ἐλθούσης, ἐπιτρέψαι τε αὐτῷ στρατιωτῶν μοῖραν ὅσα ὀλίγην καὶ χρήματα, ὥστε θεραπεύειν τοὺς στρατιώτας.
 D καὶ δὴ τὸ ἀπὸ τοῦδὲ ἐπεγεύρακτα τὴν σὺν αὐτῷ στρατιᾷν καὶ 15 ἔξοτρύνοντα ἀμφὶ τῇ πολεμίῳ ἔχειν χώρα, ἀνδράποδα τε καὶ ὑποζύγια ὡς πλεῖστα ἀπάγοντα ἐς τὴν πόλιν. τὸν δὲ βασιλέα Μασαγетῶν ἐνιδόντα τοῦτο ἐς τὸν Τεμήρη, αἰσιοῦντα παρ' ἑαυτῷ τιμῆς τῆς μεγίστης, καὶ στρατηγὸν ἀποδειχέηναι ζυμπάσης ἤδη τῆς ὑπ' αὐτὸν στρατιᾶς. καὶ ἐντεῦθεν δὴ δρό- 20 μους τε ἀνύσαι μεγίστους τῶν πάποτε γενομένων σὺν τῇ στρατιᾷ ὥστε καταλαμβάνειν τοὺς πολεμίους ἄφνω ἐπιπίπτοντα αὐτοῖς καὶ διαφθειράντα τὸν ἐκείνων στρατὸν. καὶ δὴ καὶ

5. ὡς ἂν ἐπιτηδείως?

7. ἑτέρους P

17. ἐπάγοντα P

cti sunt pastores, qui ab initio convenerant, duce Temire contra hostes, rapientes quaecunque casus obtulisset. consilium dedit ut caperent locum latrocinii et furtis commodum, in quem quasi in munimentum tutissimum sese receptarent. hinc profectus latrocinando crudeliter grassatus est in praetereuntes, nulli parcere statuens. corradens autem magnam pecuniae vim ex istiusmodi latrociniiis, alios viros duos in societatem pellexit, Chaidarem et Myrxiem, quos Massagetarum fuisse accepimus. quibus Temires adiutus irruit in hostes regionem depraedantes, eos fugavit, hostium equitatum universum perimens. fama huius ut in urbem delata est, cives non modicam manum ei tradiderunt, addentes etiam pecuniam, qua militum animos conciliare posset. deinde in hunc modum instructus, suos confirmans et incitans, in hostium regione versatus est, mancipia et iumenta plurima mittens in urbem, quae hosti extorserat. rex Massagetarum, explorata viri virtute, eum in maximo honore habuit: nam imperatorem declaravit, universosque suos exercitus ei commisit. qui acceptis copiis regis mirabili celeritate usus est in devincendis hostibus, subito in eos incidens atque temporis momento omnes perdens.

ἐς χεῖρας ἔλθοντα τοῖς ἐναντίοις φασὶν αὐτὸν μαχρσάμενον
 τρέψασθαι, καὶ ἐπιδιώκοντα ἐλάσαι τε ἐς Βαβυλῶνα, τὸ Παγ- P. 60
 δάτιν οὕτω καλούμενον, καὶ πολιορκοῦντα μεταπέμψασθαι
 τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην βασιλέα. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολὺν
 5 χρόνον τελευτήσαντος τοῦ βασιλέως, γῆμαί τε τὴν γυναῖκα
 τοῦ δεσπότην αὐτοῦ καὶ ἐς τὴν βασιλείαν καταστήναι. ὡς
 δὲ ἐς τὴν βασιλείαν ἀφίκετο, ἐπιὼν τὸ τε Παγδάτι καὶ τὸ
 Σαμαρχάνδι ἐπολιόρκει. καὶ οὐ πολὺ ὕστερον, ὡς ἔξοδον
 ποιησάμενοι οἱ τῆς πόλεως οὐδὲν πλέον ἔσχον ἀλλ' ἠττημέ-
 10 νοι ἐσῆλθον ἐς τὴν πόλιν καὶ ἐπολιορκοῦντο, προσεχώρησαν
 αὐτῷ καθ' ὁμολογίαν. ὡς ἐπὶ τὴν τῆς Σεμαρχάνδης ἀρχὴν
 παρεγένετο, προδοσίαν συνθένμενον τοῖς ἐν τῇ Βαβυλῶνι αὐ-
 τόν, Χαΐδαρη ἐς τοῦτο ἠρησάμενον ὑπηρέτη. τὸν μέντοι B
 Μυρξίην ἄνδρα ἐπεικῆ τε ἅμα καὶ συγκιρνῶντα τὸν Τεμή-
 15 ρεω, θυμοῦ κατέχειν ἐμπερόμενον ἐφ' ὃ τι ἂν ἠγῆσαιτο, μὴ
 προσήκειν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν. ἐξηγεῖσθαι τε αὐτῷ τὴν ἐς τὰ
 συσσιτήρια Τεμήρεω ἐσῆγησιν. τὴν τε γὰρ στρατιάν αὐτῶν
 ξύμπασαν Μυρξίεω ὑποτιθεμένον ἐπιδιελόμενος ὁ Τεμήρης
 ἔστε δεκάρχος καὶ λοχαγὸς καὶ δὴ καὶ ἐνωμοτίας, τὸν δε-
 20 κάρχην παρεγγύα δίαιταν παρεχόμενον τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ στρα-
 τιώταις παρεῖναι αὐτίκα τῷ λοχαγῷ, τὴν ταχίστην παρεχόμε-
 νον τοὺς στρατιώτας, ἐπειδὴν παραγγέλλῃ, τοὺς δὲ αὐτὰ παρα-
 γενομένους τῷ σφετέρῳ. γενομένους δὲ ἐς τὰ συσσιτία, οὐδένα C

Temires, ubi ad manus ventum erat, hostes terga vertere coegit;
 ipseque fugientes insecutus compulit in Babylonem Pogdatim nuncu-
 patam, quam obsidione cingens dominum suum regem accersivit. de-
 hinc tempore modico interiecto rex mortuus est, eiusque uxorem vi-
 duam connubio sibi iunxit Temires, regnique regimen sortitus est.
 cum autem iam pro rege se gereret, Pogdatim et Semarchandam op-
 pugnavit. nec multo post cum oppidani in militum stationes excur-
 perent, nec vincerent, verum vincerentur, reversi in urbem gravissima
 obsidione affligebantur. quam cum tolerare amplius non possent,
 pactionibus intercedentibus se Temiri dederunt. cum in potestatem
 venisset Semarchanda, proditionis consilia iniit cum iis qui erant in
 Babylone, usus ad eam rem ministro Chaidare. Myrzes vir extitit
 aequi studiosissimus; adhortabaturque Temirem ut iram supprimeret,
 nec ad rem conferre pararet quae ipsa dictaret. non ipsi con-
 venire imperium Babylouis. hinc etiam Temirem edocuit syssitlorum
 rationem. nam universum suum exercitum secernens Temires in de-
 cumas et manipulos et cohortes, iubebat decurionem praebentem suis
 alimenta continuo, quandocumque usus postulare, praesto esse cum
 suis militibus, eosque manipulorum duci tradere. hos praeterea vo-

λείπεσθαι ὅτι μὴ εἶη χῶρος αὐτῷ ἀποδεδειγμένος. καὶ τὴν
 τε ἀγορὰν σιτιζέσθαι ἐκέλευε κατὰ τὰ δεδωγμένα ἐπὶ τοῦ λοι-
 ποῦ στρατεύματος. κινεῖν δὲ τοὺς τε ἄρχοντας αὐτῶν ἐκά-
 στους θαμὰ ἐπὶ τὰ ὑπὸ τῶν μεγάλων στρατηγῶν παραγγελ-
 λόμενα, ὥστε ξυμβαίνειν κατάσκοπον εἰσιόντα ἐς τὸ Τεμήρεος 5
 στρατόπεδον λεληθέναι πώποτε, οὔτε ξένον, ὃς ἂν παρῶν τυγ-
 χάνῃ ἐν τῷ στρατοπέδῳ. τοὺτους δὲ αὐτῷ ἀνδρὶ ἐτέρῳ ἐπιτε-
 τράφθαι, καταλείβειν παρ' ἑαυτῷ τοὺς ξένους, εἰ τυγχάνοιεν
 παραγενόμενοι ἐς τὸ στρατόπεδον σίτου δεόμενοι. ὥστε νεύ-
 ματι τοῦ μεγάλου βασιλέως κινεῖσθαι πάντα δὴ τὸν στρατόν, 10
 D ἐφ' ὃ τι ἂν γένοιτο, καὶ ἐκείνου δὴ ἄγοντος τὰ πάντα ἐφ' ἐνὶ
 συνθήματι ἰέναι αὐτίκα ἐν τάχει παραγενόμενος, ἐπὶ τὴν
 χρεῖαν καθίστασθαι αὐτίκα μάλα ἰόντα. ἐσπέρας δὲ γενομέ-
 V. 48 νης, ὅποτε τὸ σύνθημα λαμβάνοιεν οἱ στρατιῶται ὑπὸ τοῦ
 μεγάλου ἡγεμόνος, θεῖν δρόμῳ αὐτόν τινα ἕκαστον ἐπὶ τῆν 15
 ἑαυτοῦ σκηρὴν ἐς τοὺς συσκήρους ἰόντα. γενομένων δὲ ἐν
 ταῖς σκηναῖς τῶν στρατιωτῶν, τὰς φυλακὰς περινοστεῖν τε τὸ
 στρατόπεδον, εἰ τινα τόπον ἴδοιεν ἐκτὸς τῶν σκηρῶν γενόμε-
 νον, τοῦτον λαβόντες ἐτιμωροῦντο. εἰ δὲ τις κατάσκοπος πα-
 ρῶν τύχῃ ἐν τῷ στρατοπέδῳ, οὐκ ἔχων ὅποι τράπηιτο, λί- 20
 P. 61 πσεσθαι ἐκτὸς τῶν σκηρῶν καὶ οὕτως αὐτίκα ἀλίσκεσθαι. ταύτη

5. ξυμβαίνειν οὔτε κατ. ? 16. ἐν om P

lebat, ubi aditi fuissent manipulorum duci, suo parere singulos du-
 ctori. cum venissent in syssitia, nullus erat cui non esset locus de-
 signatus. cibum mercari iussit in reliquum exercitum, iuxta ea quae
 communi consensu decreta fuerant. imperavit ut singuli duces mino-
 res frequenter, sicut praeciperent maiores duces, suos monerent, ne
 eos otio torpescere sinerent. hinc contigit ut nullus explorator vel
 peregrinus aliquis clam in Temiris castra penetrare et in iisdem mo-
 rari posset. ordinavit virum, cui hoc negotii imposuit ut peregrinos,
 si qua re indigerent, advenientes hospitio exciperet. qua propter
 haec diligens disciplina effecit, ut universus iste exercitus ad nutum
 et arbitrium regis, quocumque vellet, facile moveretur, eoque ducente
 exciti uno signo confestim advolarent, parati se regi utendos dare
 quacunq̄ue in re voluisset. vespera appetente, accipientes signum a
 duce suo magno, singuli maturant iter ad tentoria et ad contuber-
 nales suos. ubi autem milites in tentoria sua se receperunt, vigiles
 ad hoc creati in castris oberrant, si quem inveniant extra tentoria
 morari. si talis occurrerit, eum capientes supplicio capitali subdunt. si
 autem quis explorator accesserit in castra, is, ut cui nullus sit ascrip-
 ptus locus, extra tentoria cubare cogitur. proinde rerum omnium
 ignarus, dubiusque quo se vertat, continuo a vigilibus in vincula du-
 citur. hic modus et haec est forma syssitiorum regis. Chaidares re-

μὲν δὴ λέγεται γίνεσθαι τὰ Τεμήρωσ σουσίτια· Χαϊδάρην ἡ-
τόν γε ἑταῖρον αὐτῷ δξύν τε ἐς τὸ ὑψηροτεῖν αὐτῷ τὰ δέοντά
γεγονέναι, ἐποτρύνειν τε αὐτὸν βασιλεῖα ἐπὶ τοὺς πολέμους,
μηδαμῆ ἐς ῥαστώνην τρεπόμενον.

5 Λέγουσι δὲ Μυρξίην, ἐπεὶτε παρέλαβε τὴν Σεμαρχάνδης
βασιλείαν, διακρήσασθαι τρόπῳ τοιῷδε· ἐπεὶ τε σὺν τούτοις
ἅμα περιωὴν Τεμήρης ληστής τε καθειστήκει καὶ ἐχρηματί-
ζτο, διαλεγόμενων ἐπ' εὐτυχίματι τῶν ἑταίρων, καὶ εὐφη-
μιζόντων Τεμήρην ὡς ἐν βραχεὶ ἤδη ἐς τὰ Σεμαρχάνδης βα-
10 σιλεια παρεσομένου, ὑπολαβὼν ὁ Μυρξίης “ἀλλ' ὦ τῶν” ἔφη, B
“τοιαῦτά ἐστι τὰ Σεμαρχάνδης βασιλεια ὥστε οὐκ εὐπετῆ
χειρωθῆναι ὑπὸ Τεμήρωσ, ἀνδρὸς ληστοῦ καὶ ἰδιώτου. εἰ
δ' εἴη ποτὲ τοῦτο αὐτῷ γενέσθαι ὥστε ἐπὶ τὴν Σεμαρχάνδης
ἀρχὴν περιέναι, μὴ ἔτι περιωὴν διαγενοίμην, ἀλλὰ τεθναίην
15 αὐτίκα ἔψευσμένος.” ταῦτα μὲν σπουδῆ ἔφκει ὑποδείκνυσθαι,
συντυχία δέ τιτι οὐκ ἀγαθῆ χρήσασθαι ἐς τὸ ἀπόφθεγμα.
χρόνου δὲ ἐπιγινόμενου, ὡς ἐς τὴν ἀρχὴν παρεγένετο τῆς
πόλεως, τιμῆσαι μὲν ἀρετῆς ἐνεκα ὑπὲρ τὸν Χαϊδάρην, φά-
σκοπτα δὲ αὐτῷ ὡς ἐκεῖνο δὴ τὸ ἔπος ἐπὶ μαρτύρων ἄλλων εἰρη-
20 μένον αὐτῷ δέοι μεταδιώκειν, ὅπερ δισχυριζόμενος ὑπέλαβεν
ἑαυτὸν θανάτῳ, ἀναμιμνήσκων ὡς εἶπερ ἐς τὰ Σεμαρχάνδης
βασιλεια παραγένετο, ψευδοθεῖν τε αὐτὸς τῆς γνώμης, ἔνοχος

20. ὑπέβαλεν? 21. ἐς om P

gis amicus laborumque socius, ei admodum diligenter in necessariis ministrare novit. regem quoque incitare nunquam destitit ut bella aggredereetur plurima, ne otio et quiete corrumpereetur.

Aiunt Myrxiem, antequam Temires ad Semarchandae regnum evasisset, tale quippiam fecisse. cum Temires cum suis oberraret, latrociniiis gaudens, accidit ut familiares Myrxiis de felice rerum Temiris successu disserent, eoque tandem venirent ut dicerent eum brevi etiam Semarchandae regnum consecuturum. at Myrxiis respondit “regnum Semarchandae firmitus est quam ut occupari possit a latrone et privato homine. sin aliquando contigerit ut Semarchandae regno iste potiatur, precor non amplius superstes maneam, sed confestim ut mendax obruncer.” haec quidem serio, non ioco locutus est. nec tamen satis prosperum sermo ille habuit eventum. deinde tempore interposito, cum urbis regimen Temires esset adeptus, honores maiores Myrxiis quam Chaidares apud regem invenit. hinc commotus Chaidares dixisse fertur tempus iam esse ut sermo ille quem locutus fuerat Myrxiis, ad rem conferatur: extare enim eius sermonis testes plurimos. ut igitur sermo ille effectum sortiretur, Myrxiem capitali supplicio subdi iussit Temires, in memoriam redi-

λεξ
τα

κὸ Τεμήρεω. διηπόρει τε ὅπως ἂν αὐτῷ
 ἡ δεξιὰν παρασχόντι τῷ βασιλεῖ, ιδιῶτη τότε
 βῆναι τὴν συνθήκην. ἔλεγε δὲ πρὸς Μυρξίην
 ἄθα, οἶμαι, ὃ Μυρξίη, σὺ τε καὶ σύμπαντες οἱ
 ἐπὶ τῆνδε τὴν ἀρχὴν τὰ πράγματα προηγάγομεν. 5
 ὡ ὡς μάλιστα ἡμῖν ἐπιβεβαιωσάμενοι ἐπὶ τὴν βασι-
 αρχήμην, σπουδῆν τε ἅμα ὡς οἶόν τε μεταδιώκοντες,
 ἀπεδοῦντες ἡμῖν ὃ τι ἂν σύνθέμενοι τοῖς τε ἐπιτηδείοις
 ἐναντίοις, οὐχ ὅπως δὴ ὄρα, ἀλλὰ καὶ λόγῳ ἐψηφισμέ-
 ι ὤμεν αὐτοῖς, ὡς οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ὄν ἀσφαλέστερον οὐ- 10
 σὲ ἐχυρῶτερον ἔρυμά τε καὶ ὄπλον ἐς τὸν βίον τόνδε ἀνθρώ-
 πῳ ἢ συμφῶνῳ τε εἶναι ἐς τὰ πάντα καὶ μὴ διαφωρῶντι
 φρονεῖν ἄλλοτε ἄλλως, ἐπειδὴ πολλάκις ἔφαμεν τούτῳ μόνῳ
 ἴσχειν ὁμοιότητα τῷ θεῷ. ὅτου δ' ἂν τῶν ἀνθρώπων μηδὲν
 P. 62 ὕγιές εἴη λέγοντος, πῶς ἂν δὴ πρᾶττοντος εὖ γένοιτ' ἂν πῶ- 15
 ποτε αὐτῷ; μέμνησο δὲ ὡς ἐμοῦ τῆς δεξιᾶς λαβόμενος ἔφη-
 σθα τεθνᾶναι ἔτοιμος εἶναι, εἰ ἐπὶ τὰ βασίλεια πάριμεν. καὶ
 ἐπὶ μαρτύρων δὲ τοῦτο σοι εἰρημένον συνθέσθαι. ὦρα οὖν
 V. 49 σοι τὰ τε λεχθέντα ἐπιτελέσαι, καὶ τὴν δεξιὰν τὴν ἡμετέραν
 ἀπολίσασθαι τῆς συνθήκης." Μυρξίης δὲ ἀμειβετο τοῖσδε. 20
 "ἀλλ' ὅπως μὲν, ὃ βασιλεῦ, ἐπὶ τῆνδε τὴν ἀρχὴν, ὅπως σοι

1. εἴη? 4. οἶσθα] οἶσθαι P σὺ] δύο P 7. παρείλημεν P
 12. ἢ om P

gens se nactum esse Semarchandae regnum, ipsumque falsum esse animo, proinde mortis reum teneri. dubitabat autem quo pacto eum mori cogeret, qui olim regi privato adhuc dextram societatis dedisset, ne pactis contravenire videretur. orationem igitur huiusmodi cum Myrxiē habuit. "haud arbitrator latere vos, o Myrxiēs, vosque duo et reliqui omnes quibus artibus imperium auxerimus. duo illa semper summa diligentia sectati sumus, dum nobis regnum amplissimum pararemus, nempe studium vehemens in rebus gerendis, et ut bona fide coleremus pacta quae cum amicis hostibusque fecissemus. nec solum iuramento, verum et sermone declaravimus nos concordiam cum iis agitare, quasi nihil ubique terrarum et tutius armisque omnibus firmitus in vita humana inveniri possit, quam concordiam amplecti nec ab amicis dissentire, nunc hoc nunc aliud sequi consilium proponentes; siquidem saepe commemoravimus nos illo solo dei imaginem repraesentare. si autem quis mortalium nihil sani unquam dixerit, quomodo si quid facere aggrediatur, ei bona obvenient? meministine, meam cum prehenderes manum, te dicere, si Semarchandae nanciscerer regnum, paratum te esse oppetere mortem? haec igitur, cum sub multis testibus ea pronuntiaris, tempus est ut conficias, nostramque dextram isto pacto liberes." Myrxiēs, ut dicendi finem fecit rex, talem

γένοιτο, καὶ σὺ οἶσθα καὶ πάντες οὗτοι οἱ συμπαρόντες συνίσασαι, καὶ ὡς πάντα τὰ ἔσχατα ὑποδύμενος, ὥστε σοὶ εὖ γενέσθαι ὀτιοῦν. καὶ τραύματα δὲ ἔστιν ἰδεῖν ὕσα λαβῶν οὐδὲ πώποτε ὑπελογιζόμενῃ δεινὸν πρὸ τοῦ χαρίζεσθαι. εἰ δὲ ἔστιν B
 5 ὀτιοῦν ἡμῖν εἰρημένον, οὐκ ἀγαθῆ τύχῃ δέοι ἂν μὴ χαρίζεσθαι τοῖς ἐπιτηδείοις, ὑφ' ὧν μεγάλα εὖ πεπονθῶς εἴης. ἐκεῖνο δὲ, βυσιλεῦ, ἰδιωτέρῳ μὲν ὄντι ἀνθρώπῳ οὐ πάνυ τι ἐμπεδοῦντο καὶ ἑαυτοῦ βίον. ἐπειδὴν δὲ σοὶ τὸ ἄρχειν ἑτέρως ἀφίκηται, τότε δὲ οὐ θεμιτὸν ἦ παραβῆναι εἴ τι συν-
 10 ἔθετο. καὶ ἡμῖν ὁ θεὸς πολλὰ ἀγαθὰ παρέχεται διὰ τὸ συγγνώμην ἴσχειν τοῖς ἔξαιμαρτάνουσιν ἐς ἡμᾶς ὀτιοῦν. ἦν δὲ μοι καὶ ταύτην παραιτουμένῳ χαρίσαιο τὴν ἁμαρτίαν, καὶ πλείω τούτων σοὶ γένοιτο ἀγαθὰ." ταῦτα λέγων οὐκ ἔπειθε φάσκοιτα δεῖν συγγνώμην ἴσχειν οἷς ἂν μὴ ἐκούσια ἦ τὰ
 15 ἁμαρτήματα. πῶς δ' ἂν σώζοιτο αὐτῷ ἡ τύχῃ, μὴ τὸν ἀν- C
 τίκαλον διωσαμένη; ταῦτα εἰπὼν τὸν τε Μυρξίην διεχρήσατο, καὶ ἐπένθει αὐτὸν δημοσίᾳ ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον, θάψας βασιλικῶς.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Ὑρκανοὺς ἐστρατεύετο καὶ τὴν ταύτην
 20 θάλασσαν, καὶ ἔθνη τε οὐκ ὀλίγα ἐς τὴν θάλασσαν τήνδε Ὑρκανίαν ἐνοικοῦντα παράλια κατεστρέφετο. λέγεται δὲ αὕτη

1. συνίσουσι P 19. ταύτης P 20. θάλασσαν. Τὴν δὲ P

exorsus est orationem. "verum enimvero, o rex, ad hoc imperium ut deveneris, et tu nosti et omnes quotquot praesto sunt. nec horruī somma vitae adire discrimina, ut istam tibi parares felicitatem. vulnera videre est, quae accepi dum tibi iuservire et gratificari cupio. at enim si quid temere diximus, an non id aequum est mihi adversa fortuna ulenti et amicis, a quibus beneficiis affectus fueris, condonare? illud autem, o rex, privato homini non admodum impedimento fuerit. ubi autem alia regni affulserit forma, tum non fas est, si quid pactus fueris, irritum facere et transgredi. etiam deus plorima nobis bona largitur, si in nos delinquentibus veniam dederimus. si igitur mihi peccati impunitatem concesseris, maiora a deo tibi obvenient tandem bona." his dictis non persuasit Temiri, qui respondebat "venia danda est erroribus eorum qui quid praeter voluntatem admiserint. quo pacto autem fortunam retinere potero propitiam, si hostem meum non necavero?" haec ubi locutus est, Myrxiem peremit. peremptum regaliter sepelivit longoque tempore luxit.

Posthaec bellum sumpsit adversus Hyrcanos et contra gentes quae mare Hyrcanum accolunt; quas omnes perdomuit. idem mare et Caspium dicitur, versus meridiem Saccas habens accolat et Caddusios; triginta milibus stadiorum versus Orientem et Septentrionem accolat habens Massagetas, genus hominum bellicosum. longum est viginti

καὶ Κασπία ἐς τὴν τοῦ ἔθνους τούτου ἐπωνυμίαν· διήκει δὲ κατὰ μεσημβρίαν Σάκας τε ἔχων καὶ Καδδουσίους ἐπὶ σταδίους τρισμυρίους, πρὸς ἕω δὲ καὶ βορρᾶν Μασαγέτας, γένος ἄλκιμόν τε καὶ ἐν πολέμοις εὐδοκιμοῦν, ἐπὶ σταδίους δισμυρίους μάλιστα. τοῦτο δὲ τὸ γένος ἐλαῦνον ἐπὶ τὴν Περ-5
 D σῶν χώραν λέγεται καταστρεψάμενον πόλιστα κατασχεῖν ἔστιν ἄ, καὶ Τεμήρη τοῦ γένους τούτου γενόμενον σὺν τοῖς Μασαγέταις ὀρμᾶσθαι ἐπὶ τὴν Σεμαρχάνδης ἀρχὴν καὶ Ἀσσυρίων τὴν χώραν καταστρεψάμενον ἔχειν. τὴν μέντοι θάλασσαν ταύτην ὑπὸ ποταμῶν ἐς αὐτὴν οὐκ ὀλίγων ἐκδιδόντων 10
 μεγίστην τε γίνεσθαι καὶ ἐπὶ πολλοὺς σταδίους διήκειν, οὐδαμῆ ἐκδιδούσαν, ἣ λέγεται, εἰς τὴν ἐκτὸς θάλασσαν. διώρυχα μέντοι ἐπυθόμην ἔγωγε ἀπὸ ταύτης διήκειν καὶ ἐς τὴν Ἰνδικὴν θάλασσαν ἐκδιδεῖν. ἐνοικοῦσι δὲ τὴν θάλασσαν τήνδε ἔθνη πολλά τε καὶ ἄλκιμα. καὶ ἰχθύας μὲν φέρει αὕτη ἡ 15
 θάλασσα πολλοὺς τε καὶ ἀγαθοὺς, φέρει δὲ καὶ ὄστρεα μαρ-
 P. 63 γαρίτας ἔχοντα, ἥπερ δὴ καὶ ἡ Ἰνδικὴ θάλασσα. καὶ πλοῖα πολλὰ πλεῖ τὴν θάλασσαν ταύτην, παρὰ ἀλλήλους ἐπιπλέοντα φορτίων πλέα. ἔστι δὲ αὕτη ἡ θάλασσα πρὸς ἕω μάλιστα τῆς Ἀσίας, ἐς ἣν ἐκδιδοῖ ὃ τε Ἀρῶξης ποταμὸς μέγιστος καὶ 20
 Χοάσπης πρὸς ἕω ῥέων, καὶ ποταμοὶ δὲ ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι. τὰ μέντοι ἐς τήνδε τὴν θάλασσαν ἔθνη ὑπὸ Καδδουσίων τε ἄρχεσθαι πρόσθεν ἔφαμεν, καὶ τοὺς γε φόρους αὐτῶν ἐς τὴν Καδδουσίων πόλιν ἕτους ἐκάστου ἐπάγειν ἐπὶ τούτους.

2. τε] δὲ P 5. ἐλαύνων P 24. ἀπάγειν?

millibus stadiorum. Massagetae dicuntur profecti esse in Persiam, ibique multas occupasse urbes. ferunt etiam Temirem ex isto hominum genere ortum cum Massagetis festinasse contra Semarchandae regnum, et debellata Assyriorum monarchia id obtinuisse. mare autem istud cum sit receptaculum multorum et magnorum fluminum, maximum Cyrum nomine esse cognovimus; et ad plurima stadia excurrit, nullibi in exteriori mare, quemadmodum dicitur, se fundens. attamen ego fossam audivi ex isto mari progredi, qua in Indicum mare effunditur. accollunt mare istud gentes plurimae et bellicosae. etiam pisces suppeditat plurimos et bonos. largitur et ostreas, quae margaritas habent. supra hoc mare Indicum mare visitur. naves onerariae plurimae navigant vicissim nunc hoc, nunc illud mare. mare istud versus Orientem, maxime ea parte qua Asia est, vergit. in hoc se effundunt Araxes fluvius maximus, et Choaspes versus Orientem fluens, et alii fluvii plurimi. gentes quidem illas quae mari huic adiacent, a Caddusiis regnari et tributa quotannis in Caddusiorum urbem inferre aiunt.

Ὡς τοὺς Ἵρκανίους ὑπηγάγετο Τεμήρης καὶ τὸν βασιλέα
 τούτων ἀνέλεν, ἐστρατεύετο ἐπὶ Καδδουσίους. καὶ οὗτοι μὲν
 συλλέξαντες στρατιὰν μεγίστην παρεσκευάζοντο ὡς ἀμυνού-
 μενοι, ἦν ἐπὶ Τεμήρης. Τεμήρης δὲ ὡς ἤσθετο τούτους B
 5 στρατευομένους, πέμπει Χαϊδάρην ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ὡς
 ἐλοῦντα τὴν ταχίστην καὶ πολιορκήσοντα· αὐτὸς δὲ ἐπέμε-
 νεν ἐστρατοπεδευμένος παρεγγυτάτω τοῖς Καδδουσίοις. ἐν-
 ταῦθα δὲ ὡς ἐπύθοντο οἱ Καδδούσιοι τοὺς πολεμίους ἐς τὴν
 πόλιν αὐτῶν ἰόντας, τὰ ἔμπαλιν γενόμενοι ἴεντο οὐδενὶ κό-
 10 σμφ ἐς τὴν πόλιν. ἐνταῦθα ἐπιτίθεται αὐτοῖς ἰούσιν ἐπὶ V. 50
 τὴν πόλιν Τεμήρης σὺν τῷ ἑαυτοῦ στρατῷ, καὶ τεταραγμένοις
 ἔμβालὼν ἐτρέψατο, καὶ διώκων ἐπὶ τὴν πόλιν ἤλαυε, καὶ
 πολιορκήσας ἐπὶ χρόνον τινὰ παρεστήσατο.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐστρατεύετο ἐπὶ Ἀραβίαν. γένος δὲ C
 15 Ἀραβες μέγα τε καὶ ὄλβιον καὶ ἀνὰ τὴν Ἀσίαν οὐδενὸς τὰ
 εἰς εὐδαιμονίαν λειπόμενον, παλαιὸν τε ὃν καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς
 Ἀσίας διῆκον, προσχρώμενόν τε τῇ Θαλάσῃ τῇ ἔρυσθρῃ κα-
 λουμένη. ἔστι δὲ ἡ γῶρα αὕτη μεγίστη τε καὶ καλλίστη οἰ-
 κῆσαι τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν χωρῶν. οἰκεῖται δὲ ὑπὸ ἀνδρῶν
 20 δικαιοτάτων καὶ τὰ ἐς θρησκείαν αὐτῶν σοφωτάτων. καὶ
 βασιλέα νομίζουσιν οὐ τύραννον, ἀλλ' ἐς τὸ ἰσοδίατον μᾶλ-
 λον καὶ ἰσόνομον καθιστάμενον σφίσι. ἔστι δ' αὐτοῖς βασι-

6. Ἐλῶντα B, ἔλόγια P πολιορκήσαντα P

Hos bello appetere instituit Temires, ubi devicerat Hyrcanos ho-
 rumque regem a mortalium numero subtraxerat. at Caddusii contra-
 bebant copias quam potuere maximas, fortiter repugnaturi accedenti
 Temiri. Temires ut didicit Caddusios in armis esse, quam primum
 Chaidarem mittit oppugnatum ipsorum urbem, et ut eam subito ca-
 peret. ipse autem expectabat rei eventum quam proxime Caddusii
 castra sua locans. Caddusii ut intellexere hostem in ipsorum urbem
 contendere, palantes nullo ornatu et ipsi in suam urbem iter insti-
 tuere. Temires venientes ex insidiis adoritur; acieque instructa eos
 aggressus fudit, fusosque insequens ad urbem usque tractus, eam,
 cum aliquanto tempore oppugnasset, tandem cepit.

His ita peractis Arabiam bello petere statuit. Arabes genus ho-
 minum opulentum magnum et antiquum, nulli, quantum ad felicitate-
 tem attinet, cedens, esse certo constat; multamque Asiae partem oc-
 cupat, utens mari quod Rubrum nominamus. est autem Arabum re-
 gio latissima et ad habitandum omnium Asiae regionum pulcherrima.
 viri iustissimi, et quantum ad religionem pertinet, sapientissimi eam
 tenent. creantes regem, non tyrannum, sed virum aequitatis aman-
 tissimum et maxime aequalitatem respicientem, eligunt. Arabici re-

λεια ἐν τῇ πόλει τῇ παρὰ τὴν θάλασσαν, καλουμένη,
 μεγάλη τε καὶ πλούτῳ προφέρουσα. ὁμορεῖ δὲ τῇ τε Αἰγύ-
 πτῳ καὶ Περσῶν χώρα καὶ Ἀσσυρίων. ἀπὸ γὰρ Κολχίδος
 D καὶ Φάρους χώρας ἐς τὴν θάλασσαν τὴν ἐς τὴν κοίλην Συ-
 ρίαν, ἐς τὴν Λαοδικεῖαν καλουμένην πόλιν, εἴη δ' ἂν ὁδὸς 5
 ἡμερῶν ἀνδρὶ εὐζώνῳ πεζῇ διαπορευομένῳ τὴν χώ-
 ραν, καὶ τὸ ἐντεῦθεν τῆς κάτω Ἀσίας ὥσει χειρρόνησον γεγε-
 νῆσθαι, καὶ τὴν τε Ἀραβίαν ἐκτὸς γίνεσθαι τῆς Ἀσίας. ἔστι
 δὲ ἡ χώρα αὕτη ἐπίφορος, καὶ δένδρων τε καὶ φοινίκων πε-
 πληρωμένη, καὶ ἐν μέσῳ δυοῖν ποταμοῖν περιόρρυτος γενομένη 10
 καρπούς τε ἐκφέρει ὑπερφυεῖς τῷ μεγέθει καὶ πολλαπλασί-
 ούς, ὥστε εὐδαίμονα ὑπὸ τῶν παλαιότερων κεκληθῆσαι ἀν-
 δρῶν. διὰ ταῦτα ἐπὶ ταύτην τὴν Ἀραβίαν, ὅτι Καδδου-
 P. 64 σίοις ὑπ' αὐτοῦ πολεμουμένοις συνεμάχει αἰτιασάμενος, ἐστρα-
 τεύετο. καὶ δις μὲν ἐμαχέσατο τῷ Ἀράβων στρατεύματι, 15
 καὶ οὐδ' ὡς ἠδυνήθη τρέψασθαι. μετὰ δὲ διαπρῆσθενσά-
 μενος, ὥστε στρατιὰν δοῦναι καὶ φόρον ἀπάγειν τοῦ ἔτους,
 ὅσον ἂν σφίοισιν ἐπιτάττοι, σπονδάς τε ἐποίησατο καὶ τὸ
 ἐπ' αὐτὸν Ἀράβων πρέσβεις, οἳ καὶ ἀφικόμενοι προῖσχοντό
 τε τὴν χώραν τοῦ ἥρωος μὴ λεηλατεῖν, καὶ ἐδέοντο σφᾶς, 20
 αἵτε γένος τε ὄντας τοῦ νομοθέτου, καὶ πατέρας εἶναι τῶν ἐς
 τήνδε τοῦ ἥρωος τελούντων Θρησκείαν. νομίζεται δὲ τοῦτο
 τὸ γένος εὐσεβές τε καὶ ἅγιον, ὅτι τε προῆλθεν ἐκ τῆς χώ-

16. καὶ ὁδὸς ὡς P

gui sedes est urbs iuxta mare sita, quam vocant, magna opibusque
 vigena. finitima est ea gens Aegyptio, et Persarum Assyriorumque re-
 gionem attingit. nam a Colchide et Pharus regione ad mare quod
 porrigitur in Coelesyriam, usque ad urbem Laodiceam dictam, fuerit
 iter dierum viro expedito, pedestri itinere regionem transeunt. hinc
 inferioris Asiae istam partem scimus in Chersonesal formam redigi,
 Arabiamque extra Asiam relinqui. est autem Arabia plurimis arbo-
 ribus palmisque consita, et in medio duorum fluminum sita, ab utro-
 que undique alluitur. fructus profert supra modum tum magnos tum
 multiplices. hinc veteres occasionem sumentes eam Felicem appella-
 vere. hanc regionem armis infestis aggressus est Temires, incolis cri-
 mini dans operam strenue navatam Caddusiis, cum eos bello statuis-
 set domare. bis conflixit cum Arabum exercitu. cumque eos victos
 dare non posset, legatos mittens, militibus tributoque, quod quotan-
 nis penderent, imperatis, pacem cum eis fecit. ea tempestate, prius-
 quam in foedus coiretur, Arabum legati ad Temireum accessere, po-
 scentes ne regionem herois, qui et ipsi de genere legislatoris essent,
 vastare pergerent. huic orationi adiciebant, ut velint esse patres

ρας αὐτῶν Μεχμέτης ὁ νομοθέτης, καὶ σὺν τῷ Ὀμούρη τὴν Β νομοθεσίαν δεξαμένῳ ἐπὶ τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχὴν προσληλυθει-
σαν, μεγάλα ἀποδειξάμενοι ἔργα.

Ὁ μέντοι νομοθέτης τούτων ὁ Μεχμέτης παῖς λέγεται
5 γενέσθαι Ἀλίῳ, ἀπὸ Ἀραβίας τῆς εὐδαιμονος. ἐκθήμενον
δὲ τὴν νομοθεσίαν αὐτοῦ ἀρχὴν μέντοι μηδὲν βιάζεσθαι, ἀνα-
κείθοντά τε τοὺς Ἀραβας καὶ Σύρους μετὰ ταῦτα· μετὰ
δὲ ταῦτα προσλαβόμενον τοῦ Ἀλίῳ δυνάστου τε τῆς χώρας
καὶ ἐπιτηδείου αὐτῷ, ὡς μάλιστα ἐπιόντα, προσάγεσθαι αὐτῷ
10 ἐς τὴν νομοθεσίαν, ὅποι ἂν ἐπὶ, τοὺς τὴν χώραν οἰκοῦντας.
ἀνίει τε τὴν νομοθεσίαν ἔστε τὴν ῥαστώνην καὶ τὴν τοῦ
Θείου βακχεῖαν μέντοι, συνεχῆ δὲ ὡς μάλιστα μελέτην. νο- C
μίζεται γὰρ αὐτῷ τετράκις τῆς ἡμέρας προσεύχεσθαι τῷ
Θεῷ, ὑπ' οὐδενὸς κωλυόμενον εἰς τοῦτο, ὥστε μὴ προσεῦξα-
15 σθαι. τῇ δὲ τῆς Ἀφροδίτης ἡμέρᾳ κοινῆ τε ἅπαντας ἐς τοὺς
ναοὺς ἰόντας προσεύχεσθαι νομίζεται, μηδ' ὅτιοῦν μήτε ἄγαλ-
μα μήτε ἄλλο τι τῶν γεγραμμένων προσλαβόμενον σφίσι
ἐς τὴν προσευχὴν ἐν τοῖς ναοῖς. ἱερεῖς τε σφίσι καθιστών-
τες, ὥστε πρὸ τοῦ ναοῦ ἐς περιωπὴν τινα πύργον πεποιημέ- V. 51
20 νον ἀναβαίοντα προσεύχεσθαι τῷ Θεῷ μεγάλη φωνῆ καὶ αἰεὶ
τὰς νομιζόμενας εὐχὰς ποιῆσθαι κεκραγῶτα γεγωνότερον. ἐς
μὲν οὖν τὴν προσευχὴν αὐτοῦ γένος δὲ τοῦτο ἴσμεν ἐς τὰ D

eorum qui herois religionem sectentur. gens illa non profana, ve-
rum sacra sanctaque creditur, quia edidit Mechemetem legislatorem,
qui illis stipatus, ut qui eius suscepissent leges, progressus sit ad
Asiae imperium, cum Arabes ubique magna virtutis ostenderent
facinora.

Aiunt legislatorem Mechemetem fuisse filium Haliis, Arabiam fe-
licem incolentis. initio legislationis suae nihil vi egit, sed persua-
sione primum Arabes, deinde Syros cepit. postea in suam sententiam
traduxit Haliem regionis administratorem, qui cum ipsi foret intima
familiaritate coniunctus, facile omnes terrae suae incolas Mechemetis
leges suscipere coegit. leges enim istae nihil aliud quam quietem
et numinis quendam furorem perpetuamque meditationem contine-
bant. nam inter caetera lex est ut quater diurno tempore deum
adorent; nec sicut, quascunq; tamen inciderint, ab ista lege se
avocari. veneris die omnes uno consensu frequentes in templa com-
meant, orationibus operam dantes. legem habent, quae edicit ut
nullam imaginem neque aliam picturam in templa admittant, preca-
tionem ad deum transmittentes. eligunt sacerdotes, de quorum grege
unus extra templum in turris pinnaculum ad id comparatum ascen-
dit magnaque voce deum adorat. preces solemnes semper maiore
voce peragere solent. hoc modo Turci preces suas concelebrant; at-

λείπεσθαι ὄτω μὴ εἶη χῶρος αὐτῷ ἀποδεδειγμένος. καὶ τὴν
 τε ἀγορὰν σιτίζεσθαι ἐκέλευε κατὰ τὰ δεδομένα ἐπὶ τοῦ λοι-
 ποῦ στρατεύματος. κινεῖν δὲ τοὺς τε ἄρχοντας αὐτῶν ἐκά-
 στους θανάτῳ ἐπὶ τὰ ὑπὸ τῶν μεγάλων στρατηγῶν παραγγελ-
 λόμενα, ὥστε ξυμβαίνειν κατάσκοπον εἰσιόντα ἐς τὸ Τεμήρεω 5
 στρατόπεδον λεληθῆναι πώποτε, οὔτε ξένον, ὃς ἂν παρῶν τυγ-
 χάνῃ ἐν τῷ στρατοπέδῳ. τούτους δὲ αὐτὸν ἀνδρὶ ἐτέρῳ ἐπιτε-
 τράφθαι, καταλλῆναι παρ' ἑαυτῷ τοὺς ξένους, εἰ τυγχάνοιεν
 παραγενόμενοι ἐς τὸ στρατόπεδον σίτου δεόμενοι. ὥστε νεύ-
 ματι τοῦ μεγάλου βασιλέως κινεῖσθαι πάντα δὴ τὸν στρατόν, 10
 Δεῖν' ὅ τι ἂν γένοιτο, καὶ ἐκείνου δὴ ἄγοντος τὰ πάντα ἐφ' ἐνὶ
 συνθήματι ἰέναι αὐτίκα ἐν τάχει παραγενόμενος, ἐπὶ τὴν
 χρεῖαν καθίστασθαι αὐτίκα μάλα ἰόντα. ἑσπέρας δὲ γενομέ-
 V. 48 νης, ὅποτε τὸ σύνθημα λαμβάνοιεν οἱ στρατιῶται ὑπὸ τοῦ
 μεγάλου ἡγεμόνος, θεῖν δρόμῳ αὐτόν τινα ἕκαστον ἐπὶ τὴν 15
 ἑαυτοῦ σκηνὴν ἐς τοὺς συνακτῆρας ἰόντα. γενομένων δὲ ἐν
 ταῖς σκηναῖς τῶν στρατιωτῶν, τὰς φυλακὰς περιουστῆν τε τὸ
 στρατόπεδον, εἰ τινα τόπον ἴδοιεν ἐκτὸς τῶν σκηνῶν γενομέ-
 νον, τοῦτον λαβόντες ἐτιμωροῦντο. εἰ δὲ τις κατάσκοπος πα-
 ρῶν τύχῃ ἐν τῷ στρατοπέδῳ, οὐκ ἔχων ὅποι τράποιτο, λεί- 20
 P. 61 πσεσθαι ἐκτὸς τῶν σκηνῶν καὶ οὕτως αὐτίκα ἀλίσκεσθαι. ταύτη

5. ξυμβαίνειν οὔτε κατ. ? 16. ἐν om P

lebat, ubi aditi fuissent manipulorum duci, suo parere singulos du-
 ctori. cum venissent in syssitia, nullus erat cui non esset locus de-
 signatus. cibum mercari iussit in reliquum exercitum, iuxta ea quae
 communi consensu decreta fuerant. imperavit ut singuli duces mino-
 res frequenter, sicut praecipere maiores duces, suos monerent, ne
 eos otio torpescere sinerent. hinc contigit ut nullus explorator vel
 peregrinus aliquis clam in Temiris castra penetrare et in iisdem mo-
 rari posset. ordinavit virum, cui hoc negotii imposuit ut peregrinos,
 si qua re indigerent, advenientes hospitio exciperet. qua propter
 haec diligens disciplina effecit, ut universus iste exercitus ad nutum
 et arbitrium regis, quocumque vellet, facile moveretur, eoque ducente
 exciti uno signo confestim advolarent, parati se regi utendos dare
 quacunq; in re voluisset. vespera appetente, accipientes signum a
 duce suo magno, singuli maturant iter ad tentoria et ad contuber-
 nales suos. ubi autem milites in tentoria sua se receperunt, vigiles
 ad hoc creati in castris oberrant, si quem inveniant extra tentoria
 morari. si talis occurrerit, eum capientes supplicio capitali subdunt. si
 autem quis explorator accesserit in castra, is, ut cui nullus sit ascri-
 ptus locus, extra tentoria cubare cogitur. proinde rerum omnium
 ignarus, dubiusque quo se vertat, continuo a vigilibus in vincula du-
 citur. hic modus et haec est forma syssitiorum regis. Chaidares re-

μὲν δὴ λέγεται γίνεσθαι τὰ Τεμήρωσιν οὐσσίτια· Χαϊδάρην δὲ τὸν γε ἑταῖρον αὐτῷ ὄξυν τε ἐς τὸ ὑπηρετεῖν αὐτῷ τὰ δέοντα γεγενῆσθαι, ἐποτρύνειν τε αὐτὸν βασιλεῖα ἐπὶ τοὺς πολέμους, μηδαμῆ ἐς ῥαστώνην τρεπόμενον.

5 Λέγονται δὲ Μυρξίην, ἐπεὶτε παρέλαβε τὴν Σεμαρχάνδης βασιλείαν, διαχρήσασθαι τρόπῳ τοιῷδε· ἐπεὶ τε σὺν τούτοις ἅμα περιῶν Τεμήρης ληστής τε καθεισότηκει καὶ ἐχρηματί-
 ζετο, διαλεγόμενων ἐπ' εὐτυχίῳ τῶν ἑταίρων, καὶ εὐφη-
 μιζόντων Τεμήρην ὡς ἐν βραχεὶ ἤδη ἐς τὰ Σεμαρχάνδης βα-
 10 σίλεια παρεσομένου, ὑπολαβὼν ὁ Μυρξίης “ἀλλ' ὦ τῶν” ἔφη, B
 “τοιαῦτά ἐστι τὰ Σεμαρχάνδης βασιλεία ὥστε οὐκ εὐπετῆ
 χειρωθῆναι ὑπὸ Τεμήρωσιν, ἀνδρὸς ληστοῦ καὶ ἰδιώτου. εἰ
 δ' εἴη ποτὲ τοῦτο αὐτῷ γενέσθαι ὥστε ἐπὶ τὴν Σεμαρχάνδης
 ἀρχὴν περιεῖναι, μὴ ἔτι περιῶν διαγενοίμην, ἀλλὰ τεθναίην
 15 ἀπέτιχα ἐψευσμένος.” ταῦτα μὲν σπουδῆ ἐφίκει ὑποδείκνυσθαι,
 συντυχία δὲ τινὲς οὐκ ἀγαθῆ χρήσασθαι ἐς τὸ ἀπόφθεγμα.
 χρόνου δὲ ἐπιγινομένου, ὡς ἐς τὴν ἀρχὴν παρεγένετο τῆς
 πόλεως, τιμῆσαι μὲν ἀρετῆς ἕνεκα ὑπὲρ τὸν Χαϊδάρην, φά-
 σκοντα δὲ αὐτῷ ὡς ἐκεῖνο δὴ τὸ ἔπος ἐπὶ μαρτύρων ἄλλων εἰρη- C
 20 μένον αὐτῷ δέοι μεταδιώκειν, ὅπερ δισχυριζόμενος ὑπέλαβεν
 ἑαυτὸν θανάτῳ, ἀναμιμνήσκων ὡς εἶπερ ἐς τὰ Σεμαρχάνδης
 βασιλεία παραγένοιτο, ψευσθεῖη τε αὐτὸς τῆς γνώμης, ἔνοχος

20. ὑπέβαλεν? 21. ἐς om P

gis amicus laborumque socius, ei admodum diligenter in necessariis ministrare novit. regem quoque incitare nunquam destitit ut bella aggrediretur plurima, ne otio et quiete corrumperetur.

Aiunt Myrxiem, antequam Temires ad Semarchandae regnum evasisset, tale quippiam fecisse. cum Temires cum suis oberret, latrocinis gaudens, accidit ut familiares Myrxiis de felice rerum Temiris successu dissererent, eoque tandem venirent ut dicerent eum brevi etiam Semarchandae regnum consecuturum. at Myrxiis respondit “regnum Semarchandae firmiter est quam ut occupari possit a latrone et privato homine. sin aliquando contigerit ut Semarchandae regno iste potiat, precor non amplius superstes maneam, sed confestim ut mendax obruncer.” haec quidem serio, non ioco locutus est. nec tamen satis prosperum sermo ille habuit eventum. deinde tempore interposito, cum urbis regimen Temires esset adeptus, honores maiores Myrxiis quam Chaidares apud regem invenit. hinc commotus Chaidares dixisse fertur tempus iam esse ut sermo ille quem locutus fuerat Myrxiis, ad rem conferatur: extare enim eius sermonis testes plurimos. ut igitur sermo ille effectum sortiretur, Myrxiem capitali supplicio subdi iussit Temires, in memoriam redi-

εἰ τοῦ θανάτου ὑπὸ Τεμήρεω. διηπόρει τε οπως ἂν αὐτῷ
 θεραπευόιτο τὴν δεξιὰν παρασχόντι τῷ βασιλεῖ, ιδιώτῃ τότε
 ὄντι, μὴ παραβῆναι τὴν συνθήκην. ἔλεγε δὲ πρὸς Μυρξίην
 τοιαύδε. “οἶσθα, οἶμαι, ὦ Μυρξίη, σὺ τε καὶ σύμπαντες οἱ
 ἄλλοι, ὅσοι ἐπὶ τήνδε τὴν ἀρχὴν τὰ πράγματα προηγάγομεν. 5

Ἐδύο τούτω ὡς μάλιστα ἡμῖν ἐπιβεβαιωσάμενοι ἐπὶ τὴν βασι-
 λείαν παρηίμεν, σπουδῆν τε ἅμα ὡς οἶόν τε μεταδιώκοντες,
 καὶ ἐμπεδοῦντες ἡμῖν ὅ τι ἂν σύνθέμενοι τοῖς τε ἐπιτηδείοις
 καὶ ἐναντίοις, οὐχ ὅπως δὴ ὄρκω, ἀλλὰ καὶ λόγῳ ἐψηφισμέ-
 νοι ὤμεν αὐτοῖς, ὡς οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ὄν ἀσφαλέστερον οὐ-
 10 δὲ ἐχυρώτερον ἔρονμά τε καὶ ὄπλον ἐς τὸν βίον τόνδε ἀνθρώ-
 πῳ ἢ συμφῶνῳ τε εἶναι ἐς τὰ πάντα καὶ μὴ διαφρονῶντι
 φρονεῖν ἄλλοτε ἄλλως, ἐπειδὴ πολλακίς ἔφαμεν τούτῳ μόνῳ
 ἴσχειν ὁμοιότητα τῷ θεῷ. ὅτου δ’ ἂν τῶν ἀνθρώπων μηδὲν

P. 62 ὕγιες εἶη λέγοντος, πῶς ἂν δὴ πρᾶττοντος εὖ γένοιτ’ ἂν πῶ-
 15 ποτε αὐτῷ; μέμνησο δὲ ὡς ἐμοῦ τῆς δεξιᾶς λαβόμενος ἔφη-
 σθα τεθνάναι ἔτοιμος εἶναι, εἰ ἐπὶ τὰ βασιλεια πάριμεν. καὶ
 ἐπὶ μαρτύρων δὲ τοῦτο σοι εἰρημένον συνθέσθαι. ὦρα οὖν

V. 49 σοι τὰ τε λεχθέντα ἐπιτελέσαι, καὶ τὴν δεξιὰν τὴν ἡμετέραν
 ἀπολίσασθαι τῆς συνθήκης.” Μυρξίης δὲ ἀμείβετο τοῖσδε. 20
 “ἀλλ’ ὅπως μὲν, ὦ βασιλεῦ, ἐπὶ τήνδε τὴν ἀρχὴν, ὅπως σοι

1. εἴη? 4. οἶσθα] οἶσθαι P σὺ] δύο P 7. παρῆιμεν P
 12. ἢ om P

gens se nactum esse Semarchandae regnum, ipsumque falsum esse
 animo, proinde mortis reum teneri. dubitabat autem quo pacto eum
 mori cogeret, qui olim regi privato adhuc dextram societatis dedis-
 set, ne pactis contravenire videretur. orationem igitur huiusmodi
 cum Myrxiē habuit. “haud arbitrator latere vos, o Myrxiēs, vosque duo
 et reliqui omnes quibus artibus imperium auxerimus. duo illa semper
 summa diligentia sectati sumus, dum nobis regnum amplissimum pa-
 raremus, nempe studium vehemens in rebus gerendis, et ut bona fide
 coleremus pacta quae cum amicis hostibusque fecissemus. nec solum
 iuramento, verum et sermone declaravimus nos concordiam cum iis
 agitare, quasi nihil ubique terrarum et tutius armisque omnibus fir-
 mius in vita humana inveniri possit, quam concordiam amplecti nec
 ab amicis dissentire, nunc hoc nunc aliud aequi consilium proponentes;
 siquidem saepe commemoravimus nos illo solo dei imaginem repraesēn-
 tare. si autem quis mortalium nihil sani unquam dixerit, quomodo
 si quid facere aggrediatur, ei bona obvenient? meministine, meam
 cum prehenderes manum, te dicere, si Semarchandae nanciscerer re-
 gnum, paratum te esse oppetere mortem? haec igitur, cum sub mul-
 tis testibus ea pronuntiaris, tempus est ut conficias, nostramque dex-
 tram isto pacto liberes.” Myrxiēs, ut dicendi finem fecit rex, talem

γένοιτο, καὶ σὺ οἶσθα καὶ πάντες οὗτοι οἱ συμπαρόντες συνίσασσι, καὶ ὡς πάντα τὰ ἔσχατα ὑποδύμενος, ὥστε σοὶ εὐγενέσθαι ὀτιοῦν. καὶ τραύματα δὲ ἔστιν ἰδεῖν ὅσα λαβῶν οὐδὲ πώποτε ὑπελογιζόμεν δεινὸν πρὸ τοῦ χαρίζεσθαι. εἰ δὲ ἔστιν B
 5 ὀτιοῦν ἡμῖν εἰρημένον, οὐκ ἀγαθῆ τύχῃ δέοι ἂν μὴ χαρίζεσθαι τοῖς ἐπιτηδείοις, ὅφ' ὧν μεγάλα εὐπεπονηθῶς εἴης. ἐκεῖνο δὲ, βυσιλεῦ, ἰδιωτέρῳ μὲν ὄντι τὰνθρώπων οὐ πάνυ τι ἐμπεδοῦντο καὶ ἑαυτοῦ βίον. ἐπειδὴν δὲ σοι τὸ ἄρχεῖν ἑτέρως ἀφίκηται, τότε δὲ οὐ θεμιτὸν ἢ παραβῆναι εἰ τι συν-
 10 ἔθιστο. καὶ ἡμῖν ὁ θεὸς πολλὰ ἀγαθὰ παρέχεται διὰ τὸ συγγνώμην ἴσχειν τοῖς ἑξαμαρτάνουσιν ἐς ἡμᾶς ὀτιοῦν. ἦν δὲ μοι καὶ ταύτην παραιτουμένῳ χαρίσαιο τὴν ἁμαρτίαν, καὶ πλείω τούτων σοι γένοιτο ἀγαθὰ." ταῦτα λέγων οὐκ ἐπειθε φάσκοντα δεῖν συγγνώμην ἴσχειν οἷς ἂν μὴ ἐκούσια ἦ τὰ
 15 ἁμαρτήματα. πῶς δ' ἂν σώζοιτο αὐτῷ ἡ τύχῃ, μὴ τὸν ἀν- C
 τίκταλον διωσαμένη; ταῦτα εἰπὼν τὸν τε Μυρξίην διεχορήσατο, καὶ ἐπένθει αὐτὸν δημοσίᾳ ἐπὶ συχρὸν τινα χρόνον, θάψας βασιλικῶς.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Ἰρχκανοὺς ἐστρατεύετο καὶ τὴν ταύτην
 20 θάλασσαν, καὶ ἔθνη τε οὐκ ὀλίγα ἐς τὴν θάλασσαν τήνδε Ἰρχκανίαν ἐνοικοῦντα παράλια κατεστρέφετο. λέγεται δὲ αὕτη

1. συνίσουσι P 19. ταύτης P 20. θάλασσαν. Τὴν δὲ P

exorsus est orationem. "verum enimvero, o rex, ad hoc imperium ut deveneris, et tu nosti et omnes quotquot praesto sunt. nec horui summa vitae adire discrimina, ut istam tibi parares felicitatem. vulnera videre est, quae accepi dum tibi inservire et gratificari cupio. at enim si quid temere diximus, an non id aequum est mihi adversa fortuna utenti et amicis, a quibus beneficiis affectus fueris, condonare? illud autem, o rex, privato homini non admodum impedimento fuerit. ubi autem alia regni affulserit forma, tum non fas est, si quid pactus fueris, irritum facere et transgredi. etiam deus plurima nobis bona largitur, si in nos deliquentibus veniam dederimus. si igitur mihi peccati impunitatem concesseris, maiora a deo tibi obvenient tandem bona." his dictis non persuasit Temiri, qui respondebat "venia danda est erroribus eorum qui quid praeter voluntatem admiserint. quo pacto autem fortunam retinere potero proptitiam, si hostem meum non necavero?" haec ubi locutus est, Myrzem peremit. peremptum regaliter sepelivit longoque tempore luxit.

Posthaec bellum sumpsit adversus Hyrcanos et contra gentes quae mare Hyrcanum accolunt; quas omnes perdomuit. idem mare et Caspium dicitur, versus meridiem Saccas habens accolae et Caddusios; triginta milibus stadiorum versus Orientem et Septentrionem accolae habens Massagetas, genus hominum bellicosum. longum est viginti

καὶ Κασπία ἐς τὴν τοῦ ἔθνους τούτου ἐπωνυμίαν· διήκει δὲ κατὰ μισημβρίαν Σάκας τε ἔχων καὶ Καδδουσίους ἐπὶ σταδίους τρισμυρίους, πρὸς ἕω δὲ καὶ βορρᾶν Μασαγέτας, γένος ἄλκιμόν τε καὶ ἐν πολέμοις εὐδοκιμοῦν, ἐπὶ σταδίους δισμυρίους μάλιστα. τοῦτο δὲ τὸ γένος ἐλαῦνον ἐπὶ τὴν Περ-5
 D σῶν χώραν λέγεται καταστρεψάμενον πόλισματα κατασχεῖν ἔστιν ἄ, καὶ Τεμήρη τοῦ γένους τούτου γενόμενον σὺν τοῖς Μασαγέταις ὀρμᾶσθαι ἐπὶ τὴν Σεμαρχάνδης ἀρχὴν καὶ Ἀσσυρίων τὴν χώραν καταστρεψάμενον ἔχειν. τὴν μέντοι Θάλασσαν ταύτην ὑπὸ ποταμῶν ἐς αὐτὴν οὐκ ὀλίγων ἐκδιδόντων 10 μείστην τε γίνεσθαι καὶ ἐπὶ πολλοὺς σταδίους διήκειν, οὐδαμῆ ἐκδιδοῦσαν, ἣ λέγεται, εἰς τὴν ἐκτὸς Θάλασσαν. διώρυχα μέντοι ἐκφυγίμην ἔγωγε ἀπὸ ταύτης διήκειν καὶ ἐς τὴν Ἰνδικὴν Θάλασσαν ἐκδιδοῖν. ἐνοικοῦσι δὲ τὴν Θάλασσαν τήνδε ἔθνη πολλὰ τε καὶ ἄλκιμα. καὶ ἰχθύας μὲν φέρει αὕτη ἢ 15 Θάλασσα πολλοὺς τε καὶ ἀγαθοὺς, φέρει δὲ καὶ ὄστρεα μαρ-
 P. 63 γαρτίτας ἔχοντα, ἥπερ δὴ καὶ ἡ Ἰνδικὴ Θάλασσα. καὶ πλοῖα πολλὰ πλεῖ τὴν Θάλασσαν ταύτην, παρὰ ἀλλήλους ἐπιπλέοντα φορτίων πλέα. ἔστι δὲ αὕτη ἡ Θάλασσα πρὸς ἕω μάλιστα τῆς Ἀσίας, ἐς ἣν ἐκδιδοῖ ὃ τε Ἀράξης ποταμὸς μέγιστος καὶ 20 Χοάσπης πρὸς ἕω ῥέων, καὶ ποταμοὶ δὲ ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι. τὰ μέντοι ἐς τήνδε τὴν Θάλασσαν ἔθνη ὑπὸ Καδδουσίων τε ἄρχεσθαι πρόσθεν ἔφαμεν, καὶ τοὺς γε φόρους αὐτῶν ἐς τὴν Καδδουσίων πόλιν ἔτους ἐκάστου ἐπάγειν ἐπὶ τούτους.

2. τε] δὲ P

5. ἐλαύνων P

24. ἀπάγειν?

milibus stadiorum. Massagetæ dicuntur profecti esse in Persiam, ibique multas occupasse urbes. ferunt etiam Temirem ex isto hominum genere ortum cum Massagetis festinasse contra Semarchandæ regnum, et debellata Assyriorum monarchia id obtinuisse. mare autem istud cum sit receptaculum multorum et magnorum fluminum, maximum Cyrum nomine esse cognovimus; et ad plurima stadia excurrit, nullibi in exteriori mare, quemadmodum dicitur, se fundens. attamen ego fossam audivi ex isto mari progredi, qua in Indicum mare effunditur. accollunt mare istud gentes plurimæ et bellicosæ. etiam pisces suppeditat plurimos et bonos. largitur et ostreas, quæ margaritas habent. supra hoc mare Indicum mare visitur. naves onerariæ plurimæ navigant vicissim nunc hoc, nunc illud mare. mare istud versus Orientem, maxime ea parte qua Asia est, vergit. in hoc se effundunt Araxes fluvius maximus, et Choaspes versus Orientem fluens, et alii fluvii plurimi. gentes quidem illas quæ mari huc adjacent, a Caddusiis regnari et tributa quotannis in Caddusiorum urbem inferre aiunt.

Ὡς τοὺς Ὑρκανίους ὑπηγάγετο *Τεμήρης* καὶ τὸν βασιλέα
 τούτων ἀνείλεν, ἐστρατεύετο ἐπὶ *Καδδουσίους*. καὶ οὗτοι μὲν
 συλλέξαντες στρατιὰν μεγίστην παρεσκευάζοντο ὡς ἀμυνού-
 μνοι, ἦν ἐπὶ *Τεμήρης*. *Τεμήρης* δὲ ὡς ἤσθετο τούτους B
 5 στρατενομένους, πέμπει *Χαϊδάρη* ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ὡς
 ἐλοῦντα τὴν ταχίστην καὶ πολιορκήσοντα· αὐτὸς δὲ ἐπέμε-
 νεν ἐστρατοπεδευμένος παρεγγυάτω τοῖς *Καδδουσίους*. ἐν-
 ταῦθα δὲ ὡς ἐπέθοντο οἱ *Καδδουσίους* τοὺς πολεμίους ἐς τὴν
 πόλιν αὐτῶν ἰόντας, τὰ ἔμπαλιν γινόμενοι ἵεντο οὐδενὶ κό-
 10 σμῳ ἐς τὴν πόλιν. ἐνταῦθα ἐπιτίθεται αὐτοῖς *Ιούσι* ἐπὶ V. 50
 τὴν πόλιν *Τεμήρης* σὺν τῷ ἑαυτοῦ στρατῷ, καὶ τεταραγμένοις
 ἐμβάλων ἐτρέψατο, καὶ διώκων ἐπὶ τὴν πόλιν ἤλαυνε, καὶ
 πολιορκήσας ἐπὶ χρόνον τινὰ παρεστήσατο.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐστρατεύετο ἐπὶ Ἀραβίαν. γένος δὲ C
 15 Ἀραβες μέγα τε καὶ ὄλβιον καὶ ἀνὰ τὴν Ἀσίαν οὐδενὸς τὰ
 εἰς εὐδαιμονίαν λειπόμενον, παλαιὸν τε ὄν καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς
 Ἀσίας διῆκον, προσχρώμενόν τε τῇ *Θαλάσση* τῇ *Ἐρυθρῇ* κα-
 λουμένη. ἔστι δὲ ἡ χώρα αὕτη μεγίστη τε καὶ καλλίστη οἰ-
 20 κῆσαι τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν χωρῶν. οἰκεῖται δὲ ὑπὸ ἀνδρῶν
 δικαιοτάτων καὶ τὰ ἐς *Θρησκείαν* αὐτῶν σοφωτάτων. καὶ
 βασιλέα νομίζουσιν οὐ τύραννον, ἀλλ' ἐς τὸ ἰσοδίατον μᾶλ-
 λον καὶ ἰσόνομον καθιστάμενον σφίσι. ἔστι δ' αὐτοῖς βασι-

6. ἔλῶντα R, ἔλόγια P πολιορκήσαντα P

Hos bello appetere instituit Temires, ubi devicerat Hyrcanos ho-
 rumque regem a mortalium numero subtraxerat. at Caddusii contra-
 hebant copias quam potuere maximas, fortiter repugnaturi accedenti
 Temiri. Temires ut didicit Caddusios 'in armis esse, quam primum
 Chaidarem mittit oppugnatum ipsorum urbem, et ut eam subito cap-
 eret. ipse autem expectabat rei eventum quam proxime Caddusiiis
 castra sua locans. Caddusii ut intellexere hostem in ipsorum urbem
 contendere, palantes nullo ornatu et ipsi in suam urbem iter insti-
 tuere. Temires venientes ex insidiis adoritur; acieque instructa eos
 aggressus fudit, fusosque insequens ad urbem usque tractus, eam,
 cum aliquanto tempore oppugnasset, tandem cepit.

His ita peractis Arabiam bello petere statuit. Arabes genus ho-
 minum opulentum magnum et antiquum, nulli, quantum ad felicitate-
 tem attinet, cedens, esse certo constat; multamque Asiae partem oc-
 cupat, utens mari quod Rubrum nominamus. est autem Arabum re-
 gio latissima et ad habitandum omnium Asiae regionum pulcherrima.
 viri iustissimi, et quantum ad religionem pertinet, sapientissimi eam
 tenent. creantes regem, non tyraunum, sed virum aequitatis aman-
 tissimum et maxime aequalitatem respicientem, eligunt. Arabici re-

λεια ἐν τῇ πόλει τῇ παρὰ τὴν θάλασσαν, καλουμένη,
 μεγάλη τε καὶ πλουτὴρ προφέρουσα. ὁμορεῖ δὲ τῇ τε Αἰγύ-
 πτω καὶ Περσῶν χώρα καὶ Ἀσσυρίων. ἀπὸ γὰρ Κολχίδος
 D καὶ Φάρους χώρας ἐς τὴν θάλασσαν τὴν ἐς τὴν κοίλην Συ-
 ρίαν, ἐς τὴν Λαοδικεῖαν καλουμένην πόλιν, εἴη δ' ἂν ὁδὸς 5
 ἡμερῶν ἀνδρὶ εὐζώνῳ πεζῇ διαπορευομένῳ τὴν χώ-
 ραν, καὶ τὸ ἐντευθεὶν τῆς κάτω Ἀσίας ὥσει χερρόνησον γεγε-
 νῆσθαι, καὶ τὴν τε Ἀραβίαν ἐκτὸς γίνεσθαι τῆς Ἀσίας. ἔστι
 δὲ ἡ χώρα αὕτη ἐπιφορὸς, καὶ δένδρων τε καὶ φοινίκων πε-
 πληρωμένη, καὶ ἐν μέσῳ δυοῖν ποταμοῖν περιόρντος γενομένη 10
 καρπούς τε ἐκφέρει ὑπερφρεῖς τῷ μεγέθει καὶ πολλαπλασί-
 ούς, ὥστε εὐδαιμόνα ὑπὸ τῶν παλαιότερων κεκληθῆσθαι ἀν-
 δρῶν. διὰ ταῦτα ἐπὶ ταύτην τὴν Ἀραβίαν, ὅτι Καδδου-
 P. 64 σίοις ὑπ' αὐτοῦ πολεμονυμένοις συνεμάχει αἰτιασάμενος, ἐστρα-
 τεύετο. καὶ δις μὲν ἐμαχέσατο τῷ Ἀράβων στρατεύματι, 15
 καὶ οὐδ' ὡς ἡδυνήθη τρέψασθαι. μετὰ δὲ διαπρεσβευσά-
 μενος, ὥστε στρατιὰν δοῦναι καὶ φόρον ἀπάγειν τοῦ ἔτους,
 ὅσον ἂν σφίοισιν ἐπιτάττοι, σπονδὰς τε ἐποίησατο καὶ τὸ
 ἐπ' αὐτὸν Ἀράβων πρέσβεις, οἳ καὶ ἀφικόμενοι προῖσχοι
 τε τὴν χώραν τοῦ ἥρωος μὴ λεηλατεῖν, καὶ ἐδέοντο σφᾶς, 20
 αἵτε γένος τε ὄντας τοῦ νομοθέτου, καὶ πατέρας εἶναι τῶν ἐς
 τήνδε τοῦ ἥρωος τελούντων Θρησκείαν. νομιζέται δὲ τοῦτο
 τὸ γένος εὐσεβές τε καὶ ἅγιον, ὅτι τε προῆλθεν ἐκ τῆς χώ-

16. καὶ δὲ ὡς P

gni sedes est urbs iuxta mare sita, quam vocant, magna opibusque
 vigena. finitima est ea gens Aegyptio, et Persarum Assyriorumque re-
 gionem attingit. nam a Colchide et Pharus regione ad mare quod
 porrigitur in Coelesyriam, usque ad urbem Laodiceam dictam, fuerit
 iter diarium viro expedito, pedestri itinere regionem transeunti. hinc
 inferioris Asiae istam partem scimus in Chersonesi formam redigi,
 Arabiamque extra Asiam relinqui. est autem Arabia plurimis arbo-
 ribus palmisque consita, et in medio duorum fluminum sita, ab utro-
 que undique alluitur. fructus profert supra modum tum magnos tum
 multiplices. hinc veteres occasione sumentes eam Felicem appella-
 vere. hanc regionem armis infestis aggressus est Temires, incolis cri-
 mini dans operam strenue navatam Caddusiis, cum eos bello statuis-
 set domare. bis conflixit cum Arabum exercitu. cumque eos victos
 dare non posset, legatos mittens, militibus tributoque, quod quotan-
 nis penderent, imperatis, pacem cum eis fecit. ea tempestate, prius-
 quam in foedus coiretur, Arabum legati ad Temirem accessere, po-
 scentes ne regionem herois, qui et ipsi de genere legislatoris essent,
 vastare pergerent. huic orationi adiciebant, ut velint esse patres

ρας αὐτῶν Μεχμέτης ὁ νομοθέτης, καὶ σὺν τῷ Ὁμοῦρη τὴν Β νομοθεσίαν δεξαμένῳ ἐπὶ τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχὴν προσελήλυθει-
σαν, μεγάλα ἀποδειξάμενοι ἔργα.

Ὁ μέντοι νομοθέτης τούτων ὁ Μεχμέτης παῖς λέγεται
5 γενέσθαι Ἀλίω, ἀπὸ Ἀραβίας τῆς εὐδαίμονος. ἐκθρόνον
δὲ τὴν νομοθεσίαν αὐτοῦ ἀρχὴν μέντοι μῆδὲν βιάζεσθαι, ἀνα-
παίθοντά τε τοὺς Ἀραβας καὶ Σύρους μετὰ ταῦτα· μετὰ
δὲ ταῦτα προσλαβόμενον τοῦ Ἀλίω δυνάστην τε τῆς χώρας
καὶ ἐπιτηδεῖον αὐτῷ, ὡς μάλιστα ἐπιόντα, προσάγεσθαι αὐτῷ
10 ἐς τὴν νομοθεσίαν, ὅποι ἂν ἐπιῆ, τοὺς τὴν χώραν οἰκοῦντας.
ἀνίει τε τὴν νομοθεσίαν ἔσπε τὴν ἑσπερῶν καὶ τὴν τοῦ
Θείου βακχεῖαν μέντοι, συνεχῆ δὲ ὡς μάλιστα μελέτην. νο- C
μιζεται γὰρ αὐτῷ τετράκις τῆς ἡμέρας προσεῦχεσθαι τῷ
Θεῷ, ὑπ' οὐδενὸς κωλυόμενον εἰς τοῦτο, ὥστε μὴ προσεῦξα-
15 σθαι. τῇ δὲ τῆς Ἀφροδίτης ἡμέρᾳ κοινῇ τε ἅπαντας ἐς τοὺς
ναοὺς ἰόντας προσεῦχεσθαι νομιζεται, μῆδ' ὅτι οὐκ ἔστι μῆτε ἕγαλ-
μα μῆτε ἄλλο τι τῶν γεγραμμένων προσλαβόμενον σφίσι
ἐς τὴν προσευχὴν ἐν τοῖς ναοῖς. ἱερεῖς τε σφίσι καθιστῶν-
τες, ὥστε πρὸ τοῦ ναοῦ ἐς περιωπὴν τινα πύργον πεποιημέ- V. 51
20 νον ἀναβαίοντα προσεῦχεσθαι τῷ Θεῷ μεγάλη φωνῇ καὶ ἀεὶ
τὰς νομιζόμενας εὐχὰς ποιῆσθαι κκραγῶτα γεγωνότερον. ἐς
μὲν οὖν τὴν προσευχὴν αὐτοῦ γένος δὲ τοῦτο ἴσμεν ἐς τὰ D

eorum qui herois religionem sectentur. gens illa non profana, ve-
rum sacra sanctaque creditur, quia edidit Mechemtem legislatorem,
qui illis stipatus, ut qui eius suscepissent leges, progressus sit ad
Asiae imperium, cum Arabes ubique magna virtutis ostenderent
facinora.

Aiunt legislatorem Mechemtem fuisse filium Haliis, Arabiam fe-
licem incolentis. initio legislationis suae nihil vi egit, sed persua-
sione primam Arabes, deinde Syros cepit. postea in suam sententiam
traxit Haliem regionis administratorem, qui cum ipsi foret intima
familiaritate coniunctus, facile omnes terrae suae incolas Mechemtis
leges suscipere coegit. leges enim istae nihil aliud quam quietem
et numinis quendam furorem perpetuamque meditationem contine-
bant. nam inter caetera lex est ut quater diurno tempore deum
adorent; nec sinant, quaecunque tamen inciderint, ab ista lege se
avocari. veneris die omnes uno consensu frequentes in templa com-
meant, orationibus operam dantes. legem habent, quae edicit ut
nullam imaginem neque aliam picturam in templa admittant, preca-
tionem ad deum transmittentes. eligunt sacerdotes, de quorum grege
unus extra templum in turris pinnaculum ad id comparatum ascen-
dit magnaque voce deum adorat. preces solennes semper maiore
voce peragere solent. hoc modo Turci preces suas concelebrant; at-

μάλιστα ἐπιτεταμένον, μηδ' ὀτιοῦν ἀνίεναι προσδεχομένους· ἐς δὲ τὰ ἄλλα τὰ τε ἐς δίαίταν καὶ ἐς τὸν βίον αὐτοῖς οὔτε κεκολασμένον νομίζεται, ὥστε μὴ ἐς τὸ τοῦ βίου ἡδὺ πολιτεύεσθαι· οὕτω τὴν φύσιν μηδαμῆ βιάζεται. γυναῖκας μὲν γὰρ ἄγεσθαι, παλλακίδας μέντοι ἀπὸ ἀνδραπόδων, ὅσας ἂν 5 ἕκαστος οἶός τε εἶη τροφήν παρέχεσθαι ἐς τὸν βίον. γυναῖκας δὲ κουριδίας ἄγεσθαι ἐς τὰς πέντε, καὶ τοὺς τε ἀπὸ ἀνδραπόδων παῖδας νομίζεσθαι σφίσι οὐ νόθους. ἂν δὲ ἀπὸ παλλακίδων ἐλευθέρων γένωνται σφίσι παῖδες, νόθοι τε ἀν-
P. 65 τοῖς νομίζονται, καὶ οὐκ εἰς τὴν πατρῴαν οὐσίαν εἰσέρχον- 10
ται. ὠνοῦνται δὲ καὶ τὰς κουριδίας, ὅσον ἂν τις βούλοιοτο ἐκδοῦναι τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα. λαμπάδων δὲ προενηγεμέ-
νων σφίσι ἐς τοὺς γάμους ἄγονται τὰς γυναῖκας. ἂν δὲ ἀχθεσθεῖς τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ ἐπέιπῃ τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τριῶν
σπληνῶν ἀποσχέσθαι αὐτῆς, ἥδη ἡλλοτριῶται τῷ λόγῳ ἢ γυνῇ 15
τοῦ ἀνδρός. νομίζεται δὲ αἰσχιστον, ἣν ἂν τις ἀποπέμψῃται, αὐτῆς αὐτὴν ἀγαγέσθαι· ἂν δὲ μὴ ὑπὸ ἐτέρου μοιχευθῆ, οὐκ ἔξεστιν ἀγαγεῖν. οἷον δὲ χρῆσθαι ἀδέμιτον ἀπαγορεύει τῷ γένει τούτῳ, καὶ μὴ λουσάμενον μὴ ἐξέλναι αὐτῷ ἐς τὴν
B προσευχὴν ἵναί. δεκατεῖαν δὲ τινα ἐξελόμενος τῷ θεῷ τοῦ 20
ἔτους, ἐς νηστείαν αὐτοῦ προάγεται ἐς τριάκοντα καὶ ἐπέ-

11. ὅσον P

14. ἀχθεσθείη P

que tanta utuntur diligentia in iis perficiendis, ut interim nihil vel laboris vel alterius rei suscipiant, quo minus ipsae interrumpantur. quantum ad caetera, videlicet ad victus rationem et ad reliquum vitae modum attinet, constat eos nullis inhiberi poenis: adeo feruntur, quo minus voluptariam sectentur vitam, affectibus nunquam non obtemperantes. uxores enim ducunt, pellicesque ex mancipiorum grege numero tot diligunt quotquot quilibet alere potest: uxores autem virgines accipiunt nemine prohibente, donec quinque sibi copulaverint. liberos ex mulieribus captivis natos non spuriorum numero habent. sin autem ex pellicibus liberos ferant, eos spurios censent, nec paternae hereditatis participes fiunt. mercantur virgines, quando quis suam vult elocare filiam. faces ipsis praeferuntur, quando nuptiale festum celebrant. maritus si parum dextre erga uxorem fuerit affectus, edicit se a tribus splenibus ab ipsa avellendum. si ad istum modum uxor repudiata fuerit a viro, turpissimum esse creditur eam quam repudiaverit recipere. nec recipere eandem nisi ab alio adulterio inquinatam licet. vino uti nefas ducunt Turci. nec audet aliquis de isto genere, nisi lotus, frequentare orationes. etiam decimas quasdam quotannis seponunt deo. ieiunium Mechemetes imperavit isti hominum generi, quod durat triginta diebus aut etiam amplius. diebus istis omnibus nihil vel esculenti vel poculenti admittunt. ve-

κείνα ἡμέρας. τῆς μέντοι ἡμέρας ὅλης μηδ' ὄτιοῦν προσέ-
 σθαι μήτε τροφῆς μήτε πόσεως, ἐσπέρας δέ, ὅταν ἄστρα
 φαίνηται, σιτίζεσθαι· πάντων δὲ μάλιστα τὸν χρόνον τοῦτον
 μὴ ἐξεῖναι οἴνου πιέσθαι τὸ παράπαν. περιτέμνεσθαι δὲ τὸ
 5 αἰδοῖον χρῆναι παντάπασιν. Ἰησοῦν δὲ Θεοῦ τε ἀπόστολον
 γενέσθαι νομίζει, καὶ ἐξ ἀγγέλου τοῦ Γαβριὴλ καὶ ἐκ τῆς
 Μαρίας, παρθένου τε οὔσης καὶ μηδενὶ ἀνδρὶ συγγενομένης,
 γεννηῖσθαι Ἰησοῦν, ἥρωά τινα μείζω ἢ κατὰ ἄνθρωπον· καὶ
 ἐς τὴν τελευταίην τοῦδε τοῦ κόσμου, ἐπειδὴν ἐς κρίσιν τῶν
 10 σφίσι βεβιωμένων καθιστῶνται οἱ ἄνθρωποι, τὸν γε Ἰησοῦν C
 φασὶν ἄγεσθαι διαιτητὴν τοῦ κόσμου. σοὺς δὲ μὴ ἄπεσθαι
 θέμις εἶναι, καὶ τὰ γε ζῶα πάντα ἐσθίουσιν, ἃν μέντοι ἐπὶ
 σφαγῆν γέρονται. Θεὸν μὲν οὖν ἓνα ἐφιστοιῶσι τῷδε τῷ παντί,
 ὑπερήταις δὲ χρώμενον τοῖς πυρίνοις, ἧ φασί, νόοις. πεπομ-
 15 φέναι δὲ Μεχμέτη ἐς τὰ ἑλληπῆ τοῖς πρότερον ἐπιπεμφθεῖσιν
 ὑπὸ Θεοῦ ἐς τὴν οἰκουμένην νομοθέταις. κάθαραι δὲ ἡγοῦν-
 ται τὴν τε περιτομὴν σφίσι πάντων δὴ μάλιστα, ἐν ἧ καὶ
 γάμους ποιοῦνται. ταφάς δὲ αὐτοῖς παρὰ τὰς ὁδοὺς νομίζε-
 ται γίνεσθαι, καὶ μηδὲν ἄλλο ἐξεῖναι θάπτειν. θάπτουσι δὲ
 20 λούσαντες καὶ ξυρῶ ἅμα τὸ σῶμα. νομίζεται δ' ἔτι καὶ τό- D
 δε, ὅς ἂν μὴ κείθῃται τῷ νόμῳ, τελευταῖαν τῷ σιδήρῳ. Ἀρ-
 μενίους δὲ μόνους τῶν ἄλλων ἐθνῶν διαφορομένων σφίσιν
 ἐς τὴν θρησκείαν οὐκ ἀνδραποδίζεσθαι, ὡς Ἀρμενίων τιγί

spere deum, ubi iam coruscarint astra; ad cibum capiendum con-
 gregantur. nulli autem licet, isto praesertim tempore, vinum gustare
 prorsus. mentulam totam circumcidere solent. confitentur Turci Ie-
 sum dei esse apostolum. deum etenim ex angelo Gabriele et Maria
 virgine, quae nullum cognoverat virum, Iesum genuisse, hec quae-
 dam homine maiorem sive augustiorem. in novissimo die, quando
 universale iudicium peragetur, aiunt Iesum mundi iudicem sive ar-
 bitrum fore. suam attingere Turci haud fas arbitrantur. reliqua ani-
 malia edunt, si mactata fuerint. deum universi esse moderatorem
 haud ambigunt, dicentes eum uti ministris mentibus, ut vocant, igni-
 tis. existimant autem Mechemetem venisse missum a deo, ut ea re-
 plerentur in quibus defectum patiebantur prisca a deo prodeuntes
 legislatores. circumcisionem iudicant esse purgationem omnium prae-
 cipuam: proinde circumcisionis tempore nuptias contrahunt. solet
 istud hominum genus sepulcra iuxta vias collocare, nec in ullo alio
 loco sepelire licet. sepulturae autem mandant cadavera lota et omni
 a parte rasa. est et alia lex, quae iubet parere legislatori: non ob-
 temperantem gladio ultore ferit. ex Armeniis solis, quamvis ab ipsis
 in religionis negotio dissentiant, mancipia non rapiunt, quia Arme-

προειρηκότι τὸ [γὰρ] κλέος αὐτοῦ ἐς τὴν οἰκουμένην δούμενον. διὰ τοῦτο μὴ ἐπιτρέπειν ἀνδραποδίζεσθαι Ἀρμενίους.

Ταῦτα μέντοι ἐς τὴν νομοθεσίαν ἀποδεδειγμένους αὐτῷ
 V. 52 ὡς πλεῖστον τῆς οἰκουμένης κατέχειν μέρος, καὶ ἐπὶ μέγα
 ἔλθειν ἔσσι τὴν Ἀσίαν καὶ ἐς τὴν Λιβύην καὶ ἐς μοῖραν 5
 τῆς Εὐρώπης οὐκ ὀλίγην, τὴν ἐς Σκύθας τε καὶ τοὺς νῦν
 P. 66 Τούρκους, καὶ ἐς τὴν Ἰβηρίαν τοὺς γε Λίβυας. λέγεται δὲ
 τελευτῆσαι ἐπὶ παιδὶ Ἀλὴ βασιλεύοντι Ἀραβίας· ἐκεῖνόν τε
 γὰρ ὡς νομοθέτην προσέμενόν τε, καὶ πειθόμενοι αὐτῷ, ἐφ'
 ὃ τί γε ἂν ἐξηγοίτο, ἐπέτρεψάν τε αὐτῷ τὰ πράγματα καὶ 10
 σφᾶς αὐτοὺς χρῆσθαι ὅπως ἂν βούλοιο. μετὰ δὲ ταῦτα
 στρατόν τε συναγαίρας ὡς πλεῖστον, ἐπήει τῆς τε Αἰγύπτου
 καὶ τῆς ἄλλης Ἀραβίας ἔστιν ἃ καταστρεψόμενος, καὶ τὴν
 ψάμμον διαβῦς τῆς Ἀραβίας τὰ τῆδε αὐτοῦ ἔθνη ὑπηγά-
 γετο. βασιλεύσας ἔτη ἐτελεύτησε δὲ ἐν χωρίῳ τινὶ 15
 Μεκῆ, οὕτως αὖ καλουμένῳ. καὶ ὃ τε στρατὸς καὶ οἱ τὴν χῶ-
 Bραν οἰκοῦντες ἔθαψαν αὐτὸν μεγαλοκρηπῶς καὶ ἐπένησαν
 μεγάλως. καὶ τελετὰς αὐτῷ ποιοῦνται οἱ Ἀραβες ἀνά πᾶν
 ἔτος ὡς ἤρωί τε καὶ ὑπὸ Θεοῦ τάχα ἐς τὴν νομοθεσίαν σφί-
 σιν ἀνδρὶ εὐαγεῖ ἀποδεδειγμένῳ. τὰ τε ἐς τὴν νομοθεσίαν 20
 ἐπιεικῆ τε καὶ οὐ τυράννῳ γενομένῳ οὕτως γεγενῆσθαι.

Ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησεν, Ὀμούρης ὁ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ

nus quidam vaticinatus est gloriam Mechemetis per universum orbem propagandam. estque haec unica causa, viri honori id tribuentes, quod nulla ab Armenis mancipia abducant.

Haec quidem ubi Mechemetes legibus sanxisset, plurimam orbis partem occupavit. in Asia Libya et Europae regione non modica, quae se extendit ad Scythas et ad eos qui hodie sunt Turcos, usque ad Iberiam non parva Mechemetis extitit auctoritas. mortuus esse traditur filio suo Aliae Arabiam regente. hunc enim legislatorem ubi promptis animis assumpsisset, ei obedierunt in omnibus, quocumque tandem ipsos eduxisset. etiam rerum suarum summam isti commiserunt, ut ipsis pro suo arbitrio uteretur. hinc copias contraxit plurimas, quas contra Aegyptum duxit, et reliquae Arabiae quaedam subegit. transiens autem loca arenosa Arabiae, gentes ibi morantes suo imperio adiunxit. cum regnasset annis * * defunctus est in loco quodam cui nomen est Mecha. milites regionisque incolae magnifice exequias duxerunt et graviter eum luxere. quotannis in eius honorem sacra faciunt Arabes. herosa etenim quendam eum esse putant, eundemque ut virum sanctum a deo ordinatum, ut ipsis leges ferret, quem in dandis legibus non tyrannum, at virum quendam aequitatis vel in primis amantem iudicarunt.

Mortuo Mechemete, Homures discipulorum spectatissimus a filio

δοκιμώτατος, ὑπὸ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν παραδεξάμε-
 νος, καὶ τὸν στρατὸν ἅμα ἀγόμενος, πρῶτον μὲν ἐπὶ Συρίαν
 ἐλαύνων τὴν τε χώραν ὑπηγάγετο, τὰ μὲν πολεμῶν τὰ δὲ
 ἀναπειθῶν τε, σπενδόμενος ἐπὶ ῥήτοξ. μετὰ δὲ ταῦτα Κί-
 5 λικὰς τε ἐχειρώσατο καὶ Φρύγας καὶ Μήδους τε καὶ Ἴωνας, C
 πρὸς δὲ καὶ τὰ ἄνω τῆς Ἀσίας ἐπιὼν κατεστρέφετο, τὴν τε
 νομοθεσίαν ἐπιβεβαιούμενος τοῖς ἀνὰ τὴν Ἀσίαν ἔθνεσι τῶν
 βαρβάρων, καὶ τῶν ξυμμαθητῶν αὐτοῦ ἕς τινας ἄλλους ἄλλη
 διαπέμπων, πείθειν τε πειρώμενος. καὶ τάφον τῷ Μεχμέτῃ
 10 πολυτελεῖ κατασκευασάμενος αὐτοῦ ὑπερέβητο. τελετὰς τε
 ἐπετέλει αὐτῷ μεγάλας τε ἀνὰ πᾶν ἔτος, καὶ τοὺς ἄλλους
 ἔπειθεν αὐτῷ τε προσεύχεσθαι καὶ ἐς τὸν τάφον αὐτοῦ φοι-
 τῶντας δικαίους γίνεσθαι. καὶ νῦν ἀπὸ τε τῆς Ἀσίας καὶ
 τῆς Λιβύης καὶ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης δὴ οὐκ ὀλίγοι ἰόντες ἐς
 15 τὸ μνημα τοῦ Μεχμέτεω μέγα τε σφίσι οἴονται ἐς εὐδαι- D
 μονίαν αὐτοῖς φέρειν τὸ τοιοῦτον. πορεύονται δ' οἱ μὲν, οἱ
 δὲ ἀργυρίου τελοῦσι τοῖς ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν βουλομένοις ἰέ-
 ναι. ἔστι δ' ἡ ὁδὸς χαλεπωτάτη ἵνα δια τὴν ψάμμον, ἐπὶ
 καμήλων δὲ τὴν τροφὴν φερουσῶν καὶ τὸ ὕδωρ· ἀφθόνῳ
 20 γὰρ οὐκ ἔχουσι χρῆσθαι αὐτῷ τὸ παράπαν. καὶ οὕτω δὴ
 τὰ ἐπιτήδεια συσκευασάμενοι σφίσι ἀναβαίνοσι τε ἐπὶ τὰς
 καμήλους, σημείοις διαχρώμενοι ἐς τὴν κορείαν ταῖς τοῦ μα-

2. ἐλόμενος T 3. τὰ δὲ] τὰ τε P 18. ἰεσθαι RT'

eius regni moderamen accepit, assumptoque exercitu contra Syriam profectus est, regionemque plurimam partim vi partim persuasione foederibusque in dicionem acquisivit. hinc in dicionem venere Cilices Phryges Medi et Iones. ad haec suo imperio admovit quasdam superioris Asiae regiones. in religione sua gentes Asiae barbaras confirmavit, et quosdam discipulorum suorum in alias regiones dimisit, cupiens easdem in suam religionem recipere suadela. sepulcrum quoque pretiosum in honorem Mechemtis adornans ibi manebat. sacra quoque magna quotannis in honorem Mechemtis fieri procuravit. persuasit aliis plurimis ut Mechemtem adorarent. eos quoque iustos fieri asseverabat qui ipsius sepulcrum inviserent. etiam hodie non pauci ab Asia et Libya Europaque Mechemtis sepulcrum adeunt, putantes se hinc maximum colligere religionem et probiores fieri. quidam ex ipsis istam peregrinationem ingrediuntur: quidam argentum numerant iis qui pro ipsis peregrinationem suscipiunt. via autem quae ad sepulcrum ducit, est asperrima et difficillima. eundem enim est per arenam, non citra camelorum alimenta portantium opem. nec aqua, qua utantur, ad manum prompta est sufficiens omnino. in hunc igitur modum necessaria praeparantes camelos conscendunt,

γνήτου ἀποδείξουσιν, ἣ δὴ ἀπὸ τῆς ἄρκτου ἐπιλεγόμενοι ὅποι
 τῆς οἰκουμένης ἴσθαι δεῖ αὐτούς. τούτῳ τεκμαιρόμενοι τὴν
 P. 67 ὁδὸν διαπορεύονται. ἐπειδὴν δὲ ἀφίκονται ἐς χώρας αὐθις
 τινὰς ἐν οἷς ἔνστιν ὕδωρ, ὑδρευσάμενοι αὐτὸν ἐντεῦθεν ἀπιού-
 σι, καὶ ἀφικνοῦνται ἡμέραις τεσσαράκοντα τὴν ψάμμον δια- 5
 βάντες ἐς τὸ σῆμα τοῦ Μεχμέτεω. λέγεται δὲ τὸ σῆμα τοῦτο
 ὑπὸ λίθων πολυτελεστάτων κατασκευασθῆναι, καὶ ἐν μέσῳ
 τοῦ ναοῦ τὸ σῆμα μετεωριζόμενον ἀπαιωρεῖσθαι. ὕπερ ἀπί-
 θανόν μοι δοκεῖ. διέχει δὲ ἀπὸ τοῦ χώρου τούτου, ἐν ᾧ τὸ
 V. 53 σῆμα αὐτοῦ, ἐπὶ τοὺς ὥσει σταδίους ἐνεήκοντα, καὶ ἐξιών- 10
 τες ἐντεῦθεν ἔνται ἐπὶ τὸν χώρον τοῦτον. τοὺς τε νόμους
 αὐτοῦ καὶ τὰ Ἄλκωρὰ ἐκτέθειται, τῇ τε ἀθανασία τιθέμενοι
 Βτῆς ψυχῆς. ἀγνωμοσύνης οὐδὲν τι πᾶν οἰόνται μετεῖναι
 τῷ θεῷ.

Ταῦτα μὲν οὖν τὴν τοῦ Μεχμέτεω νομοθεσίαν ἐς το- 15
 σοῦτον ἀναγεγράφω ἡμῖν. Τεμῆρης δ' ὡς τὴν χώραν ταύ-
 την ληισάμενος, καὶ πόλεις ἐλὼν ἐνίας, ὑπεκομίζετο ἐπὶ Σε-
 μαρχάνδης. Σκύθας δὲ ὠρμημένους ἐπνυθάνετο ἀπὸ Ταναΐ-
 δος τὴν τε χώραν αὐτοῦ ἐπιδραμεῖν καὶ ληίσασθαι οὐκ ὀλί-
 γα· χαλεπῶς δὲ ἔφερον. ἐντεῦθεν δὲ αὐτίκα ἴστο ὁμόσε ἐπὶ 20
 τοὺς Χαταΐδας. λέγονται δὲ οὗτοι εἶναι Μασαγῆται τὸ πα-
 λκιόν, καὶ διαβάντες τὸν Ἀράξην τῆς ἐπὶ ταύτῃ τοῦ ποταμοῦ

8. ὕπερ — δοκεῖ om RT 13. τῇ ψυχῇ P 15. οὖν ἐς τὴν ?

utentes signis quae viam commonstrent, magnetis demonstrationibus colligentes igitur ab septentrionali plaga, qua orbis parte eundum sit, eo viam coniectantes pergunt. ubi autem accesserint loca in quibus aquarum fuerint scaturigines, aquantes inde abeunt; transitaque arena intra quadraginta dies ad Mechemtis corpus perveniunt. sepulcrum eius compertum habeo extractum esse ex lapidibus pretiosissimis, et sublime pendere in medio templo. intervallum autem eius loci ubi sepulcrum conspicitur, usque ad hunc locum stadia continet circiter nonaginta. inde egressi ad eum locum contendunt, ibi siquidem leges et Alcorae explicantur. animae quoque immortalitatem astruunt. nec uumini ignorantiam adscribunt.

Haec quidem hactenus, quantum ad Mechemtis religionem attinet annotavimus. Temires autem cum regionem populationibus afflisset urbesque aliquot occupasset, Semarchandam se contulit. Scythas acceperat profectos a Tanai in regionem suam impetum fecisse, praedasque egisse non modicas; quam quidem rem gravissime tulit. hinc recta iter instituit contra Chataidas, iis pestem minitans. hi antiquitus Massagetae extitisse creduntur, et traiecto Araxe regionis partem flumini adiacentem non modicam occuparunt; in qua et se-

χώρας ἐπὶ πολὺ διεξελθεῖν, καὶ ὑφ' αὐτοῖς ποιησαμένους
 ἐνοικῆσαι. τούτους παρεσκευάζετο ὡς ἐλαῶν, καὶ στρατεύματα
 ποιησάμενος ἐς ὀγδοήκοντα μυριάδας ἐστρατεύετο ἐπ' αὐ- C
 τοὺς. καὶ συμβαλὼν μάχῃ τε ἐκράτησε τοὺς Χαταΐδας,
 5 καὶ ἐπὶ τὴν ἀγορὰν αὐτῶν τούτων καὶ ἐπὶ τὰ βασιλεία ἐλαύ-
 νων ὁμολογίᾳ τε παρεστήσατο, καὶ μισθωσάμενος παμπόλλους
 αὐτῶν, τοὺς γε κρατίστους τὰ ἐς πόλεμον γενομένους, ᾤχετο
 ἄγων. ὁμήρους δὲ λαβὼν καὶ τῶν ἀρίστων τοὺς παῖδας,
 καὶ φόρον ταξάμενος τούτοις ἀπάγειν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀπή-
 10 λαυνε. τὰ δὲ Χαταΐα πόλις ἐστὶ πρὸς ἑὸ τῆς Ἑρκανίας με-
 γάλῃ τε καὶ εὐδαιμῶν, πλήθει τε ἀνθρώπων καὶ ὄλβῳ καὶ
 τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ προσφέρουσα τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεων
 πλὴν Σεμαρχάνδης καὶ Μέμφιος, εὐνομουμένη δὲ τὸ παλαιὸν
 ὑπὸ Μασαγετῶν. τῶν μέντοι Περσῶν τοὺς πλείστους μισθω- D
 15 σάμενος τούτους, οἷα τῶν τε Σκυθῶν ἐμπείρους ὡς τὰ πολλὰ
 γενομένους καὶ τὰ ἐς τὴν διαίταν οὐκέτι ἄβρους ὄντας, ἐν νῆ
 ἔχων ἐπὶ Σκύθας στρατεύεσθαι, ἐπὶ τὴν ἀγορὰν αὐτῶν τὴν
 Οὐρδὰν καλουμένην, καὶ πυνθανόμενος ὡς εἶη τε τὸ γένος
 τοῦτο παλαιωτάτον τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐθνῶν, καὶ
 20 οὐδένα ἔτι πρὸ αὐτοῦ βασιλέων χειρώσασθαι τοῦτο τὸ γένος,
 κακὰ δὲ ὡς πλείστα ἐργασάμενον ποιῆσαι τὴν τε Ἀσίαν καὶ
 Ἑυρώπην, ἐπιδρομῇ τὰ πλείω ταμιευόμενον τῇ χώρᾳ. ταῦτα

des suas fixerunt. hos domare parabat Temires. proinde comparato
 exercitu, qui complectebatur octoginta myriades hominum, bello eos
 aggrediebatur. collatis tandem signis, praelio vicit Chataides. de-
 hinc arma contra Agoram regni que eorum sedem ferens, pactionibus
 eam in deditiōnem accepit. conductis quoque inde mercede plurimis
 et optimis militibus victor discedebat. etiam obsidibus acceptis, im-
 peratoque tributo annuo, domum reversus est. Chataia urbs est Hyr-
 caniae, versus Orientem, magna et opulenta: multitudine hominum
 et divitiarum copia reliqua que felicitate superat reliquas, praeter Se-
 marchandam et Memphim, Asiae urbes. optimis legibus eam funda-
 vere iam olim Massagetarum. mercede itaque sibi paravit Temires Per-
 sarum plurimos, ut qui essent gnari rerum Scytharum, quia plerum-
 que eam his conversarentur nec amplius forent in victis ratione de-
 licatuli. his munitis animo agitabat vim belli vertere omnem in
 Agoram eorum, quam Urdam nominant. audiens autem eam gentem
 omnium quas orbis habet esse antiquissimam, nec ullum qui prae-
 cesserant regum domare eam quivisse, quamvis magna damna dedis-
 sent Europae Asiae que suis incursionibus, et hinc plurimas corrasis-
 sent opes, eo magis ad eam expeditionem accendebatur. praeterea
 animo versans etiam Darium Hystaspis filium regem electum, et arma

δὲ ἐπὶ νοῦν τιθέμενον, καὶ ὡς Δαρειῷ τῇ Ὑστάσπεω βασιλεῖ
 P. 68 γενομένῳ Περσῶν καὶ ἐπιστρατεύσαντι αὐτοὺς οὐδὲν τι προ-
 χώρησεν, ὥρμητο αὐτὸς ἐπὶ τοῦτο τὸ κλέος ἵεσθαι. ὥστε δὲ
 αὐτῷ ἔχεσθαι τε τοῦ ἔργου ἐγγυτέρω τούτων γενομένου, ἐς
 τὴν χώραν Χερῖην πόλιν κατοικήσας, ἀπὸ τε τῆς Σεμαρχάν- 5
 δης καὶ στρατιωτῶν καὶ τῶν ἀρίστων αὐτῷ στελλομένων ἐς
 τὴν ἀποικίαν, ἦκισθε πόλιν Χερῖην οὕτω καλουμένην, μεγάλην
 τε καὶ εὐδαίμονα ἄτε τοῦ βασιλέως ἐν αὐτῇ διατρίβοντος καὶ
 τῶν ἀρίστων αὐτοῦ, τῶν τε τῆς Ἀσίας στρατῶν ἐς αὐτὴν
 συνιόντων. μεγάλη τε ἐν βραχεῖ ἐγένετο ἡ Χερῖη, καὶ εὐνο- 10
 μήθῃ μέντοι καὶ ὕστερον, οὐχ ἥκιστα δὲ βασιλέως Τεμήρηω
 B περιόντος. ὅποι μὲν οὖν τῆς Ἀσίας ἦκιστα ἢ πόλεις αὐτῆ,
 καὶ εἴτε ἐν τῇ Ἀσσυρίᾳ χώρα εἴτε καὶ ἐν τῇ Μήδων, οὐκ
 ἔχω τεκμήρασθαι. λέγουσι μὲν τινες Νῆιν τὴν Χερῖην γε-
 νέσθαι τὸ παλαιὸν καὶ ἐς τὴν Ἀσσυρίων χώραν τετάχθαι, 15
 τεκμαιρόμενοι τοῦτο ἀπὸ τῆς Παγδατίνης Βαβυλῶνος. οἰκί-
 σασ δὲ Χερῖην πόλιν, καὶ τὰ βασιλεία ἐν αὐτῇ ποιησάμενος,
 ἐπενοίει ἐπὶ Αἴγυπτόν τε καὶ ἐπὶ Σκύθας στρατεύεσθαι καὶ
 τὴν τούτων ἀγορὰν Οὐρδὰν καλουμένην, καὶ στρατὸν μέγαν
 V. 54 συναγείρας καὶ τοὺς Χαταΐδας συμπαραλαβὼν ἤλαυνεν εὐθὺ 20
 Τανάϊδος. ἐνταῦθα πυθόμενοι Σκύθαι Τεμήρη βασιλέα ἐπὶ
 C σφᾶς ἐπιόντα μεγάλην παρασκευῆ, τὴν τε εἰσοδὸν ἔπεμπον
 στρατεύματα προκαταληψομένους τῶν ὁρέων, ἧ ἔμελλε Τεμήρης

12. περιόντος P

isti genti inferentem, nihil effecisse, ipse sibi hoc decus eximium
 petere statuit. ut istam vero rem ad optatum duceret finem, opti-
 mum esse ratus ut quam proxime ad ipsos accederet, in Cheriam ur-
 bem coloniam ducere decrevit, transferens eo milites aliosque homi-
 nes plurimos ex Semarchanda. huc, ut regis sententiam intellexere,
 convenerunt et alii plurimi proceres regni. cum autem ipse in ea-
 dem urbe versaretur, optimates Asiaeque milites optimi ad ipsum
 quotidie confluebant. hinc urbs illa brevi incredibiliter aucta est.
 etiam bonis et saluberrimis legibus gubernabatur, superstite adhuc
 Temire. in qua autem Asiae parte urbs ea sita sit, in Syriorum an
 in Medorum regione, assequi nequeo. sunt qui tradant Ninum anti-
 quitus Chariam extitisse et in Assyriorum regione locatam esse, con-
 iecturam facientes a Pagdatina Babylone. Temires ut urbem Che-
 riam habitatoribus replevit, et in ea regni sui sedem paravit, in ani-
 mum induxit bellum inferre Aegypto Scythis et horum Agorae, quam
 Urdam nuncupant. conscripto igitur exercitu maximo, et assumptis
 Chataidis, recta ad Tanaim contendit. Scythae ut acceperunt Temi-
 rem cum copiis accedere, ut montium angustias, qua Temires exerci-

σὺν τῷ στρατῷ αὐτοῦ διέναι. Σκίθαι μὲν οὗτοι τὸ πάλαι
 εἰς μοίρας τινας διηρημένοι ἐνέμοντο τὴν χώραν ἀπὸ Ἰστροῦ
 ἕως ἐπὶ τοὺς ὑπὸ τὸν Καύκασον. νῦν δὲ γένος μὲν τι τού-
 5 των εἰς τὴν Ἀσίαν γενόμενον, τὰ πρὸς ἕω αὐτοῦ τε ἐνοικη-
 5σαν τὴν ἐπὶ ταύτῃ τῆς Ἀσίας χώραν, καὶ ἐπὶ πολλὰ τετραμ-
 μένον, Σαχαραῖοι ἐκλήθησαν, ὑπὲρ τὴν τῶν Περσῶν χώραν
 εἰς τοὺς Σάκκας τε καὶ Καδδαίους· ἀφ' ὧν δὴ καὶ Τεμήρην
 αὐτὸν οἴονται γεγονέναι τινές. ἔστι δὲ τοῦτο γένος ἄλκιμόν
 τε τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ πολεμικώτατον, καὶ σὺν τούτοις
 10 λέγεται Τεμήρης τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ παραλαβεῖν, D
 πλὴν Ἰνδῶν. οἱ δὲ λοιποὶ Σκίθαι κατὰ ταῦτο φρονοῦσι τε
 καὶ ὑφ' ἐνὶ ἄρχοντα βασιλεῖ, κατὰ Οὐρδᾶν τὴν καλουμένην
 ἀγορᾶν τὰ βασιλεία ποιούμενοι, ἀποδεικνύμενοι σφίσι βασι-
 λέα γένους τε ὄντα τοῦ βασιλείου τὸ παλαιότατον. καὶ ἔστι
 15 δὴ καὶ ἄλλαχού τῆς Εὐρώπης εἰς τὸν Βόσπορον μοῖρα τούτων
 οὐκ ὀλίγη, ἀνὰ τὴν χώραν ταύτην διεσκεδασμένον, ὑπὸ βα-
 σιλεῖ ταττούμενον, οἴκου τῶν βασιλέων, ὄνομα δὲ τούτῳ Ἀτζι-
 κερῆς. οὗτοι μὲν οὖν ὡς ἐπετράποντο σφᾶς τούτῳ τῷ βα-
 σιλεῖ, εἰς τὴνδε ἀφικόμενοι τὴν χώραν, ἐπελάσαντες εἰς τὸν
 20 Ἰστρον, καὶ δὴ καὶ τὸν Ἰστρον διαβάντες, μοῖρά τις οὐκ ὀλίγη p. 69
 τῆς Θράκης λεηλατοῦντες ἐπέδραμον, καὶ ἀνεχώρουν ἀπὸ
 Σαρματίας ἐπὶ τὸν Τάναϊν ἰόντες. καὶ πολλὰ μὲν τοῦ γένους

3. τοι P

7. δὲ P

12. ἄρχονται II, ἄρχοντι P

tum traducere cogitabat, praeoccuparent, miserunt et ipsi exercitum
 hosti obviam. Scythae quidem, iam olim in tribus quasdam discreti,
 tenebant regionem ab Istro excurrentem usque ad Caucasi accolae.
 nunc autem genus quoddam illorum hominum in Asiam advenit, et
 ibi ea loca quae Orientem spectant inhabitavit, et hinc ad reliquam
 Asiae penetravit regionem. istud hominum genus Sachataeos vocant.
 supra Persarum regionem usque ad Saccas et Caddaeos domicilia ha-
 bent. quidam ex his originem ducere Temirem asserunt. gens ista
 fortitudine et bellicarum rerum gloria vincit reliquas omnes Asiae
 gentes. his auxiliariis Scythis Temires, ut quidam docent, ad
 Asiae imperium evasit, devictis omnibus praeterquam Indis. reliqui
 Scythae a praedictis nihil differunt, regem unum habent. regni se-
 dem Urdam constituere, creaveruntque regem qui ex vetustissima de-
 scenderet prosapia. extat et alia pars eorum non exigua per Euro-
 pam usque ad Bosphorum Thracium habitans, per eam regionem di-
 spersa; quibus et ipsis rex est qui ex antiquissima regum gente pro-
 cessit. Atziceris ei nomen est. hi itaque ut se commiserunt regi,
 in hanc venerunt regionem, progressi usque ad Istrum. hinc manus
 quaedam horum non modica Istrum transvecta Thraciam vastavit,

τούτου αὐτοῦ παρὰ τὸν Ἴστρον ἐνέμειναν. ἂν τὸ πλεόν ἐπὶ Παιαζήτεω διαβὰν τὸν Ἴστρον ἐνέμειναν. ᾧκίοθη χωρὶς ἑκα-
στον μέρος τοῦ γένους τούτου γενόμενον. τὸ δὲ ὑπολειφθὲν
μέρος αὐτοῦ πέραν τοῦ Ἴστρον Καζιμήρω τῷ βασιλεῖ Λι-
τουάνων τὴν δίαίταν ἔχουσι, τὴν γῆν νεμόμενοι ἐς ἔτι καὶ 5
νῦν, ἔς τε τὸν πρὸς τοὺς περιόικους αὐτῷ πόλεμον συμβαλ-
λόμενοι τὰ κράτιστα· ὅποι γὰρ ἂν τὸ γένος τοῦτο τυγχάνω-
σιν ὄντες, δοκοῦσί τε τὰ ἐς πόλεμον καὶ εἰσὶ κράτιστοι. οἱ
δὲ περὶ τὸν Βόσπορον καὶ τὴν Ταυρικὴν νῆσον καλουμένην,
B διείργουσαν λίμνην τε τὴν Μυιωτίδα καὶ τὸν γε Εὐξείνον 10
πόντον, ὑπὸ τῷ βασιλεῖ Ἀτζικερῆ τὰ τε ἔθνη τὰ ἐς γῆν
ληγόμενοι κατεστρέψαντο ἐς φόρον ἀπαγωγῆν, τοὺς τε Γότ-
θους καλουμένους καὶ Ἰανύους τοὺς τὴν τοῦ Καφᾶ πόλιν
ἐνοικοῦντας. καὶ Σαρματίας μέρος τι ἀπάγει τούτῳ τῷ βα-
σιλεῖ φόρον. Σαρμάται μὲν οὖν οἱ πρὸς Εὐξείνον πόντον 15
καὶ οἱ πρὸς ὠκεανὸν τῷ μεγάλῳ Σκυθῶν βασιλεῖ τῶν ἐν τῇ
ἀγορᾷ φόρον ἀπάγουσιν, ἐξ ὅτου τὴν Σαρματίαν ἐπιδραμόν-
τες τὰ μὲν ἠδραποδίσαντο, τὰ δὲ ληισάμενοι κατέσχορον ἐπὶ
συχρὸν τινα χρόνον, καὶ ταύτῃ τὸ ἀπὸ τοῦδε φόρον τε ἐτά-
ξαντο τῷ βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ, καὶ ἔτους ἑκάστου ἀπάγουσι. 20

C Σαρματία μὲν οὖν διήκει ἀπὸ Σκυθῶν τῶν νομάδων ἐπὶ

4. post Ἴστρον H ὑπὸ

12. ἐπαγωγῆν P

plurimas incursiones faciendo. relicta Sarmatia Tanaim versus iter ingressi sunt, et pleraque gentis huius pars in regione Istro adiacente mansit. eorum quoque non pauci transvecti Istrum sub rege Paiazite aetatem egerunt. Scytharum genera singula habitant separata ab reliquis. pars quaedam eius gentis relicta cis Istrum sub Cazimiro Lituorum rege degit. eandem regionem etiamnum tenent, strenue operam navantes suo regi in bellis quae cum finitimis gerit. genus enim istud hominum quocumque accesserit, primas in rebus bellicis tenet fortitudinisque gloria emicat. qui ante Bosporum et Tauricam insulam, quae dirimit Maeotim paludem et Euxinum pontum, accolunt, imperio Atziceris reguntur. subegerunt Gothos et Ianuenses urbem Capham inhabitantes, ut cogerentur tributum pendere. etiam Sarmatiae quaedam pars huic regi tributaria est. Sarmatae qui incolunt regionem versus Euxinum pontum et Oceanum, magno Scytharum regi, qui in Agora regni sedem habet, tributum pendunt, iam iude ex illo tempore quo in Sarmatiam popula- bundi cursitantes partim hominum partimque aliarum rerum praedas egerunt; eamque diu obtinuere, imposito tributo, quod singulis annis magno Scytharum regi tribuerent.

Sarmatia a Scythis pastoribus usque ad Dacos et Lituanos se

Δάκας τε καὶ Λιτουάνους, γένος τῶν Ἰλλυριῶν φωνῇ τὰ πολλὰ διαχρώμενον. καὶ διαίτη τε καὶ ἤθει τοῦ Ἰησοῦ νόμοις ἔποικοι, ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας μᾶλλον τετραμμένοι οὐ πᾶν συμφέρονται τῷ Ῥωμαίων ἀρχιερεῖ, Ἑλληνικῷ δὲ ἀρχιερεῖ χρωσται, καὶ τούτῳ πείθονται τὰ ἐς Θρησκείαν τε καὶ διαίταν σφίσι. καὶ ἤθει τοῖς αὐτοῖς Ἑλλήνων διαχρώμενοι, σκευῇ τῇ Σκυθῶν παραπλησίᾳ προσχρῶνται. τὰ μέντοι πρὸς Εὐξείνιον πόντον Σαρματῶν γένη, ἀπὸ Λευκοπολίχνης καλουμένης, ἡγεμονίαι τε διαλαγχάνουσι τὰ πολλὰ, τὸ τε Μοσχόβιόν V. 55
10 τε καὶ Κίεβος καὶ τὸ Φάρι καὶ Χωρόβιον, πόλεις ὑπὸ τυράννοισ ἐθδυνόμεναι, ἐς τὴν μέλαιναν οὕτω ὑπὸ σφῶν αὐτῶν D καλουμένην Σαρματίαν τελοῦσι. τὰ δὲ πρὸς ὠκεανὸν ὑπὸ τὴν ἄρκτον οἰκημένα γένη λευκὴν Σαρματίαν καλοῦσι. πρὸς μέντοι ὠκεανὸν πόλις Οὐγκράτης καλουμένη, ἐς ἀριστοκρα-
15 τίαν τετραμμένη, ὄλβον τε παρέχεται καὶ αὐτὴν εὐδαιμονία ὑπερφέρουσαν τῶν ἄλλων τῆς Σαρματίας πόλεων, τῆς τε λευκῆς καὶ μελαίνης οὕτωςι καλουμένης. καὶ διήκει ἐπ' ὠκεανὸν αὕτη ἡ χώρα, Ἰνφλάστη καλουμένη. ἔνθα δὲ ὀρμίζονται καὶ αἱ ἀπὸ Δακίας νῆες καὶ Γερμανίας, φορτία φέρουσαι
20 Βρετανικά τε ἅμα καὶ Κελτικά ἐς τήνδε τὴν χώραν. ἀπὸ μὲν οὖν Τανάϊδος ἐς ὠκεανὸν τὸν Βρετανικὸν καὶ ἐπὶ τὴν P. 70 Κελτῶν χώραν εἶη ἅν ὁδὸς τὸ μακρότατον ἡμερῶν πέντε καὶ τριάκοντα τὸ οἰκούμενον ἐπὶ μῆκος, ἐπὶ πλάτος δὲ τὸ μὲν

fundit. Sarmatae Illyriorum linguam in usu habent plerumque. victu moribusque et Christiana religione magis Graecos sequuntur, nec perinde ipsis cum pontifice Romano convenit. habent Graecum episcopum, cui in religionis ritibus auscultant. vivendi rationem moresque Graecorum imitantur. suppellectilis apparatu repraesentant Scythas. Sarmatae, qui loca versus Euxinum pontum ab Leucopolichna urbe tenent, plerumque non regibus, verum ducibus utuntur. Moscoviorum, Kionensium, Tofariensium et Chorobiorum urbes a tyrannis reguntur, tributumque solvere coguntur Nigrae, sic appellatae, Sarmatae. ea autem Sarmatia, quae sub Septentrione colitur, alba Sarmatia appellatur. versus Oceanum urbs est Ucratis nomine: hanc optimates administrant, divitiasque plurimas suppeditat. opibus facile vincit omnes tum nigrae tum albae Sarmatae urbes. ea regio extenditur usque ad Oceanum, Euphraste sive Inflaste nuncupata. huc appellant a Dacia et Germania naves, mercēs Gallicas et Anglicas in eam regionem advehentes. ab Tanai usque ad Oceanum Britannicum fuerit iter, ubi longissimum, per eam regionem quae habitatur secundum longitudinem, dierum triginta quinque. latitudo su-

ὑπὲρ τὸν Τάναϊν χώραν εἶναι μεγίστην, ἀπὸ Σαρματίας ἕως ἐπὶ τὴν Ἀσσυρίων χώραν. Σκύθαι νέμονται τήνδε. ἔστι μὲν οὖν, ὡς ἔμοιγε καταφαίνεται, τὰ ὑπὲρ τὸν Τάναϊν χώρα μέγιστη δὴ τῶν τῆ Εὐρώπῃ κατ' ἄμφω, μῆκός τε δὴ καὶ πλάτος ἐπὶ μῆκιστον διήκουσα. Πέρμιοι δὲ οἰκοῦσι τὸ πρὸς⁵ Βορρᾶν ὑπὲρ τοὺς Σαρμάτας, ὄμοροι δὲ εἰσι Σαρματῶν, καὶ φωνὴν τὴν αὐτὴν ἔνται οἱ Σαρμάται· τοῖς Περμίοις. λέγεται δὲ περὶ Περμίων τάδε, ὡς ἔστι γένος ἀπὸ ἄγρας τὸ πλέον τοῦ βίου σφίσι ποιούμενον . . .

Καὶ ἡ μέντοι πρὸς ὠκεανὸν διήκουσα Σαρματία ἐπὶ¹⁰ Προυσίαν καλουμένην χώραν διήκει καὶ ἐπὶ τοὺς ταύτη λευκοφόρους Ναζηραίους καὶ ἱερὸν τὸ ἐν τῆδε τῆ χώρᾳ. δοκοῦσι δὲ γένος τοῦτο εἶναι Γερμανοί, καὶ φωνῇ τῆ αὐτῶν ἐκείνων προσχρώμενοι καὶ διαίτῃ. οἰκοῦσι δὲ πόλεις περικαλλεῖς καὶ εὐνομουμένας ἐς τὸ κράτιστον. ἔστι δὲ τούτοις ἱερὸν, ἧ δὲ¹⁵ καὶ τὸ ἐν Ἰβηρίᾳ ἱερὸν νομιζέται καὶ ἐν τῇ Ῥόδῳ ἐνοικοῦν Ναζηραίων γένος. ταῦτα γὰρ δὴ τὰ τρία ἱερά ἀνὰ τὴν οἰκουμένην ἐς τὴν τοῦ Ἰησοῦ θρησκείαν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ψηχημένα δὴ καταφανῆ ἔστί, τὸ τε ἐν Ἰβηρίᾳ πρὸς τοὺς ταύτη²⁰ C τῶν Λιβύων διαβάντας, καὶ Προυσίων πρὸς τε τοὺς Σαμώ-
τας καὶ Σκύθων τοὺς νομάδας, αὐτοῦ ταύτη ἀγχοῦ τὸ πα-

9. ποιούμενους P 11. ταύτην P 15. δὴ?

pra Tanaim amplectitur regionem maximam a Sarmatia usque ad Assyrios, quam Scythae colunt est quidem, ut mihi videtur, ea regio, quae ultra Tanaim habitatur, longe lateque amplissima. Permii versus Boream supra Sarmatas morantur. Sarmatis finitimi sunt, eius linguae commercio utentes. Permios ferunt gentem esse antiquissimam; venationibusque vivunt, et plurimam vitae partem eo in studio consumunt, et * * * *

Sarmatia versus Oceanum excurrans ad regionem Prussiam dictam se extendit. finitima est Nazaraeis, qui ibi sunt candido amictu gaudentes, et eorum monasterio quod in ea regione situm est. isti homines Germani esse creduntur, quia eorum victum moresque necnon et linguam sectantur. incolunt urbes pulcherrimas et legibus optimis instructas. est his monasterium, quemadmodum Iberis sive Hispanis et Rhodiis, quod Nazaraei inhabitant. nam tria ista monasteria Iesu religionem amplecti in primis per totum orbem, et contra barbaros ordinata esse, omnibus manifestum esse reor. monasterium namque quod Iberia habet, arbitror Afris ea traicientibus oppositum esse. idem Pruthenum monasterium opponitur Samogetis, necnon Scythis pastoribus, qui et Tartari, ibi in propinquo iam ab antiquo sedes habentibus. Rhodios constat ibi morari, ut resistent Aegyptiis et

λαιὸν φικισμένους, καὶ Ῥοδίους δὲ πρὸς τοὺς ἐν τῇ Αἰγύπτῳ
τε καὶ Παλαιστίνῃ διὰ τὸν τοῦ Ἰησοῦ τάφον καὶ πρὸς τοὺς
ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρους.

Προυσίων δὲ ἔχονται Σαμοῦται, γένος ἄλκιμόν τε καὶ
5 οὐδενὶ τῶν περιόικων ἑμοδίαιτον, οὐδὲ ὁμόγλωσσον. νομίζει
δὲ τοῦτο τὸ γένος Θεοὺς Ἀπόλλω τε καὶ Ἄρτεμιν· διαίτη
δὲ χρῶνται τῇ πάλαι Ἑλληνικῇ καὶ ἤθεσι, σκευῇ δὲ τῇ Πρου-
σίων παραπλησίᾳ.

Τούτων δὲ ἔχονται Βοῆμοι, τῇ τε Σαμοιωτῶν δόξῃ τιθέ-
10 μενοι καὶ τῇ τῶν Γερμανῶν οἱ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐνοικοῦν-
τες, σκευῇ τῇ τῶν Παιόνων παραπλησίᾳ ἑσκευασμένοι. ἔνεστι
δὲ αὐτοῖς μητρόπολις, πόλις εὐδαίμων τε καὶ πολυάνθρωπος,
Βράγα οὕτως ἰκαλουμένη, καὶ πολλοὶ τῆς πόλεως ταύτης οὐ
πολύς χρόνος ἐπεὶ ἐπαύσαντο τῷ πυρὶ καὶ τῷ ἡλίῳ θρη-
15 σκεύειν, μόνον δὲ ἔθνος τοῦτο τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐκτὸς γε-
νόμενον ταῖς ἐγνωσμέναις ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι θρησκειαῖς,
τῆς τε τοῦ Ἰησοῦ φημί καὶ τῆς τοῦ Μεχμέτεω καὶ Μωστέω·
ταύτας γὰρ τοι σχεδὸν τι ἴσμεν διακατέχειν τὴν τε ἀγνωμο-
σύνην ὡς τὰ πολλὰ ἡμῖν οἰκουμένην. ἔστι μέντοι, ἣ πυνθά-
20 νομαι, καὶ τὰ ὑπὲρ τὴν Κασπίαν θάλασσαν καὶ τοὺς Μασα- V. 56
γέτας ἔθνος Ἰνδικὸν ἐς ταύτην τετραμμένον τὴν θρησκείαν P. 71
τοῦ Ἀπόλλωνος. νομίζει δὲ ἐκεῖνο τὸ γένος καὶ Θεοὺς ἔτι
ἄλλους, Δία τε καὶ Ἥραν, ὡς προϊὼν τι πρόσω τοῦ λόγου
δηλωθήσεται.

15. δὴ?

Palæstinis, propter Iesu sepulcrum; etiam ut obsistant Asiae barba-
ris, Rhodi aetatem agunt.

Prussios attingunt Samogetae, gens robusta, victus ratione et lin-
gua nulli finitimarum similis. deos venerantur Apollinem et Dianam.
victus rationem sequuntur quam Graeci vetusti tenuere; eosdem et
moribus repraesentant. suppellectilis apparatu imitantur Prussios.

Iis confines sunt Boemi, sequentes superstitionem Samogetarum,
necnon Germanorum qui ibi colunt. suppellectilis apparatu nihil
differunt a Pannoniis. metropolim ea gens habet opulentam et po-
pulosam, quam Pragam appellant. nec multum temporis intercessit
ex quo ea urbs cessavit colere ignem et solem. sola haec gens ea-
rum quae intra extraque Europam sunt, quas novimus, adhaerescit
Iesu Mosis Mechmetisque religioni. nam omnes has religiones, quan-
vis nos in ignorantiae tenebris plerumque versemur, gentem istam
tenere compertum est. est quidem, quemadmodum audio, ultra Ca-
spium mare et Massagetas gens quaedam Indica, dedita Apollinis
cultui. colit et alios deos eadem, videlicet Iovem et Iunonem,
ut infra susius dicetur.

Καὶ περὶ μὲν τούτων ταύτη ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω· Πολάνοι δὲ ἔχονται Σαρματῶν, καὶ τῇ φωνῇ τούτων νομίζουσι, καὶ ἤθεσι δὲ καὶ διαίτῃ τῇ Ῥωμαίων παραπλησίᾳ. Πολάνων δὲ ἔχονται Λιτουάνοι ἐπὶ Εὐξείνου πότον καὶ ἐπὶ Σαρματίαν καθήκοντες. καὶ οὗτοι μὲν ἢ μέλαινα Πογδανία, 5 ἢ ἐν τῇ Λευκοπολίχῃ καλουμένη τὰ βασιλεια ἔχουσα, ἀπὸ Λακῶν τῶν παρὰ τὸν Ἰστρον ἐπὶ Λιτουάνων καὶ Σαρμάτας Β διήκει. γένος δὲ ἔστι τοῦτο δόκιμον, ἧ ἂν τις τεκμαίροιο, τὴν τε φωνὴν τὴν αὐτὴν ἴμενον, καὶ ἀπὸ παλαιοῦ διεσχισμένον διχῆ τὸ γένος ἐς τυραννίδας καὶ ἡγεμονίας δύο κατέ- 10 στη. Λιτουάνους δὲ οὔτε Σαρμάταις εἰσὶν ὁμόγλωττοι οὔτε Παίσοισιν, οὔτε μὴν Γερμανοῖς, οὐ μὴν οὐδὲ Λαξίν, ἰδίᾳ δὲ τὸ παράπαν νομίζουσι φωνῇ. ἔστι δὲ αὐτοῖς βασιλεια πόλις μεγάλη τε καὶ πολυάνθρωπος καὶ εὐδαίμων. καὶ δοκεῖ τοῦτο τὸ γένος εἶναί τε μέγα τῶν ἀμφὶ τήνδε τὴν χώ- 15 ραν ἔθνῶν καὶ ἀνδρειότατον, καὶ πρὸς τε τοὺς Προυσίους καὶ Γερμανοὺς καὶ Πολάνους διαπολεμοῦν περὶ τε ὄρων τῶν C ἐς τὴν χώραν ἔστι δὲ καὶ τοῦτο τὸ γένος πρὸς τὰ τῶν Ῥωμαίων ἔθῃ καὶ διαίταν τετραμμένον, σκευῇ δὲ τῇ Σαρματῶν παραπλησίᾳ χρωμένους, καὶ τῇ μελαίνῃ Πογδανίᾳ ὁμορος τὰ 20 πολλὰ οὕσα πρὸς τούτους ἀγωνίζεται.

Σαρμάται δὲ φωνῇ διαχρῶνται παραπλησίᾳ τῇ Ἰλλυριῶν

Haec quidem hactenus. Poloni contermini sunt Sarmatis, quorum et linguam in usu habent. victus ratione moribusque nihil discrepant ab Romanis. Polonis annexi sunt Lituani, qui et ipsi usque ad Euxinum pontum Sarmatiamque pertingunt. et quidem Pogdania, nigra, quae regni sedem habet Leucopolichnam, a Dacis Istrum incolentibus ad Lituanos et Sarmatas se proicit. gentem autem istam satis esse probatam vel hinc quis coniciat, quod linguam suam retinere. iam olim ea gens in duas partes divisa, partim quidem a principibus partim vero a ducibus regitur. Lituani, quantum ad linguam attinet, nihil convenit cum Sarmatis, cum Pannonis, cum Germanis aut cum Dacis: nam quasi peculiarem linguae usum tenent. urbs quam regni sedem constituerunt, magna et opulenta populosaque est. apparet facile istam gentem esse maximam omnium quae in hac regione versantur. fortitudine nulli postponenda creditur, strenue praelians adversus Prussios Germanos et Polonos, gentes finitimas, ut suos tutetur fines. sequitur mores et victus rationem Romanorum; suppellectilis apparatu nihil a Sarmatis differunt. cum autem fere undique nigram Pogdaniam attingant, plerumque adversus eius regionis incolas pugnas ciere solent.

Sarmatarum lingua similis est Illyriorum, Ionium ad Venetos usque accolentium. utri autem horum veterum praerogativa gaudeant,

τῶν ἐς τὸν Ἴόνιον παροικούντων ἐς τοὺς Ἑνετούς. ὁπότεροι μὲν
 τούτων παλαιότεροι, καὶ τὴν ἑτέρων ὁπότεροι τούτων χώραν
 ἐπινέμονται, ἢ Ἰλλυριοὶ ἐπέκεινα τῆς Εὐρώπης διαβάντες Πο-
 5 λανίαν τε καὶ Σαρματίαν ᾤκησαν, ἢ Σαρμάται δὴ ἐπὶ τὰς
 τοῦ Ἰστρου γενόμενοι τὴν τε Μυσίαν καὶ Τριβαλλῶν χώραν
 καὶ δὴ καὶ Ἰλλυριῶν τῶν πρὸς τὸν Ἴόνιον ἄχρι δὴ Ἑνετῶν
 ᾤκησαν, οὔτε ἄλλου τινὸς ἐπυθόμην τῶν παλαιότερων διε-
 10 ξιόντος, οὗτ' ἂν ἔχοιμι πάντῃ ὡς ἀληθῆ διουσηγήνασθαι.

Ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ Σκύθας τοὺς νομάδας, ὃ δὴ γένος μέ-
 10 γιστόν τε καὶ ἰσχυρόν καὶ γενναϊότατόν ἐστιν, οἷον οὐδενὶ
 τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἔθνῶν παραβάλλειν, ἂν μὴ πολλαγῆ
 ἀνὰ τὴν οἰκουμένην κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην ἐσκεδασμέ-
 νον ἄλλη τε τῆς αὐτῶν βασιλείας ᾤκισθη, ὡς τῇ ἐπιδρομῇ τὰ
 15 πολλὰ χρησάμενον. ἢ δὴ χώρα ἠρέσκετο, ταύτῃ ἀναπολει-
 10 φθὲν ᾤκησεν. εἰ μὲν οὖν εὐφρόναι κατὰ τὰς, τὴν αὐτὴν
 ἐνοικοῦν χώραν, καὶ ὑφ' ἐνὶ γένοιτο βασιλεῖ, οὐδένας οἱ τῶν
 ἐν τῇ οἰκουμένῃ ἐνίσταντο ἂν, ὥστε μὴ συνομολογεῖν αὐτῷ. P. 72
 νῦν δὲ ἀπανταγῆ τῆς Ἀσίας ἐπινεμόμενον καὶ ἐν τῇ Εὐρώ-
 20 πῃ, ἐπὶ τῇ Θράκῃ τε καὶ ἐπὶ τὸν Βόσπορον ἐνοικοῦν, ἀπώ-
 κισται τῆς σφῶν αὐτῶν βασιλείας τῆς ἐς τὸ Οὐρδάν. οἱ μὲν
 οὖν ἐς τὸν Βόσπορον τὴν ταύτῃ χώραν ἐπινεμόμενοι καὶ τὴν
 ὄμορον λεηλατοῦντες, τὴν τε Τζαρκάσων καὶ Μιχκρελλῶν καὶ

14. ταύτῃ τῇ ἐναπ. P

et utri alterorum regionem teneant, Illyriine in istam Europae par-
 tem recedentes Poloniam et Sarmatiam incoluerint, an Sarmatae ad
 haec Istri loca adeuntes Mysiam et Triballorum Illyriorumque regio-
 nem, qua versus Ionium patet usque ad Venetos, inhabitarint, neque
 quenquam audivi veterum commemorantem, nec ipse possum ea quam
 verissime explicare.

Redeo nunc ad Scythas nomâdes; quae gens numero fortitudine,
 necnon generositate, si comparationem facere libuerit, facile omnibus
 per orbem gentibus superior est, nisi quod per Asiam et Europam
 dispersa et nunc in alia regione a regno remota habitet, ut quae in-
 cursionibus faciendis invigilet, et in ea regione morari, quae forte
 arriserit, in animum inducat. si ea gens concordiam inter se cele-
 braret, unamque regionem regemque amplecterentur, non arbitror
 aliquam gentem in toto orbe adeo ferocem esse viribus, quae Scythis
 bellum indicere auderet. nunc autem cum undique per Asiam et Eu-
 ropam, necnon per Thraciam usque ad Bosphorum dissipati habitent,
 quam longissime a sua regia submoti cernuntur. qui regionem, quae
 se ad Bosphorum pandit tenent, finitimis Tzarcasis et Mincrellis Sar-
 matisque multa negotia facessunt praedis agendis. abducentes igitur

Σαρματιῶν, καὶ ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ἀγόμενοι ἐπὶ τὸν Βόσπορον, ἐπὶ Καρέαν πόλιν καὶ ἐς τὴν Μαιωτίδα καλουμένην λίμνην ἀπάγοντες, ὀλίγου τε αὐτὰ ἀποδιδόμενοι τοῖς τε Ἐνετῶν καὶ Ἰανύων ἐμπόροις, οὕτω δὴ βιοτεύουσι. Σκύθαι δὲ Βοὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐπὶ ἄμαξῶν τε καὶ ὑποζυγίων τὸν βίον ποι- 5
 V. 57 ούμενοι, γάλακτι τὰ πολλὰ ἵππων τε καὶ τὰ κρέα διαχρώμε-
 νοι, οὔτε σίτω οὔτε κριθῇ καταφανεῖς εἰσὶ διαχρώμενοι, με-
 λίγη δὲ τὸ πλεόν καὶ συκάλῃ, λινᾶς τε ἐσθῆτας φοροῦντες
 ἐς τὸν τῶν λιθῶν ὄλβον εὐδαιμονέστατοι καὶ πλουσιώτατοι
 νομίζονται. τόξοις δὲ χρῶνται, τὸ σὺμπαν εἶπειν, καὶ ξίφεσι 10
 βαρβαρικοῖς, καὶ θυρεοῖς τοῖς τῶν Λακῶν παραηλησίοις, πῖλοις
 δὲ τὰ πολλὰ χρώμενοι, οὔτε ἤ περὶ Σαρματιῶν οἰκοῦντες, οὔτε
 ἱματίοις ἀπὸ ἐρίων, ὅτι μὴ λινοῖς νομίζουσι. διήκει δὲ ἡ
 ἀγορὰ τούτων τῶν Σκυθῶν καὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως ἐπὶ
 ὁδὸν πεντεκαίδεκα ἡμερῶν, ὥστε ἐπινέμεσθαι τὴν χώραν ἐς 15
 τὸ ἐπιτηδειότατον σφίσι καταστάντες, καὶ κατ' ὀλίγους διε-
 C σκεδασμένοι, ἀφ' ἑκατέρου πλαγίσου καθιστάμενοι ἐφ' ἐνός-
 τὴν τε ἀγορὰν ποιῶνται ἐπὶ μῆκιστον, καὶ διανέμονται τὴν
 χώραν, τοῖς ὑποζυγίοις ἄφθονον παρεχόμενοι, καὶ αὐτοὶ τε ἐς
 τάξιν τὴν ἀρίστην ὑπὸ σφῶν νομιζομένην καθιστάμενοι. κατ' 20
 αὐτὸν δὲ μόνον τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ταύτῃ ἀρίστους ἐπὶ κύ-
 κλους καταστάντες, καὶ περιόδους ποιούμενοι, βασιλεία τε πα-

2. Καρόαν R 3. ἀποδόμενοι P 12. ἦ] ἦ οἶ?

inde maucipia plurima pergunt ad Bosphorum et ad urbem Caream. postea agentes maucipia ad Maeotim paludem, ea parvo aere vendunt Venetorum et Ianuensium mercatoribus. hunc vitae modum tenent. at Scythae, qui morantur in Agora, plaustris et iumentis vehuntur. lacte plerumque, etiam equina carne victitant. nec frumenti nec hordei usus apud hos, quod sciam, frequentatur: verum utuntur panico et ficis. chlaenis sive lineis vestibus vestiuntur. quantum ad margaritas lapidesque pretiosos pertinet, felicissimi et ditissimi censentur. sagittae eorum, necnon gladii barbariem redolent. scuta habent qualia gestant Daci. pileis autem plerumque utuntur, neque * * * * * qua attingunt Sarmatiam: neque vestitus ipsis est ex filis contextus, verum ovium vellera induunt. Agora Scytharum magnique eorum regis patet itinere quindecim dierum. itaque regione fruentur, qua ipsis commodissimum visum fuerit. quidam numero pauci, dispersi ab utroque latere unum habentes ducem, Agoramque faciunt longissimam et regionem depascunt, iumentis larga praebentes pabula. reliqui in eum ordinem rediguntur, qui penes ipsos optimus esse creditur. nam regem solum regni que proceres circulo circumdant; munimenta que facientes, regiam sedem regi praebent ex ligneis compa-

ρέχουσι τῷ βασιλεὶ ἀπὸ ξύλων κατεσκευασμένα. ἐπιδιελομένοι δὲ εἰς μοῖρας ταύτην σύμπασαν τὴν ἀγοράν, ἄρχοντάς τε ἐφιστάσι τούτων, καὶ ἐπειδὴν παραγγέλλῃ βασιλεύς, χωροῦσιν ἐφ' ὃ τι ἂν γένηται χρεῖα.

5 Τότε μὲν οὖν ὡς ἐστρατεύετο Τεμήρης ἐλαύνων τὸν τῆς Ἀσίας στρατὸν, καὶ ἐπύθοντο ἐπὶ σφῶς στρατενόμενον, βασι- D
 λεὺς μέντοι τὴν τε ἀγοράν σύμπασαν ἐς στρατὸν ποιησάμενος ἐστρατοπεδεύετο, ἐπὶ πολλοὺς τὸ βάρος ποιησάμενος. καὶ αὐτὸς μὲν ταύτην ταξάμενος ἴετο ὁμοίως ἐπὶ τοὺς πολεμίους,
 10 μοῖραν δὲ προέπεμψε τὴν πάροδον καταληψομένους, ἧ ἔμελλε διαπορεύεσθαι Τεμήρης ὁ βασιλεὺς, καὶ διακωλύσαι ἐκέλευεν ὅποι δύναίτο ὡς κράτιστα μαχόμενος τῷ Τεμήρη. οὗτος μὲν δὴ παραλαβὼν τὴν μεθ' ἑαυτοῦ μοῖραν· Τεμήρης δὲ ὡς ἐπήκει τὸν στρατὸν, εὐθὺς Ταναΐδος ἐπορεύετο, ἐν δεξιᾷ ἔχων
 15 τὸν Καύκασον. ἐπεὶ δὲ εἰσέβαλεν ἐς τὴν Σκυθικὴν, εὗρε τοὺς Σκύθας ἐστρατοπεδευμένους. καὶ ὡς ἤσθοντο ἐπιόντα, πα- P. 73
 ρετάσσαντο ὡς ἐς μάχην. καὶ αὐτὸς τε ἀντιπαρετάσσειτο, καὶ μάχην μὲν τινα ἐποίησαντο ἐν τῇ παρόδῳ, καὶ οὐδὲν πλέον ἔσχε Τεμήρης ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ. μετὰ δέ, ὡς ἐπη-
 20 λίσαστο, τῇ ὑστεραίᾳ αὐθις παρετάσσειτο, καὶ ἐμαχέσαντο καὶ ἐξεκρούσαντο αὐτὸν, ὥστε μὴδ' ὅπως οὖν ἐξελθαι αὐτὸν παρῆ-
 ναι εἶσω καὶ ἐσβάλλειν ἐς τὴν χώραν. καὶ αὐτοῦ τε διέ-

8. βάθος?

gibus praeparatam. deinde partientes Agoram hanc universam in quasdam partes, singulis magistratus seu duces praeficiunt; et quando imperaverit rex, confestim omnes advolant imperata facturi.

Ea igitur tempestate cum Temires ductaret Asiae exercitum, Scythaeque intelligerent eum adversum se hostiliter proficisci, rex universa Agora in exercitum allecta, imponens ouera plaustris, propriis viribus hosti obviam procedebat. exercitus partem praemisit ad praecoccupandas angustias montium, qua traducturus exercitum Temires erat. hos iussit fortiter resistere hostibus, eos aditu prohibentes. qui dicto audientes fuere. Temires accedens exercitum recta versus Tanaim movebat, a dextra habens montem Caucasum. ubi autem irruit in Scythiam, deprehendit Scythas castametatos esse. qui ut acceperunt adventum Temiris, aciem instruunt, praelii copiam facturi. ipse quoque Temires suos in aciem educebat. tandem in angustiis commiserunt praelium: non tamen vicit Scythas Temires, verum prope modum aequo Marte est pugnatum. dehinc cum receptui cecinisent, die postero iterum ad praelium accingebantur. adeo autem fortiter dimicaverunt Scythae ut pellerent Temirem, planeque ut desperaret se in ipsorum regionem intrare posse. clades maxima ibi

φθειρε τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ οὐκ ὀλίγους ὑπὸ τῶν Σκυθῶν. μετὰ δέ, ὡς οὐχ οἷός τε ἐγένετο εἶσω παρελθεῖν διακωλυόμενος, ἀπήγαγε τὸν στρατὸν καὶ ἀνεχώρει ἐπ' οἶκον. Βιοῦ δὲ ἐπιγινομένου θέρους στρατιὰν ὡς μεγίστην συλλέξας, καὶ ἐπὶ Αἴγυπτον ἐν νῶ ἔχων στρατεύεσθαι, μετὰ δὲ συστρέψας, ἤλαυνεν αὐθις ἐπὶ Σκίθας, σταθμούς ἐλαύνων ὡς μεγίστους. καὶ ἔφθη τε δὴ ἐσβαλὼν ἐς τὴν Σκυθικὴν, καὶ συνέμιξε μοῖρα τινὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἔφοδον ἐπειγομένους, καὶ συμβαλὼν αὐτῇ ἐτρέψατο. οὐ μέντοι γὰρ ἀπεγένετο, ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου, ἐν ταύτῃ τῇ συμβολῇ. οἱ γὰρ δὴ Σκύθαι μέγιστον δὴ τοῦτο ἔχουσιν ἀγαθόν· ἐν τῇ τροπῇ συστρεφόμενοι αὐθις ἐλαύνουσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, οὐδέν τι κατὰ τὴν τροπὴν χαλεπὸν ὑφιστάμενοι. μετὰ δέ, ὡς ἐπὶ τὸν βασιλέα C Σκυθῶν ἤλασε, παρετάξατό τε εἰς μάχην, καὶ οἱ Σκύθαι νυκτός ἀπεχώρουσαν ὡσεὶ σταδίου εἴκοσι καὶ ἑκατόν. ὡς δὲ 15 ἐπήει Τεμήρης διημερεύων ἐπήλαυνε νυκτός, αὐθις ἀπεχώρουσαν οἱ Σκύθαι, ὥστε δὴ ταῦτα ποιούμενος ἔκαμνε τῷ Τεμήρη ὁ στρατός, καὶ προεκαλεῖτο ἐς μάχην τῶν Σκυθῶν βασιλέα. μετὰ δὲ ταῦτα στρατοπεδευσάμενος ἐς τὴν ὑστεραίαν παρετάξατο κατὰ ἴλας. Τεμήρης δὲ παρετάσσετο ἐπὶ πολὺ 20

9. αδιών? -

Temiris exercitui illata est a Scythia. deinde cum non posset superare angustias, exercitum abduxit et domum reversus est. aestate autem insequenti conscribens exercitum quam potuit maximum, bello petere Aegyptum statuit. postea inuito consilio transversis itineribus peragens cursus quam maximos, omnem belli tempestatem in Scythas denuo vertit. et quidem sua celeritate Scythas praeveniens Scythiam ingressus est; et dimicans cum iis qui ad angustias tutandas properabant, eos vertere coegit: neque id flagitium militiae ducitur. ita habent mores. Scythae namque maximam istam commoditatem habent, ut in fugam se convertere possint praeliumque cum hoste redintegrare, nihil interim periculi in fuga sustinentes. deinde cum Scytharum regem infesto animo peteret, longius progressus est, et ad praelium suos instruebat. Scythae eludentes Temiris consilium, nocturno itinere profecti sunt a castris eius stadiis circiter centum et viginti. horum vestigia toto die secutus Temires, tandem eos assecutus est. quemadmodum igitur antea, sic et nunc noctu discedunt Scythae. itaque insequendi studio graviter affligebatur Temiris exercitus. hinc motus Temires Scytharum regem ad praelium provocat. Scythae castra locantes eo die qui sequebatur, ordines explicant aciemque contra Temirem dirigunt, in turmas collecti. Temires et ipse suos in aciem educit: aciem mediam occupat ipse. in dextro cornu Chaidarem cum Massagetis ponit. in sinistro cornu filium

τὸ βάθος, ἔχων ἐπὶ τὸ δεξιὸν Χαϊδάρην σὺν τοῖς Μασαγέ-
 ταις, ἐπὶ δὲ τὸ εὐώνυμον τὸν παῖδα αὐτοῦ Σαχροῦχον σὺν
 τοῖς Πέρσαις τε καὶ Ἀσσυριοῖς, καὶ Χαταΐων ὅσοι εἶποντο. D
 ἐπεὶ δὲ συνέμισγον ἀλλήλοις τὰ στρατεύματα, καὶ ἐμάχοντο.
 5 μάχης δὲ καρτεραῶς γενομένης οὐδὲν τι πλέον ἔσχον οἱ Σκύ-
 θαι. μετὰ δέ, ὡς ὠσάμενοι εἶχοντο τοῦ ἔργου ἐντονώτερον
 οἱ Σκύθαι, οὐδ' ὡς ἐτρέψαντο τὸν Τεμήρεω στρατὸν, ἀπε-
 τραύποντο, καὶ ἀπέβαλον ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ οὐκ ὀλίγους. καὶ
 ἔπεσον ἀπὸ τοῦ στρατοῦ τῶν Περσῶν οὐκ ὀλίγοι. ὕστερον
 10 μέντοι, ὡς οὐδὲν ἔπρασσαν Σκύθαι μαχόμενοι τῷ Τεμήρεω
 στρατῷ, ἤλαντον ἐς τὸ πρόσω ἐχόμενοι, ὡς ἐντὸς τῆς χώρας P. 74
 τοὺς πολεμίους ἀποληψόμενοι. ὁ μέντοι Τεμήρης συστραφεὶς
 ἤλαντέ τε αὐτὸς τὰ ἔμπαλιν γεγόμενος, καὶ πως ἔφθη ἐς τὸν
 Ταναῖν ἀφικόμενος. μετὰ δὲ ταῦτα ἔς τὴν Ἰβηρίαν τὴν ἐν
 15 τῇ Ἀσίᾳ ἀφικόμενος ἀπεχώρει διὰ τῆς Κολχίδος, τὸν Φάσιν
 αὐτοῦ διαβάς ποταμόν, τὸν ἀπὸ Καυκάσου ῥέοντα ἐπὶ Εὐ-
 ξεινον πόντον. ἐσβαλὼν δὲ ἐς τὴν Ἀρμενίων χώραν ἀπήλα-
 νεν ἐπὶ Χερήης. ἀπεπράγη δὲ οὕτω αὐτοῦ τὸ στράτευμα ἐς
 τὴν ἐπὶ Σκύθαις ταύτην ἔλασιν. τῷ δὲ τρίτῳ ἔτει παρα-
 20 σκευασάμενοι οἱ Σκύθαι ὡς ἀμυνόμενοι βασιλέα Τεμέρη,
 ἤλασάν τε καὶ ἐπέδραμον χώραν τὴν ὑπὲρ τοὺς Ἀσσυρίους.
 ἐπρεσβεύετο μὲν οὖν ὕστερον περὶ σπονδῶν πρὸς τε τὸν βα- B

7. καὶ οὐδ'?

18. ἐπεπράγει?

19. ταύτης P

sum Saruchum curare iubet. hinc additi sunt Persae Assyrii et
 Chatagii, quotquot militantem Temirem sequebantur. cum iam utrin-
 que satis instructi exercitus concurrissent, tandem vehementi praelio
 commisso Scythae nequaquam victoria potiti sunt. proinde quasi vi
 propulsaturi hostem, cooriuntur in Temiris exercitum. cum autem ne
 sic quidem coepta succederent, fugam ineunt, plurimis in eo praelio
 desideratis. Persae quoque non pauci ceciderunt. postea cum prae-
 liando nihil efficerent contra Temiris exercitum, circumducere parant
 hostes, ut eos intra regionem concludant. verum Temires cognitis Scy-
 tharum insidiis sententiam mutavit, atque ex infesta regione copias
 ducere instituit, priorque ad Tanaim pervenit. postea in Iberiam
 Asiae delatus iter per Colchiden intendit, transito fluvio Phaside, qui
 ex Caucaso monte fluens vadit in Euxinum pontum. tandem cum
 attigisset Armeniam, maturato itinere Cheriam venit. exercitus vero,
 quem armatum in Scythas moverat, graviter afflictus est. anno ab-
 hinc tertio Scythae ad arma convolant, et ulturi temeritatem Temi-
 ris impetum dederunt in regionem quae supra Assyrios colitur. Temi-
 res rei acerbitate coactus legatos misit qui peterent pacem. pro-
 mittebat rex Temires, si pax daretur et in foedus recipere, se af-

σιλέα τοῦ Ὀδίου καὶ πρὸς σύμπασαν τὴν ἀγορὰν, ἐπιγαμίαν τε ὑπισχνούμενος, καὶ σπονδὰς τε ἐποίησαντο ἐφ' ᾧ ξένους τε καὶ φίλους εἶναι ἀλλήλοις.

Ὡς δὲ τὰ πρὸς τοὺς Σκύθας καθίστη, ἤλανεν ἐπὶ Συρίαν κοίλην. ἐλάσας δὲ ἐπὶ Δαμασκὸν τὴν τε πόλιν ἐπολιόρ- 5 και, καὶ μηχανὰς προσφέρων τῷ τείχει εἶλε τε κατὰ κράτος τὴν πόλιν καὶ ἠνδραποδίστατο, πόλιν μεγίστην δὴ τότε οὖσαν καὶ εὐδαιμονεστάτην, καμῆλους τε ἐντεῦθεν ἀπήγαγεν ἐς ὀκτακισχιλίους τὰς πάσας. ὄλβον δὲ μέγιστον ἐν ταύτῃ τῇ πόλει λησάμενος ἀπήλανεν ὀπίσω ἐπ' οἴκου, λείαν τε πολλὴν καὶ 10 εὐδαιμόνα ἀγόμενος. ἐπρεσβεύετο μέντοι καὶ πρὸς τὸν τῆς C Μέμφιος βασιλέα, Σουλδάνον οὕτω δὴ ἐξόχως καλούμενον, καὶ ἡξίου κοίλης Συρίας ὑποχωρῆσαι οἱ, ὥστε ἐς σπονδὰς τε ἔναι αὐτῷ καὶ εἰρήνην ἐπὶ τούτῳ ποιῆσθαι. ὡς δὲ προπέμποντι οὐ προεχώρει, ἤδη παρασκευασάμενος, ἐλών τε καὶ 15 ἀνδραποδισάμενος τὴν Δαμασκὸν πόλιν εὐδαιμόνα, ἀπεχώρει δι' αἰτίαν ἣν τινα ἐς τὸ πρόσω τοῦ λόγου ἴων σημανῶ.

Ὁ δὲ τῆς Μέμφιος βασιλεὺς χώρας τε ἄρχει οὐκ ὀλίγης καὶ εὐδαιμόνος· ἀπὸ Ἀράβων ἀρξάμενος Συρίαν τε κοίλην καὶ Παλαιστίνην καὶ σύμπασαν δὴ Αἴγυπτον ὑφ' αὐτῷ ἔχει. 20 βασιλεὺς δὲ καθίσταται τῆς Μέμφιος καὶ τῆς ἀρχῆς τῆσδε τρόπῳ τοιῦδε. ὅσοι τῶν ἀνδραπόδων ἀρετῆς τι μεταποιοῦν-

2. ὦν P

finitatem iuncturum cum rege Odio et cum universa Scytharum Agora. foedus ergo ictum est, quo iubebantur esse amici hospitesque inter se.

Compositis rebus in hunc modum Scythicis, Coelesyriam subigere aggressus est. adortus est Damascus, eamque urbem obsidione artavit. admovens deinde muro machinas bellicas, captam vi foede diripuit, cum fuisset urbs maxima et felicissima opibus. hinc abduxit octo milia camelorum. raptis opibus plurimis ex ea urbe, praeda multa et diviti oneratus, domum remeavit. legatos quoque dimisit ad Soldanum regem Memphis, cum huiusmodi mandatis, regem Temirem postulare ut sibi tradat Coelesyriam: quod si fecerit, bellum pace se mutaturum. ut ista legatio irrita fuit, armata manu cepit et diripuit Damascus, urbem opibus vigentem. tandem discessit ea de causa quam infra trademus.

Rex Memphiticus regioni imperat amplissimae: ab Arabibus incipiens Coelesyriam, Palaestinam, nec tamen universam, et Aegyptum suo imperio moderatur. ascendit autem ad hoc insigne decus Memphitici regni tali ex causa. quotusquisque de mancipiorum grege in ista regione virtuti adhaeret, a rege in militum ordinem transfertur.

ται ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, ὑπὸ βασιλέως καθίστανται ἐς τοὺς D
στρατιώτας. εἰσὶ δὲ οὗτοι δορυφοροῦντες βασιλέα, ἀμφὶ
τοὺς δισμυρίους, Μαμαλούκιδες καλούμενοι. ἀπὸ τούτων δὲ
ἄλλοι ἐπίσημοι ἐπὶ τὸ κατεργάζεσθαι ὅτιοῦν τῶν ὑπὸ βασι-
5 λέως τεταγμένων, οὗτοι ἐς τὰς ἀρχὰς κατὰ βραχὺ καθιστά- V. 59
μενοι ἐπὶ μείζον χωροῦσι τύχης ἅμα καὶ βασιλέως, καὶ ἐς
τὰ πρῶτα τιμῆς ἀξιούμενοι ἐπὶ τοὺς καλουμένους Μελικαμη-
ράδας καθίστανται, ἀφ' ὧν δὴ τῆς χώρας ἐπ' αὐτὴν ἤδη
χωροῦσι τὴν βασιλέως χώραν, καὶ ἐπὶ τὴν τῆς Μέμφιος
10 ἀρχὴν καὶ συμπάσης τῆς τε Αἰγύπτου Ἀραβίας τε καὶ Πα-
λαιστίνης καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν, ὅσαι ὑπὸ τούτῳ τῷ βασιλεὶ
τάττονται. Μελικαμηράδες εἰσὶν ἀρχαὶ ἐς τὰς πόλεις τὰς P. 75
ὑπὸ τῆνδε τὴν βασιλείαν ἐπισήμους, ἄρχοντες καθιστάμενοι
ὑπὸ βασιλέως. τὴν δὲ πόλιν ταύτην τῆς Μέμφιος μεγίστην
15 δὴ πασῶν τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην πόλεων ἔσται τὴν ἄλλην
εὐδαιμονίαν καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων. ὅ τε γὰρ περίβολος
ταύτης τῆς χώρας ἐς ἑπτακοσίους μάλιστα σταδίους διήκων.
ἐννομεῖται δὲ κάλλιστα πυσῶν δὴ ὧν ἡμεῖς ἴσμεν πόλεων.
οἰκίας δὲ ἔχειν καλλίστας λέγεται ἐς τὰς πενήκοντα μυριά-
20 δας. ῥεῖ δὲ διὰ μέσης τῆς πόλεως Νεῖλος ποταμὸς, κράτι-
στον ὕδωρ παρεχόμενος, ῥέων ἀπὸ Ἀργυροῦ ὄρους. Αἰγυ-
πτον δὲ σύμπασαν ἀρδεύει ἐς τὰ κάλλιστα κατὰ τὰς διώρων
χας ὑπὸ τῶν ἑκασταχῆ χωρῶν κατεσκευασμένων, ὥστε τὴν

hi deinde regis satellites habentur, numero bis mille, et Mamaluki-
des nominantur. ex illorum numero quotquot peregrini sunt, ad regis
officia perficienda ordinantur. hi paulatim etiam ad magistratus di-
gnitatem ascendentes meliorem tandem assequuntur fortunam, et a
rege in maximo honore habiti praeficiuntur iis qui Melicamaridae
nuncupantur. ex quorum regione illico perveniunt ad regionem re-
gis et ad Memphiticum regnum et ad imperium Aegypti Asiaeque,
necnon ad alios magistratus, qui sub isto rege sunt. Melicamaridae
sunt principes viri, qui a rege creati praeficiuntur insignioribus op-
pidiis. urbs Memphis (quae et Alcairum) magnitudine hominumque
multitudine totius orbis urbes facite exuperat. urbis eius ambitus
amplectitur septingenta stadia. nec novi urbem quae melioribus gu-
bernetur legibus. quinquaginta myriades pulcherrimarum domorum
habet. urbem mediam intersecat Nilus fluvius, aquam optimam et
saluberrimam ministrans, ex monte Argyro scaturiens. universam
Aegypti regionem pulcherrime rigat, fossis, quae singulis locis fiunt,
admissus. hinc terra ea ubique commodissime humectari potest. re-
ligionem istam tenent Monothelitae et Iacobitae, gentes haud exiguae.

Β χώραν ἀρδεύειν ἐπιτηδείως ἔχειν. οἰκοῦσι δὲ ταύτην τὴν
 χώραν Μονοθελῆται καὶ Ἰακωβῖται, ἔθνη τε οὐκ ὀλίγα, καὶ
 τῶν ἐς τὴν τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ Θρησκείαν τελούντων τε καὶ
 φρονούντων ἄλλων ἄλλη, οὔτε κατὰ τοὺς Ῥωμαίους οὔτε
 κατὰ τὰ Ἕλλησι δεδογμένα ἐς τὴν Θρησκείαν φρονούντες · 5
 ἀλλ' ὅσοι μὲν εἰσιν Ἀρμένιοι πλεῖστοι ἀνὰ τὴν χώραν ταύ-
 την, Μονοθελῆται δὴ καὶ Ἰακωβῖται καὶ Μανιχαῖοι πάμπολ-
 λοι. διήκει δὲ ἡ χώρα τοῦ τῆς Μέμφιος βασιλέως ἀπὸ Λι-
 βύης ἕως πόλιν Χαλεπίην οὕτω καλουμένην κατὰ τὴν Ἀσίαν
 νομίζεται δ' οὗτος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τε τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐθνῶν 10
 καὶ ὑπὸ τῶν τῆς Λιβύης καὶ δὴ καὶ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ
 C ἀρχιερέων τε τὰ ἐς τὴν Θρησκείαν αὐτῶν καὶ τὰ ἐς τοὺς νό-
 μους τοῦ Μεχμέτεω, παμπόλλων αὐτοῦ ταύτῃ διδασκομένων
 τοὺς τῆς Θρησκείας αὐτονόμους, καὶ ὡς ἀπὸ τῶν παλαιότε-
 ρων ἀρχιερέων τε ἐνομοίθη, καὶ γράμμασι ταῖς τούτων ἀπο- 15
 δείκνυσθαι ἀκριβέστατα δὴ τὸν τοῦ Μεχμέτεω νόμον. τὸν
 δὲ τάφον Ἰησοῦ κατὰ τὴν Παλαιστίνην κατέχοντες μέγα τε
 ἀποφέρονται κέρδος, καὶ ἄρχοντες μέγιστοι δὴ τοῦ βασιλέως
 οἴκου ἐς φυλακὴν τοῦ σήματος καθίστανται. διήκει δὲ Αἴ-
 γυπτος ἀπὸ Τύρου τῆς Ἀλεξανδρείας ἕως Ἰουραϊαν χώραν, 20
 ἐπὶ σταδίους μάλιστα πη . . . ὁ δὲ Νεῖλος ὁ τῆς Αἰγύ-
 πτου ποταμὸς ἐκδιδόε ἐς θάλασσαν πρὸς Βορραῖν ἄνεμον κατὰ
 Ἀλεξάνδρειαν τῆς Αἰγύπτου. ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ Παλαι-

1. ἀρδεῖν R

religionem quidem Iesu filii dei se tenere dicunt: at plurimum ipsi
 inter sese dissentiunt. nec consensum praestant in religionis negotio
 vel Graecis vel Romanis. plurimi Armeni in regione ista etiam Mo-
 nothelitae et Iacobitae, necnon plurimi Manichaei habitant. exten-
 ditur autem Memphitici regis regio a Libya usque ad Chalepiam ur-
 bem Asiae. plurimae in Asia et Africa Europaque gentes veneran-
 tur istum regem ut sacerdotem in iis quae ad religionem et Mech-
 metis legem spectant. plurimi namque isthic haerent qui operam
 dant Mechmetis legibus discendis. etiam ab antiquis sacerdotibus habi-
 tus est, ut qui eius gentis litteris Mechmetis leges acutissime expla-
 nare posset. sepulcrum Iesu sub potestate istius regis in Palaestina
 situm est, unde plurimum lucri ei accedit. custodiae huius sepulcri
 viri de familia regis illustrissimi destinantur. extendit se Aegyptus
 ab Alexandria et Tyro usque in Ituream regionem stadiis maxime 88.
 Nilus autem fluvius Aegypti exhauritur in mare versus Boream ven-
 tum, iuxta Alexandriam Aegypti. hinc incipit Palaestina, tendens us-
 que ad Coelesyriam. in hac regione Iesu celebratur sepulcrum, si-

στίνη διήκουσα ἔσπε ἐπὶ κοίλην Συρίαν. ἐν ταύτῃ δὲ ἔσπε
 τὸ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ σῆμα, κατὰ τὴν Ἱεροσολύμων πόλιν, ἣ δ
 δὴ κατέσκαπται. καὶ αὐταὶ μὲν παράλαια χωραὶ· κοίλη δὲ
 Συρία διήκει ἐπὶ Ἀραβίαν ἐπὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν τῷ
 5 πρὸς ἄνω ἰόντι. διαβάντι δὲ τὴν θάλασσαν ψάμμος τε δέχε-
 ται αὐτοῦ ταύτῃ διαπορευομένων ἐπὶ τὸ σῆμα τοῦ Μεχμέ-
 τεω. αὕτη δὲ ἡ χώρα βασιλέως τῆς Μέμφιος οὔσα, πρὸς
 δὲ καὶ ἡ Φοινίκη. δύναμις δὲ ἔσπε τῷ βασιλεῖ τῶδε κατὰ
 θάλασσαν ἀξιόχρεως, ἔνθα δὴ ἐφίσταται Σάμος· πλοῖα τε
 10 καὶ τριήρεις ἐκ ταύτης κατασκευάζει. Κύπρον τε ὑπηγά-
 γετο, καὶ ἐπὶ Ῥόδον καὶ Κύπρον πέμψαι τὰ τε πλοῖα καὶ
 στρατὸν σὺν αὐτοῖς. διαπλεύσας δὲ τὴν τε πόλιν ἐπολιόρκει,
 καὶ τὴν νῆσον ληισάμενος προσέβαλέ τε τῷ τείχει ἐπὶ ἡμέρας P. 76
 ἱκανάς· καὶ ὡς οὐδὲν προηχώρει ἢ τῆς πύλης αἰρεσις, ἀπε-
 15 χώρησεν ἐπ' οἴκου. τὴν μέντοι Κύπρον ὑπηγάγετο, καὶ τὸν τε
 βασιλέα Κύπρου ἄγοντα ᾤχετο· ἀπ' οὗ δὴτα χρόνον φόρον
 τε ἀπάγει ἢ Κύπρος τῶδε τῷ βασιλεῖ. δοκεῖ δὲ ἡ νῆσος
 αὕτη ὑπὸ τόνδε γενέσθαι τὸν βασιλέα τὸ παλαιόν. Κελτοὶ V. 60
 δὲ ὡς ἀφίκοντο ἐπὶ τὸ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ σῆμα, δουλωσά-
 20 μενοι τὴν τε νῆσον ταύτην ὑπηγάγοντο σφίσι, στόλον ἐπαγό-
 μενοι καὶ δύναμιν ἀξιόχρεων. ἢ καὶ Ἐνετοὶ Ἀμαρίην πόλιν
 εὐδαίμονα χειρωσάμενοι ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον διακατεῖχον,
 ὀρμητήριον τῆς πρὸς Αἴγυπτον ἐμπορίας αὐτῶν. καὶ τὸ ἐν-

10. ἐκ ταύτης κατασκευάζει om nonnulli libri

17. ἐπάγει P

tum in urbe Hierusalem, quae devastata est cum maritimis regionibus. Coelesyria panditur in Arabiam usque ad mare rubrum, versus Orientem iter facienti. transeuntem id mare excipit arenae vastitas, quae superanda est petentibus sepulcrum Mechmetis. haec est regio Memphitici regis, cui additur et Phoenicia. est huic regi in mari quoque maxima potentia. Samus ei suppeditat naves et triremes. Cyprum subegit. naves mittens cum militibus adversus Rhodum et Cyprum, urbem obsidione afflixit. actis autem praedis ex insula plurimis, aliquot diebus oppugnationi intentus fuit; quae cum parum succederet, abducto exercitu domum reversus est. Cyprum quidem suo imperio adiunxit, capto eius rege; et ex eo tempore Cyprus Memphitico regi tributum solvit. quin iam olim istam insulam huic regi paruisse arbitror. verum Galli ut accesserunt ad Iesu dei sepulcrum, insulam eam in servitutem redactam cepere, classem parantes magnam viresque haud contemnendas. eo modo et Veneti Amariam urbem opulentam occupantes diu eam tenuere, ut portum ad Aegyptiacas merces commodissimum. hinc successione longa reges Gallo-

ταύθεν ἀπὸ Κελτῶν βασιλεῖς διαγενόμενοι βασιλεύουσιν ἐν Βταύτη τῇ νήσῳ. νέμονται μέντοι καὶ οἱ Ἄραβες μέρος τι τῆς νήσου ταύτης καὶ πόλιν Φαμαγούστην καλουμένην. τῷ μὲν οὖν βασιλεὶ Μέμφιός τε καὶ Αἰγύπτου πόλεμος τέ ἐστι πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἀραβίᾳ καὶ πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς Λιβύης, 5 διαφερομένους περὶ γῆς ὕρων, μαχεσαμένῳ τὰ τε ἄλλα καὶ δὴ Χαλέπιον δὲ πόλις αὐτῷ ἐν τῇ Ἀσίᾳ μεγάλη τε καὶ εὐδαίμων, καὶ ἐμπορίαν παρεχομένη τῆς τε Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου καὶ Ἀραβίας. Ἴππους δὲ ἐκφέρει ἡ χώρα αὕτη γενναίους. δοκεῖ δὲ καὶ ἡ τε Αἴγυπτος καὶ ἡ πρὸς Λιβύην 10 χώρα φέρειν Ἴππους τε ἀγαθοὺς καὶ καμήλους.

Τὴν μέντοι Χαλεπὴν πόλιν Τεμήρης, ὅτε δὴ καὶ ἐπὶ C Δαμασκὸν ἐστρατεύετο, ὑπηγάγετο. καὶ κοίλης Συρίας οὐκ ὀλίγην χώραν καταστρεψάμενος ἀπεχώρει δι' αἰτίαν τήνδε. ὁ γὰρ δὴ τῆς Καταγίης βασιλεὺς τῶν ἐννεα καλούμενος (οὗ- 15 τος δ' ἂν καὶ ὁ τῆς Ἰνδίας βασιλεὺς) διαβάς τὸν Ἀράξην τὴν τε χώραν ἐπέδραμε τοῦ Τεμήρεω, καὶ ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ἀπάγων ᾤχετο αὐθις ἐπ' οἴκου ἀποχωρῶν. ἤγαγε δὲ στρατόν, ἧ λέγεται, ἐς τεσσαράκοντα καὶ ἑκατὸν μυριά- 20 δας. Τεμήρης δὲ ὡς ἤλαυνε τὴν ταχίστην, τῆς μὲν χώρας ὕφιέμενος, τῷ δὲ τείχει ἐπειγόμενος διαφυλάξαι ὅσα τε ἦν αὐτῷ ὁμορῶντα τὴν Χαταίων χώραν, καὶ ἐν τῇ Περσῶν αἰθις καὶ Καυδίων ἀρχῇ οὐκ ἔφθη καταλαβὼν τὸν βασιλέα.

16. ἦν?

rum isti insulae praefuere. etiam Arabes huius insulae partem tenent, necnon Phamagustam urbem opibus florentem. et sane Memphitico et Aegyptiaco regi bellum est adversus Arabes et Afros, propter regionis limites usque dissidentes et inter caetera etiam manus conserentes. et quidem Chalepia urbs eius in Asia magna et dives opum, merces praebens Asiae et Arabiae. equos ista regio producit perquam generosos. etiam Aegyptus, necnon ea regio quae versus Libyam excurrit, gignit equos generosos et camelos.

Chalepnam urbem suo dominio adiecit Temires, cum arma inferret Damasco; et subacta Coelesyriae non modica regione, discessit huiusmodi causa motus. nam Chatagiae rex, unus de numero novem ducum, etiam Indiae imperitabat. hic Araxem traiecit, Temirisque regionem vastans, mancipiis captis plurimis, domum rediit. fama est eum in armis habuisse circiter quadraginta et centum myriades hominum. Temires autem regione excedens, et muro loca Chatagiorum regioni finitima firmans, quam celerissime hostem insecutus est, nec eum vel in Persarum vel in Candiorum regno indispisci valuit. hinc legatione missa bellum pace mutatum est, cum in animo agigaret

ἐντεῦθεν διαπρῶσθενσάμενος, σπονδάς τε ἐποίησατο, ἐν νῶ D ἔχων ἐπὶ Παιαζήτῃ τὸν Ἀμουράτεω στρατεύεσθαι. ἐποίησατο οὖν σπονδάς ἐφ' ᾧ ἀπάγειν φόρον ἰκανὸν ὑπὲρ τῶν Μασαγετῶν χώρας, ἣν καταστρεψάμενος εἶχεν.

- 5 Ὡς δὲ πρὸς τοῦτον σπονδάς τε ἐποίησατο καὶ εἰρήνην, ξυνηρέθη αὐτῷ τὰ ἐς τοὺς ἀπὸ τῆς κάτω Ἀσίας Τούρκων ἡγεμόνας ἀφίχθαι τε παρ' ἑκατόν, καὶ τὰ περὶ τὴν Μελιτήνην ἐπολιορκήσαντο ταύτην τῷ Παιαζήτῃ. παρασκευασάμενος δὲ στρατὸν μέγιστον ἤλαυνεν ἐπὶ Σεβάστειαν, πόλιν τῆς
- 10 Καππαδοκίας εὐδαίμου. δοκεῖ δὲ αὕτη ἡ πόλις βασιλεία γενέσθαι τοῦ πρότερον βασιλέως Τούρκων, καὶ ἀπὸ ταύτης ὀρμωμένους τοὺς Τούρκους τὸ παλαιὸν χώραν ὑπαγομένους P. 77 τῆς τε Ἀσίας οὐκ ὀλίγην, ἐς τὸν Ἑλλήσποντόν τε καὶ τὴν ἀντικρὺ Βυζαντίου χώραν τὴν ἐς τὴν Ἀσίαν ἐπιδραμεῖν χειρὶ
- 15 πολλῇ ἀφικομένους. Τεμῆρης μὲν οὖν ὡς ἀφίκετο, ἐπολιορκεῖ τὴν πόλιν. Παιαζήτης δὲ ἀπὴν τότε, ἐπὶ Λεβαδίαν τῆς Βοιωτίας καὶ ἐπὶ Πελοπόννησον καὶ Θετταλίαν στρατευόμενος. κατέλιπε δὲ ἐν τῇ Σεβαστείᾳ στρατὸν τε τὸν τῆς Ἀσίας καὶ παῖδα Ὀρθογρούλην, καὶ ταύτην καταστησάμενος αὐτὸς μὲν
- 20 ἐπὶ Πελοπόννησον ἐστρατεύετο. ἔνθου δὲ πυθόμενος ὡς Τεμῆρης ἐλάσας πολιορκοῖ Σεβάστειαν, ἤλαυνε τὰ ἔμπαλιν γινόμενος, καὶ οὐκ ἐξεγένετο αὐτῷ ἄσβαλεῖν ἐς τὴν Πελοπόννη-

13. τὴν post καὶ om P 20. πυθόμενῳ P : corr H

Paiaziti Amuratis filio arma inferre hostilia. pax autem hac conditione composita est, ut tributum magnum quotannis penderet pro Massagetarum regione, quam armis subegerat.

Bellum hoc ut intercedente foedere fuit sopitum, accidit ut causam ducum inferioris Asiae susciperet, venerant enim numero circiter centum, et Melitinem urbem auspiciis Paiazitis obsidione circumdederant. comparato itaque quam potuit exercitū maximo, hostili animo profectus est contra Sebastiam, Cappadociae urbem opibus vigentem; quas quondam, ut apparet, regis Turcorum sedes regia extitit. ex hac enim antea prodeantes Turci subegere regionem Asiae non modicam usque ad Hellespontum; et iam magna manu advenientes incursionem fecere, in regionem quae ex adverso Byzantli sita conspicitur. Temires itaque ut advenit, urbem exercitibus circumdedit. Paiazites forte tum aberat, quia expeditionem susceperat contra Lebadiam Boeotiae et contra Peloponnesum Thessaliamque. reliquit tamen Sebastias Orthobulem filium cum exercitu. quae omnia cum in eum modum disposuisset, ipse contra Peloponnesum copias duxit. at ut accepit Sebastiam a Temire oppugnari, mutato consilio reversus est, nec potuit irrumpere in Peloponnesum. cum

σον. ἐπειγομένῳ δὲ τὴν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν πορείαν, ἐπύθετο
 Β ἀλώνας τε τὴν πόλιν καὶ ἀνδραποδισάμενον αἰχμασθαι ἀνδρας
 ἀπιόντα ἐπὶ Χερσίης. ὡς γὰρ δὴ προσέβαλεν ἐπὶ ἡμέρας ἰκα-
 νάς, οἱ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐξεκρούσαντο τὸν Τεμήρεω στρατὸν.
 ἐνταῦθα ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ὄρυκτὰς ἐς ὀκτακισχιλίους τὸν 5
 V. 61 ἀριθμόν, ὑπώρυσσον ὑπὸ τὴν γῆν ὄρυγματα φέροντα ἐς τὸ
 τεῖχος τῆς πόλεως ἀπανταχῆ. καὶ ἔνια μὲν οἱ τῆς πόλεως
 ἤσθοντό τε, καὶ ἀντορύσσοντες καὶ αὐτοὶ ἐξεκρούσαντο· τὰ
 δὲ πλεῖον ἠνύετο αὐτῷ ἅτε πολυχειρία ἐργαζομένων. ὡς δὲ
 ἤδη τὰ τεῖχη ὄρώρυκτο καὶ ἐπὶ ξύλων ἤδη ἦν μετέωρα, πῦρ 10
 ἐνιέντες κατεβλήθη τε τὰ τεῖχη αὐτόματα, καὶ ἐπιπεσόντες
 ἐνταῦθα οἱ τοῦ Τεμήρεω στρατιῶται εἰσέπιπτον ἐς τὴν πό-
 C λιν, καὶ οὕτω κατέσχον αὐτήν. καὶ τοὺς μὲν ἄνδρας, παρεγ-
 γυήσαντος τοῦ βασιλέως, αὐτίκα ἐλόντες τὴν πόλιν διεχρή-
 σαντο· παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας τῆς πόλεως ἐς ἓνα χῶρον 15
 ἀγαγὼν τὴν τε ἵππον ἐπαφείας κατεχρήσατο, ὥστε μηδένα τῶν
 τῆς πόλεως, μήτε ἄνδρα μήτε γυναῖκα μήτε παῖδα, περιγενέ-
 σθαι, οἰκτρότατα δὲ ξυμπάντων τῶν ἐν τῇ πόλει θανόντων.
 λέγεται δὲ γενέσθαι ἀνθρώπους ἀμφὶ τὰς δώδεκα μυριάδας.
 πρὸς δὲ καὶ ἐλεφαντιαίντων ἔν ταύτῃ τῇ πόλει πληθὸς εὐρά- 20
 μενον λέγεται κελεῖσαι ἀνελεῖν. τούτους μὲν οὖν ὅπῃ ἤσθητο
 περιόντας, οὐκέτι εἶα ζῶντας περινοστεῖν, ἀλλ' ὡς ἤσθητο, τοῦ

3. ἐπιόντα P ἡμέρας τινὰς
 ἡμερικῆναι T: corr H 18. δῆ?

maturaret iter in Asiam, audivit Sebastiam esse captam, Temirem-
 que mancipiis collectis plurimis abiisse Cheriam. ut enim Temires
 impetum in murum dedit diebus aliquot, oppidani vim hostilem for-
 titer propulsarunt. cum autem haberet octo milia fossorum in ca-
 stris, iis negotium dedit ut cuniculos haberent subterraneos, per quos
 ubique possent emergere in urbem. et quidem oppidani senserant
 id parari. proinde et ipsi fodiendo hostibus occurrebant: verum
 pellebantur. amplius enim efficiebat Temires, ut qui fossorum numero
 excelleret. muri cum iam undique essent suffossi, hostesque starent
 in aggeres excelso et ligneo, ignem iniecerunt, murique sua sponte
 corruerunt. deinde per loca ruinis patentia irruentes Temiris mili-
 tes in urbem, eam in hunc modum occuparunt. oppidanos, sic im-
 perante Temire, capta iam urbe illico occiderunt. liberos et mulie-
 res eius urbis in unum locum agens, immisso equitatu omnes truci-
 davit. urbis istius adeo miserabilis clades fuit ut nec vir nec mul-
 lier neque etiam puer aliquis potuerit exitium subterfugere. homi-
 nes in ista urbe fuerunt plurimi, adeo ut pene superarent numero
 duodecim myriades hominum. praeterea reperta magna leprosororum

ζῆν ἀπῆλλαιτεν, οὐ θέμις εἶναι φάσκων εἰς τοιαύτην γενομέ- D
 ρους τύχην περιέναι τοὺς τε λοιποὺς τῶν ἀνθρώπων διαφθεί-
 ροντας καὶ αὐτοὺς ὡς τὰ πολλὰ παραπαίοντας. λέγεται δὲ
 ταύτης τῆς πόλεως τὴν συμφορὰν ὑπερβαλέσθαι τὰς πάποτε
 5 γενομένας τῶν πόλεων ξυμφορὰς. Ὀρδογρούλη δὲ τὸν παῖδα
 Παιαζήτεω συλλαβῶν ζῶντα ἐπὶ ἡμέρας περιῆγε, μετὰ δὲ
 ταῦτα ἀνελεῖν ἐκέλευσε. Παιαζήτης δὲ ὡς ἐπύθετο ἕκαστα
 μετ' οὐ πολὺ, ἄτε δὴ ἡ πόλις ἀλοῦσα διεφθάρη, καὶ ὁ παῖς
 αὐτοῦ μετ' οὐ πολὺ ἤγγελο τελευτῆσαι ὑπὸ βασιλέως Τεμή-
 10 ρεω, ξυμφορὰ τε ἐχρητο ὡς μάλιστα καὶ ἐν πένθει ἦν. δια-
 βὰς τε γὰρ δὴ ἐς τὴν Ἀσίαν, ὡς βοσκόν τινα ἐωράκει αὐ- P. 78
 λούντα, λέγεται δὴ εἰπεῖν, ἐπιδηλώσαντα τὸ πάθος αὐτῷ
 οἶον ἦν, “αὐλεῖ δὲ ψόδην, οὔτε Σεβάστειαν ἀπόλεσεν οὔτε
 15 παῖδα Ὀρδογρούλην.” ἦν γὰρ δὴ, ὡς λέγεται, Ὀρδογρούλης
 15 τῶν ἡλίκων τὰ πάντα κράτιστος, καὶ ἐξηγήσασθαι ἐπὶ πόλε-
 μον ἰκανός· διὸ δὴ καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ κατέλειπεν αὐτόν, ἐπι-
 τρέψας τὴν ἀρχὴν αὐτῷ, ἧ δοκοίη αὐτῷ ἐς τὸ ἐπιτηδειότατον
 καθιστάναι.

Κατὰ μὲν οὖν τὴν ἐς τὴν Σεβάστειαν ἔλασιν Τεμήρεω
 20 τσαῦτα ἐγένετο· μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ἡ πρεσβεία ἐφίεστο
 παρὰ τὸν λαίλαπα Παιαζήτην, καὶ ἐκέλευσεν αὐτὸν ὑποδοῦναι

13. αὐλεῖ et mox ἀπόλεσεῖς cum interprete Hammer I p. 296.

16. διὰ P: corr H

multitudine, omnes interfici curavit. hos enim ubicunque adeptus foret, incolomes abire haud sinebat, nequaquam fas esse dicens ut hi superstitēs sint, reliquosque homines inficiant, ipsi plerumque miserime viventes. fama exiit excidium urbis istius miserimum superasse calamitates omnes, quae in ullas unquam redundarunt urbes. Orthobulem Paiazitis filium, cum vivus in manus venisset, aliquot diebus secum circumduxit: postea cuidam negotium dedit ut eum interficeret. Paiazitem, ut urbis excidium miserabile filiique interitum accepit, calamitas luctusque apprehendit maximus. transiens enim in Asiam, ut vidit pastorem quendam tibia canentem, fertur dixisse, moerorem suum indicans quam acerbus esset, “cane cantilemam, cuius argumentum sit: neque Sebastiam amittas, nec etiam filium Orthobulem.” erat enim Orthobules aequalium suorum optimus, etiam dux haud contemnendus. quapropter non ab re relictus est a patre in Asia, ut regnum administraret eo modo quo sibi putaret commodissime habere.

Expediit Temiris contra Sebastiam hunc finem sortita est. nec multo post legatio missa est ad Paiazitem Laelapa, quae iussit ut ducibus restitueret regionem. daret tantum butyri, quantum ferunt duo

- Βτε τὴν χώραν τοῖς ἡγεμόσι, καὶ τὰς τε δισχιλίους καμήλους βουτύρου, καὶ σκηναὺς δὴ δισχιλίους, αἷς εἰώθουσιν οἱ νομάδες ἀνὰ τὴν Ἀσίαν χρῆσθαι, καὶ ἐν τοῖς ναοῖς τοῖς ἐπὶ τὴν Παιαζήτεω ἀρχὴν μνημονεύεσθαι αὐτὸν ὡς βασιλεῦ, καὶ νομίσματι δὲ χρῆσθαι τῷ βασιλέως Τεμήρης ἐς σύμπασαν τὴν ἕως ἀρχὴν αὐτοῦ, καθελόντα τὸ ἑαυτοῦ νόμισμα. πρὸς δὲ καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ ἕνα ἤτοῦντο παραγίνεσθαι ἐς τὰς Τεμήρειω θύρας. καὶ ἦν ταῦτα ποιῆ, φίλον τε καὶ ἐπιτήδειον εἶσεσθαι Τεμήρειω βασιλέως· ἦν δὲ μὴ ποιήσῃ, χρῆσθαι αὐτῷ ὡς πολεμῖω βασιλέα Τεμήρη. ἧ δὲ δὴ λέγεται θυμω-10
- C θέντα τὸν Παιαζήτην ἐκεῖνο δὴ τὸ ἔπος εἰπεῖν, ὃ καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, ὡς ἦν μὴ ἐπικαταβύς ἀφίκοιτο ἐπ' αὐτόν, τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐς τρεῖς ἀποπεμψάμενον ἀπολαβεῖν αὐθις· ὃ δὴ αἰσχύνῃ φέρει μεγάλην, εἰρησθαι ὄτρυσιν τὸ ἔπος τοῦτο. προθέμενος μὲν οὖν τὰ παρὰ τῆς πρεσβείας 15
- V. 62 αὐτοῦ τὸ Παιαζήτεω ἔπος ὃ Τεμήρης οὐκέτι ἐς ἀναβολὴν ἐποιεῖτο τὴν ἔλασιν, καὶ αὐτίκα παρασκευασάμενος στρατὸν τὸν τε παρ' ἑαυτῷ Σκυθῶν τῶν νομάδων καὶ Τζαχαιτίδων, ἐς ὀγδοήκοντα ὡς λέγεται μυριάδας, ἤλαυνεν ἐπὶ Παιαζήτη, διὰ Φρυγίας τε καὶ Λυδίας τὴν πορείαν ποιούμενος. Παια-20
- Ζήτης δὲ ὡς ἐξορκώσας Τεμήρη, ἦν μὴ ὡς ἡδύνατο κράτιστα
- D παρεσκευασμένος ἐπὶ, συναγείρας στρατὸν ὡς ἡδύνατο μέγι-

5. Τεμήρειω?

22. ἐπὶ P

milia camelorum. his adderet duo milia tentoriorum, cuiusmodi in usu habent pastores per Asiam. postulabatur quoque ut per universum Paiazitis regnum Temires prouuntiaretur rex. volebat quoque ut Paiazites in suam regionem Temiris numisma reciperet et suum irritum faceret. postremo imperabatur ut unus de numero filiorum Paiazitis militaret in ianuis Temiris. quodsi Paiazites haec faceret, fore eum amicum et necessarium regis Temiris: sin autem has petitiones aversaretur, sciret Temirem ipsum pro hoste habiturum. his auditis ferunt Paiazitem ira commotum illud responsum dedisse, quod supra declaravimus, videlicet "si non veniat quemadmodum minitatur, precor uxorem suam ter repudiatam recipiat;" quod quidem dictum magnam infamiam importat ei in quem dicitur. cum igitur cum tali responso legatos dimisisset, Temires expeditionem suam, quam animo versabat, non amplius differt contra Paiazitem. sed confestim contractis copiis quam potuit plurimis, Scytharum et Tzachaidarum, qui praesto erant, delectu habito, conscripsit exercitum, qui complectebatur octoginta myriades hominum; et profectus est contra Paiazitem, per Phrygiam Lydiamque iter faciens. Paiazites ut hosti obviam procederet instructus, comparavit et ipse quam potuit exercitum

στον, συμπαραλαβὼν καὶ τοὺς Τριβαλλοὺς αὐτοῦ δορυφόρους, ἐς μυρίους μάλιστα πον γενομένους τούτους (ἐφ' οἷς δὲ μέγα ἐφρόνει ὡς ὅποι παρατυγχάνοιεν ἀνδρῶν ἀγαθῶν γενομένων), καὶ προθέμενος ὡς Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου τοὺς Μακεδόνας 5 ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάς, Λαρεῖον αἰτια-
 σάμενος τῆς ἐς τοὺς Ἕλληνας ἔβρξεω ἐλάσεως, τῷ ἑαυτοῦ ἐλάσσοσι δὴ στρατῷ ἐπιὼν κατεστρέψατο, καὶ τὴν Ἀσίαν ὑφ' αὐτῷ ἐποίησατο, ὅσπερ ἐπὶ Ἐνφραῖν τῆς Ἀσίας ἐηλλάκει· ἐπί-
 10 στευε δὲ καὶ αὐτὸς τῷ ἑαυτοῦ στρατεύματι ἐπιὼν καθαιρή-
 σαι ταχὺ πᾶν τὴν Τεμήρῳ βασιλείαν καὶ ἐπὶ Ἰνδοὺς ἀφι- P. 79
 κέσθαι. παραλαβὼν δὴ οὖν τό τε Εὐρώπης καὶ Ἀσίας στρα-
 τευμα, ἐς δώδεκα μυριάδας, ἴετο ὁμοσε ἐπὶ τὸν Τεμήρη,
 φθῆναι αὐτὸν βουλόμενος ἐν τῇ χώρᾳ ἐστρατοπεδευμένον πρὸς
 τῷ Εὐφράτῃ, ἐν νῷ ἔχων βασιλεῖ Τεμήρη μαχέσασθαι. Τε-
 15 μήρης δὲ ἐπῆει διὰ Φρυγίας ἐλαύνων. Παιαζήτης δὲ διὰ
 τῆς Καππαδοκίας ἐπέιγετο, φθῆναι αὐτὸς πρὸς τῷ Εὐφράτῃ
 κατὰ τὴν Ἀρμενίων χώραν βουλόμενος. ὡς δὲ ἐν τῇ Ἀρ-
 μενίων γετόμενος χώρᾳ ἐπύθετο τὸν Τεμήρη ἦδη ἐν τῇ ἑαυ-
 τοῦ ἀναστρέφεσθαι χώρᾳ, διὰ Φρυγίας ἐλάσαντα, τὰ ἔμπα- B
 20 λιν γετόμενος ἐπορεύετο εὐθὺ Φρυγίας, ὡς δὴ καὶ Τεμήρη
 αὐτὸν ἴσοθαι ἐπυθάνετο. ταχὺ δὲ ἐπειγομένων ἠνύετο ὁ
 δρόμος, ὥστε τὰ στρατεύματα αὐτοῦ πολλὴν διανύσαντα πο-

2. δῆ?

maximum, assumptis etiam Triballis satellitibus suis, qui numero erant quasi decem mille. in his spem maximam habebat Paiazites, ut qui fortitudinis essent semper memores quocumque venissent. quos cohortabatur, dicens "Alexander Philippi Macedones habens, transgressus est in Asiam, crimini dans Dario Xerxis in Graecos expeditionem, pauca suorum manu pergens in hostem, Darium devicit et Asiam subegit, pervenitque usque ad Phain Asiae. in spem erigor et ipse me facile nostro exercitu destructurum Temiris regnum, et deinde accessurum ad Indos usque." assumens itaque Europaeum Asianumque exercitum, qui complectebatur quasi duodecim myriades hominum, recta iter instituit adversus Temirem, cupiens eum praevertere et in ipsius regione castra locare iuxta Euphratem, animo agitans ibi dimicare cum Temire. Temires quidem exercitum per Phrygiam ductabat: at Paiazites citato agmine ferebatur per Cappadociam, praeoccupare volens Euphratem per Armeniam. ut autem, cum foret in Armenia, accepit Temirem iam in suam accessisse regionem, iter per Phrygiam facientem, mutato consilio recta in Phrygiam contendit, ubi obviam progredi Temirem intellexerat. cum autem acceleraret iter, accidit ut exercitus longo itinere graviter vexatus

ρείαν δι' ὀλίγου ἔκαμνέ τε χαλεπῶς φέροντα, καὶ ἤχθιστο
 αὐτῷ ὅτι μὴ ἐν δέοντι χρῆσαιο τῇ ἑαυτοῦ τόλμᾳ. ξυνέβαινε
 δὲ καὶ τὸ μηδενὶ ἐπιτρέπειν τοῦ στρατοῦ ἐπὶ πυρούς καὶ
 κριθὰς ἐπὶ Προύσης, ὥρα ἦν παραβάλλειν τὸν ἵππον, χαλε-
 παίνειν τε αὐτῷ τὰ στρατεύματα καὶ ἀπαγορεύειν. ἀπειρή- 5
 ται γὰρ μηδενὶ ἔξεῖναι εἰς πυρούς εἰσιέναι. ὅν τινα δ' ἂν
 λάβοι εἰσελθόντα, ἐτιμωρεῖτο. λέγεται δὲ αὐτῷ ἑστρατοπε-
 C δευμένῳ περὶ Καππαδοκίαν πνεῦμα βιαιότατον, ἐπιπνεῦσαν
 τῷ στρατεύματι αὐτοῦ, τὰς τε σκηνὰς ἀπενεγκάμενον ἐπὶ πολὺ
 ἀποσπᾶσαι καὶ μετεώρους ποιησάμενον καταβαλεῖν, καὶ τοῦτο 10
 κατ' αὐτοῦ γενέσθαι οἰωνόν εἰς τὰ στρατεύματα. μετὰ δὲ
 ταῦτα ὡς ἐπελαύνοντι ἐπὶ τὴν Φρυγίαν ἐσκήνωτο, τὴν τε
 σκηνὴν αὐτοῦ ἔς τρεῖς συστησάμενους τοὺς ἀμφ' αὐτὸν παῖ-
 δας, αὐτόματον πεσοῦσαν, εἴ τε τῆς γῆς μὴ δυναμένης κατέ-
 χειν τὰ σχοινία τῆς σκηνῆς, εἴτε καὶ ἄλλη πη ξυνέβη τοῦτο· 15
 τῆς τε γῆς ἀπειρησθαι αὐτῷ, μὴ ἐπιβαίνειν τῆς Φρυγίας,
 Ἑλλήνων τε τινες αὐτοῦ παραγενόμενοι ἢ Τριβαλλῶν οἰωνί-
 ζοντο. λέγεται μὲν οὖν καὶ πρὶν ἢ ἐπὶ τὴν Ἀσίαν διαβῆναι,
 Ἄλλη τὸν Χαρατίνεω παῖδα, ἄνδρα δὴ τῶν παρ' ἑαυτῷ τὰ
 D ἔς σύνεσιν οὐδενὸς λειπόμενον, χρηματίσαι αὐτῷ μὴ στρα- 20
 τεύεσθαι ἐπὶ Τεμήρη, τρόπον δὲ ὅτι δύναται ἀσφαλεστάτῳ
 διαλύεσθαι αὐτῷ τὴν πρὸς Τεμήρη διαφορὰν. ἐκέλευε δὲ

3. τῷ?

4. ὡν ὥρα?

5. τε τὰ αὐτῷ P

Paiziti indignaretur, quod ipsorum opera, etiam sua audacia, cum
 nulla necessitas moneret, abuteretur. praeterea contigit ut exercitus
 affligeretur maxima frumenti et hordei inopia propter Prusam. hinc
 equitatus graviter periclitabatur. exercitus rem istam iniquo animo
 ferebat, et iam detrectabat militiam. severiter enim interdictum erat
 ne quis manus adinoliretur frumento, addito se acerbius vindicatu-
 rum eum qui fraudem huic suo edicto fecisset. fama est, cum ca-
 strametatus esset in Cappadocia, venti turbinem violentissimum incu-
 buisse exercitui, adeo ut tentoria disiecta et in sublime tracta de-
 strueret planissime; quod quidem exercitus pro omine parum fausto
 accepit. postea cum in Phrygiam movens castra communivisset, ten-
 torium suum in tres pueros, qui ibi aderant, sua sponte ceciderat,
 sive quod terra nequiverit sustinere retinacula, sive alia est causa in
 quam casus ille reduci poterit. quidam Graeci et Triballi qui prae-
 sto erant, omen id esse dicebant, ne ascenderet in Phrygiam. ferunt
 tamen, priusquam transiret in Asiam, Aliem Charatinis filium, virum
 eorum qui cum Paizite erant prudentia primarium, consuluisse ne
 exercitus contra Temirem duceret, verum anniteretur ut ista contro-
 versia quam tutissimis rationibus dissolveretur et componeretur. se

ἑαυτὸν πέμπειν, καὶ ὑπισχνεῖτο διαλλάξαι τε αὐτῷ βασιλέα
 Τεμήρην, ἣ ἂν αὐτὸς βούλοιο. τὸν δὲ υπολαβόντα φάναι
 ὡς οὐ τῇ ἐκείνου συνέσει πιστεύων ἀφίκοιτο ἐπὶ μέγα εὐ- V. 63
 δαιμονίας, ἡγεμόνας τοσοῦτους καταστρεψάμενον, ἀλλὰ τῇ
 5 ἑαυτοῦ ὄρμῃ τε καὶ γενναιότητι, τύχῃ δὲ εἶπεῖν καὶ τόλμη
 ἐπιτραπομένους τῶν βασιλέων πολλούς, καὶ δίχα συνέσεως
 μεγάλης, ἐπιδείξασθαι ἔργα, συνέσει δὲ τὸ πᾶν ἐπιτρέψαντας P. 80
 αἰσχίστα ἀπολέσθαι.

Μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἐν τῇ Ἀρμενίων ἐγένετο ἐπὶ Τε-
 10 μήρῃ στρατευόμενος, ἐβουλεύετο ὡς δὴ κράτιστα τὴν μάχην
 ποιήσαιο. μεταπεμφάμενος δὲ τοὺς ἀρίστους ἐς βουλήν κα-
 θίστατο. καὶ τινων γενομένων ἐπ' ἄμφοτερα ταῖς γνώμαις,
 λέγεται Πραϊμήν τὸν Ἀλίω, μέγιστον δὴ παρὰ τῷ Παια-
 ζήτῃ δυνάμενον, βουλευόντα λέξαι τοιαύδε. “ὦ βασιλεῦ, ἐπ’
 15 ἀνδρας παρασκευάζῃ στρατεύεσθαι τὰ τε πολέμια λεγομένους
 εἶναι ἀγαθοὺς ὑπὸ πάντων, ὅσοι δὴ τῆς τε γνώμης αὐτῶν
 καὶ ἀρετῆς ἐπειράσαντο. τούτοις ἐγὼ εἰς λόγους ὡς τὰ πολλὰ ἔ
 ἀφικόμην, ἐπυθόμην τὴν τε ἀρετὴν εἶναι παντὸς λόγου ἀξίαν,
 καὶ πλῆθος δὴ πολλαπλάσιον τοῦ ἡμετέρου στρατεύματος ἀγ-
 20 γέλλεται ἡμῖν εἶναι τὸ Τεμήρῳ στρατεύμα. ὥστε κατ' ἄμφω
 δὴ τούτω οὗτ' ἂν συμβουλευσάμι θαρροῦντα τῷ ἡμετέρῳ
 στρατῷ εἶναι ὁμῶς ἐς τὸ Τεμήρῳ στρατόπεδον. ἀλλ' οὐδ’

legatum fore in hac re promittebat, et iuxta animi ipsius sententiam Temirem reconciliaturum. Paiazites respondit “nunquam tantum felicitatis conscendissem fastigium, nec etiam tot duces imperium accipere coegissem, si tuae prudentiae me commissem. impetu vehementi meaque generositate ductus tanta opera designavi. praeterea, quidam reges fortunam et audaciam secuti, neglecta prudentia, eximia fecere opera, cum reliqui interim, qui in omnibus praetulerunt prudentiam, turpissime perierint.”

Cum in Armenia foret, animus erat universis copiis in aciem eductis summa vi certare cum hoste. adhibitis igitur in consilium optimatibus, ut praelium faciendum esset, deliberabat. cum essent quorum sententiae in utramque partem inclinarent, fama est Praimien Aicis filium, qui plurimum pollebat apud Paiazitem, sic locutum esse. “o rex, contra viros adorna praelium, qui peritia rerum bellicarum feruntur esse primi ab iis qui eorum animos et virtutem sunt experti. cum his ego quoque saepius in colloquium veni, audivique virtutem eorum miris modis celebrari. praeterea annuntiatu Temiris copias multis modis superare nostras. itaque ut modo utro- rumque intellexi sententias, si et meum dandum est consilium, consilio, nostro exercitui fidens, irruere in castra Temiris. verumta-

ἂν εἰ μαχευόμενοι περιγενοίμεθα, εἴη ἂν ἡμῖν ὄφελος ὄτρ-
 οῦν. εἰ μὲν γὰρ ἐς τὴν ἐκείνων ἐσβάλλοντες ἐμαχόμεθα, ἦν
 ἂν ὁμοῦ ξύμπαντα ἀγαθὰ, περὶ τῆς ἀρχῆς ἐκείνου ἀγωνί-
 ζεσθαι καὶ περὶ τῆς δυνάμεως. νῦν δὲ καὶ ἦν εἰς μάχην κα-
 C θιστάμενοι μαχεσώμεθα, οὐδὲν διὰ τοῦτο ἡμῖν ἔσται. ἦν 5
 δέ, ὅπερ ἀπένχομαι, ἐς τοῦναντίον ἡμῖν τὰ πράγματα περι-
 στή, σκόπει δὴ ὃ βασιλεῦ ὅποιον ἀποβήσεται σοι ἀπὸ τού-
 του, τὴν τε δύναμιν ἅμα καὶ βασιλείαν ἀποβάλλοντι. ξυμ-
 βαίνει δὴ οὖν σοι μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἀγωνίζεσθαι σοὶ κικείμενη.
 πείθομαι δὲ μηδὲ σύμπαντι τῷ στρατεύματι Τεμήρη βασι- 10
 λέα, εἰ σωφρονεῖ, τὴν μάχην ποιήσασθαι, ἀλλ' ἐς μοίρας ἰκα-
 νὰς διελόμενος αὐτοῦ τὰ στρατεύματα διυπειροῦσθαι ἡμῶν,
 καὶ εἰ μὲν τῇ μιᾷ μοίρᾳ ἐναντίῳ ἴοντες περιγενοίμεθα, τῇ
 ἑτέρᾳ αὐθις μετ' οὐ πολὺ χρησόμενος, ἐς ὃ δὴ ἀπαγορεύειν
 D ἡμᾶς καμοῦντας μαχομένους ἐκείνοις· οὐ γὰρ τοιοῦτόν ἐστιν 15
 τὸ ἐκείνου στράτευμα, ὅλον ἐπειδὴν ἐς χεῖρας ἀφίκηται, αὐ-
 τικά ἐς φνυγὴν τραπούμενον οἴχεσθαι· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ τροπῇ
 βέλτιον ἡμῶν, ἀναλαμβάνειν τε σφᾶς συνιόντας πυρθάνομαι,
 καὶ ἀναμαχομένους μεγάλα ἀποδείκνυσθαι ἔργα. δοκεῖ οὖν
 μοι ὁμοίως μέντοι μὴ ἴεσθαι ἐπὶ τὸ Τεμήρηω στράτευμα, διὰ 20
 δὲ τῶν ὀρέων πορευομένους ἐφέπεσθαι, ὅτι ἐγγύτατα γενομέ-
 νους, καὶ ὅλη τε προχωροίη, κακοῦντας ἐν μέρει τὸ ἐκείνου

men et si praelii aleam iecerimus praeliumque nos victores declara-
 verit, nescio quae inde nobis sit futura utilitas. sed si hostium re-
 gionem fuerimus ingressi, ibique praelii fortunam fuerimus experti,
 commoda plurima feremus, pugnaturi videlicet pro regno et potentia
 Temiris acquirendis. nunc autem si summam rei certamini commise-
 rimus, ea nequaquam evenient. sin autem, absit omen, in contrarium
 res ceciderit, vide quae damna passurus sis, amittens potentiam tan-
 tam regnumque tantum? apparet igitur quod tu et ille non ex aequo
 pugnetis. arbitror autem nec Temirein, si modo sapit, cum universo
 exercitu praelium initurum: verum copias suas distribuet in turmas
 magnas et multas, et in hunc modum nos tentabit. et si resistentes
 fortiter turmam unam vicerimus, alteram et recentem nobis opponet
 tamdiu, donec laborantes deficiamus, illis strenue pugnantibus. haud
 enim sic Temiris copiae sunt comparatae ut, ubi ad praelium ven-
 tum fuerit, statim in fugam abeant: verum etiam in fuga nobis me-
 liores sunt, et facilius in unum colliguntur dispersi, magna virtutis
 edentes opera. censeo itaque non obviam eundem esse Temiris ex-
 ercitu: verum melius et utilius mihi videtur ut eum subsequamur
 per montes, quam proxime semper instantes, eiusque exercitum lae-
 dentes, ubicunque occasio se dederit. hinc apparebit a populationi-

στράτευμα. δῆλα δ' ἂν γένοιτο ταύτη ὡς οὔτε ἐπιδρομῇ
 χρῆσαιτ' ἂν ἔτι τοῦ λοιποῦ ἐφισταμένων ἡμῶν καὶ ἐπισπο-
 μένων ἐγγύτατα, σιτίζεσθαι τε οὐκ ἂν ἔτι τοῦ λοιποῦ δύναιτο
 ἱκανῶς, ὥστε ἀποχρῶντα εἶναι αὐτῶν τὰ ἐπιτήδεια. ἐπειδὴν
 5 δ' ἐν τῇ ἐκείνου γενώμεθα ἐπισπόμενοι τῷ Τεμῆρη στρατεύ- P. 81
 ματι, τηρικαῦτα δὴ ὀρμωμένῳ οἴκαδε τῷ στρατεύματι καὶ
 ἔχομένῳ τῆς οἴκαδε ὁδοῦ ἐπιπέσοιμέν τε ἂν καὶ ἀμυνόμενοι
 μαχεσάμεθα."

Ταῦτα εἰπόντος τοῦ Πραΐμεω, ταύτη ἐτράποντο καὶ οἱ
 10 λοιποὶ τὴν ψῆφον τιθέμενοι. βασιλεὺς δὲ Παιαζήτης λέγε-
 ται εἰπεῖν τοιαῦδε. "τὸ πλήθος εὖοικεν, ὃ ἄνδρες, ἧ ἔγω τεκ-
 μαίρομαι, ὑμᾶς δεδίττεσθαι. ἀλλ' ἐκεῖνο δὴ καὶ ὑμεῖς ἴστε,
 ὡς πλήθους οὐδὲν ὑγιές ἐστιν, ὅπου ἂν ἀρετὴ παραγένη-
 ται. ἴστε δὴ καὶ Ξέρξη τὸν Δαρείου, βασιλεῖα Περσῶν, πλήθη V. 64
 15 ὀπόσα ἀγόμενος καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβάς παρὰ βραχὺ
 ἐπήει ἀποθανούμενος, εἰ μὴ Μαρδόνιος ὑποστάς ἤμυνεν αὐ- B
 τῷ τὸν ὄλεθρον ἐπανιόντας ἐς Σοῦσα. καὶ Ἀλέξανδρον ἴστε,
 ὡς Δαρείῳ μαχεσάμενος τὴν τε βασιλείαν ἀφείλετο καὶ αὐ-
 τὸν ἀπέκτεινε. καὶ πολλοὺς δὲ πυθέσθαι οἶμαι τῶν ἡμετέ-
 20 ρων Τούρκων ὀλίγη χειρὶ μεγάλα ἀποδείξασθαι ἔργα. καὶ
 ἡμεῖς δ' ἐν τῇ Εὐρώπῃ θαμὰ δὴ ἐπὶ τὰς μάχας ἴοντες γένη
 τε ἐτρεψάμεθα γενναϊότατα δὴ γεγόμενα τῶν ἐς τὴν οἰκου-
 μένην ἐθνῶν, Κελτούς τε καὶ Παιόνας. καὶ διὰ ταῦτα μὴ

16 ἐμῆνυν P 21. 8' ἄμα P

bus eum cohibitum iri, dum nos ei usque incubuerimus, nullibi sub-
 moti longius. nec etiam satis frumenti acquirere poterit: proinde
 commeatus sufficiens deerit. ubi autem in hostilem venerimus regio-
 nem, secuti Temiris exercitum, ibi demum manus conseremus cum
 hoste, cupiente redire domum."

Haec cum peregisset Praimes, reliqui duces pedibus in hanc senten-
 tiam ibant. at Paiazites talem exorsus est orationem. "multitudo hostilis
 exercitus, quantum intelligo, vobis terrorem infert. verum et vos no-
 stis multitudinem inconditam nihil sani vel momenti habere, si vir-
 tus ei opponatur. scitis Xerxem Darii filium, regem Persarum, cop-
 ias quantas in Europam transiens secum adduxerit, et propemodum
 peremptus abierit, nisi Mardonius periculum substitisset, et indicas-
 set ei mortem imminere, nisi confestim rediret Susa. nec vos fugit
 ut Alexander devicto regi Dario regnum ademerit, ipsumque interfe-
 cerit. plurimos audivisse reor paucam Turcorum manum saepe stre-
 nue rem geasisse magnaue fortitudinis opera patrasse. et nos fre-
 quenter in Europa praeliantes Gallos et Pannonos, gentes earum

οὕτω φραυλίζων ἡμᾶς ἐς γενναιότητα κακίους τε καὶ φραυλοτέρους ἀποφαίνου Σκυθῶν τε Τζαχαταίων, οἳ ξίφει οὐδεπώποτε οὐδαμῇ ἐχρήσαντο, ἀλλ' ἢ τόξῳ μόνῳ καὶ οἰστοῖς βάλλοτες ἐς χεῖρας ἰέναι οὐ πάντο τι ἐθέλουσι.

C Ταῦτα εἰπόντος τοῦ βασιλέως λέγεται τὸν Βιενὲ ἄρχοντα 5 ἐπειπεῖν τοιαύδε. “ἐπεὶ τοίνυν δοκεῖ σοι ᾧ βασιλεῦ ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἡμᾶς ὁμοίως ἰέναι, ἴθι δὴ πειθόμενος ἐμοὶ τοὺς τε Θησαυροὺς ἀνειργῶς δίδου τῷ στρατεύματι πονήσαντι καὶ κερμηκότι. ὡς ἐφ' ὃ τι ἂν γένοιτο τὰ πράγματα ἴοντα, τούτων δὲ τῶν σῶν Θησαυρῶν οὕτω διδομένων τοῖς στρατιώταις ἐν 10 κέρδει ἐσομένων ἡμῖν καὶ οὐκ ἀπολουμένων. ἦν τε ἐφ' ἡμῖν γένηται, πολλαπλάσια ἔξομεν κερδανούντες· ἦν τε ἐπὶ τῷ Πέρσῃ, ἄμεινον ὃν ταύτῃ γενόμενον.” ταῦτα λέγων οὐκ ἐπειθε Παιαζήτη, ἔνθα γνώμην ἀποφηνάμενος ὡς τῇ Τεμῆρῳ σφραγίδι ἐσφράγισται ἄρα τὰ Παιαζήτεω χρήματα, καὶ διὰ ταῦτα 15 οὐ τόλμῃ αὐτὰ διανεῖμαι τοῖς στρατιώταις.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον ἐβουλευέτο Παιαζήτη· μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἐλαύνων οὐκ ἀνίη, ἀφίκετο ἐπὶ Οὐγκραν τῆς Φρυγίας πόλιν, ἔνθα δὴ καὶ Τεμῆρης ἐστρατοπεδεύετο, ἐπὶ Μυσίαν ἐν νῶ ἔχων καὶ ἐπὶ Προῦσαν τὰ βασίλεια Παιαζή- 20 τεω στρατεύεσθαι. ὡς δὲ ἀγχοῦ ἐγένετο τοῦ Τεμῆρῳ στρα-

5. λέγεται εἶνα τῶν ἐννέα ἀρχόντων H

quas orbis habet generosissimas, in fugam coniecimus. quapropter ne nos contempseris, et ne peiores contemptioresque, quantum ad fortitudinem attinet, nos Scythia et Tzachataeis ostenderis; qui nunquam gladiis rem gerunt, sed sagittas et iacula emittentes nunquam libenti animo ad pugnam accedunt.”

Ut dicendi finem fecit rex, unus de numero novem ducum huiusmodi sermonem habuit. “quoniam igitur, o rex, certum est et animo tuo iam fixum ut in hostem pergamus, age thesauros tuos reclude, et dispartire eos per exercitum laborantem. utcumque inde belli ceciderit alea, si in eum modum thesauros militibus distribueris, nobis hi lucro erunt. si victoriae casum invenerimus, immensa bonorum aderit copia: si Persa vicerit, non poenitebit, quemadmodum consulo, cum thesauris egisse.” Paiaziti tamen persuadere nequivit. hinc fertur dux dixisse “ergo Temiris signum Paiazitis numisma tenet; quare permotus non audet id distribuere per milites.”

Haec quidem haecenus deliberabat Paiazites. postea proficiscens, cum nihil perficeret, pervenit Ungram Phrygiae urbem. ibi cum exercitu erat et Temires, bellum promovens contra Mysiam, animo agtans bello petere Prusam, regiam Paiazitis sedem. cum autem appropinquasset Temiris exercitus, etiam ipse castra posuit, spatio inter

τεύματος, ἐστρατοπεδεύετο καὶ αὐτὸς ἐπὶ σταδίου πεντεκαίδεκα ἀπὸ τοῦ Τεμήρεω στρατοπέδου. ἔνθα δὴ λέγεται τὸν Τεμήρη, ὡς ἐπιόντα στρατοπεδεύεσθαι ἐπύθετο, θανατώσαι τε τὴν τόλμαν αὐτοῦ, καὶ ὡς ἀπὸ Ἀρμενίων ταχὺ παρεγένετο ἐπ' αὐτόν, καὶ ὡς οὕτω ἐκ τοῦ ἐμφανθοῦς καθίστατο P. 82
 αὐτῷ ἐς μάχην, οὕτω δὲ ἐν τάχει σὺν τῷ στρατεύματι ἐλαύνων. καὶ ἐφ' ἵππου δὴ λέγεται ἀναβάντα ἐλάσαι τε ὅτι ἐγγυτάτω τοῦ στρατοπέδου Παιαζήτεω, καὶ τὰς φυλακὰς θεουσαίμενον καὶ τὸ στρατόπεδον, ὡς ἐσκήνωτο, ἀνακαγχάσαι τε
 10 καὶ εἰπεῖν "ἄξιός ἡμῖν οὗτος λαίλαπι παραβάλλεσθαι τῆς τόλμης αὐτοῦ. οὐ μέντοι γε ἀρετῆς ἔνεκα χαίρων γε ἀπαλλάσσεται. εἰσὲν ὑπὸ δαίμονος πολέμου ἐλαύνεσθαι οὕτως πάνν· μελαγχολῆ γὰρ δὴ ὁ κακοδαίμων καὶ οὐκέτι σωφρονεῖ." ταῦτα εἰπόντα ἐλάσαι τε ἐπὶ τὸ ἑαυτοῦ στρατόπεδον. 1402
 15 καὶ τῇ ὑστεραίᾳ αὐτὸν σὺν τοῖς ἀρίστοις αὐτοῦ, ἔχοντα ἀμφὶ d. 20 Iul.
 τῇ . . . , ἐπιπέμψαι Σαχροῦχον τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπὶ Παιαζήτη. ἐνταῦθα ὡς ἦσθετο ἐπιὸν τὸ Τεμήρεω στρατεύμα
 κατ' αὐτοῦ, παρετάξατο καὶ αὐτὸς ἐπὶ λόφου τινοῦ ὡς μυχούμενος. καὶ τὸ εὐώνυμον αὐτοῦ μέρος τοῦ κέρατος εἰ-
 20 χεν ὁ τῆς ἑω στρατηγός, τὸ δὲ δεξιὸν εἶχεν ὁ τῆς Ἑυρώπης ἡγεμών· ἐν μέσῳ δὲ ἐπὶ τοῦ λόφου ἴδροντο ὁ Παιαζήτης σὺν τοῖς νεήλοισι καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτόν. Σαχροῦχος δὲ V. 65
 ἔχων τοὺς Τζαχαταΐδαις καὶ τῶν Περσῶν τοὺς ἀρίστους

2. τῷ Τεμήρη P 16. ἐπιὸν P

utrorumque castra relicto stadiorum quindecim. fama est Temirem, ut accepit in propinquo esse cum exercitu Palazitem, viri audaciam admodum esse miratum, videlicet quod tanta celeritate ex Armenia venisset, et iam ex aperto secum bellum gereret. consensio igitur equo profectus est, et quam proxime potuit ad Palazitis castra accessit. ut autem custodias et vigilias necnon situm castrorum est speculatus, cum risu fertur dixisse "dignus profecto vir ille est ut turbini conferatur, non propter suam virtutem, verum magis propter insignem audaciam. attamen praeclare secum actum esse putabit, si poterit incolumis effugere. genio suo parum dextro instigatur: adeo planissime insanit vir ille, nec rationis amplius compos est infelix." his dictis ut finem statuit, celeriter in castra sua reversus est. postero die cum delecta manu militum numero circiter * * * misit Sachruchum filium contra Palazitem. qui ut accepit adversam se proferare hostem, aciem instruit in colle quodam, quasi pugnae copiam facturus. sinistrum cornu tenebat dux ab Oriente, dextrum regebat dux Europae; in medio autem curabat Palazites cum peregrinis et satellitibus suis. Sachruchus habens Tzachataidas et Persarum optimates pergebat agmine composito contra Palazitem; nec tamen eos

ἐπήκει συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι ἐπὶ Παιαζήτην. οὐ μὲν-
 C ττοι γὰρ ἐκυκλοῦτο, ἀλλὰ ἐδίδου χάωραν ἀπιέναι, εἰ βούλοιντο,
 ὡς ἂν μὴ κυκλούμενοι σφῶν ἀμείνονες γένοιτο, περὶ ψυχῆς
 ἀγωνιζόμενοι. συνέβαλέ τε κατὰ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύ-
 μα, καὶ ἐμάχετο. ὡς ἐπὶ πολὺ μὲν τῆς ἡμέρας ἐμάχοντο, 5
 ὥστε μὴδ' ἀναπαύεσθαι ἔχειν τὸ Παιαζήτου στρατεύμα.
 Τριβαλλοὶ δὲ ἐνταῦθα ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοὶ ἐμάχοντο
 ἀξίως λόγου, καὶ ἐμβαλόντες ἐς τοὺς Τζαχαταΐδας τὰ τε δού-
 ρατα κατέαξαν, καὶ διηγωνίζοντο ἐντεταμένως ἐχόμενοι τοῦ
 ἔργου. Παιαζήτης δὲ ὡς ἑώρα τὸ τῆς Εὐρώπης ἀντιῶ στρα- 10
 τευμα κινήθην ἐς πρόσω καὶ μαχόμενον, ἀνεκαλεῖτο μὲν ἐν
 τῇ ἀκμῇ τῆς Εὐρώπης τὸν στρατηγόν, ὀρρωδῶν μὴ παρα-
 D σφρεῖς κυκλωθῆι καὶ κινδυνεύσῃ διαφθαρεῖναι, μετεπέμπετο
 ἐς τὸν χάωρον ἐς δὲ ἰδρυτο τὴν ἀρχήν. καὶ πρῶτα μὲν οὐχ
 ὑπήκουσα, δεδιὼς τὸ πρᾶγμα· μετὰ δέ, ὡς ἐπιφερομένου 15
 ἀντιῶ τοῦ βασιλέως καὶ βλασφημοῦντος, ἀνεκαλεῖτο τὴν σύν-
 ταξιν. ἐνταῦθα οἱ Τζαχαταΐδες ἐπεισεσόντες τοῖς Τούρκοις
 ἐπέκειντο πάνυ φονεύοντες, ἐς δ' ὃ δὴ ἐς φυγὴν κατέστησαν αὐ-
 τοὺς τραπήναι. ἐνταῦθα ὡς ὄρμητο ἐς φυγὴν, ἐπικειμένων
 τῶν πολεμίων καὶ τὸ ἀπὸ τῆς Ἀσίας στρατεύμα αὐτίκα ἐς 20
 φυγὴν ὄρμητο. καὶ αὐτίκα ὁ Παιαζήτης ἰδὼν ταῦτα οὐκέτι
 ἐνέμεινεν, ἀλλ' ἐπὶ ἵππον θήλειαν ἀναβάς ἔφηνεγς κατὰ κρού-
 P. 83 τος. ἐνταῦθα ὡς πρότερον κήρυγμα πεποιημένου Τεμήρεω

circumvenire statuebat, concedens ipsis abeundi, si vellent, locum, ne scilicet circumventi ab omni parte ex desperatione, quasi inclusi, animos sumerent, et acrius pro salute deinde certantes victoriam invenirent. primo aggressus est Europae exercitum. ut autem pugna ad multum diei est extracta, neque quietem a pugnando Paiazitis milites haberent, ibi Triballi pristinae suae virtutis memores praellium ciebant magna cum fortitudine et gloria; impetumque dantes in Tzachataidas hastas infregerunt, magna cum vehementia praellio incumbentes. Paiazites ut conspicatus est Europaeum exercitum longius a se evectum cupidine pugnae, illico ducem Europaei exercitus revocat, timens ne, si eius exercitus esset longius a monte submotus, ipse ab hostibus circumduceretur et in periculum vitae veniret. iubebat igitur eum regredi in eum locum ubi ab initio collocatus erat. at dux primo nequaquam dicto audiens fuit, veritus rem quae parabatur. deinde cum rex violentius saeviret nec convitiis abstinere, paruit, aciesque revocata est. ibi tum Tzachataides acriter instantes occidebant Turcos plurimos, donec terga darent. qui cum fugerunt persequentibus hostibus, etiam exercitus Asianus haud stetit, verum continuo fugam arripuit. Paiazites vi-

βασιλέως μηδένα κατακαίνειν τῶν τοῦ Παιαζήτου, μόνον δὲ ἀπεκδύμενοι τούτους ἠφίεσαν· οὐ γὰρ εἶξῃν ὁμοφύλους ὄντας ἀνδραποδιῆσθαι. Παιαζήτης δὲ τὰναντία τούτων κηρύξας ἐς τὸ στρατοπέδον, ὡς ὃν ἂν λάβοιεν τοῦ Τεμήρεω στρατοῦ, πάντας κατακτείνειν. Σαχροῦχος μὲν ὄν ὡς ἐτρέφετο Παιαζήτην, ἤδη τὰ στρατεύματα Τεμήρεω, καὶ ὅσα ἐμάχοντο καὶ ὅσα ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου ἐτύγγανεν ὄντα, ᾤρητο ἐπὶ τὸν Παιαζήτεω στρατὸν φθῆναι βουλόμενος. καὶ ἐπὶ τὴν χώραν ἐτρέποντο ἐπὶ διαρπαγὴν, ἐπιδρομῇ χρησάμενοι, ἔστε τὴν Ἰωνίαν καὶ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον· ἐνθα δὴ πολλαὶ μὲν κῶμαι ἐληφθησαν, πολίσματα δὲ ἐρημώθη ὅτι πλεῖστα, τῶν ἱπποδρόμων τοῦ Τεμήρεω ἀνὰ τὴν χώραν τοῦ Παιαζήτεω διαθεόντων ἀπανταχῇ.

Περὶ δὲ τὸν Παιαζήτην τοιόνδε ξυνηέχθη γενέσθαι. ὡς 15 γὰρ ἔθει ἀνὰ κράτος οὗτος, ἐπέκειντό τε καὶ ἀπεδύκον οἱ Τζαχαταῖδες, ἀμιλλώμενοι ἐλεῖν αὐτόν. καὶ πολὺ μὲν προύλαυνεν ἄτε ἐπὶ ἵππῳ ταχυτάτῳ ἐπιφερόμενος· μετὰ δέ, ὡς ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἀφίκετο, τὴν ἵππον λέγουσι διψήσασαν καρτερῶς ἐθέλησαι τοῦ ὕδατος· Παιαζήτης γὰρ ἐνόσει τῷ χεῖρε 20 καὶ τῷ πόδε ὑπὸ ποδάγρας, καὶ κατασχέειν οὐχ οἷός τε ἐγέρετο. ἐνταῦθα δὴ ὑποχαλάσαι τὴν ἵππον ὑπὸ τοῦ ὕδατος

1. καταβαίνειν P

dens in quo statu res suae essent, conscendit equam totisque viribus fugit. Temires cum prius praeconium dimisisset per castra, ne quem de Paiazitis exercitu caperent et ad mancipiorum condicionem miseram deducerent, curavit ut spoliatis abire liceret: non enim fas esse ducebat ut gentiles suos ad mancipiorum formam redigerent. at Paiazites contrarium, antequam praelium iniretur, per castra voce praeconis nuntiari iusserat, nempe ut quemcunque de Temiris militibus fuerint nacti, eum illico obtruncarent. Sachruchus igitur ut in fugam verterat hostem, iam Temiris copiae, quae in castris expectarant, iunctae pugnantibus impetu ferebantur, volentes praevertere Paiazitis exercitum. conversi itaque ad populationes maximam vastitatem fecere in Ionia et Hellesponto. vici occupati sunt plurimi; oppidula in desolationem migrarunt plurima, ubique equitibus Temiris in Paiazitis regione grassantibus.

Interim autem haec accidere Paiaziti fugienti. cum fugeret pernicissimo cursu, fugientem insequiebantur Tzachataides, affectantes eum capere. iam multum itineris fugiendo confecerat, ut qui velocissima vereretur equa. postea cum forte venisset ad flumen, equa intoleranda siti stimulata bibere cupiebat. Paiazites autem chiragra et podagra gravissime laborabat: proinde equam a potandi cupidine inhibere haud poterat. equa igitur ut bibit, parum dissoluta nonni-

καὶ λειψθῆναι τοῦ δρόμου, ὥστε τοὺς στρατιώτας Τεμήρη
 C συλλαβεῖν τε Παιαζήτην, καὶ ἀγαγεῖν παρὰ βασιλεῦς Τεμήρη.

Ἐάλωσαν μὲν οὖν ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ καὶ Μωσῆς καὶ
 πάντες σχεδὸν οἱ τοῦ Παιαζήτεω ἄρχοντες, οὐ μὴν χαλεπὸν
 ἔπαθον διουῖν, πλὴν τῶν ἱματίων. καὶ γὰρ Μωσῆς ἐδόκει 5
 τε τῶν ἄλλων κράτιστος γεγενῆσθαι· καὶ διὰ τοῦτο περιῆγεν
 ἔχων ἐν τῷ στρατοπέδῳ καὶ δίαιταν παρεχόμενος. ἔαλω δὲ
 καὶ ἡ γυνὴ τοῦ Παιαζήτεω ἐν Προῦσῃ· ὡς γὰρ τὴν τε
 V.66 Προῦσαν ἐπέδραμον, καὶ τὰς γυναικωνίτιδας ἀφείλοντο. πρὸς
 δὲ καὶ τὴν Ἐλεαζάρου θυγατέρα, Παιαζήτεω δὲ γυναῖκα, 10
 ἀλόντες ἀπήγαγον παρὰ βασιλέα. Μουσουλμάνης μὲν οὖν
 καὶ Ἰησοῦς καὶ Μεχμέτης καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Παιαζήτεω παι-
 D δων κατελείφθησαν, καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ Εὐρώπῃ οἱ δὲ ἐν τῇ
 Ἀσίᾳ ὄντες διεσώζοντο, ὅσοι ἐκίστην προυχώρει.

Τῷ μέντοι Παιαζήτῃ, ὡς ἤχθη ἐναντίον βασιλέως, λέ- 15
 γεται εἰπεῖν αὐτῷ τοιούδε. “ὦ πακόδαιμον, τί δὲ οὔτω πάνυ
 τὸν σαντοῦ δαίμονα ἐβιάσω, προκαθόμενος ἡμῶς ἐπὶ μάχῃ;
 ἢ οὐκ ἐπέθου ὡς τῷ ἐμῷ τῷδε στρατεύματι δυσστηνῶν παί-
 δες ἀντίστησάν;” Παιαζήτης δὲ ὑπολαβὼν ἀμείβετο, ἧ δὲ
 λέγεται, ὡς οὐκ ἂν δὴ ἐς τοῦτο τύχης ἀφικοίμην, ἂν μὴ 20
 αὐτῷ παρείχετο πράγματα ἐκείνος, τὰ τε ἄλλα καὶ ἀπὸ ἔθνων
 τῷ Μεχμέτῃ τῷ ἥρωι πολεμίων θανά ἀνακαλούμενος. “ἀλλ’

11. ἰλόντες? 13. κατελήφθησαν P 17. ἐβιάζω P 22. πο-
 λεμίω P

hil de cursu pernitate remisit, adeo ut milites Temiris Paiazite
 potirentur, captumque ad suum regem traherent.

In hoc praelio captus est Moses; capti sunt reliqui pene omnes
 Paiazitis duces. nec tamen quicquam periculi passi sunt, nisi quod
 vestibus sunt spoliati. etenim Moses videbatur reliquis praestantior
 robore: proinde eum circumductum secum in castris habuit, victum
 ministrans. Paiazitis uxor in hostium manus venit Prusae: nam in-
 cursione etiam in Prusam fecerunt, et gynaeceum inde raperunt.
 Eleazari filiam, Paiazitis uxorem, rapientes abduxerunt ad regem.
 Mulsumanes, Iesus, Mechetes et reliqui Paiazitis filii in hostium
 potestatem venerunt. qui in Europa et Asia erant, ut poterant salva-
 bantur.

Paiazitem, cum adductus esset in conspectum regis, sic Temires
 allocutus est. “o infelix, quid adeo malum tuum coegisti gentem,
 ut nos bello lacesseres? an non audivisti quod meo exercitui mise-
 rorum filii resistunt?” Paiazites respondens inquit “nequaquam ad
 tantam infelicitatem venissem, ni tu mihi negotia fecisses, caetera
 quoque provocatus a gentibus heroi nostro infestis.” “verum” ait

ἦν μὴ ἐτετεύφωσο" ἔφη Τεμήρης, "οὕτω μέγα πάνυ φρονῶν,
 οὐκ ἂν δὴ ἐς τοῦτο συμφορᾶς, οἶμαι, ἀφίκου· οὕτω γὰρ P. 84
 εἶπες τὸ θεῖον τὰ πάνυ μέγα φρονοῦντα καὶ πεφουσημένα
 μειοῦν ὡς τὰ πολλὰ καὶ σμικρύνειν." ἐνταῦθα δὴ ἐπιμέμ-
 5 ψασθαι αὐτῷ λέγεται βασιλέα Τεμήρη τὴν ἐπὶ τοὺς κύνας τε
 καὶ ἰερακας φιλοτιμίαν, ὡς ἀνδρὶ κνηγῶ ἐφέκει τὴν τέχνην,
 καὶ οὐκ ἄρχοντι ἄγονι ἐς πολέμους· λέγεται γὰρ Παιαζή-
 της ἐς τοὺς ἑπτακισχιλίους κτήσασθαι ἰερακοφόρους καὶ κύ-
 νας ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους. ἐνταῦθα τότε Παιαζήτην
 10 φάναι ὑπολαβόντα "ἀλλὰ σοὶ μὲν τῷ Σκύθῃ, ληστῇ ἔτι ὄντι
 καὶ ταύτην ἐπιτηδεύοντι τὴν τέχνην, οὐ πάνυ τι ἂν προσήκει
 ἄγρας οὐδὲ κνηγεαίων· ἐμοὶ δὲ ἐς τοῦτό τε γεννηθέντι καὶ
 15 τεθραμμένῳ, τῷ Ἀμουράτῳ τοῦ Ὀρχάνεω, βασιλέων παιδί, B
 μετῆν καὶ κυνῶν καὶ ἰεράκων φιλοτιμίας." ἐνταῦθα δὴ ἄφθε-
 20 σθέντα τὸν βασιλέα περιαχθῆναι ἐς τὸ στρατόπεδον ἐκέλευ-
 σεν ἐπὶ ἡμίονον, καὶ σφριττόμενον ὑπὸ τοῦ στρατοπέδου πε-
 ριαγαγεῖν. ὡς δὲ περιαχθέντα ἤγαγον, ἔρροσθαι αὐτὸν λέγε-
 ται εἰ τοῦ γένους ἐκεῖνα τυγχάνει ἐπιτηδεύματα, ὡς τὰ τῶν
 ἰεράκων τε καὶ κυνῶν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐν φυλακῇ ἐποίησατο,
 20 καὶ ἄρας σὺν τῷ στρατεύματι ἤλαυνεν ἐπὶ Ἰωνίαν καὶ τὴν
 ταύτην παράλον χώραν, ἐν νῶ ἔχων αὐτοῦ τε διαχειμάσαι καὶ
 ἦρος ἐπιφαινομένου ἐς τὴν Εὐρώπην διαβῆναι. ἐπενόει γάρ,
 ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, ἐς τὴν Εὐρώπην διαβὰς πᾶ- C

Temires "si non adeo sublatis tibi essent animi, nunquam ad istam
 praecipitatus esses miseriam. sic namque solet numen plerumque
 fastuosos deprimere et ad humilem fortunam deiicere." deinde mi-
 sit Temires Paiaziti accipitres et canes et reliquum huiusmodi appa-
 ratum, ut qui venatori potius quam imperatori in hostes ducenti
 comparandus esset. aiunt Paiazitem habuisse septem milia virorum
 qui accipitres curarent; praeterea aluisse canes sexies mille. respon-
 dens itaque Temiri Paiazites inquit "verum, o Temires, qui es Scy-
 tha et latro, latrocinandique artem usque exerces, satis scio parum
 tibi convenire cum canum accipitrumque studio. mihi vero, qui sum
 natus et educatus ab Amurate Orchanis filio, qui ambo reges exti-
 tere, congruit canum et accipitrum studium." rex Temires hoc re-
 sponso graviter offensus impositum mulo per castra agi iubet, propi-
 nans cum militibus deridendum. ut autem iam omnibus satis ridi-
 culo fuit, reductum ad se interrogavit, an etiam ista studia sui geni-
 eris sint, quemadmodum accipitrum et canum. deinde Paiazitem in
 vincula coniecit. motis postea castris iter in Ioniam et finitimam
 eius regionem intendit, in animo habens ibi hibernare. vere appe-

σάν τε ὑφ' αὐτῷ ποιήσασθαι, ἐς δὲ δὴ ἐπὶ τὰς Ἡρακλείους ἀφίκεται στήλας, ἐπιτεῦθεν δὲ αὐθις ἐς Λιβύην διαβῆναι, καὶ διὰ τῆς Λιβύης ἐπανιέναι ἐς τὴν ἑαυτοῦ χώραν, ζύμπασαν ὑπαγόμενος τὴν ταύτη ἡπειρον τῆς οἰκουμένης. ἐπρσεβέυετο μὲν οὖν καὶ πρὸς τὸν Βυζαντίου βασιλέα, τὴν τε διάβασιν ὅ

λέγεται δὲ καὶ τότε βασιλεὺς Τεμήρης ἐς Παιαζήτην. ὥς γὰρ ἀπήχθη ἡ γυνὴ αὐτοῦ, Ἐλεαζάρου θυγάτηρ, ἧς δὴ μάλιστα τῶν ἄλλων ἐραστὴς ἐτύγχανε Παιαζήτης καὶ περιῆγε μὲθ' ἑαυτοῦ ἔχων ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἐπιστῆσαι οἱ ἐναντίον 10
 D τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, οἰνοχόῃσαι οἱ. τὸν δὲ εὖ μάλα ἀχθ-
 σθέντα εἰπεῖν λέγεται "ἀλλ' οὐτ' ἂν συμφώνως τῷ σπῆ πατρὶ
 καὶ μητρὶ ἐργάζοιο. ἰδιωτῶν γὰρ τούτων καὶ πενήτων γε-
 νόμενος δίκαιος ἂν εἴης ὥσθ' ἂν ἐπικερτομηῆσαι βασιλέων
 παισὶ τε καὶ γυναιξί, καὶ ἐξυβρίζεις ἐς τοὺς σοὺς τῆ φύσει 15
 δεσπότας." τούτῳ μὲν τοιαῦτα λέγοντι γέλωτά τε ἐποίει τοὺς
 λόγους, καὶ ἐπιχλευάζων ἐπέσκωπτεν οἷα οὐδὲν ἐγίγες οὔτε φρο-
 νοῦντι οὔτε λέγοντι.

Οἱ μέντοι Παιαζήτεω ἄρχοντες, ἐς λόγους ἀφικόμενοι
 V. 67 τοῖς Τεμήρῳ ὀρυκταῖς, ἧ φασίν, ὑπέσχοτο ἀργύριον τελέ- 20
 P. 85 σαι πύμπολυ, εἰ ὑφέλοιτο Παιαζήτη ὑπορύξαντες. ἐνθα δὲ

tente in Europam profectionem parabat, quemadmodum supra docui, ut in eam transvectus universam in dicionem acciperet, usque ad Herculis columnas progrediens. inde in Libyam iter avertere et ex Libya in suam regionem redire in animum inducebat, universa ista orbis continente imperio suo iuncta. misit legatos ad Byzantii regem petens liberum transitum et naves triremesque, quibus copias suas transmittere posset.

Etiam istam iniuriam Temires Paiaziti fecit. ut enim Eleazari filia, Paiazitis uxor, quam prae caeteris ardentissimo amore complectebatur et secum in castris semper habebat, captiva abducta est ad Temirem, iussa est in conspectu mariti sui vinum infundere. hinc Paiazites ira accensus in haec verba prorupit "neque paterno neque materno tuo genere digna facis. cum enim natus sis ex parentibus idiotis et ingloriis pauperibusque, hand tibi decorum est adeo turpiter insultare regum liberis et uxoribus. hoc modo etiam eos qui tibi natura sunt domini, probris oneras." haec dicens ingentem risum movebat Temiri, qui hominem pro ludibrio habebat, ut qui nihil sani nec diceret nec asperet.

Paiazitis duces cum in colloquium venissent Temiris fossoribus, eos promissis accendebant, daturi immensam argenti vim, si cuniculo acto in eam castrorum partem, ubi vincus asservabatur Paiazites,

ὄρνυγματα ποιησάμενοι ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ εἰς τὴν σκητὴν ἐν ἣ ἑσκήνον Παιαζήτης ἐν φυλακῇ ὧν ἐξιόντες, ὠφθησαν ὑπὸ τῶν ταύτη φυλάκων καὶ ἐάλωσαν· οὐ γὰρ ἐντὸς ἐγένοντο τῆς σκητῆς, ἀλλ' ἐκτός, ἣ ἐφύλασσον πέραξ γεγόμενοι 5 ἄνδρες ὑπὸ Τεμήρῳ ταχθέντες. ταύτη ὡς ἐξήρσαν καὶ ἐάλωσαν, ἀπετάμοντο τὰς κεφαλὰς ὑπὸ βασιλείῳ.

Ἐπὶ Σμύρνης μὲν οὖν ἀφικόμενος τὴν τε Σμύρνην εἶλε τροχίσκοις, καὶ τὴν ἐν τῷ αἰγιαλῷ ἄκραν ὑπὸ Ῥωμαίων ταύτη κατεχομένην ὑπορύξας κατέλαβέ τε, καὶ ταύτην ἐλὼν πο- 10 λίσματα τε ἄλλα τῆς χώρας ταύτης ἐπελαύνων ἦρει, ὡς οἱ Β προухώρει προσβάλλοντι ἐφ' ἕκαστον. τριχῆ γὰρ, λέγεται, διήρει τὰς πόλεις Τεμήρης, τοῖς τε τροχοῖς. κύκλοι δὲ ὄντες οὗτοι καὶ κλίμακας ἔχοντες ἐντὸς ὥστε ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ 15 τεῖχος, ἐς τὴν τάφρον ἄγοντες ἐπετίθεισαν ἄνδρες διακόσιοι ἕκαστον τεταγμένοι, διὰ τοῦ τροχοῦ εἰσιὼν ἕκαστος, ἔστε πέραν τε ἐγίγνετο τῆς τάφρου, στεγαζόμενοι ὑπὸ τοῦ τροχοῦ. ὡς δὲ πέραν γίγνοιτο, ἀνέβαινον τὰς κλίμακας, καὶ οὕτω ἦρουν τὴν πόλιν. μετὰ δὲ πολλοὶ ὄντες αὐτῷ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἔχουν τὴν πόλιν, ὥστε ἐπὶ τὸ τεῖχος τὰ χῶματα ἀνα- 20 βαίνειν, καὶ ἄνω διὰ τῶν χωμάτων ἠλίσκετο αὐτῷ τὸ τεῖχος. C εἶχε δὲ καὶ ὄρυκτὰς ἐς μυρίους, καὶ ὄρύσσοντες τὰ τεῖχη

11. προσβάλλονται P: corr Hamakerns. post ἕκαστον cum Hamakero omisi, quae huc ex p. 162, 4 irreperant, ὡς δὲ ἔαρ ἦν τε καὶ ὑπέβαινε. 12. διήρει] ἦρει? 15. ἐς τὸ P

emersissent eumque inde eripuissent. fodientes itaque versus castra et tentorium, ubi in vinculis erat Paiazites, tandemque prorepentes visi sunt custodibus et capti. non enim intra tentorium ubi Paiazites erat, sed extra ex cuniculo prodierunt, ubi viri erant quibus Paiazitis custodia a Temire erat mandata. ea igitur parte ex cuniculo fossores egressos et captos rex iussit obtruncari.

Veniens autem Smyrnam eam urbem rotis cepit. praeterea arcem in littore sitam, in qua erat Romanorum praesidium, suffodiens penitus subvertit. hanc ubi occupavit, etiam a reliquis ius belli non abstinuit, verum accedens oppida, qua sibi videbatur aptissimum, aggrediebatur. ut autem ver iam appetierat, rotis urbes capiebat Temires. haec erant circuli, et intra scalas habebant quibus ascende-
batur in muros. et quando in fossam dirigebantur, recipiebant viros ducentos separatim positos, donec singuli rotas intrarent. postea veniebant in alteram quae ex adverso erat fossae partem, satis muniti et tecti a rotis. quo cum venissent, scalas conscendebant, et eo modo capiebant urbes. deinde reliqui, qui erant in castris, urbem vallo cingebant, aggeresque fundebant, qui facile murum superarent; ex quibus deinde muro facile potiebatur. praeterea fossores habuit Te-

ἐπὶ μετέωρων ξύλων καθειστήκεσαν. μετὰ δὲ ταῦτα πῦρ ἐνιείς τὰ ξύλα, καὶ ὡς ἐκαίετο τὰ ξύλα, τὰ τεῖχη εὐπετῶς ἐπιπτον, καὶ ταύτη ἐσέπιπτον ἐς τὴν πόλιν.

Οὕτω μὲν οὖν ἦρει Τεμήρης τὰς πόλεις· ὡς δὲ ἤδη ἔαρ ὑπέφαιναν, ἀφίκετο παρ' αὐτὸν ἀγγελία ὡς τοῦ Ἰνδῶν βασιλέως πρεσβεία ἀφικομένη ἐπὶ Χερῖην μεγάλη χειρὶ δεινὰ τε τὴν πόλιν ἐργάσαιτο, καὶ ἐπὶ τοὺς Θησαυροὺς παριῶν τοῦ βασιλέως τὸν τε φόρον λαβὼν οἴχοιτο, καὶ ἀπειλοῖη ὡς οὐκ-
 D ἐτι ἐμμένοι ταῖς σπονδαῖς ὁ Ἰνδῶν βασιλεύς. ταῦτα μὲν ὡς ἐπύθετο, περιδεῆς γενόμενος, μὴ ἐπειδὴ ἀφίκοιτο ἡ πρεσβεία 10 παρὰ βασιλέα τῶν Ἰνδῶν, ἐπιῶν καταστρέφοιτο τὴν ἑαυτοῦ χώραν, σχόντος αὐτοῦ ἀμφὶ τοὺς ἐπήλυδας πολέμους. καὶ ἅμα ἐσῆει αὐτὸν καὶ τὰ ἀνθρώπεια ἐν οὐδενὶ ἐστηκότα ἀσφαλεῖ, καὶ δεινὰ ποιησάμενος τοὺς Ἰνδοὺς πρέσβεις ἐξυβρίσαι ἐς αὐτὸν οὕτως ἀναίδην, ἤλαυνεν ὡς εἶχε τέχιστα ἐπὶ Χερῖης, 15 τὸν τε Παιαζήτην ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ. καὶ οὐδένα λόγον ἐποιεῖτο αὐτοῦ Τεμήρης, ἀπέδρα ἐπὶ τὴν πατρῴαν χώραν. Παιαζήτην δὲ ὑπὸ λύπης νοσήσαντα τε-
 P. 86 λευτῆσαι τὸν βίον ἔφρασαν. οὕτω μὲν οὖν ἐτελεύτησεν Παια-
 1403 ζήτης ὁ Ἀμουράτεω, ἀνὴρ ὄρμην τε καὶ τόλμαν ἐπιδειξάμε-
 d. 8 Mart. νος, ὅποι ἂν παραγένοιτο, ἀξίαν λόγον, καὶ [τόλμη] μεγάλη

2. ἐνέσαν εἰς τὰ?
 λόγον?

7. ἐργάσαιτο P

17. καὶ οὐδένα γὰρ

mires circiter decem milia, qui suffossum murum sustentabant excelsis lignis, quae deinde accendebant; quibus concrematis muri nemine impellente procidebant: per nudata inde muro loca milites ruebant in urbem.

His tribus modis Temires in oppugnatione urbium utebatur. ver ut iam illuxit, legati veniunt, qui referebant Indorum regem cum magna manu advenisse, urbemque Cheriam intolerandis malis affecisse. etiam ad thesauros regio procedentem, tributo anni adempto, domum abiisse. minae quoque ferebantur, Indorum regem nolle amplius foederatum esse Temiri. haec ut Temires intellexit, terror ingens iniectus est, ne, si rediisset legatio ad regem Indorum, ipse exercitum armaret, regionemque hostiliter accedens occuparet, se interim externis occupato bellis. simul etiam rerum humanarum condicio mentem tangebatur, quae nullo in loco satis firmas tutasque res consistere patitur. deinde graviter ferens Indorum legatos adeo impudenter sibi contumeliam fecisse, citato agmine Cheriam properavit, Paiazitem et filium eius secum vehens, cuius parvum respectum egit. proinde in patriam fuga evasit regionem. Paiazitem autem tradunt prae nimia aegritudine aegrotantem fato functum esse. hunc vitae exitum habuit Paiazites, mirabilem tum impetum audaciamque ostend-

ἀποδειξάμενος ἔργα κατὰ τε Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην, βασιλεύσας ἔτη πέντε καὶ εἴκοσιν. ἦν δὲ οὕτως αὐθάδης ὥστε μηδενὶ πείθεσθαι ὡς ἑαυτῷ θαρρύντως χωρεῖν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. ἐτελεύτησε δὲ ἐν τῇ Ἰωνίᾳ, διαχειμάζοντος αὐτοῦ Τεμήρηω
5 τὸν στρατὸν.

Ὁ δὲ Ἰνδῶν βασιλεὺς οὗτος ἔστιν ὁ τὸν ἐννέα βασιλείων τοῦνομα ἔχων, Τζαχατάης βασιλεὺς. τῶν ἐννέα δὲ βασιλείων βασιλέα γενόμενον τοῦτον, τὸν διὰ τοὺς Μασαγέτας στρατὸν Β μέγαν ἐπὶ Τεμήρην ἐπιπέμπαντα, λέγεται τὸν τε Ἀράξην V. 68
10 ἐπιόντα διαβῆναι, καὶ τὰ πλέω τῆς ταύτης χώρας καταστρεψάμενον ἐπ' οἴκου αὐθις ἀποχωρῆσαι. Σνήνης τε βασιλεύει καὶ Ἰνδίας καὶ Ξυπρίσης, καὶ διήκει αὐτῷ ἡ χώρα ἐπὶ Ταπροβάνην νήσον, ἐς Ἰνδικὴν θάλασσαν, ἐς ἣν οἱ μέγιστοι τῆς Ἰνδικῆς χώρας ποταμοὶ ἐκδιδοῦσιν, ὃ τε Γάγγης Ἰνδὸς Ἀνυ-
15 θίνης Ὑδάσπης Ὑδραώτης Ὑφασις, μέγιστοι δὲ οὗτοι ὄντες τῆς χώρας. φέρει δ' ἡ Ἰνδικὴ χώρα ἀγαθὰ μὲν πολλὰ καὶ ὄλβον πολὺν, καὶ ὃ τε βασιλεὺς Ξυμπάσης τῆς χώρας ὑπ' αὐτὸν γενομένης. ὀρμώμενος δὲ οὗτος ἀπὸ τῆς ὑπὲρ Γάγγην χώρας καὶ C τῆς παραλλοῦ Ἰνδικῆς καὶ Ταπροβάνης, ἔλθειν ἐπὶ τὸν βασιλέα
20 Χαταγίης, τῆς χώρας τῆς ἐντὸς Γάγγου καὶ Ἰνδοῦ, καὶ καταστρεψάμενον τὴν ταύτην χώραν τὰ βασιλεία ἐν ταύτῃ δὴ τῇ πάλαι ποιήσασθαι. Ξυμβῆναι δὲ τότε γενέσθαι ὕφ' ἐνὶ βασιλεῖ

dens, quocumque pervenisset. annis regnavit viginti quinque, res praeclaras in Asia Europaque gerens. adeo autem prae fractus et temerarius erat ut neminem monentem sequeretur, sed sibi soli confideret, quando eundem erat in hostes. expiravit in Ionia, cum eo in hiberna movisset Temires.

At Indorum rex, de quo nunc verba facimus, unus est de numero novem regum, et Tzachatae rex appellatur. constat eum fuisse de grege novem illorum regum, qui per Massagetas exercitum magnum contra Temirem misit. qui transitu Araxe, et pleraque regionis parte quae subiecta est Temiri subacta, domum reversus est. eius imperio parent Syena India et Chyprisa. huius regio patet ultra Taprobanen insulam, usque in Indicum mare, in quod deferuntur Ganges Indus Anythines Hydraspes Hydraotes Hyphasis, fluvii regionis istius maximi. Indiae autem regio multa suppeditat bona, magnamque fondit felicitatem: sed totius Indiae imperium penes hunc regem est, qui profectus ab ea regione quae supra Gangem est, et a maritima Indiae regione, necnon a Taprobane insula, venit ad regem Achatagiae, quae intra Gangem et Indum est sita. qua deinde suae dicioni adiecta, urbem eius regionis regui sui sedem declaravit. exinde unius imperio universa gubernatur India. rex iste, et qui Cha-

μεγάλη παρασκευῆ, ἐπεὶ τε τὸν ποταμὸν διέβη, ἐπεκράγει τε χαλεπώτατα καὶ αὐτοῦ ταύτη ἐτελεύτησε. μετὰ δὲ ταῦτα Κῦρος ὁ Καμβύσιω, Περσῶν βασιλεὺς, λέγεται δὴ τὸν τε Ἀραξην διαβύς, καὶ διαγωνισάμενος πρὸς Μασαγέτας ἔπραξέ τε τὰ χαλεπώτατα, καὶ αὐτοῦ ὑπὸ γυναικὸς μοίρας τῆς Μασαγετῶν βασιλευούσης ἀποθανεῖν. B

Τεμήρης μὲν οὖν ὡς ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἐπύθετο τὰ περὶ τὴν πρεσβείαν τοῦ Καταγίης βασιλέως, ἀπήλυσεν, ὡς εἶχε τάχους, ἐπὶ Χερίης. Παιαζήτης δέ, ὡς εἴρηται, κατὰ τὴν ὁδὸν ἐτελεύτησεν, ὑπενεχθεὶς ἐς τὴν μέλαιναν ὑπὸ λύπης. Μωϋσῆς δὲ ὁ παῖς αὐτοῦ, ἀφεθείς ὑπὸ βασιλέως Τεμήρη, ἐπὶ τὴν πατρῴαν χώραν ἀφίκετο. βασιλεὺς δὲ Τεμήρης ὡς ἐγένετο ἐς τὰ βασίλεια τὰ ἑαυτοῦ, τάτε ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ καθίστη ἢ ἐδόκει κάλλιστα ἔχειν αὐτῷ, καὶ πρὸς τὸν Ἰνδῶν βασιλέα διενεχθεὶς ἐπολέμει. μετὰ δὲ ταῦτα εἰρήνην τε ἐποίησατο ἐφ' ᾧ τε ξένοι τε καὶ φίλοι εἶναι ἀλλήλοις.

Τούτῳ ἐγένοντο παῖδες Σαχροῦχος τε καὶ Παιαγγούρης C καὶ Ἀβδουλατούφης. Σαχροῦχον τὸν πρεσβύτερον παιῶνα αὐτοῦ κατέλιπε βασιλέα ἀποδειξάμενος. αὐτὸς δὲ περὶ ἔρωτας V. 69 ἔχων καὶ ἐνταῦθα πολυπραγμονῶν ἐτελεύτησε. λέγεται γὰρ 1405 δὴ Τεμήρης μάλιστα δὴ ἀνθρώπων ἐς τοῦτο ὑπὸ φύσεως d.19 Febr. ἀχθῆναι, ὥστε νεανίσκους ἐναντίον αὐτοῦ γυναιξὶ κλεῦειν μίσγεσθαι, ὥστε καὶ τὴν φύσιν ἐρεθίζειν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦτο.

maximo apparatu movens, ubi flumen superavit, clade suorum maxima accepta occubuit. praeterea Cyrus filius Cambysis, Persarum rex, traiecto fluvio cum Massagetis congressus in gravissimum praecipitatus est periculum, ibi peremptus a muliere Maera Massagetarum regina.

Temires, ut allatum est quae fecisset regis Indorum legatio, maxima celeritate Cheriam se recepit. Paiazites, ut supra diximus, in itinere prae aegritudine naturae debitum solvit. Moses Paiazitis filius, dimissus a Temire, in patriam profectus est regionem. rex Temires ut pervenit in suam regiam, quae ad regni curam attinebant, summa diligentia executus est. deinde hostili animo sumpto bellum cum Indorum rege ex professo gerebat. haud multo post pax inter utrumque convenit.

Temiri nati sunt filii, Sachruchus Paiangures et Abdulatuphes. Sachruchum filium nato maximum regno praefecit. ipse autem amori operam dante, totumque huic rei curiosius se mancipans, mortem tandem obiit. aiunt Temirem libidine reliquos mortales longe superasse. nam adolescentes in conspectu suo mulieres constuprare iu-
bebat, sic provocans naturam, ut ipse deinde coire posset. quando

ὡς δὲ ἀπὸ δρώτων γένοιτο, ἐπὶ πολεμίους αὐτίκα δὴ τρέπεται, μηδέποτε ἡσυχίαν ἄγοντα. καὶ ἐξυβρίσαι δὴ λέγεται τὴν φύσιν αὐτοῦ ἐς τὴν δίαιταν περὶ ἀφροδίσια γένομενον.

Τούτου μὲν δὴ τελευτήσαντος ἔσχε τὴν βασιλείαν Σα-5
 χροῦχος, ἀνὴρ τὰ τε ἄλλα ἐπιεικής, καὶ τοῖς περιοίκους τὰ
 D πολλὰ σπενδόμενός τε καὶ ἡσυχίαν ἄγων διετέλει. μετ' οὐ
 πολὺ τελευτήσαντος Σαχροῦχου τοῦ Τεμήρεω, Παιαγγούρης
 ὁ νεώτερος παῖς ἔσχε τὴν βασιλείαν, πρὸς τοὺς ἀδελφούς αὐ-
 τοῦ διενεχθεῖς. Οὐλῆς μὲν γὰρ τὴν τε Καδδουσίων χώραν 10
 καὶ τὴν Ὑρκανίαν κατέχων πρὸς Ἀβδουλατούφην τὸν ἀδελφὸν
 διενεχθεῖς ἐπολέμει, καὶ ὡς Παιαγγούρη ἐπαγόμενος τὴν τε
 χώραν ἀφείλετο, καὶ αὐτὸν ζωοργήσας εἶχεν ἐν φυλακῇ. μετὰ
 δὲ ταῦτα τελευτήσαντος Παιαγγούρεω Τζοκίης ἔσχε τὴν βα-
 σιλείαν. πρὸς τοῦτον Παῖμπούρης τῶν ἐννέα βασιλέων ἐπι-15
 P. 88 γαμίαν ποιησάμενος καὶ ἐπιτραφθεῖς ἔσχε τὴν βασιλείαν* καὶ
 τὰ Σεμαρχάνδης πράγματα κατασχών, καὶ Ἰνδοῶν συμμαχίαν
 ἐπαγόμενος, πρὸς τε τὸν Τζοκίην Παιαγγούρεω ἐπολέμει
 παῖδα. Τζοκίης μὲν οὖν τοὺς τε Σκύθας ἐπαγόμενος, καὶ
 τῆς Ἀσσυρίων χώρας βασιλεύων, ἐπὶ Παιαγγούρην τὸν ἀδελ-20
 φὸν τὸν τε πόλεμον διέφερε, καὶ στρατευσάμενος μάχῃ τε

autem relictis amoribus ad bellum protrudebatur, bello confecto ad solitam redibat libidinem, nullo modo quietiorem vitam sectatus. etiam naturae suae vim facere non erubuit, luxuriosiore secutus victus rationem, quo magis rei Venereae indulgere posset.

Temire defuncto Sachruchus, vir caetera aequitatis studiosus, et plerumque cum finitimis foedera iungens tranquillitatisque amator, regni gubernacula tenuit. haud tamen multo post, excedente e vivis Sachrucho, Paiangures Temiris filius natu minimus regno potitus est. unde ei non admodum bene cum fratribus convenit, verum inimicitiae inter ipsos exarserunt. Ulies enim Caddusiorum regionem et Hyrcaniam retinens, inimicitias suscipiens adversus fratrem Abdulatuphem, cum eo bellum gerebat. Paiangures adveniens regionem ei adimebat, et ipsum captum in carcerem misit. mortuo deinde Paiangure ad regni moderamen evasit Tzokies. cum hoc affinitatem iungens Paeampures, unus de numero novem regum, et conversus regnum occupavit. oppressis enim et occupatis Semarchandae rebus, contractis etiam Indorum auxiliis, bello petiit Tzokiem Paianguris filium. Tzokies adducens Scythas, Assyriorumque regioni imperans, contra fratrem Paiangurem bellum movit. in hoc bello victor extitit, et Semarchandam in dicionem accepit. nec multo post in belli societatem adhibito uno de numero novem regum, et regia sede in

ἑσφάτηος καὶ Σεμαρχάνδην παρεστήσατο. οὐ πολὺ δὲ ὕστερον τῶν ἑννέα βασιλεῖ συμμάχῳ χρησάμενος, καὶ ἐν τῇ Ταβρέζῃ πόλει εὐδαιμόνι Ἀσσυρίων τὰ βασίλεια ποιησάμενος, πρὸς τε τὸν Λευκαρίας πολεμῶν διετέλει καὶ Σαμαχίην πόλιν ἐπολιόρχει, τὰ τοῦ Καραουλίεω βασιλεια. Ταβρέζῃ δὲ Β πόλις εἶναι μεγάλῃ τε καὶ εὐδαιμών, καὶ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ μετὰ γε Σεμαρχάνδην χρημάτων τε προσόδῳ καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ προέχουσα· σῆρας τε τρέφει ἢ χώρα αὕτη μεταξάν τε καλλίστην ποιουμένη, καὶ τὴν Σαμαχίης ἀμείνω. φέ-
 10 ρει δὲ καὶ κριμίζιν σηρὰν οὕτω καλούμενον πορφυράν, περὶ τὰ ἱμάτια τὴν ἀπὸ ἐρίων καὶ σερῶν, βαφὴν ἐνδεικνύμενα ἀξίαν λόγου. ἔστι δὲ πλεῖα τὰ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ Περσῶν τῶν Ἀτζαμίων καλουμένων· ὅσοι γὰρ εἰς τὴν Ἀτζαμίον φωνὴν προῖενται, Πέρσαι τε οὗτοι σύμπαντες καὶ τῇ Περσῶν φωνῇ
 15 διαλέγονται. οἰκοῦσί τε Ταβρέζῃ τε καὶ Καρινὸν καὶ Νιγετίην, πόλεις εὐδαιμόνας τῶν Μήδων καὶ Ἀσσυρίων χώρας. C Σαμαχίη δὲ πρὸς τῇ Ἀρμενίων χώρα ὤκημένη, πόλις εὐδαιμών τε καὶ πολυάνθρωπος. ἀπὸ δὲ τῆς θυγατρὸς Τζοκίεω, Καραϊσούφεω δὲ γυναικός, ἐγένετο Τζανισῶς παῖς Καραϊ-
 20 σούφεω, Τζοκίεω δὲ ἀπόγονος. οὗτος τε Παγδατίης τῆς Βαβυλῶνος ἐπῆρξε, καὶ Ἀσσυρίων τὴν χώραν καταστρεψάμενος Ταβρέζῃ τε ἑαυτῷ ὑπηγάγετο καὶ πρὸς τὸν Μπαϊμπύρεω παῖδα διεπολέμει. ἐπελάσας δὲ πρὸς Ἀτζιγγάνιν ἐπολιόρχει

10. ἐπι T

Tabreze Assyriorum nrbe opulenta constituta, bello lacessebat Leucariae ducem; etiam Samachiam urbem, Carailucis regiam, oppugnabat. Tabreze autem fertur urbs esse magna et opibus florentissima: etiam omnes Asiae urbes, extra Semarchandam, opum accessu et reliqua felicitate antecedere noscitur. vermiculos alit ea regio ex quibus sericum producitur pulcherrimum, quod longe praestat ei serico quod Samachia suppeditat. fert quoque Crinizin isto nomine vermiculum, qui purpureum colorem admiratione dignum tribuit vestibus ex filis e serico contextis. Abundat autem regio Persis quos Atzamios vocant. quotquot enim Atzamiorum Persarum lingua utuntur, omnes hi Persae sunt et Persarum linguam in usu habent. incolunt Tabrezen Cagrinum et Nigetiam, urbes opulentas, in Assyriorum et Medorum regione sitas. Samachia autem, cuius situs est versus Armeniam, urbs perhibetur opulenta et populosa. ex filia Tzokiis, quae matrimonio iuncta fuit Charaisuphi, natus est Tzanisat Tzokiis nepos et Caraisuphis filius. is Pagdatiam Babylonem rexit, et Assyriorum regionem iure belli possidens Tabrezen suo imperio addidit. arma idem Paimpuris filio intulit. profectus contra Artzinganim urbem,

παραστησάμενος, καὶ τὴν Ἀρμενίων ἐντὸς Εὐφράτου χώραν
 ἐτύχαιεν οὖσαν ὑπηγάγετο. μετὰ δὲ τοῦ Τζοκίω παιδὸς
 ἀρμημένου ἀπὸ Σεμαρχάνδης τὴν τε Βαβυλῶνα ἐπολιόρκει,
 D καὶ αὐτὸν ἐπιόντα οἱ μάχη ἐπεκράτησε. καὶ τὴν Βαβυλῶνα
 ἑλών, ἐπὶ Ταβρέξῃ ἐλαύνων, ἐς τόνδε συνδιαφέρει τὸν πόλε- 5
 V. 70 μόν. Χασάνης μέντοι ὁ μακρὸς, Σκενδέρεω τοῦ τὸ Ἀρτζιγ-
 γάνιν διακατέχοντος ἀπόγονος ὢν καὶ τῆς Καραϊλούκω μοί-
 ρας, ἐπὶ τὴν ἀρχὴν παρεγένετο τὴν Ἀρμενίων, συναυνομέ-
 νων αὐτῷ τῶν τε Καραϊλούκω παιδῶν. οὗτοι γὰρ ὡς ὑπὸ
 τοῦ βασιλέως Τζανισᾶ, Καραϊσοῦφω παιδὸς, ἐν Σαμαχίῃ 10
 πολιορκούμενοι ἐν ἀπόρῳ εἶχοντο, προσεδέοντο τοῦ Μπαϊμ-
 πούρεω ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Μηδικήν, ὃς πεισθεὶς τε ἐσέβαλε,
 P. 89 καὶ ἀπανέστη τε ὁ Τζανισᾶς ἀποχωρῶν πρὸς τὸν Μπαϊμπού-
 ρην, τὰ μὲν συμβάλλων, τὰ δὲ ληιζόμενος τὴν χώραν ἐκεί-
 νου. οἱ μέντοι ἡγεμόνες, ὃ τε Μενδεσίας Αἰδίνης καὶ Σαρ- 15
 χάνης, ἀλόγτος Παιαζήτεω τὴν τε χώραν κατέλαβον ἐπικελεύ-
 οντος Τεμήρεω, καὶ ἐς τὴν ἑαυτοῦ χώραν καθίστατο ἕκαστος.
 ὄρων δὲ Χασάνης συμβαλλομένην αὐτῷ δύναμιν ἀξιοχρεων,
 τὴν τε Ἀρμενίων χώραν ὑπηγάγετο καὶ τοὺς Κιαπνίδας, καὶ
 πρὸς τοὺς Κολχίδος βασιλεῖς ἐπιγαμίαν ποιησάμενος εἰρήνην 20
 ἐποίησατο.

eam oppugnatione cepit. Armeniam, quae iacet intra Euphratem, in
 suam dicionem redegit. hinc Tzokiis filio profecto a Semarchanda
 Babylonem oppugnabat. ipsum adeuntem praelio vicit. exinde Ba-
 bylonem capiens et contra Tabrezem exercitum ducens, cum illo
 bellum gessit. Chasanes quidem Longus Scenderis, qui Artzinganim
 tenebat, nepos, et ex familia Carailucis, regnum Armeniae adeptus
 erat, adiutus ab Carailucis filiis, qui una cum illo eo profecti erant.
 hi cum a rege Tzanisa Caraisuphis filio Samachiae gravissima obsidione
 premerentur, resque eorum admodum lubricae essent, precibus ag-
 gressi sunt Paimpurem ut irrueret in Medias regionem. qui facile
 quod petivere impetrarunt: nam in Mediam irrupit. qui rumor ut
 perlatus est ad Tzanisam, obsidione urbem abscedens solvit, ite-
 que flexit adversus Paimpurem, partim quidem regionem eius in di-
 cionem accipiens, partim vero vastans. Mendesis, Aedines, Sarcha-
 nes et Allontes Paiazitis regionem occuparunt iussu Temiris, et in
 suam singuli redibant regionem. Chasanes cernens sibi potentiam
 esse maximam, Armeniam et Tzapnidas subegit, et pacem intercedente
 affiuitate cum Colchidis regem fecit.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER QUARTUS.

*Μετὰ μὲν οὖν τὴν Τεμήρεω ἀναχώρησιν ἐπὶ Χερίας Ἰησοῦς P. 90
ὁ πρεσβύτερος τῶν Παιαζήτεω παίδων τὴν τε βασιλείαν κατέ- V. 71
σχε, συλλέξας τοὺς τε ἀρίστους τῶν Θυρῶν τοῦ πατρὸς, καὶ
νεήλδας προσαγόμενος ὄσους δὴ ἠδύνατο. τῷ γὰρ δὴ Παια-
5 ζήτη ἐγένοντο παῖδες οἶδε, Ἰησοῦς τε καὶ Μουσουλμάνης καὶ
Μωσῆς καὶ Μεχμέτης καὶ Ἰησοῦς ὁ νεώτερος καὶ Μουστα-
φᾶς. Ἰησοῦς μὲν αὐτίκα μετὰ τὴν Τεμήρεω ἀναχώρησιν ἐν
τῇ Ἀσίᾳ γενόμενος, ἔχων τοὺς τε νεήλδας μετ' αὐτοῦ καὶ*

Post Temiris in Cheriam profectionem, Iesus (qui et Iosua) filiorum Paiazitis natus maximus, conciliatis sibi proceribus regni qui in patris ianuis meruerant, accitis etiam quotquot potuit peregrinis; regnum occupavit. nam Paiaziti nati sunt filii Iesus, Mulsumanes (qui et Musulmanes), Moses, Mechmetes, Iesus minor et Mustaphas. Iesus igitur ubi primum in Asiam venerat, post Temiris discessum in Cheriam ducens secum peregrinorum cohortes et optimos quosque, qui Temi-

τῶν ἀρίστων ὄσοι διέφυγον βασιλέα Τεμῆρη, τὰ τε Προύσης βασιλεία ἔσχε, καὶ τὴν ἄλλην τῆς Ἀσίας ἀρχὴν ἑαυτῷ ὑπαγόμενος τὰς τε ἀρχὰς διένειμε, καὶ ἐς τὴν Εὐρώπην διαβὰς P.91 τὴν τε βασιλείαν κατέσχευεν Ἑλλήνων ἐπὶ τὰ Εὐρώπης βασιλεία ὄντων. καὶ ἄρχοντα δὲ ἐφίστησιν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἧ δὲ 5 αὐτῷ ἐπιτηδείως ἔχειν ἐφαίνετο. Μουσουλμάνης μὲν οὖν ὀρμώμενος ἀπὸ Βυζαντίου συνίστατο ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ τὰ πολέμια γενόμενος ἀνὴρ ἀγαθός, καὶ ἐπ' αὐτὸν προσγενομένων τῶν τῆς Εὐρώπης ἀρίστων καὶ νεηλύδων, ὅσοι τε αὐτοῦ ἐνώσκουν, ἐπήγει τε διὰ τῆς Εὐρώπης ἐπεξελθὼν καὶ ὑπαγόμε- 10 νος ταύτην ἑαυτῷ, ἀπόντος τοῦ Ἰησοῦ ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ διατρίβοντος. μετὰ δὲ ταῦτα ἐς τὴν Ἀσίαν διαβὰς, ἔχων τὸ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα, ἐστρατεύετο ἐπὶ Ἰησοῦν τὸν ἀδελ- B φὸν διατρίβοντα περὶ Κυπριδοκίαν, ἐπεὶ συνεμάχουν οἱ τοῦ Σινωπίου ἡγεμόνες αὐτῷ καὶ οἱ τῆς συμμαχίας λοιποὶ τῶν 15 τυράννων. συμβαλὼν δὲ αὐτοῦ ταύτῃ τῷ ἀδελφῷ καὶ τρεψάμενος πολλὰ τε τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ ἐν τῇ μάχῃ διέφθειρε, καὶ δὴ Ἰησοῦν ζωγρήσας διεχρήσατο βασιλεύσαντα ἕτη τέσσαρα.

Οὗτος μὲν δὴ οὕτω καθαιρεθεὶς ὑπὸ Μουσουλμάνω 20 ἐτελεύτησεν· ὡς δὲ Μουσουλμάνης ἐς τὴν βασιλείαν κατέστη καὶ ἐβασίλευε, Μωσῆς μεμεθειμένος. καὶ ἀφειθεὶς ὑπὸ

5. ὄντων om T

ris evaserant manus, Prusam regni sedem invasit et obtinuit. Asiam universam, quae in potestatem venerat magistratus, muniis firmavit; et in Europam transgressus brevi cum Graecorum regno etiam Europae imperium nactus est. Europae vero ducem dedit, qui sibi ad eam rem videbatur aptissimus. Mulsumanes cum exercitu egressus Byzantio bellum indicit Iesu sive Iosuae. cum autem Mulsumanes bellicarum rerum peritissimus longe haberetur, et ad ipsum advolarent ex Europa optimi quique et peregrini, qui ibi sedes habebant, proficiscebatur per Europam universam peragens et in dicionem accipiens, Iesu absente et moras in Asia necfente. his ita gestis transvectus in Asiam, munitus exercitu quem in Europa conscripserat, hostili animo pergit contra fratrem suum Iesum, sub idem tempus in Cappadocia agentem, quia Sinopenses principes auxiliabantur ei, et reliqui principum socii subsidio veniebant. collatis autem eo loci signis, pugnavit cum fratre et eum in fugam coniciens, maximam exercitus partem in praelio statuit. Iesus vero vivus in manus venit quem, cum regno praefuisset annis quattuor, trucidavit.

Is igitur a Mulsumane peremptus in hunc modum mortem obiit. ut primum Mulsumanes regnare coepit, Moses, qui dimissus erat a rege

Τεμῆρῳ βασιλέωσ ἐκομιζετο ἐπὶ τὴν πατρώαν χώραν καὶ ἐπὶ
 θαλάττης. ἀφικόμενος δὲ ἐπὶ τοὺς Ὀμούρῳ παῖδας τοὺς C
 Μουσουλμάνῳ πολεμίους διὰ τὴν πρὸς τὸν Ἰησοῦκ αὐτῶν
 συμμαχίαν, ἐπὶ Σινώπην τε καὶ Καστάμονα, καὶ ἐντεύθεν
 5 ἐπὶ Δακίαν διαβάς διὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ ἐπὶ Μύρξαν V. 72
 τὸν Δακίας ἡγεμόνα, αὐτῷ τε διελέχθη τὰ τε ἄλλα, καὶ ὡς
 ἦν ἐπὶ τὴν βασιλείαν συνεπιλάβηται, δοῦναι αὐτῷ πρόσδοον
 ἐν τῇ Εὐρώπῃ καὶ χώραν οὐκ ὀλίγην. πρὸς τε γὰρ Ἑλλη-
 νας πολέμια ἦν αὐτῷ, ἐπεὶ τε Μύρξῳ παῖδα αὐτοῦ ἐν Βυ-
 10 ζαντίῳ ὑπεδέξαντο, καὶ ὑπέχοντο τὴν ἀρχὴν αὐτῷ μετὰ Μου-
 σουλμάνῳ ἐπιτηδεῖον συγκατεργάσασθαι. οὗτος μὲν οὖν τὸν
 τε Μωϋσῆν ὑπεδέξατο ἄσμενος, καὶ αὐτῷ παρέιχετο τὴν τε
 διαίταν καὶ τὰ ἐπιτήδεια, καὶ τὸν στρατὸν δὲ αὐτῷ ἐδίδου. D
 ἐπεῦθεν δὲ ὡς ἐς τὴν Ἀσίαν Μουσουλμάνης ἀπῆν, ἐπιρρεόν-
 15 των αὐτῷ τῶν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ὅσοι ἤχθοντο Μουσουλμάνῃ
 οὐκ εὖ φερόμενοι παρ' αὐτῷ, καὶ ὁρμώμενος λαβῶν τε τού-
 τους καὶ ἀπὸ Δακῶν στρατὸν ἰκανόν, ἐπισπομένου αὐτῷ καὶ
 Τάνου τοῦ Δακῶν ἡγεμόνος, τὴν τε Εὐρώπην κατέσχε, καὶ
 ἐπὶ τὰ βασίλεια τῆς Ἀδριανοῦ πόλεως παριῶν καθεισθήκει
 20 τε βασιλεύς, καὶ ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ἐς τὴν Ἀσίαν παρεσκευά-
 ζετο στρατεύεσθαι. Μουσουλμάνης δὲ ἠπειγέτο καὶ αὐτός

9. ἐπὶ P

Temire, mari advehebatur ad patriam regionem. adveniens autem ad
 Homiris filios, Mulsumanis hostes, quia socia arma contulerant cum
 Iesu, accedens quoque Sinopen et Castamonem, et hinc in Daciam trans-
 missis Euxino ponto perveniens, ad colloquium cum Myrxa Daciae
 (quae et Servia) praefecto venit. inter caetera vero talis erat Mosis
 petitio: si eius auxilio adiutus rex crearetur, se daturum ei reditus
 magnos in Europa et assignaturum regionem non modicam. erat
 enim Graecorum hostis. praeterea Byzantii filium Myrxae susceperunt,
 promiseruntque se huic et Mulsumani regnum tradituros. Myr-
 xas quidem Mosen benigne lubentique animo excipiebat, eique vic-
 tum et necessaria promptissime suppeditabat; eidem exercitum de-
 dit. cum autem undique ad hunc confluerent ex Europa quotquot
 infensi erant Mulsumani (aberat enim in Asia agens), quia non satis
 digne ab ipso tractarentur, expeditionem sumpsit contra fratrem, as-
 sumptis quotquot convenerant. habuit et Dacorum exercitum ma-
 gnum, cum prius Tainum eorum ducem sibi conciliasset. his copiis
 instructus Europam subegit; et Adrianopolim, quae regni sedes est,
 profectus ibi rex declaratus est. huic animus erat etiam contra fra-
 trem in Asiam exercitus movere. Mulsumanes haud interim socor-
 diae obnoxius erat, verum festinabat et ipse, ut fratrem praeveniret,
 traiciendo copias in Asiam. hoc unum videbatur utrique consultis-

P. 92 φθῆναι πρότερος ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάς· διέγνω γὰρ καὶ ἀμφοῖν ἄμεινον καὶ πρὸς τοῦ ἑτέρου εἶναι, ὁπότερος ἂν ἐπὶ τὴν τοῦ ἑτέρου ἀρχὴν διαβάς τὴν μάχην ποιήσαιο αὐτοῦ καὶ μὴ ἐπιμείνῃ τὸν ἀδελφὸν ἐπιόντα. διαβάς τε ἐπὶ τὸ Βυζάντιον, ὥστε αὐτῷ φίλια εἶναι πρὸς τὸν Βυζαντίου βασιλέα, 5 ἄγεται τὴν [βασιλέως υἱοῦν] Ἰαννίου τοῦ Ντόρια θυγατέρα, υἱοῦν δὲ τοῦ βασιλέως Ἑλλήνων. ἀγόμενος Μουσουλμάνης ὁ Παιαζήτεω παῖς, καὶ ἐς Βυζάντιον διαβάς ἐστρατεύετο ἐπὶ τὸν ἀδελφόν. Μωσῆς δὲ ὡς τάχιστα ἐπύθετο παρὰ βασιλέως Ἑλλήνων καταλύειν ἐν Βυζαντίῳ, αὐτίκα ἐπή- 10 λαυσε, καὶ ἀπολαβὼν ἐν Βυζαντίῳ οὐκ εἶα ἐς τὴν Εὐρώπην βῆξελθόντα ἀναστρέφασθαι. Μουσουλμάνης μὲν οὖν στρατὸν ὡς ἡδύνατο μέγιστον ἀπὸ τῆς Ἀσίας διαπορθμεύσας ἐπὶ τὴν Βυζαντίου χώραν αὐτοῦ ἐστρατοπεδέυετο, καὶ τὸν γε ἀδελφὸν ἐπιόντα ἐπέμεινε. ἐνταῦθα ὡς ἄμφω ἐς μάχην παρετάξαντο, 15 συνέβαλον καὶ ἐμάχοντο. Μωσῆς μὲν τοὺς τε Λάκας καὶ Τριβαλλοὺς ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ Στέπανον τὸν Ἐλεαζάρου παῖδα καὶ τὸ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης στράτευμα Τούρκων παρέτάσσετο. βασιλεὺς μὲν δὴ πρὸς τοῦτον λόγους πέμψας συνβουλεύετο αὐτῷ ἐν τῇ παρατάξει θαρροῦντα ἵνα ἐπὶ τὸ 20 Βυζάντιον παρὰ βασιλέα Μωσέως πολὺ ἄμεινόν τε καὶ ἐπικείστερον· ἦν γὰρ δὴ Μωσῆς τὰ τε ἄλλα ἐπαχθῆς ἐς τοὺς

6. Τουντόρια P
corr. H

7. ταύτην ἀγόμενος?

21. Μωσέα P:

ἀμεινονά?

simum, quasi alterius esset victor, qui prior in alterius regionem venisset et praelium commisisset, nec expectaret donec frater accederet. traiciens itaque Byzantium venit. cum autem ei familiaritas intercessisset cum rege qui ea tempestate Byzantium tenebat, uxorem ducit regis neptem Iannii Tuntoriae filiam, cum antea matrimonium contraxisset cum nepte regis Graecorum Mulsumanes Paiazitis filius. transgressus autem Byzantium bellum fratri inferebat. at Moses ubi accepit a rege Graecorum Mulsumanem Byzantium advenisse, continuo accessit; quem ut ibi deprehendit, exire Byzantio et in Europa versari non permisit. Mulsumanes itaque copias quam potuit maximas traduxit ex Asia in Byzantium regionem; castrisque positus fratrem accedentem expectavit. deinde cum acies utrinque instructas stetitissent, praelium atrox exoritur. Moses habebat Dacos Triballos et Stepanum Eleazari filium. his in acie iungebantur Turci, qui ex Europa venerant. legationem autem misit ad Stepanum Byzantium rex, suadens ut instructa acie eat ad regem meliorem et aequiorem Mose. Moses enim caetera molestus et intolerandus sociis et in iram praeceps erat. Stepanus exercitu in ordines explicato, ut pactus erat

συμμάχους καὶ ἐς ὄργην ταχύς. Στέφανος μὲν οὖν ἐν τῇ C
 παρατάξει, ὡς τῷ Ἑλλήνων συνέθετο βασιλεὶ τε καὶ Μου-
 σουλμάνη, αὐτομολήσαντες ἀφίκοντο ἐπὶ Βυζάντιον· Μωσῆς
 δὲ ὡς ἐμάχετο συμμίξας τῷ ἀδελφῷ, τοὺς τε ἀπὸ τῆς Ἀσίας
 5 ἐτρέψατο καὶ ἐπεξελθὼν ἐδίωκε. Μουσουλμάνης δὲ ὡς ἡτ-
 τηθεὶς ἀνεχώρει ἐπὶ Βυζάντιον, ὡς ἐγένετο παρὰ τῇ πόλει,
 ἐπιλεξάμενος βουλήν γενναιοτάτην καὶ ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ὡσεὶ
 πεντακοσίους ἄνδρας, ἐπιρροόντων καὶ ἄλλων τινῶν, ὑποδυό-
 μενος τὴν τῆς πόλεως τάφρον, ἔχοντας τοῦ ἀδελφοῦ Μωσάως
 10 ἀμφὶ τὴν δίωξιν καὶ διαφθειρόντος σὺν τοῖς ἑαυτοῦ, ὡς ὑπεξ-
 ἔρχοιτο τοὺς πολεμίους ἐπὶ τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ ἀφικόμε-
 νος, τὸ τε στρατόπεδον κατελήφθη, καὶ τοὺς ἐπιγινόμενους D
 ἀπὸ τῆς μάχης, οἱ καταφύγουσί τε καὶ ἐπανήσαν, διέφθειρε.
 καὶ ὡς ἐπανήκει τε αὐτὸς Μωσῆς ἐλαύνων ἐπὶ τὸ στρατόπε-
 15 δον ἀπὸ τῆς μάχης, καὶ ἔγνω δὴ κατειλημμένον τὸ στρατό- V. 73
 πεδον, αὐτίκα ἐς φυγὴν τε αὐτὸς ἐτρέπτετο καὶ τοῦ στρατεύ-
 ματος διέφυγε, καὶ ἄλλη ἄλλος, ἢ ἐκάστω προухώρει. οἱ μὲν
 τινες καὶ ἐπ' αὐτὸν αὐτίκα ἰόντες τὸν Μουσουλμάνην ὡς βα-
 σιλέα προσεκύονον, καὶ ἐξελαύνοντι ἐφείποντο.

20 Μουσουλμάνης μὲν δὴ οὕτω τὰ πράγματα ἔσχεν ἀμφὶ 1406
 ταῖν ἡπείροιον, γενναιοτάτα δὴ πάντων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν πρὸς
 τὸν ἀδελφὸν διαγωνισάμενος. ἐπελάσας μὲν οὖν ἐς τὴν Ἀδρια-

17. προσεχώρει P

21. δὲ P

cum Graecorum rege et Mulsumane, turpiter transfugit Byzantium. Moses cum occiperet praelium adversus fratrem, Asianum exercitum in fugam compulit fugientemque persecutus est. Mulsumanes se victum simulans retroferebat gradum, Byzantium festinans. cum autem venisset ad urbem, consilium cepit multo generosissimum. nam habens secum viros circiter quingentos, concurrentibus etiam aliis quibusdam, urbis fossam ingressus est. fratre autem occupato persecutione et caede hostium, in eius castra irruere statuit; quod et fecit, castrisque potitus est. eos qui praelio non interfuerant aut fuga in castra se receperant, occidit omnes. deinde cum a persecutione hostiumque caede reversus Moses procederet ad castra, cognovit ea capta esse. illico igitur fuga sibi consuluit, exercitumque deseruit. alius autem alio, ubi se tutissimum fore iudicabat, sedulo diffugiebat. quidam continuo ad ipsum properabant Mulsumanem, eumque ut regem adorabant; et quocumque pergeret, sequebantur.

In hunc modum se res Mulsumanis habebant in continente, cum fortissime omnium, quos sciam, adversus fratrem suum dimicasset. profectus hinc Adrianopolim regni sedem, regnum imperiumque ordi-

P. 93 νούπολις τὰ βασιλεία, τὴν τε βασιλείαν καὶ τὴν ἀρχὴν καθίστη αὐτῷ, ἧ ἰδοῦναι κράτιστα ἔχειν. Μωσῆς μὲν οὖν ἐς τὴν παρίστριον χώραν ἀφικόμενος, καὶ συγγενόμενος Μυρδάνῳ τῷ Δακίας ἡγεμόνι καὶ πρότερον ὄντι συνήθει αὐτῷ, διέτριβε παρὰ τῷ Αἴμῳ, παραμείβων ἄλλην ἐξ ἄλλης χώραν. Μουσουλμάνου δὲ θαυματοῦντος τε καὶ περὶ ὁμιλίαν ἔχοντος τὰ τε πράγματα οἰδαίνοτο. οἷτε γὰρ ἄρχοντες αὐτῷ τε ἤχθοντο ὡς οὐδὲν ὑγιὲς ὄν αὐτῷ, καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ προσγινομένων κατὰ βραχὺ τῶν Τούρκων οὐδένα λόγον ἐποιεῖτο. ὡς μὲν οὖν ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἀφίκετο, τὴν τε Θέρμη 10 τοῖς Ἕλλησιν ἀπέδωκε καὶ Ζητοῦνιν καὶ τὴν παραλίον τῆς Ἀσίας χώραν, καὶ ἐπιτήδειος ὢν ἐχαρίσαστο αὐτοῖς εἰς τὸν δέοιντο, ὡς δυνατόν ἦν αὐτῷ. ἐπρσεβέοντο μὲν οὖν αὐτῷ καὶ οἱ Ἕλληνες, βουλευόμενοι μὴ ἀνεῖναι αὐτὸν ἐς τὴν ὁμιλίαν οὕτω πάνν, ὡς ἐπισηφάλης τε ὄν αὐτῷ καὶ οὐδαμῆ ἐμ- 15 πεδοῦν αὐτῷ τὴν βασιλείαν πρὸς τὸν ἀδελφόν. τούτων μὲν οὐδένα λόγον ποιούμενος, ἔωθεν δὲ καὶ ἐσπέραν περὶ τὴν ἀκρατοποσίαν διετέλει, προπίνων τοῖς ἀρίστοις, καὶ ὡς ἀναπαύοιτο, ἠπεγειρόμενος αὐθις ἐς ὁμιλίαν καθίστατο. λέγεται C δὲ ὡς ἔχοντος ἐν ταῖς χερσὶ τὴν φιάλην ἔλαφος ἐπὶ τὸ στρα- 20 τόπεδον περιῶν διῆει, καὶ ἐπιθορυβούντων αὐτῷ τῶν στρα-

9. προσγενομένων P

21. παρῶν?

αὐτῶν P

navit, qua tutissimum et firmissimum sibi fore confidebat. Moses venit in regionem Istro adiacentem, et conversatus cum Myrdano Daciae rectore, cum quo antea intervenerat familiaritas, moratus est iuxta Haemum, alium ex alio subinde locum mutans. Mulsumanes se ignaviae et ebrietati corrumpendum dabat. proinde res fortiter gestae usque minuebantur. duces quoque ei indignabantur, ut qui nihil sani nec sibi nec aliis consuleret. nec admodum ei curae erat quo Turcorum exercitus paulatim ad fratrem dilaberetur. ubi primum regni gubernacula accepit, Graecis Thermam Zetunim et universam Asiae maritimam regionem restituit. spem de se praebebat ut qui paratus esset iis donare quaecunque voluissent, quasi id praestare iam posset. legati Graecorum ad eum mittebantur, consulentes ne se totum luxuriae et voluptati dedat, quasi iam sit plane securus et in portu naviget; quasi nihil periculi amplius, quantum ad regnum attinet, a fratre sit metuendum. at surdo narrabant fabulam. matutinum et vespertinum tempus iungebat potando, praebibens optimatibus suis. revolutus in somnum, ubi primum erat expectatus, solitam potandi consuetudinem iterabat. fertur quodam tempore cum phialam manibus teneret, et cervus in castra penetrasset in iisque obambulare, tumultuantibus militibus propter cervi in castra adven-

τιωτῶν ὡς ἡ ἔλαφος ἐπιπαρῆ, ἀγχοῦ γενόμενος ἐπειρᾶτο εἰ
 φιάλην ἐπὶ τοῦ κέρατος φέροι, ὡς ταύτην ἀνακτησόμενος ἀπὸ
 τῆς ὀμιλίας. ἦν μέντοι ἄλλως ὁ Μουσουλμάνης ἐπιεικῆς καὶ
 τὸ σῶμα ῥωμαλέος καὶ ὄρμην ἐς τὸ μάχεσθαι κράτιστος,
 5 Μωσῆς δὲ τούναντιον θυμοῦ τε ἀκρατέστερος ὡς ἐπίπαν, καὶ
 ταχὺς δὲ μάλιστα ἐς ὄργην, καὶ ἐπεσθαι τῷ δυσμενεῖ μηδὲν
 ἀνιέντα. ἐπέτε οὖν ἐπιγενομένων αὐτῷ οὐκ ὀλίγων ἐς τὸ
 πεδίον κατέβη καὶ ἐπὶ Μουσουλμάνην ἤλαυνε, Χασάνης τε ὁ
 τῶν νεηλῦδων ἄρχων καὶ Βρενέζης ἔχων ἵπποδρόμους τῆς D
 10 Εὐρώπης ηὔτομόλησαν αὐτίκα παρὰ Μωσέα. ὁ δὲ ὡς ἤσθετο 1410
 τοὺς νεηλῦδας ἀφροσθηκότας ἵεναι ἐπὶ τὸν ἀδελφόν, ἤλαυνεν
 εὐθὺ Βυζαντίου ἐπὶ τοῖς Ἑλλησι καὶ τὴν Βυζαντίου βασι-
 λείαν, ἐν τῷ ἔχων συμμῖξαι, ὡς ἐντεῦθεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν
 διαβὰς ἐπεχείρει τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πράγματα. καὶ ὡς ἔχων
 15 τοῖς Τούρκοις ἐπίδηλος ἦν κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐς τὸ Βυζάν-
 τιον φέρουσαν, ἐνταῦθα συλλεγόντες οἱ τήνδε τὴν χώραν οἰ-
 κοῦντες Τούρκοι τὸν τε Μουσουλμάνην ἐξώγησαν καὶ ἀπή- p. 94
 γαγον παρὰ Μωσέα, χαριζόμενοι βασιλεῖ. ὁ μέντοι Μωσῆς
 τὸν τε ἀδελφὸν διαχρήσατο, καὶ τοὺς τε Τούρκους πανοικί,
 20 οἱ συλλαβόντες ἤκον ἄγοντες, πυρὶ σὺν γυναιξὶ τε ἄμα καὶ V. 74
 παισὶν ἐπέρησε, φάμενος ἀθέμιτα ἐργασαμένους, καὶ βα-
 σιλέα σφῶν αὐτῶν συλλαβόντες ταύτην τὴν δίκην ὑπέ-
 χουεν. αὐτὸς δὲ ὑπέλαβε τὴν βασιλείαν, καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν

2. ταύτη R

tam, interrogationem fecisse, num phialam in cornibus gestet: quod
 si est, hac redimam. quando ebrietati et crapulae non operam da-
 bat Mulsumanes, erat quidem benignus et aequus, corpore firmus,
 pugnandique in hostes impetu nulli postponendus. Moses vice versa
 irae imperare nequibat, verum praeceptis in eam agebatur, quicquid
 ea dictasset, facere non cunctans. cum igitur comparasset copias
 haud contemnendas, descendit in campum, praelio aggressurus Mul-
 sumanem. Chasanes peregrinorum dux, et Brenezes qui praeerat Eu-
 ropaeis equitibus, continuo desciverunt ad Mosen transfugientes.
 Mulsumanes ut cognovit peregrinos defecisse et confugisse ad hosti-
 lem exercitum, recta Byzantium fugiens contendit, animo agitantis Grae-
 cis Byzantii regnum tradere, ut hinc in Asiam transgressus Asiae res
 commodius adoriretur. cum autem huiusmodi animo volveret sen-
 tentiam, cognitus est a Turcis in via quae Byzantium fert. Turci
 itaque, qui ibi habitabant, collecti in unum ceperunt Mulsumanem
 vivum captumque abduxerunt ad Mosen, isto munere eum honorare
 affectantes. Moses vero fratrem illico necavit. Turcos autem qui
 fratrem comprehenderant comprehensumque ad se adduxerant, omnes
 cum liberis et uxoribus adeoque cum universa familia igne cremavit,

διαβάς κατεστήσατο τὰ κεινὸν πράγματα, ἧ ἑδόκει αὐτῷ
 ἀσφαλέστατα εἶσιν. καὶ ἐπήλαυνεν ἐν νῶ ἔχων πολιορκήσειν
 Βυζάντιον, καὶ τῇ τε Θέρμῃ πόλεμον ἐπήνεγκε, καὶ τῷ Τρι-
 Ββαλλῶν ἡγεμόνι πολεμῶν διεγένετο, τὴν τε χώραν αὐτοῦ
 5 ἄμα ληϊζόμενος καὶ Σπενδρόβην τὴν μητρόπολιν αὐτοῦ
 πολιορκῶν. Στέφανος μὲν οὖν οὗτος Ἐλεάζαρου Πλαδίκεω
 τῆς γυναικὸς ἀδελφός, Βουῦλκος δὲ τοῦνομα ἔχων, ὡς Ἐλεά-
 ζαρος ἐτελεύτησε, τὴν τε ἡγεμονίαν παρέλαβε καὶ ἐτυράνευσε,
 τῷ τε Παιαζήτῃ συστρατευόμενος ἧ ἂν παραγγέλλῃ. καὶ τότε
 δὴ ἐν τῇ πρὸς Μουσουλμάνῃ γενομένῃ μάχῃ πρὸς τῷ Βυ-
 10 ζαντίῳ μετέστη τε ἀπὸ Μωσῆως ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν καὶ ἠτύ-
 μόλησε· δι' ἧ δὴ πόλεμον ἐπιφέρων τὴν τε πόλιν αὐτοῦ
 ἐπολιόρκει καὶ τὴν χώραν ἐδήου. ὡς δὲ ἐπελαύνων ἐπολιόρ-
 κει Βυζάντιον, ἐξηρτύετό τε ἄμα ἐπιφέρων τε καὶ ἐπέχων
 C ὄσα τῆς χώρας ἠδύνατο, καὶ τριήρεις καὶ πλοῖα ὡς ἠδύνατο 15
 πλεῖστα ναυπηγησάμενος ἐπήει διὰ τε τῆς ἡπείρου καὶ διὰ
 θαλάσσης. ἐνταῦθα πληρώσαντες οἱ Ἕλληνες πλοῖα ὄσα ἐπὶ
 αὐτοῖς, καὶ δὴ καὶ τριήρεις, ἡγουμένον Ἐμμανουήλου τοῦ νό-
 θου Ἰωάννου τοῦ βασιλέως παιδός, ἀντανήγοντό τε καὶ ἐναν-
 20 μάχησαν. καὶ ἐνίκησαν οἱ Ἕλληνες. οὗτος δὲ ὁ Ἐμμανουή-
 λος, ὁ τοῦ βασιλέως παῖς, τὰ ἐς γυνῶσιν καὶ φρόνησιν οὐδε-

1. ἦ] καὶ P

5. θαμά?

17. ἐτ' ἦν? sed cf. p. 260 A extr.

icens eos impia commisisse. merito igitur, cum regi suo violentas
 intulerint manus, has poenas sceleris luisse commisi. ipse ergo re-
 cepit regnum, et in Asiam transiens eam formam Asiae rebus indu-
 xit, quae videbatur Asiae regnum firmissimum et tutissimum effectura.
 deinde abiit, Asia relicta, statuens obsidione cingere Byzantium. Ther-
 mae hostiles exercitus admovit. Triballorum duci bellum intulit, ex
 regione eius frequenter praedas agens, et Spenderobem metropolim
 obsidione premens. is erat Stepanus, Eleazarus Pladicis uxoris frater,
 cui Bulco nomen erat. ut Eleazarus vitam finit, principatum ipse
 arripuit et pro principe se gessit, Paiaziti strenue operam navans,
 quandocumque eius auxilium implorasset. Stepanus cum foret in eo
 praelio quod propter Byzantium committebatur, defecit a Mose et
 ad fratrem eius transfugit. hac rei indignitate irritatus Moses ur-
 bem Stepiani exercitu circumsedet; regionemque graviter populacioni-
 bus vastavit. ut autem oppugnatum ivit Byzantium, multum iuvabatur
 agens ferensque quaecumque ex regione potuisset, fabricans naves
 et triremes terra marique iter faciebat. Graecis implentes naves et
 triremes, quae in promptu erant, navalibus copiis praelium navale
 commiserunt, duce Emanuele, notho regis Ioannis filio, cum hostibus;
 et ex eo praelio Graeci excessere victores. hic Emanuel regis filius

- νός λειπόμενος, ἐπὶ τὸ ἐξηγεῖσθαι ἐς πόλεμον ἱκανός τε ἐδόκει ἐν τῇ τότε παρόντι καὶ ἠύδοκίμει. δι' ἃ δὴ εὐδοκιμῶν ἔαλω τε ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ βασιλέως, καὶ ἔσπεσάν ἐς εἰρικήν διεγένετο ἐπὶ ἑτῆ ἑπτακαίδεκα σὺν τοῖς παισὶν αὐτοῦ. Μωσῆς μὲν οὖν ὡς ἔσφαλε τὴν κατὰ Θάλασσαν δύναμιν, ἐπιῶν δὲ διὰ τῆς ἠπείρου ἐδήου τε τὴν Βυζαντίου χώραν καὶ Θέρμην ἐπολιόρκει καὶ Τριβαλλοῖς ἐπολέμει. πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ Τούρκων ἡγεμόνας σπονδὰς ποιησάμενος εἰρήνην ἤγε, καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τὰ πολλὰ διατρίβων ἐτύγχανεν.
- 10 Ἕλληνες μὲν οὖν, ὡς ἐτελεύτησε Μουσουλμάνης, ἐπαγόμενοι τὸν παῖδα αὐτοῦ, τοῦνομα Ὀρχάνην, συνέστησαν ἐπὶ Μωσεῖ, μετὰ δὲ ταῦτα ἔπεμψαν ἐς τὴν Θέρμην, ὡς ἐντεῦθεν τῇ τε Πογδάνῳ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ταύτῃ Τούρκων διὰ χρημάτων ἐπικούροις ὀρμώμενός τε ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ἔπε- p. 95
- 15 λαύνοι καὶ τὴν χώραν κατὰσχοι. ὁ μέντοι παῖς ἐπετέτραπτο ἀνδρὶ Τούρκῳ ἀπὸ Ἀσίας, Παλαπάνῳ τοῦνομα, τὰ μὲν ἄλλα οὐκ ἀγεννεῖ, πιστῷ δὲ οὐ πάνυ. καὶ ἐς τὴν Θέρμην ἀφίκετο, ἔξιὼν δ' ἐντεῦθεν ἦει διὰ τῆς Μακεδονίας ἐπὶ Βέρροϊάν τε καὶ τὴν ταύτῃ χώραν, καὶ προσχωροῦντων αὐτῷ τῶν ταύ-
- 20 τῇ ἐπινεμομένων Τούρκων ἤλαυνεν ἐπὶ Θετταλίαν. Μωσῆς δὲ ὡς ἐπύθετο τὸν Μουσουλμάνεω παῖδα τὴν τε χώραν ὑπαγόμενον καὶ ἔλαύνοντα ἐπὶ Θετταλίαν, συντίθεται προδο-

1. ἱκανά P

5. ἔσφαλε?

6. Θέρμην ἢ ἐπολιόρκει P

cum prudentia et militari scientia facile omnes anteiret, tum temporis Graecos ista victoria contentos esse iubet; ipseque plurima praefulgebat gloria. hanc eius gloriam cum haud aequo animo ferret regis frater, Emanuele in carcerem duci iussit; qui annis adhuc vixit septem et decem cum liberis suis. Moses, cum parum prospere successisset navale praelium, accedens per continentem Byzantii regioni populando molestus erat; graviter Thermam quoque, quam obsidione cinxerat, affligebat, etiam cum Triballis bellum gerens. pax autem intercesserat cum Turcorum in Asia ducibus: proinde non hostilia patiebantur a Mose, qui plerumque in Europa aetatem agebat.

Graeci, cum fato functus esset Mulsumanes, filium eius Orchanem accersentes opposuerunt Mosi hostem, postea vero miserunt eum Thermam ad Pogdanum et alios Turcos, qui ibi stipendia faciebant, rogantes ut auxilio essent Orchani procedenti in Europam, ut eam occuparet. puer quidem Orchani viro Turco ex Asia oriundo committebatur, caetera non ignobili, parum tamen fido: Palapanum eum nominant. Orchanes venit Thermam: inde transita Macedonia, Berrhoen venit, et in regionem finitimam. cum ad ipsum accederent Turci, qui ea loca tenebant, profectus est in Thessaliam. Moses ut accepit Musulmanis filium Orchanem regnum

σίαν τῷ Παλαπάνῳ, ὥστε παραδοῦναι αὐτῷ τὸν παῖδα ἐπι-
 όντι καὶ διασημῆναι ἐκάστοτε ὅποι ἐλαύνουσιν περιμόντες. οὗ-
 Βτος μὲν οὖν ὡς ἐκασταχοῦ ποι τῆς χώρας ἐπίοι, διεσημαίνε
 τε τῷ Μωσῆ καὶ ἐδήλου ἧ ἐπιῶν σφίοισιν τε περιτύχοι καὶ τὸν
 παῖδα παραδοίη αὐτῷ. ἐγένοντο μὲν οὖν οἱ ἀμφὶ τὸν παῖδα 5
 ἐπὶ τὸ ἐς Θετταλίαν καθήκον ὄρος τῆς Μακεδονίας, καὶ ἐν-
 ταῦθα ὡς ὑπεσημῆματο ὑπὸ Παλαπάνεω τῷ Μωσῆ, ἐπιῶν
 τὸν τε παῖδα ἐζώγρησε καὶ τὸν στρατὸν διέφθειρε. μετὰ δὲ
 V.75 ταῦτα ἐπὶ τὴν Βογδάνου χώραν ἀφικόμενος τὴν τε χώραν
 αὐτῇ ταύτῃ ὑπηγάγετο, καὶ τοῖς Ἑλλήσι διαπολεμῶν προσε- 10
 χεν ἐντεταμένως. Ἕλληες μὲν οὖν οὔτε ἐπολέμουν οὔτε ἐπο-
 λεμοῦντο. καὶ Ἰησοῦς ὁ νεώτερος τῶν Παιαζήτεω παιδῶν
 C ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἀφικόμενος ἔστε τὴν τοῦ Ἰησοῦ θρησκείαν
 μετέβαλλε, καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον ἐτελεύτησε.

Μεχμέτης μὲν οὖν, καὶ οὗτος Μωσείως μὲν ἀδελφός, 15
 παῖς δὲ Παιαζήτεω, ἀπὸ τῆς Καραμάνου χώρας ὀρμώμενος,
 ἐπειδὴ ἐν ἱκανῷ ἡλικίας ἦν, τοὺς τε συγγενεῖς τῶν Τούρκων
 μετῆι ὡς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐπιπαριῶν. καὶ διαπρесеβνομένων,
 καὶ τῶν Ἑλλήνων ὑποδεχομένων καὶ αὐτῶν κατὰ δύναμιν ἐς
 τὴν βασιλείαν αὐτῷ συλλήψεσθαι, τὴν τε Ἀσίαν ὑπηγάγετο, 20
 ἀχθομένων τῶν τῆς Ἀσίας ἀρίστων τῆς Μωσείως ἐν ἀρχῇ
 τυραννίδος καὶ προσχωρούντων τῷ Μεχμέτῃ, τῆς τε Ἀσίας

11. ἐπιτεταμένως P

18. οἷς P

sibi parere et in Thessaliam pergere, proditionem puero per Palapanum subornat. Palapanum enim iubebat Moses ut sibi significaret ubi puer cum suis versaretur, et deinde accedenti eum traderet. Palapanus quidem Orchanis itinera et loca in quibus morabatur, semper indicabat. monebat qua adire deberet, ut puerum per proditionem caperet. Orchanes vero cum suis manebat in monte qui Thessaliae imminet. eo cum accessisset Moses, ut indicatum erat a Palapano, puerum vivum capit exercitumque trucidavit. postea in Pogdani regionem profectus, eam suae dicionis fecit; et cum Graecis intentus in omnes occasiones summa vi bellum gerebat. at Graeci bello abstinebant promus. Iesus autem sive Iosue, qui natu minimus erat filiorum Paiazitis, ad Graecos se recipiens Christianam religionem assumpsit, nec multo post ad superos migravit.

Mechmetes Mosis frater, quem et ipsum genuerat Paiazites, ubi primum eam aetatem attingit quae rebus gerendis idonea fuit, cum exercitu ex Caramania profectus Turcos sollicitabat, ut sibi subsidio venirent in acquirendo regno. cum igitur ultro citroque legati ablegarentur, necnon Graeci auxilium pollicerentur ad regnum capiendum, Asiae imperium nactus est, cum optimus quisque indignaretur

ἐπῆρξε καὶ ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ὑπηγάγετο. οὗτος μὲν δὴ, ὡς
 Μουσουλμάνης τε ἐβασίλευε καὶ Μωσῆς καὶ Ἰησοῦς, πρότε- D
 ρον οἱ τὸ παιδίον ἐπιτραμμένοι, μὴ κατάδηλον ὅποι τυγ-
 χάνοι ὄν τὸ παιδίον γενόμενον τοῖς ἀδελφοῖς, δεδοκίκατες μὴ
 5 συλληφθεῖν τε καὶ ἀπόλοιτο, ἐν χορδοποιοῦ τινὸς ἐν Προύσῃ
 παρεκατέθεντο, ὡς ἂν τὴν τέχνην ἐκμανθάνοι. καὶ μετὰ
 ταῦτα, ὡς ἐνταῦθα τῆς ἡλικίας ἦν ὅπῃ ἀντιλαβέσθαι τῶν
 πραγμάτων αὐτῶν οἶός τ' ἦν, ἐχώρει ἐπὶ Καραμάνον τὸν
 Ἀλουρίν. καὶ ἐντεῦθεν δὴ, ὡς πρόσθεν μοι ἐδηλοῦτο, ὁρμώ-
 10 μενος τῆς τε Ἀσίας εὐπετῶς ἤρξε, συνεπιλαβομένου τοῦ Κα-
 ραμάνου καὶ τινῶν ἄλλων ἡγεμόνων τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ ἐπὶ
 Βυζάντιον διαβὰς τῷ τε Ἑλλήνων βασιλεῖ ἐς λόγους ἀφίκετο,
 καὶ ὄρκια ποιησάμενος ἧ ἐδόκει αὐτοῖς ἐπιτηδείως ἔχειν, ἤλαυ- P. 96
 νεν ἐπὶ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα ἐπὶ τῆς Θρακίης, ὡς συμ-
 15 μίξων τε ἐκείνῳ, καὶ προσλαβὼν τὴν ἐκείνου δύναμιν ἐπὶ
 μαχόμενος τῷ ἀδελφῷ. Μωσῆς μέντοι ἐπεὶ ἐπύθετο τάχι-
 στα διαβαίοντα ἐκ τῆς Ἀσίας, ἐπήλαυνε σὺν πολλῷ τῷ στρα-
 τεύματι ἐπ' αὐτόν, καὶ ποι τῆς χώρας διελαύνοντι κατὰ Χω-
 ριούπολιν προσέμιξε τῷ ἀδελφῷ καὶ ἐς μάχην καθίστατο.
 20 συνταξάμενος δὲ ἐπῆει· καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Μεχμέτης
 ἀντεπῆει συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι. καὶ ὡς ἐγένοντο

1. ἐπῆρξε P ἠλείγετο? 5. ἐν om P χορδοποιοῦ] cf.
 Hammer I p. 338. 6. μανθάνοι] addit P ὅποι τυγχάνει ὄν.
 17. ἐκ] ἐπὶ P 21. ὡς δμόσε ἐγένοντο τοῖν ἀδελφοῖν?

propter Mosis violentiam et tyrannidem, et adiungerentur Mechemeti advenienti. atque in hunc modum Asiae imperio potitus etiam in Europam expeditionem parabat. hunc quidem, regnante Mulsumane, Moses et Iesus, quibus educandi pueri negotium datum erat, ne rescirent fratres ubinam puer aleretur, anxii ut caperetur et necaretur, artificii cuidam chordarum faciendarum tradiderunt Prusae, ut artificium id addisceret. postmodum cum iam per aetatem res ipsas tractare posset, abiit ad Caramanum Alurim. hinc profectus, ut antea significavimus, Asiae imperio facile potitus est, adiutantibus Caramano et aliis Asiae quibusdam ducibus. transgressus Byzantium in colloquium cum Graecorum rege venit. deinde cum utrinque se iuramenti religione, quantum satis erat, devinxissent, profectorem instituit ad Triballorum Thraciaeque principem; ut ad hunc in colloquium adhibitus copias ab eo acciperet, quibus subnixus, fratri bellum inferret. ut rumore allatum est ad Mosen, fratrem quam ocysime in Asiam traiecisse, obviam processit magno instructus exercitu. et cum alicubi regionem quandam transiret, iuxta eius regionis oppidum in fratrem incidit. accingebatur itaque ad pugnam ordines-

τ' ἀδελφοῦ τὰ στρατεύματα, τὸ μὲν τῆς Ἀσίας διαβὰν σὺν τῷ Β Μεχμέτῃ, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, συνέμιονον καὶ ἐμάχοντο. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐτρέπετο τὸ ἀπὸ τῆς Ἀσίας στρατεύμα, καὶ ὄρητο ἐς φυγὴν. Μεχμέτης μὲν δὴ ὁ χορδίνης ἐπὶ Ἄλῃν Παιαζήτω παῖδα ἐς Βυζάντιον διεσώζετο, καὶ τὰ 5 στρατεύματα διεσώζοντο. ἐντεῦθεν αὐθις ἐπὶ τὴν Ἀσίαν διαβάντα ἐπερρώωννυτό τε αὐτὸ καὶ ἀνελαμβάνοντο σφᾶς, ὡς αὐθις ἐπιόντες καὶ ἀναμαχοῦμενοι τῷ Μωσῆϊ περὶ τῶν ἄλλων πραγμάτων. χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος συναγείρας τὸ τῆς Ἀσίας στρατεύμα διεπορθμεύετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐς 10 τὴν Εὐρώπην. ἐς μὲν οὖν τὴν Ἀσίαν διαβῆναι τὸν Μωσῆα διεκώλουν Ἕλληνες, ἐπεὶ ἐπεκράτουν τὴν τῆς θαλάττης διάβασιν, καὶ τὸν τε Ἑλλησποντον ἐπετήρουν καὶ τὸ ἐν Προποντίδι ἱερόν. Μεχμέτης μὲν οὖν, ὡς ἐς τὴν Ἀσίαν διέβη αὐτῷ τὰ στρατεύματα, ἔστο εὐθὺ Τριβαλλῶν ὡς τὴν δύναμιν ἐκείνων 15 προσληψόμενος ἀξιοχρεῶν οὖσαν. ὡς δὲ ἠπειγέτο συμμῆξαι V. 76 Μωσῆς, ὡς ἐγένετο ἐν Πανίου χώρα οὕτω καλουμένη τῇ ὑπὲρ τοῦ Αἴμον χώρα, ἐνταῦθα καταλαμβάνει ἐπίπροσθεν γενόμενος διὰ τοῦ ὄρους ὁ Μωσῆς τοῦ ἀδελφοῦ. καὶ ὡς ἤσθητο ἐπιόντα τὸν ἀδελφὸν ἐγγυτάτω οἱ γενέσθαι, παρετά- 20 ξατό τε καὶ εἰς μάχην καθίστη. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐτρέπετο, καὶ φεύγων ᾤχετο ἐπὶ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα. καὶ ἐπειδὴ

que explicabat, et instructo agmine Mechetes contra fratrem ibat. cum autem in conspectum venisset uterque exercitus, hic quidem per Asiam iter metiens, alter ex Europa adveniens, collatis signis praelium inibant. exercitus Asianus haud diu stetit, verum terga dans fugiebat; unde et Mechet palam se proripit. sidium vero opifex, instructor et magister eius, Halim Paiazitis quoque filium Byzantium incolumem deduxerat; ad quem Mechet fugiens ibi cum exercitu ab caede servatus est. hinc receptis animis denuo in Asiam traicere decernunt, pugnaturo cum Mose propter alias res. nec multo tempore interiecto conscriptum Asianum exercitum Graeci in Europam transportabant. Mosen in Asiam transgredi haud sinebant Graeci, qui occupayerant traiectum. praesidio etiam tenebant Hellespontum et templum in Propontide situm. Mechetes, ut copias suas traduxit in Asiam, recta ad Triballos iter maturavit, ut inde exercitum compararet, quem praesenti negotio in primis commodum iudicabat, et cum fratre praelii aleam experiretur. Moses praelii cupidus venit in regionem quae supra Haemum est, Panium dictam; in qua, quia praecesserat montem, invenit fratrem. ut sensit fratrem accedere et iam in proximo esse, aciem instruit et praelium capessit, moxque in fugam agitur; qui fugiens properabat ad Triballos ducem. cum au-

διέτριβεν αὐτοῦ, ἔπειθε λόγους παρὰ τῶν Τούρκων τοὺς ἀρί- D
 στους περὶ ἀποστάσεως, πρὸς τε Χασάνην τῶν ἐπηλύδων ἀρ-
 χοντα καὶ ἐπὶ Βρενέζεια καὶ Ἀμουράτην. οἱ δὲ τοὺς τε λό-
 γους προσίεντο καὶ σφίσι λόγον ἐδίδοσαν περὶ ἀποστάσεως.
 5 ἐντεῦθεν Βρενέζης αὐτὸς τε αὐτομολεῖ παρὰ Μεχμέτη, ἔχων
 παρ' ἑαυτῷ Τούρκους τε ὡς πλείστους καὶ δὴ καὶ τοὺς παῖ-
 δας Χασάνη σὺν τῶν νεηλύδων τοῖς ἀρίστοις. ἐντεῦθεν ὡς
 τῷ Μεχμέτη προσεγένετο δύναμις ὥστε διαπειραῖσθαι ἱκανὸς
 εἶναι τοῦ ἀδελφοῦ, λαβὼν καὶ τὸν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα μεθ'
 10 ἑαυτοῦ ἤλαυνεν ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ὡς μαχοῦμενος. Μωσῆς P. 97
 μὲν οὖν διανοοῦμενος ἐμποδῶν γενέσθαι τῷ ἀδελφῷ, ὥστε
 μὴ ἐξελαύνειν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ προσάγεσθαι αὐτῷ τὴν
 χώραν, ἔχων τὰς τε θύρας καὶ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα
 ἀπαγ πλὴν τῶν παρὰ Μεχμέτη αὐτομολησάντων, διέτριβε
 15 κατὰ τὴν τῶν Μυσῶν χώραν. ἐνταῦθα ἐξελθὼν ὁ Μεχμέ-
 τῆς ἐστρατοπεδεύετο. ὡς δὲ ἀγγοῦ γενόμενος τῷ στρατεύ-
 ματι Μωσέως παρετάξατο εἰς μάχην, καὶ εἶχε μὲν τὸ εὐώ-
 νημον αὐτοῦ κέρας ὁ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμών, τὸ δεξιὸν δὲ
 Βρενέζης σὺν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· παρῆσαν γὰρ αὐτῷ παῖδες
 20 γενόμενοι Ἀγαθοὶ Βαράμος τε καὶ Ἀλίης καὶ Βεϊκής καὶ
 Ἰησοῦς. ἐπειδὴ δὲ καὶ Μωσῆς παραταξάμενος εἶχεν ἐν τά-
 ξει τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, καὶ παριῶν ἐπισκόπει καὶ καθί- B

7. τῶν] τοῖς P

tem ibi versaretur, misit legationem ad optimates Turcorum, ad Chasanem Brenezem Amuratemque, ut sollicitaret eorum animos ad defectionem. at hi defectionis sermonem primo abnuebant: verum tandem ipsi inter sese defectionis consilia capiunt. hinc Brenezes sua sponte transfugiebat ad Mechetem, trahens secum Turcorum proceres et filios necnon Chasanem cum optimis quibusque de peregrinorum cohorte. cum iam accessissent copiae Mecheti haud poenitendae, quibus fretus praelii fortunam cum fratre facile tentare posset, assumpto Triballorum principe contra fratrem pergere, et praelii potestatem facere instituit. Moses igitur, ut Mechetis consilium impediret, ne facile in Europam transire eamque sui iuris facere posset, ducens secum universum Europae exercitum et ianuae milites, exceptis his qui ad Mechetem concesserant, in Mysorum regione consedit. ibi Mechetes in expeditionem egressus castra locavit. ut autem appropinquavit Mosis castris, dextro praecerat Brenezes cum filiis suis: secum enim in castris habebat filios, qui ipsi nati erant, Agathen, Baramum, Haliem, Beicen et Iesum. postquam autem et Moses aciem suam instruxit, accedens omnia explorabat; et

στη ὡς ἀντιῶ ἐδόκει, παρελαύνων ἀπανταχῆ, ἐνταῦθα Χασά-
νης ὁ τῶν νεηλῦδων ἄρχων αὐτομολήσας, τότε δὴ προσελά-
σας τῶ ἱππῶ ἐπὶ τὸ Μωσέως στρατεύμα ἐφώνει πρὸς τοὺς
νεηλῦδας “ὦ παῖδες, τί διαμέλλετε καὶ οὐκ ἐξέρχεσθε ὅτι
τάχιστα ἐπὶ τὸν βασιλεῖα ὑμῶν, ἄνδρα τε τῶν τοῦ γένους 5
Ἵτουμανιδῶν δικαιοτάτον τε καὶ ἐπιεικέστατον καὶ πάντας
δὴ τοῦ γένους αὐτοῦ ὑπερβαλλόμενον ἀρετῆ, ἀλλὰ ἀνέχεσθε
ὑβριζόμενοι καὶ κακῶς πράττοντες ὑπ’ ἀνδρός ὑβριστοῦ τῆ
φύσει καὶ ἀλαζόνος καὶ ἐαυτιῶ καὶ τοῖς ἐπιτηδείοις αὐτοῦ
οὐδὲν ὑγιᾶς ἔχοντος;” ταῦτα λέγοντος τοῦ Χασάνεω, ὡσπερ 10
C ἐλαύνων ἐπὶ τὰς συντάξεις ἤκουεν ὅ τι λέγοι ὁ ἀνὴρ οὗτος.
ὑπολαβὼν δέ τις ἔφρασκεν “ἀλλ’ ὦ βασιλεῦ οὐχ ὄργῃ Χασάνη
τὸν νεηλῦδων ἄρχοντα, μέγα τιμηθέντα ὑπὸ σοῦ, ὡς ἐξυβρι-
ζει τοὺς νεηλῦδας ἐπικαλούμενος ἐπὶ ἀπόστασιν;” ἐνταῦθα
ὡς ἤκουσε ταῦτα Μωσῆς, οὐκέτι ἐπέσχευεν αὐτόν, ἀλλὰ ἐπα- 15
φρῆς τὸν ἱππον ἐκέντει ἐπὶ τὸν Χασάνη ὡς ἀναιρήσων, καὶ
ἔθει ἀνὰ κράτος. Χασάνης μὲν οὖν ἐπεὶ τε τάχιστα ἤσθητο
Μωσέα ἀνὰ κράτος ἐλαύνοντα ἐπ’ αὐτόν, ἔφρευγέ τε αὐτὸς
κατὰ δύναμιν, Μωσῆς δὲ ἐφείπετο διώκων. ἐνταῦθα κατα-
λαβὼν φεύγοντα καθαιρεῖ τῶ ξίφει τὸν ἄνδρα, ἄνωθεν κα- 20
θεῖς τὸ ξίφος. Θεράπων δὲ τοῦ Χασάνεω, ὡς ἐπέιδε τὸν δε-
σπότην αὐτοῦ ἀναιρεθέντα, καὶ ὡς τὸ δεύτερον Μωσῆς ἐπα-

ubi sibi opportunissimum videbatur, stetit, et ubique suis praesens erat. ibi tum Chasanes peregrinorum dux, qui desciverat a Mose, equo vetus ad Mosis exercitum, voce quam potuit maxima exclamavit, peregrinos appellans: “o filii, quid cunctamini, aut quid differtis continuo abire ad regem vestrum, virum ex genere Otomanidarum ortum, et iustissimum et aequissimum, quique omnes sui generis principes virtute antecedit? verum miseri manetis, contumeliis affecti a viro qui nec sibi nec amicis quicquam salutare prospicere potest?” haec quidem clamantem et ad aciem festinantem audivit rex. quidam autem respondens inquit “o rex, non aspicias Chasanem peregrinorum ducem, quem in maximo penes te honore habuisti, incitare peregrinos ad defectionem?” quae ubi advertit Moses parari, non amplius suos continuit: verum immittens eos, ipseque equo calcaria subdens, ferebatur in Chasanem, ut eum occideret, currebatque plenis et effusis habenis. Chasanes ut accepit Mosem contra se summa celeritate niti, et ipse adhibita festinatione summa aufugit. Moses acerrime insecutus, ut fugientem est indeptus, gladio eum peremit, e supernis ictum inferens. minister autem Chasanis, ut dominum suum vidit necatum iamque Mosem iterum librare ictum in Chasanem, Chasane

- κατεινόμενος τὸ ξίφος παίσων αὐθις, κατήρει ὁ Χασάνεω θε- D
 ράπων, καὶ τὴν χεῖρα ἐπανατεινόμενος τὴν χεῖρα ἀφείλε τῷ
 ξίφει. ὁ δὲ ὡς ἦσθετο τῆς χειρὸς αὐτοῦ πεσοῦσης, ἤλαυνε
 μέντοι ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ ὡς ἦσθοντο αὐτὸν τὰ στρα- V. 77
 τεύματα λελωβημένον, φεύγοντες ὄχοντο πρὸς τὸν ἀδελφόν. V. 77
 ἐπαῦθα δὴ καὶ αὐτὸς οὐδὲν ἐπέχων δρόμῳ ὄχουτο φεύγων
 ἐπὶ τὴν Δακίας χώραν. Μεχμέτης μὲν οὖν αὐτίκα, ὡς τὰ
 στρατεύματα ἤει ἐπ' αὐτὸν καὶ τὰ πράγματα αὐτῷ ἔγένετο,
 αὐτίκα ἐδόκει τὸν ἀδελφὸν ἐπιδιώκειν. καὶ κάμνοντα αὐτὸν
 10 καὶ σὺν τῇ μιᾷ χειρὶ ἐλαίοντα καὶ ἕς τι ἔλος ἐμβαλόντα P. 98
 συλλαμβάνουσι, καὶ ἄγοντες παρὰ τῷ ἀδελφῷ κατεχρήσατο
 αὐτίκα ἀγχόνη τὸν λαιμὸν βιασάμενος. ἐνταῦθα Μεχμέτης 1413
 ὁ Παιαζήτεω τὴν βασιλείαν παραλαβὼν τοὺς τε Ἑλληνας ἐπι-
 τηδεῖους ὄντας αὐτῷ, τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι χώραν ἐδώ-
 15 ρησατο ἱκανὴν τῇ παροίκῳ αὐτοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύ-
 μα ἐπιπέμψας ἐπὶ τὴν Δακίας χώραν ταύτην τε ἐδήου. ἕς
 ὃν δὴ πρόσβεις πέμψας ὁ τῶν Δακῶν ἡγεμὼν σπονδὰς τε
 ἐποίησατο, ἐφ' ᾧ ἀπάγειν φόρον ὃν τινα διᾶξατο αὐτῷ Μεχ-
 μέτης βασιλεὺς.
- 20 Ἑλλησι μέντοι φίλια ἦν αὐτῷ διὰ τέλους. διὸ καὶ Ἐμ-
 μανουήλ ὁ Βυζαντίου βασιλεὺς ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφικόμενος B
 τὸν τε Ἴσθμὸν ἐτείχισε, καὶ τοὺς Πελοποννησίους αὐτοῦ με-

1. κατήρει? cf. p. 102 D.

subtracto, librantis ictum manum abscidit gladio. qui ut cognovit manum sibi praecisam, propere in castra rediit. ut milites viderunt eum esse mutilatum, ibant ad Mechetem. Moses autem copiis iam omnibus nudatus, cum nihil efficere posset, celeri fuga in Daciae regionem abire festinabat. Mechetes autem ubi primum ad ipsum exercitus convolarant, rebusque iam potitus esset, statuit continuo fratrem fuga sibi consulentem persequi. eum itaque aegrum una manu fugientem et in palustri loco se condentem deprehenderunt. deprehensum adduxerunt ad fratrem, qui illico eum necavit, guttur eius laqueo frangens. Mechetes igitur cum iam regnum esset nactus, et ad id parandum sibi in primis utilem fuisse Graecorum operam cognovisset, regionem amplam suae finitimam Triballorum duci donavit. postea exercitibus missis Daciam evastabat. ad quem pacem petitem legatos misit Daciae princeps, promittens se tributum regi pensurum, quantuncunque imperasset. pax ea condicione data est.

Cum Graecis Mechemeti perpetua amicitia fuit. quapropter Emanuel Byzantii rex cum in Peloponnesum venisset, Isthmum muro cinxit; et Peloponnesios ubi Isthmum muro circum dedisset, accessivit.

ταπεμψάμενος, ἐπειδὴ ἐτείχισε τὸν Ἴσθμόν. ὁ δὲ Ἴσθμὸς οὗτος ζύμπασαν τὴν Πελοπόννησον, ὥστε νῆσος γενέσθαι, διείργει, ἐς δύο καὶ τεσσαράκοντα σταδίους ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν καθήκων, καθ' ὃν δὴ γῶρον καὶ Ἴσθμια ἐτελεῖτο τοῖς Ἕλλησι. διήκει δὲ ἀπὸ Κορίνθου πόλεως σταδίους πέντε 5 καὶ εἴκοσι. τοῦτον τὸν Ἴσθμόν ἐλαύνοντος Ἑξέρξω τοῦ Δαρείου ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ἐτειχίσαντο Πελοποννήσιοι, διακωλύειν βουλόμενοι μὴ παριέναι εἰσὼ τῆς Πελοποννήσου τὸν βάρβαρον. μετὰ δὲ ταῦτα Ἰουστινιανὸς ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς τὸ δεύτερον ἐτείχισε. καὶ οὗτος δὴ, ὡς εἰρηναῖα αὐτῷ πρὸς 10 Μεχμέτη τὸν Παιαζήτω, ἐς Πελοπόννησον ἀφικόμενος τὸν τε ἀδελφὸν αὐτοῦ καθίστη ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τῆς Πελοποννήσου καὶ τὸν Ἴσθμόν ἐτείχισεν, ὥστε αὐτῷ τελέσαι τοὺς Πελοποννησίους ἐπὶ τὴν τοῦ Ἴσθμοῦ φυλακὴν χρήματα. προηγόρευε μὲν οὖν ἐς τὸν Ἴσθμόν συλλέγεσθαι· οἱ δὲ ἐπέιθοντο καὶ 15 συλληθέντες ἐτείχιζον, συμβαλλόμενος ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν. ἐπεῖτε δὴ ἐς τέλος ἤγαγε τὸ τεῖχος, ἐπαυθὰ συλλαμβάνει τοὺς Πελοποννησίων ἄρχοντας, οἱ πολὺν κατέχοντες χρόνον τὴν χώραν οὐδέν τι πᾶν πείθεσθαι τοῖς Ἕλ- D λήνων ἡγεμόσι βούλοιντο, ὅτι μὴ σφίσι αὐτοῖς δοκοῦν ἔστι 20 τι ὠφελεῖν αὐτούς. τότε μὲν δὴ συλλαβὼν τούτους ἐκομίζετο ἐπὶ Βυζάντιον, ἔχων καὶ τοὺς Πελοποννησίους ἐν φυλακῇ.

Isthmus universam Peloponnesum, ut in insulae formam redigatur, concludit, extendens se a mari in mare, quo spatio colligit quadraginta duo stadia. eo loci Isthmia celebrare Graeci consueverunt. extendit se ab urbe Corintho ad stadia viginti quinque. Isthmum autem accedente cum hostilibus copiis Xerxe Darii filio contra Athenienses, muro complexi sunt Peloponnesii, arcere volentes barbarum Peloponnesi accessu. postea etiam Iustinianus Romanorum imperator muro Peloponnesum inclusit. Emanuel igitur cum pax intercessisset cum Mechmete, Paiazitis filio, in Peloponnesum veniens fratrem Peloponneso praefecit, Isthmumque muro firmavit undiquaque; et tributum imperavit Peloponnesiis, quo Isthmum defendere posset. edixitque ut omnes in Isthmo convenirent: qui edicto parentes convenerent, congregatique murum extruxerent, cum quilibet pro se sedulo suum opus exequeretur. ubi autem ad finem deductum est aedificium illud, Peloponnesi duces capit; qui longo tempore regionem tenentes parere recusabant Graecorum ducibus, nisi quando et ipsorum ibi verteretur utilitas. captos secum Byzantium ducebat, interrim diligenti custodia Peloponnesios circumdans.

Τούτους μὲν ᾤχετο ἄγων· Μεχμέτης δὲ ὡς ἑβασίλευε, χρόνου ἐπιγινόμενου ἐστρατεύετο ἐπὶ τὸν Ἰσμαήλην Σινώπησ ἡγεμόνα, ὅτι τῷ Μωσῆϊ φίλος τε ἐδόκει καὶ ἐπιτήδειος ὡς συμβαλέσθαι ἐς τὸν καθ' ἑαυτοῦ πόλεμον. πρεσβείαν δὲ πέμψας 5 καὶ ταξάμενος ἀπάγειν φόρον τὴν τοῦ χαλκοῦ πρόσοδον, (δοκεῖ γὰρ τοῦτο τὸ χωρίον τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν φέρειν μόνον, ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, τὸν χαλκόν) τούτου δὲ τὴν πρόσοδον παρα- P.99 δούς τῷ βασιλεῖ Μεχμέτῃ σπονδίας τε ἐποίησατο καὶ τὸν πόλεμον κατελύσατο.

10 Πρὸς μέντοι τοὺς Οὐνετοὺς διενεχθεὶς ἐπολέμησε διὰ τε τὴν πρὸς τὸν Ἴόνιον χώραν τῶν Οὐνετεῶν, ἐς ἣν ἐπιπέμψας στρατεύματα ἐδήον. ἔνθα δὲ διαπρεσβευσάμενοι ὡς οὐδὲν εὖραντο ἐπιτήδειον, ἐπολέμουν αὐτῷ. δοκεῖ δὲ τοῦτο τὸ γένος παλαιὸν τε γενέσθαι καὶ τῶν κατὰ τὸν Ἴόνιον εὐγενῶν 15 κράτιστον δὲ εἶναι καὶ γενναιότατον. ᾤκουν δὲ τὸ πρῶτον V. 78 χώραν τὴν πρὸς τῷ μυχῷ τοῦ Ἰονίου ἀπὸ Ἰλλυριῶν καθήκουσαν ἐπὶ Ἰταλίαν, καὶ Ἐνετοὶ μὲν τὸ παλαιὸν ὠνομάζοντο, μετὰ δὲ ταῦτα Οὐνετοὶ ἐκλήθησαν. ὁρμώμενοι δὲ ἀπὸ τῆς B ἡμείρου, τὰ μὲν προαιρέσει τὰ δὲ καὶ ἀνάγκῃ, δημομένης τῆς 20 χώρας αὐτῶν, ὥστε ἐν ἀσφαλεῖ μᾶλλον οἰκεῖσθαι, ἐπὶ νῆσόν τινα βραχεῖαν καὶ τεναγώδη ἀπὸ τῆς ἡμείρου ἐς πεντεκαί-

11. τὸν om P 15. δὲ P

Captos quidem duces secum trahens abibat Peloponneso. Mechmetes ubi ad regnum promotus est, succedente tempore expeditionem sumpsit contra Ismaelem Sinopae principem: amicus enim et socius fuit Mosis, cuius opera enixe Moses adiutus est in bello quod gessit cum fratre Mechmete. mittens itaque Ismael legatos, quibus mandarat ut dicerent se paratum esse aeris reditus omnes Mechmeti, nomine tributi assignare, si secum pacem fecisset. haec enim regio Asiae sola, quod sciam, aes profert. cum igitur aeris reditus tradidisset Mechmeti, bellum pace commutatum est.

Tandem discordia inter ipsum et Venetos exarsit, qua impulsus Venetis bellum indicit, propter regionem quae Ionium spectat; cui missis exercitibus vastitatem maximam inducebat. Veneti legatis missis, ut nihil aequi impetrare potuerunt, animos in id bellum summa vi intenderunt. apparet gentem istam admodum esse vetustam, et nobiles Iones fortitudine et generoso spiritu longo intervallo post se reliquisse. habitaverunt antiquitus regionem vergentem ad sinum Ionicum, et ab Illyrico in Italiam excurrentem. antiqui eos Enetos nuncupabant: postmodum Veneti dicti sunt. profecti autem ex continenti, partim voluntate, partim necessitate subacti, ut quorum regio vastata esset ab Attila rege, ut in maiore securitate essent in posterum, insulam quandam parvam et palustrem, distantem ab

δεκα σταδίους ᾤκησαν. ἀπὸ σμικροῦ δὲ τινος δρμαόμενοι, συλλεγομένων ἐς αὐτοὺς καὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἠπειροῦ περιούκων, ὑπὸ τῶν πολεμίων ὅτι μάλιστα κακουμένων, καὶ προσγινομένων αἰεὶ ἀπὸ τῆς ἠπειροῦ, ᾤκισθη τε ὁ χώρος οὗτος καὶ εὐνομήθη ἐς μέγα δυνάμεως. ἐχώρει δὲ ἡ πόλις αὕτη εὐνο-5 μουμένων τε τῶν ἐς αὐτὴν συνεληλυθότων· ἀπὸ τε τῆς C ἠπειροῦ ἐπισήμων ἀνδρῶν εἴ τινα τὴν τε χώραν ἀφελόμενοι οἱ πολέμιοι ἐπιδιώκοιεν, ἐνταῦθα γενόμενος ᾤκει. μεγάλης δὲ τῆς πόλεως ἐν βραχεὶ γενομένης, πολλοὶ τε Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων καὶ ἄλλων συγγῶν γενῶν ἄνδρες, γένους ὄντες 10 περιφανοῦς, ἦν τις ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ μὴ εὖ φερόιτο, εἴτε ὑπὸ τῶν ἀντιστασιωτῶν διώκομενοι εἴτε ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐξελαυνόμενοι, ἐς ταύτην δὴ τὴν πόλιν συνέλεγοντο, ἄνδρες ἐπίσημοί τε καὶ ἀγαθοὶ καὶ παῖδες ἀνδρῶν τε ὄντες ἐπιφανῶν καὶ χώρας ἀρχόντων οὐ φαύλης. τοῦτο μὲν ἐς τὴν κα-15 τὰ τὸν Ἴόνιον χώραν καὶ τὴν Ἑλλάδα, τοῦτο δὲ καὶ ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐξελαυνόμενοι καὶ ἐνταῦθα ἀφικόμενοι ᾤκουν δὴ D ἀσφαλδέστερον. ἐχούσης δὲ τῆς πόλεως ἐμπορίαν, ὅτι μάλιστα ἀνάγκης ἀποδεικνυμένης ἐς τοῦτο τρέπεσθαι ἕνα ἕκαστον διὰ τὸ μηδαμῆ τῆς ἠπειροῦ τοὺς ἐποίκους ἀντέχεσθαι, μηδὲ 20 ὄσα φέρει ἡ ἠπειρος ἐργαζομένων τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ θαλάττης ἐσχομιζομένων τὰ ἐπιτήδεια ἐς τὴν πόλιν, χρήματα

19. τοῦτο τὸ τρέπεσθαι P

continente quindecim stadiis, aedificiis occupare statuerunt. initium aedificandi factum est a paucis Venetis in unum collectis. deinde accessere finitimi continentis, bellis graviter divexati. urbs autem illa usque incrementum sumebat aedificiis et legibus, cum accolae plurimi non cessarent eo confluere. crescebat quidem ea civitas mirum in modum disciplinae sanctitate, cum eo accurrerent plurimi bonis legibus enutriti, et plurimi virorum in continenti illustres eo advolarent. praeterea si quis patria fortunisque omnibus pulsus vi hostili erat, huc gressus dirigebat. urbs illa incredibile dictu est quam brevi opibus creverit et disciplina. multi Graeci et Romani, necnon alii viri clarissimo genere exorti, in patria usi haud satis prospera fortuna, aut à civibus pulsati aut ab hostibus exacti, in hanc urbem congregabantur, filii virorum illustrium, qui regebant regionem haud infrugiferam. hi quidem partim in Ioniam et Graeciam, partim vero in Italiam pulsati, in istam civitatem se recipientes securius habitabant. cum autem ea sit urbs emporium celebre, animum adiecere ad mercaturam necessario, quia continentem non attingunt, nec eorum fructuum quos continens profert ipsis copia futura erat. proinde merito mercaturae operam dederunt, ut necessaria mari subveherentur.

μεγάλα ἐργασάμενοι ἀπὸ τούτου τὴν τε δύναμιν ἀξιόχρως
 ἀπεδείκνυτο ἀπανταχῆ, καὶ τὴν πόλιν διέκονον οἰκημάτων τε
 τῶ πολυτελεῖ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ οἰκιῶν καὶ ναῶν. τριήρεις
 δὲ ναυπηγησάμενοι οὐκ ὀλίγας, καὶ δυνάμεις περιβαλλόμενοι
 5 ἰσχυρῶς, πρὸς τε τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ δυνατοὺς δοκοῦντας P. 100
 γενέσθαι προσενηγεμένοι φθόνῳ διεπολέμουν, δέει ἐπ' αὐ-
 τοὺς τὸν πόλεμον ἐπιφερόντων τῶ δοκεῖν ἐπὶ μέγα ἤδη χω-
 ρῆσαι δυνάμεως. τὴν τε πρὸς τὸν Ἴονιον χώραν ἐκπλέοντι
 ἐπ' ἀριστερᾶ, ἐπ' αὐτοῦ δὴ τοῦ μυχοῦ, χώραν τε οὖσαν οὐ
 10 φαύλην καὶ πόλεις εὐδαίμονας ὑπηγάγοντο. ἐπὶ τὸ Αἰγαῖον
 πέλαγος ἀφικέσθαι· τοὺς τε παράπλους αὐτοῦ ταύτη κατα-
 στρεψάμενοι Κέρκυραν τε ἐχειρώσαντο σύμπασαν καὶ Εὐ-
 βοιᾶν τε καὶ Κρήτην καὶ Πελοποννήσου τὰς πόλεις. καὶ ἐπὶ
 Συρίαν δὲ ἀφικόμενοι στόλῳ, καὶ Κυρήνην πόλιν ὑφ' αὐτοῖς
 15 ποιησάμενοι, μεγάλα ἀπεδείκνυτο ἔργα, πρὸς τε τοὺς βαρ-
 βάρους ταύτη πολλαχῆ διαναυμαχῆσαντες, καὶ τῆς θαλάσσης
 τῆς ἐντὸς Ἡρακλείων στηλῶν ἐπικρατήσαντες. κατὰ τε Εὐ-Β
 ρώπην πρὸς τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ δοκοῦντας δύνασθαι ὀτιοῦν
 διεπολέμουν. καὶ Ἰταλίας μέντοι τῆς παράπλου οὐδὲν ὃ τε
 20 καὶ ἄξιον λόγου ὑπηγάγοντο σφίσι, ὅτι μὴ Ῥαβέννην πόλιν
 εὐδαίμονα τελευτήσαντος τοῦ ἐν αὐτῇ ἡγεμόνος, διὰ τὸ μὴ
 εἶς τὸ ὁμόφυλον ἵναί πολεμῶ ἀλλ' ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους δια-

6. προενηγεμένοι P 10. ἐπὶ] ἔστε ἐπὶ? 15. ὑπεδείκνυτο P

cumque quilibet sedulo mercibus permutandis incumberet, brevi incre-
 dibilem potentiam sibi peperere. urbem basilicarum et domorum nec-
 non templorum magnificentia condecorarunt. triremes extruxere non
 modicas, et munimentis se communiere firmissimis. deinde ambitione
 moti navalia committebant cum iis qui longe lateque navali gloria
 coruscare videbantur. etiam hi quorum potentia mari maxima erat,
 metuebant Venetorum lacessere arma: adeo magna his accesserat po-
 tentia. regionem autem haud infrugiferam, quae naviganti a sinu
 versus Ionium a sinistra est, et urbes opulentas subegerunt usque ad
 mare Aegaeum. huius portus omnes in potestatem redigentes, Cor-
 cyram universam in dicionem acceperunt. ceperunt Euboeam et Cre-
 tam Peloponnesique urbes. cum classe venerunt in Syriam; subigen-
 tesque Cyrenem urbem, magna militaris virtutis facta designabant,
 ubique cum barbaris praelia navalia facientes, et mare universum,
 quod est intra Herculis columnas, perdomantes. etiam pugnabant
 fortiter contra eos qui erant in Europa, et sibi admodum potentes
 videbantur. nec oratione dignum puto quod non adnavigarunt Ita-
 liae, nec sibi subiecerunt Ravennam, urbem opulentam, principe hu-
 ius defuncto, quia nempe non solebant contra eiusdem gentis et cor-

ναυμαχεῖν. ἐπολέμησαν δὲ οὗτοι πρὸς τε τοὺς Ἕλληνας, καὶ ναυμαχίαις περιγενόμενοι τὴν τε μητρόπολιν ἐχειρώσαντο ἐπισπομένων σφίσι καὶ ἑσπερίων συχῶν, ἐξηγουμένων δ' αὐτῶν ἐπὶ τοὺς V. 79 Ἕλληνας. καὶ ὡς τῆς ἠπείρου ἀντέχεσθαι ἤρξαντο, ἐν βρα-
 C χεὶ δὴ χώραν τῆς ἠπείρου ἐκτῆσαντο ἀγαθὴν, καὶ ὄχυράν 5
 τὴν πόλιν αὐτῶν παρείχοντο, κατ' ἄμφω τῷ δυνάμει ἐπὶ
 μέγα αὖξοντες. πρὸς τε τοὺς τῆς ἠπείρου ἡγεμόνας διενε-
 χθόντες ἐπολέμησαν ἐπὶ πολλὰς γενεὰς τὸν πόλεμον, καὶ διέ-
 φερρον χρημάτων προσόδῳ τὴν πόλιν μεγάλην ἑαυτοῖς παρα-
 σκευασάμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ὑπὸ βαρβάρων βασιλείῳ, 10
 τῆς Ἰταλίας πρὸς ἐσπέραν χώρας, [πρὸς] τὸν Ῥώμης ἀρχιε-
 ρέα ἐκπεσόντα τε τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς Ῥωμαίων πόλεως, κατή-
 γαγόν τε τὸν ἀρχιερέα, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα πολεμήσαντες
 ὥστε ἐμπειδῶσαι τῷ ἀρχιερεὶ τὴν ἀρχὴν, ναυμαχίᾳ τε ἐπε-
 κράτησαν καὶ κατήγαγον. καὶ πρὸς τε τοὺς Ἰανυῖους, δοκοῦν- 15
 τας τῆς κατὰ τὰ χωρία ἐκεῖσε καὶ τὴν παράλιον τῆς Ἰταλίας
 D ἐπικρατεῖν, πόλεμον ἐξενεγκόντες μεγάλα ἀποδείξασθαι ἔργα,
 πολλαχῆ διαναναμαχήσαντες καὶ περιγενόμενοι. οὗτοι τοι-
 γαροῦν τὸν πρὸς τοὺς Οὐνετιοὺς πόλεμον ἀναιρούμενοι ὀλλ-
 γου δεῖν τὴν πόλιν αὐτὴν ἐχειρώσαντο, ἐπιπλεύσαντες τριή- 20
 ρεσι καὶ ναυσὶν ἐπὶ τῶν Οὐνετιῶν λιμένα, καὶ εἰσελθόντες
 κατὰ τὸ ἐπὶ Κλιζόην. πόλις δὲ αὐτῶν οἰκεῖται, ὅπῃ δὴ δ

3. δὲ P

8. γενεάς, καὶ διέφερον τὸν πόλεμον?

poris homines bellum movere, sed contra alienigenas arma ferebant. arma etiam arripuerunt contra Graecos, quos navali praelio vicerunt, eorumque metropolim subegerunt, cum plurimi Occidentales ipsis adiungerentur. copias tamen cum ducerent adversus Graecos, continente non abstinuere, verum regionem eius non modicam et optimam suae ditioni iunxere. urbem quoque suam munitissimam praestitere, cum eam navali pedestrique potentia auxissent. discordiae ipsis intercesserant cum Epiri ducibus. proinde id bellum longius duravit. opibus excellentes, civitatem suam magnam reddiderunt opum accessu. praeterea pontificem maximum Romanum, Italia Romaque pulsam ab rege barbaro, ad pontificatum et imperium reduxerunt, victo barbaro navali praelio. etiam adversus Ianuenses, qui regiones quasdam isthic et maritimam Italiae oram tenere videbantur, bello petentes, plurima militaris virtutis facta edebant, plerumque pugnis navalibus victoriam obtinentes. at Ianuenses bellum adversus Venetos sumentes, propemodum horum urbem in deditionem acceperunt, navibus et trirēmibus adnavigantes, et eorum portum occupantes, ingressi eo loci ubi Clizoe sive Clodia fossa est. urbs Venetorum sita eo loci ubi lacus sive portus magnus visitur, qui longus stadiis quingentis regionem Eridano finitimam at-

λιμὴν μέγας τε ὧν καὶ πεντακοσίους σταδίους διήκων λήγει
 ἐς τὴν κατὰ τὸν Ἑριδανὸν χώραν· ταύτῃ γὰρ Ἑριδανός,
 μέγας τε τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ποταμῶν καὶ ναυσὶ πλόιμος,
 πρὸς ταύτῃ δὴ ἐκδίδοι ἐς τὴν θάλασσαν. ταύτῃ δὴ οὖν εἰσελ-
 5 θούσαι αἱ νῆες τῶν Ἰανυῶν ἐπὶ τὸν Οὐνετωῶν λιμένα P.101
 τὴν τε Κλιζόην κατέσχον καὶ ἠνδραποδίσαντο. μετὰ δὲ ταῦτα
 πρὸς τὴν πόλιν διεπρεσβεύοντο. καὶ ἐν ἀπόρῳ δὲ ὄντες οἱ ἐν
 τῇ πόλει, καὶ οὐκ ἔχοντες ὅ τι γένωνται, ὑπακοῦσαι τε τοῖς
 Ἰανυῶσις ἔφρασαν ἑτοιμοὶ εἶναι, καὶ ὡς ἂν δοκοῖη αὐτοῖς ξύμ-
 10 φoron εἶναι καὶ ἐπιτηδεῖον, πολιτεῦσθαι, καὶ αἰτεῖσθαι σφᾶς
 ἐκέλευον ὅ τι βούλονται, ὡς παρεχομένων ἐτοιμῶς αὐτοῖς
 ταῦτα. οἱ δὲ ὡς τὰ παρὰ τῆς πύλεως ἤκουσαν, οἰόμενοι τὴν
 πόλιν καταλήψεσθαι ἀνθαδέστερόν τε ἀπεκρίναντο τῇ πρε-
 σβείᾳ, φάμενοι αἰτεῖσθαι αὐτοὺς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἐξελθαι
 15 σφίσι διαρπάξειν τὴν πόλιν. οἱ μέντοι πρέσβεις ὡς ἀπεχώ- B
 ρησαν καὶ τὰ ἐπεσταλμένα τῇ πόλει ἀπήγγελλον, ἥ τε σύγκλη-
 τος καὶ ὁ δῆμος ὑπεραχθεοθεῖς τῇ τῶν πολεμίων ἀνθαδείᾳ
 τε καὶ ἀκολασίᾳ ναῦς τε αὐτίκα ἐπλήρωσαν ὄσας ἠδύναντο,
 καὶ αὐτοὶ ἐς τὰς ναῦς ἐμβάντες ἀνήγοντο ἐς τὸν λιμένα. οἱ
 20 τὸ Ἰανυῶσι ἀντανήγοντο. καὶ αὐτίκα ἐν τῷ λιμένι ἐνανυμάχη-
 σαν, καὶ οὐδὲν πλέον ἔσχον οἱ πολέμοι. ἐνταῦθα ὡς ἀπε-
 τράποντο ἡττημένοι εἰς Κλιζόην, αὐτίκα οἱ Οὐνετωῖ ναῦν

21. ἐπειράποντο P

tingit. Eridanus enim (qui et Padus) Italiae fluvius magnus est, et
 naves ibi in mare exponit. hac igitur Ianuensium naves ingressae
 in portum Clizoen occuparunt et diripuerunt. quo facto legatos in
 urbem ire iusserunt. cives autem cum in ancipiti haerent discrimine,
 nec satis quid facerent scirent, responderunt se paratos esse facere quae
 imperassent Ianuenses, et eam rei publicae formam amplexuros quam
 ipsi praescripsissent. iusserunt quoque Ianuenses petere quae vel-
 lent, quasi ea promptissime daturi. Ianuenses ut intellexerunt Ve-
 netorum responsum, magis in spem potiundae urbis erigebantur. pro-
 inde immoderate, nulla urbis verecundia inhibiti, respondunt se pe-
 tere ut liceat urbem tres dies continuos diripere. legati in urbem
 reversi petitionem Ianuensium exponunt. senatus populusque ira
 percitus propter tam insolentem et immoderatam petitionem, naves,
 quotquot potuerunt, continuo militibus implent, navesque solventes
 in lacum feruntur. his obviam pergunt Ianuenses, confestimque in
 lacu navale praelium commiserunt, in quo penes Venetos victoria
 fuit. hinc cum hostes terga darent celerique fuga festinarent in Cli-
 zoen, continuo Veneti unam de numero suarum navium maximam
 demerserunt, ubi portus angustissimus erat; et suos portus obstruen-

φέροντες *μεγίστην τῶν* παρὰ ὄσφισι νεῶν ἐς τὸ τοῦ λιμένας
 στόμα, ἣ δὴ εἰσῆσαν οἱ πολέμοι, κατέδυσαν αὐτοῦ ταύτη
 C (ἔστι γὰρ τοῦτο στενωτότατον), καὶ τὸ στόμα ἐπικλείσαντες
 λιμῶ τοὺς Ἰανυτοὺς ἐν τῇ Κλιζῳ ἐξεπολιόρησαν. ἀπεπει-
 ρῶντο μὲν οὖν καὶ τῆς διώρυχος, ἣ ἐκ τοῦ Ἡριδανοῦ ἐς τὸν δ
 λιμένα ἀφικνεῖται, διορύσσοντες ὥστε ἐκπλοῖμοι γενέσθαι ταῖς
 ἑαυτῶν ναυσὶν ἐπὶ τὸν Ἡριδανόν· ἀλλ' οὐχ οἴοί τε ἐγένοντο
 ἀνύσαι τοῦργον. ἐδόκει δὲ καὶ ὁ Παταβίου ἡγεμῶν συμβα-
 λέσθαι αὐτοῖς ἐς τὸν τε πόλεμον, διάφορος ὢν τοῖς Οὐνε-
 τοῖς. οἳτοι μὲν λιμῶ ἐκπολιόρηθέντες ὑπὸ τῆς Οὐνετων 10
 πύλεως παρέδωσαν σφᾶς χρῆσθαι σφίσιν ὃ τι βούλονται, καὶ
 ταύτη αἰσχιστα ἀπώλοντο, οὐκέτι παρὰ τὸ δέον σωφρονισθέν-
 V. 80 τες. οἱ δὲ Οὐνετοὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε στρατευόμενοι ἐπὶ τὴν
 D Ἰανυτῶν πόλιν πολλαχῆ τε ἐνανμάχησαν καὶ ἐπεκράτησαν,
 δυνάμιν τε περιποιούμενοι τὸ ἀπὸ τοῦδε, καὶ τῆς Θαλάττης 15
 εἰργόντες τῆς κατ' ἐκείνην τὴν χώραν· ἐνθα δὲ ξυμποροῦ
 περιέπεσεν ἡ πόλις αὕτη οὐ τῇ ἐπιτυχούσῃ διὰ τὰς ναυμα-
 χίας ταύτας. ὕστερον μέντοι τὸν τε τοῦ Παταβίου ἡγεμόνα
 τισάμενοι, τὴν τε πόλιν ἐπολιόρησαν, καὶ ὑπαγόμενοι τῆς
 ἡπείρου ἀντείχοντο βεβαιότερον ἐς σφᾶς, ἐχυροῦντες ἐς τὴν 20
 ἀρχὴν τῆς ἡπείρου. καὶ πρότερον μέντοι ἀρχὴν τινα ἐς τὴν
 κατὰ τὴν ἡπειρον κτησάμενοι, καὶ Τερβύζιον πόλιν εὐδαί-
 μονα ἐπικτησάμενοι, προῆγαγον τὴν χώραν αὐτῶν, ἐπαγομέ-

5. ἧ P

tes, fame Ianuenses in Clizoe constitutos expugnare nitebantur. tenta-
 bant obsessi fossam, qua ex Eridano in portum venit, conantes
 perfodere eum locum, si quo modo possent naves in Eridanum im-
 pellere. sed opus istud haud absolvere potuerunt. Patavii dux Car-
 rarius, Venetis infestus, Ianuenses in isto praelio adiuvit. fame igitur
 domiti dedit se Ianuenses Venetis, ut secum pro arbitrio suo age-
 rent. et quidem hic turpissime perierunt, nec nunc satis digne tra-
 ctati, ut in posterum modestiae memores essent. his in hunc modum
 peractis, vim belli contra Ianuensium urbem vertere. cum autem
 ubique victoriis navalibus clarescerent, et mirabilem sibi ubique po-
 tentiam pararent, et etiam alios mari, quod eam regionem alluit, pro-
 hiberent, accidit ut Ianuensium urbs in maximam devolveretur cala-
 mitatem, ut quae navalibus praeliis nihil amplius efficere posset.
 postea etiam Patavii principem ulti sunt, urbem eius obsidione pre-
 mentes. deinde adducti in continentem, eam constantius sibi subii-
 cere moliebantur, ut sibi confirmarent continentis imperium. et cum
 antea imperium quoddam in regione continentis essent nacti, et Ter-
 visium urbem opibus florentem suo dominio adiacentes, regionem

ων των τῆς πόλεως ἄχθει τῷ σφετέρῳ πρὸς τοὺς σφῶν ἡγε- P. 102
μόνας. καὶ ὑστερούμενοι, ὡς τὸ Πατάβιον ἐχειρώσαντο τοῦ
ἡγεμόνος Καρραρίων τῆς οἰκίας πρὸς τούτους διενεχθέντος,
δρῶντες ἀπὸ τούτου πόλεις τε ἄλλας οὐκ ὀλίγας κατεστρέ-
5 ψαντο τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν χώραν ἐς τὴν Λιγυρίαν, ἄλλας
τε δὴ καὶ Οὐηρώνη πόλιν εὐδαιμονα, ἐξελάσαντες τοὺς ἡγε-
μόνας αὐτῆς Κλιμακίων τῆς οἰκίας οὕτω καλουμένους, καὶ
Οὐικεντίαν καὶ Βρηξίαν, ὀλβίας τε πόλεις καὶ ἐπισήμους τῶν
νῦν κατὰ τὴν Ἰταλίαν.

- 10 Μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς τὸν Λιγυρίας τύραννον διενεχθέν-
τες ἐπολέμουν ἐπὶ συχνὰ ἔτη. ἔστι δὲ ὁ ἡγεμὼν οὗτος οἰ-
κίας τῶν Μαριαγγελῶν, ἄρχων δὲ Μεδιολάνου πόλεως. ἦν
δὲ ἐπιτηδύμασί τε ὀλβιωτάτη, καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονία προέ- B
χει τῶν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ πόλεων, καὶ πολυάνθρωπος οὕσα πα-
15 λαιοτάτη τε δοκεῖ γενέσθαι καὶ αἰεὶ τε, ἐξ ὅτου φησίθη, εὐ-
δαιμονῆσαι τοῖς τε ἐπιτηδύμασι τοῖς πολεμικοῖς καὶ ὄπλων
κατασκευῇ. μεσόγαίος δ' οὕσα ἡ πόλις αὕτη διέχει ἀπὸ θα-
λάσσης τῆς Ἰανυῶν σταδίους ἀμφὶ τοὺς ἑξακοσίους, ἀγχοῦ
δὲ οἰκεῖται τῆς Γαλατίας, ἣτις καὶ Σαβῖα χώρα κέκληται.
20 ῥεῖ δὲ ποταμὸς διὰ τῆς πόλεως, καὶ ἐκδιδοῖ οὗτος ἐς Τεσίνην
ποταμὸν πρὸς Παπήν πόλει. Τεσίνης δ' αὖ ἐπιρρεῖ ἐς τὸν
Ἥριδανὸν πρὸς Πλακεντίη πόλει μεγάλη τῆς Λιγυρίας. οὐ-

3. διενεχθέντος H, διενεχθέντες P

praetergressi sunt, cum odio incolae urbis incitarentur adversus suos principes. cum Patavium in potestatem venisset, etiam Carrariorum e familia dux contra eos insurrexit; contra quem hostili animo procedentes, urbes non paucas Italiae et Liguria subegere. Veronam quoque in dicionem redegerunt, urbem opulentam, expulsa Scalariorum principum familia. captae sunt Vincentia, Brixia, urbes opibus et claritate reliquis Italiae oppidis haud inferiores.

Post haec bellum ipsis fuit cum Liguriae principe, quod quidem ad multos extractum est annos. is autem princeps originem trahit ex familia Mariangelorum et Mediolano praefuit. urbs haec studiis belli et reliqua felicitate Italiae urbes longe exuperabat; et cum sit populosa, antiquissima esse creditur, nec unquam adversa fortuna esse usa, ex quo condita est. verum semper studiis belli et armorum praeparatione excelluisse constat. cum autem sit mediterranea, distat a mari Ianuensium stadiis sexcentis. sita est prope Galliam, quae Sabaudia nominatur. fluvius urbem dirimit, qui in Tesinum sive Ticinum effunditur iuxta Papiam urbem. Tesines redit in Eridanum prope Placentiam, urbem magnam. quo autem Eridanus fluat, iam ante indicavimus. familiae Mariangelorum proceres tali ex causa in prin-

· τος μὲν ἢ ἐκδιδού, πρότερόν μοι δεδήλωται · λέγονται δ' οἱ
 C τῆς οἰκίας ταύτης ἐς τὴν Μεδιολάνου καὶ τῆς ἄλλης Λιγυ-
 ρίας ἀρχὴν καταστῆναι τρόπῳ τοιαύτῃ. δράκων ἀπὸ ὄρεος
 φοιτῶν ἐς τὴν πόλιν ἀνθρώπους διαφθείρων οὐκ ἐπαύσατο,
 τοὺς τε ἐπὶ τὰ ἔργα ἀπιόντας καὶ ἐπὶ τοὺς ἀγρούς, γυναῖκα μὲν, 5
 ἢ λέγεται, οὐδέν τι ποιούμενος, καὶ τοὺς γε ἄνδρας ἐπὶ συχρὸν
 χρόνον διελυμαίνετο. καὶ πολλοὶ δὴ ἐπ' αὐτὸν ἐπελθόντες
 πολλά τε καὶ ἀνήκεστα πρὸς τοῦ θηρὸς ἐπεπόνθεισαν. ἦνον
 δὲ οὐδέν. οὗτος δὴ ὁ Μαρίαςγγελος, πρῶτος τῆς οἰκίας ταύ-
 τῆς, Βρετανὸς δὲ τὸ γένος, θεράποντα ἐξοπλίσας πανοπλία 10
 καὶ αὐτὸς ἐνεδύσατο πανοπλίαν. μετὰ δέ, ὡς ἦει ἐπὶ τὸν
 θῆρα, τὸν μέντοι θεράποντα χανῶν κατὰ μέσον ἐσεφόρει ἐς
 τὸν λαιμὸν αὐτοῦ · ὡς δ' ἤδη χανῶν οὔτε ἐντὸς λαβεῖν οἶός
 D τε ἐγένετο οὔτε ἐς τοὺς πόδας ἐξορμῆσαι, πελέκει τὴν κεφαλὴν
 τοῦ δράκοντος καταίρων διέτεμε. καὶ ὁ μέντοι δράκων ταύτῃ 15
 ἔπεσε, καὶ ἡ πόλις ἡλευθέρωτο τοῦ θηρὸς πολεμουῦντος αὐτῆ.
 καὶ οὕτω δὴ στρατηγὸν τε σφίσι οἱ τὸ Μεδιόλανον ἐνοικοῦν-
 τες ἐστῆσαντο, καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον ἐπὶ τοὺς πολεμίους ὡς
 ἄνδρα ἀγαθὸν γενόμενον. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον ἡγεμῶν τε
 κατέστη, δορυφόρους ἔχων ἀμφ' αὐτὸν καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει 20
 πειθεσθαι ἀναγκάζων. οὕτω δὴ ἄρξαντος ταύτης τῆς χώρας
 ἐπὶ τσσαύρας γενεᾶς ἐς τὸν Φίλιππον ἢ ἀρχὴ περιῆλθε, πρὸς

21. ἄρξαντες?

cipatum Mediolanensem et in reliquam Liguriam allecti sunt. draco
 ex monte in urbem vadens magnam stragem hominum, qui ad ope-
 ra et ad agros pergebant, facere non cessabat: mulierem tamen nul-
 lam, ut aiunt, laedebat. viris tamen longo tempore infestus erat va-
 stando. plurimi quoque bestiam illam ut interficerent, contra eam
 ibant: verum nihil proficientes extrema quaeque patiebantur. tan-
 dem Mariangelus, Mariangelorum familiae princeps, natione Britan-
 nus sive Anglus, ministrum suum et semetipsum armatura, quae to-
 tum corpus tegeret, armans obviam beluae processit. ministrum igitur
 cum belua voraret et medium in rictu portaret, nec eum in illa
 demittere vel evomere posset, securi beluae caput amputavit. draco
 in hunc modum periit; civitasque liberata ab ista bestia, a qua sub-
 inde oppugnabatur, Mariangelum ducem elegit et contra hostes ire
 iussit, ut qui virum bonum et fortem se exhibuisset. nec multo post,
 ut sibi Mediolanensem principatum constabileret et cives obedirent,
 satellites, quos corporis sui custodes esse voluit, delegit. quo re-
 gnante, generatione demum quarta post, principatus in Philippum
 devenit, cum quo Veneti bellum gerebant, creantes ad id duces vi-
 ros bonos et magnam regionem gubernantes. primo quidem Carmi-

ὄν δὴ οἱ Οὐνετοὶ ἐπολέμουν διενεχθέντες, τὰ τε ἄλλα καὶ
στρατηγούς ἐλόμενοι σφίσι ἐς τὸν πόλεμον ἄνδρας τε ἀγα-
θοὺς καὶ χώρας ἄρχοντας οὐκ ὀλίγης. πρῶτον μέντοι Κα-Ρ. 103
ραμινιόλαν στρατηγὸν εἴλοντο ἐπὶ τὸν Λιγυρίας ἄρχοντα. καὶ V. 81
5 ὡς αὐτοῦ συνίεσαν καταπρόδιδόντος τὴν χώραν καὶ συντιθε-
μένου τῷ Μεδιολάνου ἡγεμόνι, συλλαβόντες ἀνείλον, καὶ
Φρανζίσκον τὸν Φορτίαν ἐπίκλην μεταπεμπόμενοι ἡγεῖσθαι
τε αὐτῶν ἐκέλευον καὶ ἐτίμων μεγάλας, τὰ τε ἄλλα εὐδοκι-
μοῦντα καὶ πόλεις τῆς Λιγυρίων χώρας οὐκ ὀλίγας παραστή-
10 σάμενον, τὴν τε ἀρχὴν τῆς ἡπείρου ἐπὶ μέγα προήγαγε δυ-
νάμεως. ὡς μὲν οὖν πρὸς τούτους πολεμοῦντας ἀλλήλοις
ξυμπασα ἢ Ἰταλία διέστη πρὸς ἑκατέρους, καὶ ὡς ἐπολέμη-
σαν, ἐς τὸ πρόσω ἴοντι τοῦ λόγου δηλοῦται μοι ὡς ἐγένετο. B
Ἐπάνειμι δὴ ἐπὶ τὴν Οὐνετεῶν πόλιν, ὡς ταύτῃ τῇ πό-
15 λει ἐγένετο τύχη ἐπ' ἀμφοτέρα [τῇ πόλει ἐναλλάξ συμβάν].
καὶ αὕτη ἐς τὸνδε τὸν πόλεμον ἐλομένη ἑαυτῇ στρατηγούς τὰ
πολέμια ἀγαθοὺς, ἐν δὲ δὴ καὶ ὄν ἐσήμηνα Καραμινιόλαν,
κηδεστὴν γενόμενον τοῦ Λιγύρων τυράννου. τοῦτον μέντοι
ὡς ἐπιβουλεύοντα σφίσι λαβόντες ἀπέκτειναν, Φορτίαν δὲ με-
20 ταπεμφάμενοι ἐστήσαντο σφίσι στρατηγὸν ἐλόμενοι. ὡς μὲν
οὖν ἔργα ἀποδεικνυμένους μεγάλα τε καὶ ἄξια λόγον, ἐπὶ
χίλια ἔτη εὐδαίμονας διαγενομένους, ἄλλοις πολλαχῆ κατὰ
τὴν Ἰταλίαν ἐνευδοκιμήσαι, κατάδηλον ἐστί, καὶ ἐμπεδῶσαι

17. δν Η, οὐς Ρ

niolam ducem fecerunt, quem opposuerunt principi Mediolanensi. ubi
autem intellexerunt eum regionem prodere et colludere cum Medio-
lani duce, captum interfecerunt. et vocantes Franciscum cognomine
Sphortiam ducem in locum occisi subrogarunt. magnis quoque ho-
noribus eum affecerunt, cum etiam antea gloria multa praefulgeret
et non modicas Liguriae urbes subiiceret. imperium continentis ad
magnam potentiam produxit. ut autem Italia in partes abierit, qui-
dam Venetos, quidam Ligures secuti, in sequentibus ut omnia conti-
gerint, enarrabo.

Redeo nunc ad Venetorum urbem, quae utramque fortunam ex-
perta est. Veneti igitur elegerunt ad id bellum gerendum duces rei
militaris peritia insignes, ut supra docui, inter quos Carminiolam im-
pensius faventem rebus ducis Mediolani captum necarunt, quia eum
sibi insidias struere cognitum habebant. Sphortiam accitum in locum
interfecti ducem substituere. manifestum arbitror esse omnibus, Ven-
etos praeclaris facinoribus ubique editis, mille annis usos prospero
reterum successu, plurimum gloriae per universam Italiam apud omnes

Καυτῆ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν, ὡς ἐλάχιστα ἐσφάλλετο ὑπὸ τῶν πολιτῶν, τῆδὲ πη ἂν κατάδηλος γένοιτο ἡ τῆς πόλεως διοίκησις, ὡς ἐν βραχεῖ διασημῆναι. ἦν γὰρ αὕτη ἡ πόλις τὸ παλαιὸν δημοκρατία, καὶ ὑπὸ δῆμοις τε ἅμα ἐν ταῖς ἀρχαῖς αὐτῶν, ἃς ἤρειτο, τὴν πόλιν, ἣ δόκει καλῶς ἔχειν σφίσι, 5 διώκουν. μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἐπὶ τὰ ἔργα σφῶν οἱ δημόται ἐτρέποντο, καὶ οὐκέτι σχολὴν ἦγον ὥστε ἐπὶ τὴν διοίκησιν λόγον ποιῆσθαι ὡς ἐκάστοτε ἀναγκάζοι βουλευέσθαι ὁ χρόνος, ἐπιλεξάμενοι τοὺς ἀρίστους, εἴτε τύχη τινὶ εἴτε δὴ καὶ ψήφῳ ἐλόμενοι, οὕτω περὶ τούτου ἐς ἀριστοκρατίαν τὸ παράπαν 10 ἐγράφη, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε εἰσέτι καὶ νῦν ἀσφαλῶς διωρημένη ἐπὶ μέγα δυνάμει ἐχώρησε. διοικεῖται δὲ κατὰ τὰςδε.

D Ἔστιν ἡ μεγάλη βουλὴ καλουμένη αὐτοῖς, ἐν ἣ ἐπὶ ἡμέρας ὀκτὼ σχολὴν ἄγουσιν. ἐν ταύτῃ δὴ τῆ βουλῆ τὰς τε ἀρχὰς τῶν πόλεων αἰροῦνται, ψήφους τιθέμενοι, καὶ τὰς ἐν 15 τῇ πόλει αὐτῇ ἀρχὰς, ὅπῃ ἂν καθιστῶνται. τομιζεται δὲ εἶναι, ὅς ἂν ἔτη τέσσαρα καὶ εἴκοσι γεγονῶς εἴη, εἰσιέναι ἐς ταύτην τὴν βουλήν, ἣν αὐτῶ τὴν ἀρχὴν συνεχωρήθη γὰ εἰσιέναι, καὶ συγκλητικὸς ἦ. εἶψαν δ' ἂν οὗτοι ἀμφὶ τοὺς διαχιλίους, οἱ τὰς τε ψήφους τιθέμενοι καὶ τὰς ἀρχὰς ξυμ- 20 πάσης ἤδη τῆς ἀρχῆς αἰροῦμενοι. ἡγεμῶν δὲ τούτων ἐστὶν ὃν ἂν ἔλονται, τὸν παρ' αὐτοῖς κρείτιστον δοκοῦντα γενέσθαι.

17. δε ἀν] ὡς ἐν P

tenuisse. quod autem civitatem suam ita regnaverint, ut inviolata et intacta a seditionibus fuerit semper, decens totius urbis administratio, quam brevibus nunc describam, in causa fuit. olim democratia istam civitatem gubernabat, populusque simul cum his qui in magistratu positi erant, qua sibi consultissimum videbatur, civitatem moderabantur. postea cum ad opera populares singuli avocarentur, nec otium amplius, quando ita res monuisset, in unum conveniendi et consultandi superesset, optimos quosque isti curae praefecerunt, vel sorti vel suffragio electionem committentes. in hunc modum rei publicae forma ex democratia in aristocratiam mutata est. ex eo inde tempore civitas illa pulchre administrata maximam sibi potentiam peperit.

Habent senatum, quem magnum vocant, in quo singulis octo diebus consultant. hic senatus oppidis suffragio intercedente principes statuit. etiam urbis magistratus idem senatus decernit. lege autem sancitur, in hunc senatum licere ei ingredi qui natus sit annos viginti quattuor, et senator is sive patricius sit, nec aliqua causa extet quae ab senatu eum excludat. sunt autem viri bis mille, qui calculos ferunt et universi imperii magistratus eligunt. ducem sive principem sibi eum constituunt qui apud

φέρει δὲ οὗτος δύο ψήφους, τιθέμενος ἢ ἂν βούλοιο προσι- P. 104
 θεοθαι. μένει δ' οὗτος ἡγεμὼν τιμώμενός τε τὰ πρῶτα ὑπὸ
 τῶν συγκλητικῶν καὶ ἐν τοῖς βασιλείοις ἐπιμένων, ἔχων τὴν
 τε δαπάνην ὑπὸ τῶν τῆς πόλεως προσηκότων. πάρεσι δ'
 5 αὐτῷ βουλευφόροι ἄνδρες ἕξ τὸν ἀριθμὸν, ἑταῖροί τε αὐτῷ
 ὄντες καὶ τὴν τιμὴν τῆς ἡγεμονίας συγκατεργαζόμενοι, ἐπὶ
 μῆνας ἕξ ἀπαλλαττόμενοι τῆς σφῶν οὗτοι ἀρχῆς. μετὰ δὲ
 τὴν μεγάλην βουλὴν ἔστιν ἡ βουλὴ γερουσία κλητῶν καλου-
 μένη, ἀμφὶ τοὺς τριακοσίους. αἰροῦνται δὴ τούτους ἤδη καὶ
 10 τὰς λοιπὰς ἀρχὰς ἐν τῇ μεγάλῃ βουλῇ, ἐπιλεξάμενοι τοὺς τὰ-
 μείνω φρονούντας. κὰν ταύτῃ δὴ τῇ τῶν κλητῶν ἐπονομα- B
 ζομένη βουλῇ περὶ τε πολέμων καὶ εἰρήνης βουλευόνται καὶ V. 82
 πρεσβειῶν, ὃ τι ἂν ἢ δεδογμένον τούτοις, πείθεσθαι ἀντίκα
 τὴν πόλιν, καὶ ἐς ὃ τι ἂν δόξῃ ταύτῃ τῇ βουλῇ, ξύμπασαν
 15 τὴν πόλιν λέναι. ἐπὶ δὲ τοῖς τῶν ὄλων ἐγκλήμασιν ἐφεσιῦσιν
 ἄρχοντες δέκα, οἳ τινες τὰ τε ἐγκλήματα καὶ τὰς ποινὰς ἐπι-
 φέρουσιν ἐνὶ ἐκάστω. ἔξεστι δὲ τούτοις τὸν τε ἡγεμόνα λα-
 βόντας θανάτου ἀπάγεσθαι, ὑπὸ μηδεμιᾶς τῶν ἀρχῶν ἀπαι-
 τουμένους τὴν αἰτίαν τῆς δίκης. δαιτεῖται γὰρ οὕτως, καὶ
 20 καθίστανται ἤδη ξυμπάσης τῆς πόλεως ἐς τὰς εὐθύνας τῶν
 δτιοῦν περὶ τινὰ ἑξαμαρτόντων ἢ περὶ τὴν πόλιν ἢ ἐς ἀλλή-
 λους· ἄγονται δὲ θανάτου ὄντινα ἂν ὑπόδικον εὐρωσι. κα- C

5. ἕτεροι P

18. θάνατον P

19. δαιτεῖται γὰρ οὗτοι?

eos ex omni numero optimus habetur. hic duos ponit calculos, quos
 cuicumque voluerit parti addere potest. princeps ille manet in pri-
 mis a senatoribus honoratus. is in regali aula habitans victum ha-
 bet: sumptus quos facit, ab his qui universae civitati praesident, cap-
 it. adsunt ei viri consilarii sex, socii eius existentes, et in partem
 curarum principatus adhibentur; qui mensibus senis evolutis digni-
 tatem deponunt. post senatum magnum alius senatus est, qui evo-
 catorum dicitur, qui viris constat trecentis. hunc senatum creant in
 magno senatu, allegentes qui prudentia praestare videntur. senatus
 autem evocatorum de bello et pace legationibusque consultat. et
 ei, quodcumque visum fuerit isti senatui, civitas tota paret; et in
 sententiam, quam dederit, manibus pedibusque universa civitas vadit.
 criminibus capitalibus viros praefecere decem, qui accusent et pu-
 niant. his licet manus principi iniicere et ad necem trahere; nec
 est qui ausit eius causam inquirere. sic enim ordinatum est; et
 creantur ut delinquentes feriant. sive in civitatem sive in privatum
 quis quid commiserit, decem viri si cognoverint, de eo supplicium
 sumunt. sunt et alii iudices, qui in reliquis ius dicunt, quidam ur-
 bani, quidam peregrini. his praeposuerunt magistratum quadraginta

θίστανται δὲ καὶ ἐς τὰς ἄλλας δίκας δικασταί, τῶν τε ἐπιχωρίων ἄλλοι καὶ ἐς τοὺς ξένους ἄλλοι. ἐπὶ τούτοις ἐφιστάσιν ἄρχοντας τεσσαράκοντα, ἐς οὓς ἐπειδὴν αἱ δίκαι ἀνερχθῶσιν, εὐθύνοσσι τὰς ψήφους ἐς τὸ σφίσιν ὡς κράτιστα ἔχειν δοκοῦν. ἦν δὲ μὴ συμφέρωνται ἐς τὴν δίκην, ἐπὶ τὴν 5 τῶν κλητῶν βουλὴν ἀναφέρεται, καὶ κεῖ πολυπραγμονεῖται καὶ τὴν ἀπόβασιν ἴσχει. εἰσὶ μὲν οὖν καὶ ἄλλαι ἀρχαὶ οὐκ ὀλίγαι τῆς πόλεως, φυλακῆς τε πέρι καθήκεσαν, καὶ ἐς τοὺς νυκτὸς ἀσταςίαν τινὰ ἐς τὴν πόλιν πράσσοντας. καὶ ἀγορα-
Dνόμοι ἕτεροι καθίστανται, τοὺς φόρους τῶν ἐπὶ τινι πραγμάτων 10 καὶ ἐς τὰς προσόδους τῆς πόλεως ἀπαιτήσεις, οἱ δὲ τὰς προσόδους πράττοντες καθιστάμενοι, ἐφ' οὓς δὴ τὰ τῆς ξυμπάσης πόλεως χρήματα καὶ οἱ φόροι ἀναφέρονται. ἄρχοντες δὲ οἱ γεραιότεροί τε καὶ ἀξιόματι προέχειν δοκοῦντες καθίστανται διὰ βίου ὡς ἐργῶδες ὃν κατ' ἐνιαυτὸν λογιζέσθαι τὰς προσόδους 15 τε καὶ ἐξόδους τῆς πόλεως, ὃ τι ἂν ἀπογένοιτό τε καὶ περιγένοιτο αὐτῶν τῶν χρημάτων. ἀπὸ μὲν οὖν τούτων αἰρούσνται σφίσιν ἡγεμόνα, ἐπειδὴν σφίσι τελευτήσῃ. ἐς τὰ πρῶτα τιμῆς ἀνήκουσιν ἐς ταύτην τὴν πολιτείαν· τοὺς τε γὰρ θησαυροὺς καὶ τὰς προσόδους ἐφορῶσιν οὗτοι καὶ ἐπιτροπεύ-
P. 105 ονσι. χρηματίζουσι δὲ σφίσιν ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτῶν, σὺν τῷ ἡγεμόνι παραγεγόμενοι ἔστε ἀκρόασιν πρέσβειων καὶ τῶν με-

4. ὡς] ἐπὶ τὸ ὡς P 8. καθ' ἡμέραν? an καθ' ἐκάστην?

virorum, ad quos sententias super puniendis sordibus transmittant, ut dispiciant num et ipsis sententiae optime habere videantur. si sententiae displicuerint et ipsi inter se dissenserint, negotium totum ad evocatorum senatum refertur. hic sententiae multa diligentia excutiuntur et tandem ad fidem ducuntur. sunt et alii magistratus plurimi in custodiam urbis comparati. sunt quibus negotium civitatis commissum est in eos qui defectionem aliquam sive tumultum noctu concitant. sunt et rerum venalium atque adeo totius fori praesides. alii praesident vectigalibus rerum, alii sunt tributorum et civitatis reddituum exactores. quidam praepositi sunt vectigalibus et redditibus, ad quos universae civitatis opes adhibitis observatoribus deferuntur. magistratus hic constat viris aetate et honoribus gravissimis, qui per universam vitam istum magistratum retinent, quia difficile videtur accepta et expensa civitatis, quid expendatur et quid supersit, quotannis computare et singula in rationes referre. ex his sibi ducem capiunt, quando is qui rerum potitur mortuus fuerit. qui ad primum dignitatis locum evecti fuerint, ad istum tandem honorem promoventur. thesauros atque totius urbis opes et redditus inspiciunt et tutantur. eorum officium est, ubi magistratum hunc inierint, consul-

γάλων εἴτε βασιλέων εἴτε καὶ ἡγεμόνων ἀναφοράς. καὶ ἄνδρες οὗτοι ἢ τῆς πόλεως ὅλη ἐξουσία, ὀνομάζεται δὲ καὶ ἡγεμονία.

Προέχει δὲ αὕτη ἢ πόλις δυοῖν τῶν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ πόλεων, οἰκίων τε εὐπρεπεῖα καὶ κατασκευῇ τῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης οἰκοδομημάτων, ὡς τὸ ἐπίπαν τῆς πόλεως, καὶ πλούτη τῶν ἐν τῇ πόλει ἐνοικοῦντων, αἵτε τῆς πόλεως ἐπὶ ἐμπορίαν ἐπιτηδείως ἐχούσης ὡς μάλιστα καὶ χρήματα εὐπετῶς ποριζομένης. κεκόσμηται δὲ ἡ πόλις αὕτη τὰ τε ἄλλα, καὶ ἐπιπέφω ἐντὸς τῆς πόλεως οἰκοδομημένῳ, καλλίστῳ τε ἰδεῖν B καὶ εὐπρεπεστάτῳ, ταῖς τριήρεσιν ἐξηρτυμένῳ ὡς πλείσταις καὶ πλοίοις ἄλλοις παμπόλλοις, καὶ τῇ σκευῇ τούτων ἀφθόνως τε ἐχούσῃ αὐτοῦ, ἀπὸ τε ὄπλων καὶ ἄλλων ὅσα ἐς χρεῖαν φέρει ταῖς ναυσί. διήκει δὲ ἐπὶ πέντε σταδίους, καὶ ἄνδρες 15 ὡς πλείστοι ἐργαζόμενοι αὐτοῦ καθ' ἐκάστην ἐς τὰς ναῦς. ἄρχοντας δὲ αἰροῦνται τοῦ ἐνιαυτοῦ δύο ἐς τὸ ἐπίνειον τοῦτο καὶ ἐς ξύμπασαν τὴν κατασκευὴν. ἵπποις δὲ οὐδὲν τι χρῆται ἡ πόλις αὕτη, ἀλλὰ πεζῇ τε ἐπ' ἀλλήλους φοιτῶσι καὶ πλοιαρίοις, τῇ μὲν τῆς θαλάσσης διὰ τῶν οἰκιῶν διηκούσης, 20 τῇ δὲ καὶ αὐτῶν κατεστρωμένων πλίνθοις ἀπανταχῇ τῆς πόλεως. τεῖχει δὲ οὐδὲν περιβέβληται ἡ πόλις.

Τὰς μέντοι ἀρχὰς τῶν σφετέρων πόλεων ἔσσι τὴν ἡπει- C

5. τῶν ἐπι] ἐπὶ τῶν P

10. κάλλισια P

11. ἐξηρτημένῳ P

tationibus cum principe vacare, et cum eodem legationes principum regumque relationes audire. potestas totius civitatis penes hos est; et revera principatum gubernant.

Civitas ista duobus omnes Italiae urbes antecedit, videlicet domorum magnificentia, et aedificiorum quae in mari aedificata sunt apparatu. excellit et opulentia, quae penes cives est: nam cum sit mercaturae et negotiationibus idonea, fit ut incolae plurimas hinc colligant opes. exornata est eadem urbs pulchra navium statione, quae intra urbem sita est, pulcherrima et amoenissima visu, instructa triremibus navibusque aliis plurimis. copiosus ibi est apparatus in promptu armamentorum et aliorum quae naves postulant. spatium occupat quinque stadiorum. viri complures quotidie huc commeant, operantes sedulo ut quae ad naves pertinent non desint. quotannis viros duos eligunt primarios, qui stationi illi praeficiuntur, ut ea quae ad ipsam spectant sedulo procurant. equorum nullis in ista urbe usus. pedestri itinere utuntur in congressibus mutuis. navigiorum usus apud eos frequens est, cum mare transeat per domos. praeterea urbs tota tegulis integitur, nec ullis moenibus cingitur.

Magistratus quos urbibus in Italiae continente et in maritima

V. 83 ρον τῆς Ἰταλίας καὶ ἐς τὴν παράλιον χώραν αὐτῶν, διὰ τέ-
 λους δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ αἰροῦνται. ἐπειδὴν δὲ ἀπανώσιν ἐς
 τὴν πόλιν, ἣν τι μὴ ὀρθῶς πεπραγμένον ἢ αὐτῷ τὰς τε εὐ-
 θύνας δίδωσι καὶ δίκην ἐφ' οἷς μὴ καλῶς νεπολιτευμένα τυγ-
 χάνει αὐτῷ. καὶ αἰροῦνται μὲν οὗτοι στρατηγὸν σφίαιν οὐκ 5
 ἐπιχώριον ἐς τὰ στρατεύματα τῆς ἡπείρου, δεδιότες μὴ προ-
 σαγόμενοι τοὺς στρατιώτας περὶ τὴν ἀρχὴν νεωτερίσωσι καὶ
 κινδυνεύσῃ αὐτοῖς διαφθαρεῖναι τὰ πρῶγματα. ἐς μέντοι τὴν
 ἀρχὴν τῆς θαλάσσης οὐκ ἔχοντες ὅπως ἐπάγωνται ἀλλοτρίους,
 D καθιστάσι τε ἐκ τῶν ἐπιχωρίων αὐτοκράτορας, ἐπειδὴν πο- 10
 λεμεῖν ἐξέρχονται, καὶ ἰδίᾳ κατ' ἐνιαυτὸν τὰς δέκα τριήρεις,
 αἷς ἐπιπέμπουσιν ἕτους ἐκάστου ἕστε τὸν Ἴόνιον καὶ ἐς τὸ
 Αἴγαλον τῶν νεῶν αὐτῶν αἱ ἐπὶ ἐμπορίαν ἀφικνοῦνται ἐπὶ
 Αἴγυπτον καὶ Λιβύην καὶ ὠκεανὸν καὶ Εὐξείνιον πόντον. καὶ
 καθαιροῦντες τὸ ληστρικόν, ὅποι ἂν περιτύχωσιν, αἱ δέκα 15
 αὗται τριήρεις διατρέβουσιν ὅλον ἐνιαυτὸν, ἐς ὅπερ αἱ δέκα
 ἀφικνούμεναι ἀπαλλάττουσι ταύτας τῆς φυλακῆς. ἐπιπέμ-
 πουσι δὲ καὶ τριήρεις ἐπὶ ἐμπορίαν ἢ πόλιν, ἐξωνουμένων
 τῶν πολιτῶν ταύτας, ἕστε Ἀλεξάνδρειαν καὶ Συρίαν καὶ Τά-
 ναϊν καὶ ἐς τὰς Βρετανικὰς νήσους καὶ ἐς τὴν Λιβύην. εἴη- 20
 P. 106 λων τριήρειων, αἱ τε ἐπὶ ἐμπορίαν κατεσκευασμένα. νομίζε-
 ται δ' αὐτοῖς ἐφ' ἐκάστης νεῶς καὶ παιδας συγκλητικῶν ἀν-

11. τὰς] ἐς τὰς?
 αὐτῆς P

13. τῶν] φυλακῆς ἕνεκα τῶν?

23.

ipsorum regione sitis decernunt, plerumque ex iis qui in magistratu sunt constituunt. ubi hi reversi fuerint, poenas dant eorum quae inique in magistratu collocati egerunt. ducem quem exercitibus continentis proponunt, non indigenam aut civem creant, veriti ne conciliatis militum animis innovationem aliquam moliantur contra principatum, rerumque summa in periculum veniat. navalibus copiis cum non possint dare imperatorem peregrinum, unum de suo corpore deligunt, qui navalia praelia capessat, cum ad belligerandum prodeunt. separatim quotannis decem triemes mittunt in Ionium et Aegaeum mare, propter naves quae in Aegyptum et in Libyam mercium gratia profiscuntur per Oceanum et Euxinum mare. mare hoc repurgant a piratis, quos arcentes ubicunque in eos inciderint, foris morantur per integrum annum, expectantes donec decem aliae submittantur. quae si venerint, liberatae priores maris custodia domum remeant. civitas ista mittit triemes, quas cives emunt, petitum merces, in Alexandriam, Syriam, Tanaim, Britannicas insulas et in Africam. haec sunt numero viginti duae, quae magnitudine differunt a reliquis, ut

δρῶν ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν ἀφικνεῖσθαι, μεμισθωμένους καὶ τούτους σὺν τῇ νηὶ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν.

Ἐξεύρηται μὲν οὖν τούτοις τοῖς Οὐνετοῖς πρὸς τὸν Αἰγυρίας τύραννον διαπολεμοῦσι χρήματα τῇ τε ἄλλῃ καὶ δὴ 5 τῶν πολιτῶν ἐκάστου τῆς οὐσίας ὁ δεκατισμός, πρὸς οὓς δὴ τάττει ἡ πόλις ἐτήσιον πρόσδοτον οἷα τοῦ χρέους ἀποδοσιν. καὶ αἷτα δ' ἂν ἐπαγγέλλῃ λαμβάνειν τοὺς πολίτας, τρία δὴ ἕκαστον ἐπαγγέλλει ἀποδιδόναι ἔτους ἐκάστου. οὐκ ἔστιν ὅτι ἐπὶ τοὺς παῖδας τε καὶ ἐγγόνους οὐκ ἀφικνεῖται ἡ τοιαύτη 10 πρόσδοτος. ἔξωνοῦνται μὲν ἔνιοι ταύτας ὀλίγου τινὸς παρὰ Β τῶν ἐνδεῶς τοῦ βίου σφίσιν ἐχόντων, καὶ εὐδαιμονοῦσι.

Δοκεῖ δὲ ἡ πόλις αὕτη Οὐνετωῶν ἀπὸ παλαιοῦ εὐνομουμένη μηδένα φθῆναι ἐπὶ νεωτερισμὸν ἀφικέσθαι, πλὴν δὴ Βαῖμοῦνδον νεανίαν, ὀλβιώτατον δοκοῦντα γενέσθαι, ἀνακτώ- 15 μενον τὸ πλῆθος ἐπὶ τοῦτο ὠρμηθεῖν· ἀπὸ οἰκίας δὲ τινος βληθέντα ὑπὸ γυναικὸς ἄνωθεν, ἐν τῇ ὁδῷ προΐοντα ἐπὶ τα βασιλεία ἐπισπομένου αὐτῷ τοῦ πλῆθους καὶ δεσπότην σφῶν καὶ τῆς πόλεως ἀποδεικνυμένου, καὶ ταύτη βληθέντα λίθῳ ἀποθανεῖν. ὕστερον μέντοι οὐδένες ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου ἐς 20 νεωτερισμὸν περὶ τὴν πόλιν ταύτην ἐξηγήθησαν, δευνῶς τοῦτο C φυλαττομένης τῆς πόλεως μὴ συμβῆναι αὐτῇ.

12. αβτη] αὕτη ἀπὸ P

quae ad merces capiendas extractae sint. solent autem, ita enim consuetudo tenet, cum singulis navibus patriciorum filii ad merces comparandas proficiaci mercede conducti.

Magnam pecuniae vim Veneti confecerunt, cum bellum gererent adversus Mediolani ducem, bonorum, quae cives possidebant, introducta decimatione. propter hanc civibus annum, quasi debiti per solutionem, ordinarunt reditum; promittentes, quaecunque contulissent cives in usum belli, eorum tertiam partem singulis annis cives singulos recepturos. hic reditus ad liberos et nepotes redit. quidam hos reditus parvo pretio redimunt ab iis qui pauperem apud ipsos vitam agunt. civitas ista plane felix est.

Haec cum iam a primordio bonis legibus esset fundata, evenit ut nullus repertus sit qui seditionem aliquam, novarum rerum cupidus, in ea excitare conatus sit, praeter Baimundum adolescentem opulentissimum, qui pretio alliciens multitudinem rei publicae statum innovare parabat. in quem prodeuntem ad regiam, stipatum turba hominum maxima, qui eum dominum suum et urbis declarabant, mulier de tecto quodam lapidem iaciens eum trucidavit, atque eo loci seditiosus vitam finit. deinceps nullus alius, qui idem moliretur, inventus est, cum civitas summa ope, ne id mali contingat, praecavere soleat.

Ὡς μὲν οὖν τῇ πόλει ταύτῃ πόλεμον ἐπαγγελίας Μεχμέ-
της ὁ Παιαζήτεω παῖς, καὶ τριήρεις ἐπλήρωσαν ἐπὶ ταῖς
προφυλακαῖς ἄλλας αἰεὶ καὶ δύο γενομένας, ἔπλεον αὐταὶ εὐ-
θὺ Ἑλλησπόντου, ἡγουμένου Πέτρου τοῦ Λαυρεδάνων οἰκίας,
ὃς ὕστερον καὶ τὴν ἐπὶ τοὺς Ἰαννίους στρατηγίαν ἐστρατη- 5
γηκῶς εὐδοκίμησεν. οὗτος δὲ οὖν σὺν ταῖς ναυσὶν ἀφικόμε-
νος ἐς τὸν Ἑλλησπόντον ἐπὶ τῆς Καλλιουπόλεως ἀνεκώχρυσ
μετεώρους τὰς ναῦς ἐν τῷ πελάγει, ἐκὼν μὲν οὐχ ὑπάρχων
πολέμου· ἐδόκει τε γὰρ εἰρήνη τε εἶναι καὶ τὰς σπονδὰς μὴ
D λελυσθαι, καὶ ἀμύνειν μέντοι ἐπηγγέλλετο αὐτῷ, ὑπάρξαι δὲ 10
V. 84 πολέμου μηκέτι. ἐδόκει τε γὰρ καὶ μὴ πολεμεῖν, τῶν πόλεων
σφίσι ἐν τῇ τοῦ Μεχμέτεω χώρᾳ ὑπὸ Τούρκων μὴ κακῶς
πάσχειν, ἐν τε τῇ πρὸς τὸν Ἴόνιον καὶ ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελά-
γει. τούτῳ μὲν οὖν οὕτω ἐπιτέτακται ὑπὸ τῆς συγκλήτου,
ἀμυνόμενον μὲν διαναυμαχῆσαι, ἐκόντα δὲ εἶναι μὴ ὑπάρξαι 15
πολέμου. ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τὸν Ἑλλησπόντον καὶ ἀπὸ τῆς
Ἀσίας ἐδρεύοντο αἱ τριήρεις, ὁ τῆς Καλλιουπόλεως ὑπαρχος
οὐκέτι ἀνασχετὸν ἐποιεῖτο τοὺς Οὐνετοὺς οὕτω περιφανῶς
ὑβρίζειν, ὅτι μὴ τὸν παῖδα τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Φουσκαρέων
P. 107 οἰκίας φασὶ νεωτερίζοντα ἐαλωκέναι ὑπὸ τῶν τῆς πόλεως 20

5. δς| ἐς P
ἐπάρχων P

στρατηγίαν καὶ στρατηγικῶς P
19. ὅτι μὴ] ὅτε καί? nisi haec de Foscaro nar-

8. οὐκ
ratio subiungenda est iis quae paulo ante de Baimundo sunt
tradita.

Mechmetes igitur Paiazitis filius cum bellum Venetis indiceret, triremes, quae semper binae in propugnaculis erant, impleverunt, et recta navigarunt in Hellespontum, duce Petro familiae Lauredanorum, qui in expeditione contra Ianuenses admirabilem claritatem rebus fortiter gestis sibi paraverat. hic ubi cum navibus in Hellespontum advenisset, e regione Calliopolis vela expandens praelium haud volenti animo iuire in animum induxerat. pax enim adhuc vigorem suum obtinere, nec dum foedera violata esse videbantur. erat praeterea a senatu illi imperatum ut defenderet potius, nec prior praelium exordiretur. visum enim est Venetis non hostilia facere, ne urbes ipsorum in Mechmetis regione quas habebant, aliquid mali a Turcis paterentur. haec autem sitae erant in regione quae Ionium spectat, et in Aegaeo mari. senatus igitur Venetorum mandatum huiusmodi suo duci dederat, ut non prior arma inferret, nec lacesens, verum lacessitus praelium occiperet. ut venit in Hellespontum, nec multum ab Asia naves starent, Calliopolis dux non amplius ferendos esse dicebat qui ex aperto contumeliis et iniuriis certarent. quod filius ducis e familia Foscarorum ab decemviris captus in gravissimam necessitatem venisset quasi seditionis auctor et novarum rerum

δοτυκῶν, καὶ ἐς ἀνάγκας ἀφικόμενον μεγάλας μῆδ' ὄτι οὖν
 εὐρίσκειν ἐν ἑαυτῷ. καὶ τὸν μὲν νεανίαν ἐκπεπτωκέναι διὰ
 τὴν τε ἑαυτῷ ἐπινεχθεῖσαν αἰτίαν· ὅθεν καὶ εὐφροσύνην
 εὐπορισάμενον κατελθεῖν. καὶ αὐθις ἄλωσαι διαφθείραντα
 5 τὸν ἄνδρα ἐκείνον ὃς ἀπῆγεν αὐτὸν προδοσίας. ἐς ἀνάγκας
 ἴοντα τὸν οὕτως ἐκπεπτωκότεν διατρίβειν ἐν Κρήτῃ. ἐπιφε-
 ρομένης δὲ αὐτὸν αὐθις αἰτίας, ἐπὶ τοῦτο μεταπεμψαμένου
 τοὺς δέκα τῆς πόλεως πολυπραγμονεῖν, καὶ οὐχ εὐρόντας
 ἀποπέμψαι τε αὐθις ἐς Κρήτην, καὶ μετ' οὐ πολὺ αὐτοῦ τε-
 10 λευτῆσαι . . . ἐς τὴν βασιλέως χώραν καὶ ἐς αὐτὸ τὸ ἐπί- B
 νειον αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐπλήρου δὲ τὰς ναῦς, ἀντανήγεται καὶ 1416
 οὗτος, ἔχων τριήρεις πέντε καὶ εἴκοσι, νῆας δὲ ἄλλας ἄμφι d. 29 Mai.
 τὰς ὀγδοήκοντα, ὡς δεδιτόμενος τοὺς Οὐνενοὺς τῷ βασιλέως
 ναυτικῷ. οὗτοι μὲν προήεσαν ἐπὶ Προικόνησον, μετεώρους
 15 ἔχοντες τὰς ναῦς αὐτοῦς· ἡ δὲ Πελοποννησία ὑπολέλειπτο
 ὡς ὕστερον ἀναγομένη. ἐνταῦθα ὡς ἀγχοῦ ἐγένετο τριήρης
 μία τοῦ βασιλέως, μετεπέμπετο ὁ ἡγεμὼν τῶν Οὐνενοῶν ση-
 μεῖον ἐπάρας, κελεύων ἐπεσθαι καὶ μὴ ἐμβάλλειν. οἰόμενος
 20 βᾶλλειν, τὸ σύνθημα οἰόμενός οἱ γενέσθαι ὑπὸ τοῦ στρατη- C
 γοῦ, ἐμβάλλει τε τῇ τοῦ βασιλέως νηὶ καὶ καταδύει. αἱ δὲ
 λοιπαὶ τῶν βαρβαρικῶν νεῶν ἰδοῦσαι ὡς ὑπῆρκετο πολέμου

1. ἀστυνόμων?

4. εὐπορισάμενοι P

7. αὐτῷ?

appetens: verum quaestione habita nullum invenire crimen potuisse. adolescentem quidem evasisse illatum crimen. ex qua re non mediocris laetitia oborta est; ipseque domum rediit. deinde iterum captus est, cum interfecisset virum qui crimen prodicionis ei impegerat. unde in Creta morari coactus est. tandem cum denuo prodicionis reus fieret, decemviri civitatis eum accersentes, cum omnia tentarent, nec ullo modo crimen pateret, remissus est in Cretam; nec multo post ibidem vita decessit. dux igitur Calliopolis veniens in regis regionem et in navale eius, naves militibus implevit, et ducens triremes viginti quinque aliasque naves circiter octoginta, regia classe Venetis, quos contra procedebat, terrorem iniicere nitebatur. hi quidem sublati navium armamentis progressi sunt Periponnesum, nihil metuentes hostem. navis Peloponnesiaca relinquebatur a tergo, quia postremo adducenda erat; quae, cum regia triremis appropinquasset, accersebatur. dux autem Venetorum sublato signo eam sequi nec priorem in hostem incursionem facere iubebat. Peloponnesicae triremis dux, cum putaret se iussum irruere in hostem et propter eandem rem signum esse datum, impetum in regis navem fecit, eamque demergit. reliquae barbarorum naves cum adverterent a parte adversa

καὶ ἐς μάχην καθίστανται, ἐπείγονται ἐπαμύνειν βουλόμενας ἐπὶ τὴν Πελοποννησίαν ναῦν. ἐνταῦθα δὴ αἱ λοιπαὶ τῶν Οὐνετιῶν τριήρεις κατιδοῦσαι τὸ γεγονός, ὡς ἐπὶ τὴν σφετέραν αἱ βαρβαρικαὶ νῆες ἐπείγονται, ἀντανήγοντο καὶ αὐτὰς ἐπὶ ναυμαχίαν. καὶ ὡς ἐναυμάχουν, διέκπλουν τε ἐποίησαν-5
 το, καὶ καταδύσαντες ναῦς τέ τινας καὶ ζωογήσαντες τὰς λοιπὰς ἐς τὴν γῆν ἐτρέψαντο καὶ ἐνίκησαν Οὐνετοί, ναῦς λα-
 D βόντες τῶν βαρβάρων τρισκαίδεκα, κενὰς δὲ τὰς πλείους· οἱ γὰρ Τοῦρκοι, ὡς ἀλλόκοιτο ἢ ναῦς, ἐς τὴν Θάλατταν ἐπιπτον καὶ ἐξένεον ἐπὶ τὴν γῆν. ἐνταῦθα ὡς ἤδη πόλεμον τοῖς Οὐνε-10
 νετοῖς ἀνελομένοις πρὸς βασιλέα Μεχμέτην, τὴν τε Λάμψακον πολιορκίᾳ παρεστήσαντο καὶ φυλακὴν ἐγκατέλιπον, καὶ αὐτοὶ ὄχοντο ἐπ' οἴκου ἀποπλόντες. ἐνταῦθα μέντοι οἱ τε Οὐνετοὶ τοῦτον τὸν στρατηγόν, ὃς περιεγένετο τοῦ τῶν βαρ-
 βάρων στόλου, ἤγοντο θανάτου ὡς πρότερον ὑπάρξαντα ἀδι-15
 κίως καὶ λευκότα τὰς σπονδὰς παρὰ τὰ ἐπεσταλμένα αὐτῷ. καὶ ἐν δίκῃ γενόμενος παρὰ δικασταῖς ἀπελύθη μὴ αὐτὸς
 P. 108 πρότερος ὑπάρξει τοῦ πρὸς βάρβαρον πολέμου. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον διεπρεσβεύσαντο καὶ σπονδὰς ἐποίησαντο.

Ἐς τούτους μὲν οὖν οὕτως ἔσχε τῷ βασιλεῖ Μεχμέτῃ· 20
 V. 85 τοῖς δὲ Ἑλλήσιν ἐπιτηδεῖός τε καὶ συνήθης ἡξίου θεραπεύειν οἷου ἂν δεήσαιντο παρ' ἑαυτῷ δι' αἰτίαν τήνδε. Μουσταφῶς

occeptum praelium, et ipsae ad praelium se convertebant; festinant-
 que impetum in Peloponnesiacam navem dantes resistere fortiter. Veneti ut viderunt quod parabatur, videlicet classem hostilem incur-
 sare in Peloponnesiacam triridem, ipsi quoque ad navale certamen accingebantur. interim dum ferretur praelium, navigabant per omnes hostium naves, quasdam remis ad litus agentes. Veneti in hunc modum victoria potiti sunt, capientes naves barbaricas tredecim, plerasque tamen vacuas: nam Turci ubi senserant naves, in quibus erant, iam capiendas, in mare se abiiciebant et in terram enatabant. eodem tempore cum armis urgerent Veneti Mechemetem, Lampsacum obsidendo in dicionem acceperunt; ibique praesidio relicto domum reversi sunt. Veneti ducem illum qui praelia secunda contra barbaros fecerat, reversum capitis accusabant. crimini dabatur, quod prior praeter ius et aequum, et praeter magistratus imperium, praelium iniisset foederaque fregisset. cum in hunc modum capitis anquireretur, crimine absolutus est ut qui praelium haud prior inceperat. nec tempore multo interposito legationes ultro citroque missae inter utrosque pacem icto foedere sanxerunt.

Mechmetes quidem, quemadmodum accepimus modo, erga Venetos affectus erat. Graecis vero erat perquam familiaris, eosque colere cu-

γάρ τοι ὁ τῶν Παιαζήτεω παιδῶν, μιμησάμενος Μωσέα τὸν ἀδελφόν, καὶ πρὸς τὸν Σινώπης ἄρχοντα πολέμιον ὄντα τῷ ἀδελφῷ Μεχμέτῃ ἀφικόμενος, καὶ ὄρκια ποιησάμενος ὥστε ξένους εἶναι τε καὶ φίλους ἀλλήλοις, καὶ πρὸς τὸν Δακίας 5 ἡγεμόνα διαπροσβουσάμενος, ὡς αὐτὸν ἄσμενος ὑπεδέχετο καὶ Β τᾶλλα ὑπισχεῖτο συγκατεργάζεσθαι τὰ ἐς τὴν βασιλείαν, διέβη τε εἰς τὴν Δακίαν Μουσταφᾶς, καὶ χρόνον αὐτόθι δια- τριάσας συχνόν, ἔχων ἄνδρας τριακοσίους ἔπρασσε πρὸς τοὺς Τούρκων ἀρίστους, μετιῶν ἕκαστον. ὡς δ' οὐδὲν προεχώρει 10 (ἦν γὰρ Μεχμέτης τὰ τε ἄλλα ἐπιεικῆς καὶ ἐς τὸ θεραπεύ- ειν τοὺς ἀρίστους τῶν Τούρκων οὐκ ἀδόκιμος, τρόπου τε ἡσυχίου, ψευδῆ τε παῖδα ἐνέφηγεν εἶναι τοῦ Παιαζήτεω τὸν Μουσταφᾶν, καὶ ὡς οὐδαμῆ καταφανῆ σχόντες τὴν διατρι- βὴν αὐτῷ· τὸν δὲ παῖδα τούτου τελευτῆσαι παρ' ἀνδρὶ ἐπι- 15 τηδεῖω καὶ τὸν τρόπον δικαιοτάτῳ, ὃς ἀφίκτο παρ' ἑαυτὸν C τὸν θάνατον τοῦ παιδὸς διασημῆναι), ἐνταῦθα Μουσταφᾶς, ὡς οὐδὲν αὐτῷ κατὰ νοῦν ὑπέβαινε ἀπὸ Δακίας, καὶ οἰόμε- νος ἑαυτῷ ἄμεινον εἶξιναι, ἦν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἀφίκται, ἐν μέσῳ τῆς ἀρχῆς Μεχμέτεω ἰδρυμένος, ἐλαύνει ἀπὸ Δα- 20 κίας διαμανθῆς τῆς Θράκης ἐπὶ τὴν Θέρμην, πόλιν Ἑλληνίδα. καὶ ἐς λόγους ἀφικόμενος τῷ Ἑλλήνων ἄρχοντι εἰσῆει τε εἰς

13. σχόντα H 20. διὰ μέσης?

piebat in omnibus quaecunque petissent, haud gravatim largiendo. familiaritatis autem eius causa, quam nunc dabimus, erat. Mustaphas unus e numero filiorum Paiazitis, imitatus Mosen fratrem, ad Sinopium ducem, qui hostis erat Mechemetis, perveniens, iuramenti religione interposita se invicem amicos et hospites in posterum fore confirmabant. deinde cum legatos misisset ad Daciae ducem et amice ab eo foret acceptus, pollicereturque se ipsi suppetias laturum in regno quod averet acquirendo, in Asiam abire decrevit. cum in Asia longo tempore moratus esset, habens secum viros trecentos, haud cessabat ambire Turcorum optimum quemque et ad defectionem pellicere. cum res parum succederet,angebatur maxime. nam Mechemetes aequitatis amantissimus erat, et egregie optimates Turcorum colere norat, moribusque erat tranquillus et placidus. hic dicebat Mustapham haud legitimum, verum suppositicium esse Paiazitis filium, ut qui nullo vel parvo indicio patrem et fratres repraesentaret. filium Paiazitis Mustapham excessisse e vivis, seque Mustaphae veri filii Paiazitis mortem accepisse a viro integerrimo et iustissimo, qui sibi eam pro certo nuntiavit. Mustaphas, cum coeptis parum succederet, abiit ex Dacia; et res suas meliorem statu fore credebat, si se contulisset ad Graecos, sic in medio Mechemetis regno constitutus. iracundo itaque animo, relicta Dacia, per Thraciam contendebat

τὴν πόλιν καὶ κατέληφθη. Μεχμέτης δὲ ὡς ἐπύθετο τάχι-
 στα ἐς τὴν Θέρμην ἀφικέσθαι τὸν ἀδελφόν, αὐτίκα οὐδὲν
 D ἐπισχῶν δρομαῖος ἐπήει ἐπὶ τὴν Θέρμην, παραλαβὼν στρα-
 τόν, καὶ ἐζήτηε τὸν ἀδελφὸν τοὺς Ἕλληνας. ὁ μέντοι τῆς
 Θέρμης ἄρχων ἄγγελον πέμψας ἐπὶ τὸν Βυζαντινοῦ βασιλέα⁵
 ἐδήλου τε ὡς ἔχει αὐτῷ περὶ τοῦ παιδὸς Παιαζήτεω Μου-
 σταφᾶ, καὶ ὡς Μεχμέτης ἐπελαύνων ἐξαιτοῖτο τὸν ἀδελφὸν
 οἷα ψευδῆ ὄντα καὶ διαφθείροντα τὸ γένος αὐτοῦ. βασιλεὺς
 δὲ πρόσβυν τε ἔπεμψε πρὸς Μεχμέτην, καὶ συνέθετο αὐτῷ
 τὸν Μουσταφᾶν ἐς φυλακὴν τε ποιήσασθαι καὶ μηδαμῆ με-
 10 θιέναι τε ἀπιόντα. καὶ ἐπὶ τούτῳ ὄρκιά τε ἐποίησαντο, καὶ
 Μουσταφᾶν ἐν Ἐπιδαύρῳ τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐν τῇ ἄκρῳ
 P. 109 τῆς πόλεως καθεύξαντες, αὐτόν τε τὸν Μουσταφᾶν, καὶ τὸν
 Σμύρνης ἄρχοντα Ζουναῖτην, ἅμα αὐτῷ ἀπὸ Λακίας ἐπὶ τὴν
 Θέρμην ἀφικόμενον καὶ συνεπιλαβόμενον τῷ πρὸς Μεχμέτην¹⁵
 πολέμῳ. τούτους μὲν οὖν Ἕλληνες εἶχον ἐν φυλακῇ ἐπὶ συ-
 χρὸν τινα χρόνον, μετὰ δὲ ταῦτα ἤγαγον ἐς τὴν Λῆμνον καὶ
 ἐς τὴν Ἰμβρον, καὶ αὐτοῦ εἶχον ἐν φυλακῇ ἐς ὃ δὴ ἐτελεύ-
 τησε Μεχμέτης ὁ Παιαζήτεω. τότε μὲν δὴ χαριζόμενοι τῷ
 βασιλεῖ οἱ Ἕλληνες, καὶ τὴν ὁμοίαν ἀνταποδιδόντες, κατέ-
 20 θεντο τούτους ἐν Ἐπιδαύρῳ τῆς Πελοποννήσου· καὶ οὐκ
 ἔστιν ὅτου ἀποτύχοιεν διὰ ταῦτα παρὰ βασιλεῖ Μεχμέτῃ.

Thermam, quae urbs est Graecorum. ibi veniens in colloquium cum Graecorum duce, et urbem ingressus, captus est. Mechmetes ubi rescivit fratrem suum pervenisse Thermam, confestim omni mora posita, Thermam summa celeritate adhibita profectus est; assumptoque exercitu, fratrem quaerebat apud Graecos. dux Graecorum, qui Thermam regebat, nuntium ad Byzantii regem ire iubet, ut dicat quid egerit cum Mustapha; narraret quoque advenisse Mechmetem, et postulare sibi dedit Mustapham ut fratrem supposititium et sui generis maculam. rex misso legato pactum iniit cum Mechmete, quo iubebatur Mustapham in vincula dare, nec inde abire ipsum pateretur. pactum hoc iurisiurandi religione firmarunt. Mustapham igitur una cum Smyrnae duce Zunaito, qui cum eo Thermam advenerat accesseratque belli contra Mechmetem adiutor, in arce Epidauri in carcere dederunt. postea ducti sunt in Imbrum et Lemnum, ubi in carcere captivi delituere usque ad Mechmetis obitum. cum igitur Graeci hac in re morem gessissent Mechmeti et quasi gratiam retulissent, in carcere condentes Mustapham, accidit ut in posterum quaecunquae vellent, facile apud regem Mechmetem impetrarent.

Τότε μὲν οὖν παρασχὸν σφίσιιν ἔν βελτίονί τε τῇ πρό-
σθεν ἐπὶ πολὺν χρόνον αἰεὶ καταστάσει ἐτύγχανον ὄντες, εὐβ
πράττοντες, καὶ τὴν τε Πελοπόννησον καθίστασαν ἐπὶ τὸ
σφίσι δοκοῦν ἔξειν ὡς συμφερώτατα. Ἐμμανουήλῳ μέντοι
5 ἐγένοντο παῖδες ὃ τε Ἰωάννης ὁ πρεσβύτερος, ὃν δὴ τοῖς Ἑλ-
λησιν ἀπεδείξατο βασιλέα, καὶ Ἀνδρόνικος καὶ Θεόδωρος μετὰ V. 86
τοῦτον καὶ Κωνσταντῖνος καὶ Δημήτριος καὶ Θωμᾶς. τῷ
μέντοι Ἰωάννῃ τῷ πρεσβυτέρῳ, πάντων τῶν ἄλλων κρατίστῳ
δοκοῦντι γενέσθαι, τὴν τε βασιλείαν ἐπέτρεψε, καὶ ἀπὸ Ἰτα-
10 λίας ἀγόμενος αὐτῷ γυναῖκα τοῦ Μονφερατοῦ ἡγεμόνος θυ-
γατέρα, ἐπεικῆ μὲν τὸν τρόπον ἀηδῆ δὲ τὴν ὄψιν, διαδήματι
ταινιώσας ἀρχιερέα τε καὶ βασιλέα ἐστήσατο τοῖς Ἑλλησι. ταύ-
την μὲν οὖν, ὡς οὕτε συνῶκει οὕτε συνεγένετο, ἐς ἔχθος ἀφι- C
κόμενος καὶ ἀηδῶς ἔχων αὐτῇ ἐπὶ τινα χρόνον, καὶ ἦ τε γυνή
15 τοῦ βασιλέως ἐνεώρα ἐς αὐτὴν τὸν ἄνδρα ἀηδῶς ἔχοντα, καὶ
αὐτὴν ἀπεχθάνεσθαι τῷ ἀνδρὶ ἐς τὰ μάλιστα, ἐπιβᾶσα νεὼς
ῥηγετο ἀποπλέουσα ἐπὶ Ἰταλίας παρὰ τοὺς προσήκοντας. ἡγά-
γεται δὲ γυναῖκα τὴν ἀπὸ Σαρματίας, τοῦ Σαρματῶν ἡγεμό-
νος θυγατέρα. οὗτος μὲν οὖν οὕτω διατεθείς ἐβασίλευεν,
20 Ἀνδρονικῷ μὲν τὴν τε Θέρμην ἐπέτρεψεν οἰκεῖν, ἀνδρὶ οὐκ
ἀγεγεῖ μετὰ γε Ἰωάννην τὸν βασιλέα. καὶ ἐπὶ τινα χρόνον
διαγενόμενος ἐς νόσον περιῆλθεν ἐλεφαντίασιν, καὶ τὴν Θέρ-

1. παρίσχον P

Tunc quidem cum experirentur regis favorem Graeci, longo tem-
pore admodum feliciter rebus sunt usi. Peloponneso eam inducere
formam quam commodissimam fore iudicabant. Emanuel habuit
filios, Ioannem seniore, quem Graecis regem dedit, Andronicum et
Theodorum, praeterea Constantinum Demetrium et Thomam. Ioanni
seniori, qui reliquis vir melior esse apparebat, regnum commisit.
eidem uxorem dedit ex Italia Montferrariae principis filiam, moribus
quidem praeditam optimis, caeterum forma illiberali. diademate igitur
caput filii cingens, eum regem et pontificem Graecorum esse ius-
sit. uxorem, quam ex Italia petierat, non perinde ob formae tur-
pitudinem amabat. proinde nec cohabitabat nec Veneris foedus cum
ea inibat: tantum mulieris obrepserat fastidium. mulier advertens
se marito esse invisam admodum, navem conscendit et ad genere
propinquos se recepit. ipse interim matrimonio sibi iunxit Sarmatiae
(quae et Russia) principis filiam. hic quidem in istum modum affe-
ctus regno praesuit. Andronico autem imperio regendam concessit
Thermam, qui virtute post Ioannem secundus inter filios regis erat.
cum aliquando tempore supervixisset, in elephantiasim incidit. Ther-
mam quoque, ut quae non amplius retineri posset propter res civi-

μην ἀπέδοτο τοῖς Οὐνετοῖς, ὡς τῆς τε πόλεως οὐκέτι ἐπιτη-
 δείως ἐχούσης ἐς φυλακὴν αὐτῆς, καὶ σφίσι τὰ πράγματα
 D πονήρως ἤδη ἔχοντα. καὶ ὡς ἐδέδοκτο ἤδη αὐτοῖς ταύτη
 σφίσι τε αὐτοῖς καὶ τῇ πόλει ἄμεινον ἔσσεσθαι, ἀπέδοτο ταύ-
 την τοῖς Οὐνετοῖς οὐ πολλοῦ τινός. Ἀνδρόνικος μέντοι ἐς 5
 Πελοπόννησον παρὰ τὸν ἀδελφὸν ἀφικόμενος τὴν τε δίαιταν
 εἶχεν ἐν Μαντινείᾳ τῆς Λακωνικῆς, ἐς ὃ δὴ ἐπικρατοῦντος
 τοῦ νοσήματος ἤδη τελέως ἐτελεύτησε. τὸν δὲ Θεόδωρον
 τούτου παῖδα ὄντα βασιλεὺς Ἐμμανουῆλος ἐπεπόμφει παρὰ
 ἀδελφὸν αὐτοῦ Θεόδωρον τὸν πορφυρογέννητον, ἐφ' ᾧ διάδο- 10
 χόν τε τὸν παῖδα καταλιπεῖν ἐπὶ τῇ Πελοποννήσῳ. καὶ ὡς
 ἐδέξατο τοῦτον ἀδελφοῦ τε παῖδα καὶ ἐπιτηδεῖον, εἶχέ τε
 P. 110 παρ' αὐτῷ, καὶ ὡς ἐτελεύτα, κατέλιπε τὴν ἀρχὴν αὐτῷ. οὐ-
 τος δὲ ὡς ἐς τὴν ἡγεμονίαν κατέστη, ἔγμη δὲ τε γυναῖκα ἀπὸ
 Ἰταλίας, θυγατέρα Μαλατέστα τοῦ Μάρκης ἡγεμόνος, τῷ τε 15
 κάλλει διαπρέπουσαν καὶ τῇ ἄλλῃ κοσμιότητι. ὕστερον μὲν-
 τοι, ὡς ἐς μῆσός τε ἀφίκετο τῇ γυναικὶ καὶ ἐς ἔχθος ἀφικό-
 μενος ἐς διαφορὰν κατέστη, ἐς τὴν Ναζηραίων δίαιταν ὄρ-
 μητο γενέσθαι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μεταπέμπετο ἐπὶ τὴν
 ἀρχὴν, ὡς ἐπεὶ οἱ ἐδόκει ἴεναι ἐς τὸ Ναζηραίων σχῆμα, τὴν 20
 τε ἀρχὴν ἐπιτρέψων αὐτῷ καὶ τὴν οὐσίαν. οὗτος μέντοι οὐκ
 εἰς μακρὰν αὐτίς μετέβαλλεν, ἀποτρεπομένων τῶν ἀρίστων
 αὐτοῦ ἀπὸ τούτου καὶ οὐκ ἐπιτρεπόντων ἴεναι αὐτῷ εἰς ὃ
 ὄρητο. τῷ μὲν οὖν πρεσβυτέρῳ Θεόδωρῳ τῷ πατρῷ παῖς
 B οὐκ ἐγένετο ἀπὸ τῆς Ῥαινερίου θυγατρὸς, νόθοι δὲ ἐγένοντο. 25

tatis admodum accisas, Venetis vendidit. cum igitur iudicaret eam
 venditionem tum sibi tum urbi expedire, parvo pretio accepto eam
 Venetis tradidit. Andronicus autem profectus ad fratrem in Pelopon-
 nesum, victum in Mantinea Laconiae habuit. morbus cum in dies
 inualesceret, tandem vita functus est. Theodorum, qui defuncti filius
 erat, misit ad fratrem Theodorum Porphyrogenitum, ut eum Pelo-
 ponesi successorem relinqueret. quem suscepit, et ut fratris et ne-
 cessarii filium apud se detinuit. quo mortuo, quemadmodum conve-
 nerat, successit in Peloponesi administrationem. hic ubi imperio po-
 titus est, uxorem accepit ex Italia, filiam Malatestae ducis Marchiae,
 quae formae venustate et reliquis mulierum dotibus admodum praesta-
 bat. postea cum odium, dehinc discordiae id matrimonium invasissent,
 odio, quo uxorem prosequeretur, promotus ad Nazaraeorum schema mi-
 grare statuit. cum autem iam animo fixum esset Nazaraeorum susci-
 pere habitum, accersivit fratrem, ut ei regnum tribueret opesque.
 verum haud multo post voluntatem mutavit, cum eum optimi quique

ἡγάγετο γὰρ οὗτος τὴν τοῦ Ἀθηῶν τυράννου θυγατέρα, πασῶν δὴ λεγομένην εἶναι καλλίστην τῶν εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον κάλλει διενεγκουσῶν.

Ῥαινέριος δὲ οὗτος Κορίνθου τε ἐτυράννευε καὶ Ἀθη-
 5 νῶν, τῆς τε Βοιωτίας ἐπῆρξεν ἕστε ἐπὶ Θετταλίαν χωρῆσαι.
 ἐπῆρξε δὲ τρόπῳ τοιῷδε. ὅποτε ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἐνάγοντος
 τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιερέως ἐστρατεύοντο οἱ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας
 Κελτοὶ τε ἄμα καὶ Οὐνετοί, τότε δὴ καὶ οἱ ἀπὸ Νεαπό-
 λεως τοῦ βασιλέως καὶ ἀπὸ Τυρρηνῶν ὄρμητο ἄνδρες καὶ
 10 Ἰανυτίων μέγα δυνάμειοι ἐπὶ τὴν τῆς Πελοποννήσου τε ἄμα
 καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος καταστροφὴν. καὶ τὴν μέντοι Πε-
 λοπόννησον κατεστρέψαντο ἄλλοι τε καὶ ἀπὸ τῆς Ἰανυτίων μοί-
 ρας, τοῦ οἴκου Ζαχαρίων, τὴν τε Ἀχαΐαν καὶ Ἥλιδος τὰ
 πλείω καὶ δὴ καὶ Πύλον καὶ Μεσσηνίας χώραν οὐκ ὀλίγην,
 15 ἕστε ἐπὶ Λακωνικὴν ἐλάσαι. τὴν μέντοι μεσόγαίον τῆς Πε-
 λοποννήσου κατεῖχον αὐτοὶ τε Πελοποννήσιοι Ἕλληνες. ξύμ- V. 87
 πασαν δὲ τὴν παράλιον τῆς Πελοποννήσου οἱ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας
 καταστρεψάμενοι εἶχον, Κελτοὶ τε δὴ καὶ Κελτίβηρες, καὶ
 τῶν Ἰανυτίων καὶ Τυρρηνῶν ἄλλοι τε καὶ δὴ καὶ Ῥαινέριος
 20 ἀπὸ Φλωρεντίας ἀφικόμενος ἐπὶ τῇ γε στρατιᾷ ταύτῃ, τοῦ
 οἴκου τῶν Ἀζαϊόλων, τὴν τε Ἀττικὴν κατέσχε καὶ Βοιωτίαν,
 ὥς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, καὶ Φωκαΐδος χώρας τὰ

2. δὲ P 9. καὶ om P 22. ὡς om P

ab isto instituto dehortarentur, nec eum ad hanc vitae formam transire sinerent. senior Theodorus non tulerat filios ex Rainerii filia: verum nati sunt ei filii nobis. nam duxit uxorem Athenarum principis filiam, quae omnes sui seculi formosas antea dicebatur.

Rainerius hic Corinthi et Athenarum princeps extitit; Boeotiae quoque imperavit, et usque in Thessaliam processit. imperium hoc modo nactus est. cum contra Graecos, sic instigante Romano pontifice, expeditionem sumerent Galli et Veneti, tum etiam Neapolitanus rex, necnon Tyrrenorum et Ianuensium viri potentissimi profecti sunt, ut Peloponnesum et reliquam Graeciam subigerent. et Peloponnesum quidem caeteri in dicionem rede gere. at Ianuenses qui erant de familia Zachariarum, ceperunt Achaïam et Elidis partem maximam. occuparunt et Pylum, necnon Messanae regionem haud parvam, ut etiam in Laconiam irrumperent. mediterraneam regionem Peloponnesi obtinuerunt Graeci Peloponnesiaci. universam maritimam Peloponnesi oram capientes tenuerunt Celtiberi occidentales, necnon Ianuenses et Tyrreni. Rainerius cum ab Florentia veniret in expeditionem hanc (erat enim ortus ex familia Azeolorum sive Accioiolorum), Atticam et Boeotiam, ut ante dixi, in dicionem accepit. na-

D πλείω. Λίγυρες μέντοι τὴν Εὐβοίαν πολλῶ ἔτι παλαιότερον
 κατέσχον· ἀφ' ὧν ἐπιτραπέτες οἱ Οὐνετεοὶ ἐπὶ ῥητῶ τῆς
 νῆσον ἐπέβησαν. μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ βραχὺ προϊόντες ξύμ-
 πασάν τε τὴν Εὐβοίαν κατέσχον, ἐς διαφορὰν σφίσι τῶν Λι-
 γύρων ἀφικνουμένων, καὶ τὴν τε χώραν καὶ προσόδους αὐ- 5
 τῶν, ὅσοι τοῖς Οὐνετεοῖς ἐπιτήδειοι ἐτύγχανον ὄντες, εἰσέτι
 καὶ νῦν διατελοῦσιν ἔχοντες, καὶ κατὰ ταῦτα ἐμμένοντες ἐφ'
 οἷς σπενδόμενοι αὐτοῖς ξυνέβησαν κατὰ τὴν νῆσον οἱ Οὐνε-
 τοί. ὁ μέντοι Ῥαινέριος καὶ οἱ Κελτίβηρες, καὶ Κελτῶν ὅσοι
 ἐπὶ τὴν τῆς Ἑλλάδος καταστροφὴν ἐγένοντο, πολλῶ ὕστερον 10
 τούτων φαίνονται ἀφικόμενοι ἐπὶ τὸν χώρον τούτον. Ῥαι-
 P. 111 ριος δὲ καὶ πολλῶ ἔτι νέηλγς ὧν, ἐπιγαμίαν τε πρὸς τοὺς ἐν
 τῇ Εὐβοίᾳ Λιγύρων ποιησάμενος καὶ Προθυμοῦ τινὸς Θυγα-
 τέρα ἔγημε, καὶ τὴν τε χώραν κατασχὼν Κόρινθόν τε ἐχει-
 ρώσατο, καὶ τὴν Πελοπόννησον ἐπενόει ὅτι τάχιστα ὑφ' αὐ- 15
 τῶ ποιήσασθαι. ὕστερον μέντοι ἀφικόμενον τοῦ Ἑλλήνων
 βασιλέως ἀδελφοῦ, ἐπιγαμίαν πρὸς τούτον ἐπεποίητο, καὶ Θυ-
 γατέρα ἡρμόσατο τούτῳ τῶ ἡγεμόνι Θεοδώρῳ, κάλλει, ὡς
 ἔφη, πασῶν τῶν τότε διαφέρουσαν, καὶ τὴν τε Κόρινθον
 ἐπὶ τῇ ἑαυτοῦ τελευταίᾳ κατέλιπεν· ὑπέσχετο γὰρ ὁπότε αὐτῶ 20
 τὴν Θυγατέρα ἡρμόσατο ἐς φερρὴν αὐτῶ ταύτην, ἐπειδὴν τε-
 λευτήσῃ.

21. ταύτη P

ctus est et Phocensium regionis pleraque. Ligures Euboeam longis
 temporibus retro ceperant; qui permiserunt Venetis certis condicio-
 nibus et pactis in insulam ascendere. posthaec paulatim progressi,
 Euboeam universam occuparunt, cum intercessissent discordiae inter
 Venetos et Ligures. regionem istam et reditus, quia placebant, Ve-
 neti adhuc habent condicionibus et pactis iisdem, quibus in eam in-
 sulam pervenerunt; quae quidem bona fide coluerunt. Rainerius,
 Celtiberi Gallique, quotquot bello Graecos lacescebant, longo tempore
 demum post Venetos et Ligures in istam regionem appulisse viden-
 tur. Rainerius quoque advena existens, affinitate iuncta cum Liguri-
 bus qui Euboeam tenebant, Prothimi cuiusdam filiam uxorem sibi
 associavit. hinc regionem eam occupans etiam Corinthum subegit.
 Peloponnesum quoque subiicere animo agitabat. postea cum ad
 ipsum veniret frater Graecorum regis Theodoro, inter se affinitatem
 fecerunt: nam uxorem dedit Theodoro duci filiam suam, quae formae
 elegantia omnes antecedebat, Corinthumque, ubi mortuus esset, ei con-
 cessit. promiserat enim Rainerius, ut dotis nomine, ubi primum ipse
 defunctus fuerit, Corinthum accipiat.

Ἡρμόσατο δὲ καὶ ἑτέραν αὐτοῦ θυγατέρα Καρούλω τῇ
 Ἀκαρνανίας τε καὶ Αἰτωλίας ἡγεμόνι. οὗτος γάρ, ὡς οἱ τῆς Β
 χώρας ταύτης ἄρχοντες πρότερον προσήκοντές τε ἦσαν τοῦ
 Παρθενόπης τῆς Νεαπόλεως καλουμένης βασιλείως, καὶ ὡς
 5 ὑπὸ τε τῶν περιόικων καὶ τῶν ταύτῃ ἐθνῶν ἀπελαύνοντο ἐκ
 τῆς χώρας ἄρχοντος ἀπαλαττόμενοι ἐπὶ Ἰταλίας, Κεφαλλη-
 νία δὲ καὶ Ζάκυνθος καὶ αἱ Ἐχινάδες νῆσοι, ὄσαι ταύτῃ ὠκη-
 μέναι ἐτύγγανον, ἐς τουτονὶ τὸν βασιλέα τετραμμέναι ἄρμο-
 στήν τε ἐδέχοντο καὶ ἄρχοντα τοῦ βασιλείως Παρθενόπης.
 10 ἀφίκοντο μὲν δὴ καὶ ἄλλοι πρόσθεν ἄρμοσται εἰς τὰς νήσους
 ταύτας, ἐν δὲ δὴ καὶ Κάρουλος οὐτοσίην, ὃ τῆς οἰκίας Τόκων
 καλούμενος, ἔχων ἑταίρους μεθ' ἑαυτοῦ ἄνδρας ἀγαθοὺς, τὸν
 τε Ῥῶσον καὶ Γυῖδον καὶ Μυλείαρῆσιν. καὶ ὡς ἐν τῇ Κε-
 φαλληνίᾳ διατρίβοντες προσέσχον τε τῇ Ἡπειρῷ, ἐπαγομένων C
 15 τῶν Ἡπειρωτῶν, τὴν τε χώραν ἐκτήσαντο σφίσι ἐπήκοον καὶ
 κατὰ βραχὺ τὴν τε Ἀκαρνανίαν. Ἄλβανοὶ δὲ ὠρμημένοι ἀπὸ
 Ἐπιδάμνον καὶ τὸ πρὸς ἑὸ βαδίζοντες Θετταλίαν τε ἐπηγά-
 γοντο σφίσι καὶ τῆς μεσογαίου Μακεδονίας τὰ πλέω, Ἀργυ-
 ροπολίχην τε καὶ Καστορίαν. ἀφικόμενοι δὲ ἐπὶ Θετταλίαν
 20 τὴν τε χώραν σφίσι ὑποχείριον ποιησάμενοι, καὶ τὰς πόλεις
 ἐπιδιελόμενοι, κατὰ σφῶς ἐνέμοντο τὴν χώραν, νομάδες τε
 ὄντες καὶ οὐδαμῆ ἔτι βέβαιον σφῶν αὐτῶν τὴν οἰκισιν ποι-
 ούμενοι. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐς Ἀκαρνανίαν ἀφικόμενοι γνώμη τοῦ

6. οἱ ἄρχοντες?

23. Ἐπειτα?

Filiam suam alteram despondit Carolo Acarnaniae et Aetoliae principi. duces regionis illius priores pertinebant ad regem Parthenopes, quae nunc Neapolis vocatur. cum a finitimis et vicinis gentibus expellerentur suis sedibus, duce destitutae, Cephallenia Zacynthus et Echinades insulae, ad istum regem conversae, praefectum et principem ab eo acceperunt. venerant iam olim et alii praefecti et principes in insulas istas. ibi tum Carolus ille de familia Tocorum habuit secum viros spectatae virtutis, Rosum, Gidium sive Guidonem, Myleiaressem. et cum Cephalleniae moras traheret, animum in Epirum intenderunt, adiunctisque Epirotis regionem quam habebant subiectam, in dicionem acceperunt; paulatimque etiam Acarnania in dicionem venit. Albani ruentes ab Epidamno et ad Orientem properantes Thessaliam et mediterraneae Macedoniae pleraque, Argypopolichnam et Castoriam dominio suo addiderunt. advenientes deinde in Thessaliam urbes inter se sunt partiti, regionemque, ut qui pastores essent nec ullo in loco fixas sedes haberent, depascebantur. postquam autem in Acarnaniam pervenere, Acarnaniae principe id per-

ἡγεμόνος Ἀκαρνανίας, ἀφιεμένον αὐτοῖς τῆς χώρας, ἐνέμοντό
 D τε τήνδε τὴν χώραν. μετὰ δὲ ταῦτα συνίστατο ἀλλήλοις ὡς
 τοῖς Ἕλλησιν ἐπιθησόμενοι, ὅπως ἂν αὐτοῖς προχωροῖη. καὶ
 δὴ ποτε τοῦ ἡγεμόνος (Ἰσαάκιος δ' ἦν τοῦνομα) ἐπὶ ἄγραν
 φοιτῶντος ἀφικνουμένον, ἐπέθεντό τε αὐτῷ οἱ Ἄλβανοί, 5
 ἡγουμένου αὐτοῖς Σπάτα, ἀνδρὸς ὀρμὴν τε καὶ τόλμαν ἐπι-
 δεικνυμένον σφίσιν ἐν τῷ τότε παρόντι ξύμφορον ἐς τὰ
 V. 88 παρόντα αὐτοῖς καὶ οὐκ ἀδόκιμον. καὶ τὸν μὲν ἡγεμόνα
 αὐτοῦ ταύτῃ ἀνελθόν, τὴν δὲ χώραν αὐτίκα ἐπελαύνοντες κα-
 τέσχον τε καὶ ἐξώγησαν τοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς, συλλαμβάνον- 10
 τες ᾧ ἂν περιτύχοιεν. μετὰ δὲ ταῦτα πολιορκοῦντές τε Ἄρ-
 τῆν τῆς Ἀκαρνανίας πόλιν παρεστήσαντο, καὶ τὴν χώραν ταύ-
 P. 112 τῆν ὑφ' αὐτοῖς ποιησάμενοι τὴν τῶν ἐσπεριῶν χώραν ἐδίδον,
 οὐδὲν ἔτι ἐς ἡσυχίαν ἐνδιδόντες. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ τῆς Νεα-
 πόλεως ἄρχοντες, ἀπὸ Κερκύρας τῆς κήσου ὀρμώμενοι (εἶχον 15
 δὲ τότε τὴν νῆσον οἱ Παρθενόπης βασιλεῖς) καὶ παρεσκευα-
 σάμενοι στρατόν, ἔεντο ἐπὶ τὴν Ἀκαρνανίαν ὡς τοὺς τε Ἄλ-
 βανούς τὴν χώραν ἀφαιρησόμενοι καὶ Ἄρτῆν τῆς Ἀκαρνα-
 νίας καταστρεφόμενοι λαβόντες. ἀφικόμενοι δὲ ἐς Ἄρτῆν
 τὴν τε πόλιν ἐπολιόρκουν καὶ μηχανὰς προσέφερον τῷ τείχει 20
 ὡς αἰρήσοντες. Σπάτας δὲ ὁ τῶν Ἀλβανῶν ἡγεμῶν (οὐ γὰρ
 εἰσῆει ἐς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐκτὸς περιῆει τὴν χώραν) τοὺς

1. ἀφιεμένον R. genitivum reposuit H 9. ἐπελαύνοντες P

mittente, etiam eam regionem pecoribus depascendam obicere. post-
 ea convenit inter ipsos ut insidias tenderent Graecis, utcunque ta-
 men res cecidisset. et sane duci Isaaco, qui venatum profectus erat,
 Albani venientes insidias struunt duce Spata, qui cum foret vir im-
 piger et ad omnia audax, plurimum suis eo tempore audacia et for-
 titudine profuit. ducem Isaacium eo loci confecerunt. hinc continuo
 incursionem in regionem eius facientes eam subegere, virosque quos-
 cunque in agris deprehenderunt, cepere vivos. postea obsidentes
 Arten (quae olim Ambracia) Acarnaniae urbem, haud cessarunt pri-
 usquam eam occupassent. hanc regionem subigentes haud abstin-
 ebant ab occidentalium regione, quam miris modis evastabant, nun-
 quam quieti se tradentes. his moti principes Neapolitani, ab Cor-
 cya insula pergentes (insulam enim istam ea tempestate Parthenopes
 reges tenebant) et copias contrabentes proficiscebantur contra Acar-
 nauiam, ut Albanos ex sua regione deturbarent et Arten Acarnaniae
 urbem captam recuperarent. qui advenientes Arten obsederunt, bel-
 licasque machinas muro admoverunt, ut urbem vi caperent. Spatas
 Albanorum dux haud intra moenia se continebat, sed extra urbem
 obambulans consulebat Albanis, quos in unum collegerat, ut se prom-

τε Ἀλβανούς συλλέξας ἐς ταῦτό καὶ βουλευσάμενος, ὡς αὐτῷ εἶποντο ἐτοιμῶς εἰς τὸν κίνδυνον, ἄφνω ἐπεισπί-
 πτονται τῷ Ἰταλῶν στρατεύματι ὃ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, καὶ
 τρεψάμενοι ἐς φυγὴν πολλοὺς μὲν διέφθειραν, τοὺς δὲ
 5 πλείους ἐξώγησαν. συνεπελάβετο δὲ αὐτοῖς ἐς τόνδε τὸν
 πόλεμον καὶ Πριάλουπας ὃ τῆς Αἰτωλίας ἡγεμῶν, ἀνήρ
 Τριβαλλός, ὃς ἐπιγαμίαν πρὸς τὸν Σπάταν τῆς Ἄρτης ἡγε-
 μόνα ἐπεποιήτο. οὕτω μὲν οὖν κατέσχον οἱ Σπαταῖοι τὴν
 χώραν τῆς Ἀκαρνανίας· μετὰ δὲ ταῦτα ὠρμημένου τοῦ
 10 Καρούλου ἀπὸ τῶν νήσων σὺν τοῖς ἑταίροις αὐτοῦ καὶ τι-
 νων τῶν τῆς χώρας ἄτε δὴ ἀχθόμενων τῇ Ἀλβανῶν τυ-
 ραννίδι, τὴν τε χώραν κατεστρέψαντο τῆς Ἀκαρνανίας,
 πρὸς δὲ καὶ τὴν Αἰτωλίαν, ἀφελόμενοι Ἰζάουλον τὸν τότε
 ἡγεμονεύοντα Δρομαίωνων τε τῆς πόλεως καὶ χώρας τε τῆς
 15 Αἰτωλίας ἤδη.

Ἡ δὲ ἀρχὴ τῆς Αἰτωλίας οὖσα τὸ πρότερον Θωμᾶ τοῦ
 Πριάλουπων Τριβαλλοῦ, περιῆλθεν ἐς τοῦτον δὴ τὸν Ἰζάου-
 λον τρόπῳ τοιῷδε. ὡς συνεπελάβετο ὃ Πριάλουπας τῷ τε
 Σπάτῃ καὶ τοῖς Ἀλβανοῖς ἐς τὸν πρὸς Ἰταλοὺς πόλεμον, πο-
 20 λιορκούντας Ἄρτην μητρόπολιν τῆς Ἀκαρνανίας χώρας, ἐά-
 λωσαν δὴ ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ ἄλλοι τε πολλοὶ τῶν παρὰ σφί-
 σιν εὐδοκιμούντων τῷ γένει καὶ δὴ καὶ Ἰζάουλος, εἰς τῶν
 αἰρίστων λεγόμενος γενέσθαι τοῦ Παρθενόπης βασιλέως νεα-
 νίας, τὸ μὲν εἶδος οὐκ ἀηδής, ἐπιεικῆς δὲ τὸν τρόπον καὶ

pte sequerentur ad praesens periculum. quo impigre facto oppri-
 munt subito Italarum exercitum oppugnationi intentum, quos in fu-
 gam compellunt, plurimis partim necatis partim captis. socius et au-
 xiliaris aderat in eo praelio Prialupas Aetoliae princeps, Tribal-
 lus, affinis Spatae duci Artae. in hunc modum Spataei Acarnaniam
 occuparunt. postea Carolus cum proficisceretur ab insulis cum
 suis sociis, necnon aliis quibusdam qui in societatem belli vene-
 rant offensi Albanorum tyrannide, regionem Acarnaniae subege-
 runt. praeterea eripuerunt Aetoliam Izaulo regi Dromaenorum
 urbem et Aetoliam.

Imperium Aetoliae antea penes Thomam Prialupae Triballi filium
 fuit, et hoc pacto in Izaulum pervenit. cum adiuuaret Prialupas
 Spatan et Albanos in bello quod gestum est cum Italis, Arten me-
 tropolim Acarnaniae obsidentibus, evenit ut in eo praelio captivi
 complures, qui generis claritate exercebant admodum, in manus ve-
 nirent. inter captivos hos extitit et Izaulus e grege optimatum; qui
 adolescens regis Parthenopes (quae et Neapolis) nuncupabatur. forma

ἡσύχιος. τοῦτον σὺν πολλοῖς ἄλλοις ἀγόμενος ὁ Πριάλουπας
 D εἰς τὰ οἴκεῖα ὡς ἀνδράποδά τε περιεῖπε καὶ εἶχεν ἐν φυλακῇ.
 ἐς τὰ βασιλεία διατριβῶν κατεῖχεν ὡς χρημάτων ἐς τοὺς προσή-
 κοντας ἐσαυθὶς ἀποδιδόμενος, ἣν αἰκοῖντο αὐτούς. ἡ δὲ γυνή
 τούτου ὡς ἑώρα τὸν νεανίαν, ἠράσθη τε αὐτοῦ· ἦν γὰρ καὶ ἐς 5
 ἄλλους πρότερον φοιτῶσα [εἰς] ἄνδρας καὶ ἀκόλαστος. συγγνω-
 μένη τοίνυν τῷ νεανίᾳ, καὶ ἐπιμαιομένη αὐτῷ ἐς τὸν ἔρωτα,
 συντίθεται αὐτῷ ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ ἐπιβουλήν. καὶ ἐξηγουμένης τῆς
 γυναικὸς ἐς τὴν κοίτην, ὡς ἀνεπαύετο Πριάλουπας ὁ ἡγεμῶν,
 ἀνεῖλέ τε αὐτὸν ἅμα σὺν τῇ γυναικί. καὶ ἅμα συγκατίσχει τὴν 10
 ἡγεμονίαν αὐτῷ. ἐπειδὴ ἐτυράννευεν, οὐδενὶ τῶν ἐν τῇ πόλει
 P. 113 ἀλλ' ἐν τῇ γυναικί ἀρεσκόμενος, ἡ μέντοι δίκη τὸν Πριαλού-
 πην οὐκ εἰς μακρὰν κατέλαβε τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπὸ ταύτης
 δὴ τῆς γυναικὸς γενόμενον αὐτῷ· τοῦτον γὰρ τοι, ὡς ἐφοίτα
 παρὰ βασιλέα Μωσέα αἰτούμενος συμμαχίαν τε καὶ ἐπικου- 15
 ρίαν ἐπὶ Κάρουλον τὸν τότε δὴ Ἀκαρνανίας τύραννον, συλ-
 λαβῶν ὥστε τὴν χώραν αὐτοῦ κατασχεῖν, ἐξέκοψε τῷ ὀφθαλ-
 μῷ. τὴν μέντοι χώραν οὐδεὶς κατεστρέψατο τῆς Ἰωαννίνων
 πόλεως. ἐπαγομένη τοῦτον δὴ τὸν Κάρουλον ἐπὶ σφίσις ἄρ-
 V. 89 χοντα, καὶ ἐπιτετραμμένον αὐτῷ διέπειν τὰ τῆς πόλεως πρά- 20
 γματα, καὶ ἀντεχομένου ἐς τὸν πόλεμον κράτιστα. ἡ μέντοι

11. ἔπειτα?
 σεί P

12. ἐν] ἦ?

τοῦ Πριαλούπη?

15. Μω-
 σεί P

erat liberali, et quantum ad mores attinet, aequus et placidus. hunc cum plurimis aliis captivum trahens Prialupas domum ut mancipium tractavit; eosque in custodia asservavit, moratus in regia, volens eos propinquis restituere accepta pecunia, si venirent suos redemptum. uxor Prialupae adolescentem visum amare coepit. erat enim istius mulieris ingenium ut, priusquam peteretur, peteret viros, prae intemperantia cui obnoxia erat. cum igitur stupri consuetudinem cum adolescente habuisset, amore ardens et furens cum adolescente insidias marito subornat. mulier adolescentem ducit in cubiculum, in quo quiescere solitus erat Prialupas dux; ibique adiuvante adolescentem muliere Prialupas occisus est, et ipse ad imperii gubernacula ascendit. cum autem sibi tyrannidem ad eum modum parasset, nemini nisi mulieri soli placebat. at ultio haud multo post secuta est. Prialupas enim, qui filius eius erat, patris nomen gerens, natus ex ista uxore, cum properaret ad regem Mosem petens auxilium et praesidium contra Carolum Acarnaniae principem, ut eam regionem in potestatem redigeret, captus est, oculique eius eruti sunt. regionem urbis Ioanniorum nemo subegit. petiit enim Carolum sibi ducem; cui ubi primum urbis administratio est commissa, bellum fortiter ad-

ἀρχὴ αὐτῆ Τριβαλλῶν οὖσα τὸ παλαιὸν οὕτω ἔσπε Ἰζαού-
 λον καὶ ἐπὶ Κάρουλον τὸν ἡγεμόνα περιῆλθεν. οὕτω δὲ
 ἄμφω τῷ χεῖρε κατασχῶν οὗτος, καὶ τὴν πρὸς τῷ Ἀχε- B
 λῶφ χώραν τὸ τε Αἰετὸν καλούμενον καὶ Ἀγγελοπολίχνην
 5 ἔσπε ἐπὶ Ναύπακτον τὴν καταντικρὺ Ἀχαΐας, ἐπεκράτει τῆς
 χώρας καὶ ἐτυράννευεν ἐπὶ μέγα χωρήσας δυνάμειος, ἀνήρ
 τὰ τε ἐς ἀρχὴν καὶ ἐς τὸν πόλεμον δοκῶν γενέσθαι οὐ-
 δενὸς τῶν τότε ἡγουμένων λειπόμενος. καὶ ἐν πολέμοις πρὸς
 τοὺς περιοίκους μέγα εὐδοκιμῶν ἡγάγετο, ὡς πρότερόν μοι
 10 ἐλέγετο, τοῦ Ἀθηνῶν τε καὶ Κορίνθου ἡγεμόνος θυγατέρα
 ἐς γάμον.

Τούτῳ τῷ ἡγεμόνι παῖς ἐγένετο νόθος· ἀπὸ γὰρ τῆς
 Εὐβοΐδος αὐτῷ γυναικὸς ἄρρενος οὐκ ἔτυχε γόνου. νόθῳ δὲ
 τῷ παιδί ἦν ὄνομα Ἀντωνίος. τούτῳ τῷ Ἀντωνίῳ τὴν τε
 15 Βοιωτίαν κατέλιπε καὶ τὴν Θηβῶν πόλιν· τὴν γὰρ Κόριν-
 θον κατέλιπε τῷ κηδεστῇ αὐτοῦ Θεοδώρῳ τῷ βασιλέως ἀδελ- C
 φῷ. τὴν δὲ Ἀθηνῶν πόλιν, ἀφελόμενος ταύτην τὸ πρόσθεν
 τοὺς Κελτίβηρας ἀπὸ Ναβάρης (εἶχον γὰρ δὴ καὶ ταύτην οἱ
 Ἰβηρες καταστρεψάμενοι) κατέλιπε τοῖς Οὐνετοῖς. ὁ μέντοι
 20 παῖς αὐτοῦ Ἀντωνίος οὗτος, ὃς παρὰ τοῦ πατρὸς παρεδέξατο
 τὴν τῆς Βοιωτίας ἀρχὴν (τὴν γὰρ δὴ Φωκαΐδα χώραν ἄλλην καὶ
 Λεβαδίαν ὑπηγάγετο Παιαζήτης ὁ Ἀμουράτω, προσθέμενος τῇ

3. Ἀρχελῶφ P

5. τὸν P

14. τήνδε P

20. ὡς P

modum sustinuit. regnum hoc, cum prius Triballorum foret, ad
 Izaulum et Carolum ducem in hunc modum descendit. cum utraque
 teneret finitimam Acheloi regionem, quae ea tempestate Aetus voca-
 batur, et Argyropolichnam usque Naupactum, quae est e regione
 Achaiae, suo imperio admovit. qui principatum administravit cum
 usque res suae incrementa sumerent, pace belloque nulli ducum ce-
 deret: tandem, cum bellis, quae adversus finitimos gessit, plurimum
 gloriae sibi peperisset, duxit, ut supra docuimus, Rainerii Athenarum
 et Corinthi principis filiam.

Huic duci natus est filius nothus: nam ex Euboide uxore stirps
 virilis haud nata est. nomen filii nothi erat Antonius. huic testa-
 mento reliquit Boeotiam et Thebas urbem: nam Corinthus cesserat
 genero Theodoro, regis fratri. urbem Athenas, quae prius Celtibe-
 rorum erat (nam et hanc tenuere Iberi), sibi subiectam tandem Ven-
 etis reliquit. filius Antonius a patre accepit Boeotiae regnum: nam
 reliqua Phocensium regio et Lebadia venerant in potestatem Paiazi-
 tis, quas suo dominio adiunxit, ut supra memoravimus. Antonius
 contra Venetos bellum movit, et Athenas summa diligentia exerciti-

εαυτοῦ ἀρχῆ, ὡς πρότερόν μοι δεδήλωται), οὗτος δὲ οὖν ἐπὶ
 τοὺς Οὐνετοὺς ἐξήνεγκε πόλεμον, καὶ τὰς Ἀθήνας ἐπολιόρκει
 προσέχων ἐντεταμένως. οἱ μέντοι Οὐνετοὶ δεινὸν ποιησάμενοι
 πολιορκεῖσθαι τὴν πόλιν αὐτῶν, καὶ ἀμύνειν βουλόμενοι, καὶ
 D ἐπὶ τὴν Θηβῶν διανοούμενοι πόλιν ἵεσθαι, στρατόν τε τὸν ἀπὸ
 τῆς Εὐβοίας ὅσον ἠδύνατο συλλέξαντες καὶ ὄπλισμόν, ἀπὸ
 τῆς Εὐβοίας ἐχώρουν ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν.
 Ἀντώνιος δὲ πυθόμενος τοὺς Οὐνετοὺς στρατευομένους ἐπ'
 αὐτόν, λόχους ποιησάμενος διττοὺς κατὰ τὴν ὁδὸν ἧ ἐπύθετο
 μέλλοντας διαπορεύεσθαι τοὺς τε Εὐβοίας ἅμα καὶ Οὐνε- 10
 τοὺς, τὸν μὲν ἐνεδρεύσας ἐς τὸ πρῶτον τῆς ὁδοῦ τὸν δὲ ἐς
 τὸ ὀπισθεν, ἐπέμενεν ἐμβαλεῖν ἐς τὸ μέσον τοὺς πολεμίους.
 ἐνταῦθα οὖν ὡς οἱ Οὐνετοὶ ἐπορεύοντο ἐπὶ τὴν Θηβῶν πό-
 λιν (διέχει δ' ἡ πόλις αὕτη ἀπὸ Εὐβοίας σταδίου ὡσεὶ ρν')
 καὶ ἦσαν ἐξωπλισμένοι τε ἅμα καὶ πολλοὶ ὄντες ἐπὶ τὰς 15
 P. 114 Θηβας (ἦσαν δὲ ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους), ἐπιπεσὼν τούτοις
 ἄφνω ὁ Ἀντώνιος, ἔχων κατὰ τοὺς λόχους οὐ πλείους τῶν
 τριακοσίων, καὶ ἀπ' ἀμφοῶν ἅμα ἐπιφανεῖς τοῖς Οὐνετοῖς ἐς
 φυγὴν τε ἐτρέψατο, καὶ πολλοὺς τε αὐτῶν διέφθειρε, τοὺς
 δὲ ἐξώγησε, καὶ τοὺς τότε ἡγεμόνας τῆς χώρας αὐτῶν ἐζώ- 20
 γησε. καὶ ἀπὸ τῶν αὐθις ἐς τοῦπίσω ἐπολιόρκει τὴν Ἀθηναίων
 πόλιν, ἐς ὃ δὴ προδοσίαν συνθεμένων αὐτῶ τῶν Ἀθηναίων

bus circumsegit. Veneti aegre ferebant urbem suam obsidione premi-
 parant igitur eam obsidione solvere. et cum statuissent hostili ani-
 mo proficisci contra Thebas, exercitum ex Euboea quantum potuere
 compararunt, necnon reliqua quae ad instruendum exercitum attinent
 collegerunt. et ab Euboea recta movent in Boeotiam et contra ur-
 bem. Antonius ut accepit Venetos contra se cum exercitu pergere,
 suos in duas turmas partitur, quas locat in via per quam Venetos
 et Euboenses iter facturos compertum habebat. unam posuit in
 fronte, alteram ut a tergo esset iter ingressis. deinde expectavit
 donec hostes ex improvise in medium venirent. Veneti progredie-
 bantur ad urbem Thebas, quae aberat ab Euboea stadiis centum
 quinquaginta. numerus autem eorum qui arma Thebis inferre para-
 bant, complectebatur sex millia militum. Antonius, cum in insidias
 hostes praecipitati essent, in hos undique coortus, habens in singulis
 turmis non ultra ter centenos, simul utrisque apparens hostes fugam
 arripere coegit, plurimis caesis et captis. etiam principes qui eorum
 regionem gubernabant, cepit vivos. hinc cedens reversus est, unde
 digressus erat, ad obsidionem Athenarum. ad hanc urbem copias ha-
 buit, donec quidam Athenienses pacto intercedente per proditionem
 urbem hosti traderent. deinde paucis diebus post et arcem, quam

τὴν τε πόλιν κατέσχε, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον πολιορκῶν τὴν
 ἀκρόπολιν παρεστήσατο, καὶ ἐτυράννευε τῆς τε Ἀττικῆς ἄμα
 καὶ Βοιωτίας. καὶ ἀφικόμενος ἐς τὰς Παιαζήτεω μὲν πρῶτα
 5 τῆς Θύρας, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἔτι περιόντος, μετὰ δὲ ταῦτα ἐς
 τὰς Μωσέως τε καὶ Μουσουλμάνεω καὶ δὴ καὶ Μεχμέτεω Β
 Θύρας, ἐθεράπευέ τε χρήμασι τὰς βασιλέως Θύρας, καὶ κατὰ
 τὴν χώραν ἄρχων ἀδεῶς τοῦ λοιποῦ διητάτο. λέγεται μὲν
 δὴ καὶ οὗτος καὶ δοκεῖ γενέσθαι ἀνὴρ τὰ τε ἄλλα εὐδοκιμῶν,
 καὶ ἐπεὶ τε παρέλαβε τὴν Ἀθηνῶν πόλιν, ἐπὶ τε τὰς βασι-
 10 λέως Θύρας οὐδέν τι πολλῷ ἀφικόμενος, ἐπιτηδείους τε αὐτῷ
 σχεῖν καὶ συνήθεις τοὺς ἀμφὶ τὸν βασιλέα. ἐτυράννευε δὲ V.90
 γήμας γυναῖκα ἀνδρὸς ἰδιώτου ἀπὸ Θηβῶν. ὥς γὰρ ἀνῆγον
 οἱ Θηβαῖοι χορούς ἐπὶ γάμφω τινί, καὶ ἦν ἰερέως θυγάτηρ
 ὑπ' ἀνδρὶ γεγενημένη, οὐκ ἀηδῆς μέντοι, τὸν δὲ τρόπον ἐπι- C
 15 εικῆς τε ἄμα καὶ σώφρων, ἠράσθη τε αὐτῆς ἐν τῷ χορῷ
 ἄμα, καὶ ἐρασθεὶς ἀπάγεται ταύτην. ἐπιμανεὶς δὲ τῷ ἔρωτι
 οὐ πολλῷ ὕστερον ἔγχε μὲ τε αὐτὴν, καὶ εὐδαιμόνως βιοτεύων
 ἐτύγχανεν, ἐξοικονομῶν τε τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τὸ ὥς κάλλιστα
 ἔχειν δοκοῦν ἄμα τοῖς τε ἐν τῇ χώρᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις. οὐ-
 20 τος μὲν οὖν καὶ πρὸς τὸν ἐν τῇ Αἰγίνῃ ἄρχοντα Γαλεώτου
 παῖδα, τοῦ ἐπὶ βῶμῃ σώματος ἐπισήμου ὄντος, ἐπιγαμίαν
 ποιησάμενος ἐπὶ θετῇ αὐτοῦ θυγατρὶ, καὶ ἀπὸ Εὐβοίας νεα-
 νίαν τῆς Γεωργίου οἰκίας κηδεστήν ἐπὶ ἐτέρᾳ αὐτοῦ θετῇ

obsidione urgebat, occupavit, princepsque Atticae et Boeotiae decla-
 ratus est. cum autem venisset iam ante in ianuas Paiazitis, super-
 stite adhuc patre, deinde quoque accessit ianuas Mosis Mulsumanis
 et Mechmetis; ianuae milites muneribus sibi conciliavit, et in regione
 sua admodum suaviter et tranquille in reliquum regnavit. dicunt
 hunc virum caetera illustrem extitisse. deinde cum in dicionem re-
 degisset Athenas, ferunt eum tum demum abiisse ad ianuas regis,
 quas sibi familiaritate et artissima necessitudine devinxit. tyranni-
 dem autem exercuit, ducta privati cuiusdam Thebani uxore. cum
 enim nuptiale sacrum peragentes in nuptiis cuiusdam Thebani cho-
 reas ducerent, aderat et sacerdotis cuiusdam filia, maritum habens,
 forma quidem luculenta moribusque venustis et modestis praedita.
 hanc in ipsa chorea adamavit. amore autem amens, haud multo
 tempore post eam sibi matrimonio iunxit. feliciterque vitam egit,
 cum principatum ad eum modum instituisset, quo sibi suisque et aliis
 maxime opportune habere videbatur. Aleoti filium, Aeginae principem,
 qui corporis fortitudine praestabat, generum ascivit, data ei quam
 adoptaverat, in uxorem, filia. habuit et aliam filiam adoptivam, qua

D ποιησάμενος, πρὸς τε τοὺς Ούνετοὺς σπονδὰς τε ποιησάμενος ἡσυχίαν ἤγε. καὶ Γαλεώτου τὸν παῖδα, Αἰγίνης δὲ ἄρχοντα, ἐπιτήδειον ἔχων, παρ' αὐτὸν φοιτῶντα ἐθεράπευε, καὶ σωφρονῶν ἐπὶ πολὺ δὴ τοῦ χρόνου διαγένετο εὐδαιμονῶν, ἀπὸ τε τῆς κατὰ τὴν ἀρχὴν οἰκονομίας πλου-5 τον ἑαυτῷ περιποιούμενος καὶ τὴν πόλιν ὡς οἶόν τε μάλιστα κοσμῶν.

Τούτων μὲν οὖν πέρι ἐς τοσοῦτον ἐπιμνησάμενος, ἐπαινέμι δὴ ἐπὶ Θεόδωρον τὸν βασιλέως παῖδα, ἡγεμόνα Σπάρτης τε καὶ ἄλλης Πελοποννήσου, ὃς ὑπὸ Θεοδώρου τοῦ πα-10 P. 115 τριουῦ ἐξετράφετο ἅμα καὶ ἐπαιδευθῆ, μετὰ δὲ ταῦτα κατελείφθη ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἡγεμῶν. ἐς τοῦτον δὲ ἀφικόμενος ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ ὁ Βυζαντίου βασιλεὺς τὸν τε παῖδα καθίστη ἐς τὴν ἀρχὴν βεβαιότερον, καὶ ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ ἤδη τετελευτηκότι λόγον ἐπικήδειον ἐξετραγῶδει διεξιὼν ἐπὶ 15 τῷ τάφῳ αὐτοῦ, ἀπολοφυρόμενός τε ἅμα τὸν ἐπιτήδειον ἀδελφόν. καὶ μετὰ ταῦτα μεταπεμπόμενος τοὺς Πελοποννησίους ἐς Ἴσθμὸν τὸν τε Ἴσθμὸν ἐτείχισε, καὶ φυλακὴν καταστησάμενος αὐτοῦ ἀπῆει ἀποπλέων ἐπὶ Βυζαντίου, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τοὺς Πελοποννησίων ἄρχοντας ἐν φυλακῇ. 20

Ταῦτα μὲν οὖν κατὰ τοὺς τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖς συνη-

5. ὡς P 10. ἐπιτήδειον P

sibi generum paravit iuvenem quendam ab Euboea oriundum, claro loco natum. postremo cum bellum inter ipsum et Venetos pace diremptum foret, pacatam amplexus est vitam. Aleoti filium, Aeginae ducem, virum maxime sibi commodum, quando ad se venisset, magnifice venerabatur. vitam vero suam cum temperanter instituisset, ad multam senectam pervenit, feliciter vivens. et quia imperium pulchre et decenter ordinarat, multas comportavit inde divitias. urbem quoque, quam potuit maxime, aedificia et reliquo apparatu exornavit.

Horum cum hucusque mentionem fecerim, tempus est ut redeam ad Theodorum regis filium, Spartaee et reliquae Peloponnesi principem, qui educatus et disciplinis institutus a Theodoro patre, postea ab eodem mortuo principatum accepit. ad hunc cum venisset pater eius Emanuel Byzantii rex, principatum firmiorem et stabiliorem Theodoro fecit. sermonem quoque funebrem habuit, et maximo maerore affectus volutabatur super fratris sepulcro. postea advocans Peloponnesios in Isthmum, muro eum includere aggressus est. cui cum imposuisset praesidium, Byzantium repetiit, habens secum in vinculis Peloponnesiorum duces.

Haec quidem sunt quae ea tempestate regibus Graecorum eve-

*νέχθη ἐς ἐκείνον τὸν χρόνον· ἐπὶ δὲ Μεχμέτῳ ἄμεινον
 σφίσιν ἔχοντες ἔστε τὴν ἀρχὴν καὶ ἐς τὴν ἄλλην αὐτῶν βιο- B
 τήν, ἐπεὶ ἠσφαλιζόντο τὴν πρὸς βασιλέα Μεχμέτην εἰρήνην
 τε καὶ σπονδὰς ἐμπεδοῦντες, ὡς οἷόν τε μάλιστα αὐτοῖς. δι'
 5 ἅ δὴ καὶ ὁ βασιλεὺς Μεχμέτης ἐνήργει ὡς περὶ πλείστον
 ποιοῦντο τὴν ἑαυτοῦ εἰρήνην, καὶ πᾶν ἔτιον μᾶλλον πεισο-
 μένους ὥστε τὴν ξενίην σφίσι μὴ διαλύεσθαι, ἐχαρίζετο τε
 αὐτοῖς ὃ τι ᾤετο ἐν χάριτι ποιεῖσθαι αὐτοῖς, τά τε ἄλλα καὶ
 ἐπὶ τῷ παιδὶ αὐτοῦ Ἀμουράτῃ. ἦσθη γὰρ αὐτῷ δύο πα-
 10 δε, Ἀμουράτης μὲν ὁ πρεσβύτερος, Μουσταφᾶς δὲ ὁ νεώτε-
 ρος καὶ ἔτι παῖς ὢν. τούτοις τὸν μὲν Ἀμουράτην ἐς τὴν
 Εὐρώπην διενοεῖτο καταλιπεῖν, τὸν δὲ ἕτερον ἐς τὴν Ἀσίαν
 βασιλέα. καὶ ἐπιδιελόμενος τούτοις τὴν ἀρχὴν ἐγκατέλιπεν, C
 ὥστε παῖδας ἐμμένειν οἷς ἐπέτρεψε, τῷ Βυζαντιῶν βασιλεῖ
 15 κατὰ ταῦτα συλλαμβάνειν, ἣν τις ἀδικῆ, μὴ ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ
 τῷ ἀδικουμένῳ τιμωρεῖν κατὰ δύναμιν. ἐς τὴν μέντοι Δα-
 κίαν στρατεύματα ἐπιπέμψας τὴν τε χώραν ἐληίζετο καὶ
 Παιονοδακίαν, Βρενέζῳ τοῦ Χότζα Θεορίζῳ θεράποντος ἡγου-
 μένου τε καὶ ἔργα μεγάλα ἀποδεικνυμένον, πρὸς δὲ καὶ Μι-
 20 χαήλῳ τοῦ τῆς Εὐρώπης αὐτῷ στρατηγῷ στρατιάν τε ἄγον-
 τος ἐπὶ τοὺς Παίονας καὶ Παιονοδακίαν καὶ δὴ καὶ Ἰλλυ-
 ριούς. Βρενέζῃ μέντοι ἔργα ἀποδεδειγμένα ἄξια λόγου κατὰ
 τὴν Εὐρώπην, ἄλλα τε καὶ ἐπὶ Ἰλλυριούς καὶ Παίονας καὶ V. 91*

5. ἐνεργεῖ P

nerunt. imperante Mechemete, bene se res Graecorum habebant, tum quantum ad regnum tuum quantum ad reliquum vivendi pertinet modum. postquam in foedus et pacem coierant cum Mechemete, nihil antiquius Mechemetes ducebat quam summa ope niti ut Graeci quamplurimii istam pacem facerent. proinde quidvis potius malebat quam ut peregrini cum his in colloquium congregarentur. nec cessabat in eos dona conferre, quaecunque iis grata fore arbitrabatur. reliqua etiam faciebat propter filium suum Amuratem. erant enim ei duo filii, Amurates, qui natus erat maximus, et Mustaphas annis iunior et adhuc puerilem agens aetatem. Europae imperium illi, huic Asiae testamento relinquere parabat. cumque ita filiis quae ad regnum attingere visa sunt disposuisset, iussit ut extremam suam voluntatem servarent; Byzantioque regi subsidio venirent, quandocumque ab hostibus vim pateretur, et fortiter virum defenderent ab his qui ei iniuriam facerent. cum copias misisset in Daciam, eam diripiebat. nec a Pannodacia manus abstinuit, Chotza Therozis ministro exercitum ductante contra Pannones et Pannodaciam Illyriosque. Brenezis, qui arma infererat Illyricis et Pannonibus et Peloponneso, extant in Eu-

D ποιησάμενος, πρὸς τε τοὺς Οὐνετιοὺς σπονδὰς τε ποιησάμενος ἡσυχίαν ἤγε. καὶ Γαλεώτου τὸν παῖδα, Αἰγίνης δὲ ἄρχοντα, ἐπιτήδειον ἔχων, παρ' αὐτὸν φοιτῶντα ἐθεράπευε, καὶ σωφρονῶν ἐπὶ πολὺ δὴ τοῦ χρόνου διεγένετο εὐδαιμονῶν, ἀπὸ τε τῆς κατὰ τὴν ἀρχὴν οἰκονομίας πλοῦ-5
τον ἑαυτῷ περιποιούμενος καὶ τὴν πόλιν ὡς οἶόν τε μάλιστα κοσμῶν.

Τούτων μὲν οὖν πέρι ἐς τοσοῦτον ἐπιμνησάμενος, ἐπά-
νεμι δὴ ἐπὶ Θεόδωρον τὸν βασιλέως παῖδα, ἡγεμόνα Σπάρ-
της τε καὶ ἄλλης Πελοποννήσου, ὃς ὑπὸ Θεοδώρου τοῦ πα- 10
P. 115 τριουῦ ἐξετράφετο ἅμα καὶ ἐπαιδευθῆ, μετὰ δὲ ταῦτα κατε-
λείφθη ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἡγεμῶν. ἐς τοῦτον δὲ ἀφικόμε-
νος ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἑμμανουὴλ ὁ Βυζαντίου βασιλεὺς τὸν τε
παῖδα καθίστη ἐς τὴν ἀρχὴν βεβαιότερον, καὶ ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ
ἤδη τετελευτηκῶτι λόγον ἐπικήδειον ἐξετραγῶδει διεξιὼν ἐπὶ 15
τῷ τάφῳ αὐτοῦ, ἀπολοφυρόμενός τε ἅμα τὸν ἐπιτήδειον ἀδελ-
φόν. καὶ μετὰ ταῦτα μεταπεμπόμενος τοὺς Πελοποννησίους
ἐς Ἰσθμὸν τὸν τε Ἰσθμὸν ἐτείχισε, καὶ φυλακὴν καταστησά-
μενος αὐτοῦ ἀπῆει ἀποπλέων ἐπὶ Βυζαντίου, ἔχων μεθ' ἑαυ-
τοῦ καὶ τοὺς Πελοποννησίων ἄρχοντας ἐν φυλακῇ. 20

Ταῦτα μὲν οὖν κατὰ τοὺς τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖς συνη-

5. ὡς P 10. ἐπιτήδειον P

sibi generum paravit iuvenem quendam ab Euboea oriundum, claro loco natum. postremo cum bellum inter ipsum et Venetos pace diremptum foret, pacatam amplexus est vitam. Aleoti filium, Aeginae ducem, virum maxime sibi commodum, quando ad se venisset, magnifice venerabatur. vitam vero suam cum temperanter instituisset, ad multam senectam pervenit, feliciter vivens. et quia imperium pulchre et decenter ordinarat, multas comportavit inde divitias. urbem quoque, quam potuit maxime, aedificia et reliquo apparatu exornavit.

Horum cum hucusque mentionem fecerim, tempus est ut redeam ad Theodorum regis filium, Spartae et reliquae Peloponnesi principem, qui educatus et disciplinis institutus a Theodoro patre, postea ab eodem mortuo principatum accepit. ad hunc cum venisset pater eius Emanuel Byzantii rex, principatum firmiorem et stabiliorem Theodoro fecit. sermonem quoque funebrem habuit, et maximo maerore affectus volutabatur super fratris sepulcro. postea advocans Peloponnesios in Isthmum, muro eum includere aggressus est. cui cum imposuisset praesidium, Byzantium repetiit, habens secum in vinculis Peloponnesiorum duces.

Haec quidem sunt quae ea tempestate regibus Graecorum eve-

νέχθη ἐς ἐκεῖνον τὸν χρόνον· ἐπὶ δὲ Μεχμέτῳ ἄμεινον
 σφίσιν ἔχοντες ἔσπε τὴν ἀρχὴν καὶ ἐς τὴν ἄλλην αὐτῶν βιο- B
 τὴν, ἐπεὶ ἠσφαλιζόντο τὴν πρὸς βασιλέα Μεχμέτην εἰρήνην
 τε καὶ σπονδὰς ἐμπεδοῦντες, ὡς οἷον τε μάλιστα αὐτοῖς. δι'
 5 ἃ δὴ καὶ ὁ βασιλεὺς Μεχμέτης ἐνήργει ὡς περὶ πλείστον
 ποιοῦντο τὴν ἑαυτοῦ εἰρήνην, καὶ πᾶν ἔτιον μᾶλλον πεισο-
 μένους ὥστε τὴν ξενίην σφίσι μὴ διαλύεσθαι, ἐχαρίζετο τε
 αὐτοῖς ὁ τι ᾤετο ἐν χάριτι ποιῆσθαι αὐτοῖς, τά τε ἄλλα καὶ
 ἐπὶ τῷ παιδί αὐτοῦ Ἀμουράτῃ. ἦσθη γὰρ αὐτῷ δύο παῖ-
 10 δε, Ἀμουράτης μὲν ὁ πρεσβύτερος, Μουσταφᾶς δὲ ὁ νεώτε-
 ρος καὶ ἔτι παῖς ὢν. τούτοιον τὸν μὲν Ἀμουράτην ἐς τὴν
 Εὐρώπην διανοεῖτο καταλιπεῖν, τὸν δὲ ἕτερον ἐς τὴν Ἀσίαν
 βασιλέα. καὶ ἐπιδιελόμενος τούτοις τὴν ἀρχὴν ἐγκατέλιπεν, C
 ὥστε παῖδας ἐμμένειν οἷς ἐπέτρεψε, τῷ Βυζαντίου βασιλεῖ
 15 κατὰ ταῦτα συλλαμβάνειν, ἣν τις ἀδικῆ, μὴ ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ
 τῷ ἀδικουμένῳ τιμωρεῖν κατὰ δύναμιν. ἐς τὴν μέντοι Λα-
 κίαν στρατεύματα ἐπιπέμψας τὴν τε χώραν ἐληίζετο καὶ
 Παιονοδακίαν, Βρενέζῳ τοῦ Χότζα Θεορίζῳ Θεράποντος ἡγου-
 μένου τε καὶ ἔργα μεγάλα ἀποδεικνυμένον, πρὸς δὲ καὶ Μι-
 20 χαήλῳ τοῦ τῆς Εὐρώπης αὐτῷ στρατηγοῦ στρατιάν τε ἄγον-
 τος ἐπὶ τοὺς Παίονας καὶ Παιονοδακίαν καὶ δὴ καὶ Ἴλλυ-
 ριούς. Βρενέζῃ μέντοι ἔργα ἀποδεδειγμένα ἄξια λόγου κατὰ
 τὴν Εὐρώπην, ἄλλα τε καὶ ἐπὶ Ἴλλυριούς καὶ Παίονας καὶ V. 91

5. ἐνεργεῖ P

nerunt. imperante Mechmete, bene se res Graecorum habebant, tum
 quantum ad regnum tum quantum ad reliquum vivendi pertinet mo-
 dum. postquam in foedus et pacem coierant cum Mechmete, nihil
 antiquius Mechmetes ducebat quam summa ope niti ut Graeci quam-
 plurimi istam pacem facerent. proinde quidvis potius malebat quam
 ut peregrini cum his in colloquium congregarentur. nec cessabat in
 eos dona conferre, quaecunque iis grata fore arbitrabatur. reliqua
 etiam faciebat propter filium suum Amuratem. erant enim ei duo
 filii, Amurates, qui natu erat maximus, et Mustaphas annis iunior et
 adhuc puerilem agens aetatem. Europae imperium illi, huic Asiae
 testamento relinquere parabat. cumque ita filiis quae ad regnum at-
 tinere visa sunt disposuisset, iussit ut extremam suam voluntatem
 servarent; Byzantioque regi subsidio venirent, quandocunque ab ho-
 stibus vim pateretur, et fortiter virum defenderent ab his qui ei in-
 iuriam facerent. cum copias misisset in Daciam, eam diripiebat. nec
 a Pannodacia manus abstinuit, Chotza Therozis ministro exercitum
 ductante contra Pannones et Pannodaciam Illyriosque. Brenezis, qui
 arma inferret at Illyricis et Pannonibus et Peloponneso, extant in Eu-

ἐπὶ Πελοπόννησον στρατευσαμένῳ, πλεῖστα δὲ τοῦ γένους τοῦ-
 D του ἐπὶ στρατηγίας καθισταμένον, σὺν τοῖς Εὐρώπης ἵππο-
 δρόμοις, ὥστε αὐτῷ αὐτίκα ἐπομένους, ὅποι ἂν ἐξηγοῖτο, ἀπο-
 φέρεσθαι κέρδη ὡς μέγιστα, καὶ ἐπὶ τῶν Ἑνετῶν χώραν ἀφι-
 κόμενον καὶ ἀνδραποδισάμενον τὴν χώραν, ἀνδράποδα ἀπα- 5
 γαγόμενον πλουτίσαι τοὺς ἐφεπομένους Τούρκων καὶ μέγα
 ὀλβίους ἀποδεικνύσαι ὡς ἐν βραχεῖ. ἔστι δὲ καὶ οἰκοδομή-
 ματα ἀνὰ τὴν Εὐρώπην ἀπανταχῇ οὐκ ὀλίγα Βρενέζη πε-
 ποιημένα, ὥστε ὡς μνημόσυνα ἐς τοὺς ἐπιγιγνομένους κατα-
 λιπεῖν. ἕτερον μέντοι ἐπὶ Μωσέως τοῦ Παιαζήτεω συνέβη 10
 τε αὐτὸν μεταστησάμενον ἐπὶ Μεχμέτη τὸν ἀδελφὸν τοῖς γε
 παισὶν αὐτοῦ ὑφέσθαι τῆς στρατηγίας, καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἡγου-
 μένους τοὺς Βρενέζεω παῖδας, Ἰησοῦν καὶ Βαράγκον καὶ δὴ
 P. 116 καὶ Ἀλίη, ἐπὶ μέγα δόξης ἀφίκοντο ἀνὰ τὴν Εὐρώπην. ὧκει
 δὲ Βρενέζης τὰ Ἰανιτζὰ πόλιν, ἣν δὴ αὐτὸς οἰκῆσαι παρὰ 15
 βασιλέως ἐδωρήθη, ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς παισὶν ἀνήκειν τὴν
 πόλιν, αἰεὶ ὅτουοῦν ἂν δέοιτο ὑπηρετοῦντας τῷ βασιλεῖ. τὰ
 δὲ Ἰανιτζὰ πόλις ἔστι παρὰ τῷ Ἀξιῷ ποταμῷ, καὶ κῶμαι
 παρ' αὐτὴν τὴν πόλιν Βρενέζεω οὐκ ὀλίγαι. ἐπὶ μέντοι Μεχ-
 μέτεω μετὰ δὲ Βρενέζη Τουραχάνης παρὰ Τούρκοις εὐδοκι- 20
 Β μῶν ἐπὶ στρατηγίας τε ἐξήει, ἐπισπομένων αὐτῷ τῶν ἵππο-
 δρομίων, καὶ τύχη χρώμενος ἀγαθῇ τὴν πολεμίων ἐλήϊζετο

7. οἰκοδομημένα P

ropa designata opera plurima memoratu digna; plurima quoque egre-
 gia facta Turcorum, cum Europae equitibus adiuncti stipendia face-
 rent, maxime celebrantur. cum enim expediti sequerentur quocun-
 que dux duxisset, commoda plurima reportabant. et cum eodem
 duce incursionem fecissent in Venetorum regionem Turci, magna
 praeda hominum aliarumque rerum abacta admodum opulenti facti
 sunt. itaque haud modica aedificia a Breneze in Europa sunt exci-
 tata, ut posteris monumentum forent. postea autem cum relicto Mose
 ad fratrem eius transiisset, imperatoriam dignitatem filiis concessit.
 hinc cum Brenezis filii Iesus Barancus et Halies provincia ducendi
 in hostes fungentur, brevi ad maximam claritatem pervenere. Bre-
 nezis inhabitavit Ianitzam urbem, quam a rege, ut ibi domicilium
 haberet, dono acceperat. filiis autem praeceptum erat ut, quando-
 cunque necessitas postularet, haud cunctarentur ministrare et in-
 servire regi. Ianitza urbs sita est prope flumen Axium (quem hodie
 Vardani vocant), nec pauci iuxta coluntur Brenezis vici. sub
 Mechmete post Brenezem Turachanes eximius dux erat, qui prae-
 erat equitibus, qui undique ad ipsum concurrebant. ususque pro-
 spero rerum successu praedas agebat plurimas ex hostili regione.

χώραν. εἶχε δὲ Βυδίνην τότε ὑπὸ Μεχμέτεω ἐπιτετραμμέ-
νος ἄρχειν, καὶ ἐς Παιονίαν διαβαίνων, μέγα εὐδοκιμῶν ἐν
τῇ Εὐρώπῃ.

imperavit Bydinae, cum huic a rege Mechemete esset praefectus;
transiensque in Pannoniam multum gloriae per universam Euro-
pam obtinuit.

ΛΑΟΝΙΚΟΨ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΡΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΠΕΜΠΤΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER QUINTUS.

P. 117 ^{V. 92} Ἐπει δὲ ἐτελεύτησεν ὁ Παιαζήτεω Μεχμέτης βασιλεύσας
1421 ἔτη δυοκαίδεκα, διεδέξατο τὴν βασιλείαν Ἀμουράτης ὁ Με-
χμέτεω, παῖς αὐτοῦ πρεσβύτερος γενόμενος. ἐτύγγανε δὲ ὦν
ἐν Προύση κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ καθίστη τὰ ἐν τῇ ἀρχῇ.
Ἕλληνας δὲ ὡς ἐπύθοντο τελευτήσαντα Μεχμέτη καὶ Ἀμου- 5
ράτη ἐς τὴν βασιλείαν καταστῆναι, μετεπέμποντο ἀπὸ Λή-
μνου Μουσταφᾶν τὸν Παιαζήτεω λεγόμενον παῖδα γενέσθαι.
ἔτυχε δὲ διατρίβων ἐν Λήμνῳ, ὑπὸ Ἑλλήνων ὡς μετριώτατι

Mortuo Mechemete, qui Paiazitis fuit filius, regni sui anno duode-
cimo, imperii moderamen Mechemetis filius Amurates, qui caeteros
aetate anteibat, nactus est. ea tempestate versabatur Prusae, quae
Asiae urbs est, quaeque ad regni curam attinere visa sunt constitue-
bat. Graeci Mechemetis morte et Amuratis in regnum successione ac-
cepta accersebant e Lemno Mustapham, qui Paiazitis ferebatur esse
filius et tum temporis in Lemno agebat mediocri custodia a Graecis

φυλαττόμενος. ἐπεὶ δὲ μεταπεμπόμενοι τοῦτον διεκώλυντο
 ὑπὸ πνευμάτων ἐν τῷ τότε δὴ παρόντι βιαζομένων τὴν ἐπὶ
 Ἑλλησποντον ἀπὸ Λήμνον ἄνοδον, καὶ ἔδει ἐν τῇ Εὐρώπῃ
 αὐτοὺς καθιστάσαι βασιλέα, (τριήρεις γὰρ διεκώλυνον τὴν P. 118
 5 διάβασιν Ἀμουράτεω ἐπὶ τὴν Εὐρώπην, καὶ τὴν γε Προπον-
 τίδα τε καὶ Ἑλλησποντον εἰργοντες ἐς τὴν διάβασιν) κατέ-
 πλευσαν ἐπὶ Καλλιούπολιν τῆς Χερρονήσου, πόλιν εὐδαί-
 μονα, ὡς ἐνταῦθα τῷ τε Μουσταφᾷ ἐσπλέοντι συγγένοιτο,
 10 πόλιν σφίσι ἀποδοῦναι πείσαιεν Μουσταφᾶν. ἐνταῦθα μὲν
 οὖν Ἕλληνας ἀπὸ ἀφροσύνης σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὰ πρά-
 γματα ἔεντο διαφθεροῦντες ὡς τὸ ἐπίπαν, καὶ παρὰ βραχὺ
 δὲ τὴν πόλιν αὐτῶν ὑπὸ Ἀμουράτεω ἀνδραποδισθῆναι. ὡς
 γὰρ δὴ οἱ τοῦ Ἀμουράτεω ἄρχοντες καταλειφθέντες ἐν τῇ B
 15 Εὐρώπῃ ὑπὸ Μεχμέτεω τοῦ πατρὸς ὥστε αὐτῷ πείθεσθαι
 διαδεχομένῃ τὴν βασιλείαν, ἀφίκοντο ἐπὶ Βυζαντίου βασιλέα
 πρεσβευόμενοι ἐς τὰ παρόντα σφίσι μὴ ἀξυμφώνους γενέ-
 σθαι τοὺς Ἕλληνας, καὶ περὶ σφᾶς νεωτερίσαι παρ' αὐτῶν καὶ
 ἐπηγγελμένοι εἶεν τῷ βασιλεῖ Μεχμέτῃ. ἦν δὲ Παιαζήτης
 20 τῶν ἀρίστων τοῦ βασιλέως, πρύτανίς τε καὶ στρατηγὸς τῆς
 Εὐρώπης γενόμενος. οὗτος οὖν ἀγγοῦ ἐλάσας τῷ Βυζαντίου
 βασιλεῖ διεπρεσβεύετο ἐπὶ τὰς σπονδὰς παρακαλῶν, ὥστε
 σφίσι αὐτὸν ἐπιτήδειον εἶναι, ἐδίδου ἀμήρους τῶν ἀρίστων C

asservatus. cum autem hi qui Mustapham vocatum ierant, prohibe-
 rentur ventis adversis, qui transitum a Lemno in Hellespontum vio-
 lenter eo tempore auferebant, regemque in Europa constitui oportet,
 triremibus intercipiebant Amuratis in Europam traiectionem, Pro-
 pontidem et Hellespontum intercludentes, ne posset traicere. ipsi
 vero navigaverunt Callipolim, quas est urbs Chersonesi, rerum omni-
 um abundantia affluentem, ut ibi in colloquium cum adveniente Mu-
 stapha venirent. quem ubi imposuerunt regem Europae, petentes ut
 sibi restitueret Callipolim, facile impetrarunt. hic quidem Graeci
 semetipsos resque suas planissime perditum ivere prae nimia impru-
 dentia; urbsque eorum parum abfuit quin capta et direpta ab Amu-
 rate fuisset. nam duces Amuratis relictis in Europa ab Mechemete
 patre, ut filio in regnum succedenti obtemperarent, accessere ad By-
 zantium regem, petentes ne in praesentiarum Graeci dissentire velint,
 neve ipse quid contra ea quae promississet regi Mechemeti, novarum
 rerum cupidine moliretur. Paiazites, unus de numero optimatum regis,
 declaratus iudex et dux Europae, legatus ibat ad regem Byzantium,
 adhortans eum ad foedus faciendum, quo iuberetur auxiliaris
 esse, si quando usus postularet. et quo magis regis animum commo-

- V. 93 παῖδας δυοκαίδεκα , χρυσοῦ δὲ μυριάδας εἴκοσι καὶ χώραν
 πολλήν Καλλιουπόλεως, ὅσην ἂν ἔλονται παρὰ σφίσι. ταῦτα
 δὲ ὑπισχεῖτό τε καὶ ἐδίδου, ὥστε αὐτὸν Μουσταφᾶν μὲν
 εἶναι χαίρειν, μηδετέροις δ' ἐπιβοηθεῖν, ἀλλ' εἶναι αὐτοὺς μα-
 χομένους, ὁπότεροι ἂν περιγένοινται, τὴν βασιλείαν περιέ- 5
 πειν. ταῦτα μὲν οὖν διεκηροκύνετο πρὸς τὸν τότε βασιλεῆα
 Ἑλλήνων Ἰωάννην, νέον τε ἔτι ὄντα καὶ οὐδὲν μικρὸν ἐπι-
 νοοῦντα αὐτῷ ἐς τὴν ἀρχήν· ἐδόκει τε γὰρ αὐτῷ ἄμεινον
 ἔχειν ἐς σφᾶς αὐτοὺς περιπίπτοντας, καὶ δέχα γενομένης αὐ-
 D τῷ τῆς ἀρχῆς τὰ πράγματα αὐτῷ ἐν βελτίῳ τε ἔσοιτο τοῦ 10
 καθεστηκότος, καὶ ἐπὶ μείζον ἀφιζοῖτο εὐδαιμονίας, δεομένων
 ἀμφοῖν, καὶ τῆς γε ἀρχῆς ἐπ' ἀμφοτέρω γινομένης πλέοντι
 περιγίνεσθαι ἀπ' ἀμφοῖν, ὥστε μηδετέρω δὴ ταλαντεύεσθαι.
 τοῦτο δ' εἶναι, ἐπειδὴν τὴν ἀρχὴν ἄμφω ἐπιδιελόμενοι σφίσι
 βασιλεύουσιν. ὕστερον μέντοι οὐδὲ τοῦτο ταύτῃ προδιετίθετο, 15
 ἀλλ' ἐπὶ τὸν Μουσταφᾶν δῆλος ἦν τῷ παντὶ γινόμενος ὁ βα-
 σιλεὺς οὕτως. βασιλεύων δὲ ὁ πατήρ αὐτοῦ, τάναντία τού-
 του φρονῶν, ἤξιον μὴ παραβαίνειν τὰς σπονδὰς, ὡς οὐδενὶ
 ὄτε παραβαίνοντι τὰς σπονδὰς ἔσοιτ' ἂν ἕγιες ὅτιοῦν ἢ ἔμ-
 P. 119 πεδον, ὥστε μὴ σφαλλομένη ἐπιτρίβεσθαι. καὶ τοῦτ' ἔφρασκε 20
 λογιζέσθαι δεῖν, ὁποτέρω γε δεῖσι προστίθεσθαι, ἔνθα τὰ τε

9. αὐτοῖς?

21. δεῖι P

veret, offerebat obsides duodecim nobilium filios. his addebat aureo-
 rum myriades viginti, necnon regionem plurimam Callipoli adiacen-
 tem, quamcunque eo loci Graeci petiissent. haec quidem polliceba-
 tur et dabat, ut Mustapham rex Byzantius missum faceret neutrisque
 suppetias ferret, sed ipsos potius sineret concurrere infestis armis,
 eumque quem belli eventus regem declarasset, regno praeesse pate-
 retur. haec praeconis ad vocem Ioannem tum Graecorum regem iuvenem,
 nec quicquam moderati, ut sibi pararet regnum, cogitantem, refere-
 bantur. arbitrabatur namque res suas melius habituras, si illi inimi-
 citias inter se gererent hostiles; seque feliciore regum successu usu-
 rum quam hactenus, si inter se discordias fovissent. etiam hinc ma-
 gnam sibi pollicebatur felicitatem fore, si ambo sua opera indignis-
 sent. praeterea haec cogitatio eius subibat animum, quod si inter
 se dividerint regnum et id super utroque recuberit, fore ut facile
 superare possit utrumque, cum neutri, quantum ad regni magnitudi-
 nem spectat, tum sit conferendus. id autem commodissime evenire
 putabat, si regnum inter se distribuerent et ambo regnarent. post
 longe aliam tenebat sententiam: totus namque stetit a partibus Mu-
 staphae. pater autem Ioannis, qui regnum administrabat, diversum
 a filio sentiebat. nam censebat foederum religionem nec temeran-
 dum nec violandam esse; et qui id fecisset, nihil boni ei unquam

χρήματα τῆς βασιλείας καὶ νεήλυδες πάρεσι. καὶ τοῦτο μέν-
 τοι ἀναμφιλόγως ἔχον ἐμπροσθεν ἔφρασκε τὴν αἵρεσιν, ἥτινα
 ἂν ἔλοιτο. ἐκεῖνα δ' αὖ ἐνδοιασμὸν παρεχόμενα, ὅποι τε καὶ
 ἦ ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἀφίκοιτο, κίνδυνον σφίσι τὸν μέγιστον
 5 παρεχέσθαι. ταῦτα μέντοι τοῖς Ἑλλήσιν ἐπ' ἀμφοτέρω γινο-
 μένοις ταῖς γνώμαις, ἅτε τοῦ νέου βασιλέως τὸ κράτος ἔχον-
 τος τότε τῶν Ἑλλήνων, ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἐτίθεντο, καὶ αἰρού-
 μενοι τὰ πράγματα ἢ ἐξηγεῖτο, ἐπὶ τὴν Μουσταφᾶ ἐτραπίοντο B
 τύχην, ὥστε καθιστάναι αὐτὸν βασιλέα καὶ τὴν Καλλιούπο-
 10 λιν σφίσι ἀποδίδουσαι. ὡς δὲ ταῦτα ἐδέδοκτο, καὶ ἐπλή-
 ρουν τὰς ναῦς. ἀφίκετο οὖν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν Καλλιούπο-
 λιν, καὶ ὡς οὐδὲν παρεγένετο ἀπὸ Λήμνου ὁ Μουσταφᾶς,
 προαγόμενος πράσσειν τι ἐς τὴν ἀρχὴν τῆς Εὐρώπης καὶ πο-
 λιορκεῖν τὴν Καλλιούπολιν, Ζουναῖτην τὸν τῆς Σμύρνης ἄρ-
 15 χοντα, παρόντα δὴ τότε σφίσι ἅτε ἑταῖρον ὄντα τοῦ Μου-
 σταφᾶ, ὡς παρεσομένου δὲ αὐτίκα κάκεινον, ἐξεπιδεικ-
 νύντες τοῖς Τούρκοις, ἐπολιόρκουν τὴν ἄκραν τῆς Καλλιου-
 πόλεως. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον παρεγένετό τε καὶ αὐτὸς C
 Μουσταφᾶς, καὶ τὰ τε ἄκρα τῆς πόλεως προσεχώρησεν
 20 αὐτῷ, καὶ ἡ Χερρόνησος αὐτίκα ἐδέξατο βασιλέα καὶ εἰ-
 πέτο ὅπου ἐξηγεῖτο. τὴν μέντοι Καλλιούπολιν ὁ Ἑλλήνων
 βασιλεὺς ἤξιν ἀποδίδουσαι. ὁ δὲ ἑτοιμος μὲν εἶναι ἀπο-
 δώσειν καὶ μὴ ἀντιτείνειν, τοὺς μέντοι Τούρκους χαλεπῶς τε

10. τε P

eventurum; nec quicquam prohibere quo minus cum errato suo pe-
 reat penitus. verum haec in deliberationem proponenda esse ei qui
 deliberet utri patri sit adhaerendum: ab hac parte locentur opes re-
 gni et peregrinorum militum robur: ab altera, quae modo diximus,
 ponantur. illa quidem dubiam faciunt electionem. haec etiam am-
 biguitatem inferunt, dum cogitaret qua et quomodo regnum sibi
 subiiceret, et interim Graecorum res in summum adduceret discrimen.
 in hunc modum ad utramque partem Graecorum animi propendebant.
 vicit tamen sententia, quae iubebat regem iuvenem, qui rerum tum
 potiebatur, sequi quocunque duxisset. proinde adiungebantur Mus-
 taphae, eumque regem pronuntiarunt, hac tamen condicione ut Cal-
 lipolim amissam reciperent. his ita decretis, copiis navalibus imple-
 vere naves, quibus instructus rex venit Callipolim. cum autem non-
 dum eo advenisset Mustaphas e Lemno, volens ipse interim aliquid
 agere quod pertineret ad regnum Europae, Callipolim obsidere sta-
 tuit. aderat et Zunaites Smyrnae princeps, Mustaphae familiaritate
 iunctus. porro dicebant Turcis, qui convenerant, Mustapham brevi
 affuturum. oppugnabant arcem Callipolis; nec multo post dedit se

οἴσειν, καὶ σφίσι μὴ ἐν καλῇ, οὐπω ἔτι κατεργασμένης τῆς ἀρχῆς, ἀποβαίνειν τὰ πράγματα. ὑπέσχετο μέντοι, ἐπειδὴν ἐς τὴν ἀρχὴν παραγένηται, τὴν τε πόλιν ἀποδιδόναι, καὶ εἰ τι ἄλλο ἐπιτήδειον αὐτοῖς οἴοιτο ἔσεσθαι, μήτε τοῦ λοιποῦ ὁ δὲ ἀνστερηθῆσαι αὐτούς ποτε. πείσας μὲν οὖν τότε τοὺς Ἕλληνας ἤλαυνεν ἐς τὸ πρόσω τῆς Εὐρώπης, καὶ προσεχώρει τε αὐτῷ σύμπαντα ὡς βασιλεῖ τε ὄντι σφῶν καὶ Παιαζήτεω V.94 παιδὶ γενομένῳ. ἐπεὶ δὲ Παιαζήτης ἦσθειο ἐπιόντα ἐπὶ Ἀδριανούπολιν (ἐπετρόπευε δὲ τῆς πόλεως καταλειφθεὶς ὑπὸ Μεχμέτεω βασιλέως ἐπὶ τῇ τελευταῖᾳ αὐτοῦ), συνήγειρέ τε τὸ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα, καὶ ὑπήντα τῷ Μουσταφᾷ ἀγγοῦ τῆς Ἀδριανουπόλεως, ὡς διὰ μάχης ἐλευσόμενος καὶ μὴ ἐπιτρέπων, ἦν δύναιτο, ἐπὶ τὰ βασιλεία πορεύεσθαι. ὡς P. 120 μέντοι συνταξάμενος ἐπῆει, οἱ Τοῦρκοι οὖν αὐτίκα ἤσαν ἅμα πάντες ἐπὶ τὸν Μουσταφᾶν καὶ προσεκύουν ὡς βασι-15 λέα, καὶ αὐτὸς τε Παιαζήτης προσεκύνησε καὶ τὰ πράγματα παρεδίδου τῷ Μουσταφᾷ, χρῆσθαι αὐτοῖς ὃ τι ἂν βούλοιο. τοῦτον μὲν οὖν λαβὼν αὐτίκα αὐτοῦ διεχρήσατο, καὶ ἀπελαύνων τὴν τε πόλιν ἔσχε καὶ ἐπὶ τὰ βασιλεία παρεγένετο. μετὰ δὲ ταῦτα συστραφεῖς ἔιτο ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, ὥστε καὶ 20 τὴν τῆς Ἀσίας βασιλείαν ἐναντῷ προουκτησόμενος. διαβὰς δ'

advenienti Mustaphae Chersonesus; et illico eum regem consulavit, et quocumque duxisset, promptissime sequebantur. Callipolim sibi tradi postulabat Graecorum rex. Mustaphas paratus erat eam dare nec abnuere. Turci rem istam iniquis patiebantur animis, cum parum honestum sibi fore arbitrarentur, regno nondum satis firmato, urbem talem Graecis donare. praeterea in dubio adhuc esse, cum regnum nondum satis sit munitum, quonam res erupturae sicut. pollicebatur itaque Graecis rex, cum in regnum venisset, se ipsis traditurum Callipolim: praeterea si aliquid aliud, quod sibi utile fore putarent, postulaverint, eos porro haud repulsam passuros. Graecis in hunc modum persuasis recta in Europam contendit. quem advenientem omnes ut regem et Paiazitis filium excipiebant, eiusque imperio se submittebant. cum Paiazites compertum haberet Mustapham Adrianopolim pergere (urbem enim istam regebat iussu Mechmetis, qui moriens id ei mandarat) exercitu ex Europa congregato obviam processit Mustaphae quam proxime Adrianopolim, quasi pugnaturus, nec permissurus, si tantae vires fuissent, eum in regni sedem procedere. cum Mustaphas agmine composito accederet, Turci confestim omnes ad Mustapham transitionem faciant, eumque ut regem adorant. praeterea Paiazites provolutus ad genua Mustaphae eum ut regem adoravit, resque eidem tradidit, ut pro suo arbitrio ageret. hunc continuo necari iussit; ducensque ex-

ἐς τὴν Ἀσίαν, ἔχων τὸ τε Εὐρώπης στρατεύμα καὶ ἀζάπιδας
 τοὺς Τουρκῶν πεζοὺς οὕτω καλουμένους, καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν
 διεπόρθμευσεν ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν Ζουνναίτην Σμύρνης
 ἄρχοντα, ἐπὶ Ἀμουράτην ἤλαυνε τὸν Μεχμέτεω. τὸν μέντοι Β
 5 βασιλέα Ἑλλήνων πέμπων πρέσβεις ἠξίου μηδὲν ἐς τὴν ξενίαν
 αὐτοῦ νεωτερίζειν, ὡς τὴν Καλλιούπολιν αὐτίκα ἀποδώσον-
 τος, ἐπειδὴν τὴν Ἀσίαν αὐτῷ ὑπάγεται, καταστρεψάμενος
 τὸν ἀδελφιδοῦν. παρῆσαν δὲ καὶ Ἀμουράτεω παρὰ βασιλέα
 Βυζαντίου ἀφικόμενοι, χρηματίζοντες καὶ οὗτοι ἐπὶ σφίσι
 10 γενέσθαι βασιλέα, καὶ ὑπισχνόμενοι δώσειν ὃ τι ἂν βού-
 λοντο. οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες ἀνεβάλλοντο μὲν ἐπὶ χρόνον τὰς
 πρεσβείας, τέλος δὲ τὴν μὲν Ἀμουράτεω ἀπεπέμψαντο πρε-
 σβείαν, τὰ δὲ Μουσταφᾶ ἐλόμενοι πράγματα προσιέντό τε καὶ
 ἐπέσχον, ὥστε αὐτοῖς σπένδεσθαι κατὰ πᾶν δεδογμένον ἀν-
 15 τοῖς. ἡ μὲν οὖν Ἀμουράτεω πρεσβεία ἀφικομένη παρὰ τὸν
 στρατὸν τοῦ Ἀμουράτεω διεφήμισεν ὡς τοὺς Ἕλληνας σφίσι C
 προσκτῆσαιτο συμμαχοῦς. ἐτύγχανον δ' ἐν Λοπαδίῳ τῇ λί-
 μνῃ ἑστρατοπεδευμένοι, καὶ τὴν τε χώραν διέλυσαν τοῦ Μι-
 χαλικοῦ αὐτοῦ, ἧ ἐς τὴν θάλασσαν ἐξιοῦσα ἡ λίμνη διὰ στε-
 20 νοῦ ἐπὶ πολὺ προϊοῦσα ἐκδιδοῖ, γέφυρα δὲ ἔστι. Μουστα-
 φᾶς δὲ καὶ αὐτὸς ἐλύσας ἀγχοῦ ἑστρατοπεδεύετο παρὰ τὸ
 χεῖλος τοῦ ποταμοῦ τῆς λίμνης. ἐνταῦθα ὡς ἀφίκοντο οἱ πρέ-

5. πέμπειν Ρ

ercitus Adrianopolim eam urbem cepit, et in regni sedem progressus
 est. his peractis conversus proficiscebatur contra Asiam, volens et
 Asiae regnum subigere. traiecit autem in Asiam cum Europae exer-
 citu et Turcorum peditibus, quos azapidas vocant. adhibuit et Smyr-
 nae principem Zunaitem. his copiis in Asiam transportatis, aggressus
 est Amuratem Mechmetis filium. legatos misit ad regem Graeco-
 rum, qui orarent ne quid, quia peregre abesset, innovarent: se, ubi
 primum Asiam subegerit et Amuratem devicerit, ipsis redditurum Cal-
 lipolim. adveniebant quoque ad regem Byzantium legati ab Amu-
 rate, dicentes, si arma Amuratis sequantur, fore ut quicquid peterent
 ab Amurate consequerentur. Graeci legationes differebant aliquandiu:
 postremo Amuratis legatos dimiserunt. Graeci autem secuti sunt par-
 tes Mustaphae: cui persuaserunt ut secum foedus faceret conditioni-
 bus quas ipsi praescripsissent. legati Amuratis cum rediissent in
 castra, rumore sparserunt se Graecos sibi auxiliares parasse. eo
 tempore castrametati sunt prope Lopadium lacum, et regionem Mi-
 chalicii eo loci evastaverunt, ubi lacus multis ambagibus per angus-
 tias in mare effunditur et pons est. Mustaphas igitur accedens ca-
 stra locavit iuxta fluvii ostium, qui ex lacu promanat. eo cum ad-
 venissent Amuratis legati, commodum sane vulgarunt rumore, quasi

σβεις Ἀμουράτου, τύχη τινὶ ἀγαθῇ χρησάμενοι διεφήμεζον
ὡς συμμαχομένους σφίσι τοὺς Ἕλληνας ἔχοντες ἤκοιεν, καὶ
ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τοῦ Μουσταφᾶ ἐφώνουν ἐπαπειλοῦντες
ὡς ἀπειλημμένῳ ἐν τῇ Ἀσίᾳ. ἐνταῦθα φήμης παρὰ τὸ στρα-
D τόπεδον τοῦ Μουσταφᾶ γενομένης, ὡς σφίσι οὐ παρῆσαν οἱ 5
πρέσβεις, καὶ δεδιότες μὴ οἱ Ἕλληνες τὸν Ἑλλησποντον κατα-
σχόντες τοῦ λοιποῦ μὴ ἐπιτρέπωσι διαβαίνειν καὶ αὐτοῦ ταί-
τη ἀπόλοιτο, λόγον τε σφίσι ἐδίδοσαν, καὶ τυκτὸς ἐπιγενο-
μένης αὐτὸς ὁ Ζουναΐτης ὁ τῆς Σμύρης ἡγεμὼν ἀπέδρα ἐπὶ
τὴν πατρίαν ἀρχήν, καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀρχόντων ἀπεδίδρα-10
σκον οὐδ' ὀπωσοῦν ἐπισχόντες, τύχη τοῦ Μουσταφᾶ οὐκέτι
ἀγαθῇ πιστεύοντες. ὡς δὲ Μουσταφᾶς διδὼν τὰ στρατεύ-
ματα αὐτῇ ἀποδιδράσκοντα, περὶ αὐτῷ δεδιὼς ἀπέδρα καὶ
αὐτὸς ἐπὶ θάλασσαν. Ἕλληνες μέντοι, ὡς ἐλόμενοι Μουστα-
φᾶν σφίσι σύμμαχον εἶναι, ἐπλήρωσαν τὰς ναῦς καὶ ἐπέπλεον 15
P. 121 ἐπὶ Ἑλλησποντον. βασιλεὺς δὲ αὐτὸς Βυζαντίου ἐν Προικο-
νήσῳ γεινόμενος ἐσχόλαξέ τε περὶ γυναικὸς ἔρωτα, ἧς ἐρῶν
ἐτύγχανε (. . γὰρ ἱερέως θυγάτηρ), καὶ οὐκ ἐν δέοντι παρ-
γένετο ὥστε διακωλύσαι Ἀμουράτην ἐς τὴν Εὐρώπην ἀφικέ-
V. 95 σθαι. Ἀμουράτης μὲν δὴ, ὡς τάχιστα ἡμέρα ἐγεγόνει, καὶ 20
κατεῖδε τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων κενόν, καὶ ὑπὸ τὴν
οἰχομένην νύκτα ἀποδρᾶν τε, καὶ τοὺς τε ἀζάπιδας χεῖρας
δρέγοντας, ὅτι ὑπὸ τῶν σφετέρων προδεδομένοι εἶεν ἱππέων,

6. δεδοιώτες P, more suo. 13. δεδοίως P

sua legatione effecissent ut Graeci sibi auxilio venirent. minitantes igitur vociferabantur contra Mustaphae exercitum, quasi periturus sit in Asia interclusus. haec fama cum volaret in castris Mustaphae, necdum legati praesto essent quos ipse miserat, veriti ne Graeci occupantes Hellespontum, nec transitum in Europam darent, et milites Mustaphae in Asia interciderent, inter se collocuti sunt varia. postea, ea nocte quae insecuta est, Zunaites Smyrnae princeps Mustapha relicto ad paternum profugit principatum. aufugerunt et reliqui duces, parum fidentes Mustaphae fortunae. ut animadvertit Mustaphas suos exercitus dilabi, sibi quoque tandem timens fuga praepropera ad mare se proripuit. Graeci qui elegerant Mustapham eumque sibi socium paraverant, navibus imposuere milites, et navigarunt in Hellespontum. rex autem Byzantii cum foret in Periponneso, amoris importuno mulieris, quam amabat, operam dabat. haec autem sacerdotis cuiusdam filia erat. nec sane admodum opportune ibi vivebat: transitu enim in Europam Amurates arcendus erat. Amurates, ut primum dies illuxit, castra hostium vacua et deserta deprehendit. azapides autem manus supplices tendebant, rogantes ne in se a suis

τόν τε ῥοῦν τῆς λίμνης ἔζευξε, καὶ διέβη ὡς εἶχε τάχους, καὶ τοὺς τε ἀζάπιδας διεχρήσατο ἅπαντας αὐτοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα ἐδίωκε κατὰ πόλεις τὸν Μουσταφᾶν. Μουσταφᾶς μὲν οὖν ἔφθη διαβὰς ἐς Καλλιούπολιν, Ἀμουράτης δὲ ἐντυχὼν Β 5 νῆι μεγίστῃ τῶν Ἰαννιῶν αὐτοῦ ταύτῃ ὀρμιζομένη, συντίθεται τῷ νεῷ δεσπότη διαπορθμεῦσαι αὐτόν τε ἅμα καὶ τοὺς νεήλυδας καὶ τοὺς τῶν θυρῶν αὐτοῦ καὶ ἅπαν τὸ στρατεύμα ἐς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐτέλεσεν αὐτῷ ἀργύριον ἰκανόν, ὅσον δὴ ᾔτησατο. καὶ διεπόρθμευσεν αὐτῷ τε ἅμα καὶ τῷ στρα- 10 τῷ ἅπαντι. ὁ μὲν οὖν Μουσταφᾶς ὡς ἐπύθτετο διαβεβηκότα Ἀμουράτην ἐς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἣ ὅποι σῶζοιτο ἀνεώρα ἐπισφαλές ἂν ᾗδη ἀπανταχῇ, αἶτε Ἀμουράτῳ καταλαβόντος αὐτόν, ἐσώζετο ἐπὶ τὸ ὄρος Τουγάνου οὕτω καλούμενον. ὁ C δὲ ὡς ἐδίωκε, καὶ ἐπισχῶν, πάντα ζητῶν οὐκ ἀνίει, σαγηνεύ- 15 σας τε τὸν χῶρον αὐτοῦ ἣ ἐδόκει καὶ ᾗδη ὑποψίαν παρεῖχεν ἐνταυθὶ κρύπτεσθαι, εὗρεν αὐτόν ὑπὸ θάμνω τινὶ κεκρυμμένον, καὶ ζωγρήσας ἀγχόνῃ τε τὸν λαιμὸν αὐτοῦ ἐχρήσατο. 1423 ἐτελεύτησε δὲ Μουσταφᾶς βασιλεύσας ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἕτη τρία. Ἀμουράτης δὲ ὡς ἔσχε τὴν ἀρχὴν ἀμφοῖν ταῖν ἡπει- 20 ροῖν, ἐς τὴν βασιλείαν κατέστη.

Ὁὐ πολλῷ δὲ ὀστερον ἐστρατεύετο ἐπὶ Βυζάντιον καὶ

12. ὄν?

equitibus foede desertos et proditos saevire statueret. ponte igitur Amurates lacum eum iungens, quam celerrime ad hostium castra transiit, et azapides omnes occidit. hinc persequi statuit Mustapham omnes urbes, quascunque adisset. Mustaphas autem praeverterat Amuratem transfretando Callipolim. Amurates vero nactus navim Iannuensium maximam, quae forte appulerat, paciscitur cum gubernatore ut se cum peregrinis et ianuas militibus necnon cum reliquis copiis in Europam traderet. mercedem gubernatori solvit maximam, pecuniam quantam petiisset, impigre numerando. et in hunc modum cum copiis suis universis in Europam transvectus est. Mustaphas ubi comperit Amuratis in Europam transitum, iamque minus minusque tutus foret ubique fratre imminente, circumspiciens locum ubi exitium evitaret, fuga se contulit in montem quem incolae Toganum nominant. eo secutus est Amurates, nec desinebat omnia indagare ut potiretur Mustapha. cum autem quasi verriculo lustrasset et indagine circumdedisset locum in quo eum se occultare suspicabatur, sub arbusto latitantem offendit. cuius, ubi vivus in manus venerat, guttur laqueo fregit. interfectus est itaque Mustaphas, cum regnasset in Europa annis tribus. Amurates ubi utramque continentem in potestatem redegit, rex creatus est.

Nec multo post expeditionem sumpsit adversus Byzantium et

ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας. προέπεμψε δὲ Μιχάλογλην, ἄρτανέα τε ἅμα καὶ στρατηγὸν τῆς Εὐρώπης. καὶ λαβὼν οὗτος τὸ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα ἦπαν, ἐπέδραμέ τε τὴν Βυζαντιῶν χώραν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐστρατοπεδεύετο, καὶ αὐτίκα ἐπὶ λαυεν Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτεω, τοὺς τε νεήλυδας ἔχων καὶ τὴν θύραν ἅμα, ὅσοι βασιλεῖ ἔπονται ὅποι ἂν στρατεύηται. καὶ τὰ Ἀσίας στρατεύματα ἔχων παρεγένετο, καὶ ἐστρατοπεδεύετο ἀπὸ Θαλάττης εἰς Θύλατταν.

Αἱ μὲν οὖν θύραι ᾧδέ πη ἔχουσαι. πεζοὶ πάρεισι τῷ βασιλεῖ ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους καὶ ἐνίοτε ἀμφὶ τοὺς μυ-10 ρίους· ἀπὸ γὰρ τούτων φρουρὰν τε φαίνει ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι, καὶ αὐθις ἑτέραν ἐς τὴν χώραν ἐκείνων καθίστησι.

P. 122 παρεγένοντο δ' αὐτῷ τῆδε. παῖδας λαβὼν αἰχμαλώτους ὄσους ἂν τύχη ἀνδραποδισάμενος, κατατίθεται. ἐς τὴν Ἀσίαν παρὰ τοῖς Τούρκοις, ὥστε τὴν φωνὴν ἐκμαθεῖν ἕνα ἕκαστον. καὶ 15 ἐπὶ δύο ἢ καὶ τρία ἔτη διαγενόμενοι τὴν τε γλώσσαν ἐκμανθάνουσι, καὶ συνιέντες τῆς φωνῆς ὅσα ἂν δυνήθωσιν, αὐθις συλλέγει ἀφ' ὧν κατέθετο ἐς δισχιλίους καὶ πλείους τούτων. ἄγει δ' αὐτοὺς ξυμπαντας ἐς τὴν Καλλιούπολιν, καὶ καθίστησιν αὐτοὺς ἐς τὰ πλοῖα, ναυτίζεσθαι τε καὶ διαπορθμεύ-20 ειν ἐς τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης τοὺς βουλομένους διαβαίνειν. ὀβολὸν δ' ἔχει ἕκαστος ἐνταῦθα, καὶ χιτῶνα τοῦ

4. ἀπὸ λαυεν P

Graecos. praemisit ducem Michaloglen, qui iudicis et ducis partes in Europa gerebat. hic assumptis Europae exercitibus incursionem fecit in Byzantii regionem, et postea ibi castrametatus est. hunc illico secutus est Amurates Mechemetis filius, ducens secum peregrinos et ianuae milites, necnon reliquos omnes qui belli tempore regem comitari assolent. adduxit secum et Asianum exercitum, castraque posuit, quae ab una parte maris initium sumentia excurrerant usque in alteram partem maris.

Ianuae autem sic se habent. peditum adsunt apud regem semper sex milia, interdum decem milia. ex his praesidiarios milites eligit, quos arcibus defensandis imponit, et in eorum locum subrogat alios. ad hunc autem modum ianuae milites ad regem conveniunt. pueros quoscunque potest acquirere, ubicunque terrarum captivos abductos, Turcis in Asia in disciplinam tradit, ut Turcicam linguam addiscant; penes quos si manserint duobus aut tribus annis, linguam apprehendunt Turcicam. ubi linguam didicerunt quantum satis est, ex eorum numero quos in disciplinam dedit, bis mille aut ter mille eligit, quos Callipolim perducit navibusque praeficit, ut artem nauticam discant, transvehentes homines qui in Asiam ex Eu-

θναυτοῦ. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον μεταπέμπονται ἐς τὰς Β
 Θύρας αὐτοῦ, παρέχων τε μισθόν, ὅσος ἂν ἰκανὸς εἴη ἐς τὸ
 ἀποζῆν αὐτούς, ἐνίοις· ἄλλοις δὲ πλείω παρέχεται. καὶ ἐς
 δεκαδάρχας τε καὶ πεντηκοντάρχας καὶ ἐνωμοτίας καὶ λόχους
 5 τεταγμένοι τε καὶ διακεκριμένοι στρατεύονται κατὰ τὰ συσ-
 σίτια τε καὶ τῷ δὶς μηνὸς εἶναι σὺν τῷ δεκαδάρχη ἐς τὴν V. 96
 σκηνήν. σκηνοῦσι δὲ οὗτοι ἄμφι τὸν βασιλέα, ἐς τὸν ἑαυτοῦ
 χῶρον ἕκαστος ἐχόμενος τοῦ ἐτέρου. ἐντὸς μέντοι τούτων
 οὐδενὶ ἔξιστι σκηνοῦν, πλὴν τῶν τοῦ βασιλέως παιδῶν καὶ
 10 τῶν θησαυρῶν τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ κοιτῶνος. σκηνὴ δὲ
 ἐρυθρὰ αὐτῷ. ὅτε μὲν δύο, ὅτε δὲ καὶ τρεῖς ἴδρυνται αὐτῷ
 τῷ βασιλεῖ, ἀπὸ πύλου ἐρυθροῦ χρυσόπαστοι, καὶ σκηναὶ ἑτε-
 ραι ἄμφι τὰς πεντεκαίδεκα, πᾶσαι ἐντὸς τῶν νεηλύδων. ἐκ-
 15 χόριος καὶ οἰνοχόος οἱ λεγόμενοι παρ' αὐτῶν σαραπτάριοι, καὶ
 σημαιοφόροι οἱ λεγόμενοι ἔμουραλάμιοι, καὶ οἱ τῶν θυρῶν
 πρυτανεῖς, βιξόριδες οὕτω καλούμενοι, τοῦ βασιλέως ἀγγε-
 λιαφόροι. οὗτοι μὲν οὖν μεγάλοι τε ὄντες, καὶ ὡς πλείους
 ἐπαγόμενοι θεράποντας, πληθύν παρέχονται ἄπλετον. μετὰ
 20 δὲ σύλικτάριδες ἐνεῖσι τῶν βασιλέως θυρῶν ἄμφι τῶν τρια-
 κοσίων, οἱ ἱππεῖς ὄντες ἀπὸ τῶν νεηλύδων ἐπὶ ταύτην παρα-
 γίνονται τὴν χώραν. μετὰ δὲ τούτους καυρίπιδες οἱ ἐπηλύδες

12. πύλου Hammer I p. 493 et 661, πηλοῦ P
 τας P

19. παρέχον-
 τας P

ropa iter instituunt. quotannis singuli tunicam et gladium instar
 verum accipiunt. haud multo tempore post citantur in regis ianuas,
 quibus rex suppeditat mercedem sufficientem, ut hiuc vivere possint;
 aliisque ampliolem tribuit mercedem. qui sub decurionibus et quin-
 quagenariis constituti, et in cohortes cuneosque discreti, stipendia
 faciunt, manentque mensibus duobus in tentorio decurionis. hi ten-
 toria sua figunt, ut se mutuo contingant quam proxime apud regem.
 intra hos nulli tendere tentorium licet, praeterquam filiis regis. inter
 hos sunt thesauri regii cubiculumque regium. tentorium rubrum,
 quandoque duo et aliquando tria, regi ponuntur, quae fiunt ex argilla
 rubea, et inaurantur. sunt et alia tentoria regis intra peregrinos,
 numero ferme quindecim. extra tendunt reliqui ianuae milites, Amu-
 rachorii et pocillatores, quos Saraptarios vocant; signiferi, quos Emu-
 ralamios nominant; ianuarum iudices, quos Bixorides appellant, et
 regis tabellarii. hi omnes cum numero sint plurimi, numerus tamen
 eorum augetur, cum accedunt ministri et famuli, quos habent com-
 plices. illos quos modo diximus, ordine sequuntur in ianuis regis Syli-
 ctorides circiter trecenti, qui sunt equites ex peregrinis in istum or-

καλούμενοι, ἀπό τε Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου καὶ δὴ καὶ Λιβύης
 D αὐτῶ ἐς τὰς Θύρας παραγενόμενοι, καὶ ἀρετῆς ἀντιποιούμε-
 νοι ἔναντι βασιλέως, μεμισθωμένοι αὐτῶ ὁ μὲν πλείονος ὁ δὲ
 ἐλάττονος. τούτων δὲ ἔχονται ἀλοφατζίδες οἱ μισθωτοὶ κα-
 λούμενοι, ἀμφὶ τοὺς ὀκτακοσίους. τούτων δὲ ἀλδὶς ἔχονται 5
 οἱ σπαχίδες καλούμενοι, ἀμφὶ τοὺς διακοσίους. οὗτοι δ' εἰσὶν
 οἱ τῶν ἀρχόντων παῖδες, ὧν τοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος ἐκ-
 βαλὼν ἐς ταύτην αὐτοὺς καθίστησι τῆς χώρας, τοὺς δὲ ἐπι-
 λεξάμενος ἐνταῦθα ἔχει ὡς ἀνδρῶν παιδας ἀγαθῶν γενε-
 μένους.

10

Καὶ αἱ μὲν Θύραι, ὡς ξυνελόντι μοι φάναι, οὕτω τε-
 ταχεται. δύο δὲ ὑπὸ βασιλέως ἐς ξύμπασαν αὐτῶ τὴν ἀρ-
 P.123 χὴν καθίστανται στρατηγοί, ὁ μὲν τῆς Εὐρώπης ὁ δὲ τῆς
 Ἀσίας. καὶ τούτων ἐκατέρῳ ἔπονται τάτε στρατεύματα καὶ
 οἱ ἄρχοντες, ὅποι ἂν ἐξηγῶνται, ἐπειδὴν ἐπαγγελίῃ αὐτοῖς ὁ 15
 βασιλεύς. ἔπονται δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ὑπαρχοὶ παρ' αὐτοῖς ση-
 μαιοφόροι καλούμενοι. ἐπειδὴν γὰρ ἐς τὴν ἀρχὴν ταύτην
 ὑπὸ βασιλέως καθίστηται, σημαίῃ τε θεωρεῖται αὐτὸν ὁ βασι-
 λεύς ὡς στρατηγῶ γενομένῳ καὶ πολλῶν ἄρχοντι πόλεων.
 τούτῳ δ' αὐ τῶ ὑπάρχῳ ἔπονται οἱ τῶν πόλεων ἄρχοντες 20
 ὅποι στρατεύηται. χωροῦσι δὲ ἄπαντες κατὰ ταῦτα ἐπόμενοι
 τοῖς σφετέροις αὐτῶν ἄρχουσί τε καὶ στρατηγοῖς, ἐπειδὴν ἐς
 B τὸ βασιλέως παραγένωνται στρατόπεδον. αὕτη σχεδὸν ἡ τῶν

20. αὐ τῶ] αὐτῶ P

dinem allecti. hos attingunt Caripedes peregrini, isto nomine notati, quod ab Asia Aegypto et Africa in ianuas veniant; et exercentes fortitudinem mirabilem mercede a rege conducuntur, alius quidem maiore, alius vero minore. his ordine proximi sunt Alophatzides, qui mercenarii dicuntur, qui numero sunt octingenti. ab his tendunt Spachides, quorum cohors ducentos complectitur. hi sunt ducum et principum filii, quos de suo cubiculo rex eiciens in istum militiae ordinem mittit, et alios in eiectorum locum substituit.

In hoc grege eos retinet qui virorum honorum et illustrium filii censentur. hic est, ut paucis dicam, ianuarum ordo. universae suae monarchiae rex duos praeponit imperatores: unus Europae, quem Bassam Romani appellant, alter Asiae (Bassa Anatoliae sive Natoliae dictus) imperator nuncupatur. hos sequuntur copiae universae et duces reliqui, quocumque molem avertunt, iussu regis. comites se iis iungunt et praesides, quos signiferos nominant: ubi enim in istum ordinem fuerint allecti a rege, donantur signis, ut qui duces et praesides sint multarum urbium. hunc praesidem comitantur urbium principes et magistratus, quocumque cum exercitu proficiscitur, cum

στρατευμάτων αὐτῶ διύταξις. οἱ μέντοι ἵπποδρόμοι τάττονται καὶ οὗτοι ἐς τοὺς σφῶν αὐτῶν ὑπάρχουσ. οἱ δὲ ἀζάπιδες ὑφ' ἐνὶ ἄρχοντι ἐπόμενοι, ἐς ταυτὸ γιγνόμενοι στρατεύονται.

- 5 Ἀμουράτης μὲν οὖν ὡς ἐπέλασε, καὶ ἐπολιόρκει Βυζάντιον ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν, τηλεβόλοις τε ἔτυπτε τὸ τεῖχος καὶ ἐπειρῶτο, οὐ μέντοι κατέβαλέ γε. εἶλκον δὲ οἱ λίθοι τῶν τηλεβόλων σταθμὸν τρεῖς ἡμιτάλαντα. ὥστε ἀντεῖχε τὸ τεῖχος ὄχυρόν τε ὃν πρὸς τε τούτους τοὺς τηλεβόλους, καὶ
- 10 οὐδαμῆ ὑπέικον. δοκεῖ μὲν οὖν ὁ τηλεβόλος οὐ πᾶν παλαιὸς εἶναι, ὥστε συνιέναι ἡμῶς ἐπὶ νοῦν ἐλληθύνει τοῖς παλαιοῖς τὸ τοιοῦτον. ὅθεν μέντοι ἀρχὴν ἐγένετο, καὶ τίνες ἀνθρώπων ἐς τὴν τοῦ τηλεβόλου ἀφίκοντο πείραν, οὐκ ἔχω διασημῆσαι ἀσφαλῶς· οἴονται μέντοι ἀπὸ Γερμανῶν γενέσθαι τε
- 15 τούτους, καὶ τούτοις ἐπὶ νοῦν ἀφῆχθαι ταύτην τὴν μηχανήν. ἀλλ' οἱ μὲν τηλεβολίσκοι ἀπὸ Γερμανῶν καὶ ἐς τὴν ἄλλην κατὰ βραχὺ ἀφίκοντο οἰκουμένην· οἱ δὲ τηλεβόλοι οὐκ ἂν εἰδείην σαφῶς ἰσχυρίζεσθαι ὅθεν ἐγένοντο τὴν ἀρχήν. τὴν V. 97 δὲ ἰσχύν τε καὶ φορὰν τὴν ἀμήχανον, ἧ ἐπιφερόμενος ὁ λίθος,
- 20 ὅποι ἂν γένοιτο, μεγίστην τοῖς σώμασιν ἐπιφέρεται βλάβην, ἧ τε κόνης παρέχεται τῷ παντί, καὶ ἀπὸ ταύτης ἐνήνεκται. τῆς δὲ κόνεως τὸ νίτρον ἔχει τὴν δύναμιν, ἀνθρακί τε καὶ θειῷ ἐπιμυγνυμένη. οὕτω δὲ ὡς ἄμεινον ἔχει τὰ τῆς οἴκου-D.

universi sequantur suos magistratus et duces. ubi ventum fuerit in castra regis, hic ferme ordo servatur. equites secernuntur in suos tribunos. Azapides sub uno duce collecti stipendia faciunt.

Amurates cum venisset Byzantium urbemque eam obsedisset, moenia tormentis quatiebat. tentabat quidem murum sternere, at coepta parum succedebant. globi, quos bombardae torquebant, ponderis erant maximi. murus autem cum foret firmus et admodum munitus, tormentis nihil cessit. bombardam ego arbitror non esse inventum antiquum, ut quis credat a veteribus esse repertam. unde autem originem sumpserint, aut qui mortales primi bombardas in usu habuerint, haud certo tradere possum. quidam Germanos putant bombardis esse usos, iisdemque bombardarum inventum acceptum ferunt. reliqui autem bombardarii ex Germania progressi in universum paulatim pervenere orbem. unde autem originem ceperint bombardae, certo assignare non possum. impetus vero bombardarum et mirabilis vis cognoscitur inde, quod corporibus, vel iis quae resistendi vim habent, damnum infert maximum. pulvis autem impetum illum violentum, quo fertur, ministrat. nitrum enim, ex quo pulvis

μένης θς τὰ δπλα. διὸ καὶ ἀρετῆς ἔλαττον ἴσχει αὐτῇ τὴν δαιμονίαν ἐκείνην φορᾶν. δοκεῖ δὲ γενέσθαι σιδηρῆς μὲν τὸ πρῶτον, μετὰ δὲ ταῦτα τὴν τοῦ χύματος καλουμένου ἐπιφράσασθαι πειραν, τοῦ χαλκοῦ σὺν τῷ κασσιτέρῳ μεμιγμένου, εὐδοκιμεῖν ἐς τὸ ἀφιέναι τὸν λίθον ἄμεινόν τε καὶ βιαιότε- 5 ρον. τὸ μέντοι σχῆμα διεξιέναι οἷον ἐστί, περίεργον μέντ' ἂν εἴη πᾶσι καθορῶσιν ἀπανταχῆ. ἐπίμηκες δ' ὄν, ὅσον δ' ἂν εἴη ἐπιμηκέστερον, τοσοῦτῳ ἐπὶ μήκιστον ἀφήσει τὸν λίθον, ὥστ' ἂν γενέσθαι τηλεβόλον, ἧ ἐπυθύμεθα, ἀφιέντα τὸν λίθον P. 124 ἐπὶ ἑβδομήκοντα σταδίους, περίξ σειομένην τὴν γῆν κατ' ἄμ- 10 φρω τῷ διαστήματε. δοκεῖ δ' ἡ τοῦ πυρὸς αὕτη δύναμις τὸν τε ψόφον ἀπεργάζεσθαι καὶ τὴν φορᾶν, ἧ ὁ λίθος φέρεται· βιαζόμενον γάρ τὸ στοιχεῖον τοῦτο πάμμεγα καὶ δαιμόνιον τε δύνασθαι δοκεῖ, ἧ δὴ καὶ τὸν σκηπτὸν ἀπεργάζεται τὸ πνεῦ- 15 μα εἰς τὸ πῦρ μεταβάλλον. εἴτε μὲν οὖν τὸ μὴ κενὸν συγ- χωρεῖσθαι, τὸν τε ψόφον γίνεσθαι καὶ τὴν φορᾶν, εἴτε ταύτη τοῦ πυρὸς τιθεμένου τῇ δυνάμει, ἐπειδὴν προσβιαζόμενον ὕλης ἐπιλάβηται, ἀνάγκη ταῦτα ἀπεργαζόμενον ἴσχειν ἄμφω B ταῦτα. δοκεῖ δὲ τοῦ πυρὸς τὴν δύναμιν εἶναι ταίτην ξύμ- 20 πασαν, καὶ τὴν κόνιν ἀξείς πεφυκνῆαν, τὴν τοῦ πυρὸς δὴ-

4. μεμιγμένον P

conficitur, addito carbone et sulfure, vim istam tenet. orbis iudicat bombardas arma et munimenta esse optima. quapropter etiam minus virtutis bombardae habent, quamvis earum impetus pene sit divinus. primam bombardam existimo fuisse ferream. postea demum opinor fusionem aeris et stanni esse excogitatam, quae per conflationem fit. quae quidem materia iuxta censetur esse firmissima et optima; eoque conferre plurimum, ut globus in mirandam emittatur longitudinem. formam autem bombardarum describere, cum ubique hominum oculis obiectae sint, supervacaneum fore iudicavi. bombardas oblonga est; et quanto longior est, tanto longius eviaculatur globum. accepimus enim bombardam fuisse, cuius globus impetu emissus superaverit septuaginta stadia, cum finitima terra, quae interiacebat, utrobique moveretur. potentia autem ignis, ut apparet, tonitru procurat, necnon violentam lationem lapidis. nam si ignis inclusus cogatur, magna quaedam, et quae nostrum plane captum excedunt, efficere novit. etiam fulmen nascitur, si ventus in ignem mutatur. hinc igitur et tonitru et latio fit, sive quod concedatur non esse vacuum in rerum natura, sive quod ignis efficacia accedat; quae si violenter urgeatur et materiam apprehendat sibi accommodam, utraque ista praestare possit. omnis autem ista potentia in ignem, ut causam, referenda est. huc additur et pulvis qui nactus est ignis

ναμιν, διὰ τοῦ πυρός κινεῖν τε ἀμήχανον καὶ βάλλειν μακρότατα.

Τότε μὲν οὖν Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτω τηλεβόλοις καὶ ἄλλαις μηχαναῖς πειρασάμενος τοῦ τείχους περὶ ἡμέρας ἰκανὰς προσέβαλε τῷ τείχει ἀπανταχῆ καὶ ἔλεῖν ἐπειράτο. ἐξεκρούσαντο δὲ αὐτὸν ἀπὸ τε τῶν κλιμάκων καταβαλόντες οἱ Ἕλληνες τοὺς βασιλέως νεήλυδας, καὶ ἐνίων ἀποταμόμενοι τὴν κεφαλὰς ἀπηνέγκαντο. Ἀμουράτης δ', ὡς οὐδὲν προεχώρει ἢ τοῦ ἄστεως αἵρεσις, ἤσχαλλέ τε καὶ ἠθύμει, ᾤετο δὲ αἰρήσειν τὴν πόλιν. διατρίβοντι δὲ αὐτῷ ἐπεκηρυκεύοντό τε οἱ Ἕλληνες· ἀλλ' οὐδ' ὡς ἤθελεν αὐτοῖς σπένδεδουαι. μετ' οὐδὲ πολλὰς ἡμέρας ἀπεχώρει ἐπ' οἶκον, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῷ διῆκεν. οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες πρέσβεις τε ἐπεμνον παρὰ Ἀμουράτη καὶ ἐδέοντο· ὁ δὲ ἀπεπέμπετο καὶ οὐ προσίετο τὴν ἀξίωσιν. μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς πειρωμένοις τοῖς Ἕλλησι τῶν σπονδῶν οὐδὲν προεχώρει, τρέπονται ἐπὶ τὸν Μουσταφῶν τὸν Μεχμέτω παῖδα. ἔτυχε δὲ διατρίβων παρὰ τῷ Καραμάνῃ τὴν δίαιταν ποιούμενος. πρέσβεις δὲ πέμψαντες μετεπέμποντο ἐπὶ Βυζάντιον τὸν παῖδα, γεγονότα ἄμφι τὰ τρισκαίδεκα ἔτη. ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο ἐς Βυζάντιον ὁ παῖς, ἐπέμπε λόγους παρὰ τοὺς Τούρκους, μεγάλα τε ὑπισχνούμενος, καὶ Δ μετιῶν ἕκαστον ἐπηγγέλλετο διπλασίω πάντων ὧν εἶχεν ὑπὸ

potentiam, intercedente igne, movere. quibus omnibus coniunctis fit ut lapis sive globus in tantam longitudinem iaciatur.

Amurates igitur Mechmetis filius, aggressus murum, ubique admotis bombardis et aliis machinis eum capere nitentur. at Graeci moenia fortiter defendebant, de scalis deturbantes peregrinos regis. quidam amputatis capitibus devolvebantur ad suos. Amurates cum nihil efficeret, licet omnia tentaret quae ad urbem capiendam pertinerent, tristitia affectus est; et animi anxius usque putabat se urbem occupaturum. moras igitur cum neceret nec ab urbis obsidione discederet, Graecorum legati veniunt pacem et foedus petentes. at ipse Graecos in foedus suscipere aspernabatur; nec multis diebus post re infecta domum reversus est. copiae vero eius omnes dilabebantur ad sua. Graeci legatos ire iusserunt ad Amuratem, oratum pacem; quos dimisit Amurates, ipsorum petitionem aversatus. cum igitur Graeci affectarent summis votis pacem, nec tamen eam impetrarent, ad Mustapham convertuntur, Mechmetis filium. ea tempestate is apud Caramanum agebat, victum et necessaria ab eo capiens. missis igitur legatis Graeci Mustapham Mechmetis filium, cum natus esset annos tredecim, accersunt. puer ubi Byzantium venit, sermones sparsit per Turcos, magnis promissis eos accendens; prehensabat singulos, qui-

Ἀμουράτεω. καὶ ἠντομόλησαν μὲν τινες Τοῦρκοι παρὰ τὸν παῖδα, οὐ πολλοὶ δέ. ὁ μέντοι παῖς ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάς, συνεπιλαβομένου καὶ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως, τὸ τε Ἱερὸν καλούμενον ἐξεπολιόρχησε, καὶ προσελαύνοντι αὐτῷ διὰ τῆς V. 98 Ἀσίας προσεχώρουν τε οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Τοῦρκοι ἅτε βασιλέως παιδί ὄντι. ἐνταῦθα Ἀλιάζης ὁ οἰνοχόος ἐπέκλην, τοῦτον τὸν παῖδα ἐπιτετραμμένος ὑπὸ Μεχμέτεω, συντίθεται P. 125 προδοσίαν τῷ Ἀμουράτῃ ὥστε καταπροδοῦναι αὐτῷ τὸ παιδίον. καὶ ὡς συνέθετο αὐτῷ, ἔπρασεν ὥστε τὸν παῖδα αὐτῷ παραδοίῃ, διεσημαινέ τε πέμπων ἄγγελον ὅποι διατρίβων 10 τυγχάνοι ὁ παῖς. ὡς μὲν οὖν ἐς Νίκαιαν ἀφίκετο ὁ παῖς, τὴν τε Νίκαιαν ὑπηγάγετο, καὶ ἐνταῦθα διατρίβων ὁ παῖς μετήγει τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν ἀρίστους. καὶ ὡς ἤδη χειμῶν ἦν, διεκωλύετο ἐς τὸ πρόσω τῆς Ἀσίας ἰέναι. ἐνταῦθα πνθόμενος Ἀμουράτης παρὰ Ἀλιαζέω τοῦ σαραπτάρη τὴν τε 15 διατριβὴν τοῦ παιδὸς ἐν τῇ πόλει, λαβὼν ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους τῶν θυρῶν, ὡς εἶχε τάχους, ἀφικόμενος ἐπὶ τὸν Β' Ἑλλήσποντον καὶ διαβάς ἤλαυνεν εὐθὺ Βιθυνίας. ἐπιπεσὼν δὲ ἄφνω ἐς τὴν πόλιν συλλαμβάνει τε τὸν παῖδα αὐτοῦ ταύτην, παραδιδόντος αὐτῷ τοῦ Ἀλιαζέω. ὁ μὲν γὰρ παῖς, ἅτε 20 τοῦτο πνθόμενος, κατέφυγεν ἐπ' αὐτόν, ὡς ἐπὶ σωτηρίαν σφίσι τράπωνται. ὁ δὲ κελεύων μὴ δεδοικέναι τὸν παῖδα, ἐπέμεινε τὸν ἀδελφὸν τοῦ παιδός, καὶ ἐλθόντι ἐς τὰ βασίλεια τῆς πό-

bus promittebat duplum eorum quae sub Amurate habuissent accepturos. et quidam Turci, at pauci, ad puerum istum transfugiunt. puer autem transgressus in Asiam, auxilio Graecorum regis instructus, locum qui templum nominatur expugnavit. iter facienti per Asiam Turci qui ibi erant adiungebantur, ut qui esset regis filius. ibi tum Aliazes cognomento Saraptares, sive pocillator, cui ab Mechemete puer ille commissus erat, per proditionem Amurati puerum tradere paciscitur. pactis autem satis firmatis conclusum est ut puer Amurati proderetur. misso itaque nuntio significavit Amurati ubinam terrarum puer ageret. cum puer Nicaeam venisset, urbem eam cepit; et cum ibi moraretur, optimates Turcorum conciliabat. hiems erat, qua prohibebatur puer longius procedere. Amurates cum intellexisset puerum Nicaeae versari, nuntiante id Aliaze Saraptare, assumptis sexies mille ianuarum militibus, venit quam ocysime in Hellespontum, et transiens recta abiit in Bithyniam. et cum inopinatus et improvisus irruisset in urbem, puerum ab Aliaze proditum comprehendit. puer enim excitus tumultu confugerat ad Aliazem, cui obediebat, ut se defenderet ab imminente periculo. Aliazes puerum metum omittere et bono animo esse iubet, et sic eius fratrem expectat. cui ubi

λεως ἐνεχείρισε τὸν παῖδα αὐτῷ. τοῦτον μέντοι ὁ Ἀμουράτης λαβὼν ἀγχόνη ἀνεῖλεν, ἣ νομίζεται παρ' αὐτοῖς. λέγεται δὲ Τεζητινὴ ἄνδρα γένους τοῦ βασιλείου τοῦ Ἐρτζιγάνης βασιλέως, ἀφικόμενον τῷ παιδί σύμμαχον, ὡς ἐπύθετο τοὺς πολεμίους ἐπὶ τὴν πόλιν ἀφῆχθαι, ἐλάσαντα ἐς μέσους τοὺς πολεμίους τὸν τε Μιχαλίην τὸν τῆς Εὐρώπης στρατηγὸν καὶ πρυστανέα ἀνελεῖν, πολέμιον αὐτῷ ὄντα, καὶ συχνοὺς ἄλλους ἀνελόντα καὶ αὐτὸν τελευτῶντα ἀποθανεῖν.

Τότε μὲν δὴ Ἕλληνες οὕτω ἐπεπράγεισαν, ἐλόμενοι ἀφροσιν ἐναντίαν τῷ Ἀμουράτῃ. τὴν μέντοι Θέρμην τῆς Μακεδονίας ἀπέδοντο ἔντοισι, ἀδύνατα εἶναι νομίζοντες σφίσι παραδοῦναι τὴν πόλιν ἐς τὸν περιόντα τότε Ἀμουράτεω. Ἀμουράτης μὲν δὴ ἐπὶ Θέρμην μετὰ ταῦτα ἐστρατεύετο, καὶ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν προσέχων ἐντεταμένως, καὶ προσῆγε τῷ τείχει μηχανάς. καὶ οὐδὲν προухώρει αὐτῷ ἢ τῆς πόλεως ἀφροσεις. ἐνταῦθα, ὡς λέγεται, συντίθεται τοῖς ἐν τῇ πόλει προδοσίαν. ᾧ, λέγεται, ὑπορύσσοντες ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ὀρύγματα ἐκτὸς φέροντα καὶ ἐάλωσαν ὑπὸ Οὐγενετῶν, ἣ λέγεται. καὶ οἱ ὀρύσσοντες ἀπέδρασαν ἐς τὸ τοῦ Ἀμουράτεω στρατόπεδον, καταβάντες ἀπὸ τοῦ τείχους. ὕστερον μέντοι ἀπὸ τῆς ἀκρας ὡς προσέβαλεν, εἰλὲ τε κατὰ κράτος τὴν πόλιν καὶ ἤν-

in regiam urbis sedem processerat, puerum in manus tradidit; quem acceptum laqueo, ut moris est regum illorum, praefocavit. aiunt Tezetinam, virum regio sanguine ortum Erziganis regis, auxilio venisse puero, ut audiverat hostes in urbem penetrasse, et coniecisse se in medios hostes; ubi et Michalinem Europae et ducem et iudicem hostem suum confecit. tandem cum plurimos alios neci dedisset, et ipse occubuit.

Graecorum res tum sic habuerunt, cum secuti essent partem Mechemeti adversam. Thermam Macedoniae Venetis vendidere, impossibile existimantes ut sperarent urbem sibi hanc ab Amurate dari in posterum. his peractis bellum convertit Amurates contra Thermam; quam, ad omnia intentus, summa ope oppugnabat. machinas etiam moenibus admovit; nec tamen coeptis respondebat eventus. tandem proditionem paciscitur cum oppidanis, quibus imperatum erat ut ab domibus suis cuniculos subterraneos agerent, qui extra ferrent. at fossores comprehensi a Venetis, quidam fugerunt in Amuratis castra, descendentes de muro. postmodum ab arce, quam aggressi erant, expugnarunt urbem, expugnatamque diripuerunt. accepi peregrinos impigre scandentes et superantes moenia urbem cepisse, reliquis deinde accedentibus; quam postmodum diripuerunt. nec quisquam eorum qui in oppido erant evadere potuit manus hostium. hinc

δραποδίσατο. τοὺς μέντοι νεήλυδας πυνθάνομαι ἀναβάντας
 P. 126 ἐς τὸ τεῖχος ἔλεῖν τε τὴν πόλιν, καὶ ἐπισπομένων τῶν ἄλλων
 ἀλῶναι τε τὴν πόλιν καὶ ἐπὶ ἀνδραποδισμῷ πρὸς τοῦ βασι-
 λέως γενέσθαι. ἀνδραποδισάμενον μέντοι τὴν πόλιν ταύτην
 οὐδένα ἐξελέσθαι τοῦ ἀνδραποδισμοῦ ἐπυθόμεθα Ἀμουράτη, 5
 ὥστε λογίζεσθαι ἡμῶς ἔχειν, διὰ τὴν προδοσίαν ἐξείλετο αὐ-
 τοῦς. ἐγένετο μὲν οὖν αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἕλλησι συμφο-
 ρά, καὶ οὐδεμιᾶς τῶν πρόσθεν γενομένων αὐτοῖς συμφορῶν
 λειπομένη. οἳ τε ἄνδρες τῆς πόλεως ἀνὰ τὴν Ἀσίαν τε καὶ
 Εὐρώπην, αἰχμάλωτοι γινόμενοι, περιήγοντο ἀνδραποδισθέν- 10
 τες. ἡ μέντοι Οὐνετεῶν φυλακὴ ἐν τῇ πόλει οὐσα, ὡς ἦσθετο
 ἀλῶναι ἤδη τὴν πόλιν, ὥρμητο φυγεῖν ἐπὶ τὴν θάλατταν καὶ
 V. 99 ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ ἐμβάντες εἰς ταύτας, ὄσαι σφίσι παροῦσαι
 Β ἐτύγγανον, ὥχοντο ἀποπλέοντες. ἡ μέντοι πόλις αὕτη Ἕλλη-
 νίς μεγάλη τε οὐσα καὶ εὐδαίμων ἰάλω ὑπὸ Ἀμουράτεω. 15
 τὴν μέντοι πόλιν ἐπέτρηπε τοῖς αὐτοῦ ταύτη τῶν περιοίκων
 ἐνοικῆσαι.

Αὐτὸς δὲ οἴκαδε ἐπανιών ἔπεμψε τὸν τῆς Εὐρώπης
 στρατηγὸν Καρατζίαν ἐπὶ Ἰωάννινα πόλιν τῆς Αἰτωλίας,
 τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα αὐτῷ παραδούς. ὁ δὲ ὡς ἀφί- 20
 κητο ἐπὶ τὴν Αἰτωλίαν, τὴν τε χώραν ἐπέδραμε, καὶ ἐληί-
 σατο ὅσα ἔφθη καταλαβεῖν ἄφνω, μετὰ δὲ ταῦτα ἐλάσας
 ἐπουλιόρκει τὴν πόλιν. Κάρουλος μέντοι ὁ ἡγεμὼν τῆς πό-
 λεως ἤδη ἐτελεύτησεν· καὶ ἐπειδὴ παῖς αὐτῷ ἐκ τῆς γυναικὸς

5. ἐξέλευσθον P

reor Amuratem urbem istam per proditorem suo dominio iunxisse.
 urbs autem haec erat maxima, nec ulla quae modo Graecis parerent
 inferior. cives eius urbis passim per Europam Asiamque captivi tra-
 hebantur. praesidium Venetorum, quod in urbe erat, ut rumore al-
 latum est urbem in potestatem venisse hostium, citato agmine ad
 mare et naves contendunt; et consensu navibus quae forte ibi ade-
 rant, inde citi solvebant. urbs ista magna opibusque florens ab Amu-
 rate occupata est. cum autem eam habitandam assignasset finitimis,
 qui circa colebant, domum profectus est.

Caratziam Europae duces arma contra Ioanninam urbem Aetol-
 liae ferre iussit, dato ad eam expeditionem Europae exercitu. hic
 adveniens incursionem fecit in Aetoliae regionem; et quaecunque
 occurebant, diripiebat et spoliabat. postea exercitus ad urbem duxit
 obsidendam. Carolus urbis princeps iam ante obierat mortem. et
 cum haud tulisset liberos ex uxore sua Rainerii filia, superessent
 vero filii nothi, Memnon Turnus et Herculus nati maiores, his di-

αὐτοῦ τῆς Ῥαινερίου θυγατρὸς οὐκ ἐγένετο, νόθοι δὲ ἐγένοντο
 παῖδες, ὃ τε Μέμων καὶ Τύρνος καὶ Ἐρκούλιος οἱ πρεσβύ- C
 τεροι, διένειμε τούτοις μὲν τὴν ἐντὸς τοῦ Ἀγελώου χώραν
 Ἀκαρνανίας ἐπινέμεσθαι, τὸν δὲ ἀδελφιδοῦν αὐτοῦ, τὸν Λεο-
 5 νάρδου παῖδα, κατέλιπε διάδοχον ζυμπάσης ἤδη τῆς ἀρχῆς
 αὐτοῦ, καὶ τὴν τε Ἄρτην τῆς Ἀμπρακίας μητρόπολιν καὶ Αἰ-
 τωλίαν τε καὶ τὴν πόλιν κατέλιπε Καρούλῳ τῷ ἀδελφιδοῦ. οἱ
 μέντοι νόθοι παῖδες αὐτῷ οὐκ εἰς μακρὰν διενεχθέντες
 ἀφίκογτο ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας. Μέμων δ' αὖ ἀφι-
 10 κόμενος, ὃς ἐδόκει τε τῶν ἄλλων συνέσει τε καὶ ἀξιῶσει
 προέχειν, οὗτος δὲ ἀφικόμενος παρὰ τὸν βασιλέα προυκαλεῖτο
 τε καὶ ἤξιου ἐπὶ τὴν χώραν σφᾶς τὴν πατρίαν καταγεῖν.
 διὸ δὴ ἐλάσας σὺν τῷ σῆς Εὐρώπης στρατεύματι εἰσῆει. ὁ D
 δὲ τῆς Εὐρώπης στρατηγὸς τὴν τῶν Ἰωαννίνων πόλιν ἐπολιόρ-
 15 κει, καὶ χρόνον ἐνδιατρίβων τῇ πολιορκίᾳ ὡς οὐδὲν ἀνίει
 πολιορκῶν, ὄρωντες οἱ τῆς πόλεως καὶ ὁ τῆς χώρας ἡγεμῶν,
 ἐντὸς ἀπειλημμένος καὶ πολιορκούμενος, προυκαλεῖτο τὸν
 στρατηγὸν ἐπὶ ξύμβασιν, καὶ αἰτεῖτο αὐτὸν δοθῆναι αὐτῷ
 τὴν τε ἄλλην χώραν τῆς Ἀκαρνανίας καὶ τῆς Ἠπειροῦ παρὰ
 20 βασιλέως, καὶ σπονδὰς αὐτῷ ἐπὶ τούτῳ γενέσθαι, καὶ οὕτω
 παραδίδόναι τὴν πόλιν. τούτου δὴ γενομένου τὴν τε πόλιν
 παρέλαβε τὸ τοῦ βασιλέως στράτευμα, καὶ αὐτῷ συνεχώρει
 τὴν Ἀκαρνανίαν καὶ τὴν ἄλλην Ἠπειρον ἐπινέμεσθαι, φόρον
 ἀπάγοντα τῷ βασιλεῖ τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ αὐτὸν φοιτῶντα ἐς
 25 τὰς βασιλέως θύρας. ὕστερον δὲ ἀφικόμενοι οἱ τοῦ Κυρού-

stribuit Acarnaniam, quae sita est inter Acheloi regionem. fratris
 autem sui Leonardi filium reliquit totius regni successorēm. Carolo
 vero fratris sui filio Arten Ampraciae metropolim et Aetoliam, ur-
 bemque concessit. nothi filii haud diu pugnantis relati sunt in nu-
 merum ianuarum regis. Memnon autem, qui videbatur reliquis pru-
 dentia et auctoritate prior, accessit ad regem, quem rogabat ut se ad
 patriam reduceret regionem. quapropter cum Europae exercitu ho-
 stiliter eam regionem ingressus est. Europae exercitus Ioanniorum
 urbem obsidione circumvenit; et incumbens aliquanto tempore ob-
 sidioni cum nihil proficeret, tandem oppidani et regionis princeps, qui
 obsessus tenebatur, hostium imperatorem sive bassam ad colloquium
 evocarunt; in quo princeps sibi dari postulabat a rege reliquam
 Acarnaniae regionem et Epiri, quae sibi foedere interposito confir-
 mari volebat. quod si impetrasset, se regi urbem traditurum. foe-
 dere icto urbem accepit regius exercitus; et Acarnania reliqua-
 que Epirus cessit principi, ut quotannis tributum ferret, et in
 ianuas regis, quandocunque moneretur, adventaret. postea venientes

λου ἡγεμόνος παῖδες, ὃ τε Ἐρκούλιος καὶ Μέμων, καὶ οὐκ ὀλίγα κατασχόντες τῆς χώρας ἐπαγομένων τῶν ἐποίκων αὐτούς, πράγματά τε παρέιχον τῶ ἀνεπιῶ αὐτῶν, καὶ ἦγον καὶ ἔφερον τὴν χώραν καὶ ἐπολέμουν. ὃ μέντοι Κάρουλος καὶ
 P. 127 ἀπὸ τῶν Θυρῶν τοῦ βασιλέως στρατεύματα ἐπαγόμενος ἐπὶ 5
 τούτους καὶ ἀπὸ Ἰταλίας, ὡς οὐδὲν ἦνυσεν, ἐσπένδετό τε αὐτοῖς καὶ καθυφίετο τῆς χώρας ἧς ἦρχον, ἐφ' ᾗ μηκέτι αὐτῷ τοῦ λοιποῦ παρέχειν πράγματα.

Αἰτωλία μὲν δὴ οὕτω ἐγένετο ὑπὸ βασιλεῖ Ἀμουράτη· μετὰ δὲ ταῦτα ὡς Ἕλληνες ἰόντες ἐς τὰς Θύρας ἤξιον σφίσι 10
 σπένδεσθαι, εἰρήνην μέντοι ἐποιήσαντο ἐφ' ᾗ τὸν τε Ἰσθμὸν καθελεῖν καὶ μηδὲν ἔτι νεωτερίζειν τοῦ λοιποῦ. τὸν μὲντοι Τουραχάνην ἐπὶ Πελοπόννησον πέμψας τὴν τε Οὐνετιῶν χῶραν ἐδήον, καὶ τὸν Ἰσθμὸν καθεῖλε, καὶ πολιίσματα ἅττα ἔλων τῶν Οὐνετιῶν ἠνδραποδίατο. ἐνταῦθα μὲν οὖν ἔξιόντι 15
 B ἀπὸ Πελοποννήσου συνελέγοντο οἱ τῆς Πελοποννήσου Ἀλβανοὶ περὶ τὴν μεσόγαίον, Λαβίην καλουμένην χῶραν, καὶ σφίσι στρατηγὸν ἐστήσαντο, καὶ ἀπόστιασιν ἐβουλεύοντο ἀπὸ Ἑλλήνων, ὡς τὸ Τουραχάνεω στρατεύματα διαφθειρώσι. Τουραχάνης μέντοι ὡς ἐπύθετο τοὺς Ἀλβανούς ἐπ' αὐτὸν ὁμοσε 20
 ἰόντας ὡς διὰ μάχης, ὡς οὐκ ἠδύνατο διαφυγεῖν, παρτάξατό τε εἰς μάχην. καὶ οἱ Ἀλβανοὶ συνταξάμενοι καὶ αὐτοὶ

Caroli ducis filii, Herculius et Memnon, nec modicam regionis partem occupantes, congregatis finitimis qui confluebant, molesti erant admodum patrueli suo, cuius regionem agebant et ferebant, bellum gerentes. contra quos Carolus exercitum, quem ex ianuis regis contraxerat, necnon alterum quem ab Italia exciverat, ducens, cum nihil promoveret, pacem cum iis composuit; qua tenebatur ut ipse cederet ea regione cui illi praefuissent, hi vero deinceps nullas molestias Carolo facerent.

Hoc modo Aetolia in Amuratis dicionem devenit. Graeci postea in ianuas regis proficiscuntur, petitum pacem. quibus ea data est his conditionibus ut Isthmum destruerent et nihil in posterum quemadmodum hactenus, rerum novarum molirentur. Turachanem misit in Peloponnesum, qui Venetorum regionem populabatur, et Isthmum diruit. Venetorum autem oppidula quae subegerat, diripuit. cum autem egredieretur Peloponneso, Albani in Peloponneso habitantes colligebantur in mediterranea regione, quae Dabia nuncupatur; electoque duce defectionem a Graecis parabant, et Turachanis exercitum penitus delere volebant. Turachanes ut accepit contra se Albanos praelii cupidos pergere, cum non posset effugere ipsorum impetum, in aciem copias eduxit. etiam Albani in aciem descenderunt et hostes aggressi sunt.

ἐπήεσαν, καὶ ἐς χεῖρας ἐλθόντες οἱδὲ ἐδέξαντο τοὺς Τούρ- V. 100
 κους, ἀλλ' ἐτραπόντο ἐς φυγὴν. ἐνταῦθα ἐπεξελθὼν ὁ Του-
 ραχάνης ἐπιδιώκων πολλοὺς τε ἀνείλεν ἐν τῇ διώξει, καὶ οὐς
 ἐζώγησεν ἀμφὶ τοὺς ὀκτακοσίους, αὐτοῦ ἄπαντας διεκρή- C
 5 σατο, καὶ ταῖς κεφαλαῖς αὐτῶν πυργία ἐποικοδομησάμενος
 ἀπήει ἐξελαύνων. τούτῳ μὲν οὖν τάνδρῳ ἔστι καὶ ἄλλα ἀπο-
 δεδειγμένα ἔργα ἐς ἀφήγησιν οὐκ ἀχρεῖα, δι' ἃ δὴ εὐδοκιμῶν
 παρὰ βουσιλεῖ ἐπὶ τὴν τοῦ Βρενέζεω χώραν ἐχώρει. καὶ ἐπὶ
 Δακίαν οὐ πολλῷ ὕστερον πεμφθεὶς ὑπὸ Ἀμουράτεω τὴν τε
 10 χώραν ἐδήωσε, καὶ στρατὸν αὐτοῦ συλλεχθέντα οὐ σμικρὸν
 ἐτρέψατο, καὶ νίκην ἀνείλετο περιφανῆ ἀνδράποδά τε καὶ
 λείαν πολλήν.

Τοῖς μὲν οὖν Ἕλλησι θαμὰ ἰοῦσιν ἐπὶ τὰς θύρας αὐτοῦ, 1424
 καὶ ἄνδρας τοὺς παρὰ σφίσι πρωτεύοντας ἄλλους τε δὴ καὶ D
 15 Νοταρὰν τὸν κυρίου Λουκᾶν ὄλβον ἐπιπέμψασι, σπονδὰς
 ἐποιήσαιο. ὁ μὲν οὖν Ἑλλήνων βασιλεὺς, ὡς εἰρήνην ἐγένετο,
 ἔπλει ἐπὶ Πελοπόννησον, μεταπεμπομένου τοῦ ἀδελφοῦ Θεο-
 δώρου τοῦ Σπάρτης ἡγεμόνος ὃς ὡς καὶ πρότερον ἦια λέξων,
 διὰ τὸ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τὴν ἀπὸ Ἰταλίας ἔχθος αὐ-
 20 τῷ γενόμενον ὄρητο ἐπὶ τὴν Ναζηραίων ἰέναι διαίταν. ὡς
 μέντοι ἐς Πελοπόννησον ἀφίκετο ὁ Βυζαντίου βασιλεὺς, τὸν
 τε ἀδελφὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον ἐπαγόμενος ὡς διαδεξόμενον

15. ἐπιπέμψας P 18. δς om P

cum autem Turcorum impetum sustinere non possent, in fugam ver-
 tuntur. quorum caedem maximam Turachanes insecutus in fuga fo-
 cit. capti sunt octingenti, quos omnes eo loci obruncavit; ex quo-
 rum capitibus cum turriculas extruxisset, abscessit. vir ille et alia
 memoratu digna facta designavit; propter quae cum in maximo ho-
 nore penes regem foret, etiam in regionem Brenezis et in Daciam
 iter intendit. nec multo post iussus ire ab rege cum exercitibus re-
 gionem evastavit, et conscriptum ibi exercitum haud parvum in fu-
 gam compulit; ex quo praelio redibat victoria memorabili illustris,
 plurimam tum mancipiorum tum aliarum rerum vehens praedam.

Cum Graecis igitur Amurates cum frequenter venirent in ianuas,
 mittentes viros primarios, opibus reliquaque felicitate claros, inter
 quos et Notaram et Carolucam (immo domini Lucae filium), tandem
 pacem composuit. Graecorum rex, ubi primum pax convenisset, na-
 vigavit in Peloponnesum accersito fratre Theodoro, qui Spartam re-
 gebat. rex propter odium, ut antea significavimus, quo prosequaba-
 tur uxorem, quam ab Italia duxerat, statuerat Nazaraeorum assumere
 habitum. cum autem in Peloponnesum venisset Byzantii rex, addu-
 cens secum fratrem Constantinum, ut in eum transferret regnum,

τὴν ἀρχὴν, μετεμέλησέ τε αὐτίκα καὶ οὐκ ἔφασκεν ἴεναί ἐτι,
 P. 128 μὴ ἐπιτροπέωντων τῶν τῆς χώρας ἀρίστων. διηλλάγη μέντοι
 καὶ τῇ γυναικὶ μετὰ ταῦτα, καὶ ἐβίον ἡδέως συνῶν αὐτῇ
 τοῦ λοιποῦ. ὁ μέντοι Ἑλλήνων βασιλεὺς πρὸς τε τὸν τῆς
 Ἡπειροῦ ἡγεμόνα τὸν Κάρουλον πόλεμον ἐξήνεγκε, καὶ Κλα- 5
 ρεντίαν τῆς Ἡλίδος μητρόπολιν ἐπολιοῦρει. μετ' οὐ πολὺν
 δὲ χρόνον, ὡς οὐδὲν αὐτῷ προεχώρει πολιορκοῦντι, ἠρμόσατο
 τὴν ἀδελφιδοῦν ἡγεμόνος, Λεονάρδου δὲ θυγατέρα, ἐπὶ τῷ
 ἀδελφῷ Κωνσταντίνῳ, ὥστε καὶ ἡ πόλις αὕτη ἐδόθη αὐτῷ ἐς
 φερνὴν. καὶ βασιλεὺς Ἑλλήνων ἐπολιοῦρει Πάτρας τῆς 10
 Ἀχαιῆας, μετὰ δὲ ταῦτα καταλιπὼν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Κων-
 σταντῖνον ὄψετο ἀποπλέων ἐπὶ Βυζαντίου. τῷ μέντοι ἀδελφῷ
 Β αὐτοῦ Κωνσταντίνῳ ὡς τὰ περὶ τὴν πόλιν προεχώρησε καὶ
 πολιορκῶν οὐκ ἀνίει τὴν πόλιν, συντίθενται οἱ τῆς πόλεως
 ἄνδρες προδοσίαν αὐτῷ, καὶ ἐπαγόμενοι τὴν πόλιν παρεδίδο- 15
 σαν, ἀπόντος τοῦ ἀρχιερέως αὐτῆς ἐν Ἰταλίᾳ, ὅσον διατρίβον-
 τος χρόνον, ἐπικουρίας δεόμενον παρὰ τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιε-
 ρέως. ταύτην μὲν οὖν τὴν πόλιν τῆς Ἀχαιῆας οἱ ἀπὸ Ἰτα-
 λίας Πελοποννήσου ἡγεμόνες, τοῦ Ζαχαρίου οἴκου διόντες, ὁ
 μὲν ἄρχων τε καὶ ἡγεμὼν κατελείφθη τῆς χώρας, τῷ δὲ ἐτέ- 20
 ρῳ διατρίβοντι παρὰ τῷ Ῥωμαίων ἀρχιερεὶ ταύτην ἐπέδωκε
 τὴν πόλιν ἀρχιερεὶ γενομένῳ ἐπιτροπεύειν. ἡ μέντοι πόλις

13. οὐ προεχώρησε?

confestim eum coepti poenituit, nec amplius se regno cessurum di-
 cebat: regni enim proceres ab isto vitae proposito regem delhortaba-
 bantur. dehinc etiam uxori, cui implacabilis erat, propter formae
 turpitudinem, reconciliatus, suaviter in posterum cum illa vitam exe-
 git. rex Graecorum bellum intulit Carolo Epiri principi, et exerci-
 tibus Clarentiam Elidis metropolim circumsedidit. nec multo post cum
 urbis oppugnatio irrita caderet, Caroli consobrinam, Leonardi ducis
 filiam, fratri Constantino uxorem dedit, hac tamen conditione, ut do-
 tis nomine Constantino urbs ista traderetur. postea duxit exercitus
 contra Patras Achaiae urbem, quam obsidione circumdedit. deinde
 relicto fratre Constantino, cui urbis oppugnationem mandarat, navem
 conscendit, et Byzantium profisciscitur. cum multum iam temporis
 moenibus urbis assedisset, nec tamen urbs in manus venisset, prodit-
 tionis consilia oppidani cum Constantino agitabant. aberat enim ur-
 bis episcopus, profectus in Italiam auxilii petendi gratia; et longas
 ibi agebat moras, ut a pontifice id acciperet. hanc Achaiae urbem
 Italici principes, qui Peloponnesum regebant, ex familia Malatestarum
 orti, occupantes, unum quidem dederunt urbi principem: alterum
 elegerunt, qui eam administraret et semper Romanum pontificem mo-

παρελθούσα ἐς τὸν Ῥωμαίων ἀρχιερέα ἐλάμβανεν ἀρχιερέα, C
 ὃν ἂν ἐπιπέμψειε σφᾶς τοῦ ἐπιτροπεύειν τὴν πόλιν· καὶ
 τότε δὴ Μαλατεσιῶν τοῦ οἴκου ἐπεπόμφει τοῖς ἐν τῇ πόλει
 ἀρχιερέα. ταύτην μὲν οὖν τὴν πόλιν ἐπεῖτε παρέλαβε Κων-
 5 σταντῖνος, τήντε ἀκρόπολιν ἐπολιόρκει ἐπ' ἐνιαυτὸν· μετὰ δὲ
 ταῦτα προσεχώρησεν αὐτῷ. τὴν μέντοι Ἥλιδος μητρόπολιν
 εἶλον αἱ τοῦ ἀρχιερέως τριήρεις. ἐπαίτε γὰρ ἐπύθετο τὴν
 πόλιν τῆς Ἀχαΐας ἀλωῶναι ὑπὸ Ἑλλήνων, ἐπεμψε τριήρεις δέ-
 κα, εἰ δύναιντο τὴν πόλιν αὐτῷ παραστήσασθαι· αὐταὶ μὲν
 10 οὖν ἐπὶ Ἀχαΐαν οὐκέτι ἀφίκοντο, ἐπὶ δὲ τὴν Κλαρεντίαν
 ἀφικόμεναι ἀπόντος αὐτῆ τοῦ ἄρχοντος, καὶ φρουρᾶς οὐκ V. 101
 ἐνούσης ἐν τῇ πόλει, εἰσελθόντες λύθρα τὴν πόλιν κατέσχον D
 καὶ ἠνδραποδίσαντο. ὕστερον δὲ ἀποδιδόμενοι ταύτην τῷ
 βασιλέως ἀδελφῷ πεντακισχιλίων χρυσίνων ἀπέπλευσαν ἐπὶ
 15 Ἰταλίᾳς. ξυνέβησαν δὲ τῇ πόλει ταύτῃ καὶ τύχαι ἄλλαι πρό-
 τερον γενόμεναι. Ὀλιβέριος γὰρ δὴ ὑπὸ Ἰταλίας ὀρμώμενος,
 ἔχοντας ταύτην τοῦ τῆς Ἀχαΐας ἡγεμόνος, ἐπεισελθὼν τε
 ἄφρω καὶ καταλαβὼν τὴν πόλιν ἠνδραποδίσαιτο, καὶ τὴν θυ-
 γατέρα ἡγεμόνος ἐς γυναῖκα αὐτῷ ἡγάγετο, καὶ ταύτην μὲν-
 20 τοι οὗτος ἀποδόμενος τῷ τῆς Ἡπειροῦ ἡγεμόνι ᾤχετο ἐς Ἰτα-
 λίαν. καὶ τότε μὲν δὴ ἀλοῦσαν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέως τριηρῶν
 αἰθῆς ἐξωνησάμενος ἀπέλαβε. διέφερον μὲν οὖν καὶ πρὸς

3. Μαλαστηκῶν P

raretur. urbs ista ubi concesserat in ius et potestatem Romani pon-
 tificis, accepit episcopum, quem misisset pontifex, ut urbem eam gu-
 bernaret. eo tempore episcopus, qui rem publicam eius urbis cura-
 bat, missus a Romano pontifice, natus erat ex familia Malatestarum.
 hanc urbem ubi dominio suo iunxit Constantinus, etiam arcem expu-
 gnare aggressus est; cui expugnationi integrum annum insumpsit, et
 tandem voti compos factus est. Elidis metropolim subegere Romani
 pontificis triremes. postquam enim fama allatum erat Achaiae urbem
 a Graecis esse occupatam, misit pontifex triremes decem, quibus an-
 nitebatur, si posset amissam recuperare urbem. haec quidem haud
 vovere in Achaian. venientes autem Clarentiam absente urbis duce
 nec praesidio in ea existente, clam ingressi milites urbem cepere et
 diripuerunt. deinde eam vendentes regis fratri quinquies mille au-
 reis, in Italiam navigarunt. aliae quoque fortunae miserabiles urbi
 isti acciderunt. Oliberius enim ab Italia progressus, tenente Claren-
 tiam Achaiae principe, inopinato adveniens eam oppressit et diripuit,
 ducta in uxorem principis filia. tandem pretio accepto, Epiri duci
 eam vendens, in Italiam reversus est. etenim captam a pontificis
 triremibus denuo emptam recepit. Graeci longo tempore bellum ges-

P. 129 τὸν τῆς Ἀχαιῶν ἡγεμόνα, Ἰταλικὸν Κεντηρίωνα, οἱ Ἕλληνες τὸν πόλεμον ἐπὶ συχρὸν τινα χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιγαμίαν ποιησάμενοι ἐπὶ τῷ βασιλέως παιδί τῷ νεωτέρῳ Θωμᾷ, ἀρμοσάμενοι τὴν θυγατέρα τοῦ ἡγεμόνος, καὶ τὴν τε χώραν ἐς φερρὴν αὐτοῦ ἐπέδωκαν τῆς Μεσσηνίας τε καὶ Ἰθωμῆς, πλὴν 5 τῆς παραλίου Ἀρκαδίας, σπονδὰς τε ἐποίησαντο. καὶ ταύτην μὲν οὖν, ἐπεὶ τε ἐτελεύτησε, παρέλαβε Θωμᾶς ὁ τοῦ βασιλέως ἀδελφός, καὶ τὴν τε γυναῖκα τοῦ Κεντηρίωνος εἶχεν ἐν φυλακῇ, ἐς ἣν δὴ καὶ ἐτελεύτησα.

Οὕτω μὲν οὖν ἡ Πελοπόννησος ἀπὸ Ἰταλῶν ἐς τοὺς 10 Ἕλληνας περιῆλθεν. Ἕλληται μὲν οὖν οὕτω προσέφερον τὰ πράγματα, ὑπαγομένοις σφίσι τὴν Πελοπόννησον· Ἀμουράτης δὲ ὁ Μεχμέτεω ἐστρατεύετο ἐπὶ τὴν Τριβαλλῶν χώραν. καὶ πρότερον μὲν, ἐπεὶ τε ἀξήνεγκε πόλεμον, στρατεύματα ἐπιπέμψας δόξου τὴν χώραν. καὶ τότε δὴ οὖν, ὡς ἐπύθετο ὁ τῶν 15 Τριβαλλῶν ἡγεμῶν ἐπιέναι ἐπ' αὐτὸν βασιλέα, πρέσβεις τε ἐπεπόμφει, καὶ ἤξιον σπονδὰς ποιῆσθαι ἐφ' ᾧ ἂν ἀπάγειν φόρον ὃν ἂν τᾶξῃται αὐτῷ βασιλεύς, καὶ πείσεσθαι ὃ τι ἂν κελεῖοι αὐτῷ. ἐνταῦθα Ἀμουράτης ἄγεται τὴν θυγατέρα τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος. ἐπιπέμψας δὲ Σαραζίνην τὸν τῶν 20 ρῶν ἡγεμόνα ἡγάγετό τε τὴν γυναῖκα, τοῦ Χαλίλεω ἀνάγον- 1426 τος, παρ' αὐτῷ μέγα εὐδοκιοῦντος, καὶ τὰ βασίλεια αὐτοῦ. C μετὰ δὲ ταῦτα ἤλαυνεν ἐπὶ Καραμάνον τὸν Ἀλιδέριον, ἡγε-

sere cum Centerione, qui Achaiae imperabat, generis Italici. postmodum affinitatem iungentes, filia huius ducis in matrimonium data regis filio iuniori Thomae, conclusum est ut dotem acciperet Messenae et Ithomae regionem, praeter maritimam Arcadiae. foedus quoque ictum bellum diremit. hanc quidem, ubi mortuus est princeps, accepit Thomas regis frater, et Centerionis uxorem, donec mortua est, in carcere condidit.

Hoc modo Peloponnesus ab Italis ad Graecos translata est. Graecorum res, cum subigerent Peloponnesum, hoc modo se habuere. Amurates bellum indicit Triballis. primo itaque missis exercitibus Triballorum regionem populabatur. ut nuntiatum est Triballorum principi regem hostiliter accedere, legatos ire iubet ad Amuratem oratum pacem. paratum se esse, si pax coiret, tributum quantumcunque imperasset pendere; nec recusaturum facere quaecunque iussisset. Amurates huius principis filiam sibi in uxorem sociavit, quam petitit sibi uxorem dari, misso Sarasiae Ianuarum imperatore. quam postmodum in regiam adduxit Chaliles, qui plurimum apud regem pollebat. his ita peractis petitit bello Caramanum Aliderium,

μόνα τῆς Καρίας, τὰ τε ἄλλα αἰτιασάμενος, καὶ διὰ τὸν ἀδελ-
 φὸν αὐτοῦ τὸν νεώτερον ἔχων παρ' ἑαυτῶ ἔπεμψεν ἐπὶ τοὺς
 Ἕλληνας. ἐπιὼν δὲ σὺν στρατεύματι πολλῶ τὴν χώραν ἐδήου,
 ἐκλελοιπότες αὐτὴν τοῦ Καραμάνου καὶ τὰ ἄκρα κατέχοντες
 5 τῶν ὀρέων. ἔστων δὲ αὐτῶ δύο πόλεις, ἡ μὲν Λάρανδα λε-
 γομένη, ἡ δὲ Τοκόνειον, πόλις μεγάλη τε οὖσα τὸ παλαιὸν
 καὶ εὐδαίμων, ἐν ἣ καὶ βασιλεὺς ἦν τῶν πρόσθεν βασιλέων
 τοῦ γένους τούτου· ἄτε γὰρ τῶν ὀρέων τῆς χώρας ἰσχυρῶν
 ὄντων καὶ οὐκ εὐπεστῶν ὄντων ἐπιβῆναι, ὀρμώμενοι τὴν ταύτη
 10 χώραν περιόικον ἤγον καὶ ἔφερον καὶ κατὰ βραχὺ προϊόντες
 κατεστρέφοντο. ἔστι δ' ἡ πόλις αὕτη εὐνομουμένη ἀπὸ τοῦ
 πάνυ παλαιοῦ. Λάρανδα δὲ ἡ πόλις οἰκεῖται μὲν αὕτη ὑπὸ
 τὴν ὑπάρειαν τῶν ταύτη ὀρέων, καὶ οὐ πάνυ ἐάλω τινὶ οχυ-
 ρώματι. ἡ δὲ χώρα ἐπιόντος τοῦ Ἀμουράτew ὑπέμενέ τε
 15 καὶ οὐκ ἐξέλιπεν· οὐ γὰρ δὴ νομίζεται Τούρκους γε ὄντας
 αὐτοὺς ἀνδραποδιζέσθαι, ἐς τὰ αὐτὰ τε ἅμα ἦθη καὶ ἐς τὴν
 αὐτὴν δίαιταν καθισταμένους. ὁ μὲντοι Καραμᾶνος οὗτος
 ὄμορός ἐστι τῇ Πισιδῶν χώρα καὶ τῇ Τουργούτew. οἱ δὲ
 20 Πισιδῆται οὗτοι καὶ Βαρσάκιδες καλούμενοι νομάδες μὲν εἰσι
 καὶ γλώττη τῇ Τούρκων διαχρώμενοι, ληστρικώτερον δὲ βιο-
 τεύουσι, τὴν τε Συρίαν ληζόμενοι καὶ τὴν ἄλλην σφίσιιν χώραν, V. 102
 καὶ δὴ τὴν Καραμάνου διαπόλεμουῦντες ληζονται. ἄρχοντες P. 130

7. βασιλεια?

Cariae ducem, crimini ei inter caetera vertens quod fratrem suum
 iuniorem, cui alimenta praebuerat, ad Graecos misisset. veniens ita-
 que cum magno exercitu, regionem graviter affligebat populationibus,
 quam Caramanus deseruerat, cum se recepisset in montium cacumina.
 regio ista urbes habet duas: una Laranda vocatur, alteri nomen est
 Toconeium. Toconeium urbs magnitudine et opibus praestat, in qua
 antiquitus reginae morabantur. cum montes regionis illius essent fir-
 missimi et admodum muniti, nec facile scandi possent, omnem belli
 molem verterunt in finitimam regionem; quam agentes et ferentes
 paulatim progressi subigebant. urbs ista optimis legibus fundata est
 iam inde ab antiquo. Laranda sita est in radicibus montium, qui in
 ista regione visuntur, nec aliquibus munimentis adversus vim hostium
 firmata est. incolae regionis Amuratis adventum expectarunt, nec
 sibi fuga consuluerunt. putabant enim, cum et ipsi Turci forent et
 iisdem moribus reliquaque vitae consuetudine uterentur, se nihil ho-
 stile passuros. Caramanus ille finitimus est Pissidarum regioni et
 Turgutae. Pissidae, qui etiam Barsacides vocantur, pastores sunt et
 Turcorum linguam in usu habent: latrocinii magis intenti vivunt,
 praedasque ex Syria et ex finitima regione agunt. nec abstinent a

δὲ σφίσιν ἐφροσῶτες καὶ ληιζόμενοι τῆς τε λείας τὸ ἐπιβάλλον μέρος αὐτοῖ τε διαλαγχάνουσι, καὶ τοῖς οἴκοι ἐπὶ ταῖς γυναιξίν ἐπιμένουσιν ἐπιδιελόμενοι διδάσαι τὸ ἄλκιμον μέρος. Τουργούτης δὲ τῆς Φρυγίας χώρας ἐπάρχει τε, καὶ ἐπὶ Ἀρμενίαν ἦκει καὶ Καππάδοκας ἡ χώρα αὐτοῦ. τὸ δὲ Τουρ- 5 γούτεω γένος δοκεῖ νεώτερον γεγονέναι ὑπὸ Ἀμυθᾶσι, καὶ ἐπικαταβάν ἐς τὴν ταύτη τῆς Φρυγίας χώραν ἐπικρατῆσαι τε τὸ ἀπὸ τοῦδε τῆς χώρας, καὶ ἐς δεῦρο διαγενόμενον πρὸς τε τοὺς παῖδάς τε καὶ Καραμᾶνον διαπολεμεῖν. διεπολέμησε B μὲν οὖν τὸ παλαιὸν καὶ πρὸς τοὺς Λευκάρνας Καραϊλουέω 10 παῖδας. τὸ μέντοι Κανδυλόρον ἡ πόλις τῆς Καρίας ὑπὸ ἀνδρὶ τοῦνομα καὶ τὴν χώραν καταστρεφάμενος Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτιω τὴν τε θυγατέρα αὐτοῦ ἔσχεν ἐς τὴν γυναικωνίτιν, καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ κατέλιπεν ἄρχειν τῆς χώρας. τοὺς μέντοι ἡγεμόνας, τὸν τε Κερμιανὸν καὶ Αἰδήνην, 15 ἑλαύνων ἐπὶ Καραμᾶνον, καὶ τὸν τε Σαρχάνην τῆς τε χώρας ἐξήλασε, καὶ ἐπιὼν τὰ βασίλεια αὐτῶν ἠνδραποδίσατο. ὁ μέντοι Αἰδήνης ἐτελεύτησεν ἄπαις ὢν, Σαρχάνης δὲ καὶ Μενδησίας ἐπὶ τὰς ὁμόρους αὐτῶν χώρας διεσώζοντο, ἀποφυγόντες Ἀμουράτη ἐπιόντα. Μενδησίας μέντοι ἐς Ῥόδον ἀφι- 20 C κόμενος διέτριβε, μετὰ δὲ ταῦτα κηρυκευσάμενος ἀφίκετο παρὰ βασιλέα, δεόμενος τυχεῖν ἀγαθοῦ τινὸς πρὸς τοῦ βασι-

regione Caramani, cum quo ipsis continuum bellum est. duces eligunt, quorum ductu praedatum proficiscuntur. duces praedam superfluum capiunt, et inde partem haud contemnendam iis largiuntur qui domi apud uxores remanserint. Turgutes Phrygiae imperat; et Armeniam Cappadociamque regio eius attingit. genus Turgutae videtur recenter admodum fuisse sub Amythaone; et cum in Phrygiam inde descendisset, regionem istam ex eo tempore obtinuisse. quod cum durasset ad haec tempora, contra fillos et Caramanum arma tulit. bellum etiam gessit iam olim genus istud adversus Leucarnas, Caraelucis filios. Candyolorum urbs Cariae in potestate viri, qui nuncupatur * * * regionem itaque populationibus divexans Amrates Mechmetis filius, ducis filium in gynaeceum suum transtulit; filium regionis principem relinquit. Cermianum et Aedinem Sarchanemque principes, cum proficisceretur contra Caramanum, regionibus ipsorum expulit, accedensque regias eorum spoliavit. Aedines excessit e vivis, carens liberis. Sarchanes et Mendesias in regiones finitimas fugientes servati sunt, ne quid mali ab Amurate paterentur. Mendesias Rhodum contendit, ibique moratus est. postea praeconio excitus accessit ad regem, flagitans ut aliquid boni ab eo impetraret. qui etiamnum apud regem aetatem agit, victum et necessaria a ianuis

λίως, καὶ ἐς δεῦρο ἔτι διατρίβων τὴν δαπάνην ἔχει ὑπὸ τῶν
 θυρῶν. ὁ μὲντοι Καραμαῦνος, ὡς τότε Τοκόνειον κατελιΐφει
 καὶ τὴν χώραν αὐτοῦ κατέχων διέτριβεν, ἔπεμψε πρόσβεις
 παρ' Ἀμουράτη, ὑπισχνόμενος τὴν τε θυγατέρα δοῦναι αὐ-
 5 τῷ εἰς γυναῖκα καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπιπέμπειν συστρατεύο-
 μενον ἐπὶ τὰς Ἀμουράτεω θύρας. ὁ μὲν δὴ Ἀμουράτης
 ἐπειθετο, τὰς σπονδὰς καὶ ὄρκια ποιησάμενος ἀπήλαυνεν ἐπὶ
 τῆς Εὐρώπης. μετὰ δὲ ταῦτα χρόνου ἐπιγιγνομένου αἰτια-
 σάμενος Ἰσμαῖλην τὸν Σινώπης καὶ Κασταμονίας ἡγεμόνα
 10 ἐστρατεύετο ἐπ' αὐτόν. οὗτος μὲν οὖν ὡς ἐπύθετο ἐπ' αὐ-
 τὸν ἐπιέναι Ἀμουράτη, πρόσβεις ἔπεμψε, καὶ τὴν μὲν τοῦ Θ
 χαλκοῦ πρόσοδον ὑπέσχετο ἀποφέρειν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὅση ἂν
 αὐτῷ τυγχάνοι οὖσα, καὶ τὸν γε παῖδα ὑπισχνέτο ἐπιπέμπειν
 καὶ οὗτος ἐς τὰς βασιλέως θύρας. τὸν μὲντοι Τουρκοῦτεω
 15 παῖδα καὶ πρότερον ἔτι παραγινόμενον ἐπὶ τὰς βασιλέως θύ-
 ρας ἐπυθόμεθα ἐπαγαγέσθαι βασιλέα, καὶ ἐπιτρέπειν τὴν χώ-
 ραν αὐτῷ διαθεῖναι ἢ ἂν αὐτῷ δοκοίη.

Ταῦτα μὲν αὐτῷ ἐς τὴν Ἀσίαν ἐπέπρακτο, λαμπρὰ ἀπο-
 δεδειγμένα ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτῷ. καὶ πρὸς τε τοὺς Λευκίνας
 20 ἐπολέμει συχνὸν τινα χρόνον. ἐγένετο δὲ ἐκ τοῦ Ἀμουρά-
 τεω ἔλευσις ἐπὶ Τριβαλλῶν ἡγεμόνα καὶ ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα
 Γεώργιον τὸν κηδεστήν αὐτοῦ δι' αἰτίαν τήνδε. Στέφανον γὰρ P. 131
 τὸν νεώτερον παῖδα ἔχων παρ' ἑαυτῷ διατρίβοντα, ὡς μὲντοι

10. ὡς om P

21. Ελασις?

accipiens. Caramanus cupidus recipiendi Toconelum et regionem
 suam legatos ad Amuratem mittit, promittens se suam filiam ei da-
 turum uxorem, et filium quem haberet, missurum ut in ianuis mere-
 ret. Amurates in foedus, iuramenti religione interveniente, Carama-
 num suscepit, et in Europam iter intendit. postea cum aliquantulum
 temporis intercessisset, arma contra Ismaelem Sinopes et Castamomae
 principem arripuit, nescio ob quam offensam. qui ut accepit Amura-
 tem contra se ut hostem properare, legatos obviam regi mittit, qui
 dicerent, si pacem petenti daret, se quotannis aeris reditum quan-
 tuscunque esset, regi pensurum. praeterea pollicebatur se filium
 suum in regis ianuas missurum. filium autem Turgutis, quem iam
 ante in regis ianuas abiisse constabat, regioni pristinae restituit; ei-
 que cum eo agere pro suo arbitrio permisit.

Haec quidem fortiter ab Amurate facta incredibile dictu est
 quanta gloria Asiae regnum illustrarint. bellum quoque tempore
 longo inter ipsum et Leucarnas arsit. expeditionem suscepit Amu-
 rates contra Triballorum principem et huius affinem Georgium. ex-
 peditionis huius istam causam tradunt. Stepanum enim iuniorem

ἐπὶ λαυνοῦ ἐπιῶν ἐπὶ Σπενδέρου, ἐν ᾗ τὰ βασιλεία ἦν αὐ-
 τοῖς. ὁ μὲντοι ἡγεμῶν καταλιπὼν τὸν παῖδα αὐτοῦ Γούργου-
 ρον ἐπιτροπεύειν τε τὴν πόλιν καὶ φυλάττειν τὰ τείχη, ἦν
 ἐπίωσι οἱ πολέμιοι, αὐτὸς ἐπὶ Παιονίας ἀπῆε ἐπικουρίας
 δεησόμενος· ὑπῆν γὰρ αὐτῷ καὶ ἐν τῇ Παιονίᾳ χώρα τε οὐ 5
 φραυλὴ καὶ πόλεις πολλαὶ καὶ ἀγαθαί, ὥς ἠλλάξατο Ἐλεάζα-
 ρος πρὸς τὸν Παιόνων βασιλέα Σιγισμουῦνδον ἀντὶ τῆς Μπε-
 λογραδος πόλεως, ἧς ἐδεδώκει τῷ βασιλεῖ ὥστε τῷ πορθητῷ
 καλῶς ἔχοντος τοῦ χωρίου. ὁ μὲν οὖν παῖς αὐτοῦ καταλί-
 V. 103 λειπτο ἐπιτροπεύων τὴν πόλιν, καὶ παρεσκευάζετο ὡς πολιορ- 10
 θησόμενος. ὡς δὲ ἐπιῶν ὁ Ἀμουράτης ἐπέδραμέ τε τὴν
 χώραν καὶ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, ἐπειράτο μηχανὰς παντοίας
 προσάγων τῷ τείχει ἐλεῖν τὴν πόλιν. ὡς δ' οὐδὲν αὐτῷ ἤνυε-
 το, ἐθεδίτετο τὴν πόλιν τηλεβόλοις μεγίστοις δὴ τοῖς εἰς
 ἐκεῖνον τὸν χρόνον γενομένοις, καὶ τὰ γε τείχη τύπτων οὐκ 15
 ἀπίει. ἐνταῦθα ὁ τοῦ ἡγεμόνος παῖς Γούργουρος, δεδιὼς μὴ
 ἀλλῶ ἢ πόλις ὑπὸ τῶν τηλεβόλων, ἐδέχετο λόγους παρὰ βασι-
 λέως περὶ συνθηκῶν, καὶ ἐσπένδετο ἐφ' ᾧ παραδιδόναι τε τὴν
 πόλιν τῷ βασιλεῖ, καὶ αὐτοὺς ἐς τὰς θύρας αὐτῷ φοιτῶντας
 τυγχάνειν ὧν ἂν δικαιοὶ αὐτὸς βασιλεὺς ἀποφέρεσθαι. οὐ- 20
 Cτος μὲν οὖν τὴν πόλιν παρέδωκε, καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον ἐξελ-
 θὼν διέτριβε παρὰ βασιλέα σὺν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Στεφάνῳ.

14. ἐδεδίτου P

filium habebat secum morantem, cum proficisceretur Spenderoviam, ubi ipsorum regia erat. princeps, relicto filio Gurguro (qui et Georgius et Gregorius) ut tutaretur urbem et defenderet moenia, si adventaret hostis, ipse abibat in Pannoniam, auxilium oraturus. erat enim huic etiam in Pannonia regio haud contemnenda; praeterea urbes multae et opulentae, quas permutatione facta cum Sigismundo pro Belgrado Eleazarus acceperat. haec enim urbs mire placebat regi, quasi regio admodum esset opportuna propter portus commoditatem. filius quidem praedicti principis relictus erat ut tueretur urbem, et se parabat, nihil cessurus hosti urbem obsidere instituenti. tandem accedens Amurates incursionem in agros fecit, et postea urbem obsidione cingit, machinas varias moenibus admovens, si quo modo urbe potiri posset. cum nihil proficeret, bombardas, quae ea tempestate habebantur maximae, produci iubet, iisque moenia pulsare haud cessabat. nec sic aliqua capiendae urbis spes affulsit. veritus autem Gurgurus ne urbs tandem veniret in manus hostium, cum bombardarum impetum amplius sustinere non possent, admittebat verba regis quibus pax offerebatur. foedus ictum est, quo tenebatur ut urbs regi traderetur, ipsi autem cum eo in ianuas proficiscerentur, consecuturi

μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον, ὡς ἐπύθετο τὸν πατέρα αὐτῶν ἐπα-
 γόμενον ἐπὶ Ἀμουράτῃ καὶ τοὺς γε παῖδας παρὰ τοῦ πατρὸς
 λόγους τε δεχομένους καὶ κρύφα διακρησκευομένους περὶ
 ἀποστάσεως, λαβὼν ἄμφω τῷ παῖδι ἐξώρυξε τὸ ὄφθαλμῶ
 5 ἐκατέρων. ὡς μὲν οὖν Σπενδέροβον τὰ Τριβαλλῶν βασιλεία
 παρεστήσατο, καὶ φρουρὰν ἐγκατέλιπε τῇ πόλει ἱκανήν, αὐ-
 τῆκα ἐπιῶν ἤλαυνεν ἐπὶ Μπελογράδην τὴν Παιόνων πόλιν.
 ἔστι δ' αὕτη ἡ πόλις ἀμφοῖν τοῦν ποταμοῦν περιόρυντες γινο-
 μένη, ἀφ' ἐνὸς μὲν μέρους τοῦ Ἰστρου ῥέοντος, ἀφ' ἑτέρου
 10 δὲ τοῦ Σάββα, ὃς ἐς τὸν Ἰστρου αὐτοῦ παρὰ τῇ πόλει ταύτῃ D
 ἐκδιδοῖ. ἡ μὲν οὖν Σπενδέροβος καὶ αὕτη ὡς δὲ ἐς
 Μπελογράδην ἐπελάσας ἐπολιόρκει τὴν πόλιν Ἀμουράτης ὁ
 Μεχμέτιω, ἔτυπτε μὲν τὸ τεῖχος τηλεβόλοις καὶ κατέβαλε μέ-
 ρος οὐκ ὀλίγον, ἐπεπόνθει δὲ τὰ στρατεύματα πρὸς τῆς πόλεως
 15 ἀνήκεστα ὑπὸ τε τηλεβόλων καὶ τηλεβολίσκων παμπόλλων ἐς
 τὸ βασιλέως στρατοπέδον ἀφιεμένων ἐπὶ τοὺς ἄνδρας καὶ μυρία
 ὄσα βέλη ἀφικουμένων ἐπὶ τὸ στρατοπέδον. ἐπαυθῆς Ἀλῆς
 ὁ τοῦ Βρενέζιω ἤκουσεν ἄριστα ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἀνήγει γενό-
 μενος τὰ ἐς τειχομαχίαν σὺν τοῖς ἑαυτοῦ πρώτοις, καὶ τάφρον
 20 ὀρύξας ὡς ἐγγυαίτω τῆς πόλεως ἐσκήνου σὺν τῷ στρατεύματι P. 132
 αὐτοῦ. ὡς μὲν οὖν τὸ τεῖχος κατεβέβλητο, εἰσερχέοντο δὲ εἰς
 τὴν πόλιν οἱ νεηλυδες, καὶ τῆς μὲν πόλεως πολὺ μέρος κατε-
 κράτησαν. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ἐν τῇ πόλει ἀθροιζομένων,

ea quae rex statuisset. Gurgurus regi urbem tradidit, et in castra egressus conversatus est apud regem una cum fratre suo Stepano. nec multo post, ut nuntiatum est Amurati patrem horum contra se hostili animo pergere, filiosque patrem clam adiutare et ad defectionem inclinare, ambos adductos filios oculis orbavit. Spenderovia Tribalorumque regione occupata, oppido praesidium validum imposuit, et continuo copias contra Belgradum Pannoniae urbem movit. urbs ista duobus circumfluitur fluvii: ab uno Ister, ab altero latere Savus fluit, qui in Istrum eo loci iuxta urbem eam effunditur. Spenderobus et haec ut accessit Mechmetis filius Amurates, urbem obsedit, bombardasque expediens urbis partem baud parvam stravit. at exercitus Amuratis interim intoleranda patiebatur ab oppidanis, qui bombardis balistis aliisque machinis bellicis gravissime affligebant hostes urbi assidentes. sagittis aliisque iaculis pene obruebantur tum viri cum castra. ibi tum Halies Brenezis filius, cuius fama per castra erat celebris, primus cum suis succedit muro oppugnando; qui fossa iuxta urbem facta et communita ibi tentoria sua tetendit. ubi murus deiectus est, per loca patentia ruinis peregrini irruunt et urbis partem

ἐς χεῖρά τε τοῖς νεήλυσιν ἀφίκοντο, καὶ ὠσάμενοι ἐξεώσαντο καταβαλόντες ἀπὸ τοῦ τείχους. καὶ ὡς ἐξεκρούσθη τὰ στρατεύματα καὶ οὐ προεχώρει αὐτῇ ἢ τῆς πόλεως ἀφρσεις, ἀπήγαγε τὸν στρατὸν καὶ ἀπήλαυνεν ἐπ' οἶκον. ὕπαρχον δὲ ἐπιστήσας τῇ Σκοπίων τε καὶ Ἰλλυριῶν χώρα. ἄνδρα τῶν παρ' 5 αὐτῇ μεγέθει δυνάμενον καὶ αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἀδελφῇ γαμβρὸν γενόμενον, καὶ στρατὸν τε ἐπιτρέψας πεζόντε ἅμα καὶ ἵππικόν, ὥστε ἐς τὴν Ἰλλυριῶν ἐσβαλεῖν χώραν, διῆκεν ἐνταῦθα τὰ στρατεύματα.

Ὁ μὲν οὖν Ἰλλυριῶν βασιλεὺς — Πύσθη δὲ ἡ χώρα 10 αὕτη καλεῖται, καὶ ἔστιν ἡ χώρα αὕτη τραχεῖά τε καὶ ὄρεινή πάνυ, διῆκει δὲ ἐπὶ Ἰλλυριοὺς τοὺς πρὸς τὸν Ἴονιον ὄκεισμένους παρὰ τὴν Θάλασσαν. ἔστι δὲ αὐτῷ βασιλεία καὶ πόλις Γαΐτια καλουμένη, καὶ ποταμὸς παρ' αὐτῇ ῥέων ἐκδιδοῖ ἐς Ἰστρον. οὗτος μὲν δὴ ὁ τῶν Ἰλλυριῶν βασιλεὺς, ὡς δηνο- 15 μένης αὐτῷ ὑπὸ Ἰσάμου τῆς χώρας, ὡς στρατὸν τε συναγαγὼν ἦρυνεν οὐδέν, οὐδὲ ἐς χεῖρας ἐλθεῖν ἠέσχετο τῷ βασιλέως στρατῷ, πρέσβεις τε ἐπέμψε παρὰ βασιλέα, καὶ ἐτάξατο φόρον ἀπάγειν τοῦ ἐνιαυτοῦ μυριάδας δύο χρυσοῦ καὶ πεντακισχιλίους. βασιλεὺς δὲ προσέειπε καὶ σπονδὰς ἐποίητο αὐτῷ. 20

C Τούτου δὲ τῆς χώρας ἔχεται ἡ τοῦ Στεφάνου τοῦ Σαν- V. 104 δάλωσ χάρα, Ἰλλυριῶν τὸ γένος, καθήκουσα ἐπὶ Θάλασσαν

maximam capiunt. colliguntur in unum oppidant, et manus cum peregrinis fortiter conserunt, quos impulsos magna vi in fugam vertunt, et de inoenibus deturbant exactos urbe. hac igitur spe capiendae urbis frustrati, quia peregrini fortiter expulsi erant, Amurates cum exercitibus abscessit et domum ire contendit. Scopiorum vero et Illyricorum regioni praefectum dedit virum primarium suumque sororium; cui tradidit pedestres et equestres copias, ut incursionem in Illyricum facere posset.

Illyricorum rex Bossina regionis illius nomen est; quae cum sit aspera et montana, porrigitur usque ad Illyricos, qui incolunt maritimam Ionii regionem. est et urbs regnique sedes Gaitia sive Iaitza, et fluvius qui eam alluit (quem Wkrinam vocant; is in Savum exit) qui deinde in Istrum exhauritur. hic Illyricorum rex sua regione ab Isamo vastata exercitum comparavit. veritus autem cum Amuratis confingere exercitu, legatos misit, qui dicerent se paratum esse, si pacem impetraret, quotannis viginti quinque milia aureorum tributum nomine conferre. rex Amurates hac condicione pacem dedit.

Huic regioni adiacet Stephani Sandalis filii regio, quam gens Illyrica tenet; et se extendit ad Ionium * * haec natio cum Illyrica

ἐς τὸν Ἴόνιον παρὰ καλουμένη. τὸ μὲν δὴ γένος τοῦ-
 το Ἰλλυρικὸν ὄν ἀπὸ παλαιοῦ διέσχιται ἀπὸ τοῦ λοιποῦ
 τῶν Ἰλλυριῶν γένους· ἤθεσι μὲν γὰρ καὶ διαίτη τῇ αὐτῇ
 διαχωρῶνται, νόμοις δὲ οὐ τοῖς αὐτοῖς. Κουδοῦργοι δ' ὀνομά-
 5 ζονται σύμπαντες οἱ ἐς τὴν Σανδάλεω χώραν τελοῦντες. με-
 ταξὺ μέντοι τῆς Ἠπειροῦ καὶ αὐτοῦ τῆς χώρας πόλεις τε ἔνει-
 σιν αὐτῶν τε τῶν Οὐβεντιῶν καὶ ἡ τοῦ Ἰβάνεω χώρα τοῦ Κα-
 στριώτου, μετὰ δὲ ταύτην ἡ τοῦ Κομνηνοῦ χώρα, τὰ πολλὰ
 παράλιος οὖσα· ἐπὶ μεσόγειον μέντοι ἐς βραχὺ τι παρατεί-
 10 νει ἐπὶ τὴν περιόικον τῆς Ἀργυροπολίχνης, αὐτοῦ ταύτη φικι-
 σμένης, ἐν ἧ ὁ τῆς χώρας ὑπαρχος διατρέβων τὴν τε Ἰβάνεω
 15 χώραν καὶ Κομνηναίων ἐληίζετο. τούτων μέντοι ὁ τε
 Ἰβάνης ἐπὶ τὰς Θύρας ἰὼν τοῦ βασιλέως ἐστρατεύετο σὺν τῷ
 βασιλεῖ, ἧ ἂν ὑψηγοῦτο τὰ βασιλέως στρατεύματα. καὶ Ἀρια-
 20 νίτης δὲ ὁ Κομνηνός, ὡς ἀπῆν καὶ αὐτῷ ἡ πατρῷα ἀρχὴ
 ὑπὸ βασιλέως, ἀφικόμενος ἐς τὰς Θύρας τὴν δίαιταν εἶχε
 παρὰ βασιλέως. ὕστερον δὲ τελευτήσαντος Ἰβάνεω τοῦ Κα-
 στριώτου τὸν τε καὶ αὐτοῦ λαβὼν ἐς τὰ βουίλεια καὶ τὴν
 25 χώραν ὑφ' αὐτῷ ποιησάμενος εἶχε. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολὺν
 χρόνον, ὡς διατρέβων Ἀριανίτης ἱκέτης ἐγένετο ἀπὸ τῶν Θυ-
 ρῶν τυχεῖν ἀγαθοῦ τιγὸς πρὸς τοῦ βασιλέως, λόγους τε δὸς
 ἐπιπέμψαι ἐπὶ τοὺς τῆς χώρας αὐτοῦ, καὶ ὑπισχνουμένων P. 133
 αὐτῷ ἀπόστασιν, ἣν ἀφίκεται ἐπ' αὐτούς, ἀποδιδράσκει τε

2. ὅπὸ P

sit, iam olim a reliquis separata est Illyricis. incolae autem moribus
 et victus ratione nihil discrepant ab Illyricis, verum alias sequuntur
 leges. Cduergi nuncupantur omnes qui degunt in Sandalis regione.
 inter hanc et Epirum sitae sunt quaedam Venetorum urbes, ubi et
 Ibanis regio habitatur Castriotis. huic annexa est Comneni regio,
 pleraque maritima; versus mediterraneam regionem brevi intervallo
 extenditur ad loca Argyropoli finitima, ubi praefectus Amuratis castra
 habens, Ibanis et Comnenorum regionem evastabat. interea Ibanes vic-
 ctus ibat in ianuas regis, eumque sequebatur, quocumque cum copiis
 militatum abisset. postea Arianites privatus paterno principatu in
 regis ianuas abiit, a rege victum et necessaria capiens. deinde mor-
 tuo Castriote Ibane, filium eius in patrium principatum subrogavit
 Amurates. Arianites, qui et ipse suo principatu deiectus erat a rege,
 supplicabat ianuis ut boni aliquid a rege consequeretur. deinde mis-
 sis quibusdam ad eos qui in sua adhuc, unde pulsus erat vi hostili,
 regione versabantur, dicebat se eo cum copiis venturum, qui cum
 promitterent, si armatus advenisset, se a rege defecturos, fuga reli-
 ctis ianuis, in suam regionem se recepit. reversus igitur ad pater-

ἀπὸ τῶν θυρῶν, καὶ κατιῶν ἐπὶ τὴν πατρίαν ἀρχὴν συντί-
 θεται τοῖς βελτίοσι τῆς χώρας. καὶ ὑποδεχομένων ἀσμένως
 ἀπέστησαν ἀπὸ βασιλείας, καὶ τοὺς γε ἄρχοντας τῆς χώρας
 Τούρκους ἀνελότους ἐπέδραμον τὴν βασιλείας χώραν καὶ ἦγον
 καὶ ἔφερον, χώραν τε ἐρμυνὴν κατέχοντες αὐτοὶ καὶ ὄρεινὴν 5
 τὴν σύμπασαν καὶ τραχεῖαν. ὡς μὲν οὖν ταῦτα ἠγγέλλετο βα-
 σιλεῖ, ἔπεμπεν Ἀλίην τὸν Βρενέζεω, στρατηγὸν ἀποδείξας· καὶ
 παραθούς αὐτῷ στρατεύμα, ὅσον τε παρὰ Ἄξιόν ποταμὸν καὶ
 Β τῆς Ἀργυροπόλεως, καὶ ἵπποδρόμους, ὅσοι τήνδε τὴν χώραν
 ἐνοικοῦσιν, ἐκέλευεν ἐπιόντα τὴν τε χώραν αὐτῷ τὴν Ἄλβα- 10
 νῶν καταστρέψασθαι, καὶ ἀνδραποδισάμενον ἦκειν αὐτῷ ἄγον-
 τα τὸν Κομνηνοῦ παῖδα. οὗτος μὲν οὖν λαβὼν τὸν στρατὸν
 ἅπαντα ἐσέβαλεν ἐς τὴν χώραν, καὶ πεζὸν ἅμα εὐράμενος
 οὐκ ὀλίγον. ὡς δὲ ἐσέβαλον, ἐδήουν τε τὴν χώραν καὶ ἐνε-
 πίμπρων οἰκίας τε καὶ ἀγρούς, οὐδενὸς φειδόμενοι. ὁ μὲντοι 15
 Ἀριανίτης συναγαγὼν τοὺς τῆς χώρας ἱππέας τε καὶ πεζοὺς
 καὶ ἀφικόμενος καταλαμβάνει τὰ ἄκρα, ἧ ἔμελλεν ἀναξεύξας
 Ἀλῆς ὁ τοῦ Βρενέζεω ἐξελαύνειν. καὶ ὡς ἐπειρῶντο μετὰ
 C ταῦτα οἱ τοῦ Ἀλῆω διαλθεῖν, οὐκ ἠδύναντο, ἐνισταμένων
 τῶν ταύτῃ μετὰ Ἀριανίτου καὶ οὐκ ἐπιτρεπόντων διεξιέναι. 20
 ἐταῦθα οἱ Τούρκοι ἄλλοι μὲν ὡς ἀπελήφθησαν ἐν τῇ χώρᾳ,
 ἄλλοι δὲ κατὰ τὴν χώραν ἐτράποντο, ὅποι ἐκάστῳ προухώ-
 ρει διασώζεσθαι. τούτων οἱ πλεῖστοι διεφθάρησαν ὑπὸ τῶν

21. ἀπελήφθησαν P

nam regionem cum optimatibus conurbationem facit. qui eum lubenti
 animo suscipientes ab rege defecerunt, interfectisque Turcis incur-
 sionem fecerunt in Amuratis regionem, quam egerunt et tulerunt. et
 quidem res pulchre succedebat, cum ipsi regionem asperam et mon-
 tanam, in quam se recipiebant, incolerent. ut rumor ad regem ista
 pertulit, Aliem ducem constituit, cui exercitus, quos habuit iuxta
 Axium flumen et Argyropolim, tradidit, addito equitatu universo, qui
 in ea regione morabatur, iussitque ut Albanorum regionem subigeret,
 et mancipiorum praeda onustus, captum adducens etiam Arianitem
 Comneni filium, rodiret. hic accepto exercitu universo impetum ded-
 dit in hostilem regionem, cum ibidem invenisset copias pedestres
 haud aspernandas. regionem populabantur, vicos villasque incendebant,
 nemini parcebant. Arianites, congregatis suae regionis equiti-
 bus et pedibus, adveniens occupabat montium cacumina et angus-
 tias; qua reditum maturans transiturus erat cum copiis. aliis mili-
 tes cum conarentur transire, non potuerunt, cum fortiter ab Arianite
 transitu prohiberentur. Turci reliqui, cum ab Alie essent in ea re-
 gione relictii, fuga sibi consulere parabant, eo festinantes ubi inco-

Ἄλβανῶν, οἱ δὲ ἄλλοι ἐάλωσαν παριόντες. οἱ δὲ σὺν τῷ Ἀλίῃ ἀποτραπόμενοι ταύτην τὴν πορείαν πεδινωτέραν ἐποίησαντο καὶ ἐπιμήκη, καὶ ἐξελθόντες ἐς τὴν Ἑπειρον τὴν κατὰ Κέρκυραν φηκμένην ἐκ πολλῶν ἀπενοστήσαν διαφυγόντες μὴ 5 ἀπόλλυσθαι. ἐπταῦθα δὴ ἀνείλετο δόξαν περιφανῆ Ἀριανίτης ὁ Κομνηνοῦ, ἀποδειξάμενος ἔργα λόγου ἄξια καὶ τὸ ἐν- D τεῦθεν εὐδοκίμων.

Οὕτω μὲν δὴ Ἀλίῃ τῷ Βρενέζω, ὡς εἰσεβάλλοντο ἐς τὴν πρὸς Ἴόνιον χώραν, ὁ στρατὸς χαλεπώτατα ἐπεπράγει. οἱ 10 μέντοι λοιποὶ τῶν πρὸς τὴν Ἀργυροπολίχην οἰκούντων Ἀλ- V. 105 βανῶν, ὡς εἶδον Ἀριανίτην νεωτερίσαντα περὶ τὴν βασιλέως ἀρχὴν, ἔργον λαμπρὸν σφίσι κατεργασάμενον, ἐβουλεύοντο καὶ αὐτοὶ ἀπόστασιν ἀπὸ βασιλέως Ἀμουράτεω, καὶ ἐπεκαλοῦντο μὲν δῆπου τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν. τούτου γὰρ δὴ τὸν πατέρα 15 ἐξελάσας ἐκ τῆς χώρας Παιαζήτης ὁ Ἀμουράτεω, καὶ Μύρ- ζαν τῶν Κανίνων ἡγεμόνα καὶ συχνούς ἄλλους ἄρχοντας τῆς τῆδε χώρας, τὴν τε χώραν κατέσχε καὶ ἐαυτῷ κατεπροστή- P. 134 σατο. τὸν δὴ οὖν Λέπαν τοῦτον περιόντα καὶ περινοστοῦν- τα ἄλλοτε ἄλλην τῆς Ἰταλίας, καὶ ἐν Κερκύρᾳ τῇ Ἐνετῶν 20 νήσῳ τὰ πολλὰ διατρίβοντα, ἐπεκαλοῦντο οἱ περὶ τὴν Ἀργυροπολίχην οἰκούντες καὶ σφίσι βασιλέα τε ἐστήσαντο. καὶ στρατὸν ποιησάμενοι ἐπήλαυνον ἐπὶ τὴν Ἀργυροπολίχην, τὴν βασιλέως τότε δὴ πόλιν, ἀνήκουσαν δὲ προύθεντο τουτωῖ τῷ

18. περιόντα?

23. πρόσθεν?

lumes vitae discrimen imminens evitare possent. horum plerique ab Albanis interempti, partim capti sunt. reliqui, qui se fugae Alli comites iunxerant, protectionem campestram, at longiorem, ingressi sunt. et egredientes in continentem quae iuxta Corcyram habitatur, ex multis pauci fuga sibi consulentes, domos ire pergunt. ea in expeditione magnam gloriam invenit Arianites Comneni filius, operibusque memorabilibus gestis admodum celebratus est.

In hunc modum Aliis exercitus, cum in regionem quae Ionium spectat irruisset, afflictus est. caeteri Albani, qui incolunt urbem quae Argos respicit, ut cognoverunt Arianitem res novas instituisse adversus Amuratem, quae felicem sortitae sint eventum, etiam ipsi defectionis ab rege consilia agitarunt; et deficientes Depan evocatum sibi ducem et principem elegerunt. huius enim patrem cum eiecisset e sua regione Palazites Amuratis filius, exactis quoque Myrxa et Caninorum principe necnon aliis ducibus plurimis, ista regione potitus est. Depan igitur illum incertis vagantem sedibus per Italiam, et plerumque morantem in Corcyra Venetorum insula, Albani, qui iuxta Argyropolim versabantur, accersitum regem sibi creant, contractisque copiis Argyropolim, quae

*Δέπτι, καὶ ἐπολιόρουν τὴν πόλιν μηχαναῖς τε τῆ τείχει προ-
 σφέροντες. ἦσαν δὲ αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει κηλιδές τε τοῦ βα-
 σιλέως φρουρὰ καὶ τινες ἄλλοι οὐ πολλοὶ τῶν Τούρκων δια-
 Βφυγόντες ἐς τὴν πόλιν, καὶ ἡμύνοντο τὸν στρατόν. ὥστε δὴ
 ταῦτα πράσσοντες οἱ Ἄλβανοὶ τὴν τε πόλιν ἐπολιόρουν, μη- 5
 δεινὴν ἀνιόντες ἐς τὴν πολιορκίαν, καὶ τὴν χώραν τὴν περὶ το-
 κὸν τοῦ βασιλέως ἐπέδραμον, βασιλέως ἔχοντος καὶ ἀπόντος
 ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ πολεμοῦντος Καραμάνῳ τῆς Κιλικίας τε
 καὶ Καρίας ἡγεμόνι. ἐνταῦθα ὡς ἐπύθετο Τουραχάνης ὁ
 τῶν Τρικάλων καὶ Θεσσαλίας ὑπαρχος τότε δὴ ὢν, τοὺς τε 10
 Ἄλβανούς ἀφρασηκώτας ἀπὸ βασιλέως καὶ τὴν μητρόπολιν
 πολιορκοῦντας, συλλέξας στρατεύματα ὡς ἡδύνατο μέγιστον,
 συμπαραλαβὼν καὶ τοὺς τῆς παραθαλασσίου χώρας τῶν Τούρ-
 κων, ὅσους ἡδύνατο, ἐλαύνων διὰ τῆς χιόνος (χειμῶν τε γὰρ
 C ἢν μέγας) δευτεροῦτος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὴν χώραν, καὶ κατα- 15
 λαμβάνει ἐπιστρατευμένους [ἐν] τῇ πόλει τοὺς Ἄλβανούς.
 καὶ ἐπεισεπῶν ἄφρων τοὺς πλείστους τε αὐτῶν διέφθειρε,
 καὶ τὸν τε Δέπαν τὸν ἡγεμόνα ζωγρήσας ἀνέλε, καὶ τὴν πό-
 λιν τῆς πολιορκίας ἤλευθέρωσε. λέγεται δὲ ἐν ταύτῃ τῇ Του-
 ραχάνεω ἐφόδῳ πλείους τῶν χιλιῶν διαφθαρῆναι. καὶ οὕτω 20
 αὐθις καταδεδούλωντο οἱ Ἄλβανοὶ ἀφρασηκώτες ἀπὸ βασι-
 λέως. οἱ μὲν τῆς χώρας εὖ γεγονότες, ὅσοι μὴ διέφυγον τότε*

3. φρουρᾶ P
 3. παραθαλασσίους P

5. μηδὲν (vel μηδαμῆ) ἀνιόντες?

13. πα-

tum temporis regis erat, bello petierunt. urbem oppugnabant variis
 admotis machinis. in urbe erat praesidium regis peregrinorum: ad-
 erant et Turci plurimi, qui confugerant eo, urbemque fortiter et stre-
 nue ab hostibus defensabant. Albani cum ista inciperent urbemque
 summa vi obsiderent, admodum oppugnationi intenti, regioni regis,
 qui tum aberat in Asia bellum gerens cum Caramano Ciliciae et Ca-
 riae principe, incursionibus et populationibus vastitatem induxere
 maximam. Turachanes Triballorum et Thessaliae praefectus, accepta
 Albanorum defectione et metropolis adeo clarae obsidione, conscri-
 bens exercitum quam potuit maximum, assumens etiam Turcos quot-
 quot in Thessalia invenire potuit, citato itinere properans per nivem
 (hyems enim tum erat) secundo die postquam iter ingressus erat,
 prope urbem Albanos deprehendit; in quos praeter expectatum irru-
 ens plurimos occidit, Depan ducem vivum cepit, urbemque obsidione
 solvit. aiunt Turachanem ex improviseo accedentem plures quam
 mille interfecisse. et in hunc modum servitutis iugum recipere de-
 nuo coacti sunt Albani. nobiles eius regionis, quotquot non evase-

ἐπιόντος Τουραχάνεω, ἄλλος ἄλλη ἀπόλετο, ὀλέθρῳ τῶ κακί-
στη παραδοθέντες ὑπὸ τῶν βασιλέως ὑπάρχων.

Ἄμουράτης δὲ ὡς ἐγένετο ἐπανιῶν ἀπὸ Καραμάνου ἐς
τὰ βασίλεια, Μεζέτης τὸν τῆς Εὐρώπης αὐτῷ στρατηγὸν ἐκέ- D
5 λυσε, λαβόντα στρατὸν ὅσον ἂν βούληται, καὶ πεζὸν ἄμμα καὶ
ἰππικόν, ἀγαγέσθαι τε καὶ ἐλαύνειν ἐπὶ Παιονοδακίαν ὡς κα-
ταστρεψόμενον αὐτῷ τὴν χώραν. ὁ δὲ λαβὼν τό τε Εὐρώ-
πης στρατεύμα καὶ ἄζάπιδας τῆς Εὐρώπης καὶ ἰπποδρόμους
τοῦ βασιλέως, ὅσοι ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐγένοντο, ἀφίκετο ἐπὶ τὸν
10 Ἴστρον, διαβὰς δὲ τὸν Ἴστρον ἐπὶ Παιονοδακίαν τὴν Ἀρδέ-
λιον χώραν καλουμένην, — τὸ δὲ Ἀρδέλιον τοῦτο ἀπὸ Πρα-
σοβοῦ τοῦ ὄρους ἐπὶ Παιονίαν διήκει, ἐκτὸς δρυμῶνος γερο-
μένη ἕπασα ἡ χώρα, καὶ πόλεις ἐνείσιν ἐν ταύτῃ-τῇ χώρῃ
οὐκ ὀλίγαι, μητρόπολις δὲ αὐτῶν τὸ Σιβίνιον καλούμενον.
15 γλώττῃ δὲ χροῶνται οὗτοι τὰ μὲν τῇ Παιόνων τὰ δὲ καὶ Δα-
κῶν, διαίτῃ τε καὶ ἤθει τοῖς Παιόνων. καὶ ὑπὸ τῇ Παιό-
νων βασιλεὶ οὐσα ἡ χώρα αὕτη ἄρχοντά τε δέχεται, ὃν ἂν
αὐτοῖς ἐφροσφῆ ὁ βασιλεὺς Παιόνα. αὐτόνομοι δὲ αἱ πόλεις P. 135
οὐσαι, καὶ ὑπὸ τὴν μητρόπολιν τὸ Σιβίνιον εὐθύνόμεναι,
20 παρὰ δὲ τῷ ἄρχοντι σφῶν, ὅποι ἂν κελεύει ἐπὶ ἐκστρατείαν,
καὶ τὺς προσόδους ἀποδιδόντες, ἀξιοῦσι πολιτεύεσθαι σφίσι
αὐτοῦ ἐς τὸ ἐπιχώριον πάτριον ἔθος. ἐπὶ ταύτην οὖν δὴ τὴν
πόλιν τὸν Ἴστρον διαβὰς ὁ Μεζέτης ἤλυνεν ὡς πολιτορχήσων, V. 106

runt Turachanis manus, ab regis praefectis crudelissime occisi sunt, cum alius isto alius alio mortis genere miserabiliter interiret.

Amurates reversus ab expeditione quam contra Caramanum sum-
pserat, e regia sua Mezetem, quem Europae ducem declararat, acci-
pere iussit copias equitum et peditum quantas vellet, et proficisci
contra Pannodaciam, ut eam suo imperio iungeret. qui accipiens Eu-
ropaeum exercitum et Europae Azapides equitatumque regis omnem,
qui in Europa agebat, perveit ad Istrum; quo traiecto ingressus est
Pannodaciae regionem quae Ardelium nominatur. Ardelium a Pra-
sobo monte in Pannoniam usque excurrit. regio ista cingitur quer-
cetis glandiferis, urbesque habet non paucas. metropolis Tosibi-
nium vocatur. lingua utuntur partim Dacorum et partim Pannonum.
victi et moribus Pannonos imitantur. haec regio subiecta est Pan-
nonum regi, a quo ducem accipit de Pannonum genere. urbes ha-
bet liberatas, quae proprio iure propriisque legibus ab metropoli To-
sibinio reguntur. iussi proficisci in militiam regi parent, tributum
ferentes quandocumque is imperaverit; solummodo petentes ut sibi
proprio iure suisque legibus rem publicam administrare liceat. contra
hanc igitur metropolim, ubi Istrum transierat, Mezetes universam

καὶ ἀγγυῶ ἐπὶ τῇ πόλει γενόμενος ἐστρατοπεδεύετο. ἐπαύθῃ δὲ ὡς ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, τηλεβόλῳ βληθεὶς ὁ τοῦ στρατοῦ ἡγεμὼν ἐτελεύτησε. μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἀπεχώρει ἐντεῦθεν ὁ στρατὸς ἐπειγόμενος ἐπὶ τὴν διαβάσιν τοῦ Ἰστρου, Β συλλεχθέντες οἱ τοῦ Ἀρδελίου ἄνδρες, ὡς ἠδύνατο φθῆναι 5 τὸν στρατὸν ἔτι ἐν τῇ χώρᾳ διατρίβοντα, πολλοὺς τε κατέβαλλον τοῦ στρατεύματος, καὶ τρεψάμενοι ἐδίωκον φεύγοντας ἐπὶ τὸν Ἰστρον.

Μεζέτης μὲν οὖν ἀφικόμενος ἐπὶ Ἀρδέλιον οὕτως ἐτελεύτησε, καὶ ἀπεγένετο οὐκ ὀλίγον τι τοῦ στρατεύματος· βα- 10 σιλενὺς δὲ ὡς ἐκύθητο τὸν Μεζέτου θάνατον, συμφορὰν τε ἐποίητο, καὶ παρεσκευάζετό τε αὐτὸς ἐπὶ Παιονοδακίαν στρατευσόμενος, καὶ κήρυκας πέμπων περιαγγέλλοντας τὴν ἐξέλευσιν αὐτοῦ ἅμα ἤρι ἐδόκει ἐξελαύνειν. μετὰ δὲ συμβουλευσαντος Σαβατίνεω εὐνούχου, ἀνδρὸς τὰ ἐς πόλεμον αὐτοῦ 15 πολλαχῇ γενομένου, ἐπέτρεψέ τε τὸν στρατὸν αὐτῷ, καὶ ἐκέλευσε λαβόντα ἐξηγήσασθαι ἐπὶ Παιονοδακίαν, καὶ μὴ ἀνιέναι πρὶν ἢ καταστρεψάμενον ἀπελαύνειν. οὗτος μὲν δὴ παραλαβὼν τὸν βασιλέως στρατὸν καὶ νεήλυδας τῶν θυρῶν ἀμφὶ τοὺς τετρακισχιλίους, τὸν τε Ἰστρον διέβαινε καὶ τὸν 20 στρατὸν αὐτοῦ σύμπαντα διεπορεύετο ἐς τὴν Ἀρδελίου χώραν. ἤλαυνε δὲ διὰ τῆς Παιόνων χώρας ἡμέρας τινάς. Ἰάγ-

10. ὀλίγους τοῦ Ρ

belli molem vertit; et cum quam proxime ad eam accessisset, ibi castra communivit. hic cum urbis oppugnationi summa ope incumberet, ictus bombardae occubuit. postea cum exercitus hostilis maturaret abitum et festinaret ad Istrum traiciendum, congregati regionis viri, cum praevenire hostes in sua regione possent, plurimos eorum clade maxima straverunt. reliquos in fugam effusos usque ad Istrum insecuti sunt.

Mezetes profectus in Ardellii regionem, amissis non paucis de suo exercitu, huiusmodi vitae exitum habuit. rex maximam suam esse calamitatem duxit mortem Mezetis. parabat igitur ipse expeditionem suscipere contra Pannodacos, missisque per suum regnum praeconibus edicebat ut primo vere adessent omnes. postea mutata voluntate Sabatini eunucho, viro rei militaris peritissimo, belli istius curam omnem mandavit, cum eunuchus id consilium regi et optimum et tutissimum fore censeret. iussit quoque rex ut non prius bello desisteret quam devicisset Pannodacos sive Transsylvanos. hic igitur accipiens regis exercitum et peregrinorum de ianuis regis quasi quattuor milia, Istrum transivit, et copias omnes in Ardellii regionem induxit. dehinc aliquot diebus iter fecit per Pannoniae regionem.

γος δὲ ὁ Χωνιάτης, ἀνὴρ τότε δὴ εὐδοκιμῶν παρὰ τοῖς Παιόσι
καὶ τὸ τε Ἀρδέλιον ἐπιτετραμμένος ὑπὸ τῆς Παιόνων βου-
λῆς, συνήγαγέ τε στρατὸν ὡς μέγιστον ὡς ἡδύνατο ἀπὸ Ἀρδε-
λίου, καὶ Παιόνων συμπαραλαβὼν ἐπήει, ἐπόμενος τῷ Σαβα-
5 τίνῃ κατὰ τὸ ὄρος. Σαβατίνης μὲν δὴ, ὡς ἐντὸς τῆς χώρας
ἤδη ἄλλος γενόμενος, ἐνόμιζε καλῶς ἔχειν αὐτῷ τὴν χώραν
ἐπιδραμεῖν. ἐπαφείδς τοίνυν τοὺς ἱπποδρόμους καὶ τοῦ στρατοῦ
πολύ τι μέρος ἐπὶ διαρπαγὴν τῆς χώρας, ὡς ἀφαρπάσαιτό
10 τε τὴν χώραν αὐτοῦ σύμπασαν καὶ κερδάνοι μέγιστα, κατε-
λείφθη δλίγοις τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἐνταῦθα
ὡς ᾔσθητο Ἰάγγος τὸ τε στρατόπεδον ἐρημον ἀνδρῶν καταλει-
φθῆναι, καὶ οἱ καλῶς ἔχειν ἠγοούμενος ἐπισπευσεῖν ἐς τὸ στρα-
τόπεδον τῶν πολεμίων, ἐπικαταβὰς ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐμβάλλει
15 ἐς τὸ στρατόπεδον τοῦ Σαβατίνεω. καὶ ὁ μὲν Σαβατίνης
ἐπεξελθεῖν μέντοι οὐκ εἶχεν, ὅτι καὶ ἄξιον λόγον μαχέσασθαι, P. 136
φυλάξαι δὲ τὸ στρατόπεδον κειρώμενος καὶ οὐκ ἡδύνατο,
βιασαμένων τῶν μετὰ τοῦ Ἰάγγου Παιόνων, ἐς φυγὴν τε
ἐτρέπη καὶ ἐπὶ τὸν Ἰστρὸν ἐπέειπε φθῆναι ὡς διαβησόμε-
20 ὑπίσας αὐτοῦ ταύτῃ, ὥστε τοὺς ἐπαιόνοντας σὺν τοῖς ἀνδρα-
πόδοις συμπαρελάμβανε διαφθείρων ἅπαντας. καὶ οὕτω δὴ

20. ὑπίσας P

Iangus autem Choniates, quem Ioannem Huniadem vocant, vir ea tem-
pestate inter Pannonos excellens, cui Ardelli regio commissa erat ab
Pannonum concilio, exercitum quam potuit maximum comparavit ab
Ardelio et Pannonia. hoc instructus sequebatur per montium saltus
Sabatinum. Sabatines cum iam in hostili regione foret, putabat res
suas praeclare habituras, si hostium agros evastaret. emittens itaque
equitatum omnem et maximam exercitus partem in hostiam regio-
nem, praedas agere volebat, quasi hinc plurimum suis opibus acce-
dere posset. paucissimi vero manebant cum Sabatine in castris. Iangus
ut comperit castra hostium pene esse deserta, praeclarum faci-
nus putabat, si accedens inopinatus castra opprimeret. descendens
itaque cum suis ex monte impetu invadit Sabatinis castra defensori-
bus vacua. Sabatines exire castris, ut praelii potestatem faceret,
non poterat. proinde ad castra defendenda convertitur; quae tamen
retinere nequivit, cum violenter Iangus cum Pannonibus irrumperet.
ad fugam itaque inclinatus animo toto, festinabatque, maxima usus ce-
leritate, transire Istrum, antequam transitu ab hostibus intercludere-
tur. Iangus captis castris quosdam in insidiis locat, quibus exciperet
hostes advenientes, mancipiorum aliarumque rerum praeda onus-
tos, omnesque conficeret. et in hunc modum maxima hostilis exer-

τὰ πλείω τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ ταύτη κάκιστα διεφθάρη, καὶ νίκην νικᾷ ἀρίστην ἐς τῶν πρὸ αὐτοῦ Ἰάγγος ὁ Χωνιάτης.

Οὗτος γένους ὧν οὐ πᾶν τι φαῦλον, ἀπὸ Χωνιάτης Βπόλεως Ἀρδελίου ὠρμημένος ἐπὶ τὸν Τριβαλλῶν ἀφίκετο ἡγε- 5
μόνα, μεμισθωμένος δὲ αὐτοῦ διέτριβε συχνόν τινα χρόνον, τόλμαν τε ἐπιδεικνύμενος ἀξίαν λόγου καὶ σπουδῆν, ἐς ὃ τι ἂν ἐπιπεμφθεῖ ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος. καὶ δὴ λέγεται καὶ τόδε. ὡς ἐξήλαινε ἐπὶ ἄγραν ὁ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμών, καὶ λύκον ἐπιφανέντος τῷ ἡγεμόνι ἐπεκάλει τὸν Ἰάγγον, ὡς ἐπὶ τῷ λύ- 10
κῳ γένοιτο. ὁ δ' ὡς παρεληλύθει, τὸν Θῆρα ἤλαινε ἀνὰ κράτος. πεσόντος δὲ τοῦ Θηρός ἐς τὸν ποταμὸν καὶ νηχομέ-
V. 107 νου, ἐπεισεσεν τε ἅμα ἐς τὸν ποταμὸν καὶ αὐτὸν καὶ διανη-
Cχομένου τοῦ ἵππου διαβῆναι, διαβάντα δὲ ἐπιδιώκειν οἰδαμῇ ἀνίεντα, τελευτῶντα δὲ καταλαβεῖν τε τὸν λύκον καὶ ἀνελεῖν, 15
μετὰ δὲ ἀφελόμενον τὸ δέρμα τοῦ Θηρός ἐλάυνειν ὀπίσω ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα, διαβάντα δὲ αὐθις τὸν ποταμὸν καὶ προεχόμενον τοῦ λύκου τὸ δέρμα εἶπεν “ὦ δέσποτα, ἐγένετο ἧ ἐπέ-
ταξας, καὶ τὸν τε λύκον ἀνεῖλον, καὶ τὸ δέρμα ὡδὲ σοι πα-
ρέστι, ὑπουργεῖν ὃ τι ἂν δεοί χρῆσθαι.” τότε μὲν δὴ τὸ 20
Θαῦμα ἀγασθέντα τὸν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα εἶπεν λέγεται ὡς οὐκ ἔστιν ὅπως ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐπὶ μέγα δυνάμεως οὐκ ἀφί-

citus pars miserabiliter interiit; Iangusque victoriam sibi peperit celebriorem quam ullam unquam eius antecessores invenerint. Iangus genere natus erat non admodum obscuro.

Patria fuit Choniatae sive Huniadi Ardellii oppidum, unde profectus venit ad Triballorum ducem. mercede autem conductus, longo admodum tempore apud hunc ducem versatus est, ubique, quocunque mitteretur, fortitudinem et diligentiam memorabilem ostendens. quondam cum venatum abiisset Triballorum dux, eique appareret lupus, confestim Iangum vocat, ut lupum caperet. qui ut accessit ducisque voluntatem intellexit, continuo lupum insectatus est perniciosissime. lupus ingreditur flumen quod obvium erat, et natate incipiebat, si praesens periculum subterfugere posset. nec tamen Iangus a persecutione cessavit, verum insidens equo flumen tranavit. ubi natando flumen superatum est, lupi vestigiis haud abcessit. postremo lupum assecutus est et confecit, pellemque deripuit, tranatoque fluvio ad ducem reversus est; praetendensque manibus lupi pellem exclamat “o domine, factum est ut imperasti: lupum peremi, pellem cape. ea, ut voles, utere.” hoc facinore dux admodum delectatus in haec verba linguam solvit “certe non potest fieri quin aliquando vir ille ad maximam promoveatur potentiam.” haec tum temporis locu-

ξεται. τότε μὲν δὴ οὕτως εἰπὼν τὸ ἐντεῦθεν χρήμασι τε D
 ἐθεράπευε, καὶ διατρίψας αὐτοῦ χρόνον συχνὸν ἀφίκετο ἐπὶ
 τοὺς Παιόνας. λέγεται μὲν δὴ καὶ πρὶν ἢ ἐπὶ τὸν Τριβαλ-
 λῶν ἡγεμόνα ἐλθεῖν, Ἀλίεω τοῦ Βρενέζεω γενέσθαι θεράπον-
 5 τα, καὶ θηγεῦσαι παρ' αὐτῷ ἱπποκόμον γενόμενον. οὐκ ἔχω
 δὲ ὄπῃ τοῦτο ἀληθὲς εἶναι συμβάλλωμαι· τὴν τε γὰρ ἂν
 φωνὴν ἐξέμαθε τὴν Τούρκων. ὡς μὲν οὖν ἐτρέπετο ἐπὶ τοὺς
 Παιόνας, καὶ συμπαραλαβὼν τινὰς μεθ' ἑαυτοῦ παρήει ἐπὶ
 τὰ βασίλεια, μισθὸν φάσκων ἦκειν αὐτοῖς σὺν τοῖς ἀμφ' αὐ-
 10 τὸν ληψόμενος, ἐλάμβανέ τε τὸν μισθόν, καὶ ἐς διαφορὰν
 καθιστωμένων τῶν Παιόνων πρὸς τοὺς Γερμανοὺς μεγάλα p. 137
 ἀπεδείκνυτο ἔργα, ὅποτε ἔδει αὐτίκα παρόντα, ἐν τάχει τε
 παραγενόμενος καὶ μαχόμενος ἀξίως λόγου. μετὰ δὲ ταῦτα
 ἐπισπομένων αὐτῷ καὶ πολλῶν ἄλλων εὐδοκιμῶν ἐφαίνετο
 15 πανταχῆ, δι' ἃ δὴ καὶ ἐπετέτραπτο τὴν τῆς Ἀρδελίου χώρας
 ἀρχὴν ὑπὸ τῆς Παιόνων βουλῆς. καὶ ἀρχὼν ταύτης τῆς
 χώρας τὸν τε Σαβατινήν καὶ εὐνοῦχον τοῦ βασιλέως στρατη-
 γὸν καθελῆτέ τε καὶ ἐτρέψατο, νίκην ἀνελόμενος εὐδοξοιάτην,
 ἀφ' ἧς δὴ τὰ Παιόνων πράγματα ἐπανῆκεν ἐπὶ τὴν πρότερον
 20 σφῶν κατὰστασιν γενόμενοι, ἀφ' οὗ κατὰ χρόνον Παιαζήτεω
 τὸν βασιλέα Παιόνων Σιγισμουῦνδον τρεψαμένον, τὴν τε χώ-
 ραν ἐπελαύνοντες ἐδήουν θαμὰ ληζόμενοι οἱ Τούρκοι, καὶ β

1. οὗτος P

9. ἀπὸς?

21. Παιόνων ἐς Σιγισμουῦνδον P

22. ἐπελαύνοντες, ἐδήουν P

tus, virum deinceps pecunia opibusque coluit. cum tempore multo
 apud ducem istum moras traxisset, tandem ad Pannones rediit. suut
 qui tradunt langum, antequam pervenerit ad Triballorum ducem, fu-
 isse samulum Aliis Brenezis filii, eique mercede servisse, cum fun-
 geretur equorum curatoris partibus. nescio autem unde coniecturam
 facere possim, ut id verum esse credam: nam linguam Turcicam eo
 modo didicisset. reversus autem ad Pannones, assumptis aliquot aliis,
 procedebat in regiam, dicens se advenire, ut sibi suisque mercedem
 accipiat; nec repulsam passus est. cum autem bellum arderet inter
 Germanos et Pannones, magna militaria edebat opera, praesens sem-
 per. ubicunque eius opera desiderabatur, statim appropinquans, fortis-
 sime praeliabatur. postea congregatis ad eum aliis plurimis, ubique
 illustris apparebat. quapropter Ardellii regionis principatus concilio
 Pannonum ei decretus est. cui regioni cum imperaret, Sabatinem in-
 terfecit eiusque exercitum in fugam coniecit, victoriam suis nuntians
 longe pulcherrimam. haec victoria Pannonum res erexit in pristinum
 statum. ex quo enim tempore Paiazitis auspiciis ductuque Turci re-
 gem Sigismundum in fugam verterunt, haud cessarunt Turci in Pan-

ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ἀγόμενοι ἐνέπλησαν τὴν τε Ἀσίαν καὶ
 Ἐυρώπην ἀνδραπόδων Παιονικῶν. ἔπει δὲ Ἰάγγος ἀφικόμε-
 νος ἐπὶ τὴν Ἀρδελίου χώραν τὸν τε εὐνοῦχον ἐτρέψατο καὶ
 τοὺς περὶ αὐτὸν ἐτρέψατο Τούρκους, τὸλμη τε ἐχρήσαντο οἱ
 Παιόνες ἀπὸ τοῦδε, καὶ ἔργα ἀπεδείκνυντο ἔς τοὺς Τούρκους 5
 ἄξια λόγου. τὸν τε γὰρ Ἰστρον διαβάντες πολλάκις διέφθει-
 ρον, καὶ ὅποι περιτύχοιεν ὀλίγοι πολλοῖς οὖσι τοῖς Τούρκοις,
 εὐπετῶς τε περιεγέγοντο καὶ οὐδὲ εἰς χεῖρας ἀφικομένους
 σφίσιν ἐτρέποντο.

Τότε μὲν δὴ περιγεγόμενος ἐπὶ μέγα ἐχώρει δυνάμεως. 10
 καὶ στρατηγὸς δὲ μετὰ ταῦτα ἀποδειχθεὶς ὑπὸ τῆς Παιόνων
 Βουλῆς πρὸς τοὺς Τούρκους τε καὶ Γερμανοὺς τὸν πόλεμον
 διέφερε, γενναϊότατα διαγωνιζόμενος. οἱ μέντοι Παιόνες πρὸς
 τε τοὺς Γερμανοὺς διενεχθέντες τε ἐπολέμουν, ἀπὸ αἰτίας
 τῆσδε ἔς διαφορὰν ἀλλήλοις ἀφικόμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ 15
 πρὸς Τζέχους καὶ Βοεμίους καλουμένους ἐπὶ συχνόν τινα
 χρόνον τὸν πόλεμον διαφέροντες μεγάλα κακὰ ἐποίουν ἀλλή-
 λους. τρέπονται δὴ οὖν διὰ ταύτην αὐτῶν τὴν διαφορὰν ἐπὶ
 τοὺς Πολανίους, καὶ ἐπαγόμενοι τὸν βασιλέως ἀδελφιδοῦν
 παῖδα βασιλέα τε σφίσιν ἐστήσαντο, καὶ τοῖς Πολανίοις χρη- 20
 σάμενοι συμμάχοις τοῖς τε Γερμανοῖς καὶ Βοεμίοις ἐπέκειντο
 χαλεπῶς, καὶ ἐδήουν τὴν χώραν, καὶ πόλεις αὐτῶν ἐπιόντες
 V. 108 ἐνεπίμπρων οὐκ ὀλίγας. καὶ δὴ καὶ ἔς μάχην καταστάντες

2. ἐπεὶ τε P

moniam incursiones facere, plurimaque inde abduxerunt mancipia,
 quibus Asiam et Europam replevere. ubi autem Iangus advenit in
 Ardellii regionem, princeps declaratus communi Pannonum concilio,
 Sabatinem et Turcos terga dare coegit. hinc animis resumptis, Pan-
 nones praeclaris operibus editis Turcos ubique vincebant. nam Istrum
 saepius transgressi interfecerunt pauci plurimos Turcos; qui antequam
 ad manus ventum foret, non sustinentes impetum Pannonum, fugam
 praecipites inibant.

Ea tempestate ad maximam potentiam promotus est Iangus. deinde
 creatus dux consensu unanimi totius Pannonum concilii, bellum contra
 Turcos et Germanos suscepit, fortissime semper rem gerens. Pannonnes
 gerebant bellum cum Germanis cuius haec causa perhibetur. *** postea
 bellum indixere Tzechis, qui Boemi dicuntur. id bellum diu duravit,
 plurimis ultro citroque cladibus illatis. Pannonnes isto bello permoti
 accedunt Polonos, et inde adductum regis patrualem sibi ducem crea-
 runt. cum igitur Poloni socia Pannonibus iungerent arma, con-
 tigit ut Pannonnes Germanos et Boemos graviter affligerent: agros enim
 horum evastarunt, urbesque non paucas incenderunt. praeterea in-
 terdum ex acie dimicarunt, collatis signis. verum incerto Marte,

ἐμάχοντο· καὶ ὅτ' ἐμὲν περιεγέγοντο οἱ Παιόνες, ὅτ' ἐδὲ D
καὶ ἤττωντο, καὶ ἐπὶ βραχὺ αὐθις ἀναλαμβάνοντες σφᾶς
ἀνεμάχοντο. τὴν τε γὰρ μάχην ποιοῦνται τὰδε τὰ γένη
κατὰ τὸ καρτερόν, οὐδεὸς φειδόμενοι, ἀλλὰ θόρασί τε
δ ἐπιόντες καὶ τηλεβόλους καὶ σιδηροῖς καταπέλταις ἰππικῶς
καὶ ἑτέροις βέλεσι διαμαχόμενοι κατακαίνουσί τε ἀλλήλους.
ἐπειδὴν δὲ ἐς φυγὴν γένωνται, οὐκέτι ἀνήκεστον συμβαίνει
σφίσι ἐς τὴν φυγὴν, ἀλλ' ἦν παραδιδῶ τις ἑαυτὸν καὶ ὁμο-
λογία χρωτο ὡς ἤττημένος, ἀφήσιν αὐτὸν ἀπίσται, ἐφ' ᾧ τοῦ
10 λοιποῦ μὴ διαμάχεσθαι αὐτῷ, ἐπειδὴν συνίωσι τὰ στρατεύ-
ματα ἀλλήλοις καθιστάμενα ἐς τὴν μάχην. ταύτη μὲν δὴ P. 138
ἐς ἀλλήλους κατὰ τὰς μάχας χρωῖνται καταστάσει, ὥστε ἐπει-
δὴν τρέποιο ἐς φυγὴν τὰ στρατεύματα, οὐ πολὺ τι μέρος
αὐτῶν τὸ ἐντεῦθεν ἀπογίνεσθαι.

15 Τὴν μέντοι Δακίαν αὐτοὶ οἱ Παιόνες ἐπελθόντες, ἡγου-
μένου τοῦ Χωνιάτου, καθίστασαν Δάνον ἡγεμόνα αὐτοῖς καὶ
πέιθεσθαι αὐτὸν ἐκέλευον. οὗτος μὲν οὖν ἐξελαυνόμενον τοῦ
Δρακούλεω ἡγεμόνος αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας
ἰόντος, τὴν τε χώραν κατέσχευεν ὁ Δάνος, καὶ τοὺς ἐπιτη-
20 δειοὺς Δρακούλεω τοῦ ἡγεμόνος διειργάζετο, ὅποι πυνθά-
νοιο αὐτῶν τινὰ περιεῖναι. οὗτοι μὲν δὴ παῖδες λέγονται
γενέσθαι τοῦ Μύρξω νόθοι, καὶ τούτων ἐνίους πλαττομένους B
ὑπὸ τῶν τῆς χώρας γένοι τε καὶ πλούτῳ εὐδοκιμούντων κα-

6. καταβαίνουσι P

nunc victores nunc victi, praeliis excedebant. deinde ubi paululum
respirassent et collegissent vires, bellum instaurabant. nam populi
isti vi omnia agunt, et in praeliis nemini parcunt. hastis impetunt
hostes, bombardis utuntur, ferreas habent equites balistas, necnon
aliis telis rem gerunt inter se pugnantes. quando autem fuga initor,
in fugientes nec caede nec persecutione admodum saevitur. verum
si quis se ipse dedat et victum se confiteatur, abit intactus et invio-
latus: hac tamen condicione, ne se postmodum praelio committat,
contra victores praeliaturus. hunc morem belli tempore servant:
-proinde in fuga non multi cadunt.

Pannonis duce Choniate profecti sunt in Daciam, et duce Dacu-
num nomine regioni praefecerunt, Dacosque ei obtemperare iusserunt.
Danus igitur expulso duce Dracule, qui ad ianuas regis confugerat,
Daciam obtinuit, omnesque Draculis propinquos et necessarios, ubi-
cunque aliquem superstitem accipiebat, peremit. hi duces traduntur
fuisse filii nothi, qui Myrxae nati sunt. et quosdam horum, cum
putarentur esse Myrxae filii, ab regionis incolis genere opibusque
plurimum pollentibus in Daciae ducatum subvectos esse; quasi Da-

θίστασθαι ἐς τὴν τῆς Δακίας ἡγεμονίαν, ὡς ξυμποροῦτε ἅμα
 καὶ λυσιτελεῖ ἕσοιτο σφίσιν ἐς τὴν ἀρχὴν καθισταμένων. ὦν
 δὴ ἕνα τε καὶ δύο ἀναπυθανόμενος εὐρον, καὶ ἐξέμαθον τό
 τε γένος αὐτῶν καὶ τοὺς πατέρας· ἀλλ' οὐκ ἐξοίσω ἐς τοὺς
 πολλοὺς τοῦνομα διασημῆνας. Δάνος μὲν ὦν τότε ὑπὸ Παιό- 5
 νων κατήχθη ἐς τὴν Παιόνων ἀρχήν, καὶ ἔσχε τὴν χώραν,
 θεραπεύων τε ἀπὸ τοῦδε διπέλει τοὺς Παιόνας. καὶ ὡς
 ἐπέκειντο τὴν χώραν διαβαίοντες ἔκρυφα οἱ τοῦ βασιλέως
 αὐτοῦ παρὰ τὸν Ἰστρον καθιστώτες ἕπαρχοι, πρέσβεις τε
 C ἔπεμπεν ὡς βασιλέα, καὶ εἰρήνην αἰτούμενος ἐπρασσεν ὅπως 10
 αὐτῷ γένοιτο, ἀπαιτηθεὶς ἀπάγειν ἐς τρισχίλια τόσσα καὶ θυ-
 ρεοὺς τετρακισχιλίους τοῦ ἐνιαυτοῦ, σπονδὰς τε ἐποίησατο.
 καὶ οὕτω δὴ ἐπὶ κατύστασιν εὖ ἔχουσαν ἐναντὶ ἀφικόμενος
 ἡγεμόνευε τε τῆς Δακίας, καὶ πρὸς τὸν Πογδανίας τῆς με-
 λαινῆς ἡγεμόνα ἄγγελον πέμψας εἰρήνην τε ἐποίησατο, καὶ 15
 ἐπιγαμίαν αὐτῷ ποιησάμενος συνεβάλλετο αὐτῷ ἐς τὸν πρὸς
 τὸν Δρακούλη μετὰ ταῦτα πόλεμον.

Ταῦτα μὲν δὴ ἐς τὴν ἀρχὴν οὕτως ἔσχεν αὐτῷ τὰ πράγ-
 ματα· Ἀμουράτης δὲ μετὰ ταῦτα ἐπὶ Κολχίδα γῆν τριῆ-
 ρεις ἐπέμψε, τὴν τε χώραν δηῶσαι καὶ ἀνδραποδίσασθαι τὴν 20
 πόλιν, ἣν δύνωνται, καὶ ἐπὶ Γοτθίαν ἐπιπλεῦσαι τε, καὶ ὅποι
 D παρῆκοι, τὴν χώραν ληίσασθαι ἀποβάντας. καὶ ἐπιπλεῦσαι μὲν

3. ἀναπυθανόμενοι P

22. παρῆκοι P

cis plurimum conduceret, si isti in ea regione praesent rerumque
 summa potirentur. quorum unum atque alterum percunctando co-
 gnovi genus et parentes: verum nomina eorum non omnibus signifi-
 cabo. Danus ea tempestate a Pannonibus in Dacorum principatum
 collocatus Daciam tenuit, et deinceps Pannonnes artissime coluit. cum
 autem inquietaretur subinde ab regis ducibus prope Istrum collocatis,
 qui clam ipsius regionem populationibus divexabant, missis legatis ad
 regem pacem oravit, quam haud gravatim consecutus est, hac tamen
 condicione, ut quotannis regi tributum nomine daret tria milia sagitta-
 rum et clipeorum quattuor milia. Daciae res ita ordinatae quemad-
 modum sibi commodissime fore rebatur, eam pulchre imperio rexit.
 legatum ire iussit ad Pogdaniae nigrae principem, cum quo pacem
 fecit; cui etiam affinitas iuncta est, qua excitus eum enixe adjuvit in
 bello quod cum Dracule gessit.

Daciae principatus in hunc modum ab novo principe reformatus
 et instructus est. Amurates postea in Colchida imperiumque Trape-
 zuntinum triremes misit, regionemque Colchidis vastans etiam urbem
 diripere et inde plurima mancipia auferre annitebatur. triremes illae
 etiam in Gothiam cursum flexerunt, eamque regionem populati sunt.

αἱ τριήρεις προσέσχον ἐς γῆν τε τὴν Κολχίδα, καὶ ἐπὶ τοὺς
 Γότθους ἀφικόμενοι ἐλεηλατοῦν τὴν χώραν, ἀνδραποδισάμε-
 νοι οὐκ ὀλίγην. ἐπανίοντι δὲ τῷ ἀτόλῳ χειμῶν ἐγένετο ἰσχυ-
 ρός, καὶ ἄνεμος ἀπαρκτίας ἐπιβαλὼν ἐξήνεγκεν ἐς τὴν Ἀσίαν
 5 κατὰ τὴν Ποντοηράκλειαν, καὶ φερόμεναι αὐτοῦ ἔναι τῶν
 τριηρῶν διεφθεύροντο καὶ ἐν Ξυμφορᾷ ἔσχοτο τοιαύτη.

Πρὸς Ἴανυῖτους μέντοι αὐτῷ φίλια ἦν διὰ τέλους καὶ
 εἰρηναία. Ἴανυῖοι μὲν δὴ τότε πρὸς τε σφᾶς αὐτοὺς περι-
 πεσόντες μεγάλως τε ἐσφάλλοντο περὶ τὴν πόλιν αὐτῶν, καὶ
 10 δὴ καὶ τῶν στασιωτῶν ἐπαγομένων Φίλιππον τὸν Λιγύρων P. 139
 ἡγεμόνα τὴν τε πόλιν ἐπέτρειψαν, καὶ οὗ ἂν ἐξηγοῖτο εἶποντο V. 109
 τῷ ἡγεμόνι. πυνθύνομαι γενέσθαι δὴ τοῦτο αὐτοῖς καὶ τὸν
 δῆμον ἐλόμενον ἐπαγαγέσθαι τοῦτον σφίσι τύραννον κατα-
 στησαμένους διὰ τὸ πρὸς τοὺς Οὐνετοὺς ἔχθος καὶ τὴν πρὸς
 15 ἐκείνους αὐτῶν διαφορὰν, καὶ ὅτι καὶ τὸν Μεδιολάνου τοῦ-
 τον ἡγεμόνα ἦσθοντο πολεμοῦντα τοῖς Οὐνετοῖς κατὰ τὸ
 καρτερὸν καὶ διαφέροντα τὸν πόλεμον ἐντεταμένως.

Ἔστι δ' ἡ πόλις αὕτη πρὸς τὸ ἄκρον τῆς Ἰταλίας κατὰ
 τὴν Γαλατίαν. Τυρρητῶν δὲ τῆς χώρας ἔχεται τὸ πρὸς ἑω
 20 ἴδοντι, καὶ Τυρρηνικοῦ πελάγους ἄπτεται, ταύτη τετραμμένη
 τὸ πρὸς ἀνίσχοντος ἡλίου ἡ πόλις, πρὸς δὲ ἐσπέραν ἀπαλλατ-
 τομένης τῆς χώρας Ἴανυῖτων ἐπιβαίνειν ἔστι τῆς Προβεντίας, B

17. ἐκτεταμένως P

triremes igitur istae in Colchida properarunt; et ad Gothos appellen-
 tes regionem hand medicam vastabant, plurimis inde mancipiis abdu-
 ctis. reditum autem cum maturaret classis, tempestas saeva exorta
 est. nam ventus qui Aparctias dicitur, exurgens classem disiecit et
 in Asiam iuxta Heracleam Ponti detulit. interim naves quaedam
 tempestate quassatae interciderunt, in huiusmodi calamitatem prae-
 cipitatae.

Cum Ianuensibus ei intercessit amicitia diutina, et quasi pax
 perpetua. Ianuenses autem eo tempore seditione agitati res suas pe-
 ne contudere, cum seditiosi admitterent Philippum Lignurum ducem,
 eique urbem committerent, promptissime sequentes quocumque eos
 eduxisset. hoc eis accidit, cum etiam populus eligeret istum ducem
 propter odium implacabile, quo ferebantur in Venetos. norant enim
 Mediolani ducem Venetis admodum esse infestum et acerrime cum
 his bellum gerere.

Ianua urbs sita est in extrema Italia, qua Galliam respicit: Tyrre-
 nos attingit versus Orientem. mare Tyrrhenum spectat, qua urbis situs
 Orientem versus excurrit. versus Occidentem egressos Ianuensium regio-
 ne excipit Provincia, quae Gallia est; et eius incolae degunt sub rege

ἤ τις Γαλατία ἐστὶ καὶ ὑπὸ τῶν Κελτῶν βασιλεῖ τεταγμένοι διατελοῦσιν. ὀνομάζεται δὲ διὰ ταύτης πύλη Ἰταλίας, ὡς αὐτίκα ἀπὸ τούτων ἐμβάλλει εἰς Γαλατίαν. πολιτεύεται δὲ οὔτε εἰς δημοκρατίαν τὸ παράπαν τετραμμένη ἢ πόλις οὔτε εἰς ἀριστοκρατίαν· ἐπιμεμιγμένη δὲ ἀμφοῖν ταῖς καταστάσεσσι τοῦτο μὲν εἰς δημοκρατίαν δοκεῖ ἀποκλίνειν, τοῦτο δ' αὖ ὑπὸ ἀρίστων τινῶν διυθύνεσθαι, τὰ εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτῆ διατιθεμένη. ἔστι γὰρ δύο γένη ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀπὸ παλαιοῦ προεστῶτες τῆς πόλεως, καὶ πρωτεύοντες οὕτως ὥστε ζῦμπαντα τὸν δῆμον ἐπὶ τούτους τετράφθαι, τῷ παντὶ θά-10
C τερα ταλαντευόμενον. τὸ μὲν δὴ τῶν γένοιον καλεῖται Ντόρια, τὸ δὲ ἕτερον Σπινούρα. ἐπὶ τούτους ὁ δῆμος διηρημένος αὐτοῦ αἰρεῖται τὴν Σπινούρα αἴρεσιν, τὸ δὲ αὐτοῦ Ντόρια. ἄγοντες δὲ οὗτοι τὸν δῆμον, καθιστάναι μὲν ἀπὸ σφῶν αὐτῶν ἡγεμόνας τῇ πόλει οὐκ ἔξοισιν, οὐδὲ ἐπιτρέπει ὁ δῆ-15
μος· ἀλλ' ἐστὶν δύο ἑτέρω γένεε, δημόται ὄντες, καὶ τὸ μὲν τῶν γενῶν τούτων πρὸς τὸ γένος τῶν ἀρίστων τετραμμένον ἐστὶ καὶ ἐπιτήδειον, τὸ δὲ αὖ πρὸς τὸ ἕτερον. καλεῖται δὲ τούτων τὸ μὲν Ἀδόρνοι τὸ δὲ Φρεγοῦσιοι. ἀπὸ δὲ τούτων τῶν οἰκιῶν νομίζεται αὐτοῖς, ὅποια δὴ τῶν ἀρίστων μοῖρα²⁰
ἐπικρατοίη, ἐγκαθιστάναι τῇ πόλει ἄρχοντα. καὶ τῶν μὲν D Ἀδόρων ὁ οἶκος ψικαίωται τῷ Σπινούρα γένει, τῶν δὲ Φρεγοῦσιῶν τῷ Ντόρια ἐπιτηδείον τέ ἐστὶ καὶ ἐγκαθιστάμενον

13. αἰτιού] τὸ μὲν αὐτοῦ H 21. τῶν] τὸ P 22. τῶν] τὸ P

Gallorum. quapropter porta sive ianua Italiae vocatur, quasi hinc in Italiam procedatur. ianuae res publica ita administratur, ut neque omnino in democratiam neque in aristocratiam propendeat. verum ex utrisque ea res publica iuxta partim in democratiam et partim in aristocratiam inclinatur, maxime in iis quae ad principis electionem pertinere videntur. sunt enim in urbe ista familiae duae, quae ab antiquo eam gubernarunt et principatum in ea obtinent, adeo ut populi studia in utrasque quasi aequa lance conferantur. una de Auria sive Doria nominatur, et altera Spinula. in has familias studia populi divisa cum sint, accidit plerumque ut pars Dorianam partem Spinulam eligant. hi igitur regentes populum, de suo corpore duces constituere non audent, nec populus permittit. sed extant aliae familiae duae, quae de populi corpore habentur. una ad optimates, altera ad populorum studiis inclinatur. uni nomen Adorni est, alteri Phregosii appellantur. ex his familiis dux civitati ab ea parte optimatum quae vincit datur. Adorni familiaritate iuncti sunt Spinulis, at familia Phregosiorum necessitudinis iure devincta est Doriani et

ὑπ' αὐτοῦ ἐς τὴν ἀρχὴν. τῷ δὲ ἡγεμόνι τούτῳ, ἐπειδὴν ἐς τὴν ἡγεμονίαν κατασταίῃ, ἐπιτέτραπται κατὰ τοὺς νόμους, ἐπιλαβομένη καὶ τῶν ἀρίστων τινῶν, τρέπειν ὡς ζυμπερωτάτα. περὶ μὲν οὖν τῶν προσόδων τῆς πόλεως τούτους νομίζε-
 5 ζεται ἐπιτροπεύειν, διαθεῖναι ἢ ἂν αὐτοῖς δοκοίη· περὶ πολέμου δὲ καὶ εἰρήνης νομίζεται τὸν δῆμον παρελθόντα ἐς μέσον αἰρεῖσθαι ὃ τι ἂν αὐτῷ δοκοίη, ἐλόμενον δὲ ἐπιτρέπειν τῷ ἡγεμόνι πράσσειν ὡς λυσιτελέστατα. ἐς δὲ τὰς δίκας τῆς πόλεως ἐγκαθίστανται δικασταὶ ὑπὸ τοῦ ἐπικρατοῦντος γέ-
 10 νους, καὶ δικάζουσι κατὰ τὰ σφῶν αὐτῶν. τῆς δὲ δίκης ἔφεσις ἔστιν ἐπὶ τὸν δῆμον, ἐπειδὴν τις αὐτῶν μὴ κατὰ τοὺς νόμους δικάσῃται. διενεχθέντε δὲ τῷ γένει τούτῳ, Ντορία τε καὶ Σπίνουρα, καὶ ἐς διαφορὰν σφίσι καθισταμένῳ μεγά-
 15 ἔγκαθιστάντες, καὶ ἐπαγόμενοι ἀθέμιτα ἐπὶ τὴν πόλιν πράγματα. τῶν δὲ γενῶν τούτων τὸ μὲν πρὸς τοὺς Αἰγυράς τε καὶ Ἰταλίαν τετραμμένον αἰρεῖται ἐαυτῷ τοὺς Ἰταλοὺς καὶ συμμάχους ἐπάγεται, . . . τοῦ Κελτῶν βασιλέως ἐπὶ τὴν πόλιν. ζυμφοραῖς μὲν οὖν πολλαχῆ περιέπεσον ἡ πόλις αὕτη,
 20 ἐς ἀνήκεστα κακὰ προαγομένων τῶν τῆς πόλεως γενῶν ἐπ' ἀλλήλους, καὶ τοὺς σφῶν αὐτῶν πολεμιωτάτους ἐπαγομένων ἐπ' ἀλλήλους· ἐπειδὴν μέντοι ἀνάγκη περιπίπτοντες ἀνηκέ-

3. πράσσειν? an ἐπιτροπεύειν?

ab his in principatum provehitur. duci, ubi primum creatus est, permittitur, in consilium adhibitis optimatibus quibusdam, agere secundum leges quae maxime rei publicae conducere censuerit. vectigalia et urbis reditus ordinat ad eum modum, quo iudicaverit plurimum opibus urbis accessurum. de bello et pace populus in medium bellum adversus aliquem hostem decreverint suscipiendum, duci belli administrationem concedunt, ut sedulo caveat ne quam calamitatem sive damnum res publica capiat. quantum attinet ad urbanam iurisdictionem, iudices constituuntur, qui petuntur a praedominante familia, et per se iudicant. si autem non secundum leges iudicant, provocatio ad populum est. cum autem intestinis discordiis duae illae familiae, Spiuula et Doria, arderent, urbem in maxima praecipitarunt pericula: tyrannos enim introduxerunt in rem publicam, et alia nefanda in eam commiserunt. familia quae Ligures et Italos studiis prosequabatur, eligebat Italos, eosque in belli societatem adducebat. altera familia Gallorum regis auxilium implorabat, quem sibi socium faciebant. contigit ergo ut civitas illa in gravissima devolveretur pericula, dum utraque factio adduceret in urbem

- V. 110 *στη* παρὰ τὰ σφῶν ἔθιμα ἀναγκάζονται πολιτεύεσθαι ἐπὶ τῶν τυράννων, δαιμονίως ὁμοφρονοῦντες ἀλλήλοις κατὰ τὸ ἰσχυρὸν ἐξελαύνουσι τε αὐτίκα ὃς ἂν τύχη ἐν τῇ πόλει διαιτητῆς οὐκ ἀγαθός. ἐπαγόμενοι τε γὰρ πολλαίς τῶν Κελτῶν βασιλέα, ἐπιτρέψαντες τὴν πόλιν, αὐθις ἐξήλασαν ὁμοφρονοῦντες ἀλλήλοις, ὥστε μὴ πᾶν ἐνδιατριβεῖν ἑῶντες παρὰ σφίσι τὴν τυραννίδα ὃ δῆμος ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν ἐπαρίασι, τὰ παρόντα σφίσι καινοτομοῦντες καὶ ἐξελαύνοντες, αὐθις
- C *καθιστάσι* τῶν αὐτῶν ἡγεμόνας καὶ κατὰ τὰ πάτρια πολιτεύονται. διάφοροι δὲ εἰσι μάλιστα τοῖς ἀπὸ *Τυρακῶνος* καὶ 10 τοῖς *Ταρακονησίοις* τὸ παλαιόν, καὶ πολέμους διέφερον ἐπὶ πολλαῖς γενεαῖς ἐς τούτους τε καὶ τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, ὅποι ἀλλήλοις περιτύχωσιν, εἰς μάχην αὐτοὺς καθίστανται, ὥστε ἀνελεῖν ἀλλήλους, ἣν δύνωνται. *Τυρακονησίοις* μὲν οὖν ἐς διαφορὰν καθεστῶτες αἰεὶ τε πο- 15 λέμοι εἰσιν ἐξ ὅτου ἐγένοντο· πρὸς δὲ τοὺς Οὐνετοὺς διηχέθησαν μὲν καὶ πάλαι διὰ τὰς ἐν τῷ *Αἰγαίῳ* πελάγει νήσους *Χίον* τε καὶ *Λέσβον*, οὐχ ἥμιστα δὲ καὶ διὰ τὸν *Αἰγύρων* ἡγεμόνα, ὃν σφίσι ἐπαγόμενοι τύραννον ἐγκατέστησαν καὶ ἐν στάσει γενόμενοι τὴν πόλιν ἐπέτρεψαν ἐπιτροπεύειν τε, καὶ 20
- D *Οὐνετοῖς* ἐπολέμουν καὶ τῷ *Ταρακονησίων* βασιλεῖ. καὶ ναῦς μὲν ἐπλήρουν ἐς τὸν πρὸς Οὐνετοὺς πόλεμον, καὶ ἐπιπλέοντες

11. πολέμου P 14. αὐτοῖς?

eos qui summo urbis odio laborabant. postmodum res publica in acerbam necessitatem redacta est, quia legibus patriis amplius non regebatur. tandem igitur malis victi animi, cum iterum coalescerent mutua concordia, eos iudices sive principes qui minus idonei videbantur vi eiiciunt. praeterea cum saepius Gallorum regem advocassent, eique urbis regimen commisissent, tandem coniuratione facta eum saepius vi expulerunt, haud aequis animis tyrannidem tolerantes. populus enim libertatis cupidus novis rebus inhiabat; eiectisque tyrannis duces de corpore suo creabant, et patrio more legibusque rem publicam porro gubernabant. sunt autem Iannenses iam ab antiquo Tarracoenensibus admodum infesti, bellumque multis generationibus contra eos gessere. publice privatimque discordias et inimicitias hostiles exercuerunt, adeo ut si alicubi alius alii occurreret, in mutuas caedes ruerent. inimicitiae cum Tarracoenensibus implacabiles perpetuae fuerunt Iannensibus. etiam Venetos iam olim odio prosequabantur, propter Lesbium et Chium insulas in Aegaeo mari sitas, necnon propter Ligurum ducem, quem sibi principem praefecerant. cum autem intestina seditione laborarent, aliis quibusdam urbis gubernacula mandarunt; ipsi vero bellum cum Venetis et Tarracoenensibus gesserunt.

τὰς τε ἐς τὸν Ἴόνιον πόλεις ἐκάκουν καὶ τὰς ἐπὶ τῷ Αἰγυπία.
 ταῦτα δὲ ἔπρυσσον τοὺς Οὐνετοὺς τιμωροῦντές τε τῷ Λι-
 γύρων τυράνῳ τῷ Φιλίππῳ. καὶ τὴν τε Κέρκυραν πῦρ ἐπι-
 ἔντες ἐς τὰ προάστεια κατέκαυσαν, καὶ ἔβλαπτον εἰ τι προ-
 5 χωροίη αὐτοῖς. ὕστερον μέντοι, ὡς πρὸς τὸν Ταρακόνων βα-
 σιλέα ᾧ ὄνομα Ἀλφόνσος διενεχθέντες, ἐμάχοντο πρὸς Γαέτην
 πόλιν τῆς Ἰταλίας· ἐνταῦθά τε γὰρ καθορμιζομένων τῶν
 τοῦ βασιλέως Ἀλφόνσου νεῶν μεγίστων, καὶ ὡς ἐπύθοντο οἱ
 Ἰαννῖδι τὸν τε στόλον αὐτοῦ ἐνταῦθα ὡς ἐπ' αὐτοὺς παρα-
 10 σκευαζόμενον τὸν βασιλέα, πληρώσαντες ναῦς μεγίστας δὴ P. 111
 ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, τῶν ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν ἀφικνουμένων, καὶ
 ἔξοπλισάμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνήγοντο ἐπὶ τοὺς Ταρακονη-
 σίους, καταλαβόντες δὲ αὐτὸν ἐν τῷ Γαέτης λιμένι διενευ-
 μάχονν ταῖς τοῦ βασιλέως ναυσὶν ἐπὶ πολὺν χρόνον. ἔτυχε
 15 δὲ αὐτοῦ τότε παρῶν ἐν τῇ πόλει ὁ βασιλεύς, καὶ τὴν μά-
 χην θεώμενος ἤσχαλλέ τε καὶ ἠθύμει, ὅτι πλείονων ἐν ταῖς
 ἑαυτοῦ ναυσὶν ὄντων ἀνδρῶν οὐχ οἶμί τε ἐνῆν ὑπερβάλλεσθαι
 τὰς τῶν πολεμίων ναῦς. καὶ δὴ καὶ ἐμβὰς αὐτὸς ἐς τὰς ναῦς
 ὥστε ἐποτρῦναι αὐτοὺς ἐπὶ τὸν πόλεμον, μάχης οὖν καρτε-
 20 ρῶς γενομένης ἣ τε ναῦς ἐάλω, καὶ σὺν αὐτῇ τε ἅμα ἐάλω
 καὶ ὁ Ταρακόνων βασιλεύς. εἶλε δὲ καὶ τὴν ναῦν γραμμα-
 τιστῆς τοῦ Νιότρια, ναυαρχοῦντος τότε τοῖς Ἰαννῶις. οἱ ἐπέει- B

17. ἦσαν?

22. δς P: corr H

conensium rege gerere auspicabantur. naves militibus, contra Vene-
 tos quas ducant, complent. urbes versus Ionium adnavigantes gravi-
 ter affligebant; nec abstinebant ab iis quae in Aegaeo mari habitan-
 tur. haec autem magno animo peragebant, ut Venetos ulciscerentur
 propter Ligurum tyrannum nomine Philippum. praeterea ignem in-
 iicientes in Corcyram suburbana incenderunt, quae cremata sunt; et
 latius saeviisset incendium, si res, ut animo agitarant, evenisset.
 postea praelium commiserunt, cum inimicitiae hostiles intervenissent
 cum Alphonso Tarraconensium rege, ad Gaeten sive Caietam Italiae
 urbem. huc enim regis Alphonsei naves appulerant maximae. quod
 ubi cognoverunt lanuenses, videlicet regis classem eo collectam stare
 comparatam adversum sese, cives armatos naves maximas, quas huc
 mercium gratia venisse comperimus, conscendere iubent; solventesque
 ab urbe cursum contra Tarraconenses dirigebant. cum autem Tar-
 raconensium regem assecuti essent in portu Caietae, tempore longo
 certarunt. rex eo tempore intra moenia existens praelium spectabat;
 et admodum dolebat, quod sui, qui plures numero erant, hostes su-
 perare non possent. ingressus igitur ipse naves, suos cohortando ad
 praelium accendere nitentur. commisso itaque praelio magno capta

τε περιεγένοντο καὶ αὐτὸν εἶλον τὸν βασιλέα, ἀπέπλεον ἐπ' οἶκον. ὡς δὲ ἀγχοῦ τῆς πόλεως ἐγένοντο, πρὶν ἢ εἰς τὴν πόλιν αὐτὸν καθαρμίσασθαι, ἀποστρέψας ἔπλει ἐπὶ τὴν τοῦ Λιγυρῶν ἡγεμόνος χώραν, ὡς αὐτὸν τε ἐκείνῳ ἄξων αἰχμάλωτον τὸν βασιλέα Ἀλφόνσον, καὶ οἰόμενος μέγα τι ἀποίσεισθαι 5 αὐτῷ κέρδος ἀπὸ τοῦ ἡγεμόνος. ἐπιβὰς δὲ τῆς χώρας αὐτοῦ ἦκεν ἄγων τὸν βασιλέα αἰχμάλωτον παρὰ τὸν Λιγυρίας τύραννον. ἐπαῦθα ὁ Μεδιολάνου ἡγεμῶν οὗτος τὸν τε βασιλέα ὑπεδέξατο ἐν τιμῇ, καὶ μεγάλως τιμήσας αὐτὸν ἀπέπεμψεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε οἱ τε 10

C' Ιανυῖων ἄνδρες γνώμη διενεχθέντες πρὸς τοῦτον οὐ πολλῷ ὕστερον ἀπίστησαν καὶ τὸν ἄρχοντα ἐξήλασαν, καὶ τοὺς ἐς

V. 111 τὴν τῆς πόλεως ἀκρόπολιν καταφυγόντας ὁμολογίᾳ παραστήσαμενοι· καὶ αὐτοὶ ἐς τὰ πατρώα σφίσι τοῦ λοιποῦ τὴν πόλιν διώκουν, ἐγκαθιστάντες δὲ ἡγεμόνας τῶν ἀσπιῶν ἐπὶ τῇ 15 ἡγεμονίᾳ, ἣ καὶ πρότερον αὐτοῖς ἐνομιζέτο. ὁ μέντοι Ἀλφόνσος ἀπολυθεὶς ὑπὸ Μεδιολάνου ἡγεμόνος εὐνως τε αὐτῷ εἶχε, καὶ ἐπιτηδείως ὑπουργῶν ἄττι' ἂν αὐτῷ πρὸς χάριν ἡγήσαιο ἦδεσθαι οὐκ ἐπαύσατο διὰ παντός, ἐς ὃ δὴ ὁ τοῦ Μεδιολάνου ἡγεμῶν ἐτέλευτήσεν. 20

Οὗτος δὲ ὁ Ταρακονησίων βασιλεὺς τῆς τε Βαλεντίας βασιλείων καὶ Ταρακῶνος καὶ τῆς τε Σαρδόνος νήσου καὶ

5. ἀποίσεισθαι P 6. αὐτός? 13. καταφυγόντες P: corr H 19. εἰσεσθαι?

navis est, quae veherat regem Tarraconensium. rex simul in potestatem venit. scriba autem Doriae navem cepit, qui in praelio isto navali Ianuensium dux erat. qui cum victores praelio excessissent, regem captivum vehentes domum reversi sunt. naves igitur cum appropinquassent ianuae, priusquam urbem iniret dux, navigavit ad Ligurum ducis regionem, ut ei captivum Alphonsum traderet, sperans se inde haud parum commodi accepturum. ingressus itaque Ligurum ducis regionem regem captivum ad eum perduxit. dux Mediolani honorifice et magnifice regem excepit, et tandem incolumem suo regno restituit. at Ianuenses rei indignitate permoti ab illo defecerunt et ducem expulerunt. deinde pergentes contra arcem, eam partitionibus in potestatem acceperunt; et deinceps ritu patrio urbem administrarunt, promoventes ad principatus honorem iuxta antiquas suas leges aliquem de civium numero. Alphonsus dimissus ad suos a Mediolani duce, beneficium memor hunc semper coluit; nec ei gratificari quibuscunque in rebus potuit, cunctatus est, quandiu dux superstes mansit.

Hic Tarraconensium rex imperio temperans Valentiam, Tarracoenam, Sardiniam insulam, Cynnum et Barconona Iberiae urbem opu-

Κύρον, καὶ ἐπάρχων τῆς Βαρκεωνίης πόλεως εὐδαίμονος D
κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, ἀφίκετο ἐς Σικελίαν μὲν πρῶτον, μετὰ δὲ
ταῦτα ἐς Ἰταλίαν καὶ ἐπὶ Παρθενόπην, καὶ τὴν βασιλείαν
κατέσχε τρόπῳ τοιῷδε· τὴν γὰρ Νεάπολιν ταύτην τῆς Ἰτα-
5 λίας προελθούσαν τὸ παλαιὸν ἐς τὸν Κελτῶν βασιλέα, ἀπε-
δείκνυτο ἀπὸ οἴκου τοῦ βασιλέως ἐς τήνδε τὴν χώραν τῆς
Ἰταλίας βασιλέα καὶ ἄρχοντα. ἡ δὲ βασιλεία ἄρχεται μὲν
ἀπὸ Ἰαπυγίας ἄκρας καὶ Μεσαπίας, καὶ ἐπὶ πολὺ προϊούσα
κατὰ τὸν Ἰόνιον κόλπον ἐπ' ἀριστερὰ εἰσπλέοντι ἀμείβει τε
10 τὴν χώραν τῆς Βύρης οὕτω καλουμένης, καὶ γε τὴν βασιλι-
κωτάτην ἐπέχει λόγου ἀξίαν οὕτω χώραν. μετὰ δὲ τὴν Γή-
πνον οὕτω καλουμένην διήκει ἐπὶ Γαέτην καὶ ἐπὶ Λεδίην, P. 142
πόλιν ὁμοροῦσαν τὸ πρὸς ἐσπέραν τῇ Ῥωμαίων χώρα, τὸ δὲ
πρὸς ἑω τῷ Ἰονίῳ. ἔχει δὲ καὶ τὴν πρὸς Σικελίαν τετραμ-
15 μένην χώραν, Ἑλλάδα τὸ παλαιὸν καλουμένην, τὰ νῦν δὲ Κα-
λαβρίαν. ὥς δὴ οὖν ἐπὶ τῶν Κελτῶν βασιλέα περιεβλήθη
ἡ τῆς Νεαπόλεως βασιλεία, ἐπέστησαν αὐτῇ βασιλέα τῶν
προσηκόντων αὐτοῦ, ἕνα οἴκου τοῦ βασιλέως. ὥς δὲ ἀφικό-
μενος ἐς τὴν Νεάπολιν (Λαντίλαος δ' ἦν ὄνομα αὐτῷ) ἐβα-
20 σίλευε τε τῆς χώρας, καὶ ἐπὶ μέγα δυνάμειος τῶν κατὰ τὴν
Ἰταλίαν ἐπὶ τε τὴν Τυρρηνῶν ἀρχὴν ἐστρατεύετο καὶ ἐπὶ
τὴν λοιπὴν Ἰταλίαν, μεγάλα ἀποδεικνύμενος ἔργα. καὶ δὴ
καὶ ἐπὶ τὴν τῶν Τυρρηνῶν μητρόπολιν Φλωρεντίαν στρατὸν

12. ἐπὶ Λεδίην] Anagniam margo P

lentam, primum in Siciliam appulit, postea venit in Italiam et Par-
thenopen, quae et Neapolis, regnumque in hunc modum occupavit.
Neapolis quondam Italiae subiecta, translata est ad Gallorum regem,
qui de sua familia semper regem et principem huic praeficiebat. re-
gnum autem hoc incipit ab Iapygia summa et Mesapia; et in lon-
gum progrediens versus Ionicum sinum, dextra ambit regionem Vares
sive Barum dictam. regio ista plane regalissima et regio nomine di-
gna est. post Gepanum (sive Brutios, Terram laboris) sic nominatim
extendit se usque Gaeten et Diam urbem Romanorum regioni finiti-
mam. et hic quidem terminus est occidentalis. versus Orientem at-
tingit Gonium. qua autem spectat Siciliam, regionem habet antiqui-
tus Graeciam, nunc vero Calabriam nuncupatam. ubi primum in
dicionem regis Gallorum istud regnum concessit, accepit regem pro-
pinquum genere regi Gallorum. qui ut pervenit in regnum (nomen
eius erat Lantilaus), regioni isti universas imperavit. cum iam opi-
bus reliquaque potentia plurimum polleret, arma cepit adversus Tyr-
rhenorum regnum atque adeo contra reliquam Italiam, ubique prae-
clara facinora designans, et quidem movens exercitum contra Tyr-

Β ἐπαγόμενος καὶ προσκαθεζόμενος ἐπολιόρχει. ὡς δὲ χρονιω-
 τέρα ἐγένετο ἢ πολιορκία, λέγεται ὡς ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ
 ἀφικόμενοι οἱ τῆς πόλεως λόγους προσέφερον περὶ εἰρήνης,
 φάσκοντες πείσεσθαι αὐτοὺς ὃ τι ἂν κελεύοι, καὶ ἐπὶ τοῦ-
 τοις διαλύεσθαι. τὸν δὲ ξυμβαίοντα αἰτεῖσθαι τῶν ἀστῶν⁵
 τινὸς θυγατέρα, εὐπρεπῆ τε οὖσαν καὶ πασῶν δὴ τῶν ἐν τῇ
 πόλει λεγομένην εἶναι καλλίω [, ταύτην ὡς ἐπίθτετο κάλλι
 διενεγκεῖν τῶν ἐν τῇ πόλει λεγομένων εἶναι]. φέρει δὲ αὕτη
 ἢ πόλις μάλιστα δὴ γυναικας κάλλι διαφερούσας τῶν ἐν
 Ἰταλίᾳ μετ' αὐτὴν γε παρθένους. ταύτην δὲ ἀναπυρρυνόμε-¹⁰
 νος οὕτω ἔχειν ἐς κάλλος (ἦν δὲ ἄλλως ὁ βασιλεὺς οὗτος καὶ
 C ἐς γυναικας ἐπιμανῆς καὶ ἀκύλαστος), αἰτούμενος ταύτην
 αὐτῇ δοθῆναι τὴν γυναῖκα, ἐπὶ τῇ ξυμβάσει αὐτὸν συναινε-
 σαι τοὺς Τυρρηνοὺς, καὶ κελεῦσαι τὸν πατέρα, σκευασάμενον
 τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ καλλίστῳ δὴ κόσμῳ, ἐκδοῦναι τῷ¹⁵
 βασιλεῖ. τυχεῖν δὲ ἱατρὸν τὸν τῆς παιδὸς ταύτης πατέρα,
 ἦκοντά τε ἐς τὰ πρῶτα τῆς τέχνης καὶ ἐπὶ πείραν πολλῶν
 ἀφικόμενον. ὡς δ' οὐκ ἠδύνατο διαφυγεῖν ὥστε μὴ ἐκδοῦναι
 τὴν θυγατέρα, ἐγκερασάμενον κώνειον ὡς ἠδύνατο ἰσχυρότα-
 τον (ἐν δὲ ταύτῃ τῇ πόλει μάλιστα δὴ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων²⁰
 ἐγκιρῶνται τὸ κώνειον ἄμεινον τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι)
 καὶ ἐμβάψαντα τὸ λέντιον ἐς τὸ κώνειον, φέροντα δοῦναι τῇ

7. λεγομένων P ταύτην — εἶναι] haec unus codex om 14.
 ἐσκευασάμενον P.

rhenorum urbem Florentiam, eamque obsidens expugnare nitebatur. cum autem in longum urbis obsidio extraheretur tempus, et obsessi iam ad extremam venissent necessitatem, ferunt eos in colloquium venisse cum rege, petentes pacem, promittentes interim se promptos et paratos esse facere quaecunque imperasset, saltem pacem daret petentibus. quorum precibus victus postulavit civis cuiusdam filiam forma excellentem omnes quas tum in ea urbe formosae habebantur. hanc cum accepisset formae elegantia omnes superare (fert enim urbs ista formae praestantes in primis formae praestantes virginesque venustissimas), eam petit sibi uxorem dari, cum in colloquium cum Tyrrenis super pace iungenda venisset. erat enim rex ille caetera intemperans et libidinosissimus, et tantum non insaniebat amore mulierum. iusserunt itaque Tyrreni ut pater virginis eam quam pulcherrime exornatam regi traderet. aiunt puellae patrem fuisse medicum insignem, adeo ut facile omnes ea facultate superaret. cum igitur multa tentaret, nec tamen posset ulla ratione sibi consulere quin filiam regi daret, commiscuit cicutam quam potuit efficacissimam. in ista namque Italiae urbe cicutam commiscere solent efficacioram quam

θυγατρί, ὡς ἐπειδὴν αὐτῇ ἐπιμίσοιτο ὁ βασιλεύς, μετὰ τὴν D
 συνουσίαν ἐκμίσσειν τὸ αἰδοῖον τῷ λέντιῳ ὡς εὐπρεπέστατα·
 ταύτην δὲ λαβοῦσαν τὸ λέντιον, θείας τε ἄξιον ὄν καὶ χρυσῷ
 κεκοσμημένον, φυλάττειν, ὥστε ὑπουργεῖν τῷ βασιλεῖ μετὰ γε
 5 τὴν συνουσίαν, ἣ ἐνετέλλετο αὐτῇ ὁ πατήρ. ἐπεὶ δὲ ἄγοντες V. 112
 τὴν γυναῖκα ἐνεχείρισαν τῷ βασιλεῖ, θεασάμενον ἐκπλαγῆναι
 τῇ κάλλει αὐτῆς καὶ ἐρασθέντα συγγενέσθαι, πειθρομένην τὴν
 παῖδα τῷ πατρὶ κατὰ τὰ ἐντεταλμένα, τῷ τε λέντιῳ αὐτίκα
 φιλοφρονουμένην ἐκμίσσειν τὸ αἰδοῖον. καὶ ὡς ἤψατο ἐν
 10 ὕγρότητι γενομένου, αὐτίκα πυρῆσαι τὸν βασιλέα καὶ μετ' οὗ P. 143
 πολὺ ἀποθανεῖν. τελευτῆσαι μὲν δὴ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
 ὡς ἐπ' αὐτὴν ἐπελήλυθε τὸ κώνειον, διανεμηθὲν ἐγένετο, δι'
 ὕγρου τοῦ κώνειου ἀψαμένους τοῦ λέντιου. τελευτήσαντος μὲν
 οὖν οὕτω τοῦ βασιλέως τὸν τε στρατὸν διαλυθῆναι, ἀποχω-
 15 ρήσαντα ἐπ' οἶκον, καὶ τὴν πόλιν ἐλευθέραν γενέσθαι τῆς πο-
 λιορκίας. λέγουσι δὲ Ἰταλῶν τινὲς ὡς οὐχ ὁ πατήρ εἶη ὁ τὸ
 λέντιον δεδωκὼς τῇ γυναικὶ καὶ ἐγκερασάμενος, ἀλλ' ἡ βουλὴ
 τῆς πόλεως αὐτὴν συσκευάσασα τῷ καλλίστῳ κόσμῳ, ὡς εὐ-
 20 πρεπέστεραν φανῆναι τῷ βασιλεῖ, καὶ τὸ λέντιον δοῦναι, τοῦ-
 τῷ δὲ φιλολοφρονεῖσθαι βασιλέα ἐς τὴν συνουσίαν. ἀλλὰ ταῦ-
 τα μὲν ἐς τοσοῦτον λεγόμενα παρίεμεν, οὐκ εὐπρεπῆ ὄντα·
 μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν τοῦ βασιλέως Λαντιλιῶν τὴν γυναῖκα B

6. θεασάμενος P

7. πυθρομένην P

in reliquis urbibus. accepit et pannum, quem cicutaе immersit, ut
 venenum imbiberet. quo facto, pannum veneno imbutum filiae de-
 dit, monens ut, ubi rex cum ea concubisset, ipsa panno isto men-
 tulam eius quam decentissime abstergeret. hunc igitur cum accepis-
 set pannum auro exornatum spectaculoque dignum, eum diligenter
 custodivit, ut regi, sicuti pater praeceperat, post concubitum inser-
 vire posset. ducentes igitur virginem istam obtulerunt regi. qui ea
 visa, formae pulchritudine captus, obstupuit, amoreque ardens cum
 ea Veneris foedus iniit. puella autem iussa patris faciens, multis
 blandimentis adhibitis, panno regis mentulam abstersit. quo cum es-
 set tactus rex, in humorem nonnihil resolutus in febrim incidit acu-
 tissimam et continuo expiravit. etiam puellam esse mortuam tra-
 dunt, cum et ipsam cicuta per humorem diffusa contagio infecisset.
 regis exercitus, ubi primum ipse mortem obiit, dilapsus domum re-
 diit, et Florentia obsidione liberata est. quidam Itali perhibent non
 patrem pannum infectum veneno puellae tribuisse, verum senatum
 urbis eam exornasse quam pulcherrimo ornatu, ut formosissima regi
 appareret; eundem etiam senatum pannum dedisse. hinc ad coitum
 mire alliciebatur rex. sed haec haecenus, quia turpia sunt, dixisse

αὐτοῦ ἐνοχλουμένην εἰς τὴν βασιλείαν ὑπὸ τε τῶν Ἰταλῶν καὶ ὑπὸ τῶν τῆς χώρας ἀρχόντων, πράγματα παρεχόντων αὐτῇ γημαμένη Ῥαινέριῳ τῷ Προβεντίας βασιλεῖ, ἀνεπιῶ δ' ὄντι τοῦ Κελτῶν βασιλέως, παραδοῦναι τε τὴν βασιλείαν τῆς Παρθενόης. ταύτην δ' εἶναι θυγατέρα ἐκυθόμεθα τοῦ Ταράν-5 του τε καὶ τῆς Ἰαπυγίας ἡγεμόνος, τοῦ Οὐρσίνων οἴκου ἦτοι Ἀρχίων, ὡς ἂν ταύτῃ Ἑλληνιστὶ λέγοιτο, ἀνδρὸς τὰ μέγιστα δυναμένου ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ τῆς Νεαπόλεως. τὸν μὲν οὖν Ῥαινέριον παραλαβόντα τὴν βασιλείαν διαγενέσθαι βασιλεύ-10 οντα ἔτη δυοκαίδεκα· ἐν τούτῳ δὲ Ἀλφόνσον τὸν Ταρακό-10 νων βασιλέα καὶ Σαρδόνος καὶ Βαλεντίας, οἴκου ὄντα τῶν Μεδίνων, στόλον ναυπηγησόμενον μέγιστον, ἐπαγομένων αὐτὸν τῶν ἐν Σικελίᾳ Πανορμέων, ἀφικέσθαι τε εἰς Σικελίαν καὶ εἰς αὐτῷ σύμπασαν ποιησάμενον ἔχειν, μετὰ δὲ ταῦτα ἀπὸ ταύτης τῆς νήσου ὁρμώμενον κατασχεῖν τὴν ἐν τῇ Παρθενό-15 πη ἀκρόπολιν τὴν μεσόγαιον· εἰσι γὰρ τῇ πόλει ταύτῃ δύο παράλιοι ἀκροπόλεις καὶ μία μεσόγαιος. στρατὸν δ' ἐπαγόμενος ἐπολιόρκει τε τὴν πόλιν, καὶ μηχανὰς προσφέρων ἐπειρᾶτο ἐλεῖν· ἐνθα καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ βληθεὶς τηλεβόλῳ ἐτελεύτησε. μετ' οὐ πολὺ ἰδὲ παραστησάμενος εἰλέ τε καὶ 20 κατέσχε τὴν πόλιν. μετὰ ταῦτα τὴν τε ἀκρόπολιν ἐπολιόρκει, τὴν τε παράλιον καὶ τὴν μεσόγαιον. τὴν μέντοι μεσόγαιον Δ παραστησάμενος λιμῶ ἔξεπολιόρκησε, τὴν δὲ παράλιον παρα-

12. ἐπαγομένων P

sufficiat. post obitum regis Lantilai, cum uxor eius admodum inquietaretur propter regnum ab Italis, necnon regionis duces ipsi plurima negotia facerent, nupsit Rainerio provinciae regi, Gallorum regis patruelli, eiisque regnum Neapolitanum tradidit. accepimus autem hanc fuisse filiam Tarenti et Iapygiae ducis, qui ortus ex familia Ursinorum sive (ut Graece dicam) Aretiorum, quique plurimum pollebat opibus et potentia in regione Parthenopes. Rainerius annis regnavit duodecim. interea Alphonsus natus de familia Medinorum, rex Tarraconensium, Sardiniae et Valentiae classem adornabat maximam. qua instructus, cum Siceliotae remiges strenuam operam locarent, in Sicillam delatus est; quam subegit et postmodum imperio rexit. hinc deinde profectus Parthenopes arcem mediterraneam occupavit. Parthenope arces habet maritimas duas et unam mediterraneam. adducens igitur Alphonsus copias urbem eam oppugnabat, et admovens machinas muro omnigenas eam sui iuris facere conabatur. ibi tum Alphonsi frater bombardas globo ictus occubuit. nec multo post urbs in manus venit. hinc copias ad maritimam et mediterraneam movit. mediterraneam fame expugnavit, maritimam cepit, cum

διδόντων αὐτῶ τῶν φυλάκων κατέσχε καὶ φρουρὰν ἐγκαθίστησιν. ἡ δὲ τοῦ βασιλέως γυνὴ ἐπολιορκεῖτο μὲν ἐν τῇ πρὸς τῶ τῆς πόλεως λιμένι ἀκροπόλει· καὶ ὁ τὸ ἀνὴρ αὐτῆς ἵπεξήλθεν ἀπελαυνόμενος, καὶ ἀπέπλει ἐπὶ Προβεντίας ὡς στρατὸν τὸ ἐπάξων ὅτι τάχιστα καὶ τιμωρήσων τῇ γυναικί. ἐνθα ἡ βασιλεία Φορτίαν τὸν τῆς Μάρκης ἡγεμόνα μεταπεμψαμένη, καὶ τότε δὴ ἐν Ἰταλίᾳ μέγα δυνάμενον τὰ ἐς στρατηγίαν, τὸν τὸ Ἀλφόνσον ἐξήλασε τῆς πόλεως. ἐκβαλοῦσα ἐκείνον ἴσχει τὴν πόλιν, συνεπιλαβομένου τοῦ Φορτία αὐτῇ. ὡς

10 δὲ ἐπ' αὐτῇ τὰ πράγματα ἐγένετο, τὴν τὸ ἀκρόπολιν ἐπολιορκεῖ τὴν πρὸς τῶ ὄρει μεσόγειον, καὶ ὡς οὐκ ἠδύνατο εἶέν προκαθεζομένη, λιμῶ ἐπολιορκεῖ. μετὰ δὲ ταῦτα χρό- P. 144
 νου οὐ πολλοῦ διελεύθοντος, τοῦ Φορτίου διατρίβοντος ἐν Ἰτα-
 λίᾳ καὶ ἔχοντος ἀμφὶ τοὺς οἰκείους πολέμους, ὠρμημένος ἀπὸ

15 Σικελίας ὁ Ταρακῶνος βασιλεὺς Ἀλφόνσος τὴν τὸ Καλαβρίαν ὑπηγάγετο μὲν πρῶτα, μετὰ δὲ ταῦτα στράτευμα συλλέξας ἐπήλασέ τε δευτέρον καὶ κατέσχε τὴν πόλιν. καὶ ἡ τὸ βασι- V. 113
 λεια Ῥαινερίου ὑπέξεσχε ἐς τῆς ἀκροπόλεως ἐπὶ τὸν παῖδα αὐτῆς, ἡγεμόνα Ταράντον καὶ Ἰαπυγίας· τὸν γὰρ δὴ ἡγε-

20 μόνα τῆς Ἰαπυγίας ἐγήματο μετὰ τὴν τελευταίαν Λαντιολάου, ἄφ' ἧς ἔσχε παῖδα τοῦτον τὸν Ἰαπυγίας ἡγεμόνα. ὡς μέντοι Ἀλφόνσος κατέσχε τὴν πόλιν καὶ χώραν τὴν Γήπονον B
 καλουμένην, ἐπολέμει πρὸς τὸν Ἰαπυγίας ἡγεμόνα παῖδά τε τῆς Μαυρίας βασιλίδος, καὶ ἐπιὼν κατεστρέφετο τὴν χώραν.

eam dederent milites qui in ea erant; cui et praesidium imposuit. uxor autem regis obsidione urgebatur in arce, quae sita est in portu prope urbem. maritus vero clam egressus navigabat in Provinciam, inde adducturus exercitum, quo munitus uxori obsessae suppeditas ferret. interea regina, cum obsidione premeretur, accersens Sphortiam Marchiae principem, qui ea tempestate dux belli peritissimus habebatur, Alphonsus expulit, urbemque adiuta ab Sphortia recuperavit. cum autem regina iam rerum summa potiretur, arcem mediterraneam in monte sitam obsidione circumdat; quam cum vi capere non posset, fame expugnavit. postea non longo tempore interiecto, cum Sphortia domesticis distineretur bellis, Alphonsus Tarraconensium rex ex Sicilia profectus Calabriam primo subegit; postmodum comparato exercitu iterum Parthenopen accessit, eamque occupavit. regina autem Rainerii ex arce clam effugiens contendit ad filium suum, Tarenti et Iapygiae principem. nam nupserat post Lantilai mortem Iapygiae principi; ex qua filium hunc Iapygiae principem tulit. Alphonsus, urbe capta et regione quae Gepanum nominatur

χρόνου δὲ ἐπιγινόμενου πρέσβεις τε πέμπων παρ' αὐτὸν ὁ τῆς Ἰαπυγίας ἡγεμῶν ἤξλου τε αὐτῷ σπένδεσθαι, ἐφ' ᾧ καὶ ἐπιγαμίαν ποιησάμενος· ἡρμόσατο γὰρ δὴ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῷ παιδί αὐτοῦ νόθῳ Ἰνφεράνθῳ τὴν ἀδελφιδουὴν τοῦ Ἰαπυγίας ἄρχοντος, θυγατέρα δὲ τοῦ Βενόζης ἡγεμόνος. καὶ σπονδάς 5 ποιησάμενοι ἐφ' ᾧ ξένους τε καὶ ὑπηκόους εἶναι τῷ βασιλεῖ Ἀλφόνσῳ, μετεπέμπετο ἐπὶ τὴν Νεάπολιν, ἔνθα δὴ ἀφικόμενος ἐς δέος καθίστατο μὴ ἀλῶ ὑπὸ τοῦ βασιλέως. καὶ διὰ τὸδε τὸ δέος ἔδοξε παθεῖν τὰ ἐς φρένας.

C Οὕτω μὲν ἐς Ἰταλίαν ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῆς τε Σικελίας 10 καὶ Παρθενόπης ἀφίκετο Ἀλφόνσος ἀπὸ Ταρρακῶνος· ἐλθὼν δὲ ἐς Ἰταλίαν διέτριβεν αὐτοῦ τὰ μὲν πρὸς τοὺς Τυρρηνοὺς τὰ δὲ πρὸς τοὺς Οὐνενοτοὺς πολεμῶν, τὰ δὲ καὶ σπενδόμενος διετέλει. Ἰαννίτους μὲν ἐπῆγε στόλῳ μεγάλῳ Ῥαινέριος βασιλεὺς ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ἐπειρῶντο ἀποβῆναι· καὶ ὡς οὐχ 15 οἶοί τε ἐγένοντο, ἀπέπλεον ἐπ' οἴκου.

Ἀλφόνσος μὲν οὖν τὴν Λιγύων χώραν καὶ Ταρρακῶνος ἐπέτρεψε τῷ ἀδελφῷ, βασιλεῖ γενομένῳ Ναβάρης· τοῦτον γὰρ ἀπὸ Ταρρακῶνος ἐπαγόμενοι οἱ τῆς Ναβάρης χώραν ἐνοικούντες, ὅτι γυναῖκα ἐγεγαμήκει τοῦ βασιλέως θυγατέρα, καὶ 20 D σφίσις ἐστήσαντο βασιλεία κατὰ τὰ σφῶν αὐτῶν ἔθιμα. οἱ

subacta, bello persequi aggressus est Iapygiae principem, Mariae reginae filium. accedens igitur, copiis quamplurimis instructus, regionem subiiciebat. princeps igitur Iapygiae necessitate motus legatos misit qui pacem orarent; quam consecutus est. paci autem iunxerunt amicitiam: nam rex filio suo notho, cuius nomen erat Imphernaudus, in matrimonium collocavit consobrinam principis Iapygiae, filiam vero principis qui Venozam rexerat. peracto foedere, in quo tenebatur ut in posterum et hospites regique obedientes essent, Iapygiae princeps Parthenopen vocabatur. eo cum venisset, admodum metuebatur ne caperetur ab rege. propter hunc metum, qui adeo magnus erat, phrenesi laborare creditus est.

Hoc modo in Italiam ab Tarracone profectus Alphonsus Sicilia et Neapolitano regno potitus est. cum venisset in Italiam, ibi moratus est, nunc cum Venetis nunc cum Tyrrenis bella gerens, et foedera pangens. rex Rainerius Ianuensium classe magna ad urbem accessit. cum autem consarentur milites exponere navibus in urbem, nec coepa succederent, re infecta domos rediere.

Alphonsus Ligurum et Tarraconis regionem fratri suo regi Nabaris commisit. hunc enim Nabaris regionis incolae petentes, ab Tarracone, quod regis filiam uxorem duxisset, sibi regem iuxta patriam consuetudinem ordinarunt. nam maxima pars occidentalium tributa quidem

γὰρ πρὸς ἐσπέραν οἱ πλείους σχεδὸν τι ἀποφέρονται μὲν καὶ D
 τὰς τῶν πόλεων προσόδους, ἀρχὰς δὲ οὐ πάντοτε αὐτοῖς
 ἔξεστιν ἐγκαθιστάναι ἐς τὰς πόλεις ἢ φυλακὰς, ἀλλ' αὐτοὶ τε
 οἱ ἐπιχωριοὶ τὰς τε ἀρχὰς μετῴσι καὶ φυλακὰς καταστησά-
 5 μνοι τὴν χώραν ἐπιτροπεύουσι, καὶ τὰ πάτρια σφίσι βιάζε-
 σθαι οὐκ ἔξεστι τοὺς ἐπιχωρίους τὸν βασιλέα παρὰ τὰ σφῶν
 αὐτῶν ἔθιμα. τότε μὲν οὖν, ὡς ἐπαγομένων σφίσι βασιλέα
 τῶν Ναβάρης ἀστῶν ἐπὶ τὴν χώραν τὸν Ἀλφόνσου ἀδελφὸν
 ἐγένετο αὐτῷ ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ παῖς καὶ ἐτράφη ἀμφὶ
 10 τὰ δώδεκα ἔτη γεγονώς, τὸν μὲν παῖδα κατέσχον αὐτοῦ, τὸν
 δὲ βασιλέα ἀπεπέμψαντο, φάμενοι ὡς ἐπεὶ τε ἐγένετο παῖς,
 οὐ μετεῖναι αὐτῷ τῆς βασιλείας ἔτι τοῦ λοιποῦ, ἀλλ' εἰς τὸν P. 145
 παῖδα ἀνήκειν. ταῦτα μὲν ὕστερον οὐ πολλῷ ἐγένετο. ὅτε
 δὲ ἐπὶ Ἰταλίαν ἀφίκετο Ἀλφόνσος, τὸν τε ἀδελφὸν κατέλιπεν
 15 ἐπιτροπεύειν τὴν χώραν αὐτοῦ.

Ἄρχεται δὲ αὕτη ἀπὸ Βαλεντίας τῆς χώρας. καὶ ἡ
 Βαλεντία πόλις ἐστὶ μεγάλη τε καὶ εὐδαίμων, καὶ βασιλεία
 ἐστὶν ἐν αὐτῇ βασιλέως Βαλεντίας. οἰκεῖται δὲ αὕτη ἡ πό-
 λις ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν διέχουσα στα-
 20 δίους ἀμφὶ τοὺς ἑπτακοσίους, ἀντικρὺ Σαρδόνος τῆς νήσου.
 μετὰ δὲ ἡ Ταρακῶν καλουμένη χώρα διήκει ἔσπε ἐπὶ Βαρ-
 κενώνην. ταύτης δ' ὡς ἔχεται τῆς Ταρακῶνος χώρας ἐπὶ
 Προβεντίαν τὴν Γαλατίαν. ὥστε δεῖ λεγέειν τοὺς ὄρους τῆσδε

7. ἐπαγομένον P: corr H 22. ὡς] αὐ?

pendunt, nec tamen licet cuiquam urbibus eorum principes dare et
 praesidium imponere; verum indigenae magistratus creant, et suis
 praesidiis, non externis regionem defendunt. nec etiam regi licet eos
 cogere ut praeter patriae suae morem res publicas administrent. ea
 quidem tempestate, cum cives earum urbium quas Nabares regio
 complectitur, sibi constituissent regem fratrem Alphonsi, contigit ut
 ei nasceretur filius ex uxore. qui educatus attigit annum duodecimi-
 mum. hunc igitur assumentes regionis incolae, regem dimiserunt,
 dicentes non amplius ei concedi, cum filium habeat, regnum tractare,
 sed filio regni administrationem tunc competere. haec quidem haud
 multo post acciderunt. Alphonsus cum in Italiam pervenisset, fratri
 regionem suam mandavit.

Haec autem initium sumit ab Valentiae regione. Valentia urbs
 magna est et opulenta; Valentiaeque rex eam regni sui sedem te-
 net. sita est ea urbs ex adverso Sardiniae, recedens ab Herculis
 columnarum traiectu septingentis stadiis. huic succedit regio quam
 Tarraconensem appellant, quae porrigitur usque Barcenonem. huic
 contermina est Tarraconis regio, et patet usque ad Barcenonem ver-

Β τῆς βασιλέως χώρας· τὸ μὲν πρὸς ἑὼ ὀρίζοιτο ἂν τῇ Γα-
 λατίᾳ τῆς Προβεντίας, τὸ δὲ πρὸς ἐσπέραν τῇ Ἰβηρίᾳ, τὸ δὲ
 πρὸς ἄρκτον τῇ Ναβάρρῃ. Βαρκενῶν δὲ ἐστὶ πόλις τῶν πρὸς
 ἐσπέραν πλουτέψ τε καὶ δυνάμει ὑπερφέρουσα, διοικεῖται δὲ
 ἐς ἀριστοκρατίαν τετραμμένη τὸ πλέον, καὶ ὑπὸ βασιλεῖ Τα- 5
 ρακῶνος ἀξιοὶ πολιτεύεσθαι ἐς τὰ πάτρια. ἀντικρὺ δὲ ταύ-
 τῃς Κύρνος ἐστὶ νῆσος εὐδαίμων τε καὶ πολυάνθρωπος, καὶ
 ἡ περίοδος τῆς νήσου λέγεται ἄμφι τοὺς δισχιλίους σταδίους.
 V. 114 ἐστὶ δὲ παρ' αὐτῇ καὶ νῆσος ἑτέρα, ἡ μείων καλουμένη·
 αὕτη καὶ ἐν τῇ ὑπὸ τῷ Ταρακῶνων βασιλεῖ ταπεινὴ ἄρ- 10
 χοντα λαμβάνει. Σαρδῶ μέντοι ἡ νῆσος, μεγίστη τε οὖσα
 καὶ ἄμφι τοὺς πεντακισχιλίους σταδίους ἔχουσα τὴν περιό-
 C δον, ὑπὸ τῷ βασιλεῖ τούτῳ διατελεῖ. δύο δὲ πόλεις εἰσὶν
 ἐν αὐτῇ εὐδαίμονες, Ὀρτύγιά τε καὶ Σαγέρη· ἡ μὲν πρὸς
 ἑὼ τῆς νήσου, ἡ δὲ πρὸς μεσημβρίαν ἔχουσα οἰκεῖται. κου- 15
 ρέλιον δ' ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ οἱ ἄλιεῖς δρέπονται ἀπὸ θαλάσ-
 σης τῆς νήσου, καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὴν ἄλλην ἀφικνεῖται οἰκου-
 μένην. Ἰβηρία δὲ ὡς ἔχει, ἀρξάμενη ἀπὸ Γαλατίας, ἀφ' ἧς
 χώρας Κελτίβηρες διαδέχονται καὶ Γασκῶν χώρα, ὑπὸ τῷ
 Κελτῶν βασιλεῖ διατελοῦσα. μετὰ δὲ τὸ πρὸς ἑὼ Πεσκαῖων 20
 χώρα διαδέχεται, ἐπὶ Ἰβηρίαν διατείνουσα. Ἰβηρία δὲ μεγί-
 στη οὖσα τῶν πρὸς ἐσπέραν χώρα, μετὰ γε τὴν Κελτικὴν,

sus Provinciam Galliae. verum dicere nos oportet regionis limites.
 versus Orientem Provincia Galliae, versus Occidentem terminatur Ibe-
 ria sive Hispania. septentrionalis limes est Navarrae regio. Barce-
 non urbs, Occidentem spectans, divitiis potentiaque excellit. admi-
 nistratur plerumque in aristocratiam conversa. permittitur ei ab Tar-
 raconensium rege suo iure vivere. e regione huius urbis sita est
 Cyrenus (quae et Corsica), insula opulenta et populosa; cuius ambi-
 tus complectitur duo milia stadiorum. nec procul abest alia insula
 quae Maiorica (seu Minorica potius) dicitur, quae et ipsa subiecta
 est Tarraconensium regi et ab eodem principem accipit. Sardinia,
 quae insula maxima existit, cuius ambitus continet quinque milia
 stadiorum, Tarraconensium et ipsa regi obtemperat et sub eius di-
 cione agit. sunt in hac insula urbes duae opibus florentes, Orestilia
 et Sagera; quarum una versus Orientem, altera versus meridiem
 insulae sita est. piscatores huius insulae plurimum lucri ex eo mari
 ferunt. hinc in aliam urbem pervenitur. Iberia, qua initium sumit
 ab Gallia, habet finitimos Celtiberos, quibus annexa est Gasconia re-
 gio, sub Gallorum rege degens. postea succedit Pescainorum regio,
 versus Orientem in Iberiam tendens. Iberia, quae post Galliam ma-
 xima regio inter Occidentales est, versus Occidentem in Oceanum

διήκει ἐπὶ ὠκεανὸν τὸ πρὸς ἐσπέραν, τὸ δὲ πρὸς ἔω Νυβία-
 ρη τε καὶ Γαλατία, καὶ τὸ πρὸς μεσημβρίαν τῇ Πορτογαλ- D
 λία, ἣτις παράλιος οὖσα χώρα ἐπὶ τοῦ ὠκεανοῦ ἐπὶ πολὺ
 διήκει, καὶ τῇ τῶν Λιβύων τῆς Γρανάτης χώρα· ἐντὸς δὲ
 5 ἐστὶ τὸ τοῦ Ἰακώβου ἱερὸν. Πορτογαλλία δεχομένη τῆς
 Ἰβηρίας διήκει ἐπὶ τὴν ἐντὸς Θάλασσαν τοῦ πορθμοῦ ἐπὶ τὴν
 τῆς Γρανάτης χώραν. τῆς δὲ Ἰβηρίας χώρας, μεγίστης τε
 οὔσης καὶ εὐδαίμονος, πόλεις εἰσὶν, ἐν αἷς τὰ βασίλεια, ἣ τε
 Λιβήληνα καλουμένη, μεγάλη τε καὶ πολυάνθρωπος, καὶ Κορ-
 10 δύβη Μορσίχη καὶ τὸ λεγόμενον Τολέδον καὶ Σαλαμάγκη.
 καὶ ἱερὸν δὲ τοῦ Ἰακώβου ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ ἐστὶ παρὰ τὸν
 ὠκεανὸν καὶ τὴν ἐκτὸς Θάλασσαν. διήκει δὲ καὶ πρὸς τὴν
 ἐντὸς Θάλασσαν ἢ τοῦ Ἰβήρων βασιλείως χώρα. Πορτογαλ- P. 146
 λία δὲ οἰκεῖται πρὸς τῷ πορθμῷ, ἀπὸ Γρανάτης ἀρξαμένη,
 15 ἐπὶ τε τὸν πορθμὸν καὶ τὴν ἐκτὸς Θάλασσαν ἄχρις Ἰβηρίας.
 Γρανάτη δὲ ἡ χώρα, μεσόγαιος οὖσα, ἐπὶ τὴν Ἰβηρίαν καὶ
 Γαλατίαν διατείνουσα, οὐ πᾶν τι οὔτε τῇ ἐντὸς θαλάττῃ
 οὔτε τῷ ὠκεανῷ προσχρῆται. ὁ μέντοι Ἰβηρίας βασιλεὺς μέ-
 γιστον δύναται τῶνδε τῶν χωρῶν, καὶ οἴκου ὦν τοῦ Ἄλμη-
 20 νίου τῆς Γαλατίας, τῶν Λιβύων τὴν τῆς Γρανάτης χώραν ἄγων
 καὶ φέρων, οὐ παύεται διαπολεμῶν. καὶ φόρον μὲν ἀπάγει ὁ
 τῆς Γρανάτης Λιβύων βασιλεὺς τῷ Ἰβήρων βασιλεῖ, ὅποτε
 σπένδοιτο· πολλὰκις δὲ ἐπελαύνων πολιορκεῖ τε τὴν πόλιν καὶ Β

excurrit. ab Oriente Navarram et Galliam habet. versus meridiem
 panditur in Turtugannam, quae maritima regio est et ad Oceanum
 se extendit; etiam regione Granata, quae sub Poenorum sive Mauro-
 rum imperio est, terminatur. intra hanc Iacobi sepulcrum visitur.
 hinc Portugalia regio Hispaniae subit, quae se extendit ad mare,
 quod intra traiectum est, quo venitur ad Granatam regionem. Iberia
 cum regio sit maxima et ditissima, urbes habet regias, Dibitinam ur-
 bem magnam et populosam, Cordubam, Morsicam, necnon Ludum et
 Salamancam. etiam sepulcrum Iacobi in ea regione, iuxta Oceanum
 et mare externum, celebre est. ad mare vero internum Iberorum
 quoque regis terra porrigitur. Portugalia sita est iuxta traiectum, a
 Granata incipiens, usque ad traiectum et internum mare excurrans,
 vergit in Iberiam. Granata, quae regio mediterranea est, in Iberiam
 et Galliam procurrit, nec multum vel interno vel externo Oceano
 utitur. Iberorum rex in istis duabus regionibus plurimum potest;
 qui cum sit ortus de familia Almenii Galliae, Granatae regionem,
 quae Poenorum est, ferens atque agens haud cessat bellum gerere.
 rex Poenorum, Granatam qui regit, ubi pax composita fuerit, Ibero-
 rum regi tributum pendit; qui interdum accurrens urbem obsidet et

τὴν χώραν αὐτοῦ ληΐζεται. ὄρεινὴ δὲ ἐστὶν ἐπ' ὄρους, ὃ ἀπὸ τῆς ἐντὸς θαλάσσης ἀρξάμενον κατατείνει ἐπὶ τὸν ὠκεανόν, ἐπὶ τὴν Πορτογαλλίαν χώραν.

Οὗτοι μὲν οὖν οἱ βασιλεῖς πρὸς τε ἀλλήλους διενεχθέντες τε ἐπολέμησαν πολλαχῆ, καὶ κοινῆ πρὸς τὸν βάρβαρον, τὰ τε 5 ἄλλα καὶ πρὸς τὸν Ἰβηρίας τοῦτον βασιλέα Ἀλφόνσος ὁ Ταρρακῶνος βασιλεύς, πρὶν ἢ εἰς Ἰταλίαν ἀφικέσθαι, ἐπολέμησεν ἀπὸ αἰτίας τοιαύσδε, καὶ αὐτὸς τε ἕλω ὑπὸ στρατηγοῦ τοῦ Ἰβήρων βασιλέως, Ἀλβάρου τοῦνομα, ἔχειν δὲ καὶ τραύμα-
C τα ξυνέβη ἀμφοῖν. ὡς δὴ συλλέξας στρατεύμα, καὶ τὸν 10 ἀδελφὸν αὐτοῦ Ναβάρης βασιλέα παραλαβὼν, ἐστρατεύετο ἐπὶ τὸν Ἰβηρίας βασιλέα, ἐσέβαλεν εἰς τὴν Ἰβηρίαν, ἐπαγομένων αὐτὸν ἐπὶ τὴν χώραν τῶν ἐν τῇ χώρᾳ εὐδοκιμούντων ἐνίων διὰ τὸ πρὸς τὸν Ἀλβαρον μῖσός τε καὶ ἔχθος αὐτῶν· τοῦτον γὰρ ἰδιώτην ὄντα ἀπὸ Ταρρακῶνος καὶ ἀπὸ μι-
15 κροῦ πάνυ ὠρμημένον καὶ ἐπὶ ἀρετῇ ἐπίσημον γενόμενον, ὡς παραχρῆμα ἐπεδίδου μέγα, ὑπὸ πάντων δι' ἀρετὴν τιμώμενον στρατηγὸν τε ἀπέδειξε κατὰ τὴν χώραν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ στρατηγίας καθιστάμενος μέγα ἄπανταχοῦ εὐδοκίμει. τότε δὴ, ὡς παρὰ τῷ Ἰβήρων βασιλεῖ ἐπὶ Ἀλφόνσον πεμφθεῖς 20
D σὺν τῷ στρατεύματι, ὑπήντα αὐτῷ κατὰ τὴν χώραν ὡς ἐναντιωσόμενος. ἐπεὶ δὲ ἐπιὼν ὁ Ἀλφόνσος, συμπαραλαβὼν καὶ

regionem populatur. ea autem regio montana est, et a monte qui a mari interno initium sumit, panditur in Oceanum et ad Portugaliae regionem.

Hi reges saepius inter se dissidentes bella gesserunt. interdum copiis coniunctis molem belli omnem in barbarum averterunt. inter caetera etiam bello laccessivit Alphonsus Tarraconensium rex regem Iberorum, priusquam in Italiam venisset. belli autem eius haec assignatur causa. ipse quidem captus est ab Iberorum regis duce, quem Albarum appellabant. uterque tamen vulnera accepit. itaque contractis copiis, et assumpto fratre Nabaris rege, bellum movit contra Iberorum regem, cum adiuvaretur opera quorundam Iberorum nobilium, qui Albarum incitatissimo odio prosequerantur. hunc enim cum humili genere in Tarraconensium regione foret natus et privatam sequeretur vitam, tandem virtute nobilitatum et ab omnibus plurimum honoratum declaravit regionis suae imperatorem. qui imperator creatus, quocumque bellum vertisset, semper gloria coruscans et re bene gesta redibat. itaque cum ab Iberorum rege contra Alphonsum esset missus, haud socordiae locum fore ratus Alphonsus cum exercitu Albaro in regione occurrit, quasi praelii potestatem factururus. postea Alphonsus adhibito in auxilium fratre in Iberiam ingressus est, ut contra regem decertaret. obviam autem procedens

τὸν ἀδελφόν, ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ ἐγένετο καὶ ἐπήλαυνεν, ἐνταῦθα V. 115
 αὐτῷ ὑπαντιάσας ὁ Ἄλβαρος ἐστρατοπεδεύετο, καὶ κήρυκα
 ἐπιπέμπων προηγόρευεν ἀπαλλάττεσθαι, ἣν σωφρονῆ, ὡς ἔχει
 τάχιστα ἐκ τῆς χώρας. καὶ ἀποκριναμένου ὡς οὐκ ἐπὶ τοὺς
 5 ὄνους τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἄπεισιν ἐς νομὴν αὐτοὺς ἄξων, ἀλλὰ
 στρατηγήσων αὐτῷ πάρεστιν, ἐς μάχην ἐτάσσετο, καὶ συμβα-
 λῶν ἐμάχετο ἀμφοῖν τοῖν ἀδελφοῖν. μάχης δὲ καρτερᾶς γε-
 νομένης, ὡς οἱ περὶ Ἄλβαρον ἐτρέψαντο τοὺς Ταρακῶνας,
 ἐπεδίωκον ἀνὰ κράτος, καὶ ἄμφω τῷ ἀδελφῷ συλλαμβάνουσι,
 10 καὶ πολλοὺς τῶν Ταρακῶνων κατέβαλον ἐν τῇ διώξει. ὡς δὲ
 ἀπήχθητον παρὰ τὸν Ἰβήρων βασιλέα ἄμφω τῷ βασιλεῖ, κα-
 κὸν μὲν οὐδὲν εἰργάσατο αὐτούς, ὄρκους δὲ καὶ πίστεσι κα- P. 147
 ταλαβῶν τοῦ λοιποῦ μηδὲν πλέον νωστερίζειν περὶ τὴν ἐαυ-
 τοῦ χώραν, ἀφήκεν ἀσινεῖς ἀπιέναι. μετὰ δὲ ταῦτα Ἀλφόν-
 15 σος ἀφίκετό τε ἐς Ἰταλίαν, ὡς πρότερόν μοι δεδήλωται, καὶ
 ἐπὶ τὴν Σικελίαν, καὶ κατασχὼν τὴν Νεαπόλεως βασιλείαν
 πρὸς τε τοὺς Ἰανυῖους ἐπολέμει, ἐνθα δὴ καὶ ἐάλω ὑπὸ τού-
 των, ὡς ἐν τῷ ἔμπροσθεν ἐπεξῆλθον λόγῳ, καὶ ἀχθεῖς παρὰ
 τὸν Μεδιολάνου ἡγεμόνα αὐθις ἀπελύθη. τὴν μέντοι γυναι-
 20 κα αὐτοῦ καταλιπὼν ἐν Ταρακῶνι οὐκέτι πάλιν ἀφίκετο ὀψό-
 μενος πολλῶν ἐτῶν, αὐτοῦ δὲ ἐς ἔρωτας τὰ πολλὰ διατρίβων
 διεγένετο, χρηματίζων τε ἔρωτι καὶ τοῖς ὄπλοις. ἧ μὲν αὐ-
 τῷ τὰ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἀπέβαινε, ὕστερόν μοι δηλοῦται
 προῖόντι τῷ λόγῳ ἐς ἀφήγησιν. B

23. δηλοῦνται P

Albarus, misso praecone iussit eum excedere, si sapiat, quam celerime ex sua regione. cum autem Alphonsus responderet se non accedere ut patris eius asinos in pascua duceret, sed se adesse ut acie dimicaret, copias in aciem deduxit, et cum utroque fratre conflixens victoria potitus est. cum autem praelium committeretur atrox, Albarus Tarraconenses terga vertere coegit; et fugientes persecutus fratres ambos comprehendit, magnaue Tarraconensium strages facta est. ut reges ambo ad Iberorum regem sunt adducti, nihil mali sunt passi, verum iuramenti religione fides accepta est, ne quid postea novi in sua regione molirentur; et impune dimissi sunt ad sua. postea Alphonsus, ut supra ostendimus, in Italiam et in Siciliam venit; qui ab iisdem captus ad Mediolani ducem, ut antea docuimus, ductus, ab eodem inviolatus et incolumis ad sua remissus est. uxorem suam Alphonsus in Tarracone reliquit, nec multis annis interiectis eo reversus est, ut eam viseret. nam in Italia et Sicilia versabatur, pleuramque aut amori aut rei militari operam dans. quomodo ei in Italia res successerint, deinceps dicetur.

Τῷ δὲ βασιλεῖ Ἰβηρίας, περὶ οὗ μοι ἐλέγτο, συνηῆται πόλεμος πρὸς τὸν βασιλέα Λιβύων τῶν ἐν Γρανάτῃ, οἱ δὲ ἀπὸ Λιβύης τὸ παλαιὸν διαβάντες καὶ Μαρέλιαν πόλιν παρὰ τῆς Εὐρώπης κατασχόντες, διέχουσαν ἀπὸ Λιβύης ὡσεὶ σταδίους πενήκοντα καὶ διακοσίους, καὶ ἐντεῦθεν ὀρμώμενοι 5 τὴν τε Ἰβηρίαν σφίσις ὑπηγάγοντο, καὶ ἔργα λαμπρὰ ἀποδεικνύμενοι ἐπὶ Κελτικῆν, τὴν χώραν αὐτῶν ἐπὶ μέγα αὖξοντες, προηγάγοντο καὶ ἐπὶ Ταρακῶνα καὶ Βαλεντίαν. πρὸς τούτους δὲ ἀπὸ τῶν Κελτῶν κατιόντες οἱ τῶν Ἰβήρων βασιλεῖς διεδέξαντο τὸν πρὸς Λίβυας τούτους πόλεμον, ἐς πόλιν ἔχουσαν 10 C ρὰν συνελύσαντες, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπολιορκούν, καὶ ἐς δεῦρο ἔτι τελοῦσι τῇ πόλει τε ἐπελαύνοντες αἰεὶ τε καὶ στρατὸν ἐπάγοντες. καὶ δὲ ὁ τῶν Ἰβήρων βασιλεὺς δόμος Ἰωάννης, ὃς πρότερόν μοι ἐλέγτο, ἐπελαύνων, προάγοντός τε τοῦ Ἀλβάρου καὶ ἐποτρύνοντος βασιλέα ἐξελεῖν τοὺς Λίβυας, ὡς δὲ καταστρεψόμενος 15 ἐπῆγε τὸν στρατὸν ἐπὶ τὴν πόλιν. ἐνταῦθα ὡς οἱ Λίβυες ἐπολιορκοῦντο δεινῶς καὶ ἐς τὸ ἔσχατον λιμοῦ ἀφίκοιτο, ἐς ἀπορίαν ἀπελαθέντες μηχανῶνται τοιούδε. ἡμίονους δυοκαίδεκα ἰσχυρῶν φορτία συσκευασάμενοι ἤλαυνον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον· τὰς δὲ ἰσχυράς ὡς κατὰ μίαν ἐκάστην διασχίζοντες ἐνέβαλον 20 ἐντὸς χρύσεινον ἕνα, καὶ συνετέθειντο αὐθις. τὸ δὲ νόμισμα τῆς D Ἰβηρίας χρυσοῦν δύναται χρυσίνους Οὐνετιῶν δύο ἕκαστον.

2. τῶν] τὸν P 12. διατελοῦσι? 15. καταστρεψάμενος P
21. συνετέθητο P, συνετέθου R, συνετέθη T an συνετίθου?

Regi Iberorum, de quo supra verba feci, bellum fait cum Granatae rege Poeno. Poeni iam olim traicientes Mareliam Europae urbem, quae distabat a Libya stadiis ducentis quinquaginta, occuparunt. hinc progressi, Iberiam suo imperio iunxerunt; postea, cum memorabilia ubique facta ederent, etiam contra Galliam bellum promoverunt, mirum in modum res suas augentes. nec etiam ab Tarracone et Valentia abstinuere. Galli igitur adiuncti Iberiae regibus contra Poenos bellum susceperunt, eosque in urbem munitam se recipere compulerunt; urbem vero postea expugnarunt. adhuc hodie ad urbem hanc accedunt, hostiliter incursionem facientes et exercitum interdum adducentes. et sane Iberorum rex dominus Ioannes, ut antea significavimus, contra eos profectus est, praemisso Albaro duce, qui regem ad delendos Poenos inflammabat, et copias urbi admovit. cum autem gravissima obsidione premerentur Poeni famaeque intoleranda foret, dubii quid agerent, huiusmodi quid excogitarunt. mille duodecim ficorum onera imponunt. ficis onusti ad hostium castra feruntur. ficos autem dividentes singulis aureum nummum iniecerunt, divisosque deinde iterum coniunxerunt. nummus vero aureus Hispanorum duobus aureis Venetorum valet. hos igitur ficos

ταύτας δὲ τὰς ἰσχάδας ὡς ἐσκευάσαντο οὕτω καὶ ἐπὶ τοὺς ἡμιόνους ἀντίθεισαν, ὥστε δύνασθαι φέρειν ἓνα ἑκαστον, ἡλαυνον ἐπὶ τὴν τοῦ Ἀλβάρου σκηνήν. τὸν δὲ, ὡς ἐπέγνω τὸ ἐν ταῖς ἰσχάσι χρυσίον, ἐρέσθαι τὸν φέροντα ὃ τι βούλοιο αὐτοῖς τὸ χρυσίον ἐν ταῖς ἰσχάσιν. ὃ δὲ τοὺς ἡμιόνους ἐλαύνων ἀπεκρίνατο ὡς τὸ χρυσίον τῆς πόλεως συναγαγὼν ὁ βασιλεὺς ἐπιπέμπει, λέγων ὡς ἦν τε ἔλῃς τὴν πόλιν ἦν τε μὴ ἔλῃς, πλέον τούτου χρυσὸς οὐκ ἂν ποτε γένοιτό σοι ἀπὸ τῆς πόλεως. καὶ ἦν ἐξέλῃς τὴν πόλιν, ἀποβαλεῖς ἑσαυ-

10 θις ἀπὸ Λιβύης πολλαπλάσιον ἐσόμενον σοὶ τε καὶ ἡμῖν· ἦν δὲ μὴ ἐξέλῃς τὴν πόλιν, ἔξεις καὶ τοῦ λοιποῦ, ὅσα ἂν ἀπὸ Λιβύης ἐς ἡμᾶς κομιζῆται, ταμιεύεσθαι. ταῦτα πυθόμενον λέγεται καὶ Ἀλβαρον, φέροντα τὰς ἰσχάδας, ἀφικέσθαι ἐς P. 148 ὅψιν τῷ βασιλεῖ, καὶ διασχίσαντι τὰς ἰσχάδας τῷ βασιλεῖ V. 116

15 εἰπέιν “ὦ βασιλεῦ, τὸ δένδρον ἐκεῖνο, ὃ φέρει τοιοῦτον ἡμῖν καρπὸν, οὐ καλῶς ἔχει ἡμῖν ἐκκοπῆναι· τοιοῦτῳ γὰρ τοι καρπῷ οὐκ ἔχοιμεν ἂν εἶτι τοῦ λοιποῦ χρῆσθαι, καὶ ἡμεῖς οὐκέτι ἂν ἐν δέοντι χρῆσαιμεθα τῇ εὐδαιμονίᾳ, κατακόρως αὐτῇ ἐμπορούμενοι ἐν τῷ παρόντι. ὄρας ὡς τὰς ἀμπέλους

20 ἀφαιροῦνται ὅσον ἰκανῶς ἔχει αὐθις ἀποδιδόναι καρπὸν. ἦν δὲ βιάσῃται τις αὐτήν, οὐκ ἔχει χρῆσθαι αὐτῇ ἐς τὸ δέον.” ταῦτα ἀκούσαντα τὸν βασιλέα, ὡς ἔδοξεν οἱ προσφῶνῃ λέγειν, ἀπαγαγεῖν τὸν στρατόν.

7. πέμπει ἐπιλέγων?

8. πλείων?

cum imposuissent mulis, profecti sunt ad Albari tentorium. qui viso auro, quod ficis conditum erat, agasonem interrogavit “quid sibi vult aurum ficis inclusum?” agaso respondit “rex aurum quod in urbe est collegit omne, dicens, sive ceperis, sive non ceperis urbem, plus auri quam allatum est, haud invenies. et si urbem captam destruxeris, multum auri, quod ex Libya tibi et nobis afferetur, amittes: sin autem urbem non dirueris, poteris in posterum quaecunque ex Libya ad nos devenerunt, quasi thesaurum huc collecta acquirere.” haec cum accepisset Albarus, acceptos ficos detulit in conspectum regis, quos diducens et aperiens inquit “arborem istam, quae hunc producit fructum, non censeo excindendam esse: nam deinceps non amplius fructu isto possemus frui; et nunc saturati in posterum non amplius ista felicitate uti possemus. nam cernis vinitores vineas portare, amputantes tantum inutilia et superflua, ut fructum tandem uberiores reddant: quodsi eas ponitus eruerint, nequeunt earum fructu, cum necesse fuerit, amplius recreari.” his auditis rex, quia probabilia dicere videbatur Albarus, inssit eum abducere exercitum.

B Τούτῳ μὲν οὖν ἀγαγόντι τὴν βασιλέως Πορτογαλλίας
 θυγατέρα ἐγένετο παῖς Κήρικος τοῦνομα, ἀνὴρ τὰ πολέμια
 ἀγαθός, ὃς ἐπειτε ἠγάγετο τοῦ Ναβάρρης βασιλέως θυγατέρα
 καὶ οὐκ ἐγένετο αὐτῷ συγγενέσθαι, ἀπεπέμψατο, καὶ δευτέραν
 ἐσηγάγετο γυναῖκα ἀνεσιὰν αὐτοῦ, θυγατέρα τοῦ Πορτογαλλῶν 5
 βασιλέως, εἶδος λεγομένην πιασῶν τῶν εἰς ἐκεῖνα τὰ χωρία εἶναι
 καλλίστην, ὑποτιθεμένων αὐτῷ τῶν ἀρίστων ὡς ἦν ἄλλην ἐσαγά-
 γοιτο γυναῖκα, οἷός τε ἔσοιτο συγγενέσθαι. τὴν μέντοι θυγα-
 τέρα τοῦ Ναβάρρης βασιλέως ἠνάγκασε ἐς τὸ τῶν Ναζηραίων
 σχῆμα ἵεναι, καὶ ἀπέδωκεν αὐτῇ χρήματα. ὁ δὲ Πορτου- 10
 γαλλίας βασιλεὺς οἰκίας ἐστὶ τῶν Γαλατίας βασιλέων. συμ-
C βάλλομαι δὲ τήνδε τὴν χώραν ἀπὸ παλαιοῦ πρὸς τοὺς Αἰ-
 βνας διενεχθέντας τοὺς Κελτῶν βασιλεῖς καταστρεψαμένους
 ὑφ' αὐτοῖς ποιήσασθαι καὶ παραδοῦναι τοῖς ἐξ αὐτῶν γινο-
 μένοις. ὡς δὲ καὶ τὴν Ναβάρρης βασιλείαν ἀνήκειν ἐς τὴν 15
 οἰκίαν τῶν Γαλατίας βασιλέων νομίζεται, καὶ μηδενὶ ἑτέρῳ
 ἐξεῖναι παρελθεῖν ἐς τήνδε τὴν βασιλείαν· καὶ γὰρ καὶ τήνδε
 Κάρολος ὁ αὐτοκράτωρ καὶ οἱ μετ' ἐκεῖνον βασιλεῖς φαίνον-
 ται τήνδε αὐτοῖς καταστρεψάμενοι τὴν χώραν ἀπολιπεῖν τοῖς
 ἀπὸ τῆς οἰκίας αὐτῶν ἐσομένοις. τὸν μέντοι ἀδελφὸν Ἄλ- 20
 φόνσου ἐπηγάγοντο ἐπὶ τῷδε τῷ λόγῳ, ὡς ἐπεὶ ἔγχευε γυ-
 ναῖκα τοῦ οἴκου τῆς Γαλατίας, ἣν μὲν γένηται αὐτῷ παῖς,
D τόνδε μηκέτι τοῦ λοιποῦ διατρίβειν ἐν τῇ χώρᾳ, ἀλλὰ τὸν

3. Γρανάτης P

10. ἐπέδωκεν?

15. ὡς P

Huic, cum duxisset regis Portugaliae filiam uxorem, natus est
 filius nomine Cericus, vir rei militaris peritissimus. qui matrimonium
 contraxit cum Granatae regis filia; quam, quia non poterat cum ea
 concumbere, repudiatam dimisit. uxorem alteram assumpsit conso-
 brinam regis Portugaliae, quae formae venustate omnes, quotquot in
 istis regionibus agebant, anteibat. hanc sibi associavit consilio opti-
 matum, qui consulebant fore, si aliam uxorem duxisset, ut posset
 cum ea concumbere, sicuti matrimonium postulat. filiam regis Na-
 varrae coegit habitum Nazaraearum sive monacharum assumere, eique
 opes ad istud vitae institutum assignavit. rex Portugaliae ortus est
 ex familia Galliae regum. arbitror autem Gallorum reges belligeran-
 tes adversus Poenos quondam regionem istam subegisse et ad poste-
 ros suos transmisisse. itaque Navarrae regnum putatur pertinere ad
 familiam regum Galliae, nec nisi ex ista familia nato licere regnum
 istud suscipere. nam Carolus imperator, et qui successerunt reges,
 existimantur regionem illam subiecisse et nepotibus suis reliquisse.
 Alphonsi autem fratrem tali condicione in regnum admiserunt, ut si
 ei natus esset filius ex uxore quam duxerat propinquam genere Gal-

παῖδα καταλιπόντα σφίσι βασιλέα αὐτὸν οἴχεσθαι ἀπαλλασ-
τόμενον, ἣν δὲ μὴ γένηται αὐτῷ παῖς, μετὰ τὴν τελευτὴν
αὐτοῦ ἀποδοῦναι τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τὸν Γαλατίας ἡγεμόνα. καὶ
τόνδε δεξάμενον τοὺς λόγους ἐπὶ τούτῳ παρελθεῖν ἐς τὸν Na-
5 βάρης βασιλέα. καὶ γεννηθέντος αὐτῷ παιδὸς αὐτόν τε ἀπε-
πέμψαντο, καὶ τὸν παῖδα σφίσι ἀπέδειξαν βασιλέα, τὰ πρὸς
μητρόθεν ὄντα τοῦ οἴκου τῶν Γαλατίας βασιλέων.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον ἐχομένῳ τῆς τοῦ λόγου συμ-
πάσης ὑποθέσεως ἀναγέγραπται ἐς ἀπόδειξιν ἐπάνειμι δέ, ὅθεν
10 τὴν ἐκβολὴν τοῦ λόγου ἐποιησάμην, ἄλλοι τοσοῦτον διενεχθεῖς.

4. τὴν N. βασιλείαν?

hae regibus, ipse deberet regno excedere et filium sibi relinquere
regem. quodsi nullum filium ex uxore sua tulisset, regnum patere-
tur recidere post obitum suum ad Galliarum regem. qui hac condi-
cione Navarrae regnum accepit, et cum nactus esset ex uxore filium,
patrem dimiserunt, filiumque * * * regem communi consensu decla-
rarunt, quia descendebat ex familia, quantum ad maternum genus at-
tinet, regum Galliae.

Haec quidem annotata sint mihi, sequenti totius historiae pro-
positum. nunc unde digressus hucusque sermonem traxi revertor.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΕΚΤΗ

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER SEXTUS.

P. 149 *Ἀμουράτης δὲ ὁ Μεχμέτω μετὰ τὴν ἐπὶ Καραμᾶνον ἔλα-*
V. 117 *σιν ἐστρατεύετο ἐπὶ Λακούς, ὡς τὸν τοῦ Δρακούλεω παῖδα*
κατάξων ἐπὶ τὴν ἀρχήν. καὶ ὡς ἐπέλαυνεν ἤδη ἀπὸ τῶν βασι-
λείων παρασκευασάμενος, ἐπυθάνετο Καραμᾶνον νεωτερίζοντα
περὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ βουλευέσθαι ἀπόστασιν, συμπαρалаμ-
βάνοντα καὶ τὸν τοῦ Κανδελόρου ἡγεμόνα καὶ τινὰς ἄλλους
τῶν τῆς Ἀσίας, ἐλπίζοντα Παιόνας ὡς ἐν βραχεῖ παρεσομέ-
νους ἐπ' αὐτὸν στρατῶ πολλῶ ἐπιόντας· καὶ τοὺς τε λοιποὺς

Amurates Mechmetis filius, post expeditionem quam contra Caramanum sumpserat, bellum Dacis intulit, volens Draculis filium suo restituere principatui. egressus autem regia copiis instructus, accepit Caramanum novarum rerum cupidum defectionem animo agitare, ad idque negotium adhibere ducem Candyiori et alios Asiae principes; cumque speraret Pannonnes brevi magna manu subsidio venturos, spe externi auxilii illectus reliquos Asiae principes ad defectionem soli-

τῶν τῆς Ἀσίας τυράννων παρεκάλει ἐπὶ ἀπόστασιν. ἐπὶ τοῦτον δὴ ἀναζεύξας Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτω ἐστρατεύετο, καὶ Τουραχάνη τὸν Θετταλίας ὑπαρχον ἐπέστειλεν ἐλαύνειν ἐπὶ τὸν P. 150 Πελοποννήσου Ἴσθμόν, καὶ καθελῆναι τε τὸν Ἴσθμόν, καὶ ἐπι-
 5 δραμόντα τὴν Πελοποννήσου χώραν, ὅση ὑπὸ τοῖς Ἑλλήνων ἡγε-
 μοσι τυγχάνει οὖσα, ἀπελαύνειν. ὁ μὲν οὖν λαβὼν στρατεύ-
 μα τὸ τῆς Θετταλίας καὶ Περαιβίας τῆς λίμνης ἀφίκετο
 ἐπὶ τὸν Ἴσθμόν, καὶ καταλαβὼν αὐτὸν ἔρημον καθελῆε τε
 αὐτόν, καὶ ἐσβαλὼν ἐς τὴν Πελοπόννησον ἐδήου τὴν χώραν,
 10 καὶ ἐπὶ Σπάρτην ἀφικόμενος τὴν τε Λακωνικὴν ἐπέδραμε καὶ
 ἀπῆλανε. βασιλεὺς δ' εἰς τὴν Ἀσίαν διαβάς ἐπὶ Καραμῦ-
 νον ἤλαυσε τὸ δεύτερον, καὶ τήντε χώραν ἐδήου καὶ ἐπε-
 κράτει.

Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐγένετο, Γεώργιος ὁ Τριβαλλῶν ἡγεμῶν B
 15 ἐς λόγους τῷ τε Ἰάγγω καὶ τῷ Παιόνων βασιλεῖ ἀφικόμενος,
 καὶ πῶν ἀρίστων τῆς Παιονίας μετιὼν ἕκαστον, ἐνήγγεν ἐπὶ
 Ἀμουράτῃ στρατεύεσθαι, καὶ χρήματα ἐς τὴν ἐκστρατείαν
 ταύτην ὑπέσχετο ἰκανὰ δοῦναι τοῖς Παιόσιν, ἃ δὴ καὶ εἰσε-
 νέγκατο αὐτοῦ. ταῦτα δὲ αὐτῷ συγκατεργάζετο καὶ Ἰάγγος,
 20 τοῖς μὲν Ἑλλήσι φίλος ἦν, αὐτῷ φίλος τε ὧν ἐτύχχανε.

20. δε τοῖς?

citabat. Amurates igitur Mechmetis filius, ubi id parari animadver-
 tit, mutato consilio coeptam expeditionem omisit, et bellum omne in
 Caramanum avertit. Turachanem Thessaliae praefectum iussit exer-
 citum contra Peloponnesi Isthmum ducere, eumque in potestatem re-
 digere; deindè regionem Peloponnesi, qui sub Graecis est, incursio-
 nibus vexare. quibus peractis eum inde abire iusserat. Turachanes
 accepto Thessaliae et Peresbiae, quae stagno adiacet, exercitu ad
 Isthmum perrexit, quem desertum ab hostibus inveniens occupavit;
 et hinc incursionem faciens in Peloponnesi regionem, vastitatem ma-
 ximam reddidit. etiam Spartam adiit, Laconiaeque regionem popu-
 latus est. quibus omnibus, quemadmodum praeceperat rex, expeditis
 abiit. rex Amurates in Asiam transvectus contra Caramanum exer-
 citum ductabat, et secundo eius regionem evastatam subigebat.

Ea tempestate qua haec agebantur, Georgius Triballorum prin-
 ceptus in colloquium venit cum Iango et cum Pannonum rege; pre-
 hensansque singulos Pannoniae procures, persuasit ut contra Amura-
 tem arma caperent. opes autem plurimas immensamque pecuniae
 vim Pannonibus ad eam expeditionem pollicebatur. nec solum pro-
 misit, verum pecuniam Pannonibus, ut eos experiretur auxiliares, tra-
 didit. usus est plurimum opera ad eam rem Iangi, qui Graecis fa-
 miliariter iunctus erat.

Ἰωάννης δ' αὐτὸς τοῦ Βυζαντίου βασιλεὺς ἐπολέμει πρὸς τοὺς Ἰαννίους, διενεχθεὶς ἀπὸ αἰτίας τοιαύτης, τῆς ἀπὸ κομμερκίων τοῦ Γαλάτου ἕνεκα. ἔνταῦθα οἱ Ἰαννῖοι ναῦς πλη-
 C ρώσαντες μεγίστας δὴ τῶν παρ' αὐτοῖς καὶ τριῆρεις τριακαί-
 V. 118 δεκα; καὶ ἐμβιβάσαντες ἐς τὰς ναῦς ὀπλίτας αὐτῶν ἀμφὶ 5
 τοὺς ὀκτακισχιλίους, ἐπέπλεον ἐπὶ Βυζάντιον, ἐξελθὲν βουλό-
 μενοι. καὶ ἐπὶ τοὺς Σκύθας τοὺς περὶ Βόσπορον ἐστρατεύ-
 οντο· τὴν γὰρ πόλιν αὐτῶν Καφᾶν καλουμένην ἐπὶ τῷ Βο-
 σπόρῳ οἱ Σκύθαι, πρὸς τοὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διαφερόμε-
 νοι, ἠγόν τε καὶ ἔφερον. δι' ἃ δὴ καὶ πρὸς τὸν βασιλέα τῶν 10
 τῆδε αὐτοῦ Σκυθῶν Ἀτζικαρέην πρέσβεις πέμψαντες, ὡς
 ξυμβαίνειν ἐπὶ τοῖς διαφόροις, ὡς οὐδὲν σφίσι τῶν δεόντων
 ἀπέβαιναν, ἀνήνεγκαν τὴν πόλιν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν. ὡς οἱ Ἰα-
 D ννῖοι δεινὸν τι ποιούμενοι τοὺς Σκύθας λυμαινεσθαι τῇ πό-
 λει αὐτῶν ἀνῆκεστον (ἐτύγχανε δὲ κατὰ ταῦτὸ καὶ ἡ πρὸς 15
 τοὺς Ἕλληνας αὐτῶν διαφορὰ) παρεσκευάζοντο καὶ ἐπ' ἀμ-
 φοτέρους στρατεύεσθαι ὡς ἐξελοῦντες. ἀφικόμενοι δὲ ἐς Βυ-
 ζάντιον καὶ πόλεμον τῇ Κωνσταντίνου πόλει προαγορεύοντες,
 ἐπιπλεύσαντες δὴ ἐς τὸν Εὐξείνιον πόντον παρήσαν ἐς τὸν Κα-
 φᾶν. ἔνταῦθα δὴ τῆς Χερρονήσου ἀποβάντες ἔεντο εὐθύς 20
 ὁμοίως ἐπὶ τοὺς Σκύθας, ἐξιόντες δὲ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπήεσαν.
 ἔνταῦθα οἱ Σκύθαι, ὡς ἐώρων τοὺς Ἰαννίους οὕτω κόσμῳ
 οὐδενὶ ταξαμένους ἐπιέναι αὐτοῖς, λόγον οὐδένα σφῶν ποιου-

13. ἐς τὴν πόλιν?

Ioanni Byzantii regi bellum cum Ianuensibus erat propter com-
 mercia Galli cuiusdam. Ianuenses implebant naves quas habebant
 maximas, necnon triremes tredecim; quibus imposuerunt suorum octo
 milia armatorum, et properabant contra Byzantium, volentes urbem
 eam capere. eodem tempore etiam Scythia (qui et Tatarum) bellum
 inferebant Ianuenses. Scythae namque qui circa Bosporum colunt, ini-
 micitiis moti quas cum Caphensibus gerebant, Capham urbem ege-
 runt et tulerunt. propter quae miserant legatos ad regem Scytharum
 Atzikarem, petitum pacem, hac tamen condicione, ut sua reciperent.
 cum nihil eorum quae petiissent impetrare potuissent Caphenses, urbem
 ad Italiam reducere, cum Ianuenses iniquis animis paterentur
 urbem suam ab Scythia adeo graviter divexari. eodem tempore iis
 discordia cum Graecis fuit. parabant itaque contra utrosque simul
 rem gerere et utrosque armis domare. appulerunt itaque Byzantium,
 indidentes Byzantiis bellum; et inde legentes Euxinum pontum ve-
 nere Capham. ibi igitur egressi navibus in Chersonesum recta per-
 gebant contra Scythas, non multum in urbe morati. Scythae audien-
 tes hostes accedere sine ordine palantes, plenos contemptu, et ipsi

μένους· τραπόμενοι γὰρ τῇ προτεραίᾳ ἐπὶ ποταμὸν τινα P. 151
 αὐτοῦ ταύτη τῆς χώρας ἠϋλλίζοντο, οὔτε φυλακὰς καταστησά-
 μενοι ἐς τὸ στρατόπεδον, οἰόμενοι δὴ οὐδέποτε' ἂν τοὺς Σκύ-
 θας ἐς τοσοῦτον τόλμης ἀφικομένους ἐθελῆσαι ἀνακινδυνεύ-
 5 εἰν συμβάλλοντας. ἐνταῦθα ὡς οἱ πρῶτοι αὐτῶν τοῦ στρα-
 τεύματος οὐκ ἀνέμεινον τοὺς οὐραγούς, ὥστε ἐπὶ μέτωπον
 γενέσθαι τὸ στράτευμα, ἀλλ' ἐπὶ βάρθος πορευόμενοι βάρθην
 [ἐποιοῦντο] ἐπήγον ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Σκύθαι δὲ ἐνταῦθα
 ἐπέκειντο τοῖς πρῶτοις αὐτῶν, ὡς τούτοις μαχόμενοι. ἐτρέ-
 10 ψαντο αὐτίκα ἐπιτιθέμενοι, καὶ ἐδίωκον, ὡς ποδῶν εἶχεν ἔκα-
 στος. ἐνταῦθα ἐπέπιπτον ἐς τοὺς σφειτέρους αὐτῶν, καὶ ἔτρεπον B
 καὶ τούτους ἐς φυγὴν, καὶ οὕτως ἄχρη τῶν οὐραγῶν ἐγένοντο.
 τρεψάμενοι δὲ ἅπαν τὸ στράτευμα ἐς φυγὴν ἐφόνευσον, οὐδε-
 νὸς φειδόμενοι, πάντα ὄν ἐπικαταλαμβάνοιεν κατακαίνοντες, ἐς
 15 ὃ δὴ ἐξ τὴν πόλιν διεσώζοντο ὥστε μὴ ἀπολέσθαι. οὕτω δὴ
 ἀπαλλαγέντες τοῦ πρὸς Σκύθας τοὺς ἐν τῷ Βοσπόρῳ νομά-
 δας, κατέπλεον ἐς Βυζάντιον. ἀφικόμενοι ἐς Γαλατίνην πόλιν
 τὴν καταντικρὺ Βυζαντίου ἐν τῇ Εὐρώπῃ, καὶ κοινῇ βουλευ-
 σάμενοι ὄν τρόπον τὴν πόλιν μαχόμενοι ἐξέλωσι, τὰς τε ναῦς
 20 ἐπλήρωσαν, καὶ ἐξοπλισάμενοι κατὰ τὸν Βυζαντίου λιμένα
 προσέφερον τὰς ναῦς ἐπὶ τὸ τεῖχος ὡς ἀπὸ τῶν νεῶν τὴν C
 πόλιν αἰρήσοντες. οἱ μὲν οὖν Βυζάντιοι παρεσκευάζοντο

6. ἀνέμενον?

arma arripiunt. nam praeterita die affusi fluvio cuidam in ea regione castra posuerant, nec solitas ordinarant vigiliis. putabant enim Scythas nunquam eo audaciae progressuros, ut secum ex acie dimicare sustinerent. ibi igitur cum primi non expectassent eos qui agminis postremi erant, ut in unum et in iustam aciem collecti praelium inirent, verum pedetentim et palantes incedentes pergebant contra hostes, extenuato maxime agmine. Scythae igitur, ubi compererunt hostes appropinquare, confestim eis obviam progrediuntur, agminisque incompressi primos aggressi fuderunt et in fugam coniecerunt. fugientes acerrime persecuti sunt. Ianuenses fuga ad suos delati etiam eos fugae socios traxerunt. tandem praelium ad extremos venit, quos terga dare coactos ceciderunt impigre, nulli quemcunque nacti erant parcentes. pauci quidam fuga evasere incolumes in urbem. liberati igitur bello quod gessere parum felicitur cum Scythiis in Bosporo habitantibus, navigarunt versus Byzantium, veneruntque Galatiam (quae et Pera) urbem, quae sita est e regione Byzantii in Europa. ibi consularunt communiter quomodo Byzantium occupare possent. militibus naves complent, et reliqua armamenta expediunt, navesque ad murum iuxta portum appellant, quasi navibus urbem

- ἀμυνόμενοι, καὶ ἀπὸ τοῦ τείχους ἐμάχοντο πρὸς τοὺς Ἰαννίους
 ἀξίως λόγου· καὶ ὡς προσέβαλον τῷ τείχει ἀπὸ τῶν νεῶν καὶ
 ἐπειρῶντο ἐλεῖν, οὐκ ἠδύναντο ἐπιβῆναι τοῦ τείχους, ἀμυνομέ-
 νων τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὸ καρτερόν. ἐνταῦθα, ὡς οὐδὲν αὐτοῖς
 προεχώρει, δίστησάν τε καὶ ἀπέπλεον ἐπὶ Ἰταλίας. ἡ μέντοι 5
 πόλις τῶν Ἰαννίων ἢ Γαλατίη ἐπολέμει ἐπὶ συγχρόν τινα χρόνον
 τῷ Βυζαντίῳ, καὶ τηλεβόλους ἐξ ἀλλήλων οἱ τε Ἕλληνες καὶ
 οἱ ἐκ τοῦ Γαλάτου ἐπέβαλον, ὁπότε καὶ ὁ Λεοντάρχης Ἰωάννης
 D τῷ τείχει τῆς Γαλατίας σφοδρῶς ἐπεισπεσὼν ἀπέκλεισε ταύ-
 την, στερηθεῖσαν παντὸς τροφίμου καὶ τῶν ἄλλων. καὶ πολ- 10
 V. 119 λούς τῶν ἀπὸ τῶν νηῶν τῶν Ἰαννίων ἐπιδραμῶν οὗτος κα-
 τέσχε, καὶ μεθ' ἀλύσεων τῷ βασιλεῖ Ἰωάννῃ ὄντι ἐν τῷ οἰκῆ-
 ματι τοῦ Ξυλλᾶ προσεκόμισεν ὥσει τριακοσίους, προσευρῶν
 τούτους ἐν τῷ χάρακι τοῦ Γαλάτου. μετὰ ταῦτα διαπρεσβευ-
 σάμενοι πρὸς ἀλλήλους περὶ τε τῶν ἔξω ἀμπέλων τοῦ Γαλά- 15
 του καὶ περὶ τῶν κουμερκίων αὐτῶν, ὅπως συγκατατεθῆ ὁ
 βασιλεύς, συγκατένευσαν οἱ Ἰαννῖοι, ἀποχαρίσαντες καὶ μύλ-
 λον τῷ βασιλεῖ χρυσίνους χιλίους φθορᾶς ἕνεκα τοῦ ἐν τῇ
 P. 152 βασιλικῇ πύργου, εἰς ὃν οἱ Ἰαννῖοι τηλεβόλοις ἐχρήσαντο,
 καὶ τῶν ἐργαστηρίων τῶν ἐν τῇ μέσῃ, ἐξ ὧν ἐχαλάσθησαν, 20
 καὶ τὴν σημαίαν αἴρειν τοῦ βασιλέως Ἑλλήνων.

8. τοῦ] τῶν RT

14. τοῦ] τῶν R

expugnaturi. at Byzantii resistebant fortiter, et ex muro in hostem pugnabant magna gloria. Iannenses cum conarentur ex navibus ascendere in moenia, nihil efficiebant: Byzantii enim hostes magna fortitudine repellebant. cum igitur coepta parum succederent, omnesque conatus irriti caderent, in dissensionem adducti rediere in Italiam. verum Galatia Iannensium urbs longo tempore bellum gessit cum Byzantiis, cum utrinque tam Byzantii quam Galatae bombardis rem gererent. at Leontares Ioannes magno impetu in Galatiae moenia irruens, eam undique quasi indagine cinctam omni commeatu reliquisque necessariis interclusit; plurimos quoque Iannenses cepit, cum feliciter et fortiter in eorum naves irrumperet. hos victos adduxit ad regem Ioannem, qui ea tempestate agebat in Xyllae domicilio. fuerunt autem captivi numero trecenti, quos omnes in Galatiae vallo nactus erat. postea legatos ultro citroque mittentes super commerciis et vineis, quae extra Galatiam erant, Iannenses grato animo excipiebant quaecunque statuisset de illis rex. cogebantur quoque numerare regi aureos mille propter turrim regiam, quam tempore obsidionis bombardis disiecerant, necnon propter officinas quae in medio positae erant, destructas, ut potiri possent imagine sive signo regis Graecorum.

Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον τοῖς Ἕλλησι προσεήνεκται ἐς
 τοὺς Ἰαννίους· Ἰωάννης μέντοι ὁ τῶν Ἑλλήνων βασιλεὺς
 ἐνταῦθα διαπρσβευόμενος πρὸς τὸν Ῥωμαίων ἀρχιερέα, Εὐ-
 γένειον τοῦνομα ἔχοντα, ὥστε ἐς ταῦτό συνίεσαι καὶ τὴν ἐπὶ
 5 τῆς Θρησκείας διαφορὰν συνεξελεῖν, ἐπειρᾶτο τῆς τῶν ἐσπε-
 ρίων γνώμης, εἰ περὶ πολλοῦ Ῥωμαῖοι ποιοῖντο ξυμβῆναι τοῖς
 Ἕλλησιν, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς Γερμανοὺς ἀφίκετο αὐτῷ ἡ πρε-
 σβεία. ἐτύγχανον δὲ τότε οἱ Γερμανοὶ περὶ Βασιλέαν πόλιν,
 δινευχθέντες γνώμῃ πρὸς τὸν Εὐγένειον ἀρχιερέα, καὶ ἀποδο- B
 10 κιμάζοντες αὐτὸν καθίστασαν αὐτοῖ ἀρχιερέα Φελίκιον τοῦ-
 νομα, ἄνδρα τῶν παρ' αὐτοῖς δοκίμων, ξύνοδόν τε ποιησά-
 μενοι κοινῇ κἀπιδεδειγμένοι· οὗτοι μὲν οὖν ἄμφω πληρώ-
 σαντες τριήρεις μετεπέμποντο ἑκάτεροι ἐπ' αὐτοὺς Ἰωάννην
 τὸν Βυζαντίου βασιλέα, τὴν τε ξύνοδον ἐπὶ σφίσι ποιησα-
 15 σθαι ἑκάτεροι ἀξιούντες, καὶ συνεξελεῖν σφίσι τὰ διάφορα,
 ξυνηδὺ ἀποδεικνυμένους. ὡς δὲ ἀφίκοντο ἀπὸ τῶν ἀρχιε-
 ρέων ἄμφοῖν τριήρεις, τὴν μέντοι ξύνοδον τὸν τῆς Βασιλέας
 πλοῦν ἀπεπέμψατο ἠπίως, φάμενος ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους αὐ-
 τὸν ἐνδεδέσθαι πρότερον καὶ τοὺς τε Οὐνετοὺς καὶ τὴν ἄλ-
 20 λην Ἰταλίαν, ἐνταῦθα αὐτὸν ἰέναι κελεύοντας· παραλαβῶν C
 δὲ τοὺς τε Βυζαντίου ἀρχιερεῖς καὶ Ἑλλήνων τοὺς ἄλλογι-
 μους ᾤχετο ἀποπλέων ἐπὶ Ἰταλίαν. καὶ ἐς τοὺς Οὐνετοὺς
 ἀφικόμενος ἐκομίζετο ἐπὶ Φερραρίας, ἧ διατρίβειν τὸν ἀρ-

Bellum inter Byzantios et Ianuenses huiusmodi exitum habuit.
 bello isto finito, Ioannes Graecorum rex legatos ire iubet ad Roma-
 num pontificem Eugenium nomine, petentes ut concilium celebrare-
 tur, quo inter utrosque religionis contentionem decenter componerent.
 tentabat eo modo Occidentalium animos, num plurimi facerent con-
 cordiam constabili cum Graecis in religionis controversia. legati in
 Germaniam venerunt. ea tempestate Germani Basileae erant congre-
 gati, dissidentes sententiis contra Eugenium pontificem; quo repro-
 bato crearunt pontificem nomine Felicem, virum inter ipsos in primis
 spectatae probitatis. hunc concilii consensu pontificem declararunt.
 ambo igitur pontifices triremes instruunt, et Ioannem Byzantii regem
 accersebant. uterque enim sub se concilium agitari et religionis con-
 troversiam, quae cum Graecis intercesserat, finiri volebat. cum ab
 utroque venissent triremes, rex quidem benignis verbis et placide
 consilii Basileensis legationem dimittebat, dicens se cum Romanis et
 Venetis et cum reliqua Italia iam ante collocutum, qui omnes se Ro-
 mam proficisci iubeant. assumens itaque Byzantii et sacerdotes et
 Graecorum sapientissimos et doctissimos, navigabat in Italiam. cum

χειρέα Εὐγένειον ἐπυνθάνετο· ἐκομίζετο δὲ διὰ τοῦ Ἡριδανοῦ. δέχει δ' αὕτη ἡ πόλις ἀπὸ τῶν Οὐνετιῶν σταδίους περὶ τοὺς τριακοσίους, ἄρχοντας δὲ ἔχει ἄνδρας οἰκίας τῶν Ἑσθησιῶν καλουμένους. ἔστι δ' ἡ πόλις αὕτη εὐδαίμων τε καὶ πολυάνθρωπος, καὶ περὶ αὐτὴν ῥέει ποταμὸς τοῦνομα 5 Πάδος. οἰκεῖται δὲ ἡ πόλις ἐς τὴν Ῥωμαίων μοῖραν ἀποτεταγμένη. ἐγένοντο δ' οὗτοι, οὓς ἐσημανον ἄρχοντας τῆς πόλεως, ὧδε.

Ἄγηρ δὲ οὗτος ὁ τότε τῆς πόλεως ἄρχων ἐπεικῆς τε D καὶ οὐκ ἀσύνετος, ξυμφορὰ δὲ συνεβεβήκει αὐτῷ τοιάδε. γυνὴ 10 ἦν αὐτῷ, θυγάτηρ τοῦ Μονφερράτου ἡγεμόνος, τό τε εἶδος ἀρίστη καὶ τὸν τρόπον τὸ ἔμπροσθεν οὐκ ἀγενής. αὕτη ἠράσθη νόθου υἱέος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς· ὅς ἐπεὶ τε ἐφοῖτα παρ' αὐτὴν ὄψιμος, ἣ νομίζεται ἀπλοϊκώτερον μᾶλλον τοῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν οἰκοῦσι, προνκαλεῖτο ἐν παιδιᾷ γενομένη σὺν τῷ 15 νεανία ἐπὶ τὸν ἔρωτα. καὶ ὡς ἦσθετο δὴ ἐρωμένην αὐτοῦ, ἐσῆει τε αὐτὸν ὁ τῆς γυναικὸς ἔρωσ, καὶ ἐπὶ χρόνον ἐπεμαίνετο τῇ γυναικὶ μητριᾷ οὔσῃ ἑαυτοῦ. τῶν δὲ Θεραπαινίδων τις ὡς ἦσθετο τούτων οὕτως ἀλλήλων ἐρώντων καὶ συγγενομένων, καταγορεύει τῷ ἑαυτῆς ἐραστῇ, ᾧ δὴ πάντων ἠρέσκετο 20 P. 153 ὁ ἡγεμὼν τῆς πόλεως καὶ ἐτίμα μεγάλως. ἐπεὶ τε ἐξέμαθε καὶ αὐτὸς αἰσθόμενος, ἐξαγορεύει τῷ δεσπότῃ αὐτοῦ, λέγων

2. ἡ om P

venisset ad Venetos, inde solvens ferebatur Ferrariam, ubi morari pontificem Eugenium acceperat. haec urbs distat ab Venetiis stadiis fere trecentis: duces et principes habet qui sunt de familia Estensium. opibus hominumque multitudine excellit. Pado fluvio alluitur. subiecta est Romano pontifici. duces seu principes, quos modo diximus, accipit.

Vir ille qui tum temporis in urbe rerum summa potiebatur, aequitatis studiosus, nec caetera imprudens erat. huiusmodi autem ei accidit calamitas. uxorem habebat filiam ducis Monferrariae, pulchritudine formaeque elegantia praestantem. mores mulieris, antequam id contigisset, modestia insigni coruscabant. haec insaniebat amore privigini, qui filius ducis erat nothus. qui cum serius ad eam veniret quam moris est eorum qui in Italia lautius vivunt, iuvenem inter ludendum ad amorem provocat. hic intelligens se a muliere amari, et ipse mulieris amore exarsit, et aliquando tempore stupri consuetudinem cum noverca sua habuit. ancilla autem quaedam ut cognovit amorem illorum, amatori suo rem omnem enarrat. is vero duci admodum carus erat, et ab eo honorifice admodum tractabatur. is igitur ubi rem cognovit indicio ancillae, necnon ipse eandem ex-

“ὦ δέσποτα, ἔμοι μέντοι κατὰ γῆς εἶθε ἄν γένοιτο καταδύ-
 ναι μᾶλλον ἢ ὄρᾶν τοιαῦτα ἐν τῷ σῶ οἴκῳ ἀθέμιτα γινόμενα
 πράγματα. τὴν γάρ τοι δέσποιναν ἔμοι ἐθεασάμην σὺν τῷ V. 120
 παιδί νόθῳ μίσγεσθαι ἐν φιλότῃ, ἄθεσμα ἐργαζομένους.
 5 ποίει τε ὅπως ἐξαπαλλαγῆς ταύτης τῆς γυναικός, μηκέτι αὐτῇ
 συνοικοίης. ἀλλ’ ἀπόπεμψον καὶ τὸν νεανίαν.” ὁ δὲ ὡς ἐπέ-
 θητο, ἐν θαύματι μὲν ἔχετο ἐπὶ τῷ γεγονότι, ἰμείρετο δὲ
 ὅτι τρόπῳ ἰδῶν ἐξαγορεύοι τὸ γεγονός, καὶ αὐτὸς ἔφη ἐθέ-
 λειν θεάσασθαι καὶ αὐτόπτης γενέσθαι. ἐνταῦθα ἐπὶ τὴν
 10 κοίτην ἄνωθεν ὀπὴν ποιησάμενος βραχεῖαν, ὥστε μὴ αἰσθῆ- B
 νεσθαι ἐκείνους τῆς ὀπῆς, ἐθεῶτο ἄνωθεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
 μισογομένην τῷ παιδί αὐτοῦ ἐν τῇ κοίτῃ. ὡς δὲ κατεῖδε τε
 καὶ ἐξέμαθε τὸ γεγονός, μεταπέμπεται πρῶτα μὲν τὴν γυ-
 ναῖκα. ἐπεὶ δὲ παρῆν, ἔλεγε τοιάδε “ὦ γύναι, ποῖός σε δαι-
 15 μων ἐς τοῦτο μανίας συνέλασεν ὥστε παιδί τῷ ἐμῷ συγγενέ-
 σθαι ἀνοσιώτατα πασῶν δὴ γυναικῶν ὧν ἴσμεν ἡμεῖς; καὶ
 πῶς οἶει τοῦτο καλῶς ἔχειν ἔμοι τε καὶ σοὶ ἐς τὸν γάμον;” ἡ
 δὲ ὑπολαβοῦσα ἔφη “ἀλλ’ ὅπως ὦ δέσποτα τοιαῦτα εἰργασά-
 μην τὸν σὺν γάμον, οὐκέτι εἰμι ἐξαρνος, ἀλλ’ εἶναι ἀληθῆ
 20 ταῦτα ὁμολογῶ. μόνῃ δὲ τούτου ἐγὼ αἰτία κατέστην, αὐτῇ
 τε ἀνοσιώτατα ἔργα ἐς νοῦν τιθεμένη, ὑπὸ ἀνάγκης μεῖζονος C
 προαχθεῖσα, οὐκ οἶδ’ ὅπως ἐς τοῦτο γενομένη, καὶ τὸν νε-
 νίαν ἄκοντα ἐφελκομένη ἐς τὸν ἀνοσιώτατον ἔρωτα. καὶ αὐτῇ
 μὲν δικαίως ἄν τὴν δίκην ἰπέχοιμι, δέομαι δὲ σου μὴ περι-

plorasset, accedit dominum, inquit “o domine, mihi contingat magis
 terrae hiatu contegi quam ut diutius cernam in aedibus tuis adeo nefan-
 da scelera committi. nam uxorem tuam rem habere cum filio tuo notho,
 impiissima perpetrantes, vidi. proinde da operam ab ista muliere libe-
 reris, nec amplius cum ipsa converseris. filium quoque fac aliquo ab-
 leges.” his auditis dux obstupuit. deinde percunctatus est quomodo rem
 istam cognovisset. dixit quoque se velle eam rem explorare, et prae-
 sentem rei illius fore spectatorem. faciens itaque supra lectum forami-
 nem haud perinde magnum, ne deprehenderetur ab amantibus, per
 id spectabat filium suum nothum concumbere cum uxore in lecto.
 descendens igitur ambos opprimit inopinato, et uxorem in hunc mo-
 dum alloquitur “o mulier, quis daemon eo dementiae te adegit, ut
 commiscereris turpiter filio meo, impiissima omnium quas novimus?
 qua ratione id nostro matrimonio honestum fore arbitrata es?” quae
 respondens ait “quod talia fecerim, domine, matrimonii fidem violans,
 non eo infitias: verum culpam agnosco, eiusque rei impiae ego sola
 caput et origo sum. ego scelerata opera animo concipiens, vi maiore
 coacta, nescio quo modo ad istam impietatem concesserim, et adole-

τὸν νεανίαν ἀνήκεστα βουλεύσασθαι, οἰδαμῆ τούτου αἴτιον ὄντα." ἐνταῦθα τὸν παῖδα μετὰ ταῦτα αὐτίκα μεταπεμψάμενος ἐπήρето εἰ δίκαιά ἐστιν ἅττα ἐπ' αὐτοφώρῃ ἔαλω ποιῶν. καὶ ὡς οὐκ εἶχεν ἀρνεῖσθαι ἐκπλαγέντα, συγγνώμην ζητῶν ἐπετρέπετο. εἶπετο δὲ τῷ νεανίᾳ καὶ ἄνθρωπος ὃς συγγῆδει 5 τε αὐτοῖς τὸν ἔρωτα καὶ συνηπίστατο, καὶ ὑπουργῶν διετέλει ἀμφοῖν· μῖμος δ' ἦν, ὃς τὴν τε ἀρχὴν τῷ νεανίᾳ ὤτρυνεν ἐπὶ τὸν ἔρωτα. καὶ τοῦτον καλέσας ἤρето ὁ δεσπότης πύθεν τοσοῦτον ἔργον ἐκείνου πεποιηκῶς εἰῆ ἀνοσιώτατον. ὁ δὲ ἔλεγεν "ὅτι τὴν ἐρωμένην τοῦ σοῦ παιδὸς ἐλόμενος συν- 10 ἐγένου· διὰ ταῦτα σὺν δίκῃ ἐποίησέ τε τοιαῦτα." ὁ γὰρ τοι παῖς αὐτοῦ ἦρα γυναικὸς ἐν τῇ πόλει, οὐ μέντοι συνεγένετο τῇ γυναικὶ ταύτῃ· καὶ ἐπεῖτε ἐπνυθάνετο καλλίστην εἶναι ὁ πατήρ, ὕστερον ἐβιάσατό τε καὶ συνεγένετο. τὴν αἰτίαν ὁ μῖμος τὸν τε νεανίαν ἐπὶ τὸν ἔρωτα τῆς γυναικὸς 15 ἐκείνης προετρέψατο. ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἕκαστα ἐκίθητο, ἐκέλευσε τὴν κεφαλὴν τοῦ παιδὸς ἀποταμομένους μετὰ τὰῦτα P. 154 αὐτίκα καὶ τῆς γυναικὸς ἀποταμεῖν, καὶ ὕστερον τοῦ μίμου. τοιαύτη μὲν τύχη ὁ τῆς πόλεως ἄρχων περιπεσὼν συμφορᾷ τε ἔχρηστο, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον ἔγγυς θυγατέρα τοῦ Λιγύρων 20 τυράννου, καὶ παιδιᾷ ἀνεῖς ἐαυτὸν τὰ πολλὰ παρεμυθεῖτο τὴν τύχην.

15. τὴν] διὰ ταύτην τὴν?

scentem invitum in istud nefarium opus traxerim. merito igitur ego poenas pendo. rogo tamen, in adolescentem, cuius nulla culpa est, ne saevire, velis." deinde filium vocavit, interrogans an iusta haec sint quae fecerit in ipso opere deprehensus. adolescens attonitus cum negare non posset, ad petendam veniam convertebatur. secutus est vir amoris istius nefandi conscius, qui utrique operam, ut cupidus potirentur, locaverat indefessam. erat autem mimus, qui ab initio adolescentem in istum amorem impulerat. et hunc accersens interrogabat dominus "quid causae fuit quare adeo impium in me patraris facinus?" hic respondit "quia tu rapuisti amicam filii tui, et cum ea concubuisti, quapropter merito ista contingere tuo." nam ducis filius amabat mulierem eius urbis, necdum tamen cum ea coierat. pater igitur cum intellexisset eam esse forma praeditam supra modum venusta, vi eam opprimens, Veneris gaudium ei abstulit. mimus igitur huius amoris causam omnem in istud facinus reiciebat. haec sigillatim cum audisset, adolescentem, deinde mulierem, postremo mimum capite truncari iussit. haec est calamitas, quae Ferrariae principem ea tempestate oppresserat. nec multo post Ligurum principis filiam uxorem duxit; et missis seriis, plerumque iocis se tradens, fortunam adversam levabat.

Ὁ μὲντοι Ἑλλήνων βασιλεὺς ὡς παρῆν ἐν Φερραρίᾳ παρὰ τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα, ὃς αὐτοῦ τότε διατρίβων ἐτύγγα-
 νεν ἀπὸ Ῥώμης ἀφικόμενος (Οὐνετιὸς γὰρ ἦν καὶ τῆς πατρί-
 5 δος), ἰδέετο τιμωρεῖν αὐτῷ ἐς τὴν πρὸς Γερμανοὺς διαφο-
 ράν. ἐς διάλεξίν τε κατέστησαν πολυπραγμονοῦντες τὴν δια-
 φοράν, ὅποι ἔχει ἄμεινον κεῖσθαι αὐτοῖς ἀμφοῖν. ἐντεῦθεν
 δὲ ἀπαλλαττόμενοι ἀφίκοντο ἐς Φλωρεντίαν τὴν Τυρρηνοῶν
 μητρόπολιν, πύλιν μεγάλην τε καὶ εὐδαίμονα καὶ καλλίστην
 τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων.

10 Ἡ δὲ Τυρρηνία ἄρχεται μὲν ἀπὸ Περῶζης πόλεως, καὶ Β
 ἀπείργουσα ἐν δεξιᾷ πόλιν εὐδαίμονα Βονωνίαν διήκει ἐπὶ
 τὴν Λούκην. ἔστι δὲ ἢ τε Λούκη καὶ τὸ Περουζιον πόλεις
 αὐτόνομοι, ἐς δημοκρατίαν ἀποκλίνουσαι. ἡ δὲ Φλωρεντία
 πόλις ἐστὶν ὀλβιωτάτη μετὰ γε τὴν Οὐνετιῶν πόλιν, ἐπὶ ἐμ- V. 121
 15 πορίαν ἅμα καὶ γεωργοὺς παρεχομένη τοὺς ἀστούς. συνῆσει
 δὲ τῶν ἄλλων δοκοῦσιν οὗτοι προέχειν, καὶ διαπραττεσθαι
 ἄμεινον, ἐς ὃ τι ἂν γένοιτο οἱ τῆσδε τῆς πόλεως ἄνδρες.
 εὐθύνονται δὲ κατὰ τάδε. βουλή ἐστὶν αὐτοῖς ἐς πεντακο-
 20 καὶ περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης καὶ πρεσβειῶν χρηματίζουσα
 σφίσι. καὶ ἄνδρες δύο ἀρεστον αὐτοῖς ἐπήλυδες, οὓς με- C
 ταπέμπεται ἡ πολιτεία, τιμῶντες. τὸν μὲν δικαστὴν ἐφιστά-
 σιν αὐτῇ τῶν ἐγκλημάτων τῆς πόλεως, τὸν δὲ ἐς τὸ τὰς ἄλ-

2. ὡς P

Rex Graecorum cum venisset Ferrariam ad Romanum pontificem Eugenium Quartum, qui ibi versabatur, cum eo ab urbe Roma esset profectus (erat enim Venetus), precibus fatigatur a pontifice, ut se iuvaret in contentione, quae intervenisset sibi cum Germanis. et cum in colloquium venisset, plurima de contentione illa disseruerunt, rationem ineuntes qua utrique res pulchrius et felicius succederent. hinc profecti venerunt Florentiam Tyrrhenorum (sive Hetruriae) metropolim, urbem magnam et opulentam, quae pulchritudine omnes Italiae urbes exuperat.

Tyrrhenia (quae et Hetruria) incipit ab urbe Perusio, et dextra tenens Bononiam urbem opulentam, pertingit usque Lucam. Luca autem et Perusium sunt civitates liberae, et in democratiam versae reguntur. Florentia, extra Venetorum urbem, Italiae urbs opulentissima est, civesque ad agriculturam et mercaturam extrudit. hi intelligentia reliquos excellere videntur; optimeque efficitur quicquid viri isti fuerint aggressi. res publica hoc modo administratur. est in ea consilium quingentorum virorum, qui de civitatis rebus consultant, de bello, de pace, de legatis sententiam ferentes. habent viros duos

λας δίκας δικάζειν [τῆς πόλεως] αὐτὸν ἀμφὶ τὴν τῆς πόλεως ἄλλην διοίκησιν ἔχουσιν. ἐπὶ ἡλυδας δὲ οὗτοι ἐπάγονται τοὺς ἀνδρας αὐτούς, ὡς ἂν μὴ πολλοὶ οἶτε δικάζοντες δίκην τινὰ ἐπὶ θάτερα ταλαντεύοιντο. αἰροῦνται δὲ ἄρχοντας τῶν πραγμάτων τῆς πόλεως καὶ σημαιοφόρον παρ' αὐτοῖς καλούμενον, 5 τριμηνιαίους τὴν ἀρχὴν, ἐς οὓς τὰ πράγματα τῆς πόλεως τὰ τε χρήματα καὶ ἡ πρόσοδος ἀναφέρεται. καὶ ἐπειδὴν τινες πόλεμον φέροντες ἢ εἰρήνην ἀνηνέχθη ἐς αὐτούς, οὗτοι αὖ ἐπὶ τὴν πεντακοσίων βουλὴν. τοὺς δὲ ἄρχοντας αἰροῦνται Δ' ἀπὸ τοῦ δήμου, δημότας τε ὄντας καὶ τεχνῶν τινῶν ἐπιστά- 10 τας. ἔξιστι δὲ καὶ ὄψωσιν ξένῳ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει γενέσθαι πολίτην, ξυνεισφέρουσι ἐς τὴν πόλιν καθὰ νομίζεται αὐτοῖς. ἢ μέντοι βουλὴ ἐπειδὴν τινι ψήφῳ προσκείτο, τοῖς τε ἄρχουσιν ἐπιτρέπει διαπραττέσθαι ὡς κάλλιστα τε καὶ ἄριστα. ἐς ταῦτό δὴ τὸ τῆς πολιτείας εἶδος τετραμμέναι εἰσὶ σχεδὸν τι 15 σύμπασαι αἱ τῆς Τυρρηνίας πόλεις, τὸ τε Περούσιον, ἢ Λούκη καὶ τὸ Ἀρέτιον καὶ αἱ Σῆναι πόλεις.

Ἐγναῦθα δὲ ἀφιγμένοι οἱ Ἕλληνες σὺν τῷ ἀρχιερεὶ πολυπραγμονοῦντες μὲν ἐπὶ τινὰ χρόνον τὴν τῆς Θρησκείας διαφορὰν, ὅπῃ τε ἔχει ἄμεινον εἰρησθαι αὐτοῖς, καὶ τελευταῖους 20 P. 155 ξυνέβησαν ἐς τὸ αὐτό, ξυνηδὰ ἀποφηνάμενοι ἀμφοτέροι σφίσι τὰ διάφορα, ὡς τῇ γνώμῃ ἐς ταῦτό ἄμφω τῷ γένει ἰόντες,

1. αὐτοὶ δ' ἀμφί? 3. οἱ τε] ὄντες? 22. τῷ γένει?

peregrinos, quos accersentes plurimum venerantur. unum criminum capitalium iudicem constituunt, alterum reliquis urbis controversias indicare iubent. cives autem reliqua rei publicae munia obeunt. peregrinos autem propterea adsciscunt, ne cives favore aut odio adducti in alterutram partem ius dicentes abducerentur. ducem seu principem rei publicae creant, quem signiferum nuncupant; qui trimestre tempus magistratum gerit; ad quem universae civitatis reditus et tributa referuntur. si qui hunc adeunt, pacem aut bellum afferentes, statim deducuntur ad quingentorum consilium. magistratus legunt de populo populares et quorundam artificiorum praesides. licet cuilibet eius urbis fieri civi, si statutum pretium intulerit. consilium illud si quid decreverit, id ut executionem sortiatur ducibus mandant. haec rei publicae forma pene omnium Tyrrheniae urbium est. nam iuxta hanc gubernantur Perusium, Luca, Aretium et Senae.

Huc cum pervenissent Graeci, multa diu egere cum pontifice in religionis negotio, volentes id ad optimum deducere finem. postremo eo ventum est ut inter se consentirent et concordiam inter se conglutinent. itaque in hanc sententiam euntes decreverunt in posterum nihil in religionis negotio innovare. et ut ista rata mane-

μηδεμίαν βούλεσθαι σφίσι καινοτομίαν αὐτοῖς. καὶ ἐξέφερον
 τοῦτο γράμμασι, καὶ ἐς τοὺς ἀγίους ἐπιμαρτυρούμενοι μηδέτερον
 νεωστρεῖζειν πρὸς τὴν Θρησκείαν. ἐντεῦθεν ἐπιλεξιόμενος ὁ τῶν
 Ῥωμαίων ἀρχιερεὺς ἄνδρε δύο τῶν Ἑλλήνων εὐδοκιμησάτω
 5 ἠκραιώσατό οἱ, ἀνακιώμενος τὰ μάλιστα ἀξίως τε τῆς παρ'
 ἑαυτῷ τιμῆς τῆς μεγίστης, καρδινάλεις τε ἀπέδειξεν, οἷα τῆς
 Θρησκείας ἡγεμόνε. τοὺτους γὰρ δὴ ἐς τὴν παρ' ἑαυτῷ ἐγγυ-
 τάτω χώραν ἰδρυμένους, ἀμφὶ τοὺς τριάκοντα, ἑταίρους τε
 αὐτῷ ἐπάγεται καὶ συμβούλους, παρεχόμενός τε πρόσοδον B
 10 ἰκανὴν καὶ χώραν ἀφ' ἧς ἂν αὐτοῖς προσίοι χρήματα, τῷ
 μὲν πλέω τῷ δὲ ἐλάττω, ἀξιῶν ὡς ἔχει τε ἐκάστῳ καὶ χώ-
 ρας. ἐς τοὺτους δὴ ἀπολεξαμένος ἄνδρας δύο τῶν Ἑλλήνων,
 Βησσαρίωνα τὸν ἀπὸ Τραπεζοῦντος, Νικαίας ἀρχιερέα, καὶ
 Ἰσίδωρον τὸν Σαρματίας ἀρχιερέα, ὑπουργῶν τε ἔσχεν αὐτῷ
 15 καὶ συνεργῶν ἐς τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας διάλυσιν τῆς διαφο-
 ρᾶς. περὶ μὲν οὖν Βησσαρίωνος τοσόνδε ἐπιστάμενος μνή-
 μην ποιήσομαι, ὡς ξυνέσει τε τῇ ἀπὸ φύσεως, πολλῶν δὴ
 τῶν ἐς τοῦτο εὐδοκιμούντων Ἑλλήνων, μακρῷ γενόμενος, καὶ
 κρίνειν τε ἔφ' ὅτι ἂν γένοιτο κρῆτιστος δοκῶν γενέσθαι, τὰ
 20 δὲ ἐς σοφίαν τὴν Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων οὐδενὸς δεύτε- C
 ρος. τοῦτον δὴ ἀγασθέντα τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα Νικόλω
 τὸν μετὰ ταῦτα ἐπιτρέψαι τῆς Βονωνίας πόλιν εὐδαίμονα

17. τῇ] τὴν P

rent, scriptis et sanctorum obtestatione sanxerunt se deinceps una-
 nimes in religionis negotio fore. hinc Romanus pontifex allegit in
 Cardinalium ordinem (qui primus apud pontificem est) viros duos
 Graecorum nobilissimos, eosque sibi familiaritate iunxit. vocantur
 enim Cardinales quasi religionis duces et antistites. hos enim ho-
 nore sibi proximos triginta eligit pontifex, iisque sociis et consiliariis
 utitur. suppeditat his redditus sufficientes, assignans iisdem regiones,
 unde opes sufficientes accipiant. hic quidem minores, alius maiores
 acquirit opes, secundum regiones quas singuli sortiuntur. in horum
 igitur album rettulit pontifex viros duos Graecorum, Bessarionem
 Trapezuntium, Nicaeae episcopum, et Isidorum Sarmatiae (quae et
 Russia) episcopum. nam horum opera plurimum adiutus est in con-
 cordia cum Graecis ineunda. de Bessarione quae accepi, diligenter
 annotabo. Bessarion tanto erat instructus a natura intellectu, ut
 praestantissimos Graecorum non dico aequaret, verum superaret. iu-
 dicio in re qualibet plurimum pollebat. Graecarum Latinarumque
 literarum tanta peritia huic viro inerat, ut facile eruditionis palmam
 inter omnes caperet. Nicolaus, qui Eugenio successit, virum hunc
 coluit plurimum. quapropter Bononiae urbi opulentae eum praefe-

ἐπιτροπεύειν αὐτῷ· ἐν ταύτῃ τε, τῆς πόλεως ἐν σιάσει ὡς τὰ
πολλὰ γενομένης καὶ τῶν στασιωτῶν ἐπὶ διαφορὰν σφίσις ἀφι-
κρουμένων, δαιμόνιον τινα τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπιφανῆσαι.

V. 122 ἔστι δ' ἡ πόλις αὕτη ἐν ταῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν πόλεσιν εὐδαι-
μων τε καὶ πλοῦτε καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας οὐ πολλῷ τῶν 5
πρώτων λειπομένη πόλεων, κεκόσμηται δὲ καὶ ἐς τὴν τῶν λό-
γων ἄσκησιν, ἐς τὰ πρώτα ἀνήκουσα Ἰταλίας. τὸν δὲ Ἰσι-
δωρον ἐλλόγιμόν τε ὄντα καὶ φιλόπατριν, ἀλόντα τε ὕστερον
D ἐν Βυζαντίῳ ὑπὸ βαρβάρων, ἐπαμύνοντα τῇ πατρίδι. τοῦτω
δὲ ὡς ἀξιῶσι τε παρὰ τοῖς Ἕλλησι δοκοῦντε προέχειν καὶ 10
συμπράξειν αὐτῷ τὰ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἐπιλεξιμὸς ὁ τότε
Εὐγένειος ἀρχιερεὺς ξυνέβη ἐς ταῦτό τοις Ἕλλησι· καὶ ἐπι-
κουρίας τε δεομένη τῷ Ἑλλήνων βασιλεῖ, ὅσα ἐς φυλακὴν τῆς
πόλεως παρεχόμενον, ὑπέσχετο τοῦ λοιποῦ μελήσειν αὐτῷ
ἰκανῶς τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ τῶν Ἑλλήνων, καὶ τοὺς 15
Παίονας καὶ Γερμανοὺς ἐπὶ Τούρκους ἀναγνώσαντα στρα-
τευσθαι μὴ ἀνεῖναι ποτε ἐποτρύνοντα ἐς τοῦτο αὐτοῖς, ὥστε
ἀγαθὸν ἦδυσθαι τοῖς τε Ἕλλησι καὶ τοῖς ἄλλοις.

Ταῦτα ὑποδεξαμένον τοῦ ἀρχιερέως ἐκομίζετο ἐπὶ τὴν
βασιλείαν Βυζαντίου μετὰ ταῦτα ὁ τῶν Ἑλλήνων βασιλεὺς. 20
P. 156 οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες ὡς ἐπ' οἴκου ἐγένοντο, οὐκέτι ἔφρασαν
ἑμμένειν τοῖς ὁμολογημένοις, ἀλλὰ τὸναντιὸν κατέστη μη-
κέτι βουλομένοις συντίθεσθαι τοῖς Ῥωμαίοις· ὁ μὲντοι ἄρ-

16. ἀναγνώσκονται P

cit, ut eam tutaretur. cum autem ea urbs usque seditionum procel-
lis iactaretur, et seditiosi usque inter se contendere non cessarent,
plane inter istos tumultus vir ille divinus apparuit. urbs ista opi-
bus et reliqua felicitate nihil cedit vel praecipuis Italiae oppidis:
literarum studio praestantissimis Italiae urbibus connumeratur. Isi-
dorum virum prudentem patriaeque amantem, cum Byzantii pro pa-
tria pugnaret, a barbaris captum esse constat. pontifex Eugenius
hunc virum, cum eius auctoritas maxima apud Graecos haberetur,
elegit, putans eum rebus suis plurimum momenti allaturum in con-
cordia cum Graecis iungenda; quod et evenit. rex Graecorum cum
praesidium ad retinendum Byzantium peteret, pontifex respondit pro-
mittens, sibi in posterum et regnum illud Graecosque curae fore;
praeterea se non cessaturum Pannones et Germanos incitare ut arma
contra Turcos capiant, quatenus Graecis et aliis bonum videatur.

His ita compositis rex Byzantium proficiscitur. Graeci domum
reversi non amplius his quae convenerant in Italia, stare voluerunt:
verum apprehendentes sententiam diversam, noluerunt amplius in re-
ligionis negotio adhaerere Romanis. hinc motus pontifex Romanus

χιερὸς καὶ σοφῶν τινὰς ἐπεπόμφει ἐπὶ τὸ Βυζάντιον παρὰ τοὺς Ἕλληνας, ἐς διάλεξιν ἀφιζομένους τοῖς τῶν Ἑλλήνων σοφοῖς, οἳ οὐ προσίεντο τὴν γενομένην σφίσι ξύνοδον κατὰ τὴν Ἰταλίαν, Μάρκῳ τε τῷ Ἐφέσου ἀρχιερεῖ, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν τιθεμένῳ τῷ τῶν Λατίνων δόγματι τὸ παράπαν, καὶ Σχολαρίῳ τῷ τότε παρ' Ἑλλήσι τὰ ἐς σοφίαν εὐδοκιομῶντι. οὐ μέντοι ἤνυστο αὐτοῖς οὐδὲν ἐς λόγων ἄμιλλαν ἀφικνουμένους, ἀλλ' ἀπεχώρουν ἄπρακτοι ἐπὶ Ἰταλίᾳ. B

Ὁ δὲ Εὐγένιος οὐ πολλῷ ὕστερον ἀφίκετο ἐς Ῥώμην, 10 συμβαλλομένων αὐτῷ τῶν Οὐνετιῶν, φερομένων τότε τῷ πολέμῳ ἄμεινον πρὸς τὸν Λιγυρίας τύραννον. οἳ γὰρ Οὐνετιοὶ ἐπαγόμενοι στρατηγὸν σφίσιιν ἄνδρα Λίγυρα, Καρμανιύλαν τοῦνομα, κηδεστὴν γενόμενον τοῦ Λιγυρων τυράννου, τὸ τε στρατεύμα ἐπέτρεψαν αὐτῷ· καὶ ὃς παραλαβὼν τὸ τε 15 στρατεύμα καὶ τὰς ναῦς, ὅσας ἤξιον πληρῶσαι αὐτῷ τοὺς Οὐνετιούς, ἐστρατεύετο περὶ τὰ καὶ διὰ τοῦ Ἡριδανοῦ, ἔχων ναῦς ἐξωπλισμένας ἐς τὰς ἐπάλξεις ξυλτίας ἀμφὶ τὰς ἑβδομήκοντα, ἐπὶ τὸν Μεδιολάνου ἡγεμόνα τὸν Φίλιππον. ὕπην δὲ ἐκείνῳ στρατηγὸς Νικόλεως ὁ Βραχὺς ἐπέκλην, ἀνὴρ τὰ C 20 πολέμια ἀγαθὸς καὶ ἐς τὰ πρῶτα ἀνήκων τοῦ πολέμου. καὶ πρῶτα μὲν ἐφέροντο οἱ Οὐνετιοὶ ἐς τὸν πόλεμον ἐπὶ πολὺν χρόνον τινά, ἔστε τὴν λίμνην τῆς φυλακῆς διαπολεμοῦντες

viros quosdam doctos Byzantium ad Graecos misit, ut cum his in colloquium venirent; qui quidem synodum et concordiam in Italia factam non admittebant. nam Marcus Ephesi episcopus et Scholarius Graecorum doctissimus, ne ab initio quidem Latinorum dogmati consensum praestare voluerunt. ubi ad colloquium et ad disputationem ventum est, Romani nihil efficere potuerunt, verum re infecta domum reversi sunt.

Eugenius haud multo post Romam rediit, adiutus a Venetis, qui ea tempestate admodum feliciter bellum gerebant cum Ligurum tyranno. nam Veneti belli ducem creaverunt virum patria Ligurum, qui antea fuerat amicus et affinis Ligurum tyranni. nomen ducis Carminiola fuit; eius exercitum commiserunt. qui ut exercitum accepit et naves tot quot militibus implere Venetos iusserat, itinere pedestri et per Eridanum proficiscebatur, habens naves ligneis propugnaculis et turribus pulcre instructas, quae numero erant septuaginta. his copiis munitus pergebat contra Mediolani tyrannum nomine Philippum. Carminiolae legatus erat Nicolaus cognomento Brachius, vir militaris rei peritissimus, qui ad summam bellicarum rerum gloriam evaserat. Veneti in eo bello victores tempore longo fuere. praeliabantur diu cum praesidio ad lacus custodiam posito. Nicolaus

ἀλλήλοις. καὶ ἐπὶ Βριξίαν πόλιν ἐλθόντος Νικόλεω τοῦ Βρα-
 χέος, καὶ πολιορκούντος τὴν πόλιν ὡς ἐξαιρήσοντος, ἀντίστη-
 σαν ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον, καὶ ἐς τοῦτο ἀνάγκης ἐληλυθέ-
 ναι ὥστε καὶ μύας καὶ γαλῶς ἐδηδοκέναι καὶ δεινὰ ὑπενεγ-
 κεῖν μὴ ἐνδιδόντας τὸ πικρῶπαν τοὺς Λίγυνας. Γουέλφων δὲ 5
 μοῖραν οὖσαν ἐν τῇ πόλει ἀντιστῆναι ἐπὶ τοσοῦτον. τὴν γὰρ
 τοὶ Ἰταλίαν σύμπασαν ἐς δύο μοίρας διακεκρίσθαι ἐπυθό-
 D μεθα, τὴν τε Γουέλφων καὶ Γιβελλίνων. ὅτε μὲν οὖν τρό-
 πη καὶ γένος καὶ πόλεις τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἀπανταχῆ ἐς
 δύο τούτω μοίρας διέστη, ὥστε ἀλλήλαις πολεμίας εἶναι, διε- 10
 νεχθεῖσαι τῇ γνώμῃ διὰ παντός, καὶ ὅθεν τὴν ἀρχὴν ἔσχε
 τῆς διαφορᾶς, οὗτε τινὸς ἐπυθόμην ὥστε ἀληθές τι περὶ αὐ-
 τῶν ἐπισημῆναι, οὐτ' αὐτὸς συμβαλλόμενος ἔχοιμ' ἄν λέγειν
 τι ἀσφαλές περὶ αὐτῶν. ἡ μέντοι Λιγύρων χώρα καὶ ἡ τῶν
 V. 123 Ἰανυίων ἐς τὴν Γιβελλίνων ἀποκέκριται μοῖραν, ἡ δὲ τῶν 15
 Οὐνετιῶν καὶ τῶν Ῥωμαίων καὶ ἡ Μάρκη ἐς τὴν Γουέλφων
 διέστη διαφορὰν. Τυρρηνοὶ μέντοι καὶ ἡ χώρα τῆς βασι-
 λείας, ἐπὶ Ἰανυγίαν μακρὰν διατείνουσα, ἐπ' ἑμφοτέρα τα-
 λαντεύονται· οἱ μὲν γὰρ τούτων ἐς τὴν Γουέλφων οἱ δὲ ἐς
 P. 157 τὴν Γιβελλίνων ἀποκέκριται μοῖραν, καὶ ἐν μιᾷ τε καὶ τῇ 20
 αὐτῇ πόλει ἔστιν ἰδεῖν ἄμφω τὸ μοῖρα διεστηκυῖα τε καὶ
 μαχομένα. ἀλλήλαις. δι' ἃ δὴ καὶ ὡς τὰ πλέω τὰς στάσεις
 λογιζομαι συμβαίνειν τοῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν γίνεσθαι. συνέβη
 δὲ ἐν τούτῳ καὶ τοὺς ἐν Παταβίῳ ἐπαγομένους τοὺς σφῶν

Brachius Brixiam cum exercitu venit, eamque capere nitebatur. ve-
 rum oppidani obsidionem longo tolerarunt tempore; eoque necessi-
 tatis ventum est, ut mures felesque ederent et durissima quaeque
 sustinerent potius quam ut hosti cederent. factio Guelphorum, quae
 in urbe erat, adeo fortiter repugnavit. universa Italia in duas fa-
 ctiones divisa est, Guelphorum scilicet et Gibellinorum. quomodo
 autem urbes totius Italiae in has factiones abierint, et inter se sem-
 per dissidentes animis pugnent, et unde dissidendi initium exortum
 sit, ex nemine unquam audivi quicquam, ut veri aliquid de iis de-
 terminare possim; nec ipse coniecturam faciens possim quid certi de
 iis tradere. Ligurum et Ianuensium regio Gibellinorum factionem
 sectatur, Veneti et Romani, necnon Marchia, Gnelphis adhaerent.
 Tyrreni et reginae regio quae ad Iapygiam in longitudinem patet,
 utrisque favet: quidam enim horum in Guelphorum, quidam in Gi-
 bellinorum factionem discreti sunt. etiam in una eademque urbe
 utrasque istas factiones inter se dissidentes et pugnantem cernere est.
 hinc plerumque seditiones Italiam colentibus accidere puto. accidit

ἡγεμόνας, *Μαρσίλιον τοῦνομα, οἶκον τῶν Καρραρίων, συντί-*
θεσθαι αὐτῷ παραδοῦναι τὴν πόλιν. ἔστι δὲ αὕτη ἡ πόλις
μεγάλῃ τε καὶ εὐδαίμων, ἔχουσα περίβολον ἀμφὶ τοὺς ἑβδο-
μήκοντα σταδίους. ἔει δὲ διὰ τῆς πόλεως ποταμὸς Βρέντας
 5 *τοῦνομα, καὶ τούτῳ περιόντι γενομένη ἐχύρωται ἐς τὰ μά-*
λιστα. τοῦτον ὡς ἐπῆγοντο τὸν Μαρσίλιον, συνθέμενοι ἡμέρη
ἢ αὐτὸν δεοὶ παρεῖναι ἐς τοῦργον, ἐπιγενέσθαι τε χειμῶνα B
μέγιστον, καὶ διακωλύσαι τὸν ἄνδρα παρεῖναι ἐς ἣν συνέθετο
ἡμέραν. ἕνα δὲ τῶν συνειδύτων τὴν προδοσίαν, δεδιότα περι
 10 *αὐτῷ, μὴ φθάσας ἕτερος καταμηνύσῃ τὴν προδοσίαν, ἀφι-*
κόμενος αὐτὸς ἀναγορεύει τὴν προδοσίαν. οἱ δὲ ὡς ἤσθοντο,
τὴν τε πόλιν ὠχυρώσαντο φυλακαῖς, ὡς οἶόν τ' ἦν μάλιστα
αὐτοῖς, καὶ τὸν Μαρσίλιον λοχίσαντες, ἢ ἔμελλε διεξιέναι,
 15 *ἐπιόντα τῇ πόλει ἐλεῖν τε, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει ἄνδρας, ὡς ἕκα-*
τόν που τὸν ἀριθμόν, σὺν γυναιξὶ τε ἅμα ἀνελεῖν, καὶ αὐτὸν
Μαρσίλιον διαχρήσασθαι. ταῦτα δὲ ἐς τὸν πόλεμον τοῦτον
ξυμβαίνοντα Οὐνεκοῖς ἐπέρωσέ τε μᾶλλον, καὶ ἐς τὰς στρα-
τηγίας Καρμανιόλον τὴν πρῶτα μὲν ἐπὶ πολὺ ἐφέροντο ἄμει-
 20 *ρον ἐς τὸν πόλεμον τοῦ Λιγύρων ἡγεμόνος. μετὰ δὲ ταῦτα C*
προδιδόντος τούτου, ὡς ἐμηνύθη αὐτοῖς, ἢ λέγεται, εὐλῶ τε
ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐπιβουλευόν τῇ πόλει καὶ ἀπέθανε. τοσόνδε
μέντοι λέγεται ὡς μέλλοντος αὐτοῦ ἐς τὸν χρόνον ἐς ὃν ἔδει
τελευτῆσαι ἀποβαλόντα τὴν κεφαλὴν, ἐψηφασμένῳ τῷ στό-
ματι ἀφικέσθαι, ὡς ἂν μὴ διαμαρτύρασθαι ἔχοι ἐς τοὺς

interea ut etiam Patavinī adducerent suos duces, inter quos erat et
 Marsilius, natus ex familia Carariorum, qui parabat Carminiolae pro-
 dere urbem. est autem ea urbs magna et opulenta, in ambitu con-
 tinens stadia septuaginta. fluvius nomine Brenta eam secat; quo
 cum undique alluatur, munitissima redditur. hunc igitur Marsilium
 cum adduxissent, constituerunt diem ad quem proditio perageretur.
 verum eo die maxima ingruit tempestas, qua inhibitus nequivit ad
 praestitutum comparere diem. quidam proditionis conscius, anxius
 admodum ne aliquis praeveniret et proditionem patefaceret, adve-
 niens ipse proditionis consilia aperit. qui ut rem cognovere, ur-
 bem firmaverunt custodiis; subornarunt quoque insidias Marsilio,
 qua volebat exire ad hostes. accedentem igitur ceperunt una cum
 centum civibus, quos una cum uxoribus necarunt, trucidato etiam
 Marsilio. haec cum sub idem bellum acciderent Venetis, effe-
 ctum est ut duci Carminiolae imperium prorogaretur. at postmo-
 dum cum Carminiola, et in ipso opere esset deprehensus insidias
 urbi struens, interfectus est. dicitur autem, cum duceretur ad sup-
 plicium, in eum locum ubi capite truncandus erat, velato et ob-

παρόντας αὐτῷ τελευτῶντι. μετὰ μὲν οὖν τὴν τελευταίην τοῦ-
του μετεπέμποντο Φραγκίσκον τὸν Σφορτίαν ἐπίκλην, καὶ
στρατηγὸν ἀποδειξάμενοι ἐνεχείρισαν αὐτῷ τὰ πράγματα ἐς
τὸν πόλεμον. τούτῳ μὲν συνήνεγκε χρηματισαμένη ἀπὸ Οὐνε-
ντῶν αὐτῷ ὕστερον οὐ πολλῷ χρόνῳ ἐς τὴν Μεδιολάνου⁵
D ἡγεμονίαν ἐλθεῖν· χρηματίζων δὲ αὐτοῖς ἐς τὰς στρατηγίας
καὶ μέγα εὐδοκιμῶν ἄχρι Λοδίης πόλεως τῆς ἐγγυτάτω Με-
διολάνου ἀφίκετο, κατιστρεφόμενος τὴν τε Πέργαμον καλου-
μένην χώραν καὶ ἄλλα ἄττα τῆς Λιγυρίας πολιόμενα, τὰ
ἐπέκεινα τοῦ Ἄδα ποταμοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα σπονδῶν γενο-¹⁰
μένων ἀμφοῖν, τοῖς τε Οὐνετοῖς καὶ τῷ Μεδιολάνου ἡγε-
μόνι, ἡγάγετο θυγατέρα νόθον τοῦ ἡγεμόνος ἐς γυναῖκα αὐ-
τῷ, καὶ ἐκ μέσου ἀμφοῖν γενόμενος διετέλει ἡσυχίαν ἄγων
πρὸς τε τὸν Νικόλεων πολεμῶν.

Οὗτος μὲν οὖν, ὡς αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο καὶ εἰρήνη ἦν,¹⁵
ἀφίκετο ἐπὶ τὴν Παρθενόπην παρὰ τὸν Ταρρακωνησίων βα-
σιλέα, ὡς συστησόμενός τε ἑαυτὸν τῷ βασιλεῖ καὶ ὑπουργή-
σων αὐτῷ, εἰ του δέοιτο ἐς τὸν πρὸς τοὺς Τυρρηνοὺς πόλε-
P. 158 μων. ὡς μέντοι αὐτῷ οὐδὲν εὖρατο ἐπιτηδεῖον, ἐπαγγίει πα-
ρὰ τὸν Μεδιολάνου ἡγεμόνα. καὶ ὅς οὐ πολὺς χρόνος μετὰ²⁰
ταῦτα ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ τὰ ἐς στρατηγίαν κράτιστος γενό-
μενος, ἄγειν τε στρατὸν καὶ διαμάχεσθαι. διαβήτην δὲ ἔχων

2. Φράγγισκον P

structo ore incessisse, ne posset compellare et obtestari eos qui ad spectandum supplicium convenerant. post huius viri obitum vocaverunt Franciscum Sphortiam cognomine, quem ducem pronuntiantes ei commiserunt bellum quod gereret cum Liguriae principe. tandem eo res venit, cum impigre adiuveretur ab Venetis, ut non multo tempore interiecto dux Mediolani eligeretur. cum autem Venetorum esset imperator, plurimumque ob eam rem commendaretur, Lodiam usque, quae Mediolano proxima est, accessit, Pergami regionem et alia quaedam oppidula Liguriae ultra Adam flumen subigens. deinde cum bellum inter Venetos et Ligures esset compositum paceque sopitum, filiam ducis illegitimam uxorem duxit; et cum quasi medius esset inter utrosque, cessavit Nicolaum bello persequi.

Is, cum pax convenisset, venit Parthenopen sive Neapolim ad Tarraconnensium regem, volens eum adiuvere, si opera sua indigeret, in bello quod parabat inferre Tyrrenhis. cum autem nihil isthic invenisset suis rebus accommodum, ad Mediolani ducem reversus est. nec multo post expiravit Nicolaus, cum fuisset belli dux optimus, ducendi exercitus pugnandique peritissimus. cum autem longo tempore renum dolore fuisset excruciatius, tandem mortuus est, relin-

νόσον ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐτελεύτησε, καταλιπὼν ἑαυτοῦ μνηεῖαν
 τῆς Ἰταλίας ἀπανταχῆ, τὸ γένος γενόμενος Περούσιος. Φραγ-
 κίσκος μὲν οὖν, ὡς οὐ πολλῶ ὕστερον ὁ Μεδιολάνου ἡγεμὼν
 ἐτελεύτησε νόσφ τὸν βίον καταλιπὼν, κατέστη δὲ ἐς διαφο-
 5 ρὰν αὐτίκα τοῖς Οὐνετοῖς, ὠρμημένος ἐπὶ τὴν τυραννίδα
 Μεδιολάνου. οἱ γὰρ τοι Οὐνετοί, ὡς ἐτελεύτησεν ὁ Φίλιπ- V. 124
 πος, τοῖς τε Μεδιολάνου συνετίθεντο, ἐπὶ ἀριστοκρατίαν πα-
 ρακαλοῦντες τὴν πόλιν, καὶ τιμωροῦντες αὐτῇ ἐς τὴν τῆς πο- B
 λιτείας κατάστασιν. καὶ πη καὶ ἐπὶ χρόνον τινα διψικεῖτο ἡ
 10 πόλις, αἰρουμένη ἀρχὰς τὰς τῶν ἀρίστων σφίσι ἐνότων τῇ
 πόλει. καὶ ἐστενομάχει αὐτῇ ὡς ἐπὶ τὴν ἰσονομίαν τετραμ-
 μένη, στρατὸν τε ἐπιπέμπουσα. ἡ μὲν οὖν πόλις ἐστὶν ἥ
 ἐχῶλευεν ἐπὶ τυραννίδα διώκουσα, καὶ ἐπεκαλοῦντο σφίσι
 ἡγεμόνα τὸν Φραγκίσκον· οἱ δὲ ἄλλοι ἐναντιοῦντο αὐτοῖς.
 15 οὗτος μὲν οὖν στρατὸν συναγείρας ἤγε σπουδῇ ἐπὶ τοὺς Οὐνε-
 νετούς, ἧ ἐπυρθάνετο αὐτοὺς στρατοπεδενομένους. ἐπιὼν δὲ
 σὺν τῷ στρατῷ ἀγχοῦ τῆς πόλεως ὡσεὶ σταδίους ἑκατὸν ἐπο-
 λιόρκει τὴν πόλιν, πραγμάτων τε τὰ πρὸς τὴν τυραννίδα ἐπι-
 λυβόμενος τοὺς ἐπιτηδείους αὐτῷ συγκατεργάζεσθαι, καὶ οὐκ C
 20 ἐπιτρέπων τῶν ἐπιτηδείων ὅτι οὖν εἰσιέναι εἰς τὴν πόλιν,
 ὥστε πιεζομένους ἐς ὁμολογίαν αὐτῷ καταστῆναι. ἐλάσαι
 μὲν οὖν εὐθύ τῆς πόλεως οὐκ ἐποιεῖτο βουλήν, δεδοικῶς τὸν
 δῆμον τῆς πόλεως, μέγιστον δὲ ὄντα τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν

15. συνεγείρας P σπουδῆν P

quens sui per universam Italiam memoriam honestissimam: fuit enim
 genere Perusinus. Franciscus non multo post, cum defunctus esset
 Mediolani dux, cum Venetis inimicitias suscepit, animum in Medio-
 lani tyrannidem intendens. nam Veneti Philippo mortuo adiungeban-
 tur Mediolanensibus, hortantes et adiuvantes eos ut aristocratiam
 reciperent. equidem urbs illa aliquandiu aristocratiam sectabatur,
 magistratus creans ex optimatibus urbis. verum cum ad aequalitatem
 respiceret, admodum tenuiter res gerebat, si quando exercitus aliquo
 misisset. quapropter ad tyrannidem civitas inclinavit. vocant igitur
 cives ducem Franciscum. quidam reluctabantur. Franciscus igitur
 conscripto exercitu quam celerrime profectus est contra Venetos, in
 eum locum in quo castra sua ponere iam antea animis destinarunt.
 accedens igitur castra ponit stadiis ab urbe centum, eamque obsidet.
 cum itaque inhieret tyrannidi, ut eam sibi pararet, viros elegit ido-
 neos. etiam necessariis suis permittebat ingredi in urbem, ut oppi-
 danos obsidione pressos ad pacem et ad foedera iucitarent. nolebat
 tamen quam proxime ad urbem copias ducere, timens urbis populum,
 qui maximus est omnium Italiae urbium: etiam numero suum exerci-

καὶ πολλαπλάσιον τοῦ ἑαυτοῦ στρατοῦ, πρὸς δὲ καὶ ἄριστον τὰ πολεμικά, τοῦ στρατοῦ ἀξιόχρεων, καὶ τοῦ ἀπὸ Οὐνετεῶν στρατοῦ προσδοκίμου αὐτοῖς παρεσεσθαι ἐπὶ τὸν πόλεμον τόνδε. οὗτος μὲν οὖν αὐτοῦ, πράσσων τὰ πρὸς τὴν πόλιν, τὴν μονὴν ἐποιεῖτο. ὡς δὲ ἐπιβουληθῶντα στρατὸν τὸν ἀπὸ Οὐνετεῶν 5 ἐπυθάνετο παρεῖναι ἤδη ἀγχοῦ, προέξανιστάμενος ὑπήντη ὡς εἶχε τάχους, μακρὰν ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς πεντακοσίους D μάλιστα πη σταδίους, καὶ ἐστρατοπεδεύετο. ἐνταῦθα ἀντεστρατοπεδεύετο καὶ ὁ Οὐνετεῶν στρατηγός (Κουδουνίδας δ' ἦν ὄνομα αὐτῷ), καὶ περιταφρευσάμενος ἀνέμενε καὶ τὸ ἀπὸ 10 τοῦ Μεδιολάνου στρατεύμα ἐπιβουληθῆσον αὐτῷ, καὶ τότε τὴν συμβολὴν ποιήσασθαι. ἐνθα δὴ ὁ Φραγκίσκος, διὰ τῶν κατασκόπων ὡς ἐπύθετο ἀπὸ τῆς πόλεως ἐξελαύνειν τὸν στρατὸν ἐπιβουληθῆσοντα τοῖς Οὐνετεοῖς, νυκτὸς πυρὰ πολλὰ ἀψάμενος ἐν τῷ στρατοπέδῳ ὥστε μηδὲν τοιοῦτον ὑπολογίζεσθαι 15 τοὺς πολεμίους, καὶ ἐξοπλισάμενος νυκτὸς ἐλαύνει ὅτι τάχιστα σπουδῆ ἐπὶ τὸν Μεδιολάνου στρατὸν. καὶ ἐνταῦθα μάχην ποιησάμενος, καὶ διαφθείρας τὸ πλεόν στρατοῦ, καὶ περιγε- P. 159 νόμενος αὐτοῦ ὥστε μηδ' ὅτιοῦν ὑπολειφθῆναι ὃ τι καὶ ἄξιον λόγον, αὐτίκα ἀπελαύνει ὀπίσω ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ 20 ξυμβυλῶν τῷ Οὐνετεῶν στρατηγῷ, οὐ πολλῷ ὕστερον μάχην τε ἐμαχέσαντο ἰσχυράν, καὶ ἐς φνυγὴν τρεψάμενος εἰλέτε ἰππέας ἀμφὶ τοὺς ἐξαισιχιλίους καὶ νίκην ἀνείλετο περιφανῆ. οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἐπελαύνων ἐπὶ τὴν πόλιν, ἧ καὶ τὸ

12. συμβουλὴν P

tum superabat. potuisset exercitum validissimum sternere. expectabatur quoque Venetorum exercitus, qui urbi auxilio veniret. verum Franciscus in iis castris quae ab initio communierat mansit, sedulo agens, ne inde posset depelli. ubi allatum est exercitum Venetorum appropinquare, ut urbi suppetias ferret, prior exoriens occurrit Venetis quam celerrime, et castra locavit stadiis ab Mediolano quinquaginta. ex adverso castrametatus erat Venetorum dux nomine Cudunidas, qui castra admodum diligenter emuniebat, volens expectare ibi exercitum Mediolanensem, ut coniunctis copiis praelium inirent. Franciscus ut ex speculatoribus cognovit Mediolanenses urbe ogressos pergere ad Venetos, nocte ignes plurimos in castris faciebat, ut nihil eorum quae instituebat hostis suspicaretur; armaque suos citato agmine contendit obviam Mediolanensibus. quos aggressus praelio graviter afflixit, interfectis plurimis, ut pauci ex Mediolanensium exercitu superessent. victoria igitur illustri potitus in castra reversus est. nec mora, manus conserit cum Venetis, quos praelio atroci commisso in fugam egit, captis sexies mille equitibus, victoriamque

πρότερον διέτριβε, καὶ πράττων διεπράζατο. καὶ εἰσῆει οὐ πολλῷ ὕστερον, εἰρήνην τε ἐποιήσατο, Ναζηραίου τινὸς ἐς τοῦτο παρακινήσαντος. καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἐπεμψεν ἐς τοὺς Οὐνετούς, καὶ εὐνοίαν ἐνδεικνύμενος διετέλει.

- 5 Ἄλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον οὐ πολλῷ ἐγένετο· τότε δὲ Β
 ὡς Ἕλληνας ἐπ' οἶκον ἐγένοντο, Εὐγένειος ὁ ἀρχιερεὺς οὐδὲν λόγου ἄξιον ἐπεμπε παρὰ τοὺς Ἕλληνας τὸ ἐς ἐπικουρίαν φέρον. αὐτίκα οἱ Ἕλληνας ἐτράποντο, καὶ μετέμελεν αὐτοῖς καταλυσασμένοις πρὸς τὸν ἀρχιερέα. οὐκ ἐπεμπε δὲ δι' αἰτίαν
 10 τήνδε. πόλεμός τε γὰρ συνῆπτο αὐτῷ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐπὶ τοὺς Τυρρηνοὺς ἐπὶ χώρας διαφορᾶς, καὶ στρατὸν τε ἔχων καὶ δαπάνην καὶ στρατηγὸν ἐπ' αὐτῷ προσήκοντα ἐς γένος, ἄνδρα ἐλλόγιμον πατριόρχην, πολεμῶν ὅτε μὲν τοῖς Τυρρηνοῖς ὅτε δὲ καὶ τῷ Οὐρβίνῳ τῷ μετὰ ταῦτα ἡγεμόνι οὐκ ἐπάνετο · V. 125
 15 ἐδόκει τε γὰρ ἡ Τυρρηνῶν μητρόπολις τότε φρονεῖν τὰ τοῦ C
 Λιγύρων ἡγεμόνος Φιλίππου καὶ συμμαχεῖν ἐκείνῳ κατὰ τὸ ἰσχυρὸν. δι' ἃ δὴ καὶ πρὸς τὸν ἀρχιερέα Οὐνετὸν ὄντα, τοῦ οἴκου Κορδουλμαρίων, ὃν τινα δὴ οἶκον ἀξιοῦντος τοῦ ἀρχιερέως τῆς συγκλήτου ἐποιήσαντο ἀπὸ τοῦδε, καὶ ἔξεστι
 20 μετασχεῖν αὐτοῖς. καὶ διαπολεμούντων γὰρ ἀλλήλους τῶν τε Οὐνετῶν καὶ τοῦ Μεδιολάνου ἡγεμόνος Φιλίππου, ξύμπασά τε ἡ Ἰταλία διέστη πρὸς ἑκατέρους.

consecutus est in signem. tandem rediit in castra, quae non multum ab urbe locaverat. nec multo post ingressus urbem pacem pangit, quam suadebat quidam Nazaraeus sive monachus. deinde filium suum mittens ad Venetos is deinceps placidum se exhibuit.

At haec haud multo post contigere. cum Graeci domos suas essent reversi, pontifex Eugenius nihil auxilii satis digni, quemadmodum promiserat, Graecis misit proinde a pontifice avertentur, eosque poenitebat concordiae quam cum pontifice fecissent. verum pontifex nihil auxilii Graecis tali de causa misit. nam erat ei bellum in Italia contra Tyrrhenos propter regionis dissensionem. habens autem exercitum et sumptus ad id bellum, necnon genere sibi propinquum ducem, qui patriarchae partes agebat, virum prudentem, non cessabat rem gerere nunc quidem cum Tyrrhenis, nunc vero cum Urbini duce. ea enim tempestate Tyrrhenorum metropolis videbatur stare a partibus Philippi Ligurum principis, pro quo fortiter pugnabant. quapropter resistebant etiam pontifici, qui Venetus erat, exortus ex familia Condemariorum, quam petente pontifice senatoria dignitate honorarunt, videlicet ut ea familia quoque in senatum allegeretur. cum autem bellum inter Venetos Mediolanique ducem Philippum arderet, quaedam Italiae pars huic, quaedam Venetis adhaesit.

Εἰσὶ δὲ τυραννίδες ἀνά τὴν Ἰταλίαν αἶδε, ἡ τῆς Φερραρίας, οἴκου τῶν Ἑστερσίων, καὶ οἱ τοῦ Ἀριμίνου, καὶ οἱ τῆς Μάρκης Μαλατεσταῖοι, καὶ Οὐρβίνου τύραννος καὶ Μαντούης καὶ Μεδιολάνου καὶ Ρώμης καὶ Νεαπόλεως καὶ Ἰαπυγίας. τούτων οἱ τῆς Φερραρίας ὡς ἔχουσιν ἡγεμόνες, καὶ 5 Μεδιολάνου καὶ Ἰαπυγίας καὶ Μαντούης, ἐλέχθη, ὡς ἱκανῶς γοῦν ἔχειν ἐς μνείαν αὐτῶν τὸν λόγον ποιουμένους. περὶ δὲ τῶν Οὐρβίνου τυράνων τοσούδε ἐπίσταται. δοκοῦσι δὲ οἱ Μαλατεσταῖοι γένος τε εἶναι παλαιότατον, καὶ ἐς τὴν Μάρκης ἀρχὴν ἐπὶ πολλὰ ἔτη διαγενέσθαι, ἡγεμονεύοντες τοῦ τε 10 Ἀριμίνου καὶ ἄλλων ταύτῃ πόλεων ἐπιφανῶν· ὅθεν δὴ καὶ ὠρομημένους καὶ ἐς στρατηγίας καταστῆναι τῶν ἀμφὶ τὴν Ἰταλίαν πρυτανευόντων. γενέσθαι δὲ Οὐνετοῖς στρατηγούς ἐντεῦθεν καὶ Τυρρηνοῖς, καὶ ἐπὶ τὴν τῆς Μαντούης ἀρχὴν παρεληλυθῆναι. 15

P. 160 Περὶ δὲ τοῦ Ρώμης ἀρχιερέως ἔρχομαι ἔρω, ὡς ἐπειδὴν τελευτήσῃ ὁ ἀρχιερεὺς, συλλέγονται οἱ καρδιναῖοι ἐς οἶκόν τινα, καὶ τὰς τε ψήφους διαφερόμενοι τίθενται τε καὶ αἰροῦνται ὃν ἂν οἱ τε τῆς Κολονίου καὶ Οὐρσινίου καρδιναῖοι, καὶ ἐκλέγονται σφίσι ἐς αἵρεσιν τοὺς ἐπιτηδεῖους. εἰσὶ 20 δὲ αὐταὶ αἱ οἰκίαι μέγισται δὴ τῶν ἐν Ρώμῃ καὶ μέγιστον δυνάμεναι, καὶ ἐπὶ τούτους ὅτε μὲν τοίτους ὅτε δὲ ἐκείνους ταλαντεύεσθαι. συμφέρονται δὲ ὡς τὰ πολλὰ καὶ ἐπὶ ἡλυδίας

19 κολώνου T

Hi autem principatus sive tyrannides per Italiam dispersae sunt. tyrannis Ferrariae, quae est de familia Estensium. Arimino Marchiaeque praesunt Malatestae. huc adde tyrannos Urbini, Mantuae, Mediolani, Romae, Neapolis et Iapygiae. ut autem Ferrariae Mediolani et Iapygiae principes se gerant, necnon de Mantua, dictum est satis, quantum facit ad praesentem historiam. de Urbini tyrannis haec scio. tyranni sive principes Urbini ex antiquissimo genere descendere videntur et Malatestae dicuntur. multis annis Marchiae imperarunt regentes Ariminum et alias isthic urbes insignes. hinc progressi duces eorum facti sunt qui in Italia rem iudiciariam tractabant. etiam Veneti hos sibi duces constituerunt. postea Tyrreni eos quoque sibi duces petierunt, et inde ad Mantuae ducatum emersere.

Nunc revertar unde digressus sum, ut scribam de Romano pontifice. ubi primum pontifex aliquis mortuus fuerit, in domum quandam congregantur cardinales, ac calculos ferentes eligunt de familia Coloniorum et Ursinorum, quos huic muneri idoneos putarint. sunt autem hae familiae longe reliquarum familiarum Romae et maximae

μηδὲ ἑτερώσε ἀποκλίνοικας ποιοῦνται ἀρχιερεῖς. ἐπειδὴν δὲ τὰς ψήφους ἐπιλέγωνται καὶ ἀποδειχθῆ, ἀρχιερέα ἀναγορεύουσί τε αὐτόν, οἴκοι κατέχοντες ἐς ὃ ἂν καὶ τοῖς λοιποῖς συνδόξῃ ἢ αἴρεσις. καθίζουσι δὲ ἐπὶ σκιμποδος ὄπῃ ἔχοντος, ὥστε καὶ τῶν ὄρχων αὐτοῦ ἐπικρεμαμένων ἄπτεσθαι B
 τινα τῶν προσαχθέντων, ὥστε καταφανῆ εἶναι ἄνδρα εἶναι τοῦτον. δοκοῦσι γὰρ τὸ παλαιὸν γυναικα ἐπὶ τὴν Ῥώμης ἀρχιερατείαν ἀφικέσθαι. οὐ γὰρ ἐπίδηλος ἦν, ὅτι καὶ οἱ ἄρρενες σχεδόν τι τῆς Ἰταλίας καὶ ξυμπάσης τε τῆς πρὸς
 10 ἑσπέραν χώρας ἐπιεικῶς ξυρῶνται τὸ γένειον. ἔγκνον δὲ γενομένην, ὡς εἰς τὴν θυσίαν ἀφίκετο, γεννησαί τε τὸ παιδίον κατὰ τὴν θυσίαν καὶ ὀφθῆναι ὑπὸ τοῦ λαοῦ. δι' ἃ δὴ ὥστε ἐπιγνώριαι καὶ μὴ πάνυ τι ἐνδοιάζειν, ἄπτονται, καὶ ἀψάμενος ἐπιφωνεῖ “ἄρρην ἡμῖν ἐστὶν ὁ δεσπότης.” τὰ μὲν
 15 τοι ὀνόματα μεταβάλλουσι, οἷα θεϊότεροι σφῶν αὐτῶν γινόμενοι καὶ ἐς πᾶν μεταβολῆς ἀφικόμενοι. αἰροῦνται δὲ καὶ C ὀνομασίας τὰς ψήφους, ἐντιθέμενοι τὰ τῶν ἀρχιερέων ὀνόματα. σέβονται δὲ μέγα αὐτόν οἱ τε τῆς Ἰταλίας ἡγεμόνες καὶ οἱ πρὸς τὴν λοιπὴν ἑσπέραν. καρδιναῖοι δὲ εἰσὶν ἄμφι
 20 τοὺς πενήκοντα. οἱ γὰρ τοὶ Ἰταλίας ἡγεμόνες σχεδόν τι ἐς τὰ δύο ἐπιδιελομένοι τὰς ἀρχάς, ἐπειδὴν παῖδε δύο γένων-

1. ἀποκλίνοτες P
 δε αὐ P

3. οἴκη P.

23. τῶ μὲν τῶ P τῆ-

et potentissimae. nunc quidem favor ad hos, nunc ad illos inclinat. plerumque autem cum sententiae haud congruunt, peregrinos neutro propendentes favore pontifices designant. ubi autem suffragia collegerunt et pontifex fuerit declaratus, domi eum continent, explorantes num et reliquis placeat electio. pontificem pronuntiatum insidere iubent sedili foramen habenti, ut testes ex eo propendentes aliquis cui hoc muneris iniunctum est, tangat, qui appareat pontificem virum esse. nam constat mulierem quondam in pontificatum esse subvectam, quia sexus ignorabatur: nam Italiae Occidentales pene omnes barbas radunt. cum autem illa mulier gravida esset facta, et ad festum sive sacrificium prodiisset, peperit infantem inter sacrificium, in conspectu universi populi. quapropter ne decipiantur iterum, sed rem cognoscant neque ambigant, pontificis creati virilia tangunt. et is qui tangit, acclamat “mas nobis dominus est.” nomina autem post electionem illico commutant, quasi iam diviniore quam antea sint naturae et planissime mutati. calculi autem, quos ponunt, nomina pontificum iuscripta tenent. pontificem plurimum honorant Italiae principes et reliqui Occidentales populi. cardinales sunt numero circiter quinquaginta. nam Italiae principes plerumque dividentes principatus suos in partes duas, si habuerint filios,

ται, τὸ μὲν τῆ παιδί εἰς τὴν ἡγεμονίαν ἐκδιδάσσει, τὸ δὲ αὐτὸ ἐτέρῳ παιδί, ὥστε μὴ διαφεροῦν αὐτοῖς ἐγγίνεσθαι, ἐς ἰερῶσύνην καταλείπεσθαι. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε μεγάλην ἔχειν αὐτοῖς τὴν ἀξίαν τῆς Ῥώμης ἀρχιερέα, τὰ τε ἄλλα καὶ ἐπιτηδείως ἔχειν αὐτῷ σίμπαντας.

5

- V. 126 Καὶ περὶ μὲν τούτων οὕτως· Ἰωακείμ δὲ τις ἐλλόγιμος τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν σοφῶν γενομένων, καὶ ἐπὶ μαντικῆν ἀφικόμενος, τοὺς τε ἐσομένους ἀρχιερεῖς προεσήμαινε, τρόπῳ ᾧ ἂν ἕκαστος τούτων παριῶν ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν βιώσοιτο δὲ γίνεσθαι, ἐπειδὴν ἐς τὰ ἔργα καταστῆ τὰ 10 μαντεύματα αὐτῆ. καὶ λέγεται μὲν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου καὶ ἕτερον ἄλλα θανάτου ἀξία. ἰδιώτην γὰρ ὄντα, καὶ οὐδ' ὀπίσθιν ἐπαίοντα ἢ μικρὸν ἢ μέγα σοφίας, πυλωρὸν δὲ ὄντα κατὰ τινα μονὴν τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ὄντων Ναζηραίων, τυχεῖν ἐλθόντα ἐς κῆπον· τῆ δὲ πορευομένῳ ἐπιφανῆσαι ἄνδρα αὐτῷ τὸ εἶδος 15 κάλλιστον, καὶ ἐπιστάντα οἱ εἰπεῖν, κατέχοντα ἐν ταῖς χερσίν
- P. 161 ὕδρεϊον, “ὦ Ἰωακείμ, λάβε, πῖς τοῦ οἴνου τούτου· κάλλιστος γὰρ ἐστι.” τὸν δὲ λαβόντα ἐπιπιεῖν τε τοῦ οἴνου ἰκανῶς καὶ ἐμφορηθῆναι. ὡς δὲ ἰκανῶς ἔχειν αὐτῆ εἶρηται πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἐπειπεῖν αὐτῆ τὸν ἄνδρα “ὦ Ἰωακείμ, 20 εἰ τὸ πᾶν ἔπιες τοῦ οἴνου, τὸ πᾶν ἦδεις ἀκριβῶς.” ἐντεῦθεν τοῖς σοφωτάτοις καταστῆναι [τὰ] ἐς διάλεξιν, καὶ δαιμόνιον τινα τὴν σοφίαν ἐπιφαίνεσθαι. ἐντεῦθεν δὲ ὠρμημένον ἐπὶ

partem unam filio uni alteram vero filio alteri attribuunt ad sacerdotium, ne discordiae et controversiae inter ipsos super hereditate exoriantur. hinc plurimum honoris consequuntur apud Romanum pontificem: etiam pontificem omnes carum habent plurimumque venerantur.

De pontificibus quidem Joachim abbas, vir vaticinandi peritus, inter doctos Italiae connumeratus, praedixit multa, quomodo singuli ad pontificatum essent perventuri et in eo victuri. et quemadmodum vaticinatus est, ita accidit. etiam alia miraculo digna de hoc viro commemorantur. nam cum esset idiota nec vel modicum eruditionis haberet, ianitor in quodam Italiae monasterio Nazaraeorum sive monachorum, fuit, et quondam in hortum egresso apparuit vir forma pulcherrimus, qui assistens ad Joachim, manumque amphoram tenens inquit “Joachim, cape, bibe vinum hoc: est enim optimum.” qui dicto audiens bibit ad satietatem usque, amphoramque reddidit, inquit se satis bibisse. cui vir respondit “o Joachim, si totum haussisses vinum, nulla te scientia fugisset.” deinde in colloquium et disputationem veniens cum viris ea tempestate doctissimis plane divinus, quantum ad scientiam attinet, apparuit. hinc factus abbas

τὴν τῆς ἀρχιερατείας ἡγεμονίαν, προσημᾶναι μεγάλ' ἄττα ἐσόμενα ὄψου, ἀποσημειωσάμενος, ὥστε καταφανῆ γίνεσθαι, ἐπειδὴν ἐς ἔργον ἐκβῆ. οἷα μέντοι προσημαιοῦν, ἔξιστιν ἀπανταχῆ περιούτων τῶν σημείων αὐτοῦ.

5 Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν τυράννων, οὗ πάνυ τι μεγάλων ὄντων καὶ ὑπ' αὐτὸν ταττομένων τὸν Μεδιολάνου^B ἡγεμόνα, ἧ δὴ καὶ οἱ τῆς Σικελίας καὶ Καλαβρίας καὶ Ἰαπυγίας καὶ τῆς ἄλλης χώρας τῆς κατὰ τήνδε τὴν χώραν ὑπὸ τῷ Παρθενόπης βουσιλεῖ τάττονται, οὐδὲν δεόν ἐπιμνησθῆναι
10 περὶ αὐτῶν, παρήσω. πολιτεῖαι δὲ ἐς τὴν Ἰταλίαν τελοῦσαι εἰσὶν ἧ τε Οὐνετιῶν πόλις καὶ ἡ Βονωνία καὶ αἱ Τυρρηναίαι πόλεις (ὅσαι τε εἰσὶ, καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται) ἐπόμηναι τῇ Φλωρεντία καὶ κατὰ ταῦτα διοικούμεναι, καὶ ἡ τῶν Ἰανυῶν πόλις. αὗται μὲν οὖν σχεδὸν αἱ τῆς Ἰταλίας ἡγε-
15 μονίαι, ὅτ' ἐμὲν πρὸς τοὺς Οὐνετιοὺς ὅτ' ἐμὲν καὶ πρὸς τὸν Μεδιολάνου τύραννον τὴν συμμαχίαν ποιούμεναι. ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον λόγον.

Ἐλληνες μὲν ὡς ἐπ' οἶκον ἐκομίζοντο, τῷ τε βασιλεῖ Ἄμου-^C ράτῃ πρέσβεις πέμποντες ἤξιον τε αὐτῷ εἰρήνην ποιῆσθαι καὶ
20 ἐμπεδῶσαι αὐτῷ τὰς σπονδὰς. ξυνέβη δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον τὸν μέντοι Κωνσταντῖνον τοῦ βασιλέως ἀδελφὸν ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφικόμενον παρακαλεῖν τὸν ἀδελφὸν ἐπὶ τὴν τῆς βασιλείας διαδοχῆν, καὶ ἀπεσπασμένου ὀρμηθῆναι μὲν αὐτὸν ἐπὶ Βυ-

etiam de pontificatus dignitate magna quaedam vaticinatus est futura; quae omnia tandem eventus confirmavit: nam quaecumque praedixit, evenisse constant, licet ubique miracula eius per Italiam obvia sint.

De Italiae principibus non admodum magnis et pontifici subiectis, simul cum Mediolani duce, necnon de regionis principibus, qui subditi sunt Parthenopes regi, disserere, quoniam non est operae pretium, omittam. politiae autem quae ad Italiam spectant, sunt Venetorum urbs, Bononia, et omnes Tarraconenses urbes, quae Florentiam sequuntur, et eandem cum ipsa rei publicae formam tenent. huc adde et Ianuensium urbem. sed de his supra commemoravimus. hi sunt totius Italiae, quos habet, principatus, interdum Venetis interdum vero Mediolani principii auxilium ferentes. revertor nunc eo, unde digressus sum.

Graeci in patriam suam reversi, mittentes legatos ad regem Amuratem, orabant pacem, volentes cum ipso foedus pangere. nec multo post Constantinus proficiat in Peloponnesum, fratremque ad regni successionem hortatur; atque inde navigare instituit Byzantium.

ζάντιον πλεόντα, γενόμενον δὲ ἐν Λήμνῳ, ὡς ἄγημε τοῦ Λέσβου ἡγεμόνος θυγατέρα, ἐπιπλεῦσαι τε αὐτῷ τοῦ βασιλέως στόλον Μεχμέτῳ, καὶ πολιορκῆσαι αὐτὸν ἐν Κοζίνῳ τῆς Λήμνου πόλει σὺν τοῖς ἄμφ' αὐτόν. τὸν δὲ Ἀχμαίτον ἀποβάντα ἐς τὴν νῆσον καὶ ἐπιδραμόντα πολιορκεῖν τὸν βασιλέως 5 ἀδελφὸν ἐπὶ ἡμέρας ἑπτὰ καὶ εἴκοσι, καὶ καταβαλόντα τὸ τετ-
 Dχος τηλεβόλοις, οὐκ ἠδυνήθη βιάσασθαι ὥστε εἰσελθεῖν ἐς τὴν πόλιν. μετὰ δέ, ὡς οὐκ ἠδύνατο ἐξελεῖν, ἀπέπλει ἐπ' οἴκου. ὁ μόντοι Κωνσταντῖνος γενόμενος ἐπὶ Βυζάντιον, καὶ γνώμην ἀποδεικνυμένου τοῦ βασιλέως ὥστε ἀφικέσθαι αὐτῷ 10 τὸν ἀδελφόν, αὐθις ἐπὶ Πελοπόννησον ἐλθεῖν τε αὐτόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Θεόδωρον οἴχεσθαι καταλιπόντα τε τὴν Πελοπόννησον καὶ ἀπύοντα ἐς Βυζάντιον. τούτοις μὲν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο· ὁ δὲ νεώτερος τούτων ἀδελφὸς Δημήτριος ἐς διαφορὰν τῷ βασιλεῖ ἀφικόμενος ἀφελομένῳ αὐτοῦ τὰ 15 πλείω ἰτῆς χώρας, ὡς οὐδὲν αὐτῷ τῶν δεόντων προσεχώρει
 P. 162 πρὸς τοῦ ἀδελφοῦ, διαπρεσβευσάμενος πρὸς βασιλέα Ἄμου-
 V. 127 ράτην καὶ ξυμπααραλαβὼν παρ' αὐτοῦ στρατεύματα ἐπέλασέ τε καὶ ἐπολιορκεῖ Βυζάντιον. μετ' οὐ πολὺ δὲ τοῦ Ἀσάνεω θυγατρὸς, ἀνδρὸς μέγα δυναμένου ἐν Βυζαντίῳ καὶ δοκοῦντος 20 συμπράξειν αὐτῷ τὰ πρὸς τὴν βασιλείαν, ὡς οὐδὲν ἤνυστο αὐτῷ, ἀπεχώρει. μετ' οὐ πολὺ δὲ διαπρεσβευσάμενος πρὸς

cum autem appulisset in Lemnum, Lesbi ducis filiam uxorem duxit. eo tempore Mechemetis classis advenit, Constantinumque Gotzini, quae Lemni urbs est, obsedit. Mechemetes autem exponens copias navales in terram, insulam magna populatione ingressus est, regisque fratrem obsidione viginti septem dierum pressit. sternens autem murum bombardis, non potuit suos impellere ut in urbem vellent irumpere. cum ea urbe potiri non posset, classe abducta domum reversus est. Constantinus cum venisset Byzantium, et rex sententiam suam declararet, iussus est redire in Peloponnesum. ipsum autem et fratrem Theodorum oportebat relicta Peloponneso abire Byzantium. de his quidem haecenus. frater horum iunior, nomine Demetrius, inimicitias suscepit cum fratre imperatore Graecorum, a quo maxima regionis spoliabatur parte. cum multis ultro citroque actis nihil aequi impetrare posset, legatos odio fraterno impulsus ad Amuratum misit; a quo accepto exercitu profectus est Byzantium, urbemque obsidione circumdedit. nec multo post sibi conciliavit Asanem generum suum, cuius auctoritas et potentia Byzantii maxima erat. is Demetrium adiuvare videbatur, si quo modo regnum acquirere posset. tandem cum obsidendo nihil efficeret, exercitum dimisit. deinde haud multo tempore interiecto, cum legationem ire iussisset ad fratrem regem,

τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ βασιλέα ἤκε τε ἐς Βυζάντιον, καὶ οὐ πολλῆ ὕστερον ἐάλω αὐτὸς τε καὶ ὁ τῆς γυναικὸς ἀδελφῆς ὑπὸ βασιλέως Ἑλλήνων Ἰωάννου. καὶ ἐν φυλακῇ χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων ὄντε ταῦτα, ὑποτιθεμένου τοῦ Ἀσάνου ἀπέδρα τε Β
5 νυκτὸς ἐς τὴν καταντικρὸν πόλιν τὴν Γαλατίνην, καὶ διαπρε-
αβενσοάμενος ἔτυχέ τε εἰρήνης καὶ ἐς τὴν ἀρχὴν αὐθις τὴν
ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου ἀφίκετο, καὶ ὁ γυναικαδελφὸς αὐ-
τοῦ ἀπελύθη ὑπὸ βασιλέως.

Ὁ μέντοι βασιλεὺς τὰς τε σπονδὰς ἐμπεδώσας πρὸς
10 Ἀμουράτη τὸν Μεχμέτεω, οὐδὲν μέντοι ἤτιον ἐπρασαε πρὸς
τὸν Εὐγένειον τὸν Ῥώμης ἀρχιερεὰ διαπρεσβενόμενος καὶ πρὸς
τὸν βασιλέα Παιόνων Λαδισλάον, νεωστὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν
καταστάνα. ἐνήγε δὲ αὐτὸν ὅτι μάλιστα Γεώργιος Βουλκος,
ἐστρημένος τῆς ἀρχῆς καὶ χρήματα μεγάλα ἐς τὴν ἔκτρα- C
15 τείαν ταύτην ξυμβαλλόμενος. δοκεῖ μέντοι καὶ Ἰωάννης ὁ
Χωνιάτης, τότε μέγα δυνάμενος καὶ δόξαν ἀποφερόμενος ἐς
τὰς κατὰ Τούρκων στρατηγίας αὐτῆ, ἀναγνώσαι εὐ μάλα
βασιλέα Παιόνων ἐπὶ Ἀμουράτη τὸν Μεχμέτεω στρατεύ-
σθαι. ἐνταῦθα συλλέξας στρατὸν μέγιστον, συμπαραλαβὼν
20 καὶ Δρακουλή τῶν Λακῶν ἡγεμόνα, Γεώργιον δ' αὖ τῶν Τρι-
βαλλῶν ἡγεμόνα τῆς ὁδοῦ γενόμενον. ἐπεὶ δὲ τὸν Ἰστρον
διαβάντες ἐς τὴν τοῦ βασιλέως χώραν ἐγένοντο, ἐνταῦθα πᾶν

4. τούτων P

17. ἀναγνώσαι P

Byzantium venit; nec admodum multo post captus est a rege Ioanne, una cum uxoris suae fratre. cum autem separatus ab uxoris fratre in carcere asservaretur, suadente Asane noctu e carcere profugit Galatiam, urbem e regione Byzantii sitam. postea legatis missis pacem assecutus est, et rediit ad Euxini maris principatum. etiam uxoris frater viaculis ab rege exemptus est.

Rex foedere inito cum Amurate Mechmetis filio, haud cessabat consilia agere cum Eugenio Romano pontifice, mittens ad hunc legationem; necnon ad Pannonum regem Vladislaum, qui nuper admodum ad regni gubernacula accesserat. incitabat eum vel in primis ad ista consilia Georgius Bucus, qui regno sive principatu suo deturbatus magnam pecuniae vim in eam expeditionem conferebat. videtur enim Ioannes Choniates sive Huniades ea tempestate plurimum potentia pollens et militari gloria excellens, quia feliciter adversus Turcos praeliari consueverat, instigasse Pannonum regem, ut arma contra Amuratum Mechmetis filium caperet. comparavit itaque quam potuit exercitum maximum; et in belli societatem adhibuit Draculem Dacorum principem; et Triballorum principem Georgium, qui itineris dux erat. postquam autem trajecto Istro in regis regionem ventum

ὅ τι ἂν ἐμποδῶν γένοιτο αὐτοῖς δουλοῦμενοι ἐπορεύοντο, καὶ τὰς τε κώμας καὶ Σοφίαν πόλιν εὐδαίμονα ἐμπικρῶντες δ' ἐδήουν. Ἀμουράτης μέντοι ὡς ἔπνυθάνετο τοὺς Παίονας ἐπιέναι μεγάλη χεῖρ, σύμπαντας τοὺς τῆς Ἀσίας τε καὶ Εὐρώπης στρατοὺς συναγείρας ἐπῆει τε αὐτὸς ἅμα ὡς συμβε- 5 ἴην ποιησόμενος. ἐπεὶ τε δὴ ἐς Βασιλέξαν καλουμένην χώραν, κατέλαβεν αὐτοὺς τοὺς Παίονας στρατοπεδευμένους. καὶ Ἀμουράτης μὲν καὶ πρότερον στρατεύμα ἐπιπέμψας ἐκέλευεν, ὥστε φυλάττειν τὸν Παιόνων στρατόν, ὅποι γένοιτο διασημῆναι αὐτῷ καὶ τό τε στενὸν τοῦ ὄρους τῆς βασιλικῆς 10 δένδροις φραξαμένους διακωλύσειν πειραῶσαι. οἱ μὲν οὕτω ἐποίουν, καὶ φραξάμενοι ἐπειρῶντο κωλύειν, καὶ πῃ καὶ ἐπειρῶντο οἱ Παίονες παρῖναί εἰσω ἐπὶ τὴν Θράκην. Ἀμουράτης δὲ ἐς τὸ ὄρος τὸ καθήμενον ἐπὶ τὰ στενὰ τῆς ὁδοῦ ἑστρατοπεδεύετο, ἐνταῦθα συλλέξας τοὺς ἀρίστους αὐτοῦ, καὶ 15 μάλιστα τοὺς δοκοῦντας ἐν στρατηγίαις γενέσθαι περιφήμους. ἦσαν δ' οὗτοι Ἰεσὲ τε ὁ τοῦ Βρενέξω, Τουραχάνης ὁ Θετταλίας ὑπαρχος, Κουμουλίης, Χασίμης ὁ τῆς Εὐρώπης στρατηγός καὶ Ἰσαάκης ὁ τῶν Σκοπίων ὑπαρχος. ἀφικόμενων δὲ αὐτῶν καὶ παρακαθημένων ἔλεγε τοιαύδε. “ἄνδρες 20 Μουσουλμάνοι, ὑμεῖς ὄρατε οἱ ἀνάγκης ἀφίκετο τὰ πράγματα

21. οἶα P.

est, quocunque se vertissent, omnia in dicionem acceperunt. vicos incendebant; etiam Sophiae urbi ignem iniicientes, omnia foede diripiebant. Amurates ut accepit Pannonnes magna manu accedere populabundos, universos Asiae et Europae exercitus contrahens, obviam, ut qui ex acie esset dimicaturus, hosti procedebat. Amurates ut venit in regionem quae Basiliza vocatur, Pannonnes in ea castra posuisse deprehendit. praemisit quoque suorum manum haud exiguam, quos iussit observare Pannonum exercitum, et explorare ubi se teneat, et deinde explorata ad se referre. iisdem praecepit ut montis angustias, quae in regis regione sunt, praeoccuparent et arboribus caesis obstruerent, quo minus hostes eas superare possent. qui iussa facientes strenue hostem aditu prohibebant. et sane Pannonnes conabantur irrumpere per Thraciam. verum Amurates castra locaverat in montem qui pertingit usque ad praedictas angustias, et congregavit optimates suos, quorum gloria in re militari erat maxima, Thezetem Brenezis filium, Turachanem Thessaliae praefectum, Cumulien, Chasanem Europae ducem (qui et Bassa Europaeus et Romanae Bassa) et Scopiorum principem Isaac. hos, cum exciti voce praeconis venissent et conedisissent, in hum modum allocutus est. “viri Musulmani, videtis in quam necessitatem res nostrae devenerint. Pannonnes enim hi, adhibitis Dacis et Triballis, contra nos bellum movent. nunc tem-

ἡμῶν. Παίονες γὰρ οἶδε ἐστρατεύομενοι, καὶ τοὺς Λακοὺς Β καὶ Τριβαλλῶν ἡγεμόνα παραλαβόντες, στρατεύονται καθ' ἡμῶν. νῦν ὦρα ἐστίν, εἴ τι ἀγαθόν τις ἐπινοεῖ, ὅπως κρατῆ- V. 128
σαι τόνδε τὸν πόλεμον τιθεμένοις εὖ γένοιτο ἡμῖν, φράζειν
5 ἐν τῷ παρόντι. ἐμοὶ γὰρ πολεμητέα τε εἶναι ἡμῖν, καὶ μά-
χην ὅτι τάχιστα ποιῆσθαι, συμβάλλοντας τοῖς πολεμίοις·
αἰρήσειν γὰρ οἶμαι ἡμᾶς τοὺςδε ὀλίγους τε ὄντας ἐς τὸν
ἄριθμόν. νῦν δὲ δοκεῖ μοι ὁμοίως ἰόντας τὴν μάχην ποιῆ-
σθαι καὶ μὴ διαμέλλειν." ταῦτα εἰπόντος τοῦ Ἀμουράτεω
10 Χασίμης ὁ τῆς Εὐρώπης στρατηγός, ἐποτρύνων ἐς μάχην, C
ἔλεξε τοιαῦτα. "ὦ βασιλεῦ, οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἐπαινέσεται
τόνδε τὸν λόγον, ὡς βασιλεὺς τε προσήκων μεγάλῳ καὶ Ὀτου-
μανίδῃ, ὃς τοῖς πολεμίοις οὐδὲν ἐφιέμενος, ἀνδράσι τε ὀλίγου
ἀξίοις, καὶ τὴν τε χώραν ἀνασώζειν πειρᾷ. ἦν δὲ μὴ μα-
15 χώμεθα, ἡμῖν τε τὰ φρονήματα ἀπόλλυται, ἐγκαθιστάμενα
ὑπὸ δέους τοῦ βασιλέως, καὶ τοῖς πολεμίοις ἐρρωμενέστερα
γίνεται. καὶ δέδοικα μὴ ἐς τὸνναντίον, ἣ δοκεῖ ἡμῖν ὠφέ-
λεια ἔσθαι, περιστῆ ἢ ἐς τὴν μάχην ἀναβολή. καὶ ἐμοὶ τε
οὐκ ἀνάσχετον τὴν ἀρχὴν ἐδόκει τὴν τε εἰσσοδὸν φράττεσθαι
20 ὡς δεδιότων ἡμῶν, καὶ ταύτην ἡμῶν τῷ στρατῷ τὴν ἔννοιαν D
ἐμβαλεῖν. ἀλλ' εὐθὺ ἐχρῆν ἰόντας, εὐθὺς ἀνακινδυνεύειν
συμβάλλοντας, καὶ ταύτην πειρωμένους σώζειν τὴν χώραν,

3. κρατήσει P

17. ᾗ P

pus est, si quis quid novit quod belli victoriam largiatur, expromere, nec id nos in praesentiarum celare. mihi enim, ut sententiam meam proferam, pugnandum esse videtur, et omni mora posita, quam celerissime praelium ineundum. nam facile nos victoria potituros arbitror, cum hostes nobis numero sint pauciores. sic igitur agendum censeo, ut continuo arma arripiamus, manusque cum hoste conserere nihil cunctemur." cum rex dicendi in hunc modum finem fecisset, Chasanes Europae dux, quo magia regem ad capessendum praelium accenderet, huiuscemodi orationem habuit. "o rex, non est qui non laudibus vehat orationem tuam, quam modo in medium adduxisti. est enim rege magno et Otomanide digna, qui hostibus vilissimis nihil sit cessurus, verum regionem suam servare summa ope conetur. nisi enim pugnare instituerimus, fortitudo nostra peribit, impedita timore regis: hostibus vero fortitudo crescet, eorumque res usque incrementa sument. ex mora versor ne nihil utilitatis, verum plurimum periculi capiamus. etiam proxima pugnae mora, quae mihi admodum displicuit, cum decerneretur ut montis angustiae arboribus caesis clauderentur, nonnihil incommodi nobis attulit, dum nos timore perculsos praelio abstinere hostes crederent. talis fama nequaquam per

μηδὲν ὑφίστασθαι τοῖς πολεμίοις, εἰ βούλει αὐτὸς ὃ βασιλεὺς
τούσδε τοὺς τὴν σὴν χώραν δηλώσαντας τιμωρεῖσθαι. εἰ δὲ
μὴ, αὐτὸς κἀθήσο ἐνταῦθα· ἐγὼ δὲ τε αὐτὸς τοῦσδε σοὶ
παραστήσω, ὥστε μῆτε αὐτοὺς μῆτε τοὺς λοιποὺς τοὺς πρὸς
ἐσπέραν ἐθελῆσαι ποτε θναντία σοὶ ἐπιέναι.” ταῦτα μὲν Χα- 5
σίμης ὁ Μαζάνεω παῖς ἔλεγε· σιωπῶντων δὲ τῶν ἄλλων
P. 164 καὶ οὐ τολμῶντων ἐναντίαν γνώμην τοῦ βασιλέως ἀποδείκνυ-
σθαι, Τουραχάνης ὁ Θετταλίας ὑπαρχος ἔλεξε τοιαύδε. “*χρὴ*
μέν, ὃ βασιλεῦ, ὅ τι φρωῶν τυγχάνει ἕκαστος, τὰ σὰ μηδὲν
τι ὑπολογιζόμενος λέγειν, καὶ ὅσῳ δὴ καὶ μείζω τὸν κίνδυνον 10
παρέχεται τὰ ἐνεσιῶτα. καὶ ἐπιτήδειος ἦν τυγχάνη ὧν, ἀνάγκη,
ἐπειδὴν τις αὐτῷ κίνδυνος ἐπιστῆ, φράζειν ὅ τι φρονεῖ ἕκα-
στος. πολλῶ δ' ἂν ἔτι μᾶλλον καὶ δεσπότη χρεῶν ἀποδείκνυ-
σθαι, ὅ τι ἂν ἡμῶν ἕκαστος γινώσκη ἐς τὰ παρόντα, ὅσῳ τε
καὶ κοινὸς ἐφ' ἡμᾶς ἀφικνεῖται ὁ κίνδυνος. ἐγὼ γὰρ ὃ βα- 15
σιλεῦ διοικημ ἂν τὰ πράγματα ἦν. ἦν δὲ τῶν πτε-
Βρύγων μίαν ἀφέλης, κακῶς μὲν δυνήσεται χρῆσθαι αὐτῇ ἐς
ὅ τι ἂν γένοιτο χρεῖα, ἦν δὲ καὶ τὴν ἑτέραν ἀφελόμενος κα-
ταλίπης τὸ σῶμα αὐτῆς μόνον, ἵπτασθαι μέντοι οὐκ ἂν ἔτι
ἔχοι, πορεύεσθαι δὲ μόνον καταλείποιτ' ἂν αὐτῇ. πῶς δ' ἂν 20
αὐτῇ δὲ χρῆσαιτο ἔτι τοῦ λοιποῦ, ἦν τε ἐπὶ τροφὴν ἐθελήσῃ
ἵνα, ἦντε ἄλλο τι χρῆσθαι οἱ ἐς τὰ παρόντα αὐτῆ; τοῦτο δ'

17. αὐτῇ P 20. καταλλποιτ' P 21. αὐτῇ P

nostrum exercitum est spargenda; nec volo ut timiditatis ullo modo ab hoste argui possimus: verum censeo confestim praelium esse occipiendum et praeliando regionem defendendam. hostione cedamus quae? etiam ipse praelium capesse, si hostium populationes ulcisci velis. sin autem ipse discrimen subire nolueris, tu hic sede: ego eos victos dabo, et sic affligam ut nec Panrones nec Occidentales alii in posterum te bello lacessere ausint.” haec dixit Chasanes Mazalis filius. tacentibus autem reliquis, ut qui non auderent contrariam regi sententiam proferre, metu subacti, Turachanes Thessaliae dux in hunc modum locutus est. “oportet quidem, o rex, singulos quid sentiant, nihil tuam sententiam reveritos, dicere; et tanto magis quanto maiora pericula ostentare res videntur. multo igitur magis aequum est, ut nos quae sapimus in praesenti exponamus domino nostro, praesertim cum etiam nos idem periculum attingat. ego sane tua volucris similia esse assevero. si volucris aliam unam ademeris, haud poteris ea ad quamcunque aliam rem commode uti, si quando necessitas postulet: sin et alteram abstuleris, corpus solum relinquis, nec amplius volare verum tantum incedere noverit. quid igitur faciet avis, si ad victum quaerendum aut ad aliud quippiam

ἂν λέγοιμι καὶ ἐπὶ σοῦ. τὰς τε γὰρ θύρας σῶμά φημι εἶ-
 ναι, καὶ βεβαιωτάτην ἡμῖν ὑπολείπεσθαι ὑπόδοχὴν ἐνταῦθα·
 τὸ δὲ Ἀσίας στρατεύματα πτέρυγι τε εἰκάζω, ὡσαύτως καὶ τὸ
 Εὐρώπης· μαχομένοις μὲν οὖν οὐδέτερα ὑποστῆναι ἐς τέλος
 5 τὸν ἀγῶνα ἐθέλησουσιν, ἀλλ' ἢ μὲν Ἀσία οὐδὲ εἰς χεῖρας
 ἀφίξεται τούτοις δορυφόροις τε οὔσι καὶ ἀπλισμένοις αὐτοῖς C
 τε, τὸ δὲ τῆς Εὐρώπης μάχεσθαι μὲν ἐθέλησει, ἀπίοντος δὲ
 τοῦ Ἀσιανοῦ μόνον ὑπολειπόμενον οὐκέτι ἐπιμενεῖ τέλεον,
 ἀλλὰ φευξέεται καὶ αὐτό, ὅποι ἂν δύναιτο σώζεσθαι. ὑπο-
 10 λείπονται δέ σοι αἱ θύραι καὶ οἱ νεήλυδες, καὶ οὐκ ἔχω συμ- V. 129
 βαλέσθαι ὅπως ἂν σῶσῃ σαυτῷ ἐπιτηδείως χρῆσθαι ἐς τὰ
 παρόντα, ἢ ἀμύνεσθαι μόνον, οὐδέν τι διαπραττόμενον. ἀλλὰ
 δοκεῖ μὲν ἐμοὶ συμβολὴν μὲν μὴ ποιεῖσθαι, ἀλλ' ἀναχωροῦν-
 τες ἐς τοῦπίσω ἔσθαι ἐπὶ ὃ τι ἂν ἡμῖν ἐμποδῶν γίγνηται,
 15 καὶ τοῦτο ποιεῖν ἐς ὃ ἂν αὐτοὶ λιμῷ πιεζόμενοι τὰ μάλιστα
 τὰ ἔμπροσθεν γένοινται, καὶ οὕτω χαλεπῶς ἔχουσιν ἐπιτίθεσθαι
 κατὰ δύναμιν. καὶ ἔσται δὴ τότε χρῆσθαι τούτοις ὃ τι ἂν
 βουλοίμεθα." ταύτη τῇ γνώμῃ, ὡς ἐδόκει τε ἀμείνων τῆς D
 προτέρας εἶναι, ἐτίθεντο καὶ οἱ λοιποὶ παρόντες τότε ἐς τὴν
 20 βουλήν. Ἰεσὲ δὲ ὁ Βρενέζεω ἔλεξε τοιαύδε. "ἐμοὶ δοκεῖ ὃ
 βουλοῦμαι μὴδὲν ὄν ἡμῖν ἐπιτηδεῖον. ἦν τε γὰρ περιγένοιο πο-
 λεμίων, οὐκ ἐνορῶ ὃ τι ἂν γένοιτό σοι ὄφελος ἀπὸ τούτου.

convertitur? huic similitudini res tuas confero. ianuas corpus esse
 autumo, et in his refugiam et receptaculum relinqui nobis tutissimum.
 Asiae exercitum alae assimilo, similiter et Europae exercitum. si
 praelium auspiciati fuerimus, neuter exercitus ad praelii finem stabit.
 Asianus enim exercitus refugiet dimicare cum armatis et hastatis.
 Europae exercitus praelium quidem non detrectabit: verum si vide-
 rit abire Asianum exercitum, nec ipse ad praelii finem manebit, sed
 sibi fuga consulat. reliqui igitur tibi soli erunt ianuae milites et
 peregrini. nequeo itaque conicere quo pacto praesentibus commode
 utaris, cum praeliando nihil efficere possis. sed enim meum consi-
 lium depromam. censeo pugnandum esse: verum ut paulatim retro-
 cedamus, domantes omne quicquid obstiterit. nec volo ut desinamus
 retrocedere tam diu, donec et ipsi fame pressi praesentibus desierint et
 retro, unde venerunt, ire perrexerint. cedentes deinde persequemur,
 et in angustiis constitutos adoriemur totis viribus. in hunc modum
 cum hostibus iuxta animi sententiam agere poterimus." huic senten-
 tiae, quae praedicta melior et tutior erat, etiam reliqui qui praesto
 erant calculum addidere. Iesse autem Brenezis filius huiusmodi
 orationem exorsus est. "ego quidem, o rex, existimo parum utilita-
 tis nos capturos, imo nihil, etiam si devicerimus hostes. nam nul-

καὶ γὰρ τοὶ Παιαζήτης ὁ λαίλαψ, σὸς πάππος, ἐτρέψατο
 μέντοι τοὺς Κελτούς τε καὶ Παίονας· οὐ μέντοι γε ὄφελος
 αὐτῷ ξυνέβη γε ἀπὸ τούτου, ἀλλ' ἐς τὴν χώραν ἀποχωροῦν-
 τες τὴν σφετέραν σφᾶς τε αὐτοὺς ἔσωσαν αὐτίκα ἰόντες καὶ
 τὴν χώραν διέσωσαν. ἦν δὲ τοῦναντίον συμβῆ, ἀπαίσιον λέ- 5
 γειν οἷα ξυμβήσεται χαλεπὰ ἀπὸ τούτου. ἀμεινον δὲ πάντα
 P. 165 αἰρεῖσθαι τὰ ἀσφαλῆ αὐτῶν τινὰ ἕκαστον, ἀφ' ὧν ἀποβήσε-
 ται αὐτῷ μηδέν τι διασφαλέντι ἡτήθησθαι μὲν μηδαμῶς, πε-
 ριγενέσθαι δὲ τῶν ἐναντίων, ἣν μὴ παρὰ γνώμην ἐξίθι αὐτῷ
 τὰ ἔργα. δύο δὲ αἰρέσεις, τῆς τε ἐπισφαλοῦς οὔσης ἡμῖν, 10
 περὶ ἧς δεδιότες βουλευόμεθα, καὶ τῆς ἀσφαλεστέρας πολλῷ
 ταύτης, αἰρεῖσθαι χρὴ τὴν ἀσφαλῆ μᾶλλον, καὶ ἣ ὁ νοῦς
 ἔχει, ταύτη μᾶλλον ἢ ἄλλη ποι λογίζεσθαι. ἐμοὶ δὲ ὑποχω-
 ρῆσαι μὲν τοῖς ἐναντίοις οὔτε σοὶ ᾧ βασιλεῦ πρόπον ἐστίν,
 οὔτ' ἂν αὐτὸς συμβουλεύσαιμι· φεύγειν γὰρ ἂν δοξάζομεν, 15
 καὶ ἐκείνοις μὲν ἐς τὸ βέλτιον παρίσταται, ἡμῖν δὲ ἐς τοῦ-
 B ναντίον. οὐδ' ἂν ἐπισχεῖν ἔτι, οἶμαι, δυνάμεθα τοὺς τε
 Ἀσιανούς καὶ τὸν πεζὸν ὃν ἔχομεν. ἀλλὰ μάχεσθαι μὲν μη-
 κέτι, φραζομένους δὲ εἶτι βέλτιον ἐπιμένειν, ἄχρις οὗ ἐς ἀνάγ-
 κην ἀφίκωνται ἀποχωρεῖν, ἀποχωροῦσι δὲ ἐπιτίθεσθαι αὐ- 20
 τίκα σὺν τοῖς ἰππεύσιν ἐπομένους, καὶ βλάπτειν ὃ τι ἂν δυ-

6. οἷα] οἷς P

9. τῷ ἐναντίω P

19. δὲ om P

lum emolumentum inde afulgere video. etenim Palazites, Turbo, avus
 tuus, quondam Gallos Burgundiones et Pannonos fudit, verum nihil
 commodi inde percepit. nam in suam regionem contententes semet-
 ipsos et regionem servarunt. verum si contrarium, absit omen, acci-
 dat et vincamur, quibus pericula immineant, omnibus perspectum
 esse arbitror. satius autem esse reor semper eligere tutiora consilia,
 ne in terrerem aliquem incidamus et vincamur, verum ut victoriam
 hostibus extorqueamus, nisi res non ex animi sententia succedet.
 cum igitur duplex electio sit proposita, una periculosa et altera ma-
 gis tuta, arripiendam tutiorem quis ambigit? quis sanae mentis com-
 pos non tutiora magis sequeretur consilia? proinde retro pergere et
 cedere hosti nec te decet, rex, nec ego suaserim. fugere enim vide-
 remur, animique hostibus crescerent, nobis vero minuerentur; nec
 amplius Asianos et pedestrem exercitum retinere possemus. sed nec
 pugnae summam rerum committendam consulo. verum consultius
 existimo ut angustias diligenter praeccludamus, et tam diu sedeamus
 hic tempus terentes, donec hosti retrocedendi necessitas iniiciatur.
 deinde cedentibus instandum esse iudico, universum equitatum in eos
 immittentes, eosque quam maxime possumus affligentes." huic sen-

ναίμεθα.” ταύτη τῇ γνώμῃ ἔτι τῆς προτέρας ἀμείνονι συν-
τίθεσθαι ἔφασαν καὶ οἱ λοιποὶ τῶν τότε παρόντων.

Ἐνταῦθα ἐδόκει μῆτε συμβολὴν ποιησθαι μῆτε ἀποχω-
ρεῖν, τρίβειν δὲ τὸν χρόνον αὐτοῦ ἐπιμένοντας, καὶ ἀποχω-
5 ρεῦσι τοῖς πολεμίοις ἐπιτίθεσθαι, τὸ τῆς Ἐνρώπης στρατεύ-
μα ἐπιπέμποντας. [καὶ τήντε εἴσοδον φυλάττειν, ὡς δεδύνη-
ται τὰ μάλιστα ἀμυνομένους ἐδέδοκτο.] τὴν τε εἴσοδον ἐφύ- C
λαττον ἢ ἐδύνατο, ὡς κράτιστα ἀμυνομένοι. καὶ ἐπειρῶντο
μὲν παρῖεναι οἱ Παιῖνες καὶ βιάζεσθαι τοὺς Τούρκους, οὐ
10 μέντοι ἐδύνατο· ὡς γὰρ ἐπιπίπτοντες ἐβιάζοντο ἰσχυρῶς,
ἐνταῦθα οἱ λοιποὶ τῶν Τούρκων ἐπεβοήθουν, καὶ ὠθισμὸς
ἔγενετο ἀμφοτέρων. τέλος δὲ ὠσάμενοι τοὺς Παιῖνας οἱ τοῦ
βασιλέως ἴσταντο ἐμποδῶν. χρόνον δὲ ἐπιγενομένου, ὡς οὐ-
δὲν ἦνουν οἱ Παιῖνες καὶ λιμῶ ἐπιέζοντο, ἐνταῦθα ἀπεχώρουν
15 τὰ ἔμπαλιν γενόμενοι. νυκτὸς δὲ συσκευασάμενοι ἐπορεύ-
οντο. ὡς δὲ ἤως ὑπέφαινε καὶ τὸ τῶν πολεμίων στρατόπε-
δον ἑώρων οἱ Τούρκοι οἰχόμενον, ὑπὸ τὴν νύκτα ἔμενον. ἐν-
ταῦθα ἐπιλεξάμενος τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ ὄσσοι ἔμενον καὶ πα-
ρεσκευασμένοι ἦσαν, ἐπιτρέπει Χασίμη τῷ Ἐνρώπης στρα- D
20 τηγῷ διώκειν τοὺς πολεμίους, καὶ τὸν γε Τουραχάνη ἐκέλευεν V. 130
ἔπεσθαι ἔχοντα τὸ τῆς Θεσσαλίας στρατεύμα. οὗτος μὲν οὖν
λαβὼν τούτους, ὡς εἶχε ποδῶν, ἤλαυνεν ἐπιδιώκων τοὺς πο-
λεμίους· ἐπεὶ δὲ Ἰωάννης προῆδει τοὺς Τούρκους σφίσι

1. *Ἐτι*] ἐπὶ P

tentiae, quia praecedente tutior et melior erat, etiam reliqui qui ad-
erant consensum praestare hand sunt cunctati.

Decretum igitur est neque pugnare neque cedere: magis placebat
tempus cunctando trahere, deinde hostibus abeuntibus inhaerere. Euro-
pae itaque exercitum miserunt, ut aditu hostes quam acerrime prohiberet.
haec ubi visa sunt, summa vi angustias defenderunt, ne intrare posset.
conabantur saepius Pannonos irrumpere et Turcos ex custodia deturbare:
verum nihil promovebant: nam eo loci ubi perumpere nitentur,
fortiter resistebant Turci. et utrique pellebantur: verum Turci pulsus
Pannonibus quam fortissime obsistebant. cum multum temporis tandem
intercessisset, nec quicquam Pannonos efficerent, fame coacti neces-
sariis retro, qua venerant, pedem ferre compellebantur. nocte igitur
collectis impedimentis ex castris proficiscuntur. ut aurora illuxit,
hostes abscessisse noctu cognoscentes Turci paulisper substiterunt.
rex deinde eligens de suo exercitu omnes quotquot manserant et ad
praelium instructi erant, eos Europae duci tradidit, ut persequeretur
hostes. Turachanem vero subsequi iussit cum Thessaliae exercitu.
ille igitur assumptis iis quos rex dederat, citatissimo cursu hostes in-

ἀποχωροῦσιν ἐπιτεθησομένους, ἐπιλεξάμενος καὶ οὗτος τῶν Παιόνων τινὰς τοὺς ἀρίστους καθίστατο ἐς ἐνέδρας, ὡς ἐπιουσί τοις Τούρκοις καὶ διώκονσι τὸ ἑαυτῶν στράτευμα ἐπιδησόμενος ἐπ' ἀμφοτέρους. ἔταυθα ἐλαύνοντος τοῦ Χασίμω δια τῷ πεδίον κατα πόδας καὶ διώκοντος τοὺς Παίονας, προσελάσας 5

P. 166 δὲ καὶ ὁ ἀδελφὸς Τουραχάνης ἔλεγε τῷ ἀδελφῷ τοιαῦτα. “Χασίμη, σὺ μὲν ἐλαύνεις διὰ τοῦ πεδίου στρατὸν ἔχων τοσοῦτον. ἴσθι μὲν οὖν οὐκ ἀσφαλῆ ταύτην πορευόμενος τὴν πορείαν· οἱ γὰρ Παίονες οὔτε ἀνέξονται διωκόντων ἡμῶν αὐτούς, οὔτε ἡσυχίαν ἄγοντες ἐς τοῦπίσω φεύξονται ἄσμενοι, 10 οἱ τινες μάχεσθαι μὲν ἐς τὸ ἐμφανὲς τσοῦτον χρόνον προυκαλοῦντο ἡμᾶς, καὶ ἄσμενοι, ἢ ἐμοὶ δοκεῖ, ἐμάχοντο, καὶ πολλοῦ, ὡς εἶομαι, πρίαιντο ὥστε αὐτοῖς ἐς τὸ πεδίον καταβάντας ὁμοίως ἵεσαι. ἀλλὰ ταύτην τὴν ὑπόρειαν πορευόμενοι ἐκείνους τε ἐπιδιώξομεν, ὅσον ἱκανῶς ἔχει, καὶ ἡμῖν ἔσται 15 ἐκείνων ταμιεύεσθαι ὄσοις ἂν ἐπιτηδείως ἔχωμεν.” ταῦτα βλέγων ὡς οὐκ ἔπειθε τὸν Χασίμην, ἔχων αὐτὸς Θεσσαλίας στράτευμα ἐτράπετο διὰ τῆς ὑπωρείας συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι. πορευομένῳ δὲ διὰ τοῦ πεδίου τῷ Χασίμῳ σὺν τῷ Εὐρώπῃς στρατῷ, ὡς ἐν καιρῷ ἐγένετο τῷ Χωνιάτῃ 20 ἐπεδρεύσαντι τὸ στράτευμα, οἱ τε ἀμφὶ βασιλεῦα φεύγοντες ἐπιφανέντος ἐκ τῆς ἐνέδρας τοῦ Ἰωάννου ἐπελαύνουσι τοῖς

1. ἐπιδησομένους?

sequitur. Ioannes autem Huniades cum praenovisset Turcos cedentibus inhaesuros, delegit et ipse Pannonum robustissimos, quos in insidias locavit, quasi repugnaturus fortissime venientibus Turcis. Europae dux cum per patentes campos iter acceleraret, insequens hostes, Turachanes eius frater occurrens fratrem sic compellat. “tunc per patentes campos proficisceris, ducens tantum exercitum? scito tuam profectionem haud satis tutam esse. nam Pannonnes non ferent suos a nostris persecutionem pati. nec sane a praelio abstinebunt, fuga sibi consulentes, cum tanto tempore nos provocaverint ut cum ipsis praelium iniremus. et quidem, ut apparet, pugnae sunt cupidissimi; etiamdudum, ut opinor, frendebant, quod nolebamus in planitiem descendere et decernere ferro. suadeo igitur ut per radices montis huius hostes, quantum satis est, persequamur: et sic, quae opportuna visa fuerint, iis dare poterimus.” haec dicens Chasani non persuasit. ipse autem cum Thessaliae exercitu avertebatur, instructoque agmine per montis radicem profectionem faciebat. Chasanes cum exercitu Europae per campum festinabat, et Pannonnes qui fugam simulabant persequabatur. cum autem tractus esset ad locum insidiarum, et Choniates tempus esse ratus incurrendi in hostem ex insidiis

βαρβάρους, καὶ τρεψάμενος ἐς φυγὴν ὁ Χωσιάτης τούτους
 τοὺς μὲν ἐφθειρε τοὺς δὲ καὶ ἐξώγησεν. ἐνταῦθα πολλοί
 τε ἔπεσον τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ τοῦ Χαλίλω ἀδελφός, Πραϊ-
 μω παῖς, ἕλω ὑπὸ Παιόνων, καὶ ἄλλοι τῶν Τούρκων ἠλί-
 5 σκοστο φεύγοντες, αὐτὸς τε ὁ Χασίμης ἐφρευγεν ἐπὶ τὸ βασι-
 λέως στρατόπεδον, ὀλίγους ἔχων ἀμφ' αὐτὸν τοῦ στρατοῦ. C
 αἰφικόμενος δὲ ἐς ὄψιν τῷ βασιλεῖ ἔλαξε τοιαύδα. “ὦ βασι-
 λεῦ, ὅσα πεπόνθαμεν ὑπὸ ἀνδρὸς ὧν ἡμεῖς ἴσμεν φαυλοτάτον
 καὶ τὰ σὰ πράγματα καταπροδιδόντος τοῖς πολεμίοις· οὕτω
 10 γὰρ ἐποίησεν ἢ ἐπηγγείλατο, οὕτω κατὰ ταῦτὸ ἵναί ηἰθέλησε.
 Γεωργίῳ δὲ τῷ Βούλκῳ, ἐπιτηδείῳ τε ὄντι αὐτῷ, ὑποσημή-
 νας ἕκαστον ἢ ἐμέλλομεν ἐπιέναι, ἐφθείροντο τὰ σὰ πράγμα-
 τα, καὶ τὸ ἐκείνου μέρος οἰχόμεθα.” ἐνταῦθα Χαλλίης δ'
 15 Πραϊμω, ἀχθεσθεὶς διὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐξέμηνε καὶ
 αὐτὸς βασιλέα κατὰ τοῦ Τουραχάνεω. βασιλεὺς δὲ δεινο-
 ποιησάμενος μὴ ἵναί κατὰ ταῦτὸ τῷ Εὐρώπῃς στρατηγῷ, D
 ἀλλαχόσε γενόμενον ἄλλην πορεύεσθαι, καταπροδιδόντα τὸ
 ἑαυτοῦ στράτευμα, προσέλαβέ τε Τουραχάνη, καὶ ἐς φυλα-
 κὴν ποιησάμενος ἐπεμπεν ἐς τὴν Ἀσίαν ἐς Τοχάτην πόλιν
 20 ἰσχυράν, δέσμιόν τε γενόμενον καὶ ἐς φυλακὴν ἀπαγόμενον.
 καὶ Χαλλίης γὰρ τοι ὑπετίθειτο βασιλεῖ, ἀναμνηστικῶν ὡς
 ἐκεῖνος ἐν μεγάλῃ Βιδινίδι διατριβῶν, καὶ ὑπαρχος ὧν τῆς

8. δ P

11. ὑποσημίνας P.

18. συνλαβή?

Turcos invadit cum suis: barbaros multos necarunt et multos vivos
 ceperunt. plurimi Turci in hoc praelio desiderati sunt, Chatites fra-
 ter Carambes, Priami filius, a Pannanibus captus est. reliqui Turci
 in fuga capiebantur. Chasanes confugit in regis castra, paucos de
 suo exercitu secum habens. veniens autem in conspectum regis talia
 dixisse fertur. “o rex, qualia perpassi sumus a viro quem novimus
 esse sceleratissimum, qui tuos hosti prodidit planissime: nam vere
 proditor est. hosti nostra consilia enuntiavit, et acie instructus ire
 mecum noluit. Georgio autem Buco amico suo singula indicavit,
 quomodo essemus ipsos oppressuri. in hunc sane modum res tuas
 periere, et pauci incolumes fuga evasimus.” ibi tum Chatites filius
 Priami, infestus viro propter fratrem, regem exasperavit contra Tur-
 chanem. rex cum grave esse indicaret, Turchanem non esse pro-
 ductum cum Europae duce, verum aversum aliud iter ingressum, pro-
 dentem Europae exercitum, eum cepit, et vinculum in Asiam, ut as-
 servaretur in vinculis in urbe Tochata, misit. Chatites non cessa-
 bat iram regis augere, in memoriam redigens Turchanem, cum age-
 ret in magna Bidina, princeps regionis finitimae Istro, usum esse Buco,
 Triballorum duce, et amico et familiari. hac amicitia motum aiebat

παρ' Ἰστρον χώρας, Βούλκω τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι ἐπιτη-
δαίφ τε ἐχρήτο καὶ συνήθει, καὶ διὰ τοῦτο ὑποσημαίνοισεν
αὐτοῖν ἧ δέοι ἀλλήλους ὠφελεῖν ἐς τὰ παρόντα, καὶ δῶρα
δεχόμενον παρὰ τοῦ Βούλκου συμβαλέσθαι αὐτῷ ἐς ὃ τι ἂν
P. 167 ἤγησαιο συνοίσειν ἐκείνῳ. καὶ ἐντεῦθεν ἀναπεισθεὶς βασι- 5
λέως κατεῖρξέ τε αὐτὸν Τουραχάνη, ἐς τὴν Ἀσίαν ἐπιπέμ-
ψας, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς Θεσσαλίας ἐτέρῳ ἀνδρὶ ἐπέτρεψε
διοικεῖν.

Καὶ Τουραχάνης μὲν οὕτω ἐς τὴν εἰρκτὴν ἐγένετο·
V. 131 Γεώργιος δὲ ὁ Τριβαλλῶν ἡγεμῶν, ὡς οὐδὲν ἤνυστο αὐτῷ 10
ὑπὸ τῶν Παιόνων ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, πέμπων ἄγγελον ἐπὶ
τὰς θύρας ἐπειρᾶτο τῆς τοῦ βασιλέως γνώμης, εἰ ἀποδοίη
αὐτῷ τὴν ἀρχήν, ὥστε ἐπάγειν αὐτῷ φόρον καὶ ἡμίσειαν τῆς
χώρας αὐτοῦ πρόσδοον, καὶ αὐτός τε ἔφασκε σπένδεσθαι ἐπὶ
B σπονδὰς ποιῆσθαι. ἐνταῦθα ὡς ἤκουσε τοῦ ἀγγέλου τοιαῦτα
προϊχομένον, τὰ τε ἄλλα ὑπέσχετο αὐτῷ καὶ τῷ παῖδι αὐτῷ
ἀποδοῦναι, καὶ ἔσσεσθαι βασιλέως ἐπιτηδείους τὸ ἀπὸ τοῦδε.
ἐνταῦθα ὁ Βούλκος μετιῶν τῶν Παιόνων ἕκαστον καὶ τὸν γε
βασιλεῦσιν Λαδίσλαον ἐπειθε σπένδεσθαι Ἀμουράτῃ, λέγων 20
τοιαῦδε. “ὦ βασιλεῦ, σὲ βασιλεὺς Ἀμουράτης παρακαλεῖ ἐπὶ
τὰς σπονδὰς, οὐ μὴν τὴν χώραν ἀποδιδόναι. ἦν οὖν ἐμοὶ

2. ὑποσημαίνοι P 3. δέει P 15. τὰς] ἐς τὰς P 17.
ὑπερέσχετο P

Turachanem voluisse illum, quacunq̄ue in re posset, iuvare: nam acceptis a Bucu muneribus promississe ei operam suam locaturum indefessam, quacunq̄ue in re voluisset. his fidem dans dictis rex Turachani vincula iniicit, et in Asiam vincum deduci iussit, ut ibi in carcerem coniiiceretur. Thessaliam alii administrandam commisit.

Hoc modo carcere conditus est Turachanes. Georgius Triballorum dux, cum parum auxilii sentiret ab Pannonibus in recuperando principatu, legatum misit in ianuas regis, ut eius animum exploraret, num sibi restituere vellet principatum. quod si faceret, promittebat se ipsi tributarium fore; et dimidium tributi, quod regio penderet, ipsi quotannis numeraturum. his condicionibus se foedus accipere velle memorabat. quin et Pannonibus se persuasurum pollicebatur ut cum ipso foedus, si modo vellet, ferirent. haec cum legatus audiente rege recensuisset, promisit se ei et filio redditurum principatum: verum ut deinceps in fide maneat, amicitiamque suam bona fide colant. ibi tum Bulcus Pannonum animos sibi concilians, etiam regem Vladislaum eo adduxit ut foedus cum Amurate faceret. at Vladislaum in hunc modum allocutus est. “o rex, rex Amurates te ad foedus hortatur; nec hoc solum, verum regionem

πειθῆ, σπονδὰς ἐν τῷ τοιῷδε ποιούμενος ἄμεινον παρασκευά-
 σῃ ἐς τὸν πόλεμον. καὶ ἐπιὼν τὰδε πάντα οὐκέτι τὸ δεύτε-
 ρον ὑπέμενε." ταῦτα λέγων τε ἔπειθε, καὶ ὡς ὑπέσχετο ποιή-
 σειν ἢ ὑπετίθετο αὐτῷ ὁ Τριβαλλός, αὐτίκα ἔπεμπεν ἄγγελον
 5 παρὰ τὰς θύρας, μεταπεμπόμενος πρέσβεις, ὡς τῶν Παιόνων
 ποιησομένων τὴν εἰρήνην καὶ αὐτὸς ἀποληψόμενος τὴν ἀρ-
 χήν. ἐνταῦθα Ἀμουράτης ἔπεμψε πρέσβεις, καὶ τὰς σπον-
 δὰς ἐποιούντο ἐφ' ᾧ τὸν τε Γεώργιον ἔχειν τὴν χώραν αὐ-
 τοῦ καὶ τὴν ἡμίσειαν πρόσδοτον ἀποδιδόναι τῷ βασιλεῖ. καὶ
 10 ὄρκιά τε ἅμα ἐποιούντο ἐφ' ᾧ μήτε τοὺς Παίονας ληΐζεσθαι
 τὴν βασιλέως χώραν, μήτε αὐτὸν Τούρκους διαβῆναι τὸν Ἰστρον
 ἐπὶ μηδεμιᾷ βλάβῃ, μηδεμιᾷ μηχανῇ, ἐφ' ᾧ τε παρὰ πάντα δ
 τὸν βίον αὐτῶν ξένους τε καὶ φίλους εἶναι, ἄνευ τε δόλου
 καὶ ἀπάτης· τοὺς δὲ Λακούς ὑποφόρους τε εἶναι τῷ βασι-
 15 λεῖ, ᾧ καὶ συνέθεντο ἐν ταῖς βασιλέως σπονδαῖς πρὸς αὐ-
 τοὺς πρότερον γενομέναις, καὶ ἐς τοὺς Παίονας τελεῖν, ἢ τὸ
 πρόσθεν ἔχοντες διπέλουν.

Ταῦτα ὡς ἐγένετο, αὐτίκα Ἀμουράτης ἐστρατεύετο ἐπὶ
 Καραμᾶνον. οὗτος γὰρ ὡς ἐπύθετο ἐπιέναι τοὺς Παίονας
 20 ἐπὶ βασιλέα Ἀμουράτη, καταβάντας τὸν Ἰστρον ἐπὶ τὴν χώ-
 ραν τοῦ βασιλέως ἐλαύνειν, ἐν καιρῷ αὐτῷ ἕσσεσθαι οἰόμενος

20. καὶ διαβάντας?

restituere pollicetur. si igitur me audias, foedus panges. nam hoc pacto res tuae ad bellum melius erunt instructae; et si deinde secundo accesseris hostiliter, facile vinces." haec ubi esset elocutus, statim in sententiam suam perduxit regem. qui deinde ex sententia Bulci, aut quemadmodum Bulco promiserat, nuntium misit in ianuas regis, advocans regios legatos, quasi his praesentibus foedus percussurus et regionem recepturus. Amurates igitur legatos ire iubet, quorum auctoritate foedera fiebant, quibus cavebatur ut Georgius regionem suam teneret, et eius regionis tributum partem dimidiam regi quotannis solveret. Iusiurandum quoque exigebatur, ne Pannonnes deinceps popularentur regis regionem, neve Turci transirent ad Istrum ad vastandam Pannoniam regionem: verum fides iureiurando utrinque accepta est, ut ex eo tempore sint inter se hospites et amici; quod tamen absque dolo fraudeque utrorumque fiat. Dacis imperatur ut sint regis tributarii, quemadmodum regio foedere, quod iam ante intercesserat, continebatur. praeterea ut pertinerent, quemadmodum hactenus, ad Pannonnes.

His ita compositis Amurates continuo expeditionem contra Carmanum sumpsit. nam hic, ubi primum cognoverat Pannonnes bellum inferre Amurati traiectoque Istro regis regionem evastare, haud incommo- dum sibi fore suisque rebus ratus, si regis in Asia regionem

ἦν ἐπιῶν καταστρέφοιτο τὴν κατὰ τὴν Ἀσίαν βασιλείας χώ-
 P. 168 ραν, ἐξήλυνέ τε, καὶ ἐπήει καταδουλούμενος ὅ τι ἂν αὐτῷ
 προχωροίη. πρόσθεν γὰρ ὅτι οἱ Παίονες ἐμιλλον στρατεύε-
 σθαι ἐπὶ Ἀμουράτῃ, γνώμη τε παραπλησίῃ ὄρημητο ἐπ' αὐ-
 τόν, ὥστε ἀπ' ἀμφοῶν ταῖν χώραιν ἐπιόντων στρατῶν διωσχί-
 ζοιτο αὐτῷ τὰ στρατεύματα καὶ οὕτω ἄσθενῆ ζυμβαίνοι γί-
 νεσθαι. Ἀμουράτης μὲν οὖν ἐπὶ τὸν μείζονα πόλεμον ἀφι-
 κόμενος, καὶ τούτον αὐτῷ ἐπὶ τὸ βέλτιον θέμενος, ἐστρατεύετο
 αὐτίκα ἐπὶ Καραμῶνον. ὁ δὲ πρόσβεις τε πέμπων ἡξίου τὰ
 τε ἄλλα αὐτῷ ὑπουργεῖν, ὧν ἂν δέοιτο αὐτοῦ, καὶ ὁμήρους 10
 καὶ πιστὰ παρέχεσθαι ἐπὶ τούτοις.

B Ταῦτα μέντοι αὐτῷ κατὰ τὴν Ἀσίαν ξυμβεβήκει, κατὰ
 δὲ τὴν Εὐρώπην ὑπὸ μέντοι τῶν Πελοποννησίων ἡγεμόνων
 ἐς τὴν χώραν αὐτοῦ τριακάδε ἐγένετο. ὡς γὰρ Θεόδωρος ὁ
 μετ' αὐτὸν βασιλεὺς Ἑλλήνων γενόμενος, ὡς οἰχώμενος παρῆν 15
 V. 132 ἐς Βυζάντιον ἐπὶ τὴν βασιλείαν, Κωνσταντῖνος ὁ ἐπίκλην
 Δράγασις, ἀφικόμενος ἐς Πελοπόννησον καὶ παραλαβὼν τὴν
 τοῦ ἀδελφοῦ χώραν, τὰ τε ἄλλα καὶ Σπάρτην τὴν πρὸς τὸ
 Ταῦγετον ὄρος, καὶ σχεδὸν ζύμκασαν τὴν ἄλλην Πελοπόννη-
 σον (πλὴν γὰρ τῆς τοῦ Θωμῆ τοῦ βασιλέως ἀδελφοῦ χώρας, 20
 τὴν ἄλλην ὑφ' αὐτῷ εἶχε παραλαβῶν), ἐνταῦθα ὡς ἀφίκετο,
 C τὸ τε ἐν τῷ Ἰσθμῷ τειχίζειν παρεσκευάζετο, καὶ τὴν ἐκτὸς

1. Ἀσίας P 4. ὄρημητο?

subigeret, cum impetu in eam irruerat, omnia subiciens et in ser-
 vilitatem redigens, quocumque se vertisset. Caramanus namque cum
 audisset Pannonēs petere bello Amuratem, et ipse hostili animo con-
 tra ipsum profectus est. itaque cum ab utraque regione hostis ac-
 cederet, Amuratis exercitus distrahebatur et infirmior reddebatur.
 cum igitur maximum impenderet Amurati bellum, sibi utile fore
 ratus, foedus cum Pannōnibus pepigit, omnemque belli tempesta-
 tem in Caramanum avertit. Caramanus ne vim regis experiretur,
 misit legatos petitum pacem; quibus mandarat ut dicerent se pa-
 ratum esse servire Amurati, quādocumque sua opera indiguisset.
 sin promissis parum fidei haberet, se obsidibus et caeteris, ne quid
 dubitaret, cauturum.

Haec quidem Amurati in Asia acciderunt. in Europa vero a
 Peloponnesiacis principibus quid in regione eius gestum sit, nunc
 dicitur. ut enim Theodorus qui postea rex electus est, venit By-
 zantium in regnum suum, Constantinus cognomento Dragosis in Pello-
 ponesum adveniēns et assumens fratris regionem, inter caetera et
 Spartam, quae vergit ad montem Taygetum, et propemodum univer-

Πελοποννήσου χώραν ἀφίστη ἀπὸ βασιλείως, [τὴν τε Βοιω-
 τίαν κατέσχε,] καὶ τὴν Θηβῶν πόλιν ὑφ' αὐτῷ ποιησάμενος
 καὶ ξύμπασαν τὴν Βοιωτίαν κατέσχε. καὶ ὁ τῆς Ἀττικῆς
 τύραννος φρόν τε ἀπάγειν αὐτῷ ἐπισχνοῦμενος σπονδὰς
 5 ἐποίησατο. καὶ τότε τε Πίνδον ὄρος — Βλάκοι δ' ἐνοικοῦσιν
 αὐτό, τῶν Λακῶν ὁμόγλωττοι· τοὺς παρὰ τὸν Ἰσθρον Λαξίν
 ὁμοίωντο. ἀφικόμενοι παρὰ τοῦτον τὸν ἡγεμόνα, παραδιδόν-
 τες σφίσι, ἐπολέμουν τοὺς τὴν Θετταλίαν οἰκοῦσι Τούρκους,
 λαμβάνοντες ἄρχοντα παρὰ τοῦ Πελοποννησίων ἡγεμόνος. D
 10 Λεωδορικήιον τε τὸ κατὰ τὴν Λοκρῶν χώραν ὤκημένον πολί-
 χιον, Πίνδου μέντοι τὸ κατὰ τὴν Φανδρίου πόλιν ὤκημένον,
 ἄρχοντα λαμβάνει ἀπὸ βασιλείως. τὸ δὲ αὐτὸ κατὰ τὴν Ἀχαΐ-
 αν καθήκον Ἀραβαῖοι ὄκουν ἄνδρες Ἀλβανοί, ὑπὸ βασιλείως
 συγχωρηθέντες ἄρχειν τῆς πατρίδας αὐτῶν χώρας· καὶ οὐ-
 15 τοι ἀφίκοντο ἐς τοὺς Ἕλληνας. συναγαγὼν δὲ καὶ ξύμπασαν
 τὴν Πελοπόννησον ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἐτείχισεν αὐτόν, ὡς ἡδύ-
 νατο τάχιστα, συγκαλέσας αὐτοῦ καὶ τὸν ἀδελφόν, καὶ ἧς
 αὐτὸς ἦρχε χώρας, ξύμπαντας ἐνταῦθα μεταπεμφάμενος ἐλη- P. 169
 λάκει τὸ τεῖχος, παραδοὺς ἐνὶ ἐκάστῳ ὅσον ἐν τοσῶδε χρόνῳ
 20 παρέχοιτο ὤκοδομημένον. ὡς δὲ τὸ τεῖχος τοῦ Ἰσθμοῦ αὐτῷ

6. αὐτοὶ P

8. σφᾶς ?

17. ἦς] ὡς P.

sam Peloponnesum, praeter Thomae, qui frater erat regis, regionem obtinuit. etiam Isthmum muro includere parabat; nec cessabat regis regionem, quae extra Peloponnesum est; ad defectionem sollicitare. Boeotiam et Thebanorum urbem universamque Boeotiam in dicionem redegit. Atticae tyrannus sive princeps nolebat cum eo pugnare, verum tributum se quotannis ipsi pensurum promittebat. hinc foedere icto in amicitiam receptus est. Pindum quoque (quem hodie Mezzono appellant) occupavit. hunc montem Blaci incolunt, quibus eadem cum Dacis est lingua; nec quicquam ab Dacis, qui Istrum accolunt, differre cognoscuntur. advenientes igitur ad istum ducem se ipsi ei dederunt, et deinceps bellum gerebant cum Turcis in Thessalia habitantibus, accipientes ducem ab Peloponnesiaco principe. Leodoricium oppidulum in Locrensi regione situm et Pindo adhaerens, versus Phandrium urbem, principem a rege accipit. hunc montem, qua se in Achaiam porrigit, inhabitant Arabaei viri Albani, quibus permissum est ab rege patriam suam regere regionem. hi quoque ad Graecos deficiebant. contrahens igitur universam Peloponnesum in Isthmum, muro eum cingere instituit. opus autem istud maturavit accersito fratre, qui et ipse regionem sub se habebat. universos igitur huc congregans murum divisit, et singulis tantam, quantum brevi extruere posset, partem assignavit. murus Isthmi cum

παρεσκευάστο, στρατόν τε ἔπεμπεν ἐπὶ τὴν βασιλέως χώραν, καὶ ἐδήου τε τὴν χώραν καὶ πολέμων διεγένετο.

Μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολὺν χρόνον Ὀμάρης ὁ Τουραχά-
νεω παῖς, παρλαβὼν τὸ Θετταλίας στρατεύμα, ἐπήλασέ τε
ἐπὶ τὰς Θήβας καὶ τὴν Ἀττικὴν, καὶ ληισάμενος ἀπέλαυσε,⁵
λείαν ἀπάγων ἱκανήν. ἔνθα δὲ Νέριος ὁ Ἀθηῶν τύραννος,
ὡς ἑώρα τὰ Τούρκων πράγματα αὐδῆς ἐπανιόντα ἐς τὸ πρό-
B τερον καθεσθηκός, ἐπροσβένετο ἐς τὰς θύρας καὶ ἤξιόν αὐτῷ
σπένδεσθαι βασιλεῖ, ἐφ' ᾧ ἀπάγειν φόρον ὃν ἂν αὐτῷ τά-
ξαιτο. βασιλεὺς μὲν οὖν Ἀμουράτης ἐπείθετό τε καὶ ἔπει-¹⁰
θεν αὐτῷ, ἐφ' ᾧ καὶ πρότερον ἀπέφερε φόρον ἀπάγειν καὶ
τοῦ λοιποῦ. ὁ δὲ Νέριος οὗτος ἀφίκετο, ἀπὸ Φλωρεντίας
τῆς Τυρρηῶν μητροπόλεως ὧν, ἐπὶ τὴν Ἀθηῶν τυραννίδα
τρόπῳ τοιῷδε. Ἀντώνιος ὁ Ῥαινερίου παῖς τοῦτον τε ἅμα
καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μεταπεμψάμενος ἀπὸ Φλωρεντίας προ-¹⁵
σήκοντάς τε αὐτῷ καὶ ξυγγενεῖς εἶχε παρ' ἑαυτῷ, τὴν δίαίταν
παρεχόμενος. ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησεν Ἀντώνιος, ὑπὸ εὐεξίας
ἀποπνηγείς κατὰ τὸν ὕπνον, ἣ τε γυνὴ αὐτοῦ ἔπεμπεν ἐς βα-
σιλέα τὴν ἀρχὴν ἐπιτραπῆναι αὐτῇ τε καὶ τῷ τῆς πόλεως
C ἀμείνονι, ἑαυτῆς δὲ προσήκοντι, πατρὶ δὲ ἡμετέρῳ. τοῦτον²⁰
ὡς ἔπεμπε πειρασόμενον παρὰ βασιλεῖ, καὶ χρήματα διδοῦσα

5. ἐπέλαυσε P 11. ᾧ ᾧ δν? 18. ἀποπνηγείς P, ἀποπλη-
γείς T: οἶμαι ἀποπληξίας ἀποπληγείς margo R.

iam esset absolutus, exercitum misit, qui regis regionem popularetur, et ex professo cum rege bellum gerebat.

Nec multo post Amures Turachanis filius, assumpto Thessaliae exercitu, impetum in Thebas et Atticam dedit. quibus vastatis reversus est magna praeda onustus. Nerius Atheniensium princeps, ut vidit Turcorum res denuo exoriri et pristinam felicitatis formam recipere, legatos misit in ianuas, petitem pacem, ut qui velit cum eo foedus inire et tributum quemadmodum antea, quotannis solvere. rex Amurates legationem benigne audivit, foedusque et pacem dedit, hac condicione ut quotannis, quemadmodum antea, sibi tributum ferret. Nerius iste a Florentia, quae Tyrrhenorum est metropolis, ad Atticae principatum hoc modo processit. Antonium namque Rainerii filium hunc simul et fratrem accersitos a Florentia, propinquos et cognatos suos, secum habuit, victum eis et necessaria ministrans. postquam autem Antonius apoplexia in somno ictus expiravit, uxor eius misit legationem ad regem Amuratem, ut sibi et ei qui in ea civitate erat optimus principatum committeret. is erat mulieri propinquus genere et meus pater; quem misit ad regem cum immensa pecuniae vi, ut sibi principatum Atticae regionis et Boeotiae traderet. ut autem egressus urbe iter ad regem ingrediebatur, qui in urbe erant poten-

μεγάλα, ὥστε διαπρῦττεσθαι σφίσι. τὴν ἀρχὴν τῆς τε Ἀττικῆς ἅμα καὶ Βοιωτίας, ὡς ἐξελεύσων ἐκ τῆς πόλεως ἐπορεύετο παρὰ βασιλέα, οἱ προέστησαν τοῦ δήμου, κατὰ τὸ πρὸς αὐτὸν Χαλκοκονδύλην ἔχθος τὴν τε γυναῖκα τοῦ Ἀντωνίου 5 ἀπάτη παρήγαγον ἐκ τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τοὺς προσήκοντας Ἀντωνίου καθίστασαν τυράννους, καὶ τὸ γένος ἐξελάσαντες αὐτοὶ ἴσχουσι τὴν πόλιν. ἐπιγαμίαν δὲ ποιησάμενοι πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ Ἀντωνίου ἐπὶ Θειῶ αὐτῆς παιδί ἄγαθῶ, ἐς τὴν ἀκρόπολιν παρήσαν. καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον ἐκβάλλοντες 10 τὴν ἀκρόπολιν, καὶ γένος ἡμῶν ἐξελαύνοντες, τὰ τῆς πόλεως D πράγματα ἔσχον. ὁ μὲν δὲ Χαλκοκονδύλης ἀφικόμενος παρὰ βασιλέα ἐς φυλακὴν μέντοι περὶ αὐτὸν ἐγένετο, ὑπὸ βασιλείως κελυόμενος παραδοῦναι τὴν χώραν. ὡς δὲ ὑποσχόμενος ἐς τρεῖς μυριάδας χρυσίου οὐδέν τι ἔπρασσε, στρατὸν 15 δὲ ἐπύθτετο πεπομφέναι βασιλέα ἐπὶ Βοιωτίαν ὡς τὴν Θηβῶν πόλιν παραστησόμενον, διεπράξατό τε καὶ ἀπέδρα ἐπὶ Βυζαντίον, καταλιπὼν τοὺς τε θεράποντας καὶ σκηναῖς ἅμα καὶ ὑποζύγια. ἐπιβὰς δὲ νεὸς ἀπὸ Βυζαντίου ἔπλει ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον. καὶ ἐνταῦθα νῆες αὐτοῦ περιπλέουσαι τῶν 20 τυράννων τῆς Ἀττικῆς συλλαμβάνουσί τε τὸ πλοῖον, καὶ αὐ- P. 170 τὸν ἔλόντες Χαλκοκονδύλην ἀνήγαγον παρὰ βασιλέα δέσμιον. βασιλεὺς μὲν οὖν αὐτῶ ἀφῆκε τὴν αἰτίαν καὶ συνέγνω, μηδὲν ἐπὶ τούτῳ αἰτιωσάμενος· αὐτὸς μὲντοι τὰς τρεῖς μυριά-

6. ἐς T, καὶ P

tissimi, odio Chalcocondylis moti, uxorem Antonii dolo deduxerunt ex arce, et Antonii propinquos in principatum promoverunt, uxorisque genas urbe expellentes ipsi civitatem tenuere. affinitatem vero iungentes cum uxore Antonii in filio adoptivo, viro haud improbo, in arcem redierunt. nec tamen multo post expulsa muliere Acropolis occuparunt, et rem publicam obtinuerunt, eiecta nostra familia. Chalcocondyles ut venit ad regem, captus et in carcerem coniectus est, iussus reddere regionem. cum autem polliceretur triginta millia aureorum, ne sic quidem efficere quicquam potuit. acceperat interea regem exercitum misisse contra Boeotiam, ut Thebas urbem occuparet. ipse interim haud cessabat audulo agere, sicubi fugae daretur occasio, ut aufugeret Byzantium. quae ubi primum oblata est, relicto tabernaculo et iumentis profugit Byzantium; ibique conscensa navi solvit in Peloponnesum. naves igitur Atticae regionis principum per mare oberantes navem fugientis capiant, et ipsum Chalcocondylen vinctum perduxerunt ad regem. rex ei delictorum veniam dedit, nihil eum propter delicta culpans. cum autem ipsi poscerentur triginta millia aureorum, responde-

Chalcocondylas.

21

- δας ἀπαιτούμενος οὐκ ἔχειν ἀποδιδόναι ἔφρασκον. ἐντεῦθεν ἡ χώρα ἐλεηλατήετο μεγάλως ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ χώρᾳ. Νέριος δὲ τύραννος ὢν τὴν ἀρχὴν, καὶ θηλυδρίας ὢν καὶ μαλακώτερος, ὑπὸ ἀδελφοῦ Ἀντωνίου ἀφῆρητο τὴν ἀρχὴν ἐπιβουλεύσεις. μετὰ δὲ, ὡς ἐτελεύτησεν Ἀντώνιος, ἐς 5 τὴν ἀρχὴν αὐθις κατέστη Νέριος ὁ Ἀντωνίου ἀδελφός, ἀπὸ
- B** Φλωρεντίας ἀφικόμενος. τότε δὲ διὰ τὴν εἰς τοὺς Ἕλληνας αὐτοῦ συμμαχίαν ἐδῆου τὴν χώραν ὁ τῆς Θεσσαλίας ὑπαρχος. πράγματα δὲ ἔχων εἰρήνην ἐποιεῖτο πρὸς βασιλέα. καὶ οἱ Ἕλληνες πυθόμενοι ἐστρατεύοντο ἐπὶ τὰς Ἀθήνας. ἐνταῦθα 10 ἄγγελόν τε ἔπεμπε πρὸς τὸν βασιλέα, ὡς κακῶς ποιοῖεν αὐτὸν οἱ Ἕλληνες, καὶ πολιορκοῖεν τὴν πόλιν, πειρώμενοι ἐξελεῖν. καὶ Τουραχάνης δὲ, ὁ τῆς Θεσσαλίας ὑπαρχος, τῷ τε βασιλεὺς πέμπων ἀγγέλους ἐπῆρεν ἐπὶ Πελοπόννησον στρατεύεσθαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον χρόνῳ πολλῷ ἐγένετο· τότε δὲ ὑπὸ 15 Πελοποννήσου ἡγεμόνι, βασιλέως δὲ ἀδελφῷ ἐδεδούλωτο, τρόπῳ ᾧ πρότερόν μοι δεδήλωται.
- C** Ἀλλὰ κατὰ μὲν τούτους Ἕλληνας καὶ τὴν Πελοπόννησον τοιαῦτα ἐγένετο, κατὰ δὲ τὸν Βυζαντινὸν βασιλέα τάδε ξυμβεβήκει. τοὺς τε γὰρ Παιόνας ὡς ἤσθετο ἀπελάσαντας κα- 20 ταλύσασθαι τῷ Ἀμουράτῃ, Γεωργίῳ ἐς τοῦτο παρακαλέσαντος, ἔπεμπον πρέσβεις παρὰ τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα, ὑποτιθέ-

3. χώρα] ὑπάρχου?

runt se eos nequaquam posse solvere. hinc regio eorum populationibus graviter divexata est ab Turcis, qui in Thessalia morabantur. Nerius autem princeps cum iam ab initio foret imbellis et effeminator, per insidias a fratre Antonio principatu deturbatus est. mortuo tandem Antonio Nerius Florentiam veniens in principatum restitutus est. ea tempestate, quia socia arma iunxerat Nerius Graecis, ipsius regio ab Thessaliae duce evastabatur. cum autem gravissime populationibus urgeretur, tandem necessitate subigente pacem cum rege fecit. Graeci audientes pacem inter Atticæ principem et regem convenisse, continuo arma contra Athenienses capiunt. princeps nuntio misso indicavit regi in quanto periculo haereret: Graecos urbem obsidere, eamque summa vi, ut capiant, nitî. Turachanes igitur Thessaliae praefectus mittens nuntios ad regem eum hortabatur ut bello Peloponnesum lacesseret. sed haec longo tempore demum contigere. verum ea tempestate ab duce Peloponnesi regis fratre, quemadmodum diximus, in servitutem redactus est.

Inter Graecos et in Peloponneso haec acta sunt. quid vero egerit rex Cpolitanus, in sequentibus declarabitur. nam hic ut accepit Pannonos abillis, et foedera impulsu Georgii cum Amurate sanxisse,

μενοι ὡς τριήρων καὶ νεῶν παραγενομένων σφίσιν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, ὥστε ἀπόντι αὐτῶ ἐς τὴν Ἀσίαν μὴ ἐπιτρέψαι διαβῆναι ἐς τὴν Εὐρώπην, εὐπετῆ ἂν γένοιτο ταῦτα χειρωθῆναι τὰ πράγματα αὐτοῦ· εἴτε τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα ὅσον τῶ Ἀμουράτῃ ἀπομονωθήσεται, οὐκέτι εἰς χεῖρας τοῖς Παιόσιν ἵσται ἐθελήσει. ἔπεμπον δὲ καὶ ἐς τοὺς Κελτοὺς καὶ τὸν Βουργουντίας ἡγεμόνα, ἀναμιμνήσκοντες ὡς δίκαιοι εἶεν δίκην ὀφειλόμενοι πρᾶττεσθαι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ Παιαζήτῳ ἀποθανόντων Κελτῶν διὰ τὴν τοῦ Σιγισμούνδου ἀγνωμοσύνην. συνεπλάβοντο 10 μὲν οὖν σὺν τῷ ἀρχιερεὶ Ῥωμαίων, καὶ τριήρεις ἐπλήρωσαν δέκα, ἐπὶ Ἑλλήσποντον πέμποντες. καὶ ἀρχιερεὺς δὲ δέκα ἄλλας πληρώσας ἀπέστειλεν ἐπὶ βασιλεῖα Ἰωάννην, ὡς ποιησομένους ἂ ὑποδοίκο αὐτοῖς βασιλεὺς. οὗτοι μὲν οὖν ἀφικόμενοι ἐς τὸν Ἑλλήσποντον διεκάλουν Ἀμουράτῳ τοῦ ἐς τὴν V. 134 15 Εὐρώπην διαβῆναι.

Κατὰ δὲ τὴν παράλιον τῆς Μακεδονίας ἐς τὸν Ἴονιον συνέβαινε τοιαῦτα. ὡς γὰρ προσδόκιμοι ἦσαν οἱ Παιόνες ἀφίξασθαι αὐθις ἐς τὴν Εὐρώπην, ὡς ἐξελόντες Τούρκους τε καὶ Ἀμουράτῃ ἐκ τῆς Εὐρώπης, προΐδόντες ὅτι ἔσοιτο αὐθις ὁ P. 171 20 πόλεμος (προηγγέλλετο γὰρ ἀπανταχῇ τῇ Εὐρώπῃ ὡς συλλέγοντό τε αὐθις στρατευσόμενοι οἱ Παιόνες καὶ ὁ Ἑλλήσποντος ἐπὶ τῶν ἐσπερίων κατέχοιτο), ὄρημο καὶ αὐτὸς τις

3. ταύτη? 4. εἰ γὰρ τὸ? 12. ἀπέστειλεν P 18. ἐξελόντες? an ἐξελώντες?

legatos misit ad Romanum pontificem, consulentes, si triremes et naves adventarent in Hellespontum, quibus praecluderetur Amurati in Europam transitus, Amuratem facile debellari posse. si enim Europae exercitus solus apud Amuratem relictus fuerit, haud pugnare adversus Pannonos volet. legati ire iussi sunt ad Gallos et Burgundiae ducem, in memoriam revocantes cladem quam perpassi sunt sub Paiaizite imprudentia Sigismundi. eam cladem, si modo velint, Turcis reddi posse. adiuverunt itaque Romanum pontificem, et triremes impleverunt decem, quas in Hellespontum misere. etiam pontifex decem triremes instruxit et militibus complevit et ad regem Ioannem misit, quasi facturus quae rex imperasset. venientes igitur in Hellespontum prohibuerunt Europae accessu Amuratem.

Haec autem acciderunt iuxta maritimam Macedoniae regionem, versus Ionium. cum fama volaret Pannonos in armis esse et advenire in Europam, ut inde eicerent Turcos et Amuratem, iamque omnes bellum expectarent haud dubie imminens, quia longe lateque rumor increbrescebat Pannonos exercitum concubere et Hellespontum iam ab Occidentalibus esse occupatum, singuli animum intendebant ad

ἕκαστος ἐπὶ τὴν πατρίαν αὐτοῦ ἀρχὴν, ὡς σχήσων τε καὶ καταληψόμενος ὃ τι ἂν αὐτῷ προχωρήσειεν. ἔνθα δὴ καὶ Ζε-
νεμπίσας ἀπὸ Μακεδονίας τῆς πρὸς τὸν Ἴόνιον παραλίου
ὠρημημένος, συμπαραλαμβάνων τοὺς ταύτη Ἀλβανούς, οἱ ἐνή-
σαν αὐτῷ, προΐει, διὰ τῆς Ἀργυροπολίχνης, καὶ τὴν τε πε-5
διάδα, ὅσων ἔκει ἐνταῦθα μέχρι Καστορίας, ὑπηγάγετο. ἐν-
Βταῦθα δὴ Θερίζης ὁ Βερροίας ὑπαρχος, ξυναγαγὼν τοὺς πα-
ρὰ Ἀζίνην Σκύθας τε ἅμα καὶ Τοῦρκους τοὺς βασιλέως, ἐπι-
σομένων αὐτῷ καὶ συχνῶν τῶν ἀπὸ τῆς Θέρμης τε καὶ
Λίμνης τῆς Περραιβῶν, ἐπέλασέ τε ἄφνω, καὶ ἀπαρασκευάσις 10
ἐπισπεσῶν, ἐσκηνωμένοις αὐτοῦ ταύτη που περὶ τὴν τῆς Κα-
στορίας χώραν, τοὺς πλείστους τε αὐτῶν Ἀλβανῶν διέφθει-
ρε, καὶ αὐτὸν Ζενεμπίσαν τὸν ἡγεμόνα ἀνελὼν ἐπὶ πολὺ
ἤλασε φόνου, ἐνταῦθα τοὺς ἄλλους κατακαίνων.

Ταύτη μέντοι ἀνὰ τὴν Εὐρώπην ἐγένετο, καὶ ἐς Θόρου-15
βον καθίσταντο ἵως ἕκαστοι ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ὠρημημέ-
νοι πράγματα. καὶ οἱ Τοῦρκοι ἐς φόβον τε ἐγένοντο μέγαν,
οἰόμενοι αὐτίκα ἀπόλλυσθαι ὑπὸ τῶν Παιόνων καὶ τῶν πα-
Cρροίκων ἔθνων ἀλλοφύλων αὐτοῖς· καὶ ὅπη τύχοιεν, τὰ τεῖχη
ἐκράτυνον, καταδοκοῦντες ἢ ἀποβήσεται ἕκαστα ἐς τὸ τοιόνδε. 20
Παίονες δέ, ὡς πρέσβυς ἀφίκετο παρ' αὐτοῦ τοῦ Ῥωμαίων
ἀρχιερέως Ἰουλιανὸς καρδιάλιος, ἀνῆρ τά τε ἄλλα ἐπιεικῆς
καὶ ἐς τὴν Ῥωμαίων σοφίαν εὐδόκιμος, παρεκάλει τε ἐπὶ τὸν

14. καταβαίνων P 15. ταῦτα? 21. παρὰ τοῦ?

recuperandam patriam regionem, quasi eam nacturi, utcumque tamen
alea belli cecidisset. Zenempisas igitur ab Macedonia proficiscens,
assumptis qui isthic habitabant Albanis, pergebat per Argyropolich-
nem, et planitiem eam Castoriam usque subegit. Therizes Berrhoeae
princeps, colligens Azatinis Scrythas necnon Turcos regis, attractis
etiam plurimis ex Therma et Limna Perraeorum; quibus fretus, Ze-
nempisae obviam progressus est. festinans autem imparatos hostes,
cum adhuc in Castoriae regione versarentur, oppressit. Albanorum
plurimos necavit, Zenempisam ducem peremit, et alios complures.

Haec quidem in Europa evenerunt. et ubique tumultus erat,
cum singuli ad sua recipienda properarent. Turcos magna incesserat
formido, putantes se perituros Pannonum et finitimarum gentium
Marte. ubicunque igitur poterant, moenia et muros firmabant, expec-
tantes quemnam praesens tumultus exitum esset habiturus. legatus
qui venerat a pontifice Romano, Iulianus nomine, caeterum Cardina-
lis et vir bonus et Romanae eruditionis admodum peritus, Pannonas
ad bellum suscipiendum adversus Turcos cohortabatur; et insurran-
dum, quod maximum erat in foedere, ex pontificis mandato solvebat,

πόλεμον, τὸν τε ὄρκον, ὃς μέγιστος ἦν αὐτοῖς ἐν ταῖς σπον-
 दाῖς, ἐλύσατο ἐπιτροπῇ τοῦ ἀρχιερέως, ἀγγνω δὲ τὰ αὐτόθι.
 καὶ ὄρμητο στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Εὐρώπην, οἰόμενοι κατα-
 λήψεσθαι αὐτὴν ἔρημον, ἀπόντος τοῦ Ἀμουράτεω κατὰ τὴν
 5 Ἀσίαν καὶ διατρίβοντος, καὶ τῶν νεῶν τοῦ ἀρχιερέως αὐτοῦ
 ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ διαπλευσῶν ὡς μὴ ἐπιτρέψειν διαβῆναι, D
 καὶ [ὑπὸ] τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως ὑποσημαίνοντος σφίσι ταῦ-
 τα, ὡς οὐκ ἄν ποτε διαβαίῃ ἐς τὴν Εὐρώπην· τοὺς τε Βοέ-
 μους ἐν σπονδαῖς σφίσι ποιησάμενοι κατὰ τὴν διαφορὰν, δι'
 10 ἃ μοι δοκεῖ καὶ τὰς Ἀμουράτεω σπονδὰς ποιήσασθαι, πρά-
 γματα σφίσι παρεχόντων, καὶ ὡς παρεσομένου αὐτοῖς ἀπὸ
 τῶν Βοέμων χώρας πολέμου, ἐδέξαντο τὴν βασιλέως Ἀμουρά-
 τεω εἰρήνην, — τότε δὴ συνθέμενοι ἐκείνοις, ὡς παρεῖχεν αὐ-
 τοὺς ἐν καλῷ ἡσυχίαν ἄγειν, ὄρμητο στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν
 15 Εὐρώπην, ξυμπααραλαμβάνοντες Λυκίους τε καὶ Δρακούλη τὸν
 Μύρξεω παῖδα, ὡς παρῶν τε ἐς τὸν πόλεμον συμπροθυμοῖτό
 τε καὶ συνεπιλάβοιτο, παρέχων ἱππέας ἀμφὶ τοὺς μυρίους.
 Γεώργιον δὲ τὸν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα παρεκάλουν μὲν ἐς τὸν P. 172
 πόλεμον τοῦτον, συνδιαφέρειν τε αὐτὸν ἅμα ἐκείνοις· ἀλλ'
 20 οὐκ ἐπέθετο, φόμενος ἀθέμιτα ἐργάζεσθαι αὐτούς, τὰς τε
 σπονδὰς λύοντας καὶ ἀδικίας ὑπάρχοντας, χρήμασί τε ἐνόμιζε
 διαλύσειν αὐτῷ τὴν αἰτίαν, ὅτι οὐ στρατεύοιτο τῷ Παιόνων
 βασιλεῖ. προηγόρευε δὲ τῷ τε βασιλεῖ μὴ στρατεύεσθαι, ὡς

quod et coram omnibus legebatur. deinde impetu quodam fereban-
 tur adversus Europam, putantes se ipsam destitutam auxilio, Amurate
 absente et in Asia moras nectente, occupaturos. pontificis namque trire-
 mes in Hellesponto erant, nec sinebant Amuratem in Europam transire.
 praeterea Graecorum rex nuntiabat Amuratem non posse traicere in
 Europam, etiamsi omnia conaretur omnemque lapidem moveret. Pan-
 nones etiam pacem fecere cum Boemis, propter eam dissensionem qua
 moti foedus cum Amurate inierant. Boemi igitur et ipsi accingeban-
 tur ad praesens bellum. nam propterea pax convenerat, quia pul-
 chrum videbatur ut in praesentiarum discordias ponerent et simul
 iunctis copiis bellum Europae inferrent. adhibuerunt in belli socie-
 tatem Dacos et Draculem, Myrxis sive Marci filium, qui ipse aderat
 promptus et auxiliaris ad id bellum, offerens decem milia equitum.
 Georgium Triballorum ducem ad belli societatem incitabant: verum
 monitionibus non acquievit, dicens eos impia et nefanda patrare,
 foederum religionem violantes et priores iniuriari incipientes. spera-
 bat se satisfacturum regi Pannonum, quod non in belli societatem
 venisset, pecuniaria mulcta. indicavit tamen regi, eumque diligenter

Τούρκων μέγα δυναμένων, καὶ οὐκ εὐπετῶς ῥάδιον οὕτως χειρωθῆναι ὑπὸ Παιόνων. ἑώρα γὰρ τὴν παρασκευὴν οὐχ V. 135 ἱκανὴν εἶναι ὥστε τὴν Εὐρώπην κατασχεῖν, παμπόλλων ἐν Βαυτῇ ὄντων Τούρκων, καὶ ἐν πολέμοις πολλὰ πειρουθέντων, καὶ τὸ πλεον τοῦ βίου σφίοισι ἐντεῦθεν ποιουμένων. ἀρετὴν 5 τε τὸ γένος τοῦτο ἐς ἀπόγνωσιν ἀφικέσθαι ἀξίαν λόγου ἐνδεικνύμενον ἄπανταχοῦ, καὶ ἀναλαμβάνειν τε σφᾶς τὸ γένος τοῦτο ἐπεμίμησκα δαιμονίως παρὰ τὰ ἄλλα γένη.

Λαδίσλαος μὲν οὖν ὁ τῶν Παιόνων βασιλεὺς, ἀπὸ τοῦ Ἄρδελου διαβὰς τὸν Ἰστρον καὶ τὸν στρατὸν διαπορθμεύσας, 10 ἀφίκετο ἐς τὴν βασιλέως χώραν, καὶ αὐτοῦ ἰστρατοπεδεύετο κατὰ τὴν τοῦ Εὐξείνου παραλίαν, Δοβροτικῶ τοῦ Μυσοῦ χώραν, ἐπὶ Καλλιάρην τε καὶ ἐπὶ Βάρνην. καὶ ἐλθόντες ἐνταῦθα τὰς τε πόλεις ἐπολιόρκουν. καὶ ἡ μὲν Βάρνη ὡς C ἐπολιορκεῖτο, προσεχώρησε καὶ ὁμολογίαν, ἡ δὲ Καλλιάρη 15 ἅλῳ τε προσβαλόντων τῶν Παιόνων καὶ ἀναβάτων ἐπὶ τὸ τεῖχος. ἐξελόντες δὴ καὶ ἐξανδραποδισάμενοι ἤλαυνον εὐθὺ τῆς Βυζαντίου χώρας καὶ Ὀρестиάδος. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ ταῦτα εἶχον, Ἀμουράτης δὲ ὁ Μεγμέτεω ἐλάσας ἐπὶ Καρμαῶνον τὴν τε χώραν ἐδήου, καὶ τὰ ὑποζύγια λησιάμενος ἐπο- 20 λιόρκει τὴν τοῦ Κονσίου ἀκρόπολιν. Καρμαῶνος μὲν οὖν ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς χώρας ἀποφυγῶν διέτριβεν αὐτοῦ, ὡς ἦν τις

monuit ne bellum moveret contra Turcos, quorum magna potentia esset: eos haud facile a Pannonibus subigi posse. cernebat namque Georgius non eum esse belli apparatus, ut Europam obtinere possent. plurimi namque in ea agebant Turci, in castris tantum non educati, quique plerumque non aliunde quam ex bellis victum pararent. genus autem hoc hominum, cum ad desperationem adactum fuerit, virtutem memorabilem ubique ostendere solet. praeterea ostendit Vladislao Turcos plurimum rebus bellicis reliquas gentes excellere.

Vladislavus his nihil persuasus, ab Ardelio sive Transylvania profectus, Istrum traiecit, et copias omnes transportavit in regis regionem, et ibi castrametatus est iuxta Euxini maritimam Dobroditiam, Bulgarorum regionem. hinc castra moventes, Calliacren et Barnem sive Varnam urbes obsidere et oppugnare aggressi sunt. Barne pactionibus in dicionem accepta est. Calliacre vero vi capta est, Pannonibus ascendentibus impigre murum et impetu in eam irruentibus. hanc ubi occupasset et diruissent necnon foede diripuissent, plurimis abductis mancipiis, profecti sunt recta ad Byzantii et Orestiadis regionem. haec quidem egerunt Pannonnes. Amurates Mechemetis filius, bello petens Caramanum, eius regionem populatus est; et iumento-

ἐπ' αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἄκρων ἀμυνοῦμενος, διακατέρει. καὶ
 ἐπρεσβεύετο πρὸς τὸν Ἀμουράτην, ὑποσχόμενος διδόναι τε
 δμήρους, καὶ τὸν παῖδα ἐς τὰς θύρας αὐτοῦ ἐπιπέμπειν, καὶ
 φόρον ἀπάγειν τοῦ ἔτους διπλάσιον ὃ ἀπέφερε πρότερον. **D**
5 σταῖτα δὴ οὖν προτεινόντος τοῦ Καραμάνου, καὶ δεομένου
 σπένδασθαι αὐτοῦ τῷ βασιλεῖ, ἐνταῦθα ἀφίκετο ἀγγελία πα-
 ρὰ τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος ὡς οἱ Παιόνες ἐπελαύνοντες δια-
 βαίνουσι τὸν Ἰστρον. καὶ τότε δὴ τοὺς λόγους ἐδέχετο τοῦ
10 Καραμάνου καὶ σπονδὰς ἐποιεῖτο, λαβὼν δὲ δμήρους καὶ τὸν
 παῖδα αὐτοῦ ἀπήγαγε τὸν στρατὸν. τὸν μὲν οὖν Ἑλλησπον-
 τον ἐπονθάνετο κατέχεσθαι ὑπὸ τῶν νεῶν τῶν Ἰταλικῶν καὶ
 ἑσπερίων. ἐνταῦθα ἐν ἀπόρῳ ἐχόμενος ὃ τι χρῆσαιτο τῷ
 παρόντι ἐς διάβασιν, τὸν στρατὸν ὁμως ἤγε σπονδῇ ἐπὶ τὸν **P. 173**
 Ἑλλησποντον, ὡς τὰς τε τριήρεις, ἣν ἐπιπλέουσαι διακωλύωσαι,
15 τοῖς τηλεβόλοις ἀπελυσόμενος. ἔστι γὰρ τοῦτο τῆς Προπον-
 τίδος στενωτότατον ἐπιεικῶς, καὶ πύργος ἔνεστιν ἐν τῇ Ἀσίᾳ
 Τερὸν καλούμενος, ὥστε μηδαμοῦ ἐτέρωθι ἐς τοσοῦτον βραχὺ
 ξυνίεναι τῷ ἠπείρῳ διαστῆσαι. ἐνταῦθα ὡς ἐπῆγε τὸν στρα-
 τὸν διαβησόμενος, τὸν τῆς Ἑρῶπης τε καὶ Ἀσιανόν, τὰς μὲν
20 τριήρεις οὐκέτι κατέλαβεν ἐνταῦθα. ἄνεμοι γὰρ ἰσχυροὶ
 πάνν οὐκ εἶων τὰς τριήρεις ἐς τὴν Προποντιδα εἰσπλέειν,

1. αὐτὸν] αὐτὸν ἴη?

18. τῷ ἠπείρῳ P

rum pecorisque praedas agens, Conii arcem obsidione pressit. Cara-
 manus ad montes regionis confugiens ibi morabatur, volens, si hostis
 accederet, eum fortiter repellere. tandem legationem misit ad Amu-
 ratem, promittens obsides necnon filium suum, quem in ianuam regis
 mittere vellet. addebat se duplo maius quam hactenus regi tributum
 quotannis persolaturum. Caramanus cum his condicionibus pacem
 peteret, forte advenit ad regem nuntius ab Triballorum duce missus,
 referens Pannonos transgressos esse Istrum. hoc igitur nuntio non-
 nihil territus petitionem Caramani admisit et cum eo foedus iniiit, ac-
 ceptisque obsidibus et filio exercitum abduxit. cum intelligeret Hel-
 lespontum teneri ab navibus Itolorum et Occidentalium, anxius animi
 erat, cum haud satis constaret quo pacto in praesentiarum in Euro-
 pam transvehi posset. nec tamen exercitum, summa celeritate adhi-
 bita, ad Hellepontum ducere omisit, ut naves hostium, si adnaviga-
 rent, bombardis et reliquis tormentis abigeret. est autem iste locus
 Propontidis angustissimus; et turris isti est in Asiam recedens, quae
 Sacra nominatur, ut neutro sic coeat, ut ab continente submoveatur.
 cum igitur huc venisset, in animo agitans Europae et Asiae exerci-
 tum in Europam transmittere, triremes non amplius invenit. nam
 ventus, qui coortus erat admodum validus, haud sinebat naves in
 Propontida navigare. is ventus multis regnavit diebus, nec naves ullo

Ἐκαὶ πνεῦμά τε ἰσχυρὸν κατήει ἐπὶ συχνὰς ἡμέρας, βιαζόμενον τὰς ναῦς μηδαμῇ ἀναπλεῦσαι ἐναντία τοῦ πνεύματος. Ἀμουράτης δέ, ὡς αἱ τριήρεις οὐκέτι παρήσαν αὐτοῦ, καθ' ἡσυχίαν διέβαινεν αὐτός τε καὶ ὁ στρατὸς ἅπας. ἐπεὶ δὲ διεβεβήκει, ἄγγελον ἔπεμψε παρὰ τὸν Βυζαντίου βασιλέα, ἵδὼν αὐτῷ ὡς διαβαίνοι σῶς καὶ ἐπὶ τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ ἰδὼν ἑλάνοι, καὶ εὐχεσθαι παραγγέλλει ὡς κάλλιστα αὐτῷ τὰ ἐς τοὺς πολέμους.

modo contra ipsum niti poterant. Amurates igitur, cum hostium triremes non amplius adessent, per otium ipse simul cum universis copiis in Europam transportatus est. cum transvectus esset cum copiis suis, ad Byzantii regem nuntium misit, qui diceret se salvum et incolumem cum universo exercitu transvectum esse in Europam et pergere contra hostes. proinde ne cunctaretur quam celerrime conscripto exercitu subsidio venire.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΕΒΔΟΜΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER SEPTIMUS.

*Βασιλεὺς δὲ Ἑλλήνων ὡς ἐπύθετο τὰ παρὰ τοῦ ἀγγέλου, p. 174
ἤχθετο μὲν οἷα εἰκόσ, διαβεβηκότος οὕτω ὥστε μὴ διακωλύ- V. 136
σαι τὴν διάβασιν ἀμαχητί, ἀλλ' ἠσυχῆ διαβάντα τότε στρα-
τὸν αὐτοῦ ἅμα διαπορθμεῦσαι, καὶ ἔφερε μὲν χαλεπῶς, ἐβου-
5 λεύετο δὲ ὅπως τῷ παρόντι χρήσαιο, καὶ εἴτε πόλεμον ἀπαγ-
γέλοι τῷ Ἀμουράτῃ εἴτε εἰρήνην. εἰ μὲν γὰρ εἰρήνη αὐτῷ
εἶη πρὸς Ἀμουράτην, ἐχρῆν ἐλευνόντι διὰ τοῦ Πόντου τὴν
χώραν αὐτοῦ ἀγοράν τε ἅμα παρέχειν καὶ τὰ ἐπιτήδεια. καὶ*

*G*raecorum rex ut audivit quae adferabat nuntius Amuratis, dolebat animo, quemadmodum verisimile est, quod eum transitu prohibere nequivisset, verum absque praelio transiisset et per otium copias traduxisset omnes. haec quidem molesto ferebat animo. deliberabat quid in praesenti rerum statu potissimum ageret, bellumne sive pacem Amurati nuntiaret. nam si pacem cum Amurate retinere instituisset, fore ut ei per Ponti regionem exercitus ductanti cogeretur

τοῦτο ἐδόκει δεινὸν αὐτῷ εἶσοθαι πρὸς τῶν Παιόνων, ἐπειδὴν περιγένηνται τοῦ Ἀμουράτεω, καὶ ἀχθρομένους αὐτῷ
 P. 175 διὰ τοῦτο τοὺς Παιόνας. ἐδόκει τε οὖν ἐπὶ τὴν τῶν Παιόνων μοῖραν τραπομένους ἐλθεῖν τε τὰ ἐκείνων, καὶ πόλεμον ἀπαγγέλλειν τῷ Ἀμουράτῃ. ὡς μὲν οὖν ἡ γραφὴ ἐδήλου, οὐδὲ πᾶν τι δισσάφησε Χαλκίης ὁ Πραϊμεω, ἐπιτήδειος ὢν ἐν τῷ τότε τοῖς Ἕλλησι, καὶ βουλόμενος ὡς ἤκιστα αὐτοὺς πολεμῆν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς βασιλεῖ, πρὶν ἢ καταδοκῆσαι οἱ χωρήσει ὁ πόλεμος.

Ἀμουράτης μὲν δὴ εὐθὺ τῶν πολεμίων ἐλαυνόντων ἐστρα-
 τευέτο παρασκευασάμενος, καὶ τὸ ἄλλο τῆς Εὐρώπης στρα-
 τευμα κατέλαβεν ἠθροισμένον αὐτῷ, καὶ προσιῶν ἐκάστοτέ οἱ ἐπὶ τὸν πύλαμον. οὗτος δὲ κατοίειν ἐλαύνων τοῦ Παιόνων στρατοῦ ἐστρατοπεδεύετο νυκτός, ἔνθα τῇ προτετραίᾳ ἐπηλυ-
 B ζοντο οἱ Παιόνες, καὶ ἡμέρα αὖ ἤλαυνε καὶ ἐστρατοπεδεύετο 15
 ἐς τὸν σταθμὸν τῶν Παιόνων, ἧ ἐστρατοπεδεύοντο. τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ ἡμέρας τέσσαρας, καθορῶν τε τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων καὶ ὡς ἔχουσι διαθέσεως ἐς αὐτόν, εἴτε περιδεῖς ἐπίωσιν, ὥστε ἐπὶ βραχὺν τινα χρόνον συστῆλθαι, εἴτε καὶ τόλμη χωροῦντες, μηδὲν δεδιότες, στρατεύονται, καὶ 20
 ὡς ἔχουσι τε ἐπιτηδείων ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ταῦτα γὰρ ἅμα συνιδαίη ἂν τις ἐπόμενος τῷ πολεμίων στρατοπέδῳ, καὶ ἐπιλογίσαιτο σαφέστατα ὡς ἔχουσι τε δέους καὶ τόλμης καὶ ὡς

2. ἀχθρομένους? 19. περιδεῖς ἐπὶ πᾶσιν P

commeatum et necessaria praestare. qua re se maxime offensurum Pannonos iudicabat; et hinc maximum sibi imminere periculum a Pannonibus, si Amuratem devicissent. videbatur igitur eo tempore consultissimum fore, sequi Pannonum partes et bellum Amurati inferre. Chatites Priami filius Amuratem non omnium, quemadmodum eius literae indicant, certiore reddidisse videtur. amicus etiamnum ea tempestate erat Graecis, et volebat hos quam minime ex aperto bellum gerere cum rege, priusquam satis explorasset quoniam bellum esset erupturum.

Amurates igitur, cum contra ipsum recta pergerent hostes, arma bene instructus capiebat; et exercitum Europae universum congregatum accipiens, singulos ad bellum fortiter suscipiendum cohortabatur. secutus igitur Pannonum exercitum, noctu eo loci castra muniebat, ubi hostes praeterita die castra posuerant. similiter cum dies illuxisset, haud longe ab Pannonum castris et sua locabat. hoc faciebat per dies quatuor, ut posset contemplari hostium multitudinem, necnon quis eorum esset ad id bellum animorum habitus: formidolosissime essent et proinde cito omisuri eam expeditionem, an audacia freti, nihil metuentes, pro-

ἔχουσιν ἐπιτηδεῖων καὶ πληθῆος, ὁδός τε εἶη ὁ στρατός ἢ
 ἐγγὺς τούτου. ταῦτα μὲν οὖν Ἀμουράτης ἐλαύνων κατόπιον
 ἐλογίζετο ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας· τῇ δὲ πέμπτῃ Ἰωάννης ὁ C
 Χωνιάτης, ὡς ἤσθετο κατὰ πόδας ἐλαύνειν τὸν βασιλέως V. 137
 5 στρατὸν, ἐς βουλὴν τε καθίστατο σὺν τῷ Παιόνων βασιλεῖ,
 καὶ ἐβουλευόντο εἰ τὴν μάχην αὐτοῦ ποιήσονται καὶ μαχεσά-
 μνοι οὕτω τοῦ πρόσω ἔχουσιν, ἢ ἀμαχητὶ προΐουσι, κατα-
 λαμβάνοντες τὴν χώραν. ἐπιπύδα ἔδοξε βουλευομένοις τὴν
 10 μάχην ποιῆσθαι, ὡς ἂν μὴ ἐπισπώμενοι ἐνοχλοῦεν καὶ πρύ-
 γματα ἔχοιεν, ὥστε κωλύεσθαι, ἣν τι ἐπιχειροῦεν ἐς τὴν χώ- 1444
 ραν αὐτοῦ. ὡς οὖν ἐδέδοκτο καὶ ἐπέμενον, ἐνταῦθα Ἀμου-
 ράτης ἀφικόμενος ἔστρατοπεδεῖετο ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ πρῶτα
 μὲν τοὺς νεήλυδας παραταξάμενος ἐκκλυῖτο ὑπὸ τῶν θυ-
 ρεῶν, εὐμεγέθεις πηξάμενος σιδηρίους ἐς τὴν γῆν. φέρει δὲ D
 15 τούτους αἰεῖ, ὅσοι ἂν στρατεύηται βασιλεύς, ἐπὶ τῶν καμή-
 λων· καὶ πρὸς γε τὰ ὄπλα τῶν νεηλύδων ἐπὶ τῶν καμήλων
 φέρει, καὶ ὅσοι ἂν ἔσοιτο αὐτῷ ἐν τῇ μάχῃ, διανεμιάμενος
 τὰ ὄπλα ἐς μάχην καθίσταται. μετὰ δὲ τούτους τοὺς θυ-
 ρεοὺς ἄγων καὶ τὰς καμήλους αὐτοῦ ταύτῃ ἔμπροσθεν τῶν
 20 θυρεῶν ἔστησεν, καὶ οὕτω παρετάσσετο ἐς τὰς θύρας. ἐν μέ-
 σῃ δ' αὐτός τε καὶ οἱ τοῦ οἴκου ἡγεμόνες καὶ οἱ τῶν θυ-
 ρῶν, ὅσοι πάρεσιον αὐτῷ ἐς τὸ στρατόπεδον. τὸ δὲ Εὐρώ-

1. δλος?

fectionem facerent; praeterea an omnia in castris eorum ordine gere-
 rentur: abundantiae comaeum copia, an secus. haec omnia quis
 facile explorare potest, si subinde hostilem sequatur exercitum. ex-
 actissime etiam cognoscat hoc modo, audacesne an timidi sint; praeterea
 an inter se consentiant, si agmen sit iter ingressurum aut
 ingrediatur. haec quidem per quatrimum explorare haud cessabat
 Amurates. quinto autem die Ioannes Choniates ut sensit subsequi
 regis exercitum, deliberat, adhibito in consilium et Pannonum rege,
 ibine velint praelii aleam experiri et sic ulterius proficisci, an prae-
 lium detrectantes ulterius progredi, hostilem regionem occupantes.
 decreto igitur facto, pugnandum esse, hostium adventum expectarunt.
 Amurates igitur adveniens castra in eodem communit campo. peregrinos
 primo locavit, qui per circuitum ferramenta magna defigebant;
 et in hunc modum ab ianuis quasi circulo ambiebatur rex. ferra-
 menta illa, quocumque cum exercitu proficiscitur rex, portant cameli,
 necnon peregrinorum arma. si praelium occipiendum est, arma inter
 milites distribuit. post hos scuta collocavit, et ante scuta camelos
 quos constituit. hic ordo ianuarum est. in medio autem consistunt
 ipse rex et aulae eius duces, necnon quotquot ipsi de ianuis in ex-
 ercitu praesto sunt. in proximo statuitur Europae exercitus; cui

της στρατεύματα παρετάσσετο αὐτῷ ἔχον στρατηγὸν Καραζίην, ἄνδρα εὐδόκιμον. ἐτάσσετο δὲ κατὰ ἴλας χωρὶς ἀπ' ἀλλή-
 P. 176 λων διεσθηκυίας οὐ πολλῇ χώρῃ. καὶ τὸ Ἀσίας στρατεύματα
 ἐτάσσετο κατὰ ἴλας ἐπὶ μέτωπον ἰσταμένας ξυμπάσας, ὥστε
 ἀλλήλαις ἐπιβροθεῖν, ἐπειδὴν τι τούτων ὑπὸ τῶν πολεμίων 5
 πονῇ· τὰ γὰρ ἱππικὰ στρατεύματα οὐκ ἔχει τάσσεσθαι ἄλλη
 πη ἢ κατὰ ἴλας, ἐπεὶ τὰ πεζικὰ ἔχει καλῶς παρατάσσεσθαι
 ἐπὶ κέρα, οὐ μέντοι γε οἱ ἱππεῖς. Παῖονες δὲ παρετάσσοντο
 καὶ οὗτοι κατὰ λόχους καὶ φρήτρας· καὶ οἱ Παῖονες εἶχον
 τὸ δεξιόν. οἱ δὲ Δᾶκες τὸ εὐώνυμον. 10

Καὶ Ἰωάννης μὲν ὁ Χωνιάτης ἔχων τὴν φακζήν, τοὺς
 Βιτάξιδας καλουμένους, ἐπήγει ἐπὶ τὸν τῆς Ἀσίας στρατηγόν.
 καὶ οἱ πολλοὶ μὲν αὐτῶν οὐδὲ ἐς χεῖρας ἐλθόντες ἐδέξαντο
 Β τοὺς Παίονας, ἀλλὰ ἔφρουγον ἐκ πολλοῦ, παρείχοντό τε τοῖς
 ποσὶν ἐπιδιώκειν, εἴθ' α γενόμενοι διεσπάρησαν. καὶ τὸν δευ- 15
 τερον τῆς Ἀσίας στρατὸν οὕτω δὴ τρεψάμενος ἐδίωκεν. ὑπε-
 λείπετο δὲ αὐτῷ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα, ἑστηκός τε καὶ
 οὐδαμῇ χωρῆσαν, ἀλλ' ἐπιμένον τοὺς πολεμίους. δῆλα γὰρ
 ὡς βασιλέως ἑστηκότος τὰ στρατεύματα ταῦτα τῆς Εὐρώπης
 ἑστηκε. καὶ ἦν τε μὴ δεξιόμενα τοὺς πολεμίους ἐς φυγὴν 20
 γένοιτο, αὐτίς ἐπάνεισιν ἐπὶ τὸ βασιλέως στρατόπεδον. εἰώ-

1. Caradum, non Rumiliae sed Anatoliae fuisse beglerbegum Hammerus monet I p. 655. 11. τὴν φακζήν, τοὺς Βιτάξιδας] die Faction (la fazione) der Büchschützen. Hammer I p. 644. cf. p. 657. 14. τοὺς Παίονας?

praest dux insignis nomine Carazies. is autem exercitus distribuebatur per manipulos, qui parvis interstitiis dirimebantur. Asiae quoque exercitus in aciem educebatur et a fronte locabatur, in manipulos segregatus, ut se mutuo adiuuare possint, si quid periculi ab hoste ingruisset. nam equestres copiae non nisi in turmas separatae hosti opponi possunt, cum interim pedestres pulchre in cornua aptari possint, equites vero minime. Pannonnes interim haud otio torpebant, verum et ipsi aciem exornabant per turmas et tribus suas. Pannonnes in dextro, Daci in sinistro curabant cornu.

Ioannes Choniates habens Phazen, id est eos qui Bitaxides vocantur, proficiscebatur contra Asiae ducem. plurimi Asiani haud sustinentes Pannonum impetum, antequam ad manus ventum esset, fugam arripiebant. fugientes persequebantur Pannonnes; tandemque dispersi fugientibus inhaerentes, Asiae exercitum terga dare coegerunt. regi relinquebatur Europaeus exercitus, qui adhuc stabat nec quoquam fugerat, expectans hostem. manifestum enim esse reor, quantisper manserit rex, tantisper etiam Europae exercitum consistere.

Θει γὰρ γένος, μετὰ γε Σκύθας τοὺς νομάδας πάντων δὴ μά-
 λιστα ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, φεύγον αὐθις ξυνίστασθαι τε αὐτῶ καὶ
 ἐπανίεναι φραδίως καὶ αὐθις ἐς τὴν μάχην, καὶ τρεπόμενον C
 εὐπετώσ, ὅποι ἂν αὐτῶ λυσιτελοίη. οἱ μέντοι Λάκες ἐν τῷ
 5 Θορύβῳ τούτῳ τῆς μάχης, ὡς ἐώρων τοὺς Ἀσιανούς ἐς φυ-
 γὴν τρεπομένους, οὐκέτι δὴ ἐνταῦθα ἐπέσχον, ἀλλ' ἐς τοὺς
 βασιλέως Θησαυρούς τραπόμενοι διήρπαζον τὰ τε χρήματα
 καὶ τὸν βασιλέως κοιτώνα, καὶ τὰς καμήλους ἐφόνεον, ἀλ-
 λήλοις διακελευόμενοι. ὡς δὲ ἔργου εἶχοντο καὶ ἱκανῶς εἴ-
 10 χον τῆς διαρπαγῆς, οὐκέτι ἰόντες ἐς μάχην παρετάσσοντο ἐν
 οὐδενί, ἀλλ' ἐπὶ τὸ ἑαυτῶν στρατοπέδον ἤλαυνον. Ἰωάννης
 μὲν οὖν, ὡς ἐτρέψατο τῆς Ἀσίας στρατεύμα, ἀφίκετο ἐπὶ
 Λαδίσλαον βασιλέα, παραινῶν αὐτῶ ἴστασθαι καὶ ἰδρῦσθαι
 15 ὡς ἂν ἐπανίοντι κατὰ τοῦ βασιλέως χαλεπὸν ἀποβαίη, κατα-
 φυγὴ ἐκ τῆς μάχης γένοιτο. καὶ παρεγγία μηδεμί τῶν ἀμφ'
 αὐτὸν ἐπιτρέπειν ἄλλη πη ἀπιέναι, ἀλλ' αὐτοῦ μένοντας ἐπι- V. 138
 μένειν, ἐς δ' ἂν μαχεσάμενος καὶ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα
 τρεψάμενος ὑποστρέψῃται, καὶ τότε ἐπὶ τὰς θύρας ἄμα, ὑπο-
 20 λειπομένον τοῦ ἀγῶνος τούτου, ἀλώσι μετὰ ταῦτα, καὶ ἐξερ-
 γάσονται καὶ τοῦτον τελευταῖον ἀγῶνα. ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν
 ἀπῆει συνταξίμενος ἐπὶ τὸ τῆς Εὐρώπης στρατεύμα, ὁ ἐπὶ

1. τὸ γένος τοῦτο?

2. αὐτό?

11. οὐδενί] οὐδενί κόσμῳ?

15. εἴ τι ἰόντι?

qui etsi hostibus non restiterit, verum in fugam abierit, attamen in regia castra revertitur. nam istud hominum genus novimus post Scythas pastores maxime fugere, seque in fuga facillime colligere et praelium redintegrare. in fugam vero versi facile servantur. Daci inter pugnae tumultum cum cernerent Albanos in fugam effusos, nec sibi temperarunt: verum in regios thesauros conversi eos et regni opes diripuerunt, necnon regium cubiculum, interfectis camelis, cum sese mutuo ad istam rem usque cohortarentur. occupati isto opere cum forent, praedandique iam obrepisset satietas, haud in praelium redibant, nec ulli parere volebant, sed in castra sua revertebantur. Iohannes cum fugasset Asianum exercitum, accedebat ad regem Vladislau, eumque diligenter monebat ut eo loci cum suis militibus subsisteret, nec eos quoquam abire pateretur, ut sibi redenti in pugnam contra Amuratem, si quid periculosius ingruisset, refugium tutissimum, quo se reciperet, esset. praecepit quoque Vladislao ut obtestaretur milites qui secum erant, ne se loco moverent, verum in iisdem vestigiis haerentes expectarent, donec fuso fugato victoque Europae exercitu victor reverteretur, et donec praelium, quod nunc so-

τὸ εὐώνυμον τοῦ βασιλέως παρετάσσετο μέρος, καὶ συμβαλὼν
 P. 177 ἐμάχητο ἐπὶ χρόνον τινα. ἐγένετο δὲ ἡ μάχη οὕτως. ὥς
 συμβάλλοιεν οἱ Παῖονες ἐς χεῖρας ἐλθόντες, τρεψάμενοι τοὺς
 Τούρκους ἐδίωκον, ἕως οὗ ἐγένοντο ἀγχοῦ τοῦ στρατοπέδου
 αὐτοῦ. μετὰ δὲ εὐθὺς συστρέψαντες οἱ Τούρκοι ἐδίωκον⁵
 τοὺς Παῖονας χρόνον ἰκανόν, ἄχρις οὗ γένοιτο καὶ οὗτοι ἐν
 τῷ στρατοπέδῳ αὐτῶν. καὶ ὁπότε μὲν βιασάμενοι οἱ Παί-
 ονες τοὺς Τούρκους ἐπικέοιντο διώκοντες, ἐνταῦθα συχνοὶ τῶν
 Τούρκων ἐπιπτον καταπατούμενοι ὑπὸ τῶν Παίωνων. καὶ
 μὲν δὴ καὶ Παῖονες ἐν τῇ ἀποχωρήσει πολλοὶ ἀπεγίνοντο,¹⁰
 ὁπότε δὴ αἰδοὺ ἀποχωροῦντες. ἐν τούτῳ πίπτει Καραζῆς
 τῆς Βυρσώπης στρατηγός, ξίφει Παιονικῷ βληθεὶς κατὰ τὸ
 | Βσσηῆδος, δορατείῳ τραύματι. τὰ γὰρ Παιονικὰ ξίφη σχεδόν
 τε δὴ, καὶ τὰ τῆς Γερμανίας ἀπάσης, ἄλλα μὲν τυγχάνει ἐπὶ
 μήκιστον καὶ ὄξεια, οὗ μὲντοι τοιαῦτα ὅλα κατοίμοντας κό-
 15 πτειν ὅτι καὶ ἄξια λόγου, ὥς τὰ βαρβαρικὰ ἢ καὶ Ἰταλικά.
 τὰ μὲν βαρβαρικὰ τοιαῦτα (Τούρκων δὲ ἐστὶ ταῦτα), βάρος
 ἴσχυοντα κάμμεγα καὶ ἐφ' ἐνὶ ἔχοντα τὴν τομὴν, καταβαίνου-
 σί γε μάλιστα δὴ πάντων τῶν ξιφῶν ὧν ἡμεῖς ἴσμεν. δευ-
 20 τερα δὲ τούτων τὰ Ἰταλικά, Ἑλληνικά ποτε γεγόμενα. τὰ δὲ
 Γερμανικὰ καὶ Παιονικὰ μακρὰ μὲν εἰσι καὶ στρογγύλα, τε-
 τράγωνα, τὴν τομὴν ὄξεια, ἐς δεξιὴν δὲ πάνυ λήγοντα δόρατος

lum cum Ianolis reliquum sit, conficiat. haec cum dixisset, confestim accingebatur ut praelium committeret cum Europae exercitu, qui ad sinistram regis instructus stabat. et manus conserens aliquandiu pugnat. pugnae autem haec facies erat. cum ventum esset ad manus, Pannoni Turcos fugabant eosque usque ad castra persequebantur. Turci conversi deinde Pannoni insequabantur: nec a persecutione cessarunt prius quam et eos ad castra compulsissent. si quando Pannoni victoria fruebantur, Turcos persequebantur acerrime, plurimisque cadebant, obtriti a Pannonibus. etiam Pannoni aliquando, quamvis plurimi forent, cum rubore retro gradum ferebant. cecidit ibidem Carazies Europae dux, Pannonico gladio transfixus. solent enim Pannoni gladii vulnera dare, quae nihil differunt ab istis quae facere consueverunt haetae. gladii namque Pannonum et Germanorum longi sunt et acuti, nec librato ictu feriunt, quemadmodum barbarici et Italici. barbarici gladii (et eiusmodi utuntur Turci) ponderosi sunt admodum, unaque tantum parte scindunt. nec scio gladios quorum acies altius in corpora penetret. his comparantur gladii Italici, qui quondam Graecis in usu fuere. Germanici et Pannonici gladii longi et rotundi, necnon interdum quadrati sunt: aciem habent acu-

ἐπιφέρουσι τομήν, τοῦ ἐφ' ἔκπον κατεπερίδοντος αὐτὸ ὡς ἐς τὸ τοῦ δόρατος σχῆμα.

Καραζίης μὲν οὖν οὕτως ἐτελένηται· περὶ δὲ Λαδίσ-C
 λαον τὸν Παιόνων βασιλέα ἐγένετο τοιαῦδε. ἦσαν γὰρ παρ'
 5 αὐτῷ ἄνδρες φθονοῦντες καὶ ἀχθόμενοι τῷ Ἰωάννῃ διὰ τὴν
 ἀρετὴν. ὡς ἐώρων αὐτὸν καλῶς διέποντα τὰ ἀμφὶ τὸν πό-
 λεμον, καὶ τρεψάμενον μὲν τὸ τῆς Ἀσίας στρατεύμα ἄπαν,
 μαχόμενον δὲ καὶ πρὸς τὸ τῆς Εὐρώπης γενναϊότατα καὶ
 ἀνελόντα στρατηγὸν αὐτοῦ Καραζίην, ἔλεγον πρὸς βασιλέα
 10 τοιαῦδε. «ὦ βασιλεῦ, τί ἐστηκότες ἐνθάδε ἀναμένωμεν Ἰωάν-
 νην τὰδε πάντα διαπραύττωσθαι, ὡς μόνῳ ἀνδρὶ ὄντι ἐπιτρέ-
 ποντες αὐτῷ τοὺς πολέμους διώσασθαι; ἡμῖν γὰρ ἐς ἀσχύ-
 νην ἐπισκεῖται τινὰ φέροι πάνω τοῦτο, ἡμᾶς μὲν ὡς ἐστηκότας
 15 γὰρ δὴ βασιλέα ὄντα ἡμῶν σὺν ἡμῖν τοῖς ἀμφὶ αὐτὸν οὖσιν D
 ἀποδείκνυσθαι ἔργα, ὅλα ἐπαινέσονται καὶ αἱ γυναῖκες ἡμῶν
 καὶ οἱ ἐν ταῖς πόλεσιν ἡμῶν, τὴν μάχην πυρθανόμενοι ὡς
 ἐγένετο, καὶ οἱ πολέμιοι. ἀλλ' οὗτος μὲν τρεψόμενος τοσοῦτον
 στίφος ἀνθρώπων ἀποφέρεται δόξαν ἀθάνατον· σοὶ δὲ ἐστη-
 20 κότι μόνον ἐνταῦθα καὶ ἐφορῶντί Ὁ ἔκαστα ὄνειδος καταλεί-
 πεται ἐς τοὺς ἐπιγινομένους. μηδὲ γὰρ οἶον ὡς ἐπειδὴν
 τρέψηται τὰ στρατεύματα, αἱ τοῦ βασιλέως θυραὶ ἐπιμενοῦ-

12. δηώσασθαι P

14. ὄραν?

tam et in mucronem oblongum desinant. vulnera infligunt, si quis
 illi utator insidens equo, talia qualla hasta dari solet.

Pannonico gladio transfossus expiravit Carazies. nunc quid penes
 Vladislaum regem Pannonum acciderit dicitur. erant apud hunc re-
 gem viri complures, qui invidebant Ioanni Huniadi eiusque virtutem
 aegris ferebant animis. videntes igitur eum pulchre et decenter bel-
 lum administrare, et in fugam egisse Asiae exercitum universum, nec-
 non generosissime dimicare contra Europae exercitum, cuius ducem
 Caraziem nomine peremerat, sic allocuti sunt regem. «o rex, quid
 hic consistimus et expectamus Ioannem, eique, quasi solus vir sit,
 permittimus hostes vincere et reliqua omnia perficere? infamiam
 maximam nobis importat, dum hic otiosi tempus terimus: servum
 vero tuum sinimus festinare et pugnare contra hostes. oportebat
 sane regem nobis adiunctum militaria facta edere, quae plurimum
 laudis mereantur apud uxores nostras et apud eos qui urbes nostras
 inhabitant, necnon apud Turcos. verum ille in fugam vertens tan-
 tam hominum multitudinem, gloria potitur immortalis: tibi autem hic
 stanti et singula spectanti ignominia relinquatur; quam etiam ad
 posteros transmittes. nec enim est ut vereare, Ianuarum milites nos

σιν ἡμᾶς ἐπιόντας, ἀλλὰ φεύξονται τὸ παραυτίκα ὅποι προ-
 P. 178 χωρήσειεν. ἴθι οὖν ἐπὶ τὰς θύρας ἴωμεν τοῦ Ἀμουράτω·
 βασιλεὺς γὰρ ὧν προσφέρεσθαι βασιλεὶ δίκαιος ἂν εἴησ.”
 ταῦτα ἀκούσαντα τὸν νεανίαν θπειδὴ τε ὁ λόγος ἔργων οἷα
 μεγάλων ὀρεγόμενος, καὶ ὡς εἶχε τάχους, ἐλαύνει ἐπὶ τὰς βα-
 σιλῆως θύρας, ἧ ἑστήκει συντεταγμένος ὡς ἐς μάχην, καὶ
 V. 139 τάφρον πέριξ τε ὀρυξάμενος ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐπέμενεν ἰδεῖν
 ἧ χωρήσει ἡ μάχη. ὡς δὲ ἐνέβαλεν ἐς τοὺς νεήλυδας, καὶ
 ἐμάχοντο κυκλωσάμενοι ἐντὸς οἱ νεήλυδες, καὶ ἀπολαβόντες
 ἐμάχοντο ἀξίως λέγου. ἐνταῦθα πελέκει ὁ ἵππος τοῦ βασι-
 10 λέως Παιόνων τιτριώσκειται τοὺς πόδας καὶ πίπτει. πεισόντος
 δὲ οὔτε ἦσθοντο οἱ ἄμφ' αὐτὸν οὔτε ἐωράκαισαν ὑπὸ τοῦ
 θορύβου τοῦ ἄμφ' αὐτοὺς γενομένου. ἐνταῦθα ἀφελόμενοι
 B τὸ κράτος οἱ νεήλυδες καὶ ἀποτεμόμενοι τὴν κεφαλὴν ἀπή-
 γαγον ἐς βασιλέα. Θερίζης δὲ ἦν τοῦνομα ὁ νεήλυς, ᾧ διὰ
 15 τοῦτο ἀνδρείον τι νέον ἐπέτρεψε βασιλεὺς Ἀμουράτης ἔχειν
 καὶ μεγάλα ἐτίμα. Ἀμουράτης μὲν οὖν ἐνταῦθα λέγεται, ὡς
 ἐώρα ἐμβalόντας τοὺς Παιόνας καὶ μαχομένους ἀξίως λόγου,
 ᾧρητο ἐς φυγὴν· πρὶν δὲ αὐτὸν ἐς φυγὴν τραπήναι, τίς
 ἰδὼν αὐτὸν ἐβλασφήμησε, δεῖνόν λογισάμενος εἰ ἐκφύγοι, κα-
 20 τέσχε τε αὐτὸν, καὶ μετ' οὐ πολὺ τὴν κεφαλὴν τοῦ βασιλέως
 Παιόνων ἐς βασιλέα Μουσουλμάνων ἀπήγαγον.

1. προχωρήσειεν P 4. ἐπειδὴ τε — ὀρεγόμενον?

proq accedentes fortiter suscepturos, cum ab Ioanne adeo facile Asia-
 nus exercitus fugatus sit: verum fugam, ne dubites, inibunt. ago
 igitur, contra ianuas regis pergamus. cum enim sis rex, ut cum rege
 congrediari honestum est." haec cum audivisset rex adolescens, (magna
 enim ista oratio pollicebatur) quem citatissimo agmine contendit ad
 ianuas, ubi Amurates stabat paratus ad praelium, et fossa munitus
 expectabat quis praelii eventus esset futurus. Pannonnes adorti sunt
 peregrinorum coronam, qui et ipsi fortiter inter castra praelium pro
 Amurate ciebant. ibi equus, quo vehebatur Pannonum rex, securi
 feritur, et pedes vulneratus corruiit una cum sessore. at qui pro-
 xime steterant (tantus praelii tumultus erat) non senserunt casum
 regis. peregrini victoria potiuntur, caputque Pannonum regis retu-
 lerunt ad Amuratem. nomen autem peregrini qui id facinus memo-
 rabile ediderat, erat Therizes; qui insigne virtutis praemium apud
 regem consecutus est, eumque in maximo honore habuit. ferunt
 Amuratem, cum Pannonnes irnerent et fortiter dimicaret, fugam inire
 statuisse. antequam fugam arriperet, visum esse a viro id moliri re-
 gem; qui regem conviciis lacerans, ut qui nequaquam honeste age-
 ret, si fuga sibi consuleret, eum retinuit. nec multo post caput regis
 Pannonum abscissum allatum est in castra ad regem Musulmanorum.

Οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν βασιλέα Παίονες ὡς ἀπήλαυον, ἐξή-
 τουν τὸν βασιλέα· μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἤσθοντο ἐνταῦθα πε-
 σόντος καὶ ἀποθανόντος, ἐπέβαλον μὲν αὐτίκα, πειρώμενοι C
 ἀνελεῖσθαι τὸν νεκρόν, οὐ μέντοι περιεγέγοντο· ἐπύρωσε γὰρ
 5 τοῦργον τοὺς νεήλυδας, καὶ ἐμάχοντο μεγάλως. μετὰ δέ,
 ὡς οὐκ ἠδύναντο ἀνελεῖσθαι τὸν νεκρόν, ἀπήλαυον ἐπὶ τὸ
 στρατόπεδον. καὶ αὐτίκα ἡ φήμη ἀφικομένη ἐπὶ τὸν Χωνιά-
 την καὶ ἐς τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν ταῖς συντάξεσιν ἔπαυσε τε
 μάχης. καὶ ἀποχωροῦντος καὶ ἰόντος ἐν οὐδενὶ κόσμῳ, ἐπυν-
 10 θάνετο ἕκαστα, οὐκέτι ἤλαυνεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἀλλ' εὐθὺ
 τοῦ Ἰστρου ἐπορεύετο αὐτὸς τε καὶ οἱ Λῦκες, καὶ ὡς εἶχον
 σπουδῆς, ἔφευγον ἐν οὐδενὶ κόσμῳ καὶ οἱ ἀμφὶ τὸν βασιλέα
 Παίωνων. ἐν ταύτῃ τῇ ἀποχωρῆσει ἐτελεύτησεν ὑπὸ Τούρ-
 κων Ἰουλιανὸς καρδινάλιος, ἀνὴρ τὰ πάντα γενόμενος ἀρι-
 15 στος. καὶ ἄλλοι τε ἔπεσον ἐν τῇ ἀποχωρῆσει ἄνδρες ἀγαθοὶ D
 οὐκ ὀλίγοι Λακῶν.

Ἰωάννης δὲ ὡς ἐπὶ τὸν Ἰστρου ἀφίκετο καὶ τὰ τε στρα-
 τεύματα διαβάντα διεσπάρη, ἐνταῦθα, ὡς ἐπορεύετο ὀλίγοις
 τοῖς ἀμφ' αὐτόν, ἔαλω ὑπὸ Δρακούλεω τοῦ Λακῶν ἡγεμόνος,
 20 πολεμίου τε ὄντος. καὶ πρότερον δὲ Ἰωάννης ἠναντιοῦτο αὐ-
 τῷ ἐν τοῖς Παίοσι παρὰ βασιλεῖ Λαδισλάφ, ὅτε τὴν ἔλασιν
 ἐποιοῦντο ἀπὸ τῆς Λακίας τὸν Ἰστρου διαβαίνοντες, τὰς τε
 κώμας αὐτοῦ ληζίζομενος, καὶ διέβαλε πρὸς βασιλέα Παίωνων

Pannonnes cum cederent, regem suum quaeritabant. cum autem
 comperissent eum in acie cecidisse et obruncatum esse, in prae-
 lium redeunt, volentes mortui corpus tollere; nec tamen Turcos vin-
 cere quiverunt. hic rumor ut devenit ad Choniatem et ad reliquos
 qui hunc comitabantur, excesserunt praelio. cum autem retro cede-
 rent et palantes nullo ornatu iter facerent, omnia exacte expiscaban-
 tur. rebus omnibus cognitis non ad castra properabant, verum recta
 ad Istrum contendebant Choniatem et Daci. etiam Pannonnes qui
 regem secuti fuerant, fugam arripuerunt, cedentes nullo ordine. in hoc
 discessu interfectus est ab Turcis Iulianus cardinalis, vir optimus.
 ceciderunt ibidem et alii boni viri complures. Daci etiam aliquot
 desiderati sunt.

Ioannes Huniades cum ad Istrum venisset exercitusque traduxis-
 set, dispersi sunt milites. cum ipse stipatus paucis incederet, cap-
 tus est ab suo hoste Dracule Dacorum principe. nam Choniatem
 antea huic inter Pannonnes adversatus erat, in conspectu regis Vla-
 dialai; et iter faciens ex Dacia et Istrum transiens cum copiis urbes
 eius diripiebat. praeterea detulit eum apud regem Vladislauum, quasi

ὡς φρονοῖ τε τὰ τῶν Τούρκων καὶ Ἀμουράτω, καὶ ὑποση-
μαῖνοι ἐκείνοις ἅττα τυγχάνοιεν πρᾶττοντες ἐκάστο τε. καὶ
P. 179 συνέλαβε μὲν ὡς ἀπολέσων, μετὰ δὲ διεπράξατο χρήμασι καὶ
ἀπελύθη διὰ ταῦτα. πορευόμενον δὲ διὰ τῆς Δακίας εἰλὲ τε
αὐτόν, τίσασθαι ἐννοούμενος, καὶ καθείρξας εἶχεν ἐν φυλακῇ. 5
οἱ μὲν οὖν Παῖονες ὡς οἴκοι ἐγένοντο, πυνθανόμενοι συλλη-
φθέντα τὸν Ἰωάννην, δεινὸν τε ἐποιοῦντο καὶ ἀφόρητον ὑπὸ
Δρακούλεω συλληφθῆναι ἄνδρα Παίονα καὶ ἐν ἀξιώματι
ὄντα. ἔπεμπον δὲ κελεύοντες ἀφιέναι τὸν Ἰωάννην· εἰ δὲ
μὴ, περιέψεσθαι ὡς πολέμιον ἐπιόντες ἐπ' αὐτόν πανστρατιᾷ. 10
ταύτῃ ὡς ἐπηγγέλλετο αὐτῷ ὑπὸ Παίωνων, δείσας περὶ τοῖς
B αὐτοῦ πράγμασι, μὴ νεώτερόν τι βουληθέντες περὶ τὸν ἄν-
δρα ἐξέλωσιν αὐτόν ἐπιόντες οἱ Παῖονες, ἀπέλυσέ τε αὐτόν,
καὶ φιλοφρονησάμενος προέπεμψεν ἐς τοὺς Παίονας, διὰ τοῦ
Πρασσοβοῦ ἐς τὸ Ἀρδέλιον. τοῦτον μὲν οὖν οὐ πολλῷ ὕστε- 15
V. 140 ρον Χωνιάτης, κατάγων Δᾶνον ἡγεμόνα τῆς Δακίας ἐκπεπτω-
κότα, ἐπεξῆλθε, διαφθείρας αὐτόν τε ἅμα καὶ τὸν παῖδα αὐ-
τοῦ. ὡς γὰρ στρατεύμα συναγείρας, κατήγαγεν ἐς Δακίαν
τὸν Δᾶνον τὸν Μασαραμπᾶ παῖδα (Ἐκτεπίου καὶ Ἀμύρξεω
οὗτος παῖς) σὺν τῷ παιδί αὐτοῦ, καὶ παρετάσσετο ὡς ἐς μά- 20
χην. παραταττομένων δ' ἀμφοῖν καὶ μελλόντων ἤδη συμβα-

3. συνέβαλε P
βουληθέντα?

10. περιόψεσθαι P

ἐπιόντα P 12.

faveret Turcis et res Amuratis sedulo adiuvaret., subinde Pannonum consilia iis significando. verum Dracules in eum irruit ira percitus, quasi eum interfecturus. sed pecunia tantum effecit ut incolumis dimitteretur et inviolatus. cum autem iret per Daciam, captus est ab Dracule, a quo in carcerem coniectus est, eum ulcisci in animum eum induxisset. Pannonem in patriam reversi cum accipissent Ioannem esse captum, id grave et intolerandum iudicabant: haud enim ferendum censebatur, ut vir Pannonius et in dignitate collocatus ab Dracule caperetur. quapropter miserunt legatos, qui iuberent ut dimitteret Ioannem. sin minus, sciat nos eum pro hoste habituros, et cum universis copiis nostris contra ipsum profecturos. haec cum nuntiarentur a Pannonibus, sibi suisque metuens Dracules, ne quid furiosius consultarent et hostiliter accedentes virum vi eriperent, Choniatem dimittere decrevit. benigneque eum tractans haud cessavit comitari per Prasobum, Ardelium usque ad Pannonem. Draculem autem haud multo post Choniatem, cum expeditionem pro Dano Daciae principe suscepit, una cum filio peremit. nam conscripto exercitu Danum Masarempis filium in Daciam reducere parabat. at Dracules una cum filio repugnare hostibus statuebat, et praeparabantur ambo ad praelium. et iam ille descenderat in aciem. cumque acies

λεῖν, οἱ Δάκες ἀπολελοιπότες ἐν τῇ παρατάξει τὸν Μύρξω παῖδα ἠντομόλουν παρὰ Δάων. ὄρων δὲ ἐνταῦθα τοὺς Δά-
 5 κας ὠρμημένους ἰέναι ξύμπαντας ἐς τὸν Δάων, ὠρμητο ἐς
 φυγὴν. καὶ ὁ μὲν ἔφυγε, Δάνος δὲ εἰδίωκεν ἀνὰ κράτος,
 5 καὶ συλλαβῶν ἄμφω ἀνέειλεν αὐτίκα.

Οὗτος μὲν οὖν ἐκομίζετο ἐπ' οἶκον, καὶ οὐ πολλῶ ὕστε-
 ρον στρατηγόν τε εἶλοντο αὐτὸν καὶ ἐπιστάτην τῶν πραγμά-
 των σφίσι, ἥδη ὑπὸ τε Γερμανῶν καὶ Βοέμων πολεμουμέ-
 νοις, καὶ ἐπέτρεψαν αὐτῷ τὰ πράγματα διαθεῖναι ἢ ἂν ἀν-
 10 τῷ φαίνοιτο. καὶ στρατὸν τε συλλέξας ἐστρατεύετο ἐπὶ Βοέ-
 μους, καὶ ἐπολέμει δὴ τούτοις συχνόν τινα χρόνον. καὶ πρὸς
 Ἰσκραν δέ, ἄνδρα εὐδαιμονοῦντα ἐν στρατηγίαις ἀπανταχῆ,
 ἐπολέμει, καὶ συμβαλὼν ἠττήθη, καὶ ὕστερον αὐθις ἐπήει D
 τε συμβαλὼν καὶ περιεγένετο.

Ἄμουράτης δὲ ὡς τοῦ βασιλέως Λαδισλαίου τὴν κεφα-
 λὴν ἀποτεμόμενος ἐπὶ δόρατος περιέπεμπέ τε καὶ ἐπεδείκνυ
 ἐς τὰ στρατεύματα, συσκευασάμενος ἐντεῦθεν ἐκομίζετο ἐπ'
 οἴκου. ἔπεσον δὲ ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ Τούρκων μὲν, ὡς αὐ-
 τοὶ λέγουσιν, ἄμφι τοὺς ἑξακισχιλίους, Παιῶνων δὲ καὶ πλεί-
 20 οὺς τούτων. ἀπώλοντο δ' οἱ πλείους ἐν τῇ ἀποχωρήσει ὑπὸ
 Δακῶν.

Ταῦτα μὲν οὖν οὕτω ἐγένετο, καὶ τὰ πράγματα ἐπαυῆτ

B. πολεμουμένους P

utrinque instructae constitissent et poscerent praelium, Daci relicto
 Myrtae filio ad Danum ex acie transfugerant. qui ubi vidit se re-
 licto Dacos transire ad Danum, fugam inibat; quem fuga sibi consu-
 lentem Danus quam fortissime persecutus est, comprehendensque
 Draculem una cum filio utrumque trucidavit.

In hunc modum rebus gestis redibat domum. nec multo post
 eum ducem et rerum gubernatorem creaverunt, cum bello peterentur a
 Germanis et Boemis, eique res administrare pro suo arbitrio permi-
 sere. comparato igitur exercitu profectus est contra Boemos, et longo
 tempore cum his bellum gessit. tandem collatis signis pugnans cum
 Iskra, viro in re militari conspicuo, victus est. verum cum denuo
 cum isto congredederetur, victoriam recepit.

Amurates caput regis Vladislai hastae praefixum cum hinc inde
 misisset et exercitibus suis ostentasset, collectis omnibus domum re-
 versus est. in eo praelio Turcorum, quemadmodum ab his accipi-
 mus, ceciderunt sex millia. verum Pannonos aliquanto caesi sunt
 plures. in discessu etiam plurimi Daci amissi sunt. hunc finem
 Turcica expeditio sortita est.

Rerum summa rediit ad Amuratem, cum eos qui in Europa erant,

κεν αὐθις τῷ Ἀμουράτῃ, εἰς ἐνδοιασμόν τοῖς ἀνὰ τὴν Εἰρώ-
 P. 180 πην ἀφικόμενα οὐκ ὀλίγον. Θερίζην μέντοι τὸν τὴν κεφαλὴν
 τοῦ βασιλέως ἀπενεγκάμενον χρήμασί τε πολλοῖς ἐδωρήσατο,
 καὶ χάριαις τε ὕπαρχον ἀπέδειξε. τὸ μέντοι Καραΐζεω σῶ-
 μα ἐνεγκάμενος ἐς Ἀδριανούπολιν ἐξήνεγκέ τε αὐτὸς βασιλεὺς 5
 μεγάλως καὶ ἔθαψεν ἀξίως λόγου. καὶ Σκουῖραν ἀντ' αὐτοῦ
 ἐστήσατο στρατηγὸν τῆς Ἀσίας, ἄνδρα Ἀλβανὸν τὸ γένος, ὃν
 ἀνδραποδισάμενος ἀπὸ τῆς Ἀλβανῶν χώρας ἐξέθρεψέ τε αὐ-
 τὸς βασιλεὺς ἐν τῷ οἴκῳ οἱ, καὶ ἀπέδειξε πρῶτα μὲν ὕπαρ-
 χον, μετὰ δὲ στρατηγὸν τῆς Ἀσίας. Φατουμᾶν δὲ ἐκβαλὼν 10
 ἐκ τῆς τιμῆς (πρυτανεὺς γὰρ ἦν αὐτῷ οἴκου τοῦ βασιλέως)
 B Σαραζέην παῖδα τὸ γένος Ἑλληνα ἐς τὴν ἐκεῖνου ἰδρύσατο
 χώραν. τὸ κράτος δ' εἶχε Χαλίλης ὁ Πραΐμεω, ἀνὴρ τὰ ἐς
 σύνεσιν τὰ πρῶτα φερόμενος ταῖς τοῦ βασιλέως θύραις. τὸν
 μὲν οὖν Φατουμᾶν οὐ πολλῷ ὕστερον συλλαβὼν τὴν οὐσίαν 15
 αὐτοῦ ἀφείλετο, ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδας, ἀργύρια
 δ' ἐς τετρακισχίλια τάλαντα.

Τῷ μέντοι Ἑλλήνων βασιλεῖ σπονδαί τε ἦσαν ὑπὸ βασι-
 λέως καὶ οὐκέτι ἐλέλλοντο, εἶχέ τε ἡσυχος ἐν τῷ παρόντι καὶ
 ἐθάρρανε τὸν βασιλέα δάροις, ὥστε μηδὲν αὐτῷ χαλεπὸν 20
 ἐπὶ νοῦν βαλέσθαι τὸν βασιλέα Ἀμουράτῃ. ἦν γὰρ δὴ αὐτῷ
 διαφορὰ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Θεόδωρον τὸν νεωστὶ ἀφι-

2. ἀφικόμενοις P 4. χώρας?

coeptorum admodum puderet. Therizen, qui Vladislaum obtrunca-
 verat eiusque caput in castra attulerat, Amurates regionibus et opibus
 plurimis donavit, eumque praefectum constituit. corpus Carazis fe-
 rens Adrianopolim magnifice sepeliri curavit, ipseque exequias ho-
 norifice duxit. in huius locum substituit Scuram virum Albanum, ut
 Asiae dux esset; quem captum abduxit ex Albanorum regione, eum-
 que in sua domo educavit. primum declaravit eum praefectum; post-
 ea eum Asiae ducem designavit. Phatumam vero honore sive digni-
 tate sua privans (erat enim regiae domus iudex) Saraxiem, virum
 Graecum genere, in eius locum subrogavit. potentiam autem maxi-
 mam tenebat Chatites Priami filius, quo in ianuis regis vir pruden-
 tior non erat. nec multo post Amurates Phatumam comprehendi ius-
 sit, opesque omnes ei ademit, quarum numerus complectebatur circi-
 ter centum quinquaginta myriades auri, argenti autem circiter quadra-
 ginta milia librarum.

Graecorum rex in foedus rediit cum Amurate, idque nec amplius
 violatum est. nam quietem amplexus est, regemque Amuratem mun-
 neribus coluit, ut nihil mali contra ipsum amplius moliri institueret.
 foeda autem contentio erat inter regem Graecorum et fratrem Theo-

- γμένον ἐπὶ Βυζάντιον διαδεξόμενον τὴν ἀρχὴν παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ. καὶ ἔπραττεν οὗτος τὰ πρὸς βασιλέα ἐναντιούμε- C
νος τῷ ἀδελφῷ, καὶ ὕστερόν τε ἐξημέθη αὐτῷ ἐς εὐφανῆ
διαφοράν, καὶ ἐστρατεύετο ἐπὶ Βυζαντίου βασιλέα Θεόδωρος
5 ὁ ἀδελφός, τὴν τε Σηλυβρίαν ἐπιτετραμμένος καὶ τὴν περιόικον
ταύτης. αἰτούμενος γὰρ ἰκανὴν πρόσοδον αὐτῷ ἐς τὸ ἀποζῆν
οὐκ ἐτύγχανεν, ὅθεν ἐς πόλεμόν τε καθίστατο τῷ ἀδελφῷ V. 141
καὶ ἐστρατεύετο. ὕστερον μέντοι, πρὶν ἢ ὅτιοῦν διαπραξα-
σθαι αὐτῷ, ἐτελεύτησε νόσῳ λοιμώδει τὸν βίον ἀπολιπών.
- 10 Κωνσταντῖνος μὲν δὴ, ὁ τῆς Πελοποννήσου ἡγεμών, τὴν τε
χώραν τοῦ βασιλέως καταστρεψάμενος, Πίνδον τε καὶ Βοιω-
τίαν καὶ τοὺς Λοκροὺς τοὺς Ὀζόλας καλουμένους, καὶ τὴν τε
χώραν ἐδήον καὶ πολεμῶν οὐκ ἀνίει, ἀλλ' ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν
ἐστρατεύετο, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται. ἐνταῦθα πν- D
15 θόμενος ἕκαστα ὁ βασιλεὺς οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλὰ περιαιγγέλλων
τὸν στρατὸν αὐτῷ παρεῖναι ἐς τὰς Φερράς τῆς τε Ἀσίας
καὶ Εὐρώπης ἐξήλαυνεν ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως. ἀνέγνω δ'
αὐτὸν στρατεύεσθαι ἐπὶ Πελοπόννησον καὶ Νέρης δ' τῶν
Ἀθηῶν τύραννος, οὐχ ἥκιστα δὲ Τουραχάνης ὁ Θετταλίας
20 ὑπαρχος. ὁ μέντοι Κωνσταντῖνος ὡς ἐτείχισε τὸν Ἴσθμόν,
ἐνταῦθα ἐκάθητο φυλακὰς ἔχων ἢ ἐγκαθιστὰς εἰς τὸν Ἴσθ-
μόν, καὶ αὐτὸς αὐτοῦ τὰ πολλὰ διατρίβων ἐτύγχανεν. ἐπειτε
δὲ ἐπέθετο Ἀμουρόμη στρατεύεσθαι ἐπ' αὐτόν, μετεπέμπετο

5. Σηλυβρίαν P . 17. ἀνέγνωσε? . 21. ἦ?

dorum coorta, qui Byzantium venerat ut regnum a fratre susciperet. is se pro rege gerebat, fratrique resistebat. postremo ex aperto in-
ter se hostiles inimicitias gessere. nam expeditionem sumpsit adver-
sus Byzantii regem Theodorus frater, cui Selybria et regio finitima
commissa erat. cum enim peteret redditus sufficientes, quibus vitam
suam commode sustinere posset, repulsam passus est. hinc bellum
inter ipsum et fratrem est exortum. prius tamen quam quicquam
bellando profecisset, vitam suam aerumnosam relinquens mortuus est,
dace interim Peloponnesi incursionem faciente in regionem regis,
suaeque dicioni Pindum Boeotiam Locros, qui Ozolae dicuntur iun-
gente, neque ab Attica etiam abstinente. ea ubi accepit Amurates,
haud diutius cunctandum sibi ratus praecepit ut Asianus et Euro-
paeus exercitus ad se Pherras, relicta Adrianopoli, venirent. incita-
vit autem eum Nerius Athenarum princeps, necnon Turachanus The-
saliae praefectus, ut exercitum recta ad Peloponnesum ductaret. Con-
stantinus Isthmum muro includens, eundem etiam praesidiis emuni-
ens, plerumque ibi versabatur. ubi intellexit Amuratem hostiliter
cum exercitu accedere, omnes quotquot in Peloponneso erant accer-

P. 181 αὐτοῦ σύμπαπτας τοὺς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ τὸν τε ἀδελφὸν αὐτοῦ ἄμα, ὃς ἐτύγγανε γάμον ἔχων τῆς παιδὸς αὐτοῦ ἡρμόσατο γὰρ ἤδη τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι παιδί Ἐλεαζάρῳ. οὗτοι μὲν οὖν ἐς τὸν Ἴσθμόν, ἧ ἐπηγγέλλοντο, παρῆσαν, καὶ τὸ τεῖχος ἐκράτουνον, ἧ ἐδόκει αὐτοῖς ἰσχυρῶς ἔξειν ἀμυνο-5 μένους. Ἀμουράτης δὲ ἐπελαύνων, συμπααραλαμβάνων καὶ τὰ στρατεύματα τῆς χώρας ὅποι γένοιτο, παρῆν ἐς τὰς Θήβας, ὅτε καὶ ὁ Νέρης αὐτῷ παρεγένετο, στρατὸν ἀγόμενος ἀπὸ Ἀθηνῶν. ἐλθὼν δὲ ἐπὶ τὰς Μιγγίας ἐστρατοπεδεύετο, καὶ τηλεβόλους τε καὶ πλοκάδια παρασκευαζόμενος ἐπὶ ἡμέρας 10 Βτινάς. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπικαταβάς εἰς τὸν Ἴσθμόν ἐστρατοπεδεύετο, ἀπὸ Θαλάττης εἰς Θάλατταν καθήκοντος τοῦ στρατοπέδου καὶ τῶν σκευῶν. ἐνταῦθα κατάσκοπος τῶν Πελοποννησίων, ὡς ὑποστρέψας ἀπήγγειλε τό τε πληθὸς τοῦ βασιλέως καὶ ὑποζύγια καὶ καμήλους, καὶ οὐκ ἠνέσχετο σιγῇ 15 παρελθεῖν, ἀλλ' ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα ἔλεξε τοιάδε. "ὦ δέσποτα, οἶα δὴ κακὰ εἰργάσω τὴν Πελοπόννησον πόλεμον τοιοῦτῳ βασιλεῖ ἀνελόμενος, ἵδς τὴν τε Ἀσίαν σύμπασαν καὶ Εὐρώπην ἄγων οὐδ' ὅποι στήσεται ἔξει, οὐδ' εἰ διπλοῦν σοι τεῖχος ἐς τὸν Ἴσθμόν ἐληλαμένον εἶη. ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ πρέσβεις τε 20 Σπέμπε ὅτι τάχιστα, καὶ ἐς διαλλαγὴν προκαλοῦ τὸν βασιλέα τοῦτον, ὡς ἂν μὴ ἡμῶς κακοὺς κακῶς ἐπιτρίψῃ τὸ παράπαν."

sivit, necnon fratrem suum, qui eo tempore nuptias filiae suae celebrabat. nam eam elocaverat Triballorum principis filio Eleazari. hi igitur accessiti in Isthmum adveniunt, murumque firmant, ut esset propugnaculum munitissimum ad propulsandos hostes. Amurates accedebat, et non cessabat copias suas augere, assumens ex omnibus regionibus, quas permeabat, milites. venit igitur Thebas, quo venerat cum exercitu Nerius Atheniensis, ut iuaret eum adversus Peloponnesiacos. cum itaque pervenisset Mingias, castrametatus est; ibique aliquot diebus moratus est, ut bombardas et funes ad praesens bellum pararet. deinde movit in Isthmum, ubi et castra communiavit, quae utrinque mare, tanta eorum magnitudo erat, attingebant. speculator Peloponnesiacus cum rediisset ad suos, regis copias, iumenta et camelos annuntiavit. nec silentium tenere potuit, verum sic allocutus est principem "o domine, quantum periculi concivisti Peloponneso bellum suscipiens cum tanto rege, qui Asiam universamque Europam contra nos ducens non satis spatii ad exercitum locandos invenire potest? neque hostem sustinere poteris, etiam si duplici muro Isthmum amplexus esses. sed quaeso te per deum immortalem, legatos mitte quamprimum, et ad pacem pangendam regem hortare, ne infestus accedens nos malos prorsus male comminuat."

- ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ θυμοῦθῆναι τε τὸν ἡγεμόνα, καὶ θυμο-
θέντα κελεῦσαι ἐς εἰρκτὴν ἀγαγεῖν τὸν ἄνθρωπον, ὡς ἂν
ταῦτα πύθοιτο οἷα ἀποβαίνοι. ἔτυχε δ' αὐτῷ πρέσβυς ἀπε-
σταλμένος παρὰ βασιλεία, οὐ μέντοι μέτρια ἐζήτηι γενέσθαι
5 αὐτῷ· ἤξιον τε γὰρ τὸν τε Ἰσθμὸν ἐσθηκέναι αὐτῷ, καὶ τὴν
ἐκτὸς χώραν τοῦ βασιλέως, ὅσην ὑπηγάγετο, ἔχειν αὐτῶν. καὶ
αὐτὸς μὲν διὰ ταῦτα τὴν δίκην ὑπέσχετο ὑπὸ βασιλέως, τὸν
τε πρέσβυν καθείρξας ἐν Φερραῖς εἶχεν ἐν φυλακῇ, αὐτὸς δὲ
ἤλαυνεν ἐπὶ Πελοπόννησον μέσον χειμῶνος. ἦν δ' ὁ πρέσβυς D
- 10 Χαλκοκονδύλης Ἀθηναῖος. τοῦτον ἐν Φερραῖς καθείρξας αὐ-
τὸν τε καὶ τοὺς θεράποντας ἐπήλαυνε. δοκεῖ δέ μοι Ἀμου-
ράτης, ὡς ἐν Μιγγίαις ἐστρατοπεδεύετο, καὶ τοὺς ἀρίστους
παραλαβὼν τοῦ στρατοῦ (εἶψαν δὲ οὗτοι ἀμφὶ τοὺς ἑξακι-
σχιλίους), περιῶν τὸν Ἰσθμὸν ἐθάτο ὡς ἔχει τε φυλακῆς
- 15 τὸ τεῖχος καὶ παρασκευῆς ἐς τὸν πόλεμον. καὶ ἤχθετο μὲν V. 142
τῷ Τουραχάνῃ, ὅτι θέρους στρατεύεσθαι πρὸς τὴν . . . ἐν
αὐτῷ, λέγων ὡς οὐχ ὑπομενοῦσιν ἐπιόντα αὐτόν, ἀλλ' οἰχῆ-
σονται φεύγοντες, ἐπειδὴν τὸ πρῶτον πύθονται ἀφικέσθαι P. 182
αὐτόν ἐπὶ τὸν Ἰσθμὸν. καὶ ἐπέμενέ τε ἡμέρας συχνὰς ὡς
- 20 ἐνδώσουτος διὰ ταῦτα τοῦ Πελοποννησίων ἡγεμόνος. καὶ
ἐπεὶ τε παρεληλύθασιν ἡμέραι, ἐπικαταβάς ἐς τὸ τεῖχος ἐστρα-
τοπεδεύετο. τῇ μὲν ὑστεραίᾳ τηλεβόλοις μακροῦς ἔτυπτε τὸ

6. αὐτόν?

his auditis princeps ira exarsit; iraque incensus speculatorem in carcerem duci iubet, ut tandem quid eventurum esset audiret. misit quoque legatum ad regem, qui nequaquam nomine principis satis moderata petebat. volebat namque princeps sibi tradi Isthmum, et regis regionem quae extra Isthmum erat, quam armis subegerat, universam habere auebat. verum propterea poenas regi dedit, legatumque capiens Pherris in vinculis habuit; ipseque, cum medium hiemis foret, contra Peloponnesum copias duxit. legatus ille Chalcocondyles Atheniensis fuit, quem cum in vincula una cum ministris dedisset, Pherris contra Peloponnesum perrexit. Amurates cum in Mingiis castra posuisset, optimates exercitus, qui numero erant sex mille, assumsit; et Isthmum circumivit, ut videret murum, numquid praesidii in eo situm esset ad resistendum. et quidem graviter succensebat Turachani, quia cum ipse censuisset aestate bellum inferendum esse, is hieme rem incipiendam suasisset, quasi Peloponnesiaci non essent vim hostilem expectaturi, verum continuo fugam ingressuri, ubi primum accipissent Amuratem hostiliter accedere. diebus etiam aliquot ea gratia cunctatus est Amurates, quasi princeps Peloponnesi illico deditionem esset facturus. verum cum haec spes fefellisset, descendens

στρατόπεδον τοῦ ἡγεμόνος· τῇ δ' ἐπιούσῃ ἀπειριῶντο τῶν
 ἐν τῷ τείχει, καὶ προσέφερον τὰς μηχανάς. τῇ δὲ τετάρτῃ
 ἑσπέρας πυρὰ ἀψάμενοι κατὰ τὸ στρατόπεδον, ὡς πλεῖστα
 ἕκαστος πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν, — εἰώθασι γὰρ οὕτω τὸ
 γένος τοῦτο τῶν Τούρκων, ἐπειδὴν ἐς μάχην μέλλουσιν ἵεναι· 5
 πρότρυπα ἤδη τῆς ἡμέρας ἤ ἐς τὴν μάχην καθίστανται,
 πυρὰ τε καίουσιν ἀνὰ τὸ στρατόπεδον ὅτι πλεῖστα ἕκαστος,
 B καὶ ὕμνον τινὰ ἀναφαίνοσιν τῷ θεῷ καὶ τῷ ἥρωι, δῆλον
 ποιούμενοι ὡς ἂν μάχην τῇ ὑστεραίᾳ τῆς ἐπιούσης καθίσταν-
 ται. καὶ τότε δὴ πυρὰ ποιησάμενοι παρεσκευάζοντο ἐς τρι- 10
 χομαχίαν. τῇ δὲ πέμπτῃ ἡμέρᾳ ἑσπέρας τὰς τε μηχανάς
 προσέφερον, καὶ ὑπὸ πλόκου οἱ σαραχόριδες καλούμενοι, ὁ
 ἀχρεῖος λοιπὸς ὄμιλος τοῦ λαοῦ. πᾶρεξ γὰρ τοῦ στρατοῦ ὃς
 ἐπόμενος τῷ βασιλεῖ τούτῳ στρατεύεται, ἐπάγονται ὄμιλον
 τὰ τε σιτία φέροντα ἀπὸ τῶν περιούκων καὶ τῆς ἄλλης τοῦ 15
 βασιλέως χώρας. ἕτεροι ἄλλοι δ' αὖ οἱ Ἀσιανοὶ ἀγιάδες κα-
 λούμενοι, πεζὸς τε ὄμιλος ἐπὶ τε τὰς χρεῖας τοῦ στρατοῦ
 C χρώμενος διατελεῖ, καὶ ἐς τὴν τῶν ὁδῶν κάθαρσιν ἄγεται
 τούτους καὶ ἐς τὰ στρατόπεδα. δοκεῖ δὲ τὸ τοῦ βασιλέως
 τοῦτο στρατόπεδον κάλλιστα πάντων δὴ στρατοπέδων ὧν ἡμεῖς 20
 ἐθεασάμεθα καὶ ἀκοῇ ἐπυθόμεθα, τὰ τε περὶ τὰς σκηνάς καὶ
 ἐς τὴν τῶν σιτίων ὑφθονίαν κράτιστα μηχανήσασθαι. πρῶ-

3. πυρὰν P

9. ἀν] ἐς?

10. πυρὰν P

15. φέρονται P

castra ad murum transtulit. die deinde postero princeps exercitum
 bombardis longis petivit. sequenti die eos qui murum defensabant,
 tentarunt machinas muro admoventes. quarto die tempore vesper-
 tino singuli iuxta tabernacula sua ignes fecerunt quam potuere ma-
 ximos. nam Turcorum est consuetudo, ut ignes plurimos parent bi-
 duo ante eius diei in quem pugna collata est. hymnum quandam
 canunt in honorem dei et herois, significantes quod tertio abhinc
 die praelium committere velint. tunc igitur ignes excitantes quam
 potuere plurimos, accingebantur ad oppugnationem muri. quarto au-
 tem die Sarachorides, qui inter caeteros inutilis sunt turba, fanibus
 machinas ad murum traxerunt. nam praeter exercitum qui regem
 sequuntur, adsunt et alii complures, qui frumentum a finitimis in
 castra subvehunt. sunt in castris et alii ex Asia oriundi pedites, qui
 Agiades nominantur, quorum opera rex utitur ad itinera purganda et
 ad castra communienda, necnon ad alia quibus in castris opus est.
 arbitror autem castra huius regis pulcherrime omnium, quae nos vi-
 dimus et audivimus, instrui, quantum attinet ad copiam frumenti
 necnon ad situm tabernaculorum. nam primum omnium mercatores
 plurimi comitantur regem istum, qui frumentum equos mancipiaque

τον μὲν γὰρ δὴ ἀγορασίαι ἐπονται τῷ βασιλεῖ μεγάλαι ἔς τε τὰ σιτία καὶ τοὺς ἵππους καὶ ἔς τὰ ἀνδράποδα καὶ ἔς τὴν τοῦ στρατοῦ χρείαν, ὅτου δ' ἂν τι ἐπιδέοιτο, ἐνταῦθα ἀφθόως τε πολλῶν ἔς τοῦτο παραγινομένων. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ 5 τῶν μεγάλων ὅσοι ἐπονται τῷ βασιλεῖ, ὑποζύγια τε πάμπολλα ἕκαστος περιάγει ἔς τὴν ἐξέλασιν, οἱ μὲν τε καμήλους σιτίων καὶ ὄπλων καὶ κριθῆς τῆς ὑποζυγίων τροφῆς ἱκανὰς ἔχοντες, οἱ δὲ ἡμίονους, οἱ δὲ συναμφοτέρα, οἱ δὲ καὶ ἵππους, ὥστε D διπλάσια γίνεσθαι τὰ ὑποζύγια τοῦ στρατοῦ. πάρεξ δὲ τούτων 10 τῶν περιάγει ὄμιλον ἀπὸ τῆς χώρας αὐτοῦ σιτίων τε ἕνεκα, καὶ ἐπειδὴν ἔς ἀνάγκην καταστῆ τὸ στρατόπεδον, ἐπιδιελόμενος τοῖς ἀρίστοις τὴν τροφήν οὕτω χωρεῖ ἐφ' ὃ τι ἂν γένοιτο. σκηνὰς δὲ ἔτι ἐν τῷ στρατοπέδῳ τοῦ βασιλέως ἴδοι ἂν τις ἔς μυρίας, καὶ πλείους καὶ ἐλάσσους τούτων, ὡς τυγαί- 15 νει στρατενόμενος.

Τότε μὲν δὴ, ὡς ἐτάχθησαν σαραχόριδες ἔς τοὺς Ἕλληνας, ἐπειρωτό τε αὐτῶν καὶ ἐμάχοντο ὡς . . . τῆς ἐρεθίζοντες ἐπὶ μάχην καὶ ἐπαγρυπνοῦντες. ὡς δὲ ἡώς τε ἦδη 1446 ὑπέφαινε, κύμβαλά τε καὶ αὐλικά καὶ σάλπιγγες τοῦ βασι- d. 7 Dec. 20 λέως (καταφανεῖς δὲ εἰσι τῷ μεγέθει τῶν ἡχῶν) ἀναδηλῶν p. 183 ὡς μάχη τε ἦδη γίνεται. καὶ ἕκαστοι παρασκευασάμενοι ἐπήεσαν ἔς τὸ τεῖχος, αὐτίκα τειχομαχοῦντες κατὰ τὸ ἰσχυρόν. βασιλεύς τε αὐτός καὶ οἱ νεήλυδες κατὰ τὸ μέσον τοῦ Ἴουθ-

4. πολλῶ P

20. ἀνεδήλουν?

omunt, necnon reliqua quibus indiget exercitus. hinc rerum omnium exercitui dives copia est. praeterea magnates qui comitantur regem, singuli plurima in expeditionem adducunt iumenta. quidam adducunt camelos, qui arma frumentum et hordeum, ut pabulum sit iumentis sufficiens, portant. quidam equos, quidam mulos, quidam tam equos quam mulos in expeditionem agunt. horum autem tantus est numerus ut duplo iumentorum numerus hominum numerum exsuperet. comitantur regem alii plurimi ab sua regione, quorum usus in frumentationem maximus est. si necessitas aliqua ingruerit exercitui, alimenta in optimates distribuit, et sic proficiscitur. tentorium quis cernat in castris regis plerumque decem milia, plus minusve respectu expeditionis.

Eo quidem tempore sarachorides oppositi Graecis eos pugnando tentabant . . . totamque noctem ducebant insomnem, ut ad praelium Graecos incitarent. ut aurora illuxit, signa canere iubet rex: cymbala cornua tubaeque pugnam iam fore maximo sono significabant. Turci instructi occipiebant murum oppugnare quam fortissime. rex et peregrini armati in acie instructa stabant in medio Isthmi, ubi

μου, ἤπερ ἐσκήρουν, καθίσταντο ἐς μάχην, καὶ κλίμακίς τε προσέφερον, καὶ διορύσσοντες τὸ τεῖχος ἤγωνίζοντο ὡς ἐξαιρήσονται. καὶ τοὺς τε τηλεβολίσκους ταύτῃ ταξάμενος οὐκ
 V. 143 εἶα τοὺς Πελοποννησίους προκύπτειν. δεινὸν γὰρ τοι ὁ τηλεβολίσκος, καὶ οὐδὲν τῶν ὄπλων ἀντέχει ὥστε μὴ διαχωρεῖν 5
 διὰ πάντων καθικνούμενος. δοκεῖ δὲ κἀπειδάν τι αὐτῷ ἀντέγγῃ, τότε δὴ μάλιστα καθικέσθαι ἐπὶ πλεόν, ἐπεὶ ἔς τε βάμβρακα καὶ κρόκην καὶ τὸ ἔριον οὐκ ἂν οὕτω καθίκοιτ' ἂν ἐπὶ πολὺ. ἐπεὶ δ' ἐν ἀδείᾳ τε ἐγένοντο οἱ νεηλυδες, καὶ τὰς τε κλίμακας ἐς τὸ τεῖχος ἐνεγκάμενοι ἀνέβαινον, καὶ ὑπερέβησαν 10
 ταύτῃ ἢ ἐθεάτο ἐστῶς ὁ βασιλεὺς, ἀνέβη ἐπὶ τὸ τεῖχος νέηλυς Χιτήρης, Τριβαλλὸς τὸ γένος, καὶ εἶλε τε τὸ τεῖχος, καὶ τοὺς ταύτῃ διωσάμενος ἐς φρυγὴν ἔτρεψατο. οἱ δὲ ὡς ἀπολιπόντες τὴν τάξιν κατέβαινον ἐνταῦθα, καὶ πλησίον ἐς δέος τε ὑπὸ θεοῦ καθίσταντο καὶ ἀπειρίας, καὶ οὕτω ἐποίουν· φεύγοντες γὰρ 15
 ἔρχοντο. καὶ οἱ παρὰ τούτους ἀνθις τεταγμένοι, οὐκ εἰδότες ὅ τι ξυμβαίνει χαλεπὸν, ἔρχοντο φεύγοντες. καὶ οὕτω πάντες ἀπολιπόντες τὸ τεῖχος ἔφρευγον οὐδενὶ κόσμῳ. οὗτοι δ' οἱ
 C Τούρκοι ἐπεισπεσόντες ταύτῃ τε ἢ ἐάλω ὑπὸ τοῦ νεηλυδος, καὶ τῇ ἄλλῃ ἢ κατέβαλλον διορύσσοντες, καὶ διὰ τῶν πυλῶν 20
 εἰσεχέοντο καὶ ἔτρεχον. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων τραπόμενοι διήρπαζον τὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπιπλα, ἐσθῆτάς τε καὶ τὴν ἄλλην εὐδαιμονίαν· οἱ δὲ ἐπὶ τοὺς ἄν-

14. καί| καὶ οἱ?

18. οὕτω?

castra posuerant. scalas expediebant, murum suffodiebant, fortiterque praeliabantur, ut murum occuparent. huc etiam bombardarios consistere iusserat, qui bombardis prospectum Peloponnesiacis adimebant. bombardaria namque res est admodum violenta, nec arma resistere bombardarum impetui possunt, verum omnia penetratum etiam magis permeat, quando corpus aliquod resistens fuerit nacta, si quidem crocum lanamque non pervadit. cum peregrini iam tuti ab periculo starent scalasque muro addidissent, murum scandebant eo loci ubi spectator oppugnationis aderat rex. primus itaque in murum evasit, eumque cepit peregrinorum de numero Chiteres, Triballus genere; eosque qui resistebant, in fugam coniecit. hi autem ordine relicto abibant, cum metus maximus ab deo et imperitia ipsis incuteretur: nam formidine agitati in fugam effundebantur. praeterea illi qui his proxime steterant, nescii quid mali suis accidisset, fugientes abibant. tandem omnes deserto muro sine ordine fugerunt. Turci irruentes, qua murus ab Chitere superatus erat, et alii qua murum suffodientes straverant, necnon per portas irrumpebant. quidam ad castra Graecorum ferebantur, Graecorumque sup-

δρας τραπόμενοι τοὺς μὲν αὐτῶν ἐφθειρον τοὺς δὲ καὶ ἐξώ-
 γρουν, ἐς ἀνδραπόδων μοῖραν τιθέμενοι. καὶ φόνος τε ἦν
 πολὺς τῶν φευγόντων.

Περὶ δὲ τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνας τοιαύδε ἐγένετο. ὡς
 5 γὰρ ἐώρων φεύγοντας τοὺς Ἑλληνας ἀνὰ κράτος καὶ οὐδενὶ
 κόσμῳ, ἐπειρῶντο μὲν πρώτιστα κατέχειν, ὡς δ' οὐκ ἠδύναν-
 το, καὶ αὐτοὶ φεύγοντας ᾤχοντο, ἐπὶ μὲν Κόρινθον οὐκέτι
 (ἦδσαν γὰρ ὡς πολιορκησόμενοι ἀλώσοιντο ἐνταῦθα, τῆς τε D
 τροφῆς ἰκανῆς οὐκ οὔσης ἐν αὐτῇ καὶ ἄλλης παρασκευῆς), ἐπὶ
 10 δὲ τὴν μεσόγαϊον ἐπειγόμενοι ἐφθασαν γενόμενοι ἐπὶ τὴν ἄκραν
 Λακωνικὴν τῆς Πελοποννήσου, καταδοκῆσοντες ἢ μέλλει χω-
 ρῆσαι ὁ βασιλεὺς. αὐτοὶ τε γὰρ ἐς τὴν θάλασσαν διενοοῦν-
 το ἐς τὸ πρόσω πίπτειν, ὡς ἦν ἐπὶ ἑλαύνων, ἐς τὴν θάλασ-
 σαν ἀφιξόμενοι καὶ ὑπεκατησόμενοι τῆς χώρας αὐτῆς. ἦδσαν
 15 γὰρ ὡς τῷ Ἴσθμῷ τὰ Πελοποννήσου πράγματα διεφθάρη ὑπὸ
 τοῦ βασιλέως, καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρες καὶ οὐδὲν ὃ τι ἄξιον λό-
 γου ὑπελείφθη ἐν ταῖς πόλεσιν ἢ ἀκροπόλεσι, καὶ οὐκέτι
 ἠλπιζον περιέσεσθαι σφίσι τὴν ἀρχὴν τοῦ λοιποῦ, ἀλλ' οἷχε- P. 184
 σθαι σφίσι τὰ πράγματα ἀπολλύμενα.

20 Ἄμουράτης δὲ ὡς κατέσχε τὸν Ἴσθμόν, καὶ ἐπεὶ ἐγένετο
 ἐντὸς τῆς Πελοποννήσου, πρῶτα μὲν ἐς τριακοσίους τῶν αἰχ-
 μαλώτων, οὓς ἀποφυγόντας τῆς νυκτὸς ταύτης ἐς τὸ ὄρος τὸ

11. καταδοκῆσαντες P

pellectilem et reliquam felicitatem diripiebant. quidam versi in ho-
 stes quosdam necarunt, quosdam vivos ceperunt, et ad mancipiorum
 condicionem redegere. caedes fugientium edebatur maxima.

Verum quid Graecorum ducibus contigerit, audiamus. hi ubi
 conspicati sunt Graecos fugam arripere, primo eos retinere conaban-
 tur. cum autem in fugam effusos inhibere non possent, aufugerunt
 et ipsi, non tamen Corinthum. certi enim erant, si obsiderentur
 Corinthi, se facile expugnatum iri, cum haud sufficiens eo comporta-
 tus esset comaeus, nec alius belli apparatus. celeri autem fuga
 contenderunt ad mediterraneam regionem; iamque praevenerant ho-
 stes, et in summa Laconia Peloponnesi expectabant quonam profectu-
 rus esset rex. decreverant namque in mare profugere et regione ce-
 dere, si Amurates cum exercitu adventaret. noverant namque Pelo-
 ponnasiacorum res ab rege planissime contusas esse. nec arma nec
 viri, nec quicquam amplius memoratu dignum vel in urbibus vel in
 arcibus reliqui erat. nec sperabant in posterum Peloponnesi princi-
 patum sub se futurum, sed augurabantur se Peloponnesi res omnes
 amissuros.

Amurates ut Isthmum occupavit et in Peloponnesum venit, pri-
 mum quidem circiter trecentos captivos, qui nocturna fuga in montem

ὑπὲρ τὰς Κεγχρέας, ὃξὺ δὲ καλούμενον, κυκλωσάμενοι εἶλον ἀπάτη πάντας, εἰς ἓνα χῶρον ἀπαγαγὼν κατέσφαξε· μετὰ δὲ ὠνησάμενος ἀνδράποδα εἰς ἑξακόσια θυσίαν ἀνήγε τῷ ἑαυτοῦ πατρί, ἐξελειόμενος τῷ φόνῳ τῶν ἀνδρῶν τούτων. ἐντεῦθεν δὲ ἐπιδιελόμενος τὸ στρατεύμα, καὶ τὸ μὲν παρα- 5
 Β θοὺς Τουραχάνη τῷ Θετταλίας ὑπάρχει ὡς ἐμπείρω τε ὄντι καὶ μάλιστα δὴ Τούρκων ὠμιληκότε τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ τῶν νεηλῦδων ἀμφὶ τοὺς χιλιούς, ὡς διὰ τὴν μεσόγειον ἐλαύνειν, αὐτὸς δὲ διὰ τῆς Σικυῶνος ἤλαυνεν εὐθὺ τῆς Ἀχαιῆς. ἀφικόμενος δὲ εἰς Σικυῶνα, τὴν μὲν πόλιν, ἐν ἣ ἡμέρᾳ ὁ Ἰσθ- 10
 μὸς ἐάλω, ἐπέδραμε τε ὁ στρατὸς τοῦ βασιλέως, καὶ ἠνδραποδίσατο σύμπασαν ἄρδην τὴν πόλιν. ἀπόντων δὲ τῶν ἀνδρῶν εἰς τὸν Ἰσθμόν, καὶ οὐδὲ ἐν ὄχυρῳ ὄκημένης τῆς πόλεως, ταύτην μὲν εὐθὺς τότε ἠνδραποδίσαντο, καὶ ἐπὶ πλείστον ἤλασαν τῆς Πελοποννήσου, τοὺς τε ἡγεμόνας διώκοντες 15
 C καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὡς ἄλλος ἄλλη ὄχετο φεύγων. τὴν V. 144 μὲν πόλιν κενὴν τε κατέλαβε, καὶ τὴν ἀκρόπολιν ἐπολιόρκει. ἐνήσαν δ' αὐτόθι Μουλγέριός τε Ἕλληνας καὶ ἄλλοι μετ' αὐτοῦ τινὲς Ἑλλήνων οὐ πολλοὶ σὺν γυναῖξί τε ἅμα καὶ παισίν. ἐπεὶ δ' ὑπορύξας ἔθει τὴν ἀκρόπολιν, ἐνταῦθα εἰς ἴσθμ- 20
 λογίαν ἀφικόμενος ὁ τῆς ἀκροπόλεως φύλαξ παρέδωκε τε αὐτὸν καὶ τὴν ἄκραν. τούτους μὲν δὴ καὶ γυναῖκας καὶ παῖ-

supra Cencreas situm, quem Oxi vocant, evaserant, quasi indagine circumdari iussit. omnes capti sunt; doloque in unum locum abducti, crudeliter occisi sunt. postea Amurates emit principia numero sexcenta, quae ad sacrificium duxit in honorem patris sui, volens eum expiare caede virorum occisorum. his ita peractis exercitum divisit. partem exercitus Turachani Thessaliae praefecto tradidit, qui rei militaris habebatur peritissimus et plurimum conversatus erat cum Turcis Peloponnesi. dedit eidem de numero peregrinorum mille milites, ut his instructus protectionem per mediterraneam regionem faceret. ipse quidem rex per Sicyonem iter faciens recta in Achaiam contendit. urbem eo die, quo Isthmus in potestatem venit, regius exercitus aggressus est; captamque diripuit universam. aberant enim oppidani, profecti in Isthmum. nec admodum in munito loco urbs sita erat. quapropter eam continuo diripuerunt: et maximam Peloponnesi partem peragrantes, persecuti sunt bello duces et reliquos Graecos. cum autem hostium alius alio, ubi se tutum putabat, palantes dilaberentur, urbem defensoribus vacuum in potestatem redigit, obsidioneque arcem premere statuit. erant in ea arce Mulgerius Graecus et alii quidam Graeci non multi cum liberis et uxoribus. Turci igitur suffodientes arcem, cum Mulgerius

δας ἐς Ἄγγιον πόλιν εὐδαιμόνα ἀπέστειλε, τῆς δὲ πόλεως
 ἐνεπίμρα τε τὰς οἰκίας. καὶ τοῦ πρόσω ἐχόμενος ἀφίκετο
 ἐπὶ Πάτρας τῆς Ἀχαιῶν πόλιν εὐδαιμόνα. ταύτην μὲν οὖν
 ἐξέλιπον οἱ ἄνδρες ἐς τὴν κατανατικρὺ ἠπειρον τῶν Οὐνεταῶν, D
 5 καὶ πλὴν τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει καὶ ἐν τοῖς βασιλείοις, οἱ ἑνα-
 πελείφθησαν ἀφροσύνη χρησάμενοι, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ὄχον-
 το φεύγοντες. ἦσαν δ' οἱ ἑναπολείφθέντες ἐς τετρακισχιλί-
 ους. τοὺς μὲν οὖν τῶν βασιλείων ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας
 παρεστήσαντο ὁμολογίᾳ, καὶ ἐς ἀνδράποδα διελόμενος τὴν τε
 10 ἀκρόπολιν ἐπολιόρκει καὶ τοὺς τε νεήλυδας ἐπεμψεν ὡς ἐλοῦν-
 τας. καὶ οὗτοι προσέβαλλον τε τῷ τείχει καὶ ὑπορυξάμενοι
 εἰσέπιπτον. οἱ δὲ Ἕλληνες ῥυτίην καὶ πίσσαν πυρὶ ἀψάμε-
 νοι κατὰ ὀπὴν τοὺς τε νεήλυδας ἐξεκρούσαντο ἀμυνόμενοι καὶ P. 185
 ἐκράτυνον τὴν ἀκρόπολιν. Ἀμουράτης μὲν δὴ, ὡς Τουραχά-
 15 νης ἐντεῦθεν ἀφικόμενος καὶ ἀνδράποδα ὡς πλεῖστα ἀγόμε-
 νος παρεγένετο αὐτῷ, ἐνταῦθα ἐπαναζεύξας ἀπήλαυνε. μετὰ
 δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον σπονδὰς τε ἐποίησατο, καὶ ὑπό-
 φορον ἔσχον τὴν Πελοπόννησον τὸ ἀπὸ τοῦδε οἱ Ἕλληνες μέ-
 χρι τούτου, τὸ πρὶν ἐλευθέραν οὔσαν. τὴν μὲν οὖν πόλιν
 20 τῶν Θηβῶν πειρώμενον ἐπιέναι βασιλέα ἐπὶ Πελοπόννησον
 ἐξέλιπόν τε, καὶ τοὺς ἄνδρας ἐξαναστάντες ὄκησαν ἐν τῷ
 Ἰσθμῷ, οἳ τινες δὴ καὶ ἐάλωσαν ὑπὸ Τούρκων. ἡ δὲ ἐκτός

nullam salutis spem affulgere cerneret, se ipse et arcem Amurati tra-
 didit. hos quidem cum liberis et uxoribus misit Angium, urbem
 opulentam. ipse vero aedificia urbis captae incendit. quo facto ul-
 terius profectus venit Patras, Achaiæ urbem opibus florentem. op-
 pidani urbem istam deseruerant, abeuntes in continentem Venetorum,
 quæ ex opposito erat. remansere tamen quidam in arce et in regia:
 stulti quidem, cum reliqui sibi fuga consulerent, ipsi se in grave dis-
 crimem præcipitarunt. erant autem numero quater mille. viros igitur
 et mulieres quæ in regia erant, pactionibus Amurates in fidem
 accepit, omnesque in mancipiorum album rettulit. hinc arcis oppu-
 gnationem auspicatus est, peregrinosque misit, ut eam subito cape-
 rent. hi summa vi impetam in murum dantes eumque suffodientes in
 arcem irrupere. Graeci resinam et picem incensam per foramina ia-
 culantes, peregrinos expulerunt acerrime repugnantes, arcemque et
 murum reficientes et optime munientes. Amurates, ubi adventu Tu-
 rachanes vehens maximam hominum aliarumque rerum prædam, cum
 exercitu discessit, nec multo post pacem cum Graecis fecit. ex eo
 inde tempore Peloponnesus, quæ prius libera erat, regi tributaria
 facta est. Thebas Thebani, cum hostiliter accederet rex, deseruere,
 et in Isthmum se contulere, quasi ibi habitaturi; qui tamen ab Tur-

Β χώρα τοῦ βασιλέως αὐτίκα μετὰ τὴν τοῦ Ἴσθμοῦ ἄλωσιν προσεχώρησε τῷ βασιλεῖ, τό τε Πίνδον καὶ ἡ ἄλλη χώρα τοῦ βασιλέως.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ ἐς τοσοῦτον ἐγένετο. 1447 καὶ βασιλεὺς τοῦ ἐπιγινομένου Θέρους ἐστρατεύετο ἐπὶ Σκεν-5
τέρῃ τὸν Ἰβάνεω παῖδα, ὃς παῖς ὢν ἐς τὰς θύρας ἀφικόμε-
νος τοῦ βασιλέως καὶ παιδικὰ αὐτοῦ γενόμενος ἀπέδρα ἐς
τὴν πατρῴαν αὐτοῦ χώραν, καὶ ἀγόμενος γυναῖκα θυγατέρα
τοῦ Ἀριανήτου, ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἐπολέμουν τῷ βασιλεῖ, καὶ
οὔτε φόρον ἀπήγαγον τῷ βασιλεῖ οὔτε αὐτοὶ ἐς τὰς θύρας 10
ἔεντο οὔτε πείθεσθαι ἤθελον. διὰ ταῦτα συναγείρας ἅπαντα
Cτόν τε Ἀσίας καὶ Εὐρώπης αὐτῶ στρατὸν ἤλαυνεν ἐπὶ τὴν
Ἰβάνεω χώραν καὶ ἐπεὶ τε ἐσέβαλεν ἐς τὴν χώραν, εἶδου τε τὰ
στρατεύματα διαπέμπων ὅποι παρεῖκοι, καὶ ἐνεπίμρα τὰς τε
κώμας καὶ τοὺς ἀγρούς, καὶ τὰ λήια ἐκαίοντο ὑπὸ τοῦ στρα- 15
τοῦ, καὶ περιεφθείροντο τὰ ἐκεῖσε πάντα. Σκενδέρης μὲν οὖν
ἐπὶ τὴν ἐς τὸν Ἴόνιον παράλιον χώραν τῶν Οὐνετιῶν ὑπε-
ξέθετο, αὐτὸς τε καὶ οἱ Ἀλβανῶν πρῶτοι, τὰς τε γυναῖκας καὶ
παῖδας· αὐτοὶ δὲ περιμόντες ἄλλοτε ἄλλη τῆς χώρας διήρ-
χοντο, εἶ τον δέοιντο αἱ πόλεις αὐτῶν. καὶ οὗτοι μὲν ἀνὰ τὸ 20
ὄρος τὸ ὑπὲρ τὴν χώραν αὐτῶν ἄχρι τοῦ Ἴονίου διατείνον διέ-
τριβον, καταδοκοῦντες ὅποι σφίσι τὰ πράγματα ἀποβήσεται·

10. ἐπήγαγον P

14. παρήκοι P

cis capti sunt. exterior autem regio Pindus videlicet et reliqua regio, ut primum Isthmus captus est, in regis potestatem devenit.

Appetente iam aestate Amurates bellum movit contra Scenderem Ibanis filium (Alexandrum sive Scanderbegum appellatum), qui puer venit in ianuas regis eiusque concubinus factus est; tandem effugit in patriam suam regionem. ducta deinde uxore Arianetis filia, ex professo bellum cum rege gerebat. nam tributum haud amplius regi pendebat, nec in ianuas ibant, parere quoque regi detrectabant. quapropter Amurates convocans Asiae Europaeque exercitus universos, Ibanis regionem bello petere statuebat. veniens igitur in regionem, vastabat universam, vicos agrosque incendebat. frumentum omnemque commeatum comburebat. omnia quae in ea regione erant, populationibus dissipabantur. Scenderes igitur ipse necnon Albani omnes in maritimam versus Ionium Venetorum regionem uxores et liberos, quo ab impendenti periculo tuti forent, exposuerunt: ipsi autem undique per regionem obambulantibus sedulo dispiciebant, sicubi urbes ipsorum auxilio indigerent. castra habuerunt in monte qui regionis eorum impendit et in Ionium usque porigitur; et ibi expectaverunt belli eventum. Amurates Sphetiam urbem exercitibus circumsegit;

Ἄμουράτης δὲ ἐπελαύνων πρῶτα μὲν τὴν Σφρειάν πόλιν D
 ἐπολιόρκει. καὶ λόγον μὲν προσέφερεν ὡς παραδοῖέν τε αὐ- V. 145
 τὴν καὶ αὐτοὶ ἀπίοιεν ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ ἕκαστος· οἱ δὲ οὐκ
 ἐπέιθοντο. μετὰ δὲ ταῦτα προσέβαλε σὺν τοῖς νεήλυσι, καὶ
 5 εἶλε τὴν πόλιν κατὰ κράτος καὶ ἐξηνδραποδίατο, τοὺς τε
 ἄνδρας σύμπαντας διεχρήσατο. μετὰ δὲ ἐπιῶν ἐπὶ τὴν Γε-
 τίνην ὁμολογίᾳ τε παρεστήσατο, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει ἀνδρα-
 ποδισάμενος ἐπήγε τὸν στρατὸν ἐπὶ τὴν Κρούνην, πόλιν προέ-
 χουσαν τῶν ἐν τῇ Ἀλβανῶν χώρᾳ· οἰκεῖται δὲ ἐν ὄχρῳ
 10 πάνυ. ταύτην μὲν οὖν προσκαθεζόμενος ἐπολιόρκει, καὶ τη-
 λεβόλοις τε ἔτυπτε τὸ τεῖχος, καὶ κατέβαλε μέρος οὐκ ὀλί-
 γον. μετὰ δὲ ταῦτα προσέβαλε σὺν τοῖς νεήλυσιν ὡς ἐξαι-
 ρήσων τὴν πόλιν, καὶ ὡς οὐκ ἠδυνήθη εἶλεν, ἀπήγαγε τὸν P. 186
 στρατὸν· ἦδη γὰρ ὄψε ἦν τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ χειμῶν ἐπιγε-
 15 νόμενος ἐπέεζε τὸν στρατὸν.

Τὸν οὖν παῖδα αὐτοῦ ἄρτι ἠβάσκοντα Μεχμέτην περιήγεν
 ἐν τῷ στρατῷ, ἔξ ὅτου ἀφείλετο αὐτὸν τὴν βασιλείαν. ἐγένετο δὲ
 οὕτως. ὡς ἐμάχετο τοῖς Παιίοισιν ἐν τῇ Βάρηη καὶ τὰ στρατεύ-
 ματα αὐτοῦ ἑώρα ἐν φυγῇ γενόμενα, ἐς δεῖος τε καθεστήκει μέγα
 20 πάνυ, οἰόμενος αὐτίκα πάντως ἀπολεῖσθαι, ὡς ἦδη ἀφίκετο
 ξυμφορᾶς, ἠῤυχετό τε ὡς ἦν αὐτῷ τὰ πράγματα μὴ διαφθαρεῖ
 τότε ἐν τῷ θορύβῳ ἐκείνῳ, ἀπολιπεῖν τε τὴν ἀρχήν, καὶ τῷ

10. προκαθεζόμενος P

oppidanisque nuntiare iussit, si deditionem facerent, se singulos ad
 sua abire permissurum. at hi condicionem istam non admiserunt.
 quapropter cum peregrinorum cohorte murum subit; et cum impetu in
 urbem irrumpens, ea potitur, praedaeque totam exponit. viros omnes
 trucidari iussit. deinde copias duxit contra Getiam, quam pactioni-
 bus in dicionem accepit. captis autem oppidanis exercitum Cruam
 urbem Albanorum primariam movit. urbs haec sita est in loco mu-
 nitissimo. hanc obsidione cinxit, murumque bombardis concussit,
 eiusque non modicam partem stravit. deinde per loca ruinis paten-
 tia cum peregrinis irrumpere quaerebat, quasi vi eam capturus. coe-
 pta autem omnia cum irrita caderent, exercitum abduxit omnem,
 quia aestatis iam extremum erat, et frigus hibernum graviter exerci-
 tum adfligebat.

Filium suum Mechetem iam pubescentem per castra circumdu-
 xit regnoque praefecit. sic autem ista evenere. cum pugnaret ad-
 versus Pannonos Varnae et exercitus suos ad fugam inclinare cerne-
 ret, valde timuit putans se mox cum suis periturum. in hac gravis-
 sima necessitate constitutus vovit, si incolumis evaderet praesens pe-
 riculum et victoria potiretur, se cessurum regno et id commissurum

Β παιδὶ ἐπιτρέψαντα αὐτὸν οἴχεσθαι ἐς τὴν Ἀσίαν, διατρέψοντα
 σὺν τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς παρ' αὐτοῖς καλουμένοις Ναζη-
 ραίοις, προσευχόμενον τῷ ἥρωι καὶ ἀνάγοντα θάμα τὴν Θυ-
 σίαν. ὡς δὲ περιεγένετό τε Παιόνων καὶ τὸν Παιόνων βα-
 σιλέα ἐξελὼν ἐκομίζετο ἐπ' οἴκου, τὸν τε παῖδα αὐτοῦ τὸν 5
 νεώτερον Μεχμέτην μετεπέμπετο ἐπὶ τὴν ἀρχήν· ὁ γὰρ πρε-
 σβύτερος αὐτοῦ Ἀλαδίνης οὐκέτι περιῆν, ἀλλ' ἐτετελευτήκει
 ὑπὸ ἵππου ἐκτραχηλισθείς, κυνηγετοῦντος αὐτοῦ καὶ ἐπιθέον-
 τος ἀνὰ κράτος ἐπὶ τὴν ἔλαφον. οὗτος μὲν οὖν οὕτως ἐτε-
 λεύτησε, Μεχμέτην δὲ τὸν νεώτερον παῖδα περιόντα, ὡς 10
 C ἐλέγετό μοι. τότε ἐπὶ τὴν ἀρχὴν μετεπέμπετο. ὡς δὲ ἀφί-
 κετο, ἐπιτρέψας αὐτῷ τὴν ἀρχὴν καὶ τὰς θύρας καὶ τοὺς
 νεήλυδας αὐτὸς ὄψετο διαβὰς ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, ἐς Προῦσαν,
 ἧ τὰ τῆς Ἀσίας βασιλεία ἦν. τὴν μὲν οὖν ἀρχὴν ἀποθέμε-
 νος μετὰ ζιχίδων τῶν παρ' αὐτῶν Ναζηραίων καὶ σειτιδίων 15
 καὶ τῶν τοῦ γένους σοφῶν πολλὰ διέτριβεν· οὐ πολλῶν δὲ
 ὕστερον μετέμελέ τε αὐτῷ ἀπιόντι ἐκ τῆς ἀρχῆς καὶ ἰδιωτεύ-
 οντι. ὡς δὲ οὐκ ἠνέσχετο, ἔπρασεν ὅπως ἐπανίων τὴν ἀρ-
 χὴν κατάσχοι καθ' ἡσυχίαν, ὡς δὲ μὴ ἐς διαφορὰν ἀφικνου-
 μένου αὐτῷ τοῦ παιδὸς κινδυνεῦοι αὐτῷ τὰ πράγματα, καὶ 20
 αἰτίαν ἔχοι πρὸς τοῦ γένους οἷα ποιῆ. ἔπρασσε δὲ ὅπως ἐπα-
 νέλθοι μετὰ Χαλίλειω τοῦ Πραΐμεω, ἀνδρὸς συνήθους αὐτῷ

20. αὐτοῦ τοῦ παιδὸς κινδυνευομένην P

filio, et abiturum in Asiam, ut ibi vitam traduceret admixtus sacer-
 dotibus et Nazaraeis, et culturum frequenter Heroem, eique immola-
 turum. cum igitur Pannonibus victoriam extorsisset, rege eorum pe-
 rempto domum rediit, filiumque iuniorem accersivit ad regni guber-
 nacula. nam filius eius Aladines natu maximus haud amplius super-
 stes erat, sed naturae debitum exolverat, praecipitatus ex equo in
 venatione, cum persequeretur cervum. is quidem in hunc modum
 occubuit. Mechemtem autem iuniorem ad regni moderamen vocavit.
 cum autem venisset vocatus, regnum et ianuas necnon peregrinos
 pater eius fidei committens ipse profectus est Prusam, ubi Asiae se-
 des regia est. abdicato igitur regno cum Zichidis, qui Turcorum Na-
 zaraei sive monachi sunt, et cum Seitidis necnon cum reliquis do-
 ctis conversatus est. nec multo post poenituit virum, quod regno
 relicto nunc privatam sequeretur vitam. cum autem praesentem vi-
 tae condicionem haud ferre posset, consilia agitavit, qua ratione ci-
 tra tumultum regiam dignitatem reciperet. sedulo enim praecavebat
 ne, si filius sentiret quid ipse moliretur, bellum exoriretur, cuius ipse
 auctor ab Turcis haberetur. quae quidem facere instituit, ad finem
 deduxit, videlicet ut rediret ad regnum opera et industria Chatitis

ἐς τὰ μάλιστα καὶ οἱ ἐπιτηδείως ἔχοντος αἰεὶ. αὐτὸς μὲν D
 οὖν ἔπεισε τὸν παῖδα ἐς ἄγρους φοιτῶντα γυμνάζεσθαι ὡς
 κάλλιστα ἐφ' ἵππου· καὶ ἐπειδὴ ἔπειθε, κρύφα ἔπεμψε τῷ
 πατρὶ αὐτοῦ, μηδὲν δεδιότα, ἄφνω ἐς τὴν ῥητὴν αὐτῷ
 5 ἡμέραν ἀφικόμενον ἐς τὰ βασιλεία τῆς πόλεως χρηματίζειν
 τοῖς ἐν τῇ πόλει ὡς βασιλέα. ὁ μὲν οὖν, ὡς ὑπετίθετο, ἐς
 ἣν αὐτῷ συνέθετο ἡμέραν, παρέγένετο τε ἀπόντος αὐτῷ τοῦ
 παιδὸς ἐς τὴν ἄγραν καὶ κυνηγετοῦντος, παραγενόμενός τε
 κατέσχε τὴν βασιλείαν, χρηματίζων τοῖς ἐν τῇ πόλει τῶν θυ- V. 146
 10 ρῶν ὡς βασιλεύς. ὁ μέντοι παῖς αὐτῷ ὡς ἤσθετο ἐπανιόν-
 τος τοῦ πατρὸς αὐτῷ ἄφνω, οὐκ ἔχων ὅ τι χρῆσαιτο τῷ P. 187
 πράγματι, προσῆει τε καὶ προσεκύνησε· καὶ τὸ ἀπὸ τοῖδε
 παρήγεν αὐτῷ ἐς ἣν ἂν στρατεύηται χώραν. τὸν μέντοι παῖ-
 15 δα οὐκ ἐλάνθανεν ὡς αὐτῷ ταῦτα εἶη διαπεπραγμένος Χαλί-
 15 λης ὁ Πρωίμεω, καὶ ἤχθετό τε ἀξίως, οὐ μέντοι γε ἀνεδήλου
 αὐτῷ τὴν ὀργήν· ἦδει γὰρ μέγα δυνάμενον παρὰ τῷ πατρὶ.
 Τότε μὲν οὖν ἐς τὴν Ἀμουράτεω ἐπάνοδον ἐπὶ τὴν βα-
 σιλείαν οὕτως ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ ἀπήγαγε τὸν στρατὸν ἀπὸ
 20 τῆς πρὸς τὸν Ἴόνιον Μακεδονίας τῆς τῶν Ἀλβανῶν χώρας,
 20 τοῦτο μὲν τὸ ἔτος διέτριβεν ἐν τοῖς Εὐρώπης βασιλείοις ἡσυ-
 χίαν ἄγων, τῷ δ' ἐπιόντι ἐνιαυτῷ αὐθις, ἐπεὶ περιαιγέλλει B
 τῷ στρατεύματι ἐπεσθαι, ἐστρατεύετο αὐθις ἐπὶ Σκενδέρην

11. τῷ om P

filii Priami, quo familiariter utebatur et cum quo ei artissima intecesserat necessitudo. Chatites ergo ubi sententiam Amuratis satis intellexit, puerum Mechemtem venatum ire iubet, ut se quam pulcherrime ex equo exerceret. qui dicto audiens venatum abiit. interea Chatites nuntium mittit ad patrem, quem subito dicta die nihil veritum in urbis regiam venire et ius dicere ut regem civibus iubet. Amurates, quemadmodum iussus erat, filio venatione occupato ad praestitutam diem advenit. adveniens regnum invasit; civibus ianisque ut decet, ius dixit. filius ut accepit patrem mutata voluntate regnum recepit, nesciens quid ageret in praesenti negotio, tamen accessit patremque regem adoravit, eumque secutus est, quocumque militatum abisset. nec latuit Mechemtem opera Chatitis patrem quam maxime adiutum ista egisse. et quamvis Chatiti merito irasceret, iram tamen ostendere noluit, veritus viri potentiam, qua plurimum pollebat apud patrem Amuratem.

In hunc modum eo tempore propter patris in regnum reditum filius affectus erat. postquam autem exercitum ab Macedonia, quae versus Ionium patet, quae Albanorum regio est, per eum annum in Europae regia quietem agens mansit. ineunte deinde anno iterum expeditionem sumpsit contra Scenderem Ibanis filium et con-

τὸν Ἰβάνεω καὶ ἐπὶ τὴν ταύτη κατὰ τὸν Ἴόνιον Ἀλβανῶν χώ-
 ραν, καὶ ἐπῆει πολλῶ θυμῷ ὡς ἐξελῶν τε τὴν Κρούην καὶ
 αὐτὸν Σκενδέρην· ἐξαιτησόμενος τοὺς Οὐνετούς, καὶ ἦν μὴ
 ἀποδοῖεν αὐτόν, ὡς πολιορκήσων τὴν πόλιν ἐς ἣν αὐτὸς κα-
 ταφυγῶν ἔσθῃ. ἐπεὶ δὲ εἰσέβαλεν, ἐπορεύετο ἰθὺ ἐπὶ τὴν 5
 Κρούην, καὶ τὴν τε χώραν, ὅση ὑπελείπετο τὴν ἀρχὴν αὐτῷ
 αἰσινής, ἐπέδραμέ τε αὐτοῦ τὰ στρατεύματα, καὶ ἐπέκαον πῦρ
 C ἐνιέντες, ὅτῳ ἂν αὐτοῖς περιτύχοιεν. ἐπέδραμε δὲ καὶ ἄχρι
 τοῦ ποταμοῦ τοῦ . . . τὰ στρατεύματα· τὴν δὲ ἐπέκεινα
 τοῦ ποταμοῦ χώραν οὐχ οἶά τε ἦν ληΐζεσθαι διὰ τὸ ἄβατον 10
 εἶναι πάντη τοῖς βασιλέως ἵπποδρόμοις. καὶ οὗτοι μὲν, τὰς
 τε γυναῖκας καὶ παῖδας ὑπεκθέμενοι ἐς τὰ ἐχυρὰ τῶν Οὐνε-
 νετῶν, συνελέγοντο ἐς τὸ ὄρος τὸ ὑπὲρ τὴν Κρούην πόλιν
 αὐτῶν. ἐνταῦθα δὲ ὑπέξαγαγὼν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία
 κατέθετο ἐς τὰς τῶν Οὐνετετῶν πόλεις, τοὺς δὲ ἄνδρας κατέ- 15
 λιπεν ἐν τῇ πόλει ἀμυνουμένους καὶ τὰ τεῖχη φυλάσσοντας,
 καὶ τούτους ἐπιλεξάμενος τοὺς ἐθέλοντας αὐτοὺς ὑποστῆναι
 D τὸν ἀγῶνα. Ἀμουράτης μὲν οὖν τὰς τε τηλεβόλους παρε-
 σκευάζετο καθιζόμενος ὡς τὸ τεῖχος καθαιρήσων, καὶ παρα-
 μένων ἅμα σὺν τοῖς νεήλυσιν ἐς τὴν πόλιν· ἐπεὶ δὲ αὐτῷ 20
 τὰ πάντα παρεσκευάστο, ἔτυπτε τὸ τεῖχος τηλεβόλοις καὶ
 κατέβαλε μέρος πολὺ. Σκενδέρης δὲ ἀπὸ τοῦ ὄρους πυρὰ τε

tra eam quae isthic sita est Albanorum regionem, cum iussisset uni-
 versos exercitus instructos et paratos praesto esse. plenus igitur ira-
 rum proficisccebatur versus Cruam, quasi eam vi expugnaturus. praeter-
 erea in animo habebat expostulare cum Venetis, ut Scenderem tra-
 derent: quod si facere omitterent, se obsessurum urbem quamcunque
 Scenderes fugiens intrasset. ut regionem hostilem est ingressus, re-
 cta contra Cruam properabat, et in eam regionis partem, quam antea
 intactam et inviolatam ab populationibus reliquerat, suos milites in-
 cursionem facere iubet. qui dicto audientes incendiis omnia, ignem
 iniicientes, miscuere. et hanc regionem misere vastarunt usque ad
 flumen * * verum regionem ultra flumen sitam populari nequivere,
 quia regis equitibus haud erat pervia. Albani autem uxoribus et
 liberis in munita Venetorum loca ablegatis colligebantur in montem,
 qui Cruae urbi imminet. hinc Scenderes educens uxores et liberos,
 deponerat eos in urbes Venetorum. viri vero relinquebantur in urbe,
 ut resisterent hosti moeniaque defensarent. et hi potissimum huic
 negotio destinabantur, qui volentes, non coacti, praelium subire cup-
 lebant. Amurates bombardas expediebat, assidens ut murum disii-
 ceret. et deinde cum peregrinis irrumpens urbem sui iuris faceret.
 omnibus autem, quemadmodum oppugnatio requirebat, comparatis,

ἔκαυσεν, ἐπιδεικνύμενος τοῖς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐπειδὴν χρεία ἦ παρεσόμενος καὶ αὐτὸς ἐπιβοηθήσων, καὶ τινῶν τῶν τοῦ βασιλέως ἀναβάντων ἐπὶ τὸ ὄρος προσέβαλέ τε καὶ ἐμάχετο, ἔργα ἀποδεικνύμενος ἄξια λόγου. ἐπεὶ δὲ τῷ βασιλεῖ ἦδη 5 ἱκανῶς καταβέβλητο τὸ τεῖχος, ἐς μάχην καθῆστο πανστρατιᾷ, καὶ ἐπειρώοντο οἱ νεήλυδες ἐλεῖν ταύτην ἢ ἔκειτο τὸ τεῖ- P. 188
χος ἐπὶ γῆς· οὐ μέντοι ὑπερεβύλοντο τοὺς ἐν τῇ πόλει, παρ' ἐλπίδα ἀγωνισαμένους.

Ἐνταῦθα ὡς ἐπενοίει λιμῶ ἐκπολιορκήσειν, καὶ αὖθις τὸ 10 δεύτερον προσβαλὼν κατὰ τὸ καρτερόν, ἀφικνεῖται ἀγγελίη παρὰ Γεωργίου τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος ὡς Ἰωάννης συναθροίσας τοὺς Παίονας τὸν τε Ἴστρον διαβαίνει καὶ συμπα-
ραλαβὼν στρατεύοιτο ἐπ' αὐτόν. ταῦτα ὡς ἐπύθετο, τὴν τα-
χίστην συσκευασόμενος ἀπῆει ἐνταῦθα ἢ ἐπιόντα ἐπυθάνετο, 15 καὶ κήρυκα ἔπεμπε πρὸς τὴν Εὐρώπην περιαγγέλλοντα πα-
ρεῖναι αὐτῷ ὡς ξύμπαντας τῶν Τούρκων. οὗτοι μὲν οὖν πα- V. 147
ρεγέροντο αὐτῷ, ὡς ἔτυχεν ἕκαστος ἐκποδῶν γενόμενος, ὡς B
ἐν ὄρα παραγένοιτο ἕκαστος καθιστὰς αὐτῷ ἐς μάχην. ἐλαύ-
νων δὲ παντὶ τῷ στρατῷ πρὸς τινος τῆς Μυσίας αὐτοῦ χώ-
20 ρας κατὰ τὴν Τριβαλλῶν αὐτῶν χώραν (ἔστι γὰρ αὕτη ἢ
χώρα, παρ' ἣν ἀμείβει Μοράβας ποταμὸς καὶ ἐκκίδοι ἐς τὸν

1. καὶ] ὡς?

11. ὡς Ἰωάννης] cf. Hammer I p. 659 i.

murum bombardis feriebat, eiusque partem destruxit maximam. Scenderes ignes in monte fecit, eosque suis, qui intra urbem erant, ostendit, ut scirent, quandocumque necessitas postularet, se affuturum auxilio. cum regii quidam ascenderent montem, Scenderes eos aggressus est, praeliaturque, opera memorabilia edens. cum autem regi videretur murum satis esse stratum, universis copiis oppugnationem occipit. peregrini eo loci urbem capere parabant, ubi murus disiectus erat.

Nec tamen superare potuerunt oppidanos, qui praeter spem fortissime pugnabant, cum desperatio animos fecisset. deinde cum fame urbem perdomare statuisset, denuo copias universas contra urbem in aciem eduxit. interea nuntius venit ab Georgio Triballorum duce, qui nuntiabat Ioannem Choniatem congregatis Pannonibus plurimis traicere Istrum et contra ipsum hostili animo pergere. his auditis Amurates continuo, omnibus impedimentis et sarcinis collectis, urbe quam obsidebat digressus est, obviamque hosti processit, qua eum venturum cognoverat. misit quoque Amurates praeconem in Europam, qui ediceret ut Turci omnes ad regem convenirent. qui ubi primum regis voluntatem intellexere, citissime advenerunt, cum singuli conarentur in tempore adesse, ut pro rege certarent. hinc cum universo exercitu profectus est in quandam Mysiae regionem, per regionem Triballorum. ea autem regio

Ἰστρῶν· παρήκει δὲ ἡ χώρα τοῦ βασιλέως ἐντεῦθεν ἐπὶ
 στῦδιους ὀκτακοσίους ἕστε ἐπὶ Νήσιον, πόλιν τοῦ βασι-
 λέως, ἐπὶ δεξιᾷ ἰόντι, ἐς τὸ πρόσω Νοβόπυρον πόλιν
 ἐπὶ ὄρους μεγάλου τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος οἰκεῖται) ἐν-
 C ταίθῃ ἀγριόκομος Ἀμουράτης εὔρεν ἐπιξελαιύοντα Ἰωάννην 5
 τὸν Ἰωνιάτην σὺν τῷ Παϊόνων στρατῷ. ἦσαν δὲ Παῖονες
 καὶ Λυκοὶ συναμφοτέρω ἐς τετρακισμυρίουσιν καὶ ἑπτακισχι-
 λίους ἰπέας, καὶ ἀμάξαις ἐφέροντο, ἐν αἷς ἦν αὐτοῖς τὰ
 ἐπιτήδεια καὶ τὰ ὄπλα, ἀμφὶ τὰς δισχιλίαις. ἐφ' ἐκάστης δὲ
 ἀμάξης δύο ἦσθη ἄνδρες πεζῶ, πελταστῆς τε ἅμα καὶ τηλε- 10
 βολιστῆς. ἐφέροντο δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν τηλεβόλους ζα-
 ροβοιάντας καλουμένας, πολὺ τὸ πλῆθος. οὗτοι μὲν οὖν πα-
 ρασκευασύμενοι [ἐς] τὸν Ἰστρῶν διέβησαν. πρὸςκαλοῦντο δὲ
 D σφίσι καὶ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμόνα ἐς τὸν πόλεμον· ὁ δὲ
 15 ἔφησεν οὐχ ὄραν ἄξιαν τὴν παρασκευὴν τῆς κατὰ Ἀμουρά-
 τω στρατιᾶς, ὥστε περιγεγέσθαι αὐτοὺς τῆς βασιλέως δυνά-
 μεως Ἀμουράτεω, καὶ δεδιέναι μῦλλον ἐκεῖνον ἢ τοὺς Παῖο-
 νους οὓς ἄλλοφύλους τε ὄντας καὶ μέγιστα κακῶν ἐργασάμε-
 νους αὐτόν, καὶ ἰμείρεσθαι μὲν τίσασθαι Ἀμουράτη τοὺς
 νίους αὐτοῦ ἐκτυφλώσαντα, ἀδύνατα δὲ ὄρωντα τῇ παρουσίᾳ 20
 παρασκευῆ ὑπερβαλέσθαι τῆς τῶν πολεμίων δυνάμεως οὐκ
 ἂν ποτε ἐκόντα εἶναι χωρήσειν ἐς τόνδε τὸν πόλεμον. ταῦτα

16. στρατείας? 18. οὐς] τοὺς?

est, quam alluit Morabas fluvius et in Istrum effunditur. hinc se
 fundit regis regio ad octingenta stadia, usque ad Nesium urbem re-
 gis: ad dexteram procedenti Nobopyrum sive Bopyrum usque ad mou-
 tem magnum Triballorum principis colitur. huc cum venisset Amu-
 rates, invenit Ioannem Choniatem cum Pannonum exercitu hostili
 animo adversum se pergere. in castris Choniatis erant quadraginta
 milia peditum, tam ab Pannonibus quam ab Dacis allecti. septem
 milia equitum erant, et curribus vehebantur alii, quorum numerus
 erat bis mille. in his arma et necessaria ad expeditionem subvehe-
 bantur. in singulis duo viri stabant, scutifer et bombardarius. in iis-
 dem vehebantur bombardae plurimae, quas Zarobotanas nominant.
 in hunc modum armati et instructi Istrum transgressi sunt. at Tri-
 ballorum dux cernens Pannonum exercitum non adeo esse validum
 ut copias regis vincere posset, magisque metuens Amuratem quam
 Pannonum alienigenas, a quibus multa mala esset perpessus: et quan-
 vis esset admodum cupidus ulciscendi Amuratem, qui filios eius ocu-
 lis privarat, attamen haud volenti animo istam expeditionem adiun-
 ctus Pannonibus subibat, immo eam prorsus recusabat. haud enim
 Pannonum satis firmi videbantur ad debellandas copias regis. haec

ἀποκριναμένου ἐπαπειλήσαντα τὸν Ἰωάννην ἐλαύνειν ἐς τὸ
 πρόσω, ἐσβαλόντα δὲ ἐς τὴν βασιλέως χώραν, ἄχρις Ἀριστί- P. 189
 νου ἀφικόμενον, στρατοπεδεύεσθαι αὐτοῦ ἐν Κοσόβῳ πεδίῳ,
 ἐν ᾧ Ἀμουράτης ὁ Ὀρχάνεω μαχεσάμενος πρὸς Ἐλεάζαρον
 5 μάχην αὐτὸς τε αὐτοῦ ταύτῃ ἐτελεύτησεν ὑπὸ Τριβαλλοῦ
 καὶ τὸν γε Ἐλεάζαρον ἀνέβλεν ἐν τῇ μάχῃ. ἐπεὶ δὲ ὄρητο
 Ἰωάννης στρατεῦσθαι ἐπὶ Ἀμουράτῃ δι' αἰτίαν τήνδε. ὡς
 γὰρ ἐν τῇ Βέρνῃ μάχῃ ἑώρα τοὺς Τούρκους φεύγοντας καὶ
 ἑαυτῷ ἐς χεῖρας ἐλθόντας καὶ ἐνδιδόντας, αὐτίκα ἐνόμισεν
 10 εὐπετῇ μὲν καὶ τότε ὄντα τὰ πράγματα αὐτῷ χειρωθῆναι,
 εἰ μὴ διὰ τὴν βασιλέως Λαδισλάου ἀφροσύνην, καὶ ἐσαυθις
 δὲ χαλεπὰ οὐκέτι ἔσεσθαι κατεργάσασθαι. ἔφερε δὲ αὐτοῦ
 ἡ γνώμη καὶ πλείονα στρατὸν συναγείραντα ἐξελαύνειν, ὥστε B
 καὶ τῷ πλείονι καταπληττόμενον αἰρήσειν τὸν Ἀμουράτῃ
 15 οὕτω δὴ τοι εὐπετῶς, ὥστε μὴδ' ὅπως οὖν ἐνδοιᾶζειν. πρε-
 σβευσάμενος δὲ ἐπὶ Σκενδέρη τε καὶ Ἀριανίτην, ἐν νῷ ἔχων
 αὐτοὺς προϊόντας ἐς τὸ πρόσω τῆς Εὐρώπης συμμῆξαι· οὕτω
 γὰρ προσέηρτο καὶ τοῖσδε. ἐπεὶ δὲ ἐς Κόσοβον τὸ πεδῖον
 Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτεω ἀφίκετο, ὡς εὔρε τοὺς πολεμίους
 20 ἐλαύνοντας, ἐστρατοπεδεύετο. λέγεται δὲ γενέσθαι αὐτῷ τὸν 1448
 στρατὸν ἐς πεντεκαίδεκα μυριάδας. καὶ τῇ ἕστεραιᾷ αὐτίκα d. 17 Oct

8. ἐν τῇ ἐν Βέρνῃ? 9. καὶ ἄλλ' R, tanquam praecesserit καὶ
 ἑαυτῷ οὐδ' ἐς χεῖρας ἐλθόντας. 14. καταπλητιομένων P
 τὸν] τῷ P

cum Pannonibus respondisset, Ioannes eo responso irritatus graves
 minas in Triballorum ducem iactavit. nec tamen omittens coeptam
 expeditionem, copias in regis regionem infestas induxit: progressus-
 que Aristinum usque, castra in Cosobo campo communivit, ubi olim
 Amurates Orchanis filius, cum Eleazaro Serviae Despota manus con-
 serens, eumque interficiens, ipse quoque occubuit, interfectus a viro
 Tryballo. caussa quae Ioannem ad istud bellum traxerat, haec erat.
 quum vidisset in eo certamine, quod Varna commissum erat, Tur-
 cos, ubi primum ad manus venissent, cecidisse, et fugam arripuisse:
 putavit Turcos facile vinci potuisse, ni obstitisset Vladislai regis im-
 prudentia. ne nunc quidem difficile et laboriosum dicebat Turcos
 bello domare. animo igitur agitabat maiorem comparare exercitum,
 ut Amuratem copiis perterritum vinceret. haec adeo proclivis et fa-
 cilia factu putabat, ut ne dubitaret quidem quin, quemadmodum ani-
 mo concepisset, omnia essent eventura. missis legatis ad Scanderem
 et Arianitem, utrumque in Europam progredi et sibi coniungi iubebat. his
 sic praeceptum est. Amurates ut in campum Cosobum venit, ibi castra
 metatos esse cognovit Pannonos. proinde et ipse castra munit. Anu-
 rates autem in armis dicitur habuisse quindecim myriades hominum.

παρειάσσετο ὡς ἐς μάχην. παρειάσσετο δὲ καὶ τὰ τάγμα-
 τα. καὶ ἐς μὲν τὸ δεξιὸν αὐτοῦ κέρας τὸ τῆς Ἀσίας ἐτάσ-
 σετο στράτευμα, στρατηγὸν ἔχων Σκουῦραν, ἐς δὲ τὸ εὐώνυ-
 μον ὁ τῆς Εὐρώπης στρατηγὸς Καραζίης, ἔχων τὸ τῆς Εὐ-
 ρώπης στράτευμα. τοὺς μέντοι ἵπποδρόμους ἕκαστος τῶν 5
 ὑπάρχων ἔχων παρειάσσετο. ἐν μέσῳ δὲ τούτοις ἴδρυτο
 αὐτὸς βασιλεύς, ἐνθα αὐτῷ νομίζεται στρατοπεδεύεσθαι, χά-
 ρακα προβαλλόμενον, μετὰ δὲ ταῦτα τὰς καμήλους στησάμενον
 αὐτοῦ ταύτη, μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς θυρεοὺς πηξάμενον. ἐπι-
 τοῦτοις τοὺς νεήλυδας ἐτάξατο σὺν τοῖς τηλεβόλοις τε ἅμα 10
 καὶ τηλεβολίσκοις καὶ τοῖς ἄλλοις. ἐπεὶ δὲ ἐτάξατο, ἀντεπήει
 καὶ Ἰωάννης ὁ Χωνιάτης, συνταξάμενος ὧδε. τὸ μὲν δεξιὸν
 αὐτοῦ εἶχον οἱ Παιόνων ἄρχοντες καὶ ἀδελφιδοὺς αὐτοῦ
 (Σκούλης δὲ ἦν τοῦνομα αὐτῷ) καὶ Ελλόκης καὶ Μεγαλού-
 Δσης, ἐν μέσῳ δ' αὐτὸς ἐτάσσετο Χωνιάτης, ἔχων τοὺς τε βι- 15
 τέξιδας καλουμένους καὶ τὸν Ἀρδελίου στρατόν. τὸ δὲ εὐώ-
 νυμον Δᾶνος εἶχεν αὐτῷ ἐπιτήδειος ὢν, ὃν καταγαγὼν ἐς
 τὴν Δακίαν χώραν διὰ τὸ πρὸς τὸν Δρακούλη αὐτοῦ ἔχθος
 ἐκεῖνόν τε τῆς ἀρχῆς ἐξήλασε, καὶ τὴν χώραν ὑφ' αὐτῷ ποιη-
 σάμενος τὸν γε Δᾶνον ἐπέστησεν ἄρχειν αὐτῆς. ἦσαν δ' 20
 αὐτῷ Δᾶκες ἄμφι τοὺς ὀκτακισχιλίους παραγενόμενοι ἐς τὸνδε
 τὸν πόλεμον.

Ἐπεὶ δὲ ἅμφω συνταξάμενοι προήεσαν ὡς συμβολῆν

postero die confestim accingebatur ad praelium. iuxta eum instrue-
 batur acies. in dextrum cornu aptabatur exercitus Asianus, cui prae-
 erat dux nomine Scuras. sinistrum cornu tenebat exercitus ab Eu-
 ropa conscriptus, quem regebat dux Carazias. iuxta utrosque po-
 nebantur equites cum suis ducibus. mediam aciem occupabat rex.
 quando autem Amurates castrametatur, primo castra vallo firmat,
 deinde camelos locat, dein scuta defigit, deinceps peregrinos cum
 bombardariis necnon reliquis collocat. rex ubi aciem exornave-
 rat, etiam Choniates suos in aciem educit, eamque hoc pacto in-
 struit. dextrum cornu tenere Pannonum praefecti, necnon pa-
 trueles Choniatis, Secules et Eiloces Megalusesque. mediam aciem
 curabat Choniates cum Bitezidis militibus et Ardelii exercitu. si-
 nistro cornu praefuit Danus Choniatis amicus, quem in Daciae prin-
 cipatum produxit odio Draculis; quem Daciae principatu deturbavit,
 et in eius locum substituit Danum, cui Dacos parere iussit. hunc
 in id bellum secuta erant octo milia Dacorum.

Cum autem utrinque acies instructae steterent, iamque praelium
 poscere viderentur, ibi bitezes, unus e numero Choniatis militum, in
 medium procursans et equo insedens provocabat ad singulare certa-

ποιησόμενοι, ἐνταῦθα βιτέζης, τῶν τοῦ Χωνιάτου στρατιωτῶν εἷς, ἐν μέσῳ ἀμφοῖν προσλαύνων τῷ ἵππῳ προουκαλείτο αὐτοῦ τὸν ἀπὸ τῶν Τούρκων μονομαχήσοντά τινα, πρὶν ἢ τὰ P. 190 στρατεύματα συνίεναι ἐς ταῦτό. ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ Τούρκοι 5 αὐτὸν μονομαχήσοντά τινα προσεληλυθέναι, ἐστήκεσαν καὶ αὐτοί. καὶ ἐνταῦθα ἐξελαύνει ἀπὸ τοῦ στρατοῦ τοῦ ἐτέρου Ἐλιέζης ὁ Βαρησατάγα παῖς, τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὑπάρχων ἐνός, ἀνδρὸς ἀγαθοῦ γενομένου τὰ πολέμια καὶ πρότερον τῶν νεηλῦδων ἄρχοντος ἐν ταῖς βασιλέως θύραις. οὗτος δὴ ἐπεὶ ἐς 10 τὸ μέσον προῆι, ὁμίσει τῷ Παίονι ἔστο. καὶ τοῖς δόρασιν αὐτίκα ἐπιόντες ἀλλήλοισι τὰ τε δόρατα κατέαξαν, καὶ ὁ μὲν βιτέζης ἔπεσεν αὐτοῦ σὺν τῷ ἵππῳ ἐς τὴν γῆν, Ἐλιέζης δὲ ἐκκοκέντος τοῦ ἐπιστήθου καὶ ζώνης σὺν τῷ ἐπιπιπῆφι ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τοῦ ἵππου ἐγεγόνει ἵππεύων· ὁ γὰρ ἵππος B 15 ἀμείνων τούτου πολλῶ ἦν. καὶ οὐκ εἶχε μὲν ὅπως τὸν Παίονα διαχρησάιτο πεσόντα σὺν τῷ ἵππῳ, ἄτε καὶ αὐτὸς χαλεπῶς καὶ μόγις ἵππεύων· πεσόντος μέντοι τοῦ Παίονος ἀλάλαξαν μέγα τὸ τῶν Τούρκων στρατεύματα, οἰωνὸν ποιησάμενοι. ἐπεὶ δ' ἀμφοτέροι ἤλασαν ἐς τὸ ἑαυτῶν ἐκάτερος 20 στρατέπιδον, ἐνταῦθα Ἀμουράτης ὁ βασιλεὺς μεταπεμφύμενος Ἐλιέζην εἰς ὄψιν τὴν ἑαυτοῦ ἔλεγε τοιαύδε. “ὦ παῖ, πόθεν δὴ οὕτω ἐγένου ἀγαθὸς τὰ πολέμια, οὐπω πρότερον ἄλλῃ πη μαχεσάμενος, οὕτω πυραγενόμενος στρατιῶ μαχο-

1. ποιησάμενος P. 2. προσελαύνων P 8. γερόμενος P 22. οὕτω] οὐδὲ?

men unum e Turcis, antequam acies concurrerent. Turci ubi explorarunt virum istum processisse, ut certamen singulare committeretur, constitere et ipsi, hinc continuo ab Turcorum exercitu proficisccebatur Eliezes filius Bariaae, de numero praefectorum Asiae, viri illustris et in re militari excellentis, qui quondam dux extiterat peregrinorum in ianuis regis. hic ubi in medium processit, obviam pergebat Pannoni. et cum hastis infestis concurrerent, hastae fractae sunt. et Bitezes una cum equo in terram corruit. Eliezes conscisso pectorali, et zona cum ephippio soluta, postremae equi parti insidens vehebatur: huius enim equus longe melior erat altero. nec tamen lapsum Pannonem perimere quivit, quia ipse quoque aegre et difficulter equo portabatur. Pannone in terram ex equo effuso clamorem maximum sustulit Amuratis exercitus, cum bonum id quasi omen rei gerendae ducerent. cum uterque ad eum exercitum esset digressus, ibi tum Amurates Eliezem ad se vocatum in hunc modum allocutus est. “o puer, ex quibus initiis tantam rei militaris nactus es scientiam, cum certo constet te antehac nulla fecisse stipendia? nunc autem rerum bel-

- C μένφ, ὥστε ἐκμαθεῖν πῶς δέοι συμβαλεῖν;” τοῦ δὲ εἰπόντος
 “ὦ βασιλεῦ, ἀπὸ λαγῶ ταύτην ἔμαθον τὴν ἀνδραγαθίαν” ἐν
 θαύματι ποιησάμενον τὸν βασιλέα ἐρέσθαι αὐτὸν λέγεται “καί
 πῶς ἂν δῆ, ὦ νεανίσκε, ἀπὸ λαγῶ γένοιτο ἂν τις ἀγαθὸς τὰ
 πολέμια;” τὸν δὲ φάναι “ἐγὼ τοίνυν, ὦ βασιλεῦ, ἐν τῇ Ἀσίᾳ 5
 διατρίβων, καθ’ ἣν ἡμᾶς ἐπέστησας χώραν καὶ τὸν γε πα-
 τέρα ἐμὸν ὑπαρχον ἀπέδειξας, ἐφοίτων ἐς ἄγραν, καὶ ποτε
 λαγῶν ἐν κοίτῃ εὐρύμενος ψῆθην ἀσφαλέστερον εἶναι μοι,
 ὥστε τὸν λαγῶν μὴ διαφυγεῖν, οἷστῳ βαλόντα ἀνελέσθαι·
 κράτιστοι γὰρ πάντων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν λαγῶν οἱ ἐν τῇ Ἀτ- 10
 ταλίᾳ θεῖν εἰσὶ, καὶ οἱ κράτιστοι τῆς Εὐρώπης αἰροῦεν. ἐπῆν
 D δέ μοι ταῦτα ἐπιλεγομένηφ φαρέτρῃ καὶ οἷστοι τετταράκοντα.
 ὡς δὲ ἐπιβάλλων τῷ τόξῳ τὸν οἷστον οὐκ ἐτύγγανον, δευτέ-
 V. 149 ρον ἐπὶ τοῦτον ἐτόξευον. ὡς δὲ καὶ οὕτω λαγῶς μὲν ἐκά-
 θευδε, καὶ δεινὸν ἐποιοῦμένη εἰ οὐκ ἐπιτυγγάνοιμι, ἐνταῦθα 15
 δὲ πάντας τοὺς οἷστοὺς ἐξετόξευον. ἐπεὶ δὲ τὰ βέλη πάντα
 ἠφίετο καὶ λοιπὸν ἦν βέλος ἐμοὶ οὐδέν, αὐτίκα ἐπεγειρομέ-
 νος ἀφ’ ἠπνου ὁ λαγῶς ὤχετο φεύγων, ὡς ἦσθετο τοῦ θορύ-
 βου. καὶ οἱ κύνες μὲν ἐς βραχὺ ἐπεδίωξαν, οὐ μέντοι εἶλον.
 τότε δὴ ἐπέγνων ὡς τὰ βέλη μοι κενὰ ἐγεγόνει, ὅτι εἰμαρμέ- 20
 P. 191 ρον ἔτι ἦν τῷ λαγῷ ἐκείνῳ ἐπιζῆσαι. καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἐπι-
 λεξάμενος ψῆθρον ἔμαντῳ, ὦ βασιλεῦ, ἐθέμην μήτε ξίφος

licarum imperitus cum huc accesseris, ita pugnasti in hostem quasi
 fastigium rei militaris attigeris.” ibi tum adolescens respondit “o
 rex, lepus me hanc docuit fortitudinem.” rex rei novitate ictus in-
 terrogavit “et quo tandem, quaeso, pacto, o adolescens, quis ab le-
 pore fortitudinem discat?” adolescens respondit “ego quidem in Asia
 eram, et in ea regione morabar cui patrem meum praefectum prae-
 posueras, ibamque venatum. forte in nido suo leporem reperi: pu-
 tabam igitur satis esse, ne lepus manus meas evaderet, eum sagitta
 traiectionem interficere. lepores enim Attalia habet cursu celerissimos,
 verum Europa optimos. haec mihi cogitanti in promptu erat pha-
 rettra quadraginta sagittis onusta. primam itaque sagittam mittens
 aberravi. secundam vero sagittam expedivi, quam similiter in lepo-
 rem iaculatus sum. et haec errore abducta leporem nihil laesit: ve-
 rum adhuc maxime stertebat. iniquo igitur ferens animo quod lepo-
 rem non vulnerassem, illico sagittas omnes in leporem torqueo. cum
 autem nulla amplius superesset, lepus ex somno experrectus, ut pri-
 mum sensit tumultum, aufugit. canes modicum fugientem persecuti,
 assequi non potuerunt. experientia igitur didici, cum tot sagittae irritae
 cecidissent, quod fatum vitam lepori prorogasset. et exinde ea sententia
 in animo fixa mansit, o rex, ut censerem neque gladium neque hastam

μήτ' αὐ δόρυ μήτε οἷστόν δεδιέναι, ὡς ἦν ἐμοὶ πεπρωμένον εἶη ἐπιζῆσαι, οὐδ' ἂν τὸ δόρυ ἀφέλοιτο τὴν ζωὴν. διὰ τοῦτο δὴ ἦα θαρρῶν ὡ βασιλεῦ ἐπὶ τὸν Παίονα, ἐπιστάμενος ὡς εἰ πεπρωμένον μοι εἶη ἐπιβιῶναι, οὐδέν μοι χαλεπὸν ἔσσιτο 5 ὑπὸ τοῦ Παίονος." ἀκούσαντα δὲ τὸν βασιλέα, καὶ ἀγασθέντα τὸν νεανίαν τοῦ λογισμοῦ, ἐσθῆτι μὲν αὐτίκα τότε ἐδωρήσατο Σηρικῶ χρυσοπούστῳ, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιστῆσαι ἄρχοντα τῆς πατρίδας αὐτοῦ χώρας. ἐπετελεύτησε γὰρ ἡδὴ ὁ πατήρ αὐτοῦ, καὶ τὴν χώραν ἄλλος ἐπετρόπευεν ὑπὸ βασιλείῳ τα- 10 χθραῖς. δαιμονίως δὲ τὸ γένος τοῦτο τίθεται τῇ δόξῃ τῆς Β εἰμαρμένης, σχεδὸν καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι πρὸς τὴν τοῦ Μεχμέτεω θρησκείαν εἰσὶ τετραμμένοι.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τὴν μονομαχίαν ἐγένετο. ἐπεὶ δὲ τοῦ βασιλέως ἰδρυσμένου κατὰ χώραν τὰ στρατεύματα συνιόντα 15 ἐμάχετο, τὸ μὲν Ἀσιανὸν στρατεύμα ἡσυχίαν ἦγε, δεδιότος τοῦ βασιλέως μὴ πρῶτα συμβολὴν ποιησαμένου ἐς τροπὴν γένοιτο, καὶ κινδυνεύσῃ αὐτῷ τὰ στρατεύματα διαφθαρεῖν αὐτίκα, καὶ ὑπερδειλιάσαντα οἰχῆται. ἀλλὰ τὸ μὲν Ἀσιανὸν στρατεύμα εἰσῆκει, τὸ δὲ Εὐρώπης διελόμενος ἐς μοῖρας 20 ὅσας δὴ ἑώρα τοὺς Παίονας παραταξαμένους ἐλαύνειν, κα- C θίστατο ἐς τὴν μάχην. καὶ οὕτω δὴ συμβύλλοντο τὰ τῆς Εὐρώπης στρατεύματα ἐμάχετο. πολὺ δὲ παρ' ἐλπίδα ἀγώ-

6. ἐσθῆτα P
λενιῆσαι P

7. συρικῶ P

8. ἐπιτελευτῆσαι R, ἐπεὶ τε-

20. ὅσα P

neque sagittas amplius mihi formidandas esse, quasi si fato sit ordinatum ut diutius vivam, hasta mihi vitam eripere non possit. quapropter pectore forti, nihil trepidans, contra Pannonem istum processi, sciens, si fato sit decretum ut diutius vivam, nihil periculi posse mihi ab eo ingruere." haec audiens mirum in modum rex delectatus est, et adolescentem propter ratiocinationem istam plurimum dilexit, eumque donavit veste Syrio opere, auro illito contexta. praeterea patrias regionis eum principem declaravit: pater namque adolescentis mortuus erat, aliusque regionem eam administrabat ex imperio regis. Turci quidem et omnes quotquot Turcae superstitioni inhaerent, plurimum admodum fato tribuunt.

Atque haec in ea monomachia contingere. cum vero regii exercitus in campo collocati signis collatis praeliarentur, Asianus exercitus quietem duxit. rex enim verebatur, si Asiani primam coitionem fecissent, ne in fugam verterentur eorumque fuga etiam caeteros traheret. quapropter maluit exercitum Asianum otiosum et spectatorem potius praelii assistere. exercitum Europaeum in cohortes distribuit; et cum Pannonem praelii cupidus accedere conspiceretur, ne ipse qui-

κισάμενοι ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. γενόμενοι γὰρ κατ' ὀλίγως ὡς οἱ Παιόνες ἐπελαύνουσιν, ἔφρουγον ἀνὰ κράτος, ὡς τοὺς Παιόνων ἵππους ἐπιδιώκοντας κάμνειν τε ἰσχυρῶς καὶ ἀπαγορεύειν. καὶ ἐνταῦθα δὴ, ὡς οἱ Τούρκοι αὐτάρκως ἔχουσιν τῆς φυγῆς, διασιάντες τοὺς τε ἵππους ἐτόξευον καὶ ὄπισθεν ἐπιόντες κατέκαινον τοὺς Παιόνας· ἄτε γὰρ οἱ πλείους καὶ ἐφ' ἵππων πολὺ βελτιόνων φερόμενοι, καὶ τέχνη τὰ πολλὰ τὴν μάχην συνδιαχειρίζοντες, ἄμεινον ἐφέροντο τῶν Παιόνων. καὶ τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν πολλοὶ μὲν Παιόνων ἐπιπτον ἐν τῇ μάχῃ, πολλοὶ δὲ Τούρκων ἀπώλλυντο ὑπὸ Παιόνων. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν ὅλην ἐμαχέσαντο ἀμφοτέρω καὶ ἰσοπαλεῖς ἐγένοντο· ἐπεὶ δὲ ὄψε ᾗν, διέστησάν τε ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐπὶ τῶν στρατοπέδων ἀναχωρήσαντες ἐκάτεροι ἀνεπαύοντο.

Παιόνες μὲν οὖν οἰόμενοι τοὺς Τούρκους νυκτὸς οἰχθήσθαι ἀπίοντας καὶ οὐ μενουῦντας ἐν τῇ τάξει. καὶ ἵπποδρομῶν μὲν οὐκ ὀλίγοι ἀπήεσαν· ἐπεὶ δὲ τοὺς Τριβαλλοὺς εὐρισκόν ἐν τοῖς στενοῖς ἐπιμένοντας, αὐτῶν ἐπανήεσαν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ Παιόνες μὲν οὕτω ἐνόμιζον τῇ ὑστεραίᾳ
 P. 192 βραχεῖ τινὶ μορῶν τοῦ στρατοῦ ἀντιτάξασθαι ὡς τῶν ἄλλων οἰχησομένων καὶ οὐ μενούντων, καὶ οὕτω δὴ περιγενομένουσ ἀιρήσειν αὐτίκα τὰς βασιλέως θύρας· βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ

1. ὀλίγους? 2. ἐπελαύνειν P 3. ἐπιδιώκοντες P 6.
 α] ὄντες? 20. ἀντιτάξασθαι P

dem praelium recusavit. in hunc modum congressi, Europae exercitus in cohortes secretus, praeter spem, egregie et memorabiliter pugnabat. proinde cum Pannonae Turcis appropinquare non audent, summa vi fugiebant. Turci Pannonum equos persequabantur, et graviter admodum ea in persecutione laborabant. lassique tandem et fatigati insequendo, hostium equos sagittis feriunt; Pannonaeque a tergo adorientes graviter urgebant. nam Turci numero et equorum generositate superabant. praeterea plerumque non impetu verum arte in praeliis utuntur. quapropter ea tempestate Turcorum res meliore statu quam Pannonum erant. et quidem primo die multi Pannonae in pugna cadebant, necnon plurimi Turci trucidabantur a Pannonibus. per totum istum diem aequo utrinque Marte pugnatum est. vespera autem appetente relinquentes praelium, uterque exercitus in sua castra colligebatur quietique se dabant.

Pannonae putabant Turcos noctu abituros nec amplius in castris mansuros. et equites quidem non pauci iam discesserant. ubi autem Triballos invenero expectantes in angustiis hostem abeuntem, in castra redierunt. Pannonae quidem arbitrabantur se die crastina cum

Τοῦροι ἀναθαρσήσαντες οὐκ ἐν ὁμοίῳ ἔτι δέει ἐγίνοντο ἀμ- V. 150
 φὶ τοὺς Παιόνας, θαρσαλεώτεροι δ' ὄντες παρεσκευάζοντο ὡς
 ἐς τὴν ὑστεραίαν μαχόμενοι τρέψασθαι τοὺς Παιόνας.

Τὴν μὲν οὖν ἡμέραν ταύτην ἐς τοσοῦτον ἐγένετο· τῇ δὲ
 5 νυκτὶ ταύτῃ Παιόνας βουλευόμενοι ὅπως τῇ ὑστραίᾳ τὴν μά-
 χην ποιήσονται, γνώμην ἀπεφαίνετο ἕκαστος ὡς ἐδόκει αὐτῷ
 τὴν μάχην ποιῆσθαι, καὶ λόγος ἐγίνετο πολὺς. ἐνταῦθα B
 βουλευομένων αὐτῶν, Ταούτης ὁ Σαούζεω, υἱδοῦς τοῦ Ἀμου-
 ράτεω, γένος ὢν τῶν Ὀτουμανίδων, παρελθὼν ἐς μέσον ἔλεξε
 10 τοιάδε. “ἡμῶν μὲν ἱκανὰ συμβέβληται ἔστω τὴν Ἀσίαν καὶ
 ἐς τὴν Εὐρώπην, οὐδὲ δεῖ ταῦτα προσέχοντας ἐς τὰ Ἀμου-
 ράτεω πράγματα τὴν μάχην ποιῆσθαι, ἀνήνυτα ἐργαζομέ-
 νους· οὐ γὰρ ἂν παρεχομένων σφᾶς κτείνειν τῶν ἀνδρῶν
 15 τούτων δυναίμεθ' ἂν οὕτω γε εὐπετῶς χειρώσασθαι. ἀλλ'
 ἐμοὶ δοκεῖ ὁ μαχόμενος τῷ πολέμῳ, ἢ μὲν βάλῃ καιρίαν
 πληγὴν, κατέβαλέ τε τὸν πολέμιον καὶ ἔχει καλῶς χρῆσθαι
 τῷ στρατεύματι. ποῦ δ' ἂν βάλῃ καιριωτέραν ἢ ἐν τῇ κ- C
 φαλῇ; τὴν γὰρ σῶμα ἄγει πᾶν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀκρόπολις.
 ἢ δὲ μὴ καιρίαν βάλῃ, ἐπίπονα ἔσται καὶ χαλεπὰ καταργα-
 20 σθῆναι τὰ τῶν πολεμίων. καὶ νῦν δὲ οὕτω δοκεῖ. ὁρᾶτε
 γὰρ ὡς αἱ θύραι τοῦ βυσιλέως ἐστήκεισαν οὐδαμῇ ὠρημημέ-
 ναι ἐπὶ τὴν μάχην, οὔτε ἀνακινδυνεύειν ἐθέλουσιν, ὡς τὸ πᾶν

11. δεῖ] δὲ P 18. ἄγειν P

parva hostilis exercitus manu congressuros, quasi caeteri diffugissent, non expectantes hostem; et sic victoria facile potituros, regisque ianuas debellaturos. rex vero Amurates et Turci se ipsi confirmantes haud amplius metuebant Pannonos.

Animis igitur receptis, et plurimum exhilarati, accingebantur ad praelium, quasi eo die qui sequeretur, praeliaturi cum hostibus eosque in fugam coniecturi. eo die quae modo memoravimus, contigere. istam noctem Pannonos deliberando consumpsere; et cum consultarent, singuli suam sententiam, quemadmodum sibi consultum videretur auspiciari praelium, in medium adducebant. varii multique habebant sermones. ibi tunc consultantibus Pannonibus Tautes Sauzis filius, natus ex genere Otomanidarum, qui tum castra Ungarorum sequebatur, Amuratis primi ex Sauze filio nepos, progressus in medium huiusmodi orationem exorsus est. “nobis iam satis superque in Asia et Europa pugnatum est. necdum animum advertimus ut pugnandum sit contra Amuratem, ut res eius contundamus. nisi enim peremerimus viros istos, non facile poterimus Amuratem viuere. at mihi videtur, si quis certamen subeat cum hoste eique infligat letalem ictum, hostem deiecit, et reliquo exercitu pro arbitrio uti pote-

φέρουσαι αὐτὰ τοῦ βασιλέως ὑγιῆ τε εἶναι, καὶ ἐς ἀνάγκην ἐπειδὴν περιστῆ, μάχεσθαι. φέρε οὖν, ταύτην κινήσωμεν τὴν βασιλέως σύνταξιν, καὶ οἰχομένης ταύτης ἡμῖν οὐδεὶς τῶν ἄλλων μένειν ἐθέλλῃ. δοκεῖ οὖν ἐμοὶ κινήσαι τὸ στρατόπεδον ἡμῖν ἄπαν, καὶ ταῖς ἀμάξαις, ἐφ' αἷς οἱ τηλεβόλοι καὶ τηλεβολίσκοι 5 ἡμῖν τυγχάνουσιν ὄντες, ὑπὸ ταύτην τὴν νύκτα λέναι ὁμοσε ἐπὶ τὰς θύρας αὐτίκα, καὶ μὴ διαμέλλειν. καὶ ἦν ἐπίωμεν τηλεβόλους τε καὶ τοῖς ἄλλοις βέλεσι βάλλοντες τὰς βασιλέως θύρας καὶ δεδιττόμενοι, οἴομαι μὴ ἐπιμένειν ἕως ἡμέρας, ἀλλ' ὡς ἔχει ἢ νύξ, οὕτως αὐτοὺς ἰόντας ἀπαλλάττεσθαι ἀσμένως. καὶ 10 τοῦτων ἀποσώμενοι τὰ πράγματα ἔχοιμεν τὰ ἐκείνων." ταῦτα λέγων ὁ Ταυτής ἐπειθὲ τε, καὶ ἐποίουν οὕτω. καὶ αὐτίκα P. 193 σὺν ταῖς ἀμάξαις ἐπήρσαν ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον, περὶ πρῶτην φυλακὴν τῆς νυκτός. ὡς δὲ ἀγγοῦ ἐγένοντο τῶν βασιλέως θυραῶν, ἐνταῦθα ἐδεδίττοντο τηλεβόλους τε καὶ τηλεβο- 15 λίσκοις τοὺς νεήλυδας, καὶ ἔβαλον τὸ τοῦ βασιλέως στρατόπεδον· καὶ ἐμάχοντο μέγας πρὸς τὸ μέρος, ὥστε διέφαινεν. οἶτε γὰρ νεήλυδες τοὺς τε τηλεβόλους παρασκευασάμενοι καὶ τηλεβολίσκους ἀφίεσαν ἐπὶ τοὺς Παίονας. καὶ ἐπι-

11. τοῦτους? 19. ὑπέισαν P

rit ubi autem magis quis letale indigat vulnus, quam si caput feriat? tum enim corpus totum dolet. in capite enim quasi urbs et regimen totius humani corporis situm est. sin autem haud dederis letale vulnus, difficile admodum et laboriosum erit superare hostem. et ut meam sententiam capiat, sic audite. vidistis ut ianuae regis steterint neutro inclinatae ad pugnam. nec periclitari volunt, quasi salus regis atque adeo totius exercitus in ipsis sita sit; nec prius quam necessitas postularit, pugnam capessunt. agite igitur, hunc regis exercitum invadamus; qui si in fugam abierit, nullus nos expectare sustinebit. censeo autem ut regem aggrediamur cum universo exercitu, cum curribus quoque, in quibus bombardae et bombardarii sunt; et ut pergamus adhuc hac noctu confestim contra ianuas, nec cunctemur. et accedentes bombardarum globis sagittisque petamus ianuae milites, iisque terrorem maximum inferamus. satis certo scio eos non mansuros usque dum illucescat dies: sed hac adhuc nocte lubenti et cupido animo fugam arripiunt. quod si fuerit factum, facile nos rerum potiemur." his dictis omnes consensum praestitere, et uno ore sic faciendum esse pronuntiarunt. continuo igitur curribus in regis exercitum invecti sunt, sub prima adhuc noctis vigilia. cum appropinquassent ianuae militibus, terrorem fecere maximum, bombardarum globis et iaculis ferientes peregrinos. et quidem vim faciebant castris Amuratis. verum peregrini ubi rem cognorunt, magno animo Pannonibus restitere. nam bombardas expediabant bombardariosque

πιτον ἀμφοτέρων οὐκ ὀλίγοι τῇ νυκτί ταύτῃ, ὑπὸ τηλεβόλων τὰ πλείω φθειρόμενοι. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἀγχοῦ ἐγένετο καὶ ἔαρων τὸ βασιλέως στρατόπεδον ἰδρυνμένον κατὰ χώραν ἀγωνίζεσθαι ἀξίως λόγον, ἐδόκει ἀναζεύξαντας ἀπελαινεῖν ἐς τὸν Β 5 χῶρον ἐκεῖνον ἐν ᾧ ἔστρατοπεδεύοντο, καὶ μὴ ἀναμένειν συλλεγομένους κυκλοῦσθαι σφῶς ἐγγὺς τῶν θυρῶν γενομένους. ὡς δὲ ἐδόκει, καὶ ἐποίουν ταῦτα. ἀνεχώρουν ἐς τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ ἦν ἰδρυντο πρότερον.

Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, παρετάσσετο δεύτερα ἐς τὴν V. 151
 10 μάχην, πειρασόμενος ἥ ἂν ἀποβαίῃ αὐτῇ τὰ πράγματα. καθιστάς δὲ ἐν μάχῃ, ἐμβάλων ἐς τὸ τῆς Ἀσίας στρατεύμα συμβολὴν ἐποιεῖτο. ἐνταῦθα ὡς συνέβαλε, πέμπει ὁ τῆς Εὐρώπης στρατηγὸς Τουραχάνη τὸν Θεταλίας ὑπαρχον σὺν τῷ αὐτοῦ στρατεύματι κατὰ νότον γερόμενον τοῖς Παίοσι C
 15 συμβαλεῖν ὡς δύναίτο ἰσχυρότατα. ἐνταῦθα Τουραχάνης κατὰ νότον γερόμενος τοῖς Παίοσι πολλοὺς αὐτῶν κατέβαλεν ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ. οἱ μὲν γὰρ ἐδίωκον τοὺς Ἀλβανούς, καὶ ὡς ἐπικέοιντο διώκοντες, οἱ μὲν ἔφρευγον ἀνὰ κράτος. πλὴν δὴ τῶν ὑπάρχων θεράποντες Εὐρώπιοι ὄντες, καὶ διαστάτες
 20 ὡς φεύγοιεν, ἐμάχοντο οἷα τοῖς Τούρκοις νομίζεται πρὸς τοὺς Παίονας. πρὸς δὲ τοὺς ἀπὸ τῆς Εὐρώπης κατὰ νότον σφίσιν ἐπικειμένους συστραφέντες συστάδην ἐμάχοντο, ἄλλοτε

evocabant, et non cessabant iaculari Pannonnes. plurimi in ea nocte utrinque cadebant, icti bombardarum globis. postquam dies advenit, et Pannonnes videbant regis castra in ea regione locata fortiter pugnare, consilium cepere redeundi, unde egressi erant, in castra; nec expectandum esse, donec circumducerentur ab regis militibus stantes prope ianuas. haec sententia ubi placuisset, cedebant festinantes in eum locum ubi castrametati erant.

Die exorto iterum ad praelium praeparabatur Choniates, periculum facturus si felicem rerum sortiretur eventum. pugnans itaque impetum dabat in Asianum exercitum, et fortiter congredebatur cum hostibus. Europae dux cum accepisset Pannonnes congressos esse cum Asiano exercitu, Turachanem Thessaliae praefectum mittit cum suo exercitu, ut a tergo adoriretur Pannonnes et quam fortissime contra eos praeliaretur. Turachanes imperata impigre faciens, Pannonum plurimos, cum in terga eorum irruisset, in eo praelio stravit. quidam enim persequebantur Albanos, a quorum vestigiis, quamvis celerrime fugerant, nusquam abstinere. ministri tamen praefectorum qui ex Europa venerant, haud fugam inierant. cum autem a suis essent destituti, qui fuga sibi consulebant, pugnabant haud secus ac Turci contra Pannonnes. praeterea contra eos acerrime praelium inibant qui erant ex Europa, et a tergo vim faciebant. nam conversi collato

ἄλλη τοῦ πεδίου, ὡς περιτύχοιεν ἑκάτεροι ἀλλήλοις ἐπικείμενοι.

- D Δᾶκες δὲ ὡς ἑώρων τοὺς Τούρκους πολὺ παρ' ἐλπίδα ἀγωνιζομένους, καὶ σφίσι τὰ χαλεπώτατα ἐπηρητῆσθαι, ἀπαλλαγὴν δὲ μόλις ἔσεσθαι τοῦ κακοῦ, καὶ ἦν σῶες ἀφίκοιντο, 5 ἐπὶ ὄρκου μηδεμίαν εἶναι μηχανὴν μὴ οὐ δίδοσθαι αὐτοὺς δίκας τῷ βασιλεῖ ὧν εἰργάσαντο αὐτῷ πολεμοῦντες καὶ ὅτι τοῖς Παιόσι συνεμάχουν, ἐδόκει αὐτοῖς ἐν τῷ μεγάλῳ τούτῳ θορύβῳ ἄγγελον πέμπσαντας παρὰ βασιλέα Ἀμουράτην διαλάττεσθαι, καὶ τὰ ὄπλα παραδιδόντας ξένους τε καὶ φίλους 10
- P. 194 εἶναι τῷ βασιλεῖ. ὡς δὲ ἐδόκει, καὶ ἐποίουν ταῦτα. ὁ δὲ ἄγγελος ἀφικόμενος ἐπὶ τὰς θύρας ἔλεγε τοιαύδε. “ὦ βασιλεῦ, ἐμὲ Δᾶκες ἐπεμψαν ἕς ὅσιν ἀφικέσθαι τὴν σὴν καὶ σπονδὰς αἰτεῖσθαι αὐτοῖς συγγνώμην παραιτουμένοις ἐφ' οἷς πεπλημμελημένα ἐστὶν ἐς τὴν σὴν ἀρχὴν καὶ ἐς τὰ σὰ πράγματα. 15 καὶ διαμαρτυροῦνται σφᾶς ἅφ' ἑαυτῶν μηδὲν νεώτερον βουλεῦσαι περὶ τὰ σὰ πράγματα, ἄν μὴ οἱ Παιόνες ἀνάγκην ἐπιθέντες, κελύοντες σφίσι ἐπεσθαι, προσβιάζονται ἡμᾶς. νῦν οὖν θέονται σε πείθεσθαι καὶ αὐτοῖς σπονδὰς ποιέσθαι, B καὶ αὐτὸν σοι τὸν πόλεμον παραστήσασθαι τοῦ λοιποῦ, ὥστε 20 σοι ἐπιτήδειον εἶναι.” ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀγγέλου, Χαλὶλῆς

16. διαμαρτυρῶνται P 20. αὐτοί?

pede nunc hic nunc alibi, ubi alteri alteros indispiscabantur, in eo campo manus conserebant.

Daci cum vidissent Turcos impigre praeter spem rem gerere, et sibi hinc plurimum periculi imminere, huiusmodi consilium ceperunt. nam nullam mali liberationem cernebant, etiamsi incolumes ex eo praelio evasissent. nec etiam in iurisiurandi religione spem aliquam ponebant, quo minus regi poenas luerent iniuriarum quibus ipsum affecissent, quod in ea expeditione socia arma iunxissent Pannonibus. videbatur igitur in praesenti tumultu consultissimum fore, nuntium mittere ad regem Amuratem et cum eo in gratiam redire. traditis namque armis testabantur se in posterum regi hospites et amicos fore. in hanc sententiam cum omnes concessissent, nuntius ad regem missus est. hic cum venisset ad ianuas, huiusmodi orationem habuit. “o rex, Daci miserunt me in conspectum tuum, ut pacem veniamque delictorum, quae in te et in regnum tuum commiserem, orem. testantur quoque se nunquam quid novarum rerum sua sponte molitos fuisse in te et regnum tuum, nisi Pannonibus eam necessitatem iniocissent, iubentes, imo cogentes, ut coniunctis copiis expeditionem istam susciperent. nunc igitur supplices petunt, velis eos exaudire et pacem dare. promittunt se tibi bellum praesens ex animi tui sententia confecturos; et profecturos tecum in militiam deinceps,

ὁ πρῦτανις τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως ὑπολαβὼν ἔλεγε τοιαύδε.
 “ἀλλ’ ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες Λᾶκες, ἐπίστασθέ που ὡς βασιλεὺς
 ἐπιτηδεῖός τε ἦν δυνάμει καὶ πρόξενος ἐξ ἀρχῆς, καὶ νῦν
 5 τε δόλου καὶ ἀπάτης, φίλοι τε εἶναι ὑμεῖς τοῦ λοιποῦ. καὶ
 ἦν τι, ὃν ὑμεῖς λέγετε, ἐξαιρεγασμένον τῷ βασιλεὶ χάριν θείητε,
 ἴσατε ὡς οὐχ ὑπερβαλούμενοι αὐτὸν εὐεργετοῦντες. τὰ μέν-
 10 τοι ὄπλα ἴτε δεῦρο διὰ τάχιστα παραδώσοντες.” ταῦτα Χα-
 λιλῆς ὁ Πραϊῖμω φάμενος γνώμῃ τοῦ βασιλέως λέγειν ἀπέ-
 10 πεμψε. καὶ οἱ Λᾶκες, ὡς ἐπανῆκεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος λέγων
 ἃ ἐντέλλετο αὐτῷ Χαλιλῆς ὁ Πραϊῖμω γνώμῃ τοῦ βασιλέως,
 αὐτίκα διέστησάν τε ἀπὸ Παιόνων χωρὶς γερόμενοι, καὶ
 προϊόντες ἀφίκοντο ἀγχοῦ τῶν θυρῶν τοῦ βασιλέως, καὶ ταύτη
 15 λει, ὑπουργοῦντες αὐτῷ ἐς τὴν παροῦσαν ἀνάγκην, οἴσασθαι V. 152
 δῶρά τε καὶ δοθῆτας πρὸς τοῦ βασιλέως. βασιλεὺς δὲ ὡς
 παρ’ αὐτῷ εἰστήκεισαν, νομίσας μὴ τιμὴ δόλῳ ταῦτα [συνθέ-
 μενοι] προϊσχύμενοι αὐτῷ κακόν τι διανοοῦντο ἐργάζεσθαι,
 20 συνθέμενοι τοῖς Παιόσι, μεταπέμπεται τὸν τῆς Εὐρώπης
 στρατηγὸν ἔχοντα ἀμφὶ τοὺς δισμυροὺς, καὶ ὡς παρῆν αὐτῷ D
 ἧ ἐντέλλετο, ἐκέλευε περιστάνας τοὺς Λᾶκας κατακαίρειν

2. ἐπίστασθαι P: corr H

ubicunque tibi usui esse poterunt.” haec cum exposuisset nuntius, Chatites regiae domus princeps in hunc modum respondit “sed vos, o Daci, scitis profecto quanta sit fueritque iam ab initio potentia regis: et quoniam nunc in necessitatis articulo adestis, foedusque nobiscum initis citra dolum et fraudem, amici eritis in posterum. si quid eorum quae promittitis feceritis, gratiam referentes regi, scitote quod eum beneficiis nunquam vincere poteritis. arma autem ite et confestim huc tradite.” Chatites haec locutus est, dicens se ea dicere ex sententia regis, eumque dimisit. Daci, cum reversus esset nuntius, et quae mandata accepisset a Chatite ex mandato regis enarrasset, continuo defecerunt a Pannonibus, et ab iis separati venerunt quam proxime ad ianuas regis. hic eum otiosi atarent, putabant se gratiam hanc referre regi, quod eum in praesenti necessitate adiuvarent. sperabant quoque se munera et vestes ab rege accepturos propter id beneficium. rex autem, cum in proximo considerent Daci, putans ne id facerent ex composito, pacti prius cum Pannonibus ut sibi aliquid mali inferrent, accersit Europae ducem (quem Bassam Romaniae vocant) habentem milites circiter viginti milla. qui ut advenit quemadmodum praeceptum erat, iussus est circumdare corona Dacos omnesque trucidare, nulli parcens. Daci arma tenentes ad resistendum accingebantur. nolebat enim rex ut traditis armis iner-

ἀπαντας, μηδενὸς φειδόμενον. καὶ οὕτω πρὸς ἀλκὴν ἐτράποντο τὰ ὄπλα ἔχοντες· οὐ γὰρ ἤξιον ὁ βασιλεὺς παραδόντας τὰ ὄπλα κατακαίνειν, ἀλλὰ ταῦτα ἔχοντας δίκην δίδουσαι ὧν ἐποιοῦν ἐς αὐτόν. καὶ οὕτω μὲν δὴ ταύτη ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἀπώλοντο.

5

Παίονες μὲν δὴ πρῶτα τοὺς Δῦκας διισταμένους ἰδόντες ἐθαύμαζον ὅ τι βούλοιντο· ὡς δὲ ἔγνωσαν διαλλακτομένους τῷ βασιλεῖ, ἐγαλέπαινον τε αὐτοῖς καὶ ἤχθοντο κατα-
 P. 195 προδεδωκόσι τοὺς φίλους. ἐπεὶ δ' ὀλίγον ὕστερον κατεῖδον αὐτοὺς ξύμπαντας πρὸς τοῦ βασιλέως οὐδενὶ λόγῳ ἀπολλυμένους, ἐν θαύματι εἶχοντο, τὴν τε γνώμην ἐννοοῦντες τοῦ βασιλέως, ὡς οὐδέν τι συμμαχῶν τοιοῦτων ἐδέετο, μέγα τε ἐποιοῦντο ἀπαλλάττεσθαι τὴν ταχίστην. Ἰωάννης μὲν οὖν ὡς ἀπὸ τῆς μάχης ἐγένετο ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν, διελέγετο τοῖς ἡγεμόσιν ἡγεμόσιν ὡς αὐτὸς μὲν σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτόν ἴοι ἀπὸ 15 τοῦ λόχου, ἣ ἐστήκει αὐτὸς βασιλεὺς, ὡς ἐς τὰς θύρας ἐμβαλῶν, αὐτοὺς δέ, ἐπειδὴν ἄγγελον πέμψας διασημήνη, ἐλαύνειν ὁμοῦ πάντας ὁμοίως ἐπὶ τὰς θύρας. καὶ ταῦτα λέγων (ἦν δὲ ἀμφὶ τὴν ἐσχάτην φυλακὴν) ἐπιλεξόμενος τοὺς τε ἄμεινον ἐς
 B τὸν πόλεμον παρεσκευασμένους καὶ οὓς ὡς ἐπιτηδείως ἔχον- 20 τας ἠπίστατο, τοῖς δὲ ἐν ταῖς ἀμάξαις παραγγεῖλας, ἐπειδὴν σημήνη, κατὰ ταῦτα προΐεναι ἐπὶ τὰς θύρας, αὐτὸς τε μὲν ἔετο συντεταγμένῃ τῷ στρατεύματι τὰ ἔμπαιιν γενόμενος ἐπὶ

mes interficerentur, verum armatos poenas delictorum dare eos volebat. in hunc modum miserabiliter, ut quorum nulla ratio haberetur, peribant.

Pannonnes cum conspicati essent Dacorum transitionem, primo mirabantur quid sibi vellent. ut compererunt Dacos in hunc modum reconciliatos esse regi, graviter succensuere, quod turpiter admodum destituisent amicos suos. verum baud multo post, ubi animadverterunt universos, nullo eorum respectu habito, crudeliter interire, admiratione figebantur, cogitantes regis sententiam, videlicet quod non desiderare huiusmodi socios et auxiliares. proinde plurimi faciebant, si quamprimum abscedere possent. Ioannes igitur excedens praelio pergeat ad currus, et colloquebatur cum ducibus, qui erant, dicens se venire cum suis ab ea hostium turma in qua steterit rex. itaque ubi in ianuas irruerit et id per nuntium significarit, ut uno impetu omnes adveniant atque in ianuas irruant. haec cum dixisset Choniates, circa extremam noctis vigiliam elegit eos qui optime ad bellum erant instructi, et quos sibi familiarissimos ducebat; et illis qui curribus vehebantur, imperat ut ubi primum signum dederit, summa vi in ianuas ferantur. ipse vero mutata voluntate, ad Istrum instructo agmine quam celerrime properabat. cum autem

τὸν Ἴστρον καὶ ἐλαύνων. ὡς δὲ ἡμέρα τάχιστα ἐγγόνοι, οὗτος μὲν οὐκέτι ἐωρᾶτο οὔτε πρὸς τῶν ἐναπολειφθέντων ἐν ταῖς ἀμάξαις Παιόνων οὔτε πρὸς τοῦ βασιλέως. ὡς δὲ οἱ ἀμφὶ βασιλέα ὀρῶντες τὸ στρατόπεδον τῶν Παιόνων κενὸν τὸ 5 εἶναι καὶ ὀλίγους ἐντὸς τῶν ἀμαξῶν ἐναπολειφθῆναι, ἐν θαύματι μὲν ἐποιοῦντο, ἀγγέλλει δὲ τις αὐτῷ δρόμῳ ἀφικόμενος ὡς Παίονες πεφρευγότες εἶεν ἐπὶ τὸν Ἴστρον ἀμφὶ τὴν δεκάτην φυλακὴν. ἐνταῦθα οἱ νεήλυδες ἀναλαβόντες τὰ ὄπλα δρόμῳ ἔδειον ἐπὶ τοὺς ἐν ταῖς ἀμάξαις Παίονας. οὗτοι μὲν C 10 οὖν ὡς ἦσθοντο ὑπὸ τῶν σφετέρων προδεδομένοι, ἐμάχοντο πρὸς τοὺς νεήλυδας ἀξίως λόγου. μετ' οὐ πολὺ δ' οἱ νεήλυδες ἀνέβησαν ἐπὶ τὰς ἀμάξας, ὑπερέβησαν δὲ τοὺς Παίονας πάντας ὁμοῦ κατακαίνοντες. οὗτοι δὲ ἔωθεν μαχόμενοι, περὶ πλήθους ἀγορὰν ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοὶ ἐτελεύτησαν. βα- 15 σιλεύς δὲ ὄρμητο μὲν διώκειν τοὺς Παίονας, προσφερόντων αὐτῷ λόγους τῶν στρατηγῶν· οὐ μέντοι προσίετο τοὺς λόγους, ἀναμιμνησκόμενος οἷα ἐπεπόνθει πρὸς τοῦ Χωνιάτου Χασιμῆς ὁ Μαζαράκειω ἐν τῇ διώξει, ἡγάπα τε τῇ παρούσῃ τύχῃ αὐτῷ ἐς τὸ βέλτιον κατιστήσασθαι. ἀπέθανον δὲ ἐν τῇ D 20 μάχῃ ταύτῃ, ὡς ἐπνυθόμην (ἠριθμήθη γὰρ ὕστερον ἀμφοτέρων ὑπὸ τοῦ Τριβαλλῶν ἡγεμόνος), Παίωνων μὲν καὶ Λακῶν συναμφοτέρων ἐπτακισχιλιοὶ καὶ μύριοι, Τούρκων δὲ ἐς τοὺς τετρακισχιλίους. τὴν γὰρ διάγνωσιν ῥαδίως ποιοῦνται, καὶ

2. οὔτε — οὔτε] οὔτω — οὔτω P

dies illuxisset, non amplius apparebat iis Pannonibus, qui relictī erant cum curribus, non procul ab rege submoti. Turci videntes castra hostium esse vacua et paucos admodum cum curribus esse relictos, admirabantur quid hoc sibi vellet. deinde quidam occurrebat, nuntians Pannones circa decimam noctis vigiliam fugisse trans Istrum. his auditis peregrini armā capiunt, et cursu ferebantur contra Pannones ad currus relictos. hī cum cernerent se a suis desertos et proditos, fortiter praeliabantur, cum desperatio virtutem accenderet adversus peregrinos. nec multo post peregrini currus conscendunt, et per Pannones vecti omnes trucidarunt. at Pannones per totum diem in conferta hostium turba pugnantes, cum forent vīfī optimi et fortissimi, tandem occubuere. regem quidem ad persequendos Pannones adhortabantur duces: verum is eorum consilia repulit, cum animo secum reputans quāenam passus esset a Choniāte Chasines filius Mazaracis, cum persequeretur Pannones. volebat itaque praesenti fortuna molius uti. caesi sunt in isto praelio, ut accepi (utrinque enim occisi a Triballorum duce postea dinumerati sunt) Pannonum et Dacorum decem et septem millia, Turcorum quattuor millia.

- τὰ αἰτήματα αὐτῶν, ἀπὸ τε τῶν αἰδοίων, περιτεμνομένων τῶν
 Τούρκων, καὶ τὸ μὲν τοὺς Παίονας κομᾶν ἐπεικῶς πάνυ·
 V. 153 οἱ δὲ Τούρκοι ξυρῶνται τὰς κεφαλὰς σὺν τρίχαις τισὶ τῶν
 ἐν τοῖς κροτάφοις. βασιλεὺς δὲ ὡς ἀπὸ τῆς μάχης ἐγένετο,
 τὰ τε σώματα ἀνελόμενος ἐκέλευσε θύπτειν τοὺς Τούρκους, 5
 ἐς τὸν ποταμὸν τὸν Μοράβαν καλούμενον, παρὰ τὸ χεῖλος,
 καὶ αὐτὸς συσκευασάμενος ἀπήλαυεν ἐπ' οἶκον.
- P. 196 Ὁ δὲ Ἰωάννης ὡς φεύγων ἀπεχώρει ἐπὶ τὸν Ἴστρον, καὶ
 ἐσπέρα ἦν ἀφικόμενος ἐπὶ τὸ Σβετζάνιον τοῦ βασιλέως πό-
 λιν, διηπόρει ὡς ἀσφαλέστερον κοιμιζόμενος πρὸς τε τῶν Μν- 10
 σῶν μὴ κατάδηλος γένοιτο, καὶ κινδυνεύσῃ πρὸς τοῦ Τριβαλ-
 λῶν ἡγεμόνος ἀλῶναι· εἶδε γὰρ τὸν Γεώργιον, ὡς περικειμή-
 σαιτο ἐλεῖν αὐτὸν πολέμιον ὄντα καὶ διάφορον ἐς τὰ μάλιστα.
 ἐπεὶ δὲ διασκοπούμενος ἐλογίζετο, ἐδόκει αὐτῷ χωρισθέντα
 τοῦ στρατοῦ ἐλαύνειν σὺν ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτὸν εὐθὺ ἐπὶ 15
 Βελογράδην. ὡς δὲ ἐδόκει αὐτῷ, περὶ δευτέρων φυλακῆν
 τῆς νυκτὸς ἐπιλεξάμενος τοὺς ἰδίους αὐτῷ ἐπορεύετο ἄλλην
 Βόδον. πορευομένων δὲ αὐτῶν ἐδόκει οἱ καὶ ταύτῃ ἔτι μᾶλλον
 κατάδηλος εἶσεσθαι. πρὶν δὲ ἡμέραν γενέσθαι, νόφ λαβῶν
 ὡς μόνος αὐτῶν ἄμεινον σώζοιτο ἐς τὸν Ἴστρον, χωρὶς γενό- 20
 μένος περὶ αὐτὸν ἰδίᾳ ἐπορεύετο αὐτὸς πορείαν. ὡς δὲ ἡμέρα

1. κατὰ τὰ διαιτήματα? 2. καὶ τῷ τοὺς μὲν II.? 12.
 ἦδει? et περὶ πολλοῦ ἂν ποιήσαιτο?

nam facile dignoscuntur a reliquis Turci, cum omnes sint circumcisi. praeterea Pannonae admodum decenter capillos nutriunt, Turci vero raduntur, relictis quibusdam circa tempora capillis. rex cum excessisset praelio, tollere iussit cadavera occisorum. Turcos sepulturae mandari curavit, iuxta flumen Morabam prope ripam.

Ioannes autem fugiens festinabat ad Istrum. vesperi advenit Sbetzanium urbem regis. in ambiguo autem erat quomodo tutius profectionem facere posset, ne cognosceretur a Mysiis, et in periculum deinde veniret ut caperetur a Triballorum duce. haud enim Choniatem fugiebat, Georgium, cum quo sibi inimicitiae erant gravissimae, id parare ut ipsum caperet. secum autem omnia diligentius reputanti et expendenti visum est ut segregatus ab reliquo exercitu cum paucis recta pergeret Belgradum. hoc cum statuisset Choniates, secunda noctis vigilia, amicissimos suos et familiarissimos assumens, alia gradiebatur via. cum in hunc modum profectionem facerent, putabat se magis cognosci posse. antequam igitur dies adveniret, omnia secum in animo volvens deliberabat. tandem decrevit consultissimum esse, si incolumis praesens discrimen evitare velit, ut solus a suis separatus iter ingrederetur. exorto iam die, cum solus

ἐγένετο, καταβαίνει τε ἀπὸ τοῦ ἵππου, καὶ περὶ πορευόμενος
 ἀφικνεῖται ἐπὶ λόφον τινά, καὶ θεασάμενος Τούρκον ταύτη
 που ἐξελαύνοντα καταφεύγει ἐπὶ τὸ ἔλος ὕδατος πλήρες καὶ
 ἐπὶ πολὺ διήκον. ἐπεὶ δὲ προῆλθεν, ἀφικνεῖται πρὸς τὴν τοῦ
 5 Γεωργίου χώραν, καὶ περιτυχὼν Τριβαλλοῦς ἐξήτει γενέσθαι
 οἱ τῆς ὁδοῦ ὀδηγούς, καὶ μισθὸν αὐτοῖς τῆς ὁδοῦ παρέχε-
 σθαι. οἱ δὲ, ὡς ὑπέσχοντο ἐξηγεῖσθαι αὐτῷ τὴν ὁδόν, ἐπε-
 βούλευον ἀνελεῖν. ἐνταῦθα, ὡς ἐδόκει αὐτοῖς, συλλαμβάνουσι
 τε αὐτὸν ὡς ἀποκτενοῦντες. ὁ δὲ ὡς ᾔσθετο, σπασάμενος τὸ
 10 ξίφος τοῦ Τριβαλλοῦ, ὡς οἱ ἐν καιρῷ ἦν, παίει μὲν τὸν ἕνα
 κατὰ τὸν ὄμμον καὶ καταβάλλει. ὁ δὲ ἕτερος φεύγων ᾤχετο.
 ἐν δὲ τούτῳ πυνθανόμενος ὁ Τριβαλλῶν ἡγεμῶν ὡς ὁ Χω-
 νιάτης ἤτηθεὶς πρὸς τοῦ βασιλέως ἀπελαύνει, ἐπεμπε κήρυκα
 περιαγγέλλοντα τοῖς ἑαυτοῦ ὡς μηδενὶ Παιόνων ἐπιτρέποιεν
 15 διαβαίνειν τὴν χώραν, πρὶν δὴ πυνθάνοιτο [καὶ ἐς ὅσιν ἄγειν
 αὐτὸν] καὶ ὅστις τε εἴη καὶ ποῦ πορεύοιτο, καὶ τοὺς μὲν ἄλ-
 λους εἴαν διεύαι, τὸν δὲ Χωνιάτην συλλαβόντας ἄγειν παρ' D
 ἑαυτὸν. οὗτος μὲν ταῦτα περιήγγελλεν, οἱ δὲ ἄρχοντες τοῖς
 ἐν τῇ χώρᾳ προαγορεύοντες, ὄντινα ἂν λάβοιεν τῶν Παιόνων,
 20 ἄγειν παρ' ἑαυτοὺς ἐπιδεικνύοντας, καὶ ὅστις ἄλλη ποιῶν
 ἀλώσοιτο, ὡς κακίστῳ θανάτῳ ἀπολούμενος. ἐνταῦθα ὁ Χω-
 νιάτης, ὡς ἀπὸ λιμοῦ ἀπαγορεύων διηπόρει ὅποι τραπόμενος

iter faceret, ex equo descendens pedes pervenit ad collem quendam.
 videns autem Turcum hostiliter oberrantem, confugit in paludem aqua
 plenam, quae in longum extendebatur. deinde cum ex palude pro-
 cessisset, pervenit in Georgii regionem. incidens autem in Triballos
 quosdam, eos sibi itineris duces parare volebat, promittens se ipsis
 mercedem daturum. illi autem, quemadmodum promiserat Choniates,
 itineris duces facti, eum in itinere per insidias truncare nitentur.
 eum igitur quasi interfecturi comprehendunt. qui ut rem sensit,
 stringens gladium, Triballum illico stravit, cum eum in humerum vul-
 nerasset. alter autem fuga sibi consulens evasit. interea Triballo-
 rum princeps cum comperisset Choniatem ab Amurate victum fugam
 arripuisse, misit praekonem, qui suis nuntiaret ut nulli Pannoni re-
 gionem transire concederent prius quam interrogassent quisnam esset
 et quo abiret. reliquos quidem paterentur incolumes et inviolatos
 abire: verum si invenissent Choniatem, eum capere et ad se adducere
 iubebantur. principes itaque regionis suis edicunt, quemcunque Pan-
 nonem nacti fuerint, ad magistratus perducant, ut videant quis-
 nam sit. qui aliter fecerit et huic edicto non paruerit, eum igno-
 miniosissima morte periturum. Choniates igitur fame deficiens, quo-
 nam se verteret nesciebat. venit igitur in quendam Tribalforum lo-

- γένοιτο, ἀφικνεῖται ἐπὶ τινὰ χώραν τῶν Τριβαλλῶν. καὶ ἐν-
 ταῦθα ὡς ἐωράκει Τριβαλλοὺς τὴν γῆν ἐργαζομένους, ἦεν
 ἐπὶ τούτους δεησόμενος ἐπιδοθῆναι οἱ ἄρτον. ὡς δὲ εἶδον
 P. 197 ἄνδρα Παίονα ἐπιστάντα σφίσι ζητεῖν ἄρτον, ἔφασαν “ἀλλ’
 ὦ ξέने, ἄρτος μέντοι ὄδε σοι ἔτοιμος, χρεῶν δὲ ἔστιν ἐπὶ 5
 τὸν τῆς πόλεως ἄρχοντα ἄγοντας δὴ ἡμᾶς ἐπιδεικνύναι, καὶ
 ἐπειδὴν θεάσθαι, ἀποπέμψει δὴ πάλιν οὗτος ἐπὶ τὴν σαντοῦ
 χώραν. οὐ γὰρ κακὸν τι πρὸς αὐτοῦ πείσῃ ἂν οὐδ’ ὄτιοῦν,
 ἀλλὰ Ἰωάννην τὸν τοῦ Χωνιάτου ζήτησις, οἶμαι, γίγνεται·
 τοὺς δ’ ἄλλους τῶν Παιόνων ὅσοι διεξελάνουσι ἐντεῦθεν, ἐν 10
 V. 154 οὐδενὶ λόγῳ ποιοῦνται.” ταῦτα λέγοντες ὡς οὐ μεθίοντο αὐτοῦ
 ἀλλ’ ἰσχυρῶς τε ἤπτοντο, ἀναγκάζεται τῷ πρεσβυτέρῳ μνηστραί-
 τε ἑαυτὸν ὡς εἶη ὁ Χωνιάτης. καὶ ἐπηγγέλλετο μεγάλα δοῦ-
 B ναι αὐτῷ ξενία τε καὶ χρήματα καὶ χώραν, εἰ ἐπὶ Βελογραδὴν
 ἀγάγοι σῶον, ὑπὸ μηδενὸς τῶν Τριβαλλῶν ὀφθέντα. ὁ μὲν 15
 οὖν πρεσβύτερος ὡς ἔγνω τε αὐτόν, ὑπεδέξατο ἀσινῆ ἐς τὴν
 χώραν ἀπάξειν, τοῖς τε ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἐξειπὼν ὅστις εἶη,
 προηγόρευε μηδαμῆ ἰόντας ὁμολογῆσαι τὸν ἄνδρα. ἐσπέρας
 δὲ γενομένης ἀπήγαγον ἐς τὸ οἶκημα, ἐν ᾧ ἄχυρά τε ἦν
 σφίσι καὶ ὑποζύγια, καὶ ἐνέμενον τῇ ὑστεραίᾳ συσκευασάμε- 20
 νοι ἀπάγειν ἐπὶ Μπελογραδὴν. τῇ δὲ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν δια-
 φορᾷ γενομένων τῶν ἀδελφῶν ἐξαγορεύει τις τούτων τῷ τῆς

9. Ἰωάννην τὸν Ἰωάννου?

cum. ibi cum videret quosdam Triballos terram colere, ad eos iter flectebat, petens sibi panem dari. ut conspicati sunt agricolae virum Pannonem adesse et panem quaerere, dixerunt “at, o hospes, panis quidam tibi in promptu est: verum necessitas postulat ut te perducamus ad magistratum urbis, qui quis sis excutiat. magistratus ubi te viderit, continuo ad regionem tuam te abire sinet; nec quicquam mali ab eo patieris. nam (opinor) Choniatem quaerunt. reliquos Pannonēs qui huc pergunt, dimittunt, nullum eorum respectum agentes.” agricolae cum haec dicerent, eum haud dimittebant. verum eum fortius comprehendentes efficiunt ut confiteretur seniori, necessitate subactus, se esse Iohannem Choniatem. pollicebaturque magna hospitalitatis munera, opesque et agros se daturum dicebat, si ductus fuisset inuolatus et ab nullo Triballo visus Belgradum. senior quidem virum agnovit, eumque suscepit traducendum in regionem suam illaesum. fratribus autem suis quisnam esset vir ille indicavit, praecipiens ne quoquam abirent et quis vir ille esset enuntiarent. vespere facto virum deduxerunt in eam domum in qua paleas et iumenta asservabant, et diem crastinum expectabant, ut Choniatem omnibus apparatis abducerent Belgradum. eo autem die dissensio exorta est in-

πόλεως ἄρχοντι, καὶ λαβὼν τοὺς θεράποντας ἄγει ἐπὶ τὸ οἴ-
κημα, ἐν ᾧ ἦν ὁ Χωνιάτης ἐν τοῖς τῶν ἀχύρων οἰκήμασι. καὶ
λαβόντες ἀπήγαγον παρὰ τὸν τῆς πόλεως ἄρχοντα. ὁ δὲ C
ἔπεμπε δέσμιον ἀγόμενον παρὰ τὸν ἡγεμόνα, καὶ ἡγγειλεν ὡς
5 ἐάλω ἐν χόρτῳ κεκρυμμένος. ὁ μὲν οὖν ἡγεμὼν, ὡς ἤχθη
παρ' ἑαυτὸν ὁ Ἰωάννης, εἰς φυλακὴν ποιησάμενος ἀπέτειχεν
ἐπὶ τινα χρόνον ἐν τῇ ἀκροπόλει. ὁ δὲ πείθει τὸν τε ἄρ-
χοντα τῆς ἀκροπόλεως καὶ τὴν φρουρὰν ἐπιθέσθαι ἅμᾳ αὐτῷ
τῷ ἡγεμόνι καὶ καταλαβεῖν τὴν πόλιν. ἐξευγκόντος δὲ τινος
10 τῶν συνειδύτων τὴν ἐπιβουλήν, καταφανῆ ἐγένετο τὰ τῶν ἐν
τῇ φρουρᾷ, καὶ οἱ μὲν ἀπώλοντο, Ἰωάννης δὲ ἐπιγαμίαν αὐ-
τῷ ποιησάμενος, καὶ ἀρμοσάμενος τὸν παῖδα αὐτοῦ, ἀπέπεμ- D
ψεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἐς Βούδην.

Καὶ περὶ μὲν τὴν τῶν Παιόνων ἐκστρατείαν ἡγουμένου
15 τοῦ Χωνιάτου τοσαῦτα ἐγένετο καὶ ἐν τέλει τοῦτω ἔσχετο.
Ἀμουράτης δὲ ὡς ἐπανήκει ἐς τὰ βασιλεία, οὐ πολλῷ ὕστε-
ρον ὄρμητο μὲν ἐπὶ Βυζάντιον στρατεύεσθαι, τελευτήσαντος
δὲ τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως Ἰωάννου, καὶ ἐπὶ Κωνσταντῖνον
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὡς ἐχώρησεν ἡ βασιλεία. ἐπεὶ τε γὰρ
20 ἐτελεύτησεν, ὄρμητο μὲν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Δημήτριος ἐπὶ
τὴν βασιλείαν, διεκωλύθη δὲ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τῆς

6. κατεῖχεν?

ter fratres. hinc unus de numero fratrum commotus indicavit urbis
magistratui ubinam esset Choniates, assumptis itaque ministris per-
gebant ad domum, in qua erat Choniates latitans in palearum rece-
ptaculis, eumque captum abduxerunt ad urbis magistratum. magi-
stratus autem eum vinctum deduci curavit ad praesidem, significavit-
que eum esse deprehensum latitantem in foeno. praeses, cum addu-
ctus esset Choniates, eum in carcerem coniectum ad tempus aliquod
in arce detinuit. at Choniates persuasit principi arcis et custodibus,
ut simul cum ipso insurgant hostiliter contra praesidem et urbem
occupent. cum quidam rei quae parabatur conscius insidias patefec-
cisset, etiam quid custodes sive praesidarii milites molirentur cogni-
tum est. verum hi occisi sunt omnes. Ioannes autem affinitatem
iungens cum illo, filiam suam filio eius in matrimonium collocando,
remissus est Budam in regnum suum.

Et quidem haec contigere in expeditione quam Pannonnes sum-
pserunt adversus Turcos, duce Choniate; eaque expeditio quem di-
ximus finem consecuta est. Amurates reversus in regni sui sedem
non multo post bellum Byzantio inferebat. Graecorum rege Ioanne
defuncto, in Constantinum, defuncti fratrem, regni successio devenit.
nam Ioanne mortuo frater eius Demetrius in regni successionem fe-
stinabat. verum prohibitus est ab oppidanis, matre, aëbitris, et ab

P. 198 μητρὸς καὶ μεσιτῶν καὶ τοῦ δήμου καὶ τῶν μωσαζόντων, Κατακουζηνοῦ τε καὶ Νοταρᾶ, δεδιότων μὴ ἀφικομένου ἐπὶ τὴν βασιλείαν τούτου ἐπαγάγῃ ὁ Κωνσταντῖνος στρατὸν ἐπήλυδα, καὶ σφίσιν ἀπόλοιτο ἡ ἀρχὴ τε καὶ τὰ πράγματα. ἀνέμενον δὴ διὰ ταῦτα ἔλθειν τὸν Κωνσταντῖνον, καὶ οὐκ ἐπέτρε-
 5 πον τῷ Δημητρίῳ παρῖέναι ἐς τὴν βασιλείαν. ἔτυχε δὲ τότε προπαραγεγόμενος ἐς Βυζάντιον καὶ Θωμᾶς ὁ νεώτερος ἀδελφός, περιόντα ἔτι οἰόμενος καταλήψεσθαι τὸν βασιλέα, καὶ χρηματίσων περὶ ἐνίων ὧν προσεδείτο τοῦ βασιλέως. οὗτος μὲν οὖν ἐτελεύτα, καὶ οὐκέτι ζῶντα κατέλαβεν, εὔρε δὲ τὰ 10
 B διαφορὰν Δημητρίῳ τῷ ἀδελφῷ περὶ τῆς βασιλείας. ἀφικόμενος δὲ αὐτοῦ ἐς Βυζάντιον οὐ πολλῷ ὕστερον τοῦ Κωνσταντῖνου, διείλοντο σφίσι τὴν Πελοπόννησον, καὶ ὄρκια ἐπὶ τῇ νομῇ ταύτῃ πρὸς ἀλλήλους ἐτάμοντο, ἐμπεδοῦντες τὴν δια-
 15 νομήν. ὁ μέντοι νεώτερος ἀδελφός πρότερος ἀφικόμενος νηὶ ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφίστα τε τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεις πρὸς ἑαυτὸν παρὰ τοὺς ὄρκους, καὶ προσλαβόμενος τοὺς Πελοποννησίους τοὺς συναφροσῶτας ἐπολέμει πρὸς Δημήτριον τὸν
 V. 155 ἀδελφόν. ὁ δὲ ἐπιυγόμενος τοῦ βασιλέως στρατόν, ἐπιδιαπραξα-
 20 μένου τοῦ τῆς γυναικὸς ἀδελφοῦ Ἀσανέω, τὸν τε ἀδελφὸν ἠνάγκασεν ἕξ ὁμολογίαν αὐτῷ γενέσθαι, καὶ ἐπετράποντο δι-

8. περιόντα P

9. οὕτως P.

Cantacuzeno Notaraque, qui arbitrorum partibus fungebantur. timebant enim, si is assequeretur regnum, fore ut Constantinus exercitum peregrinum adducat, et sic regnum regni que res interituras. expectarunt itaque Constantini adventum, nec permiserunt Demetrio ut regnum susciperet. ea tempestate Byzantium venerat et Thomas frater iunior, putans se regem adhuc superstitem inventurum. volebat enim quaedam cum eo, in quibus eius opera indigebat, colloqui. verum rex mortuus erat, nec eum adhuc viventem invenire potuit. repperit tamen maximam discordiam, quae exorta erat propter Demetrium regnum Byzantium affectantem. Constantino haud multo post Byzantium adveniente Peloponnesum inter se diviserunt, et iurisiurandi religio interposita est ne postmodum divisionem illam violarent. verum frater iunior prior navi in Peloponnesum vectus urbes Peloponnesiacas contra divisionis iusiurandum ad defectionem sollicitabat; et adhibitis Peloponnesiacis, qui ad ipsum confluerant, bellum gerebat cum fratre suo Demetrio. qui adducto exercitu regis Turcorum, cum ad eam rem operam suam locaret uxoris frater Asanes, fratrem coegit secum pacem pangere, cum utrinque rem totam per-

αιτητῆ σφῶν τῷ ἀδελφῷ Βυζαντίου βασιλεῖ, περὶ τε τῆς χά- C
ρας ὀμήρους δόντες ἀλλήλοις καὶ πιστά.

- Ἐν ᾧ δὴ ταῦτα ἐγένετο, Ἀμουράτης ὁ Μεχμέτω παῖς 1451
τελευτᾷ ἐν συμποσίῳ, ὑπὸ οἴνου γενόμενος ἀπόπληκτος. ἔβα- d.2. Febr.
5 σίλευε δὲ ἔτη δύο καὶ τριάκοντα. κατέλιπε δὲ βασιλεῖα Με-
χμέτη τὸν παῖδα αὐτοῦ, καὶ παῖδα ἕτερον ἐκ τῆς γυναικὸς αὐ-
τοῦ, τῆς Σπενδέρεω θυγατρὸς, ἀνῆρ ἐπιεικῆς τε γενόμενος
καὶ τὴν τύχην οὐκ ἀδόκιμος. ἀμυνόμενος δὲ ἐπολέμει, οὐχ
ὑπάρχων ἀδικίας, ἀλλ' ἐς τὸν ὑπάρξαντα ἀντίκα ἐπιῶν ἐστρα-
10 τεύετο, καὶ ὁπότε μὴ τις αὐτὸν προουκαλεῖτο ἐπὶ πόλεμον, οὐ
πάνν τι προουθυμείτο στρατεύεσθαι, οὐκ ἐς τοῦτο ὄκνου ἦκων,
ἀλλ' ἀμυνόμενος μὲν ἐδικαίου καὶ χειμῶνος καὶ ἐς τὰ χале- D
πώτατα προΐεναι καὶ μηδένα ὑπολογίζεσθαι μήτε πόνον μήτε
αὐ κίνδυνον.
- 15 Ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε, κατέστη ἐς τὴν βασιλείαν Μεχμέ-
της. καὶ ἀντίκα μὲν ἐν τῇ Ἀμουράτῳ τελευτῇ οἱ ἐν τῇ
Ἀδριανοῦ πόλει νεήλυδες συνίσταντο ἀλλήλοις ὡς τῇ πόλει
ἐπιθησόμενοι, καὶ ἐκτός τε τῆς πόλεως συναθροισθέντες ἐβου-
λεύοντο ὅποι τῆς πόλεως ἐπιθοῦντο καὶ σφίσι χρήματα πο-
20 ρίσαιντο ἀπὸ τούτου. ἐνταῦθα δὲ Χαλίλης ὁ Πραΐμω τῶν
Θυρῶν τοὺς λοιποὺς ἐξοπλισάμενος, καὶ ἀπειλήσας, ἂν μὴ τὰ
ὄπλα κατάθωιντο, μέγα τι κακὸν αὐτοῖς εἶσεσθαι ἀπὸ τούτου,

mitterent arbitrio fratris regis Cpolitani transigendam, obsides fidem-
que invicem propter regionem dantes.

Sub idem tempus quo haec gesta sunt, Amurates Mechemetis filius
mortem obiit, in convivio ictus apoplexia, quam nimia vini concive-
rat copia. regnavit autem annis triginta duobus. regni successorem
reliquit Mechemetem filium suum. habuit et alterum filium, quem
tulit ex uxore sua Spenderae filia Amurates, vir iusti aequique exi-
mius cultor. usus est fortunae aura non admodum adversa. provo-
catus, ut se defenderet, bella occipiebat. lacessitus confestim in ar-
mis erat: non autem iniuriis irritatus bellum aegre suscipiebat. nec
id ignaviae adscripseris. nam si vis hostilis propulsanda erat, nec
hieme cunctatur per loca asperrima incedere, nec pensi quicquam fa-
cere vel labores vel pericula.

Hoc autem defuncto regni moderamen nactus est Mechemetes. at
quamprimum mortem Amuratis acceperunt peregrini qui Adrianopolis
erant, inter se coniurarunt ut urbem eam caperent. in unum autem
locum extra urbem collecti deliberabant ubi vel quomodo urbem aggre-
derentur, ut hinc opes plurimas colligerent. verum Chatites Priami filius
reliquos ianuarum milites armâ capere iubet; et illis minatur, ni con-

P. 199 ἐπειδὴ δὲ κατέθετο τὰ ὄπλα, καὶ διέλυσε τὸν σύλλογον, ἐπ' οὐδενὶ ἀγαθῷ φάμενος ταῦτα ποιεῖν τούτους. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἀφικόμενος ἀπὸ τῆς Ἀσίας Μεχμέτης ὁ Ἀμουράτεω ἐπὶ τὴν βασιλείαν καθίστη τε τὰ ἐν τῇ ἀρχῇ ἢ αὐτῷ ἐδόκει πρὸς τὰ παρόντα ξύμφορα ἔσσεσθαι, καὶ τοῖς τε Ἑλλησι σπονδὰς 5 ἐποιεῖτο καὶ δέδοκε τὴν τῆς Ἀσίας παράλιον. καὶ δὴ καὶ τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι εἰρήνην ἐποιεῖτο, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, γυναῖκα τοῦ Ἀμουράτεω μητροιὰν δὲ αὐτοῦ, αὐτίκα ἔπεμπε τῷ πατρὶ χαριζόμενος, καὶ χώραν ἐπεδίδου ὄσην ἐκτήσατο. τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν βασιλείαν παριῶν 10 Βάνετλεν, ὕδατι ἐπιστομώσας αὐτοῦ τὴν ἐμπροσθίαν. ἀνεῖλε δὲ τοῦτον οἰνοχόος αὐτοῦ. Σαραπτάρης ὄνομα ἦν τούτῳ, ὃς οὐ πολλῷ ὕστερον ἐτελεύτησε. τοῦτον μὲν οὖν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ταύτῃ διεσχρήσατο· τὴν δὲ ἑτέραν τοῦ Ἀμουράτεω γυναῖκα, Σπενδέρεω θυγατέρα, ἡρόμοσατο ἀνδρὶ μέγιστον δυνα- 15 μένω ἐν ταῖς θύραις, τοῦνομα Ἰσάκῳ, ὃν στρατηγὸν ἀπέδειξε τῆς Ἀσίας καὶ ἐφιλοφρονεῖτο αὐτὸν ἐς τὰ μάλιστα. καὶ τοῖς τε ἀπὸ Πελοποννήσου πρέσβεισι σπονδὰς ἐποίησατο.

Τελευτήσαςτος δὲ δὴ Ἀμουράτεω Καραμᾶνος ὁ Ἀλιζούριος καὶ πρότερον μὲν εἶη ταράσσω, ὅπως τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ 20 Καφιστάμενα συσταίῃ τε ἐπὶ τοῖς Ὀτουμανίδασι καὶ αὐτὸς διὰ τοῦτο ἐπὶ μέγα χωρήσει δυνάμεως, ἐταράσσετο μεγάλως τὰ

9. ἤτήσατο R 12. Σαραπτάρης] hoc nomen ante οἰνοχόος P
20. ἦει? an αἰει?

tinuo arma ponerent, exitium. cum autem arma deposuissent, concionem dimisit, dicens eos nequaquam ex bona causa istud moliri. nec multo post ex Asia adveniens Mechemetes Amuratis filius ad regni gubernacula, rebus eam formam induxit quam in praesentiarum utilissimam fore rebatur. cum Graecis foedera sanxit, iisque maritimam Asiae regionem concessit. etiam cum Triballorum principe pacem fecit, cui filiam, Amuratis uxorem, ipsius vero novercam, remisit, putans se ei rem gratam facere. regionem eidem quantam antea contulit. fratrem suum, cum regni moderamen suscepisset, peremit, cum aqua infusa spiritum eius interclusisset. hunc autem interfecit regis pincerna nomine Saraptares, qui haud multo post fato functus est. fratrem suum in hunc modum e medio sustulit. Amuratis alteram uxorem, Spenderae filiam, in matrimonium collocavit viro in ianuis potentissimo, quem Isaacum nominabant. hunc plurimum diligebat, eumque Asiae ducem declaravit. foedus percussit quoque cum legatis, qui ab Peloponneso advenerant.

Mortuo Amurate Caramanus Halisurinus, qui iam antea non cessabat Asianos incitare ut deficerent ab Turcis et contra Otomanidas bellum susciperent, sperans eo modo se maximam potentiam nacturum,

ἐν τῇ Ἀσίᾳ πράγματα. καὶ στρατὸν ἀγόμενος ἐπὶ τὴν βασι-
 λέως χώραν ἐληίζετο τὴν χώραν καὶ ὑποζύγια. Μεχμέτης δὲ
 ὡς ἐπύθετο Καραμᾶνον ληίζεσθαι τὴν χώραν αὐτοῦ, οὐκ
 ἠθέσχετο καὶ εὐθύς ἐστρατεύετο. καταλιπὼν δὲ Σαραζίνην
 5 τῶν Θυρῶν πρυτανέα, ἐπιτήδειόν τε αὐτῷ ὄντα, καὶ ἐς τὴν
 Ἀσίαν διαβὺς ἤλαυνεν ἐπὶ Καραμᾶνον καὶ ἐπὶ τὴν χώραν
 αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐξέλιπε μὲν τὴν χώραν ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ὄρεων, V. 156
 ὡς καὶ πρότερον εἰώθει ἀπιέναι, ἐπρεσβέυσατο δὲ συμβου-
 λεύσαντος Χαλίλεω τοῦ Πραιίμεω, καὶ ἐς ὁμολογίαν ἀφικό-
 10 μενος ὑπουργεῖν αὐτῷ ὧν ἂν δέοιτο καὶ τὸ Κανδελόρον ἀπο-
 διδόναι ἔφη ἔτοιμος εἶναι. ὁ δὲ ἐπύθετό τε καὶ ἐποιεῖτο τὰς
 σπονδάς.

Καὶ ὑποστρέφων, ὡς ἐν τῇ Καλλιουπόλει ἐγένετο, ἀρι-
 Θμὸν ἐπεζήτηει τῶν νεηλῦδων, ὅσοι ἀπῆσαν καὶ οὐ παρεγένοντο ἐς
 15 τὴν ἐξέλευσιν ταύτην, καὶ τὸν μὲν ἄρχοντα αὐτῶν Ἀγιαπάσαν
 καλούμενον λυμηνάμενος μᾶστιξιν ἐξέβαλεν ἐκ τῆς τιμῆς, τοὺς
 δὲ δεκαδάρχας καὶ εὐνούχους καὶ πεντηκοντάρχας, ὧν ἀπῆ-
 σαν οἱ νεηλῦδες, πρῶτον μὲν μαστιγώσας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς τι-
 μῆς. ταῦτα δὲ ἐποιεῖ, ὅτι αὐτῷ οὐκ ἐδήλωσαν στρατευομένην
 20 ἐπὶ τοὺς πολεμίους ὅστις τε παρείη καὶ ὅστις τε ἀπὼν τυγ-
 χάνει. ἱερακοφόρους μὲν τοῦ πατρὸς ἑπτακισχιλίους ἔπαυσεν P. 200
 αὐτοὺς ἐκ τῆς τάξεως, καὶ προσετίθει ἐς τὸν στρατὸν παρα-

16. ἐξέλαβεν P

17. ὧν] ὡς P

etiam eo tempore Asianos plurimum ad defectionem accendebat. in-
 gressus itaque cum exercitu regis regionem eam populabatur et iu-
 mentorum praedas agebat. Mechemetes ut audivit Caramanum suam
 vastare regionem, rei indignitatem non ferens illico arma cepit. et
 relinquens Saraziem ianuaram principem, cum quo sibi artificissima in-
 tervenerat familiaritas; transgressus est in Asiam, bellumque Caramano
 indixit, eiusque regionem evastavit. Caramanus regionem deserens
 in montium cacumina, quemadmodum antea consueverat, se recepit.
 verum postea legatos misit ad regem, suadente Chatite filio Priami,
 dicens, si pacem daret, se, ubicunque usui esse possit, ipsi ministra-
 turum. praeterea se paratum esse confitebatur restituere Candelorum.
 quae ubi intellexit rex, eum in foedus admisit.

Reversus deinde, cum venisset Calliopolim, peregrinorum numerum,
 qui in eam expeditionem non venerant, inquirebat. ducem autem
 eorum, cui nomen erat Hagiapases, flagris caedens munere suo abire
 iussit: eunuchos autem, et eos qui decem quique quinquaginta mili-
 tibus praecerant, quorum peregrini aberant, prius verberibus caesos
 munere suo removit. poenas autem istas propterea dederunt, quod regi
 contra Caramanum pergenti non indicassent quinam adessent quive ab-
 essent. septem milia virorum erant, qui curabant accipitres regio; quos

γίνεσθαι αὐτῷ ἐξελαύνοντι. καὶ τοὺς τε αὖ κυνῶν ἐπιστά-
 τας καὶ τοὺτους ἐξήλασεν ἐκ τῆς ταξέως, φάμενος πλὴν ἕκα-
 τὸν τοιούτων καὶ ἰσρακοφόρων πεντακοσίων μὴ προσδεῖσθαι
 αὐτὸν ἐπὶ πλέον, οὐδὲ ἐς τοῦτο ἀφροσύνης ἦκειν ὥστε ἀρ-
 γοὺς τοὺτους τρέφειν ἐπὶ ματαίῳ καὶ καινοπρεπεῖ πράγματι. 5

Τῷ μὲν οὖν Πελοποννησίων ἡγεμόνι τῷ Δημητρίῳ συ-
 νεμάχει πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἔτι διαφερόμενον, καὶ οὐκ ἐπέ-
 τρεπε τὴν χώραν τῷ ἀδελφῷ. καὶ τὸν γε Τουραχάνη ἐπεμπε
 Β συμμαχοῦντά τε αὐτῷ καὶ τὸν Ἴσθμὸν τέλειον καθαιρήσοντα.
 Θῶμας μὲν οὖν ξυνέβη τῷ ἀδελφῷ, ἐφ' ᾧ τοῦ λοιποῦ ξένους 10
 τε καὶ φίλους εἶναι ἀλλήλοις, καὶ Καλαμάταν πόλιν παρε-
 χόμενος ἀντὶ τῆς τῶν Σκορτῶν χώρας, ἣν τὸν ἀδελφὸν αὐ-
 τοῦ ἀφελόμενος εἶχε.

Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο, καὶ Τζαγνισῶ τῷ Κα-
 ραισοῦφω παιδὶ πρεσβείαν ἐς αὐτὸν πέμψαντι, καὶ αἰτου- 15
 μένῳ ὥστε μὴ τὴν περὶ Σεβάστειαν χώραν ληΐζεσθαι,
 βουτύρου τε χιλίας καμήλους, καὶ ἐμέλησε μὲν πόλεμον αὐτῷ
 C προσιπόντα ἐλαύνειν. Τζαγνισῶς δὲ οὗτος, ὡς καὶ πρότερόν
 μοι ἐδηλοῦτο, τελῶν ἐς τοὺς μέλανας Μαυροπροβατάντας οὐ-
 τω καλουμένους, τοὺς Καραισοῦφω παῖδας τὴν τε Δαβριζίην 20
 ἀφελόμενος συνήλασέ τε αὐτοὺς ἐπὶ Σαματίνην πόλιν. ὤρ-
 μητο δὲ ἀπὸ Παγδατίας τῆς Βαβυλῶνος, καὶ ἐπολιόρκει, καὶ
 τὴν Ἀρμενίων χώραν ὑφ' ἑαυτῷ ποιησάμενος, ἐς τὴν Ἐρζι-

11. ἀλλήλους P

isto ex ordine deturbavit et milites esse iussit. etiam canum curatores
 ab isto officio movit, inquiens sibi sufficere centum viros, qui canes,
 et quingentos, qui accipitres curent. nec se eo stultitiae processu-
 rum ut velit alere hominum tantam multitudinem propter rem quan-
 dam vanam et novam.

Adiuvit Demetrium Peloponnesiacum principem in eo bello quod
 cum fratre gessit, cui regione cedere recusabat. misit ei auxilio Tu-
 ranchanem, ut Isthmum penitus destrueret. Thomas quidem in gra-
 tiam rediit cum fratre, ut in posterum inter se amici et hospites fo-
 rent. urbem Calamatam ei dedit pro Scortorum regione, quam fra-
 tri adeptam possidebat.

Haec quidem hactenus. Tzanises Cariasuphis filius legationem
 misit ad regem, petens ne regionem Sebastiae finitimam popularetur.
 * * * * * butyri et mille camelos. caeterum omisit bello eum pe-
 tere, quamvis prior bellum indixisset hostis. Tzanizes autem ille per-
 tinet, ut supra memoravimus, ad nigros Mauroprobatantes dictos, qui
 Cariasuphis filios privatos Dabriza compulsi in Samatiam urbem; quos
 profectus a Pagdacia Babylone obsidione premebat. deinde subiugans
 Armeniam, exercitum movit contra Erzezanam Armenorum re-

γανή τὰ τῶν Ἀρμενίων βασιλεία ἐπελαύνων παρεστήσατο,
 ἔχων στρατὸν ἀμφὶ τὰς ὀκτὼ μυριάδας ἰππέας. καὶ ἐπελαύ-
 νων οὗτος ἐς τὴν κατὰ τὴν Ἀσίαν χώραν τοῦ Μεχμέτεω
 ἐληίζετο. οἱ μὲν οὖν περὶ Σεβαστείαν, ὥστε σφῶν τὴν χώ-
 5 ραν μὴ φέρειν αὐτόν, βουτύρου τε ἱκανὰ φορτία ἐφέροντο
 καὶ αἰσιγὴ τὴν χώραν ἐνέμοντο. [ὑπὸ] τούτου μὲν οὖν τὴν
 χώραν τοῦ Καραισούφεω παιδὸς Τζοκίης τῶν Τεμήρεω ἀπο-
 γόνων, ὠρμημένος ἀπὸ Σεμαρχάνδης κατεστρέφετο, καὶ τὴν
 τε Παγδατίην πόλιν τῆς Βαβυλῶνος ἐπολιόρκει, ὡς ἐν τοῖς
 10 ἔμπροσθέν μοι ἐλέγετο, καὶ Χασάνην τὸν μακρὸν καλούμενον
 ἐς τήνδε τὴν κάτω Ἀσίαν καὶ ἐπὶ Ἀρμενίαν πέμπων τὰ ἐς
 τὴν χώραν ὑποχείρια ἐποιεῖτο. ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον
 ἐγένετο.

giam sedem, eamque occupavit, habens in suo exercitu circiter octo
 myriades hominum. hiuc movens ingressus est in Asiam, et Mech-
 metis regionem vastare aggressus est. qui circa Sebastiam colebant, ne
 ipsorum regio vastaretur, butyri magna onera portabant, et suam re-
 gionem a populationibus illaesam retinebant. Tzokies unus de nu-
 mero Temiris nepotum, profectus ad Semarchanda, eam Cariasuphis
 filii regionem subegit. praeterea Pagdaciarn Babylonis urbem, ut su-
 pra edocuimus, obsidione cinxit. Chasanem cognomento Longum in
 inferiorem Asiam et Armeniam mittens, omnia quae ad istam regio-
 nem pertinebant in potestatem accepit. haec quidem hactenus

ΛΑΟΝΙΚΟΤ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΤ
ΑΘΗΝΑΙΟΤ
ΑΠΟΔΒΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΟΓΔΟΗ.
LAONICI CHALCOCONDYLAE
ATHENIENSIS
HISTORIARUM
DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM
LIBER OCTAVUS.

1452 *Τοῦ δὲ ἐπιγινομένου Θέρους Μεχμέτης ὁ Ἀμουράτεω, πα-*
 P. 201 *ρασκευασάμενος ἄσβεστον ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὡς πλεῖστον, ᾠκοδόμη-*
 V. 157 *τὴν ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατὰ τὴν Προποντίδα ἐν τῷ Βοσπόρῳ, ἣ*
στενωτάτον ἐστὶ διαβῆναι ἀπὸ Ἀσίας, πολίχνην Λαιμοκοπίην
καλουμένην. καὶ σύμπαντας μὲν συνήθροισεν ἐνταῦθα τοὺς
τε ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, καὶ ἐπιδιελόμενος ἐς μοί-
ρας τὴν πολίχνην ταύτην τοῖς τε στρατηγοῖς καὶ ὑπάρχοις
ᾠκοδόμη. τοῦτο δὲ ἐποίησε ὥστε ἀσφαλῆ αὐτῷ εἶναι τὴν ἐς

Appetente iam aestate Mechemetes Amuratis filius, praeparans in Asia plurimum calcis, condere instituebat in Europa, iuxta Propontidem in Bosporo, qua via ad transfretandum ex Asia artificissima est, urbem Laemocopiam nuncupatam. universos qui in Europa et Asia erant, ad id opus percipiendum evocabat. qui cum impigre advenissent, aedificare auspicati sunt, cum prius in singulos duces et praefectos opus universum fuisset distributum. causa quae regem ad eam ur-

τὴν Ἀσίαν διάβασιν, καὶ μὴ τοὺς ἐσπερίους δύνασθαι ἐπιόν-
 τας τριήρεσι διακωλύειν αὐτῷ τὴν διάβασιν καὶ καινοτομεῖ-
 σθαι τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ αὐτῷ πράγματα. μέγα δὲ προφέρειν P. 202
 αὐτῷ ἔμελλε καὶ ἐς τὴν Βυζαντίου πολιορκίαν. ὠκοδόμει δὲ
 5 πύργους τρεῖς μεγίστους πάντων ὧν ἴσμεν, δύο μὲν κατὰ
 τὴν ἡπειρον, ὥστε ὠρμημένοι ἀπὸ τούτων ἀμύνειν τῷ ἐπὶ τῇ
 θαλάττῃ ἐρχομένῳ, τοῦτον δὲ μέγιστον ἐπωκοδόμει, καὶ μο-
 λίβδῳ τοὺς πύργους ἐπέγετο. τὸ δὲ πλάτος τοῦ τείχους πό-
 δας δύο καὶ εἴκοσι, τῶν δὲ πύργων καὶ πλεόν τούτων, τριά-
 10 κοντα. ὡς δὲ ἐπιτετεῖχιστο ἐς τρεῖς μῆνας, ἐπέδραμέ τε αὐ-
 τῖκα τὴν Βυζαντίου χώραν, πόλεμον αὐτῷ ἐξενεγκών.

Τοῦ δ' ἐπιγινομένου χειμῶνος Τουραχάνην ἔπεμπεν ἐπὶ
 Πελοπόννησον, πολεμῶν ἅμα καὶ τοῖς βασιλέως Ἑλλήνων ἀδελ- B
 φοῖς. οὗτος μὲν οὖν λαβὼν τὸ Θετταλίας τε καὶ Εὐρώπης
 15 στρατεύμα, ὅσον ἐπὶ Φερῶν ἐς τὴν τοῦ Εὐρώπης στρα-
 τηγοῦ τάττεσθαι μοῖραν, ἐστρατεύετο ἐπὶ Πελοπόννησον, τοὺς
 τε παῖδας αὐτοῦ ἅμα ἀγόμενος καὶ ἄρχοντας τῶν Θεττα-
 λίας καὶ Μακεδονίας πόλεων. καὶ ἐσβαλὼν ἐπορεύετο τὴν
 μεσόγειον, Ἀρκαδίαν τὸ παλαιὸν καλουμένην, καὶ διὰ Τεγέης
 20 καὶ Μαντινείας ἐλαύνων κατέει ἐπὶ τὴν Ἰθώμην καὶ Μεση-
 νίαν χώραν, καὶ λησιάμενος ἐπὶ ἡμέρας συχρὰς τὰ τῆδε ὑπο-
 ζύγια Νεοπολίχην παρεστήσατο. καὶ Σιδηροπολίχην πολιορκ- C

7. τρίτον?

hem extruendam impulerat, haec erat, videlicet ut transitus in Asiam sibi facilis esset, et ne Occidentales venirent, navibusque traiectionem impedirent, novasque res in Asia molirentur. eam urbem plurimum quoque conferre iudicabat ad Byzantii oppugnationem. turres etiam tres, quas maximas novimus, posuit. duas extruxit iuxta continentem, ut ab his progressi irruere possent in naves quae mare legerent. harum alteram fecit maximam. turres praeterea plumbo intexit. latitudo muri erat pedem viginti duorum: at turrium latitudo erat maior, continens triginta pedes. cum muri iam starent, quos operae intra tres menses absolverant, impetum dedit in Byzantii regionem, ex professo cum Byzantiis bellum gerens.

Hieme iam instante Turachanem in Peloponnesum misit, ut ibi bello lacesseret Graecorum regis fratres. hic assumpto Thessaliae et Europae exercitu, quantus Pherris erat et Europaeo duci parebat, profectus est contra Peloponnesum, adhibitis etiam suis filiis. additi sunt huic et Thessaliae Macedoniaeque urbium principes. omnibus igitur paratis per mediterraneam, quam olim Arcadiam dixere, et per Tegeam Mantineamque exercitum ducens, venit in Ithomae et Mesenae regionem. cum autem diebus multis iumentorum praedas ex ea egisset, tandem etiam Neopolichnem cepit. obsidione deinde Side-

καὶν, ὡς οὐκ ἠδύνατο ἐλεῖν, ἀπήγαγε τὸν στρατὸν, ἐξελαύνων
 διὰ τῆς ὁδοῦ. ἐνταῦθα ἐξελαύνοντος αὐτοῦ ὁ νεώτερος Ἀχ-
 μάτης ἐάλω ὑπὸ Ἀσάνω τοῦ ἡγεμόνος γυναικὸς ἀδελφοῦ,
 V. 158 ἐνεδρευσαντος ταύτῃ περὶ Μυκίτης χώρας, ἣ ἔμελλεν ἐξελαύ-
 νων διὰ τῆς ὁδοῦ διεξιέναι. τοῦτον μὲν οὖν ἀπαγαγόντες ἐς 5
 Σπάρτην παρὰ τὸν ἡγεμόνα εἶχον ἐν φυλακῇ, ἐς ὃ δὴ ἀπέ-
 δωκαν.

Τοῦ δὲ ἐπιγενομένου θέρους ἅμα ἤρι εὐθὺς καθισταμέ-
 νω ἄστρατεύετο ὁ Μεχμέτης ὁ Ἀμουράτεω ἐπὶ τὴν Βυζαντίου
 πόλιν, καὶ πρότερον μὲν εὐθὺς διανοούμενος, ἐπεὶ τε ἐτετεί- 10
 D χιστο αὐτῷ τὴν ἐν τῇ Προποντίδι Λαιμοκοπίην καλουμένην
 πόλιν. καὶ χειμῶνος τὸ τῆδε εὐθὺς ἔτι ἐπηρτημένου περιγα-
 γέλλων ἀπανταχῇ τῆς τε Ἀσίας καὶ Εὐρώπης ἐς τὴν πάρα-
 λον ναυπηγῆσθαι, πλοῖά τε καὶ τριήρεις παρεσκευάζετο, τη-
 λεβόλους ποιοῦμενος μεγίστους δὴ ὧν ἡμεῖς ἐς ἐκεῖνον ἴσμεν 15
 τὸν χρόνον ἄλλη πη γεγενῆσθαι. ὡς δὲ ἐδόκει αὐτῷ ἤδη ὦρα
 εἶναι ἐξελαύνειν, ἐπεμπε μὲν πρῶτα τὸν τῆς Εὐρώπης στρα-
 τηγὸν Σαρατζίαν παραλαβόντα τε τὸν τῆς Εὐρώπης στρατὸν,
 τοὺς τε τηλεβόλους ἄγειν ἐς Βυζάντιον ἄλλας τε μηχανᾶς καὶ
 δὴ καὶ τηλεβόλον μέγαν. εἶναι δὲ τοῦτον τὸν τηλεβόλον ὡς 20
 ζεῦγη βοῶν ἔλκειν ἐβδομήκοντα καὶ ἄνδρας ἐς διαχιλίους.
 P. 203 ἀφικόμενος μὲν οὖν οὗτος καὶ πρότερον τοὺς ἐν τῇ Βυζαν-

16. ποι P

ropolichnem circumvenit; quam cum suae ditionis facere non posset, exercitum abduxit. cum autem cum exercitu proficisceretur, Achmatēs iunior Turachanis filius captus est ab Asanē, qui erat frater uxoris quam duxerat Peloponnesi princeps. hic enim ei insidias struxit circa Mycenarum regionem, qua erat iter facturus hostis. Achmatem captum deduxerunt in Spartam ad principem, eumque donec suis restitueretur, in vinculis habuere.

Aestate deinde sequente, ubi primo ver apparuit, Mechmetēs Amuratis filius expeditionem contra Byzantium sumebat. iam antea istam expeditionem mente conceperat, verum prius in Propontide urbem Laemocopiam aedificare volebat. cum autem hiems adhuc saeviret, edicit ut omnes qui in Asia quique in Europa agerent, ad maritima loca convenirent ad classem fabricandam. naves et triemes fabricabantur. bombardas fieri curavit maximas, quantas novimus ea tempestate nunquam extitisse. cum iam tempus postulare videret ut ipse bello se immisceret, Europae ducem Saratziam iubet cum exercitu Europae praecedere; bombardas et reliquas belli machinas, necnon bombardam maximam Byzantium subvehere. tanta huius bombardae magnitudo extitit, ut a septuaginta iugis boum et a viris bis

τῶν χωρῶν πύργους, ἐς οὓς διεσώζοντο οἱ περὶ τὰ ἔργα ἀγροῦ-
 κοι ἄνδρες, τοὺς μὲν ἐξεπολιόρκησε λιμῶ, τοὺς δὲ καὶ ἑλῶν
 κατὰ κράτος τοὺς ἄνδρας ἀπαγαγὼν κατέσφαξε. καὶ τότε δὴ
 ὡς ἀφίκετο ἐπιών, ἐπέδραμε τὴν Βυζαντίου χώραν. οὐ πολλῶ
 5 δὲ ὕστερον ἐπελαύνων καὶ αὐτὸς βασιλεὺς ἐστρατοπεδεύετο
 ἀπὸ Θαλάττης εἰς Θάλατταν. καὶ τὸν μὲν ἐπὶ δεξιᾷ χώρον
 τοῦ βασιλέως ἐς τὰς χρυσέας καλουμένας πύλας ἐστρατοπε-
 δεύετο τὸ τῆς Ἀσίας ἅπαν στρατεύμα, ἐς δὲ τὸ εὐώνυμον
 χωρίον κατὰ τὴν Ξυλίην καλουμένην πύλην ὃ τῆς Εὐρώ-
 10 πης στρατός· ἐν μέσῳ δ' αὐτὸς Ἰδρυτο βασιλεὺς, ἔχων τε
 τοὺς νεήλυδας καὶ τῶν θυρῶν ὅσοι εἰώθασι περὶ βασιλέα
 σκηροῦν. Ζάγανος δὲ ὃ τοῦ βασιλέως κηδεστής ἐστρατοπεδεύετο
 ἐς τὸν κατανατικρὺν χώρον ὑπὲρ τὴν Γαλατίαν πόλιν. λέγεται
 δὲ γενέσθαι ζύμπαντα τὸν στρατὸν ἀμφὶ τὰς τεσσαράκοντα μυ-
 15 ριάδας. τῶν δὲ ὑποζυγίων διαπλασίῳ ἢ τούτων ἀριθμὸν
 ζυμβαίνει γενέσθαι ἐς τὸ τοῦ βασιλέως στρατόπεδον· ὑπο-
 ζύγια γὰρ νομίζεται ἐς τὸ στρατόπεδον περιύγεσθαι πολλα-
 πλάσια τῶν ἀνθρώπων, ὥστε σιτία ἐπιφέρεισθαι ἱκανὰ σφίσι
 τε αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἵπποις τε καὶ ἀνδράσι. μόνου δὲ
 20 οὔτοι ἀνθρώπων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, ἀσφαλιζόμενοι σφίσι τὰ
 ἐπιτήδεια, ὅποι ἂν στρατεύωνται, ὥστε αὐτάρκη εἶναι αὐτοῖς,
 καὶ καμήλους καὶ ἡμίονους ὡς πλείστας περιάγονται ἐς τὰ
 ἐπιτήδεια καὶ ἡμίονους ἐς τὴν ἄλλην αὐτῶν εὐδαιμονίαν, C

mille trahenda fuerit. Saratzias ubi advenit Byzantium, turres, in
 quas agricolae se recipiebant fugientes hostem, quasdam fame expu-
 gnavit, quasdam vi cepit; viros inde abductos necavit. etiam Byzan-
 tii regionem gravissime populationibus afflixit. nec multo post secutus
 est rex ipse, et castra posuit quae ab una maris parte in altera por-
 rigebantur. in eo loco qui a dextris regi erat, usque ad eum locum
 qui Aureae portae dicitur, castrametatus est Asianus exercitus. in
 sinistra parte iuxta locum qui Lignea porta appellatur, Europae ex-
 ercitus tendebat. in medio regia castra sita erant cum peregrinis et
 ianuae militibus, qui castra circa regem ponere consueverunt. Zaganus
 regis affinis e regione supra Galatiam urbem castra communerat.
 quadraginta myriades hominum dicuntur tum temporis in exercitu
 regis fuisse. numerum autem iumentorum apud omnes constat duplo
 maiorem fieri, ut satis alimenti pabulique equis hominibusque esset.
 soli etenim Turci, quod sciam, sibi necessaria semper apportant, quo-
 cumque tandem bellandi gratia proficiantur. praeterea, ut commea-
 tum copia abundet, camelos et mulos quamplurimos, ut in neces-
 sariis serviant, secum ducunt. mulos quidem habent propter aliam
 ipsorum felicitatem. singuli vero equos camelos mulosque pulchrio-

αὐτός τις ἕκαστος ἵππους τε καὶ καμήλους καὶ ἡμιόνους τοὺς καλλίους ἑαυτῷ ἐπειγόμενος ἐνδείκνυσθαι. παραγενομένη δὲ βασιλεῖ οὐ πολλῷ ὕστερον πικρῆν καὶ ὁ στόλος αὐτῷ διὰ θαλάσσης, τριήρεις μὲν ὡς τριάκοντα, πλοῦα δὲ μικρὰ ἀμφὶ τὰ διακόσια. 5

Ἕλληνες μὲν οὖν ὡς ἐπύθοντο ἐπιέναι σφίσι τὸν βασιλέως στόλον, διὰ θαλάσσης πέδας σιδηραῖς διατείνοντες ἀπὸ τῆς καταντικρῆ πόλεως ἐς τὸ τεῖχος τοῦ Βυζαντίου, παρὰ τὴν ἀκρόπολιν καλουμένην, καὶ τὰς τε ναῦς, ὅσαι ἔτυχον παραγενομένηι αὐτοῦ, αἱ μὲν μετὰ ξυμμαχιῶν αἱ δὲ καὶ ἔμπο- 10
ρίας χάριν, φέροντες καθίστασαν ἐς τὰς πέδας. καὶ οὕτω διενουῶντο διακωλύειν τὸν βασιλέως στόλον μὴ παριέναι εἰσω D
ἐς τὸν Βυζαντίου λιμένα. διήκει γὰρ ἐντὸς ἐπὶ σταδίου καταμὲν τὴν πόλιν ὀγδοήκοντα, ἐπὶ δὲ τὴν ἄλλην ἡπειρον τῆς χώρας ἐπὶ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα. τὸ μὲν οὖν τεῖχος 15
ταύτης τῆς πόλεως οὐ πάνυ τι ὀχυρὸν ὄν οὔτε ῥεῖματα ἔχει μεγάλα, ὥστε τὰ πλοῦα παραπλέοντα πράγματα ἔχειν. κατ' ἡπειρον δὲ ἐστὸν δύο τείχεα τῆς πόλεως, τὸ μὲν μέγα τε καὶ ἄξιον λόγου, τὸ δὲ ἕλαττον, ἐκτὸς ἐς τὴν τάφρον ὑπερκείμε- 20
νον. τάφρος δὲ ἔπεστιν ᾧκοδομημένος λίθοις, τὸ εὖρος πλε-
θραία. τῷ μὲν οὖν βασιλεῖ καὶ τοῖς Ἕλλησι βουλευομένοις ἐδέδοκτο παρατασσομένοις ἐς τὸ ἐκτὸς τεῖχος ἀμύνεσθαι, ὅλα τῷ τάφρῳ ὑπερκείμενον, κατὰ τὰ πρὶν δεδογμένα σφίσι ἐπὶ P. 204
Ἀμουράτεω, ὅτε ἐπολιόρκει τὴν πόλιν.

res ostentandi gratia adducunt. rex cum venisset Byzantium, haud multo post secuta est classis regia, in qua erant triremes triginta, naves minores ducentae.

Graeci ubi intellexerunt adversum se adventare classem regiam, catenas ferreas ab urbe quae ex adverso erat, extenderunt in Byzantii murum prope arcem. naves praeterea quotquot aderant, quarum quaedam auxillii ferendi gratia quaedam mercium appulerant, intra catenas sistunt, ut aditu regiam classem excluderent, ne intra portum veniret. is enim ad urbem patet stadiis octuaginta, et in continentem se porrigit stadiis centum et quinquaginta. urbis quidem illius moenia haud admodum firma sunt, nec admodum magna flumina habet, ut naves advenientes periclitentur. qua vero urbs spectat continentem, muros habet duos firmissimos. unus magnus et memorabilis est, alter extra situs est, verum praecedenti minor, fossam subiectam habens latitudine iugeri, lapidibus extractam. rex cum Graecis deliberabat ubinam resistendum esset hosti. tandem visum est ut irent in exteriorem murum, qui fossa munitus erat, et repugnarent hosti, quemadmodum fecerant, cum Amurates Byzantium oppugnaverat.

Βασιλεὺς μὲν οὖν αὐτίκα τὰς τε μηχανὰς καὶ ἄλλας ἄλλη τῆς πόλεως προσέφερε, καὶ τοὺς τε τηλεβόλους δύο ἰδρυσάμενος ἔτυπτε τὸ τεῖχος. Ἴδρυντο δὲ ὁ μὲν τῶν τηλεβόλων κατὰ τὰ ἐκείνων βασιλεία, ὁ δὲ κατὰ τὴν τοῦ Ῥωμανοῦ καλουμένην πύλην, ἣ δὴ καὶ αὐτὸς ἐστρατοπεδεύετο βασιλεὺς. Ἴδρυντο μὲν καὶ ἄλλη πολλαχῆ τοῦ στρατοπέδου τηλεβόλοι, βάλλοντες ἐς τοὺς Ἕλληνας· οὗτοι δὲ δύο μέγιστοι λίθον ἕκαστος ἠφίεσαν διτάλαντον καὶ ἐπέκεινα. τοὺς δὲ λίθους μέλανας ὄντας λέγεται ἐνεγκεῖν, οἷς ἐπέτακτο, ἀπὸ Εὐξείνου πόντου ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον. τηλεβολιστῆς δ' ἦν τοῦ Β βασιλέως τεύνομα Ὀρβανός, Λαῖξ τὸ γένος, καὶ πρότερον παρ' Ἕλλησι διατρίβων, καὶ τοὺς τε Ἕλληνας ἀπολιπὼν δεόμενος βίου, ἀφίκατο παρὰ τὰς Θύρας τοῦ βασιλέως· ὃς τότε δὴ μμισθωμένος πολλοῦ παρεσκευάσατο τοὺς τηλεβόλους. ἠφίεντο δὲ οὕτω. πρῶτα μὲν ἐλάττους τηλεβόλους δύο παρὰ τὰ πλάγια τοῦ μεγάλου ὄντες ἠφίεντο, λίθον ἐπαφιέντες ἡμίταλαντον. καὶ οὗτοι μὲν οἱ δύο λίθοι φερόμενοι ἐδήουν τὸ τεῖχος. μετὰ δὲ τοὺς δύο λίθους ἠφίετο καὶ ὁ μέγας λίθος, τρία τάλαντα ἐν σταθμῷ ἔχων, καὶ μέγα μέρος κατεβάλετο τοῦ τεύχους· ὁ γὰρ λίθος δαιμονίᾳ φερόμενος ῥύμη καὶ φορᾷ ὑπερφυεῖ ἐλυμαινετο ἀνηκέστως. λέγεται δὲ τὸν ψόφον αὐτοῦ ἀμήχανόν τινα ὄντα ἐπέχειν τὴν γῆν πέ-

21. ὑπερφυῖ P

Rex Mechmetes continuo machinas plurimas urbi admovit. bombardas duas expediebat, quibus moenia stermeret. unam opposuerat regali Graecorum palatio: alteram direxerat in Romani nominatam portam, ad quam regis castra erant. erant autem bombardae per castra undique dispersae, quae globulos in Graecos iactabant. bombardae quas rex habebat, quae maximae mittebant lapidem qui appendebat talenta duo aut amplius. lapides hi nigri erant, et apportabantur ab Euxino ponto per eos quibus rex id negotii dederat. bombardarius regis nomine Orbanus genere Dacus erat, et antea conversatus erat cum Graecis. deinde relinquens Graecos inopia rei familiaris, accesserat ianuas regis. hic ab rege conductus magno pretio bombardas parabat. ea autem tempestate qua Byzantium oppugnabatur, bombardae duae, quae stabant ab utroque latere maioris bombardae, incendebantur. hae mittebant lapidem cuius pondus erat dimidium talentum. hae itaque cum globos suos torquerent, muri lapides perfringebant. eos deinde sequebatur bombardae maxima, quae torquebat globum cuius pondus continebat tria circiter talenta, et magnam muri partem sternebat. nam is globus mirum in modum magno impetu latus graviter omnia dissipabat. bombardae huius tonitru tantum esse traditum est, ut finitima regio usque ad quadraginta stadia

ριξ ἐπὶ σταδίου τεσσαράκοντα σειομένην. κατεβάλλετο μὲν τὸ ἐκτὸς τεῖχος καὶ οἱ πύργοι ὑπὸ τῶν τηλεβόλων, καὶ τὸ ἐντὸς ἅμα ἐτύπτετο. ἤφισε δὲ τῆς ἡμέρας ὁ τηλεβόλος λίθους ἐπτά, καὶ ἕτερον τῆς νυκτός, κομισάμενος τῆς ἡμέρας τὸ σημεῖον, ἧ ἔδει αὐτὸν ἀφιέναι. καὶ οὕτω τὴν ἀρχὴν ἐκ-⁵ πληξίς τε ἅμα καὶ δέος ἔσχε τοὺς Ἕλληνας. οἱ δὲ νεήλυδες καὶ ὁ ἄλλος στρατὸς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου στεγασματα πύλων Δ λευκοῖς τε καὶ ἐρυθροῖς παρασκευασάμενος, ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἐς τὸ τεῖχος φέροντες καὶ ἐς τὴν τάφρον τῆς πόλεως, καὶ τὸ ἐκτὸς τῆς τάφρου κατορύσσοντες, καὶ ὅπαις ποιησάμενοι, ἔβαλ-¹⁰ λον τοὺς Ἕλληνας τηλεβόλοις καὶ ἐτόξενον, οὔτε δρώμενοι οὔτε ἄλλο ἀνήκεστον πάσχοντες ὄτιοῦν πρὸς τῶν Ἑλλήνων· οὐ γὰρ οἶα τε ἦν. ὠρύσσετο μέντοι καὶ ὀρύγματα τῷ βασιλεῖ ὑπὸ γῆν φέροντα ἐς τὸ τεῖχος. καὶ οἱ τε ὀρυκταὶ τοῦ βασιλέως πύργους καθίστασαν ἐπὶ ξύλων μετεώρους τέσσαρας καὶ ἐπι-¹⁵ πύργια, ὡς αὐτίκα πῦρ ἐνήσοντες ἢ αὐτά. οὐ μέντοι γε προε-
P. 205 χώρησε τὰ ὀρύγματα· οἱ γὰρ Ἕλληνες ὡς ἤσθοντο τοὺς πο-
λεμίους ὀρύσσοντας, ἐνδοθεὶν ὤρυσσον καὶ αὐτοί, καὶ προιόν-
τες εὔρον τοὺς βασιλέως ὀρυκτάς, καὶ ἐξέωσαν πῦρ ἐνιέντες,
καὶ ἐπεκράτησαν τῶν ὀρυγμάτων. ἐπεποίητο μὲν καὶ πύργος²⁰
ξύλινος ἐπιμήκης, καὶ κλίμακες ἐν αὐτῇ ὡς πλεῖστοι ἐς τὸ ἄνω
V. 160 τοῦ πύργου, ὡς διὰ τούτων πειρασμένων τοῦ τείχους καὶ
ὑπερβαλλομένων.

concuteretur. murus externus necnon turres bombardis disiciebantur. etiam internus murus bombardis arietabatur. bombardam maximam interdum septem ei aciebat globos, noctu unum, qui diei signum erat, et indicabat ubinam eo die globos torqueri oporteret. et quidem primo terror inficiebatur Graecis maximus. at peregrini et reliquis exercitus, parantes tegmenta et pluteos ex lanis coactis rubris et albis pro castris, subibant murum et ingrediebantur fossam urbis, satis muniti et tecti his tegmentis. praeterea perfodientes eum locum qui extra fossam erat, faciebant foramina, ex quibus bombardarum globulis et sagittis graviter afflixerunt Graecos, cum interim ipsi nihil mali ab his paterentur, nec videri possent. nam ne nocere quidem Turcis Graeci, etsi maxime voluissent, poterant. rex quoque curavit effodi cuniculos, qui in urbem ferrent. fossores, qui cuniculos agebant, excitarunt turres quattuor excelsas, quae insistebant machinis ligneis, et alia propugnacula, ex quibus illico ignem iacularentur in hostem. cuniculi tamen haud prosperum invenere eventum. nam Graeci, ut sensere hostem cuniculos agere, fodiendo Turcis occurrerunt, eosque iniecto igne expulere cuniculis, cuniculosque obtinere. Turci parabant turrum ligneam excelsam admodum, in suprema eius parte ponebantur scalae plurimae, quasi isto propugnaculo freti murum tentare et superare vellent.

Ταῦτα μὲν οὖν καὶ ἤπειρον παρεσκευάστο τῆ βασιλεῖ
 ἐς τὴν πολιορκίαν· κατὰ δὲ τὴν θάλατταν, ὡς οὐκ ἠδύνατο
 περιεῖναι εἴσω ἐς τὸν λιμένα ὥστε πανταχῆ τῇ πόλει προσβύλ-
 λειν, ἐδόκει αὐτῷ ἄνω κατὰ τοῦ Ζαγάνου στρατόπεδον ἀνε-
 5 κλύσονται ὑπεριδεῖν τὰ πλοῖα ἐς τὸν λιμένα. καὶ ταύτη μὲν B
 ἄνω διὰ τοῦ ὄρους διέξενυε τὰ πλοῖα, παρεσκευασμένα ἰστί-
 οῖς τε καὶ κώποις, ἐλκόμενα ἐς τὸν αἰγιαλὸν τοῦ λιμένος.
 διεβίβασε δὲ πλοῖα ἐς τὰ ἑβδομήκοντα, πεντηκοντόρους τε καὶ
 10 τριηκοντόρους, καὶ οὕτω παρεσκευάζετο ὡς τῇ ὑστεραίᾳ ἐπι-
 οἱ τοῦ βασιλέως παρασκευασόμενοι τηλεβόλοις διενεούνητο
 ἀμύνεσθαι, ἣν τις ἐπὶ διακωλύσων τὰ πλοῖα καθέλκειν ἐς
 τὴν θάλασσαν. Ἕλληνες γὰρ ὡς ἐώρων τὰ πλοῖα ἑτοιμα κατὰ
 τὸν αἰγιαλὸν τοῦ λιμένος πληρώσαντες πλοῖα ὅσα ἐπὶ ἡν ἀν-
 15 τοῖς, καὶ ἐπιόντες κατακαῦσαι, ἣν δύνωνται, τὰ πλοῖα. καὶ
 ἐπεὶ τε ἔδοξεν, ἐποίουν οὕτω, καὶ πληρώσαντες πλοῖα καὶ C
 ἐξοπλισόμενοι ἐπήεσαν ὡς κατακαύσοντες, ὥσπερ ἔχουσιν
 ἀνείλκυσμένα τὰ πλοῖα. οἱ μέντοι Τούρκοι αἰσθανόμενοι ἀν-
 τοῦς ἐπιόντας, καὶ ἀφιέντες τοὺς τηλεβόλους, διέφθειραν τῶν
 20 πλοίων δύο τριηκοντόρους. καὶ τὰ μὲν πλοῖα εὐθύς κατε-
 δύετο, οἱ δὲ ἄνδρες, ὅσοι μὴ ἠπίστατο νήχοντες, εἰθὺς ἀπώ-
 λοντο. τούτων δ' αὖ ὅσοι ἐξένευσαν ἐς τὸν αἰγιαλὸν παρὰ

1. παρασκευάστο P 15. καὶ] ὡς?

Haec quidem in continenti fiebant, si quo modo tandem urbis
 oppugnatio procederet. quo pacto autem urbs illa mari oppugnari
 coepta sit, nunc exponam. cum non posset naves a mari appellere
 intra portum, ut urbs simul terra marique oppugnationem sustineret,
 statuit supra, iuxta Zagani castra, navigia reflectere, ibique ea quasi
 munimentum contra portum collocare. et hic quidem in superiore
 parte per montem navigia transportavit, quae velis remisque instructa
 in litus portus egit. in hunc modum naves transmisit septuaginta,
 necnon alias naves, quae tribus et quae quinque impelluntur remis.
 omnia sic erant ordinata quasi in crastinum intra portum navigare
 vellent. in litore stabant milites parati propulsare hostes bombar-
 dis, si accederent, prohibitori deducere naves. Graeci ubi animad-
 verterunt naves hostiles in littore portus stare, naves quotquot ad
 manus erant militibus impleverunt, conantes accedere et regis naves
 incendere. Graeci, ubi primum haec sententia recepta est, id facere
 aggressi sunt. implentes itaque navigia armatis profecti sunt, ut com-
 burerent naves regis in portu stantes. Turci ut intellexerunt Graecos
 accedere, bombardas arripientes naves Graecorum duas corruerunt,
 quae continuo mergebantur. viri qui natare nesciebant, a Turcis ca-

τοὺς Τούρκους ἐάλωσαν· καὶ οἱ Τούρκοι, ὡς ἡμέρα τάχιστα ἐγγεόνει, ἀπαγαγόντες τοὺτους ἐς τὰς πύλας τῆς πόλεως διέφθειραν. Ἕλληνες δὲ — ἦσαν δὴ παρ' αὐτοῖς Τούρκων τινας, οἱ ἐάλωσαν, δέσμοιοι· ἀπαγαγόντες καὶ οὗτοι τοὺτους ἐς τὰς ἐπάλξεις ἐναντίον τοῦ στρατοπέδου κατεχρήσαντο, ἴσα 5
 D πρὸς ἴσα σφίσι διαχειριζόμενοι γίνεσθαι περὶ τοὺς αἰχμαλώτους. τὰ μέντοι κλοῖα τοῦ βασιλέως, ὡς οὐδεὶς ἔτι διεκώλυε καθειλκυσμένα, ἀπέπλει ἐς τὴν πόλιν.

Καὶ ἐνταῦθα αὐτίκα βασιλεὺς γέφυραν ἐποιεῖτο ἀπὸ τῆς κατασκευῆς ἡπαίρου τῶν Κεραμαρείων καλουμένης χώρας, ἐς 10 τὴν πόλιν φέρουσαν, δυοῖν πύθων ξυλίνων ξυνηρμοσμένοι καὶ συνδεδεμένοι ἀλλήλοις ἰσχυρῶς, ὥστε διαβαίνειν τὰ στρατεύματα ἀπὸ τοῦ Ζαγάνου στρατοπέδου ἐπὶ τὴν πόλιν. καὶ συνβάνειν οὕτω ἀπανταχῆ πολιορκεῖσθαι τὴν πόλιν, καὶ τὰ τῆς πόλεως ταῦτη πράγματα καὶ Ἑλλήνων ἀσθενῆ γίνε- 15 σθαι. αἶτε γὰρ τῆς πόλεως ἐπὶ πολὺ διηκούσης (ἢ γὰρ περὶ ὁδοῦ τῆς πόλεως μεγίστη αὕτη τῶν ἐφ' ἡμῶν, καὶ ἐπὶ ἑκα-
 P. 206 τὸν ἕνδεκάτην σταδίους γενομένη) διανεμομένων τῶν ἀνδρῶν τῆς πόλεως ἀπανταχῆ, οὐ πάνυ τι ὀχυρὰ ἐγένετο. καὶ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας τοῖς τηλεβόλοις ἔτυπτε τὸ τεῖχος ἰσχυ- 20 ρῶς, καὶ κατέβαλε μέγα μέρος, πύργους τέσσαρας καὶ ἐπιπύργια. ὡσαύτως καὶ ἐς τὸ μέγα τεῖχος τοὺς τε πύργους

pti sunt. Turci, ubi primum dies apparuit, captivos ad urbis portas adductos in Graecorum conspectu mactarunt. erant et apud Graecos quidam Turci, qui in vinculis asservabantur. Graeci igitur hos in pinnas muri raptos e regione hostilium castrorum interemerunt. et in hunc modum captivorum caedes compensata est. naves regiae, cum nemo esset qui eas prohiberet, navigarunt ad urbem.

Quo cum appullissent, rex illico pontem fecit e regione continentis, quae Ceramariorum appellatur. is in urbem ferebat, et extractus erat ex dollis, quae bina coniungebantur et fortiter connectebantur. per eum ex Zagani castris ad urbem iter erat. et quidem in hunc modum contigit, ut urbs omni a parte obsidione artaretur. copiae quoque Graecorum subinde infirmiores reddebantur, cuius causa erat urbis amplitudo. Ambitus enim huius urbis maximus est earum quae apud nos sunt urbium: continet enim in circuitu centum et undecim stadia. cum autem milites undique per urbem distribuerentur, accidit ut minus munita foret, cum exercitus in hunc modum distraheretur. iam quadraginta diebus murus bombardis fortiter quassatus erat. ceciderant turres quattuor, necnon alia propugnacula, murique pars magna. corruerant praeterea turres maioris muri bom-

κατέβαλεν. οἱ δὲ Ἕλληνες τὴν ἀρχὴν μὲν καὶ οὗτοι τοὺς
 παρὰ σφίσι τηλεβόλους ἰδρυσάμενοι κατὰ τὸ τεῖχος ἤφισαν
 καὶ οὗτοι λίθον ἔλκοντα τρία ἡμιτάλαντα σταθμὸν, καὶ ἔβα-
 λὸν ἐς τὸν τοῦ βασιλέως τηλεβόλον. ἀλλ' ἔσειέτο μὲν τὰ Β
 5 τείχη καὶ ἐβλάπτετο σφίσιν, οὐ μέντοι ἦνον οὐδέν. καὶ ὁ
 μὲν μείζων τηλεβόλος διερρήγγυτο αὐτίκα, ὅτε πρῶτον ἤφιστο.
 καὶ τὸν τηλεβολιστὴν ἐν αἰτίαις εἶχον ὡς διεφθαρμένον ὑπὸ
 βασιλέως, καὶ ἀπῆγον θανάτου· οὐ μέντοι γε φανερὸν εἶχον
 σημεῖον ὡς κολάζειν, καὶ ἀπέλυσαν. ἐς δὲ τὸ τεῖχος ὁ κατε-
 10 βάλλετο ὑπὸ τῶν βασιλέως τηλεβόλων, κλίμασι τισι καὶ πί- V. 161
 θοις ξυλίνοις φραξόμενοι ἡμύνοντο, νυκτὸς ἐπιτελούντες ταῦτα
 διὰ σπουδῆς αὐτοί.

Ἐν δὲ τῇ μεταξὺ χρόνῳ, ἐν ᾗ ταῦτα ἐγένετο, ἠγγέλλετο
 τῷ βασιλεῖ ὡς νῆες ἐπιπλέουσιν ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου ἐπὶ τὸ Βυ- C
 15 ζάντιον, δύο φορτίδες, μία μὲν μείζων τῶν Ἰαννιῶν, ἡ δὲ
 ἑτέρα τοῦ Ἑλλήνων βασιλέως, οἷον ἐπιφέρουσαι. τοῦτο μὲν
 ὡς ἐπόθετο, τάχιστα ἐπλήρου τὰς τε τριήρεις καὶ πλοῖα, καὶ
 ἐπεμψεν ἐπὶ τὰς ναῦς ἤδη ἐγγὺς οὖσας καὶ ἐπιφερομένας
 πνεύματι ἱκανῶς ἐς τὴν πόλιν. τὰ μὲν οὖν πλοῖα καὶ αἱ τριή-
 20 ρεις ἀνήγοντο ἐς τὰς ναῦς, καὶ ἐμβάλλουσι μὲν τῇ Ἑλληνικῇ
 νηὶ τὰ πρῶτα. καὶ παρὰ βραχὺ ἔαλω, εἰ μὴ ἡ Ἰαννιῶν ναὸς
 ἐπιστραφεῖσα ἤμυνεν αὐτῇ· φέρουσα γὰρ ἐπέβαλεν ἐς τὰς

7. ἐναντίως P

bardis ictae. Graeci quidem primo et ipsi bombardas suas expedie-
 bant, easque in hostem dirigebant. Graecorum bombardae emittebant
 globum cuius pondus erat talentum cum dimidio. harum unam op-
 ponebant Mechemetis bombardae maximae. verum quando globum
 eiaculabatur, tantus edebatur sonus ut moenia moverentur Graecis-
 que plus detrimenti quam Turcis inferret. quapropter parum effi-
 ciebant. bombardas enim, quam habebant, maxima, ubi primum
 incensa est, dissiluit. hinc irati contra bombardarium insurrexe-
 runt quasi muneribus ab Mechemete corruptum, eumque capitis an-
 quirebant. cum autem nullum satis manifestum signum, quo cri-
 men comprobaretur, invenirent, crimine eum absolverunt atque im-
 punitum dimisere. moenia quae Turci bombardis straverant, noctu
 scalis quibusdam et doliis obstruentes reficiebant summa cele-
 ritate.

Interea cum haec fierent, nuntiatur Mechemeti duas naves onerarias ex
 Aegaeo navigare Byzantium. una quidem, et quae magnitudine praesta-
 bat, Iannensium erat: altera vero erat regis Graecorum, commeatum ad-
 portans. haec ubi accepit rex, continuo triremes et alias naves militibus
 compleri iubet, quas misit contra hostiles naves iam propinquas, quia satis

τριήρεις. καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐπεβόα διακελευόμενος τοῖς ἑαυτοῦ, ἐσβαίνων ἐς τὴν θάλατταν σὺν τῷ ἱππηαί μέντοι νῆες οὕτω διαφυγοῦσαι κατέπλεον ἐς τὸν λιμένα. ἐνταῦθα τιρώσκειται ὁ τοῦ βασιλέως ναύαρχος Παντόγλης τὸν ὀφθαλμὸν ὑπὸ τῶν σφετέρων, ὡς αὐτὸς διεμαρτύρατο ἐς τὸν βασιλέα, καὶ εἰ μὴ ἐτρώθη, εἶλεν ἂν τὰς ναῦς, δισχυρίζομενος. οὕτω μέντοι διέφυγεν ὥστε κακὸν τι μὴ παθεῖν ὑπὸ βασιλέως. καὶ οὐκ ἐν ὑποψίᾳ ἔσχε, συλλαβῶν ὁ βασιλεὺς καθέτρξεν ὡς ἀπολέσων.

Ὡς μὲν οὖν ἱκανῶς ἦδη αὐτῷ τὸ τεῖχος κατεβέβλητο 10
 P. 207 ὥστε εἰσπεσόντας τοὺς νεηλύδας εἰσελθεῖν ἐς τὴν πόλιν, ἐκέλευσεν ἀνὰ τὸ στρατόπεδον ἀπανταχῇ πυρὰ καίειν τὰ νεομισμένα, καὶ ἄλλα ποιούμενος ὡς τῆ ἐπιούσῃ τῆς ὑστεραίας τὴν προσβολὴν ποιησόμενος, καὶ τὴν τε διαρπαγὴν καὶ ἔξανδραποδισμὸν ἀνεκρήρυττεν ἐς τὰ στρατόπεδα. 15

Ἀέγεται μὲν οὖν καὶ τόδα. ὡς τὸ τεῖχος ἐπεπτώκει ὑπὸ τῶν τηλεβόλων, ὁ Σικεδάρεω τοῦ Σινώπης ἄρχοντας παῖς, Ἰσμαῖλης τοῦνομα, προσέφερε λόγους τοῖς Ἕλλησι περὶ σπονδῶν, λέγων τοιαῦτα. "ἄνδρες Ἕλληνες, ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς ὑμῖν, ὡς ὁρᾶτε, τὰ πράγματα ἔστηκε. τί οὐ πρόσβυν πέμπετε ὡς 20

secundo vento ferebantur in urbem. regiae naves et triemes pergunt quo iussae erant, primoque Graecam adoriantur navem; quae propemodum capta fuisset, ni Ianuensium navis reversa laboranti navi subsidio venisset: nam maximo impetu ruebat in regias triemes. rex ex litore inclamabat suos, eosque inbendo et adhortando quo magis accenderet, interdum equo ingrediebatur mare. verum Graecorum naves inviolatae optatum contigere portum. at in eo certamine vulneratur oculus regii navarchi, cui nomen erat Pantogles, a suis, ut ipse testatus est coram rege; et manifesto asseverabat, ni vulnere fuisset impeditus, se facile navesium dicionem potuisse accipere. cum sic factum excusaret, supplicium quod minitabatur rex evasit. eos autem quos suspectos habebat rex, capi et in vincula duci iubet quas expetiturus poenas.

Murus cum iam satis esset disiectus, peregrinique facile penetrarent in urbem, iussit ignes solitos undique per castra fieri. caetera quoque ita instruebat quasi qui tertio ab eo die vi irrupturus esset in urbem. misso itaque praecone in castris pronuntiat se urbis praedam et mancipia militibus concessurum.

Interea cum haec parabantur, et murus bombardarum impetu iam dirutus esset, Scenderis, qui Sinopem regebat, filius, nomine Ismael, ad Graecos abiit, et cum eis in hunc modum orationem habuit. conabatur enim Graecos ad foedera sancienda cum rege percellere. "res vestrae, viri Graeci, in summo discrimine nunc versantur. quare

βασιλείᾳ περὶ εἰρήνης; ἦν γὰρ ἐμοὶ ἐθέλητε ἐπιτρέψαι, δια- B
 πράξομαι ὑμῖν σπονδὰς γενέσθαι παρὰ βασιλείως, καὶ τὴν χά-
 ριν οὖν εἰ εἶδ' ὅτι καταθήσεσθε τῷ διαπραξαμένῳ ὑμῖν. ἦν
 δὲ μὴ τοῦτο γένηται ὑμῖν, ἢ πόλις ἐξανδραποδιοῦνται, καὶ ὑμᾶς
 5 πωσσοῦνται βασιλεὺς διαφθερεῖ, καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας ὑμῶν
 ἐξανδραποδιοῦμεθα, καὶ συμφορᾷ κατασχεθήσεσθε ἀνηκέστῳ.
 ἀλλὰ πέμπετε ὡς τάχιστα ἄνδρα πιστόν, ὃς ἂν ἐπὶ τὰς βα-
 σιλείως θύρας ἀγαγῶν ἐγὼ διαπραξομαι ὑμῖν τὴν εἰρήνην."
 ταῦτα ἔλεγε τοῖς Ἕλλησι βουλευομένοις. ἐδόκει δὲ πεμπτέα C
 10 εἶναι ἄγγελον, ὅστις ἂν πύθηται τῆς βασιλείως γνώμης περὶ
 σφᾶς ἧς ἐστί, καὶ οὕτω βουλευσόνται περὶ τοῦ συνοίσοντος
 σφῆσιν, ὃ τὶ εἴη ἄμεινον πειρωμένοις. ἔπεμπον δὲ ἄνδρα οὐκ
 ἐπίσημον ὡς ἀποπειρωσόμενον τῆς βασιλείως γνώμης. ἐπεὶ
 δ' ἀφίκετο εἰς τὰς θύρας οὗτος ἠγουμένου Ἰσμαήλεω, ἐκέλευε
 15 βασιλεὺς δέκα τελεῖν αὐτῷ μυριάδας τοῦ ἐνιαυτοῦ· εἰ δὲ
 μὴ τοῦτα οἶδ' ὅτι εἰσι ποιῆσαι, οἴχεσθαι ἀπολιπόντας τὴν πό- V. 162
 λιν, ἀποφερομένους τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἕκαστος ὅποι ἂν βού-
 λαιτο ἀπελθεῖν. ταῦτα ὡς ἀνηγέθη εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἐβου- D
 λέοντο μὲν καὶ ἐδόκει ἀμύνεσθαι ἀνακινδυνεύοντας μᾶλλον
 20 ἢ οὕτω ἀμαχητὶ ἐκλιπόντας τὴν πόλιν οἴχεσθαι ἀποπλέοντας.

7. ὡς T

11. ἧς] ἦ τις?

non mittitis legatum ad regem petitum pacem? si mihi vultis nego-
 tium istud committere, facile eo inclinabo regis animum ut vobiscum
 foedus feriat. nam non dubito quin gratiam maximam sitis relaturi
 ei qui illud effecerit. et ni quamprimum foedus intervenerit, urbs
 vestra foedissime diripietur, et vos ad internecionem omnes misera-
 bilem in modum peribitis. uxores et liberi vestri in mancipiorum
 numerum referentur, et in calamitatem devolvemini intolerandam.
 mittite igitur, mora omnis absit, legatum ad regem, et pacem vobis
 conficiam." haec locutus est Ismael Graecia. deinde consilia in
 unum conferentibus visum est ut legatus abiret ad Mechemetem, ten-
 taturus sententiam regis, quam super Graecia iam mente concepisset.
 is autem qui ad regem legatus ire iussus erat, haud erat vir admo-
 dum illustris et claro genere natus. quem, cum venisset ad iavvas
 regis opera Ismaelis rex iussit renuntiare Graecis ut tributum nomine
 quotannis decem myriades aureorum numerent. sin condicio haec
 ipsis impossibilis via fuerit, abeant relinquentes urbem singuli cum
 bonis suis quocumque voluerint. sententia Mechemetis ut proposita
 est Graecis, ad consultationem vertuntur. tandem multis ultro ci-
 troque dictis ea sententia vicit, cuius temeritas erat, magis repugnandum
 esse hosti, quamvis ingens discrimen se ostenderet, quam ignaviam
 imbellem sequi et nullo commisso praelio abnavigare, deserentes ur-
 bem. ego existimo legatum Graecorum cum huiusmodi responso ab

ἔμοι μὲν οὖν δοκεῖ βασιλεία ταῦτα προτεῖναι ἀποπειρώμενον τῆς Ἑλλήνων γνώμης· καὶ τὰ ὀρύγματα μᾶλλον αὐτῶν ἄπρακτα γεγόμενα ἐπῆρε διαπειραῖσθαι ὅ· τι γινώσκουσιν περὶ σφῶν οἱ Ἕλληνες, εἴτε ἐχυρὰ εἴη αὐτοῖς τὰ πρᾶγματα.

Οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες ἐς τοσοῦτον ἔξεφέροντο ἐς ὅσον μοι 5 δεδήλωται· βασιλεὺς δέ, ὡς αὐτῷ τὰ ἐς τὴν προσβολὴν παρσεκεύαστο, συγκαλέσας τοὺς νεήλυδας ἔλεγε τοιαῦτα. “ἄνδρες P. 208 νεήλυδες καὶ ἔμοι παῖδες, τὰ κάλλιστα ἀεὶ ὅποι ἂν στρατεύομαι ἀριστεύοντες, ἐφ’ ὑμῖν ἤδη ἔστιν ἀλῶναι τήνδε τὴν πόλιν. ἴστε δὲ καὶ τόδε. ὅποτε ἐπειρώμην ὑμᾶς, ἐφάσκετε 10 ἀλώσιμον εἶναι τὴν πόλιν, εἰ μόνον τὰ τείχη ὑμῖν καταβύλλοιμι. περιάγων δὲ ὑμᾶς ἐπηρόμην εἰ ἱκανῶς καταβέβληται ἤδη τοῦ τείχους· καὶ ἐς ὅσον ὑμῖν ἱκανῶς ἔχειν ἔδοξε, κατεβάλλετο. νῦν δὲ ἐπειδὴ ὧρα ἔστι τὴν προσβολὴν ποιῆσθαι, ταῦτα προτίθεμαι. ὑμεῖς ἄπανταχῆ δόξαν παρὰ τοῖς προγόνοις 15 καὶ ἔμοι εὐκλεῆ ἀνελόμενοι συγκαταφράξεσθε τὴν βουσίαν B ἔμοι. ἴστε δὲ οὖν. ὅσαι ὑπαρχίαι ἔν τε τῇ Ἀσίᾳ καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τυγχάνουσιν ὄντα, τούτων τὴν βελτίω δώσω τῷ πρώτῳ ἀναβάντι ἐπὶ τὸ διάφραγμα. τιμῆσω ὁδὸ τοῦτον οἷα εἰκός, καὶ ἀμείψομαι, ἀρχὴν παρεχόμενος εὐδαίμονα, καὶ 20 ἀποδείξω μακαριζόμενον ὑπὸ τῶν τοῦ ἡμετέρου γένους ἀνθρώ-

17. ὄσα ὑπάρχια P

Mechmefe ad Graecos dimissum, ut eorum animos tentaret. nam cum fossus eorum cerneret usque fieri ad repugnandum inhabiles, conabatur explorare quanam Graecorum in praesenti discrimine esset sententia; praeterea num res eorum adhuc aliquid roboris sive firmitatis haberent.

At Graeci in hunc modum quem diximus se gerebant. rex, cum omnia ad oppugnationem satis instructa et parata forent, convocatos peregrinos sic allocutus est. “viri peregrini meique filii, qui semper rem praeclare geritis, quocumque belli tempestatem vertero, in vobis certo situm est ut urbs illa occupetur. scitis, cum sententiam vos interrogarem, quod respondistis urbem captu esse facilem, si saltem muri sternerentur. circumductos igitur vos interrogavi, si satis iam muri dissipati videantur. tantum igitur muri quantum satis apparebat vobis, bombardarum impetu corrueat. nunc itaque cum tempus postulet ut oppugnationem urbis occipiamus, haec vobis proponere volui. vos qui ubique cum apud me tum apud maiores nostros semper plurimum laudis et gloriae rebus fortiter gestis inuenistis, rogo Graecorum regnum parare velitis. haud vos praeterit quot nobis in Europa Asiaque praefecturae sint. harum et pulcherrimam et optimam ei dabo qui primus in supremum murum evaserit. eundemque pro dignitate honorare non cessabo. hanc autem ei gratiam referam,

πων. ὃν δ' ἂν αἰσθώμαι ἐν σπηραῖς ἀναστρεφόμενον καὶ μὴ μαχόμενον ἐς τὸ τεῖχος, οὐδ' ἂν εἰ πετόμενος κατὰ τὰ πτηνὰ ἀποδραίῃ, ἱκανῶς ἔσται αὐτῷ ἀποφυγεῖν, μὴ τὰ ἔσχατα παθόντι ἀποθανεῖν. ἴτε δὴ οὖν ἐπὶ τὸν ἀγῶνα τοῦτον, καίλλε
 5 στὸν τε καὶ ὀλβιώτατον· ἀνδραπόδα τε γὰρ ἔσται ἕμιν πολ-
 λοῦ ἄξια καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες, καὶ πλοῦτος ἐν τῇ πόλει C
 πολὺς." ταῦτα εἰπόντι τῷ βασιλεῖ οἱ δεκαδάρχαι καὶ λοχα-
 γοί, οἱ καὶ πρότερον, ὡς ἐπεδείκνυτο τὸ τεῖχος αὐτοῖς ὁ βασι-
 λεὺς περιάγων, εἰ ἱκανῶς ἔχει εἰσπασεῖσθαι ἔσω ἐς τὴν πό-
 15 λιν, [καὶ] ἐκέλευον καταβάλλειν ἐς ὃ ἐδόκει αὐτοῖς ἱκανῶς
 ἔχειν, καὶ τότε δὴ θαρραῶν τε αὐτὸν ἐκέλευον ὡς ἐς τὴν πό-
 λιν ἀμεισαστρεπτι ἐπεσοῦνται, ἤτοῦντο δ' αὐτὸν χίριον θέ-
 σθαι σφίσι τοὺς ἄνδρας οὓς συνέλαβε διὰ τὸν ναύαρχον, ὅτι
 20 ἐν ὑπόπτῳ ἦσαν ὡς ἔτρωσαν αὐτὸν ἐς τὸν ὀφθαλμὸν, χαρί-
 σαιτο αὐτοῖς. ὁ δὲ ἐπέειθετο καὶ ἀπέλυσε τοὺς ἄνδρας, χαρι-
 σάμενος τοῖς νεήλυσι. D

Μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἐδόκει αὐτῷ προσβαλεῖν, ἔπεμπεν
 ἐς τὸ στρατόπεδον περιαγγέλλων ὡς ἔωθεν ἔσοιτο ἢ προσβολή,
 καὶ προηγόρευε δῶρα τῷ ἀριστεύοντι· τῷ μὴ μαχομένῳ δὲ
 20 θάνατος ἐπέκειτο ζημία. καὶ ζύχιδες δὲ ἐς τὰ στρατόπεδα
 περιόντες ὑπεμίμησκον τὴν νενομισμένην σφίσι ἐπὶ τῇ τε-

ut a me accipiat principatum opulentum; et sedulo annitar ut pluri-
 mum ab nostri generis hominibus honoretur et celebretur. porro si
 rescivero, dum oppugnatione fervet, aliquem in tentoriis manere et
 muri oppugnationem refugere, is profecto, etsi instar volucris alas
 haberet, nunquam nostras, quo minus supplicium det, effugiet manus.
 ite igitur, pugnam istam et pulcherrimam et opulentissimam capes-
 site. nam manent vos, quorum potiemini, in urbe ista mancipia
 plurima et pretiosa, mulieres et liberi, divitiaeque plurimae." haec
 dicentem decuriones et manipulorum ductores, qui ascensum muri,
 qua parte irrupturi erant, deiici bombardis iusserant, regem bono
 animo esse iubent, ut qui in urbem citra omnem tergiversationem
 sint procuraturi. petebant autem ut rex ipsis hanc gratiam repende-
 ret. in vincula duci praeceperat rex viros, quos suspicabatur victo-
 riae navalis impediendae gratia gubernatoris oculum vulnerasse. hos
 vinculis eximi et impunitos dimitti flagitabant. rex peregrinorum
 preces laud' est aversatus, verum ut iis rem gratam faceret, captivos
 carcere emisit.

Interea cum iam tempus, quo oppugnationem auspicaturus erat,
 instaret, per castra edici iubet se in crastinum matutino tempore op-
 pugnaturum urbem. pronuntiat munera et dona ei qui in ista oppu-
 gnatione se optime gesserit: illi autem qui se praelo subtraxerit,

λευτῇ δόξῃ, ὡς τοῖς τε μαχημένοις ὁ ἦρωσ ἐπιγγέλλεται εὐ-
 V. 163 δαιμονίαν τοῖς τεταλευτηκῶσι, καὶ ἄλλα οὐα δὴ νομίζεται παρ'
 P. 109 αὐτοῖς. οἱ μὲν οὖν Ἕλληρες ἄνδρα Ἰανύϊον ἀφικόμενον ἐς
 τιμωρίαν σφίσι σὺν νῆι τε μεγίστῃ καὶ ὀπλίταις ὡς τριακο-
 σίους, ἐκέλευον ταύτῃ ἐστηκῆτα ἢ βασιλεὺς καὶ εἰ νεήλυδες 5
 ἔμμελλον ἐπισιτισόντες βιάζεσθαι, ὡς ἐνταῦθα σὺν τοῖς ὀπλί-
 ταις αὐτοῦ παρασκευάζοιτο ἀμύνεσθαι. καὶ αὐτὸς τε ἄμμο
 βασιλεὺς Ἑλλήνων οὐ πολλῶ δμύστατο σὺν τοῖς ἀμφοῖν αὐτὸν
 ὄσπε ἐπαμύνειν. καὶ κροδινάλιος ὁ Ἰσίδωρος Σαρματίας, ὃδ
 πρότερον ἐμνήσθη, παρῶν τότε τοῖς Ἕλλησιν ἐτιμῶρε πολυ- 10
 μουμένοις· παρεγένετο γὰρ ὡς ξύνοδόν τε ποιησόμενος καὶ
 διαλλάξων τοὺς Ἕλληρας τῇ Ῥωμαίων ἀρχιερεῖ. ταῦτα μὲν
 B οὖν ὀλίγη πρότερον αὐτῷ ἐπεποιήτο, καὶ οἱ Ἕλληρες ὄψθ γούν
 ἐς διαλλαγὴν ἀφίκοιτο τοῖς Ῥωμαίοις. βασιλεὺς δὲ, ὡς ἐδό-
 1453 και ὄρα εἶναι προσβάλλειν ἔωθεν, (Ἄρεως δ' ἦν ἡμέρα), τὰ 15
 d. 29 Mai τε κύμβαλα ἐσημαίνετο, καὶ οἱ ἀσληταὶ καὶ οἱ σαλπυγχαῖ
 ἐσήμαινον, ἔωθεν προσέβαλε, καὶ ἀπανταγῇ τῆς πόλεως κα-
 θίσταντο ἐς μάχην οἱ βάρβαροι, καὶ προσβαλόντες ἐμάχοντο
 ἰσχυρῶς. κατὰ μὲν τὸ ἐς λιμὲνα τεῖχος ἡμύνοντο οἱ Ἕλληρες
 κράτιστα, καὶ ἐξείωσαντο τοὺς Τούρκους, καὶ πη κατὰ τὰς κλί- 20
 μακας ἀναβάντων κεφαλὰς ἀπηγάσαντο κρατύνοντες τὰ τεῖχη.

capitale supplicium praemium fore edicit. zichides in castra pro-
 gressi in memoriam redigebant Turcis gloriam, qui hactenus claruis-
 sent. praeterea dicebant heroa iis qui in praeliis occumberent sem-
 plternam polliceri beatitudinem. commemorabant et alia, ut gens
 illa assolet. Graeci virum Ianuensem, qui auxilio venerat cum nave
 maxima et trecentis armatis, eo loci cum suis consistere iubent, ubi
 rex et peregrini irruptionem facturi erant. ibi stantem cum suis arma-
 tis vim hostilem amoliri volebant. haud procul aberat rex Graecorum
 cum suis, ut quam fortissime hostes propulsaret. etiam cardinalis
 Isidorus, Sarmatarum antistes, cuius ante meminimus, Graecis, penes
 quos ea tempestate erat, auxilio fuit. aderat enim ut synodum con-
 gregaret et Romano pontifici Graecos reconciliaret. haec quidem
 paulo ante confecerat. at Graecis illa cum Romanis reconciliatio ni-
 mis sera extitit. rex Mechemetes cum tempus iam advenisset (erat
 autem Martis dies) ut oppugnationem universis copiis aggredetur,
 cymbala cornua tubasque canere iubet, signumque occipiendae op-
 pugnationis dedit. et urbem summo mane fortiter oppugnabant, ir-
 ruentesque in urbem praeliabantur magna virtute. in eo muro qui
 portum spectat, Graeci fortissime resistebant Turcosque magnanimi-
 ter expellebant. etiam capita quorundam, qui scallis admotis murum
 superare conabantur, amputata de muro devolvebantur, cum Graeci

ἢ δ' αὐτὸς προσέβαλε βασιλεύς, οἱ νεηλυδοὶ ἐπισπεσόντες
 ἐβιάζοντο τοὺς ὀπλίτας τῶν Ἰανυῶν. καὶ ὁ Λόγγος αὐτὸς C
 τιτρώσκειται τηλεβολίσκῳ ἐς τὴν χεῖρα, καὶ τινες ἄλλοι τῶν
 ὀπλιτῶν ἐπετιτρώσκοντο, καὶ ἐκλιπόντες τὴν χώραν ἢ ἐσθί-
 5 κσαν, αὐτίκα βιαζόμενοι εἰσέπιπτον, καὶ τοὺς τε ὀπλίτας τῶν
 Ἰανυῶν ἐτρέψαντο καὶ ἐπικείμενοι ἐφόνεον. ὁ μὲν οὖν Λόγ-
 γος ἀπεχώρει. εἶποντο αὐτῷ οἱ ὀπλῆται, ἐπιόντων σφίσι τῶν
 νεηλυδῶν. καὶ ὁ βασιλεὺς Ἑλλήνων ὡς ἤσθετο ἐκλιπόντας
 τὴν χώραν αὐτοὺς καὶ ἐνδιδόντας, ἀνέδραμε μὲν αὐτίκα καὶ
 10 ἤρατο τὸν Λόγγον εἰ ποὶ πορεύοιτο· τοῦ δ' ἀδ' φαιμένου ὡς
 ταύτῃ θεὸς ὑφηγέται τοῖς Τούρκοις, αὐτὸς δ' ὁ βασιλεὺς
 πρὸς Καντακουζηνὸν καὶ τινας ὀλίγους ἀμφ' αὐτὸν ὄντας τρα- D
 πόμενος ἔλεγεν "ἴωμεν, ἄνδρες, ἐπὶ τοὺς βαρβάρους τοῦσδε."
 αὐτὸς τε ὁ Καντακουζηνὸς ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθὸς ἐτελεύ-
 15 τησε. καὶ αὐτὸς ἐτραπέτο, καὶ ἐπιόντας καὶ διώκοντας ἔτραψαν
 βασιλεὺς Κωνσταντῖνον ἐς τὸν ἄμυον, καὶ ἐτελεύτησεν. οἱ δὲ ἄλλοι
 Ἑλλήνων, ὡς εἶδον τοὺς νεηλυδοὺς ἐπὶ τὸ μέγα τελεγεῖς δραμόντας
 καὶ ἄνωθον βάλλοντας τοξεύμασι τε καὶ λίθοις, καὶ τοὺς
 ἀμφὶ τὸν Λόγγον φεύγοντας, ἐπικειμένων τῶν νεηλυδῶν ἐτρα-
 20 ποντο ἐς φυγὴν, ἐκτός τις ἕκαστος προσκαταβάλλειν βουλόμε-
 νος ὥστε σώζεσθαι. ὡς δὲ ἐς τὴν πύλην ἀφίκοντο τὴν τοῦ P. 210

20. προκαταβάλλειν?

summa vi moenia defensarent. ea parte qua rex cum peregrinorum
 manu irruptionem fecit, Ianuenses armati vi submoti sunt. Longus
 horum dux vulneratus est manum, ictus bombardae globulo. reliqui
 armati haud mansere a vulneribus intacti. deserentes igitur locum
 quem occupaverant, Ianuenses in fugam vertuntur; quos fugientes
 caedebant Turci. Longus dux cedebat: eum sequebantur armati, quos
 hostili animo insequabantur Turci. rex Graecorum ut accepit Ianu-
 enses cessisse loco quem defendendum susceperant, et fugam inire,
 accurrens citato gradu, Longum percunctatur quonam abiret. cui Lon-
 gus respondit "ea qua Turcis deus ipse iter aperit." verum rex Grae-
 corum ad Cantacuzenum et alios paucos conversus dixit "eamus, o
 viri, forti animo contra barbaros istos." Cantacuzenus, cum fuisset
 vir optimus, in eo praelio mortem oppetiit. at rex Graecorum Con-
 stantinius in fugam coniectus est, hostesque continuo insequentes eius
 humerum vulnerarunt; atque mortuus est. reliqui Graeci ubi con-
 spicati sunt peregrinos ad magnum murum cursitare, missilia et sa-
 gittas et lapides de supernis torquere, praeterea Longum cum suis
 armatis in fugam effundi, et insequi fortiter peregrinos, nec ipsi du-
 bitarunt fugam arripere, cum singuli extra murum se iactare cupe-
 rent, ut evaderent hostium manus. cum fuga celeri essent delati ad
 Romani nuncupatam portam, impediti affluentibus undique hominum

Ῥωμανοῦ καλουμένην, κατασχεθέντες ὑπ' ἀλλήλων αὐτοῦ ταύτη ἔκειντο, καὶ ἐπιόντες αὐθις ἐπιπτον ἐς αὐτοῦς, καὶ οὕτως ἐπαναβαίνοντες σπουδῇ ἐπειγομένους διαβαίνεις, σορὸν μέγιστον ζῶντες κατὰ τὴν πύλην ἐσπεοίηντο, ὥσπερ μηδενὶ βίασιμα εἶναι ἐντεῦθεν. καὶ οὗτοι μὲν οὕτως, ὡς πλεῖστοι, ἐν 5 οὐδενὶ λόγῳ ἀπώλοντο, ἐπειγόμενοι φθῆναι ἐς ἀλλήλους, ἐπι-
 V. 164 πτον ἐς ἐκείνο τὸ θέαμα, καὶ τὰς πύλας κεκλεισθαι σώμασι περιώντων ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων. οἱ δὲ νεήλυδες ὑπερβάντες τὸ μέγα τεῖχος (κατέρριπτο γὰρ τοι καὶ αὐτοῦ μέγα μέρος ὑπὸ Β τοῦ τηλεβόλου) εἰσεσχέοντο ταύτη ἐς τὴν πόλιν καὶ διήρπαζον 10 τὴν πόλιν, τραπόμενοι ὅποι ἐκάστη προχωροίη.

Οἱ δὲ Ἕλληνες πρῶτον μὲν, ὡς ἡ φήμη διέδραμεν ὡς εἶαλο ἡ πόλις, οἱ μὲν φυγῇ ἄρμηθητο ἐπὶ τὸν λιμένα ἐς τὰς ναῦς τῶν Οὐγενταῶν καὶ Ἰανυῶν, καὶ πολλοὶ ἐς τὰ πλοιαῖρια ἐσβάλλοντες σπουδῇ καὶ ἀκόσμως ἀπώλοντο καταδυομένων τῶν 15 πλοιαρίων. καὶ ἐγένετο οἷα δὴ γίγνεσθαι εἰώθει ἐν τοῖς τοιούτοις θορύβοις, ἀτάκτως χωρῶντων ἐκάστων ἐς τὸ διασώζεσθαι ἐν οὐδενὶ κόσμῳ. καὶ οὗτοι μὲν ἐφθησαν ἀποφυγόντες τοὺς Τούρκους· οἱ δὲ πνλωροὶ τῆς πόλεως ἀγνωμοσύνη κακοδαίμονι χρησάμενοι, ὡς ἐώρων τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τὰς 20 ναῦς τραπομένους, φυγῇ ἄρμηθένους σώζεσθαι ἐς τὰς ναῦς, οἴόμενοι ὡς εἰ ἐπικλείσαιεν ἐς τὰς θύρας, ἀναγκασθεῖεν οἱ Ἕλ-

8. περιόντων ἔτι?

9. κατέρριπτον P

turba humi cauebant. deinde alii accedentes per iacentes incedebant. in hunc modum ascendentes in eos qui ceciderant, studio transeundi magnam fecerunt acervum hominum, adeo ut nullus ea elabi posset. at sic nullo respectu habito periere plurimi, cum alius alium fuga praevenire festinaret, et in miserabile hoc veniebant spectaculum. portae quoque claudabantur oppletae corporibus Graecorum, cum per eas exitum quaerent vadeutes. peregrini muro magno superato (nam et huius partem bombardae maxima diruerat) ea ruebant in urbem: quam diripiebant, euntes qua cuique liberum erat, nemine prohibente.

Graeci autem, ubi primum fama captam esse urbem volabat, fuga ferebantur in portum ad Venetorum et Ianuensium naves. plurimi naves cum summa celeritate ingressi intercidebant, navibus alto maris. eaque contingere videbantur quae contingere solent in eiusmodi turbis, cum omnes nullo ornatu nulloque ordine susque deque curerent, ut semet ipsos servarent tutos ab imminente periculo. et hi quidem Turcorum manus evitarunt. at urbis ianitorum ignorantia et inscitia infelice usi, cum cernerent Graecos conversos in fugam ad naves properare et impetu in eos qui salutem consequerentur ruere,

ληνες δημοστραφέντες ἀμύνεσθαι, καὶ κατὰ τινα χρησµὸν ἀδό-
 µετον ἐν τῇ πόλει, ὡς τοὺς πολεµίους ἄχρι τοῦ Ταύρου χώ-
 ρου τῆς πόλεως ἐπιγενοµένων καὶ ἐπικειµένων τοὺς ἐν τῇ πό-
 λει συστραφέντας ἀνάγκη ἀκιννοµένους ἐκβαλεῖν τοὺς πολε-
 5 µίους καὶ αὐτοὺς ἴσχειν τὴν πόλιν, ἐν ταύτῃ, αἱµαι, τειχάμε-
 νοι τῇ δόξῃ τὰς κλεῖς ἄνω ἀπὸ τοῦ τείχους ἔξω ἀπέβρισαν.
 οἱ δὲ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, πλῆθος πολὺ γενόμενοι ἐνταῦθα
 ἐπιρροόντων αἰεὶ συχρῶν, ἐτράποντο ἐπὶ τοῦ µεγίστου νεῶ
 τῆς πόλεως, τῆς ἀγίας Σοφίας καλουµένης, καὶ ἐνταῦθα συνε-
 10 λέγοντο καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες. οὐ πολλῶ μὲν-
 τοι ὕστερόν ἐτάλωσαν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀµαχητί, καὶ ἀνδραῶν
 ὄσκι ὀλίγοι ἐντὸς τοῦ νεῶ διεφθάρησαν ὑπὸ Τούρκων. ἄλλοι
 δ' αὖ τῶν Ἑλλήνων ἄλλη τῆς πόλεως τραπόµενοι ἐν ἀπορίῃ
 τε εἶχοντο, καὶ οὐ πολλῆ ὕστερόν οἱ μὲν ἀπώλοντο οἱ δὲ καὶ
 15 ἤλίσσοντο. καὶ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων ἄνδρες γενόμενοι ἀγα-
 θοὶ ἐμαχέσαντο καὶ ἀπέθανον πρὸς τῆς παριίδος, ὥστε µὴ
 ἐπιδεῖν τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τοὺς παῖδας εἰς ἀνδραποδι-
 σµὸν γινοµένας. ὅτε καὶ Θεόφιλος τοῦ Παλαιολόγων γένους
 ταύτῃ ἐτελεύτησεν, ἀνδρικοῶς ἀγωνισάµενος θανάτου ἔνεκα. καὶ P. 211
 20 τῶν Παλαιολόγων οἱ µετοχιταῖοι, ὃ τε πατὴρ καὶ οἱ παῖδες
 αὐτοῦ, μαχόμενοι ἀπώλοντο. καὶ συχροὶ τῶν ἀµφὶ βουσιλέα
 Ἑλλήνων εὖ γεγονότες ἀπέθανον, µὴ ἀνεχόμενοι ἐπιδεῖν σφίσι

2. τῶν πολεµίων?

putabant, si eos clauderent intra urbem, fore ut cogerentur redire et
 redintegrare praelium cum hoste. id consilii suggerebat oraculum
 quoddam in urbe decantatum, fore videlicet ut cum hostes venissent
 usque ad civitatis locum Tauri dictum, et oppidanos persequerentur,
 oppidanos tum conversos, necessitate sic urgente, hostem expulsuros
 urbemque fortiter retenturos. huic oraculo arbitror fidem accommo-
 dantes lanctores claves de muro extra urbem iactasse. cum autem
 turba magna virorum et mulierum huc conflueret, tandem contende-
 bant ad maximum urbis templum S. Sophiae dictum. huc congrega-
 bantur viri pariter et mulieres liberique. nec multo post capti sunt
 a Turcis citra praelium, plurimique viri intra templum a Turcis truci-
 cidati sunt. reliqui Graeci per urbem fuga dissipati, quo se verte-
 rent, ut effugerent praesens discrimen, nesciebant. haud multo post
 quidam eorum pecorum more trucidati, quidam capti sunt. plurimi
 Graeci cum forent viri boni, fortiter ciebant praelium, eligentes potius
 pro patria mori quam videre uxores et liberos praedam fore hostium.
 Theophilus exortus Palaeologorum genere fortiter dimicans in
 ea pugna occubuit. Palaeologorum socii, pater et filii eius, manes
 conserentes magno animo caesi sunt in eo praelio. complures Graeci

τὴν πατρίδα δεδουλωμένην. ἦν τε τὰ τῆς πόλεως ἀπαταχῆ πλέω ἀπολλύτων καὶ ἀπολλυμένων καὶ διοκόντων τε καὶ φευγόντων. καὶ ἀμφὶ τὸν Νοταρῶν τοῦ βασιλέως ἀρμιστῆν καὶ Ὀρχάνη τὸν Μουσουλμάνεω νίδου, ὡς αὐτοὶ ἔλεγον Ἕλληες, τοιοῦδε ἐγένετο. ὡς γὰρ ἐπυθάνοντο ἐάλωκεναι⁵ τὴν πόλιν, ἀπέδρασαν ἐπὶ πύργον τινα τῆς πόλεως, ὡς ἐνταῦθα βουλευσόμενοι ὅτι ἅπαν σφᾶς δέοι τραπέσθαι. καὶ Βένταῦθα γινόμενοι, Ὀρχάνη μὲν ῥάκια ἀμφισάμενον Ναζηφαίον τινὸς ἔβαλεν ἑαυτὸν κατὰ τοῦ πύργου καὶ ἀπέθανεν, οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Νοταρῶν πολιορκηθέντες ἐάλωσαν περὶ πλῆ-10 θουσιν ἀγορῶν, αὐτὸς τε ἡμεῖς καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ.

Οἱ μὲν οὖν νεήλυδες αὐτίκα τὸ στρατόπεδον τοῦ βασιλέως ἐνέπλησαν καὶ γυναικῶν τε ἅμα καὶ παιδῶν τῶν περιφανιστάτων Ἑλλήνων, καὶ ὄλβον πολὺν ἀποφερόμενοι μέγα εὐδαίμονες ἐγένοντο. καὶ ἦν ἰδεῖν τὸ στρατόπεδον ἀπαταχῆ¹⁵ πλέων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἀλλήλους ἐπιβουωμένων καὶ V. 165 παιδῶν ἐκκεκληγημένων ταύτῃ τῇ σύμφορῃ. καὶ χροσὸς μὲν πολὺς καὶ ἄργυρος ἐφορεῖτο τῆς πόλεως ἐς τὸ στρατόπεδον, καὶ λίθων εὐνογία ἦν, καὶ ἐσθῆτων παντοδαπῶν πλέως ἡ χῶ- C ρα, ὥστε μιᾷ ἡμέρᾳ μέγα δὴ ὄλβιον γενέσθαι τοῦτο τὸ στρα- 20 τόπεδον ἀπὸ τε ἀνδρῶν περιφανῶν καὶ πλούτου καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας, ὥστε πολλοὺς μὲν οὐκ ἔχειν ὅ τι χρῆσαιτο

6. ἐπέδρασαν P

7. ὅποι ἄν?

16. πλέων P

alii, qui latera regis stipabant, occisi sunt, nequaquam sustinentes videre patriam in servitute hostium redactam. per universam urbem plena omnia erant caedentibus et caesis, fugientibus et persequentibus. Notaræ regis praefecto et Orchani Mulsumanis nepoti, ut ipsi Graeci indicarunt, haec acciderunt. cum audivissent captam esse urbem, accurrerunt ad turrim quandam urbis, quasi hic deliberaturi an omnes fuga sibi consulere deberent. cum in hanc turrim advenissent, Orchanes obsitus pannis cuiusdam Nazaræi se ipsum praecipitem ex turri dedit, eoque casu mortuus est. Notares obsidione circumdatus, tandem in conferta hominum turba simul cum liberis in hostium potestatem venit.

Peregrini continuo regis castra mulieribus et pueris, qui erant Graecorum illustrium liberi, repleverunt; magnasque inde opes ferentes admodum opulenti facti sunt. videre erat regia castra plena viris et mulieribus se invicem vocantibus, necnon liberis ista calamitate admodum attonitis et percussis. multum auri argentique ex urbe in castra portabatur; lapidum pretiosorum copia erat maxima. locus castrorum omnigenis vestibus repletus erat, adeo ut uno die ditarentur ista castra admodum insignium virorum divitiarum et caeterae

τῶν νεηλύδων τῇ παρουσίᾳ εὐθαιμονίᾳ. καὶ λίθους μὲν ἐξ-
 νησαίμενοι ὀλίγης τιμῆς, ἅτε μὴ εἰδότεων τῶν νεηλύδων ἐπό-
 σον αὐτὰ δέοι ἀποδόσθαι, μέγα ὄλβιοι ἐγένοντο, καὶ χρυσὸν
 ἔστιν ἢ ἀντι χαλκοῦ φαίνονται ἀποδόμενοι οἱ νεηλυδες.

- 5 Ἐνταῦθα ἰάλω καὶ Ἰσίδωρος καρδινάλιος Σαβίτων, καὶ
 ὡς ἤχθη ἐς Γαλατίαν ἀπεδόθη, καὶ ἐσβύς ἐς ναῦν ἀπέδρα
 ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον. εἰ μὲν σὺν αὐτὸν ἔγνω βασιλεὺς ὡς
 εἶη καρδινάλιος Ἰσίδωρος, ἀνέβλε τε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀνίει δια- D
 φραγεῖν· νῦν δὲ οἰόμενος αὐτὸν τεθνᾶναι οὐκ ἐποίητο λόγον
 10 οὐδένα. τοῦ μέντοι βασιλέως Ἑλλήνων τὴν κεφαλὴν τῶν νεη-
 λύδων τις μετὰ ταῦτα παρὰ βασιλέα ἐνεγκάμενος δῶρὰ τε
 ἔλαβε καὶ ἀρχῆν ἔδωρήθη. ὅτι δὲ τρόπῳ ἰποθᾶναι, εὐδεῖς
 ᾗσθετο τῶν νεηλύδων φράσαι. κατὰ γὰρ τὴν πόλιν σὺν πολ-
 λοις ἄλλοις αὐτοῦ ὡς ὁ τυχὼν ἐτελεύτησε, βασιλεύσας ἦη
 15 τρία καὶ μῆνας τρεῖς. ἰάλωσαν δὲ καὶ Οὐνετεῶν ἄνδρες
 ἐπιφανεῖς, οἳ αὐτοῦ τε παρῆσαν μετιόντες ἐμπορίαν, καὶ ἄλ-
 λοι συχνοί, οἳ σὺν ταῖς τριήρασι ἐτυχον ὀρμισάμενοι, κατέ-
 σχον δ' αὐτοὺς οἱ Ἕλλητες κατὰ τὸ ζυμμαχικόν, ὥστε ἀμύναι P. 212
 σφίσι ἐς τὴν παροῦσαν ἀνάγκην. καὶ ὁ μὲν πρότασις τῶν
 20 Οὐνετεῶν, ὡς ἤχθη ἐς βασιλέα, ἀπέθανεν, οἱ δ' ἄλλοι ἀπε-
 λύοντο μετὰ ταῦτα. ἐν ᾧ γὰρ ταῦτα ἐγένετο καὶ πάντες σχε-
 δὸν ἐγένοντο τετραμμένοι ἐπὶ διαρπαγὴν, καὶ οἱ τοῦ στόλου

felicittatis abundantia, ut dubitarent Turci quo pacto ea rerum omnium copia frui possent. vendebantur lapides pretiosissimi parvo pretio, quia peregrini eorum pretium ignorabant. interdum aurum pro aurichalco peregrini vendebant.

In hac rerum turba miserabili captus est cardinalis Isidorus, Sarmatarum antistes; qui ductus in Galatiam urbem venditus est, et conscensa navi profugit in Peloponnesum. si rex Turcorum virum hunc novisset, videlicet quod cardinalis esset, certe eum interfecisset, nec eum fuga elabi permisisset. verum cum eum quoque inter caeteros occisum esse putaret, nullam eius rationem habebat. post haec quidam caput regis Graecorum ad regem attulit, et ab eo munera magna necnon principatum accepit. quomodo autem Graecorum rex interierit, peregrinorum nullus explicare potuit. creditur tamen in porta, sicut et reliqui, exspirasse, cum regnasset annis tribus et mensibus tribus. veneris in hostium manus viri Veneti illustres, qui mercium gratia Byzantium appulerant; necnon alli plurimi, quos eadem necessitas cum triremibus eo pertraxerat. Graeci igitur eos haud abire sinebant, verum in praesenti rerum discrimine eos auxiliares adesse volebant. Venetorum iudex, qui praestare videbatur, ad regem deductus cum esset, interfectus est. reliqui deinde dimitteban-

τοῦ βασιλέως, αἱ δὲ τῶν Οὐνεταῶν τριήρεις λύσασαι ἐκομίζοντο διὰ τοῦ Ἐλλησπόντου, καὶ τριταῖοι ἀφικνοῦνται ἐς Εὐβοίαν κεναὶ ἀνθρώπων· τοὺς γὰρ πλείους ἀποβιβάσαντες οἱ Ἕλληνες ἐτάξαντο ἐς τὴν τῆς πόλεως φυλακὴν πρὸς τὰς ἐπάλλξεις, καὶ ἐάλωσαν, οἱ δὲ καὶ ἀπέθανον. αἱ μὲν οὖν τριήρεις ἀφικόμε-5 ναι ἀγγέλλουσι τε τὴν Βυζαντίου συμφορὰν, καὶ πάντες οὐδὲ Β ἤδρασαν ποῦ τράπωνται γενόμενοι· αὐτίκα γὰρ ἤξιεν ἐς αὐτοὺς τὸ δεινὸν ἐνόμιζον. καὶ αἱ νῆσοι αἱ ἐν τῇ Αἰγαίῳ σχεδὸν τι ξύμπασαι ὤρμητο ἐς φυγὴν, καὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων καὶ οἱ περὶ Πελοπόννησον συμφορᾷ πεπληγμένοι ὤρμητο ἐπὶ 10 τὴν θάλασσαν. δι' αὐτὴν δὲ ξυνέβη ὕστερον γενέσθαι τὴν ἀπο- στωσιν τῶν ὀνοικούντων αὐτὴν Ἀλβανῶν.

Βασιλεὺς μὲν δὴ, ὡς ἐάλω Βυζάντιον, αὐτίκα ἐκέλευε Ζάγανον τὸν κηδεστὴν αὐτοῦ τριήρεις πληρώσαντα ἵναί τε ἐπὶ τὴν καταντικρὺ Βυζαντίου Γαλατίνην πόλιν, καὶ διακω-15 λύειν μὴ ἐπιπλέειν τὰς ναῦς, παραγγέλλειν τε τοῖς ἐν τῇ πό- λει ἰδρῦσθαι τε ἕκαστον ἐν τῇ χώρᾳ καὶ μηδενὶ ἐπιτρέπειν C εἰσβαίνειν ἐς τὰς ναῦς. ὁ γὰρ τῆς πόλεως ταύτης προεστὼς ὡς ἦσθετο τὸ Βυζάντιον ἐαλωκέναι ὑπὸ βασιλέως, περιδεὴς γενόμενος μὴ καὶ ἐς σφᾶς ὀρμώμενος ἐξανδραποδίσαιτο τὴν 20 πόλιν, ὅσα καὶ Βυζάντιον ἔδρασε, λαβὼν τὰς τῆς πόλεως κλεῖς καὶ ἀφικόμενος ἐς βασιλέα παρεδίδου τὴν πόλιν, ὡς

tur. omnes hinc, etiam qui erant de classe regis, accingebantur ad praedam. Venetorum triremes solutae ferebantur hominibus vacuae per Hellespontum, et die tertio Euboeam appellunt. nam plurimos eorum Graeci ex navibus deductos disposuerant ad custodiam urbis, per muri pinnas eos collocatos. verum capti sunt; quidam eorum interempti sunt. triremes advenientes Byzantii calamitatem nuntiant. omnes quo abirent, parum sciebant. existimabant enim eandem calamitatem quamprimum ad ipsos perventuram. pene omnes quotquot Aegaei maris insulas incolabant, fugam arripiebant. Graecorum duces, et omnes qui in Peloponneso erant, ista calamitate territi festinabant ad mare. quapropter postea accidit ut Albani, qui in ea erant, ad defectionem properarent.

Rex quidem occupato Byzantio, Zaganum affinem suum naves adaptare iussit, et pergere in urbem Galatiam e regione sitam, et imperare ne ad naves pergant. praeterea edici iubet iis qui intra urbem erant, ut singuli in suo loco quieti manerent, nec paterentur quemquam conscendere naves. princeps enim huius civitatis ubi comperit Byzantium in potestatem venisse hostium, timens ne simile exitium se suosque raperet, accipiens urbis claves veniensque ad re-

σφῆν τε ἐπιτρέπουσι σφᾶς, ἀξιούντες πείθεσθαι τοῦ λοιποῦ
 αὐτῆ ὅ τι ἂν κελύοι. τότε μὲν οὖν τὸν Ζάγανον ἐπεμπε
 παραληφόμενον τε τὴν πόλιν καὶ μηδενὶ ἐπιτρέποντα ἐσβαί-
 νειν ἐς τὰς ναῦς. οἱ μὲν οὖν Γαλατιανοὶ ὡς εἶδον τὰς τριή-
 5 ρεις ἐπὶ τὴν πόλιν σφῶν ὠρμημένας, ἐνταῦθα δὴ ἅπαντες v. 166
 πασσυδι ὠρμηγντο ἐπὶ τὰς ναῦς· οἱ δὲ Τοῦρκοι ἐπειχον ἀν-
 τούς, καὶ τινὰς αὐτῶν διεχρήσαντο δεδιττόμενοι. ἐπεὶ δὲ D
 ἀφίκετο Ζάγανος, εἰσιὼν ἐς τὴν πόλιν καθίστα τε τὰ ἐν τῇ
 πόλει, καὶ ἄρχοντα ἐπέστησε τοῦ βασιλέως. ὥστε μιᾷ ἡμέρᾳ
 10 δυοῖν πόλεων κύριος γενόμενος τὴν μὲν ἠνδραποδίσαστο, τὴν
 δ' αὖ παραλαβὼν τὰ κατὰ τὴν ἡπειρον τεῖχῃ καθαιρεῖν τοὺς
 ἐνοικοῦντας προσέταξεν. ἐποίει δὲ τοῦτο, ὡς ἂν μὴ νεῶν ἀπὸ
 Ἰταλίας ἀφικνουμένων ἀπόστασιν τε βουλευόιντο, καθηρημέ-
 νων τῶν τευχῶν τῆς ἡπείρου, καὶ τῷ βασιλεὶ ἑσαυθὶς ἦν ἐπὶ ἡ
 15 πόλεμος, κατὰσχῃ ἐσιῶν ἐς τὴν πόλιν.

Ἑλλήνων μὲν οὖν ὅσοι μὴ ἀπώλοντο, τούτους ἀπαγαγόντες
 ἐς τὴν Γαλατίην, τοὺς ἐπιφανεῖς μάλιστα αὐτῶν. καὶ ἄλλοι μὲν
 οὕτως ἔλευθέρουντο· Νοταρᾶν δὲ τὸν βασιλέως Ἑλλήνων P. 213
 πρῦτανιν αὐτός τε ὁ βασιλεὺς ἐξωνησάμενος καὶ γυναικα καὶ
 20 παῖδας, καὶ χρηματίσας αὐτῷ ἅττα ἠβούλετο συνιέναι τῶν
 ἑαυτοῦ, καὶ τὰ τῆς Ἰταλίας ὅσα ἦδει προσδύκιμα, ἐτίμα τε
 καὶ συνεγένετο χρόνον τινά. καὶ Ἑλλήνων ὅσοι ἠλευθέρωντο,

gem seque urbemque et cives eius fidei commisit, promisitque in po-
 sterum se suosque fideliter et obedienter sub ipso fore. quapropter
 rex misit Zaganum, ut urbem in fidem acciperet et nulli concederet
 intrare naves. verum eius urbis cives, ubi vidissent tiremes regias
 accedere, omnes uno impetu et confertim coeperunt irruere in naves.
 at Turci retinebant eos, et ut caeteris metum iniicerent, quosdam tru-
 cidarunt. Zaganus cum advenisset, urbem ingressus est; et rem publicam
 ordinans, regium praefectum urbi praefecit. uno itaque die duarum
 urbium potitus est. alteram foede diripuit, alteram in fidem sus-
 cepit; eiusque incolas muros, qui continentem spectant, diruere ius-
 sit. id autem ea gratia imperabatur, ne si naves ab Italia adveni-
 rent, ad defectionem propenderent; quam muri destructi vetabant.
 praecerea ut ea urbs, si denuo ingrueret bellum, regi advenienti
 pateret.

Graeci quotquot exitium evaserant, abducebantur Galatiam, et
 libertatem recipiebant. hi erant viri prae caeteris maxime illustres.
 Notaram regis Graecorum primum iudicem cum uxore et liberis
 redemit Turcorum rex; et cum eo collocutus, permisit ei ut ubi vel-
 let cum suis habitaret. hic autem expectabat auxilium ab Italia, quod
 brevi affuturum arbitrabatur. interim tamen Byzantii cum rege man-

συναλέγοντο αὐθις ἐς τὴν Βυζαντίου πόλιν, τοὺς τε προσή-
 κοντας αὐτῶν ἐλευθεροῦντες καὶ ἐπιτηδεΐους. καὶ οὐ πολλῶ
 ὕστερον ὑπὸ βασιλέως ἀπώλοντο. ἐγένετο δὲ ὧδε. ὡς ἀνη-
 γέθη ἐς βασιλέα παῖδα εἶναι τοῦ Νοταρᾶ νήπιον δωδεκαετῆ,
 ἔπεμψε τῶν οἰνοχόων αὐτοῦ ἓνα, αἰτούμενος τὸν παῖδα. ὁ 5
 Β δὲ ὡς ἐπέθετο τὰ παρὰ τοῦ οἰνοχόου, χαλεπῶς τε ἔφερε καὶ
 ἐποιεῖτο δεινόν, λέγων “ὦ οἰνοχόε, ταῦτα οὐκ ἀνασχετά ἐστι,
 βασιλέα ἀφαιρεῖσθαι τοὺς παῖδας ἡμῶν, οὐδὲν ἔχων ὃ τι ἂν
 ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι ἐπιμέμψασθαι, ἐπεὶ τε συνέγνω ἡμῖν
 τὴν ἁμαρτίαν ἐξωνησάμενος. εἰ δὲ ταῦτα οὕτω ἡμᾶς ποιοίη, 10
 τί οὐ κελύσει ἡμᾶς αὐτοὺς κακίστῳ ὀλέθρῳ παραδοῦναι;”
 ταῦτά τε ἔλεγε, καὶ οὐκ ἔφη ἐκὼν εἶναι ποτε τὸν παῖδα ἀναί-
 τιος ὧν ἐκδώσειν. ἐπιπλήττοντι δὲ τῷ οἰνοχόῳ καὶ παραι-
 νοῦντι μήτε λέγειν μήτε ποιεῖν οὕτω ἐς βασιλέα, ὡς αὐτίκα
 Α ἀπολούμενον, οὐκ ἔπειθεν. ἐπεὶ δὲ ὑποστρέφων ἀπήγγειλε 15
 τῷ βασιλεῖ τὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων, αὐτίκα ἐκέλευσεν αὐτὸν
 τε ἅμα καὶ τοὺς παῖδας, καὶ ὅσοι αὐτῷ συμπαρησαν, ἀπα-
 γαγόντας κατασφάζει. οἱ μὲν οὖν ὡς ἀφίκοντο ἐς αὐτὸν οἱ
 ἐπὶ τοῦτο ταχθέντες, ἐδέετο αὐτῶν τοὺς παῖδας ἐναντίον αὐ-
 τοῦ ἀνελεῖν τὰ πρῶτα, μετὰ δὲ ταῦτα ἑαυτὸν καταχρῆσασθαι. 20
 καὶ οἱ μὲν παῖδες αὐτοῦ καταδείσαντες τὸν θάνατον ἐδέοντο

sit. quidam Graeci qui erant libertatem consecuti et praesenti exitio
 subtracti, iterum colligebantur Byzantium, propinquos et amicos suos
 in libertatem antiquam asserentes. verum haud multo post regis iussu
 omnes interiere. quod quidem sic evenisse compertum est. ubi est
 rumore allatum ad regem Notaræ esse filium natum annos circiter
 duodecim, unum de suis pincernis misit petitum puerum. Notaras
 postquam accepit ex pincerna regis voluntatem, graviter ira succensus
 est, sibique eam petitionem admodum periculosem et intolerandam
 fore iudicabat. et sic compellavit pincernam regium “o pincerna,
 haud ferendum est regem mihi liberos velle eripere, cum nihil sit
 quod crimini det, cum semel errorem remiserit. sin id fixum ratum-
 que sedet in animo regis, quare non imperat ut nos turpissimæ
 morti liberos nostros tradamus?” haec locutus addidit se nequaquam
 filium regi petenti daturum, cum nullam in ipsum commiserit cul-
 pam. pincernæ autem obiurganti et monenti ne talia et diceret et
 faceret in regem, quasi illico periturus, non obtemperavit. pincerna
 igitur reversus ad regem responsum quod ab Notaræ acceperat ex-
 prompsit. rex iratus præcepit ut Notaræ cum liberis, quos secum
 haberet, continuo abducerent et neci darent. hos, quibus id negotii
 iniunctum erat, cum advenissent, rogavit Notaræ ut primo liberos in
 conspectu suo occiderent et postremo in se hostili ferro ruerent. at

τοῦ πατρός, καὶ ὅσα ἐντὴν σφίσι χρήματα ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, πα-
 ραδόντας περιποιῆσαι σφᾶς ὥστε μὴ ἀποθανεῖν. ὁ δὲ οὐκ
 εἶα, ἀλλ' ἐκέλευε θαρροῦντας ἵνα ἐπὶ τὸν θάνατον. καὶ
 τούτους μὲν πρῶτα ἀνείλον, μετὰ δὲ ἐαυτὸν παρείχετο δια-
 5 χρήσασθαι. ὡς δὲ τοῦτόν τε καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἀνείλεν ὁ
 βασιλεὺς, ἀντίκα ἐκέλευσε καὶ τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἄλλους,
 ὅσοι παρῆσαν ἐν Βυζαντίῳ ἐλευθερωμένοι, ἀπαγαγόντες καὶ
 τούτους ἀπέσφαξαν. καὶ οὕτω μὲν οὗτοι ἐν οὐδενὶ λόγῳ
 ἀπώλοντο. βασιλεὺς δὲ ἐπὶ τούτον τὸν φόνον ἐλάσας, ἐνά-
 10 γων τῶν Ἑλλήνων τῶν ἐπιδήμων ἑνός, οὗ τὴν θυγατέρα βα-
 σιλεὺς συγγενόμενος ἦρα τε ἐπιμαινόμενος τῇ γυναικί, τοὺς
 τε προσήκοντας αὐτῇ ἐφιλοφρονεῖτο, ὑπὸ ἔρωτος ὡς μάλιστα
 φερόμενος. καὶ τούτῳ φασὶ πειθόμενον διαχρήσασθαι τοὺς
 Ἑλληνας. P. 214 V. 167

15 Περὶ μὲν τοὺς τοῦ Βυζαντίου Ἑλληνας τοσαῦτα ἐγένετο,
 δοκεῖ δὲ ἡ ξυμφορὰ αὐτῆ μεγίστη τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην
 γενομένων ὑπερβαλέσθαι τῷ πάθει, καὶ τῇ τῶν Ἰλίου παρα-
 πλησίαν γεγονέναι, δίκην γενέσθαι τοῦ Ἰλίου ὑπὸ τῶν βαρ-
 βάρων τοῖς Ἑλλησι πασσοῦσι ἀπολουμένοις, καὶ οὕτω τοὺς
 20 Ῥωμαίους οἶσθαι ξυμβῆναι, τὴν τίσιν ἀφίχθαι τοῖς Ἑλλησι
 τῆς πάλαι ποτὲ γενομένης Ἰλίου ξυμφορᾶς.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο. Χαλκίην δὲ ἐν-

filii timentes mortem, precibus fatigabant patrem ut interfecto-
 ribus opes universas quas in Italia haberet pernumeraret, ne ipsi perime-
 rentur. verum pater liberorum preces aversatus iussit ut forti animo
 ad imminentem mortem irent. hi quidem primo interfecti sunt. post-
 ea se necandum et ipse interfecto-ribus prae-
 buit. his ita peractis, nec reliquis Graecis pepercit rex, verum omnes, quotquot liberati
 aderant Byzantii, ad supplicium extremum rapi iussit. hi quidem pe-
 corum modo percussi, nulla eorum ratione habita, periere. regem
 autem in Graecorum caedem concitavit advena quidam, culus filiam
 ardentissimo amore prosequabatur rex; et congressus cum ea, amore
 amens, propinquis mulieris, quaecun-
 que petiissent, gratificabatur. huius itaque patri obtemperans rex Graecos mactari iussit.

Apparet Byzantii exitium miserabile superasse omnia, quae per
 universum orbem contigisse scimus excidia. nec dissimile est Ilii
 excidio. ultionem Ilii diruti Byzantii calamitatem quidam credunt,
 Graecis barbarorum vi pereuntibus. Romani quidem constanter as-
 severant ultionem apprehendisse Graecos propter ea quae barbaris
 fecerunt in Ilii destructione.

Haec quidem hactenus. rex Chatitem Priami filium comprehendi

ταῦθα τὸν Μπραϊμεω παῖδα, τὸν τοῦ οἴκου αὐτῷ ἡγεμόνα, συλλαμβάνει, βουληθεὶς μὲν καὶ πρότερον ἀπολέσαι αὐτόν, Β καταστάντων δὲ οὐκέτι αὐτῷ τῶν πραγμάτων βεβαίως δεδουκῶς οὐκ ἐποίητο τὴν σύλληψιν. καὶ αὐτὸν μὲν ἐν πέδαις ἔχων ἀπέπεμψεν ἐπὶ ἀμάξης ἐπὶ Ἀδριανούπολιν καθεῖρξαι,⁵ καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον τὴν τε οὐσίαν ἀφείλετο, χρυσὸν τε καὶ ἄργυρον, ὅσος ἐνῆν αὐτῷ, ἰσχυρότατα δὲ χρημάτων κτήσιν ποιησάμενον τοῦτον τὸν ἄνδρα, καὶ μέγα ὄλβιον ἐν τῷ τῶν βασιλέων τῶνδε οἴκῳ συμπάντων γενομένων. ταῦτα δὲ ἐγένετο ἐπικρατοῦντος τότε καὶ τὸ κρείττος ἔχοντος παρὰ βασιλεῖ¹⁰ Ζαγάνου τοῦ κηδεστοῦ βασιλέως, οὗ τὴν θυγατέρα ἐγγυημένην Μαχουμέτη τῷ Μιχαήλου παιδί, ὡς ὀψόμενος ἦει παρ' αὐτὸν ἅμα τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐρασθεὶς ὡς ἐθέασατο τὴν γυναῖκα, ἠγάγετο μὲν αὐτὸς ταύτην, τὴν δὲ ἑτέραν ἐγγυήσατο αὐτῷ Μαχουμέτη ὁ Ζάγανος. τὸν μὲν οὖν Χαλίην εὐθύς τότε¹⁵ κατεχρήσατο, καὶ τοὺς θεράποντας αὐτοῦ Ἰαγούπηνη καὶ Μεχμέτην, καὶ συλλαβὸν τὰ χρήματα ἀφείλετο ὑπὲρ τὰς ἑβ' μυριάδας χρυσοῦ. ἐνταῦθα μὲν ὥρμητο τῶν θεραπόντων αὐτοῦ οἱ πλεῖστοι μελανοφορεῖν καὶ τῶν ἐπιτηδείων, αἵτε ἀνδρὸς ἀρίστου γενομένου. καὶ ὡς τοῦτο ἀνήχθη ἐς βασιλέα, κήρυγμα ἐποίητο,²⁰ ὃς ἂν ἐσθῆτα μέλαιναν φοροίη, ἐς τὴν ἑσπεραίαν παρεῖναι ἐς τὰς βασιλέως θύρας. καὶ οὐδεὶς ἐφάνη οὕτως ἔχων ἀνὰ τὴν πόλιν. ἀνεδήλου μὲν τῷ ἀνδρὶ τῷδε καὶ

7. δῆ?

12. εἶη P

iubet, cum iam antea eum interficere animo destinasset. verum cum res suae necdum satis firmae forent, metu inhibitus eum non cepit. cum eum comprehendisset, vincium currui imposuit et Adrianopolim vehi iussit, ut ibi in vinculis asservaretur. nec multo post bonis omnibus, auro et argento, quantum possidebat, eum exuit. nam vir ille opibus cumulandis admodum inhiaverat, divitiisque omnes, quotquot in regia erant, longe antecedebat. haec contigere, cum plurimum polleret apud regem Zaganus regius affinis; cuius filiam desponsam Machumeti Michaelis filio, cum iret una cum rege visum, amore percussus, ut eam vidit, uxorem duxit. alteram vero Mechmeti despondit Zaganus. et quidem tum statim Chatitem necavit, ministrosque eius captos Iagupem et Mechmetem spoliavit opibus. aureorum autem erant duodecim myriades. ministri Chatitis, quorum complures erant, pullati obambulare volebant, ut lugerent eum, quasi vir bonus fuisset. verum ubi rex id comperit, continuo per praeconem edici iubet "si quis in crastinum diem atro amictu usus fuerit, is continuo in ianuas regis accedat." caeterum nullus contra edictum regis pullatus apparuit. rex iam antea indicia haud obscura prae-

πρότερον βασιλεύς ὡς ἄχθοιτο μὲν αὐτῷ θπεικῶς πᾶν δυσμενὲς περὶ ἑαυτὸν φανέντι, καὶ ἡ φήμη οὕτως εἶχε, θειοτέρα οὐσα ὡς τὰ πολλά. καὶ ποτε ἀλώπεκος δεδεμένης ἐν ταῖς D βασιλέως θύραις αὐτὸς βασιλεύς ἤρετο “ὦ ταλαίπωρε, τί οὐ
 5 χρήμασι διαπράξω παρὰ Χαλίην τῷ ἡμέτερῳ πρυτάνει διαφυγεῖν, ἀλλ’ οὕτω κακῶς πράττεις;” ἔθραξε μέντοι καὶ αὐτὸν Χαλίην ἡ φήμη, καὶ ὄρμητο ὡς εἰς τὸν Μεχμέτew τάφον πορείαν ἐκδημον ποιησόμενος, ὥστε ἀνεῖναι τοῦ θυμοῦ τὸν βασιλέα αὐτόν. ἀλλ’ ἐξηπάτει αὐτὸν χρήμασι θεραπεύων,
 10 καὶ ποτε ὡς εἶδε τεταραγμένον τῇ φήμῃ, χρήματα ἐπιπέμψυς ἐκέλευε θαρρεῖν καὶ μὴ κείθεσθαι τοῖς χαλεπὸν τε ὑποκείμενοις αὐτῷ, ἦδεσθαι τε ἐκέλευε. καὶ οὕτω ἐξαπατῶμενος ἔπεμπε λέγων τῷ βασιλεῖ “ὦ βασιλεῦ, καὶ ἀχθεσθῆναι ἡμᾶς P. 215
 καὶ ἦδεσθαι ἐπὶ σοὶ ἔστιν. ἦν οὖν κελύξης ἄχθεσθαι ἡμᾶς,
 15 ἀνάγκη οὕτω ἔχειν ἡμᾶς· εἰ δὲ καὶ αὐτὸ ἦδεσθαι ἐπιτάττεις, καθησόμεθα πᾶν θαρροῦντες.

Οὗτος μὲν οὖν οὕτως ἐτελεύτησεν· βασιλεύς δὲ εἰ εἶπετο μετὰ τὴν Βυζαντίου αἵρεσιν τῇ ἀμφ’ αὐτὸν δόξῃ, ἐπιὼν ἀπανταχῇ μέγα ἂν κατεργάζετο, ἑαυτῷ χώραν προσανακτώ-
 20 μενος. μετὰ δὲ τὴν Βυζαντίου αἵρεσιν σπονδὰς μὲν ἐποιεῖτο τοῖς βασιλέως Βυζαντίου ἀδελφοῖς. θουμάζω δὲ εἰ μὴ τοὺς χρησμοὺς τῆς Σιβύλλης οὐκ οἶονταί τινες ἀληθεῖς γεγονέναι,

buerat se virum istum odisse. idem loquebatur fama, quae plerumque divinatio esse consuevit. cum quondam vulpes ligata esset in ianuis, rex dixisse fertur “o misera, quare non opibus Chatitem nostrum praefectum corrupisti, ut effugeres, verum adeo miserabiliter hic agis?” fama nonnihil et Chatitem perterruit. profectus est ergo peregre, ut Mochmetis sepulcrum viseret, sperans fore ut interim regis furor frangeretur. rex autem astu virum circumvenit, haud cessans eum opibus colere. quondam cum rex cerneret Chatitem fama vulgi perturbatum, pecuniam ei misit multam, dicens “bono sis animo, nec facile audias illos qui nescio quae horrenda tibi augurantur. fac bono animo sis.” Chatites in hunc modum deceptus nuntium ad regem misit, dicens “o rex, in te situm est ut doleamus et gaudeamus. si igitur dolere iubes, necessitas urget ut id faciamus: sin gaudium imperaveris, gaudio maxime indulgendum est, ac laeto nos animo esse oportet.”

Verum Chatites, quemadmodum exposuimus, mortuus est. rex capto Byzantio, gloria insolescens et superbiens, ubique magna efficiebat et regnum suum usque promovebat, plurimis regionibus in dicionem acceptis. miror autem si qui fuerint, qui Sibyllinis oraculis fidem non habuerint, cum Byzantinae regionis regum catalogus ab

ὅποτε τὴν ἐν Βυζαντίῳ χώραν τὴν τῶν βασιλέων γραφὴν, ὑπὸ Λέοντος τοῦ σοφοῦ, ὡς φασί, βασιλέως, ἐς τοῦτον τὸν βασιλέα ἐτελεύτα ἡ γραφὴ, καὶ ἐς τὸν ἀρχιερέα τὸν ἐν Ὀλωρεντία τῇ Τυρρητῶν τελευτήσαντα. τὸν γὰρ δὴ Κωνσταντίνου V. 168 βασιλέα, ὅτε ἀπολλύμενον ὑπὸ τῶν βαρβάρων καὶ οὐ τελευτῶντα ἐν τῇ βασιλείᾳ, οὔτε τὸν Γρηγόριον τὸν ἐπὶ Ἰταλίας οἰχόμενον ἐχώρει ὁ πίναξ-ἐκεῖνος. χωροὶ δὲ ἐνετέμνητο ἐν τῇ βιβλίῳ τῶν καθ' ἑαυτὸν βασιλέων ἐς τὴν τελευτὴν τοῦδε τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ ἀρχιερέως αὐτοῦ, εἴτε πλειόνων εἴτε δὴ καὶ ἑλαττόνων, ὅσοι ἐχώρησαν ἐπὶ-τὴν ἀρχιερωσύνην τῆς 10 πόλεως. λέγεται μὲν καὶ πολλὰ τοῦ βασιλέως τοῦδε ἔργα θαύματος ἄξια, ὅτε δὴ ἀστέρον καὶ ψυχῶν ἐμπείρου γενομένου καὶ ἀμίληκτος τῇ ἐκείνων δυνάμει, δύο δὲ καὶ τρία, ὧν ἄξιον ἐπιμνησθῆναι.

Μέτεμν δὲ ἄφ' οὗ ἦτα λέξων ἐφεξῆς λόγον, ὡς οἱ ἀπὸ 15 Πελοποννήσου ἠγεμόνες ὄρμητο μὲν φεύγειν ἐπὶ Ἰταλίας, καὶ Ἑλλήνων ὅσοι ἐνέφικον τὴν νῆσον οἱ ἐπιφανέστεροι, ὡς δὲ σφίσι σπονδῆς ὁ βασιλεὺς ἐποίησατο, οὐκέτι διενοοῦντο ἀπιέναι, ἀλλ' ἐμμένοντες περιέπεσον ζυμοφορᾷ οὐ σμικρᾷ τινὶ οὐδὲ ἐπιτυχούσῃ. ὡς γὰρ ἑώρων αὐτοὺς οἱ Ἄλβανοὶ παρα- 20 σκευαζομένους ἀπαίρειν, οὐκέτι ἤθελον πεῖθεσθαι, ἀλλὰ συνίσταντο μὲν πρὸς ἀλλήλους καὶ συνώμνυντο ὡς ἐπιθησόμενοι τῇ Πελοποννήσῳ. ἔπραττον δὲ ταῦτα ἐνάγοντος Πέτρου τοῦ

8. μεθ'?

Leone, ut aiunt, sapiente rege conscriptus in hunc regem et in patriarcham Florentiae Tyrrenorum mortuum exeat. nam nec Constantinum regem, ut qui a barbaris esset peremptus nec in regia defunctus, nec Gregorium in Italiam abeuntem tabula illa accipiebat. loca autem regum in ista tabula, qui suo tempore fuerunt, necnon patriarcharum, sive paucorum sive complurium, qui ad urbis eius patriarchatum pervenere, interclsa sunt usque ad istum regem et ad istum patriarcham. extant et alia regis huius opera memorabilia, ut qui physices et astronomiae fuerit peritissimus, earumque potentias exacte tenuerit. sunt autem duo aut tria, quorum ut recordemur operae pretium est. verum in sequentibus memorabuntur.

Cum Peloponnesiaci duces pararent fugere in Italiam, adhibitis et Graecorum clarissimis, rex Mechemetes cum iis foedera sanxit. quo facto coeptam fugam omisere. mamentes itaque in grandem provoluti sunt calamitatem. nam Albani cum cernerent eos paratos ad fugam naves abs terra moliri et solvere, dicto amplius audientes esse recusabant; et inter sese conspirant, quasi Peloponnesum suae dicionis facturi. eius consilii auctor et instigator erat Petrus Claudus, vir

χαλοῦ, ἀνδρὸς τὸν τρόπον οὐκ ἀγαθοῦ, δεξιῶ δὲ ἄλλως καὶ
 καθηγουμένον τοῖς Ἀλβανοῖς τὴν ἐσῆγησιν ταύτης τῆς ὑπο- D
 στύσεως. ἐνῆγε δὲ ἐπικαιμενος ὥστε ἀφίστασθαι ἀπὸ Ἑλλή-
 νων καὶ σφίσι ἡγεμόνα ἐλέσθαι ὃν ἂν αὐτοὶ ἔλονται. καὶ
 5 ὄρμητο μὲν ὡς ξυμβήσοντες τοῖς ἡγεμόσι, μετὰ δὲ διεκωλύθη-
 σαν. καὶ ἐπεκαλοῦντο μὲν καὶ Ἑλλήνων ἄλλων ἐς τὴν ἐσῆγησιν
 ταύτην, ἐπιστάτην ἀξιοῦντες γενέσθαι· τελευτῶντες δὲ ἐστή-
 σαντο Ἐμμανουῆλον τοῦ Καντικουζηναίου γένους ἡγεμόνα τε
 σφίσι, καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἦγον καὶ ἔφερον, καὶ ὑποζύγια
 10 μὲν καὶ ζῶα ὅσα εἶχον οἱ Ἕλληνας, ἐληίζοντο στρατευόμενοι.
 εἰσι τὸ γένος τοῦτο νομάδες ἅπαντες, καὶ οὐδαμῆ σφίσι χρο-
 νίαν τὴν διατριβὴν ποιοῦμενοι. ταύτη δὲ ὁρμώμενοι τῶν P. 216
 πόλεων τε ἐστίας ὑπηγάγοντο, καὶ ἐπελαύοντες τὰς μὲν ἐπο-
 λιόρκουν τὰς δὲ καὶ ἐδήουν. καὶ τοὺς τε Ἕλληνας ἐν ἀνδρα-
 15 πόδων λόγῳ ποιοῦμενοι, ἔπρασον ἐς τὰς θύρας τοῦ βασι-
 λέως ἐπιτραπῆναι σφίσι τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἐπηγγέλλοντο
 καὶ στρατὸν καὶ πόλεισιν αὐτοῦ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ φόρον
 ἔπετειον κελὺν ἀπάγειν τῷ βασιλεῖ. καὶ ξυνεβάλλοντο δὴ
 αὐτοῖς καὶ Κεντηρίων Ζαχαρίας, ὃ τῆς γυναικὸς ἀδελφὸς τοῦ
 20 βασιλέως ἀδελφοῦ, καὶ Λουκάνης. οὗς καθείρξας εἰς πόλιν κα-
 λουμένην Χλουμετὴν ἐν τῇ ἀκροπόλει εἰς φυλακὴν ἐποιεῖτο
 καὶ ἐν πέδαις συνστήσει. τὸν γὰρ τῆς πόλεως ἄρχοντα πεί-

13. ἐστίας] ἐστιν ἄς?

improbus et parum dextris moribus praeditus. is non intermittebat
 ad defectionem impellere Albanos. iustabat usque ut a Graecis de-
 sciscerent, sibi que quem elegissent principem crearent. primo qui-
 dem Albani rem audiebant, quasi qui vellent suis principibus obtem-
 perare: postea vero animos mutarunt, cum etiam alii quidam Graeci
 ad eandem rem capessendam Albanos incitarent ducemque creari vel-
 lent. tandem Emanuele natum ex genere Cantacuzenorum ducem
 constituunt, resque Graecorum agunt feruntque; et bellum occipien-
 tes, iumenta pecoraque quae Graeci habebant diripere haud abstite-
 runt. Albani autem omnes pastores sunt, et nullibi certis sedibus
 morantur. hinc itaque profecti urbium domos occupabant; et accur-
 rentes quasdam obsidebant, quasdam expugnatas diripiebant. cum
 Graecos mancipiorum loco ducerent et planissime contemnerent, scri-
 pserunt ad ianuas regis, promittentes urbes et exercitus Peloponne-
 siacos in regis potestate fore, si ipsis Peloponnesum tradidisset. pol-
 lituebantur se quotannis tributum magnum regi pensuros. Albanos
 adiutabant Centerion Zacharias, frater mulieris eius quam duxerat
 regis frater, et Lucanes. hos adductos in urbem Chlometiam in car-
 cerem, qui in arce erat, vinctos coniecit. Albani civitatis praefectum

Βσαντες συναφεσάται τε σφίσι και άγωγέσθαι τοῦ Κεντηρίωνος θυγατέρα, άπέστη τε, και τούς τε άνδρας ήλευθέρου, και έπολέμουν τοίς Έλλησι. και ηῦξετο μέν τοίς Άλβανόις τά πράγματα, και ές μέγα έχώρει. τόν μέν οὖν Κεντηρίωνα Θωμάς ό βασιλέως άδελφός άδε αιτιασάμενος συνέλαβεν, ότε 5 Άμουράτης ό Μεχμέτσω τόν Ισθμόν καθελών ήλασεν έντός Πελοποννήσου ενθῦ Άχαιας. άρμητο δέ αυτός τε άμα και Μπόχαλις ό Λεοντάρης άρχων άφίστασθαι. και ό μέν Μπόχαλις άπέστη εκ τοῦ φανερού και έπολέμει, και συμβαλών στρατηγῷ Ραούλ τοῦ ήγεμόνος έάλω και έξεκόπη τῷ 10 Cόφθαυμῷ τοῦ ήγεμόνος. τούτους μέν οὕτω αιτιασάμενος, έπε- V. 169 λαύνοντος Άμουράτσω, Λουκάνην δέ και νεωτερίζοντά τε περι τά αυτόου πράγματα και ξυριστάμενον τοίς τῶν Έλλήνων καινοτομείν βουλομένοις συνέλαβέ τε και καθείρξας είχεν έν τῇ άκροπόλει. ένῆγε μέν οὔτος και πρότερον επί ξυνωμοσία, δύναμιν 15 αξιόχρσω περιποιούμενος, τούς τε Έλλήνων περιφανείς και μετά ταῦτα Άλβανῶν τούς δυνατωτάτους. τοῦτον δῆ γένους ότα οὐ φλαύρου, προς δέ μάλιστα άφανοῦς Θεόδωρος ό νεώτερος τῆς Σπάρτης ήγεμών, φύσεως εν έχειν δοκούντα και ές τά άλλα οὐκ αξύνετον, ές τούς παρ' έαυτῷ πρω- 20 τεύοντας ταξάμενος χρήμασί τε έθεράπευσεν. άρμώμενος δέ Dάπό ταύτης τῆς τοῦ ήγεμόνος ενεργεσίας, έρίζων προς τούς τῶν Έλλήνων επιφανείς, έπρασε τά Πελοποννησίων προς τόν

promissis accedentes, persuaserunt ut in ipsorum partes abiret et deficeret, Centerionisque filiam duceret, virosque captos vinculis eximeret. et propalam bellum cum Graecis gerebat. Centerionem quidem regis frater Thomas ideo in vincula duci iusserat, quod cum Amurates Mechmetis Isthmum destrueret, ipse recta ex Peloponneso in Achaiam se recepisset. ad defectionem inclinabat ipse, necnon Bochales Leontares princeps. et quidem Bochales aperte defecit et propalam bellum gerebat; et conserens manus cum Raule principis duce captus est, captoque oculi eruti sunt. hos quidem in hunc modum accusatos in carcerem coniecit, Centerionem videlicet, quod deseruisset Peloponnesum Amurate Isthmum diruente, Lucanem autem, quod res novas moliretur et conspirationem faceret cum his Graecis qui Peloponnesi statum, novarum rerum cupidi, conturbarent. concitaverat vir iste iam antea ad coniurationem faciendam Graecos insigniores, necnon Albanos potentissimos, adeo ut iam vires coniurationis essent haud poenitendae. hunc, cum esset ortus genere non malo, sed maxime obscuro, cum videretur optima esse indole praeditus et caetera non imprudens, Theodorus iunior Spartaе princeps in eorum album rettulit qui primi apud ipsum habebantur, opibus-

ἡγεμόνα δημαγωγῶν. ἐτράπετο δὲ ἐπὶ τούτους ὡς διενεχθέν-
 τας μὲν τῇ γνώμῃ πρὸς τοὺς Βυζαντίου Ἑλληνας, καὶ δεδιό-
 τας περὶ σφίσι τε αὐτοῖς καὶ τῇ χώρᾳ καὶ Τούρκους, ὡς ἦν
 ἐπικρατήσωσι τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πραγμάτων, οὐκ ἐπιτρέ-
 5 ψουσι σφίσι τῇ παρουσίᾳ ἐμμένειν εὐδαιμονίᾳ. καὶ ἐδόκει
 μὲν τὸ μέγα δύνασθαι ἀντίκα παρ' ὄτρυσταθεῖν τῶν ἡγε-
 μόνων, ὑμᾶς δὲ αὐτοῦ οὐδὲν ἔτι ἦν ἐν τοῖς πράγμασι. τού-
 των μὲν οὖν τῶν ἀνδρῶν αὕτη ἡ ἀπαλλαγὴ ἐγένετο ἀπὸ τῆς
 εἰρκτῆς· στρατὸν δὲ ἐπάγοντες τῇ τε Κλίνῃ αἰσχίστα ἀπηλ- P. 217
 10 λαίτοντο ἡττηθέντες, καὶ ἐς Πάτρας τῆς Ἀχαιᾶς στρατευσά-
 μενοι καὶ ἐς τὸν ἡγεμόνα τὸν νεώτερον κακῶς ἐπραξαν, πολ-
 λούς ἀποβαλόντες τῶν σφετέρων ἐνταῦθα.

Καὶ ἐδόκει μὲν οὖν ὡς τὰ Πελοποννήσου πράγματα χω-
 ρῆσαι ἐπὶ τοὺς Ἀλβανούς, εἰ μὴ διαπραξαμένον τοῦ Ἀσάνεω
 15 ἐν ταῖς βασιλέως θυραῖς ὥστε στρατὸν σφίσι ἐπιδοθῆναι,
 στρατὸν τε ἐπηγάοντο τοῦ βασιλέως, ἡγουμένου τοῦ Τουρ-
 χάνεω, ὃς ἀφικόμενος σὺν τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον,
 καὶ συγγερόμενος τοῖς ἡγεμόσιν ἐφ' ᾧ βουλευσασθαι ὅπως B
 ποιήσωνται τὸν πόλεμον, πρὸς αὐτοὺς ἔλεγε τοιαύδε. “ὦ βα-
 20 σιλέως Ἑλλήνων παῖδες, ἀνάγκη μέντοι καὶ ὑμῶν τινὰ αὐτοῦ
 παρεῖναι ἐς τὸν πόλεμον. καὶ γὰρ ἂν ὄρῶντες ὑμᾶς οἱ πο-
 λέμιοι θᾶττον ἂν προσχωροῖεν, ἰδόντες οὐδὲν τι σφίσι ἀνή-

1. διενεχθέντα P 2. δεδιότα P

que eum colere haud cessavit. ab hac igitur principis munificentia
 progressus Graecos illustres in seditionem praecipitavit, et Pelopon-
 nesi res in ipsum captando auram popularem convertit. simulabat
 autem se dissidere a sententia Graecorum Byzantium, et timere pluri-
 mum ipsis regionique. dicebat se et leges timere. nam si obtinuissent
 Peloponnesi res, fore ut deicerentur ex praesenti rerum felicitate,
 et plurimum momenti in eo situm putabat ut cum aliquo, quocunque
 tandem, conspirasset principe. res autem Peloponnesiacae nihil sani
 prae se ferebant. exercitum itaque ducentes contra Clinam, recede-
 bant victi admodum turpiter. deinde expeditionem sumebant adver-
 sus Patras Achaiae et ducem iuniorem. necnon in hac expeditione
 adversis fortunae procellis iactati sunt, plurimis de suis amissis.

Et profecto parum absuerat quin res Peloponnesi translatae es-
 sent ad Albanos, ni Asanas profectus in ianuas regis ab eo exercitum
 impetrasset. advenit autem regius exercitus, cui praeerat Turcha-
 nes. hic ut venit cum exercitu in Peloponnesum, collocutus est cum
 principibus, ut consultarent quomodo bellum administrandum esset,
 et huiuscemodi orationem exorsus est. “o Graecorum regis filii, oportet
 quidem vestrum quosdam hic adesse in bello. nam ubi vos vi-
 derint hostes, citius ad vos pergent, scientes se nihil mali a vobis

κεστον ἐσόμενον ὑφ' ὑμῶν. ἡμῶν δὲ διαφόρων τε ὄντων, καὶ δεδιότες, οὐκ ἂν πᾶν τι ἔραδίως ἐθέλοιεν προσχωρεῖν εἰς δειμαίνοντες, καὶ οὕτω ἔραδίως ἂν κατορθοῖτε ὑμῖν τὰ πράγματα ἐς τὸ παρόν. τότε μέντοι παραινῶ ὑμῖν, ὡς μηκέτι τοῦ λοιποῦ διαίτη διαχρηῆσθαι τῇ αὐτῇ ἐς τοὺς ὑπηκόους 5
 C ἑμῶν, ἀλλὰ τοὺς ἀγαθοὺς μέντοι ἀμείβεσθαι κατὰ τὸ δυνά-
 τόν, τοὺς δὲ κακοὺς τιμωρεῖσθαι κατὰ δύναμιν, ὡς σὺν τοῖς ἀγαθοῖς, εὖ ἴστε, εὐπειτῶς δυνήσεσθε κολάζειν τοὺς φαύλους, καὶ μηδὲ ἀνά ἐπιτρέποντας τὸ πᾶν ἐθέλητε συγχω-
 ρεῖν, τί ἂν ἀυτόματον ἀποβαίῃ; δῆλα γὰρ ὡς τοῦ κακοῦ ἐς 10
 τὴν βελτίονα μοῖραν ἰδρυμένου, καὶ ταύτῃ ἔραδίως ἂν τρέ-
 ποινοτο ἅπαντες κακοὶ περὶ ὑμᾶς γενόμενοι, καὶ οὕτω ἐπιτρι-
 βόμενοι κίκιστα ἂν ἀπόλοισθε. χρῆ δὲ καὶ ἐκ τῶν παρρηχη-
 μένων τεκμαίρεσθαι τὸ μέλλον δεσθαι ὑμῖν ἐπιτηδεῖον. ὑμῖν
 γὰρ οὕτως ἔχουσι, καὶ θεραπεύουσι τοὺς μὴ ὑγιᾶς ὑμῖν δια- 15
 D κειμένους, εἰς τούναντίον ἕκαστα περισσότη· καὶ εἰ μὴ ὁ βα-
 V. 170 σιλεύς νῦν εὖ ποιῶν ὑμᾶς τὴν χάραν αὐτίς ἀποδώσει γα,
 εὖ οἶδ' ὅτι οἴχοιτ' ἂν ὑμῖν τὰ πράγματα διαφθειρόμενα. ὡς
 οὖν ταύτῃ οὖ ἐπιτηδεῖως πολιτευομένων, δεῖοι ἂν ὑμᾶς ἐπὶ
 τὴν ἐναντίαν τραπέσθαι. κάκεῖνο δὲ οὖ παραινῶ ὑμῖν, μὴ 20

2. δεδιότες P

passuros. nos enim, qui hostes eorum sumus, ubi conspicati fuerint, accedere ad nos recusabunt formidine occupati. huic meo consilio si parueritis, rebus in praesentia ex animi sententia utemini. hoc autem diligenter moneo, et hortor etiam ne deinceps vestros subditos quemadmodum hactenus tractare velitis. verum bonis benefacere ne cessaveritis, malos vero poenis subdere ne omiseritis, et utrinque maxima cura et indefesso studio hoc agite. nam si boni vos adiuverint (iuvabunt autem, si beneficia vestra senserint), haud difficile erit punire malos. si igitur malis haud permiseritis quicquam impune facere, quid inopinati vobis poterit contingere? manifestum enim est, si improbi in bonorum ordinem redacti fuerint, facile omnes eo convertentur qui improbi in vos fuerint. et in hunc modum oppressi et imminuti pessime peribitis. oportet autem a praeteritis coniecturam facere, ut id quod in praesentis utile sit statuatur. verum vestri erga vos sic sunt adfecti, ut amore complectantur eos qui vos oderunt, et contrariam semper sequantur. et si rex vestram vicem dolens vobis subsidio veniret, et regionem propemodum amissam redderet, bene scio de vobis rebusque vestris actum esset. cum igitur rerum experientia doceat vos haud recte hactenus rem publicam et principatum administrasse, videtur necessitas moneo, imo postulare, ut porro aliter subditos imperio temperare in animum inducat. et illud iterum sedulus moneo, ne sinere velitis, dum domi

οἴκοι διατρέβοντας ἄν ὑμῖν φέρεσθαι τὰ πράγματα ἴσοι χω-
ροίη ὑμῖν, ἀλλ' ἐπιόντας αὐτούς, ἦν τινα αἰσθάνηθε, τιμω-
ρεῖσθαι αὐτίκα, μηδὲν μαλακὸν ἐνδιδόντας. δύο γὰρ ταῦτα P. 218
καὶ Τούρκους ἐποίησε μέγα δύνασθαι, σπουδῇ τε ἅμα τὸ πα-
5 ρεῖναι ἀπανταχῇ καταλαμβάνοντας ὅτου ἂν δέοιτο, καὶ τοὺς
ἐγαθούς ἀμείβεσθαι ἐς τὰ μάλιστα, καὶ ἦν τι ἐς τὸ παρὸν
μὴ ἐπιτρέπη τιμωρεῖσθαι τοὺς φάυλους, εἴκειν μὲν συγχω-
ροῦντας ὅτου ἂν δέοι, αὐτίκα δέ, ἐπειδὴν κατασταίῃ τὰ πρά-
γματα, μηκέτι ἐπιτρέπειν αὐτῷ κακῷ ὄντι ἐξυβρίζειν, ἀλλ'
10 εὐθὺ ἐπιόντι ἀμύνεσθαι."

Ταῦτά τε ἔλεγε, καὶ ἐπὶ τοὺς Ἀλβανούς παρεκάλει τὸν
ἄσπερον αὐτῷ ἐπείσθαι. καὶ πρῶτα μὲν Δημήτριος ἐλαύνων ἅμα
τοὺς Τούρκους ἐπὶ Βορβοτιανὴν χώραν ἐρμυνήν, ἐς ἣν καταθέ-
μενοι παῖδάς τε καὶ γυναῖκας οἱ Ἀλβανοὶ ἐπὶ τῇ στόματι B
15 τεῖχος τε ἐπιποδομήσαν καὶ πυργίον, ἐκταῦθα ἀφικόμενοι
ἐπολιόρκουν ἅμα ἅμφορ τῷ ἡγεμόνε, καὶ Ἕλληνας τε ἅμα
καὶ Τούρκους προσέβαλλον ὑπορύσσοντας καὶ ἐπειρῶντο ἐλεῖν.
ἦ μέντοι πῶς ἐπιγενομένη διεκόλωσεν αὐτούς οὕτω ἐλεῖν. ὑπὸ
δὲ τὴν νύκτα διὰ φάραγγος, ἐς ἣν καθήκει τὸ ὄρος ὄρημπε
20 ἐς φυγὴν. οἱ μὲν οὖν Τούρκοι αἰσθόμενοι ὄρημμένους ἐς
φυγὴν, αὐτίκα ἐπεισεσόντες ἠνδραποδίσαντο ἄνδρας τε καὶ
γυναῖκας ἀμφὶ τοὺς μυρίους γενομένους. μετὰ δὲ ταῦτα ἐξ-

8. δὴ P

agitis, res vestras seditione dissipari: sed infestis animis ite contra
eos qui seditiones excitare nituntur, neque quicquam his ita delin-
quentibus mollius remiseritis. duo enim illa Turcos ad maximam
evexere potentiam, videlicet diligenter malos conquirere ubicunque
necessitas exegisset, et meritis subdere poenis; deinde in bonos non
cessare conferre beneficia. et si quando instantia prohibuissent som-
tes poenis ferire, dare veniam peccantibus haud cunctabantur. verum
ubi iam omnia essent in tuto, nec quicquam periculi immineret, poe-
nas iis qui sic commeruerant infligebant, nec eos iniuriis certare si-
nebant, verum iniuriarum ultionem constanter expetebant."

His dictis, postremo eos hortabatur ut se sequerentur in Alba-
nos. et primo quidem Demetrius adiunctis Turcis proficiscabatur
contra Borbotanem regionem munitam, in quam Albani custodiae causa
liberos et uxores deposuerant, in aditu murum et turrim exaedificaan-
tes. eo cum venissent ambo duces, locum obsidione premere occi-
piunt. Graeci Turcique pariter murum subruentes vi in eam regio-
nem irruebant, si quo modo eam occupare possent. at nox super-
veniens impedimento fuit quo minus is locus in ditionem hostium
veniret. instante autem nocte per vallem, in quam mons desinit,
fuga dilabuntur Albani. verum Turci, ubi allatum est hostes fugam

Κελαύνοτες ἀφίκοντο ἐς τὴν Ἰθώμην, ἐναλλάξ ἐπομένου τοῦ
 Θωμᾶ νεότερον ἀδελφοῦ τῷ στρατῷ, καὶ ἐπὶ πολίχνην Ἀετὸν
 καλουμένην, προσχωρήσασαν Κεντηρίωνι ὀλίγη πρὸσθεν. καὶ
 παρεστήσαντο μέντοι τὴν πόλιν, ἐφ' ᾗ χίλια ἀνδράποδα τῷ
 στρατεύματι καὶ τὰ ὄπλα καὶ ὑποζύγια παραδίδουσι. προσ- 5
 εχώρησαν μὲν οὖν αὐτίκα καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Ἀλβανῶν τοὺς
 ἡγεμόσι, διαπρεσβευόμενοι ἐφ' ᾗ ἔχειν αὐτοὺς ἅντα δὴ ὑπη-
 γάγοντο, καὶ ἵππους καὶ ὑποζύγια ὅσα ἐλήσαντο μὴ ἀποδι-
 δόναι. ξυνέβησαν μὲν ἐπὶ τούτοις τῷ ἡγεμόνι αὐτοῦ ἕκαστος.

Τουραχάνης μὲν ἐβούλετο ἀσθενῆ ποιῆν τὰ τῶν Ἀλβα- 10
 νῶν πράγματα, ὥστε τοῦ λοιποῦ χρῆσθαι αὐτοῖς ἐπιτηδείως
 σφίσι ἐπὶ τὸ ξυνοῖσιν αὐτοῖς δοκοῦν. ἐπαί τε δὴ ἐμελλεν
 ἀπελαύνειν, ἀφικόμενος αὐτίς ἐς λόγους ἀμφοτέροις τοὺς ἡγε-
 μόσις ἔλεγε τοιαύδε. “ὦ βασιλεῖς Ἑλλήνων, ἐμοὶ μὲν καὶ
 πρότερον τῆδε συγγενομένην εἴρηται ἱκανῶς ἐς ὑμᾶς ἂ φρο- 15
 νῶν τυγχάνω περὶ τὰ ὑμέτερα πράγματα. καὶ νῦν δὲ το-
 σάνδε ἂν λέγοιτο, ὡς ὁμονοοῦσι μὲν πρῶτα ὑμῖν ἔσται ἀφθονα
 τὰγαθά, διενεχθεῖσι δὲ καὶ δίχα γενομένοις τὰναντία τού-
 των, ἔπειτα δὲ καὶ μὴ ἐπιτρέπουσι καθ' ἡσυχίαν ἐξυβρίζειν
 τοὺς ὑπηκόους ἔς ὑμᾶς, ἀλλὰ ἀπειδέστερον κολάζειν, μηδέ- 20
 ποτε ἡσυχίαν ἄγειν. ὡς κακοῦ μὲν ἡ ἀρχή, καὶ ἦν φανλο-
 τάτη οὕσα τυχάνη προσοῦσα, ἐπὶ μέγα χωρεῖ αὐτίκα ὕβρεως,

22. ποιοῦσα?

capessere, continuo signa inferentes cepere viros et mulieres circiter
 decem millia. his ita gestis exercitum moverunt Ithomam, Thoma fra-
 tre iuniorē exercitum usque mutatis vicibus subsequente. hinc ex-
 ercitus ducitur contra urbem Aetum sive Aquilam dictam, quae non
 multo ante Centerionis partes secuta fuerat; quam in fidem hac con-
 ditione receperunt, ut exercitui mille mancipia, arma et iumenta
 traderent. postea et caeteri Albani in dicionem venire haud abnue-
 bant, cum mitterent legatos ad duces, qui dicerent Albanos paratos
 esse imperata facere, si paterentur ipsos habere loca quae subegis-
 sent, nec cogere equos et iumenta, quae praedando acquisivis-
 sent restituere. condiciones hae, quemadmodum duces singuli id signi-
 ficant, sunt acceptae, et ex eo singuli suis ducibus reconciliati sunt.

Turachanes autem id quaerebat ut res Albanorum infirmiores
 efficeret, ut in posterum principes iis uterentur commodioribus. hic
 vir cum iam adornaret abitum, denuo cum Graecis in colloquium
 venit, et in hunc modum disseruit. “o reges Graecorum, cum nuper
 apud vos sermonem haberem, satis, opinor, declaravi quid, quantum
 attinet ad res vestras, fieri velim. hoc autem nunc adicere placuit.
 si concordēs fueritis, res vestrae in tranquillo et felice requiescent
 statu: at si discordēs fueritis et dissensiones moveritis, contrarium

καὶ πολλαπλασίῳν γιγνομένη αὐτῇ ἑαυτῆς οὐκέτι κατασχετῆ V. 171
 γίγνεται. ὡς δὲ μὴ ἀγαθῷ· φίλα γάρ, ἐφ' ὃ τι ἂν τρέποι-
 τό τις κινούμενος, τοῦτο ὡς τὰ πολλὰ αὔξειν καὶ μέγα ἀπο-
 δεικνυσθαι, τί ἂν ἐπιτηδεῦον τυγχάνει." ταῦτα εἰπὼν καὶ
 5 δεξιωσάμενος τοὺς ἡγεμόνας ἀπήλαυσε.

Καὶ τούτοις μὲν ὡς τὸναντίον κατέστη ἅπαντα· εἰς
 γὰρ τὸ θεραπεύειν τετραμμένοι ἑκάτεροι, πρὸς ἀλλήλους τε
 γνώμη τὰ σφέτερα αὐτῶν διενεχθέντες, ἐρίζοντες ἀλλήλοις
 ἐτύγχανον ὀπότερος ἂν μάλιστα εὖ ποιῶν φαίνοιτο, ὥστε δο- B
 10 κεῖν αὐτοὺς χαρίζεσθαι. καὶ τινες τῶν παρ' αὐτοῖς τὰ πρῶτα
 φερομένων, ἐναγόντων τε καὶ ἐπὶ ξυνομοσίαν προκαλουμένων
 τοὺς ἄλλους, ὥστε ὁμοφρονεῖν οὕτω κωλύειν διενουῶντο. αὐ-
 τοὶ τε σφίσι κακοδαιμονοῦντες ἐπέτρεπον τὰ πρῶγματα σφί-
 σιν αὐτοῖς φθίρεσθαι. Λουκᾶνης τε ὁ Πελοποννήσιος, καὶ
 15 τινας τῶν Βυζαντίου ἐπαγόμενος, συνίστα τε τοὺς Πελοπον-
 νησίους τε ἅμα καὶ Ἀλβανούς ἐφ' ᾧ σφίσι τε αὐτοῖς ὧν
 ἔχει ἐπιτηδεύουσ, καλῶς πολιτεύεσθαι. καὶ ὄρμητο μὲν ἐπὶ
 Ἀσίαν, μέγα δυνάμενόν τε ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Κόρινθον C
 καὶ μοῖραν οὐκ ἐλαχίστην τῆς Πελοποννήσου ἐπιτροπεύοντα.
 20 καὶ οὐ προσίετο μὲν οὗτος, οὐδὲ συγχωρῶν. ἔνθα δὲ οὕτε

2. φιλεῖ? 4. ὃ τι ἂν ἐπιτηδεῶν τυγχάνοι? 6. εἰς τοῦ-
 ναντίον μετέστη? 8. τὰ σφέτερα αὐτῶν post ἑκάτεροι po-
 nendum.

eorum quae in medium adduxi eveniet. in primis operam date ne subditi vestro imperio conviciis vos proscindant, dum alta fruimini pace: verum impensius contumeliarum et iniuriarum auctores punire ne cessaveritis. mali enim principium, quamvis pessimum sit, attamen continuo ad magnas procedit contumelias; quae ubi auctae fuerint, se ipsas haud amplius sustinere possunt. itaque ne quis id bonum censuerit. solet enim id cuius quis amore rapitur, usque crescere et incrementa sumere, quicquid tamen ingruat." haec locutus Peloponnesi ducibus dexteram porrigit; quo facto abiit.

Caeterum longe alia quam hic praeceperat, secuti sunt studia. nam dum uterque ad suos colendos et beneficis devinciendos esset prior, usque discordias inter sese foverunt, dum uterque suos maiore indulgentia habere niteretur, quo eos sibi magis fidos pararet. Itaque toti ad gratificandum propendebant duces. quidam apud hos viri primarii reliquos ad seditionem et coniurationem instigabant; quod quidem ideo fiebat, ut discordia exoriretur et illorum concordiam inhiherent. interim duces his, quasi malo daemone incitati, res suas miseri corrumpendas commisere. Lucanes Peloponnesiacus adducens quosdam Byzantios, Albanos et Peloponnesios ad conspirationem impulit, ut pro suo arbitrio, non ducum, res publi-

ὃν ἐτάξαντο φόρον ζυμφερομένων, οὔτε τῶν Πελοποννησίων οὔτε τῶν Ἀλβανῶν, οὐκ εἶχεν ἀπάγειν τῷ βασιλεῖ. ἦν δὲ αὐτοῖς ὁ ἐπέτειος φόρος μύριοι καὶ διαχίλιοι χρυσίου στατήρες.

Οἱ μὲν Ἕλληνες οὕτω ἐν οὐδενὶ λόγῳ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ὅπιτριβόμενοι κατὰ βραχὺ ἀπώλλυντο. τὸν τε γὰρ φόρον αὐτοὶ τε οἱ Ἀλβανοὶ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι οὐκ ἔφασαν ἀποδιδόναι, ἂν μὴ τις αὐτοῖς ἐπιδιελόμενος τὴν χώραν ἐπὶ τοῖς Δῖοις τε καὶ ὁμοίοις ζυμβαίη. ἀλλ' ἐχρῆν μὲν ταῦτα τύχην οὐκ ἀγαθὴν φερόμενα ταῦτ' ἄρα ἰσχὺν σφίσι τὴν τελευταίην, 10 καὶ οὕτω ἀποβήσεσθαι ἐς τὸ μηδὲν εἶναι γεγόμενα.

Βασιλεὺς δὲ ὁ Μεχμέτης τὴν δευτέραν ἔτι μετὰ τὴν Βυζαντίου αἰρῶσιν ἐστρατεύετο ἐπὶ Τριβαλλοὺς καὶ Νοβόπυργον πόλιν ἐντὸς τοῦ βασιλέως χώρας παρὰ ποταμὸν Μοράβαν καλούμενον, ὃς καὶ πρότερόν μοι δεδηλωται ὄντων ἀπὸ 15 τῆς Πρισιτίου τῆς βασιλέως χώρας, καὶ ἐκδιδῶς ἐς τὸν Ἴστρον. ἐνταῦθα γεγόμενος τὰ στρατεύματα μὲν αὐτῷ ζυμπαντα ἐπέ-
P. 220 δραμον τὴν Τριβαλλῶν χώραν, καὶ ἀφιππάσαντο τὴν χώραν ληισάμενοι, αὐτὸς δὲ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, τηλεβόλοις ὑπὲρ οἰς βάλλων τὰ ἐντὸς τῆς πόλεως. ἐξέυρητο δὲ τῷ βασιλεῖ 20 τούτῳ αὐτῇ ἢ τῶν τηλεβόλων ὑπὲρ οἰών κατασκευῇ. καὶ ἔπα-

9. ταῦτα κατὰ τ.? et mox τοιαύτην ἄρα ἰσχεῖν?

15. ὡς P

18. ἀφιππάσαντα P

cas suas administrarent. hac coniuratione freti pergebant ad Asanem, cuius auctoritas in Peloponneso erat maxima, ut qui Corinthum necnon modicam Peloponnesi partem regebat. hic eos nequaquam admittebat, neque quicquam iis concedebat. exinde cum Albani et Peloponnesiaci tributum, quod imperatum erat, pernumerare abnuerent, nec Asanes id ad regem perferre potuit. tributum autem annuum pendebant duodecim milia aureorum staterum.

Quapropter in hunc modum mutuis discordiis attriti Graeci paulatim peribant. nam propalam iactabant Albani et Peloponnesii se tributum non exoluturos, nisi inter ipsos regio universa aequaliter divisa fuisset. oportebat sane haec, cum parum propitia fieret fortuna, ipsis exitium adferre, et planissime ad nihilum redigere.

Rex quidem Mechmetes secundam capto Byzantio expeditionem contra Triballos et Novopyrgum urbem sumpsit. haec intra regis regionem sita est prope flumen Morabam, qui fluens a Pristino regis regione, et huc veniens in Istrum exhauritur. exercitus regius universus grassabatur per Triballorum regionem universam: equitatus quoque in hanc emissus praedas rerum omnium confertim agebat. ipse autem circumsederat parte copiarum urbem, et supino bombardarum iacta gravissime, quae intra eam erant, adfligebat. bombar-

φράσι μὲν ἄνω ἐς τὸν αἶρα τὸν λίθον, καταβαίνων δὲ βάλλει ἐς
 ὃ τι ἂν λήθῃνοι αὐτὸν ὁ τηλεβολιστής, σημείον κομιζόμενος, καὶ
 δαιμονίως τυγχάνει τοῦ σκοποῦ ἐς τὸν μετεωρισμὸν τοῦ λί-
 θου. οὕτω μὲν οὖν τὴν πόλιν τύπτων ἐπὶ ἡμέρας ἱκανὰς
 5 ἠνάγκασε τοὺς ἐνοικοῦντας προσχωρῆσαι αὐτῷ. ἐπεὶ τε δὴ
 προσεχώρησαν, τὰ ἐπιπλα καὶ τὰ πλείστου ἄξια ἀφελόμενος,
 καὶ μοῖραν τινα ἀπαγαγὼν ἐς ἀνδραποδισμόν, τοὺς ἄλλους B
 ᾤκησεν αὐτοῦ καταλιπὼν διὰ τὴν μετάλλου ἐργασίαν, ἣν μά-
 λιστα δὴ τῶν ταύτῃ χωρίων ἐπιστάμενοι ἐτύγγαζον. πρόσο-
 10 δος δὲ αὕτη οὐκ ἐλαχίστη τοῦ βασιλέως, ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα V. 172
 αὐτοῦ μετάλλων τῆς πόλεως ταύτης. ὁ δὲ Τριβαλλῶν ἡγε-
 μῶν ὡς ἤσθετο ἐπ' αὐτὸν ἐπιόντα βασιλέα Μεχμέτην, ᾤχετο
 μὲν διαβὰς ἐπὶ Παιονίας καὶ ἐπὶ Χωνιάτην, δεδιὼς μὴ ἐς
 τὴν Σπενδερόβην ἀφικόμενον πολιορκεῖτο καταστάς, καὶ εἶδετο
 15 μὲν αὐτοῦ ἐπαμύνειν προσήκοντί τε καὶ ξυγγενεῖ ὄντι. καὶ
 ἐδόκει μὲν κἀκείνῳ τιμωρεῖν, ἐπὶ δὲ Σπενδερόβην ἐπρασσε C
 πρὸς βασιλέα γενέσθαι οἱ εἰρήνην. οὗτος μὲν ἐπεβίω οὐ
 πολλῷ ὕστερον, καὶ ἀπέθανεν, ἐχώρει δὲ ἡ ἀρχὴ πρὸς Ἑλεά-
 ζαρον τὸν νεώτερον αὐτοῦ παῖδα. οἱ δὲ τυφλοὶ αὐτίκα ἐπὶ
 20 τῇ τελευταίῃ τοῦ ἡγεμόνος χρήματα ὑφελόμενοι ὅσα ἐνεχώρει,

7. ἐπαγαγὼν P
 λιορκοί?

8. ᾤκησεν P

13. Παίονας?

14. πο-

das autem erectas, supino iactu lapides in altum torquentes, primus
 rex ille invenit. nam bombardae illae erectae, sive mortaria, in
 aërem globum sublimem iaculantur. qui deinde delapsus id peni-
 tus ad quod a bombardario fuerit directus, sternit et comminuit.
 tanta autem globi certitudo est, ut nullo modo aberrat a scopo quem
 bombardarius animo destinarit, quamvis globus in altum eiectus fue-
 rit. diebus igitur plurimis Mechmetes oppidanus in hunc modum
 laedens, tandem eos deditionem facere coegit. ubi semet ipsos sua-
 que fidei regis tradidere, ipse suppellectilem et pretiosissima quae-
 que accipiens, et partem quandam hominum in mancipiorum condi-
 tionem transferens, reliquos ibi habitare passus est, maxime pro-
 pter metalli opus, cuius in primis istius regionis incolae periti cen-
 sentur. nec contemnendus regi reditus est ex metallis quae sunt
 iuxta istam urbem. Triballorum princeps Georgius, cognito contra
 se Mechmetem hostili animo pergere, abiit transiens in Pannoniam
 ad Choniatem, veritus si Senderoviam venisset, ne obsideretur a rege.
 rogabat itaque Choniatem ne se amicum et propinquum desereret,
 verum acerrime a vi Turcorum assereret. ubi amicum Georgius tan-
 tum effecit apud regem ut pax fieret, non multo post expiravit. suc-
 cessio principatus devolvebatur ad Eleazarum filium iuniorem. at
 caeci Stephanus et Georgius continuo surripientes pecunias quotquot

αίφικοντο παρὰ βασιλέα, καὶ χώραν παρεχομένον τοῦ βασιλέως ἱκανὴν τὴν δίαίταν ἐποιούντο. βασιλεὺς μὲν οὖν τούτῳ ἀπάγοντι φόρον ἱκανόν, ἐς δισμυρίους χρυσίου στατήρας, 1456 σπονδὰς τε ἐποίησατο, καὶ ἐς τὸ ἐπιὸν ἔτος ἐστρατεύετο ἐπὶ Μπελογράδην τὴν πόλιν Παιόνων. αὕτη δὲ ἡ πόλις ὀικεῖτο, 5
 Ὡς πρότερόν μοι δεδηλωται ἐπὶ Ἀμουράτεω, παρὰ τὸν Ἰστρὸν ἀφ' ἐνὸς πλαγίου, ἀπὸ δὲ ἐτέρου ἐπιρρέοντος Σάβα τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐκδιδόντος ἐς τὸν Ἰστρὸν ἀμφίρροντος γίνεται ἡ πόλις ἀμφοῖν τοῖν ποταμοῖν παραρρέοντων.

Ἐπὶ ταύτην δὲ τὴν Μπελογράδην ἐστρατεύετο Μεχμέτης 10
 ὁ Ἀμουράτεω, καὶ πρότερον ἐπὶ Ἰλλυριοῦς στρατεύματα ἐπέμψας ἡγουμένον Θερίτζεω καὶ Ἀλίεω τοῦ Μιχαίεω. πρὸς δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ συνήπτο αὐτῷ πόλεμος πρὸς βασιλέα Κολχίδος τῆς Τραπεζοῦντος. καὶ τριήρεις ἐπέμψας ἐδήου τε τὴν Κολχίδα, καὶ ἤπειρον, κατὰ Θύλατταν, ἡγουμένου τοῦ 15
 P. 221 Χητύρεω τοῦ τῆς Ἀμασίας ὑπάρχου. ὡς μὲν οὖν κήρυκα ἔπεμψε περιηγέλλοντα παρῆναι αὐτῷ τὰ στρατεύματα ἐς Ἀδριανούπολιν, ἐξελαύνει αὐτὸς ἔχων τὰς τε Θύρας καὶ τοὺς νεήλυδας, καὶ χαλκὸν μὲν παρὰ τοὺς τηλεβόλους ἐμπλεον φερόμενος διὰ τε νηῶν αὐτῷ καὶ καμήλων ἤλαυνε διὰ τῆς Τρι- 20
 βαλλῶν χώρας. καὶ ἐξένιζε μὲν ὁ τῆς Σπενδερόβης ἡγεμῶν τὸν τε βασιλέα καὶ τοὺς ἡγεμόνας, δῶρα πέμπων ὡς μέγι-

15. κατ' ἤπειρον?

poterant, venere ad regem; qui cum his regionem assignaret, factum est ut victum nanciscerentur sufficientem. pax autem cum eo conve-
 nerat ut quotannis tributum maximum ferret, videlicet viginti milia staterum auri. eo anno qui sequebatur, expeditionem contra Belgradum urbem Pannoniae suscepit. urbs haec, quemadmodum docuimus cum scriberemus de Amurate, ab uno latere iuxta Istrum sita est, ab latere altero alluitur Savo, qui se in Istrum effundit; ab utroque circumfluitur ea urbs, si quidem ambo praeter eam labuntur.

Contra hanc exercitum duxit Mechemetes Amuratis filius: prius tamen cum parte copiarum contra Illyrios ire iussit Therizem et Haliem Michaelis filium. praeterea eodem tempore bellum ei erat cum Colchidis rege, qui praecerat Trapezunti. mittens igitur triremes, quarum dux erat Chetyres Amasiae praefectus, Colchidem et maritimam Colchidis regionem evastabat. ubi igitur voce praeconis, quem per unum versum regnum miserat, exercitus suos Adrianopolim excivit, in militiam profectus est ipse, ducens ianuae milites et peregrinos; et navibus subvehebat camelisque portabat aeris plurimum ad bombardas fundendas, iterque fecit per Triballorum regionem. Triballorum dux hospitaliter et benigne regem et duces tractavit, mittendo iis munera

στα, παρεσκευάζετο μέντοι και αυτός, ἦν Μπελογράδῃ ἀλώ-
 σοιτο, αὐτίκα και αὐτὸς πολιορκησόμενος. ἐπελάσας δὲ ἐπο-
 λιόρκει τὴν πόλιν. ἔκειτο διὰ μέσον τοῖν ποταμῶν ἰσθμός, B
 ἑπτὰ στάδια μάλιστα τὸ εὖρος· ἐνθα δὲ καθιστάς και στρα-
 5 τοπεδευσάμενος ἐπολιόρκει τὸ ἄστυ, και ἔπαιε μὲν τηλεβόλοις
 τὸ τεῖχος, και οἱ ναήλυδες τοῖς στεγιάσμασιν ἀγχοῦ γενόμενοι
 τοῦ τεῖχους ἐτόξευόν τε τοὺς Παιόνας. στρατόπεδον δὲ και
 τοῦτο μέγα βασιλέως ἐγένετο. ἐννοούμενος δὲ ὁ βασιλεὺς ὡς
 ἦν ἐπικρατήση τοῦ ποταμοῦ και μὴ δυνατοὶ ὄσιν ἔτι τοῦ
 10 λοιποῦ διαβαίνειν οἱ Παιόνας ἐς τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς ἀντιπέ-
 ραν τοῦ ποταμοῦ ἐπαμύνειν, ῥᾶον αὐτῷ προσχωρῆσαι τὴν
 πόλιν [ἀλώσσοθαί οἱ τὴν πόλιν], ἐπλήρου ναυτικόν πολὺν, D
 κατὰ τὴν παρίστριον χώραν αὐτοῦ ἐξηρτύετο, και παρεσκευά-
 ζετο ἀμφὶ τὰ διακόσια πλοῖα, ταῦτα πληρώσας τὸν τε ποτα-
 15 μὸν κατασχέσων, διακωλύειν τὴν Παιόνων δύναμιν διαβαί-
 νειν ἐς τὴν πόλιν, και τοὺς γε ἐν τῇ πόλει ἀπολαβὼν ἐντὸς v. 173
 ταύτῃ ἐμπολιορκήσειν. τὰ μὲν οὖν πλοῖα ἀνήγετο ἐς τὸν πο-
 ταμὸν ἀπὸ Βιδίνης τῆς πόλεως, και ἡμέρας τινὰς ἐκράτει
 τοῦτο κατὰ ταῦτα τὰ χωρία τοῦ ποταμοῦ. ὁ δὲ Παιόνων
 20 βασιλεὺς (ἐστρατοπεδεύετο γὰρ και αὐτὸς ἐς τὴν καταντικρὺ
 χώραν τοῦ Μπελογράδῃ στρατεύματι πολλῶ) πληρώσας και D

1. post ἦν cum H omisi ἐν.

maxima. nam ducem Triballorum haud fallebat, se continuo armis
 Mechemtis debellandum, ubi primum in Turcorum dicionem Belgra-
 dum concessisset. rex igitur hostilia spirans exercitibus eam urbem
 circumsedidit. est autem in medio utrorumque fluminum isthmus, la-
 titudine maxime septem stadiorum. eum locum castris permuniendis
 delegit, idemque urbem oppugnabat, haud cessans murum bombardarum
 globis quassare. praeterea peregrini pluteis praeparatis muni-
 titi, cum proxime ad murum subiissent, sagittis Pannonese petere haud
 intermittebant. castra regis maxima erant. rex autem cogitabat, si
 flumen solus obtineret et Pannonese prohiberet, ne ex altera fluminis
 ripa ipsis aditus in urbem pateret, se facilius resistere hostibus et
 tandem urbe potiri posse: proinde copiis navalibus, quae erant per
 regionem Istro affusam dispersae, naves quae praesto erant implevit.
 naves autem numero erant ducentae. his fretus enitebatur obtinere
 flumen et inhibere Pannonese, ne possent in urbem transgredi. praeterea
 cum in hunc modum a reliquis interceptisset et quasi inclusisset
 oppidanos, ad urbis oppugnationem, quam facilem sic fore puta-
 bat, totis viribus accingebatur. naves in flumen deducebantur ab urbe
 Bidina, et aliquot diebus flumen, quod eam regionem praeterlabitur,
 fortiter obtinebant. at Pannonum rex, qui cum magnis copiis castra
 posuerat in regione quae ex opposito erat, milite complet naves opti-

αὐτὸς πλοῖα τὰ κράτιστα, ὅσα ἐπὶ ἐν τῇ Πούδῃ, κατέβη διὰ τοῦ ποταμοῦ ὡς ναυμαχίαν ποιησόμενος μετὰ τῶν τοῦ βασιλέως πλοίων. ἀγγεῖ μὲν καὶ τὰ βασιλέως πλοῖα ἐπὶ πολὺ τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὴν τῶν Παιόνων χώραν, καὶ δευῶντες ἔκαιον καὶ ἐληίζοντο. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ὁ τῶν Παιόνων στόλος κατήει, καὶ ἐμβαλόντα τοῖς πλοίοις τοῦ βασιλέως κατέδυσσε μὲν ἔστιν ἅ, εἶλε δὲ καὶ ἄμφι τὰς εἰκοσιναῦς. καὶ οἱ Παῖνες διαχρησάμενοι τοὺς ἄνδρας, καὶ ἐς τὰς ναῦς κενύς οὔσας τὰ σώματα καταθέμενοι τῶν φαρμακῶν, φορητῶν αὐτὰ ταξάμενοι, ἐνήκαν φέρεσθαι ὑπὸ τοῦ ῥοῦ ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον. καὶ οὗτοι μὲν οὕτω ἀπώ-
 P. 222 λοντο, αἱ δὲ λοιπαὶ ἔφρευγον σπουδῇ ἐπὶ τὸ τοῦ βασιλέως στρατόπεδον, καὶ ἐπωκειλαντες τὰ πλοῖα ἐς τὸ στρατόπεδον ἀπέβησαν. ταῦτα μέντρι αὐτίκα ὁ βασιλεὺς ἐνέπρησεν, ὡς ἂν μὴ ἐπιπλέοντες αὐτὰ οἱ Παῖνες ἔλωσι. τοῦ μὲν οὖν πο-
 15 ταμοῦ τὸ ἀπὸ τοῦδε ἐπεκράτουσιν οἱ Παῖνες, καὶ ἐκομίζοντο ἐκ τῆς καταντιπέρας ἡπείρου ἐς τὴν πόλιν, ἐς φυλακὴν τοῦ ἄστεος, ἄλλοι τε καὶ δὴ καὶ Χωνιάτης σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν καὶ Καπιστράνος ὁ Ναζηραῖος, σοφός τε καὶ ἐς τὴν θρησκίαν ἀνὴρ παρὰ τοῖς πρὸς ἐσπέραν ἔθνεσι μέγυ
 20 Βευδοκιμῶν. δι' ἃ δὴ ἐπὶ τοὺς ἐν Βράγγῃ τῇ μεγάλῃ τῶν Βοέ-

9. γαρμάκων P

mas quas Budae habebat. et secundo flumine pergit contra Turcum, ut qui cum eo navale praelium esset commissurus. regiae naves contra flumen enisae ascenderant ad maximam Pannoniae partem, vastando urendo et praedando quaecunque casus obtulisset. verum haud multo post obviam procedit Pannonum classis hosti; et impetu invadentes regias naves quasdam demersere, et cepere naves circiter viginti. Pannonos interfectis viris qui in navibus fuerant, aediculas in naves viris vacuas ponunt, et classem universam in ordines explicantentes secundo flumine ad hostilia castra contendebant. Turci quidem in hunc modum necati interierant. caeterum naves reliquae quae non venerant in Pannonum manus, celeri fuga ad regia castra properant; et naves in portum ubi regia castra erant impingentes, et navibus egredientes, intra castra se recepere. has quidem naves illico rex incendi curavit, ne in Pannonum potestatem redigerentur. Pannonos ex eo tempore flumine potiebantur, et ex continente, quae e regione erat, ferebantur in urbem, ut eam defenderent ab hostibus. in hanc ingrediebatur stipatus suis Choniatas; praeterea Capistranus Nazaraeus sive monachus, cuius auctoritas in religionis negotio maxima habetur apud Occidentales. nam quia insignis pietate vir erat, missus est auctoritate pontificis ad Boemos Pragam urbem magnam inhabitantes, qui colebant Apollinem, ut eos abnegata ista impietate in

μων πόλει, ἐς τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος τετραμμένουσ θρησκείαν, ἐπεόμφει αὐτὸν ὁ ἀρχιερεὺς δεινὸν τε ὄντα λέγειν ἐπὶ τὴν τοῦ Ἰησοῦ θρησκείαν. καὶ πολλοὺς μὲν αὐτοῦ ἐς τὴν τοῦ Ἰησοῦ μετέστησε δόξαν, πολλοὺς δὲ καλῶν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους πολεμίους ὄντας τῶν Ἰησοῦ, Γερμανῶν τε καὶ Παιόνων καὶ Βοέμων, ἐπειδὴ ἴοι ἐς τὸν πόλεμον τοῦτον, ψιλούς δὲ ὄντας τοὺς πλείστους, ἔγε μεθ' ἑαυτοῦ. οὗτοι μὲν οὖν, ὡς ἠγγέλλετο τὸ τεῖχος τοῦ ἄστεως ἐρριφθῆαι ἤδη πρὸς τῶν τηλεβόλων καὶ κινδυνεύειν τὴν πόλιν ἀλῶναι, οὗτοι μὲν οὖν, ὡς 10 ἐπεκράτουν τοῦ πόρου, καθ' ἡσυχίαν πολλὴν ἐκομίζοντο ἐς τὴν πόλιν, οὐ πᾶν καταφρονεῖν γιγνόμενοι τῷ βασιλέως στρα- C τῷ. βασιλεὺς δέ, ὡς ἱκανῶς τὰ τεῖχη τοῦ ἄστεως καταβέβλητο καὶ ἤδη βύσιμα ἦν, παρεσκευάζετο ὡς προσβολὴν ποιησόμενος ἐπὶ ἀνδραποδισμῷ. καὶ τὰ τε πυρὰ τὰ νομιζόμενα 15 ποιησάμενοι τῇ ὑστεραίᾳ παρεσκευάζοντο, τὰς τε μηχανὰς προσφέροντες καὶ στεγνάματα, ὡς ἐξελοῦντες τὴν πόλιν. ἐπαῦθα ὁ τῆς Εὐρώπης στρατηγὸς Καραζίης, ἀνηρ- γενόμενος ἄριστος τῶν ἐν ταῖς βασιλέως θύραις, τελευτῶν ἀπὸ τῆς πόλεως τηλεβόλων. καὶ ὁ βασιλεὺς ξυμπορὰν ἐποι- 20 εἶτο τὴν Καραζίῳ τελευτῆν, καὶ ἐπένθει μεγάλως. ἐπεὶ d. 21 Iul. δὲ ἐδόκει προσβάλλειν, ἔωθεν σημήνας τὴν προσβολὴν ταῖς D τε σάπιγξι καὶ κυμβάλοις καὶ αὐλοῖς, καὶ ἀγόμενος τοὺς νεήλυδας προσέβαλλε τῷ τείχει. καὶ αὐτίκα μὲν ὑπερέ- 6. Ioi] oi P 7. δέοντας P 18. τελευτῆ ὑπὸ τῶν ἀπὸ?

religionem Iesu transferret. hanc enim mira persuasione docere noverat, ut qui esset dicendi peritissimus. quapropter plurimos Boemos docendo compulit Christi religionem assumere. praeterea plurimos Pannonos et Boemos ad inferenda arma barbaris Christi hostibus permovit. et in hunc modum plurimos secum in hanc expeditionem quasi velites, ut eorum opera in velitaribus praeliis usui esset, duxit. nam hi, ubi compertum erat urbis murum bombardis esse stratum, et in periculo esse ut ab hoste impio caperetur, cum obtinuissent fluminis traiectum, per otium colligebantur in urbem; quorum vires neutiquam contemnendae erant hostili exercitui. rex Turcorum, cum iam murus dissipatus bombardis aditum praestaret, parabat se quasi incursionem facturus ad mancipiorum praedam agendam; et ignes, quemadmodum mos gentis est, facientes preparabant se ut in diem posterum urbem adorirentur. machinas et vineas, quibus tuti ad murum succederent, expediebant. Europae dux Carazies, qui gloria et virtute excellebat omnes qui in Ianuis regis stipendia faciebant, ab oppidanis bombardae globo ictus occubuit. rex quidem mortem huius viri maximam calamitatem suis rebus invecturam augurabatur, et multum eum lugebat. cum autem visum esset mane urbem aggredi, tubes cymbala

βησαν οἱ νεήλυδες, καὶ ἀποβάντες τοῦ τείχους εἰσεχέοντο
 ἐς τὴν πόλιν, καὶ εἰσπεσόντες ἐνόμιζον ἤδη κατειληφέναι τὴν
 πόλιν. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει καὶ οἱ περὶ Χωνιάτην ὡς παρα-
 W. 174 σκευσάμενοι ἐπέμενον ὥστε εἰσελθεῖν τοὺς νεήλυδας. οἱ μὲν
 γὰρ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἐστῶτες ξύνθημα ἔσχον, ἐπειδὴν ἡ σάλ- 5
 πιγῆ σημήνοι, ἰέναι ὁμῶς ἐπὶ τοὺς νεήλυδας· οἱ δὲ περὶ
 P. 223 τὰς ἐπάλξεις καὶ τοῦ τείχους ὑποχωρήσαντες, ἐπηγγέλλετο γὰρ
 σφίσιν οὕτω ὑπὸ τοῦ Χωνιάτου, ὥστε ἐν ἀδείᾳ τοὺς νεήλυ-
 δας εἰσεῖναι ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ὁπόταν σημήνοι ὁ σαλπικτῆς
 τῇ σάλπιγγι, καὶ αὐτοὺς ἰόντας δρόμῳ καταλαμβάνειν τὴν 10
 ἑαυτοῦ χώραν ἕκαστος, καὶ ἀπειλημμένοις χρῆσθαι τοῖς νεή-
 λυσιν ὅ τι ἂν βούλωνται. οἱ μέντοι νεήλυδες ἔωθεν ὡς προσ-
 ἔβαλον, αὐτίκα ἐπαισπεσόντες, οὐδενὸς σφίσιν ἐμποδῶν ὄντος
 (ὑπέξεκχωρήκεσαν ἤδη οἱ Παιῖνες, ὡς τὸ σύνθημα) καὶ νο-
 μίσαντες πεφουγῆναι εἰσεχέοντο, ὡς ἐδηλοῦτό μοι, ἐς τὴν πό- 15
 λιν, καὶ τραπόμενοι ἄλλος ἄλλῃ διήρπαζον τὴν πόλιν. ἐπεὶ
 B δὲ τὸ σύνθημα ἐδίδοτο καὶ ἡ σάλπιγξ ἐσήμαινεν, οἱ μὲν περὶ
 τὰ τείχη πρότερον ὄντες αὐθις ἔθρον ἐς τὰς ἐπάλξεις καὶ
 ἀπελάμβανον εἴσω τοὺς νεήλυδας, οἱ δὲ περὶ Χωνιάτην ἔεντο
 ὁμῶς ἐπὶ τοὺς νεήλυδας. οὗτοι μὲν οὖν ὡς κατεῖδον τοὺς 20
 ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως Παιῖνας σφίσιν ἐπιόντας, ἀνεχώρουν ἐπὶ

6. δὲ om P

et cornua canere iubet, et peregrinos in murum ductabat. hi mu-
 rum continuo scandendo superarunt; et qua cuique liberum erat, in
 urbem fundebantur. qui cum in urbem intrassent, se eam cepisse
 existimabant. at Choniates cum suis instructi et armati expectabant
 occulte, donec peregrini omnes in urbe intrassent. nam qui in arce
 consistebant, tesseram acceperunt ut ubi primum tuba sonum dedis-
 set, peregrinos confestim adorirentur. praetera qui antea per mu-
 rum erant dispositi, iussu Choniatis a muro decesserunt. nam his id
 ideo praeceptum erat, ut peregrini maiore securitate in urbem pe-
 netrarent. iussi tamen sunt ut ubi primum tuba cecinisset, ad mu-
 rum singuli, et ad ea loca quae defendenda suscepissent, cursu se
 proriperent, ut peregrinis, quos ab reliquis interceptissent, pro arbitrio
 uti possent. verum peregrini ubi primum oppugnationem sunt aus-
 picati, urbem nemine resistente et prohibente ingressi sunt. Pan-
 nones enim, quemadmodum moniti erant, retrocesserunt et se occul-
 tabant, peregrini autem cum crederent Pannonos fuga esse dilapsos,
 raptim in urbem procurantes alius alio ad praedam convertebantur.
 cum autem, quemadmodum convenerat, tuba sonuisset, qui prius mu-
 rum defensasent, celeri cursu se singuli ad sua loca contulere, et
 peregrinos incluserunt intra urbem. Choniates iuxta acie contra
 peregrinos ibat. hi videntes Pannonos ex arce prodeuntes adversum
 se pergere, ad murum retro ire instituunt. cedentibus peregrinis acri-

τὸ τεῖχος· ἀναχωροῦσι δὲ αὐτοῖς οἱ Παιῶνες καὶ ἐπέκειντο
χαλεπῶς καὶ διέφθειρον πολὺ τι πλῆθος αὐτῶν. οἱ δὲ ἄλλοι
ὡς ἐς τὸ τεῖχος ὤρμητο καὶ ἐώρων καὶ ἐνταῦθα τοὺς Παί-
νας ἐς τὰς ἐπάλλξεις, ἐβιάζοντό τε τοὺς Παιῶνας καὶ ὑπερ-
5 θέοντας ἤγοντο ἐς τὴν τάφρον. οὕτω μὲν οὖν τότε οἱ Παι-
νες ἐξεώσαντο τοὺς νηλυδας καὶ ὑπερβαίοντο τοὺς βαρβά- C
ρους· μετὰ δὲ ἔξοδον κοινὴν ποιησάμενοι οἱ περὶ Καπιστρῶ-
νον καὶ οἱ ἄλλοι Παιῶνες πρὸς τοὺς ἐν τοῖς τηλεβόλοις τοῦ
βασιλέως, μαχεσάμενοι ἐτρέψαντο αὐτοὺς καὶ ἐπεκράτουν τῶν
10 τηλεβόλων. βασιλεὺς δὲ ὡς ἑώρα ὑπὸ τῶν Παιῶνων ἐχομέ-
νους τοὺς τηλεβόλους, δεινὸν ποιησάμενος συνέβαλε μὲν ταύτη
καὶ ἐμάχετο ἰσχυρῶς, καὶ οὐδ' ὡς ἡδυνήθη ἐξώσασθαι ἀπὸ
τῶν τηλεβόλων τοὺς Παιῶνας, ἀλλ' ἀπετράπετο. οἱ μὲν δὴ
Παιῶνες ἐνταῦθα ἤδη ἐπηυλιζοντο, καὶ τοὺς τε τηλεβόλους
15 τρεψάμενοι ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον ἐπαφίσσαν. ἐπεὶ δὲ
μεσημβρία ἦν τῆς ἡμέρας, καὶ τοὺς γιγνομένους τρόπους καὶ D
τὰ γιγνόμενα ἐπηγγέλλετο αὐτοῖς τοῖς κατανατικῶν Παιῶσιν,
ἐκομίζοντο ἤδη ἐνταῦθα ναῦται οὐκ ὑλίγοι αὐτῶν, εἰς τὴν
πόλιν μὲν οὐκέτι ἀλλ' ἐς τὸ στρατόπεδον. καὶ ἐπέξῃλ-
20 θον μέντοι καὶ οἱ τοῦ ἄστεως, καὶ ἐκατέρωθεν βάλλοντες
μετὰ ἐπάρσεως ἐς τὸ τοῦ βασιλέως στρατόπεδον καὶ ἐμά-
χοντο, καὶ σκηνὰς ἔστιν ἃς κατέβαλλον τοῦ στρατοπέδου συ-

5. ἦλλοντο?

ter institere Pannonas, et plurimos leto dederunt. caeteri, qui ad murum properabant, cum viderent Pannonas per murum in solitis stationibus armatos dispositos, vi eos aggrediebantur, et contra ipsos cursu lati ferebantur in fossam. in hunc modum eo tempore Pannonas elecere peregrinos et barbaros vincebant. postea coniunctis copiis Capistranus et Pannonas egressi sunt ut praelium committerent cum eis qui regias bombardas curabant. inito itaque praelio bombardarios in fugam coniecere et bombardas obtinuerunt. rex cernens suas bombardas a Pannonibus captas, multum animo discruciebatur: proinde et ipse ibi consistens fortiter praelium capessere haud neglexit. cum autem Pannonas non posset a bombardis submovere, tandem et ipse fugam arripit. Pannonas eo loci continuo receptui camebant; et dirigentes bombardas in castra regis, ea graviter adfixere. cum iam meridies adesset, et fuga, reliqua quae evenerant, nuntiata essent Pannonibus qui e regione morabantur, advehuntur non pauci, nec tamen in urbem, verum in castra iter maturant. hi qui in urbe relictii erant, in castra egrediuntur, et undique regia castra summa vi oppugnant. tentoria in regis castris disiecerunt plurima. Azapides (quos Hussarones nostri vocant) diripuerunt forum.

χνάς, καὶ διήρπαζον οἱ ἀζάπιδες τὴν ἀγοράν. καὶ βασιλεὺς
 μέντοι ἐβόα ὡς ὑπεξέλειντο τὰς κόρας αὐτῶν, αὐτὸς δὲ σὺν
 τοῖς περὶ αὐτὸν συνέβαλε μὲν, καὶ ἐτρέψαντο τοὺς Παιόνας.
 καὶ αὐτὸς τε ἄνδρα Παιόνα ἀνελὼν τιτρώσκειται ἐς τὸν μη-
 P. 224 ρόν, οὐ μέντοι γε ἐτρέπετο. μετὰ δὲ, ὡς ἐς τοὺς τηλεβόλους⁵
 ἐπεξιῶν γένοιτο, αὐτίς οἱ Παιόνας συστραφέντες ἐπέκειντο
 τοῖς βαρβάροις, καὶ ἐτρέποντο τοὺς ἀμφὶ βασιλέως ἄχρι τοῦ
 στρατοπέδου. καὶ τούτου ἐς τρεῖς γενομένου δεινὸν ἐποιεῖτο
 ὁ βασιλεὺς, οὔτε νεηλύδων παρόντων αὐτῷ ἐς τὴν μάχην, καὶ
 τῶν ἄλλων τοῦ στρατοπέδου ἐπὶ τὰς νομάς καὶ τὰ ἐπιτήδεια¹⁰
 V. 175 ἀφικομένων. καλέσας δὲ ἐν τῷ θορύβῳ τοῦτω τὸν ἄρχοντα
 τῶν νεηλύδων, Χασάνην τούνομα ἔχοντα, ἔλεγε τοιαύδε “ὦ
 κάκιστε ἀνθρώπων, ποῦ δὴ ἡμῖν οἴχονται οἱ νεηλυδες; πῶς
 C δέ σοι παρεγένοντο ἐς τὴν μάχην; ἢ οὐκ οἶσθα οἵτοι ὄντα
 οἵτοι ἄρχοντα ἐποίησάμην; ἀλλ’ ἴθι ὡς εἰ μὴ ἀποθάνοιμι,¹⁵
 εἰσόμενος τὴν δίκην ἐπιθήσω, ἣν ἂν φαίην ἄπαντες δικαιοτά-
 την γενέσθαι.” Χασάνης δὲ ὑπολαβὼν ἔλεξεν “ὦ βασιλεῦ,
 νεηλυδες εἰσὶ μὲν τετρωμένοι οἱ πολλοὶ αὐτῶν, οἱ δὲ ἄλλοι
 οὐκ ἐθέλουσιν ὑπακούειν. ἐγὼ δὲ τοῦμόν παρεχόμενός σοι,
 ἀνδ’ ὦν ἄχθῃ μοι, ὄψει με ἐν μέσῳ τῶν Παιόνων μαχίμε-²⁰
 νον τελευτήσαντα ὑπὲρ τῶν σῶν πρυγμαίων.” ταῦτ’ εἰπὼν
 καὶ ἐμβαλὼν ἐς μέσους τοὺς Παιόνας, ἀνὴρ τε ἀγαθὸς γετό-

14. σοι οὐ παρεγένοντο?

rex clamabat ut oculos eorum eruerent. ipse quoque praelium cum suis occipiens Pannonies in fugam vertebat. eo loci peremit virum Paunonium rex, verum vulneratur femur; nec tamen vulneratus in fugam effunditur. deinde cum ad bombardas recipiendas egredere-
 tur, Pannonies conversi barbaris acriter instabant, et eos simul cum rege usque ad castra persequuntur. et cum tertio hoc esset factum, rex graviter animo dolebat non adesse peregrinos et suppetias ferre in eo praelio, verum esse profectos ad colligendum pabulum et necessaria. vocans autem in isto tumultu Chasanem peregrinorum ducem, huiusmodi orationem habuit. “o pessime hominum, quo nobis peregrini abeunt? quo modo te duce ingressi sunt praelium? nec acis ex humili fortuna quam ad magnam dignitatem te proverexim, ut sis videlicet dux? sed scito, nisi praelium me absumperit, poenas mihi dabis, quas omnes iustissimas esse pronuntiarint.” Chasanes respondens “o rex,” inquit, “peregrinorum plurimi saucii sunt. reliqui qui integri sunt, dicto nolunt esse audientes. ego autem, ut opera mea utaris fideli et forti, quamvis mihi indignaeris, in medios me conferam Pannonies, ibique fortiter dimicans pro rebus tuis occumbam.” his dictis in medios se confort hostes, et in conspectu regis

μενος ἐναντίον τοῦ βασιλέως, ὑπὸ Παίωνων ἀπέθανε. καὶ
 τινες τῶν θεραπεόντων αὐτοῦ ἐτελεύτησαν ἐνταῦθα. ὡς ἐν C
 τῇ στρατοπέδῳ τρεψάμενοι τοὺς Τούρκους ἐπέκειντο οἱ Παί-
 ονες, πλέον ἔχοντες ἐν τῇ μάχῃ, παραγίνονται ἰπποδρόμοι τοῦ
 5 βασιλέως, εἰς ἔξακισχιλίους, οὓς πρότερον ἐπεπόμφει ἐπὶ φυ-
 λακὴν τῆς παριστριῶν αὐτοῦ χώρας, φυλάζοντάς τε οἰγήσουσι
 σὺν ταῖς ναυσὶν οἱ Παῖονες, καὶ διακωλύειν τε αὐτούς ὥστε
 μὴ ἀποβαίνειν. παραγενόμενοι δὲ οὗτοι ἐς τὸν θόρυβον τοῦ-
 10 καὶ συχνὸν αὐτῶν ἐνταῦθα διέφθειραν, μετὰ δὲ τρεψάμενοι
 ἔξεώσαντο τοὺς Παῖονας ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἐς τοὺς τηλε-
 βόλους. καὶ οὕτω ἐνταῦθα ἡ μάχη ἐτελεύτησε πρὸς ἑσπέραν
 ἦδη. βασιλεὺς δὲ ὡς αὐτῇ τὰ πράγματα ἦδη πονήρως ἔχοντα,
 τοὺς τε νεήλυδας τετρωμένους καὶ ἐς φόβον καθισταμένους, D
 15 τὰ στρατεύματα αὐτῇ δρασμῶν τε ἐπεχείρει. νυκτὸς δὲ γε-
 νομένης πυραγγείλας ἐς τὰ στρατόπεδα συσκευάζεσθαι καὶ
 προῖέναι, ἣ ἂν αὐτὸς ἐξηγοῖτο, ἀπεχώρει ὑπὸ τὴν νύκτα, καὶ
 ἐξελαύνων ἐδεδίει μὴ οἱ Παῖονες τῇ λοιπῇ στρατεύματι δια-
 βάντες ἐπικέοιντο, καὶ σφίσι χαλεπὴ γένοιτο ἡ ἀπαλλαγὴ καὶ
 20 ἢ ἐπ' οἴκου αὐτῶν κομιδῇ. καὶ δοκεῖ ἂν μοι καὶ τοὺς Παί-
 ονας κατὰ νότου γενέσθαι τῷ βασιλέως στρατῷ, εἰ μὴ ὁ Χω-

2. ἐν] δέ? an μένοι.
 21. νότον P

1. φυλάζοντες P

οἱ σχήσουσι?

a Pannonibus trucidatur. fuit autem vir optimus. etiam ministri
 quidam eius ibidem interfecti sunt. cum Pannoni in castris fortiter
 inhaerent Turcis eosque fugam capere compellerent, ex improvise
 adveniunt sex milia equitum regis, quos miserat iam ante ad custo-
 diendam regionem suam Istro adiacentem; praeterea ut obsisterent
 Pannonum navibus advenientibus ne in terram exire possent. equi-
 tes hi advenientes, cum iam serferet praelium, Pannoni in medium
 agunt, et plurimos ibidem iuterimunt. deinde cum verterent Paono-
 nes in fugam, eos ex castris pepulerunt et ad bombardas se recipere
 coegerunt. et in hunc modum finis praeliandi, cum iam instaret ve-
 sper, factus est. rex cum cerneret res suas propemodum accisas esse,
 fuga una cum exercitu suo evadere enititur. nam peregrini plerique
 saucii et timidi erant. adveniente igitur nocte iubet ut impedi-
 menta omnia colligant, seque ad profectionem praeparant, quo pa-
 ratum et instructum sequantur quocumque eos ducere instituerit. et tan-
 dem noctu fuga sibi consulens abibat, cum interim male metueret ne
 Pannoni cum reliquo exercitu transgressi ipsam persequi statuerent,
 atque in hunc modum discessus et in patriam reditus sibi suisque
 difficilis redderetur. et sane Pannoni persequendi fugientem ho-
 stem admodum cupidi erant; et id fecissent, ni Choniates eos a per-

ναίτης ἀποτρεπόμενος οὐκ εἶα ἐπιδιώκειν, ἐπιστάμενος τοῦς
 P. 225 Τούρκους, ἐπειδὴν σφίσι κίνδυνος ἐπιστῆ, τότε πολλῶ τῷ
 μέσῳ σφῶν αὐτῶν γίνεσθαι ἀμείνους ἀεὶ καὶ ἀνεχομένους
 γίνεσθαι. δοκεῖ δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ, ὃς ἐπεγένετο τοῖς
 Παιόσι ἐς τὸ στρατόπεδον καὶ ἐπίεζεν αὐτοὺς πάνυ, ὥστε 5
 μὴ διαπνεῦσαι ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον. Ἰωάννης δὲ αὐτὸς
 τε ἐτρώθη ἐνταῦθα, καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον ἀπέθανε. δοκεῖ
 δὲ μοι καὶ τοῦτο μάλιστα αἴτιον γενέσθαι τοῖς Παιόσι τοῦ
 μὴ ἐπιδιῶξαι τὸν βασιλέως στρατόν.

Ἰωάννης μὲν ἀπελαύνοντος βασιλέως ἐπιβιούς οὐ πολὺν 10
 1456 τινα χρόνον μετὰ ταῦτα ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος
 d. 11 Aug. ἐς τὰ πάντα, καὶ ἀπὸ μικροῦ τινὸς ἐς μέγα δυνάμειος, με-
 γάλα τε ἀποδειξάμενος ἔργα πρὸς τε τοὺς Γερμανοὺς καὶ
 B Βοέμους, ἐπὶ τὰ Παιόνων πράγματα ἀφικόμενος μέγα εὐδο-
 κιμῶν διεγένετο. πρὸς δὲ καὶ ἐς τοὺς Τούρκους οὐκ ὀλίγα 15
 ἀποδειξάμενος ἔργα, εἰ μὴ διὰ τὸ πληθὸς τε καὶ ἀρετὴν αὐ-
 τῶν οὐκ ἐδόκει ἂν ποτε περιγενέσθαι τῆς βασιλέως δυνάμειος
 καὶ αὐτὸς τε ἔω ἅμα ἐχειρώσατο τὰ τῶν Παιόνων στρατεύ-
 ματα. ἀχθομένων δὲ αὐτῷ τῶν λοιπῶν τῆς Παιονίας δυνα-
 τῶν, καὶ οὐκ ἀξιούντων ὑπ' αὐτοῦ ἄρχεσθαι, ὁμως ἐπεκράτει 20
 τε τῶν πραγμάτων, ξυνομολογούντων ἤδη κἀκείνων, καὶ οὐκ
 V. 176 ἐχόντων ὅπως μὴ συγχωρῶσιν ἀνδρὶ εὐδοκιμοῦντι τε ἀπαν-
 ταχῆ, καὶ τὴν τε ἀρχὴν ἐπὶ τὸ κράτιστόν τε καὶ ἀσφαλέστε-

1. ὑποτρεπόμενος P

secutione inhibisset, sciens Turcos, quando discrimen anceps impen-
 derit, duplo quam sint alias fieri fortiores et omnia perpeti. hoc
 accedebat et pestis, quae saevissima Pannonum invaserat castra, ut
 nequiverint longo tempore post vix ab illo contagio respirare. Ioan-
 nes quidem eo in praelio vulnus accepit, ex quo haud multo post
 mortuus est. haec quidem mihi praecipua causa extitisse videtur,
 quod Pannonae a persecutione hostium abstinuerint.

Ioannes non diu post fugam regis vivens defunctus est, cum ex-
 titisset vir optimus, qui ex humili loco ad maximam conscendit po-
 tentiam, memorabilia designans facinora contra Germanos et Boemos;
 et in regnum Pannonum succedens maxima florebat gloria. praeterea
 praeclare rem gessit adversus Turcos, quos putabat, nisi copiis maxi-
 mis suorum et virtute, superari haud posse. Pannonum regnum nec-
 non exercitus eorum ipse quoque suscepit. cum autem ei inviderent
 reliqui Pannoniae principes, nec eius imperia capasserent, tamen
 brevi effectum est ut regnum retineret, cum etiam illi invidi confite-
 rentur regnum esse isti viro committendum, quod non cessaret firmis-
 simum et tutissimum praestare. apparet autem virum hunc, quae-

ρον διέποντι. δοκεῖ δὲ οὗτος ἀνὴρ σπουδῇ τὰ πάντα καταργάζεσθαι, καὶ ἐν δέοντι χρῆσθαι τοῖς πράγμασιν αὐτίκα, ὅποι ἂν δέοι, παραγεγόμενον. λέγεται δὲ καὶ ὑπὸ λοιμοῦ ἀπενεχθέντα ἀποθανεῖν.

- 5 Περὶ δὲ Καπιστράνου τοσοῦδε ἐπιστάμενος μνήμην ποιήσασμαι, ὡς Βερναρδίνου τοῦ Κανιλίου γενόμενος ὀπαδός, μεγάλη ἐς τὴν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Θρησκείαν διδάξαντος, καὶ αὐτὸς ἐπὶ μέγα δόξης τε καὶ κλέους ἐχώρησεν ἀνὰ πᾶσαν σχεδὸν τι τὴν ἐσπέραν, ἐς τὰ πρῶτα ἀνήκων σοφίας τε ἅμα καὶ 10 θσεωρίας. καὶ τῷ μὲν δὴ Βερναρδίνῳ τελευτήσαντι οἱ περὶ τὴν Ἰταλίαν ἀνάγουσί τε τιμὰς ὡς ἤρωι καὶ ναοὺς ἀνοικοδομοῦσι, καὶ ἱερωμένα ἔστιν αὐτῷ οὐκ ὀλίγα ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν ἀγάλματα ὡς ἀνδρὶ εὐαγελῆ τε καὶ δαιμονίῳ γενομένῳ. λέγεται δὲ καὶ θαύματος ἄξια τοῦ ἀνδρός τοῦδε ἀποδειγμένα. D
- 15 τούτου δὲ ὁ Καπιστράνος Ἰωάννης γενόμενος ὀπαδός, ὡς εἴρηται, καὶ πολλὴν χώραν ἐπεληλυθὼς περιηεὶ δημοσίᾳ διδάσκων τῇ τε ἄλλῃ, ἀφίκετο δὴ καὶ ἐς Βοέμους δοκοῦντας αἰρεσιν, τὴν τοῦ πυρὸς Θρησκείαν τε ἐς τὰ μάλιστα, καὶ μηδαμοῦ ἔτι συντίθεσθαι τῇ τῶν λοιπῶν ταίτῃ Θρησκείᾳ, ἀλλ' 20 ὅμως φρονοῦντάς τε καὶ μὴ πειθομένους τοῖς λοιποῖς ἀνὰ τὴν Βοεμίαν ἄδραῆ. ἐπὶ τούτους ἀφικόμενος ὁ Καπιστράνος ἐς τὸ τῶν λοιπῶν Βοέμων δόγμα κατέστησε. καὶ μέγα εὐδοκίμων ἐπὶ σοφίᾳ τε καὶ συνέσει ἐπιτηδείως τε ἔσχε τῶν Παιό-

cunque aggressus est, effecisse, usum et diligentia singulari et celeritate, praeterea quod ubicunque occasio affulsisset, continuo praesto fuerit. sunt qui tradant hunc virum peste infectum mortem obiisse.

De Capistrano nunc quantum scimus referemus. Capistranus sectator fuit Bernardini Canilli, qui plurima et magna, quae pertinent ad religionem Iesu, docens magnam ad gloriam et claritatem emerit. nam facile princeps, quantum ad eruditionem et contemplationem attinet, per universum Occidentem apparuit. Itali in honorem Bernardini demortui festa celebrant, et templa exaedificant ceu heroi. nec paucae statuae per Italiam visuntur, quae consecratae in honorem huius viri positae sunt, quasi extiterit vir quidam sanctus et divinus. commemorantur et miracula, quae vir ille fecerit. huius sectator cum foret Capistranus, quemadmodum antea explanavimus, et ad plurimas regiones accedens publice doceret, etiam devenit ad Boemos, qui ea secta videbantur infecti ut ignem colerent nec vellent inde recedere et veram religionem apprehendere. qui pertinaces cum nolent consentire cum reliquis per universam Boemiam, adveniente Capistrano continue cum aliis in eandem religionem commigrarunt

P.226 *ων βασιλέα, και δια τούτο συνεπλάβετο και του προς Τούρκους πολέμον, ως δὴ πρότερόν μοι δεδήλωται.*

Βασιλέα δὴ τούτον οἱ Παιόνες ἐπηγάγοντο ἀπὸ Γερμανίας, ἀδελφιδούν γενόμενον τοῦ Σιγισμούνδου βασιλέως. τούτον γάρ παιδα ἔτι ὄντα μετὰ τὴν ἐν Βάρρη τελευταίην τοῦ βασιλέως τοῦ Λαδισλάου, ἐπρεσβεύοντο πρὸς Ἀλβέρτον τὸν Σιγισμούνδου τοῦ βασιλέως ἀδελφόν, ὃς ἐπιστρέφεν τοῦ παιδὸς και περιάγων ἐς τὴν Ἰταλίαν εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ. και γάρτοι και ὁ Ἀλβέρτος οὗτος βασιλεὺς τῆς Γερμανίας, ἀφικόμενος ἐπὶ τὸν Ῥωμαίων ἀρχιερέα αὐτοκράτωρ τε ἀπεδείχθη ἐπὶ Νικόλεω τοῦ ἀρχιερέως, και ἀπιὼν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐ-
Β τοῦ ὄρητο ἐπὶ Τούρκους στρατεύεσθαι. οὗτος δὲ μέγα ὄλβιος ὢν, ἄτε αὐτοκράτορα Ῥωμαίων γενόμενον ὑπεδέξαντο οἱ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ και μεγάλως ἐτίμησαν. παρὰ τούτῳ [ἐν] τῇ βασιλεῖ Βιέννης διατρίβοντα τὸν παιδα ἤτιόντο οἱ Παιόνες· και ὡς ἔτι παιδῶ τε ὄντα, και δειμαίνων περὶ αὐτῶ, οὐκ ἐδίδου ὁ βασιλεὺς. και καταστάντες ἐπολέμουν αὐτῶ οἱ Παιόνες ἐπὶ συχρὸν τινα χρόνον, και δὴ και πρόσβεις ἐπὶ τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα πέμποντες ἤξιον σφίσι τὸν βασιλέα ἀποδίδοσθαι· εἰ δὲ μὴ, ἐπιόντες μὴ ἀνεῖναι πολεμοῦντάς τε 20 και δηοῦντας τὴν χώραν, ἐς ὃ ἂν ὑπάγωνται σφίσιν ὑποχέριον. ἐνεδίδου μέντοι ὕστερον, και τὸν τε παιδα ἀπέπεμψεν

cum autem sapientia et intellectu plurimum valeret, regi Pannonum familiariter iunctus est. familiaritate ista permotus regem, ut supra meminimus, in Turcica expeditione enixe iuvit.

Regem tunc ab Germania accersiverunt Pannoni, Ladislaum nomine: erat enim nepos regis Sigismundi ex filia. nam eum petiverunt, cum adhuc foret puer, post obitum Vladislai in Varnensi praedio, missis legatis ad Albertum Sigismundi fratrem, qui tutor erat pueri et in Italiam abductum secum habuit. siquidem et Albertus iste, cum esset Germanorum rex et venisset ad Romanum pontificem, imperator ab Nicolao pontifice declaratus est. suscepta imperatoria dignitate in animo habebat bellum inferre Turcia: hunc igitur opibus praepotentem (erat enim imperator) Itali suscipere, eique honores maximos habuere. puerum, qui Viennae apud eum morabatur, petiere Pannoni. verum imperator Pannonibus puerum tradere cunctatus est (erat enim adhuc puellus), quod ne quid discriminis ei ingrueret anxius metuebat. Pannoni itaque unanimi consensu bellum longo tempore cum Alberto gessere. praeterea legatos ire iusserunt ad Romanum pontificem, petentes sibi regem restitui. quod si facere abnueret, profitebantur se non prius posituros bellum quam regionem eius omnem misere pervastatam universam in dicionem acciperent. ve-

ἐπὶ τὴν βασιλείαν, ὃς ἀφικόμενος ἐς Ποῦδην, καὶ ἀπὸ Μπε- C
 λογραδῆς τὸν βασιλέως στρατὸν ἀπωσάμενος διὰ τοῦ Χωνιά-
 του, μετὰ ταῦτα οὐ πολὺν τινα χρόνον βίους ἐτελεύτησε, λέ-
 γεται μὲντοι καὶ ὑπὸ τινος Λαυρεντίου Χεδραχυβάρου τοῦ
 5 Ἀντεσπάρου κώνειον ἐμπιόντα ἀποθανεῖν. ἀγόμενος δὲ τοῦ
 Κελτῶν βασιλέως θυγατέρα οὐκ ἔφθη τὸν γάμῳ ποιήσασθαι·
 ἐτελεύτησε γὰρ πρὶν ἢ ἀφικέσθαι τὴν γυναῖκα αὐτῆ ἔς τὰ V. 177
 βασίλεια. τελευτήσαντος μὲν οὖν τούτου διηρέχθησαν οἱ
 Παιόνων πρῶτοι ἐς ἀλλήλους, καὶ ἐς διαφορὰν ἀφικομένων
 10 αὐτῶν ἐπεκράτησαν οἱ τοῦ Χωνιάτου παῖδες. Ὀρλίχον γὰρ
 ἡγεμόνα τῆς Παιόνων χώρας οὐ φάνη, καὶ ἔχοντα ἀνωμά- D
 λως πρὸς τὸν Χωνιάτην ἔτι περιόντα, ὡς ἐτελείτησεν, ἡξίον,
 ὡς ἀνδρὶ γενομένη σφίσιν αἰτίῳ μεγάλων συμφορῶν ἐς τοὺς
 Τούρκους, μῆτε τοὺς παῖδας διὰ τιμῆς κεκτῆσθαι ἐν τῇ συγ-
 15 κλήτῳ, ἐκείνων ἀνοσιώτατον ἡγουμένων τοὺς παῖδας ἐξελαίνειν
 ἐκ τῆς ἀρχῆς. ἐνταῦθα τοὺς Χωνιάτου παῖδας ἐν τῇ συγκλήτῳ
 ἐπιπηδήσαντας τῷ Ὀρλίχῳ καὶ ἀποταμόντας τὴν κεφαλὴν αὐ-
 τῆ οἴχεσθαι. τοῦτο χαλεπώτατα μὲν δὴ ἐνεγκόντες οἱ Παιό-
 νες τὸν τε παῖδα τοῦ Χωνιάτου καθεῖρξαν ἐς τὴν Μπελο-
 20 γράδην· μετ' οὐ πολὺ δὲ αὐθις διεπράξατο, καὶ ἐξελθὼν P. 227
 κατέστη ἐς τὴν βασιλείαν Παιόνων. βασιλεὺς δὲ ἀπεδείχθη
 συναιρουμένων αὐτῆ τῶν τοῦ πατρὸς ἐπιτηδείων. δοκεῖ δὲ

12. περιόντα P

rum imperator postea Pannonibus cedebat, et puerum ad regnum capien-
 dum misit. qui ubi venit Bndam et copias Turcorum regis Belgrado ductu
 Choniatis submovit, haud diu supervixit. perhibent enim eum ven-
 eno sublato esse a quodam Laurentio Chedrachabare. et cum
 duxisset uxorem regis Gallorum filiam, veneno interemptus est prius-
 quam nuptias celebrare quivisset: nam mortuus est antequam uxor
 in regnum eius veniret. hoc e numero viventium subtracto dissensio
 inter Pannoniae proceres exorta est. at in ea discordia victores eva-
 sere filii Choniatis. Orlichus enim princeps regionis in Pannonia
 haud poenitendae, cui intercesserant inimicitiae cum Choniato adhuc
 superstiti, censebat filios Choniatis non in senatoria dignitate collo-
 candos, ut quorum pater maximarum ipsis contra Turcos dimicanti-
 bus auctor calamitatum extiterit. Pannones contra impium ducebant
 Choniatis filios regno et magistratu expelli. filii igitur Choniatis in-
 surgentes contra Orlichum, in curia caput eius amputarunt et abie-
 runt. factum hoc Pannones indignissime ferebant, et Choniatis filium
 in vincula coniecerunt; et quo maiore custodia asservaretur, vinculum
 Belgradum deportarunt. verum is haud multo post effecit ut vincu-
 lis exemptus in regiam dignitatem subveheretur. nam rex creatus

καὶ χρήμασι πολλοῖς διαπραξόμενος καὶ ἀνακτώμενος, στρα-
τόν τε ὡς μέγιστον τῶν καὶ τὴν Παιόνων χώραν τρέφων,
ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῶν Παιόνων χωρῆσαι. Ἰλόκης μὲν καὶ
πρῶτα Χωνιάτῃ διαφερόμενος, καὶ ὕστερον τῷ παιδί αὐτοῦ
ἐς τὴν βασιλείαν παρεληλυθότι διενεχθεὶς οὐκ ἔσακούειν οὐδὲ
πειθεσθαι ἤθελε, μετὰ ταῦτα δὲ συνέβη αὐτῷ ἐπὶ ῥητοῖς
καὶ ἐπειθετο. οὕτω δὲ ὁ ἐπὶ τοῦ Χωνιάτου παῖς, ἐς τὸν
νεώτερον περιεληλυθεν ἢ Παιδῶν ἡγεμονία. καὶ πρὸς βασι-
Βλέα Ῥωμαίων Ἄλβερτον ἐπολέμει, μεγάλη ἀποδεικνύμενος
ἔργα, καὶ Βράγαν τε καὶ Βοέμους ὑπηγάγετο, ὥστε οἱ ἄμφω 10
τὰς ἡγεμονίας ἀπηκόουσ γενέσθαι.

Ἔρμητο δὲ οὖν, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, ἔ
αὐτοκράτωρ οὗτος Ἄλβερτος ἐπὶ Τούρκους καὶ Μεχμέτη στρα-
τεύσθαι, καὶ παρασκευασάμενος στρατὸν ἐπροσβέυετο πρὸς
τοὺς Παίονας ὥστε δοθῆναι οἱ δίοδον διὰ τῆς χώρας αὐτῶν, 15
καὶ ἀγορὰν παρέχεσθαι αὐτῷ τοὺς Παίονας προαγορεύων. οἱ
δὲ ἐπιλεγόμενοι ἐν σφίσι αὐτοῖς, ὡς ἦν ἐπικρατήσωσι τῆς
Θράκης καὶ ἐπὶ μέγα χωρῆση δυνάμεως, ἐπανιῶν καταστρέ-
Cψεται σφᾶς, οὐκ ἔφασαν δίδόναι αὐτῷ ἐκόντες εἶναι διεξιέ-
ναι διὰ τῆς χώρας. οἱ μὲν δὲ οὕτω λέγουσι γενέσθαι. οἱ 20
δὲ ἄλλοι λέγουσι τοὺς Παίονας ἀποκρίνασθαι τῇ μὲν προσβείᾳ
λόγους ἐπεικεις, ὑποστρεφόντων δὲ τῶν πρέσβειων ὑπέισαντας

22. ὑπόσαντες P .

est, adiutus fideli opera paternorum amicorum. etiam plurimum ad
regnum parandum contulit, quod opibus exercitum sibi conciliavit,
eumque in Pannonum regione aluit. et in hunc modum insigne re-
giae dignitatis decus acquisivit. Illos cum iam antea discordiam
fovisset adversus Choniatem, et deinde inimicitias suscepisset cum
filio eius qui regno potitus erat, recusabat novo regi obedire. verum
non multo post cum intercessisset pactum, regis imperium admitte-
bat. in hunc modum regnum delatum est ad Choniatis filium iunio-
rem. hic bellum gerebat cum Alberto Romanorum imperatore, ma-
gna edens ubique militaris virtutis opera. Pragam et Boemiam sub-
egit, ut iam utraque regna ei parerent.

Albertus Romanorum imperator in animo habebat armis petere
Mechmetem Turcorum regem. contractis igitur copiis legationem mit-
tebat ad Pannones, petens ut se sinerent suas copias per ipsorum
regionem ducere, et comitatum praeberent. Pannones autem comitiis
habitis inter se collocati erant, si domuisset Thraciam et magnam po-
tentiam sibi peperisset, fore ut reversus etiam Pannoniam subigere co-
naretur. quapropter responderunt se nequaquam voluntarios transi-
tum per suam regionem praestare. quidam perhibent Pannones sic

ἄνδρας κατὰ τὴν ὁδὸν, ἧ ἔμελλον διεξιέναι, ἀνελεῖν αὐτοὺς ἅπαντας, καὶ οὕτω τραπομένου τοῦ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων ἐς τὴν τῶν πρέσβων ἔρηναν αὐθις ἐς πόλεμον καταστάτας φέρειν ἀλλήλους. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω γενέσθαι λέγεται ἀπὸ 5 τῶν Παιόνων ἐς τοὺς Γερμανοὺς τε καὶ αὐτὸν βασιλέα Ἄλβροτον.

Ταῦτα μὲν ἐν ἔτσι πάνυ ὀλίγοις ἐγένετο. διὰ δὲ ταύτην τὴν διαφορὰν γενέσθαι τὴν ἐν Μαντύῃ τοῦ Ῥωμαίων ἀρχιερέως δίαιταν προσκαλεσάμενον τῶν τε Ἰβήρων καὶ Κελ- 10 τῶν βασιλέων καὶ ἡγεμόνων καὶ Γερμανῶν καὶ Παιόνων καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἡγεμονιῶν καὶ πολιτειῶν. καὶ ἐπεξελθὼν ἀπὸ τῆς Ῥώμης ἐς Μαντύην τὴν σύνοδον ἐποιεῖτο, ἧ δὴ συνελέγοντο ἅπαντες οἱ τῶν ἑσπερίων βασιλέων τε καὶ ἡγεμόνων πρέσβεις. προέθετο περὶ τῆς Μεχμέτω βασιλέως 15 Τούρκων καθαιρέσεως, καὶ ἐκέλευε γνώμην ἀποφαίνεσθαι ἕνα ἕκαστον τῶν παρόντων πρέσβων ὑπὲρ τῶν σφετέρων βασι- V. 178 λέων τε καὶ ἡγεμόνων. καὶ ὑπέσχετο δὴ ἐνταῦθα οἱ μὲν αὐτῶν χρήματα οἱ δὲ καὶ ἄνδρας συμβαλεσθαι ἐς τὸν πόλεμον τόνδε. ἔνθα δὲ τὴν δεκάτην τῶν προσόδων ἐδέδοκτο P. 228 20 κοινῇ ἀξελέσθαι πάντων τῶν εἰς τὴν ἱερατεῖαν τελούντων, καὶ ἅττα δ' ἂν τῶν χρημάτων συναθροισθῆ, ἐς τὸν πόλεμον τοῦτον ἀποτάττεσθαι, καὶ οὕτω ἄνδρας ἐς τὰ τοιαῦτα ἐτάξαντο.

4. ἔγειν καὶ φέρειν?
ὑπὸ P

9. πρέσβεις προσκαλεσαμένου?

16.

decrevisse. verum sunt qui tradant Pannonos benigne respondisse legatis. caeterum legatis revertentibus ad regem, a quo missi erant, subornarunt viros qui eos in via qua profecti erant, ex insidiis adorirentur et necarent. quod quidem contigit. imperator enim ad inquisitionem legatorum converteretur, effecit ut iterum bellum inter ipsos exoriretur et graviter se mutuo affligerent. at haec quidem a Pannonibus contra Germanos et Albertum imperatorem facta esse traduntur; quae profecto paucis annis intercedentibus contigere.

Propter istam discordiam ferunt Romanum pontificem Pium II Mantuae egisse, vocantem Iberorum et Gallorum reges et duces magistratusque per Italiam, praeterea duces Germanorum et Pannonum. egressus Roma Mantuam, quo concilium indixerat, id ibidem conclebrabat. huc conveniebant Occidentalium regum et principum legati, et consultabatur quomodo Turcorum rex Mechmetes foret debellandus. singulos legatos regum et principum, quorum auctoritate missi erant, sententiam expromere iubebat. quidam pecuniam, quidam milites se in eam expeditionem collatos pollicebantur. Decretum est ut decimae redituum omnium, et quinquagesima pars eorum quae

μετὰ δὲ ἰδόμενοι τοὺς Γερμανοὺς τοῖς Παιοῖσι διαλλάξαι, καὶ ἐπιπέμποντες ἄνδρα τῶν παρὰ σφίσι ἐλλογίμων τὰ πρῶτα φερόμενον, Βησσαρίωνα καρδινάλιον τὸν ἀπὸ Τραπεζοῦντος, ἐπρεσβεύοντο παρ' ἀμφοτέρους, ὥστε διαλλάξαι τούτους ἀλλήλοις καὶ τὰς διαφορὰς καταλύειν. καὶ ἄλλους ἄλλη διεπέμπον ἐπὶ τοῖς παροῦσι πράγμασι, παρακαλοῦντες συμβαλέσθαι ἐς τὸν ἐπὶ τοὺς βερβάρους πόλεμον.

Ταῦτα μέντοι τῇ Πίῳ ἀρχιερεῖ ἐπεποιήτω ἀμιλλωμένῳ ἐς τοὺς προτέρους αὐτοῦ ἀρχιερεῖς. καὶ γὰρ τοι καὶ ὁ Νικόλεως ἀλούσης τῆς Βυζαντιῶν πόλεως σύνοδον ἐποιεῖτο, προτρέπόμενος τοὺς πρὸς ἐσπέραν ἡγεμόνας ἐπὶ τὸν βάρβαρον, καὶ λόγον συγνὸν ποιούμενος παρεκάλει. οὐ πολλῶ δὲ ὕστερον ἐτελεύτησεν, ἀτελεῖ καταλειπὼν ταύτην αὐτῷ τὴν ἀπόδειξιν. τοῦ δὲ Εὐσεβίου ἀρχιερέως μετὰ Νικόλεως τὴν ἡγεμονίαν παραλαβόντος, ὄρκον ποιήσασθαι ἰσχυρότατον, καὶ ἐν γομφίῳ παραδιδόντα, ἀρτέυσθαι μὲν ναυτικὸν ἀπὸ Νεαπόλεως. τὸν γάρ τοι Ἀλφόνσον στρατηγὸν ἐλεύσθαι ἐς τὸν ἐπὶ τοὺς βερβάρους πόλεμον. καὶ ταύτην ἀνελομένου τοῦ Παρθενόνης βασιλέως, ἐκπέμψαι τριήρεις δέκα ἐπὶ τὴν τῶν βερβάρων χώραν, ὥστε ἀρχὴν ποιούμενος τῆς ἐξόδου. ταύτας μέντοι τὰς ναῦς, καὶ οὐδὲν ὕστερον πλείους, ξυνέβη ἀρπικέσθαι ἐς Ῥόδον, καὶ ταύτη ὀρμισαμένης ἐντεύθεν ὠρμηθῆναι ἐπὶ τὴν

14. Νικόλεω P

ad clerum redirent, in istam expeditionem contribuerent. ordinatum est ut pecunia quae hinc colligeretur reconderetur. necnon viri huic negotio destinati sunt. secundum haec conclusum est ut Germani cum Pannonibus in gratiam redirent. miserunt ad concordiam istam constabillendam Bessarionem cardinalem Trapezuntium, qui princeps eius legationis facile omnes excellebat. missi sunt utrinque legati, quorum opera concordia inter ipsos componeretur et discordia pelleretur. legati quidem alii alio ire iussi sunt, ut reliquos cohortarentur ad capessendum bellum contra Turcos.

Haec quidem sub Pio pontifice contigerunt, cum eniteretur nequaquam antecessoribus suis esse inferior. etenim capta Cpoli concilium agitabat Nicolaus V, et longa oratione habita Occidentales principes hortabatur ut bellum barbaro inferrent. verum haud multo post obiit mortem, cum ea adhortatio haudum ad rem esset collata. Eusebius autem sive Pius ubi pontificatum suscepit, se ipse gravissimo iureiurando illigavit, et literis significavit ut classis Neapoli pararetur ad Turcicam expeditionem. nam Alphonsus creatus erat dux contra barbaros. literas has ubi accepit Parthenopeas rex, triremes decem in barbarorum regionem misit, initium faciens Turcici belli.

βασιλέως χώραν, τὴν τῆς Ἀσίας παράλιον, καὶ δηῶσαι μὲν
 ὀλίγα ἄττα τῆς βασιλέως χώρας, ἐπιπλέοντας δὲ καταστρέψα-
 σθαι τὴν Λήμνον, ἔχοντος ταύτην τοῦ βασιλέως, μετὰ δὲ
 ταῦτα Ἴμβρον καὶ τὰς λοιπὰς τῶν ταύτῃ νήσων ἐν τῷ Αἰ-
 5 γαίῳ· τὴν γὰρ τοὶ Σκῦρον καὶ Σκόπελον καὶ τὰς ἄλλας, ὡς
 ἔαλω Βυζάντιον ὑπὸ βασιλέως, ἐπὶ Οὐίνετοὺς ἐτρέποντο, καὶ
 ἔσχον ταύτας. ἐνιαυτὸν δὲ περιπλέοντες τὸ Λιγαθὸν αὐταὶ αἱ D
 τριήρεις οὐδὲν τι ἄξιον λόγου ἀπεδείκνυντο. καὶ ὡς οὐδὲν
 ἔτι ἐπέπλει ἀπὸ Ἰταλίας, αὐθις ἐπέπλει ἐπὶ Ἰταλίας, σκεδα-
 10 σθέντες ταύτῃ ἀνὰ τὰς πόλεις.

Καὶ Εὐσβίῳ μὲν τῷ ἀρχιερεῖ ἐς τὸδε ἐτελεύτα ἡ πα-
 ρασκευή· μετὰ δὲ Πίος ὁ ἀρχιερεὺς ὡς ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν
 ἀφίκετο, τὴν ἐν Μαντινῇ δίαίτιν ἐποίησατο ἅτε δὴ κατύστα-
 σίν τε καὶ σύλλογον περὶ τῶν καθηκόντων αὐτῷ πραγμάτων
 15 ἐς τὸν ἐπὶ βασιλέα Μεχμέτη πόλεμον. Βησσαρίων μὲν δὴ
 ἐπὶ Παίονας ἀφικόμενος καὶ ἐς Γερμανοὺς τὰ τε ἄλλα διε-
 λέχθη, καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους διαφορὰν καταλύειν πειρώμε- p. 229
 νος, οὐχ οἷός τε ἐγένετο ἐς ταῦτὸ ἄμφω ξυναγαγὼν διαλλά-
 ξαι. ἀλλὰ ἄπρακτος μὲν ἀπεχώρει, ἐδόκει δ' αὐτοῖς ἀπὸ Ἰτα-
 20 λίας ὠρμημένοις τόνδε σφῶς ἄρασθαι τὸν πόλεμον ἀπὸ τῆς
 ἡπείρου.

Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο κατὰ τὴν ἐν Μαντινῇ

8. ἐπεδείκνυντο P

hae quidem solae, nec plures, appulere Rhodum. unde solventes fe-
 rebantur contra regionem regis Asiae maritimam. aliquantulum damui
 invexere barbari regioni: nam accedentes subiecerunt Lemnum, quam
 ea tempestate rex tenebat. postea in dicionem acceperunt Imbrum
 et reliquas Aegei maris insulas. Scyrum enim et Scopelum necnon
 reliquas Byzantio capto ad Venetos transiisse constat, qui eas te-
 nuere. cum autem per integrum annum triremes illae hinc inde ob-
 errassent, nihil sane memorabile fecerunt. praeterea cum triremes
 aliae nullae ab Italia submitterentur, et ipsae in Italiam rediere; et
 navales milites qui in illis erant, per Italiae urbes dispersi sunt.

Hunc finem habuit Eusebii sive Pii apparatus bellicus. deinde
 etiam Pius pontifex, ubi primum pontificatum suscepit, concilium
 Mantuae celebravit, in quo nihil aliud actum quam quomodo Mech-
 metes Turcorum imperator esset domandus. Bessarion cum ad Pan-
 nones et Germanos venisset, mandata quae acceperat iis enarravit.
 cum institueret discordiam, qua inter se laborabant, dissolvere et con-
 concordiam inducere, nihil efficere quivit, quamvis in unum locum
 eos contraxisset. verum re infecta discedebat. tandem visum est ut
 ex Italia profecti Turcum terra aggredierentur.

Haec quidem hactenus Mantuae in concilio gesta sunt. nunc

δίαιταν· εἶμι δὲ ἐπ' ἐκεῖνο τοῦ λόγου ὄσαν ἐπὶ τοσοῦτον
 στραπόμην, ἐς τοσοῦτον διεξιῶν τὸν λόγον. τοῦ γὰρ τοι ἐπι-
 γινομένου θέρους ἀπέχρη μὲν τῷ βασιλεὶ Μεχμέτη κακῶς
 πράξαντι ἐς τὴν ἐπὶ Παίονας ἄλυσιν ἡσυχίαν ἄγειν, στρα-
 τεύματα δὲ ἔπεμπεν ἄλλη τε καὶ ἐπὶ Σκινδέρην τὸν Ἰβάνεω 5

V.179 παιδα, ἐφ' ὃν δὴ καὶ ὁ πατήρ στρατευοσάμενος καταστρέψα-
 Βσθαι οὐχ οἷός τε γένητο. Ἰησοῦν δὲ τὸν Βρενέζεω παιδα
 ἀπέδειξε στρατηγόν, παραδούς τὸ τε ἀπὸ Φερρῶν στρατεύμα
 καὶ τὸ παρὰ Ἀξιόν καὶ τὸ ἀπὸ Θετταλίας. ἡγουμένου δὲ
 Ἰησοῦ τοῦ Βρενέζεω ἐσέβαλλε πρὸς τὸν Ἴόνιον τῆς Μακεδο- 10
 νίας χῶρον, καὶ ἐδήου τὰ πολλὰ αὐτῆς. Σκινδέρης δὲ οὗτος
 διαπρεσβευοσάμενος πρὸς τὸν Ῥώμης τε ἀρχιερέα καὶ πρὸς
 βασιλέα Ἀλφόνσον τὸν Παρθενόνης ἐπιτηδείως τε ἔσχε καὶ
 συνήθως τῷ βασιλεὶ τούτῳ, δι' ἃ δὴ καὶ τὸν πρὸς βασιλέα
 πόλεμον τὴν τε Κρούην παρέδωκε τούτῳ τῷ βασιλεὶ καὶ ἤξιον 15
 αὐτῷ ὑπήκουσεν εἶναι. ἔνθα δὴ καὶ στρατὸν πεζὸν ἱκανὸν δια-
 C πορθμεύσας ὁ Παρθενόνης οὗτος βασιλεὺς ἀπὸ Ἰαπυγίας ἐς
 Ἐπίδαμνον, καὶ ἄρχοντα τῶν παρ' αὐτῷ ἐλλογίμων ἕνα στρα-
 τηγῶν [ἐπὶ] τὴν βασιλέως ἀληίζοντο χῶραν. μετὰ δὲ κατα-
 στάντες ἐπολιόρχουν κολίχνην Σφετόην καλουμένην, ἐξελεῖν 20
 βουλόμενοι. ἐνταῦθα πυθόμενος παρὰ τῶν σφετέρων Ἰησοῦς
 ὁ Βρενέζεω, καὶ παραλαβὼν τοὺς ἐς τὸν Ἀξιόν ἵπποδρόμους

8. ὑπὸ P

10. πρὸς] ἐς τὸν πρὸς?

14. καὶ] καὶ κατὰ?

tempus est ut redeam ad illum sermonem, unde ad hunc digressus
 sum. ea aetate quae insequobatur, praeclearae secum actum putabat
 Mechemetes, qui inauspicato rem gesserat cum Pannonibus, quod qui-
 etem agere posset. misit igitur partem exercitus contra Scenderem
 Ibanis filium, quem pater, quamvis saepius eum debellare occupisset,
 vincere nequivit. Iosuen filium Brenezis constituit ad id bellum
 ducem, cui tradidit exercitum qui Pherris erat, et eum qui erat apud
 Axium flumen, necnon Thessaliae exercitum. duce autem Iosue in-
 cursionem faciebat versus Ionium Macedoniae, et pleraque istius de-
 populatus est. Scenderes legationem misit ad Romanum pontificem
 et ad regem Parthenopes Alphonsum: nam regi huic admodum carus
 et familiaris erat, quia propter bellum Turcorum imminens isti regi
 Croiam assignarat, eamque huic subditam esse volebat. transportavit
 igitur ibi rex Parthenopes Alphonsus ab Iapygia pedestrem exerci-
 tum magnum in Epidamnium, cui praefecit ducem de suis virum pru-
 dentem; et regis regionem evastabant. postea coniunctis copiis ob-
 sidebant urbem Sphetoam nominatam, volentes eam expugnare. Iosue
 Brenezis filius cum intellexisset in quam necessitatem venissent Spheto-
 enses, accipiens equites qui erant in Axio et Peresbiorum exerci-

καὶ Παραβοῶτων στρατόν, καὶ τὴν ταχίστην ἐπειγόμενος ἄλλην
 ἢ αὐτοὶ ἐφύλαττον οἱ Ἴταλοι, καὶ ἐπεισεσῶν ἄφνω διέφθειρε
 σὺμπαντας τοὺς Ἴταλοὺς, Σκηνδέρης μέντοι (ἔτυχε γὰρ ἀπὼν
 τότε) οὐδ' ὀτιοῦν παθῶν δεινόν. ὕστερον μέντοι οὐ πολλῶ
 5 Σκηνδέρης διαβάς ἐς Ἰταλίαν ἀφίκετο ἐς τὸν Παρθενόπης βα- D
 σιλέα. καὶ αὐτὸν ὑποδεξάμενος τὰ τε ἄλλα ἐτίμησε, καὶ ἐς
 τὸν Ῥώμης ἀρχιερεῖα ἀπέπεμψε φιλοφρονησάμενος. μετὰ δὲ
 ταῦτα χρήματα ἱκανὰ παρεχόμενος αὐτῷ ἀπέπεμπεν ἐπὶ τὴν
 ἀρχὴν αὐτοῦ. οὗτος μέντοι ἐπανιῶν ἐπὶ τῆς χώρας αὐτοῦ
 10 ἐπέμενεν ἐπιόντα τὸν βασιλέως στρατόν, καὶ ἐρμυνην οὔσαν
 τὴν χώραν κατεῖχεν, ἔχων τε στρατόν μεθ' ἑαυτοῦ τὸν ἀπὸ
 τῆς χώρας δῆει δια τῶν ὀρέων περιῶν τῷ στρατῷ, καὶ τὰς
 τε γυναῖκας καὶ παῖδας ἐς τὰ ἔρμυνα εἰσενεγκάμενος αὐτὸς
 περιήει, ἔχων περὶ τὴν φυλακὴν τῆς χώρας, ὅποι δέοι παρα-
 15 γενόμενος. καὶ ὁ μὲν στρατὸς καὶ οἱ ἵπποδρόμοι ἐπέδραμον
 τὴν χώραν, καὶ ὑποζύγια ληισάμενος καὶ χρόνον τινα συχρὸν P. 230
 διατρίψας ἐπήει πᾶσαν τὴν χώραν ἐμπιπρῶν καὶ διαφθείρων.
 ὡς δὲ ἱκανῶς εἶχεν αὐτῷ ἐς τὴν τῆς χώρας διαφθοράν, ὁ
 στρατὸς ἀπῆλυνεν, οὐδέν τι πλέον διαπραξάμενος. ὁ μὲν
 20 οὖν Σκηνδέρης οὗτος ἄκραν τὴν ἐς τὸν Ἴόνιον περὶ Ἐπί-
 δαμνον ἠκοδόμηι· χειρρόνησος δ' ἐστὶ, καὶ ἰσθμὸς βραχὺς
 ἀμφὶ τρεῖς στάδια. τοῦτον τειχίσας ἐσφίκιζεν ἐς τὴν χώραν

tum, citato agmine proficiens (reliquam regionem custodiebant Itali)
 et subdito .adveniens Italos omnes ad internecionem occidit. Scen-
 deres vero, ut qui abfuisset, mali nihil passus est. nec multo post
 Scenderes iste venit in Italiam ad Parthenopes regem Alphonsum.
 qui excepit eum honorifice et benigne tractavit, eumque ad Romanum
 pontificem misit, ut et ab ipso aliquid honoris consequeretur. post-
 ea cum ei opes dedisset maximas, eum ad principatum suum remisit.
 hic igitur reversus ad principatum suum expectabat regis exercitum
 hostiliter adeuntem. verum se in loco tenebat munitissimo. habens
 autem secum exercitum quem de sua regione conscripserat, iter per
 montes faciebat. uxores et liberos in loca munitissima adponens,
 ipse hinc inde cum exercitu vagabatur, ut defenderet regionem; sem-
 perque praesens erat, ubicunque eius opera desiderabatur. et qui-
 dem copiae pedestres et equestres in Scenderis regionem incursionem
 faciebat, praedas pecorum et aliarum rerum agere haud cessabant.
 et diu in ea morantes omnia corrumpabant, cum non cunctarentur
 aedificia et villas incendere. tandem cum satis evastata esset regio,
 exercitum abduxit, cum nihil sane memorabile designasset. Scende-
 res quidem arcem iuxta Epidamnium, quae spectat Ionium, exaedifica-
 vit. est autem eo loci chersonesus et isthmus brevis, complectens

ταύτην οὐκ ὀλίγους τῶν Ἀλβανῶν, καὶ ἐκράτυνε τὴν πόλιν, ὡς ἂν τι νεώτερον καταλαμβάνη αὐτὸν ἀπὸ τῶν βασιλέως στρατῶν, ὡς ἐπιῶν πολιορκοῖτο ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, ἐπειδὴν B δὲ μὴ ἀντέχειν ὄλος τ' ἦ, ἐμβησόμενος ἐς τὴν θάλασσαν καὶ ἀποπλευσούμενος ἢ δὴ προχωροίη. ὁ μὲν οὖν στρατὸς ἀφι- 5 κόμενος ἐς τὸν χῶρον τούτον καὶ πειρασόμενος, ὡς οὐδὲν σφίσι προεχώρει ἢ τῆς πόλεως αἰρεσις, ἀπήλυνεν ἐπ' οἶκον, καὶ τῷ ἔτει τούτῳ οὐδὲν τι πλέον ἐγένετο βασιλέα Μεχμέτη ἐς ἐκστρατείαν φέρον.

1457 Τοῦ δ' ἐπιγενομένου θέρους ἐπεπόμφει μὲν καὶ τῶν θυ- 10 ρῶν αὐτοῦ ἄνδρας ἐπιλέκτους ἐπὶ τοὺς ὑποτελεῖς αὐτοῦ ἡγεμόνας τε καὶ βασιλεῖς, ἐπικαλούμενος ἐς τὴν τῶν παιδῶν αὐτοῦ κάθαρσιν, μετεπέμπετο δὲ καὶ τοὺς τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἄρχοντας τῶν πόλεων καὶ ὑπάρχους καὶ τοὺς τε στρατηγούς V. 180 καὶ στρατιώτας, ὅσοι ἐπὶ μισθῷ στρατεύονται ἅμα τῷ βασι- 15 λεῖ. ὡς δὲ παρῆν αὐτῷ τὰ στρατεύματα ἐς Ἀδριανούπολιν, τὴν τε περιτομὴν, ἣν δὴ νομίζουσι κάθαρσιν, ἐποιεῖτο τῶν παιδῶν αὐτοῦ, καὶ δῶρα προσῆει αὐτῷ μεγάλα ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν ἡγεμόνων. ὁ μὲντοι σύλλογος ἐγγόνει ἐκ- τὸς τῆς πόλεως ἐν τῷ πεδίῳ κατὰ τὴν νῆσον, ὑπαίθριοι δὲ 20 διετέλουν πλὴν βασιλέως τὸ καὶ ἡγεμόνων. ὁ δὲ γάμος οὗτος νομίζεται μὲν κρῦπτος τῶν ἐς τὸν βίον σφίσι περιηκόντων,

20. ὑπαίθριον P

tria stadia: hunc muro cum undiquaque esset amplexus, non paucos Albanos in eam regionem transtulit, ut ibi habitarent. praeterea urbem admodum communit, ut si quid novi ingrueret ab regis exercitibus, ibi potius quam alibi obsideretur. nam si non posset resistere aut par esse copiis regis, superesse tutissimum effugium, videlicet ut inde se proriperet in mare et quo vellet abnavigaret. exercitus igitur regis cum accessisset ad istam regionem, nec urbem quam oppugnabat capere posset, domum reversus est. isto anno quo in militiam profectus erat contra Scenderem Mechemetes, nihil aliud actum est.

Appetente autem aestate viros de ianuis suis primarios misit ad principes et reges tributarios, quos evocabat ad liberum suorum circumcisionem, quam purgationem vocant. accersivit et regni sui principes, urbium praefectos, satrapas ducesque, et milites quotquot mercede conducti penes hunc regem stipendia faciebant. cum ad eum convenissent exercitus Adrianopolim, circumcisionem, quam ipsi purgationem putant, liberorum suorum peragebat. munera capiebat magna ab magistratibus et satrapis. conventus ille frequentabatur extra urbem in campo iuxta insulam. omnes sub divo agebant, praeter regem et principes. nuptiae hae (sic enim appellant quoque

καὶ παιδιῶν καθιστῶσιν ἐν τούτῳ κατὰ δύναμιν ἕκαστος. καθίστατο δὲ καὶ ἐς τὴν τῶν βασιλέως παίδων περιτομὴν καὶ γάμον τόνδε παιδιῶν, ἄλλα τε οὐκ ὀλίγα καὶ δὴ καὶ ἄνδρες D ὄρθοι ἐπὶ ἔκπων, ἀνὰ κράτος ἐλαύνοντες ἐς τὸν δρόμον τοὺς 5 ἔκπους καὶ σὺδαμῶς ἐπίσχοντες ἐπειδὴν θάωσιν. ἐπείνο μὲντοι παρήσω τῶν σχοινοβατῶν, ὡς ὑπὲρ τὰ ἄλλα γένη Τουρκοὶ δειροὶ εἰσι τὴν τέχνην ταύτην, ὥστε καὶ πεπεδημένους πορεύεσθαι ἐπὶ τῶν σχοινίων, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑποθεῖν ἐπὶ τούτων ὡς ἂν δύνωνται ἰσχυρότατα, καὶ ἐπὶ τούτων μυ- 10 ρία ἐργαζομένους θαύματος ἄξια, ἐπὶ ξιφῶν διόντας τε καὶ ὑποστρεφομένους. ταῦτα μέντοι καθ' ἑκάστην ἐς τὴν Τακταλῆ ἀγορᾶν καλουμένην ἴδοι ἂν τις γιγνόμενα, καὶ τοὺς σχοινοβάτας (γένος δὲ ἐστὶ τοῦτο παρ' αὐτοῖς καλούμενον τάμπε- P. 231 ζιν) μετιόντας τὴν τέχνην ταύτην. καὶ παρὰ πλήσια τούτοις 15 ἴδοι ἂν τις καὶ ἄλλους ἐργαζομένους ἐς ταύτην τὴν ἀγορᾶν, ἔνθα τὰ γυμνάσια νομίζεται ταύτης τῆς πόλεως. τὸ δὲ ὑπὸ γῆν θάπτειν τὸν παῖδα, ἐκ τοῦ κάκειθεν διαλεγόμενος, συνίεσθαι τε ἂν ὅτι ἔροιο αὐτὸν καὶ ἀποκρίνασθαι, πῶς οὐκ ἐν θαύματι ποιοῖτο ἂν τις τοιαῦτα καθορῶν; ἄλλα τὰ μὲν ἄλλα 20 ὑπὸ δυνάμεώς τινος μείζονος ἀποτελούμενα ἐλάσσω ἐστὶ τῶν διόντων δρόμῳ ἐπὶ τῶν σχοινίων. ἐγένοντο μὲντοι καὶ ἄλλαι παιδιαὶ κατὰ τὴν περιτομὴν ταύτην, ἐν ἧ Μεχμουτής, ὁ τοῦ

15. ἀλλήλους P

circumcisionem) creduntur ipsis optimae eorum omnium quae ad vitam pertinent. quilibet contendit in iis nuptiis aliquod proponere ludicrum. nec pauca ludicra in circumcissione regionum liberorum exhibentur. viri erecti, insistentes equis, nulla externa ope se tenentes, manent immoti, equis in cursum effusis. omitto commemorare funambulos. nam in ista arte Turci reliquos mortales longe superant. saltantes etenim incedunt per funes suspensos, et per eos currere possunt quam citissime. innumera quaedam alia admiratione digna faciunt, euntes super his per gladios strictos et redeuntes. haec quis quotidie cernat in foro quod Tactalem nominant, ubi et funambuli ludicra sua faciunt. hoc hominum genus penes ipsos Tampezim appellant, propter eos qui artem hanc addiscunt. his similia alia plura quis videat in isto fieri foro. gymnica certamina in ista urbe quoque frequentantur. praeterea quis non cœu miraculum quoddam admiretur puerum sub terram defodi, et eum audire respondentem ad ea quae interrogatus fuerit? verum alia quae maiore quadam virtute et potentia sunt, minora sunt his quae per funambulos fiunt. etiam alia ludicra in ista circumcissione proposita sunt. Mechumetes regii palatii praefectus et Europae simul dux, muneribus quae in

οἴκου ἡγεμῶν καὶ ἅμα τῆς Εὐρώπης στρατηγός, τοῖς δώροις
 Β ἔπερβαλλεσθαι πάντας; τοὺς τε βασιλεῖς ἅμα καὶ ἡγεμόνας
 τῶν Θυρῶν. οὗτος δὲ ὁ Μεχμούτης, παῖς Μιχαήλου γενόμε-
 νος, Τριβαλλός μὲν ἐστὶ τὰ μητρόθεν Ἕλληνας δὲ τὰ πατρόθεν,
 καὶ παῖδα ἔτι ὄντα, σὺν τῇ μητρὶ ἰόντα ἀπὸ Νεβοπρίδου ἐς 5
 Σπενδερόβην, οἱ ἰπποδρόμοι τοῦ βασιλέως καταλαβόντες ἐν τῇ
 ὁδῷ . . . ἡγουμένοι ἀπήγαγον πανοικί τούτους παρὰ βασι-
 λέα. λαβὼν δὲ τὸν παῖδα ἐς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ βασιλεὺς
 μέγαν τε ἀπέδειξεν ἐν ἀκαρεῖ, καὶ ἰπποκόμον ἐν βραχεῖ ποιη-
 σάμενος μετὰ ταῦτα ἡγεμόνα τῶν Θυρῶν ἀπέδειξεν. ἔπειτα 10
 μὲν οὖν Ζάγανον τὸν ἑαυτοῦ κηδεστὴν ἐξήλασεν ἐκ τῆς τι-
 C μῆς, τὰ πάντα οὗτος ἐγένετο, ἐγγόνει δὲ οἶος οὐδεὶς πῶ
 πρότερον ἐς τόνδε τῶν ἐπὶ ταῖς Ὀτουμανίδων θύραις ἡγεμό-
 νων μεγάλων λεγομένων γενέσθαι. λέγεται μὲν γὰρ καὶ Χα-
 ραϊτήνην καὶ Ἀλίην τὸν παῖδα μεγάλους γενέσθαι ἐν τε ταῖς 15
 Ἀμουράτω τοῦ Ὀρχάνω καὶ Παιαζήτω τοῦ παιδὸς αὐτοῦ
 θύραις· ἀλλ' οὐδεὶς πῶ ἐς τήνδε τὴν δύναμιν καὶ τὴν χῶ-
 ραν τούτου ἀφίκετο. οὗτος μὲν οὖν τὰ πρῶτα τῶν ἡγεμόνων
 φερόμενος ἐς τὰς βασιλέως θύρας, στρατὸν τε οἰκεῖον τρέφειν
 ἱκανώτατος, καὶ θεράποντας ἔχειν ἐπὶ μέγα δυνάμειος ἦκον-20
 τας. Ἕλλητικοὶ μὲν παῖδες ἀπὸ Βυζαντίου ἔχουσιν παρ' ἑαυτῶν
 βασιλεῖ, ἐς μέγα ἐχώρησαν δυνάμειος. τούτων δὲ Μουράτης

10. ἐπεὶ τε?

regem contulit, omnes vicisse videtur, reges videlicet et Ianuarum duces. hic Mechumetes filius fuit Michaelis: materno genere Triballus, paterno Graecus erat. hunc puerum adhuc, euntem una cum matre a Neboprido (Novoberda s. Novobrodo) Senderoviam, equites regii comprehensum in itinere adduxerunt cum universa familia ad regem. rex autem accipiens puerum in suum cubiculum, magnum eum brevi declaravit virum. primo equorum regionum curatorem eum designavit; postea ducem constituit ianuae militum. nam Zagauum affinem suum ex isto dignitatis gradu detraxerat. is tandem summus erat. brevi autem eo potentiae progressus est ut facile omnes qui unquam inter ianuarum duces praecleari extitero antecesserit. ferunt Charaitinem et Halien maxima auctoritate polluisse inter ianuae milites tempore Amuratis et Paiazitis: neuter tamen tantam et potentiam et regionem nactus est quantam is acquisivit. nam hic cum primas inter omnes duces ianuarum ferret, exercitum proprium alere potuit. habuit et ministros plurimos, qui et ipsi ad magnam potentiam pervenerunt. nam Graeci pueri qui Byzantio abducti erant et cum rege morabantur, magnam sibi peperere potentiam opesque magnas. inter hos erat Murates, ortus genere Palaeologorum apud Grae-

τοῦ Παλαιολόγων γένους τῶν Ἑλλήνων περιφανοῦς, καὶ Μεχ- D
 μέτης ὁ Μανδρομηνῦ παῖς μετὰ γε τοῦτον, ὃς ὑπαρχος V. 181
 πρῶτα μὲν Ἀγκύρας τῆς Πισιδίας ἀπεδείχθη. βούλεται δὲ
 Μουράτης ἐπιθυμίαν, Ἀλῆς δὲ τὸν Ἡλίαν Ἑλληριστὶ λέγοιτ'
 5 ἄν, καὶ Ἐσὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ Ἐμπρεῖμης τὸν Ἀβραάμ καὶ Σου-
 λαϊμάνης τὸν Σολομῶντα καὶ Ἰαγούπης τὸν Ἰωσήφ, Σκενδέρην
 δὲ Ἀλέξανδρον βούλονται λέγειν. καὶ ταῦτα μὲν δὴ Ἑλλη-
 κῶς λέγοιτ' ἄν οὕτω. οὕτως καὶ Ἐλεέζην τὸν Δημήτριον καὶ
 Χιτήρη τὸν Γεώργιον λέγουσι. τὰ δὲ λοιπὰ τῶν ὀνομάτων
 10 ἀπὸ τε τῶν ὀρνέων καὶ Σκυθῶν τὰ τέσσαρα ταῦτα φαίνον-
 ται εἶναι, οἷον Παιαζήτης Ὁρχάνης Ὁρθογρούλης καὶ Τζυ-
 μισκῆς, καὶ τὰ παραπλήσια. ἔχουσι μὲν καὶ τότε, ὡς τοῖς P. 232
 ὀνόμασι χρῶνται ποῖ μὲν ἐλάττωσι ποῖ δὲ καὶ τιμιωτέροις,
 ὡς τὸν Μουστιφᾶν Μουσπλακασίτη, Χιτήρη Χαραιτήνην.
 15 παραπλησίως δ' ἄν λέγοιτο καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ὀνομάτων ἐς
 τοῦτον τὸν τρόπον.

Ἵπαρχοι δὲ τυγχάνουσιν ὄντες κατὰ μὲν τὴν Εὐρώπην τριά-
 κοντα καὶ ἕξ. τούτων δ' οἱ μείζους ἔχουσι πρόσδοτον ὑπὸ τοῦ βα-
 σιλέως χρυσίου στατήρας ἐς δισμυρίους, οἱ δ' ἐλάττους τούτων
 20 ἐς μυρίους, ἐπὶ μεῖζόν τε τούτων καὶ ἐπ' ἕλαττον. ἀνὰ δὲ τὴν
 Ἀσίαν σημαῖαι τε αὐτῶ τυγχάνουσιν οὐσαι, καὶ ὑπαρχοὶ ἐφ'
 ἐκάστης τεσσαράκοντα. παρὰ τούτους δὲ εἰσι τῶν πύλων ἄρ-

6. Ἰαγούπης τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωσοῦφης τὸν Ἰωσήφ?

cos perquam celebr. post hunc Mechemetes Mandromael filius plu-
 rimum dignitate et opibus vigeat: qui primo praefectus Ancyrae Pi-
 sidiae declaratus est. si quis autem velit nomina ista in Graecam
 vertere linguam, significabit quidem Murates cupiditatem, Halies He-
 liam, Eses Iesum, Empreimes Abrahamum, Sulaimanes Solomonem,
 Iagupus Iosephum, Scenderes Alexandrum. et quidem haec Graece.
 pari ratione Eleezen Demetrium, Chetirem Georgium vocant. quat-
 tuor autem ista nomina reliqua, Paiazites Orchanes Orthogules Tzy-
 misses, et his similia originem trahunt ab avibus et Scythis. etiam
 hoc in nominibus observant, ut quandoque diminutivis quandoque
 vero augustioribus utantur nominibus, ut Mustapham, Musplachasitem,
 Cheterem, Charaitinen. eadem et in reliquis observatur ratio.

Europa habet, quos a rege accipit, praefectos, numero triginta
 sex. horum qui praecipui fuerunt, capiunt stipendil nomine a rege
 duas myriades aureorum staterum. praefecti autem minores accipiunt
 myriadem aureorum staterum, plus minusve. Asiam autem distribuit in
 semeas sive signa. singulae semeae sive signa continent praefectos qua-
 dragenos. praeter hos etiam urbes magnae, ut Therma Scopiorum

Βχοντες μεγάλων, ολα η Θέρμη, η των Σκοπίων πόλις, η Φιλιππόπολις και αι παραλήσιαι. ούτοι ες σημαιας τελουσιν οι αρχοντες, ες τον της Ευρώπης στρατηγόν τον μέγαν, ως οι της Ασίας προς τον της Ασίας στρατηγόν υποστειτάχεται αρχοντάς τε και ηγεμόνες, και η αν ύφηγώνται ούτοι, επον-5 ται οι της Ευρώπης τε και Ασίας ύπαρχοι. ύπαρχη δ' εκάστη προάγοντι και εξηγουμένη επί τινα πόλεμον οι των πόλεων αρχοντες επονται κατά τα έπεσταλμένα σφισιν υπό του ύπαρχου. το δε κράτος εχουσι παν οι μέγιστοι στρατηγοί του βασιλέως. εστι δε πρόσδοδος τουτων υπό βασιλέως μεγίστη, και 10 Σταχύν μέγα ολβιοι γενόμενοι υπό τε των ύπαρχων και των αρχόντων των επί ταίς πόλεσιν. επί δε των θυρών οι ηγεμόνες εχουσι το κράτος, αγγελιαφόροι τε οντες και εφεστώτες τη βασιλει και σύμβουλοι ες τα πράγματα της αρχής· ες τούτους γάρ η διοίκησις των προσόδων, και λογιζονται γε και 15 τους θησαυρους του βασιλέως σφραγιδι τη οικεία επισκέπτονται. μετά τούτους μέντοι εστιν ο γραμματεύς, αγγιτάτω ιδρυμένος ες τούτους, και τους λογισμούς υποδεχόμενος υπό των ες τάς προσόδους και εισπράξεις τεταγμένων, και του φόρου. και ούτος μόν απολογιζεται τε προσόδους, και ες τους ηγε-20 μόνους τε και αυτόν βασιλέα αναφέρει· άλλοι δε γραμματεΐς ες τας γραφάς τε και επιτάγματα του βασιλέως. εστι δ' ο

9. υπάρχου P

13. αφεστώτες P

15. λογιζοντας?

urbs, Philippopolis et aliae, principes habent qui connumerantur signis. hi principes ad semeas sive signa pertinent, et obediunt Europae duci summo, quemadmodum Asiani principes Asiae duci summo parent. praefecti et duces, quocumque duxerint, eo sequuntur Europae et Asiae principes. quando autem satrapes ad bellum aliquod proficiscitur, urbium principes ex praescripto satrapae sequuntur auxiliares. summa potestas penes regios duces summus est, quibus etiam ab rege stipendium numeratur maximum. et in hunc modum brevi plurimas opes congregant, quas ab satrapis et urbium principibus accipiunt. inter ianuae milites maximam potestatem duces obtinent, qui legati sunt, et plerumque assessores sunt regis et consilarii earum rerum quae ad regni curam spectant. et hos enim pertinet redituum et tributorum administratio. rationes et thesauros regios proprio sigillo signant et confirmant. his ordine et dignitate proximus est scriba, ad quem rationes referunt redituum vectigalium et aliarum rerum, quibus id negotii iniunctum est. hic rationes omnium diligenter conficit, quas deinde regi et ducibus proponit. reliqui scribae expediunt ea quae ad scripturas caeteras et regia programmata pertinent. tributum quod rex ex Europa capit, complecti-

φόρος αὐτῆ προσιῶν ἀπὸ μὲν τῆς Εὐρώπης ἐς ἐννενηκοντα
 μυριάδας στατήρων. τὸν δὲ φόρον τοῦτον εἰσπράττεται μὲν
 οὐκ ἀπὸ τοῦ γένους τῶν Τούρκων ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων
 σφίσι· οὐ γὰρ νομίζεται τοὺς δημοφύλους χρήματα εἰσπράτ-
 5 σσειν, ἀλλ' αὐτοὺς σὺν τῷ βασιλεῖ παρὰ σφίσι νομίζεται
 στρατεύεσθαι ἐς τοὺς πολέμους, σὺν τοῖς ὅπλοις τε καὶ ἔπποις
 αὐτῶν ἐσομένους ἐς τοὺς πολέμους. τὴν δεκάτην δὲ τῶν ἐρ-
 γῶν οἱ μὲν πρὸ τοῦ βασιλέως τοῦδε οὐδέν τι εἰσέπρασσαν
 Τούρκους, ὅτι μὴ τοὺς ἀλλοφύλους· οὗτος δ' ὁ βασιλεὺς
 10 τὴν δεκάτην τε εἰσπράττει καὶ ἄγει ὅσοι ἂν στρατεύηται.
 τὴν μὲν οὖν δεκάτην καὶ παρὰ τὸν φόρον, βοστίναν οὕτω κα- P. 233
 λουμένην, ἀποφέροντες οἱ τῶν πόλεων ἄρχοντες τε καὶ ἕπαρ- V. 182
 χοι καὶ στρατιῶται τόνδε φόρον ἐς τὰς θύρας. νομίζεται καὶ
 προβύτων τὴν νομὴν ὅσην ἀποδίδονται, ἐς τὰς βασιλέως θύρας
 15 ἀπάγασθαι. ταῦτα μέντοι ταύτῃ τέτακται ἐς τὰς προσόδους
 τῶν τε ἀρχόντων καὶ τοῦ βασιλέως. παρὰ δὲ τὸν φόρον δα-
 σμοὶ εἰσὶν ἀνά τὴν Εὐρώπην τε καὶ Ἀσίαν ἀποτεταγμένοι τῷ
 βασιλεῖ οὐκ ὀλίγοι, ἀπὸ τε τῶν ἰππέων καὶ καμήλων καὶ
 ἡμιόνων καὶ βοῶν· καὶ ἔστιν αὕτη πρόσσδος ἀμφὶ τὰς τριά-
 20 κοντα μυριάδας. ἐπὶ τούτοις δὲ ἡ τῶν ἐνοίκων πρόσσδος με-
 γάλῃ τυγχάνει οὐσα τῷ βασιλεῖ, ἐν πέντε καὶ εἴκοσι μυριά- B
 σιν. ἀπὸ δὲ τῶν τοῦ βασιλέως φορβῶν τε καὶ καμήλων καὶ
 ἡμιόνων, ἀπανταχῆ τῆς χώρας ἐπινεμομένων αὐτοῖς, εἰσὶν

7. ἐπομένους?

tur nonaginta myriades staterum aureorum. tributum hoc non ab
 Turcis, verum ab alienigenis exigitur. nec enim fas ducunt ut Turci
 tributum inferant: verum horum officium est ut equis armisque in-
 structi una cum rege in militiam proficiscantur. nec etiam operum
 decimas antecessores regis huius ab Turcis exegerunt, verum hoc ex-
 actionis onere usi sunt erga alienigenas. caeterum hic rex decimas
 exposcit, et subditos, quo vult, educit in expeditionem. decimas quo-
 que praeter tributum, quod Bosciam vocant, solvunt urbium princi-
 pes, praefecti militesque. is autem reditus ianuae militibus assigna-
 tur. etiam ovium greges, qui tributum nomine dantur, in ianuas ab-
 duci oportet. haec quidem in hunc modum, quantum attinet ad
 principum regisque reditus. praeter tributum etiam vectigalia non
 modica per Asiam et Europam habet rex, quae capit ab equis ca-
 melis mulis et bobus. hic reditus continet circiter triginta myriades
 aureorum. huc accedit reditus quem inquilini solvunt, qui admo-
 dum magnus est et viginti quinque myriades complectitur, ab armen-
 tis equarum camelorum et mulorum, quae regis sunt et undique per
 regionem pascuntur, reditus accedit, cuius summa est circiter quinque

ἀμφὶ τὰς πέντε μυριάδας. ἀπὸ τε τῆς τῶν ἄλλων προσόδων
 προσίοι ἂν αὐτῷ ἐς εἴκοσι μυριάδας. καὶ ἀπὸ τῶν ἐμποριῶν
 καὶ τοῦ πορθμοῦ καὶ μετάλλων καὶ ὀρύζης καὶ χαλκοῦ καὶ
 στυπτηριῶν καὶ πενταμοιρίας τῶν ἀνδραπόδων μεγίστη ἂν
 λογιζομένοις εὐρίσκειτο ἢ πρόσδοδος. ἀπὸ μέντοι τοῦ πορθμοῦ 5
 καὶ ἀπὸ Φάρου ἐς εἴκοσι μυριάδας εὐρίσκειτο ἀναπνεύσαντομε-
 νος. τῶν δὲ μετάλλων οὐκ ὀλίγη αὐτῷ ἐπιγίνεται πρόσδοδος,
 ἐς δέκα μυριάδας. ἀπὸ δὲ ὀρύζης καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐς
 C τὰς Θύρας τεταγμένων προσόδων τοῦ βασιλέως, ὡς δὴ χάσιμ
 ποιοῦνται οἱ τῶν θυρῶν, ἐς εἴκοσι μυριάδας λογιζόμενος οὐκ 10
 ἀποτυγχάνοιμ' ἂν τοῦ εἰκότου· χάσιμα γὰρ ἀνὰ τὴν Ἀσίαν
 τε καὶ Εὐρώπην αὐτῷ ὡς πλείστα τε καὶ ἄριστα. τούτοις
 δ' ἔπεστιν αὐτῷ ὁ τῶν ἡγεμόνων τε καὶ βασιλέων φόρος τῶν
 τε ὁμοφύλων καὶ ἀλλοφύλων σφίσι, ἐπιγεγόμενος ἐς δέκα
 μυριάδας. οὕτω δὲ γένοιτ' ἂν ἡ πρόσδοδος τῷ βασιλεῖ, ὅση 15
 παραγίνεται αὐτῷ ἐς τὰς Θύρας καὶ ἐς τὸν χωσάν καλούμενον
 τοῦ βασιλέως, ἀμφὶ τὰς τετρακοσίας μυριάδας χρυσοῦ στα-
 τήρων. ἔστι δὲ παρὰ ταύτας πρόσδοδος ἄλλη βασιλέως ἀπὸ τῶν
 ἀρχόντων, ἕαρος ἐπιγεγόμενον, ἐπειδὴν ἐξέλαυνη βασιλεὺς στρα-
 τηλατῶν, ὑπὸ τε τῶν ὑπάρχων τε καὶ στρατηγῶν καὶ ἡγεμόνων 20
 D καὶ ἀρχόντων δῶρα νομιζόμενα κατὰ τὴν ἐκάστου πρόσδοδον
 τῷ βασιλεῖ ἐς τὴν ἐξέλασιν. καὶ ὅστι μέντοι τοιαύτη πρόσδο-

6. δάδου P

22. μὲν ἢ τοιαύτη?

myriades. à reliquis autem redditibus accipit circiter viginti myria-
 des. quin etiam maximus reditus venit ab emporiis, traiectu, metal-
 lis, oriza, aere, alumine et quinta parte mancipiorum. non dubium
 est quin is maximus sit, si quis eum ad calculos revocet. traiectum
 et Pharus circiter viginti myriades suppeditare comperi. reditus me-
 tallorum, qui nec ipse modicus est, attingit decem myriades. ab
 oriza et reliquis vecligalibus, quae ianuae milites exigunt et in cha-
 sia secernunt, reditus colligitur, si quis rationem ineat, qui tenet vi-
 ginti myriades: plurima enim chasia et optima per Europam et Asiam
 habentur. huc accedit tributum principum et regum, quod pendunt
 tam indigenae quam alienigenae; id habet circiter decem myriades.
 summa itaque universorum reddituum, quos modo memoravimus, et ad
 regem et ad ianuae milites referuntur et ad eius chasnam sic dictam,
 complectitur circiter quadringentas myriades aureorum staterum. est
 praeter enarratos reditus et alius, quem ferunt tempore veris, quando
 in militia proficiscitur rex, praesides duces praefecti, solennia mu-
 nera pro singularum facultatum modo afferentes. is reditus expedi-
 tionis inservit. nec tamen hic reditus in certum numerum redigitur:
 verum si quis rem sedulo excutiat, inveniet istum reditum continere

δος οὐ τεταγμένη, ἀλλὰ στοχαζομένοις ἐς αἴκοσι μυριάδας γέ-
 νοιτ' ἂν αὐτῷ χρήματα. ταῦτα μέντοι ἐς τὸν χασαν τὰ βα-
 σιλέως χρήματα παραγίνεται, ἀφ' ὧν μισθοῦται τοὺς τε νεή-
 λυδας καὶ τοὺς τῶν θυρῶν καρίπιδας σιλικτάριδας ἀλλοφα-
 5 τζίδας τε καὶ σπαχίδας καλουμένους, καὶ ἐς τοὺς λοιπούς,
 ὅσοι τῶν θυρῶν ὄντες τριμηναῖον λαμβάνουσι τὸν μισθόν.
 ἄνευ δὲ ταύτης τοῦ βασιλέως προσόδου, οἱ ἀνὰ τὴν ἀρχὴν
 ὑπαρχοι τε καὶ ἄρχοντες καὶ στρατηγοὶ καὶ τιμαράτοι κυ-
 λούμενοι μεγίστην ὑποφέρουσι τὴν πρόσοδον ἀπὸ τῆς βασι- P. 234
 10 λέων χώρας. καὶ λογίζεσθαι μὲν οὐ πᾶν ῥάδιον, πλὴν τῶν
 τοῦ βασιλέως γραμματιστῶν, ἧ δὴ ἐκυσθῆναι, γένοιτο δ' ἂν
 σύμπασα αὕτη ἡ πρόσοδος τῶν ἀνδρῶν, ὅσοι μισθὸν λαμβά-
 νουσιν ἀπὸ τῆς τοῦ βασιλέως χώρας, ἐς ἑννακοσίας μυριάδας
 χρυσίου. ἐνουμένη δὲ αὕτη ἡ πρόσοδος τῇ προτέρᾳ, ἥτις ἐς
 15 τὰς βασιλέως παραγίνεται θύρας, γένοιτ' ἂν σύμπασα ἡ τῆς
 βασιλέως χώρας πρόσοδος, ὅση ἐς τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ ἀφι-
 κνέεται καὶ ὅση ἐς τὰς θύρας, ἐς χιλίας τε καὶ τετρακοσίας
 μυριάδας χρυσίου, στατηῆρας τῶν Οὐγενετῶν. αὕτη μὲν πρό-
 σοδος, ὅσα γε ἐς ἡμᾶς εἰδέναι, παραγίνεται τῷ βασιλεῖ καὶ
 20 τοῖς ἐπηκόοις αὐτοῦ.

circiter viginti myriades. hae quidem regis pecuniae comportantur ad chasnam, ex quibus deinde stipendium accipiunt peregrini et ianuuae milites, Caripides, Silictarides, Allophatsides, Spachides, et reliqui qui ad ianuvas pertinent et trimestre stipendium accipiunt. superest et alius reditus, quem uberrimum capiunt per uniuersum regnum principes et duces et hi qui Timarati vocantur. is redit ex regione regis, nec facile a quouis (sic enim accepi) quam a regis scribis computari potest. summa autem redituum quos viri accipiunt quibus merces ordinata est ab regis regione, excurrit usque ad noningentas myriades auri. hic reditus si addatur illi qui ad ianuuae milites defertur, uniuersorum redituum, qui ad ianuuae milites et ad principes redeunt, summa excrescit usque ad myriades mille et quadringentas aureorum staterum Venetorum. tantus quidem reditus ad regem et subditos eius refunditur.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ
ΑΘΗΝΑΙΟΥ
ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΕΝΑΤΗ
LAONICI CHALCOCONDYLAE
ATHENIENSIS
HISTORIARUM
DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM
LIBER NONUS.

P. 235' Ως δὲ ἐπὶ Πελοπόννησον πέμπων ἄνδρας τῶν Θουρῶν Μεχ-
 V. 183 μέτης ὁ Ἀμουράτεω ἡξίου. τὸν φόρον οἱ ἀποδίδοσθαι, φοι-
 1158 τῶντες δὲ τοῦ βασιλέως ἄνδρες οὐδὲν ἕγχευς εὕρισκον τῶν
 Ἑλλήνων, καὶ οὔτε τοὺς Ἀλβανούς κελεύοντας εἰσφέρεισθαι ἐς
 τὸν φόρον οὔτε τοὺς Πελοποννησίους, καὶ αὐτοὺς δὲ ἰδίᾳ
 τοὺς ἡγεμόνας διαφερομένους σφίσι ἐς τὰ πράγματα κακο-
 δαιμονιᾶν, συνεχῶρει μὲν τὸν ἐπίτριτον φόρον ἀπάγοντας
 ἴσχειν αὐτῆ εἰρήνην, ὡς δὲ καὶ ἡμέλουν ἀγνωμοσύνη χρῶ-

Mechmetes Amuratis filius misit viros quosdam de Ianuis in Peloponnesum, petitum tributum. verum regii, ubi in Peloponnesum venerunt, nihil sani inter Graecos reperiunt. proinde nec Albanis nec Peloponnesiacis imperant ut tributum solvant. cum autem cerneret rex duces Peloponnesi privatis certare odiis, malo genio impulsos, ut tandem se resque perditum irent, tertium remisit tributum, saltem id quaerens, ut in praesentia pacem, quae convenisset, bona fide

μενοι καὶ σκαιότητι, ὄρηγο ἐπὶ Πελοπόννησον στρατεύεσθαι.
 καὶ Μαχμοῦτην μὲν τὸν Μιχαήλου παῖδα, ἡγεμόνα τε ἅμα
 τῶν θυρῶν καὶ στρατηγὸν τῆς Εὐρώπης, ἐπεμψεν ἐπὶ τὸν P. 236
 Ἰστρον, ὡς ἂν εἴ τι νεώτερον ἀπὸ Παιόνων καταλαμβάνη,
 ὅ υποστιαίη τε ἀντιασόμενος καὶ διακωλύη τούτους τὴν χώραν
 βλάπτειν τὴν ἑαυτοῦ ἐπιόντας. οὗτος μὲν παραλαβὼν τὸ
 τῆς Εὐρώπης στρατεύμα, ἐς ὀκτὼ μυριάδας, ἤλυνεν ἐπὶ
 Τριβυλλοὺς τοὺς παρὰ τὸν Ἰστρον χώραν νεμομένους. ἑρ-
 μωμένος δὲ ἐντεῦθεν ὡς οὐδὲν ἐπυθάνετο νεώτερον ἀπὸ
 10 Παιόνων, κατεστρέφετο τὴν Ἰλλυριῶν χώραν, καὶ πολίσματα
 μὲν ἔστιν ἃ ἔλων κατὰ κράτος ἠνδραποδίσαιτο. μετὰ δὲ ὡς
 ἐπέδραμε τὴν Ἰλλυριῶν χώραν, διέτριβεν αὐτοῦ ταύτη παρὰ B
 τὸν Ἰστρον ἔχων ἄμφω τῇ φυλακῇ τῶν πόλεων. οὗτος μὲν
 οὖν ἄμφω ταῦτα ἔχων διεγένετο· βασιλεὺς δὲ παραλαβὼν τό
 15 τε Ἀσιανὸν στρατεύμα καὶ ἔωον καὶ Εὐρώπης, τὸ ἀπὸ Θετ-
 τάλιας τε καὶ Μακεδονίας, καὶ ἔχων καὶ τὰς θύρας, ἐστρα-
 τεύετο ἐπὶ Πελοπόννησον. ὡς δὲ εἰσέβαλε καὶ ἐντὸς τοῦ
 Ἰσθμοῦ ἐγένετο, ἐπελαύνων ἀντίκα τὴν Κόρινθον ἐπολιορκεῖ.
 περιῶν δὲ ἐπεσκόπει ὡς ἂν τὸ τεῖχος καθελὼν τηλεβόλους
 20 ἐσπεσεῖται ἐς τὴν πόλιν ἅμα τῷ στρατῷ. καὶ τηλεβόλους μὲν
 αὐτοῦ ποιεῖσθαι κατέλιπε, καὶ τὸν ἔωον στρατὸν περικυδήμε-
 τον τὴν πόλιν πολιορκεῖν (ἐδόκει γὰρ αὐτῷ τοὺς τηλεβόλους C

13. ἀμφὶ τὴν φυλακὴν?

18. ἀπελαύνων P

sergent. ut vero id facere neglexere, nescio qua imprudentia et iniquitate usi, Peloponneso arma inferre decrevit. Machmutem Michaelis filium, quem ianuarum principem et Europæ ducem designarat, ad Istrum praemisit, ut si quid rerum novarum molierentur Pannonæ, eos criminando a coeptis deterreret: sin in hunc modum parum proficeret, accedentes non sineret evastare regionem eius. is assumpto Europæ exercitu, qui complectebatur circiter octo myriades militum, profectus est contra Triballos, qui habitant iuxta regionem Istro affusam. cum autem deprehenderet Pannonæ nihil innovare, verum quietem amplecti, Illyrium subigere aggressus est; et oppidula, quæ vi cæperat, diripuit. postquam in Illyriam copias duxit, ibi castra prope Istrum communivit, ut urbes regis ibi sitas custodiret et ab hostili incursione defenderet. hic quidem, quemadmodum indicavi, hoc negotii sibi desumpsit. rex accepto Asiano et Orientis exercitu, necnon Europæo, quem ab Thessalia et Macedonia conscripserat, et ianuarum robore, contra Peloponnesum profectus est. ut in Peloponnesum et intra Isthmum pervenit, continuo obsidione circumdedit Corinthum. circumiens autem spectabat quâ parte murum bombardis proueret, ut eo disiecto simul cum suis in urbem irrum-

- αὐτοῦ ἐνταῦθα ποιῆσθαι, καὶ τὴν πόλιν ἄμα ἐκπολιορκηθή-
 V. 148 σεσθαι λιμῶ), αὐτὸς δὲ ἐντὸς τῆς Πελοποννήσου γενόμενος
 διὰ Φλιοῦντος ἐπορεύετο. ἔς δὲ τὴν Κόρινθον οἱ Ἕλληνες
 οὕτως ἐσεκομίσαντο τὸν οἶτον ὅτι μὴ ὀλίγον (Λουκάνης γὰρ
 ἦν ἀρμολογῆς ὁ Λακεδαιμόνιος ἀπόντος τοῦ Ἀσάνου) οὕτως 5
 ἔς τὴν φυλακὴν τῆς πόλεως διέθεντο ἱκανῶς, ὥστε ἀντέχειν
 ἐπὶ χρόνον τῷ βασιλέως στρατιῶ. Ἀσάνης μὲν οὖν οὐ πολλῶ
 ὕστερον, ὡς ἐκινδύνετο τὴν πόλιν πολιορκεῖσθαι ὑπὸ τοῦ
 Ἀσιανοῦ στρατοπέδου, ἔχων περὶ αὐτὸν ἄνδρας ἱκανούς, ἐρ-
 μώμενος ἀπὸ Ναυπλίου τῆς Οὐνετιῶν πόλεως, καὶ διὰ Θα- 10
 Δλίωσης ἐπὶ τὸν Κεγχεῶν λιμένα ἀφικόμενος νυκτός, λαθῶν
 τὸν στρατὸν τοῦ βασιλέως ἐσῆλθεν ἔς τὴν πόλιν αὐτὸς τε
 καὶ οἱ ἄμφ' αὐτόν, καὶ τινα βραχὺν οἶτον εἰσεκομίσαντο.
 βασιλεὺς μὲν οὖν ἔς Φλιοῦντα ἀφικόμενος Ταρσὸν τε τὴν
 πολίχνην ἐπολιόρκει. Δοξίης δὲ ὁ τῆς Φλιοῦντος τῶν Ἄλβα- 15
 νῶν προσεταιρῶν, τοὺς τε ὑπ' αὐτῷ ὄντας καὶ τοὺς τῆς Φλιοῦν-
 τος ἄνδρας εἰσενεγκάμενος ἔς τι ἔρυμνὸν ἔς τὰ μάλιστα χω-
 ρίον, παρεσκευάζετο ὡς ἀμννούμενος. τὸν γὰρ τοι Ταρσὸν
 ὁ βασιλεὺς παρεστήσατο ὁμολογίᾳ, καὶ παῖδας λαβῶν ὡς
 τριακοσίους καὶ ἄρχοντα ἐπιστήσας τοῖς ἐν τῇ πόλει προήξει 20
 P. 237 διὰ τῆς μεσογαίου. πορευόμενος δὲ τρέπεται ἐπὶ τὴν πόλιν,
 ἣ κελταὶ ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ τε καὶ ἔρυμνου, ἔς ἣν πολλοὶ τε

1. αὐτοῦ] αὐτῷ P

peret per loca ruinis patentia. et quidem eo loci bombardas fundere omisit. verum iussit ut exercitus Orientalis omni a parte urbem circum sederet, eamque tandem fame expugnaret. nam urbe ea occupata sperabat se maximum bellicarum machinarum seu bombardarum apparatusum acquisiturum. ipse cum intra Peloponnesum accessisset, recta per Phliuntem iter faciebat. Graeci autem ne tantillum quidem frumenti Corinthum congesserant. nam Lucanus, praefectus Spartanus, absente Asane eam regebat. praeterea nec urbem satis praesidiis et propugnaculis munierant, ut vel brevi tempore resistere possent regio exercitui. Asanes quidem haud multo post cum accepisset urbem obsidione premi ab Asiano exercitu, ducens secum viros plurimos, profectus Nauplio Venetorum urbe, et mari in Genchreensem portum advectus, noctu ingressus est urbem, apportato comaeu sane exiguo, inscio exercitu regis. rex cum venisset Phliuntem, Tarsum urbem oppugnabat. Doxies autem, qui iussu Albanorum Phliuntem erat praefectus, eos quos imperio regebat, necnon Phliuntis cives, in locum quendam inunitissimum contraxit, et statuebat regi resistere. Tarsum rex in dicionem acceperat; et sumens inde pueros circiter trecentos, et civibus praefectum constituens, recta per mediterraneam

τῶν Ἑλλήνων ἅμα καὶ Ἀλβανῶν συλληγόμενοι παρεσκευάζοντο
 ὡς πολιορκησόμενοι. καὶ ὕδατε μὲν οὐκ ἐχρήτο ἀφθόρῳ ἢ
 πόλεις, ὅτι μὴ ἐκτὸς τῆς πόλεως, ἀπ' οὗ ὕδρευεσθαι ᾤοντο καὶ
 μὴ ἀφαιρεθῆσεσθαι ὑπὸ τῶν πολεμίων, συμβυλλομένον τοῦ
 5 χωρίου ἐς τὸ ἀμύνασθαι ἰσχυρότατα ἐντεῦθεν. ὁ μὲν οὖν
 βασιλεὺς ἀπελάσας σὺν τοῖς νεήλυσι τοῦ τε ὕδατος ἐπεκράτησε,
 καὶ ἐξεπολιόρκει τὴν πόλιν. λέγεται δὲ ἐνταῦθα τοὺς ἐν τῇ
 πόλει κτείνοντας τὰ ὑποζύγια τῷ αἵματι φέρειν τε τὰ ἄλφειτα
 καὶ ἔψειν τὸν ἄρτον, ὡς δὲ δίδυμι συσχεθέντες ἐν ἀπόρῳ ἐγγίγοντο, B
 10 ἐτρύποντο μὲν ἐπὶ ὀρολογία καὶ πρέσβεις ἔπεμπον ἐπὶ ὀμο-
 λογίᾳ. ἐνταῦθα ὀλιγορούτων τῶν ἐν τῇ πόλει περὶ τῶν γυ-
 λακῶν τῆς πόλεως διὰ τοὺς πρέσβεις, κελεύοντες οἱ νεήλυδες
 εἰσέπεισον καὶ εἰσεχέοντο ἐς τὴν πόλιν καὶ κατέσχον καὶ τὴν
 τε πόλιν κατὰ κράτος ἐξελόντες ἐξηνδραποδίσαντο. μετὰ δὲ
 15 ταῦτα ἀφικόμενοι ἐπὶ Ἀκριβὴν πόλιν, καὶ ταύτῃ ὑποστάντων
 τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ οὐκ ἐκλιπόντων, ἐπελθόντες οἱ νεήλυδες
 ἐπέβησάν τε τοῦ τείχους καὶ εἶλον, ἐλόντες δὲ ἠνδραποδίσαντο
 καὶ ταύτην. μετὰ δὲ ταῦτα ἐλαύνων ἀφίκετο ἐς Ῥούπελην
 τῆς Φλιωσίας πολίχνην, ἐς ἣν Ἀλβανοὶ τε καὶ Ἕλληνες κατα-
 20 φυγόντες δισωζόντο αὐτοὶ τε ἅμα καὶ αἱ γυναῖκες. προσέ- C
 βαλλε μὲν ἐνταῦθα καὶ τῇ προτεραιᾷ καὶ τῇ ὑστεραιᾷ, καὶ
 ὡς οὐκ ἠδύνατο ἐλεῖν, πεσόντων ἐνταῦθα οὐκ ὀλίγων τῶν

regionem incedebat. Incedens autem cum agmine belli molem aver-
 tit in urbem, quae sita est in monte excelso et munito, in quam
 Graeci pariter et Albani plurimi convenerant, obsidionem regis ibi
 toleraturi. maxima urbis huius erat aquae penuria. nam extra ur-
 bem fons erat, quo aequatum ire solebant. ne aquandi facultatem
 adimeret hostis, eum locum admodum communierant. rex accedens
 ad hanc urbem cum peregrinis militibus aqua potitur, et urbem ob-
 sidione cingit. ferunt oppidanos, cum aqua deficeret, interfecisse iu-
 ments, et iumentorum sanguine subegisse farinam, et hinc coxisse
 panes. cum autem saevissima premeretur siti, dubii quid agerent,
 ad deditionem coeperunt animi inclinare. miserunt itaque legatos
 ad regem, qui orarent ut in deditionem acciperentur. hic, cum
 negligentius oppidani propter missos legatos stationes solitas ob-
 irent, peregrini advenissima irruerunt in urbem, eamque obtinuerunt
 et diripuerunt. postea venientes ad urbem Acribam, cum oppi-
 dani eam fortiter tutarentur nec eam deserere vellent, peregrini
 conscenderunt murum eamque occuparunt; quae militum prae-
 dae cessit. hinc ducens exercitum venit Rupelam Phliasiae urbem.
 in hac servabantur Albani et Graeci qui eo confugerant cum uxori-
 bus. hanc rex biduo oppugnavit; et cum ea potiri non pos-
 set, quamvis pauci de suo exercitu cecidissent, caeterum plurimi

βασιλέως, καὶ συγχῶν τῶν τοῦ στρατοπέδου τετρομένων, ἀπή-
 γαγε τὸν στρατὸν ὡς ἀπιῶν. ἐπεὶ δὲ συσκευάζετο ὡς ἀπιῶν,
 ἐνταῦθα προσέφερον λόγους τῷ βασιλεῖ, ξυμβῆναί τε ἐθέλον-
 τες καὶ παραδιδόναι τὴν πόλιν. ὁ δὲ ὡς παρέλαβε τὴν πο-
 λίχην, οὔτε ἀνδραποδισάμενος οὔτε ἄλλο αἰνῆς ἐργασάμε- 5
 νος, σὺν γυναιξὶ τε ἅμα καὶ παισὶν εἰς Βυζάντιον κατέπεμψε
 κατοικήσοντας. τῶν τε Ἀλβανῶν τῶν ἐν τῷ Ταρσῷ παρα-
 δεδωκότων σφᾶς καὶ ἐνταῦθα δεύτερον αἰθῆς ἀποφυγόντων,
 D ξυντυχία τινὶ χρησαμένων οὐκ ἀγαθῇ, λαβῶν τούτους τοὺς
 τε πόδας καὶ χεῖρας ἐκλάσε, καὶ οὕτω ἀνέβη κακίωτη ὀλέθρη 10
 παραδούς ἀμφὶ τοὺς εἴκοσιν. ἐντεῦθεν ἐλαύνων διὰ Ματι-
 νείας χώρας ἀφίκετο ἐπὶ Παζενίκην πόλιν, καὶ ἔπεμπε Καρ-
 V. 185 τακουζηνόν, ὃν ποτε οἱ Ἀλβανοὶ ἡγεμόνα ἐλόμενοι ἔστρατεύ-
 οντο ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας· παρῆν γὰρ τότε ἐν τῷ στρατοπέδῳ
 μετέπεμπος ὑπὸ βασιλέως, ὥστε ἐπιλαβεῖσθαι αὐτῷ εἰς τοὺς 15
 ἐν τῇ Πελοποννήσῳ Ἀλβανούς, μειόντα τε καὶ λόγους ἐπι-
 πέμποντα περὶ προδοσίας. ὡς δὲ ἐνταῦθα πέμπων ἐκέλευε
 προσφέρειν τοῖς ἐν τῇ πόλει ὥστε προσχωρῆσαι· παρήσαν
 δὲ ἅμα αὐτῷ καὶ τινες τοῦ βασιλέως, αἰτιασάμενοι παρὰ βα-
 P. 238 σιλεῖ ὡς δι' ἐκεῖνον σφίσι νευμάτι χρησάμενον οὐ παρέδωκαν 20
 σφᾶς, ἀχθεσθῆναί τε συνέβη τὸν βασιλέα, καὶ προῶν ἀπιέ-
 ναι ὅτι τάχιστα ἐκ τοῦ στρατοπέδου ἐξήλασον. ὡς δὲ ἀδύ-

20. δι' δὲ P

παρέδωκε P

22. ἀδύνατος?

vulnerati essent, abduxit exercitum quasi abiturus. cum iam accin-
 ctus esset ad iter, superveniunt legati petentes pacem, dicentes se
 paratos esse ipsi tradere urbem. rex urbem in deditiōnem, quom-
 admodum petebatur, suscepit; nec eam diripuit vel quicquam damni
 ei inflixit. caeterum eos cum uxoribus et liberis Byzantium, ut ibi
 habitarent, transmisit. Albani vero qui semetipsos Tarsi dederant
 et denuo aufugerant, usi sunt fortuna non admodum secunda: nam
 rex eos cepit, manus pedesque eorum crudeliter fregit. hinc turpis-
 simae et crudelissimae morti Albanos circiter viginti adiudicavit. hinc
 profectus per Mantineas regionem venit ad urbem Pazenicam. in
 hanc misit Cantacuzenum; quem quondam ducem creantes Albani
 bello laceraverunt Graecos. is ea tempestate aderat in castris, ac-
 cersitus ab rege, ut eius opera uteretur adversus Albanos qui in Pe-
 loponneso erant. volebat enim ut eos adiret et ad proditionem quos-
 dam clandestinis sermonibus permoveret. hic cum missus foret ad
 eos qui urbem istam tenebant, iussus est dicere ut se urbemque regi
 dederent. apud hunc aderant etiam quidam regii, qui criminabantur
 eum apud regem, quasi illi consilio et nutu Cantacuzeni urbem non
 tradidissent. hinc ira percitus rex eum continuo ex castris excedere

νατα προσβαλεῖν τῷ ἐρύματι (ἐκλελοιπότες γὰρ οἱ ἐν τῇ πό-
 λει ἔρυμα αὐτοῦ ταύτη, ὅτι ἔγγυτάτω ὄν, κατέλαβόν τε καὶ
 διωσώζοντο) συσκευασάμενος ἀπῆει ἐντεῦθεν, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ
 ἐτέλεσεν ἐς τὸν Τεγεάτην χώρον καὶ ἐπηυλόσατο. ἐνταῦθα
 5 ἐβουλευέτο ἐπ' ἀμφοτέρα, εἴτε ἐς Σπάρτην ἐλαίνοι καὶ Ἐπί-
 δαυρον· δεινὸς γὰρ αὐτὸν ἐσῆει πόθος, ἰδεῖν τε Ἐπίδαυρον
 καὶ παραστήσασθαι πόλιν ἐρυμνὴν πασῶν δὴ πόλεων ὧν
 ἡμεῖς ἴσμεν, ἐς ταύτην καταφυγῶν ὁ ἕτερος τῶν ἡγεμόνων, B
 τοῦ ἐτέρου ἐς τὴν Μαντινείαν τῆς Λακωνικῆς πρὸς τῇ Θα-
 10 λάττῃ οὖσαν καταφυγόντος σὺν τῇ γυναικί. καὶ πυνθανόμε-
 νος τὴν χώραν τραχεῖάν τε οὖσαν καὶ χαλεπὴν διαπορευέ-
 σθαι, ἐπέσχε μὲν ταύτην πορεύεσθαι, συστραφεῖς δὲ ἐτρέπετο
 ἐπὶ Μουχλὴν τῆς Τεγέης πάλιν. προεισιτήκει δὲ αὐτῆς Ἀσά-
 νης ὁ Δεμήτριος. ἐνταῦθα στρατοπεδευόμενος ἐν χώρῳ χα-
 15 λεπῷ τε καὶ δυσβάτῳ (ἀνέχει γὰρ ἡ πόλις ἐπὶ ὄχρου ὄρει
 ἔρους καὶ ἐρυμνοῦ ψημμένη) παρεσκευάζετο μηχανάς τε καὶ
 κλίμακας ὡς τῇ πόλει προσοισόμενος, καὶ ἀντίκα μὲν τοῦ
 ὕδατος ἐπεκράτησεν, ὃ ἐκτὸς ἦν τῆς πόλεως, ἐπὶ χωρίον ἐρυ-
 μνοῦ πάνυ. καὶ ὡς οὐκ εἶχον οἱ τῆς πόλεως ὑδρεύεσθαι,
 20 χαλεπῶς ἤδη ἔφερον τὴν πολιορκίαν, μὴ ἀπὸ φρεάτων καὶ C
 τῶν ἐν τῇ πόλει οὐκ ἐξεγένετο σφίσι ἀφθύνῃ τῷ ὕδατι χρῆ-
 σθαι διὰ τὸ πλῆθος τῶν τε ἀνθρώπων ἅμα καὶ ὑποζυγίων.
 ἐπεὶ δὲ ἐπέλιπεν αὐτοὺς ἤδη τὸ ὕδωρ καὶ πρὶν ἢ προσβάλλειν
 τῷ τείχει, ἐπεκρησκύετο ὁ τῆς πόλεως ἄρχων, καὶ ξυνέβαινεν
 25 ἐφ' ᾧ παραδιδόναι τὴν πόλιν καὶ αὐτοὺς καθεῖν. βασιλεὺς
 μὲν ἐδωρήσατο Λεοδωρίῃ τὸν παῖδα αὐτοῦ, καὶ ἐξελῶν αὐ-

12. ὄπισθε P

20. μὴ] ἐπει?

21. ἐξεγένετο τῷ σφίσι P

iussit, et ipse contra urbem perrexit. cum autem frustra aggredere-
 tur vallum (nam relicta urbe vallum occuparant munitissimum urbi-
 que proximum, et eo se tenebant satis tuti), impedimentis omnibus
 collectis discedebat; et secundo ab eo die Tegeatarum regionem in-
 gressus est, ibidemque castra firmavit. maxima proposita erat consultatio
 ductandi in Laconiam et Epidaurum. magna enim cupido eum incesserat
 videndae Epidauri et capiendae urbis, quam scimus esse munitissimam
 omnium quas novimus urbium. in hanc confugerat alter e ducibus, et
 alter se cum uxore receperat Mantineam Laconiae, mari finitimam. rex
 cum intelligeret eam regionem esse asperam et transitu difficilem, absti-
 nuit latius progredi. verum reversus exercitum movebat contra Muchlam
 Tegeae urbem. huic praeerat Asanes Demetrius. castra igitur hic
 posuit in loco aspero et invio. urbs autem prominet, sita in monte

τὸν ἀπο τῆς πόλεως ἤλαυνεν ἐπὶ Κόρινθον καὶ ἐπὶ τὸ Ἀσιαγὸν στρατόπεδον· ἤδη γὰρ τὰ ἐς τοὺς τηλεβόλους αὐτῷ παρεσκευάζετο, καὶ λίθους τε ἀπὸ τῆς παλαιᾶς πόλεως τῆς Κόρινθου εὐράμενοι οἱ τοῦ βασιλέως ἐντάμνοντο ἱκανούς.

Ὡς δὲ ἐπελάσας ἐστρατοπεδεύετο, προσέφερε μὲν αὐτίκα 5
 D λόγους τῷ Ἀσάνῃ ὁ βασιλεὺς, καὶ πέμψας Ἰησοῦν τὸν τοῦ
 Βρενέζω παιδα, ἐλλόγιμον ὄντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ ἐρ-
 μητέα τε ἅμα αὐτῷ, ἐκέλευε παραδοῦναι τὴν πόλιν. Ἰησοῦς
 μὲν ἀφικόμενος ἔλεγε τοιαῦτα. “Ἀσάνη καὶ οἱ παρόντες Ἐλ-
 λητες, βασιλεὺς τάδε πέμπων ἡμῶς λέγει, ὡς σὺ ἐς τοὺς Ἐλ- 10
 ληνας ἦκεις ἐς τὰ πρῶτα συνέσεως, καὶ Ἑλλήνων μάλιστα δὴ
 ἔμπειρος εἶ τῶν βασιλέως θυρῶν. οἴσθα δὲ καὶ σὺ μᾶλλον
 τῶν ἄλλων οἶος ὢν ὁ βασιλεὺς οὗτος, καὶ τοῦ Ὀτουμανίδων
 γένους, καὶ ἣ ἂν ἀφίκηται, οὐκ ἀπανίσταται πρὶν ἂν ἐκπορθήσῃ
 τὴν πόλιν. παρέχει οὖν σοι ἐν τῷ τοιῷδε κάλλιστα καταλυσά- 15
 μῃτερ πρὸς βασιλέα τὴν τε πόλιν τήνδε παραδίδόναι, καὶ χρί-
 ραν ἣν ἂν ὑμεῖς ἔλοισθε λαβεῖν παρὰ βασιλέως ἀλλαξαμένους.
 καὶ ἦν τοῦτο ποιήσῃς, ἐπιτήθειόν τε δὴ νομιεῖ βασιλεὺς, καὶ
 P. 239 ἔξενον ποιεῖται δὴ, ὥστα ὕστερον καταθεῖσθαι χάριν αὐτῷ σοί
 τε καὶ τοῖς παισίν. ἦν δὲ μὴ παραδῆς, οἴσθα μὲν αὐτός, νῆ 20
 τὴν βασιλέως ψυχὴν, ὡς τὴν τε πόλιν ἐξανδραποδιεῖται καὶ

11. δὲ] δὲ P 19. δὲ] σε? κατακεῖσθαι?

firmo et munito. nec mora: expediunt scalas et machinas bellicas, urbemque oppugnant. etiam aquam, quae erat extra urbem in loco munito, obtinuit, ut oppidani non possent amplius eo aequatum accedere.

Cum autem advenisset rex ad urbem et castrametatus esset, festim legationem ad Asanem misit. nam ire iussit ad Asanem Iosuan Brenezis filium, virum prudentem, ex omni suorum numero, cum interprete; eique praecepit ut ageret cum Asane, qui urbem traderet. Iosue igitur ubi venit ad Asanem, huiusmodi orationem exorsus est. “Asanes et Graeci omnes, quotquot praesto estis, rex misso legato haec vobis exprimi iubet. tu, qui prudentissimus es Graecorum etiam in iis quae ad Graecos pertinent, expertus januae milites scis, et magis quam reliqui, qualis quantusque sit rex ille Otomanidarum, quocumque tempestatem belli verterit, haud prius bellum ponit quam urbes expugnari et victoria potitus fuerit. cuiusmodi autem conditionem vobis proponat, audite. si pacem feceritis cum rege, eidemque urbem vestram permiseritis, regionem aliam, quamcumque elegeritis, a rege accipietis. si in hoc morem gesseris regi, amico et hospite te admodum familiariter utetur, gratiamque tibi et vobis omnibus referet cumulatissimam. si autem parere regi recusaris, nec urbem tradideris, scito, animam regis tibi iuro, eam brevi et capiet et

δὴ τοὺς πέριξ κακίστερ παρεδώσει δλέθρῳ." ταῦτα μὲν Ἰη-
 σοῦς ἔλεγε δι' ἑρμηθένος, Ἀσάνης δὲ ὑπολαβὼν ἔφη "ὦ παῖ V. 186
 Βρενέζω, ἀπάγγειλε δὴ τῷ βασιλεῖ ὡς τὴν τε ψυχὴν αὐτοῦ
 ἴσμεν που γενναιοτάτην οὖσαν πάντων τῶν πρότερον γενομέ-
 5 των ἀπὸ τῶν Ὀτουμάνων βασιλείων, καὶ τὴν τε δύναμιν με-
 γίστην τε οὖσαν τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ, παντί που τῶν εὖ εἰ-
 δότων τὰ βασιλείως πράγματα κατὰ δῆλον. καὶ ταῦτα μὲν
 ξυνομολογοῦμέν τε αὐτοὶ τῷ βασιλεῖ, ὡς μέγιστα τε εἶναι.
 καὶ ταύτην μὲν οὖν τὴν πόλιν ὄρα τε δὴ που ὡς ἐν ὄχυρῳ B
 10 που οἰκεῖται πασῶν δὴ μάλιστα πόλεων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν. καὶ
 αὐτοὶ οἱ ἀπὸ τοῦ Ὀτουμάνου βασιλεῖς, καὶ αὐτὸς δὲ βασι-
 λεύς, εἴξ ὅτου γε ἐς τὴν βασιλείαν κατέστη, τοιάνδε πόλιν
 οὔτε πολιορκῶν ἐξείλε κατὰ κράτος, ἀλλ' οὔτε ἐξεγένετο
 ἐπὶ τοιάνδε πόλιν ἐλαύνειν. ὄρατε γὰρ ὡς κύκλῳ ἡ πό-
 15 λιν ἐρμυνῆ τε οὖσα ἐς τὰ μάλιστα ταύτῃ μόνον ποιεῖται
 τὴν εἴσοδον, τειχειωμένην τρισὶ τε ἅμα τείχεσιν ὄχυρωτά-
 τοις καὶ τρισὶ πύλαις. ἦν μὲν οὖν τὴν μίαν ἐξέλητε τηλε-
 βόλοις, τὴν τε ἐτέραν πῶς ἂν ὑπερβάλλοισθε; ἦν δὲ καὶ ταύ-
 τῃ ὑπερβάλλησθε, ὑπολείπεται αὐθις ἡ ἰσχυροτέρα τούτων.
 20 ὡς οὖν ταύτῃ θανατουμένων καὶ παρασκευαζομένων, εἰ θέοι C
 ἀπολείθωσι, ὥστε ἀμύνεσθαι, οὔτω ἀπαγγεῖλατε τῷ βασιλεῖ,
 ὡς μᾶτην ἂν εἴημεν ὡς ἐλθόντες ἐς φυλακὴν τῆς πόλεως,
 εἰ μὴδ' ὅτι οὖν χαλεπὸν ἐπιδόντες τὴν πόλιν παραδοίημεν."

foede diripiet, eos qui hic assistunt crudellissimae morti subiciet." haec quidem locutus est per interpretem. Asanes autem respondens in hunc modum verba fecit: "o filii Brenezis, renuntia regi haud nobis occultum esse, animum eius generositate excellere omnes reges, quotquot ab Otomanidis originem traxere. potentiam eius esse in orbe maximam norunt omnes, quotquot rerum eius periti sunt: etiam nos et agnoscimus et confitemur potentiam eius esse maximam. verum enimvero cernitis urbis huius sitam, quam natura et arte sit munita, ut non facile invenire sit urbem aequae munitam. reges Otomanidae, nec etiam ipse rex, ex quo in regnum hoc processit, talem urbem neque oppugnarunt neque ceperunt nec hallo petiverunt. videtis enim urbem undique quam maxime munitam. aditum hic unum habet: caeteram cinctum muris tribus firmissimis tribusque portis. si igitur unam dirueritis bombardis, alteram quomodo superabitis? et si alteram occupaveritis, relinquetur tertia caeteris multo validior. quapropter haec cogitantes, et scientes nos sic instructos, fortiter bellum quod ab rege infertur sustinebimus, etiamsi moriendum sit. nuntiate itaque regi vestro, frustra ad urbem hanc defendendam accessissemus, si pericula reveriti urbem tradere voluissemus."

Ταῦτα εἰπόντος τοῦ Ἀσάνου, ὡς ὑποστρέψας Ἰησοῦς ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ, αὐτίκα κατεβίβασε τοὺς τηλεβόλους ἐς τὰς πύλας τῆς πόλεως, ἧ δὴ ἡ ἐς τὴν πόλιν εἴσοδος στενω-
 ταίη γινομένη πρὸς αὐτὴν τε ποιεῖται τὴν εἴσοδον, καὶ τείχη
 τρία ἀλλήλων οὐ πολὺ διεστηκότα ἐς τὴν εἴσοδον ταύτην κα- 5
 ρέχεται. καὶ τὸ μὲν τελευταῖον τείχος ἀσθενὲς ὄν καὶ οὐ
 πάνυ ἐχυρὸν κατέσχευεν Ἀσάνης, ὥστε τρίβειν τε τὸν τῆς πε-
 D λιορκίας χρόνον καὶ τοὺς τηλεβόλους· ἦδει μέντοι ὡς τέ-
 λεον ἐνταῦθα οὐχ ὑπομενεῖ τὰ τείχη ὑπὸ τῶν τηλεβόλων,
 ἀλλὰ πεσεῖται αὐτίκα μάλα. ἐποίησε δὲ ὡς τρίβειν τὸν πόλε- 10
 μον. ἐπεὶ δὲ παίοντες οἱ τηλεβόλοι κατέβαλλον ἐπὶ ἡμέρας
 τινὰς τὸ ἐκτὸς τείχος, ἐν αἷς ἐξιόντες οἱ Ἕλληνες ἐμάχοντο
 τοῖς Τούρκοις καὶ τινὰς αὐτοῦ ταύτη διεφθειραν, ἀπολιπόν-
 τες, τὸ δεύτερον τείχος κατέχοντες, ἐχυρὸν τε ὄν λίθοις με-
 γάλοις, ἐκράτουν τὸ τείχος ἐπὶ ἡμέρας ἰκανὰς ἀμυνόμενοι. 15
 οἱ μέντοι τηλεβόλοι καὶ τοῦτο τὸ τείχος ἐπὶ ἡμέρας ἰκανὰς
 ἔπαιον, καὶ κατέβαλλον μέρος οὐκ ὀλίγον. ἔνθα δὴ ἀποτυ-
 P. 240 χῶν τοῦ τείχους ὁ λίθος φερόμενος ἔπεσεν ἐς τὸ ἀρτοκοπέλιον
 καὶ συνέτριψε. μεταπεσῶν δὲ ὁ λίθος ἐντεῦθεν, καὶ εὐρά-
 μενος ἄνθρωπον τινὰ ἀπενέγκατο μετεωρίσας τὴν σάρκα τε 20
 καὶ τὰ ὀστέα, συνέτριψέ τε εἰς ἐλάχιστα μέρη μορῆα καὶ οἶα
 πτεροῖς ὄρνιθος εἰκάσαι, οὐδ' αὐτὴν ἐπυγνώσκει τὴν σάρκα κα-

Asanes haec locutus est. Iosue reversus ad regem, quid responsi acce-
 perit, exponit. rex igitur bombardas continuo portis opposuit; et qua
 aditus urbis erat angustissimus; ingredi parabat. in eo urbis aditu muri
 sunt tres, non longo a se invicem intervallo dissiti. murum primum, qui
 erat infirmus nec admodum communitus, occupavit Asanes, quasi bel-
 lum mora extracturus et bombardarum ictus elusurus. haud enim
 ignorabat muros non posse sustinere bombardarum impetum, verum
 sciebat eos tandem collapsuros. at id faciebat hac spe, quasi sic
 posset oppugnationem ad tempus aliquod tolerare. bombardae ubi
 ferire coeperunt, intra paucos dies exterior murus prorutus est. Graeci
 interea egredientes pugnabant cum Turcis, et aliquot etiam consece-
 runt. relicto igitur muro primo abiere ad secundum, qui firmus erat
 et saxis magnis communitus. hunc ubi insedere, regis impetum die-
 bus aliquot fortiter propulsarunt. murum istum arietabant bombar-
 dae regiae diebus plurimis, partemque eius diruerunt non modicam.
 interea cum bombardis murus quassaretur, globus unus aberravit et
 in pistrinum delatus est; quod et comminuit penitus. hinc in altum
 sublatus cecidit forte in hominem quendam, cuius carnes et ossa in
 mille particulas minutissimas contrivit, adeo ut alis aviculae compa-
 raretur. tantus scilicet est globi impetus, ubi semel emissus fuerit,

ρείχεται. τοιαύτη γὰρ ἡ φορὰ τοῦ λίθου καὶ δαιμονία τις
 οὕσα θαῦμα παρέχεται, ἐπεὶ καὶ ἀποτυχῶν τοῦ τείχους καὶ
 μετεωρισθεὶς καὶ διεξιὼν τὴν πόλιν ἐς τὸ ἐπίνειον τῆς Κο-
 ρίνθου ἐνεχθεὶς ἔπεσε, σταδίους μάλιστα πέντε ἐς τεσσαρεσκαί-
 5 δεκα παραμετρώμενος. εἶλκε δὲ ὁ λίθος ἑπτὰ τάλαντα. οὕτω
 μὲν οὖν τὴν πόλιν ἔνυπτεν ἐπὶ συχνὰς ἡμέρας. καὶ οἱ ἐν τῇ B
 πόλει ἐπιλείποντος τοῦ σίτου χαλεπῶς ἔφερον, καὶ λόγους
 ἐδίδουσαν ἀλλήλοις, ἀφικόμενοι ἐς τὸν πύλεως ἀρχιερέα. Ἀσάνης
 μὲν οὖν κατεῖχε τὸ πλῆθος ὥστε ἀνέχεσθαι, ἀρχιερεὺς δὲ τῆς
 10 πόλεως ἄνδρα τῶν τῆς πύλεως ἀπεστειλάς ὡς βασιλεῦα ἐσημαίνε
 τε αὐτῷ τὴν ἔνδειαν, καὶ ὡς σιτία πάνυ ὀλίγα ὑπολείπειτο ὥστε
 ἀντέχειν. ταῦτα πυθόμενος ὁ βασιλεὺς λόγους αὐτῷ προσέφερε, V. 187
 λέγων τοιαῦτα. “ἐμοὶ παρὰ τῶν ἐν τῇ πόλει ἐννοούντων ἀπαγ-
 γέλλεται ὀλίγων πάνυ ἡμερῶν ὑπολείπεσθαι ὑμῖν τὰ σιτία. τί
 15 οὖν καχοδαίμοναί τε καὶ οὐ παραδίδοτε τὴν πόλιν;” ἐνταῦθα, C
 ὡς πυθνανομένου Ἀσάνου ἔλεγον οἱ τοῦ βασιλέως τὰ καθή-
 κοντα, ἐβουλεύοντο κοινῇ εἴτε παραδώσοιεν τὴν πόλιν εἴτε ἀνε-
 χόμενοι ἀμνηστού. ὡς δὲ ἀπεστραμμένους ἑώρα τοὺς ἐν τῇ
 20 πόλει καὶ χαλεπῶς φέροντας, ὑπόσπονδοί τε ἐξῆλθον αὐτοῖς
 τε Ἀσάνης καὶ ὁ Λακεδαιμόνιος Ἀρκεάνης. ἀφικόμενων δὲ
 ἐς λόγους τῷ βασιλεῖ, σπονδὰς τε ἐφ’ ᾧ αἰτουμένων, ἔλεγεν
 αὐτοῖς ταῦτα. “ἀπαγγείλατε τῷ ὑμετέρῳ ἡγεμόνι ὡς σπονδὰς

11. ἀπολέτοιτε P

et mirabilia multa operari consuevit. nam cum non attigisset mu-
 rum, in altum euectus urbemque transvolans, cecidit in navale Corin-
 thiorum, cum peregisset cursum quattuordecim stadiorum. globi pon-
 dus erat septem talentorum. in hunc modum feriebat urbem diebus
 plurimis. oppidani deficientibus alimentis indignabantur, et inter se
 colloquia ferebant, euntes ad urbis episcopum. Asanes quidem ple-
 bem sustinuit, ut praesentia fortiter tolerarent. episcopus autem ur-
 bis civem ad regem misit, qui alimentorum inopiam, quae gravissi-
 ma erat, indicaret, eumque hortaretur ne coeptam oppugnationem
 omitteret, verum fortiter pergeret. haec ubi comperit rex, misit ad
 oppidanos qui sic loquerentur “nuntiatum est mihi ab amicis et be-
 nevolis, quos in urbe habeo, paucorum dierum admodum vobis su-
 peresse alimenta. quid igitur insani et miseri urbem non traditis?”
 cum nuntii regis quae mandata essent coram Asane exponerent, pu-
 blice deliberabant dederentne urbem, an extrema potius perpetientes
 resisterent regi. cum autem cernerent oppidanos graviter praesentem
 necessitatem ferro et mali quaerere liberationem, fide publica in-
 terposita egressi sunt ad regem Asanes et Spartanus Lucanes. venien-
 tes autem super foedere pangendo in colloquium cum rege sic allocu-

ποιεῖσθαι ἔτοιμός εἰμι, ἐφ' ᾧ τὴν χώραν ὄσρατος παρῆξει ἐμὴν τε εἶναι, καὶ φόρον ἀπάγειν διὰ τὴν λοιπὴν χώραν πεντακοσίους στατήρας, τῷ δὲ ἡγεμόνι, ἐφ' ᾧ τὸ τε Αἰγίον καὶ Πάτρας καὶ τὴν περιόικον παραδιδόναι ἡμῖν. εἰ δὲ μὴ, αὐτίκα ἅμα ἐπιόντα με γνωσκόντων." ταῦτα ὡς 5 ἐνετέλλετο αὐτοῖς, καὶ ἐς τοὺς ἡγεμόνας ἀφίκοντο περὶ τὸ Ταῦγετον τῆς Λακωνικῆς διατρίβοντας, ἀπήγγελλον τε τὰ παρὰ βασιλέως. καὶ αὐτίκα ἐδόκει, ὥστε μὴ στέρεσθαι ἤδη ξυμπάσης τῆς χώρας, πρέσβεις τε πέμπειν καὶ ἐμπεδοῦν σφίσι τὰς σπονδὰς ἐφ' οἷς προτείνετο βασιλεύς. πέμψαντες δὲ 10 πρέσβεις τὰς τε σπονδὰς ἐποιήσαντο, καὶ τὴν χώραν ἀπέδωκε τῷ βασιλέως ὑπάρχῳ Ὀμάρῳ (τῆς Θεσσαλίας ὑπαρχος ἦν), P. 241 τὸ τε Αἴγειον Καλαβρίτης Πάτρας καὶ τὴν περιόικον ταύτη τῆς Ἀχαΐας χώρας.

Ὡς δὲ παρέλαβε τὰς πόλεις καὶ νεήλυδας καθίστη ἐν ταῖς 15 πόλεσι, τὰ μὲν στρατεύματα αὐτῷ διήκεν ἐπ' οἴκου κομιζέσθαι, αὐτὸς δὲ τραπόμενος ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς καὶ ἐπὶ τῆς Ἀθηναίων πόλεως περιηγεῖ σκοπῶν τόν τε Πειραιῶν καὶ τοὺς λιμένας, ἀπεδέξατο τε τὴν Ὀμάρεω ἀνδραγαθίαν. τὴν τε πόλιν ταύτην καὶ ἀκροπολιν πυνθάνομαι βασιλεὺς μάλιστα τῶν ἐν τῇ 20 χώρα αὐτοῦ πόλεων ἐν γνώμῃ γενέσθαι, καὶ τὴν τε παλαιὰν τῆς πόλεως μεγαλοπρέπειαν καὶ κατασκευὴν ἀγασθῆναι, ἐπει-

16. νομιζέσθαι P

tus est "vestro principi dicite me paratum esse foedus percutere et pacem dare: sed hac condicione, ut ea regio quam exercitus meus peragravit mea sit. ab reliqua regione tributū nomine peto quingentos stateres. duci autem, qui adhuc tenet Aegeum Patras et finitimam regionem, dicite ut ea nobis tradat: sin minus, confestim accedam et armis subiiciam." haec ubi cognovissent, ut praeceptum erat, proficiscuntur ad principes, qui ea tempestate circa Taygetum Laconiae se tenebant, iisque quae data erant ab rege mandata explicant. quibus auditis visum est, ne et universa spoliarentur regione, legatos ad regem mittere et foedus conglutinare his condicionibus quas rex praescrripsisset. missis itaque, quemadmodum decretum erat, legatis pax composita est. regio, quam postulaverat rex, restituta est regio praefecto. Omares Thessaliae praefectus Aegeum, Calabrites, Patras et finitimam regionem Achaiae recepit.

Rex ubi urbes suscepit, praesidiis peregrinorum eos firmavit, et peregrinos iis praefecit. in hunc modum confecto bello copias omnes domos dimisit. ipse autem conversus est contra Atticam et urbem Athenas. obambulabat contemplans Piraeum et portuum commoditatem. Omariū virtute civitatem istam una cum arce in dicionem accepit. fuit

πάντα “πόση δὴ χάρις ὀφείλεται ἐν τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ Ὀμάρῃ
 τῷ Τουραχάνεω.” τὴν γὰρ πόλιν ταύτην καὶ ἀκρόπολιν πα- B
 ρεστήσατο Ὀμάρης οὗτος τρόπῳ τοιῷδε. ὡς γὰρ Νέριος ἐτε-
 λεύτησα, κατέσχε τὴν τυραννίδα ἢ γυνὴ αὐτοῦ παῖδα ἔχουσα
 5 νήπιον, καὶ διαπρεσβευομένη ἐς βασιλέα χρημασί τε ἐθερά-
 πους τὰς βασιλέως θύρας, καὶ αὐτὴ διετίριβε περὶ τὴν ἀρ-
 χὴν. χρόνῳ δὲ αὐ πολλῷ ὕστερον νεανίου τινὸς τῶν Οὐνε-
 τῶν ἐμπορίας ἕνεκα Ἀθήναζε ἀφικομένου, τῆς συγκλήτου δὲ
 ἀνδρός, ἠράσθη. καὶ ἐρασθεῖσα ἐς λόγους τε ἀφίεται τῷ
 10 νεανίᾳ, ὡς ἐν παιδιαῖς τὰ πολλὰ συνδιατρίβων τῷ νεανίᾳ, ὡς
 αὐτῷ εἰς γυναῖκα χωρῆσαι ἅμα τῇ ἀρχῇ ἐπιτρέψαι τῆς πό-
 λεως ἐτοιμος εἶη. ταῦτα δὲ εἶναι αὐτῷ, ἦν ἀποπεμφάμενος C
 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, τρόπῳ οἷω δύνηται, ἐπανεῖλθη Ἀθήναζε.
 ἦν δὲ ὁ νεανίας Πριάμου παῖς τοῦ Ναυπλίου ἐπιτετραμμένον
 15 παρὰ Οὐνετιῶν. ἀπιὼν δὲ ὁ νεανίας καὶ κατασχεθεὶς τῷ
 ἔρωτι, καὶ ἐλπίσας τὴν τῆς πόλεως ἀρχὴν κατασχεῖν, δια-
 φθείρας δὲ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, γένους οὖσαν καὶ αἰ-
 τὴν συγκλητικῷ, διαφθείρας δὲ ταύτην, ὡς εἴρηται, ἐπα-
 νῆκεν Ἀθήναζε καὶ τὴν Νερίου γυναῖκα ἤγαγεν. ἀφικό- V. 188
 20 μενος δὲ ἐς τὴν τῆς πόλεως ἀρχὴν διεβλήθη ὑπὸ Ἀθη-
 ναίων ἐν ταῖς θύραις τοῦ βασιλέως. ὕστερον μέντοι, ὡς ἤχθοντο
 αὐτῷ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπιτροπεύειν τε τοῦ παιδὸς ἔφρασκε καὶ οὐ D

9. ἠράσθη P

11. καὶ ἅμα τὴν ἀρχὴν?

autem haec urbs semper regi, ut audio benevola, et munificentiam eius antiquam et apparatus urbium semper plurimum amplexus est. dixit igitur “quanta gratia debetur lege nostra Omari Turachanis filio?” quo pacto Omars urbem istam una cum arce occupavit, iam dicitur. mortuo Nerio uxor eius Athenarum tyrannidem obtinuit, habens ex marito filium superstitem adhuc puerulum. mittens igitur legatos ad ianuarum milites, quos largitionibus sibi conciliarat, facile principatum retinuit Athenarum. nec tamen multo post amore exarsit in adolescentem Venetum, senatoris filium, qui mercium gratia Athenas appulerat. amore itaque amens in colloquium cum adolescente venit. cum plerumque autem plurimis blanditiis animum adolescentis pelliceret, et magna cum voluptate cum illo conversaretur, promissit se velle ipsi nubere et Athenarum principatum simul tradere. haec autem tum fore, si prius suam uxorem quocumque modo repudiasset, et ea repudiata deinde rediret Athenas. adolescens ille filius erat Priami, cui a Venetia Nauplium urbs commissa erat. adolescens igitur reversus Venetias et amore ardens, speransque se Athenarum principatum occupaturum, uxorem suam necavit, quae et ipse senatoris et patricii erat filia. hac, quemadmodum dixi, e numero mortalium

πολλῷ ὕστερον λαβὼν τὸν παῖδα ἀφίκετο παρὰ βασιλέα. ὁ γάρ τοι Φράγγος Νερίου ἀδελφιδούς, ἀνεψιὸς δὲ τοῦ παιδός, διατρίβων ἐν ταῖς βασιλείαις θύραις ἐπέμνε καιρὸν αὐτῷ παρὰ βασιλέως ἀφίξεσθαι ἐς τὴν τῶν Ἀθηναίων πόλιν. βασιλεὺς δὲ ὡς ἐκινθάνετο ἐὰ ἀμφὶ τὸν ἔρωτα τῆς ὀυναικός, ἐπέτρψε Φράγγῳ τῷ Ἀντωνίου παιδί τὴν πόλιν, καὶ πέμπων ἐκέλευε δέχεσθαι αὐτὸν τοὺς Ἀθηναίους. οἱ δὲ ἔτοιμοι ὄντες ἐδέξαντο. ὁ δ' ὡς τυραννίδα ἀφίκετο τῆς πόλεως, τὴν μέντοι γυναῖκα συλλαβὼν καθεῖρεν ἐν Μῆ-
 P. 242 γάρφει, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον διὰ τὸν γάμον τοῦ νεανίου 10
 διέφθειρεν, ὅτι μὲν τρόπον, οὐδεὶς ᾔσθετο. δι' ἃ δὲ ἐγκα-
 λούντος ἐν ταῖς τοῦ βασιλέως θύραις τοῦ νεανίου, δευρὸν τε
 ἐποιεῖτο τὴν ὕβριν τοῦ Φράγγου ὁ βασιλεὺς, καὶ πέμπων
 Ὁμάρη τὸν Τουραχάνεω παῖδα σὺν στρατεύματι τῆς Θεσσα-
 λίας ἐκέλευε. . . παραλαβὼν δὲ τὴν τῆς Θεσσαλίας στρατὸν 15
 Ὁμάρης ὁ Τουραχάνεω καὶ ἐπελάσας ἴσχει μὲν αὐτίκα τὴν
 Ἀθηναίων πόλιν, μετὰ δὲ τὴν τε ἀκρόπολιν ἐπολιόρχει ἐπὶ σπ-
 χρὸν χρόνον προκυδεζόμενος. καὶ ἐπειράτο μὲν διὰ τῶν προσ-
 ηκόντων τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει ἀνδρῶν; ὡς δ' οὐδὲν αὐτῷ
 B προεχώρει, λόγους προσέφερε τοιούτους. “ὦ παῖ Ἀντωνίου, σὺ 20

8. ὡς ἐς?

sublata, Athenas rediit Nerique uxorem duxit. cum autem evasisset ad urbis regimen, delatus est ab Atheniensibus apud ianuas regis. tandem cum invidia Atheniensium premeretur, ut eam aliquo modo leniret, dicebat se pueri tutorem esse. nec multo post assumens puerum, una cum eo ad regem venit. nam Francus Nerii patruelis, consobrinus vero pueri, morabatur in ianuis regis, sperans tempus fore quo ipse Atheniensium principatu potiretur. rex autem ubi comperit amentiam mulieris, Franco Antonii filio urbem commisit, eique parere et benigne eum suscipere iussit Athenienses. hi quidem benignis animis, quemadmodum imperatum erat, virum exceperunt. qui ubi praefecturam nactus est, mulierem illam cepit et Megaris in carcerem condidit; nec multo post eandem interfecit propter acoelestas illas nuptias, quas cum iuvene Veneto contraxerat. quomodo autem istam mulierem necaverit, non constat. quapropter cum postea iuvenis Francum eius iniurias in ianuis regis accusaret, rex rei indignitate commotus misit Omarem Turachanis filium cum Thessaliae exercitu, quem iussit * * * * Omares Turachanis filius, accepto Thessaliae exercitu, et ad urbem accedens, eam continuo subegit. arcem tamen tempore longo obsedit, sperans se eam capturum opera virorum qui in arce erant, quibus utebatur familiariter. cum autem nihil eorum quae animo conceperat succederet, Francum in hunc modum allocutus est “o fili Antonii, haud dubie nostri familiam re-

ὀλοθυ τὸν βασιλέως οἶκον, ὡς τήνδε τὴν πόλιν ἐπέτρεψεν ἐπὶ
 ἰκανὸν χρόνον. καὶ ἐπεὶ βασιλεὺς αὐτῆς παρακλείσει παρα-
 δίδόναι αὐτῷ τὴν πόλιν, οὐκ οἶδα ὅπως ἂν ταύτην ἄκροτος
 βασιλέως κατέχοις· οὐδὲ γὰρ πάνυ πολὺν διαμείναι. νῦν
 5 οὐδὲν παρέχει σοι βασιλεὺς μάλιστα διηλλαγμένῳ οἱ χώραν τε
 τὴν Βοιωτίαν ἔχειν καὶ τὴν Θηβῶν πόλιν, ἀποφερόμενον δὲ
 τὸν τῆς ἀκροπόλεως ὄλβον καὶ τὰ σαντοῦ ἀπίεται, κατω-
 λιπόντι τῷ βασιλεὶ τὴν ἀκρόπολιν." ταῦτα ἀκούσας ὁ νεα-
 νίας ἤειπτό τε πίστιν, ἐφ' ᾗ ἐμπεδῶσαι αὐτῷ παρὰ βασιλέως
 10 τὴν Βοιωτίαν. διαπραξαμένον δὲ ἐν ταῖς θύραις τοῦ Ὀμά- C
 ρεω, οὕτω δὴ φρασάμενος ἐπεξῆλθε τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τὴν
 Θηβῶν πόλιν σὺν τῇ λοιπῇ Βοιωτίᾳ κατωσέσσοντος αὐτῷ βα-
 σιλέως. οὕτω μὲν δὴ Ἀθῆναι ὑπὸ βασιλεὶ ἐγένοντο πωρα-
 σισσαμένου Ὀμάρεω.

15 Τότε δὲ περσιῶν ὁ βασιλεὺς καὶ τὴν τε ἀκρόπολιν θεί-
 μενος ἐν θανάτῳ ἐποίητο, καὶ τὴν Ἀττικὴν περσιῶν ἐσκόπει
 τε τοὺς λιμένας, ὡς εἰρηταί. τοὺς μέντοι ἔρκους ἔπειμα
 ἄνδρα τῶν θυρῶν αὐτοῦ παραληφόμενος τῶν τῆς Πελοπον-
 νήσου ἡγεμόνων, αἰτούμενος δὲ καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ τῆς
 20 Σπάρτης ἡγεμόνος. τοὺς μέντοι ἔρκους ἐπεποίητο οἱ ἡγε- D
 μόνες. Θωμισ δὲ τῷ νεωτέρῳ ἀδελφῷ μετέμελε, καὶ ἀπόστα-
 σίν τε αὐτίκα ἐβουλεύετο ἀπὸ βασιλέως. καὶ πρόσβην μὲν

2. καλέσει?

12. κατέσχε δόντος?

gis, qui urbem hanc tempore longo tibi regendam concessit. quoniam autem rex nunc imperat ut eam restituas, nescio quo iure eam invito rege teneas. ne dubites: haud diu, si sic facere perrexeris, principatus istius urbis penes te manebit. nunc tibi, si vis cum eo in gratiam redire, Boeotiam et Thebas pollicetur, ut hinc decedas ferens divitias arcis tuasque. saltem arcem regi relinque." haec cum audisset iuvenis, petebat sibi fidem dari, qua data crederet Boeotiam sibi a rege tradi. Omares rem ad ianuas rettulit; et ut fidem facerent iuveni promissa rata fore, facile impetravit. fide igitur accepta egressus est iuvenis arce libenter, cum ab rege acciperet Thebas cum reliqua Boeotia. in hunc modum Athenas ductu et auspiciis Omaris in potestate regis concessere.

Tunc quidem rex Athenas peragens, et arcem contemplans, mirabatur urbis arcisque magnificentiam. hinc obambulans per Atticam spectabat portus, sicuti supra annotavimus. misit deinde rex virum de suis ianuis, qui iniurandum exigeret ab Peloponnesi principibus. eundem etiam petere iussit sibi in uxorem principis Spartani filiam. principes, quemadmodum praeceperat rex, in regis verba iurarunt, atque iureiurando fides accepta est. verum haud multo post iniuriarandi

ἔπεμπεν ἐς τὰς βασιλέως Θώρας ἀπαιτῶν . . . ὄντινα δὴ ἀλῶναι συνέβη ἐν Πάτραις καὶ ἐς τὴν ἀκρόπολιν, ἣν κατέχουσιν οἱ τοῦ βασιλέως ναήλυδες καὶ ἄλλοι περιφανεῖς τῶν Τούρκων. καὶ αὐτοὶ μετὰ ταῦτα ἐπολιοροῦντο ὑπὸ τῶν τοῦ Θωμᾶ στρατιωτῶν. τὴν μέντοι ἀπέστασιν ἐβουλεύετο περὶ

- V. 189 Θόμενος ἅμα τῷ Λακεδαιμονίῳ Δουκάνῃ, φαρμένῳ ὡς ξυνθέμενος προδοσίαν τοῖς ἐν Κορίνθῃ ἔχειν ἐλπίδα παραστήσει.
- P. 243 σθαί τε αὐτῷ τὴν πόλιν καὶ τᾶλλα διαπράξασθαι ὡς βέλτιστα οὗτος τὴν λοιπὴν χώραν. ἐπεὶ δὲ ἀπέστητε ἐκ τοῦ φανεροῦ καὶ ἐπολέμει ταῖς βασιλέως ἀκροπόλεσι, πειρώμενος 10 ἔλεῖν κατὰ κράτος, προσχώρει μὲν οὐδὲν αὐτῷ ὧν ἐπενόει, συναφίστη μέντοι καὶ τοὺς λοιποὺς αὐτῶν Πελοποννησίους, Ἄλβανῶν τε ἅμα καὶ Ἑλλήνων, καὶ ἐπολέμει τε ἅμα τῷ ἀδελφῷ, παρακαλῶν ἐπὶ τὸν πόλεμον, καὶ ἐπολιορκεῖ μὲν καί τινα τῶν τοῦ ἀδελφοῦ παλισμαίων. ταύτην μὲν δὴ τὴν ἀπό- 15 στασιν Ὀμάρεω φασὶ τινες διαπράξασθαι. ἐπεὶ τε τάχιστα ἐπίδετο βασιλεὺς, πέμψας ἐς Πελοπόννησον ἄρχοντα ὑπαρχον παναόμενον Ὀμίρη τῆς ἀρχῆς καὶ αὐτὸν παραληφόμενον τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἀφελῆσθαι βασιλέα Ὀμίρη τὴν Θετταλίας ἀρχήν. 20

Βασιλεὺς δὲ ἐπὶ τὴν Σκοπίων ἀφικόμενος πόλιν διέτριβεν, ἣν τι κωϊότερον ἀπὸ Παιώνων ἐπιγένηται. Παιῶνες γὰρ

8. διαπράξασθαι P 11. προσχώρει P 18. παναόμενον P

dati poenituit Thomam fratrem iuniorem, et consilia, quomodo deficeret a rege, tractare haud cessabat. praeterea legatum ire iussit in ianuam regis, petens **** et hunc quidem capi contigit Patria, et duci in arcem, quam tenebant peregrini regis et alii Turci insignes, qui et ipsi tandem obsidebantur ab Thomae militibus. defectionis autem consilia agitabat magis impulau Lucanis Lacedaemonii, qui dicebat se prodicionem subornasse cum his qui sunt Corinthi: in maxima se esse spe capiundae urbis; quod si eveniat, et reliquam regionem se exinde optime disposituros. iam aperte desciverat ab rege, et arces regias oppugnabat, easque vi capere nitentur: nihil tamen eorum quae mente agitabat, prospere succedebat, ad defectionem igitur sollicitat reliquos Peloponnesi, Albanos pariter et Graecos. etiam cum fratre bellum gerebat, armis eum lacessens. praeterea oppidula quaedam fratris oppugnabat. defectionem huius quidam Omarem auctorem fuisse perhibent. quod ubi comperit rex, misit praefectum illico, qui cogeret Omarem se abdicare principatu: ipse vero in eius dignitatem succederet. hanc eandem ob causam etiam Thessaliae principatum Omarī ademit.

Rex profectus est in Scopiorum urbem, et ibi moratus est, ut

μετὰ τὴν Μαχουμέτω διατριβὴν συλληχθέντες καὶ τὸν Ἴστρον διαβάντες ἤλασαν ἐπὶ τὴν τοῦ Μαχουμέτω φυλακὴν, καὶ συμβαλόντες ἐτρέψαντο, καὶ ἔφθαιραν οὐ πολλούς, εἰλώσαν δὲ τινες αὐτῶν καὶ ἀπήχθησαν παρὰ βασιλεῖα. βασιλεὺς δὲ μέντοι ὡς ἐπύθετο Θωμᾶν τὸν νεώτερον ἀδελφὸν παραβάντα τοὺς ὄρκους πολιορκεῖν ἐπιόντα τοὺς ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι βασιλέως νεήλυδας, ἔπεμπε στρατεύμα ἐπὶ Πελοπόννησον, τὸ τε Θετταλίας καὶ Αἰτωλίας, καὶ στρατηγὸν ἀπέδειξε Χαμουσαὺν τὸν ἱεροκαφόρον ἐπίκλην. καὶ ὃς λαβὼν Ἀχμάτην τὸν τῆς
 10 Πελοποννήσου θπάρχον καὶ Ὀμάρην τὸν Τουραχάνσω, καὶ γαμβρὸν γενόμενόν οἱ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ, τούτους λαβὼν ἐσέβαλεν ἐς τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἐς Πάτρας μέντοι τῆς Ἀχαιῆς ἀφίκετο, καὶ τὴν ἀκρόπολιν ἤλευθέρωσεν. οἱ γὰρ Ἕλληνες ὡς ἦσθοντο τοῦ βασιλέως στρατὸν ἐπιόντα, ἀπανέστησάν τε
 15 ἐκ τῆς πολιορκίας, καὶ ἐς τὴν Μεγαλόπολιν, τὸ νῦν λεγόμενον Λεοντάριον, συνελήγοντο ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα ὡς τὴν μάχην ποιησόμενοι. ὁ μὲν οὖν στρατὸς διῆει διὰ τῆς Ἡλίδος χώ-
 20 ραν τὴν παραλίαν, καὶ ἐπὶ τὴν Ἰθώμην ἀφικόμενος ἀνῆει ἐς Λεοντάριον. ἐνταῦθα Θωμᾶς συναθροίσας τοὺς τε Ἀλβανούς καὶ Ἕλληνας τοὺς συναφροσώτας παρετάσσετο ὡς εἰς μάχην. ἔνθα δὴ οἱ Τούρκοι ἐπελαύνοντες, ὡς εἶδον τὸ τῶν Ἑλλήνων στρατεύμα παρατασσόμενον ἐπὶ ταῖς λόφοις τῆς πέ-

6. ἐπιόντας P

14. ἐπανέστησάν P

audiret si quid novarum rerum instituerent Pannonnes. nam Pannonnes, ubi accipere Mechumetem paratum esse ut regis regionem defenderet, ne quid mali ab ipais acciperet, in unum collecti transmisso Istro contendere ad eum locum ubi Mechumetes cum regio praesidio manebat. commisso autem praelio in fugam versi sunt, paucis eo praelio amissis. quidam capti ad regem abducti sunt. rex, ubi allatum est Thomam fratrem iuniorem abrupta iurisiurandi religione obsidere suos peregrinos, quos veluti praesidium arcibus imposuerat, exercitum Thessaliae et Aetoliae contra Peloponnesum ire iubet. ducem belli declarat Chamuzam cognomine Hieracophorum. hic, captis Achmate Peloponnesi praefecto et Omare Turachanis filio, quem generum asciverat, ingressus est Peloponnesum; et Patras in Achaia veniens arcem obsidione solvit. Graeci enim cum cognovissent regis exercitum accedere, omissa obsidione Megalopolin, quae nunc Leontarium, ad principem colligebantur, quasi congressuri acie cum regis exercitu. exercitus quidem iter faciebat per regionem Elidis maritimam, et Ithomam perveniens ascendebat Leontarium. ibi congregans Thomas Albanos et Graecos qui simul defecerant, aciem instruebat,

λεως, ἐβουλευόντο μὲν αἷτε στρατοπεδεύσονται εἴτε καὶ δια-
 λυνώσιν ἄπαντες, ὡς ἔχουσιν, ἰδὺ τῆς Τεγεῆς ἐπὶ Μουχ-
 λῆν. Ἰονουζῆς δὲ τῶν ἱπποδρόμων ἄρχων ἰδὼν τοὺς Ἕλληνας
 τὰς τάξεις ἐς βιάθος πεποιημένους ἀνέκραγεν “ὦ φίλοι, ἤττην-
 ται οἱ Ἕλληνας· οὐ γὰρ οἶδόν τε, ὡς συνετάξαντο, μαχέσασθαι 5
 P. 211 αὐτούς, ἀλλὰ θώσιν αὐτίκα ἅμα πάντας, τῶν ὑσταίων ἐς
 φυγὴν τρεπομένων. οὐ γὰρ κατὰ τοὺς δακτύλους ἀλλήλοις
 ἐπιβοηθούντας παρετάξαντο, ἀλλ’ ἐς βιάθος τὰς τάξεις ποιη-
 σόμενοι παρσεκυσάζοντο ἀμύνεσθαι. ταυτὰ τε ἀντεβόησεν ὁ
 Ἰονουζῆς, καὶ λαβὼν τοὺς ἱπποδρόμους εἶπε ἐπὶ τοὺς Ἕλλη- 10
 νας. οἱ δὲ ὑσταίοι ἐδάξαντο μὲν τοὺς πρώτους, μετὰ δὲ, ὡς
 ἐπιγινομένων τῶν Τούρκων αἰεὶ πλειόντων, ἐς φυγὴν ἄρμητο.
 οἱ τελευταῖοι δὲ Ἕλλήνων φεύγοντες ἐς τοὺς σφετέρους ἀνέ-
 πιπτον καὶ τούτους ἅμα ἐς φυγὴν κατέστησαν· καὶ οὕτω οἱ
 τάξεις μῆ ῥοπῆ καιροῦ ἐτράποντο ἐς φυγὴν, τῆς τελευταίας 15
 V. 190 βιαζομένης· ἀνάγκη γὰρ ἦν ἤττημένας αὐτίκα μάλα καὶ τὰς
 B ἄλλας τοῦτο πέσεισθαι τάξεις, ἀλλήλαις συμπιπτούσας. Ἕλ-
 ληνας μὲν οὖν ἀνα κράτος ἄρουν ἐς τὸν πόλιν, οἱ δὲ Τούρ-
 κοι ἐπιόντες κρουγῆ τε καὶ διακελευσμεῖ διεφθειρον ἐς δια-
 κοσίους, καὶ ἐπελάσαντες ἐπολιόρχουν τὸν τε ἡγεμόνα καὶ τὴν 20
 πόλιν ἐπὶ λιμῶ καὶ λοιμῶ· ἐπιέζετο γὰρ ὁ στρατός, ἐπεὶ
 ἐγένετο αὐτῶ, ἀπὸ τῶν ἀνδραπόδων τῶν ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας,

5. οἶοί P

6. ἀλλ’ ἐνθάσιν?

22. αὐτοῦ?

quasi aleam praelii experturus. Turci cum huc venissent, videntes
 Graecorum aciem exornatam consistere in urbis collibus, deliberabant
 castrans committerent, an recta, quemadmodum instituisent, conten-
 derent Muchlam Tegeae Ionuzes equitum dux, conspicans aciem
 Graecorum in longitudinem se extendere, exclamavit “οὐ καὶ Τούρ-
 κων νικητῶν. οὐ γὰρ οἶδόν τε, ὡς συνετάξαντο, μαχέσασθαι αὐ-
 τοὺς, ἀλλὰ θώσιν αὐτίκα ἅμα πάντας, τῶν ὑσταίων ἐς φυγὴν τρε-
 πομένων. οὐ γὰρ κατὰ τοὺς δακτύλους ἀλλήλοις ἐπιβοηθούντας
 παρετάξαντο, ἀλλ’ ἐς βιάθος τὰς τάξεις ποιήσόμενοι παρσεκυσά-
 ζοντο ἀμύνεσθαι. ταυτὰ τε ἀντεβόησεν ὁ Ἰονουζῆς, καὶ λαβὼν τοὺς
 ἱπποδρόμους εἶπε ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας. οἱ δὲ ὑσταίοι ἐδάξαντο μὲν
 τοὺς πρώτους, μετὰ δὲ, ὡς ἐπιγινομένων τῶν Τούρκων αἰεὶ πλειόν-
 των, ἐς φυγὴν ἄρμητο. οἱ τελευταῖοι δὲ Ἕλλήνων φεύγοντες ἐς τοὺς
 σφετέρους ἀνέπιπτον καὶ τούτους ἅμα ἐς φυγὴν κατέστησαν· καὶ
 οὕτω οἱ τάξεις μῆ ῥοπῆ καιροῦ ἐτράποντο ἐς φυγὴν, τῆς τελευταίας
 βιαζομένης· ἀνάγκη γὰρ ἦν ἤττημένας αὐτίκα μάλα καὶ τὰς ἄλλας
 τοῦτο πέσεισθαι τάξεις, ἀλλήλαις συμπιπτούσας. Ἕλληνας μὲν οὖν
 ἀνα κράτος ἄρουν ἐς τὸν πόλιν, οἱ δὲ Τούρκοι ἐπιόντες κρουγῆ τε
 καὶ διακελευσμεῖ διεφθειρον ἐς διακοσίους, καὶ ἐπελάσαντες ἐπο-
 λιόρχουν τὸν τε ἡγεμόνα καὶ τὴν πόλιν ἐπὶ λιμῶ καὶ λοιμῶ· ἐπιέζε-
 το γὰρ ὁ στρατός, ἐπεὶ ἐγένετο αὐτῶ, ἀπὸ τῶν ἀνδραπόδων τῶν ἀπὸ
 τῆς Ἀχαΐας,

καὶ ἀπῆλθονεν ἀστὴ ἐντεῦθεν ἐπὶ Μουχλῆν. τὸν μέντοι Ἰο-
νούζην κατέλειπον σὺν Δημητρίῳ τῷ ἡγεμόνι.

Ὁ μὲν οὖν Θαμᾶς ἀΐθις, ὡς ἀπῆσι ὁ στρατὸς ἀπελαύ-
νων, ἐπολιόρχει τοὺς τοῦ βασιλέως νεηλίδας ἐν ταῖς ἀκρόπο-
5 λει· βασιλεὺς δὲ ἤλαυνε τὸ θῆρος τοῦτο ἐπὶ Σπενδερόβην C
καὶ τὴν τῶν Τριβαλλῶν χώραν. τὴν δὲ ἔλασιν ἐποίητο δι'
αἰτίαν τήνδε. ὡς γὰρ ἐτελεύτησεν Ἐλεάζαρος ὁ τοῦ Βούλ-
κου παῖς, κατέλειπτο ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐπὶ Θυματρὶ ἐς τὴν ἀρ-
χήν. καὶ τὴν μὲν ἀκρόπολιν τῆς Σπενδερόβης κατεῖχεν αὐτῆ,
10 καὶ ἐπιγαμίαν ποιουμένη ἐπὶ τὸν Ἰλλυριῶν βασιλέως παῖδα
ἐπὶ τῇ Θυματρὶ διενοεῖτο τὴν ἀρχὴν αὐτῆ στήσειν τῆς πό-
λεως. οἱ μὲν οὖν Τριβαλλοὶ ὄρμητο ἐπὶ τὸν Μαχουμέτιω
ἀδελφὸν τὸν Μαχαῆλον, ὃς παρὰ τῷ Τριβαλλῶν ἡγεμόνι διέ-
τριβε, καὶ σφίσιον ἡγεμόνα ἐλόμενοι καθίστασάν τε αὐτὸν καὶ
15 ἐπέτρηπον τὰ τῆς πόλεως πράγματα. ἤτε γυνὴ μεταπεμπο-
μένη τοῦτον ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἐπὶ ξενίαι συνέλαβέ τε αὐτὸν
καὶ συνδήσασα ἀπέπεμψεν ἐς τοὺς Παιόνας. τὸν μέντοι Πι- D
χαῆλον οἱ Παιόνες λαβόντες καθείρξον. καὶ οἱ Τριβαλλοὶ
ὄρμητο αὐθις ἐπὶ βασιλέα, καὶ μεταπεμπόμενοι ἅμα τῇ τοῦ
20 ἡγεμόνος γυναικὶ ἔπρασσον τὴν τῆς πόλεως παράδοσιν. ὁ μὲν
οὖν βασιλεὺς, οὐπω καταστάντων ἐς τότε αὐτῷ τῶν πραγμά-
των, παρασκευασάμενος ἤλαυνεν ἐπὶ Σπενδερόβην ὡς ἐξελῶν
κατὰ κράτος. οἱ δ' ἐν τῇ πόλει Σπενδερόβη πυρθανόμενοι

3. ἐπελαύων P

17. συνδήσας P

quae adduxerat ex Achaia et deinde Muchlam abduxerat. Ionuzem
reliquerunt cum Demetrio principe.

Thomas iterum, cum decessisset exercitus regius, regis peregrinos
qui arces tuebantur, obsidione circumvenit. rex ea tempestate bel-
lum movit contra Senderoviam et Triballorum regionem. huius belli
ista causa traditur. mortuo Eleazaro Bulci filio relicta est uxor eius
una cum filia in principatu, arcemque Senderoviae tenebat. elocans
autem filiam Illyriorum regis filio (is erat Stephanus Bosniae rex)
principatum retinere cogitabat urbis. verum Triballi confluxerunt ad
Machmetis fratrem Michaelem, qui apud Triballorum principem ege-
rat; eumque ducem creantes iusserunt urbis negotia curare. mulier
hunc advenientem in arcem quasi hospitem invitavit, continuoque ei
vincula iniicit, vinculumque ad Pannones mittit. quem Pannones ac-
cipientes in carcerem coniecerunt. Triballi igitur (qui et Servii) iterum
recidebant ad regem Pannonum; et accersiti una cum principis de-
functi uxore deditionem urbis fecerunt. at rex cognito quoniam res
suae redactae forent, arma capit et copias contra Senderoviam du-
cit, quasi vi eam recuperaturus. oppidani cum audirent adversum

βασιλεῦ ἐπιόντα σφίσιν ὑπήντων αὐτῷ, τὰς κλεῖς φέροντες κατὰ τὴν ὁδόν. βασιλεὺς μὲν δὴ τοὺς Τριβαλλοὺς ἐθεράπευσε, χάριαις δωρησάμενος καὶ χρήμασι τοὺς πολλοὺς, καὶ τὴν τοῦ Ἐλεζάρου γυναῖκα ὑπόσπονδον ἀφῆκεν ἀποφέρεισθαι τὸν πλοῦτον αὐτῆς οἰχομένην, καὶ τὴν τε φρουρὰν σὺν αὐτῷ 5 παρέλαβε.

P. 245 Καὶ ὡς αὐτῷ προσχώρησεν ἡ πόλις, ὄρμητο μὲν ἐς Πελοπόννησον στρατεύεσθαι, μετὰ δὲ ἀφικόμενος ἐς Βυζάντιον καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάς ἤλαυνεν ἐπὶ Ἀμαστρον τὴν Ἰανυῶν πόλιν, ἐπὶ τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ. οἱ γὰρ Ἰανυῖοι πρό- 10 σβεις πέμψαντες ἤτοιόντο τὴν Γαλατίνην πόλιν οὖσαν σφῶν, οὐδὲν ἡδικηκότας, καὶ σπονδὰς ἐχόντων αὐτῷ. καὶ εἰ προσχώρησε δὲ κατὰ τὴν Βυζαντίου ἄλωσιν, ἤξιον αὐδὶς σφίσιν ἀποδοθῆναι. βασιλεὺς μὲν οὖν ἀπεκρίνατο ὡς οὔτε αὐτὸς ἀδικοίη οὔτε ἐλάσας εἶαι τὴν πόλιν, ἀλλ' οἱ τῆς πόλεως ἄρ- 13 χοντες ἀφικόμενοι ὡς αὐτὸν παρέδωκάν τε σφᾶς, ἀξιούντες εὖ πάσχειν ἐπὶ βασιλείῳ, καὶ ταύτῃ παραλαβὼν τὴν πόλιν Βουδῆνα ἡδικηκῶς εἶη. διὰ ταῦτα δὴ τὸν πόλεμον ἀπαγγελ- 20 λόντων τῶν Ἰανυῶν τότε, ἤλαυνεν ἐπὶ Ἀμαστριν πόλιν ἐπὶ τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ. ἐλαύνων δὲ ἐφέρετο μὲν χαλκὸν ἄπλετον ἐπὶ τῶν καμήλων καὶ ὑπαζυγίων, ἤγστα δὲ καὶ τὸν ἀπὸ τῆς

ae hostiliter pergere regem, obviam ex urbe procedunt, regique in itinere claves tradunt. at rex munera magna in hos Triballos contulit, quosdam oplibus, quosdam vero regionibus donans. uxorem Elezari in foedus receptam passus est abise auferentem opes suas impune. praesidium autem una cum urbe cepit.

Occupata ista urbe, animoolvebat exercitum contra Peloponnesum ducere. veniens autem Byzantium, et hinc solvens in Asiam, exercitibus circumscedit Amastrum urbem Ianuensium, sitam in mari Euxino. nam Ianuenses miserant legatos ad regem, petitum urbem Galatiam (quae et Pera), quae ipsorum esset, quam possideret, quamvis foedera intervenissent, nec aliqua iniuria eum affecissent, foederum religionem abrumpontes. quamvis autem eius partes Byzantio capto sit secuta, tamen eam sibi restitui orabant. rex legatis respondit se nullam fraudem Galatae fecisse, nec exercitus contra eam movisse, nec etiam eam vi expugnasse: verum urbem praefecti advenientes semetipsos et urbem mihi tradidere, ut quid boni potius quam mali a me paterentur. in hunc modum urbe ista potitus sum, nec cuiquam iniuriam intuli. Ianuenses autem cum regi propter istam urbem bellum indicerent, ipse profectus est contra urbem Amastrum, ad mare Euxinum sitam. in hanc expeditionem plurimum aeris vehabat camelis et iumentis. contra istam urbem etiam Asianum ex-

Ἀσίας στρατόν. ὡς δὲ ἀφικόμενος ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, προσεχώρησεν ἢ πόλις αὐτῷ καθ' ὁμολογίαν. παραλαβὼν δὲ τὴν πόλιν, τὸ μὲν τρίτον μέρος αὐτοῦ καταλιπὼν ἐν τῇ πόλει, τὰς δύο μοίρας ἀγαγὼν τῆς πόλεως ἐς Βυζάντιον κατήκισε, 5 καὶ τινὰς τῶν παίδων αὐτοῦ τῆς πόλεως ἐξελύμενος ἐαυτῷ ἐκομίζετο ἐπ' οἴκου. ἔνθα δὲ αὐτῷ ἠγγέλλετο τὰ Χασάνεω V. 191 πράγματα χωρεῖν ἐπὶ μέγα δυνάμειος καὶ Ἐρζιγάνη τὰ Ἀρ- C μενίων βασιλεία.

Ἄλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον ἐπὶ ἔτει τούτῳ ἐγένετο· βα- 10 οὐλεῖ μέντοι ἐξελαύνοντι ἀπὸ Πελοποννήσου ἐς τὰς Θύρας ἀφίκετο ὁ βασιλεὺς ἀδελφὸς Τραπεζοῦντος Λαβίδ, τὸν τε φέρον ἀπάγων καὶ τὰς σπονδὰς ἐμπειδῶν. οἱ γὰρ Κολχίδος βασιλεῖς λέγονται μὲν γενέσθαι πρότερον Βυζαντίου βασιλεῖς, τῆς Κομνηρῶν οἰκίας, τούτους δ' ὡς ἐκπεσεῖν τῆς βασιλείας, 15 Ἰσαάκιον τὸν παῖδα τοῦ βασιλέως διαφυγόντα, τελευταῖαντος ὑπὸ δίμῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ διὰ τὸ ἔχθος τὸ πρὸς αὐτόν, οἴχεσθαι ἐπὶ τὴν Κολχίδα χώραν καὶ ἐπὶ τὴν Τραπεζοῦντα. ἀφικόμενον δὲ ἐνταῦθα καταστῆναι ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ἐπὶ τὴν τῆς Κολχίδος ἡγεμονίαν, καὶ τὴν βασιλείαν μετενεγκεῖν D 20 ἐπὶ τὴν Τραπεζοῦντα τῆς Κολχίδος. καὶ ἀπὸ τοῦδε βασι- λεύειν ἐνταῦθα ἔσται ἐφ' ἡμᾶς διαγενομένους, Ἕλληράς τε ὄν- τας τὸ γένος, καὶ τὰ ἦδη τε ἄμα καὶ τὴν φωνὴν προῖσμένους Ἑλληνικὴν. καὶ ἐπιγαμίας μὲν ποιῆσθαι πρὸς τε τοὺς ὁμόρους

12. ἐπάγων B, ἐπέγων P

exercitum ductavit. ubi ad urbem advenit eamque expugnare institit, confestim deditionem fecit condicionibus quibusdam. rex urbem istam in deditionem suscipiens, partem hominum tertiam in ea reliquit. reliquas duas partes Byzantium, ut ibi habitarent, transportavit. deinde eligens quosdam civitatis huius pueros, cum his domum profectus est. interea nuntiatur Chasanis res maxima sumere incrementa, eumque pergere Erziganam, Armenorum regni sedem.

Verum haec quidem sequenti anno contigere. cum rex ab Peloponneso in illam expeditionem iret, ad ianuas venit regis frater Trapezuntis David, tributum ferens et foedera faciens. nam Colchidis reges feruntur reges olim Byzantii fuisse, nati e familia Comnenorum. hi autem cum exciderunt regno Constantinopolitano, Isaacium regis filium, fugientem patre interempto a populo propter odium quo in ipsum ferebantur, abisse in Colchida et Trapezuntem. hunc advententem Colchidis incolae duces pronuntiarunt, et exinde regnum Colchidis Trapezuntem contraxit. ex eo inde tempore hic regnantes ad nostra usque tempora durarunt, existentes Graeci, mores linguamque Graecorum retinentes. affinitatem iunxerunt cum barbaris finitimis,

βαρβάρους τοὺς λευκοὺς Ἀσπροβατάντας κληνομένους καὶ δὴ
καὶ πρὸς Τεμήρεω υἱδοῦς τοὺς ἀπὸ Τζοκίης καὶ Καραϊσοῦ-
φρω παῖδας, ὥστε μὴ πράγματα ἔχειν θηουμένης τῆς χώρας
ὑπὸ τούτων. καὶ πρὸς τε τοὺς Ἑλλήνας Βυζαντίου ἐπιγαμίαις
P. 246 ποιησθαι, τὰ τε ἄλλα, καὶ τὴν θυγατέρα ἐκδεδωκότος Ἀλε- 5
ξίου βασιλέως Κομνηνοῦ Ἰωάννη τῷ βασιλεὶ Βυζαντίου.

Μετὰ δὲ ταῦτα γεγενῆσθαι τι καὶ τοιοῦτον. ὥς γὰρ ἐν
ὑποψίᾳ γενομένη τῷ βασιλεὶ Ἰωάννῃ περὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ,
ὥς τοῦ πρωτοβεστιάριου συγγενομένου τῇ μητρὶ αὐτοῦ τῇ
Καντακουζηνῇ, καὶ πάσχοντι κατὰ θυμὸν τούτου ἕνεκα, ἀπέκ- 10
τεινέ τε τὸν πρωτοβεστιάριον, καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ
μητέρα ἀπέκλεισεν ἄμφω ἐν τῷ αὐτῷ κοιτῶνι, βουλόμε-
νος ἀνελεῖν καὶ τὴν μητέρα. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει ἄρχοντες,
ἵκετεύοντες τῷ Ἰωάννῃ ἵνα μὴ τοῦτο γένηται, ἀπέπεμψαν τοῦ- 15
τον εἰς τὰ μέρη τῆς Ἰβηρίας, θύσωπῆσαντες αὐτόν. τῇ κα-
P. 247 βίᾳ δὲ τοῦ Ἰωάννου πεποίηκεν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος τὸν υἱὸν
αὐτοῦ τὸν δεῦτερον βασιλέα, τὸν Σκαντάριον λεγόμενον, καὶ
ὑπάνδρευσεν αὐτόν μετὰ τὴν θυγατέρα Μυτιλήνης Γαταλιού-
ζου, ὃν ἀπέπεμψεν αὐτοῦ ἐν τῇ Μυτιλήνῃ. ὁ δὲ βασιλεὺς
Ἰωάννης ἀπελθὼν ἐν Ἰβηρίᾳ ἔσχε γυναῖκα τὴν τοῦ βασιλέως 20
Ἀλεξάνδρου θυγατέρα. μετὰ δὲ ταῦτα ἀπῆλθεν ἐν τῷ Καφῶ,
ἀναζητῶν ἐκεῖσε τινα τὸν ἔχοντα καράβιον, καὶ ἔλθειν ἐν τῷ

7. ad haec μετὰ δὲ ταῦτα . . . R in margine: ἕτερον τινὸς καὶ
οὐ Λαονίτου, ὡς δοκεῖ, τὸ παρόν. cf. p. 467, 10. addit idem
paulo infra: διεκοινῶς ἐρρέθη τοῦτ' ἐπὶ χωρίον καὶ οὐ κατεσκευά-
σθη ἐς τὴν ἑμοίαν φράσιν.

quos Albos Probatantes nominant. etiam cum Temiris nepotibus,
qui nati erant ab Tzokiis et Caraisuphis liberis, affinitas intercessit,
ne regio illorum ab his evastaretur. fecere et affinitatem cum Grae-
cis, qui Byzantii morabantur, inter caetera cum etiam filiam suam
elocasset Alexius rex Comnenus Ioanni Byzantio regi.

Huiusmodi autem quid postea accidit. suspectus factus est regi
Ioanni propter matrem, quae Cantacuzena erat, quasi protobestiarius
cum ea concumberet. ira igitur accensus protobestiarium necavit, pa-
trem matremque in cubiculo conclusit, ut eos interficeret. verum ci-
ves supplices fiebant Ioanni ne hoc faceret, et eum compescentes
dimiserunt in partes Iberiae. verum propter iniustitiam Ioannis rex
Alexius filium suum nomine Scantarim regem iterum declaravit. eidem
uxorem dedit filiam Galiuzia, qui Mitylenis erat, eo missus ab rege.
Ioannes abiens in Iberiam uxorem habuit regis Alexandri filiam.
postea hinc profectus abiit Capham, quaerens aliquem, cui esset
navis, qua veheretur Trapezuntem, gesturus bellum cum patre suo

Τραπεζοῦντι πολεμικῶς κατὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς Ἀλεξίου.
 εἶρε δὲ ἐκεῖσε Ἰαννῆν ἄνθρωπον ἔχοντα καράβιον μέγα,
 ὄπλα παντοῖα φέρον, τὸ λεγόμενον . . . ὃν καὶ ἐχειροτονή-
 σατο πρωτοστράτορα. ἀρματώσαντες οὖν τὸ καράβιον καλῶς B
 5 τε καὶ κίς ἐχρῆν, ἤλθον ἐν Τραπεζοῦντι κατὰ βασιλείας Ἀλε-
 ξίου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἐξελθόντες οὖν ἔξω ἐν τῇ ἑρηῇ, ἐν
 τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ ἁγίου Φωκά, καὶ ἐν τῇ μοῇ αὐτοῦ ἐσκη-
 νώσαντο αὐτόθι, σχόντες διὰ μέσου καὶ βοηθούς κρυφίως
 πρὸς τοὺς Καβασιτάνας, οἱ τινες αὐτὸν προδεδώκισιν. ἔχον-
 10 τες γάρ οὗτοι τὴν φυλακὴν τοῦ βασιλέως ἐς τοῦ Ἀχαιοῦ
 προαστείου, τοῦ βασιλέως Ἀλεξίου ἐκεῖσε καὶ αὐτοῦ σκηνώ-
 σαντος μετὰ ἀρμάτων τε καὶ πολεμικῶν, κατὰ τοῦ Ἰωάννου
 συνεκατέθεντο, παραχωρήσαντες τὴν κατὰ Ἀλεξίου ἔλευσιν,
 ὃν καὶ εὐράντες οἱ τοῦ Ἰωάννου ἄρχοντες ἐν τῇ σκηπῇ ἀνυ-
 15 πόπτως, καὶ μετὰ βίας ἀπέκτειναν αὐτὸν ἐν ὄρῳ μεσσηνικίου. D
 ὁ γὰρ βασιλεὺς Ἰωάννης οὐκ εἶπεν ὄλωσ κτείνει τὸν πατέρα,
 ἀλλὰ μόνον ζωοῖν καὶ εἰς αὐτὸν ἀγαγεῖν. ἐπειροὶ τοῦτο μὴ
 φυλάξαντες, ἀλλ' ἀποκτείναντες μᾶλλον τῷ βασιλεὶ Ἰωάννῃ τὰ V. 192
 πρὸς χάριν πεποιθήκασιν δοκοῦντες ἴσως. οὗς ὁ βασιλεὺς Ἰω-
 20 ἄννης ὕστερον τὸν μὲν ἐτύφλωσε τὸν δὲ ἐχειροκρόνησε, μὴ
 θέλων τοῦτο οὕτω ποιῆσαι, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν μόνον ἀγαγεῖν.
 ὁ Ἰωάννης τοίνυν καὶ ἀπεδέξατο τὴν βασιλείαν, τιμῆσας τὸν

3. φέροντα, λεγόμενον?

Alexio. invenit autem isthic virum Iannensem, cui navicula satis
 magna erat, quae arma omnis generis ferebat. hunc primum belli
 ducem constituit. apparsa igitur navi, quemadmodum necessitas
 monere videbatur, profecti sunt Trapezantem, bellumque ipse patri
 suo intulit. egressos in terram templum S. Phocae excepit, et in
 eius sacello tentoria fixerunt, cum iam ante occulte sibi parassent
 auxiliares Cabazitane, qui regem prodiderunt. hi enim agentes
 custodiam regis in Achante suburbio, quo ipse tentoria sua contule-
 rat, cum curribus et belli machinis oppositi erant Iohanni, qui conce-
 dentes hosti tutum ad Alexium iter, efficere ut Iohannis principes
 eum circa noctis medium, nihil tale suspicantem, vi interficerent.
 caeterum Iohannes suis mandarat ne patrem necarent, verum operam
 darent ut captum ad se adducerent vivum. hi regis mandata parum
 curantes existimabant se rem multo gratiorem ipsi facturos, si patrem
 20 interimerent: proinde eum peremerunt. verum deinceps Iohannes
 quosdam ex illorum numero oculis privavit, quorundam etiam manus
 praecidit, ut testaretur se nolle patrem esse interfectum, verum ma-
 gis affectasse ut vivus in suam potestatem venisset. Iohannes cum in
 hunc modum paternum adeptus esset regnum, patri magnifice iusta

πατέρα αὐτοῦ ταῖς προσηκούσαις τιμαῖς, τῇ τωφῇ, ὃν καὶ κατέθετο ἐν τῇ τῆς Θεοσκεπιάστου μονῆ, εἰ καὶ ὕστερον ἔφερε τοῦτον ἐν τῇ μητροπόλει.

Μετὰ δὲ τινὰς χρόνους ἐστράτευσε καὶ τὴν ζύχης ὀνό-
 P. 247 ματι Ἀρταβίλης κατὰ Τραπεζοῦντος, συνάξας ἀπανταχοῦ ἀπὸ⁵
 τε ἀνατολῆς καὶ μεσημβρίας στρατὸν, ἀπὸ τε Σαμίου καὶ ἐξ
 ἄλλων τινῶν πόλεων, καὶ ἦλθε κατ' αὐτῆς βουλόμενος ἐλεῖν
 καὶ πορθεῖσαι ταύτην. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης συνάξας καὶ
 αὐτὸς στρατὸν διὰ τε ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης ἅμα τῷ παν-
 σεβασίτῃ καὶ τοῖς αὐτοῦ ἦλθεν ἕως τοῦ ἁγίου Φωκᾶ τῇ μονῇ¹⁰
 τῇ λεγομένῃ Κορδύλη. συνάξας τοίνυν ὁ παρσέβαστος τοὺς
 τε ἰδίους καὶ τοῦ βασιλέως, διήρχετο ἅμα τῇ τοῦ στρατεῦ
 βουλόμενος θαλάσση εἰσβαλεῖν κατὰ τοῦ ζύχης, ὅποι ἂν εὗρη-
 ται τοῦτον· ὁ γὰρ ζύχης Ἀρταβίλης κατέσχε τὴν τοῦ Με-
 Βλιάρη λεγομένην τοποθεσίαν, προλαβόμενος τὴν κλεισοῦραν¹⁵
 ταύτην τοῦ Μελιάρη, τὸ Καπάνιον λεγόμενον. ἐλθόντες τοί-
 νυν οἱ τοῦ παρσεβαστοῦ καὶ αὐτὸς εὗρον τὸν ζύχην προκα-
 τέχοντα τὴν κλεισοῦραν τοῦ Καπάνιου. οἱ καὶ ὀρμήσαντες
 κατὰ τοῦ ζύχης ἐπ' ἐλπίδι τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ ἅμα, ἐπειδὴ
 καὶ οὗτος ὁ ναυτικὸς στόλος ἦν παρεσκευασμένος μετὰ τοῦ²⁰
 παρσεβαστοῦ δάσειν τῷ ζύχῃ, οὐκ ἔσχον καιρὸν ἔγκαιρον,
 ἀλλ' ἀνέμον βιαίον πνεύσαντος ἐν τῇ θαλάσῃ οὐκ ἐξῆλθον
 ἔξω οἱ ναυτικοὶ εἰς βοήθειαν τοῦ στρατοῦ, ἀλλ' ἄλλοθεν πο-

23. ἀμέθεν?

fecit, sepeliens eum in venerabili templo; quamvis eum postea in metropolim transtulerit.

Nec multo tempore interposito, zyches nomine Artabiles bellum contra Trapezuntem movit, conscribens undique exercitus ab oriente, ab meridie et a Samo, necnon ab aliis quibusdam oppidis. his copiis instructus accessit Trapezuntem, volens eam urbem capere et destruere. etiam rex Ioannes comparato exercitu terra marique venit usque at S. Phocae templum, quod Cordyla nuncupatur, una cum imperatore Graeco et suis. congregans igitur imperator Graecos suos et regis milites, pergebat simul cum exercitu suo per mare, copiam praelii facturus, ubicunque zychem indeptus foret. nam zyches Artabiles insederat locum qui Meliariae dicitur, praeoccupatis Meliaris faucibus quae Capanium nominantur. venientes itaque imperatoris Graeci milites et ipse invenerunt zychem praeoccupasse angustias sive fauces Capanii. properanter igitur contra illum profecti sperabant navalis praelii hostem copiam facturum, siquidem classis ibi parata erat, ut impetum daret in zychis exercitum. verum tempus haud satis praelio opportunum pugnam in-

θεν σκληρίας γενομένης ἔσχον κώλυμα τοῦ ἐξελθεῖν τὸν ναυ-
 τικὸν στρατὸν τὰ πλοῖα γεγόμενα. καὶ τότε δὴ ὀρμησάμενοι C
 οἱ τοῦ ζύχη κατὰ τοῦ πανσεβάστου καὶ τοῦ στρατοῦ διέφθειραν
 τε αὐτὸν πανσεβάστον καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἑτέρους ὡσεὶ
 5 τριακόσια. καὶ οἱ ἕτεροι πεφευγότες ἤλθον πρὸς τὸν βασιλέα
 Ἰωάννην, ὃς φυγὰς καὶ αὐτὸς γεγόμενος μετὰ πλοίου ἤλθεν ἐν
 Τραπεζοῦντι σύναμα καὶ τοῖς ἑτέροις, οἱ μὲν διὰ ξηρᾶς οἱ δὲ
 διὰ θαλάσσης πεφευγότες, κατασκευασάμενος τοῦ ζύχη ἐν τῇ μονῇ
 τοῦ ἁγίου Φωκά, εἰς ἣν ἦν κατεσκευασμένος ὁ βασιλεὺς Ἰω-
 10 ἀννης. ἐξώρμησε δὲ καὶ πολλοὺς ὁ ζύχης, εὐστυνας φονεύ-
 σας ἐξ αὐτῶν, ἔχων καὶ τὸν Μαυροκόσταν λεγόμενον ζῶντα, D
 κελιάτην ὄντα καὶ ἐξοδιστὴν τοῦ βασιλέως, ἔν καὶ ἀπέκτει-
 νεν ὁ ζύχης ἔμπροσθεν τῆς πόλεως. εἶτα ποιήσας ἐκεῖσε ἡμέ-
 ρας τρεῖς ἀπῆλθεν ὡς πολεμήσων ἐν τῷ Μεσοχαλδίῳ, ὡς τοῦ
 15 πανσεβάστου τοῦτο ἔχοντος. συνέβη δέ τι καὶ τοιοῦτον ἐν
 Τραπεζοῦντι ἀκμὴν ὄντος τοῦ ζύχη, ἐν τῇ μονῇ τοῦ Κορ-
 δύλη. ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἤλθεν ὁ ζύχης· ἐν αὐτῇ γυνή τις
 τῶν Ἀρμενίων φοβηθεῖσα μήποτε ὁ ζύχης ἐπιλάβηται τὸ
 ἐξώκαστρον, μετήρε τὸν βίον αὐτῆς ἐς τὸ μέγα κάστρον τῆς
 20 Τραπεζοῦντος ὡς φυλάξουσα ἐκεῖσε. τοίνυν ὁπότεν ἐλάμβανε
 τὸν βίον αὐτῆς καὶ ἐκόμιζε τοῦτον ἐν τῷ κάστρῳ νυκτὸς εὐσης,

20. φυλάξασα P

hibuit. nam cum venti procella pertinacius mari incumberet, nava-
 les copiae non egressae sunt, ut subsidium ferrent classi. verum
 cum hic et alibi hinc inde ancoris firmatae haerent, impeditae sunt
 naves quo minus cum navalibus copiis pergerent in hostem, ad quem
 usum comparatae erant. Zychis milites hanc occasionem non omit-
 tentes irruerunt in imperatorem et eius exercitum confeceruntque et
 ipsum et filium eius et alios quoque circiter triginta. caeteri in fu-
 gam effusi venerunt ad regem Ioannem, qui et ipse navi fugit et una
 cum aliis Trapezuntem pervenit; quorum alii mari, alii vero terra
 fugientes exitium evasere. Zyches castra sua locavit in monasterio
 Phocae, ubi castra sua antea Ioannes habuerat. plurimos quoque
 cepit vivos, quorum de numero aliquos occidit. nactus est virum
 eum cui nomen erat Maurocastas, qui equorum regionum curator seu
 domitor et veredarius regis erat. hunc in urbis conspectu leto dedit
 Zyches. postea, cum triduum ibi mansisset, abit quasi dimicaturas
 in Mesochaldio, ceu id teneret Graecus imperator. accidit autem
 Zychi hoc ea nocte qua primum in monasterium Cordyla venerat. mu-
 lier quaedam Armena, timens ne forte Zyches exterius castrum cape-
 ret, cum lanificio suo, ex quo se alebat, profecta est in magnum
 castrum Trapezuntis quasi ibi tutius actura. haec accipiens ea qui-
 bus quotidianum victum suum tolerabat, noctu portavit in castrum

- P. 248 λεληθότως ἀνήπατο πῦρ ἐν τοῖς προκίοις αὐτῆς. αὕτη δ' ἦν ἐν τῇ μεγάλῃ κάστρῳ, μὴ εἶδυτα τὸ σύμπτωμα. ἀνῆψέ τε μέγα ἐν τῇ ταύτης οἰκίῳματι, καὶ εἰς θεκίλου καὶ τὰ σύνθηγος πάντα, ἐν ὄρα μεσονυκτίου. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει νομίσαντες εἶναι προδοσίαν ἀπὸ τῶν ἐντὸς τὰ πρὸς χάριν τοῦ ζύχη, 5
- V. 192 ἔφρευγον ἀπαξάπαντες, ἄρχοντές τε ὁμοῦ καὶ ἀρχόμενοι, ἐγκαταλειφθέντες μόνου τοῦ βασιλέως Ἰωάννου μετὰ καὶ τινων μερικῶν, ὥσει πενήκοντα. διήρχετο γοῦν ὁ βασιλεὺς διὰ πάσης τῆς νυκτὸς τὰ τείχη τῆς πόλεως καὶ τὰς πύλας αὐτῆς. ἤλθε τοίνυν ἐν τῇ προῶ καὶ ὁ ζύχης, ὡς εἴρηται, εἰς τὸ τά-10
χα ἐπιλήψεσθαι τὴν Τραπεζοῦντα· ὃς καὶ ἀπῆλθεν ἄπρακ-
B τος, διερχόμενος ἐν τοῖς Μεσογαλδίοις. ἔφρυγον γοῦν ἀπαξά-
παντες ἄρχοντες, οἱ μὲν διὰ πλοίων οἱ δὲ διὰ ξηρῶς, ἐπ' ἐλευ-
σει τῆς Ἰβηρίας· οἱ καὶ ἐλθόντες ὕστερον, διαβάτος τοῦ
ζύχη, ἐν Τραπεζοῦντι ἀνειδίζοντο παρὰ τοῦ βασιλέως, γυ-15
ναικοτούς ἀποκαλῶν αὐτούς καὶ ἀνάνδρους καὶ προδότας τῆς
πατριδος αὐτῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν γέγονεν ἐν Τραπεζοῦντι· ὁ δὲ τῆς Ἀμασίας ὑπαρχος, Χιτήρης ὀνόματι, στρατευσάμενος καὶ ἄφνω ἐπεισιπεσὼν ἐν Τραπεζοῦντι, τοὺς τε ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ 20
C ἐν χώραις, τοὺς ἐν τῇ πόλει οὐκ ὀλίγους συνέλαβεν, ἐς δι-
σχίλλους τοὺς πάντας γενομένους. καὶ ἐρήμου ἦδη οὔσης τῆς

magnam. et forte, quia nox erat, incendit. fila et lanificium suum. ipsa vero manebat in magno castro, ignara quidnam accidisset. factum igitur est incendium magnum in eius domo; et non ea domo se tenuit incendium, sed in vicina omnia evagatum est. noctis autem erat medium, cum incendium illud saeviret. qui erant in urbe, putabant proditionem esse, quam subornassent illi qui gratificandum censebant Zychi. proinde omnes magistratus, necnon subditi, continuo fugam ingressi sunt, relicto Ioanne solo, cum quibusdam circiter quinquaginta. rex igitur tota ea nocte obibat diligenter vigiliis et considerabat portas. mane venit Zyches ut urbem illico in suam dicionem redigeret. verum re infecta abiit, pergens in Mesochaldium. fuga igitur sibi consuluerunt omnes magistratus urbis, quidam mari, quidam vero terra, ut venirent in Iberiam ad Caspios montes sitam. qui cum revertarentur tandem Trapezuntem, abeunte Zyche, opprobriis replebantur ab rege, qui eos identidem vocabat muliebres, molles, imbelles et patriae suae proditores.

Haec quidem facta sunt Trapezunte. at Amasiae praefectus, Chiteros nomine, expeditionem ingressus subito Trapezuntem oppressit; et eos qui in foro et urbis vicis erant, circiter bis mille comprehendit. cum autem urbs iam esset propemodum deserta, cuius causa erat saevis-

πόλεως τῆ τοῦ λοιμοῦ βία καὶ προσδοκίμου ἀλώσεσθαι, δια-
πραξάμενος χρήμασιν ὁ τῆς πόλεως βασιλεὺς Ἰωάννης ὥστε
ὑπόφορον ἔχειν τὴν πόλιν Μεχμέτη τῆ βασιλεῖ τοῦ λοιποῦ,
τούς τε αἰχμαλώτους, οὓς ἔλαβε Χιτιρμπέης, ἀποδοθῆναι οἱ,
5 καὶ αὐτὸν ἡσυχίαν ἄγειν ἀπάγοντα τῆ βασιλεῖ φόρον, διαχι-
λίους χρυσίνους. ὕστερον μέντοι καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης
ἀπέστειλε τὸν αὐτὸν ἀδελφὸν Δαβίδ δεσπότην ὡς τὸν βασιλέα,
καὶ ἤξιον τε τοῦτον ἐμπεδοῦν τὰς σπονδὰς, ὃ καὶ γέγονεν, ἐπὶ
φόρον χρυσίνους τρισχιλίους.

- 10 Ἡ δὲ Ἰβηρία προσεχὴς ἐστὶ τῆ τῆς Κολχίδος χώρα, καὶ
οἱ βασιλεῖς τούτων οὐκ ἀγενεῖς. διήκει δὲ ἡ χώρα ἀπὸ τοῦ
Βαθὺ λεγομένου καὶ ἀπὸ Φάσιδος ποταμοῦ ἕως Χαλτζιχί,
ἢ τοῦ Γοργούρου ἀθθεντεία καὶ Κορίου καὶ Καχτείου καὶ D
Τυφλισίου, σύνεγγυς οὖσαι αἱ πόλεις αὗται τοῦ Σαμαχίου,
15 Τούρκων οἰκούντων ἐν αὐτῆ καὶ ἔχόντων χωρὶς κάτωθεν
τοῦ Καχτείου πόλεως τοῦ ἐν παραθαλασσίᾳ καὶ τῆς Σεβαστο-
πόλεως Μιγγελίων τοῦ Δαδιάννου ἀθθεντεία καὶ Μαμία καὶ
Σαμανταύλα καὶ Γουρίας καὶ τῶν ἄλλων τῶν παραθαλασσίων
πόλεων. ἀπὸ γὰρ τῶν πόλεων τῆς ἄνωθεν Ἰβηρίας εἰσὶ καὶ
20 οἱ Ἄλανοὶ ὄμοροι καὶ Οὔνοι καὶ Ἐμβοί. οἱ δὲ Ἄλανοὶ δο-
κῶσιν εἶναι ὑπὸ τὸν Καύκασον παρατείνοντες. οὗτοι καὶ ἐς
τὰ μάλιστα ἄνδρες νομιζόμενοι τὰ πολέμια κράτιστοι, ποιοῦν- P. 249

6. ad τρισχιλίους R in margine: ἕως ᾧδε ἑτέρου δοκεῖ καὶ εὐ
Λαονίκου.

sima pestilentia, iamque expectarent, si modo hostis accederet, se
captum iri, rex urbis Ioannes opibus effecit ut rex Mechetes urbem
eam tributariam acciperet et captivos, quos Chiterempes abduxerat, red-
deret. Ioannes vero promittebat se deinceps nullum initurum bellum,
verum bona fide quotannis duo milia aureorum tributii nomine pen-
surum. Ioannes rex fratrem suum Davidem despotam ad regem mi-
sit, ut foedus praedictis condicionibus pangerent. quod et factum
est, verum ut Ioannes annuatim tributii nomine solveret tria milia
aureorum.

Iberia finitima est Colchidis regioni, eiusque reges haud sunt
instrenui et ingenerosi. porrigitur autem ab eo loco qui Bathy di-
citur et ab Phaside fluvio usque Chaltzichi, quae pertinet ad dicio-
nem Gurguri Corii Cachetii et Typhlisii. urbes haec propinquae sunt
Samachio, quam urbem tenent et incolunt Turci. sub quorum po-
testate degunt separatim infra Cacherum urbem in regione maritima,
Sebastopolis Minceliorum et Dadianni metropolis, Mamia, Samantaula,
Gulii et aliae urbes maritimae. nam urbibus superioris Iberiae con-
termini sunt Alani Hunni et Embi. verum Alani ad Caucasum us-

τες λωρίκια ἔξαιρετα. πολιτεύονται δὲ οὗτοι ἐς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θρησκείαν, διαχωρῶνται δὲ φωνῇ ἰδίᾳ τὸ παράπαν, καὶ ὄπλα ἐπιτηδεύουσιν ἀπὸ χαλκοῦ, τὰ Ἰλανικὰ καλούμενα. Ἰβηρες δὲ καὶ αὐτοὶ ὄθεν μὲν ἐπὶ τὴν χώραν τῆρδε ἀφίκοντο, εἴτε ἀπὸ Ἰβήρων τῶν πρὸς ἑσπέραν, οὐκ ἔχω διασημῆναι. δοκοῦσι δὲ αὐτοὶ ἐπὶ μέγα χωρῆσαι δυνάμειος, καὶ ὄλβον κτασάμενοι, καὶ πίστιν ἐκ Κωνσταντίνου πόλεως παρὰ μιᾶς γυναικὸς ἐκεῖσε διαφοριώσης πίστεως εὐσεβοῦς ἕνεκα τῆς εὐσεβεστάτης. ἥτις καὶ θανατουργίας τοὺς Ἰβηρας μετηλλάξατο τῆς ἀσεβοῦς αὐτῶν πίστεως, καὶ 10
 Β Χριστιανούς ἀπεφῆνατο τῇ ὁμολογίᾳ αὐτῶν. μετὰ δὲ χρόνους πολλοὺς οἱ Σκυθαὶ οἱ ὄμοροι αὐτῶν πόλεμον. ἤρατο κατ' αὐτῶν, καὶ τὰς χώρας τῶν Ἰβήρων διερχόμενοι ἐδήουν καὶ παντελοῦς ἠφάνιζον, καὶ ἀνδραποδισάμενοι κατέσχον αὐτούς, καταφυγόντων τῶν βασιλέων ἐς τὰ ἄκρα τῶν ὄρεων. 15
 ὕστερον δ' οἰχομένων τῶν Σκυθῶν ἐπὶ τὰς σφετέρας διατρι-
 V. 194 βὰς ἐπικαταβῆναι τε ἐς τὴν χώραν, καὶ δασμὸν φέροντας τῇ βασιλεὶ Σκυθῶν γενέσθαι ἐν αὐτῇ βασιλεύοντις. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον πρὸς τε τοὺς Ἰβηρας μαχεσάμενοι, Οὔρους καὶ Σάσους τοσόνδε ἐπιστάμενος ἐπιμνή- 20
 σομαι περὶ αὐτῶν.

9. θανατουργίας P

que se extendunt, qui prae reliquis habentur viri fortissimi et bellicarum rerum peritissimi. hi conficiunt loricis optimas. sequuntur religionem domini nostri Iesu Christi. lingua utantur peculiari. arma habent quae ex aere parant, et Alauica nominantur. quin et ipsi Iberi sunt. unde autem in istam regionem profecti venerint, ab Iberis occidentalibus an aliunde, coniectando assequi non possum. magnam brevi sibi pararunt potentiam; etiam opes plurimas nacti sunt. fidem vero Christianam ex Constantinopoli hauserunt. nam mulier quae eo proficisci consuevit ut veram fidem et sacrosanctam addiceret, etiam Iberos, abnegata sua superstitione, ad sanctissimam et miraculorum effectricem fidem adduxit, eosque Christianos declaravit, cum se Christianos esse confiterentur. temporibus multis post Scythae finitimi his bellum intulere, et ingressi regionem Iberiae eam planissime corrumpabant et evastabant. viros qui praesto erant, captos in mancipiorum numerum rettulerunt. Iberorum vero reges confugerant in montes, ut in iis servarentur. postea cum Scythae ex regione excessissent, reversi ad sua, etiam Iberi ex montibus ad sua descenderunt, et regi deinceps Scytharum quotannis tributum ferentes in regno suo manserunt. brevi autem tempore interfecto, postquam pugnavit Scytharum rex contra Alanos, etiam Hunnos et Sosos bello petiit; de quibus quatenus comperi, eatenus memorabo.

Ὡς μὲν οὖν ἀφικόμενον Ἀσίαν παρὰ βασιλέως ἐπυν- C
 θάνετο τὰ κατὰ τὴν Πελοπόννησον, ἐπυνθάνετο δὲ καὶ παρ'
 Ἀχμᾶτα τοῦ τῆς Πελοποννήσου ὑπάρχον, ἐν Κορίνθῳ δια-
 κριβόντος, Δημήτριον τὸν ἡγεμόνα ἀφαστηκότα τοῦ ἀδελφοῦ
 5 αὐτοῦ κατὰ χώραν μένειν, πολεμῶμενον καὶ αὐτὰν ὑπὸ τοῦ
 ἀδελφοῦ, ἐδιωρίσατο. μὲν αὐτίκα αὐτὸν ταῖς ἐν τῷ Αἰγαίῳ
 νήσοις, Ἀἴμῳ τε καὶ Ἰμβρῳ καὶ Θάσῳ καὶ Σαμοθράκη-
 ταῖτας μέντοι πρότερον, μετὰ τὴν Βυζαντίου αἰρεσιν, παρεί-
 χετο τῆς Λέσβου τὰ ἡγεμονικά, Ἀἴμῳ καὶ Αἴνον, τῷ Πα-
 10 λαμῆδῃ δὲ τυράννῳ Ἰμβροκ. ὡς δὲ εἶλε τε τὴν Αἴνον, ἀπο-
 θανόντος τοῦ Παλαμῆδου καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Ντορίον τῆς
 πόλιν παραλαβόντος, ἐπελάσας, ὁ βασιλεὺς εἶλε τε τὴν Αἴνον,
 προσχωροῦντων αὐτῷ τῶν ἐν τῇ πόλει. αὐτίκα. ἐπαμπέ τε D.
 Ἰκοναύζηκ τὸν τῆς Καλλιουπόλεως ὑπαρχον, παραληγόμενας
 15 τὰς νήσους. ἡ μὲν Ἰμβρος αὐτίκα προσεχώρησε καὶ ἡ Ἀἴ-
 μνος, καὶ φρουρὰ βασιλέως ἀφίκετο ἐς τὰς νήσους. μετὰ δὲ
 πυθόμενοι οἱ Τοῦρκοι τὸν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας ἀτόλῳ ἄμα τῷ
 καρδινάλει ἀφικόμενον, προσδόκιμον δὲ καὶ ἄλλαν ἀφίξεσθαι
 ἀπὸ Ἰταλίας, ἡ μὲν φρουρὰ ἀνεχώρησε, Τοῦρκοι δὲ ἐπετρό-
 20 πεινον τὰς νήσους. Ἀἴμνος μὲν, ὡς ἐπέπλευσε σφίσιν ὁ στό-
 λος, προσεχώρησε, καὶ ἡ Ἰμβρος ἐπείει παραπλησίως, καὶ ἡ
 Θάσος ἔτι καὶ Σαμοθράκη. αὐτὰ πάλῃ δὲ ὕστερον οἰχομένον
 τοῦ στόλου ἐς Ῥόδον, Ἰσμαήλης ἕπιτοχας καταστάς ὑπὸ βα- P. 250

h. ὡς μὲν οὖν] cf. Hammer 2 p. 22. b.

Asanes ubi ad regem accessit, quòd in Peloponneso evenisset, enarravit. percunctabatur. quoque de Achmata Peloponnesi principe, quia eius frater decreverat manere in ea regione, quamvis hostilibus armis a fratre peteretur. continuo eum donavit insulis in Aegaeo mari sitis, Lemno Imbro Thaso et Samothrace. has quidem donavit ante. captum Byzantium. capto autem Byzantio Eesbi principatum, Lemnum et Aenum, defuncto Palamede, filius eius Dorius urbem occupavit. rex autem accedens hostili animo Aenum continuo in dedicationem accepit, deditibus se illico iis qui in urbe erant. missus est et Ionuzes Callipolis praefectus, ut insulas reciperet. Imbrus et Lemnus continuo dedicationem fecerunt qua facta, continuo regis praesidia insulis imponebantur. postea cum audirent Turci classem, cuius dux foret cardinalis, ab Italia advenire, et etiam alia ab Italia expectaretur classis, praesidia ex insulis decedebant. Turci vero eas tutabantur. Lemnus, quamprimum classis ad eam appulisset, in dicionem venit. similiter Imbrus Thasus et Samothrace in dicionem acceptae sunt. nec multo post, cum ea classis attingisset Rhodum, Ismael praefectus regis adnavigans Imbrum et Lemnum recuperavit.

σιλέως ἄρτι, ἐπιπλεύσας τὴν τε Ἴμβρον καὶ Ἀἴμνον παρεστή-
 σατο, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ ἄνδρας τῶν Ἰταλῶν σιλλαβῶν ἀπέ-
 πεμψεν ὡς βασιλέα. οὗτοι μὲν οὖν ὡς ἀπήχθησαν, διερχή-
 σατο πάντα βασιλεύς, διατριβῶν ἐν Φιλιπποπόλει· ἐπεξε-
 χῶρει γὰρ ἐκ τῶν βασιλείων διὰ τὸν λοιμὸν τότε ἐπιγιγνόμε-
 5 νον μέγαν. Θάσος δὲ καὶ Σαμοθράκη οὐ προσεχώρησαν,
 ἀγνωμοσύνη χρησάμεναι. καὶ ὡς οὐ πολλῷ ὕστερον Ζάγα-
 νος ἀπήλλαξέ τε Ἰσμαήλην καὶ κατέστη ἐς τὴν Καλλιούπολιν
 Βύρην, ἐπιπλεύσας Σαμοθράκην τε καὶ Θάσον ἐξελὼν ἠνδρα-
 ποδέσατο. καὶ τούτους μὲν κατέκτισε βασιλεύς ἐς τὸ Βυζαν-
 10 τιον· τὰς δὲ νήσους, καὶ ὅσοι ἐς τὰ ἄκρα τῶν ὄρεων διέφυ-
 γον μὴ ἀνδραποδισθῶσι

Ἀσύνης δὲ λαβὼν τὸν στρατὸν ὡς ἐπέβαλλεν ἐς τὴν Πε-
 λοπόννησον, καὶ Θωμῶν περὶ Λεοντάρων ἐτρέψατό τε ὁ στρα-
 τός, καὶ συνελάσας ἐπολιόρησε μὲν ἐπὶ βραχύ, πιεζόμενος δὲ
 δὲ ἀναχώρει, αὐθις ἀνῆκε παρὰ βασιλέα, ἐπικουρίας δεόμε-
 νος. ξυνηχέθη δὲ καὶ μετὰ Ὀμάρῳ τοῦ Θετταλίας ὑπάρ-
 χου, στασιάσαντος διὰ διαφορὰν, ἀφικόμενον ἀναβῆναι τε
 παρὰ βασιλέα, καὶ οὐ πολλὰς ὕστερον ἡμέρας Ὀμάρῳ βασι-
 20 λέα ἀφελόμενον τὴν ἀρχὴν ἐπιτρέψαι Ζαγάνῳ τῷ τότε Καλ-
 κλιουπόλεως ὑπάρχῳ. Ζαγάνῳ δὲ τούτῳ, ἀνδρὶ εὐδοκίμησαντι
 ἐν τε ἄλλοις καὶ Μοραζίνῳ, τὸν ἐς τὴν κατ' ἡμᾶς Θάλασσαν

9. ἀρχων?

vires Italos qui in hac erant, captos ad regem transmisit; quos omnes,
 cum in conspectum regis adducti essent, interfecit. ea tempestate
 rex Philippopoli versabatur. nam regni sedem reliquerat propter
 pestem, quae in ea crudeliter grassabatur. Thasus autem et Samo-
 thrace se non deditore imprudenter. nam cum haud multo post
 Zaganus abegisset Ismaelem, et declaratus esset praefectus Callipolis,
 navibus adveniens Samothracen et Thassum in dicionem redegit, eas-
 que penitus diripuit. incolas eorum Byzantium, ut ibi habitarent,
 traduxit. insulas vero, et quotquot confugerant in montes, ne cap-
 tivae adducerentur.

Asanes cum copiis ingressus est Peloponnesum, et Thomam iuxta
 Leonarium in fugam egit. ipse vero fugientem insecutus parumper
 obsedit. cum autem premeretur ab adversariis, discessit et ad regem
 reversus est, petiturum auxilium. fuit huic acris contentio cum Omare
 Thessalae praefecto, cum autem studiis inter se graviter dissentirent,
 ipse ea dissensione motus ad regem profectus est. nec multo
 post rex Omarem se principatu abdicare coegit. eum autem princi-
 patum commisit Zaganus, qui eo tempore Callipolis erat praefectus.
 Zaganus iste brevi ad maximam claritatem erasit, inter caetera quod

τὰ πρῶτα τῶν ληστῶν φερόμενον, ἐλόντι αὐτόν τε καὶ τὴν
 ἐπιήρη, ἐγένετο αὐτῷ οὐχ ἥκιστα τε ἐν τούτῳ [ἐν τῷδε] εὐ-
 δομηῆσαι. οὗτος μὲν οὖν ὡς παρέλαβε τὴν Θεσσαλίαν καὶ
 Πειλοπόννησον ὑπὸ βασιλείῳ, εἰσέβαλεν ἐς τὴν Ἀχαΐαν, καὶ
 5 ἀπανίστατο τὸ Ἑλληνικὸν στράτευμα ἐπιόντος τοῦ Ζαγάνου,
 ὡς ἐπολιόρκει τὴν ἀκρόπολιν. καὶ Ἰταλῶν οὖς μετεπέμψατο
 Θωμᾶς, παρῆσαν αὐτοῦ τιμωροῦντες τοὺς Ἕλλησιν, ἀπὸ Με-
 διολάνου παραγεγόμενοι ἐς συμμαχίαν τοῖς Ἕλλησιν. οἱ μὲν V. 195
 αὖν Ἕλληνες παρασκευάσαντες τηλέβολον ἔπαιον τὴν ἀκρόπο- D
 10 λιν, οὐδὲν μέντοι διεπράττοντο, οὔτε τηλεβολιστοῦ παρόντος
 σφίσιον ἀγαθοῦ οὔτε παρασκευῆς ἐς τὴν πολιορκίαν. οἱ μὲν
 οὖν Ἀχαιοὶ ἄραντες ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς Ναύπακτον ἐνταῦθα
 διέτριβον, Θωμᾶς δ' ὁ ἡγεμὼν ἐπιὼν τὴν Λακωνικὴν κατε-
 στρέφετο καὶ Κυλαμύτην πόλιν τὴν ἐν Μεσσηνίᾳ. Μαντίνειαν
 15 ἐπολιόρκει, καὶ οὐδὲν αὐτῷ προσχώρει ἐς τὴν τῆς πόλεως αἰ-
 ρεσιν. προσβείαν δὲ πέμπων ὡς βασιλεῖα ἐπειράτο τῆς βασι-
 λέως γνώμης, εἰ εἰρήνην αὐτῷ ποιήσαιο. ἐνθα δὲ βασιλεὺς,
 ὡς ἀγγελία ἀφικνεῖτο αὐτῷ ἀπὸ τῆς Ἀσίας περὶ Χασάνου
 τοῦ μακροῦ, ὄρητο μὲν ἐς σπονδὰς τῷ ἡγεμόνι τούτῳ, ὥστε p. 251
 20 ἐπὶ Χαυάνῃ στρατεύεσθαι καὶ ἐπὶ Ἰσμουήλῃ τὸν Σινώπης
 ἡγεμόνα, ἐπιτηδείως ἔχοντι πρὸς Χασάνῃ τὸν μικρὸν, ἐπη-
 γέλλετο δὲ σπονδὰς ἐφ' ᾧ ἀπάγειν τὸν στρατὸν ἀπὸ τῶν βα-
 σιλέως ἀκροπόλεων, καὶ ἀποδοῦναι οἱ ὅσα ἀφείλετο τῶν πο-

etiam Moreziam, quæ potentissimus in mari nostro erat pirata, cepit.
 hinc non modica viro illi accessit gloria. hic igitur Thessaliam prin-
 cipatu iunito, et Peloponneso ab rege accepta, cum exercitu Achaiam
 hostiliter ingressus est. Graecorum autem exercitus accedente Zagauo
 et arcem oppugnante diffugit. Tali, quos accessit iusserat Thomas,
 iam adierant eo loci, ut suppetias ferrent Graecis, profecti Mediolano
 ut subsidio venirent Graecis. Graeci paraverant bombardam, qua ur-
 bem feriebant, verum parum proficiebant: haud enim peritum habe-
 bant bombardarium. nec etiam alius machinarum apparatus sufficie-
 bat ad istam expugnationem. Graeci igitur moventes ab ista urbe
 profecti sunt Naupactam, atque hic se tenuere. Thomas cum exer-
 citu superveniens Laconiam subigebat et Calamatam Messenae urbem.
 Mantineam quoque obsidione circumvenit. nec tamen quicquam ea
 obsidio succedebat, ut urbe potiretur. interea misit Thomas lega-
 tionem ad regem, ut eius animum tentaret, velletne secum pacem
 componere. rex, cum eo tempore nuntiatum esset quid in Asia mo-
 liretur Chasanes Longus, pacem dare haud abnuit, ut posset liberius
 arma inferre Chasani et Ismaeli Sinopes principi, cui familiaritas cum
 Chasane intercesserat. caeterum rex his condicionibus pacem con-

λισμάτων, φόρον δὲ ἀπάγειν αὐτίκα ἐς τρισχιλίους στατήρας, παρῆναι δὲ ἐντὸς ἡμερῶν εἴκοσιν, ἐπὶ ἐς Κόρινθον παραγένηται τοῦ βασιλέως ὁ πρόσβυς. ταῦτα ὡς ἠγγέλθη τῷ ἡγεμόνι, παρεσκευάζετο ἵνα ἐς τὰ παραγγελόμενα ὑπὸ βασιλέως. ἐπειδὴ δὲ ἀγνωμοσύνη χρησαμένων τῶν ὑπηκόων οὐκ εἶχε τοὺς χρυσαίνοους ἀπαγαγεῖν, ἦν τε ἐνταῦθα ὁ βασιλεὺς Β μεγάλως τεθυμωμένος. τὴν μὲντοι ἐς Ἀσίαν ἔλασιν ἐπὶ Χασάνην ἀνεβάλλετο ἐς τὸ ἐπιὸν ἔκος, αὐτὸς δὲ ἐστέλλετο ἐπὶ 1460 Πελοπόννησον. ἐπεὶ δὲ ἐς Κόρινθον παρεγένετο ἐσβαλὼν, παρῆν Ἀσάνης ἀπὸ Δημητρίου τοῦ ἡγεμόνος, ἐπὶ τοὺς πολέμους ἀπάξων τὸν βασιλέως στρατόν. ὡς δὲ ἐς Τεγέαν ἀφίκειο, ἐνταῦθα τὸν μὲν Ἀσάνην ἐς φυλακὴν ἐποίησατο, καὶ τοὺς τῶν Ἑλλήνων θεράποντας, καὶ ὅσοι αὐτῷ εἰποντο, δεσμίους ἔχοντες ἀπήλανον ἐπὶ Σπάρτην. πρῶτα μὲν Μαχουμούτης ἔχων τοὺς τε ἱπποδρόμους μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ τῆς Εὐρώπης στράτευμα ἤλαυνε κατὰ κράτος ἐπὶ τὴν Σπάρτην. ἐνταῦθα ἀφικόμενος τὴν τε πόλιν αὐτίκα ποιησάμενος ἐπέλαθεν ἐντὸς τὸν ἡγεμόνα. ὁ μὲν οὖν ἡγεμὼν ἀπὸ τῆς ἐς βασιλέα ἐλπίδος καταβληθεὶς ἐπολιορκεῖτο. καὶ ὄρμητο μὲν ὡς διὰ τὴν τῆς πόλεως ἀκρόπολιν ἀναβησόμενος· μετὰ δέ, ὡς 20 ἐπύθετο ἐν φυλακῇ ὄντα τὸν γυναικὸς ἀδελφὸν Ἀσάνην ὑπὸ βασιλέως, ὑπεχώρει τῆς πόλεως, καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον ἀρι-

venire posse respondit, si exercitus abduceret ab regis arcibus, si restitueret oppida quae ademisset, si illico tributū nomine numeraret tria milia staterum aureorum. adesse autem deberet intra dies viginti Corinthi, donec eo veniret regis legatus. haec ubi nuntiata sunt principi, pacis condiciones oblatas haud aspernatus est. cum autem admodum imprudenter in transversum ageretur principis subditi, factum est ut non posset regi pendere quemadmodum imperaverat tributum. hinc ira exardens rex expeditionem adversus Thomam sumpsit, et bellum contra Chasanem reiecit in futuram aetatem et contra Peloponnesum accingebatur. cum venisset Corinthum, aderat Asanes ab Demetrio principe, ducturus contra hostes regis exercitum. ubi pervenit Tegeam, Asanem in carcerem coniecit: etiam fautores qui eum secuti fuerant, victos detinens, profectus est contra Spartam. primo quidem Machumetes habens equites et Europaeum exercitum, summis viribus contra Spartam contendit. huc cum iam accessisset et urbem oppugnare occoepisset, sensit principem in ea esse. princeps autem spe, quam sibi in rege sitam putabat, deiectus, obsidebatur, et conabatur per urbis arcem ascendens evadere. ubi vero intellexit in carcere teneri uxoris suae fratrem Asanem, et in eam necessitatem ab rege esse detrusum, excessit urbe, et veniens in

κόμενος ἐς ὕψιν ἀφίκετο τῷ βασιλεῖ. καὶ αὐτὸν τε μεγάλως
 εἰτίμησε βασιλεύς, καὶ παρεμυθεῖτο ὡς οὐδὲν ἀηδὲς ἑσπῆδας
 ἔσσειτο διὰ ταῦτα, ἄλλην δὲ χώραν ἰκανὴν εὐδαίμονα ὑπέσχετο
 δώσειν αὐτῷ ἀντὶ τῆς Σπάρτης. οὐδὲν μέντοι ἦττον εἶχεν
 5 αὐτὸν ἐν φυλακῇ [ἐποιήσατο]. ἐπὶ-τε μὲν οὖν τὴν Σπάρτην,
 ἐς τὴν ὑπώρειαν τοῦ Ταγγέτου, οἰκεῖται πόλις Ἑλληνικὴ εὐ-
 δαίμων, διέχει δὲ ἀπὸ τῆς Παλαιᾶς πόλεως καὶ τοῦ Εὐρώτα D
 σταδίουσ ὡσεὶ ὀκτωκαίδεκα. ταύτην μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς προ-
 σπαρειλῆφει, φρουράν τε ἔφαινεν ἐν τῇ μητροπόλει, καὶ ἄρ-
 10 χοντα ἐπέστησε Χαζιάνην τὸν Ζενεβίσιαν, Μαχουμουτέω θερά-
 ποντα. αὐτὸς δὲ θλαύνων ἐπὶ Καστρέην πῆλιν, διέχουσα
 αἰμφὶ τὰ ὄγδοῆκοντα στάδια ἀπὸ τῆς νῦν πόλεως, ἐπολιόρκει
 ταύτην· οἱ γὰρ ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας φραξάμενοι ἐν ὄχυ-
 ρῷ πάνν, καὶ θαρροῦντες τῇ χαλεπότητι τοῦ χωρίου, παρε- V. 196
 15 σκευάζοντο ἀμύνεσθαι τοὺς ἐπιόντας σφίσι πολεμῆν, τὸν βα-
 σιλέως στρατόν. οἱ μὲν οὖν νεήλυδες, ὥς ἐσημαίνετο αὐτοῖς
 ἢ προσβολῇ, προσέβαλλον τε αὐτίκα, καὶ τὸ ἐκτὸς τείχος P. 252
 ὑπερεβάλλοντο, καὶ τοὺς τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας ἠνδραπο-
 δίασαντο, ἐξελόντες τὸ χωρίον τοῦτο. ἐλόντες δὲ τὴν πόλιν
 20 ἀνῆσαν ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν, μετέωρόν τε οὖσαν καὶ ἀνέχου-
 σαν ἐς ὕψος ὡσεὶ σταδίους τέσσαρας. ἡ δὲ ἀνοδος στενὴ τε
 ἦν καὶ χαλεπὴ ἀναβῆναι τῇ τε δυσχωρίᾳ καὶ προσάντης καὶ

11. Καστρέην Hammer 2 p. 41 i.

castra prodiit in regis conspectum. rex advenientem magnifico tracta-
 vit et plurimum honoravit. praeterea eum consolatus est, ut bonum
 animum gereret: se nolle delictorum poenas exigere. promittebat se
 ei daturum opulentam regionem aliam, nullius rei egentem, pro
 Sparta. attamen eum in custodia asservans detinuit. supra Spartam
 in radice Taygeti sita est urbs Graeca, opibus florens. distat a Pa-
 laeopoli et ab Eurota stadiis ferme decem et octo. hanc rex in di-
 cionem accepit, et praesidium metropoli imposuit, eique principem
 dedit Chazanem Zenebisam, Machumetis ministrum. hinc profectus
 est Castriam urbem, quae remota est a praedicta urbe stadiis octo-
 ginta, eamque oppugnabat. nam viri pariter et mulieres cum essent
 inclusi in loco munitissimo, confidentes locorum difficultati, parabant
 sese ut resisterent exercitui regis adeunti. at peregrini, ubi signum
 irruptioni datum est, confestim aggressi sunt urbem; et superantes
 murum exteriorem, viros pariter et mulieres ceperunt, locumque in
 quo fuerant destruxerunt. urbe capta perrexerunt contra arcem, quae
 admodum excelsa erat: nam altitudo eius complectebatur circiter
 quattuor stadia. ascensus autem erat arduus et superatu difficilis.
 ad loci difficultatem accedebat acclivitas et inaequalitas. praeterea in

ἀνώμαλος ἐς τὰ μάλιστα, καὶ διακεκλυμένων τῶν ἀνδρῶν χα-
 λασπὰ ἦν ὑπερβῆναι καὶ ἐς τὴν ἀκρόπολιν ὑφικέσθαι. ἐνταῦθα
 ἐβίαζεν τὴν ἄνοδον, ἀλλήλους ὑπερβαίνοντες. πολλοὶ δὲ ἐς τὴν
 ἄνοδον ταύτην φορᾷ ὑποφερόμενοι ὑπ' ἀλλήλων βίῃ ἐς τὸν
 Β κρημτὸν ἐγένοντο, καὶ ἀπώλοντο τῶν νεηλῦδων ὡς πλεῖστοι. οἱ 5
 δὲ ἄλλοι ὑπερέβησαν καὶ ἐγένοντο ἐν τῇ ἀκρόπολει καὶ προσέ-
 βαλλον. οἱ δὲ Ἕλληνες χρόνον ἤδη πολὺν μαχόμενοι οὐκ
 ἠδύνατο οἱ ἀμύνεσθαι πρὸς ἄλλους καὶ ἄλλους τῶν βασι-
 λέως. ἀπέκον δὴ, προσέκησαν δὲ ἐς ἐμολογίαν τῷ βασι-
 λεϊ. τοῦτους μὲν οὖν, ὡς τὴν ἀκρόπολιν παρέλαβε, πάντας 11
 ἀπαγωγῶν εἰς ἓνα χῶρον κατέσφαξε, γενομένους τοὺς σύμπα-
 τας ἐς τριακοσίους, καὶ τὸν ἄρχοντα αὐτῶν τῇ ὑστεραίᾳ χω-
 ρις ἔτεμε τὸ σῶμα ποιησόμενον. ἐνταῦθεν ἤλαυνε διὰ Λεον-
 ταρίου τῆς πόλεως, καὶ στρατοπεδευσάμενος, ὡς ἐκινδύνετο
 πάντας εἰσενεγκάμενους γυναικῶν τε καὶ παιδῶν καὶ αὐτοὺς 15
 C ἐς ἐρμυηνί τινα πόλιν Καρδικίην καλουμένην, αὐτίκα ἐπει-
 σπασὼν ἐστρατοπεδεύετο. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ προσέβαλλε μὲν
 ἀπὸ τῆς ἀκρόπόλεως καὶ ἐτειχομάχει σὺν τοῖς νεηλῦσι,
 τοὺς δὲ ἀζάπιδας ἐκέλευε κατὰ τοῦτο τῆς πόλεως προ-
 σβάλλειν ἢ βύσιμα ἦν αὐτοῖς ὑπερβῆναι, καὶ οἱ μὲν ἀζάπι- 20
 δες εἰσπεσόντες αὐτίκα ὑπερέβησαν τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐτρέ-
 ψαντο, φερόμενοι δὲ ἕμα αὐτοῖς εἰσέβαλλον ἐς τὴν πόλιν, καὶ

B. ἀλλήλους καὶ ἄλλους P 16. ἐς οἴα P

arcem ascendere difficile erat propter eos qui aditu advenientes pro-
 hibebant. verum regii milites violenter aggrediebantur iter, cum alius
 alium praevenire cuperet. plurimi in isto ascensu, cum alii in alios
 incidissent, per praecipua voluebantur, et peregrini complures ibi cade-
 bant. reliqui tamen victa itineris difficultate subierant ad arcem, et
 in eam impetum dederunt. Graeci, quod tempore longo pugnantibus
 non amplius regii militibus, cum novi et recentes usque succederent,
 resistere potuerunt. fatigati igitur dedidere se regi. hos omnes, ubi
 primum arcem occupavit, in unum locum contractos occidit. numero
 autem erant trecenti. ducem horum die postero in duas secuit par-
 tes. hinc profectioem instituit per Leontarium; et castris positis,
 cum accepisset quod uxores et liberos collocassent in urbem quan-
 dam munitam nomine Cardiceam, confestim eo pergens ibi ca-
 strametatus est. die postero urbem oppugnare statuebat ab ar-
 ce, murumque una cum peregrinis proruere volebat. Azapides ius-
 sit irruptionem facere eo loci ubi palatium regium est, et inde
 in hostem descendere. Azapides confestim, ut imperatum erat,
 irrumpentes Graecos vicerunt, et in fugam abire compulerunt. in-
 terim reliqui una cum praedictis ingrediebantur in urbem. et tru-

ἐφόνεον ἀφειδέστατα, παραγγεῖλατος, καὶ ἄνδρας καὶ γυ-
 ναῖκας καὶ ὑποζύγια καὶ κτήνη, οὐδενὸς φειδόμενοι. αὐ-
 τίκι καὶ οἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει παρέδωκαν σφᾶς, ἕς δμολο-
 γίαν χωρήσαντες. Μποχάλης δ' ἦν ὁ τῆς πόλεως ἄρχων,
 5 καὶ οἱ προσήκοντες αὐτῷ. ἀταῦθα κήρυγμα ποιησάμενος
 ὁ βασιλεὺς ἕς τὸ στρατόπεδον, ἀνδράποδον δοτις ἀπήγατο,
 ἂν μὴ αὐτίκα ἤκη ἄγων, τὸ μὲν ἀνδράποδον κελύσει ἀνε- D
 λειν τὸν δεσπότην, μετὰ δὲ ἀναιρήσει καὶ τὸ ἀνδράπο-
 δον. μετὰ δὲ ταῦτα οὐδὲν σπανιωτέρον ἦν ἐν τῷ στρατο-
 10 πέδῳ ἀνδραπόδων τῶν τῆς πόλεως ταύτης· συναπῆχθησαν
 γὰρ ἕς χιλίους μάλιστα καὶ διακοσίους, τούτους δὲ σύμπαν-
 τας ἀπάγων ἕς ἓνα χῶρον αὐτοῦ ταύτη διεχρήσατο, ὥστε
 μηδένα τῶν τῆς πόλεως Λεονταρίου προσόντων λειψθῆναι,
 μήτε ἄνδρα μήτε γυναῖκα. ἐπυθόμην δὲ μετὰ ταῦτα τῶν
 15 περιούκιων γενέσθαι τὰ σώματα ἀμφὶ τὰ ἑξακισχίλια, ὑπο-
 ζύγια δὲ πελλαπλάσια. ταῦτα γενόμενα ὑπὸ βασιλέως ὡς
 ἐπυθάνετο καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Πελοποννήσου, αὐτίκα προσε- P. 253
 χώρησεν ὑπὸ θέους, πρέσβεις πέμποντα ὡς βασιλέα, ἄλλα τε
 καὶ Σαλβάριον καὶ Ἀρκαδία, ἐπίνειον τῆς ταύτης χώρας, πρὸς
 20 τῇ Πύλῳ φηκμένη, πόλις ἐχυρωτάτη. τούτους μὲν ὡς πα-
 ρέλαβε βασιλεὺς, τοῖς πολέοις τοὺς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας,
 ἕς φυλακὴν ἐποίησατο σύμπαντας, ἕς μυρίου μάλιστα συνα-
 θροισθέντας, καὶ ὄρητο μὲν ὡς ἀπεκτενῶν, μετὰ δὲ ἐπεμ-

cidabant, nemini parcentes, viros mulieres iumenta et pecora.
 etiam hi qui arcem tenebant, continuo deditionem fecerunt. Bo-
 Buchales autem cum suis propinquis urbem istam regebat. rex illico
 per praeconem in castris edici iubet, si quis mancipium abduxerit, si
 non illico accedat id secum adducens, mancipium dominum interfici-
 ciat; postea interficiatur et mancipium. hoc edicto promulgato, ni-
 hil rarius erat in castris quam mancipia urbis istius. abducta erant
 inde mancipia mille et trecenta. haec iussit in unum locum congregari
 et omnia necari. atque adeo in mancipia saevitum est ut nul-
 lus Leontarii civis relictus sit, neque vir neque mulier. audivi post-
 modum ex finitimis cadavera hominum fuisse circiter sex milia, et
 iumenta plurima. cum caeterae Peloponneae urbes hoc crudele regis
 factum accepissent, confestim metu in potestatem regis concessere, mit-
 tentes legatos ad regem. inter caetera Salvarium Arcadiae, navale eius
 regionis, ex adverso Pylis situm, urbs munitissima, se regi tradidit. urbem
 hanc ubi suscepit rex, viros et mulieres civitatis in carcerem misit. hi
 congregati, seu in unam summam collecti, erant decem milia, quos se
 interfectorum rex simulabat. tandem eos transportavit in Byzantii re-
 gionem, ut in Byzantii suburbanis degerent. duces sive principem De-

πεν ες τὴν Βυζαντίου χώραν ες τὰ προάστεια ὡς οἰκήσοντας.
 τὸν δὲ ἡγεμόνα Δημήτριον περιῆγεν ἀνταῦθα, ἄχρι προσόδου
 V. 197 περιελαύνων. ἔπεμπε δέ, συνακροῦντος καὶ αὐτοῦ τοῦ ἡγεμό-
 νος, Ίησοῦν τὸν Ἰσαακίου παραληφόμενον τε τὴν Ἐπίδουρον
 καὶ ἄξοντα τὴν τε ἡγεμόνος γυναῖκα καὶ θυγατέρα, ἣν ἔφα- 5
 Β σκεν ἀγαγέσθαι εἰς γυναῖκα ἑαυτῷ βασιλεὺς. ἔπεμπε τε καὶ
 ἄρχοντα τῶν ἑαυτοῦ ὁ ἡγεμὼν τῶν Ἑλλήνων, πεῖσοντα μὲν
 τοὺς ἐν τῇ Ἐπίδουρῳ παραδιδόναι τὴν πόλιν, καὶ τὴν γυναῖκα
 αὐτοῦ ἀπάξοντα καὶ τὴν θυγατέρα. Ἰησοῦς μὲν παραλαβὼν
 τοὺς Ἕλληνας ἤλαυεν εἰς Ἐπίδουρον. ὡς δὲ ἀφίκετο ἐπὶ 10
 τὴν πόλιν, ἀνταῦθα ὁ τῆς πόλεως ἄρχων, ἐναγόντων ἅμα καὶ
 τῶν ἐν τῇ πόλει, ἀφίστη ἀπὸ τοῦ ἡγεμόνος, καὶ οὐκ ἔφη παρ'
 αὐτῷ δίδοναι τὴν πόλιν. τὴν μὲντοι ἡγεμόνος Ἑλλήνων γυ-
 ναϊκά τε ἅμα καὶ θυγατέρα ἐπέτρεψεν ἐξίναί. καὶ ταύτας
 μέντοι, ὡς ἐξῆλθον τῆς πόλεως, παραλαβόντες ἤλαυον εἰς τὸ 15
 στρατόπεδον. βασιλεὺς δὲ πυθόμενος ὡς ἕκαστα ἐγένετο τὰ
 C περὶ Ἐπίδουρον, τὴν μὲν γυναῖκα τοῦ ἡγεμόνος καὶ θυγα-
 τέρα ἐκ τῆς Πελοποννήσου εὐθὺ Βοιωτίας ὑπάγειν ἐκέλευσεν,
 ἐπιστήσας εὐνοῦχον τῇ θυγατρὶ τοῦ ἡγεμόνος· μετὰ δὲ ταῦτα,
 οὐ πολλῷ ὕστερον, καὶ αὐτὸν τὸν ἡγεμόνα ὑπάγειν εἰς Πε- 20
 λοποννήσου. ἐπέταξε παρὰ τὴν γυναῖκα. αὐτὸς δὲ ἤλαυε μὲν
 αὐτίκα, μετὰ τὴν Γαυδικίης αἰρεσιν, ἐπὶ τὰς Οὐγενετῶν πό-
 λεις, καὶ Κορώνην ἀφίκετο ἐλθόμενος. καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ ταῦτα
 εἶχε· Ζάγανος δὲ ὁ τῆς Πελοποννήσου ὑπαρχος, ὡς τὴν τε

metrium circumduxit vincitum, donec eum iterum ad colloquium ad-
 mitteret. eodem principe monente misit rex Iosuen Isaaci filium, ut
 reciperet Epidaurum, et principis uxorem et filiam, quam rex se ux-
 orem ducturum dicebat, secum inde adduceret. Graecorum princeps
 de suis duces misit, qui persuaderet Epidauri incolis ut urbem tra-
 derent regi et paterentur principis tum uxorem tum filiam inde ab-
 duci. Iosue cum Graecorum robore profectus est Epidaurum. cum
 venisset ad urbem, civitatis iudex, suadentibus id et aliis civibus, de-
 ficit a principe; nec in se esse sitam respondit ut urbem regi tra-
 deret. verum Graecorum principis cum uxorem tum filiam passus est
 exire urbe. has, ubi egressae erant, accipientes rediere in castra.
 rex ubi intellexit ut singula circa Epidaurum accidissent, principis
 uxorem et filiam ex Peloponneso recta in Boetiam subduci iussit,
 addito in custodiam virginis eunucho. nec multo post etiam princi-
 pem ab Peloponneso ad uxorem pergere iubet rex illico capta Car-
 dicea profectus est contra Venetorum urbes. venitque, visurus Cor-
 nam. Zaganus Peloponnesi praefectus, cui mandatum erat ut in dedi-

Ἀχαΐαν ἐπέετραπτο καταπρέφουσθαι καὶ Ἠλίδος τὴν πλείονα
 χώραν καὶ τὴν ταύτη μεσόγειον, παραλαβὼν τὸ Θεσσαλίας
 στραίτευμα καὶ ἵπποδρόμους τοῦ βασιλέως, τὴν τε Καλαβρί-
 των πόλιν ὑπηγάγετο, παραδόντος Λόζα ἄρχοντος, τῶν ἐν D
 5 τοῖς Ἀλβανοῖς ἐπιφανῶν τὰ πρῶτα φερομένου. καὶ αὐτὸς
 μὲν αὐτίκα προσεχώρησε καὶ οἱ προσήκοντες, τῷ Ζαγάνῳ
 παραδόντες τὴν πόλιν· οὓς ξύμπαντας τούτους ὑστερον βα-
 σιλέως ἐπιτάξαντος διεχρήσατο. ἐλαύνων δὲ ἐπὶ Γρεβενὸν
 ὄχυράν πόλιν, ταύτην μὲν προσέβαλλέ τε, καὶ ἐξεκρούσθη τῇ
 10 χαλεπότητι τοῦ χωρίου. ἀπέπειραν δὲ ποιούμενος τῶν ἄλλων
 χωρίων, Σανταμέριον πόλιν, ἐς ἣν ὡς πλείστοι τῶν ταύτη
 περιοίκων ὄλβιοι κατέθεντο τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ἄλλην εὐδαι-
 μονίαν, ὡς αὐτὸν ἐνταῦθα ἀφικόμενοι διεσώζοντο, προσφέρον-
 τες λόγους τῷ Ζαγάνῳ περὶ ξυμβιβάσεως, σπονδὰς τε ἐποι- P. 254
 15 οὔντο καὶ τὴν ἀκρόπολιν παρεδίδοσαν. ταύτην δὲ ὡς παρέ-
 λαβε, θύλῃ ἐξαπατήσας, τῇ ὑσταταίᾳ μένοντων τῶν ἐν τῇ πό-
 λει κατὰ χώραν ἐπαφείς τὸν στρατὸν ἠνδραποδίσαστο, καὶ
 πολλοὺς αὐτοῦ ταύτη διέφθειρε. ταῦτα ὡς ἠγγέλλετο καὶ ἐς
 τὰς ἄλλας πόλεις, ὡς οὐδὲν σφίσι ἐπιέμενον εἶη τῶν πρὸς
 20 βασιλέα πραγμάτων, ὤρμητο ἀμύνεσθαι ὡς ἕκαστοι ἐν ταῖς
 ἑαυτῶν πόλεσι, καὶ οὐδὲν ἐπιέμενον τῶν πολισμάτων ἤθελε προ-
 σχωρεῖν. καὶ ὁ μὲν Ζάγανος οὕτω πράξας τὰ μὲν τοῦ Σαν-

2. ταύτην?

20. ἕκαστα P

tionem regis redigeret Achaïam et Elidis regionem plurimam, necnon
 mediterranea Elidis, accipiens Thessaliae exercitum et regium equi-
 tatum, subiugavit Calauritam urbem, quam tradebat Doxas, qui inter
 Albanos facile primas forebat. ipse cum necessariis suis continuo in
 dicionem regis concessit, Zagano urbem dedens. omnes tamen hos
 deinceps, cum sic imperaret rex, trucidavit. postea profectus est
 contra Grebenum urbem munitissimam, et hanc oppugnare instituit:
 verum loci difficultate impeditus eam expugnare nequivit. tentabat
 deinde et reliquas Albanorum urbes, inter quas et Santamariam; in
 quam urbem plurimi regionis eius opulenti divitias et opes contule-
 rant, et ibi servabantur. evocantes autem Zaganum ad colloquium
 foedus pepigerunt, et eidem arcem dederunt. hac accepta, dolo
 circumvenit omnes: nam immisso exercitu omnes cepit et in manci-
 piorum condicionem traduxit; plurimos eorum etiam occidit. haec
 ubi fama pertulit ad caeteras Albanorum urbes, nullam amplius spem
 salutis sibi in rege cernebant. quapropter singuli in suis urbibus
 hosti resistere parabant, nec ullum amplius oppidulum deditionem
 facere volebat. et Zaganus quidem cum talia faceret, maximam ca-
 lamitatem Santamariae invexit. caeterum non multo post et ipse suo

ταμερίου, ἐδυστύχησεν δὲ πολλῶ ἕτερον καὶ ἀπέβαλε τὴν
 Β ἀρχήν. βασιλεὺς μὲν δὴ ἀπὸ Κορώνης εἰς Πύλον ἀφικόμε-
 νος ἐνταῦθα δοτρατοπεδεύετο, ἦπερ καὶ ὁ Θεομᾶς σὺν τῇ
 νηί· ἐς ἣν ἐμβὰς καὶ ἀναγόμενος ἐκαραδόκει ἢ χωρήσει τὰ
 Πελοποννήσου πράγματα. τοῦτο μὲν ἐπιπλέουσαι νῆες τῶν 5
 Οὐνετιῶν προηγόρευον ἐντεῦθεν ἀπαλλάττεσθαι, μηδὲ ἐναν-
 τίον βασιλείως ἀνέχειν ἐπὶ τοῦ σφετέρου λιμένος. οὗτος μὲν,
 ὡς βασιλεὺς ἐστρατοπεδεύετο, ἀπηλλάττετο ἀναγόμενος εἰς τὸ
 πέλαγος· οἱ δὲ Οὐνετιῶν πρέσβεις ἀφικόμενοι ἐνταῦθα παρὰ
 βασιλέα τὰς τε σπονδὰς ἐπεκύρουν σφίσι καὶ τὴν ξενίαν τε 10
 V. 198 καὶ εὐνοίαν ἐνδείκνυντο βασιλεῖ. οἱ μὲν οὖν ἰπποδρόμοι
 C ὅμως εἰς τὴν Πύλον ἐπιδραμόντες τινὰς οὐκ ὀλίγους ἐνταῦθα
 τῶν ταύτῃ Ἀλβανῶν τῶν περιόικων ἐλόντες διέφθειρον. ἐλά-
 σαντες δὲ ἱππῶ τοῦ βασιλέως ἐπὶ Μεθώνην καὶ θεασαμένου,
 τινὲς τῶν τῆς πόλεως ἐπεξῆλθον ὡς ἐπὶ σπονδαῖς, καὶ τινες 15
 αὐτῶν διεφθάρησαν ὑπὸ τῶν βασιλέως. βασιλεὺς δὲ ἀπὸ
 Πύλου συσκευασάμενος τὸν μέντοι Ἑλλήτων ἡγεμόνα ἐκέλευε
 τὴν μεσόγειον ὑπάγοντα εὐδὺ Βοιωτίας ἐλαύνειν, ὡς πρότε-
 ρόν μοι δεδήλωται· αὐτὸς δὲ ἐπὶ Ἀχαιῶς γενόμενος, καὶ
 τὰ ταύτῃ χωρία παραλαβὼν παραδόντων τῶν ἀρχόντων, πα- 20
 D ρηγένετο εἰς Ἀχαιῶν, περιόγων καὶ Ἀσάνην τὸν τοῦ ἡγεμόνος
 γυναικὸς ἀδελφόν. ἐνταῦθα δὲ ἀφικόμενος, ὡς ἐπύθετο τὰ

officio excidit. rex interea Corona relicta profectus est Pylum, et ibi castra ponebat. aderat ibidem et Thomas cum navi; quam conscendens solvebat, expectaturus quoniam res Peloponnesi essent evasurae. huc cum appulissent naves Venetorum, edixerunt ut hinc decederet, nec in ipsorum portu resistere regi institueret. illic quidem, ubi castrametatum esse audierat regem, abibat, committens pelago navem. Venetorum autem legati accedentes huc ad regem foedera inita confirmarunt, et hospitalitatem benevolentiamque maximam regi exhibebant. nihilominus tamen regii equites incursionem in Pylum facientes haud paucos Albanos, qui in ea regione agebant, ceperunt, et finitimos necaverunt. equitatus regis deinde pergebat Methonam, ut videret quinam urbe essent egressi, ut se dederent regi. verum quidam ab equitibus precepti sunt. rex collectis omnibus Pylo decedens, Graecorum principem Demetrium recta in Boeotiam procedere iussit, ut in dicionem redigeret mediterraneam, quae ibi est, regionem, sicuti supra docuimus. ipse vero cum haereret in Achaiae regione, loca quae ibi erant in dicionem accipiens, deditibus sese principibus, venit in Achaiam, vehens secum Asanem, uxoris quam princeps habebat fratrem. huc veniens accepit miserabilem calamitatem, quae contigisset Santamariae. graviter ea audita succensus Zagano: nam me-

περὶ Σανταμέριον γινόμενα, ἐχαλῶπατε τῷ Ζαγάνῳ καὶ ἤχθε, ὅτι διὰ τὴν ἐκείνου παράβασιν ἐς τοὺς Ἕλληνας χαλοπῶς ἂν αὐτῷ προσχωρήσειε τὰ λοιπὰ τῶν πολισμάτων. κήρυγμα δὲ ἐποιεῖτο ἀνὰ τὸ στρατόπεδον ὥστε ἀφίεσθαι τὰ ἀπὸ
 5 Σανταμερίου ἀνδράποδα. ἐνταῦθα ὅσα ἦν ἡλευθεροῦντο, τὰ μέντοι πλείω ἐφθησαν διαβάντα ἐς τὴν Αἰτωλίαν ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας. Ζάγανος δὲ τὰ πλείω διεβίβασεν ἀπαγόμενος οἰκαδε. τὴν μὲν οὖν Γρεβενοῦ πόλιν πέμψας Ἰησοῦν τῶν Σκοπίων ἕπαρχον, παρεστήσατο· καὶ τούτων τὴν τρίτην μοῖραν
 10 ἀνδραποδισάμενος, καὶ ἐπιλεξάμενος εἴ τι καλὸν ἦν ἀνδράποδον P.255 ἐν τῇ πόλει, ἀφαιρεῖτο. καὶ πρότερον μὲν ὁ τῆς Πατρῶν πόλεως ἄρχων Ἰσακάλῃς τεύνομα παρεστήσατο ἔνια τῶν περιόικων αὐτοῦ πολισμάτων. οἱ γὰρ Ἕλληνες ὡς ἦσθοντο βασιλέα καταστρεψάμενον τὴν μεσόγειον καὶ διασφείραντα ἄνδρας
 15 ὡς πλείστους τῶν πόλεων, ὄρμητο μὲν αὐτὸς τις ἕκαστος φθῆναι βουλόμενος παραδοῦναι σφᾶς, πρὶν ἢ ἀφικόμενον τὸν βασιλέα ἐξελθῆν σφᾶς, τὰ μὲν ἀνδραποδισάμενον, τὰ δὲ καὶ ἐπισφάζοντα. οἱ δὲ Τοῦρκοι παρελάμβανον μὲν τὰς πόλεις, ἀπρικοὶ μὲν οὖν, ἐπιλεγόμενοι δὲ τὰ κάλλιστα τῶν πόλεων
 20 ἀνδράποδα ἀφηροῦντο. καὶ τὰ μὲν αὐτοὶ ἡνδραποδίζοντο, B τὰ μικρὰ τῶν πολισμάτων, τὰ δὲ μεγάλα παρελάμβανον, ἐπιλεγόμενοι τὰ κάλλιστα τῶν πόλεων σφίσι. ὡς δὲ λύκοι ἐπὶ

4. ἐφίεσθαι P

rito indignabatur, siquidem propter errorem sive crudelitatem Zagani in Graecos reliquae urbes cunctabantur ad deditiōnem spectare. iussit igitur rex per praeconem in castris edici ut mancipia Santamariae conquirerentur. omnia quae in castris reperiebantur, libertatem pristinam recipiebant plurima, antequam id fieret, transcenderant ab Achaia in Aetoliam. Zaganus quoque plurimos captivos in mancipiorum numerum relatos domum transmiserat. urbem dehinc Grebenum, misso Iosue Scopiorum praeside, cepit; et tertiam hominum, qui in ea urbe erant, partem ad mancipiorum miserabilem fortunam deduxit. hinc ipse eligens pulcherrimum quodque mancipium, ea auferebat. etiam antequam haec evenirent, Patrarum praefectus nomine Isocales oppidula quaedam finitima subegerat. nam Graeci ubi intellexerunt regem populari mediterraneam regionem et necare plurimos, ibi tum singulae civitates contendeabant summis studiis ut se traderent regi, priusquam ipse adveniens urbes dirueret, quasdam in mancipiorum numerum redigeret, et alios leto daret. Turci igitur urbes susceperunt, et eligentes pulcherrima mancipia, quae in his erant et vocantur Apsici, sibi conservabant urbes quidem minores foede diripiebant, at maiores in ditionem accipiebant, eligentes sibi ea

πρόβατα νομέων ἔρημα ἐσβαλόντες αὐταρκῶς οὐδέποτε κορέν-
 νονται τοῦ φόνου, ἐλεινῶς δὲ πείσχουσιν ἀπὸ τῶν θηρίων
 τούτων τῶν λύκων, οὕτω δὴ καὶ ἡ Πελοπόννησος ἐν τῷ τοιῶ-
 δε κάκιστα ἀπώλλυτο, διαφθειρομένη ὑπὸ τῶν βασιλέως ἀν-
 θρῶν, εἰκρότατα ἄλλων ἄλλῃ ἀπολυμένων. βασιλεὺς μὲν 5
 οὖν ἀφικόμενος ἐς Πάτρας τῆς Ἀχαιῆς ἐστρατοπεδεύετο, τό-
 τε Καστριμένον πόλισμα προσεχώρησεν αὐτῷ. καὶ πρὸς Σαλ-
 μενίκην πέμπων κήρυκα ἐκέλευεν αὐτοὺς παραδοῦναι τὴν πό-
 λιν. οἱ δὲ οὐκ ἔφασαν ἐκόντες εἶναι σφᾶς παραδοῦναι, εἰ-
 δότες ὡς ὅμοια πείσονται τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι. ταῦτα μὲν ὡς 10
 ἀνήχθη ἐς βασιλέα, συσκευασάμενος τῇ ὑστεραίᾳ ἀφίκετο ἐπὶ
 τὴν Σαλμενίκην. ἔστι δὲ ἡ πόλις αὕτη ἐν ἀκμῇ, καθήκουσα
 ἀπὸ θρέων ὑψηλοτάτων, ἐρυμνὴ μὲν ἐς τὰ μάλιστα, ἀκρόπο-
 λις δ' ἀνέχει ἐπὶ πολὺ τοῦ κρημνοῦ ἀνατείνουσα. ἐς ταύτην
 τῶν περιούκων Ἑλλήνων τε καὶ Ἀλβανῶν οἱ πλεῖστοι διασώ- 15
 ζοντες αὐτοὶ τε καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία. βασιλεὺς οὖν
 ὡς ἐπέλασεν, ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, τηλεβόλοισ τε παίων τὸ
 D τείχος τῆς πόλεως, ἐρυμνὸν ὄν καὶ αὐτὸ πᾶν. καὶ οἱ νεῖ-
 V. 199 λυδες προσέβαλλον μὲν ἐγγύτατι τοῦ τείχους, καὶ ἐπειρῶντο
 καὶ ἄλλῃ ἢ προσχώρει· οὐ μέντοι προσχώρει αὐτοῖς οὔτε ἡ 20
 τῆς πόλεως αἴρσεις οὔτε τᾶλλα ἀξίως τῆς παρασκευῆς. τη-
 λεβολίσκοις μέντοι ἐτίρωσκον οὐκ ὀλίγους τῶν ἐν τῇ πόλει.

12. ἀπῆ? 14. ἂν ἔχει P

quae in urbibus erant pulcherrima. quemadmodum in oves a pa-
 storibus desertas irruunt lupi, nec caede unquam satiantur, verum
 misere luporum saevitia oves pereunt, sic ea tempestate Pelo-
 ponneseus crudelissime interibat, vastata et corrupta ab regis mi-
 litibus, cum alii alibi miserandum in modum occumberent. rex cum
 advenisset Patras Achaiae, castra communivit et Castrimenum urbem
 in deditionem accepit. misit quoque praekonem ad Salmenicam, qui
 iuberet eos urbem dedere. verum hi responderunt se nondum satis
 paratos esse ut deditionem facerent. scire enim se, si deditionem
 facerent, se idem quod accidisset reliquis Graecis passuros. haec ut
 relata sunt ad regem, postero die omnibus collectis venit Salmenicam.
 urbs haec sita est in cacumine montium excelsorum, locique
 natura est munitissima. arx praeterea urbis exaedificata est in praeci-
 pitio montis, erigens se supra urbem. in hac servabantur, putan-
 tes se tutos fore ab imminente discrimine, finitimorum Graecorum et
 Albanorum plurimi cum uxoribus et liberis. rex ubi ad eam urbem
 accessit, bombardas expediri iussit, quibus murum, qui firmissimus
 erat nec bombardis cedebat, quassavit. tandem in aliis locis pericu-
 lum fecit, si quid promovere posset. quamvis tamen omnia tentaret,
 urbem capere nequibat, nec quicquam tanto apparatu dignum efficie-

ἡμέρας δὲ ἑπτὰ πολιορκῶν, καὶ τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ κατα-
 σχόντων τῶν νεηλῦδων, οὐ πολλῶ ὕστερον οἱ ἐν τῇ πόλει ἐν
 ἀπόρῃ καθεστηκότες, ὡς δῖψει συνείχοντο ἀπαύστῃ, παρέδω-
 καν σφᾶς τῷ βασιλεῖ. τούτους μὲν, ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους
 5 ὄντας, ἐς ἀνδράποδα διελόμενος τοῖς ἀρίστοις κατὰ τὸ στρα-
 τόπεδον, ἐπιλεξάμενος παῖδας ὡσεὶ ἑνακοσίους εἰς τοὺς νεη- P. 256
 λυδας, τοὺς ἄλλους ἀπέδοτο ἐν τῇ ἀγορᾷ. ὁ μέντοι ἐν τῇ
 ἀκροπόλει τῶν Ἑλλήνων (Παλαιολόγος ἦν τοῦνομα) λόγους τε
 ἐποιεῖτο ἐφ' ᾧ παραδοίῃ τὴν ἀκρόπολιν, ἃν μέντοι συσκευα-
 10 σάμενος σταθμὸν ἕνα ἀπιῶν στρατοπεδεύοιτο. βασιλεὺς δὲ
 προσίετό τε τοὺς λόγους, καὶ ὀμήρουσ λαβὼν ἀπάνεστη ἐν-
 τεῦθεν, κατιῶν δὲ ἐς τὸ Αἴγιον ἐστρατοπεδεύετο, καταλιπὼν
 αὐτοῦ Χαμουζᾶν τὸν Πελοποννήσου τε καὶ Θεσσαλίας ὕπαρ-
 χον· τοῦτον γὰρ ἐπιστήσας ἀφείλετο τὴν ἀρχὴν Ζαγάνου διὰ
 15 τὴν Σανταμαρίου ἀποτυχίαν. οὗτος μέντοι ὡς κατελέλειπτο
 αὐτοῦ ἐφ' ᾧ παραλαβεῖν τὴν πόλιν, διέτριβε τῇ ὕστεραίᾳ. B
 καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες ἀπόπειραν ποιούμενοι ἐξέλιπόν τινας τῶν
 ἐν τῇ ἀκροπόλει, ὥστε ἀπίεσαι ἀποφερομένους τὰ ἐπιπλα-
 σφῶν ἐς τὴν ἀντίπεραν τῆς Πελοποννήσου ἤπειρον, οἱ δι-
 20 νοοῦντο διαβῆναι ἐπὶ τοὺς Οὐνετούς· ἐς τοῦτο γὰρ σφίσις
 ἐπεποιήντο αἱ σπονδαί. τούτους μέντοι ἐξιώντας ἐκ τῆς πό-

11. ἐπανάστη P

bat. bombardarii interim haud paucos oppidanos vulnerabant globu-
 lis. cum autem urbem diebus septem obsidione urgeret, et peregrini
 milites aquam fluminis, unde obsessi aquam hauriebant, obtinuissent,
 non multo post siti expugnati oppidani se regi dederunt. hos igitur
 ad miserandam mancipiorum fortunam redactos, rex in omnes ex-
 ercitus sui proceres partitur. inde quoque elegit pueros circiter non-
 gentos, quos in peregrinorum ordinem transtulit. reliquum vulgus
 venit in publico foro. is autem qui arci praeerat, erat dux Graeco-
 rum, nomine Palaeologus. indicabat regi se arcem traditurum, si
 ipse hinc profectus miliare unum castra posuisset. rex condicionem
 hanc haud abnuvit, acceptisque in rei fidem obsidibus inde digressus
 est, et veniens Aegium castra locavit, relicto illic Chamuze Pelopon-
 nesi et Thessaliae praefecto. hunc Peloponneso et Thessaliae prae-
 fecerat rex, cum ex ea dignitate expulsisset Zaganum propter Sante-
 mariae calamitatem. ille autem iussus manere ut arcem in deditionem
 caperet, postero die moratus est, nihil faciens. Graeci autem peri-
 culum facturi num satis omnia tuta sint, quosdam eorum qui in arce
 fuerant dimiserunt, ut abirent portantes suam suppellectilem in conti-
 nentem, quae ex adverso Peloponnesi erat. nam inde cogitabant
 transire ad Venetos. hac enim condicione foedus ictum erat. hos
 igitur egressos urbe et ad abitum instructos comprehendit Chamuzes,

λειως και παρασκευαζομένους ἀπιέναι συλλαμβάνει ὁ Χαμου-
 ζᾶς, και εἰς ἀνδραπόδων λόγον ποιησάμενος ἐπέσχε τοὺς ἐν
 τῇ ἀκροπόλει παραδίδόναι τὴν ἀκρόπολιν. γράμματα δὲ πέμ-
 ποντες ὡς βασιλέα ἀπήγγελλον τὴν τοῦ ὑπάρχου ἀγνωμοσύ-
 νην, και ὡς ἀντίκα παραβαίη τὰς βασιλέως σπονδὰς. πυν- 5
 θανόμενος δὲ ἕκαστοι τὸν μέντοι Χαμουζᾶν ἐξέλασεν ἀπὸ τῆς
 ἀρχῆς, Ζάγανον δὲ αὐθις ἀπέδειξε Θεταλίας τε ἅμα και
 Πελοποννήσου ἄρχοντά τε και ὑπαρχον. ἐπιτρέψας δὲ αὐτῷ
 ἅμφω τῷ χώρῳ, αὐτὸς ἤλαυνε διὰ τοῦ Φεναιῶ. ἐνταῦθα οὖν
 ἀφικόμενος ἐπεμψε κήρυκα ἐς τὰ πόλιστα, ὡς βασιλεὺς 10
 αὐτοῖς τῶν παρεληλυθότων συγγνώμην τε ἴσχοι, και κελεύει
 κατιόντας ἀπὸ τῶν πολισμάτων ἀγορὰν παρέχειν τῷ βασιλέως
 στρατῷ. οἱ μὲν οὖν τινὲς αὐτῶν ἐπέθοντο, και κατιόντες ἐς
 τὸ στρατόπεδον συνέμισγον τοῖς Τούρκοις. βασιλεὺς δὲ συν-
 αγαγὼν τοὺς τε τῶν θυρῶν και ἰπποδρόμων ὅσοι παρῆσαν, 15
 Δῆφιεί ἐπὶ τοὺς Ἄλβανούς ὡς ἀναρπασομένους. οὗτοι μὲν
 οὖν ὅσοι ἐπέθοντο τῷ λόγῳ, ἔξαπατηθέντες οὕτω ἀπώλοντο.
 και τὰ τε ὑποζύγια και κτήνη τῆς χώρας ἐξελαύνοντες ἐκο-
 μιζοντο ἐπὶ Κόρινθον. ἐπὶ λόγῳ τοιῷδε ἐπέδραμε τὰ Φλι-
 οῦντος χωρία. οἱ γὰρ ἐν τοῖτοις κατακρημένοι τῶν Ἄλβανῶν, 20
 ἄτε ἐν ὄχυρῷ πάνν φηκμένοι, ἦγον και ἔφερον τὰ Ἑλλήνων
 πράγματα, και τοὺς λοιποὺς τούσδε ἐς τὰ κάτω χωρία τῆς
 Πελοποννήσου εἶχον ἐπομένους σφίσις ἢ ἂν οὗτοι ὑφηγήσαι-

et ad mancipiorum condicionem eos trahens, auctor fuit iis qui in
 arce erant non tradendae arcis. literis enim missis significarunt
 regi ducis imprudentiam et inscitiam, quod illico foedera regis viola-
 verit. rex quid actum esset ubi rescivit, Chamuzam officio suo eiecit,
 Zaganum vero iterum praefectum Peloponnesi et ducem Thessaliae
 constituit. cum huic regiones istas commisisset, iter fecit per Phae-
 anum. huc cum venisset, praekonem dimisit per oppidula fuitima, qui
 diceret regem praeteritorum veniam dare, et iubere ut descendentes
 in castra suis militibus commestum vendant. quidam igitur dicto
 audientes fuere, et venientes in castra admiscebantur Turcis. rex
 congregans ianuarum milites, quotquot praesto erant, et equites, eos
 emisit in Albanos quasi omnes rapturus. quotquot praekonis voci
 paruerant, in hunc modum occumbabant, et iumenta pecoraeque, hac
 occasione usi, abigentes advenere Corinthum. pari fraude usus etiam
 in Phliuntis regionem incursionem fecit. nam Albani incolentes
 loca ista munitissima Graecorum res agebant et ferebant. reliqui
 Albani, qui habitabant in inferiore Peloponnesi regione, accedebant
 praedictis Albanis auxiliares, et sequebantur quocumque bellum aver-

το ἐπὶ τὸν πόλεμον. ὥστε ἀσθενῆ ἔγνω ποιῆσαι δεῖν τὰ χά-
 ρια ταῦτα, καὶ ὠρμημένους ἐπέστειλε τοὺς Ἀλβανούς νεωτε-
 ρίζειν ἐς τὴν βασιλείας χώραν. καὶ τό γε πλεον τῆς ἀποβί-
 σεως οὕτως ἐλέγοντο ποιεῖσθαι, καὶ ἄγειν τοὺς λοιποὺς ὅποι P. 257
 5 ἂν ἐξηγήσαιντο.

Ταῦτα μὲν ἐς τὴν Πελοποννήσου ἄλωσιν ἐς τοσοῦτον
 ἐγένετο· βασιλεὺς δὲ Ἀθηναῖζε ἀφικόμενος περιωὴν ἐπεσκό- V. 200
 πει τὴν τε παλαιὰν πόλιν καὶ τοὺς λιμένας. ἐξηγουμένων δὲ
 οἱ τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει νεηλῦδων ὡς Ἀθηναίων τινὲς συνθέ-
 10 μνοι προδοσίαν Φράγκῳ τῆς Βοιωτίας ἄρχοντι, πρότερον
 γενομένῳ Ἀθηναίων τυράννῳ, ἐς κίνδυνον ἀφίκοντο αὐτοὶ τε
 καὶ ἡ πόλις, ἐνταῦθα ἀναπεισθεῖς βασιλεὺς συλλαμβάνει δέκα
 τῶν ἀστῶν, ἄνδρας τοὺς ὀλβιωτέρους, καὶ ἀπαγαγὼν τούτους
 κατέκτισεν ἐς Βυζάντιον. κομιζόμενος μέντοι ἐπ' οἴκου καὶ
 15 πέμπων κήρυκας ἐκέλευε τὸν ἡγεμόνα Δημήτριον ὑπάγειν B
 πρόσθεν σὺν τῇ γυναικί, καὶ αὐτὸς σχολῆ ἐπορεύετο. τῷ
 μέντοι ἡγεμόνι ἐπέτρεψεν Αἴνον πόλιν καὶ πρόσοδον ἀπὸ τῆς
 αὐτοῦ ταύτῃ ἀλικῆς καὶ ἀπὸ τῶν Θυρῶν, ἐς ἐξήκοντα μυριά-
 δας ἀργυρίου. τὸν μὲν οὖν Φράγκον τοῦ Ἀντωνίου παῖδα,
 20 παιδικὰ τε αὐτοῦ γεγόμενον, ὡς λέγεται, καὶ παραδόντα τὴν
 Ἀθηναίων ἀκρόπολιν, πέμπων Ζαγάνῳ τῷ τῆς Πελοποννήσου
 ὑπάρχῳ ἐκέλευεν ἀνελεῖν. Ζάγανος δὲ ἐς τὴν σκηπὴν συγκα-

tissent. itaque rex decrevit loca ista reddere infirma. Albanos prae-
 terea hinc digressos noluit amplius quid in sua regione rex innovare:
 nam plerumque Albanos, quemadmodum modo diximus, defectionem
 fecisse aiunt et reliquos defectionis socios traxisse.

In hunc modum in dicionem regis rediit Peloponnesus. rex au-
 tem veniens Athenas, obambulans hinc inde, veterem illam urbem et
 portus spectabat. interea quidam peregrini, qui in arce erant, expo-
 nunt regi quosdam Athenienses coniurationem fecisse, ut proderent
 urbem Franco Boeotiae principi, qui antea princeps Atheniensium
 extiterat. sic urbs et Athenienses in magnum discrimen venerunt. nam
 rex huic indicio fidem dans capit cives decem opulentissimos, eosque
 inde abducens deportavit Byzantium, ut ibi habitarent. rediens au-
 tem domum praecones misit, iubens Demetrium ducem praecedere
 cum uxore: ipse vero per otium sequebatur. duci quidem tradidit
 urbem Aenum et vectigal quod ab salinis istius urbis solvebatur.
 praeterea a ianuis regis accipiebat circiter sexaginta myriades libra-
 rum argenti. Francum Antonii filium, quo per amorem abusus fue-
 rat, ut fertur, eique crediderat Atheniensium arcem, eum, inquam,
 misit ad Zaganaum Peloponnesi praefectum, quem occidi iussit. Za-

λίσας αὐτὸν ἐς ὁμίλιαν καθίστατο ἄχρι νυκτός, μετὰ δέ, ὡς
 ἀπιὼν ὤρμητο ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ σκηπὴν, κελεύσαντος δὲ αὐτοῦ
 Σταυτῆ ἀπέκτεινεν. τούτου μὲν ἡ τέλευτὴ οὕτως ἔσχε· βασι-
 λεὺς δὲ κομιζόμενος ἐπ' οἴκου σχολῆ ἐπορεύετο, καὶ ἐπὶ Φερ-
 ρὰς ἀφικόμενος ἡμέρας τε διέτριψεν αὐτοῦ· ἠγγέλλετο γὰρ 5
 ἀπὸ Παιόνων στρατὸν ἐλαύνειν ἐπιόντα ἐπὶ τὸν Ἴστρον. ὡς
 δὲ κατάδηλα ἐγένετο οὐδὲν ὄντα, παρῆν ἐς Ἀέριανούπολιν
 οὐ πολλῶ ὕστερον, ἅμα ἄγων καὶ τῶν Ἑλλήνων βασιλέως
 ἀδελφὸν Δημήτριον καὶ γυναῖκα. ἐς μὲν οὖν τὰ βασιλεία
 ἀφικόμενος, πέμψας τὸν τε εὐνοῦχον ἀπήγαγεν ἀπὸ τῆς τοῦ 10
 ἡγεμόνος θυγατρὸς. Ζάγανος δὲ καταλειφθεὶς ἐν Πελοπον-
 νήσῳ, ἔχων μετ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ τῆς Θετταλίας στρατεύμα
 D ἄνευ τῶν ἵπποδρόμων, καθίστη περιιών τὰ τῆς Πελοποννή-
 σου πράγματα, καὶ μεγάλα ἀπέφερε κέρδη, αὐτὸς τε καὶ οἱ
 τῆς Πελοποννήσου ἄρχοντες, ἀπὸ τε ἀνδραπόδων, ἃ κρύφα 15
 ἀσπερόμενοι διεβίβαζον ἐς Θετταλίαν, καὶ δῶρα εἰσπρα-
 τόμενος τοὺς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ. καὶ Σαλμονίκην ἐπελαύων
 ἐπολιόρκει, λόγους τε προσφέρων ἐπιεικῆς εἰς τὴν παράδοσιν.
 οὗτοι μὲν οὐκ ἐπέθοντο, συνέβη δὲ ὕστερον ἄσινῃ ὑπέξειθεῖν
 ἐκ τῆς ἀκροπόλεως ταύτης Ἑλλήνων ἄρχοντα, ἐνιαυτὸν ἐπι- 20
 μείναντα, γενναϊότατα ὑποστάντα τὸν πρὸς βασιλέα πόλεμον,
 ὥστε Μαχουμούτῃ τὸν τοῦ βασιλέως οἴκου ἡγεμόνα φάναί

ganus invitans istum in tentorium suum, cum eo collocutus est usque
 ad noctem. postea autem cum abiret Francus pergens ad suum ten-
 torium, ibi interfectus est a Zagano, cum ut ibi necaretur precibus
 impetrasset. Franci mors talis fuit. rex autem per otium reverteba-
 tur domum. cum advenisset Pherras, diem ibi moratus est. nam
 fama erat Pannonas cum exercitu accedere ad Istrum. ubi autem
 cognitum est famam hanc esse falsam, non multo post Adrianopolim
 pervenit, ducens secum Graecorum regis fratrem Demetrium cum
 uxore. ubi processit in regiam sedem, misso nuntio eunuchum abdu-
 xit a custodia filiae ducis. Zaganus qui relictus fuerat in Pelopon-
 neso, habens sub se Thessaliae exercitum, equitibus exceptis res Pe-
 loponnesi ducibus accedebat ab mancipiis, quae clam ferentes trans-
 miserant in Thessaliam. Peloponnesiaci quoque plurima munera in
 istum virum congregabant. Salmenicam quoque exercitu circumse-
 dit, et aequas condiciones, quibus oppidani urbem dederent, obtulit.
 caeterum oppidani eas condiciones respuere, nec iis obtemperare vo-
 luerunt. contigit autem postmodum ut impune et illaesus exiret ab
 arce ista Graecorum dux, qui per annum ibi manserat, quam fortis-
 sime et generosissime sustinens bellum. quod ab rege inferebatur.

ἐπὶ τούτῳ τάνδρῳ ὡς ἐς Πελοπόννησον τσαύτην χώραν ἀφι- P. 258
κόμενος ἀνδράποδου μὲν πολλὰ εὔροιτο, ἄνδρα δὲ ἓνα ὅτι μὴ
τοιούτον.

Βασιλεὺς μὲν τότε ἀμφὶ τοῖς βασιλείοις ἦν. Θωμᾶς δὲ
5 ἐκ τῆς Πελοποννήσου, καὶ Ἐπίδουρον παραλαβὼν, ἀφίκετο
ἐπὶ Κέρκυραν, καὶ ἐκβαλὼν γυναικῶν τε καὶ παῖδας ἔπλει
ἐπὶ Ἰταλίαν παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἀρχιερέα, καὶ πρέσβυν ἀπὸ
Κερκύρας ὡς βασιλέα ἔπεμπε, πειρώμενος εἰ καὶ αὐτῷ χώ-
10 ραν ἐπιδῶ ὁποιαοῦν τῆς Εὐρώπης παράλιον, ὥστε τὴν Ἐπί-
δουρον παραδοῦναι τῷ βασιλεῖ. τὸν μὲν οὖν πρέσβυν συλ-
λαβὼν ἐν πέδαις τε ἐποίησατο, καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον ἀφῆ-
κεν ἀβλαβῆ ἀπιέναι. ἀφικόμενος δὲ Θωμᾶς ὁ ἡγεμὼν παρὰ Β
τὸν ἀρχιερέα τὴν δίαίταν εἶχεν ἐκ τούτου, ἕξακισχιλίουσ' χρυ-
σίου τοῦ ἔτους στατήρας.

15 Τοῦ δὲ ἐπιγινομένου θέρους, ὡς τὸ ἔαρ ἐπεγένετο, ἔστρα- 1461
τεύετο Μεχμέτης ἐπὶ τὸν Καστάμονης τε καὶ Σινώπης ἡγε-
μόνα, αἰτιασάμενος ὅτι Χασάγη τῷ μακροῦ ἐπιτήδειός τε ἦν, V. 201
καὶ ἐδόκει ἂν μεταστῆναι μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τὴν Μεχμέτω χώ-
ραν, ἐπιόντα ἅμα ἐκείνῳ στρατεύεσθαι. λέγεται μὲν δὴ καὶ
20 ἄλλα, ὡς ὁ Ἀμάρλεω ἀδελφὸς διατρίβων ἐν ταῖς βασιλέως θύ-
ραις συνεβούλευε βασιλεῖ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὸν ἀδελφόν.
πληρώσας δὲ ναῦς πλοῖά τε καὶ τριήρεις ἀμφὶ τὰ πενήκον-

2. rectius οὐδένα ὅτι μὴ τούτον.

nam Machumetes regiae domus princeps de isto viro talem sententiam protulit. "veni in Peloponnesum, quae admodum magna regio est, et mancipia reperi plurima, nullum vero virum praeter istum."

Rex ea tempestate in regia sede versabatur. Thomas ab Peloponneso profectus et Epidaurum assumens accessit ad Corcyram, et eiectis inde mulieribus et liberis navigabat in Italiam ad Romanum pontificem. misit quoque legatum ad regem, periculum facturus num reddere sibi vellet pro Epidauro, quam tradere volebat, regionem omnem Europae maritimam. rex legatum istum comprehendi et in vincula duci iubet. nec tamen multo post eum inviolatum et illaesum dimisit. Thomas veniens ad Romanum pontificem, apud eum victum habuit et quotannis sex milia staterum argenti.

Insequenti aestate, ubi apparuit ver, expeditionem sumpsit Mechmetes contra Castamonae et Sinopae principem. huic dabat crimini amicitiam quam fecerat cum Chasane Longo; praeterea quod parabat, Chasani adiunctus, incursionem facere in suam regionem, una cum eo hostiliter accedens. feruntur et alia: videlicet Amarles frater, agens in ianuis regis, regi non cessavit suadere ut fratri suo bellum indiceret. implens igitur rex naves et triremes circiter quinquaginta

τα καὶ ἑκατὸν κατὰ Θάλασσαν, καὶ αὐτὸς διαβὰς εἰς τὴν
 C' Ἀσίαν, ἐκομίζετο πεζῇ διὰ τῆς ἠπειροῦ, καὶ ὁ στόλος αὐτῷ
 διὰ Θαλάσσης ἐν χερῶ παραλαβὼν τὴν Ἀσίαν, εἰς ὃ ἀφίκετο
 ἐπὶ Σινώπην. καὶ ὁ βασιλεὺς στρατευσάμενος διὰ τῆς Καστα-
 μονίης πόλεως διελαύνων ἀφίκετο ἐπὶ Σινώπην. ἔστι δ' ἡ πόλις 5
 αὕτη προκειμένη περὶ τὸν Εὐξείνιον πόντον, διατείνει δὲ χερ-
 ρόνησος οὖσα εἰς τὴν Θάλασσαν ἐπὶ σταδίους εἴκοσι καὶ ἑπτὰ,
 καὶ παρὰ τῷ ἰσθμῷ οἰκεῖται ἡ πόλις, ἐφ' ἑκάτερα ἔχουσα τὴν
 Θάλασσαν καὶ λιμένα αὐτοφυῆ. ἡ δὲ ἐπέκεινα τῆς πόλεως
 ἔσω διατείνουσα χερρόνησος διήκει ἐπὶ σταδίους εἴκοσιν, ἔμ- 10
 πλεως δὲ ἔστι παραδείσων τε καὶ δένδρων παντοφαιῶν, ἡμέ-
 ρων τε καὶ ἀγρίων, Πόρδαπας ὀνομαζομένη, ἔχουσα τε ἐντὸς
 D ὄροκάδας λαγωούς τε καὶ ἄλλ' ἄττα κυνηγέσιμα. ἡ δὲ πόλις
 ἐρυμνὴ μὲν ἔστιν ἐφ' ἑκάτερα τῆς Θαλάσσης εἰς τὰ μάλιστα,
 περικαλλεστάτη τε καὶ ὠραία. ἀπὸ δὲ τῆς ἠπειροῦ ἀνέχει 15
 μὲν ἡ πόλις ἐπὶ ἀκτὴν τινα, ἡ δὲ ἀπὸ τῆς χερρονήσου χώρα
 τῆς πόλεως πεδεινὴ τε καὶ οἷα προσβάλλειν τῷ τείχει ὡς
 ῥᾶστα. Μαχουμούτης μὲν οὖν ἐλάσας ἐπὶ τὴν πόλιν πρὶν ἢ
 βασιλεῖα ἀφικέσθαι εἰς τὸ στρατόπεδον, προσέφερε λόγους τῷ
 Ἰσμαήλῃ, λέγων τοιούδε. “ὦ παῖ Σκενδέρεω, σὺ μὲν γένους 20
 εἰ τῶν Τούρκων ἐπιφανοῦς, καὶ τὸν γε βασιλεῖα οἶσθα ὡς
 τοῦ γένους τούτου ὦν πρὸς τε τοὺς πολεμίους τοῦ Μεχμέτew
 ἤρωος οὐ παύεται διαπολεμῶν. τί οὖν οὐχ ἡσυχίαν ἄγων, καὶ

et centum, eam classem mari profectionem facere iussit. ipse vero
 transiens in Asiam itinere pedestri per continentem incedebat. clas-
 sis regia Asiae oram tenebat, donec veniret Sinopam. at rex iter
 faciens per Castamonam urbem cum exercitu, tandem pervenit Sino-
 pam. urbs haec praeiacet Euxino Ponto. extendit se, cum sit cher-
 sonesus, in mare stadiis viginti septem; et in isthmo sita est. hor-
 tis et arboribus abundat. plantas et arbores producit omnigenas, tam
 mansuetas quam silvestres. nomen eius est Pordapas. sunt ibi da-
 mularum et leporum vivaria, nec desunt aliae ferae, quas venari soe-
 lemus. urbs admodum munita est: nam utrinque mari cingitur, cum
 sit speciosa et pulchra. ab continente vergit urbs ea in locum are-
 nosum. ea vero regio quae in chersonesum panditur, campestris est;
 et hinc facile urbis moenia aggredi licet. Machumetes profectus ad
 urbem istam, ante adventum regis in Turcorum castra, huiusmodi
 orationem cum Ismaele habuisse fertur. “o fili Scenderis, tu quidem
 ex illustri Tyriorum genere natus es. praeterea non te fugit etiam
 regem ex isto genere prodiisse, et contra Mechetetae hostes haud
 cessare bellum gerere. quidni igitur pacem et tranquillitatem am-

τὰδὲλεφῶ τῷ σῷ τὴν ἡμίσειαν ἀρχὴν ἐπιτρέπων, ἃς τὸ ἡμισυ P. 259
 βασιλευσιν ἐθέλεις, ἀλλ' ἀφελόμενος τὸν ἀδελφὸν τὸν σὸν
 σύμπασαν ἤδη τὴν ἀρχὴν διέπεις, ἐναντία βασιλέως φερόμε-
 νος; νῦν οὖν ὅπως ταῦτα ἐπὶ τὸ βέλτιον καταστῆ, ἴθι, ἐξῴων
 5 ἔλθε ὡς βασιλέα, σαυτὸν ἐπιτρέψων τε ἅμα καὶ τὴν ἡγεμο-
 νίαν. καὶ οὕτω σαφῶς ἴσθι ὡς οὐδὲν ἄχαρι πεισόμενος πρὸς
 βασιλέως, οὐδὲ τὸ ὑπερβαλεῖν χάριν τοιάνδε αὐτῷ καταθέμε-
 νος. καὶ ἔσται σοι χώρα οὐκ ἐλάττων τῆσδε τῆς σῆς χώρας,
 καὶ ἅμα ἐν ἀσφαλείᾳ βιοτεύων εὐδαιμονίαν μὲν ἄλυπον ἔξεις,
 10 πράγματα δὲ οὕτε πρὸς τῶν πολεμίων ἡμῖν τε καὶ σοὶ ἔσται
 τοῦ λοιποῦ, οὕτε πρὸς τοῦ ἀδελφοῦ ἐπιτιθεμένου σοὶ αἰεὶ καὶ B
 ἐς τὴν ἀρχὴν ἐπιβουλεύοντος. ἴθι οὖν, αὐτὸς ἐξηγοῦ ὁποίαν
 σοι ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἀρχὴν ζητεῖς παρὰ βασιλέως, ὡς ἂν δια-
 πράξωμαι περὶ αὐτῆς ἐς τὸν βασιλέα." ταῦτα μὲν Μαχου-
 15 μούτης ὁ Μιχαήλου ἡγεμὼν ἔλεγεν. Ἰσμαήλης δ' ὑπολαβαὶν
 ἔλεγεν "ἀλλ' ἐχρῆν μὲν, ὃ Μαχουμούτη, ἐς τοὺς ἥρωας πο-
 λεμίους στρατευόμενον τὸν βασιλέα ἐλαύνειν, καὶ οὐκ ἐπὶ τοὺς
 ὁμοφύλους καὶ ὁμοπίστους· οὐ γὰρ θέμις ἄνδρα ὁμόφυλον καὶ
 ὑπόσπονδον, μὴ ὑπάρξαντα ἀδικίας, πρότερον καταλύειν ἐλ-
 20 θόντα. ἡμεῖς δὲ οὕτε ἀδικόν τι ἐς βασιλέα ἐπράξαμεν οὕτε τὰς C
 σπονδὰς παραβαίνομεν. εἰ δὲ ταῦτα μὲν οὖν καὶ αὐτὸς ἐν-
 τεθνήμηται βασιλεύς, πρὸς δὲ Χασάνη τὸν πόλεμον ταύτην οἱ

4. Ἰσθι P

plecteris, et fratri tuo dimidium principatum concedens, alteri dimi-
 dio principatui imperare non vis? sed spoliās fratrem dimidia prin-
 cipatus parte, et totum gubernas, nec interim abstines, iniuriis ad-
 versum te provocare regem. nunc igitur, ut res tuae meliore sint
 loco, consulo ut egressus ad regem te et principatum ei tradas. nec
 ingratum experiere regem. proinde ne cuncteris huiusmodi beneficio
 tibi regem devincire. nam satis scio, aliam accipies ab rege regio-
 nem tua nequaquam minorem, et beate secureque vives; nec ulla
 tibi interveniet tristitia. nec negotia tibi erunt deinceps aut cum
 nostris aut cum tuis hostibus. etiam ab fratre tuo tutus eris. nec
 erit hostis qui principatui tuo insidietur. ipse igitur profer quem tibi
 ab rege in Europa principatum dari velis, eumque tibi apud regem
 impetrabo." haec quidem locutus est Machumetes dux, filius Mi-
 chaelis. ad Ismael respondens inquit "verum oportebat, o Machu-
 meta, regem bello lacessere Mechemetae herois hostes, nec nos bello
 affligere qui eiusdem et nationis et fidei sumus. haud enim fas cen-
 setur ut bellum moveat contra virum eiusdem nationis, et in foedus
 susceptum; praeterea qui non prior iniurias fecerit et eum e medio
 tollere statuat. nos quidem iniuria nulla affecimus regem, nec foe-

τὴν χώραν ἐθέλει γενέσθαι, φέρε ἐπιδώτω ἡμῖν Φιλιππόπολιν ἀντὶ τῆσδε τῆς χώρας, ὥστε μὴ ὑπόφορον ἔχειν ἀλλ' ἀτελεῖ, καὶ χωρήσομεν ὡς βασιλέα, πιστεύοντες αὐτοῦ τῇ ἐπεικειῖα.

- V. 202 ὄρατε οὖν τὴν πόλιν, ὡς ἐν ὄχρῳ πάνν ψυχμένη καὶ κεκοσμημένη ὄπλοις. τετρακοσίους μὲν τηλεβόλους, τηλεβολιάκους 5 δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους καὶ ἄνδρας ὑπὲρ τοὺς μυρίους παρέχει, ὡς ἀσφαλέστατα μὲν ἡμῖν τε αὐτοῖς ἀμύνεσθαι, καὶ τοῖς πολεμίοις ὡς ἐπιζήμια." ταῦτα ἀκούσας ὁ Μαχουμοῦ-
- D τῆς, καὶ ἤσθεις πάνν τοῖς Ἰσμαήλεω λόγοις, προήλυνεν ἐπὶ βασιλέα ὡς ἐπὶ τῇ ξυμβάσει τῆς πόλεως συνησθησόμενος βα- 10 σιλεῖ. βασιλεὺς μὲν ὡς ἐπύθετο ἕκαστα τὰ ἀπὸ Ἰσμαήλεω, ἔτοιμος ἦν σπένδεσθαι ἐφ' οἷς προΐσχετο Ἰσμαήλης αἰτῶν, καὶ τὴν τε Φιλιππόπολιν παρέιχετο. καὶ Ἰσμαήλης ξύμπαντα τὸν ὄλβον ἀποφερόμενος ὑπέξεχώρει ἐκ τῆς πόλεως, ἐς τὴν 15 Εὐρώπην διακομιζόμενος ἐπὶ τὴν χώραν ἣν αὐτῷ παρέσχε 15 βασιλεὺς. ἐνταῦθα ὡς παρέλαβε τε τὴν πόλιν ὁ βασιλεὺς, καὶ Ἰσμαήλην τε ἐπεμπεν ἐς τὴν Εὐρώπην, τάτε ἄλλα ὄσα ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ διετέλει προσεχώρησεν αὐτίκα τῷ βασιλεῖ, καὶ δὴ καὶ Κασταμώνη πόλις εὐδαίμων ἐρυμνή τε ἐς τὰ
- P. 260 μάλιστα, ἐς ἣν γυναῖκά τε καὶ παῖδας ὑπέξεδετο καὶ αὐτὸς 20 παρεσκευάζετο ἐν Σινώπῃ πολιορκησόμενος.

5. τετρακοσίους μὲν τηλεβόλους, τηλεβολιακοὺς δὲ ἀμφὶ τοῖς δι-
σχιλίους R 6. ἀνδράσιν P

dera violavimus. sin rex nobis succenset, quod Chasanem coluerim, age, in hunc belli molem avertat. ergo si hanc regionem rex sibi tradi postulat, pro ea nobis tribuat Philippopolim: at ita, ne eam tributariam, verum immunem possideam. quod si fecerit, ad regem pergemus, eius aequitati fidem habentes. videtisne quam egregie urbs munita sit loci natura et armis instructa? bombardae in circuitu positae sunt quadringentae. bombardarii iaculatores adsunt circiter bis mille. habet supra decem milia virorum haec urbs. hinc datur nobis quam tutissime resistere et hostes gravissime laedere." his auditis Machumetes plurimum delectatus est Ismaelis oratione; et processit ad regem, ut ei persuaderet, qui urbem istam in dicionem acciperet. rex ubi singula, quae commemorasset Ismael, intellexit, paratus erat pacem componere his condicionibus quas obtulisset Ismael. proinde Philippopolim ei praebeuit. Ismael universas suas opes ferens excedebat urbe, et proficiacebatur in eam Europae regionem quam ei rex assignaverat. rex cum in dicionem accepisset urbem et Ismaelem in Europam ablegasset, etiam reliqua quae ad istum principatum pertinebant, in regis dicionem devenere. et sane Castamona urbs erat opulenta et inprimis munita. in hanc princeps collocaverat uxorem et liberos. ipse vero obsidionem Siuopae tolerare volebat.

Ἡ δὲ χώρα αὕτη τοῦ Ἰσμαήλεω ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς ἐς τὸν Πόντον Ἡρακλείας πόλεως τοῦ βασιλέως, διατείνει δὲ διὰ τοῦ Πόντου ἐς τὴν Παφλαγόνων χώραν καὶ ἐπὶ τὴν Τουργούτεω χώραν, ὀλβιωτάτη δὲ οὖσα πρόσοδον ἔχει ἐς τὰς 5 εἴκοσι μυριάδας χρυσίου τοῦ ἔτους στατήρας. χαλκὸν δέ, ὡς καὶ ἄλλοθι μοι τοῦ λόγου, φέρει ἡ χώρα αὕτη μόνη τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, χαλκὸν δὲ κάλλιστον μετὰ γε τὸν Ἰβηρίας χαλκόν, ἀφ' οὗ δὴ προσήει τῷ βασιλεὶ ἐπέτειος φόρος χρυσίου πέντε μυριάδες στατήρων. πλοῖα δὲ ἐπὶν ἐν τῷ λιμένι τῆς Σινώπης B 10 ἄλλα τε καὶ ναῦς στρογγύλη, ἣν ἐναυπηγήσατο Ἰσμαήλης, ἐναυπηγῶν πύθων. ταύτην μὲν οὖν ἐς Βυζάντιον . . . ἥ δὴ καὶ βασιλεὺς ἐναυπηγεῖτο ναῦν μεγίστην δὴ τῶν πάποτε γενομένων νεῶν μετὰ γε τὴν Οὐνετιῶν καὶ βασιλέως τοῦ Ταρακωνησίων Ἀλφόνσου. Ἀλφόνσος γὰρ δὴ πρῶτος ναῦν ἐναυπηγήσατο 15 πύθων ὡς τετρακισχιλίων· καὶ ὕστερόν τε ἡ Οὐνετιῶν πόλις, ἐπεὶ εἰρήνη ἐγένετο σφίσι πρὸς τὸν Λιγυρίας τύραννον καὶ Ταρακόνων, ἐναυπηγήσαντο καὶ αὐτοὶ ναῦς δύο, μεγίστας δὴ ἀπασῶν τῶν γενομένων νεῶν. αἱ μὲν δὴ τοῦ Ταρακόνων βασιλέως νῆες ὑπὸ μεγέθους σφίσιν αὐταῖς ἐμπεσοῦσαι διεφθάρθησαν ἐν τῷ λιμένι, καὶ οὐκ ἔφθησαν ἐκπλεῦσαι ποι ἐς πέ-C 20 λαγος γενόμεναι. βασιλεὺς δὲ καὶ αὐτὸς πυρθανόμενος ταῦτα ἐναυπηγεῖτο ναῦν ὡς τρισχιλίων πύθων· καὶ οὐ πολλῶ ὕστε-

5. χρυσίους P

Regio autem Ismaelis incipit ab urbe Ponti Heraclia, quae regis est. porrigit se per Pontum usque ad Paphlagoniam et ad Turgutis regionem. cum autem opibus per se sit florentissima, attamen redditum habet annuum, qui praebet circiter viginti myriades staterum argenteorum. sola ista Asiae regio aes fert, ut alibi annotavimus. aes autem hoc secundum Iberiae aes optimum perhibetur. ex eo quottannis tributi nomine accipit rex quinque myriades staterum auri. naves plurimae stabant in portu Sinopensi, inter quas erat rotunda, quam extruxerat Ismael. ea capiebat dolia noningenta. hanc Byzantium abduxit. etiam rex paraverat navem quae ea tempestate, exceptis Venetorum navibus et Alphonsi Taraconensium regis navi, maxima erat. Alphonsus etenim primus fabricavit navem capacem doliarum quattuor milium. Venetorum urbs deinde, ubi pax cum Liguria tyranno intervenit, naves aedificavit. etiam Taraconensium rex composuit naves duas, quae magnitudine autecessere naves omnes quae unquam fuerunt. at Taraconensium regis naves in sese incidentes prae magnitudine in portu contractae sunt, nec in mare deduci potuerunt. rex Turcorum haec audiens et ipse fabricavit navem doliarum trium milium capacem. nec multo post interiit ea propter

ρον ἐπὶ μεγέθους τοῦ ἰστοῦ ἀπώλετο, ὅτε καθότι ἐς τὴν ναῦν ἤνεψ' ἦθη, καὶ ἄντλον ποιουμένη πολὺν ἐπὶ συχνόν τινα χρόνον, ὡς ἐξέχυτο ὑπὸ τετρακοσίων τεταγμένων ἐς τοῦτο, μετὰ ταῦτα κατέβη αὐτὴ ἐν τῷ λιμένι καὶ ἠφανίσθη ὑπὸ θαλάσσης. καὶ ὁ ναύκληρος τῆς νηὸς ἀπέδρα, δεισάσας βασιλέα 5 Μεχμέτην.

- Ἄλλὰ τοῦτο μὲν ὕστερον ἐγένετο· τότε δὲ βασιλεὺς παραλαβὼν τὴν Ἰσμαήλω τοῦ Σκενδέρεω χώραν ἴετο ὕμῳσι ἐπὶ Χασάνη τὸν μακρὸν καὶ ἐπὶ Κολχίδα, ὡς καθαιρήσων βασιλέα τῆς Τραπεζούντος, ὃς ἐπιτηδείως ἔχων τὸν Χασάνη καὶ 10 Δουνήθης γενόμενος, καὶ μᾶλλον ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ βασιλεὺς Ἰωάννης, καὶ αὐτὸς βασιλεὺς Δαβὶδ ἐξέδοτο ἐς γάμον θυγατέρα Ἰωάννου καὶ Δαβὶδ ἀνεψιὰν Χασάνη τῷ μακρῷ. καὶ προσεδεῖτο βασιλεὺς Δαβὶδ τὸν Χασάνη διαπραῖξασθαι τὸν Χασάνην ἐς τὸν βασιλέα Μεχμέτην τοῦ λοιποῦ μὴ ἀπάγειν 15 V. 203 τὸν φόρον τῆς Τραπεζούντος πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ ζητῶν μᾶλλον ἀποχαρίσασθαι τῷ Χασάνη βασιλεὺς Μεχμέτης. οἱ μὲν οὖν Χασάνεω πρέσβεις ἐς βασιλέα ἀφικόμενοι διελέγοντο μὲν καὶ ἄλλα ὑπερηφανῆ, ἐν δὲ δὴ καὶ τότε ἤξιουν, σφίσιιν ἀφεθῆναι τὸν τῆς Κολχίδος χώρας φόρον. τούτους μὲν οὖν ἀπέπεμψε 20 P. 261 βασιλεὺς ἐπαπειλήσας ὡς τοῦ λοιποῦ εἴσονται οὐκ εἰς μακρὰν, ὅτου δέοι τοῦ βασιλέως προσδεῖσθαι. τότε δὴ οὖν τὰ τῆς Καππαδοκίας ἐλαύνων, καὶ διεξέλαύνοντι ὃ τε παῖς αὐτῷ

19. δὲ] τῆ P

mali magnitudinem. nam postquam in navem adaptatus est, et quidam eam haurirent tempore longo, tandem ubi exhausta est a quadringentis quibus id negotii datum erat, in ipso portu submersa et mari oblecta est. navis autem gubernator aufugit, timens regem Mechemetem.

Sed haec quidem succedenti tempore acciderunt. rex igitur sub idem tempus occupans regionem Ismaelis, qui Scendere patre natus erat, recta profectus est contra Chasanem Longum et contra Colchida, ut debellaret regem Trapezuntis, qui erat amicus et familiaris Chasani. in primis autem eo familiariter utebatur frater eius Ioannes. ipse quoque rex David suam consobrinam, quae erat Ioannis filia, Chasani Longo in matrimonium collocavit. rex David rogavit Chasanem ut sibi efficeret apud regem, ne in posterum tributum ferre cogeretur ad ipsum Trapezuntis, sed magis quaerebat gratificari Chasani rex Mechemetes. caeterum Chasani legati cum venissent ad regem, inter caetera loquebantur fastuosa: postulabant quoque sibi remitti Colchidis tributum. rex hos dimittebat minitendo "haud multo" inquit "post vestro periculo experiamini quid ab rege petendum sit"

- προσῆι δ̄ προσβύτερος, δ̄ τὴν Ἀμασίαν δαιτωμένους, δῶρα
 τε μεγάλα ἔφερε τῷ πατρί, καὶ προσεκίνησεν αὐτὸν ἐπὶ γῆς,
 ὡς γε τούτους νομίζεται. παρεγένετο δὲ τῷ βασιλεῖ καὶ ὁ
 πενθερὸς αὐτοῦ Τουργούτης, οὗ τὴν θυγατέρα ἀγόμενος ὁ τε
 5 βασιλεὺς καὶ ἀρσεκόμενος ταύτῃ ἐχρητὸ τε δεύτερον, μετὰ γε
 τὰς ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ γυναίκας, καὶ τὸν τε ἀδελφὸν τῆς
 γυναικός, ἐς τὰς θύρας αὐτῷ παραγενόμενον καὶ διατρίβοντα
 ἐν ταῖς θύραις, περιάγειν ὅπου ἂν στρατεύηται. τότε μὲν B
 δὴ διελαύνοντι ὑπήνητα τῷ βασιλεῖ δῶρα φέρων ὡς μέγιστα.
 10 ἐπεὶ δὲ παραμειψάμενος τὴν Σεβάστειαν ἐσέβαλεν ἐς τὴν Χα-
 σάνεω χώραν, πολίχνην μὲν τοῦνομα ἐπιὼν παρσητή-
 σατο· μετὰ δὲ προῦντι ἀφικνεῖται ἐς αὐτὸν βασιλεῖα ἡ τοῦ
 Χασάνεω μήτηρ, φέρουσα τε δῶρα λαμπρὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ
 παιδὸς διαπροσβενομένη. ἔλθουσα δὲ ἐς ὄψιν τῷ βασιλεῖ
 15 ἔλεγε τοιαύδε. “ὦ βασιλεῦ Ὀτουμάνεω Ἀμουράτεω παῖ, ἐμὲ
 τήνδε ἀπέστειλε Χασάνης ὁ ἐμὸς παῖς, εὐνοῶν μὲν τοῖς σοῖς
 πράγμασι, καὶ οὔτε ἀχθόμενος τῇ εὐδαιμονίᾳ τῇ σῆι, οὔτε ἀπα-
 γορευῶν χαρίζεσθαί σοι, ἐφ’ ὃ τι ἂν αὐτῷ παραγγέλῃς. ἐγὼ C
 δὲ σοι ἀπ’ ἑμαυτοῦ τάδε. δαιμόνις ἀνδρῶν, τί οὔτω προσ-
 20 φέρεις ἡμῖν τοῖς δημοφύλοις ὑπεναντίως πόλεμον; ἢ οὐκ οἶ-
 σθα ὡς Παιαζήτη τὸν λαίλαπα, Ἀμουράτεω παῖδα, περὶ
 ταῦτα πλημμελοῦντα καὶ ἐξαμαρτόντα τὰ μέγιστα ἐς τοὺς

20. ὑπεναντίως] καὶ ἀναιτίως?

sub idem tempus cum iter per Cappadociam faceret filius eius natu maximus, qui Amasiam imperio moderabatur, accedebat munera maxima patri offerens; eumque in terram procumbens, ut mos gentis est, adoravit. hic adiit ad regem, necnon socer eius Turiutes, cuius filiam uxorem duxerat rex, quam plurimum diligebat, eaque secunda post mulieres, quas in cubiculo suo tenebat, utebatur. fratrem uxoris iussit, qui ad ipsum adierat et in ianuis agebat, sequi quocunque profectionem instituisset. tunc igitur in militia proficiscenti regi occurrit filius munera quam maxima ferens, ubi autem transiit Sebastiam, irruptionem fecit in Chasanis regionem, urbemque occupavit nomine * * * * rex cum ulterius pergeret, obviam habuit Chasanis matrem, munera amplissima portantem et nomine filii legatione apud regem fungentem. progressa autem in conspectum regis sic inquit. “o rex Otomanidarum, fili Amuratis, me quidem misit Chasanes filius meus, qui admodum rebus tuis favet, nec invidet felicitati tuae, nec recusat tibi gratificari in omnibus quaecunque imperaveris. quae autem nunc sequuntur, ex memetipsa profero, vir divine. quid nos, qui eiusdem tecum gentis sumus idemque populus, bello persequeris? an ignoras Paiazitum Laelapa, Amuratis filium,

δημοφύλους, ἣ δίκη φέρουσα ἐπέβαλεν αὐτῷ τὴν χεῖρα καὶ ἀπώλεσε ὑπὸ βασιλείῳ Τεμήρῳ; καὶ σοὶ μὲν ἐς τὸδε ἡπίως προσφερομένη τοῖς δημοφύλοις, καὶ οὐδενὶ κατὰ τὴν ἀνίκεσιν ἐργασάμενῳ, πολλὴν μὲν καὶ ἄφθονον τὴν εὐδαιμονίαν παρέχεται ὁ θεός, δίδόντος σοὶ ταῦτα τοῦ ἥρωος, πολλὴν δὲ καὶ εὐδαιμόνα χώραν καὶ πόλεις καὶ βασιλεῖς παρέχεται ἐποχει-
 P. 262 ρίους σοὶ γίγνεσθαι καὶ αἰχμαλώτους. καὶ ταῦτα δὴ σὺ ἐπίστασαι, ὡς οὐκέτι δὴ ἐς τὸδε ἐξυβρίζαντι ἐς τοὺς αὐτοὺς ἄνδρας παρέχεται σοὶ καταστρέφεσθαι, ὡς ἔνιοι τὴν φύσιν τε καὶ ψυχὴν ἀνθαδέστατοι καὶ ἀναιδεῖς οἴονται ὡς δίκη οὐδαμοῦ γῆς ἀνθρώποις ἐπεξέρχεται, ἀλλ' αὐτὰ εἰκῆ χωρεῖν πέφυκε σφίσι τὰ πράγματα. μὴ ἐφ' ὅτι ἂν γένοιτο ἕκαστος τραπόμενος, τοῦτο αὐτῷ θεμιτὸν εἶναι καὶ δίκαιον. καὶ τοῦ δυνατοῦ τυράννῳ καὶ βασιλεῖ προσχωρεῖ ἕκαστα σὺν δίκη ἐπιγεγνόμενος αὐτοῖς. ἀλλὰ θεῶμεν τὰς μοῖρας διανεμιάμε-
 νος, τὴν τε φαῦλην καὶ ἀγαθὴν, ἐς ἄμφω ταύτας διακρίνει
 τούτους τῆδε ἀνθρώπων παραγινομένους. οἷς δ' ἂν διανεμηται ἀρίστην μοῖραν, καὶ μετὰ θάνατον οὕτω δεσμούμενος τιμωρεῖται τε ἐς τὰ μάλιστα. πέφυκε δὲ ἄλλως τὸ θεῖον, οἷς ἂν τις ξυνομολογῇ, τούτῳ συντίθεσθαι. ἦν δὲ παραβαίρη, ἐπιτρέβεσθαι τὸ παράπαν. σὺ δὲ ἐς μέγα ἦκεις εὐδαιμονίας τῶν γε νῦν ὄντων ἀνὰ τὴν οἰκουμένην βασιλέων διὰ τὸ πεί-

15. θεός μὲν.

qui cum circa haec eadem erraret et plurimum delinqueret in gentis suae homines, tandem sensit ultionem? nam iustitia accedens eique manus iniiciens effecit ut trucidaretur ab Temire rege. tibi quidem hactenus, quia mansuete et clementer tractasti tuae gentis homines, nec cuiquam intoleranda fecisti, deus maximam et copiosam largitus est felicitatem, auctore heros. praeterea praebet amplam et opulentam regionem, urbes et reges, qui omnes tuum imperium agnoscunt et contremiscunt certe haud te clam est fore, si contumeliis et iniuriis lacessiveris homines qui heros colunt, ut nequeas amplius hostes tuos vincere; quamvis quidam natura et animo male feriatii homines et impudentissimi censeant iustitiam nullibi terrarum homines punire, verum casu quodam sive fortuito res humanas gubernari. nec ad quodcunque se contulerit quilibet sive rex sive tyrannus, fas iustumque est: sed si iustitia accesserit. verum enimvero cernimus Parcas utramque sortem, bonam et malam, distribuere, et in utramque hanc secernunt homines, qui in terram advenerint. quibus melior sors in hoc saeculo a Parcis fuerit attributa, hi post mortem vincti poenis subiiciuntur. solet autem alias numen sedulo id procurare, ut quod quis intercedente iureiurando pactus fuerit praestet.

5 Θεσθαι τῷ ἥρωι καὶ μὴ παραβαίνειν τὰ νομιζόμενα, καὶ τοῦ V. 204
 γε λοιποῦ ἄρχειν ἀπάντων ἀνθρώπων. καὶ οἷς δ' ἂν ζυγι-
 10 θοῖτο ὁ ἄνθρωπος, εἴτε θεῷ εἴτε ἥρωι, ἐς ὃ ἔν τελευτήσῃ
 πειθεσθαι ἀνάγκη. καὶ σὺ ἡμᾶς τοῦσδε ὁμοφύλους μὴ καλῶς
 5 ποιεῖς, δούλους ὄντας τοῦ ἥρωος, πρὸς ὃν τὰς συνθήκας ἡ Β
 μοῖρα ἐτάξατο· οὐ γὰρ περιόψεται ἡμᾶς ἐκ σοῦ περινοβρι-
 10 ζομένους καὶ ἡδίκημένους περινοστεῖν." ταῦτα ἔλεγε. καὶ
 υπολαβὼν ὁ βασιλεὺς ἔλεγε τοιάδε. "ὦ γύναι, ἐν δίκῃ μέν-
 15 τοι εἶρηται σοι ἕκαστα, εὐ μέντοι ἐπίστασο ὡς καὶ τῷ βασιλεῖ
 10 πλέον τι χαρίζεται ἢ συνθήκη καὶ τῷ τυράννῳ. φέρειν δὲ
 τοῦτο τὰ πράγματα πέφυκεν· ἦν δὲ καὶ τοὺς ὁμοφύλους ἔξα-
 μαρτάνων τις φαίνεται, ἀνάγκη ἐπὶ μαρτυρίαν τοῦτο αὐτό τις
 ὁδεύεται καὶ ἐπιόντα ἀμύνεσθαι. καὶ ἡμεῖς δὲ τοῦτο ποιη-
 15 ρα, οὔτε ἀπείχετο τὸ παρῶπαν καὶ ἐπιὼν ἐνοχλεῖν οὐκ ἐπαύ- C
 σατο. ὁμως τάδε ἐπιτέλλοντες τῷ σῷ νίῳ, ἀπεχόμεθα μὲν
 τοῦ λοιποῦ τῆς χώρας, ἐφ' ᾧ μὴ ἐπιβῆναι ἐσαυθὶς τῆς χώ-
 20 ρας ἡμῶν καὶ μηδὲ τῷ βασιλεῖ Τραπεζοῦντος ἐπαμύνειν καὶ
 20 τίκα ἢ γυνή καὶ σπευδᾶς ἐποιεῖτο.

sin praevaricatur, praevaricantem illico comminuit. tu quidem ma-
 ximam consecutus es felicitatem, adeo ut nullus omnium qui in orbe
 sunt regum tibi sit conferendus. causa vero in promptu est: nam
 paruisti heroi, et solennia quae semel visa sunt non es transgressus;
 et in posterum imperabis, si sic perrexeris agere. pactis autem om-
 nibus, quae quis fecerit sive cum heroe sive cum deo, donec moria-
 ris, standum est. verum non honeste nobiscum agis, qui sumus de
 tua natione et servi herois. nam etiam Parca tecum pacta est. sa-
 tis scio, haec nos non despiciet, nec nos contumeliis et iniuriis abs
 te affectos aberrare vagos sinet." haec locuta est. rex autem in hunc
 modum respondit. "o mulier, non eo infitias quin iusta sint quae
 commemorasti omnia: verum haud te clam est pactum conventum
 amplius quidpiam quam privato gratificari regi et tyranno. id autem
 rerum experientia demonstrare consuevit. nam si quis in eiusdem
 nationis homines peccare apparet, eius rei testimoniis fides accipienda
 est. deinde accedentem oportet ultionem exigere. hoc a nobis fa-
 ctum est. siquidem praediximus filio tuo nos nolle amplius ei no-
 stram praebere regionem. at non acquievit nostro imperio, nec re-
 gione nostra abstinuit: verum nostra inturbare accedens non ces-
 savit. caeterum utut haec facta sunt, tamen filio tuo haec nuntia-
 mus; quae si fecerit, ab eius regione exercitum abducemus. de ope-
 ram ne in nostram regionem incursiones faciat, nec auxilio veniat
 regi Trapezuntis, ut simul cum ipsa capessat bellum." haec ubi nar-
 ravit rex, mulier paciscebatur et pacem componebat.

Τὸ δὲ ἐπευθεν ἤδη ἐπορεύετο ἐπὶ Τραπεζοῦντα καὶ κατὰ βασιλέως Λαβίδ, ὃς τελευτήσαντος τοῦ βασιλέως τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου, καὶ καταλειφθέντος αὐτῷ ἐγγόνου ἐνός, D ἐπαγόμενος τοὺς Καβαζιτιανούς ἄρχοντας τῶν περὶ τὴν Τραπεζοῦντα Μεσοχαλδαιῶν κατέσχε τὴν βασιλείαν καὶ ἐβασίλευεν, 5 ἀδικήσας τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ τετραετῆ ὄντα. ὁ μόντοι στόλος ἄρας ἀπὸ Σινώπης, ἐπεὶ ταύτην προεδουλώσαντο, ἐπορεύετο ἐν δεξιᾷ ἔχων τοὺς Καππάδοκας, καὶ ἀφικόμενος ἐς τὴν πόλιν Τραπεζοῦντα τὰ τε προάστεια ἐνέπρησε, καὶ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν ἐπὶ ἡμέρας τριάκοντα δύο. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπελαύνων 10 ἐπήει βασιλεύς. προελαύνων δὲ Μαχουμούτης ἐς Τραπεζοῦντα, καὶ αὐτοῦ που σκηνώσας ἐν τῇ λεγομένῃ Σκυλολίμνῃ, καὶ λόγους P. 263 προσφέρων πρὸς τὸν αὐτοῦ ἐξάδελφον Γεώργιον πρωτοβεστιάριον, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν τῷ βασιλεῖ Λαβίδ τάδε." βασιλεῖ Τραπεζοῦντος, γένους τοῦ Ἑλλήνων βασιλείου, βασιλεύς 15 μέγας τάδε λέγει, ὡς ὄρας μὲν ὄσσην χώραν διαπορευόμενος, ἐπειδὴ διεξῆγει, ὥστε ἐνταῦθα γενέσθαι. ἦν οὖν αὐτίκα τὴν πόλιν παραδῶς τῷ βασιλεῖ, καὶ χώραν μὲν σοι παρέχεται, ὡς καὶ τῷ Ἑλλήνων ἡγεμόνι τῆς Πελοποννήσου Δημητρίῳ εὐδαιμονίαν τε ἔδωρήσατο καὶ νήσους καὶ Αἶνον πόλιν εὐδαιμονα, 20 B καὶ ἐν ἀσφαλεῖ ὣν κάθηται εὐδαιμονῶν. ἦν δὲ μὴ πειθόμενος ἀντέχειν ἐθέλης, ἴσθι τὴν τε πόλιν ἐξανδραποδίσαι οὐ

18. τοι P

Qua conventa, rex duxit recta Trapezuntem contra regem Davidem; qui defuncto nepote uno, congregans Cabazitianos, qui imperant Mesobaldiis circa Trapezuntem, regnum invasit, eoque potitus est regnans, cum iniuria affecisset fratris filium, tunc domum quattuor annos natum. classis autem solvens a Synopa, postquam eam subegerant, tendebat Trapezuntem: dextra Cappadociam tenens, et veniens Trapezuntem, suburbana incendit et diebus triginta duobus urbem obsedit. postea etiam rex cum exercitu accessit. Machometes autem dux praecesserat regem, et ante hunc venerat Trapezuntem. castris positus ibi in eo loco qui Scylolimne dicitur, in colloquium veniens cum Georgio protovestiarario patruelis eius, iussit ut sic alloquatur regem Trapezuntis Davidem. "regii Graecorum generis rex magnus haec dicit. cernis quam longum iter et quam longam regionem emensus sit rex, postquam expeditionem sumpsit contra te ut huc veniret? si igitur illico regis permiseris arbitrio, ne dubites, praebebit aliam, ut Demetrio Graecorum principi, qui Peloponnesum rezerat. donavit vero hunc opibus plurimis insulisque. eidem et urbem opibus florentem Aenum tradidit. is igitur nunc omni metu vacuus securus vivit, maxima felicitate fruens. sin non obtemperaveris, ve-

πολλῷ ὕστερον· οὐ γὰρ ἂν ἀπαναστήσεται, μὴ ἐξελῶν πρό-
 τερον ἑμῶς καὶ ἀσχιότῳ παραδοῦς θανάτῳ.” ταῦτα εἰπόν-
 τος τοῦ Μαχουμούτεω, ὑπολαβὼν ὁ βασιλεὺς Κολχίδος ἔλεγε
 τοιάδε. “ἀλλ’ ἡμεῖς καὶ πρότερον τὰς βασιλέως σπονδὰς οὐ
 5 παραβαίνομεν, τὸν τε ἀδελφὸν τοῦ βασιλέως πέμψαντες ἐτοι-
 μοι ἦμεν, ἐφ’ ὃ τι ἂν ἄρα κελύοι βασιλεὺς, ἴεσθαι αὐτίκα
 πειθόμενοι, καὶ νῦν τῷ ναυάρχῳ τοῦ βασιλέως τότε ἐλέ- V. 205
 γομεν, ὡς ἂν μὴ τὴν χώραν κακῶς ποιῶντες ληίζονται, ὡς
 ἢ ἐπὶ βασιλεὺς, προσχωρήσειν αὐτῷ παρεσκευάσμεθα.” C
 10 ταῦτά τε ἔλεγε, καὶ ἡξίου σπένδεσθαι αὐτῷ βασιλέα, ἐφ’ ᾧ
 τὴν τε θυγατέρα αὐτοῦ βασιλέα ἄγεσθαι καὶ χώραν αὐτῷ
 παρέχεσθαι, ὅσῳ ἴσην τὴν πρόσοδον αὐτοῦ τῆς χώρας ἀποδοίη
 τε. ταῦτα λέγων ἡξίου σπένδεσθαι. Μαχουμούτης μὲν, ὡς
 ἐς τὸ στρατόπεδον ἀπήλαυνε βασιλεὺς, ὑπήντη ἀγγέλλων τὰ
 15 παρὰ τῆς πόλεως. ἐπαρθείς δὲ τοῖς λόγοις τοιοῦτος ὄρμητο
 κατὰ κράτος ἐξελεῖν τὴν πόλιν καὶ ἀνδραποδίσασθαι· ἤχθετο
 γὰρ ὅτι ἡ γυνὴ τοῦ βασιλέως, πρὶν ἢ ἀφικέσθαι τὸν στό-
 λον, ἀφίκετο παρὰ τὸν ἐαυτῆς γαμβρὸν τὸν Μάμιαν προε-
 ξιοῦσα. μετὰ δὲ ταῦτα βουλευομένη οἱ ἐδόκει ἐς τὴν ζύμ-
 20 βωσιν τοὺς ὄρκους ποιῆσθαι, καὶ ἐγένοντο οἱ ὄρκοι τοῦ βα- D
 σιλέως. μετὰ δὲ καὶ τὴν πόλιν παρελάμβανον Τραπεζοῦντα
 οἱ τοῦ βασιλέως νεήλυδες, ὡς ἐπέταξε βασιλεὺς. τὸν δὲ βα-

12. 8ση?

rum regis vires experiri volueris, scito urbem tuam brevi direptioni
 obnoxiam fore. nec enim prius ab oppugnatione desistet, quam ur-
 bem ceperit et vos omnes ignominiosissimae morti subiecerit.” his
 dictis ab Machumete respondit rex Colchidis in hunc modum “verum
 enimvero nos, cum haud dum foederum fidem violassemus, fratrem
 regis mittentes, prompti et parati eramus, quocumque iussisset rex,
 obediētes ire. etiam regiae classis duci locuti sumus, rogantes ne
 regionem nostram populationibus affligeret: paratos enim nos esse,
 ubi primum advenerit rex, deditionem facere.” haec dicens rogabat
 ut pax inter se et regem conveniret, hac tamen condicione, ut rex
 ipsius filiam uxorem duceret, et regionem redderet, ex qua aequalem
 redditum huic, qui ex Colchide veniret, quotannis acciperet. his ex-
 positis pacem orabat. Machumetes reversus in castra occurrit regi,
 et quae ex urbe cognita haberet enarrat. caeterum rex elatus his
 sermonibus urbem vi capere et diripere nitebatur: aegre enim fere-
 bat uxorem regis Davidis, priusquam appulisset classis, venisse ad
 suum generum Mamiam et urbe egressam esse. postea cum consul-
 tatio proponeretur quid agendum foret, visum est ut congressus fie-
 ret utrorumque, et iuramento interposito in dicionem susciperentur

σιλέα Τραπεζοῦντος ἐμβάντα ἐς τὰς ναῦς ἅμα τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ τῇ θυγατρὶ καὶ συγγενέσιν αὐτοῦ, ὅσοι παρήσαν αὐτῷ, ἐκέλευσεν ἀποπλεῖν ἐς τὸ Βυζάντιον, ὡς ἀντίκα παρεσομένον καὶ αὐτοῦ βασιλέως διὰ τῆς ἡπείρου. τὴν μὲν οὖν πόλιν ἐπέτρεψε τῷ ναυάρχῳ, τῆς Καλλιουπόλεως ὑπάρχῳ, 5 νεήλυδάς τε καθίστη ἐς τὴν ἀκρόπολιν καὶ ἀζάπιδας ἐς τὴν πόλιν. μετὰ δὲ ταῦτα πέμψας Χιτήρη τῆς Ἀμασίας ὑπαρ- P. 264 χον, παρεστήσατο τὰ περὶ τὴν πόλιν χωρία καὶ τὰ περὶ τὸ Μεσοχάλδειον, Καβαίζηταιῶν ὄντα τῶν ὑπάρχων τοῦ τε πανσεβύστου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ ἕκαστα προσεχώρη-10 σεν. ὃς καὶ φυλακὴν ἐγκατέλιπον, ἀναζητῶντας διὰ τῆς ἡπείρου, καὶ ἀπήλαυνε, καὶ διὰ τῆς τῶν Τζαννίδων χώρας ἐκομίζετο, χώραν ἐρυμνὴν τε καὶ ἄβατον ἐς τὰ μάλιστα. γενόμενος δὲ ἐπὶ Βυζαντίου, βασιλέα μὲν αὐτοῦ ἐπέταξεν ἀπάγειν ἐς Ἀδριανούπολιν, καὶ αὐτὸς οὐ πολλῷ ὕστερον ἐκομί-15 ζετο ἐπὶ Ἀδριανούπολιν.

Τραπεζοῦς μὲν οὖν οὕτως ἐάλω, καὶ ἡ τῆς Κόλχων χώρα σύμπασα ὑπὸ βασιλεῖ ἐγένετο, ἡγεμονία καὶ αὕτη Ἑλλήνων οὐσα καὶ ἐς τὰ ἦθῃ τε καὶ δίκαιαν τετραμμένη Ἑλλήνων, ὥστε ἀνασιάτους γενέσθαι ὑπὸ τοῦδε τοῦ βασιλέως οὐ 20 πολλῷ χρόνῳ τούς τε Ἑλληνας τε καὶ Ἑλλήνων ἡγεμόνας,

17. τῆς] τῶν?

iusiurandum itaque regis intervenit. quo facto peregrini milites regis urbem, sicuti imperaverat rex, susceperunt. regem Trapezuntis navem conscendere cum suis liberis et filia et cognatis, qui praesto erant, iussit; et solventes iussi sunt navigare Byzantium, quasi et ipse brevi affuturus sit, iter facturus per continentem. urbem autem eam commisit regae classis imperatori, qui Callipolis praefectus erat. peregrinorum praesidio arcem munivit. urbi vero praesidium Azapidum imposuit. postea misit Chelirem Amasiae praefectum, qui regis iussu loca urbi et Mesochaldio finitima occupavit. haec autem fuerant in ditione Cabaezitaeorum, qui erant praefecti Graecorum imperatoris et filii eius. singula ista loca in regis dicionem deditione facta concessere. rex autem relicto praesidio peregrinorum et Azapidum iter fecit per continentem. proficiscebatur per Tzanorum regionem; quam, quia admodum munita erat, haud facile transire poterat. veniens deinde Byzantium curavit ut rex Trapezuntius Adrianopolim subverheretur. nec multò post et ipse eodem pervenit.

In hunc modum capta est Trapezus urbs et universa Colchidis regio, devenitque in potestatem regis. antea fuerat principatus, quem regebant Graeci, moresque et victus rationem Graecorum maxime imitabatur. verum Graeci et Graecorum principes brevi admodum tempore bello domiti sunt. primo quidem rex potitus est Byzantio;

πρωτα μὲν τὴν Βυζαντίου πόλιν, μετὰ δὲ ταῦτα Πελοπόννη-
σὸν τε καὶ Τραπεζοῦντος βασιλέα καὶ χώραν αὐτήν.

Ταῦτα μὲν ἐς τοῦτο ἐγένετο· τὴν δὲ Τραπεζοῦντα ἐς
μοίρας διελέμενος, τὸ μὲν παρ' ἑαυτῷ κατεκράτησε, ποιήσας
5 σιλικταρίους καὶ σπαχογλάνους ὕστερον ἐς τὰς θύρας αὐτοῦ,
τούτους κρατήσας παρ' ἑαυτὸν ὑπηρεσίας αὐτοῦ ἔνεκα καὶ
ἐς τὰ παιδικά, τὸ δὲ κατώκισεν ἐς Βυζάντιον, καὶ τὸ ἕτερον
πεποίηκεν Ἰανιτζαρίους καὶ δουλευτὰς ἐν σκευαῖς, ἐπιλεξάμε-
νος παῖδας ὀκτακοσίους, καὶ ἐς τὴν τῶν νεηλύδων τάξιν ἐτά- C
10 ξατο. τὴν μέντοι θυγατέρα τοῦ βασιλέως Δαβὶδ γυναῖκα
μέντοι οὐκ ἠγάγετο, μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐς τὸν κοιτῶνα μετεπέμ-
ψατο αὐτήν, σφραγισθέντος τοῦ βασιλέως Δαβὶδ, καὶ τὸν
παῖδα ἔγγονον τοῦ πρότερον βασιλέως νήπιον ὄντα εἶχε παρ'
ἑαυτῷ ὁ κρατῶν. ὁ μέντοι βασιλέως παῖς ὁ νεώτερος, Γεώρ-
15 γιος τοῦνομα, ὡς ἐς τὴν Ἀδριανούπολιν παρῶν, ἐτράπετο ἐπὶ V. 206
τὴν τοῦ Μεχμέτεω Θρησκείαν, καὶ ἐς τὰ ἦδη γενόμενος τὰ
ἐκείνων οὐ πολλῶ ὕστερον συνελήφθη ἅμα τῷ πατρὶ καὶ τοῖς
ἀδελφοῖς ὑπὸ βασιλέως. καὶ γὰρ ἔπεμψε γράμματα ἢ ἀνε-
ψιὰ τοῦ βασιλέως, ἢ τοῦ Χασάνη γυνή, καὶ μετακαλεῖτο ἢ D
20 τὸν τοῦ βασιλέως υἱὸν ἢ τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ τὸν Ἀλᾶξιον τὸν
ἐκ Μυτιλήνης, Κομνηνὸν ὄντα. καὶ τὰ μὲν γράμματα ἐνε-
χείρισαν τῷ βασιλεῖ, δηλοποιοῦντα ὅπως εἰς ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ

14. ὁ Κράτων P 18. καὶ γὰρ] καὶ ταῦτα ἄλλου τινὸς καὶ οὐ
Λαονίκου margo R

postea arma tulit in Peloponnesum; dehinc Trapezuntis regem una
cum regione nactus est.

Haec quidem hactenus contigere. Trapezuntios in partes distri-
buit: partem unam retinuit ipse, ex qua fecit silictarios et spatho-
glanos. hos in ianuis tenebat, eorumque ministerio utebatur, necnon
ipsis nefario amore raptus abutebatur. partem autem aliam Byzan-
tium transmisit. porro ex alia Ianitzaros elegit. quosdam constituit
servos, qui in tabernaculis servirent. pueros ex omnibus elegit octim-
gentos, eosque in peregrinorum cohortem submisit. filiam regis Da-
vidis non, quemadmodum rex hic petierat, uxorem duxit: haud tamen
multo post eam in sumum cubiculum accersivit perempto rege Davide.
nepotem autem huius, qui fuerat filius adhuc infans prioris regis,
apud se habuit Crato. regis autem Davidis filius iunior, nomine Geor-
gius, cum Adrianopolim venisset, ad Mechemetae religionem conversus
est. assumptus Turcorum moribus non multo post captus est ab rege
una cum patre et fratribus. Nam missis litteris consobrina Davidis
regis, uxor Chasanis, vocabat aut regis filium aut patrualem eius Ale-
xium Comnenum ex Mitylenis. et litteras quidem quibus significa-

βασιλέως ἧ ὁ ἀνεπιὸς αὐτοῦ, ὡς εἴρηται, ἀφίξεται πρὸς τὴν
 δέσποιναν τὴν γυναῖκα τοῦ Μακροῦ Χασάνη οὖσαν. ἐνεγεί-
 ρισε δὲ ταῦτα τὰ γράμματα ὁ πρωτοβεστιάριος Γεώργιος ἐπι-
 τρώπῃ τᾶλλα ἀγαθῷ, ὅπως φανήσεται ὁ βασιλεὺς εἰς πίστω-
 σιν ἴσως ἀγαθῆν, καὶ ἄλλως ἵνα μὴ ἀκουσθῆ καὶ παρ' ἄλλων 5
 ὅπως ὁ πρωτοβεστιάριος ἔκρυψε τοῦτο, φοβούμενος τὸν τε
 P. 265 αὐθέντη τὸν μέγαν καὶ τὸν πάσιαν Μαχουμούτη, καὶ πάθῃ
 κακῶς ὁ πρωτοβεστιάριος παρὰ τοῦ μεγάλου αὐθέντου. καὶ
 διὰ τοῦτο δέδωκε καὶ τὸν χάρτην πρὸς τὸν μέγαν αὐθέντη.
 τὰ μὲν οὖν γράμματα δεξάμενος ὁ βασιλεὺς καὶ νόψ λαβὼν 10
 καθίστατο ἐς ὑποψίαν, καὶ αὐτοὺς συλλαβὼν τὸν τε Δαβὶδ
 βασιλέα καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ σὺν τῷ ἀνεπιῷ καθείρξε. καὶ τὴν
 μὲν θυγατέρα ἐς κοιτῶνα αὐτῷ μετεπέμψατο, ἔχων δὲ αὐτοὺς
 ἐν πέδαις, οὐ πολλῷ ὕστερον ἀπαγαγὼν ἐς Βυζάντιον διεχρή-
 σατο. τοὺς μέντοι παῖδας τοὺς ἀπὸ ἄστεως καὶ ἀπὸ τῶν πε- 15
 ριοίκων χωρίων τοὺς μὲν νεήλυδας ταξάμενος κατέθετο ἐς τὸν
 B ἐαυτοῦ κοιτῶνα, τοὺς δ' ἄλλους ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ἐπιτηδεύμασι,
 τοὺς δ' ἄλλους ἀπεχαρίσατο τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ τοῖς ἄρχουσι.
 τὰς δὲ κόρας τὰς μὲν ἐν τοῖς αὐτοῦ κοιτῶσι κατέθετο, τὰς
 δὲ ἀπεχαρίσατο, καὶ τινὰς ἐξ αὐτῶν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἀπε- 20
 στέλλετο, ἐνίας δ' ἐν τινι ὀλίγῃ καιρῷ καὶ ὑπανδρεύσατο.
 1461 Τοῦ μέντοι χειμῶνος τούτου βασιλεὺς διατρίβων ἐν τοῖς

batur ut unus ex filiis regis Davidis aut patruellis eius, ut dictum
 est, veniret ad dominam, quae uxor erat Chasanis Longi, tradiderant
 regi. nam litteras istas dedit protovestiarus Georgius curatori, mo-
 ribus caetera non improbo, ut appareret regi talis quali fidendum
 esset in quibusvis. praeterea ne innotesceret quomodo protovestia-
 rius rem hanc celasset, timens authentem sive imperatorem magnum
 et bassam Mechemtem, ne re cognita poenas daret authentem magno
 protovestiarus. quapropter literas magno authentem obtulit. rex li-
 teris acceptis et lectis nihil boni suspicabatur. comprehendi itaque
 inussit Davidem regem et filios eius una cum patruelle, quos omnes
 in custodiam dedit. caeterum filiam in suum cubiculum accersibat.
 cum autem eos aliquanto tempore in custodia asservasset, tandem
 abductos Byzantium necavit. pueros quidem ex urbe et ab locis urbi
 finitimis allectos, in peregrinorum album conscribens, ad suum cobi-
 culum ordinabat. quosdam praeterea tradidit in disciplinam, ut Tur-
 corum studiis imbuerentur. reliquis filiis suis et satrapis dono de-
 dit virgines, quasdam quoque per sua cubicula disposuit, quasdam
 amicis donavit, quasdam vero filiis suis misit, necnon quasdam brevi
 tempore maritis coniunxit.

Ea autem quae sequebatur hieme, in regni sede manens, voca-

ἑαυτοῦ βασιλεῖος μετεπέμπετο Βλάδον τὸν Δρακούλεω παῖδα,
 Δακίας ἡγεμόνα, ἔχων παρ' ἑαυτοῦ τὸν νεώτερον αὐτοῦ ἀδελ-
 φόν, παιδικὰ τε αὐτοῦ γενόμενον καὶ διαιτώμενον παρ' αὐ-
 τῷ. Ξυνηθέσθη δὲ καὶ αὐτῷ βασιλεὺς Ξυγγενέσθαι τῷ παιδί τῷδε
 5 βουλομένῳ, ὅτε πρῶτον παριῶν ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἐστέλλετο C
 ἐπὶ Καρμαῶνον, ὀλίγου ὑπ' αὐτοῦ ἀποθανεῖν. ὡς γὰρ ἐρῶν
 τοῦ παιδὸς ἐκάλει ἐς ὀμιλίαν, καὶ φιλοτιμίαν αὐτῷ προπίνων
 ἐκάλει ἐπὶ τὸν κοιτῶνα. ὁ μὲντοι παῖς οὐδέν τι τοιοῦτον δο-
 κῶν πρὸς τοῦ βασιλέως πείσεσθαι, ἑώρα τὸν βασιλέα ἐπιφε-
 10 ρόμενον αὐτῷ ἐς τοιοῦτόν τι πρᾶγμα, ἀπεμάχητό τε καὶ οὐ
 συνεγινώσκειτο ἐς τὴν συνοουσίαν βασιλέως. καὶ ἄκοντος ἐφίλει,
 σπασάμενος ὁ παῖς μάχαιραν παῖει τὸν βασιλέα κατὰ τὸν μηρόν,
 καὶ οὕτω φεύγων αὐτίκα, ὅποι προεχώρει αὐτῷ, ᾤχετο. βασι-
 λέως μὲντοι οἱ ἰατροὶ ἰάσαντο τὸ τραῦμα. ὁ δὲ παῖς ἐπὶ
 15 δένδρον αὐτοῦ που ταύτῃ ἀναβὺς ἐκρύπτετο. ὡς δὲ συσκευα-
 σάμενος ὁ βασιλεὺς ἀπῆει, ἐντεῦθεν καταβάς ὁ παῖς ἀπὸ τοῦ D
 δένδρου καὶ διαπορευόμενος οὐ πολλῶ ὕστερον ἀφίκετο ἐπὶ
 τὰς θύρας, καὶ παιδικὰ ἐγένετο βασιλέως. χρῆσθαι δὲ νο-
 μιζεῖ οὐχ ἤττον τοῖς ἐς τὴν ἑαυτοῦ δίαίταν τραπομένοις· τού-
 20 τοις μὲν γὰρ αἰεὶ τε συγγινόμενος συνδιατρίβειν νύκτωρ καὶ
 μεθ' ἡμέραν, τοῖς δ' ἄλλοφύλοις οὐ πάνυ τι χρῆσθαι νομι-
 ζεται βασιλέα, ἀλλ' ἐπὶ βραχύ. τούτου δὲ τοῦ παιδὸς τῷ

11. ὡς ὁ ἄκοντα?

20. συγγενόμενος P

bat Bladum Draculis filium, ducem Daciae. nam huius fratrem iunio-
 rem apud se habebat, eoque per amorem turpiter abutebatur, et in
 suum convictum adhibebat. discordia autem vehemens inter regem
 et puerum istum exorta est, cum primo eum sibi turpi amore fla-
 granti obnoxium esse vellet. nam cum primum venisset in regiam,
 ablegatus est ad Caramanum, quia regem propemodum interfecerat.
 cum enim amore ardens puerum vocaret ad coitum, eumque illece-
 bris et praebibendo delinire satageret, postremo in cubiculum accer-
 situs est. puer cum putaret se nihil huiusmodi ab rege passurum,
 praeter spem cernit regem in turpe hoc facinus velle prorumpere.
 verum puer reluctabatur, nec regem admittebat. rex vero oscula
 figebat repugnanti et invito puero. puer igitur vagina gladium ex-
 trahit, regis femur graviter vulnerat; et celeri fuga continuo sibi
 consuluit. chirurgi autem vulnus regis curabant. puer vero conscensa
 arbore ibidem occultabatur. ut autem rex collectis omnibus disces-
 serat, etiam puer descendens ex arbore et iter faciens non multo
 post rediit in ianuas regis, eiusque concubinus factus est. rex ne
 iis quidem abstinet qui suam religionem sequuntur; nam cum his
 semper diu noctuque conversatur. caeterum alienigenis non multum

ἀδελφῷ Βλάδῳ ἐπέτρεψε βασιλεὺς τὴν Δακίας ἡγεμονίαν,
 V. 207 καὶ συμβαλλομένου βασιλέως ἐπήλασέ τε καὶ κατέσχε τὴν
 ἡγεμονίαν Βλάδος ὁ Δρακούλεω παῖς. ὡς δὲ ἐπὶ τὴν ἡγε-
 μονίαν ἀφίκετο, πρῶτα μὲν ἑαυτῷ δορυφόρους ἐποιεῖτο καὶ
 P. 266 ὁμοδιαίτους, μετὰ δὲ μεταπεμπόμενος ἕνα ἕκαστον τῶν τῆς 5
 χώρας ἐπιφανῶν ἐς τὰς τῶν ἡγεμόνων μεταβολὰς δοκούντων
 μετεῖναι τῆς προδοσίας, πανοικί διέφθειρέ τε καὶ ἀνεσκολό-
 πιζεν, αὐτόν τε ἅμα καὶ παῖδας καὶ γυναῖκα καὶ θεράποντας,
 ὥστε ἄνδρα τοῦτον ἕνα ἐπὶ μέγα δὴ φόνον ἀνδρῶν ὧν ἡμεῖς
 ἴσμεν ἐλάσαι ἐπυθόμεθα· ὥστε γάρ οἱ ἐμπεδῶσαι τὴν ἡγε- 10
 μονίαν, ἀνελεῖν αὐτόν φασιν ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας καὶ παῖ-
 δας ὀλίγον τινα χρόνον ἐς διαμυρίους. καθιστῶντα δὲ κα-
 λούς τινας αὐτῷ στρατιώτας καὶ δορυφόρους, τούτους ἐδω-
 B ρεῖτο τοῖς τῶν ἀπογιγνομένων χρήμασί τι καὶ ὄλβῳ καὶ τῇ
 ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ, ὥστε διὰ βραχέος ἐπὶ μέγα ἀφικέσθαι με- 15
 ταβολῆς καὶ καινοτομηθῆναι πάντ' τὰ Δακίας πράγματα ὑπὸ
 τούτου τοῦ ἀνδρός. καὶ Παϊόνάς τε οὐκ ὀλίγους, οἷς μετελ-
 ναι ἐδόκει ὄψωον τῶν πραγμάτων, καὶ τούτων οὐδενός φει-
 δόμενος φόνον δὲ μέγιστον εἰργάζετο. ὡς μὲν οὖν αὐτῷ ἐδό-
 κει ἀσφαλῶς ἔχειν τὰ Δακίας πράγματα, ἐβουλεύετο ἀπό- 20
 σταςιν ἀπὸ τοῦ βασιλέως. ἐτιμωρεῖτο μέντοι τοὺς ἄνδρας
 τούτους γνώμῃ τοῦ βασιλέως, ὡς ἂν αὐτῷ κρατύνοι τὴν ἀρ-

7. μετέγειν?
 τούτου P

13. ἄλλους R

18. δειοῦν? an ὀπωσοῦν?

utitur rex. verum haud multo post pueri huius fratri, quem Bladum nominant, Daciae principatum rex permisit. opera igitur regis adiutus, accedens Bladus, Draculis filius, principatum Daciae occupavit. ubi primum in principatum promotus est, hastatos delegit, quos in convictum adhibitos corporis sui custodes designavit. deinde vocans singulos qui in ea regione dignitate excellere videbantur quosque putabat, si dux mutandus esset, proditionis consilia agitatos, hos, inquam, omnes cum tota familia leto dedit et palis affixit, nec liberis uxoribus famulisque eorum parcens. adeo vir ille maximam omnium, quos novimus, caedem et stragem hominum fecit. nam ut sibi constabiliret Daciae principatum, fertur occidisse brevi tempore circiter viginti milia virosum et mulierum puerorumque. cum autem pulchros et egregios quosdam delegisset milites et satellites, eos donabat opibus et divitiis, necnon reliqua felicitate quam ex caede illorum acquisivisset. itaque brevi tempore vir ille innovationem et mutationem Daciae rebus induxit maximam. praeterea Pannonem non paucos, quorum interesse putabat ut res Daciae quoquo modo bene haberent, nulli parcens, tributo maximo onerabat. cum crederet Daciae principatum iam satis firmum et tutum esse, consilium capiebat

χήν, καὶ μὴ μεταστάντων αὐθις τῶν τῆς Δακίας ἀνδρῶν πρῶ- C
 τευόντων πράγματα ἔχοι, ἐπαγομένων αὐτῶν τοὺς Παίονας
 συμμάχους τε καὶ ἐπικούρους.

Ταῦτα μέντοι οὕτω διαπραττέτο· τότε δὴ οὖν τοῦ χει- 5
 μῶνος, ὡς ἠγγέλλετο βασιλεῖ τοῦτον νεωτερίσαι διανοούμενον
 ἀπόστασιν βουλευέσθαι, ἐπὶ Παίονας τραπόμενον συντίθεσθαι
 ἐκείνοις καὶ συμμαχίαν ποιέεσθαι, δεινόν τε ἐποιεῖτο, καὶ
 πέμπων ἄνδρα εὐδόκιμον τῶν Θυρῶν αὐτοῦ, γραμματιστὴν
 Ἕλληνα, μετεπέμπετο ἐς τὰς Θύρας, ὡς ἦν ἀφίκηται οἱ ἐπὶ
 10 τὰς Θύρας, ἄχαρι μὲν οὐδὲν πρὸς βασιλέα πείσεται, ἀγαθὸν
 δὲ καὶ εὐνοίαν ἀνακτώμενος οὐκ ὑπερβαλεῖται αὐτὸν βασιλέα, D
 εὐνοῶν ἐς τὰ τοῦ βασιλέως πράγματα. ταῦτα μὲν ἐπιτείλας
 ἔπεμπεν ὡς τοῦτον Καταβολινὸν γραμματέα τῶν Θυρῶν. Χα-
 μουζᾶ δὲ τῷ ἰερακοφόρῳ λεγομένῳ, ὃς παρὰ τὸν Ἰστρον διέ-
 15 λαχε διοικεῖν χώραν οὐκ ὀλίγην καὶ Βιδίνης ὑπαρχον εἶναι,
 κρύφα ἐκέλευε πέμπων, δόλῳ εἰ δυνήσεται ἀγαγεῖν τὸν ἄν-
 δρα, αὐτῷ χαριεῖσθαι μεγάλως, εἴτε δόλῳ εἴτε τρόπῳ ἄλλῳ
 οἷῳ δυνήσεται συλλαβεῖν. οὗτος μὲν οὖν παραγγείλας τῷ
 γραμματιστῇ ἐς τὴν σύλληψιν τοῦ ἀνδρὸς ἅττα ἐδόκει σφίσι
 20 βουλευνομένοις πρόσφορον εἶναι, συμπροπέμποντι αὐτὸν τῷ
 Βλάδῳ ὑπέισιν ἐνέδρας προλοχῆσαντα αὐτοῦ ταύτην τὴν
 χώραν, οὕτω ποιέεσθαι τὴν σύλληψιν, σημαίνεσθαι δὲ οἱ, ἐπὶ P. 267

21. ὑπόσειν P

quomodo ab rege descisceret. sententia autem Dacorum graviter
 Bladum angebat. timebat enim, si ipse confirmato nunc Daciae prin-
 cipatu quid contra regem molitus fuisset, ne negotia sibi facerent
 Daci, adducentes Pannones socios et auxiliares.

Haec quidem in hunc modum acta sunt. ea autem hieme ut
 nuntiatum est regi Bladum novarum rerum esse cupidum, et delibe-
 rare qua ratione a se deficeret, et conversum ad Pannones cum iis
 foedere interposito societatem coivisse, haec, inquam, accipiens valde
 viro indignatus est. misit itaque virum satis spectatum, ianuarum
 scribam, virum Graecum, ad Bladum, qui hunc moneret ut ad ianuas
 accederet. quodsi veniret, fore ut maximam gratiam iniret apud re-
 gem, praeterea bona plurima ferens nunquam beneficiis regem supe-
 rare posset, si rebus regis favere pergeret. cum huiusmodi manda-
 tis Catabolinum scribam ianuarum ad Bladum proficisci iubet. Cha-
 muzae vero, quem Hieracophorum nominabant, qui apud Istrum la-
 tuit, ut administraret suo imperio regionem non modicam et Bidinae
 praeeset, praecipit ut clam, si dolo possét, Bladum ad se perduce-
 ret. addebat se ei gratificaturum vel maxime, seu dolo seu alio
 quovis modo istum virum cepisset. Chamuzes igitur una cum scriba

μέλλη ἀποχωρεῖν, τὸν γραμματιστὴν, ταῦτα ποιῶντος ἐκεί-
νον, καὶ τὴν ὄραν ὑποσημαίνοντος ἐν ἧ ἀποχωροῦντι αὐτὸν
ἔδει συμπροπέμψαι τὸν Βλάδον, προσελόχασεν αὐτοῦ ταύτην
τὴν χώραν ὁ Χαμουζᾶς. Βλάδος δὲ σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν
ᾠπλισμένοις, ὡς συμπρούραμπε τὸν θυρῶν τῆς αὐτῆς ἡγεμόνα 5
καὶ τὸν γραμματιστὴν, ἐπέπεσέ τε ἐς τὰς ἐνέδρας, καὶ ὡς
ἔγνω, τούτους μὲν αὐτίκα διακαλευσάμενος συλλαμβάνει καὶ
τούς θεράποντας, ὡς δὲ ἐπῆει ὁ Χαμουζᾶς, ἐμαχέσατό τε

Β διαφυγόντων διέφθειρεν οὐ πολλούς. τούτους μὲν ὡς ἐξώγησε 10

V. 208 σύμπαντας ἀπαγαγὼν ἀνεσκολόπισεν, ἀκρωτηριασάμενος τοὺς
ἄνδρας πρότερον, Χαμουζᾶν δὲ ἐπὶ ὑψηλοτέρου σκόλαπος
ποιησάμενος, τὴν τε θεραπείαν ἅμα τοῖς ἑαυτοῦ δεσπόταις
τὰ αὐτὰ ταῦτα ἔδρασε. μετὰ δὲ ταῦτα αὐτίκα στρατὸν πα-
1462 ρασκευασάμενος ἢ δύναμιν μέγιστον, ἤλασέ τε αὐτίκα ἐπὶ 15
τὸν Ἴστρον, καὶ διαβὰς ἐς τὰ ἐπὶ τὰδε χωρία τοῦ Ἴστρον
καὶ χώραν τοῦ βασιλείως πασσυδί τε ἅμα παισὶ καὶ γυναιξὶ
διέφθειρε, καὶ οἰκίας ἐνεπίμπρα, πῦρ ἐμείς ὅποι προσῆει.
καὶ μέγιστον ἐργασάμενος φόνον ἀπῆλυνεν ὀπίσω ἐπὶ Δακίας.

3. προσελόχησεν P 10. μέγιστος οὐς?

consilia tractabat, qua ratione imperata opportune ad rem conferrent.
visum igitur est hoc esse consultissimum, ut comitanti Blado scribam
in sua regione insidias ponerent, eumque hoc modo per insidias exci-
perent. sed convenit ut scriba, quando vellet redire ad regem,
digressus a Blado, significaret. scriba quemadmodum decretum erat
fecit; horam, qua abiturus esset ad regem comitante Blado, indicavit.
quapropter insidias, eo loci quo profecturus erat Blado, struxit Cha-
muzes. Bladus itaque armatus cum suis, prosequens scribam et ia-
nuarum ducem, in insidias praecipitatus est. quas ubi cognovit, suos
illico exhortatione firmavit et ministros capit. Chamuzes autem ac-
cedens pugnavit perquam fortiter. tandem Chamuzem in fugam ver-
sum capit; et reliquis fugientibus, evenit ut non multi perirent. hos
igitur omnes, quos vivos comprehenderat, abduxit et palis adfixit.
caeterum antequam capitali supplicio subderentur, mutilati sunt, ex-
tremis corporis partibus praecisis. Chamuzem altiori quam reliquos
cruci affixit. hoc autem ideo factum est a Blado, ut suis exemplum
proponeret, ne quando similia tentarent, quasi similia passuri. his
ita gestis exercitum conscripsit quam potuit maximum, et illico ad
Istrum raptim agmen duxit; quem traiciens venit in loca Istro fini-
tima et in regionem regis, quam uno impetu, caesis liberis et mu-
lieribus, misere evastavit. domos villasque incendit, ubicunque po-
tuit ignem iniiciens. cum autem caedem fecisset maximam, tandem
reversus est in Daciam.

Ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἠγγέλλετο βασιλεὶ Μεχμέτῃ, τοὺς τε
 πρέσβεις αὐτοῦ διαφθαρεῖν ὑπὸ Βλάδου τοῦ Δακίας ἡγεμό- C
 νος, καὶ Χαμουζᾶν ἄνδρα εὐδόκιμον τῶν βασιλέως θυρῶν
 οὕτω ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἀποθανεῖν, ἤχθετο μὲν οἷα εἰκός, καὶ
 5 δεινότερα ἐποιεῖτο εἰ ἄνδρας αὐτῷ τειούτους περιόψεται οὕτω
 διαφθαρέντας, κακείνων εἰς τοῦτα ὕβρεως ἀφικόμενον ὥστε καὶ
 τοὺς πρέσβεις αὐτῷ διαχρήσασθαι, μὴ τιμωρήσεται τὸν φά-
 νον ἐκείνων τῶν αὐτῶν εἰσπραττόμενος τὸν τῆς Δακίας ἡγε-
 μόνα· ἤχθετο μέντοι καὶ τότε, ὅτι τὸν Ἰστρον διαβάς σὺν
 10 χειρὶ πολλῇ καὶ ἐμπρήσας τὴν βασιλέως χώραν καὶ φόνον
 τῶν τε ὁμοφύλων αὐτῷ ἐργασάμενος ὀπίσω ἐλαίνοι. πολλῶ
 δὲ τούτων δεινότερα ἐποίει, τοιαῦτα τοὺς ἑαυτοῦ πρέσβεις D
 ἐργάσασθαι. ὅθεν δὴ ἀπανταχῇ περιαγγέλλων τοῖς τε ἀρί-
 στοις καὶ τοῖς ἄλλοις κατὰ λόγον προηγόρευε καλλίστῃ κά-
 15 σμῃ ἐλαύνοντας καὶ ἐξωπλισμένους παρεῖναι αὐτῷ τὰ στρα-
 τεύματα ἐξελαύνοντι. τὴν μὲν οὖν στρατιὰν οὕτω παρεσκευά-
 ζετο ἐπὶ τοὺς Δακοὺς· λέγεται δὲ καὶ τότε, ὡς Μαχουμούτῃ
 τῷ ἡγεμόνι, ὅτι τῆς ἀγγελίας πρότερον τούτων ἔτι ἀφικόμε-
 νης περὶ τε τοῦ φόνου τῶν πρέσβων καὶ Χαμουζᾶ τοῦ ὑπάρ-
 20 χου καὶ τοῦ ἐμπρησμοῦ τῆς χώρας, οὔτε εὐρῶν παρὰ βασι-
 λέα ἀπηγγέλλετο τὰ γενόμενα παρὰ Δακῶν ἐς τοὺς βασιλέως
 ἄνδρας, καὶ χαλεπῶς ἤνεγκε. λέγεται δὲ ὡς καὶ πληγὰς ἐνέ-
 βαλε τῷ ἀνδρὶ. νομίζεται δὲ καὶ τοῦτο ἐς τὰς Θύρας τοῦ P. 268

21. περὶ P

• Haec ut allata sunt ad regem Mechemetem, nempe legatos suos
 foede a Blado Daciae duce peremptos, et Chamuzem, virum inter
 ianus primarium, adeo contemptim et ignominiose periisse, dolorem
 et maerorem regi moverunt quemadmodum verisimile est. illud au-
 tem longe gravissimum ducebat, si despiceret viros tantos talesque
 quos amisisset, nec ultionem exigeret, praesertim cum eo iniuriarum
 et contumeliae processisset Bladus ut nec ab legatis violandis ab-
 stinuerit. dolebat praeterea regi, Bladum Istro transmissio magna
 manu suam regionem incendisse, et magna suorum caede edita in
 Daciam rediisse. verum quod tanta crudelitate legatos suos tractas-
 set, reliquis maius et atrocius iudicabat. itaque edixit, annuntians
 optimatibus suis et aliis, ut quam pulcherrime armis instructi cum
 exercitibus adveniant, atque una secum in militiam profiscantur.
 et quidem hoc pacto expeditionem contra Dacos suscepit rex. fe-
 runt praeterea Mechemetem ducem, antequam caedes legatorum et
 Chamuzis praefeci et regionis incendium nuntiaretur, indicasse regi
 quae fecissent Daci viris regiis. quibus auditis graviter indignatus
 est; etiam viro qui haec exposuerat, verbera indixit. nec enim turpe

βασιλέως οὐ πάντ' αἰσχροὺς εἶναι, τούτους οὖς ἀπὸ ἀν-
 δραπόδων καὶ μὴ Τούρκων παῖδας αὐτῷ ἐς τὴν ἀρχὴν πα-
 ραγενομένους. κήρυκας μέντοι πέμπων ἀπανταχῆ ἐκέλευεν
 αὐτῷ παρεῖναι τὴν στρατιὰν ἐξωπλισμένην καλῶς, καὶ τοὺς
 ἵπποδρόμους αὐτῷ ἐπεσθαι ζύμπαντας ἐς τὴνδε τὴν στρα- 5
 τείαν. οἱ δὲ τοῦ βασιλέως κήρυκες οἱ τὰς ἀγγελίας φέρον-
 τες αὐτῷ ἐς τὴν χώραν καὶ οἱ ἄγγελοι, ἐπειδὴν τι νεώτερον
 ζυμβαίνοι, ἐπὶ τὰς θύρας ἀφικνούμενοι ταχίστῳ δρόμῳ ὀλί-
 γων πάντ' ἡμερῶν μεγίστους δρόμους διανύουσιν ὧδε. Ἴππον
 ὃν ἂν ἐν τῇ ὁδῷ διελαύνων θεάσῃται, τὸν μὲν ἵππεα αὐτίκα 10
 ἀπὸ τοῦ Ἴππον καταβιβάζει, αὐτὸς δὲ ἀναβάς ἐλαύνει κατὰ
 κράτος, καὶ ὁ Ἴππος ἐς τόδε διανύσαι οἶος τε ἦν. μετὰ δὲ
 ἄλλον εὐράμενος καταβιβάζει, τὸν δὲ Ἴππον τὸν πρότερον πα-
 ραδίδωσι τῷ ἀνθρώπῳ. καὶ οὕτω βραχὺ διαναπαυόμενοι μέ-
 γιστον διανύουσι δρόμον. ἐζώννυντο δὲ καὶ τὸ σῶμα ἄπαν, 15
 ὥστε μὴ ἄγαν πονεῖν ἢ κάμνειν σφίσι τὸ σῶμα, ἐπεὶ θέοιντο.
 καὶ ἀπὸ Πελοποννήσου ἐς Ἀδριανούπολιν κήρυκας ἴσμεν ἐν
 πέντε ἡμέραις ἀφικομένους, ὁδὸν πεντεκαίδεκα ἡμερῶν ἀνδρῶν
 ἵππεύοντι ἐς τὰ μάλιστα. καλοῦνται δὲ οὗτοι οἱ κήρυκες οὐ-
 λάκιδες.

20

Ἐπεὶ τε δὴ τὰ στρατεύματα παρεσκευάστο τῷ βασιλεῖ,
 ἐπὶ Λακίαν ἐστρατεύετο ἦρος εὐθύς ἀρχομένου. μέγιστον δὲ

1. ἐς τούτους τοὺς? 9. διανοοῦσιν R, διατελοῦσιν P 11.
 καταβιβάζειν P ἐλαύνοι P

habetur in ianuis regis flagris caedere eos quos ex mancipiorum nu-
 mero nec de Turcorum filiis in regnum suum transtulerit. rex igitur
 per universum regnum dimittens praecones edixit ut exercitus
 bene instructi et armati ad se adveniant; equites praeterea omnes
 ad hanc expeditionem concivit. praecones regii, qui regis volunta-
 tem per universam regionem nuntiant, et nuntii, si quid novarum
 rerum inciderit, ad ianuas regis festinant, et citissimo gradu intra
 paucos dies maximos cursus peragunt. si quis ex eorum numero in
 itinere equum cernit, equitem confestim ex eo deponit; conscendens
 que ipse equum iter maturat, impellens equum quantum potest. de-
 inde si alium invenerit, eundem similiter conscendit, et equum fati-
 gatum isti homini tradit. et in hunc modum equos quieti tradentes,
 maximos conficiunt cursus. corpus totum cingunt, ne doleat vel ae-
 grotet corpus quando currunt. ex Peloponneso Adrianopolim scimus
 regios praecones venisse intra quinque dies. hoc iter intra decem
 et quinque dies eques aegre peragere potest, etsi maxime festinet. hi
 praecones nominantur ulacides.

Copiae universae regis cum instructae convenissent, primo vere

τοῦτον στρατὸν γενέσθαι φασί, δεύτερον μετὰ γε τὴν ἐς τὸ V. 109
 Βυζάντιον ἐπέλασιν τοῦ βασιλέως τοῦδε. λέγεται δὲ τοῦτο
 τὸ στρατόπεδον κάλλιστον μὲν γενέσθαι τῶν ἄλλων στρατοπέ-
 δων, καὶ κόσμον πολὺν παρέχεσθαι ἔστε τὰ ὄπλα σφίσι καὶ
 5 ἐς τὴν σκευὴν, γενέσθαι δὲ ἄμφι τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μυ-
 ριάδας στρατοῦ. καὶ τοῦτο λογίζεσθαι ῥαδίως ἀπὸ τῶν τοῦ
 πόρου τοῦ Ἰστροῦ ἔμποριστῶν, ὧν ἐξωνησαμένων ἀπὸ βασι-
 λέως τὸν πορθμὸν ἐς τριάκοντα μυριάδας χρυσοῦ στατηῆρας,
 λέγεται χρήματα μεγάλα κερδᾶναι. κατὰ τὴν ἤπειρον ὁ στρα-
 10 τὸς ὀρμώμενος ἀπὸ Φιλιπποπόλεως, κατὰ δὲ θάλατταν πληρω- D
 σαις τριῆρεις ἄμφι τὰς εἴκοσι καὶ πέντε καὶ πλοῖα εἰς ἑκατὸν
 καὶ πενήτηκοντα, ἐπορεύετο εὐθὺ τοῦ Ἰστροῦ ὡς διαβησόμενος
 διὰ τῆς Βιδίνης πόλεως. ἐκέλευε δὲ πλέειν ταῦτα τὰ πλοῖα
 διὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου ἐπὶ τὸν Ἰστρον. καὶ ὁ στόλος, ὡς
 15 ἐνετέλλετο βασιλεύς, διὰ τοῦ Πόντου ἐπέπλει ἐς τὸ τοῦ
 Ἰστροῦ στόμα, καὶ ὡς ἐς τὸ στόμα ἐγένετο, ἀνήγετο ἐπὶ τοῦ
 ποταμοῦ ἐπὶ τὴν Βιδίνην. καὶ ποι καὶ ἀπόβασιν ποιησάμενος
 ὁ στόλος τὰς τε οἰκίας ἐνεπίμψα, καὶ ἔκαιε τὴν τε Πραϊλα-
 βον πόλιν τῶν Δακῶν, ἐν ἧ καὶ ἀγορὰν παρέχονται βελτίω
 20 ἀπασῶν τῶν ἐν τῇ χώρᾳ, πῦρ ἐνιέντες ἐνέπρησαν. εἰσι δὲ P. 269
 αἱ οἰκαὶ ξύλιναι ὡς τὸ ἐπίπαν. Δῶκες γὰρ ὡς ἐπύθοντο βα-
 σιλῆα ἐπίπαι ἐπὶ σφῶς, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ παῖδας ὑπέξέ-

profectus est contra Daciam. tradunt hunc exercitum regis fuisse
 maximum, et secundum magnitudine ei quem contra Byzantium
 duxerat iste rex. verum constat illum exercitum fuisse reliquis
 pulchriorem, et plurimum momenti tum in armis tum in reliquo
 belli apparatu habuisse. eo autem tempore in armis habuit rex
 circiter viginti quinque myriades hominum. huius numeri facile
 iniri potest ratio ex Istri traiectu. nam publicani Istri traiectum
 emerant ab rege, numerantes triginta myriades aureorum staterum:
 interim tamen constat eos opes maximas esse lucratos. per con-
 tinentem deinde exercitus profectus est ab Philippopoli. implens
 vero triremes circiter viginti quinque et naves circiter centum et quin-
 quaginta, mari recta subvectus est ad Istrum quasi iter facturus per
 Bidentam. iussit tamen ut istae naves per Euxinum pontum ad Istrum
 contenderent. et quidem classis, quemadmodum praeceperat rex, per
 Pontum ferebatur in Istri ostium. ubi Istri oram attigit, adverso
 flumine navigavit Bidentam. ubicunque egrediebantur navibus, incen-
 debant aedificia et comburebant. Prailabum urbem Dacorum, quae
 totius Daciae forum erat celeberrimum, iniecto igne concremarunt.
 pleraque autem istius regionis aedificia lignea sunt; hinc sit ut fa-

θντο, τὰς μὲν ἐς τὸ ὄρος τὸ Πράσσοβον, τὰς δὲ ἐς πολίχ-
 νην . . . τούνομα, ἐς ἣν κύκλω περιῶν ἐκετῆρει καὶ ἐφύ-
 λαττε, καὶ τὸ ἔλος ἐχυρώτατον ἐποιεῖτο, καὶ ἐν ἀσφαλεῖ κα-
 θίστησι μάλιστα. τὰς δ' αὖ καὶ ἐς τοὺς δρυμῶνας, οὓς χα-
 λεπὸν ἐστι διέναι ἀνδρὶ ἐπήλυδι καὶ μὴ ἐπιχωρίῳ· πυκνό-
 5 ταιτοὶ γὰρ ὄντες, καὶ δένδροις κατακτεφυτευμένοι πυκνοῖς, ὡς
 ἥκιστα παρέχονται διὰ πολλοῦ βάσιμον τὴν εἴσοδον. τὰς μὲν
 Βοῦν γυναῖκας καὶ παῖδας οὕτως ἐξέθντο, αὐτοὶ δὲ συναθροί-
 σθέντες ἐς τὸ αὐτὸ εἶποντο Βλάδῳ τῷ ἡγεμόνι. καὶ ἐς δύο
 μοίρας ἐπιδιελόμενος τὸν στρατὸν τὸν μὲν εἶχε παρ' ἑαυτῷ,
 10 τὸν δὲ ἔπεμπεν ἐπὶ τὸν τῆς μελαίνης Πογδανίας ἡγεμόνα, ὡς
 ἦν ἐσβαλεῖν ἐκεῖνος περὶ τὸ, ἀμυνόμενοι μὴ περιίδωσιν ἐσβα-
 λόντα ἐς τὴν χώραν. ὁ γὰρ τῆς μελαίνης ταύτης Πογδανίας
 ἡγεμῶν διενεχθεὶς ἐπολέμει τῷ Βλάδῳ ἀπὸ αἰτίας τοιῦσθε,
 καὶ πρέσβεις πέμπων παρὰ βασιλέα Μεχμέτην ἐπεκαλεῖτο,
 15 καὶ συνάρασθαι τὸν πόλεμον ἔφασκεν ἔτοιμος εἶναι. βασι-
 λεὺς μὲν οὖν ἠρέσκειτό τε τοῖς τοῦ ἡγεμόνος τούτου λόγοις,
 C καὶ ἐκέλευεν οὕτω ποιεῖν τὸν ἑαυτοῦ στρατηγόν, συμμίσγοντα
 τῷ ναυάρχῳ ἐς τὸν ποταμὸν πολιορκεῖν τὸ Κελίον πόλιν οὕτω
 καλουμένην τοῦ Βλάδου, ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ποταμοῦ. ὁ 20
 μέντοι ἡγεμῶν οὗτος συλλέξας στρατεύμα ἀπὸ τῆς χώρας ἔτετο
 ἐπὶ τὸν βασιλέως στόλον εὐθὺ τῆς Κελίου πόλεως, συμμίσξων

cile ignem admittant. Daci ubi acceperunt regem cum copiis adver-
 sum se pergere, liberos et uxores collocarunt quasdam in montem
 Prasobum, quasdam in oppidulum nomine, * * * quod circulo veluti
 circumiens munitur et custodiebat. etiam palus sive lacus palustris
 id oppidulum vel in primis et tutissimum et munitissimum praesta-
 bat. quasdam praeterea abdidere in querceta regionis, quae transire
 difficile est viro peregrino, qui non sit indigena. densissima enim et
 arboribus consita densa, plerumque inaccessa et invia. mulieres qui-
 dem et liberos, quemadmodum dixi, in loca tuta contraxere. viri
 vero in unum collecti sequebantur Bladum ducem; qui discernens uni-
 versum exercitum in duas partes, alteram quidem ipse detinuit, alte-
 ram vero ire iussit contra Nigrae Pogdaniae principem, ut si is co-
 naretur in Daciam irruere, fortiter resisterent, nec omitterent in
 eius regionem hostilem incursionem facere. nam inimicitiae inter-
 cesserant inter Nigrae Pogdaniae principem et Bladum. quapropter
 bellum inter ipsos ardebat. cuius haec causa perhibetur. princeps
 Nigrae Pogdaniae missis legatis hortabatur regem Mechmetem ad
 bellum inferendum Blado; quem quo magis moveret, pollicebatur se
 suas copias eius copiis iuncturum. regi grata erant quae princeps
 isto afferebat. proinde iussit ut promissa ad rem conferret, et exer-

τῷ ναυάρχῳ. καὶ ἐπεί τε συνέμισγε τῷ βασιλέως στρατῷ,
 ἐπολιόρχουν ἀμφοτέροι τὴν πόλιν, καὶ προσβάλλοντες ἐπὶ ἡμέ-
 ρας συχνὰς ἐξεκρούσθησαν καὶ ἀπέβαλον ὀλίγους τινάς. ὡς
 δ' οὐ προσχώρει ἢ τῆς πόλεως αἵρεσις, ἀπεχώρουν ἤδη ἐκά-
 5 ττεροι. ὁ μὲν οὖν μέλας Πόγδανος ἦεν ὁμοίσε ὡς ἐσβαλῶν
 ἐς τὴν τῶν Λακῶν χώραν, ἐκωλύετο δὲ ὑπὸ τῆς μιᾶς μοίρας V. 210
 τοῦ στρατοῦ, ἣτις ἐτέτακτο ταύτῃ φυλάσσειν τὴν χώραν. D
 Βλάδος δὲ αὐτὸς ἔχων τὴν μείζω μοῖραν τοῦ στρατοῦ ἐπο-
 ρεύετο διὰ τῶν ὄρυμῶνων, ἐκδεχόμενος ἰδεῖν ὅπου χωρήσει ὁ
 10 τοῦ βασιλέως στρατός. βασιλεὺς μὲν γάρ, ὡς τὰ στρατεύματα
 αὐτῷ διαβάντα τὸν Ἰστρον ἐγένετο ἐς τὴν Λακίαν, ἐπέδραμεν
 οὐδαμῆ. οὐ γὰρ εἶα ὁ βασιλεὺς, ἀλλὰ συντεταγμένῳ ἐπορεύετο
 τῷ στρατεύματι. ἐπορεύετο δ' ἐξῆς τῆς πόλεως, ἐς ἣν γυναι-
 κάς τε καὶ παῖδας ὑπεκθέμενοι οἱ Λῦκες αὐτοὶ εἶποντο τῷ
 15 βασιλεὶ διὰ τῶν ὄρυμῶνων· καὶ ἦν τι ἀκροσπασθεῖη τοῦ P. 270
 στρατοῦ, αὐτίκα ὑπὸ τούτων διεφθείρετο. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς,
 ὡς οὐδεὶς ἐπιῶν ἐπηγγέλλετο αὐτῷ ἐς τὴν μάχην, οὔτε ἀπὸ
 Παιόνων παρεῖναι τῷ Βλάδῳ βοήθειαν, ἀλιγώρει τε καὶ ἡμέ-
 λει τοῦ χάρακος, καὶ τὸ στρατόπεδον ἐν εὐρυχωρίᾳ ἐπίπτε.
 20 Βλάδος τε γὰρ ὡς ἐπύθετο τοὺς πολεμίους ἐπιόντας, ἔπεμ-
 πεν ἄγγελον ἐς τοὺς Παίονας λέγοντα τάδε. “ὦ ἄνδρες Παίο-

citum suum adderet navarcho prope flumen, et iuncto Marte obside-
 rent Celium urbem Bladi sic dictam et in ora fluminis sitam. at
 princeps ille, ubi animum regis intellexit, conscripto exercitu de re-
 gione sua, pergebat ad classem regis, ut prope Celium urbem adiun-
 geretur regio navarcho. quo facto uterque urbem eam oppugnabant.
 cumque eam capere annisi essent diebus sane plurimis, tandem re-
 pulsus sunt ipse amissis paucis. cumque urbis oppugnatio parum pro-
 cederet, uterque abiit. Niger Pogdanus proficiscebatur quasi popula-
 turus Dacorum regionem. verum inhibitus est ab ea exercitus parte,
 quae opposita ei fuerat, ut defenderet regionem, ne hostilia ab Pog-
 dano pateretur. Bladus cum maiore exercitus parte iter faciebat per
 silvas glandiferas, exploraturus quam contenderet regis exercitus.
 rex cum traiecisset copias Istrum, Dacorum regionem ingressus est;
 nec tamen eam populationibus urebat: nam ne id fieret, prohibue-
 rat. caeterum instructo et composito agmine ibat ad eam urbem in
 quam Daci exponentes liberos et uxores sequebantur regem per quer-
 ceta. si qui longius ab agmine regis fuerant progressi, ab Dacia ex-
 cipiebantur et extemplo peribant. rex cum nuntiaretur neminem
 accedere qui praellii potestatem faceret, praeterea nec a Pannonibus
 Blado auxilii quicquam esse, hostem contemnebat, et vallo commu-
 nire castra negligebat, quamvis ea in patente campo locasset. Bladus

νες, ὑμεῖς ἴστε που ὡς ἡ χώρα ἡμῶν ὄμορός τε ἔστι τῇ θμε-
 τέρα, καὶ παρὰ τοῦ Ἰστρου οἰκοῦμεν ἀμφοτέρω. νῦν οὖν
 πυνθάνεσθε, οἴομαι, καὶ ὑμεῖς τὸν βασιλέα Τούρκων μεγάλη
 χεὶρὶ ἐπιόντα στρατεύεσθαι ἐφ' ἡμᾶς. καὶ ἦν τότε κατα-
 Β στρεψάμενος ὑπάγεται ὡς τὴν Δακίαν, τότε ἐπίστασθέ που 5
 καὶ ὑμεῖς, ὡς οὔτε ἡσυχίαν ἄγοντες καθεδουῖνται, ἀλλ' ἐφ'
 ὑμᾶς αὐτίκα ἐπιόντες στρατεύσονται, καὶ πράγματα ἔσται ὑπ'
 αὐτῶν ἀνήκεστα ἐς τὴν ὑμετέραν χώραν ἰδρυμένοι. νῦν οὖν
 ὦρα ἔστι καὶ ὑμᾶς βοηθοῦντας ἡμῖν ἀπαμύνην, ὡς οἶόν τε
 μάλιστα, τὸν στρατὸν τόνδε ἀπὸ τῆς χώρας, καὶ μὴ περιορᾶν 10
 φθείροντά τε τὴν χώραν καὶ ἐπικακοῦντα καὶ καταστρεφόμε-
 νον τὸ γένος ἡμῶν. ἔχει δὲ καὶ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ ἡμετέρου
 ἀδελφὸν νεανίαν, ὥστε καθιστάντα αὐτὸν ἡγεμόνα ἐς τὴν
 C Βλαχίαν, ἣν τι μὴ προχωροίη αὐτῷ ἐκίεσθαι κατὰ νοῦν." τὸν
 γὰρ τοι τοῦ Βλάδου ἀδελφὸν νεανίαν, ὡς ἐστρατεύετο ἐπὶ 15
 τὴν Δακίαν, μεγάλως τε φιλοφρονησάμενος ἐτίμησε, καὶ χεῖ-
 ρασι καὶ ἐσθῆτι ἐδωρεῖτο πολλῇ τε καὶ ἀγαθῇ, καὶ ἐκέλευε
 πέμπειν ἐπὶ τὴν Δακίαν λόγους, ἐπὶ τοὺς δυνατοὺς ἄγειν τὰ
 πράγματα. ὄθεν ἐπὶ εὐδαιμονίαν αὐτίκα γενόμενος ἔπρασσε
 πέμπων ὡς ἐκέλευε βασιλεύς. οὐ μέντοι γε προσχώρει αὐτῷ 20
 τότε προπέμποντι. ταῦτα ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἀκούσαντες οἱ

3. πυνθάνεσθαι P

ubi accepit ex nuntiis hostes accedere infesto agmine, nuntium misit
 ad Pannones, talia dicentem "o viri Pannones, vos, non dubito, sci-
 tis regionem nostram vestrae esse finitimam, et utrique habitamus
 affusi Istro. nunc autem, ni fallor, accepistis Turcorum regem ma-
 gna manu accedere, ut arma nobis inferat. si nunc Daciam vastarit
 sibi que subegerit, scitote, haud cessabit tanto cardine rerum, verum
 continuo arma hostilia ad vos circumferet. nec dubito quin maxima
 hinc pericula vestram regionem incolentibus immineant. tempus igitur
 nunc postulat ut nobis auxilio sitis, ut exercitum hostilem quam-
 primum e regione propulsemus. nec expectandum censeo, donec re-
 gionem nostram contuderit et penitus evastarit et gentem nostram
 sibi subiugarit. etiam ducis nostri fratrem maiorem rex habet: hunc
 principem Valachiae constituit. at opera danda est ne ei singula ex
 sententia succedant. nam Bladi fratrem iuniorem, cum arma contra
 Daciam vibraret, rex maximis studiis coluit magnisque honoribus af-
 fecit. opibus et vestitu multo eum virum donavit. hunc iussit ser-
 mones serere cum Dacorum proceribus, ut ipse tandem potiretur re-
 rum summa. quapropter cum brevi in magnam felicitatem sit pro-
 motus, ut pareret regi, imperata fecit et Daciae proceres tentavit.
 nec tamen quicquam adhuc efficere potuit, verum repulsus est." Pan-
 nones cum haec audirent ex nuntio, dictis obtemperarunt, et prom

Παίονες ἐπειθοντό τε τοῖς λόγοις, καὶ ὤρμητο βοηθεῖν καὶ ἐς τὰ μάλιστα ἐπαμύνυν. συνέλεγον δὲ στρατεύμα.

Καὶ οἱ μὲν ἐν τούτοις ἦσαν, βασιλεὺς δὲ προσελαύνων D
 σὺν τῷ στρατῷ ἐνεπίμπρα μὲν τὰς κόμας καὶ τὴν ὑποζύγια
 5 διήρπαξεν, οἷς ἂν περιτύχοι. καὶ ἀνδράποδα πάνυ ὀλίγα
 ἤγοντο ἐς τὸ στρατόπεδον οἱ ἵπποδρόμοι, αὐτοὶ δὲ μάλιστα
 διεφθείροντο, εἴ ποὺ τις αὐτῶν ἀποσπασθεῖ ἀπὸ τοῦ στρα-
 τοπέδου. Βλάδος δὲ λέγεται καὶ αὐτὸς ἐς τὸ τοῦ βασιλέως
 στρατόπεδον κατάσκοπος ἐσελθεῖν καὶ περιωῶν ἐπισκοπεῖσαι ὡς
 10 ἔχει τὸ στρατόπεδον. οὐ πείθομαι δὲ Βλάδον αὐτὸν ἐθελή-
 σαι ἐς τοσοῦτον κίνδυνον ἀφικέσθαι, ὡς παρὸν αὐτῷ κατα-
 σκόποις πολλοῖς χρῆσθαι ἐς τὴν ἐξήγησιν τῆς
 τόλμης αὐτοῦ. αὐτὸς μὲν οὖν καὶ ἡμέρας ἐπελθὼν ἐγγυτά- P. 271
 τω τοῦ στρατοπέδου ἐπεσκόπει τε τὰς βασιλέως σκηνὰς καὶ
 15 τὴν Μαχουμούτεω καὶ τὴν ἀγοράν. ἔχων δὲ καὶ ἐλάτους V. 211
 τῶν μυριῶν ἵππέων (ἔνιοι δὲ φασιν ὡς οὐ πλείους τῶν ἑπτα-
 κισχιλίων παρῆσαν αὐτῷ ἵππέων) σὺν τούτοις περὶ πρῶτην
 φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἐπελάσας εἰσέβαλλεν ἐς τὸ βασιλέως
 στρατόπεδον. καὶ δειμάτα μὲν πρῶτον ἐγένετο ἐν τῷ στρα-
 20 τοπέδῳ μεγάλα, στρατὸν μέγαν ἀλλότριον καὶ ἐπὶ ἡλύδα οἰομέ-
 νων τῶν τοῦ βασιλέως ἐπιθέσθαι σφίσι, καὶ αὐτὸς. καὶ
 ἐνόμιζον ἀπόλλυσθαι πάνυ, ἐς φόβον τε πολὺν καὶ δειμάτα

pti erant omnes ut Dacis suppetias ferrent, et hosti quam fortissime resisterent.

Delectu igitur habito conscripserunt exercitum. his quidem Pan-
 nones erant occupati. rex autem hostili animo cum exercitu procedens,
 quacunq̄ue proficiscebatur, vicos incendebat, pecora diripiebat,
 quaecunq̄ue casus obtulisset. equites regii mancipia pauca in castra
 ducebant: verum magis ipsi interibant, si quando ab agmine incautius
 avulsi fuerant. ferunt Bladum ipsum in regis castra speculatorem
 venisse et singula praesentem considerasse. non tamen mihi verisimile
 videtur Bladum voluisse tanto se committere periculo, cum plu-
 rimis potuerit, qui praesto erant, uti speculatoribus. sed forsitan id
 confictum est, ut viri audacia insignior ostentaretur. verumtamen
 Bladus interdū accedebat quam proxime ad hostilia castra, et ten-
 toria militum vidisset, necnon forum contemplantur. Bladus habebat
 equites pauciores quam decem milia. sunt tamen qui tradant eum non
 plures quam septem milia equitum ductasse. his confusus sub primam
 noctis vigiliam advenit et in regia castra impetum dedit. primo terror
 ingens in castris obortus est. nam regii milites putabant exercitum
 magnum et alienigenam peregrinumque sibi incumbere.

καθιστάμενοι τὴν ἐσβολὴν. ἐστρατεύετο γὰρ ὑπὸ λαμπάδων
 B καὶ κέρατος, ὑποσημαῖνον αὐτῷ τὴν ἐσβολὴν. τὸ μὲν στρα-
 τόπεδον ἄπαν κατὰ χώραν ἔμενον οὐδαμῶς κινούμενον· εἰώ-
 θει μὲν γὰρ καὶ ἄλλως τὰ τοῦ γένους στρατόπεδα νυκτὸς μη-
 δέποτε κινεῖσθαι τὸ παράπαν, ἀλλ' ἰδρῶσθαι τε κατὰ χώραν, 5
 ἦν τε κλέπτῃς διωὼν τυγχάνῃ ἐς τὸ στρατόπεδον, εἴτε ἄλλο
 τι καταλαμβάνει νεώτερον. καὶ τότε δὴ ἐς μέγα δέος ἀφικό-
 μενοι οἱ Τοῦρκοι ἔμενον ἢ ἐσκήνον ἕκαστος ἰδρυμένος. καὶ
 κήρυκες βασιλέως ἀνὰ τὸ στρατόπεδον ὡς ἐς αὐτίκα ἐσβαλόν-
 τα τὸν Βλάδον, ἐν τῷ στρατοπέδῳ περιμένοντες ἀνεκέρυττον 10
 μηδένα μηδαμῇ μεταστῆναι, ὡς αὐτίκα ἀποθανούμενον ὑπὸ
 C βασιλέως. οἱ μὲν οὖν κήρυκες τοῦ βασιλέως παραμυθούμε-
 νοι ἐκέλευον μένειν αὐτοῦ ἕνα ἕκαστον, ἤπερ ἐτέτακτο, λέ-
 γοντες τοιαύτε "ἄνδρες Μουλσουμάνοι, μείνατε ἐπὶ βραχύ-
 ὄψεσθε γὰρ τὸν βασιλέως πολέμιον πεσόντα αὐτίκα μάλα ἐν 15
 τῷ στρατοπέδῳ, καὶ δώσοντα δίκην ὧν ἐς βασιλέα τετόλ-
 μηκε." ταῦτα ἔλεγον, καὶ ἄλλα πολλὰ παραπλήσια φάσκοντες,
 μάλιστα δὲ ἐκεῖνο, ὡς ἦν μέγῃ ὁ στρατός, αὐτίκα ἀπόλλυται
 ὁ πολέμιος, ἦν δὲ μεταστῆ, ἀπόλλυσθε ἅπαντες· βασιλεὺς γὰρ
 πρώτους ὑμᾶς διαφθερεῖ, πρὶν ἢ αὐτὸν οἴχεσθαι φεύγοντα. 20
 Βλάδος δὲ ὡς τάχιστα ἐσέβαλεν ἐς τὸ στρατόπεδον, πρῶτα
 D μὲν ὑπήντα αὐτῷ ἀπὸ τῆς Ἀσίας στρατός, καὶ βραχεῖαν μὲν

1. τὴν] διὰ τὴν?

19. πόλεμος P

idem credebat et rex. proinde praesentem intentabant viris omnia
 mortem: adeo magnum inopina illa et improvisa oppressio incussie-
 rat terrorem. lampades enim et cornua irruptionem significabant.
 verum regia castra non alio translata sunt, sed in eo loco quem oc-
 cuparant prima immota mansere. Turcis enim consuetudo est ut no-
 cturno tempore castra nequaquam moveant, verum in eo loco quem
 castris muniendis ceperunt persistant, sive fur ingressus sit in castra,
 sive aliquid aliud novi ingruerit. eo tempore Turci in maximum
 terrorem coniecti in suis tentoriis quieti manserunt. regii praecones
 per universa castra incedentes clamabant, ne quis loco quem tenuis-
 set moveretur: Bladum mox, qui irruptionem fecerit in castra, regis
 Marte casurum. praecones quidem ut territis animam adderent, ius-
 serunt singulos in eo loco manere in quem collocati fuissent, dicen-
 tes "viri Mulsumani, durate breve tempus: cernetis enim hostem re-
 gis admodum cito in castris obiturum mortem, dantem poenas scele-
 rum quae in regem perpetrare ausus fuit." alia plura his similia
 expromebant, etiam hoc addentes, quod si exercitus immobilis stete-
 rit, praelium cito desinet, sin loco motus fuerit, omnes peribitis: rex
 enim vos omnes necabit, priusquam ille fugere possit. Blado irruenti

τινα αὐτοῦ ἐποίησαντο μάχην, μετὰ δὲ ἀνατραπόμενοι ἀνὰ μέρος ἐχώρουν ἐπὶ τὸ σῶζεσθαι αὐτοὶ ὄρμημένοι. ὁ δὲ λαμπάδας τε ἔχων ἡμίνας καὶ πυρὰ, καὶ συντεταγμένως μάλιστα καὶ ἀθρόως ἐπιὼν τῷ στρατεύματι, ὄρμητο μὲν πρῶτα ἐπὶ 5 τὰς βασιλέως Θύρας. καὶ ἀποτυγχάνουσι μὲν τῆς τοῦ βασιλέως αὐλῆς, ἐπεισεσόντες δὲ ἐς τὰς σκηρὰς τῶν ἡγεμόνων, τοῦ τε Μαχουμούτεω καὶ Ἰσαάκω, ἐμάχοντο ἐς ταῦτα μεγάλως, καὶ τὰς τε καμήλους ἐφόρευον καὶ ἡμιόλους καὶ ὑποζύγια. καὶ ἀθρόως μὲν καὶ συντεταγμένως αὐτῶν μαχομένων οὐδέν τι 10 ἀπεγίγνετο ὃ τι καὶ ἄξιον λόγου· εἰ δέ τι που ἀποσπασθεῖη, P. 272 αὐτίκα ἐπιπτεν αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Τούρκων. καὶ οἱ περὶ Μαχουμούτην ἄνδρες γενόμενοι ἀγαθοὶ ἐμάχοντο ἄξιως λόγου, πεζοὶ ἅπαντες. ἀνέβησαν δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς ἑαυτῶν ἵππους οἱ τοῦ στρατοπέδου σχεδὸν ἅπαντες, πλην τῶν βασιλέως θυρῶν. 15 ἐμάχοντο μὲν οὖν ἐνταῦθα ἐπὶ συχνὸν τινα χρόνον· μετὰ δὲ συστραφέντες ἤλαυνον ἐπὶ τὰς βασιλέως Θύρας, καὶ εὔρον τοὺς ἀμφὶ βασιλέα ἐκτὸς τῶν θυρῶν παρατεταγμένους. καὶ βραχὺ ἔτι ἐνταῦθα μαχεσάμενοι ἐτράποντο ἐπὶ τὴν ἀγορὰν τοῦ στρατοπέδου, καὶ διαρπάσαντες τὴν τε ἀγορὰν, καὶ εἰ τις 20 που ταύτη ἐνίστατο, διαφθείραντες, ὡς ἐγγὺς ἦκεν ἢ ἡὼς καὶ Β ἐπέφανε, ἀπεχώρει ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου, ἀποβαλὼν μὲν ταύτης τῆς νυκτὸς ὀλίγους πάνυ τινάς. καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ βα-

6. δὲ om P

9. συντεταγμένων P

in regia castra primo occurrit exercitus Asiaticus, et praelium non admodum longum ibi commissum est. nam Asiani in fugam coniecti, paulatim in cohortes conglobati, recedebant, ut servarentur. Bladus autem habens lampades ardentis et ignes, agmine stipato pergens contra regis copias, primo ianuas regis affectabat. caeterum Bladi milites aberrarunt a praetorio regis, et inciderunt in tentoria regionum ducum, Machumetis et Isaaci; et ibi fortiter pugnabant, trucidantes camelos mulos et alia iumenta. cum autem pugnam facerent in ordinibus collecti et constipati, nihil sane memoratu dignum passi sunt. verum si qui paulo longius ab ordinibus erat evecti, extemplo Turcorum manibus cadebant. pedites qui apud Mechumetem erant, cum essent viri fortes, praeliabantur admodum memorabiliter. tandem omnes quotquot erant de exercitu regio, praeter ianuae milites, ascenderunt in equos. praelium eo loci diu fervebat. hinc conversi Daci maturabant iter ad regis ianuarum milites. cum autem instructos et armatos invenirent, brevi tempore pugnarunt. deinde omissa praelio vertuntur in forum castrorum; quod diripientes, et si quem forte ibi iuvenerant occidentes, tandem cum aurora appropinquaret et luce-

σιλῶς στρατοπέδου ὀλίγοι διεφθάρησαν, ὡς ἔλεγτο. μετὰ
 δέ, ὡς ἡμέρα τάχιστα ἐγεγόνει, βασιλεὺς ἐπιλεξάμενος τῶν
 V. 212 ὑπάρχων τούς λογάδας, καὶ Ἀλίην τὸν Μιχάλεω παῖδα στρα-
 τηγὸν ἀποδείξας, ἐκέλευεν ἰόντας κατόπιν τῶν Δακῶν ἐπιδιώ-
 κειν ὡς ἔχοιεν τάχος. ὁ μὲν οὖν Ἀλῆς παραλαβὼν τὸν στρα- 5
 τὸν ἔγε σπουδῆν ἐπὶ τὸν Βλάδον, καὶ κατόπιν γενόμενος
 ἤλαυνε κατὰ κράτος, καὶ καταλαμβάνει τὸν Βλάδου στρατόν,
 καὶ ἐπεισεσῶν διέφθειρε μὲν πολλούς, ζωγρήσας δὲ ἀμφὶ
 τοὺς χιλίους τῶν Δακῶν ἀπήγαγεν ἐς τὸ στρατόπεδον παρὰ
 C βασιλεία. τούτους μὲν λαβὼν ὁ βασιλεὺς καὶ ἀπαγαγὼν διεχρή- 10
 σατο ἅπαντας. καὶ τινα λαβόντες νυκτὸς ταύτης τῶν τοῦ
 Βλάδου στρατιωτῶν οἱ τοῦ βασιλέως στρατιῶται, καὶ ἀπαγα-
 γόντες ἐς Μαχουμούτην, ἠρώτα αὐτὸν ὅστις τε εἶη καὶ ὄθεν
 ἦκοι. μετὰ δέ, ὡς ἕκαστα διελέχθη, ἐπανήρθετο αὐτὸν εἰ εἰ-
 δεῖν ὅπου διατρίβων τυγχάνει Βλάδος ὁ τῆς Δακίας ἡγεμῶν. 15
 ὁ δ' ἀμείβετο ὡς εἰδέη σαφῶς, οὐδέποτε δ' ἂν εἶποι τούτων
 οὐδέν, δεδιὼς ἐκείνον τὸν ἄνδρα. οἱ δ' οὖν ὡς ἔφασκον αὐ-
 τὸν ἀποθανεῖσθαι ἂν μὴ πύθωνται αὐτοῦ ὃ βούλονται ἐρέ-
 σθαι, αὐτὸς ἔφασκε τεθνάναι μὲν ἔτοιμον εἶναι καὶ πάννυ,
 ἔξαιρεν δὲ ὀτιοῦν ἐκείνου οὐκ ἂν τολμῆ. ταῦτα ἐν θαυ- 20
 D ματι ποιησάμενον τὸν Μαχουμούτην ἀνέειπεν μὲν τὸν ἄνδρα,

sceret, egressi sunt castris, amissis paucis admodum ea nocte. etiam
 pauci, ut fertur, de regio exercitu desiderati sunt. ubi primum dies
 illuxit, rex eligens optimos quosque, qui sub tribunis degebant, et
 Haliem Michaelis filium ducem istis praeponeus, iussit ut citato agmine
 Dacos cedentes insequerentur. Halius assumpto exercitu profectus
 est, summa celeritate adhibita, contra Bladum; et summis viribus
 abeuntis vestigia secutus, Bladi exercitum assecutus est. subito autem
 in hostilem exercitum irruens interfecit plurimos, captosque Dacos
 circiter mille in regia castra abduxit. quos interfici omnes rex cura-
 vit. etiam noctu quendam comprehenderunt de Bladi militibus. Turci
 hunc deduxerunt ad Mechumetem, qui eum interrogavit quisnam et
 cuius sit, et unde veniat. qui ubi ad singula, quemadmodum inter-
 rogatus erat, respondit, tandem iussus est dicere, sciretne ubinam
 Bladus Daciae princeps nunc moraretur. is respondit se quidem, quae
 scire expetant, exacte nosse: verum se nunquam enuntiatum horum
 quicquam. adeo metuere se dicebat virum illum. illi autem minan-
 tes dixerunt, nisi quae sciscitarentur continuo expromeret, perituum.
 qui respondit se mortem quidem perpeti paratum esse, sed non au-
 dere quicquam eorum quae scire cuperent profari. Machumetes ad-
 miratus viri responsum eum continuo necavit, dicens "quodsi vir ille

ἐπιλέγεσθαι δὲ ὡς δέει τῷ ἄμφ' αὐτόν, εἰ εἶχε στρατὸν ἄξιον λόγου, ἐς μέγα ἂν ἐδόκει οὕτως ἀφικέσθαι.

Ταῦτα μὲν τότε ἐς τοσοῦτον ἐγένετο· βασιλεὺς δὲ τὸ ἐπιεῦθεν προΐων ἐς τὸ πρόσω τῆς χώρας ἴετο εὐθὺ τῆς πόλεως, ἐν ἧ τὰ βασιλεία ἦν αὐτῷ τῷ ἡγεμόνι Βλάδφ. καὶ νυκτὸς μὲν ἐκάστης, ὅποτε σταθμὸν ποιήσασαιτο, ἐποιεῖτο χάρακα κύκλω τοῦ στρατοπέδου, καὶ φραγαῶς φραξάμενος ἐντὸς τοῦ χάρακος διετήρει, φυλακὰς τε ἐποιεῖτο μείζους τῶν γιγνομένων, καὶ ὄπλα ἐν ὄπλοις παρεγγύα νυκτὸς τε καὶ ἡμέρας αὐτῷ εἶναι τὰ στρατεύματα. προελαύνων δὲ οὕτω συνεταγμένῳ τῷ στρατεύματι ἐς τὸ πρόσω τῆς Δακίας ἀφίκετο P. 273 ἐπὶ τὴν πόλιν, ἐν ἧ Βλάδφ τῷ ἡγεμόνι ἦν τὰ βασιλεία. καὶ οἱ μὲν Δᾶκες παρασκευασάμενοι ὡς ἐνταῦθα ὑπὸ βασιλέως πολιορκησόμενοι, τὰς τε θύρας ἠνέωξαν καὶ ἔτοιμοι ἦσαν δέ-
15 χεσθαι αὐτὸν βασιλέα σὺν τῷ στρατῷ ἐπιόντα. βασιλεὺς μὲν οὖν τὴν τε πόλιν διελαύνων, καὶ ἄνδρα οὐδένα ἐπὶ τῶν τειχῶν θεώμενος ὅτι μὴ τηλεβολιστὰς ἐπαφιέντας τηλεβόλους ἐς τὸν στρατὸν, οὔτε ἐστρατοπεδεύσατο οὔτε ἐς τὴν πολιορκίαν καθίστατο. προΐων δέ, ὡς τοὺς σφετέρους αὐτῶν ἐν τοῖς σκό-
20 λωσιν ἐθεώρουν, προήεσαν ὡσεὶ σταδίους εἴκοσι καὶ ἑπτὰ· B καὶ ἐμπίπτει ὁ βασιλέως στρατὸς ἐς τοὺς ἀνυσκολοπισμούς, χῶρον ἐπέχοντας τὸ μὲν μῆκος ἐπὶ σταδίους ἑπτακαίδεκα, τὸ

1. δέοι P

exercitum haberet memorabilem, non dubito quin brevi ad magnam claritatem evaderet."

Haec quidem hactenus facta sunt. rex hiuc decedens recta tendebat ad urbem in qua regiam sedem Bladus habebat. singulis noctibus, ubicunque manebat, per circuitum castra vallo circumdabat, et munitionibus admodum diligenter castra emuniebatur. vigiliis praeterea solito maiores deducebat, exercitumque diu noctuque in armis tenebat. agmine autem composito proficiscens in Daciam pervenit; et accessit ad eam urbem in qua Blado regia sedes erat. Daci quidem se non parabant quasi ab rege obsidendi. portas itaque aperuerunt, et parati erant suscipere regem cum exercitu advenientem. rex praeter urbem vectus, cum virum nullum in muris conspiceretur, nec bombardarios qui in exercitum eiacularentur, nec castrametatus nec urbem obsidere aggressus est. progressi igitur, ut suos patibulis et palis affixos viderunt, iter promoverunt ad stadia circiter viginti septem. exercitus quidem regis incidit in patibula et palos, occupantes locum: eius longitudo extendit se ad stadia decem et septem, latitudo vero continet stadia septem. patibula et pali apparebant maximi, quibus affixi conspiciebantur viri mulieres et pueri. horum

εὐρος ἐπὶ σταδίου ἐπτά. σκόλοpes δὲ μεγάλοι ἐνήσαν, ἐν
 οἷς διαπεπειρωμένοι ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες ἀμφὶ
 τοὺς διασφυρίους, ὡς ἐλέγετο, θάμα παρείχοντο τοῖς Τούρ-
 κοῖς καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ. καὶ ὁ τε βασιλεὺς ἐν θαῦμα ἐρισχε-
 θείς ἔφρασκεν ὡς οὐ δυνατόν ἐστιν ἄνδρα οὕτω μεγάλως ἐρ- 5
 γασάμενον ἀφαιρεῖσθαι τὴν χώραν, ὡς δαιμονίως ἐπισταμένη
 C χρεῖσθαι τῇ ἀρχῇ καὶ τοῖς ὑπηκόοις. καὶ ἔλεγεν ὡς πολλοῦ
 ἀρα ἄξιος εἶη ὁ ἀνὴρ οὗτος τοιαῦτα ἐργασάμενος. καὶ οἱ
 λοιποὶ Τούρκοι ὀρώντες τὸ πλῆθος τῶν ἐπὶ τοῖς σκόλοψιν
 ἀνδρῶν ἐξεπλήττοντο. ἐνήσαν δὲ καὶ νήπια τέκνα τῶν μητέ- 10
 V. 213 ρων ἐξηρητημένα ἐν τοῖς σκόλοψιν, καὶ πτηνὰ ἐνψύκουν ἐν τοῖς
 ἐγκάτοις αὐτῶν ἐμφολεύοντα. ὡς δὲ πρὸς τοῖς στρατεύμασι
 βουσιλέως ἐφεπόμενος ὁ Βλάδος ἔφθειρέ τε εἴ που ᾗ διασπα-
 σθειῇ, εἴτε ἰπποδρόμος εἴτε ἀζάκης, αὐτὸς μὲν ἐτραπέτο ἐπὶ
 τὸν Μελαίνης Πογδανίας ἡγεμόνα, πολιορκοῦντα, ὡς ἠγγέλ- 15
 D λειτο αὐτῷ, τὸ Κελλίον, στρατὸν δὲ ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους
 καταλιπὼν αὐτοῦ παρεγγύα ἐπεσθαι τῷ βασιλεῖ διὰ τῶν δρυ-
 μῶνων, καὶ ἦν τίς που διασπασθειῇ, τοῦτον ἐπιόντες αὐτίκα
 ἐπιβαίνειν. καὶ ὁ μὲν ἤγετο ὁμοσε τῷ μελαίνης Πογδανίας
 ἡγεμόνι· ὁ δὲ στρατὸς, ὡς ἀνεχώρει ὁ βασιλεὺς, ἰδὺ τοῦ 20
 στρατοῦ ἐλαύνων, ἀναδαρρήσαντες ὡς οἰχομένῃ, ἐπεισεπισόν-
 τες μεγάλως ἤγοῦντο εὐδοκμήσειν, καὶ ἐπιόντες ἐς τὸ στρα-

2. διαπεπαρμένοι?

misere peremptorum numerus complectebatur viginti milia hominum.
 profecto horrendum et miserabile spectaculum cum Turcis tum regi.
 rex admiratione defixus dicebat "haud possibile est eum virum qui adeo
 magna fecerit, regione sua spoliari, praesertim cum adeo mirabiliter
 tum principatu tum subditis uti norit." verumtamen addebat eum
 virum qui tanta patrauerit, haud multi faciendum esse. reliqui
 Turci aspicientes multitudinem hominum in patibulis et palis hae-
 rentium, stupebant. erant namque patibulis et palis affixi infantes e
 matrum gremio rapti. volucres nidos fecerant in inferioribus eorum.
 cum autem rex proficisceretur, Bladus agmen regium usque carpebat,
 interficiens equites et Azapides, si quando imprudentius ab exercitu
 regio fuerant evagati. Bladus animum intendebat in Nigrae Pogda-
 niae principem, qui, quemadmodum nuntiatum erat, obsidione cir-
 cumvenerat Cellium urbem Bladi. relinquens autem exercitum, qui
 continebat circiter sex milia hominum, eos iussit per querceta equi
 regem; et si quis paululum modo digressus fuerit in regia agmine,
 eum truncare iussit continuo accurrentes. ipse vero recta ducebat
 contra Nigrae Pogdaniae principem, exercitus autem Bladi cum ipse abiis-
 set, abitu principis admodum gaudebat; et recta pergentes in hostem
 putabant se magnam gloriam inventuros, si hostem subito oppressis-

τόπεδον τοῦ βασιλέως ἐπήλυνον. ἐπεὶ δὲ ἀγγελία ἀφίκετο
 παρὰ τῆς ταύτης που φυλακῆς ὡς οἱ πολέμιοι ἐπιῶσιν, ὄρ-
 μητὸ μὲν αὐτὸς τις ἕκαστος ἐπὶ τὰ ὄπλα, πλὴν τῶν βασιλέως
 θυρῶν, Ἰωσοῦφην δ' ἐκέλευε Μαχουμούτης προΐοντα ὑπαν-
 5 τιάζειν τοὺς πολεμίους. καὶ αὐτὸς τε ἐν ὄπλοις ἦν Μαχου-
 μούτης σὺν τοῖς στρατεύμασιν. ὁ μέντοι Ἰωσοῦφης ὡς ἐπιῶν P. 274
 αὐτίκα συνέβαλλεν, ἠτήθη τε καὶ ἐς φυγὴν τραπόμενος ἐφέ-
 ρετο ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον. Ὁμάρης δὲ ὁ Τουραχά-
 νεω παῖς ταχθεὶς καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Μαχουμούτεω ὁμοσε
 10 ἵναί τοις πολεμίους, καὶ ἐλαύνων ὑπήντα τῷ Ἰωσοῦφην φεύ-
 γοντι ἐς τοὺς πολεμίους, ἐβλασφήμη καὶ ἔλεγε τοιαύδε "ὦ κα-
 κὸδαιμον, ποῦ φέρη; ἢ οὐκ οἶσθα βασιλέα ὅπως σε φεύγοντα
 ὑποδέχεται; ἢ οὐ χεῖρον τῶν πολεμίων διακίσειταί σοι αὐτὸς
 βασιλεύς, καὶ κακίωτῳ σε ὀλέθρῳ παραδίδωσιν αὐτίκα, ἐπει-
 15 δὴν σε φεύγοντα νοήσῃ;" ταῦτα εἰπὼν ἐπώτρυνε τὸν ἄνδρα,
 καὶ συστραφεῖς ἄμα Ὁμάρῃ τῷ Τουραχάνεω συνέβαλλον τοὺς B
 πολεμίους, καὶ ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. μετ' οὐ πολὺ δὲ τρεψά-
 μενοι τοὺς Δάκας ἐπιδιώκοντες ἐφρόνευον ἀφειδέστατα, ἐφθει-
 ρον ἄμφι τοὺς δισχίλους. τὰς δὲ κεφαλὰς πηξάμενοι ἐπὶ
 20 τῶν δοράτων ἐπανῆκον ἐς τὸ στρατόπεδον. καὶ τὸν μὲν Ὁμά-
 ρην ἐδωρήσατο βασιλεύς τῇ τῆς Θεταλιᾶς ἀρχῇ· Μαζούλης
 δὲ ἔτι ἦν, καὶ ἄνδρας ἔχων ἀγαθοὺς εἶπετο τῷ βασιλεῖ.

Ἐς μὲν τὴν δευτέραν τῶν Δακῶν τόλμαν ἐς τὸν τοῦ βα-

sent. cum nuntius venisset ad vigilum stationem quae ibi erat, in-
 dicabat hostes adventare. singuli igitur, praeter regis ianuas, ad ar-
 ma prosiliebant. Mechumetes praecepit Iosepho ut praecedens ho-
 stem ad praelium eliciat. Mechumetes quidem cum universo exercitu
 in armis erat. Iosephus ubi venit ad hostem, continuo victus est, et
 fugiens festinabat in castra regis. Omares Turachanis filius, qui et
 ipse ordinatus erat ab Mechumete ut cominus pugnaretur cum ho-
 ste, ad pugnam proficiscens occurrit Iosepho fugienti, eumque blas-
 phemando et maledicendo sic alloquitur "o miser, quo abis? an igno-
 ras regem, quomodo te fugientem sit excepturus? an non crudeliter
 ab rege quam ab hostibus tractaberis? an non ignominiosissimae
 morti te tradet, ubi te fugam iniisse senserit?" his dictis hominem
 commovit ut conversus una cum Omare Turachanis filio rediret in
 praelium et pugnaret fortissime. nec multo post Dacos in fugam
 effusos persequentibus occiderunt plurimos, nulli parcentes. caesi sunt
 circiter bis mille. praefigentes autem Turci hastis capita Dacorum,
 reversi sunt ad regem in castra. Omarem rex donavit Thessaliae
 principatu. Mazales autem adhuc supererat et aequabatur regem, du-
 cens viros fortissimos.

Dacorum audacia, qui secundam in regia castra irruptionem fece-

εὖρος ἐπὶ σταδίους ἑπτὰ. σκόλοπες δὲ μεγάλοι ἐνήσαν, ἐν οἷς διαπεπειρωμένοι ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες ἀμφὶ τοὺς δισμυρίους, ὡς ἐλέγετο, θάμα παρείχοντο τοῖς Τούρκοις καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ. καὶ ὁ τε βασιλεὺς ἐν θαῦμα ἐρισχθεῖς ἔφασκεν ὡς οὐ δυνατόν ἐστιν ἄνδρα οὕτω μεγάλως ἐργασάμενον ἀφαιρεῖσθαι τὴν χώραν, ὡς δαιμονίως ἐπισταμένην C
 Χρησθαι τῇ ἀρχῇ καὶ τοῖς ὑπηκόοις. καὶ ἔλεγεν ὡς πολλοῦ ἄρα ἄξιος εἶη ὁ ἀνὴρ οὗτος τοιαῦτα ἐργασάμενος. καὶ οἱ λοιποὶ Τούρκοι ὀρώντες τὸ πλῆθος τῶν ἐπὶ τοῖς σκόλοψιν ἀνδρῶν ἐξεπλήττοντο. ἐνήσαν δὲ καὶ νῆπια τέκνα τῶν μητέ- 10
 V. 213 ρων ἐξηρημένα ἐν τοῖς σκόλοψιν, καὶ πτηνὰ ἐνέφκουν ἐν τοῖς ἐγκάτοις αὐτῶν ἐμφολευοντα. ὡς δὲ πρὸς τοῖς στρατεύμασι βασιλέως ἐφεπόμενος ὁ Βλάδος ἔφθειρέ τε εἶ που ἴδιασπασθείη, εἴτε ἰπποδρόμος εἴτε ἀζύπης, αὐτὸς μὲν ἐτρέπετο ἐπὶ τὸν Μελαίνης Πογδανίας ἡγεμόνα, πολιορκοῦντα, ὡς ἡγγέλ- 15
 D λητο αὐτῷ, τὸ Κελλίον, στρατὸν δὲ ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους καταλιπὼν αὐτοῦ παρεγγύα ἐπεσθαι τῷ βασιλεῖ διὰ τῶν δρυμῶνων, καὶ ἦν τίς που διασπασθείη, τοῦτον ἐπιόντες αὐτίκα ἐπιβαίνειν. καὶ ὁ μὲν ἤγετο ὁμόσε τῷ μελαίνης Πογδανίας ἡγεμόνι· ὁ δὲ στρατός, ὡς ἀνεχώρει ὁ βασιλεὺς, ἰδὼν τοῦ 20
 στρατοῦ ἐλαύνων, ἀναθαρρήσαντες ὡς οἰχομένῃ, ἐπεισεπισόντες μεγάλως ἤγοῦντο εὐδοκιμήσειν, καὶ ἐπιόντες ἐς τὸ στρα-

2. διαπεπαρμένοι?

misere peremptorum numerus complectebatur viginti milia hominum. profecto horrendum et miserabile spectaculum cum Turcis tum regi. rex admiratione defixus dicebat "haud possibile est eum virum qui adeo magna fecerit, regione sua spoliari, praesertim cum adeo mirabiliter tum principatu tum subditis uti norit." verumtamen addebat eum virum qui tanta patrauerit, haud multi faciendum esse. reliqui Turci aspicientes multitudinem hominum in patibulis et palis haerentium, stupebant. erant namque patibulis et palis affixi infantes et matrum gremio rapti. volacres nidos fecerant in inferioribus eorum. cum autem rex proficisceretur, Bladus agmen regium usque carpebat, interficiens equites et Azapides, si quando imprudentius ab exercitu regio fuerant evagati. Bladus animum intendebat in Nigrae Pogdaniae principem, qui, quemadmodum nuntiatum erat, obsidione circumvenerat Cellium urbem Bladi. relinquens autem exercitum, qui continebat circiter sex milia hominum, eos iussit per querceta sequi regem; et si quis paululum modo digressus fuerit ab regio agmine, eum truncare iussit continuo accurrentes. ipse vero recta ducabat contra Nigrae Pogdaniae principem, exercitus autem Bladi cum ipse abisset, habitu principis admodum gaudebat; et recta pergentes in hostem putabant se magnam gloriam inventuros, si hostem subito opprimerent.

τύπεδον τοῦ βασιλέως ἐπήλαυνον. ἐπεὶ δὲ ἀγγελία ἀφίκετο
 παρὰ τῆς ταύτης που φυλακῆς ὡς οἱ πολέμιοι ἐπιῶσιν, ἄρ-
 μητὸ μὲν αὐτὸς τις ἕκαστος ἐπὶ τὰ ὄπλα, πλὴν τῶν βασιλέως
 θυρῶν, Ἰωσοῦφην δ' ἐκέλευε Μαχουμούτης προϊόντα ὑπαν-
 5 τιάζειν τοὺς πολεμίους. καὶ αὐτὸς τε ἐν ὄπλοις ἦν Μαχου-
 μούτης σὺν τοῖς στρατεύμασιν. ὁ μέντοι Ἰωσοῦφης ὡς ἐπιῶν P. 274
 αὐτίκα συνέβαλλεν, ἠττήθη τε καὶ ἐς φυγὴν τραπόμενος ἐφέ-
 ρετο ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον. Ὁμάρης δὲ ὁ Τουραχά-
 νεω παῖς ταχθεὶς καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Μαχουμούτεω ὁμοίως
 10 ἰέναι τοῖς πολεμίους, καὶ ἐλαύνων ὑπήντα τῷ Ἰωσοῦφην φεύ-
 γοντι ἐς τοὺς πολεμίους, ἐβλασφήμει καὶ ἔλεγε τοιαύδε "ὦ κα-
 κόδαιμον, ποῦ φέρῃ; ἢ οὐκ οἶσθα βασιλέα ὅπως σε φεύγοντα
 ὑποδέχεται; ἢ οὐ χεῖρον τῶν πολεμίων διακείσεται σοι αὐτὸς
 βασιλεύς, καὶ κακίωτε σε ὀλέθρῳ παραδίδωσιν αὐτίκα, ἐπει-
 15 δὴν σε φεύγοντα νοήσῃ;" ταῦτα εἰπὼν ἐπάτρυνε τὸν ἄνδρα,
 καὶ συστραφεὶς ἅμα Ὁμάρη τῷ Τουραχάνεω συνέβαλλον τοῖς B
 πολεμίους, καὶ ἐμάχοντο ἀξίως λόγον. μετ' οὐ πολὺ δὲ τρεψά-
 μενοι τοὺς Λῦκας ἐπιδιώκοντες ἐφόνεον ἀφειδέστατα, ἐφθει-
 ρον ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. τὰς δὲ κεφαλὰς πηξάμενοι ἐπὶ
 20 τῶν δοράτων ἐπανῆκον ἐς τὸ στρατόπεδον. καὶ τὸν μὲν Ὁμάρη
 ἐδωρήσατο βασιλεὺς τῇ τῆς Θετταλίας ἀρχῇ· Μαζούλης
 δὲ ἔτι ἦν, καὶ ἄνδρας ἔχων ἀγαθοὺς εἶπετο τῷ βασιλεῖ.

Ἐς μὲν τὴν δευτέραν τῶν Λακῶν τόλμαν ἐς τὸν τοῦ βα-

sent. cum nuntius venisset ad vigilum stationem quae ibi erat, in-
 dicabat hostes adventare. singuli igitur, praeter regis ianuas, ad ar-
 ma prosiliebant. Mechumetes praecepit Iosepho ut praecedens ho-
 stem ad praelium eliciat. Mechumetes quidem cum universo exercitu
 in armis erat. Iosephus ubi venit ad hostem, continuo victus est, et
 fugiens festinabat in castra regis. Omares Turachanis filius, qui et
 ipse ordinatus erat ab Mechumete ut cominus pugnaretur cum ho-
 ste, ad pugnam proficiscens occurrit Iosepho fugienti, eumque blas-
 phemando et maledicendo sic alloquitur "o miser, quo abis? an igno-
 ras regem, quomodo te fugientem sit excepturus? an non crudeliter
 ab rege quam ab hostibus tractaberis? an non ignominiosissime
 morti te tradet, ubi te fugam iniisse senserit?" his dictis ~~hominem~~
 commovit ut conversus una cum Omare Turachanis filio ~~rederet~~ A
 praelium et pugnaret fortissime. nec multo post Dacos in ~~regem~~
 effusus persequente ~~urimos, nulli parcentes.~~
 circiter bis mille. ~~tem Turci hastis capite~~
 reversi sunt ad r ~~praelium~~
 principatu, Mazal ~~praelium~~
 cens viros fortissim ~~praelium~~
 Dacorum aud.

σιλέως στρατὸν τοσοῦτον ἐγένετο· βασιλεὺς δὲ ἀνδράποδα ἀγόμενος τῆς χώρας οὐκ ὀλίγα — ἐπαφείς γὰρ τὸ ἐντεῦθεν τοὺς ἰπποδρόμους ἐπέδραμον χώραν οὐκ ὀλίγην, καὶ ἀνδρά-
 C ποδα ἀγόμενοι ἐκέρδανον μεγάλα. καὶ ὑποζύγια δὲ καὶ πλέον
 τῶν εἴκοσι μυριάδων, ἴππους καὶ βόας ἐλαύνοντες, ὁ τοῦ βα- 5
 σιλέως στρατὸς ἀφίκετο ἐπὶ τὸν Ἴστρον. τὸ μέντοι στρατό-
 πεδον ἐδεδοίκει μὲν τοὺς Δάκας, οὐδὲν ἦτρον τόλμης μέγα τι
 ἀποδεικνυμένους, διέβαινον δὲ τὸν Ἴστρον σπουδῇ πολλῇ. βα-
 σιλεὺς δὲ Ἀλίην τὸν Μιχάλεω ὄπισθεν ἐπεσθαι τῷ στρατῷ
 παραγγείλας, ὡς ἐστρατοπεδεύσατο παρὰ τὸν Ἴστρον, Δρα- 10
 κούλη μὲν τὸν ἀδελφὸν Βλάδου τοῦ ἡγεμόνος κατέλιπεν αὐ-
 τοῦ ἐν τῇ χώρᾳ μετεῖναι τε τοὺς Δάκας καὶ ὑφ' αὐτῷ ποι-
 εῖσθαι τὴν χώραν, καὶ τιμωρεῖν παραγγείλας τῷ κατὰ ταῦτα
 D τὰ χωρία ὑπάρχῃ αὐτός τε ἤλαυνεν εὐθὺ τῶν βασιλείων.
 Δρακούλης μὲν οὖν ὁ νεώτερος ἐπεκαλεῖτο ἕνα ἕκαστον, λέγων 15
 “ὦ ἄνδρες Δάκες, τί δὲ οἴεσθε ἐς τὸ ἐπιὸν ὑμᾶς ἔσεσθαι;
 ἢ οὐκ οἴδατε βασιλέα ὄσσην τε δύναμιν ἔχει, καὶ ὡς αὐτίκα
 V. 214 τὰ βασιλέως στρατεύματα προσδέξιμα ὑμῖν ἔσται, δηώσοντα
 τὴν χώραν, ἣν τι ὑπόλοιπον ἀφελώμεθα; τί οὐ γίγνεσθε βα-
 σιλεῖ φίλοι; καὶ ἔσται ὑμῖν παῦλα ἔσθε τὴν χώραν καὶ ἐς 20
 τοὺς οἴκους. ἴστε γὰρ ὡς ἐν τῷ παρόντι οἴτε ζῶον οὐθ' ὑποζύγιον ὑπελείφθη. ταῦτα δὲ πάντα διὰ τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν

re, hunc eventum sortita est. rex ex Dacorum regione mancipiorum praedas agebat non modicas. nam immisso equitatu regionis partem percurrerebat non modicam. equites capientes mancipia plurima maximas sibi peperere opes. etiam iumenta plurima nacti sunt. exercitus regis agens ultra viginti myriades equorum et boum venit ad Istrum. castra regia terrebant Dacos, quamvis magnam audaciam ostentantes. Turci autem summa celeritate adhibita transgressi sunt Istrum. rex Haliem Michaelis filium a tergo subsequi iussit, cum castra ad Istrum posuisset. Draculem, fratrem Bladi principis, ibidem in regione reliquit, praecipiens ut colloqueretur Dacis et regionem eam subigeret; praeterea strenue adinvaret istorum locorum praefectum. his ita gestis ipse recta in regni sedem abiit. Dracules quidem, quemadmodum praeceperat rex, unumquemque vocabat, dicens “viri Daci, quid putatis deinceps de vobis futurum? nescitis quantas copias rex habeat? praeterea ignoratis quod regiae copiae expectentur? quae ubi primum accesserint, regionem vestram populabuntur, et si quid residui fuerit, auferent. qui fit ut recusetis regis amicitiani? efficiamini amici regis, et finis erit malorum, quantum ad regionem et ad aedificia attinet. scitis enim vobis in praesentiarum neque pecus neque iumentum ullum relictum esse. haec omnia gravissima passi estis auctore fratre meo, cui morem gessistis, viro impiissimo, qui

ἐπεπόνθειτε χαλεπώτατα, χαριζόμενοι ἀνδρὶ ἀνοσιωτάτῳ καὶ P. 275
κακὸν μέγα τὴν Δακίαν ἐξειργασμένῳ, οἷον οὐδαμῆ ἄλλοθι
τῆς γῆς ἐπὶ ἀκοὴν ἀφικνεῖται ἡμετέραν." ταῦτα ἐπιπέμπων τοῖς
Δαξίν, ὅσοι ἐς τὸ ἐξωνεῖσθαι σφῶν αὐτῶν τὰ ἀνδράποδα διέ-
5 βαινον, ἐπειθέ τε, καὶ τοῖς ἄλλοις εἰπεῖν ἐκέλευεν ἐπιέναι
Θαρροῦντας ἐπ' αὐτόν. οὗτοι μὲν οὖν συνιόντες ἔγνωσαν
σφίσιον αἰρετώτερα εἶναι ἢ τὰ Βλάδου τοῦ ἡγεμόνος, καὶ ἰόν-
τες ἐπὶ τὸν νεώτερον συνελέγοντο κατ' ὀλίγους. καὶ ὡς ἦσθοντο B
οἱ λοιποὶ Δᾶκες, ἀντίκα ἀπολιπόντες τὸν Βλάδου ἦσαν ἐπὶ
10 τὸν ἀδελφόν. καὶ ὡς συνελέγη αὐτῷ στρατεύμα, ἐπιὼν κα-
τεστρέψατο τὴν ἀρχὴν, καὶ ἐπαγόμενος ἅμα στρατὸν τοῦ
βασιλέως ὑπηγάγετο τὴν χώραν. ὁ μὲν οὖν ἀδελφός, ὡς με-
τέστησαν ἐπὶ τὸν ἀδελφόν οἱ Δᾶκες, καὶ ἔγνω δὴ ὡς μάτην
εἶη τοσοῦτον φόνον πρότερον ἐξειργασμένος, ἔχθε ἐς τοὺς
15 Παίονας.

Daciam affecit clade maxima. huiusmodi cladem nec per univer-
sum terrarum orbem factam esse audivimus." haec cum nuntiaret
Dacis per eos qui ad mancipia redimenda convenerant, eos facile in
suam sententiam pertraxit. reliquis dici iussit ut confidentes, nec
quicquam mali metuentes, ad se transirent. hi igitur in unum con-
gregati decreverunt utilius esse et consultius obtemperare Draculi
potius quam Blado principi. euntes igitur paulatim ad Draculem iu-
niorem Bladi fratrem colligebantur. quod ubi acceperunt reliqui, et
ipsi ad fratrem eius Draculem transitionem fecere. exinde contracto
exercitu haud contemnendo, et adducto simul regio exercitu, ducatum
et regionem in dicionem regis redigebat. Bladus cognito Dacos ad
fratrem confugisse, cum sciret omnia frustra tentari, quod tantam
antea suorum fecisset caedem, in Pannoniam abiit.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΔΕΚΑΤΗ.

LAONICI CHALCOCONDYLAE

ATHENIENSIS

HISTORIARUM

DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM

LIBER DECIMUS.

P. 276 Κατὰ μὲν οὖν τὴν ἐπὶ Δάκας βασιλείῳς ἔλευσιν τοσαῦτα ἐγέ-
V. 215 νετο· Βλάδος δέ, ὡς ἐπιῶν ὁ ἀδελφὸς Δρακούλης ὑπηγάγετο
τὴν τῆς Δακίας χώραν, ᾗχετο μὲν αὐτὸς ἐπὶ Παίονας. Παίονες
δέ, ὡν τοὺς προσήκοντας ἀνέτλεν ἐν τῇ Δακίᾳ, ἀπήγον αὐτὸν
θανάτου παρὰ βασιλεῖ Παίωνων τῷ Χωνιάτου παιδί, δικα- 5
σάμενοι δὲ αὐτῷ δίκην χαλεπωτάτην ὡς ἀδικαίωτα ἀνελόντι
τοὺς ἄνδρας, καθείρξαν τε ἐς Μπελογραδὴν πόλιν.

1462 Βασιλεὺς δὲ τοῦ αὐτοῦ θέρους, φθινοπώρου ἐπιγιγνομέ-

7. καθείρξαντες ἐς P

Expeditio regis in Dacos hunc finem habuit. Bladus fratre Dracule accedente et Daciam subigente, ad Pannones se recepit. Pannones, quorum propinquos et consanguineos in Dacia crudeliter peremerat, capitis eum coram suo rege Mathia Choniatis filio anquisiverunt. cum sententiam contra ipsum protulissent gravissimam, ut qui prae-ter ius et fas homines occidisset, Belgradum ductus ibi in carcerem impactus est.

Rex eadem adhuc aetate, cum autumnus advenisset, nuntium

νου, ἐπέλετο ἐπὶ Λέσβον, παραγγείλας μὲν ναυτικὸν παρε-
 τοιμάζεσθαι αὐτῷ ἐς τὰ χωρία τὰ ἐπὶ Θάλασσαν. καὶ τὰ μὲν
 στρατεύματα αὐτῷ διῆκεν ἐπὶ οἶκον ἀναχωρεῖν, αὐτὸς δὲ τῶν
 θυρῶν ἔχων τοὺς ἄνδρας καὶ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ὀλίγους δὴ
 5 τινὰς ἐστρατεύετο διαβὰς ἐς τὴν Ἀσίαν, αὐτὸς μὲν διὰ τῆς
 ἠπείρου κομιζόμενος, ὃ δὲ στόλος διὰ θαλάσσης. ἀπὸ αἰτίας P. 277
 τοιαῦδε ὥρμηται ἐπὶ Λέσβον. ὃ γὰρ τῆς Λέσβου ἡγεμὼν
 ὑπόφορον μὲν εἶχε τὴν χώραν ὑπὸ βασιλέως, ἀπάγων κατ'
 ἐνιαυτὸν ἐς δισχιλίους στατῆρας, ἐξ ὅτου Παιτόγλης Καλλιου-
 10 πόλεως ὑπαρχος ἐπὶ Ἀμουράτῳ τοῦ νεωτέρου στόλῳ ἀφικό-
 μενος ἐπὶ Λέσβον ἐπέδραμέ τε τὴν νῆσον, καὶ ἀνδράποδα ὡς
 πλεῖστα ἀφελόμενος τὴν τε Καλλονὴν παρεστήσατο, πόλιν
 τῆς Λέσβου εὐδαίμονα, καὶ ἐξελὼν ταύτην ἀπεχώρησεν ἐπ'
 οἴκου. καὶ πρότερον μὲν ὑπόφορον ἔσχον οἱ βασιλεῖς ταύτην
 15 τὴν νῆσον καὶ Χίον ἀπὸ Ἀμουράτῳ τοῦ Ὀρχάνεω, καὶ ἐπὶ
 τοῦδε τοῦ βασιλέως ἄλλοι τε καὶ Ἴονούζης ὀνομαζόμενος, κα-
 ταστὰς ὑπὸ τῶν θυρῶν, ἀφίκετο ἐπὶ Λέσβον καὶ Μόλιβον
 ἐπολιόρησεν· οὐ μέντοι προσχώρησεν αὐτῷ οὐδὲν ὧν οὐνε-
 κα ἀφίκετο. αἰτίαν δὲ ταύτην ἐπενεγκὼν βασιλεὺς τῷ Λέ-
 20 σβου ἡγεμόνι ἐστρατεύετο ἐπ' αὐτόν, ὅτι τῶν Ταρακοννησίων
 τοὺς πειράτας ἐδόκει αὐτὸς ἐν λιμένι τῆς Λέσβου ὑποδέχε-
 σθαι, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς βασιλέως χώρας ἀνδράποδα ἐξωνεῖσθαι,
 καὶ αὐτὸν κερδαίνοντα ἀπὸ τοῦδε. ὀρμώμενοι δὲ ἀπὸ τῆς

misit in Lesbum, qui imperabat ut pararent classem et convenirent
 in loca maritima. ipse quidem ducens ianuae milites cum pauca Eu-
 ropaeorum militum manu expeditionem suscipiebat, transiens in
 Asiam. rex terra, classis vero mari proficisciebantur. expeditionis
 regiae contra Lesbum hanc causam assignant. Lesbi princeps bene-
 ficio regis tenebat istam regionem tributariam, numerans quotannis
 circiter bis mille stateres aureos, iam inde ex eo tempore quo Pai-
 togles Callipolis praefectus, imperante Amurate iunior, classe adve-
 niens in Lesbum incursionem hostilem fecerat, abductis inde manci-
 piis plurimis, necnon capta Callonia, Lesbi urbe opulentissima, quam
 devastans domum reversus est. etiam antea reges insulam hanc tri-
 butariam habuere, necnon Chium, tempore Amuratis quem genuit
 Orchanes. sub eo rege inter caeteros et Ionuzes, electus ab ianua-
 rum militibus, profectus est in Lesbum; obsidione circumveniens
 Molibum, nihil efficere potuit sane eorum quorum gratia advenerat.
 causa autem quare rex Lesbo arma inferebat, talis erat. rex Lesbio
 criminari dabat quod Taraconenses piratas portu excepisset et manci-
 pia plurima ab iis emisisset, quae venerant ab regione regis, ex qui-
 bus non parum lucri Lesbius princeps acceperat. nam Tarraconenses

Λέσβου οἱ τε Ταρακονήσιοι ἐπὶ ληστικίαν κατὰ θάλατταν τετραμμένοι, καὶ οἱ ἀπὸ Κυκλάδων νήσων ταύτην μειόντες τὴν Κληστικὴν, ἐληίζοντο τὴν βασιλέως χώραν, καὶ ὑποστρέφοντες V.216 ἐς τὴν Λέσβον, διανεμιάμενοι τὰ ἀνδράποδα, μοῖραν παρείχοντο αὐτῷ ἱκανὴν καὶ οὐ φαύλην. ταῦτα ὡς ἀνηνέχθη ἐς 5 βασιλέα, ἐπῆρεν αὐτὸν στρατεύεσθαι ἐπὶ Λέσβον. ὁ δὲ ἡγεμῶν τῆς Λέσβου Δομίνικος, Ἑλληνιστὶ δὲ Κυριακός, νεώτερος ἀδελφὸς ὢν τὸν πρῶτον διαδεξάμενος παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Λέσβου καὶ διέποντα ἐπὶ χρόνον ἱκανὸν ἐπιβουλεύσας συνέλαβε καὶ κατέστησε, Βαπτιστῆ ἀνδρὶ Ἰαννῶν χρησάμενος συνεργῶ ἐς τὴν ἐπιβουλὴν. μετ' οὐ πολὺ δὲ διαχρησάμενος τὸν ἀδελφὸν ἡγεμόνευσε τῆς νήσου, ἀπαγαγὼν φόρον τῷ βασιλεῖ ἐς διαχιλίους στατήρας. τὸ δὲ γένος τῶν D ἡγεμόνων τούτων τῆς Λέσβου, Κατελουίζων ἐπικαλούμενον, δοκεῖ μὲν ἀπὸ Ἰαννίης γενέσθαι, ἀφικόμενον δὲ ἐπὶ συμμαχίαν τῶν Ἑλλήνων Βυζαντίου βασιλεῖ, ἔχοντι ὑπήκοον τὴν νήσον ταύτην, συμβαλέσθαι τε καὶ ὑπουργῆσαι μεγάλα τῷ βασιλεῖ, δι' ἃ δὴ σφίσις ἐπιτραπήναι τὴν νήσον ὑπὸ τῶν βασιλέων ἄρχειν. κατέχοντας δὲ ταύτην τὴν νήσον, ὕστερον ὠρμημένους ἀπὸ ταύτης, καταλαβεῖν Αἰνον πόλιν τὴν ἐν τῇ 20 Θράκῃ παρὰ τῷ Ἐβρῶ ποταμῷ, διενεχθέντων τῶν ἐν τῇ πόλει πρὸς τὸν τῆδε αὐτοῦ τῆς πόλεως ἀρμοστήν, καὶ σφίσις

15. ὑπὸ P

ab Lesbo procurantes ad maritima latrocinia, necnon hi qui dege-
bant in insulis Cycladibus idem vivendi institutum occipientes, regis
regionem diripiebant. deinde revertentes onusti mancipiorum praeda
in Lesbum, ea inter sese partiebantur, assignantes Lesbio duci par-
tem maguam et neutiquam contemnendam. haec cum nuntiarentur,
regi, motus est ad bellum inferendum Lesbio principi. at Lesbi
princeps Dominicus, quem Graeci Cyriacus vocant, frater iunior, se-
niorem, qui a patre Lesbi principatum acceperat eumque tempore
longo administrarat, insidiis circumventum cepit, et Baptistae viro
Ianuensi, quo usus fuerat auxiliatore iu insidiis, tradidit. nec sane
longo interiecto tempore fratrem obruncat, atque solus principatu
potitur, pendens regi tributum quotannis circiter duo milia staterum
aureorum. genus principum illorum, Lesbium qui regebant et Cate-
lusii nuncupabantur, apparet ab Ianuensibus deduci. nam venientes
auxilio Graecorum regi, qui Byzantium tenebat et eam insulam im-
perio temperabat, strenue eum adiutarunt atque magna effecerunt.
rex igitur Byzantius, ut virorum illorum virtutem aliquo modo vene-
raretur, iis concessit insulae huius principatum. qui tenentes eam
insulam tandem inde progressi sunt, ut occuparent Aenum urbem
Thraciae, iuxta flumen Hebrum. nam cives eius urbis adversabantur

ἐπικαλουμένων ἀπὸ τῆς Λέσβου τὸ Κατελουίζων γένος, καταλαβόντες δὲ διαφερομένων ἀλλήλοις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῶν P. 278 ποτὲ Ἑλλήνων βασιλέων. δοκεῖ δὲ ἡ νῆσος αὕτη καὶ πρότερον ἔτι τούτων τῶν Κατελουίζων γενέσθαι ὑπὸ Ἰανυίοις, καὶ 5 ὑπακούειν τότε τῷ Φωκαίῃ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐπιτροπεύοντι, Κατάνῃ τοῦνομα ἔχοντι· εἶλε δὲ Κατάνῃ τὴν νῆσον ταύτην ἐπιβουλῇ. καὶ ὁ τε Ἑλλήνων βασιλεὺς στρατευσάμενος ἐπ' αὐτὸν καὶ τὴν τε Μιτυλήνην παρεστήσατο καὶ ἐπολέμει τῇ Φωκαίῃ. μετὰ δὲ ταῦτα συμβαλλομένων τῶν Κατελουίζων τῷ 10 Βυζαντίου βασιλεῖ, ἐπετράποντό τε τὴν νῆσον καὶ ἔσχον ἐπὶ τυνας γενεάς, διαγενόμενοι ἔστε ἐπὶ τὸν καθ' ἡμᾶς χρόνον. B καὶ ἐπιγαμίας ποιούμενοι πρὸς τε τοὺς ἀπὸ Τραπεζούντος βασιλεῖς καὶ Ἑλλήνων ἡγεμόνας καὶ τοὺς παρ' Ἑλλησι πρωτεύοντας, κατεῖχον τὴν νῆσον ἕς τὰ μάλιστα εὐνομουμένην. 15 ἀπέχει δὲ ἡ νῆσος αὕτη ἀπὸ τῆς ἐς τὴν Ἀσίαν ἡπείρου σταδίου μάλιστα ὀγδοήκοντα.

Ἄλλ' ἡ μὲν Χίος κατεῖχετο μὲν καὶ αὕτη πρότερον ὑπὸ Ἰανυίων, οὐ μόντοι εἶλω, ἀλλὰ δεομένων τῶν Βυζαντίου βασιλέων χρημάτων ἱκανὰ τοῖς Ἑλλησι δέδοτο ὑπὸ Μαρτίνου τοῦ 20 τὴν νῆσον ταύτην κατασχόντος, ὑπ' ἀνάγκης τότε τῶν Ἑλλήνων διὰ τὸν πρὸς Μήδους καὶ Τριβαλλοὺς πόλεμον. καὶ ὕστερον C

1. ἐπικαλούμενον P
κίας P

3. τότε?

4. ἐπὶ ἐπὶ P

5. Φω-

15. ἐπέχει P

Harmostae; et ut sibi vires pararent, vocabant ab Lesbo Catelusiorum genus. Catelusii urbem eam occuparunt et fortiter retinere, cum plerumque intestinis seditionibus et odiis exagitarentur Graecorum reges. videtur autem ista insula iam sub Catelusii Ianuensibus extitisse, et paruisse Phociae in Asia administratori, cui nomen fuit Catanes. verum ex insidiis insulam hanc occupavit Catanes. cui bellum inferens Graecorum rex etiam Mitylenas suo imperio iunxit, nec bellum gerere contra Phocaeam abstinuit. exinde cum Catelusii impigre subsidio venissent Byzantio regi, beneficio eius insulae dominium consecuti sunt. hanc tempore longo tenuere: eius principes etiam nostra attigere tempora. iungentes autem connubia cum Trapezuntis regibus et Graecorum ducibus, necnon cum iis qui apud Graecos praestare videbantur, insulam eam rexerunt saluberrimis legibus fundatam. ab ea continente quae Asiam spectat, excurrit ad stadia circiter octoginta.

Caeterum et iam olim in potestate Ianuensium fuit Chius, nec tamen armis capta: verum cum Graecorum reges pecuniae inopia laborarent propter bellum quod ea tempestate gerebant cum Medis et Triballis, magnam pecuniae vim mutuo acceperunt a Martino eius insulae rectore. Graeci tandem eam insulam receperunt, cum aes alienum, quo erant obligati Martino, persolvissent. deinde venit insula

σιλέως στρατοπέδου ὄλλοι διεφθάρησαν, ὡς ἔλεγετο. μετὰ δέ, ὡς ἡμέρα τάχιστα ἐγγόνοι, βασιλεὺς ἐπιλεξάμενος τῶν V.212 ὑπάρχων τούς λογάδας, καὶ Ἀλίην τὸν Μιχάλεω παῖδα στρατηγὸν ἀποδείξας, ἐκέλευεν ἰόντας κατόπιν τῶν Δακῶν ἐπιδιώκειν ὡς ἔχοιεν τάχος. ὁ μὲν οὖν Ἀλίας παραλαβὼν τὸν στρατὸν ἦγε σπουδῆν ἐπὶ τὸν Βλάδον, καὶ κατόπιν γενόμενος ἤλαυνε κατὰ κράτος, καὶ καταλαμβάνει τὸν Βλάδου στρατὸν, καὶ ἐπεισεσῶν διέφθειρε μὲν πολλούς, ζωογρήσας δὲ ἀμφὶ τούς χιλίους τῶν Δακῶν ἀπήγαγεν ἐς τὸ στρατοπέδον παρὰ C βασιλέα. τούτους μὲν λαβῶν ὁ βασιλεὺς καὶ ἀπαγαγὼν διεχρήσατο ἅπαντας. καὶ τινα λαβόντες νυκτὸς ταύτης τῶν τοῦ Βλάδου στρατιωτῶν οἱ τοῦ βασιλέως στρατιῶται, καὶ ἀπαγαγόντες ἐς Μαχουμούτην, ἠρώτα αὐτὸν ὅστις τε εἶη καὶ ὅθεν ἦκοι. μετὰ δέ, ὡς ἕκαστα διελέχθη, ἐπανήρητο αὐτὸν εἰ εἰδέει ὅπου διατρίβων τυγχάνει Βλάδος ὁ τῆς Δακίας ἡγεμῶν. 15 ὁ δ' ἀμείβετο ὡς εἰδείη σαφῶς, οὐδέποτε δ' ἂν εἶποι τούτων οὐδέν, δεδιὼς ἐκείνον τὸν ἄνδρα. οἱ δ' οὖν ὡς ἔφασκον αὐτὸν ἀποθανεῖσθαι ἂν μὴ πύθωνται αὐτοῦ ὃ βούλονται ἐρῆσθαι, αὐτὸς ἔφασκε τεθνάναι μὲν ἔτοιμον εἶναι καὶ πάννυ, ἔξιπεῖν δὲ ὀτιοῦν ἐκείνου οὐκ ἂν τολμῆη. ταῦτα ἐν θαύ- 20 D ματι ποιησάμενον τὸν Μαχουμούτην ἀνελεῖν μὲν τὸν ἄνδρα,

sceret, egressi sunt castris, amissis paucis admodum ea nocte. etiam pauci, ut fertur, de regio exercitu desiderati sunt. ubi primum dies illuxit, rex eligens optimos quosque, qui sub tribunis degebant, et Halieum Michaelis filium ducem istis praeponens, iussit ut citato agmine Dacos cedentes insequerentur. Halies assumpto exercitu profectus est, summa celeritate adhibita, contra Bladum; et summis viribus abeuntis vestigia secutus, Bladi exercitum assecutus est. subito autem in hostilem exercitum irruens interfecit plurimos, captosque Dacos circiter mille in regia castra abduxit. quos interfici omnes rex curavit. etiam noctu quandam comprehenderunt de Bladi militibus. Turci hunc deduxerunt ad Mechumetem, qui eum interrogavit quisnam et cuius sit, et unde veniat. qui ubi ad singula, quemadmodum interrogatus erat, respondit, tandem iussus est dicere, sciretne ubinam Bladus Daciae princeps nunc moraretur. is respondit se quidem, quae scire expetant, exacte nosse: verum se nunquam enuntiatum horum quicquam. adeo metuere se dicebat virum illum. illi autem minantes dixerunt, nisi quae sciscitarentur continuo exprimeret, periturum. qui respondit se mortem quidem perpeti paratum esse, sed non audere quicquam eorum quae scire cuperent profari. Machumetes admiratus viri responsum eum continuo necavit, dicens "quodsi vir ille

ἐπιλέγεσθαι δὲ ὡς δέει τῷ ἀμφ' αὐτόν, εἰ εἶχε στρατὸν ἄξιον λόγου, ἐς μέγα ἂν ἐδόκει οὕτως ἀφικέσθαι.

Ταῦτα μὲν τότε ἐς τοσοῦτον ἐγένετο· βασιλεὺς δὲ τὸ ἐντεῦθεν προῶν ἐς τὸ πρόσω τῆς χώρας ἔτεο εὐθὺ τῆς πό-
 5 λωος, ἐν ἣ τὰ βασιλεια ἦν ἀντὶ τῷ ἡγεμόνι Βλάδῳ. καὶ
 νυκτὸς μὲν ἐκάστης, ὅποτε σταθμὸν ποιήσαιο, ἐποιεῖτο χά-
 ρακα κύκλω τοῦ στρατοπέδου, καὶ φραγαῖς φραζάμενος ἐντὸς
 τοῦ χάρακος διατῆρει, φυλακὰς τε ἐποιεῖτο μείζους τῶν γι-
 γνομένων, καὶ ὄπλα ἐν ὄπλοις παρεγγύα νυκτὸς τε καὶ ἡμέ-
 10 ρας ἀντὶ εἶναι τὰ στρατεύματα. προελαύνων δὲ οὕτω συν-
 τεταγμένῳ τῷ στρατεύματι ἐς τὸ πρόσω τῆς Δακίας ἀφίκετο P. 273
 ἐπὶ τὴν πόλιν, ἐν ἣ Βλάδῳ τῷ ἡγεμόνι ἦν τὰ βασιλεια. καὶ
 οἱ μὲν Δᾶκς παρασκευασάμενοι ὡς ἐνταῦθα ὑπὸ βασιλέως
 πολιορκησόμενοι, τὰς τε θύρας ἠνέφξαν καὶ ἔτοιμοι ἦσαν δέ-
 15 χεσθαι αὐτὸν βασιλέα σὺν τῷ στρατῷ ἐπιόντα. βασιλεὺς μὲν
 οὖν τὴν τε πόλιν διελαύνων, καὶ ἄνδρα οὐδένα ἐπὶ τῶν τει-
 χῶν θεώμενος ὅτι μὴ τηλεβολιστὰς ἐπαφιέντας τηλεβόλους
 ἐς τὸν στρατὸν, οὔτε ἐστρατοπεδεύσατο οὔτε ἐς τὴν πολιορκίαν
 καθίστατο. προῶν δέ, ὡς τοὺς σφαιτέρους αὐτῶν ἐν τοῖς σκό-
 20 λωσιν ἐθεώρουν, προήεσαν ὥσει σταδίους εἴκοσι καὶ ἑπτὰ· B
 καὶ ἐμπίπτει ὁ βασιλέως στρατὸς ἐς τοὺς ἀνυσκολοπισμούς,
 χῶρον ἐπέχοντας τὸ μὲν μῆκος ἐπὶ σταδίους ἑπτακαίδεκα, τὸ

1. δέοι P

exercitum haberet memorabilem, non dubito quin brevi ad magnam claritatem evaderet."

Haec quidem hactenus facta sunt. rex hiuc decedens recta contendebat ad urbem in qua regiam sedem Bladus habebat. singulis noctibus, ubicunque manebat, per circuitum castra vallo circumdabat, et munitionibus admodum diligenter castra emuniebatur. vigiliis praeterea solito maiores deducebat, exercitumque diu noctuque in armis tenebat. agmine autem composito proficiscens in Daciam pervenit; et accessit ad eam urbem in qua Blado regia sedes erat. Daci quidem se non parabant quasi ab rege obsidendi. portas itaque aperuerunt, et parati erant suscipere regem cum exercitu advenientem. rex praeter urbem vectus, cum virum nullum in muris conspiceretur, nec bombardarios qui in exercitum eiacularentur, nec castrametatus nec urbem obsidere aggressus est. progressi igitur, ut suos patibulis et palis affixos viderunt, iter promoverunt ad stadia circiter viginti septem. exercitus quidem regis incidit in patibula et palos, occupantes locum: eius longitudo extendit se ad stadia decem et septem, latitudo vero continet stadia septem. patibula et pali apparebant maximi, quibus affixi conspiciebantur viri mulieres et pueri. horum

εὗρος ἐπὶ σταδίου ἐπτά. σκόλοpes δὲ μεγάλοι ἐνήσαν, ἐν οἷς διαπεπειρωμένοι ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες ἀμφὶ τοὺς δισμυρίους, ὡς ἐλέγετο, θάμα παρείχοντο τοῖς Τούρκοις καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ. καὶ ὁ τε βασιλεὺς ἐν θαύμα ἐρισχέθεις ἔφασκεν ὡς οὐ δυνατόν ἐστιν ἄνδρα οὕτω μεγάλως ἐργασάμενον ἀφαιρεῖσθαι τὴν χώραν, ὡς δαιμονίως ἐπισταμένην
 C χρεῖσθαι τῇ ἀρχῇ καὶ τοῖς ὑπηκόοις. καὶ ἔλεγεν ὡς πολλοῦ ἄρα ἄξιός εἴη ὁ ἀνὴρ οὗτος τοιαῦτα ἐργασάμενος. καὶ οἱ λοιποὶ Τούρκοι ὀρώντες τὸ πλῆθος τῶν ἐπὶ τοῖς σκόλοψιν ἀνδρῶν ἐξεπλήττοντο. ἐνήσαν δὲ καὶ νήπια τέκνα τῶν μητέ-
 V. 213 ρων ἐξηρημένα ἐν τοῖς σκόλοψιν, καὶ πτηνὰ ἐνέφκουν ἐν τοῖς ἐγκάτοις αὐτῶν ἐμφολεύοντα. ὡς δὲ πρὸς τοῖς στρατεύμασι βασιλέως ἐφεπόμενος ὁ Βλάδος ἔφθειρέ τε εἰ πον ἴδιασπασθεῖη, εἴτε ἰπποδρόμος εἴτε ἀζάπης, αὐτὸς μὲν ἐτρέπετο ἐπὶ τὸν Μελαίνης Πογδανίας ἡγεμόνα, πολιορκοῦντα, ὡς ἡγγέλ-
 D λειτο αὐτῷ, τὸ Κελλίον, στρατὸν δὲ ἀμφὶ τοὺς ἑξακισχιλίους καταλιπὼν αὐτοῦ παρεγγύα ἐπεσθαι τῷ βασιλεῖ διὰ τῶν δρυμώνων, καὶ ἦν τίς πον διασπασθεῖη, τοῦτον ἐπιόντες αὐτίκα ἐπιβαίνουσιν. καὶ ὁ μὲν ἤγετο ὁμόσε τῷ μελαίνης Πογδανίας ἡγεμόνι· ὁ δὲ στρατὸς, ὡς ἀνεχώρει ὁ βασιλεὺς, ἰδὼν τοῦ
 20 στρατοῦ ἐλαύνων, ἀναθαρρήσαντες ὡς οἰχομένῃ, ἐπεισεπείσθητες μεγάλως ἤγοῦντο εὐδοκιμήσειν, καὶ ἐπιόντες ἐς τὸ στρα-

2. διαπεπαρμένοι?

misere peremptorum numerus complectebatur viginti milia hominum. profecto horrendum et miserabile spectaculum cum Turcis tum regio. rex admiratione defixus dicebat "haud possibile fuerit ab eum virum qui adeo magna fecerit, regione sua spoliari, praesertim cum adeo mirabiliter tum principatu tum subditis uti norit." verumtamen addebat eum virum qui tanta patrauerit, haud multi faciendum esse. reliqui Turci aspicientes multitudinem hominum in patibulis et palis haerentium, stupebant. erant namque patibulis et palis affixi infantes et matrum gremio rapti. volucres nidos fecerant in inferioribus eorum. cum autem rex proficisceretur, Bladus agmen regium usque carpebat, interficiens equites et Azapides, si quando imprudentius ab exercitu regio fuerant evagati. Bladus animum intendebat in Nigrae Pogdaniae principem, qui, quemadmodum nuntiatum erat, obsidione circumvenerat Cellium urbem Bladi. relinquens autem exercitum, qui continebat circiter sex milia hominum, eos iussit per querceta sequi regem; et si quis paululum modo digressus fuerit ab regio agmine, eum truncare iussit continuo accurrentes. ipse vero recta ducebat contra Nigrae Pogdaniae principem, exercitus autem Bladi cum ipse abiisset, habitu principis admodum gaudebat; et recta pergentes in hostem putabant se magnam gloriam inventuros, si hostem subito oppres-

τύπεδον τοῦ βασιλέως ἐπήλυνον. ἐπεὶ δὲ ἀγγελία ἀφίκετο
 παρὰ τῆς ταύτης που φυλακῆς ὡς οἱ πολέμιοι ἐπιῶσιν, ἔρ-
 μητό μὲν αὐτός τις ἕκαστος ἐπὶ τὰ ὄπλα, πλὴν τῶν βασιλέως
 θυρῶν, Ἰωσοῦφην δ' ἐκέλευε Μαχουμούτης προϋόντα ὑπαν-
 5 τιάσειν τοὺς πολεμίους. καὶ αὐτός τε ἐν ὄπλοις ἦν Μαχου-
 μούτης σὺν τοῖς στρατεύμασιν. ὁ μὲντοι Ἰωσοῦφης ὡς ἐπιῶν P. 274
 αὐτίκα συνέβαλλεν, ἠτήθη τε καὶ ἐς φυγὴν τραπέμενος ἐφέ-
 ρετο ἐς τὸ βασιλέως στρατόπεδον. Ὁμάρης δὲ ὁ Τουραχά-
 νεω παῖς ταχθεὶς καὶ αὐτός ὑπὸ τοῦ Μαχουμούτεω ὁμός
 10 ἴεναι τοὺς πολεμίους, καὶ ἐλαύνων ὑπήντα τῷ Ἰωσοῦφην φεύ-
 γοντι ἐς τοὺς πολεμίους, ἐβλασφήμει καὶ ἔλεγε τοιαύδε “ὦ κα-
 κόδαίμων, ποῦ φέρῃ; ἢ οὐκ οἶσθα βασιλέα ὅπως σε φεύγοντα
 ὑποδέχεται; ἢ οὐ χεῖρον τῶν πολεμίων διακίσειταί σοι αὐτὸς
 βασιλεύς, καὶ κακίωσέ σε ὀλέθρῳ παραδίδωσιν αὐτίκα, ἐπει-
 15 δὴν σε φεύγοντα νοήσῃ;” ταῦτα εἰπὼν ἐπώτρυνε τὸν ἄνδρα,
 καὶ συστραφεῖς ἅμα Ὁμάρῃ τῷ Τουραχάνεω συνέβαλλον τοὺς B
 πολεμίους, καὶ ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. μετ' οὐ πολὺ δὲ τρεψά-
 μενοι τοὺς Δάκας ἐπιδιώκοντες ἐφόνηον ἀφειδέστατα, ἐφθει-
 ρον ἀμφὶ τοὺς διαχιλίους. τὰς δὲ κεφαλὰς πηξάμενοι ἐπὶ
 20 τῶν δορύτων ἐπανῆκον ἐς τὸ στρατόπεδον. καὶ τὸν μὲν Ὁμά-
 ρην ἐδωρήσατο βασιλεύς τῇ τῆς Θεσσαλίας ἀρχῇ· Μαζούλης
 δὲ ἔτι ἦν, καὶ ἄνδρας ἔχων ἀγαθοὺς εἶπετο τῷ βασιλεῖ.

Ἐς μὲν τὴν δευτέραν τῶν Δακῶν τόλμαν ἐς τὸν τοῦ βα-

sent. cum nuntius venisset ad vigilum stationem quae ibi erat, in-
 dicabat hostes adventare. singuli igitur, praeter regis ianuas, ad ar-
 ma prosiliebant. Mechumetes praecepit Iosepho ut praecedens ho-
 stem ad praelium eliciat. Mechumetes quidem cum universo exercitu
 in armis erat. Iosephus ubi venit ad hostem, continuo victus est, et
 fugiens festinabat in castra regis. Omares Turachanis filius, qui et
 ipse ordinatus erat ab Mechumete ut cominus pugnaretur cum ho-
 ste, ad pugnam proficiscens occurrit Iosepho fugienti, eumque blas-
 phemando et maledicendo sic alloquitur “o miser, quo abis? an igno-
 ras regem, quomodo te fugientem sit excepturus? an non crudelius
 ab rege quam ab hostibus tractaberis? an non ignominiosissimae
 morti te tradet, ubi te fugam iniisse senserit?” his dictis hominem
 commovit ut conversus una cum Omare Turachanis filio rediret in
 praelium et pugnaret fortissime. nec multo post Dacos in fugam
 effusos persequentes occiderunt plurimos, nulli parentes. caesi sunt
 circiter bis mille. praefigentes autem Turci hastis capita Dacorum,
 reversi sunt ad regem in castra. Omarem rex donavit Thessaliae
 principatu. Mazales autem adhuc supererat et sequebatur regem, du-
 cens viros fortissimos.

Dacorum audacia, qui secundam in regia castra irruptionem fece-

σιλέως στρατὸν τοσοῦτον ἐγένετο· βασιλεὺς δὲ ἀνδράποδα ἀγόμενος τῆς χώρας οὐκ ὀλίγα — ἐπαφείς γὰρ τὸ ἐντεῦθεν τοὺς ἰπποδρόμους ἐπέδραμον χώραν οὐκ ὀλίγην, καὶ ἀνδρά-
 C ποδα ἀγόμενοι ἐκέρδανον μεγάλα. καὶ ὑποζύγια δὲ καὶ πλεόν
 τῶν εἴκοσι μυριάδων, ἔκπους καὶ βόας ἐλαύνοντες, ὁ τοῦ βα- 5
 σιλέως στρατὸς ἀφίκετο ἐπὶ τὸν Ἴστρον. τὸ μέντοι στρατό-
 πεδον ἐδεδοίκει μὲν τοὺς Δάκας, οὐδὲν ἦτρον τόλμης μέγα τι
 ἀποδεικνυμένους, διέβαινον δὲ τὸν Ἴστρον σπουδῇ πολλῇ. βα-
 σιλεὺς δὲ Ἀλίην τὸν Μιχάλεω ὄπισθεν ἐπεσθαι τῷ στρατῷ
 παραγγεῖλας, ὡς ἐστρατοπεδεύσατο παρὰ τὸν Ἴστρον, Δρα- 10
 κούλη μὲν τὸν ἀδελφὸν Βλάδου τοῦ ἡγεμόνος κατέλιπεν αὐ-
 τοῦ ἐν τῇ χώρᾳ μετέναι τε τοὺς Δάκας καὶ ὑφ' αὐτῷ ποι-
 εῖσθαι τὴν χώραν, καὶ τιμωρεῖν παραγγεῖλας τῷ κατὰ ταῦτα
 D τὰ χωρία ὑπάρχῳ αὐτός τε ἤλαυνεν εὐθὺ τῶν βασιλείων.
 Δρακούλης μὲν οὖν ὁ νεώτερος ἐπεκαλεῖτο ἓνα ἕκαστον, λέγων 15
 “ὦ ἄνδρες Δάκες, τί δὲ οἴεσθε ἐς τὸ ἐπιὸν ὑμᾶς ἔσεσθαι;
 ἢ οὐκ οἴδατε βασιλέα ὄσσην τε δύναμιν ἔχει, καὶ ὡς αὐτίκα
 V. 214 τὰ βασιλέως στρατεύματα προσδέξιμα ὑμῖν ἔσται, δηώσοντα
 τὴν χώραν, ἣν τι ὑπόλοιπον ἀφελώμεθα; τί οὐ γίγνεσθε βα-
 σιλεῖ φίλοι; καὶ ἔσται ὑμῖν παῦλα ἔσθε τὴν χώραν καὶ ἐς 20
 τοὺς οἴκους. ἴστε γὰρ ὡς ἐν τῷ παρόντι οὔτε ζῶον οὐδ'
 ὑποζύγιον ὑπελείφθη. ταῦτα δὲ πάντα διὰ τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν

re, hunc eventum sortita est. rex ex Dacorum regione mancipiorum
 praedas agebat non modicas. nam immisso equitatu regionis partem
 percurrerat non modicam. equites capientes mancipia plurima ma-
 ximas sibi peperere opes. etiam iumenta plurima nacti sunt. exer-
 citus regis agens ultra viginti myriades equorum et boum venit ad
 Istrum. castra regia terrebant Dacos, quamvis magnam audaciam
 ostentantes. Turci autem summa celeritate adhibita transgressi sunt
 Istrum. rex Haliem Michaelis filium a tergo subsequi iussit, cum ca-
 stra ad Istrum posuisset. Draculem, fratrem Bladi principis, ibidem
 in regione reliquit, praecipiens ut colloqueretur Dacis et regionem eam
 subigeret; praeterea strenue adinvaret istorum locorum praefectum.
 his ita gestis ipse recta in regni sedem abiit. Dracules quidem,
 quemadmodum praeceperat rex, unumquemque vocabat, dicens “virū
 Daci, quid putatis deinceps de vobis futurum? nescitis quantas co-
 pias rex habeat? praeterea ignoratis quod regiae copiae expecten-
 tur? quae ubi primum accesserint, regionem vestram populabuntur,
 et si quid residui fuerit, auferent. qui sit ut recusetis regis amici-
 tiani? efficiamini amici regis, et finis erit malorum, quantum ad
 regionem et ad aedificia attinet. scitis enim vobis in praesentiarum
 neque pecus neque iumentum ullum relictum esse. haec omnia gravissima
 passi estis auctore fratre meo, cui morem gessistis, viro impiissimo, qui

ἐπεπόνθειτε χαλεπώτατα, χαριζόμενοι ἀνδρὶ ἀνοσιωτάτῳ καὶ P. 275
κακὸν μέγα τὴν Δακίαν ἐξειργασμένῳ, ὅλον οὐδαμῆ ἄλλοθι
τῆς γῆς ἐπὶ ἀκοὴν ἀφικνεῖται ἡμετέραν." ταῦτα ἐπιπέμπων τοῖς
Δαξίν, ὅσοι ἐς τὸ ἐξωνεῖσθαι σφῶν αὐτῶν τὰ ἀνδράποδα διέ-
5 βαινον, ἔπειθ' ἐτε, καὶ τοῖς ἄλλοις εἰπεῖν ἐκέλευεν ἐπιέναι
θαρροῦντας ἐπ' αὐτόν. οὗτοι μὲν οὖν συνιόντες ἔγνωσαν
σφίσι αἰρετώτερα εἶναι ἢ τὰ Βλάδου τοῦ ἡγεμόνος, καὶ ἰόν-
τες ἐπὶ τὸν νεώτερον συνελέγοντο κατ' ὀλίγους. καὶ ὡς ἦσθοντο B
οἱ λοιποὶ Δᾶκες, αὐτίκα ἀπολιπόντες τὸν Βλάδου ἦσαν ἐπὶ
10 τὸν ἀδελφόν. καὶ ὡς συνελέγη αὐτῷ στρατεύμα, ἐπιὼν κα-
τεστρέψατο τὴν ἀρχήν, καὶ ἐπαγόμενος ἅμα στρατὸν τοῦ
βασιλέως ὑπηγάγετο τὴν χώραν. ὁ μὲν οὖν ἀδελφός, ὡς με-
τέστησαν ἐπὶ τὸν ἀδελφόν οἱ Δᾶκες, καὶ ἔγνω δὴ ὡς μάτην
εἶη τοσοῦτον φόνον πρότερον ἐξειργασμένος, ἤχστο ἐς τοὺς
15 Παίονας.

Daciam affecit clade maxima. huiusmodi cladem nec per univer-
sum terrarum orbem factam esse audivimus." haec cum nuntiaret
Dacis per eos qui ad mancipia redimenda convenerant, eos facile in
suam sententiam pertraxit. reliquis dici iussit ut confidentes, nec
quicquam mali metuentes, ad se transirent. hi igitur in unum con-
gregati decreverunt utilius esse et consultius obtemperare Draculi
potius quam Blado principi. euntes igitur paulatim ad Draculem iu-
niores Bladi fratrem colligebantur. quod ubi acceperunt reliqui, et
ipsi ad fratrem eius Draculem transitionem fecere. exinde contracto
exercitu haud contemnendo, et adducto simul regio exercitu, ducatum
et regionem in dicionem regis redigebat. Bladus cognito Dacos ad
fratrem confugisse, cum sciret omnia frustra tentari, quod tantam
antea suorum fecisset caedem, in Pannoniam abiit.

ΛΑΟΝΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΟΥ
ΑΘΗΝΑΙΟΥ
ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Η ΔΕΚΑΤΗ.
LAONICI CHALCOCONDYLAE
ATHENIENSIS
HISTORIARUM
DE ORIGINE AC REBUS GESTIS TURCORUM
LIBER DECIMUS.

P. 276 *Κατὰ μὲν οὖν τὴν ἐπὶ Δάκας βασιλείῳς ἔλευσιν τοσαῦτα ἐγένετο.*
 V. 215 *Βλάδος δέ, ὡς ἐπιῶν ὁ ἀδελφὸς Δρακούλης ὑπηγάγετο τὴν τῆς Δακίας χώραν, ᾗχετο μὲν αὐτὸς ἐπὶ Παίονας. Παίονες δέ, ὧν τοὺς προσήκοντας ἀνείλεν ἐν τῇ Δακίᾳ, ἀπήγον αὐτὸν θανάτου παρὰ βασιλεῖ Παίωνων τῷ Χωνιάτου παιδί, δικασάμενοι δὲ αὐτῷ δίκην χαλεπωτάτην ὡς ἀδικώτατα ἀνελόντι τοὺς ἄνδρας, καθείρξαν τε ἐς Μπελογράδην πόλιν.*

1462 *Βασιλεὺς δὲ τοῦ αὐτοῦ θέρους, φθινοπώρου ἐπιγιγνομέ-*

7. καθείρξαντες ἐς P

Expeditio regis in Dacos hunc finem habuit. Bladus fratre Dracole accedente et Daciam subigente, ad Pannonos se recepit. Pannonos, quorum propinquos et consanguineos in Dacia crudeliter peremerat, capitis eum coram suo rege Mathia Choniatis filio anquisiverunt. cum sententiam contra ipsum protulissent gravissimam, ut qui praeter ius et fas homines occidisset, Belgradum ductus ibi in carcerem impactus est.

Rex eadem adhuc aestate, cum autumnus advenisset, nuntium

νον, ἐστέλλετο ἐπὶ Λέσβον, παραγγείλας μὲν ναυτικὸν παρε-
 τοιμάζεσθαι αὐτῷ ἐς τὰ χωρία τὰ ἐπὶ Θάλασσαν. καὶ τὰ μὲν
 στρατεύματα αὐτῷ διῆκεν ἐπὶ οἶκον ἀγαχωρεῖν, αὐτὸς δὲ τῶν
 5 θυρῶν ἔχων τοὺς ἄνδρας καὶ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ὀλίγους δὴ
 ἤπειρου κομιζόμενος, ὁ δὲ στόλος διὰ Θαλάσσης. ἀπὸ αἰτίας P. 277
 τοιαῦδε ὤρμηται ἐπὶ Λέσβον. ὁ γὰρ τῆς Λέσβου ἡγεμὼν
 ὑπόφορον μὲν εἶχε τὴν χώραν ὑπὸ βασιλέως, ἀπάγων κατ'
 ἐνιαυτὸν ἐς δισχιλίους στατηρας, ἐξ οὗτου Παιτόγλης Καλλιου-
 10 πόλεως ὑπαρχος ἐπὶ Ἀμουράτῳ τοῦ κωτέρου στόλῳ ἀφικύ-
 μενος ἐπὶ Λέσβον ἐπέδραμέ τε τὴν νῆσον, καὶ ἀνδράποδα ὡς
 πλεῖστα ἀφελόμενος τὴν τε Καλλονὴν παρεστῆσατο, πόλιν
 τῆς Λέσβου εὐδαίμονα, καὶ ἐξελὼν ταύτην ἀπεχώρησεν ἐπ'
 οἶκον. καὶ πρότερον μὲν ὑπόφορον ἔσχον οἱ βασιλεῖς ταύτην
 15 τὴν νῆσον καὶ Χίον ἀπὸ Ἀμουράτῳ τοῦ Ὀρχάνεω, καὶ ἐπὶ
 τοῦδε τοῦ βασιλείως ἄλλοι τε καὶ Ἴονουζης ὀνομαζόμενος, κα-
 ταστάς ὑπὸ τῶν θυρῶν, ἀφίκετο ἐπὶ Λέσβον καὶ Μόλιβον
 ἐπολιόρησεν· οὐ μέντοι προσχώρησεν αὐτῷ οὐδὲν ὦν οὐνε-
 κα ἀφίκετο. αἰτίαν δὲ ταύτην ἐπενεγκὼν βασιλεὺς τῷ Λέ-
 20 σβου ἡγεμόνι ἐστρατεύετο ἐπ' αὐτόν, ὅτι τῶν Ταρακοννησίων
 τοὺς πειράτας ἐδόκει αὐτὸς ἐν λιμένι τῆς Λέσβου ὑποδέχε-
 σθαι, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς βασιλείως χώρας ἀνδράποδα ἐξωνεῖσθαι,
 καὶ αὐτὸν κερδαίνοντα ἀπ' τοῦδε. ὀρμώμενοι δὲ ἀπὸ τῆς

misit in Lesbum, qui imperabat ut pararent classem et convenirent
 in loca maritima. ipse quidem ducens ianuae milites cum pauca Eu-
 ropaeorum militum manu expeditionem suscipiebat, transiens in
 Asiam. rex terra, classis vero mari proficiscebantur. expeditionis
 regiae contra Lesbum hanc causam assignant. Lesbi princeps bene-
 ficio regis tenebat istam regionem tributariam, numerans quotannis
 circiter bis mille stateres aureos, iam inde ex eo tempore quo Pai-
 togles Callipolis praefectus, imperante Amurate iunior, classe adve-
 niens in Lesbum incursionem hostilem fecerat, abductis inde manci-
 piis plurimis, necnon capta Callonia, Lesbi urbe opulentissima, quam
 devastans domum reversus est. etiam antea reges insulam hanc tri-
 butariam habuere, necnon Chium, tempore Amuratis quem genuit
 Orchanes. sub eo rege inter caeteros et Ionuzes, electus ab ianua-
 rum militibus, profectus est in Lesbum; obsidione circumveniens
 Molibum, nihil efficere potuit sane eorum quorum gratia advenerat.
 causa autem quare rex Lesbo arma inferebat, talis erat. rex Lesbio
 crimini dabat quod Taraconenses piratas portu excepisset et manci-
 pia plurima ab iis emisset, quae venerant ab regione regis, ex qui-
 bus non parum lucri Lesbius princeps acceperat. nam Tarraconenses

Λέσβου οἱ τε Ταρακονήσιοι ἐπὶ ληστείαν κατὰ θάλατταν τετραμμένοι, καὶ οἱ ἀπὸ Κυκλάδων νήσων ταύτην μετιόντες τὴν Ὀλυστικὴν, ἐληίζοντο τὴν βασιλείωσ χάραν, καὶ ὑποστρέφοντες V. 216 ἐς τὴν Λέσβον, διανεμιάμενοι τὰ ἀνδράποδα, μοῖραν παρείχοντο αὐτῷ ἱκανὴν καὶ οὐ φαύλην. ταῦτα ὡς ἀνηνέχθη ἐς 5 βασιλέα, ἐπῆρεν αὐτὸν στρατεύεσθαι ἐπὶ Λέσβον. ὁ δὲ ἡγεμῶν τῆς Λέσβου Δομίνικος, Ἑλληνιστὶ δὲ Κυριακός, νεώτερος ἀδελφὸς ὢν τὸν πρεσβύτερον διαδεξάμενον παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Λέσβου καὶ διέποντα ἐπὶ χρόνον ἱκανὸν ἐπιβουλεύσας συνέλαβε καὶ κατέστησε, Βαπτιστῆ ἀνδρὶ Ἰα- 10 νυῖφ χρησάμενος συνεργῶ ἐς τὴν ἐπιβουλὴν. μετ' οὐ πολὺ δὲ διαχωρησάμενος τὸν ἀδελφὸν ἡγεμόνευε τῆς νήσου, ἀπαγαγὼν φόρον τῷ βασιλεῖ ἐς διαχιλίους στατῆρας. τὸ δὲ γένος τῶν ἡγεμόνων τούτων τῆς Λέσβου, Κατελουίζων ἐπικαλούμενον, δοκεῖ μὲν ἀπὸ Ἰαννίης γενέσθαι, ἀφικόμενον δὲ ἐπὶ συμμα- 15 χίαν τῶν Ἑλλήνων Βυζαντίου βασιλεῖ, ἔχοντι ὑπήκοον τὴν νήσον ταύτην, συμβαλέσθαι τε καὶ ὑπουργῆσαι μεγάλα τῷ βασιλεῖ, δι' ἃ δὴ σφίσις ἐπιτραπῆναι τὴν νήσον ὑπὸ τῶν βασιλέων ἄρχειν. κατέχοντας δὲ ταύτην τὴν νήσον, ὕστερον ὠρμημένους ἀπὸ ταύτης, καταλαβεῖν Αἰνον πόλιν τὴν ἐν τῇ 20 Θρακίᾳ παρὰ τῷ Ἐβρῶ ποταμῷ, διενεχθέντων τῶν ἐν τῇ πόλει πρὸς τὸν τῆδε αὐτοῦ τῆς πόλεως ἄρμοστην, καὶ σφίσις

15. ὑπὸ P

ab Lesbo procurantes ad maritima latrocinia, necnon hi qui degebant in insulis Cycladibus idem vivendi institutum occupantes, regis regionem diripiebant. deinde revertentes onusti mancipiorum praeda in Lesbum, ea inter sese partiebantur, assignantes Lesbio duci partem magnam et neutiquam contemnendam. haec cum nuntiarentur, regi, motus est ad bellum inferendum Lesbio principi. at Lesbi princeps Dominicus, quem Graeci Cyriacum vocant, frater iunior, seniore, qui a patre Lesbi principatum acceperat eumque tempore longo administrarat, insidiis circumventum cepit, et Baptistae viro Ianuensi, quo usus fuerat auxiliatore in insidiis, tradidit. nec sans longo interiecto tempore fratrem obruncat, atque solus principatu potitur, pendens regi tributum quotannis circiter duo milia staterum aureorum. genus principum illorum, Lesbum qui regebant et Cateusii nuncupabantur, apparet ab Ianuensibus deduci. nam venientes auxilio Graecorum regi, qui Byzantium tenebat et eam insulam imperio temperabat, strenue eum adiutarunt atque magna effecerunt. rex igitur Byzantius, ut virorum illorum virtutem aliquo modo veneraretur, iis concessit insulae huius principatum. qui tenentes eam insulam tandem inde progressi sunt, ut occuparent Aenum urbem Thraciae, iuxta flumen Hebrum. nam cives eius urbis adversabantur

ἐπικαλουμένων ἀπὸ τῆς Λέσβου τὸ Κατελουίζων γένος, καταλαβόντες δὲ διαφερομένων ἀλλήλοις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῶν P. 278 ποιῶν Ἑλλήνων βασιλείων. δοκεῖ δὲ ἡ νῆσος αὕτη καὶ πρότερον ἔτι τούτων τῶν Κατελουίζων γενέσθαι ὑπὸ Ἴανυίοις, καὶ 5 ὑπακούειν τότε τῷ Φωκαίῃ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐπιτροπεύοντι, Κατάνῃ τοῦνομα ἔχοντι· εἴλε δὲ Κατάνῃ τὴν νῆσον ταύτην ἐπιβουλή. καὶ ὁ τε Ἑλλήνων βασιλεὺς στρατευσάμενος ἐπ' αὐτὸν καὶ τὴν τε Μιτυλήνην παρεστήσατο καὶ ἐπολέμει τῇ Φωκαίᾳ. μετὰ δὲ ταῦτα συμβαλλομένων τῶν Κατελουίζων τῷ 10 Βυζαντίου βασιλεῖ, ἐπειράποντό τε τὴν νῆσον καὶ ἔσχον ἐπὶ τινὰς γενεάς, διαγενόμενοι ἕστε ἐπὶ τὸν καθ' ἡμᾶς χρόνον. B καὶ ἐπιγαμίας ποιούμενοι πρὸς τε τοὺς ἀπὸ Τραπεζουίντος βασιλεῖς καὶ Ἑλλήνων ἡγεμόνας καὶ τοὺς παρ' Ἑλλήσι πρωτεύοντας, κατέχον τὴν νῆσον ἐς τὰ μάλιστα εὐνομουμένην. 15 ἀπέχει δὲ ἡ νῆσος αὕτη ἀπὸ τῆς ἐς τὴν Ἀσίαν ἡπείρου σταδίου μάλιστα ὀγδοήκοντα.

Ἄλλ' ἡ μὲν Χίος κατείχeto μὲν καὶ αὕτη πρότερον ὑπὸ Ἴανυίων, οὐ μέντοι ἔαλω, ἀλλὰ δεομένων τῶν Βυζαντίου βασιλείων χρημάτων ἱκανὰ τοῖς Ἑλλήσι δέδοτο ὑπὸ Μαρτίνου τοῦ 20 τὴν νῆσον ταύτην κατασχόντος, ὑπ' ἀνάγκης τότε τῶν Ἑλλήνων διὰ τὸν πρὸς Μήδους καὶ Τριβαλλοῦς πόλεμον. καὶ ὕστερον C

1. ἐπικαλούμενον P 3. τότε? 4. ἐπὶ ἐπὶ P 5. Φωκίας P 15. ἐπέχει P

Harmostae; et ut sibi vires pararent, vocabant ab Lesbo Catelusiorum genus. Catelusii urbem eam occuparunt et fortiter retinuerunt, cum plerumque intestinis seditionibus et odiis exagitarentur Graecorum reges. videtur autem ista insula iam sub Catelusii Ianiensibus extitisse, et paruisse Phociae in Asia administratori, cui nomen fuit Catanes. verum ex insidiis insulam hanc occupavit Catanes. cui bellum inferens Graecorum rex etiam Mitylenas suo imperio iunxit, nec bellum gerere contra Phocaeam abstinuit. exinde cum Catelusii impigre subsidio venissent Byzantio regi, beneficio eius insulae dominium consecuti sunt. hanc tempore longo tenuere: eius principes etiam nostra attigere tempora. iungentes autem connubia cum Trapezuntinis regibus et Graecorum ducibus, necnon cum iis qui apud Graecos praestare videbantur, insulam eam rexerunt saluberrimis legibus fundatam. ab ea continente quae Asiam spectat, excurrit ad stadia circiter octoginta.

Caeterum et iam olim in potestate Ianiensium fuit Chius, nec tamen armis capta: verum cum Graecorum reges pecuniae inopia laborarent propter bellum quod ea tempestate gerebant cum Medis et Triballis, magnam pecuniae vim mutuo acceperunt a Martino eius insulae rectore. Graeci tandem eam insulam receperunt, cum aes alienum, quo erant obligati Martino, persolvissent. deinde venit insula

μέντοι ἀπέλαβον τὴν νῆσον οἱ Ἕλληνες, ἀποδόντες τὸ χρέος τῷ Μαρτίνῳ. μετὰ δὲ ταῦτα ἐγένετο ὑπὸ Ἰανυῖοις, ὕστερον χρόνῳ οὐ πολλῷ τριήρεσιν ἀφικομένοις καὶ παρασημαμένοις τὴν πόλιν· οὐς οὔτε ἡ πόλις ἐξέπεμψεν ἐπὶ τὴν τῆς νήσου καταστροφὴν, οὔτε κοινῇ ὑπὸ τῶν τελευτῶν ἐξέπεμψθησαν, ἀλλ' αὐτοὶ ὠρμημένοι οἱ ἐννέα οἰκίων γενόμενοι ἄρχοντες τὴν νῆσον κατεστρέψαντο, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ταύτην ὡς σφίσι τε αὐτοῖς καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει μετριώτατα διαιωόμενοι, κοινῇ τὴν πόλιν διώκουν, ἐξωνησαμένων μετὰ ταῦτα καὶ τὰς τῆς πόλεως

D τε καὶ νήσου μοίρας τῶν ἀπὸ τῆς Ἰανύης ἀνδρῶν, μέγα δυνάμενων ἐς πλοῦτον διὰ τὴν τῆς μαστίχης προσοδον· κοινῇ γὰρ δὴ αὕτη ἡ νήσος τῶν ἐν τῷ Αἰγαίῳ φέρει καρπὸν τοῦ-

V.217 τον ὡς πλεῖστον, καὶ ἐργαζόμενοι χρηματίζεται μεγάλως ἐν τοῦτῳ. διέχει δὲ ἑλαττον ταύτη ἀπὸ τῆς Ἀσίας, σταδίους ὡσεὶ πενήκοντα μάλιστα πη. διοικεῖται δὲ ἡ πόλις αὕτη ὑπὸ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, τὴν τε νῆσον ἀρχὴν τὰ πρῶτα κατασχόντων καὶ ὕστερον ἄλλων ἐξωνησαμένων, κατὰ τὰ πάτρια τῶν ἐν τῇ πόλει ἀστών ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων βασιλέων. εὐνομήθη δὲ καὶ ἡ πόλις τῆς Χίου μάλιστα δὴ πόλεων τῶν ἐν ταῖς νήσοις ταύταις, καὶ προσοδίῳν ἰκανωτάτη ἔσχεν ἡ πόλις, 20 ὥστε ἐπὶ μέγα ὄλβου ἀφικέσθαι τοὺς τὴν πόλιν τήνδε διέποντας.

3. παρασημαμένοις P 7. τῷ ὑπὸ P 11. κοινῇ] μόνη?
 17. κατὰ] αὐτὰ P 20. προσόδων ἰκανωτάτα? 21. ὄλβον P

haec in Ianuensium dicionem; qui, cum non multum temporis intervenisset, advenerunt cum triremibus, ut urbem eam caperent. hi nec magistratus consensu et voluntate missi erant, ut insulam eam in dicionem reciperent, verum sua sponte, cum essent novem familiarum viri principes, ab domo profecti insulam eam subegere. ex eo tempore communi consilio magna concordia urbem gubernarunt, cum ubique ipsorum in rebus gerendis modestia eluceret. tandem urbis et insulae partes emerunt viri Ianuenses, qui plurimum pollebant opibus, propter masticis reditum et proventum. insula namque ista in mari Aegaeo sita masticis fructum reddit uberrimum; et qui huic operi sunt intenti, lucra multa ferunt. haec autem minus remota ab Asia est quam praedicta, si quidem stadiis maxime quinquaginta septem ab ea dissita est. gubernatur a principibus illis novem, qui primo eam insulam sui iuris fecerunt, necnon ab aliis, qui postmodum patrias urbes in ea insula ab Graecorum regibus redemerunt. metropolis Chii optimis regitur legibus, nec ulli omnium urbium, quae in istis insulis frequentantur, disciplinae sanctitate inferior est. reditus habet largissimos, qui incredibile est dictu quantas opes suppeditent iis qui eam regunt.

- Ἐστρατεύετο δὲ Μεχμέτης ὁ Ἀμουράτες ἐπὶ τὴν Λέσβον P. 279
 δι' αἰτίας τῶν πρότερόν μοι δεδηλωμένων, ἐπιφέρων τε
 τὸν τοῦ ἀδελφοῦ φόνον καὶ τιμωρῶν τῇ ἐκείνου ψυχῇ,
 μετὰ δὲ καὶ διὰ τὴν πρὸς τοὺς πειράτας ἑταιρίαν αὐτοῦ.
 5 ἔκομιζετο δὲ αὐτὸς μὲν περὶ εἰς τὴν Ἀσίαν διαβάς, τὸν
 δὲ στόλον αὐτοῦ διὰ θαλάσσης ἐκπέμψας, τριήρεις μὲν πάντες
 καὶ εἴκοσι, πλοῖα δὲ μικρὰ ἄμφι τὰ ἑκατόν. τοὺς δὲ τηλεβό-
 λους διὰ θαλάσσης ἐκόμιζεν εἰς τὴν νῆσον, καὶ λίθους τούτων
 ἄμφι τοὺς δισχιλίους. τὴν μὲν οὖν παρωσκεινὴν τοῦ πολέμου B
 10 ἐκέλευε διὰ θαλάσσης ἔκκομιζεσθαι εἰς τὴν νῆσον, αὐτὸς δὲ
 ἀφικόμενος εἰς τι πεδίον ἐπεραιούτο εἰς τὴν νῆσον. αὐτὸς τε
 καὶ οἱ τῶν θυρῶν ὄντες καὶ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἄμφι τοὺς
 δισχιλίους. τὰ γὰρ τοι στρατεύματα, ὡς διηκην ἐπανίων ἀπὸ
 τῆς Δακίας, αὐτίκα ἐπήει τε εἰς τὴν νῆσον καὶ ἀπέβησαν.
 15 ἐπέδραμον δὲ αὐτίκα καὶ ἐδήωσαν τὴν νῆσον, καὶ ἀνδράποδα
 ὀλίγα ἀπενεγκάμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα αὐτὸς βασιλεὺς λόγους
 προσέφερε τῷ Λέσβου ἡγεμόνι; ἐπιπέμψας ἄγγελον καὶ κα-
 λείων τὴν τε πόλιν παραδιδόναι καὶ αὐτῷ διὰ ταῦτα ἐπιτρα- C
 πῆναι χώραν ἰκανὴν ὑπὸ βασιλεύς. ὁ δὲ ἀγνωμοσύνη τε διε-
 20 χρήτο, καὶ οὐ προσέειπε τὰς σπονδὰς τοῦ βασιλέως. βασι-
 λεὺς δὲ τοὺς τηλεβόλους ἰδρυσάμενος εἰς τὴν πόλιν αὐτὸς μὲν

16. ἐπενεγκάμενοι P

At Mechmetes Amuratis filius hostilia arma intulit Lesbo, his de causis quas supra memoravimus. accedebat praeter societatem, quam cum piratis inierat Lesbi princeps, etiam fratris mors, cuius culpam in eum principem rex transferebat, et ulcisci fratris manes in animum induxerat. rex quidem itinere pedestri in Asiam transiens ferebatur: at classem, quae complectebatur triremes viginti quinque et naves minores centum, per mare sequi iubet. bombardas per mare in insulam eam transportavit, necnon lapides, quibus onerarentur, circiter bis mille. belli quidem instrumenta et machinas mari ad eam insulam subvehi curavit. ipse vero veniens Possidium, pedestri itinere ad insulam accedebat, ducens paucarum milites et quosdam Europaeos, circiter bis mille. nam cum dimisisset exercitus rediens ab Dacia, continuo bellum movebat contra istam insulam. copiae ubi in continentem sunt expositae, illico incursionem fecerunt in insulam eamque populati sunt. verum pauca inde abstulerunt mancipia. mox legatum ad Lesbi ducem misit, qui iussu regis diceret principi seu duci ut urbem dederet. quod si faceret, fore ut ab rege acciperet aliam et admodum magnam regionem. princeps Lesbi, nescio quo genio malo in transversum abstractus, pacem regis aspernatus est. rex itaque bombardas sistens et contra urbem dirigens, in continentem pergebat consilio Machumetis, qui

ἐς τὴν ἡπειρον ἐκομίζετο, ἐποτρύνοντας τοῦ Μαχουμούτεω μὴ
 ἐνδιατρίβειν ἐν τῇ νήσῳ· Μαχουμούτης δὲ παραλαβὼν τὸν
 στρατὸν ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, ἐς μοίρας διελόμενος τὸν στρα-
 τόν, καὶ τοῖς τε τηλεβόλοις τὸ τεῖχος ἔπαιεν ἐπὶ ἡμέρας εἴ-
 κοσι καὶ ἑπτὰ, καὶ κατέβαλλε μέγα μέρος τῆς πόλεως. ἔχων 5
 D δὲ καὶ ὑπίλους τηλεβόλους ἔβαλλεν ἐς τὴν πόλιν, καὶ δὴ ἐθο-
 ρύβει τοὺς ἐν τῇ πόλει. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει, ἐνόντων σφίσι
 καὶ πειρατῶν τινῶν αὐτοῦ, ἐπεξίοντες βραχὺ ἀπὸ τῆς πόλεως
 ἡμύοντο, οὐ μέντοι γε ὡς ἀγαθόν τι ἐξεργάζεσθαι· οἱ γὰρ
 Τοῦρκοι ἐρεθιζόμενοι ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει προσήεσαν ἐς τὸ 10
 τεῖχος, καὶ ἀνεθάρρουν ἐπιόντες, καὶ ἐμάχοντο πρὸς τῷ τεί-
 χει. ὡς δὲ οἱ ἐν τῇ πόλει τῷ τε πλήθει ἐταλαιπωροῦντο καὶ
 ἐπιέζοντο τῇ τάλαιπωρίᾳ, προσέφερε λόγους τῷ βασιλεῖ ὁ τῆς
 νήσου ἡγεμῶν, ἐφ' ᾧ παραδιδόναι τε τὴν πόλιν καὶ τᾶλλα
 πολιόμενα τὰ ἐν τῇ πόλει, αὐτῷ δὲ ὑπὸ βασιλέως χώραν δω- 15
 P. 280 ρηθῆναι ἴσην τῇ ἑαυτοῦ καὶ πρόσδοον, καὶ στρατεύεσθαι ἅμα
 τῷ βασιλεῖ. Μαχουμούτης μὲν οὖν τοὺς τε λόγους ἐδέχετο,
 V. 218 καὶ ἔφασκεν ὡς βασιλέα πέρα ἐπὶ τὴν ἡπειρον πέμπειν. ἐπεὶ
 δὲ ἀννήχθη ὡς βασιλέα περὶ ὧν προῦσχετο ὁ τῆς Λέσβου
 ἡγεμῶν, ἐπεραιούτῳ τε ὁ βασιλεὺς καὶ ἐδέχετό τε τοὺς λό- 20
 γους, ἔτοιμος εἶναι σπένδεσθαι ἐφ' οἷς προυκαλεῖτο ὁ τῆς νή-
 σου τύραννος. ὡς δὲ τὰ ὄρκια ἐγένετο ἀμφοῖν, ὑπέξεχώρει

14. καὶ om P

21. προσκαλεῖτο P

eum adhortabatur ne in insula moraretur. Machumetes accepto ex-
 exercitu urbem oppugnabat, distribuens copias universas in turmas et
 manipulos. murum bombardis arietabat diebus viginti septem, urbis-
 que partem non modicam stravit. habuit bombardas quae in sublime
 globum torquent, quas mortaria nominant, quibus urbem gravissime
 afflixit. oppidanorum copiae in artum cogebantur. oppidani tamen,
 cum forte etiam quidam de piratarum numero praesto essent, egressi
 urbe manus cum hoste conserebant. res vero eorum nequaquam pro-
 spere succedebat. nam Turci lacessiti ab oppidanis accurrebant ad
 murum, et magna audacia freti eum superare nitentur. oppidanis
 in gravissimo periculo versantibus, siquidem hostis multitudine supe-
 rior erat, princeps insulae legatos misit, qui nuntiarent regi se pa-
 ratum esse dedere urbem et reliqua urbis oppidula. se tamen petere
 ut sibi a rege assignetur regio alia, aequales huic reditus habens.
 pollicebatur quoque se strenue imperata facturum, quocumque tamen
 in militiam eductus fuerit regio iussu. Machumetes cum intellexis-
 set principis et oppidanorum sententiam, respondit se nuntios missu-
 rum in continentem ad regem, qui hasce principis condiciones ei ex-
 ponant. ubi haec ad regem relata sunt, videlicet quae promittebat

τε ὁ τῆς πόλεως ἡγεμὼν τῆς νήσου, καὶ ἀφικόμενος ἐς βασι-
 λέα προσεκύνησέ τε αἶμα καὶ ἔφρασκε τοιαύδε “ὦ βασιλεῦ, ὀλ-
 σθα μὲν ὡς ἐξ ὅτου ἐς τὴν ἡγεμονίαν τῆς νήσου τῆσδε πε-
 ριῆλθον, οὔτε τοὺς ὄρκους παρέβην πώποτε, καὶ ἀνδραπόδων B
 5 ὑποδοχὴν ὡς οὐδέποτε εἰργασάμην, δῆλα ἂν γένοιτο ὑπὸ τῶν
 τῆσδε τῆς Ἀσίας ἐπιχωρίων, ὡς αὐτίκα ἀλισκόμενα ἀπεδίδοτο
 ὑπ’ ἐμοῦ. καὶ σπουδῆν ἐποιούμην, ὅπου τῶν ὑμετέρων τινὶ
 ἀνδραπόδῳ περιτύχοι τις, ἐλεῖν τε καὶ ἐς τὸν δεσπότην αὐ-
 τοῦ ἀπαγαγεῖν. τοὺς δὲ πειράτας ὑποδεχόμενος ἔφρασσον
 10 ὅπως μὴ τὴν χώραν ληϊζῶνται καὶ δηοῦντες λεηλατῶσιν. ἀφορ-
 μὴν τε οὐδενὶ τούτων ἔγωγε παρειχόμεν ὥστε τὴν χώραν τὴν
 σὴν βλάπτειν ἐπιπλέοντας. νῦν δὲ ἤκω πυρὰ σὲ πόλιν μὲν
 τῆσδε παραδιδούς καὶ νῆσον ξύμπασαν, αἰτοῦμαι δέ σοι, ὡς C
 εὐνοίας τε ἔχοιμι περὶ τὰ σὰ πράγματα, οὕτω ἀμείβεσθαι
 15 βασιλέα ἡμᾶς.” ταῦτά τε ἔλεγε, καὶ τῶν δακρύων μεδίετο
 οὐκ ὀλίγα, φάσκων ὡς ἀνοίᾳ τῶν ἀσπῶν οὐκ ἀφίκοιτο τὴν
 ἄρχην αὐτίκα, ὅτε τὰγαθὰ ἐπηγγέλλετο αὐτῷ βασιλεὺς. βα-
 σιλεὺς δὲ ἐπιμεμφόμενος αὐτῷ τὴν ἀγνωμοσύνην, οὐδ’ ὡς
 ἀτυχήσειν αὐτὸν ἔφρασκεν ὅτουοῦν τῶν ἀγαθῶν, ἀλλ’ αὐτὸν τε
 20 ἤσθησεσθαι παραδόντα ἑαυτὸν τῷ βασιλεῖ, καὶ ἦν εὐνοῆ τοῖς
 αὐτοῦ πράγμασιν, οὐκ ἀχθεσθήσεσθαί ποτε διὰ τοῦτο. ταῦτα

19. αὐτὸς ἔφρασκον δίφωον P

insulae princeps, continuo in gaudium effunditur, et in insulam traiecit, lubentique animo admittit principis quas praescribat condiciones; atque se hisce condicionibus insulae principi foedus et pacem daturum. cum iam res utrinque decisa, et fides foederis iureiurando utrinque interposito accepta esset, urbe egrediebatur insulae princeps; et veniens ad regem eum adorat, et huiuscemodi orationem exorditur. “nosti, o rex, ex quo insulam istam regere occepi, me iurisiurandi religionem temerasse nunquam. quod autem mancipia ex regione tua vi praedonum abstracta non receptaverim, sciri poterit ab iis qui Asiae loca incolunt. nam mancipia, quamprimum capiebantur e tua regione, continuo a me dominis suis reddebantur. praeterea maximum mihi fuit studium ut, sicubi vestra mancipia quis esset nactus, ea statim dominis suis restituerentur. quod piratas suscepi, ea gratia factum est, ne praedas ex mea regione agerent eamque vastando corrumpere. nec ulli horum unquam vel occasionem praebui vel consilium dedi, ut adnavigantes quicquam damni regioni tuae importarent. nunc autem ad te venio, urbem atque adeo universam insulam tibi tradens. simplex vero te oro ut, quemadmodum hactenus rebus tuis plurimum benevolentiae praestiti, ita nobis gratias referat rex.” haec quidem fatus est, et lacrymae cadebant obortae dicenti iuseitia oppidanorum factum esse, quod non statim ab initio,

λέγων τὴν τε πόλιν παραλαβὼν, αὐτίκα ἐκέλευεν ἶόντα καὶ
 D ἐς τὰς ἄλλας πόλεις κελεύειν παραδίδόναι τὰς ἀκροπόλεις.
 αὐτὸς μὲν οὖν σὺν τοῖς βασιλέως ὑπάρχουσιν περιωὴν παρεδί-
 δον τὰς πόλεις τῷ βασιλεῖ. καὶ ἐγκαθίστη μὲν εἰς αὐτὰς
 φυλακὰς βασιλεύς, τὴν δὲ πόλιν Μιτυλήνην ἐς τρία διελομέ- 5
 νος τὸ μὲν αὐτοῦ ἐγκατέλιπεν, εἴ τι ἀχρεῖον ἦν τοῦ ὀμίλου,
 τὸ δὲ ἕτερον διενείματο τοῖς νεήλυσιν, τὴν δὲ τρίτην μοῖραν
 κατήκτισεν ἐς Βυζάντιον, εἴ τι ἦν τῶν ἀσπῶν ἄξιον λόγου καὶ
 εὐπορον. τοὺς δὲ πειράτας ἀπαγαγὼν κατέσφαξεν, ἐς τρια-
 P. 281 κοσίους μάλιστα, ἐς χῶρον ἓνα τῶν προαστείων, τὰ σώματα 10
 δίχα ποιούμενος ἐς τὴν σφαγὴν. τοῦτο γὰρ βιαιότερον ἐς
 τοὺς πολεμίους ἐξενόητο τοῦ θανάτου εἶδος, τὸ σῶμα ἐς δύο
 τέμνειν. καταθέντες οὖν τὴν τομὴν ἐς τὸ διάφραγμα, ὅθεν
 ξυμβαίνει ἰσχεῖν ἐπὶ πολὺ τῆς τελευταίας διὰ τοῦτο τὸν δια-
 φθειρόμενον. ἐγκαθίστη δὲ εἰς τὴν πόλιν ταύτην νεήλυδας 15
 ἀμφὶ τοὺς διακοσίους καὶ ἀζάπιδας ἐς τριακοσίους, καὶ ἄρ-
 χοντα αὐτῶν τοῦ Σαμιλιάτεω παῖδα, ἄνδρα ἐπίσημον, οὗ τὸν
 πατέρα ἐν ταῖς βασιλέως θύραις ἀκούσειν δικαιοσύνης ἄριστον
 ἐπυθόμεθα, μάλιστα δὲ δικαστὴν τῶν ἐν ταῖς βασιλέως θύραις
 B καθισταμένον, καὶ δίκας δικάσαντα ἄριστον πάντων δὴ ὧν ἡμεῖς 20

20. ἄριστα?

δὲ P

cum bona ab rege nuntiarentur, venerit. rex exprobrans ei suam incitiam et imprudentiam, postremo consolationem adhibuit, iubens eum esse bono animo; nihil eum mali propter id quod primo non paruerit edicto regis passurum. his ultro citroque dictis urbem rex in dicionem accepit; principemque etiam in reliquas insulae urbes ire iubet, ut earum arces se dederent. qui impigre iussa regis capessens una cum regiis praefectis urbes adiit, easque regi tradidit. rex continuo, ne qua innovatio exoriretur, urbes in dicionem acceptas praesidiis firmat. Mitylenarum cives in tres distribuit partes. vulgi inutilem partem ibi reliquit, alteram peregrinis concessit; tertiam, quae genere et opibus principatum facile obtinebat, Byzantium deportavit. piratas trecentos in unum locum extra urbem contractos occidit. et quo crudelius perirent, corpora eorum media disseccit. nam placuit regi Turcorum hoc mortis genere in hostes uti, ut maiore crudelitate tererent, dissectis corporibus mediis, gladio diaphragnati adacto. nam qui in hunc modum caeditur, diu mortis dolores amarissimos experitur. huic autem urbi, ne quam defectionem molirentur incolae, ducentos de peregrinorum corpore et trecentos Azapides imposuit. his ducem constituit Samblatis filium, virum illustrem, cuius pater in regis ianuis iudicis officio functus est, et litigantes summa diligentia et attentione audivit, et sententiam summa aequitate adhibita dixit, adeo ut facile primas inter omnes ianuarum

ἴσμεν καὶ ἐξευρόντα οἷα δὴ ἀποβαίνειν ἔμελλεν ἡ δίκη ἐς
 τοὺς δικαζομένους. τὸν δὲ Λέσβου ἡγεμόνα ἐνεγκάμενος ἀπὸ
 τῆς πόλεως σύμπαντα ἐκέλευε κομίζεσθαι ἐς Βυζάντιον. ἐξε-
 λόμενος δὲ οἷ, καὶ τῶν ἀρίστων τῆς Λέσβου παιδᾶς τε καὶ
 5 θυγατέρας ἀμφὶ τοὺς ὀκτακοσίους, αὐτὸς ἀπήλαυνεν ἐπ' οἴκου, V. 219
 καὶ τὰς τε τριήρεις διῆκεν ἀπιέναι, ἐγκαταλιπὼν πλοῖα μικρὰ
 αὐτοῦ που ἐν τῇ νήσῳ. τὴν μὲν οὖν ἀδελφὴν τοῦ ἡγεμόνος,
 καὶ πρότερον ἀλοῦσαν ὑπὸ βασιλέως ἐν Κολχίδι, γυναῖκα οὐ-
 σαν βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τῆς Τραπεζοῦντος, ἐση-
 10 γάγετο μέχρι τινὸς ἐς τὴν γυναικωνίτιν, πολλῶν δὲ καλλίστην
 καὶ ὠραίαν λεγομένην εἶναι, προαποθανόντος τοῦ ἀνδρός αὐ-
 τῆς ἐν Τραπεζοῦντι, καὶ αὐτῆς γενομένης καὶ οὔσης χήρας C
 μεθ' ἑνὸς παιδὸς καὶ μόνου. τὸν δὲ παῖδα τοῦτον, ὅτε εἶλε
 τὴν Τραπεζοῦντα, εἰσενεγκάμενος καὶ αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν
 15 θεραπείᾳ τε εἶχε μάλιστα δὴ παίδων τῶν ἐν ταῖς βασιλέως
 θύραις, μετὰ γε τὸν ἀπὸ Βυζαντίου παῖδα Ἀμουράτεω ἀδελ-
 φόν. τὴν μὲν οὖν θυγατέρα βασιλέως Τραπεζοῦντος, Ἄνναν
 λεγομένην καὶ Χριστιανὴν, φυλαχθεῖσαν ὀρισμῶ τοῦ κρατοῦν-
 τος, ἡρμόσατο Ζαγάνῳ τῷ Μακεδονίας τῆς κάτω ὑπάρχῳ γε-
 20 νομένῳ, ἐξ ὅτου τὴν Πελοπόννησον αὐτὸν ἀφελόμενος ἐπέ-
 τρεπεν Ἀλβάνεω παιδί, τῷ Ἰωῶν λεγομένῳ, εἰ καὶ ὕστερον
 ἐχωρίσατο ταύτην ὁ κρατῶν ἀπ' αὐτοῦ, ἀναγκάζοντι ταύτην D
 γενέσθαι ἐς τὴν Θρησκείαν αὐτοῦ.

22. ἐπ' P

iudices ferret. ius enim iustissime dixit; et facilis clemensque omni-
 no fuit in inveniendō poenas quibus damnati subdendi essent. Lesbi
 ducem eam urbem relinquere et omnia sua Byzantium transferre iu-
 bet. ipse vero reversus est domum, eligens sibi optimatum Lesbi
 pueros, filios et filias circiter octingentas. triremes quoque abduxit,
 relictis tamen navigiis minoribus in insula. sororem ducis, quam
 etiam antea rex coperat in Colchidis regione, uxorem Alexandri Com-
 neni, qui rex erat Trapezuntis, induxit in gynaeceum, siquidem for-
 ma antecedere credebatur eo tempore omnes, quotquot ob formae
 elegantiam commendabantur. maritus eius praemortuus erat Trape-
 zunte, ipsaque vidua erat, relicto filiolo unico. rex capta Trape-
 zunte puerum hunc abduxit, et prae caeteris post puerum Byzantium,
 Amuratis fratrem, in ianuis benignissime tractavit. filiam Trape-
 zuntii regis, Annam nomine et Christianam, custoditam pro arbitrio
 victoris conubio iunxit Zagano, inferioris Macedoniae praefecto. ex
 quo autem eum Peloponnesi imperio expulit, eam Albanis filio, cui
 Iyon nomen erat, tradidit; quamvis eam deinceps acceperit viuens,
 coegeritque suam religionem assumere.

Τὸν μὲν οὖν ἡγεμόνα τῆς Λέσβου οὐ πολλῷ ὕστερον αἰ-
 τιασάμενος συνέλαβέ τε καὶ καθεῖρξεν ἔχων ἐν φυλακῇ, ὡς
 μὲν ἐγὼ ἐπυθόμην, ὡς οὐκ ἐν γνώμῃ γεγονότα τῷ βασιλεῖ
 τὸν ἡγεμόνα τοῦτον, καὶ πρότερον ἀχθομένῳ αὐτῷ ἐπὶ πολ-
 λοῖς ἀεικέσι τε καὶ ἀνηκέστοις ἔργοις πρὸς τὸν βασιλέως οὐ-
 5 κον. ὡς δὲ ὑπ' ἄλλων λέγεται, παῖδα διαφυγόντα τὰς βα-
 σιλέως θύρας ἀφικέσθαι ἐπὶ τὸν Λέσβου τοῦτον ἡγεμόνα, καὶ
 μεταβαλόντα ἐς τὴν Θρησκείαν τοῦ Ἰησοῦ γενέσθαι παιδικὰ
 αὐτοῦ ὡς δὲ ἡ Λέσβος ἐάλω καὶ ἐς Βυζάντιον ἐγένετο ἐπελελήσθαι
 P. 282 τε τοῦ παιδός ὃ ἡγεμών, καὶ δώροις πέμπσας ὡς βασιλέα, 10
 ἐπέγνωκάν τε οἱ παῖδες καὶ ἐξεῖπον τῷ βασιλεῖ. καὶ τὸν μὲν
 παῖδα κυτέσχη, καὶ τὸν ἡγεμόνα συνέλαβέ τε καὶ ἐν δεσμοῖς
 ἐποίησατο, ἅμα τῷ ἀνεψιῷ Λουκίῳ τῷ τῆς Αἴνου τυράννῳ
 παιδί γενομένῳ, καὶ συγκατεργασαμένῳ τῷ ἡγεμόνι τὸν τοῦ
 ἀδελφοῦ φόνον καὶ τὴν ἡγεμονίαν ἅμα. οὐ πολὺ μέντοι 15
 ὕστερον ξυνέβη καὶ τότε αὐτοῖς. ὡς γὰρ ἐν ἀπόρῳ καθεστη-
 κεσαν ἄμφω, οὐκ εἰδότες ὅπῃ ἀπαλλαγὴν εὕρωται τῆς εἰρ-
 κτῆς, ἀνήνεγκαν ὡς ἐς τὰ πάτρια τὰ Τούρκων ἵνα ἄμ-
 φότεροι προθυμοῦνται. καὶ αὐτὸς μὲν βυσιλεὺς ἐσοθῆτί
 B τε ἐδώρησατο καὶ τιάρρα, καὶ περιτεμόμενος ἐλευθέρους ἀφῆ-
 20 κεν ἐπὶ ἡμέρας οὐ πολλὰς, μετὰ δὲ ταῦτα αὐτίκα αὐθις

10. καὶ ἐν δώροις? 17. εἰδόντες P

Haud multum intercessit temporis, et Lesbio duci nescio quod
 crimen impegit, captumque in vincula dedit. ego quidem audiui eum
 in carcerem esse raptum, quod displiceret regi, et iam olim ipsi
 fuerit invisus propter multa et intoleranda mala, quibus regiam fa-
 miliam affecisset. verum, ut alii perhibent, hanc, quod in carcerem
 coniectus sit, accipio esse causam. ferunt puerum quendam fugien-
 tem ianuas regis venisse ad hunc Lesbi ducem. quem ubi Christia-
 nae religionis fide imbuit, non dubitavit turpissimo amore polluere.
 occupata autem Lesbo, cum princeps Byzantium abiisset, pueri obli-
 tus est. eum inter munera quaedam missum ad regem regii pueri
 agnoverunt, remque regi significarunt. rex puerum quidem retinuit;
 ducem cepit, et in carcerem duxit, una cum consobrino eius Lucio,
 Aeni principe, qui cum fuisset puer, Lesbi principem in necando
 fratre et parando principatu strenue adiutarat. nec multo post Le-
 sbum captam in hanc miseram provoluti sunt necessitatem. cum in
 summo vitae essent ambo discrimine, dubii quo se verterent, pronun-
 tiarunt se Turcorum religionem assumpturos. rex quidem donatos
 vestitu et tiara circumcidit, et impunitos e carcere dimisit. nec ta-
 men diu hoc gaudio illibato usi sunt: nam brevi tempore post eos

ἐς εἰρκτὴν ποιησάμενος κατέσχευεν, ἐς ὃ δὴ ἀπαγαγὼν κατέσφαξε.

Τὸν μὲν οὖν ἐνιαυτὸν τοῦτον δις αὐτὸς ἐκστρατευσάμενος βασιλεὺς τὴν μὲν ἐπὶ Λακάς ἔλευσιν ἐποίησατο, τὴν δὲ 5 ἐπὶ Λέσβον. καὶ ἐτελεύτα αὐτῷ ἐς τὸν χειμῶνα τοῦτον ἢ ἐπ' οἴκου ἀνακομιδῆ. καὶ τὸν μὲν χειμῶνα ἐν Βυζαντίῳ διατριβῶν ναυτικὸν τε ἐξηρτύετο, καὶ ἐς τὸν Εὐξείνον πόντον ἐναυπηγεῖτο τριήρεις ἀμφὶ τὰς τριάκοντα, καὶ οἰκοδομῶν ναοὺς τε καὶ βασιλεία ἐπενόει τὴν Βυζαντίου πόλιν αὐτῷ εἰς 10 τὰ ναυτικὰ εὐπορίαν παρέξασθαι, ὥστε ἄξιον λόγου ναυτικὸν Ἐς τὴν Θάλασσαν ἐξαργύεσθαι· τῇ γὰρ θαλάσῃ λογιζόμενος εὕρισκεν ὡς εἰ ἐπικρατήσῃ, ὅῃον αὐτῷ παραχωρήσειν καὶ τὰ τῶν πολεμίων. ἐδείματο δὲ καὶ ἄλλα ἄξια λόγου, μετὰ τὴν ἐν Προποντίδι Λαιμοκοπίην, τὴν τε ἐν Βυζαντίῳ ἀκρόπολιν 15 ἀξίως λόγου, ἐς τὰς χρυσέας καλουμένας πύλας, πύργους τε V. 220 μεγίστους καὶ ἀξιοθαύτους, καὶ τὰ ἐπὶ τὴν βασιλεία, καὶ τὴν ἐπὶ τῶν Σκοπίων γέφυραν ἐπ' Ἀξιῶ ποταμῷ, καὶ βασιλεία ἐν Ἀδριανουπόλει, πέραν τοῦ Ταϊάρου, ἣ δὲ ἐς τὸν Ἐβρον ἐκδιδού. καὶ πολίχνην μὲν ἐν τῇ Ἀσίᾳ περὶ Μάδυτον, ἣ δὲ 20 στενωτάτην τοῦ Ἑλλησπόντου ἐσπλέοντι, καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ πολίχνην ἑτέραν ἀπέναντι τῆς ἐν Ἀσίᾳ πολίχνης, ὥστε ἐχθ- D ροῦν μὲν αὐτῷ τὴν Βυζαντίου πόλιν καὶ τὸν Εὐξείνον πόν-

13. ἄλλῃ P 21. πολίχνη ἑτέρα P

iterum in carcerem condi iussit et diligentī custodia tamdiu asservavit donec inde abductos capitali supplicio afficeret.

Isto anno rex bis in militiam profectus, semel contra Dacos, iterum contra Lesbum. et utraque bella confecit eodem anno; hiemisque advenerat antequam domum redire posset. ea igitur hieme versatus Byzantii classem adornabat. extruebat templa, aedificabat regalia palatia, urbemque eam sibi accommodam ad navalia praelia reddere in animo constituerat, ut posset, si quando usus postularet, memorabilem classem inde in mare deducere. his cogitationibus intentus invenit se facile posse superiorem esse hostibus, si mare solus obtineat. animo conceperat extruere et aliam memorabilem, post Propontidis Laemocopiam, arcem Byzantii mirabilem; quam exaedificavit iuxta portas quas aureas nuncupabant. excitavit et turres maximas et spectaculo dignas, necnon interiora regia, et turrim quae vergit ad Scopiorum pontem, quo iungitur Axius fluvius. etiam regiam sedem Adrianopoli ultra Taenarum, qua Hebrum illabitur, emunivit. urbem quoque in Asia iuxta Madytum, ubi Hellespontum angustissimum cernimus, condidit; necnon aliam in Europa e regione eius urbis quae in Asia conspicitur aedificavit. hae urbes conditae sunt ad defensionem Byzantii et Euxini maris. praeterea non medio-

τον, κρατύνειν δὲ καὶ τὰς ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ πόλεις αὐτῶ, ναυτικὸν παρεχομένης οὐ μικρὸν. ταῦτα δειμάμενος κατὰ τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν τηλεβόλους καθίστη ἐς ἄμφω τὰ πόλινια τῶν μεγίστων ἀμφὶ τοὺς τριάκοντα καὶ ἑτέρους οὐκ ὀλίγους. ναύσταθμον δὲ τὸν ταύτη αὐτοῦ χώρον ποιησάμενοι οὐδενὶ ἐπιτρέπουσι παρῆναι ἔσω ἐς τὸν Ἑλλησποντιον, ἂν μὴ τῷ ταύτη ὑπάρχῃ ἀποβαίνοντες ἐπιφαινῶνται οἱ πλέοντες ἔσω.

Ταῦτα μὲν αὐτῶ ἐπεποιήτο, ὡς ἔμοι δοκεῖ, διὰ τὸν πρὸς
 P. 283 Οὐνετούς οἱ ἐσόμενον πόλεμον, ὃν πρὸ πολλοῦ παρεσκευασ- 10
 ζόμενος ἐπετήρει, ὅπως ἀσφαλίστατα αὐτῶ τὸν πόλεμον ποιή-
 σαιτο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐπω ἐν τέλει ἦν παρεσκευασμένα,
 1463 ὅτε τὸν πρὸς Οὐνετούς ἀράμενος πόλεμον ἐπολέμει· τότε
 δὲ ἐπιγενομένου τοῦ θέρους ἐστρατεύετο ἐπὶ Ἰλλυρίους καὶ
 Ἰλλυριῶν βασιλέα. τὸ μὲν οὖν τοῦτο γένος Ἰλλυριοὶ παλαιὸν 15
 τε καὶ ἐς τὸν Ἴόνιον ὠκημένον, εὐδοκιμῆσαι τε πολλαχῆ ἀπο-
 μνημονεύεται. καλοῦνται δὲ οὗτοι τὰ νῦν Βόσνοι. ἀλλ' οἱ
 μὲν Δαλμάται καὶ Μυσοὶ ἅμα καὶ Τριβαλλοὶ καὶ πρὸς γε εἶτι
 Σαρμάται τούτοις ταύτην ἵενται τὴν φωνὴν καὶ τῷ παντὶ
 παραπλησίαν, ὡς μὴ χαλεπῶς συνιέναι ἀλλήλων αὐτούς. εἰ- 20
 Β κὸς δὲ οἶεσθαι τούτους μᾶλλον ὠρημένους ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν
 Ἴόνιον χώρας, γένος τε ὃν μέγα καὶ πολλαχῆ ἐνευδοκιμοῦν,
 τήντε Θράκην ὑπάγεσθαι σφίσιν αὐτοῖς, καὶ τὸν Ἴστρον δια-

criter tutabantur urbes in Hellesponto sitas, praebentes classem haud aspernandam. in hunc modum terrorem Asianis et Europaeis incutiens, qui eum augeret, in utramque urbem bombardas invexit circiter triginta maximas, et alias non paucas. ad haec cum portum ibi parassent Turci, nulli intrare Hellespontum concedebant, nisi prius descendissent navibus et se loci praefecto exhibuissent visendum.

Opera haec haud dubie fecit propter bellum quod gesturus erat cum Venetis, ad quod se praeparabat, ut si ingrueret, quam tutissime isti se committeret. at quae commemoravimus opera omnia iam erant absoluta et ad finem perducta, cum bellum adversus Venetos susciperet. aetate autem ea quae sequebatur, bello lacessebat Illyricos et Illyricorum regem. genus hoc hominum antiquum est, et regionem versus Ionium spectantem incolens plerumque ad magnam claritatem accessisse perhibetur. vulgo nunc Bosni vocantur. verum Dalmatae, Mysii, Triballi, etiam Sarmatae, eadem fere utuntur lingua, aut non multum dissimili, at non difficulter se mutuo intelligant. verisimile tamen est illos profectos ab regione quae versus Ionium patet, cum pauci numero existerent et ubique rebus fortiter gestis inclarescerent,

βάντας τὴν τῆς Σαρματίας χώραν οἰκῆσαι, ἢ ὡς ἔνιοι οἴον-
 ται, ὑπὸ Σκυθῶν διωκομένους διαβῆναι τε ἐς τὴν ἐπὶ τὰς
 τοῦ Ἰστροῦ χώραν, καὶ καταστρεψαμένους τὴν ταύτη Θρά-
 κην, ἔσπε ἐπὶ μυχὸν τοῦ κόλπου ἀφικομένους, ἐνοικῆσαι. θαν-
 5 μάζω δὲ εἰ τοὺς Ἰλλυριοὺς ἀποφαινόμενος Ἀλβανούς τεκμαι-
 ροιτό τις, συμβαλλόμενος ὡς Ἰλλυριοὶ οἱ πρὸς τῷ μυχῷ τοῦ
 Ἰονίου ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν Ἠπειρόν τε καὶ Αἰτωλίαν καὶ Θεττα-
 λίας χώραν. ἀλλ' ὅτι μὲν ἀπὸ Ἐπιδάμνου μέχρι τοῦ Καρνε-
 ρίου καλουμένου κόλπου ἅπας ὁ χώρος οὗτος διατείνων ἐπὶ στα- C
 10 δίους μάλιστα πη τρισχιλίους, γένος τε ἐν ἐνοικεῖ, καὶ τῇ αὐτῇ
 φωνῇ διαχωόμενον, καὶ ἐπὶ μεσίγαιαν παρήκον ἄχρι τοῦ
 Ἰστροῦ, παραμειβόν τε τὴν τοῦ Σανδάλεω χώραν, καὶ τοῦ
 ταύτη βασιλέως ἐχομένων αὐτίκα τῶν Τριβαλλῶν τε ἅμα καὶ
 Μυσῶν. μάλιστα δὲ συμβαλλόμενος ἔχων ἀποφαινέσθαι διὰ
 15 τὸ ἐπὶ μέγα τὸ Ἰλλυρικὸν γένος χωρῆσαι δυνάμεως, καὶ ἐπὶ
 πολλὰ ταύτη σκεδασθῆναι τὴν Θράκην, Ἰλλυριοὺς μᾶλλον τὸ
 γένος τοῦτο εἶναι ἢ Ἀλβανούς. συντίθεμαι δὲ καὶ ἐκείνοις
 ἔγωγε οἱ φάσκουσι τὸ Ἰλλυρικὸν γένος ἴσχειν αὐτῷ τὴν ἐπω-
 νυμίαν ἀπὸ τῆς χώρας, διακεκρίσθαι μέντοι ὑπαρχον, ἄλλοτε
 20 ἄλλην φωνὴν ἀφιέμενον, ὥστε πολλὰ γένη αὐτοῦ, καὶ σφίσι
 διευηνοχότα πάνπαν ἐς τὴν φωνήν, λαχεῖν τοῦνομα τοῦτο D
 Ἰλλυριοὺς καλουμένους. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτω μοι ἐς τοσοῦ-
 τον ἀναγεγράφθω· εἰ δὲ μὴ τοῦνομα αὐτὸ ἐς γένος τοῦτο

Thraciam perdomuisse, et Istro transmissa Sarmatiae regionem inha-
 bitasse. sunt vero qui tradant eos a Scythis pulsos transiisse in re-
 gionem quae ultra Istrum colitur, et subacta Thracia ad sinum eum
 venisse, ibique sedes fixisse. miror autem quod sunt qui censeant
 Illyricos Albanos esse, quasi Illyrii, qui tenent sinum Ionii, processe-
 rint in hanc continentem et Aetoliam et Thessaliae regionem. cae-
 terum universa illa regio ab Epidamno usque ad Carnerium sinum
 complectitur spatium ter mille stadiorum. hanc regionem tenet ho-
 minum genus unum eadem lingua utens. porrigitur ab mediterranea
 se extendens usque ad Istrum, attingens Sandalis regionem, finitimis
 undique Triballis et Mysiis. haec autem dico, maxime hanc conie-
 cturam secutus, quod constat Illyrios ad magnam potentiam devenisse
 et in multa loca per Thraciam esse dispersos. proinde magis credo
 eos potius Illyrios quam Albanos dicendos esse. assentior praeterea
 et illis qui Illyrios nomen ab regione traxisse asseverant. nam inter
 se divisi alii aliam in usu linguam habent. itaque cum plurima ho-
 minum genera ibi habitent linguae usu inter se diversa, reor istos id
 nominis esse sortitos, ut dicantur Illyrici. sed haec hactenus anno-
 tata de ista gente sufficiant; etsi quidam putent nominis rationem

ὁρθῶς εἴρηται, διὰ δὲ τὴν χώραν, ἣν ἐνοικοῦν φαίνεται τὴν Ἰλλυριῶν, ἄξιόν ἐστι φέρεσθαι οἱ τοῦνομα τοῦτο. καὶ μὴ
 V. 221 νέμεις εἴη οὕτω φρονοῦντι περὶ αὐτῶν· Ἄλβανους γὰρ
 ἔγωγε μᾶλλον τε τοῖς Μακεδόσι προστίθεσθαι ἢ λέγοιμι ἢ
 ἄλλῃ τινὶ τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐθνῶν· οὐδενὶ τε γὰρ 5
 συμφέρονται, ὅτι μὴ τὸ Μακεδόνων γένος. ἀλλὰ τούτων μὲν
 περὶ ἄλλης ἔστω ταῦτα εἰρημένα, καλεῖσθω δέ μοι τῷ ὀνόματι
 τούτῳ, Ἰλλυριοί, οἱ περὶ τὸν Ἴόνιον οἰκοῦντες ἄχρις ἄκρας
 P. 284 Ἰστρίας καλουμένης πρὸς τῷ मुखῷ τοῦ κόλπου, ἀνεχούσης
 ταύτη ἐς τὸ πέλαγος, καὶ οἱ περὶ τὴν ταύτη μεσόγειον οἰκοῦν- 10
 τες Ἰλλυριοί.

Ἐπὶ τούτων δὲ τὸν βασιλέα ἐστρατεύετο βασιλεὺς Με-
 χμέτης, ὅτι τὸν φόρον αὐτοῦ, ὡς ἐπ' αὐτὸν ἀφίκετο βασιλέως
 κήρυξ κελεύων τὸν τε φόρον ἀπάγειν ὅτι τάχιστα ἐς τὰς βα-
 σιλέως θύρας καὶ μὴ διαμέλλειν, συναγείρας τὸν φόρον, πέντε 15
 ὄντα μυριάδας στατήρων, καὶ ἐπιδείξας τῷ βασιλέως κήρυκι,
 ὡς ἔτοιμος μὲν εἴη ὁ φόρος καὶ ὡς παρεσκευάστο, οὐ μέντοι
 γε προθυμεῖται ἐπιπέμποντα τῷ βασιλεῖ τὰ χρήματα στέρε-
 B 30 θαι τούτων αὐτόν, οὐδὲ οἱ καλῶς ἔχειν, ἀλλὰ σὺν τούτοις
 καὶ ἦν πολεμεῖν δέη [πολεμεῖν] τῷ βασιλεῖ πόλεμον ἐπαρά- 20
 μενον, ἄμεινον ἢ παρασκευάζοιτο ἐς τὸν πόλεμον, καὶ ἦν δέη
 ἀπαίροντα ἀλλήν τινὰ στέλλεσθαι χώραν, ταῦτα ἔχοντα τὰ
 χρήματα ἄμεινον πράξιεν. τὸν μὲν οὖν κήρυκα λέγεται ἐπι-

7. καλεῖσθων? 12. τοῦτον P

hand rectam me assignasse. verum propter regionem quam colunt, merito, ut mihi videtur, Illyrici appellantur. nec tamen invidia me comitetur, in hunc modum de his sentientem: nam Albanos potius Macedonibus adnumerari existimo quam alii in terrarum orbe genti. at de his satis. Illyricos igitur eam gentem nomino quae iuxta Ionium habitat usque ad summam Istriam, sic dictam regionem quae ad sinum excurrit in pelagus.

Adversus horum regem arma capiebat Mechemetes, quia tributum amplius ferre recusabat. nam regius praeco ad hunc accesserat, iubens ut quamprimum mora omni posita tributum in ianuas inferret. Illyricorum rex colligens tributum, quod, continebat quinque myriades staterum aureorum, idque praconi ostendens, dicebat "tributum quidem collectum et paratum in promptu est. nec tamen mihi cordi est mittere regi tantas opes, et me planissime his privare. verum si bellum ab rege impenderit, bello me committam felicius, si tanta pecuniae affuerit vis. praeterea si ea necessitas me apprehenderit ut mihi in aliam sit migrandum regionem, fretus istis opibus vitam commodius exigere poterō." regius praeco audiens istos sermones, respondisse fertur in hunc modum. "et qui-

πειν ἀκούσαντα τοὺς λόγους τούτους “ὃ βασιλεῦ τῆσδε τῆς
 χώρας, ἀλλὰ ταῦτα τὰ χρήματα καλῶς ἔχει παρὰ σοι εἶναι
 μὴ τὰς σπονδὰς παραβαίνοντι. ἦν δὲ διὰ ταῦτα παραβαίνων
 οἶσι ἄμεινον πρᾶξις, δέδοικα μὴ χειρόν σοι γένοιτο διὰ ταῦ-
 5 τα. σὺν γὰρ θεῷ καὶ ταῦτα ἔχειν τὰ χρήματα πολὺ ἄμει-
 νον, καὶ σὺν τῷ θεῷ τούτων στέρεσθαι ἄμεινον ἢ ὑβρίζοντα C
 ἐς ἐκείνον πολλαπλάσια τούτων κεκτηῖσθαι.” ταῦτα ὁ κῆρυξ
 εἰπὼν ἀπήλυνε παρὰ βασιλέα, καὶ ἀπαγγείλας τοῦ Ἰλλυριοῦ
 τὸν λόγον ἐπῆρε βασιλέα στρατεύεσθαι ἐπ’ ἀμφοτέρους. ἦν
 10 δ’ αὐτῷ τηρικαῦτα ἔλασις ἐπὶ τὸν Δακίας ἡγεμόνα, ἐξυβρί-
 σαντα μεγάλως ἐς τὸν τοῦ βασιλέως οἶκον καὶ ἀνελύοντα τοὺς
 πρέσβεις. ἀλλὰ τότε μὲν ἐλαύνοντι ἐπὶ Δάκας οὐκ ἐξεγένετο
 τίσισθαι βασιλέα Ἰλλυριῶν· τῷ δ’ ἐνιαυτῷ τούτῳ, ὡς πα-
 ρῆν αὐτῷ τὰ στρατεύματα ἐς τὴν Ἀδριανούπολιν ἀπὸ τε τῆς
 15 Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης, ἦρος ἐπιγενομένου ἐξῆλυνεν ἐπὶ D
 Ἰλλυριοῦς, ἐν νῷ ἔχων ἐσβαλεῖν καὶ ἐς τὴν Σανδάλεω χώραν.
 τὸν δὲ βασιλέα τούτου παῖδα ὄντα νόθον τοῦ πρότερον βασι-
 λέως Ἰλλυριῶν, καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ διηνεγμένον
 ὄρμημένους ἐπὶ τὴν τῆς χώρας ἡγεμονίαν, καὶ διαπρесеβυό-
 20 μενον ὡς βασιλέα, ἐπετράποντο αὐτῷ δαιτητῇ, ἐπέδειξέ τε
 τοῦτον βασιλέα τῆς χώρας, καὶ Ἰσαάκῃ τῷ Σκοπίων ὑπάρχη
 ὁμοροῦντί τε ἐς τὴν τῶν Ἰλλυριῶν χώραν, ὅπως αὐτῷ τιμω-

dem pulchrum et honestum erat opes istas in tuo dominio permanere,
 si non interim foederum religionem impie transgrediendo temerares:
 sin cupidine harum opum ductus foedera violare institueris, et iude
 tibi nescio quam felicitatem pollicitus fueris, vereor profecto ne con-
 trarium eveniat. nam auctore deo possidere istas opes neutiquam
 malum duxero. praeterea iisdem opibus auctore deo exui longe opti-
 mum iudico, potius quam contumeliis et iniuriis afflicere eum cuius
 praesidium eas acquisieris.” his dictis praeco ad regem revertitur; ex-
 pouensque quae acceperit ab Illyricorum rege, regem commovit ut
 contra ambos bellum susciperet. nam eodem tempore etiam ei bel-
 lum fuit cum Daciae principe, qui iniuriam maximam regiae familiae
 facerat legatis eius violatis et interfectis. caeterum sub idem tempus
 quo Dacos bello lacessebat, Illyrici regem ulcisci nequivit. verum
 isto demum anno, cum exercitus ab Europa et Asia Adrianopolium
 forent collecti, primo vere in Illyricos movit, in animo agitans et in
 Sandalis regionem irruere. hic rex fuerat filius illegitimus regis qui
 prius imperio temperaverat Illyricos; et cum discordiae atroces inter
 ipsum et fratres eius qui ad ducatum aspirabant exarsissent, miserunt
 legatos ad regem, eiusque arbitrio rem totam transigendam permise-
 runt, qui hunc regionis regem declaravit. Isaaco Scopiorum praefe-

- ρῶν συνεπιλάβοιτο ἐς τὴν ἡγεμονίαν. καὶ στρατὸν αὐτῷ παρεχόμενος ἐπὶ τοὺς ἀδελφούς τὴν τε χώραν ἐδήον καὶ ἠδραποδίετο, καὶ αὐτὸν ἐς τὴν βασιλείαν καταστῆσάμενος ἐπόλεμει τοῖς ἀδελφοῖς ἅμα τῷδε τῷ Ἰλλυριῶν βασιλεῖ. καὶ
- P. 285 πλεῖστα δὲ ταύτης τῆς χώρας ἀνδράποδα ἀγόμενοι οἱ Τούρκων ταύτην ὁμορον οἰκοῦντες τὴν χώραν. κασιῶν δὲ τῶν πόλεων ἀρχῶν, ὧν ἡμεῖς ἴσμεν ἀνδράποδα ὅστε τὴν Εὐρώπην καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν ληισάμενοι διεβίβαζον. καὶ ἐξ οὗτου τὴν Σκοπίων ᾤκησε πόλιν, καὶ Ἰησοῦς ὁ Ἰσαάκω παῖς ἐπιτροπεύων ὑπὸ βασιλείῳ ταύτην τὴν πόλιν, ὡς πλεῖστα, ὧν ἡμεῖς 10
- V. 222 ἴσμεν, διὰ πολλοῦ χρόνου ἐληίετο τὴν Ἰλλυριῶν χώραν, καὶ ἀποφέρεσθαι ἀνδράποδα ὅσα μὴ ἂν ποτε ἐλπίσαι ἐνεγκεῖν τὴν χώραν ἐκείνην. πυνθάνομαι δὲ τὴν χώραν διήκειν ἀπὸ τῆς Τριβαλλῶν χώρας καὶ Δοροβίκης ποταμοῦ ἐς τὴν Σανδάλεω χώραν καὶ ἐπὶ τὸν Ἴόνιον κόλπον, σταδίους ἐς ὀκτακο- 15
- Βασίους τὸ μῆκος, τὸ δὲ πλάτος ἐπὶ διαχιλίους μάλιστα ποισταδίους παρήκειν τὴν χώραν ἐς τοὺς Παιίνας καὶ ἐς Τριβαλλούς. καὶ ἀπὸ μὲν τῶν Τριβαλλῶν ἔχεται ἀντίκα ἡ χώρα τοῦ Ἰσαάκω, μετὰ δὲ ἡ τοῦ Παύλου χώρα καὶ αἱ πόλεις παρατείνουσιν ἐς αὐτὴν τῶν Ἰλλυριῶν βασιλείῳ χώραν. 20
- ἐπολέμου μὲν οὗτοι καὶ πρότερον τῷ βασιλεῖ, ὅτε μὲν ἐς τοὺς Τριβαλλούς ὅτε δὲ καὶ ἐς τοὺς Παιίνας ταλαντευόμενοι,

cto, qui finitimus erat Illyricis, istum adiuuare iubet in acquirendo principatu. hic exercitum praebens contra fratres, eorum regionem evastabat, plurimis inde abstractis mancipiis. illo igitur rege pronuntiato bellum gerebat cum fratribus et cum Illyriorum rege. Turci qui finitimam circa tenebant regionem, plurima nanciscebantur mancipia. cum autem praedas agerent mancipiorum ex omnibus quas scimus urbibus, ea continuo in Europam et Asiam transmittabant. et ex quo rex coloniam in Scopiorum urbem deduxit, et Isuae Isaci filius nomine eam administravit, plurima ab Illyrico mancipia sunt abducta et in Europam Asiamque translata, quorum numerus maior erat quam sperare potuisset ab ea regione. audio eam regionem, si quis longitudinem consideret, ab Triballorum regione et Dorobhya fluvio se extendere usque ad Sandali regionem et ad Ionium sinum stadiis octingentis. latitudo vero regionis, qua excurrit ad Pannonos et Triballos, complectitur duo milia stadiorum. a Triballis incipit regio Isaci. hanc excipit deinde Pauli regio, cuius urbes se porrigant usque in hanc regis Illyriorum regionem. hi quidem iam ante bellum gesserant cum rege, nunc quidem Triballis nunc vero Pannonibus adhaerentes; et cum adducerent Turcos, regionem Illyrico affusam populabantur bellumque in Triballos avertabant. caeterum Triballorum princeps bello contra

- καὶ ἐπαγόμενοι τοὺς Τούρκους ἐληίζοντο τὴν Ἰλλυριῶν ὄμορον χώραν. καὶ πρὸς τοὺς Τριβαλλοὺς ἐπολέμουν, καὶ ὁ τῶν Τριβαλλῶν ἡγεμῶν ἐκστρατευόμενος ἐπολιοῦρκει τὰς πόλεις, μετὰ δὲ ταῦτα σπεισάμενος εἰρήνην ἀγειν ἐς τοὺτους.
- 6 καὶ Σανδύλης μὲν τούτοις καὶ πρότερον ἐπολέμει, καὶ ἐπαγόμενος στρατὸν τοῦ βασιλέως ἐληίζετο τὴν χώραν ἐκείνων. ὥστε μόνοι δὴ οὗτοι ἀλλήλοις φέροντες, καὶ ἐπαγόμενοι στρατὸν ἐπὶ ἠλύδα τοῦ βασιλέως, μεγάλως δὲ ἔβλαπτον αὐτῶν τὴν
- 10 μένων ἐκάστοτε, καὶ φθειρομένης τῆς χώρας ἐς τὰ μάλιστα. τότε μὲν οὖν καὶ ὁ Ἰσαάκης καὶ ὁ Παῦλος συνθέμενοι συμμαχίαν τῷ Ἰλλυριῶν βασιλεῖ, διεννοοῦντο καὶ αὐτοὶ πόλεμον ἀνελεῖσθαι τῷ βασιλεῖ, ἦν τι ἀπὸ Παιόνων καταλαμβάνῃ τοὺς Τούρκους.
- 15 Βασιλεὺς δὲ ὡς ἤλυνε, διέβη μὲν τὸν Δοδοβίκην ποταμόν, ὃς τήν τε Τριβαλλῶν καὶ Ἰλλυριῶν χώραν διείργει, διαβάς δὲ ἐπὶ Ἰλλυριὸν ποταμόν ναυσίπορον ὄντα διέβη. ὁ δὲ πεζὸς στρατὸς ναυσίαν, ἧς αὐτοῦ ναυπηγεῖσθαι ἐκέλευε. τοὺς δὲ ἱπποὺς ἀφῆκεν ἐς τὸν ποταμόν, διαβῆναι τὰ στρατεύματα. ἐγένετο δὲ ὁ στρατὸς οὗτος τοῦ βασιλέως ἐς πεντεκαίδεκα μυριάδας ἱππέων. ὁ γὰρ δὴ στρατός οὗτος πλὴν τῶν νεηλύδων καὶ ἀζαπιδῶν, οἳ αὐτῷ παραγίνονται ἐς τὸν πόλεμον πεζοὶ ὄντες, καὶ ὅσοι ὑπουργῆσαι αὐτῷ τὰ ἐς χρεῖαν παρεῖν ἀχρεῖος ἔμμελος, ὁ λοιπὸς τοῦ βασιλέως στρατός ἱππεύει, μάλιστα δ'

7. ἀλλήλους? 24. δὴ?

hos suscepto urbes eorum obsidebat, et foedera cum iis pangens tandem se pacatum exhibebat. etiam Sandales hos antea bello appetiverat, et accito regis exercitu ipsorum agros evastabat. cum autem hi soli perpetuis inter se dissiderent odiis et regis peregrinos accerterent, propriae regioni plurimum calamitatis innoxerunt. nam mancipia plurima belli iure subinde a militibus capiebantur et deportabantur. praeterea ea regio vel maximam experiebatur vastationem. eadem tempestate Isaacus et Paulus societatem facientes auxilium pollicebantur Illyriorum regi. nam constituerant et ipsi bellum indicare regi, si Pannonēs aliquid novi contra Turcos molirentur.

Rex in militiam profectus traiecit Dorobyzam (Drinam) fluvium, qui Triballos et Illyrios dirimit. progressus deinde venit ad Illyrissum (Crajevam) fluvium navigabilem, quem superavit pedestri exercitu transnecto navibus, quas ibidem fabricari iusserat. equos autem in flumine reliquit, donec copias transportaret. tum temporis in armis habuisse creditur rex quindecim myriades equitum, praeter peregrinos et azapides pedestre robur, qui enim in id bellum sequebantur. aderat et

ἀνθρώπων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν. ἄγονται δὲ καὶ ὑποζύγια πολλα-
 P. 286 πλάσια, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται. ὡς δὲ τὸν Ἰλλυ-
 ριὸν διαβὺς ἐσέβαλεν ἐς τὴν χώραν, πρῶτον μὲν ἐπὶ Δοβο-
 βίκην πόλιν ἐπὶ τῇ ἐσβολῇ καταστάς ἐπολιόρκει. ἡ δὲ πόλις
 αὕτη οἰκεῖται ἐρυμνῇ οὖσα ἐπὶ ὑψηλοῦ ὄρους. τηλεβόλοις⁵
 δεδιττόμενος τοὺς ἐν τῇ πόλει, ὑπτίους τε καὶ τοὺς ἴσους, πα-
 ρεστήσατο τὴν πόλιν. καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ κατέλιπε, τὸ δὲ δω-
 ρησάμενος Τούρκων τοὺς ἀρίστους τὸ τρίτον ἀπέπεμψε ἐς
 Βυζάντιον. ἀπὸ δὲ Δοβοβίκης αὐτίκα ἐκέλευε Μαχουμότη
 ἐπιλεξάμενον τοὺς τῆς Εὐρώπης ἀρίστους προῖέναι ἐς τὸν¹⁰
 Β χώραν ἐς ὃν ἂν πυνθάνοιτο τὸν Ἰλλυριῶν βασιλέα διατρίβειν,
 πρὶν δὴ τὰ βασιλεία ὑφ' αὐτὸν ποιήσασθαι. οὗτος μὲν οὖν
 λαβὼν τούτους ἤλαυνε κατὰ κράτος ἀναβῆναι διὰ τοῦ ποτα-
 μοῦ. ἐλθὼν δὲ ἐς Γαϊτίαν καὶ πυνθόμενος ὡς βασιλεὺς προῖοι,
 διαβὰς τὸν ποταμὸν, ἐπὶ Κλιτίαν πόλιν οὐδὲν ἐπισχῶν δρο-¹⁵
 μῳ ἀνέβη, ἧ τὸν ποταμὸν εὗρεν ἐς τρία γενόμενον, καὶ διω-
 βὰς ἀφίκετο ἐπὶ Κλιτίαν δευτεραῖος. βασιλεὺς δὲ ἄρας ἐν-
 V. 223 τεῦθεν ἀφίκετο ἐπὶ Γαϊτίαν, τὰ Ἰλλυριῶν βασιλεία. καὶ ὡς
 ἐπέλασεν, αὐτίκα ἦ τε πόλις προσεχώρησε καθ' ὁμολογίαν.
 C ὡς γὰρ Δοβοβίκην ἐπύθοντο ἀλῶναι ὑπὸ βασιλέως, πασῶν δὴ²⁰
 ὀχυρωτάτην, αὐτίκα αἱ λοιπαὶ πόλεις καθίσταντο ἐς φόβον

7. τῶ?

alia hominum multitudo inutilis ad arma; quae propterea comitaban-
 tur regia castra, ut si quid opus esset, militibus inserviret. reliquus
 interim exercitus equitibus constat. nec tamen gens est, ut supra
 edocuimus, quae plura iumenta in expeditiones ducat. transito Illy-
 riaso impetum in regionem hostilem dedit; et aggressus Dorobizam
 urbem (Babicsa Ocsak), eam omni machinarum genere oppugnabat.
 urbs haec est sita in excelso monte, quapropter natura loci munitis-
 sima perhibetur. At rex expediens bombardas et mortaria, non ces-
 sabat terrorem iniicere oppidanis, et tandem urbe potitus est. par-
 tem hominum, quos ibidem indeptus erat, in ea urbe reliquit; parte
 donavit Turcorum optimates; tertiam partem Byzantium transtulit.
 Mechumetem iussit deligere Europae exercitus robur, atque festinare
 citato agmine in eum locum in quo acceperat regem Illyriorum mo-
 rari, antequam regiam sibi subiiceret; qui impigre iussa capessens,
 summa celeritate adhibita, flumen transgressus est. veniens Gaitiam
 (Iaicam) accepit regem proficisci traiecto flumine in Clitiam urbem
 (Kliucs). is igitur nihil remittens de cursu, transivit fluvium (Verbacs),
 qua eum in tres alveos divisum cognovit. hoc superato Clitiam venit, die
 secundo. rex sublatis signis Gaitiam contendit, regni sedem Illyrici. quo
 ubi pervenit, urbs illico condicionibus seu pactionibus in dicionem regis
 venit. nam ubi fama increbuit Dobobican esse captam a rege, quae
 urbium totius regni longe erat munitissima, reliquae urbes illico ter-

καὶ ὄρημντο αὐτὸς τις ἕκαστος φθῆναι, βουλόμενος βασιλεὶ
 χαρίζεσθαι προσχωρῶν. οἱ μὲν οὖν ἐν Γαίτια, ὡς βασιλεὺς
 ἀγγοῦ ἐπέλασε, τοὺς προσωτάς ἢ πόλις πέμψασα βασιλέα
 παρδίδου τε σφᾶς, καὶ ἤξιον πολιτεύεσθαι κατὰ τὰ πάτρια.
 5 καὶ συναγῶρει μὲν αὐτοῖς ἅττα ἤξιον σφίσι συγχωρηθῆναι
 ὑπὸ βασιλέως· μετὰ δέ, ὡς τὴν ἀκρόπολιν παραλαβὼν, φρου-
 ρὰν ἔφαινεν ἐν αὐτῷ, παιδᾶς τε τῶν ἀρίστων ἐπιλεξάμενος
 ἑαυτῷ τε καὶ περιεξελόμενος καὶ τινὰς τοῖς ἀμφ' αὐτὸν διένειμα.
 ταύτην μὲν οὖν τὴν πόλιν ὡς αὐτίκα παρέλαβεν, ἐκέλευσε Μα- D
 10 χουμούτη τὸν τῶν Θυρῶν ἡγεμόνα, ἀναλαβόντα τὸν τῆς Εὐρώπης
 στρατὸν, ἐλαύνειν ὅτι τάχιστα ἐπὶ τὸν βασιλέα τῶν Ἰλλυριῶν·
 ἐπυρθάνετο γὰρ ἐν τῇ πόλει τῆς Γαίτιας, ἀπεχούση ἡμερῶν πέντε
 ὁδόν, διατρίβειν καταδοκοῦντα ἢ ἐκχωρήσει τὰ Ἰλλυριῶν πρῶ-
 γματα. ἢ δὲ πόλις αὕτη, ἐν ἣ ἔμνε βασιλεὺς, καλεῖται Κλιτή,
 15 καὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ παῖδα ἀμφὶ τὰ τρισκαίδεκα ἔτη γεγονότα,
 διατρίβειν ἐπηγγέλλετο Μαχουμούτη. λαβὼν μὲν οὖν τὸν
 τῆς Εὐρώπης στρατὸν δευτεραῖος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸν ποτα- P. 287
 μὸν . . . τοῦνομα, ναυσιπομον, ᾧ δὴ μάλιστα Θαρρῶν Ἰλ-
 λυριῶν βασιλεὺς ναυσιπόρω τε ὄντι, καὶ μεγάλων νεῶν τε
 20 οὐκ ἐνουσῶν τῷ ποταμῷ, οὐκ ἄν ποτε ᾤετο διαβάντας τὸν
 ποταμὸν ἐλάσαι ἐπ' αὐτόν. ὡς δὲ ἐνταῦθα ἐπέλασεν ὁ στρα-

13. ἐγχωρήσει P

ritae in diversum abripiiebantur, et quilibet pro se sedulo contendebat ut prior deditiōnem faceret, sperans se in hunc modum non parvam gratiam apud regem initurum. Iaitiae cives, cum appropinquasset rex, continuo primores civitatis obviam miserunt, dedentes sese et sua regi. orabant autem regem ut ipsis permetteret patrio et solito more rem publicam administrare. rex preces eorum non aversatus est, verum continuo, quod petiverant, praestitit. deinde etiam arcem in deditiōnem accepit, quam praesidio imposito suorum firmavit. elegit sibi optimatum filios: dehinc quosdam delegit, quos donavit iis qui secum erant. ubi primum ea urbs in dominium concessit regis, negotium datum est Machumeti ianuarius duci ut accepto Europaeo exercitu summa celeritate pergeret adversus Illyriorum regem. nam audierat eum morari in ea urbe quae distabat ab Iaitia itinere maxime quinque dierum, expectantem quonam res Illyriorum essent evasurae. eius autem urbis quae regem Illyriorum tenebat, nomen erat Clitia. etiam fratris eius filium, agentem annum decimum tertium, ibidem cum rege conversari nuntiatum erat Machumeti. hic assumens, ut iussus erat, exercitum secundo die attingit flumen cui nomen est * * * * is fluvius navium erat patiens, et spem omnem in eo sitam ponebat rex Illyriorum. nam cum nullae naves magnae praesto essent, putabat regem nunquam eo audaciae progressurum ut

τὸς ἐς τὸν ποταμὸν, ἐνταῦθα ἐπισπεύδων Μαχουμούτης τῶς τοῦ στρατοπέδου ἀρίστους, ὥστε διαβάνας τὸν ποταμὸν ἔργον μέγα ἐργάσασθαι βασιλεῖ, συλλαβόντας Ἰλλυριῶν βασιλέα, ἔλεγε τοιαύδε. “ἄνδρες Τοῦρκοι, νῦν τις ἡμῶν ἕκαστος αὐτῶν φανήτω ἀνὴρ ἀγαθός, ποταμὸν τόνδε περὶ διαβάς· οὐ γὰρ 5
 Β μελήσει αὐτῷ τινὶ πρώτῳ διαβάντι μὴ μέγα τι ἀποίσεισθαι παρὰ βασιλέως.” ταῦτα εἰπόντος ἐπειρῶντο διαβαίνεω οἱ τοῦ βασιλέως. ἐνταῦθα δὴ πρῶτος λέγεται Ὀμάρης ὁ Τουραχάνεω παῖς, Θεσσαλίας ὑπαρχος, σὺν τοῖς ἀμφ’ αὐτὸν ἐλαύνοντες εἰσέπεσον ἐς τὸν ποταμὸν, καὶ βραχὺ τι διανηχόμενοι 10
 διέβαινον, καὶ ὁ λοιπὸς ἅμα στρατὸς αὐτίκα διέβαινε. διαβάντες δὲ αὐτίκα ἐπέδραμον χώραν, ὥστε τὸν Ἰλλυριῶν βασιλέα δεῖσασθαι, μὴ ἐς φυγὴν τραπόμενον ἐπισπεσόντες οἱ ἱκποδρόμοι καταλάβωσι, καὶ ἐπὶ κίνδυνον ἔλθωσιν. εἰ δὲ αὐτῷ μὴ ληφθεῖη, οἰχόμενος ἀνασώζεται ἐς πόλιν αὐτοῦ τινά, ὄνο- 15
 C μα Κλιτίη. καταφυγὼν δὲ πολιορκεῖται ὑπὸ Μαχουμούτεω. ἡ δὲ πόλις οἰκεῖται μὲν ἐν χωρίῳ τινὶ ἐλώδει. καὶ ἔλη παρ’ αὐτὴν μεγάλη, διὰ πολλοῦ διατείνοντα, ἐχυρὰν ποιεῖ καὶ οὐ βύσιμον. τότε δὲ ἐπὶ καύματος ἀποξηρνούμενον τε ἦν τὸ χωρίον ἅπαν. καὶ ἐπελεύσας ὁ στρατὸς ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, 20
 καὶ κάλαμον, ὃς ἄφθονος ἦν παρὰ τὴν πόλιν, ἐπιπέπτοντες διεφόρου ἐς τὴν τάφρον ὡς πῦρ ἐνήσοντες ἐς τὸν κάλαμον

18. διατείναντα P

id transiret, quo secum bellam gereret. ut autem cum copiis ad flumen Machumetes accessit, mire festinando, cohortari non abstinit exercitum et exercitus duces, ut transgrederentur flumen, regique opus pulcherrimum efficerent, capientes videlicet Illyriorum regem. sic autem locutus fertur. “viri Turci, nunc quilibet vestrum fac vir fortis appareat, atque pedes flumen hoc transeat. nentiquam enim mihi dubium est quin maxima et splendida munera maneant eum, quae ab rege accipiet, qui primus flumen superarit.” his dictis, regli milites maximo studio conabantur transgredi flumen. ibi tum primus, ut traditur, Omares Turchanis filius, Thessaliae praefectus, cum suis irrohit in flumen; qui paululum modo natantes flumen superarunt. hos secutus est, pari successu usus, et reliquus exercitus. egressi flumine Illico invasere agros. hinc rex Illyricorum timens ne, si in fugam verteretur, equitum adventu oppressus in maximum periculum veniret, se recepit, ut incolumis praesens discrimen evaderet, in urbem quandam eo loci sitam nomine Clitiam. verum Machumetes cum exercitu superveniens eam urbem obsidione circumdedit. urbis eius situs est in loco palustri, et in circuitu paludes visuntur longe lateque, quae urbem munitam et aditu difficilem praebent. eo tempore locus ille universus solaribus radiis exustus exaruerat. caeterum his

καὶ διὰ τοῦ πυρὸς αἰρήσοντές τε τοὺς ἐν τῇ πόλει, βίβλ. ἄκον. V. 224
 τας ἐς ὁμολογίαν παρασησόμενοι. ταῦτα μὲν εἰσορῶντες οἱ
 τοῦ Ἰλλυριοῦ στρατιῶται καὶ οἱ τῆς πόλεως, καὶ αἰδόμενοι μὴ
 ἂν δυνήσεσθαι ἐπὶ πολὺ ἀντέχειν πολιορκούμενοι, προσέφε- D
 5 ρον λόγους τῷ Μαχουμούτῃ ὡς σφᾶς τε αὐτοὺς παραδώσον-
 τες, καὶ ἐφ' ᾧ βασιλέα σφῶν αὐτῶν μηδ' ὄτιοῦν χαλεπὸν
 πείσεσθαι ὑπὸ βασιλέως, προσχωρήσαι τε, ἣν δοκία γένοιτό
 οἱ ἐφ' ᾧ ἀγαθὸν μὲν, χαλεπὸν δὲ μηδὲν ὑποστῆναι ὑπὸ Τούρ-
 κων. ταῦτα προῖσοχόμενου τοῦ Ἰλλυριοῦ ἐδέχετό τε ὁ Μα-
 10 χουμούτης καὶ ἐσπένδετο. δοκίον δὲ αὐτῷ ποιησάμενος ἐφ'
 οἷς προσιτίθετο, τὸν τε βασιλέα ἐξιόντα ἐκ τῆς πόλεως, παρ-
 ἔλαβέ τε τὴν πόλιν, καὶ τὸ μὲν ἐν τῇ πόλει ἐς τρία διελέμε-
 νος τὸ μὲν αὐτοῦ κατέλιπε, τὸ δὲ αὐτὸς σὺν καὶ τοῖς ἀρίστοις P. 288
 διανεμιάμενος, τὸ τρίτον ἀπάγων τῷ βασιλεῖ ἔδωρήσα-
 15 το. οὕτω μὲν οὖν ὁ Ἰλλυριῶν βασιλεὺς ἐάλω ἐν Κλιτίῃ,
 καὶ ἀδελφοῦ τε ἄρα αὐτοῦ παῖς, ἀμφὶ τὰ τρισκαίδεκα ἔτη
 γεγονώς.

Ἡ δὲ γυνὴ αὐτοῦ πρότερον ἐφθῆ ἐς Ῥαγούζιον πόλιν τὴν
 ἐς τὸν Ἰόνιον διαφυγούσα, καὶ πλοῦτον πολὺν ἀπενεγκαμένη
 20 οἴχεσθαι γνώμη τοῦ ἀνδρός. ἡ δὲ πόλις αὕτη φέκισται μὲν
 ὑπὸ τῶν ταύτῃ Ἰλλυριῶν, ἀνδρῶν ἐπιφανῶν ἐς ταὐτὸ συνιόν-

14. ἐπάγων P

nihil moti milites Machumetis accedunt, eamque obsidione circumve-
 niunt. arundinem, quae plurima ibi enata erat, excidentes compor-
 tabant in fossam, ut igne deinde iniecto vel vi tandem etiam invitos
 oppidanos in dicionem redigerent. haec parari cernentes cives urbis
 et Illyrii milites, credentesque se non diu posse resistere viribus
 Turcorum, legatos ad Machumetem mittere decernunt, orantes ut in
 deditionem acciperentur; petentes praeterea ut regi veniam daret,
 qui ipse se dediturus sit, si iurisiurandi religio interveniat; qua in-
 tercedente in spem erigatur, se nihil mali ab Turcis passurum. Ma-
 chumetes Illyrici preces haud abnuit. foedus est ictum, iusiurandum
 est datum, quemadmodum oraverant Illyrii. tandem cum urbe egres-
 sus esset rex, urbem occupavit. homines qui in urbe erant, in tres
 partes secrevit. unam ibidem morati iussit; alteram inter optimates
 suos distribuit; tertiam adduxit ad regem et ei dono dedit. in hunc
 modum Illyrici rex captus est Clitiae una cum fratris filio, qui haud
 dum impleverat aetatis annum decimum tertium.

Uxor regis iam ante se contulerat Rhagusium, quae est urbs iu-
 xta Ionium, ut praesenti discrimini subtraheretur. plurimas eo con-
 vexerat opes consilio viri. eam urbem incolunt Illyrici admodum il-
 lustres, qui eo convenerunt. et cum disciplinae sanctitate animi ipso-

των, καὶ ἀλλήλοις τε ἐπὶ πολὺ συμφερόμενοι, τὴν τε πόλιν Βέδσιμάντο ὄχυρὰν καὶ τσίγη περιβάλλοντο καρτερά. ἐμπορίαν δὲ τὴν τε κατ' ἤπειρον καὶ τὴν ἐς τὸ Ἴόνιον μετιόντες, ἐπὶ μέγα πλείστον ταύτῃ πόλεως ἀφικομένη, μάλιστα τε ἄμα καὶ εὐνομηθῆ ἐς ἀριστοκρατίαν διιδυνομένη, οἰκοδομαίαις τε 5 κοσμοῦντες τὴν σφῶν πόλιν, ἀμυδρὰν μὲν τινα οὖσαν, ἀγαθὴν δὲ ἐς ἄνδρας φέρεσθαι ἀγαθούς τὰ ἐς σύνεσιν. ὁμορεῖ μὲν οὖν αὕτῃ ἢ πόλις τῇ Σανδάλεω χώρῃ, καὶ πόλεμον ἀναιρουμένη αὐτῷ ἔχετο ἐς διαφορὰν καὶ ἐπόλεμει. τὴν μὲν οὖν αἰτίαν τῆς διαφορᾶς, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, ἐπιφερόμενον τὸν Σαν- 10 C δάλην ἀδίκως ἀναγκάσαι σφᾶς ἐς τὸ πολεμῆσαι. τὸν μέντοι παῖδα τούτου, νεανίαν οὐκ ἀγενῆ σὺν τῇ μητρὶ καταφυγόντα ἐς Ραγούζιον, καὶ μὴ οὐκ ἐκδιδόντας ἐξαιτουμένῳ αὐτούς, πόλεμόν τε ἐπήνεγκε καὶ τὴν γῆν ἔτεμεν. οὗτοι μὲν οὖν τὸν παῖδα αὐτοῦ στρατηγὸν ἐλόμενοι, καὶ χρήματα παρεχόμενοι 15 ἄφθονα, ἐπολέμουν τῷ Σανδάλῃ διαφέροντες τὸν πόλεμον. τὴν δὲ αἰτίαν ταύτῃ φασίν, ἀφ' ἧς ὁ τε παῖς αὐτοῦ καὶ ἡ γυνὴ φεύγοντες ἀπηλλάσσοντο ἐς ταύτην τὴν πόλιν. γυναῖκά τινα τῷ εἶδει εὐπρεπῆ λεγομένην, τὸν δὲ βίον ἀκόλαστον οὖσαν, παραγενομένην ἀπὸ Φλωρεντίας τῆς Ἰταλίας ἐς τὴν ἑαυτοῦ 20 B χώραν, ὡς ἐπυνθάνετο τὰς ἐν Φλωρεντία γυναῖκας κάλλει

4. ἐπὶ μέγιστον τῶν ταύτῃ πόλεων?

rum facile coalescerent, et discordia omnis submota fofet, eam adm-
 dum emunierunt validissimis undique oblectis muris. et proficien-
 tes in continentem et Ionium mercium gratia, brevi urbem opibus
 haud contemnendis auxere. habet, a quibus regitur, leges optimas
 et saluberrimas, et in aristocratiam versa administratur. cives ma-
 gnificis aedificiis urbem hanc exornarunt, quae quidem quamvis ob-
 scura fama feratur, tamen celebri habetur producendo viros prudentia
 insignes. ea urbs finitima est Sandalis regioni. cum hoc bellum
 urbi fuit. verum, ut mihi videtur, discordiarum causam parum iuste
 Sandales seminavit, eosque invitos arma capere coegit. nam uxor
 Sandalis una cum filio adolescente propter mariti improbitatem Rha-
 gusium confugerat. Sandales Rhagusios missis legatis rogarat ut red-
 derent uxorem et filium, quibus non admittentibus preces bellum
 indixit. Rhagusii filium Sandalis communi sententia ad id bellum
 imperatorem eligunt; suggerentesque magnam pecuniae vim, fortiter
 bellum ab Sandale illatum propulsare satagerunt. causam quae im-
 pulit matrem et filium, ut Rhagusium se recipere, hanc tradunt.
 mulier quaedam excellenti forma, caeterum lascivior quam par erat,
 in Sandalis regionem ab Florentia Italiae venerat. cum audivisset
 Sandales mulieres Florentinas tum formae venustate tum prudentia
 facile inter omnes primas esse, eius mulieris visendae cupidus eam

- πολλῶν διαφερούσας καὶ συνέσει, ἐκάλεσέ τε ἐς ὄψιν τὴν ἑαυ-
 τοῦ, ἰδεῖν τε ἰμειρόμενος, καὶ ὡς ἐθεάσατο ὡς καλλίστην εἶ-
 ναι, ἠράσθη τε τῆς γυναικός, καὶ ἐρασθεὶς μετ' οὐ πολὺ συν-
 ἐγένετο καὶ τῷ ἔρωτι χαλεπῶς ἐλαμβάνετο καὶ συνῶκει τῇ
 5 γυναικί, καὶ δυσανασχετῶν ἤδη τῷ ἔρωτι τῆς γυναικός ὠλι-
 γώρει τε ἅμα καὶ ἡμέλει τῆς ἑαυτοῦ κουριδίης γυναικός. τὴν
 δὲ γυναῖκά φασι τῶν ἐμπόρων ἐσομένην ἀπὸ Φλωρεντίας
 ἀφῆχθαι ἐς τὴν χώραν. ταύτη μὲν οὖν συναικῶν ὁ Σανδὰ-V. 225
 λης τῇ γυναικί ἐπαχθῆς ἦν καὶ ἀφόρητος. δι' αὐτὴν δὲ οὐκ P. 289
 10 ἀνασχομένη ἐπὶ παιδί νεανία τοιαῦτα ἀνέχεσθαι, δεινὰ ποι-
 ουμένη μετὰ τοῦ παιδὸς αὐτῆς κρύφα ἐς τὴν Ῥαγουζίου πό-
 λιν ἀπηλλάσσετο: οὗτος μὲν οὖν διαπρεσβεύσας ἤξιον ὑπο-
 στρέφειν ἐς τὴν χώραν αὐτοῦ καὶ μὴ ἐν ἀλλοτριᾷ χώρᾳ δια-
 τρέβειν, αἰσχος ὃν τότε ἐπιφέρειν ἐς τοὺς ἀνθρώπους. ἡ μὲν
 15 οὖν γυνὴ οὐκ ἐπειθέτο, οὐδ' ὑποστρέφειν ἔφασκεν, ἂν μὴ τὴν
 γυναῖκα ἀποπέμψηται ἐς Φλωρεντίαν, ἣ αὐτῇ παρ' αὐτῷ χρη-
 σθῆται ὡς ἂν βούληται. ταῦτα μὲν οὕτω γενέσθαι λέγεται, τὸν
 δὲ παῖδα αὐτοῦ διενεχθέντα καὶ ὑπὸ Ῥαγουζίων στρατηγὸν B
 καταστάνατα πολεμεῖν τῷ πατρὶ, μαχεσάμενον τε τῷ πατρὶ,
 20 οἷα ἀμυνόμενον ἐς τὴν φύσιν, τρέψασθαί τε αὐτὸν πατέρα
 καὶ συγχρὸς ἀνελόντα τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ, ἀθέμιτα προσφε-
 ρόμενον τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ ὑπεναντία τῆς δίκης. ἐπερ-

ad se vocari iubet. quae ubi in conspectum venit, eo quod pulcherrima esset, Sandales uxoris amore saliatuſ eam spreuit. nec multo post amore peregrinae amens et ardens cum ea concubuit, plurimum amore aestuans. adhaerescens autem peregrinae mulieri, uxori admodum molestus erat; quam despiciebat et prorsus negligebat. mulier autem illa erat mercatorum Florentinorum, et in hanc regionem appulerat. conversans itaque plurimum cum hac muliere infensus et molestus erat suae uxori. uxor non ferens amplius hasce indignitates, maxime propter filium suum adolescentem, una cum eo clam Rhagusium profugit. Sandales missis legatis uxorem rogabat ut revertetur in suam regionem, nec in aliena degeret, vulgans opprobrium suum in homines. at uxor non obtemperabat verbis mariti, sed in hunc modum respondit, se non redituram, nisi dimittat mulierem illam Florentinam. quod si facere omiserit, fruatur peregrina muliere ad libitum. haec quidem ad eum modum contigisse memorantur. filius inimicitias gerens cum patre, et belli dux a Rhagusii pronuntiatus, bello adortus est patrem, praelioque inito patrem fugam arripere compulſit, plurimis de exercitu in fuga caesis, certe in patrem impia et nefaria ausus. mittebat is frequenter legatos ad regem, consulens ut iunctis copiis Illyriorum regem debellarent. tandem

σφεύετο μὲν οὖν καὶ οὗτος θαμὰ ὡς τὸν βασιλέα συνεξελεῖν τὸν Ἰλλυριῶν βασιλέα, καὶ στρατὸν ἐπήγες Τούρκων, καὶ ἐκάκου τὴν χώραν. τότε ὡς ἐπιῶν ὁ βασιλεὺς ἐπηγγέλλετο ἐπὶ τὴν Ἰλλυριῶν χώραν, παρεσκευαίετο καὶ αὐτός, ὡς ἦν τι δύναται ἀμυνομένοις, ἣν ἐς τὴν ἑαυτοῦ ἐσβάλλῃ ὁ τοῦ βασιλέως 5 στρατός.

C Ἐπάνειμι δὲ ἐπ' ἐκεῖνο τοῦ λόγου, ἣ πρότερόν μοι ἐδεδήλωτο ὡς ἐπεὶ τὸν βασιλέα παρέλαβε Μαχουμούτης ὁ Μιχαήλου, σὺν τούτῳ περιῶν τὰς ἄλλας πόλεις ἐπεδείκνυτο τε τὸν βασιλέα, καὶ προσεχώρουν. ὁ μὲν δὲ Μαχουμούτης 10 ἀμφὶ τὰ τοιαῦτα εἶχεν, Ὀμάρη δὲ τὸν Τουραχάνω πέμπων ἐπὶ τὰς λοιπὰς τῆς Ἰλλυριῶν χώρας πόλεις, αὐτὸς ἤλαυνεν ἐπὶ τὸ βασιλέως στρατόπεδον. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἤχθετό τε τῷ ἄρκῳ καὶ ἐγαλέπαιεν, ὡς οὐκ ἐν δέοντι ποιήσαιτο τὸν ὄρκον τῷ βασιλεῖ τῶν Ἰλλυριῶν, τὸν μέντοι βασιλέα ἐς φν- 15 λακὴν ποιησάμενος περιῆγεν ἐλαύνων διὰ τῆς Σανδάλεω χώρας· ἐς γὰρ τὴν Ἰλλυριῶν τὰ μὲν αὐτὸς βασιλεὺς καταστρεψάμενος ὑπήγαγετο, τὰ δὲ Μαχουμούτῳ παρασησαμένου καὶ Ὀμάρῳ. ἔνθα δὲ καὶ Ὀμάρης σπουδῆν ποιούμενος τὴν 20 χώραν, ὄση ὑπόλοιπος ἦν, ὑπὸ τῷ βασιλεῖ γενέσθαι, ἀνήρ τε 20 ἔδοξε τῶν ἐν ταῖς βασιλέως θύραις εὐδοκιμούντων κράτιστος

monendo et consulendo tantum profecit, ut Turcorum exercitus adveniret et regionem regis graviter populando corrumperet. sub idem tempus cum fama volaret regis copias accedere contra Illyriorum regem, nec ipse se parare intermisit, ut regium exercitum, si in suam regionem populabundus ingrederetur, si quid posset armis, a populationibus prohiberet eumque propulsaret.

Nunc eo redire libet, unde in hunc sermonem digressus sum. postquam regem Illyriorum Machumetes Michaelis filius in dicionem accepit, cum eo circumiens etiam caeteras urbes regi Turcorum subiciebat. et quidem circa haec versabatur Machumetes. Omarem autem Turachanis filium iubebat cum exercitu pergere contra caeteras Illyriorum urbes. caeterum ipse in regia condebat castra. rex Turcorum discruciabatur animi propter iuramentum Illyriorum regi praestitum ab Machumete. graviter Machumeti quoque indignabatur, ut qui parum opportune huic regi salutis spem interposita iurisiurandi religione obtulisset. regem quidem Illyrium vinculis illigatum circumduxit, peragrans Sandalis regionem. nam Illyrios partim quidem ipse, partim vero Machumetis et Omaris Marte perdomuit. Omares summo studio annitebatur ut eam regionem, quae nondum subiecta erat, cogere regis suscipere imperium. hic cum fortitudine facile superaret omnes, quotquot in ianuis fortitudinis praerogativa gauderent, prae-

καὶ μεγάλα ἀπεδείκνυτο ἔργα, καὶ πρότερον βασιλεὺς δόκιμος ἐν πολλοῖς ἄλλοις γενόμενος.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο καταστρεψαμένῳ βασιλεὶ τὰς Ἰλλυριῶν πόλεις. ἐντεῦθεν πρεσβείαν πέμπων ἐπὶ 5 Ῥαγούζιον πόλιν ἐξήτει τὴν βασιλέως γυναῖκα. ἡ δὲ προεξήγει ἀπιούσα ἐκ τῆς πόλεως ἐς Ἴταλίαν· ὡς γὰρ ἐπυνθά- P. 290
νετο τὴν ξύμπασαν χώραν γενέσθαι ὑπὸ βασιλεὺς, ὡς εἶχε, τάχιστα ἐκ τῆς πόλεως ἀπηλλάττετο, οἰχομένη ἐς τὴν Ἴταλίαν. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις ὡς οὐ κατέλαβον αὐτοῦ ταύτην
10 τὴν βασιλέως γυναῖκα, ἀπεχώρησαν ἄπρακτοι.

Ἐντεῦθεν βασιλεὺς συσκευασάμενος ἐσβάλλεν ἐς τὴν Σανδάλεω χώραν καὶ ἐδήου. ἵπποδρόμους δ' ἐπαφείς, ἐπέδραμον τὴν χώραν αὐτοῦ σύμπασαν. μετὰ δὲ ἐπιὼν τὰς πόλεις ἐπολιόρκει. καὶ οἱ τοῦ Σανδάλεω ἐπέθεντο τῷ βασιλέως
15 κοιτῶνι, ὀρμώμενοι ἐκ τῶν ὀρέων, καὶ ἔστιν ἃ διαρπάσαντες V. 226
αὐθις ἐπὶ τῶν ὀρέων οὐχόντο ἀπαλασσύμενοι. ἔστι δ' ἡ χώρα B οὐχ ἤτιον ἔρημος ἢ τῶν Ἰλλυριῶν χώρα. ἐπελάσας μὲν οὖν αὐτὸς ἐπολιόρκει πολίχνην τὴν Σανδάλεω ἐπὶ ἡμέρας τινάς. καὶ ὡς οὐ προεχώρει αὐτῷ ἢ τῆς πόλεως ἀφρσεις, ἀπῆλθον
20 διὰ τῆς τοῦ Στάντεω καὶ Κραϊκου καὶ Παύλου, τῶν ταύτην αὐτοῦ ἡγεμόνων, χώρας. κήρυκα δ' ἐπέμπε κελεύων τὴν τε

1. καὶ om P ἐπεδείκνυτο P 5. ἐξήτει? προεξήγ P

clara militaris virtutis edebat opera, caetera quoque satis spectatus regi.

Haec haec ab rege Illyricas urbes subiugante gesta sunt. quibus peractis legatos ire iubet Rhagusium urbem, quaesitum regis uxorem haec regem antevertem excesserat urbem, et in Italiam abierat. nam cum fama captae regionis ad ipsam allata esset, omni mora posita relinquebat urbem et in Italiam properabat. legati cum eam haud reperissent in ista urbe, abierunt re infecta. rex omnibus in unum contractis copiis invasit Sandalis regionem, quam misere evastavit: nam equites per universam regionem grassantes eam graviter afflixere.

Inde nec oppidis abstinuit; quae accedens obsidere haud omisit. Sandalis milites, qui in montium iugis se tenebant, montibus digressi insidiabantur cubiculo sive tentorio regis. et cum quaedam inde diripuissent, illico retro in montes, unde venerant, se receperunt. regio haec non secus ac Illyriorum deserta et vasta est. rex castra movens ad Sandalis urbem, eam diebus aliquot obsidebat. cum vero urbis oppugnatio non succederet ex animi sententia, abiit, ducens exercitum per Stantis Craici et Pauli, qui principes erant, regiones. ad hos praefatos dimisit, qui iuberent ut suam singuli regionem regi

αὐτῶν χώραν παραδίδοναι, καὶ αὐτοῖς γενέσθαι ὑπὸ βασι-
 λέως ἄλλην ἀντὶ ταύτης ἐν τῇ Εὐρώπῃ. οὗτοι μὲν οὖν οὕτω
 πεισθέντες παρέδοσαν τε σφᾶς αὐτοὺς ἅμα τῷ βασιλεῖ καὶ
 C τὴν χώραν, ἐννοοῦντες ἀδύνατα εἶσθαι αὐτοὺς ἐν μέσῳ τῆς
 βασιλέως χώρας ἀντέχειν ἐς τέλος. ἀναπειθόνται οὖν ἐφ' ᾧ 5
 ἄλλην ἀντὶ τῆς σφετέρως αὐτῶν σφίσι γενέσθαι ὑπὸ βασι-
 λέως. καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὰς θύρας τὴν τε χώραν παρέδο-
 σαν, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον αὐτοὺς ἐς φυλακὴν ποιησάμενος
 εἰσεκομίζετο ἐπ' οἴκου, καὶ τὸν τε στρατὸν ἅμα διῆκε. τὸν
 μέντοι βασιλέα Ἰλλυριῶν ἀπελαύνων ἐκ τῆς χώρας, ἔωθεν, 10
 ὡς ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἀνεπαύετο, μεταπεμψάμενος ἐκάλει ἐς
 ὄψιν τὴν ἑαυτοῦ. ὁ δὲ συνιείς ὡς οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ μετα-
 D πέμπεται αὐτόν, τὰ ὄρκια ἐν χερσίν ἔχων ἐξηγέρθη τε, καὶ
 ὡς ἀπήχθη ἐς ὄψιν τὴν βασιλέως, ἀπέταμόν τε αὐτοῦ τὴν
 κεφαλὴν ἐπιτάξαντος βασιλέως. λέγεται δὲ καὶ διδασκάλῳ 15
 αὐτοῦ τῷ Πέρσῃ τοῦτον παρασχεῖν ὥστε διαχρήσασθαι· οἱ δὲ
 μάγειρον αὐτοῦ αἰτησάμενον ἀνελεῖν. διενεχθέντα δὲ γνώμη
 πρὸς Μάχουμουτῇ τὸν Μιχαήλου, λέγεται ἀνελεῖν κελεῦσαι
 τὸν βασιλέα Ἰλλυριῶν. οὗτος μὲν δὲ οὕτω λέγεται τελευ-
 τῆσαι μετὰ τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ ὑπὸ βασιλέως καταστροφῇ. 20
 Ὡς μὲν οὖν ἰάλω ἢ τῶν Ἰλλυριῶν χώρα, καὶ ὃ τε βα-
 σιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄλλους καὶ οἱ λοιποὶ ἡγεμόνες εἶχοντο ἐν

traderent: quod si facerent, fore ut singuli aliam regionem in Euro-
 pa ab rege acciperent. principes illi persuasi praeconum verbis se et
 regionem regi manciparunt. cogitabant enim impossibile fore ut in
 posterum regionem suam defendere et tutari possent, cum undique
 cingerentur regis regione, quasi in medio habitantes. verum profecti
 in ianuas regis, hac condicione adducti deditionem faciunt, ut alia
 regione pro sua ab rege donarentur. nec multo post hos compedi-
 bus compeditos abduxit domum, simul etiam exercitum dimisit. re-
 gem Illyricorum manē, cum in castris quiesceret et abitum moliretur,
 accersivit in conspectum suum qui cum intelligeret se parum favore
 regis vocari, tenens manu litteras quibus continebatur iusiurandum
 ab Machumete datum, prodibat in conspectum regis. ut in conspe-
 ctum regis venit, rege imperante caput eius praecisum est. tradunt
 regem propinasse interficiendum Illyriorum regem Persae praeceptorī
 suo. sunt qui referant coquum regium istum virum, nescio quod cri-
 men in eum intendentem, confecisse. nam is, cum plurimum dissi-
 deret a sententia Machumetis filii Michaelis, regis iussu Illyriorum
 regem leto dedit.

In hunc modum memoriae proditum est occidisse Illyriorum re-
 gem, occupato regno eius ab rege Turcorum. Veneti et Pannonēs

- φυλακῆ, πυθόμενοι ταῦτα οἱ τε Οὐνετοὶ καὶ οἱ Παῖονες δει- P. 291
 νὸν ἐποιοῦντο καὶ ἐς φόβον καθίστατο μέγαν, αὐτίκα οἰόμε-
 νοι ἐπὶ σφᾶς ἤξειν τὸ δεινόν. καὶ οἱ μὲν Οὐνετοὶ ἐχαλέπαι-
 νον ἐπιφερομένων σφίσι τῶν βασιλέως ὑπάρχων καὶ χαλεπῶν
 5 ὄντων τοῖς ὑπηκόοις, ἐνέμενον δ' ὅμως ταῖς σπονδαῖς, кара-
 δοκούντες ἢ ἀποβήσεται σφίσι τὰ πράγματα. ὡς δὲ τό τε ἐν
 Πελοποννήσῳ Ἄργος, ἱερέως τῶν ἐν τῇ πόλει παραδόντος
 προδοσίᾳ, ἔλαβεν ὁ τοῦ βασιλέως ὑπαρχος, Ἀλβάνεω παῖς,
 τοῦνομα Ἰησοῦς, καὶ ἐπέθετο περιφανῶς ἤδη πολεμεῖν, καὶ
 10 Ναυπακτον μὲν ἐπέδραμεν Ὀμάρης ὁ Τουραχάνεω, τὴν δὲ ἐν Β
 Πελοποννήσῳ χώραν Οὐνετῶν, τὴν περὶ Μεθώνην, καταλα-
 βόντες οἱ τοῦ βασιλέως οὐκ ἐνεδίδοσαν, ἐνταῦθα οὐκέτι ἀνα-
 σχετὸν ἐποιοῦντο ἡσυχίαν ἄγειν, ἀλλ' ἐβουλεύοντο μὲν ἐπ'
 ἀμφοτέρω γινόμενοι ταῖς γνώμαις. καταστάσης δὲ πολλαχῆ
 15 ἐκκλησίας τῶν κλητῶν καλουμένων, Βίκτωρ τῶν Καπέλλων
 οἰκίας, ἀνὴρ πλούτῳ τε καὶ ἀξιώματι προέχων καὶ ἄγειν δο-
 κῶν τὴν πόλιν κράτιστος, προσπαρακαλέσας καὶ τοὺς προσή-
 κοντας αὐτῷ καὶ συγγενεῖς ἐς τὴν ἑαυτοῦ ψῆφον, παριῶν ἐπὶ C
 τὸ βῆμα ἔλεγε τοιαύδε. "ἄνδρες Οὐνετοί, πολλαχῆ μὲν καὶ
 20 ἄλλοτε δοκῶν τοὺς ἐνοικοῦντας τὸ ἄστυ τότε μὴ διαπίπτειν V. 291
 λογιζομένους τὰ δέοντα, βραχεῖ τινὲ λόγῳ ἐνόμιζον δεῖσθαι

cognito regionem Illyriorum in dicionem venisse regis regemque Illyrium captum ab Turco occubuisse, propterea reliquos regionis principes miserandam in vinculis agere vitam, haec neutiquam diutius ferenda esse censuerunt; ac formidine magna tentabantur, cum animis reputarent brevi fore ut idem exitium parum feliciter experirentur. Veneti graviter ferebant praefectos regiois contra ipsos insurgere, et subditis eorum molestos et intolerandos esse. interim tamen foederum sanctitatem bona fide coluerunt, suspensi expectatione eventus rerum. Iosue Albanis filius, regis praefectus, Argos in Peloponneso per prodicionem sacerdotis, qui ea in urbe morabatur, nactus est, et ex aperto iam bellum gerebat. Omares Turachanis filius incursionem in Naupactum fecit. nec ab regione in Peloponneso Venetorum circa Methonam, regii ius belli abstinerunt. his accensi Veneti, haud amplius cunctandum et ferendum rati, ad consultandum quid agerent potissimum conveniebant, sententiis in utramque partem probe pensulatis, cum iam saepius consultasset senatores qui Evocati dicuntur. Victor de familia Capellarum, vir divitiis et dignitate praecellens, quique urbem regere optimus censebatur, adductis in suam sententiam propinquis et cognatis, conscendens tribunal, talem orationem habuisse fertur. "viri Veneti, saepius alias cognovi certis experimentis, huius civitatis incolas nequaquam cedere animis, si

ἐς ἑμᾶς. πάντα δὲ τὰ πράγματα οἶα προτρέπεσθαι καὶ μὴ προθυμουμένους ἐπὶ τὸν πόλεμον τοῦτον. ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν πρωτεύειν ἀξιούντων παρ' ἡμῖν οὐκ ὀλίγοι παριόντες κελεύουσιν ἑμᾶς μὴ οὕτως ἐπαχθῶς περὶ μεγάλων βουλευέσθαι πραγμάτων, ἀλλ' ἀνέχεσθαι μᾶλλον, προσβειαν πέμποντας ἐς τὸν 5
D βάρβαρον περὶ τῶν σπονδῶν ὡς οὐ δίκαια πρῶτοι παραβαίνων τοὺς ὄρκους καὶ τὰς σπονδὰς, καὶ νουθετεῖν αὐτὸν τὰ δέοντα, ἣν δέη πεισόμενον. ἐὰν δὲ ἀναιρεῖσθαι πόλεμον, ἀναγκαῖον λόγον περὶ τοῦ παρόντος πολέμου ἐπιμνησάμενον ἱκανόν, οὕτως λέναι ἐπὶ τὴν ψῆφον. δεῖ δὲ ἕκαστα λογιζομέ- 10
 νοις τὰ χαλεπὰ παρατιθέσθαι ἀλλήλοις αὐτὰ, καὶ τὰ μετριώτερα φαινομένων τούτων αἰρεῖσθαι ἐπιλεγόμενους. πρῶτον δὲ ἀναγκαῖον προθέμενον ψῆφον, γνώμην ταύτην ὡς ἕκαστα ἀποβαίνειν. φασὶ γὰρ οὗτοι ὅτι εἰ πολεμήσομεν, αἱ κατὰ τὴν ἡπειρον πόλεις ἡμῶν, ἔστε τὸν Ἴόνιον καὶ ἐς τὴν Πελο- 15
P. 292 πόννησον καὶ τὴν ἄλλην ἡπειρον πόλεις οὐχ ἔξουσιν ὅπως διαρκέσωσιν ἐπὶ χρόνον τινά, ἀλλ' ἐπιλείψει τε αὐτὰς τὰ ἐπιτήδεια καὶ ἀπολοῦνται, ἣν τι ἐπίη ἐς αὐτὰς χαλεπόν. καὶ τῆς τε ἔμπορίας τῆς αὐτοῦ χώρας στερουμένης ἡμᾶς φασὶ μεγάλα ἂν βλάπτεσθαι τοῦ λοιποῦ. ἀνέχεσθαι δεῖ οὖν διὰ ταῦτα, 20
 καὶ προσβειαν πέμπειν δισχυριζομένην ὡς εἰκὸς τὰ τοιαῦτα.

3. ὀλίγων P 16. τὴν] αἱ κατὰ τὴν?

quando instituunt rerum necessariorum, quae ad rem publicam pertinent, consultationem. quapropter paucis vos compellandos existimavi, cum videam etiam invitis et arma detrectantibus belli necessitatem imponi. nam videmini mihi rem publicam planissime prodere, dum cunctamini arma in praesentiarum adversus barbarum capere, siquidem hi qui apud vos non pauci primas tenent, monent ne temere et odiose de rebus adeo arduis consultetis, verum censent legatos mittendos ad barbarum super foedere expostulantes, ut qui iniuste agat, foederum et iurisiurandi religionem abrumpens. monendum quoque esse ut pacem, quemadmodum convenerit, observet, si verbis potius quam armis a coeptis eum deterrere possimus. quodsi his nihil apud barbarum effectum fuerit, tum demum necessaria erit oratio quae ad bellum barbaro inferendum nos in suffragia mittat. oportet sane eos qui pericula reputant, ea inter se comparare, et quae minora appa- ruerint, eligere. eum qui suffragium fert, circa singula hanc sententiam tenere convenit. nam adversarii nostri aiunt, si bellum moverimus, urbes nostrae in continente, quae spectat Ionium et Peloponnesum, necnon reliquae continentis urbes, haud habebunt quibus se sustentent ad breve admodum tempus, verum necessaria eos destituent, et peribunt, si periculum aliquod ingruerit. praeterea si praedicta regio mercibus fuerit exhausta et despoliata, etiam deinceps

αλλὰ περὶ μὲν τῆς πρεσβείας πρῶτον ἔρχομαι ἔρων ὡς ἀφικόμενων τῶν πρέσβων ἡμῶν, ἐλλογίμων ὄντων ἅμα καὶ ξυνεστῶν, οὔτε ἐπιστροφὴν ἐποιήσατο τῶν πρέσβων, ἔξαπατήσας τε τῷ λόγῳ τὰ ἐναντία φαίνεται πεποιηκώς. ὥστε οὐκ οἶδα B
 58 τι ἂν ἔχοισεν αὐτῷ λέγειν οἱ πρέσβεις ἐπικαιρότερον ἢ πρὸςθεν ἀφικόμενοι ἐχρημάτιζον, εἰ μὴ ὅτι ἀδυνατοῦντες πόλεμον ἐπιφέρειν πρέσβεισι διαλύεσθαι βούλεσθαι ἡμᾶς τὰ ἐγκλήματα, ἐς τοσοῦτον αὐτῷ προσφέρεισθαι περὶ τῶν ἡμετέρων. ταῦτα δέ, οἶμαι, καλῶς εἶχεν αὐτῷ λέγεσθαι, ἣν μὴ
 10 τὸ Ἄργος παραλαβὼν πόλεμον ἡμῖν περιφανῶς ἀπαγγέλλει. ἐπειρῶτο μὲν μέχρις ὅθ' ταῦτα ἂν φέροιμεν, καὶ εἰ μὲν ἀνεχώμεθα, ἤδη χωρεῖν αὐτὸν καὶ ἐπὶ τὰ λοιπὰ ἀδεῶς, εἰ δὲ μὴ, ἔποχωρεῖν ἤδη ἐς ὅσον αὐτῷ ἔφ' ἡμῶν συγχωροῖτο, καὶ ἐν τούτῳ τὴν ἀπόπειραν ποιησόμενος, οὐδὲν μέντοι ἦττον χωρή- C
 15 σων ἐπὶ τὸν πόλεμον. εἰ δὲ μὴ, λεγέτω μὲν μοι, καὶ πρῶτον ἐπὶ Πελοπόννησον ἀφικόμενος τὴν τε Εὐβοίαν ἐπέστηθ' ὁψόμενος οἴω, καὶ ἐπὶ τὴν Εὐρίπου πόλιν. καὶ ἐξίων αὐθις ἀπὸ Πελοποννήσου, καὶ τὸ δεύτερον ἤδη ἐλαύνων σὺν τοῖς πειρασσομένοις τοῦ πόρου, ἀφίκετο ἐς ὄψιν τῆς πόλεως, ὅπως
 20 ἂν τὴν προσβολὴν ποιήσαιτο, ἐπιὼν ἐπὶ τὴν πόλιν. καὶ ὁ μὲν Ἰππῳ διαβὰς τὸν Εὐριπὸν συνίδοι ὅπως βᾶσιμά τε εἴη

5. ἐπικηρώτατον P

21. συνείδεν ?

et in nos damna maxima redundabunt. quapropter bellum prolatandum est; et legatio mittenda, quae ista efficiet. de legatione primo verba faciam. nam cum legati nostri, viri prudentes et intelligentes, ad eum convenissent, eorum nullam rationem habuit: verum fraudulentis et dolosis sermonibus usus contraria, quam nos existimavimus, fecisse apparuit. non itaque satis apud me constat, quidnam principalissimum eorum super quibus ad eum venerant, coram eo expromere debeant, si denuo legationem susceperint, nisi illud, nos, cum non suppetant vires ad bellum, velle legationibus rem gerere et ad hunc modum iniurias propulsare et crimina dissolvere: adeo nos esse promptos et paratos pro ipsius arbitrio cum ipso agere. haec quidem honesta natio est, dici posset, si non occupato Argo iam ex aperto nobis bellum intentaret. si secus profecto nostros in hunc modum pertentat, quamdiu tandem ista perpeti velimus. si patimur, etiam ad reliqua confidenter et audacter procedet. sin restiterimus fortiter, recedet quo per nos ei licuerit; et in trivio, quod aiunt, constitutus bellum posthac omittet. si secus fecerimus, vereor seram aliquando poenitentiam venturam. ferunt barbarum, ubi primum in Peloponnesum pervenisset, etiam Euboeam accessisse, visurum Euripi urbem. egressus iterum Peloponneso profectus est, ut tentaret transitum, venitque in conspectum urbis eo animo, ut eam

- αὐτῷ προσβάλλοντι καὶ εὐεπιχείρητα. ταῦτα μὲν οὖν μὴ πο-
 D λέμου τεκμήριά ἐστι περιφανῆ, ἀφ' ὧν ἂν τις αὐτὸν ἐπὶ τὸν
 V. 228 πόλεμον παρασκευασάμενον ἀπὸ πολλοῦ δισχυρίζαιτο, δια-
 μαχόμενον τοῖς οὕτως ἐπεικῶς βουλευομένοις; ἀλλ' ἐπεὶ πό-
 λεμος μὲν ἡμῖν κηρύττεται ἐκ πολλοῦ προῖών, τὰ μὲν ὑφ' 5
 αὐτῷ ποιούμενος ἀφαιρεῖται ἡμᾶς, τὰ δὲ καὶ διαβάλλων τοὺς
 ἐπιστάτας αὐτῷ τὰ πρόσφορα ἐπιτηδεύει, καὶ κατὰ βραχὺ
 μεγάλα προσποιοῦμενος ἄφνω ἀπαρασκευοῖς εἰ δύναίτο ἐπεισ-
 πεσεῖν, παραλαβὼν αὐτ' ἂν αὐτῷ δύναμιν ἀξιοχρεῶ περι-
 ποιησαιτο. φημι οὖν, εἰ μὴ πόλεμον ἔσσεσθαι ἡμῖν πρὸς τοῦ 10
 P. 293 βασιλέως ὑπισχνοῦνται, τοῦτον μὴ ἀναιρεῖσθαι φάσκοντες τὸν
 πόλεμον, καὶ μηδὲ παραιρούμενον τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς αὐτ'
 ἂν δοκοῖ ῥάδια προσχωρῆσαι αὐτῷ, πόλεμον μὲν μὴ ποιῆ-
 σθαι, ἥσυχίαν δὲ ἄγειν, μηδ' ὅτιοῦν αὐτῷ τῶν δεόντων προῖ-
 σχομένους. εἰ δὲ πάντες τοῦτον ξυνομολογοῦσι δῆπου ἡμῖν 15
 ὡς πολεμημένων ἕκαστα πάντων πρόσθεν ἀποπειρώμενος εὖ
 παύεται, πόττερα τούτων αἰρετώτερα ἡμῖν, ἥσυχίαν μὲν ὑμᾶς
 ἄγοντας ἀφαιρεῖσθαι τὴν χώραν, καὶ ὡς πολεμήσαντας αὐτῷ,
 ἢ πόλεμον ἐμφανῆ αὐτίκα καθισταμένους ἐνδείκνυσθαι αὐτῷ
 Βτῆς ἡμετέρας δυνάμεως ὅσα ἐχώρει; ἐν γὰρ τῷ πολέμῳ καὶ 20

17. πρότερα P 18. ὡς πολεμήσαντας? 19. ἦ] ἢ ἐς? 20.
 ἐγγωρεῖ?

hostiliter aggrederetur. et quidem ipse equo transvectus Euripum, speculabatur qua commode cum copiis transire et urbem oppugnare posset. haec profecto manifesta belli sunt signa, ex quibus satis quis probare potest eum iamdudum decrevisse satis praeparatum adversus adeo decenter deliberantes pugnare. eo in bello, quod nuntiatur iamdudum adversus nos sumpsisse, strenue perget, quaedam sibi subigens nobisque auferens: quaedam, praefectos culpans, subiiciet, et commodissima quaeque sectabitur. mox isti nemo se opposuerit, magna potentia succinctus subito, si poterit, imparatos opprimet. nam magnas sibi conflare poterit copias, cum non cesset plurimos suo dominio usque adiungere. dicam igitur nobis non fore bellum cum rege? quidam, quod scio, vana spe semetipsos et alios lactant, dicentes eum nunquam in nos aversurum belli tempestatem, neque nos nostro deturbaturum principatu, quamvis id ex facili posset. quapropter a bello nobis temperemus, pacemque et tranquillitatem apprehendamus, nihil interim rei necessariae oscitanter omittentes. verumenimvero si ex praedictis iam plane apud omnes in confesso est eum iamdudum nobis bellum indixisse, utrum nobis conducibilis et eligibilis fore iudicatis, quietemne amplecti et regionem nostram nobis pati eripi, an ex aperto bellum inferentes ostendere barbaro quanta etiam nostra sit potentia quantaeque vires? nam in manife-

φυλάττεσθαι αὐτὸν ἔξεστιν, ἐκ τοῦ φανεροῦ παρασκευαζομέ-
 νους, καὶ ἐπιτηροῦντας αὐτὸν ἢ στρατεύσεται. ἢ πειρώμενον
 ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἀφαιρεῖσθαι τὴν χώραν ἡμῶν, μὴ προσφέ-
 ρεσθαι ὡς πολεμῖω, δυοῖν ἐν τούτῳ προέχοντι; ἦν μὲν ἀπο-
 5 βαιὴν αὐτῷ κατὰ γνώμην ἐπιχειροῦντι, πιστεύουσι τε αὐτοῖς
 ὡς φίλοις, φέρεσθαι τοῦτό οἱ κέρδος· ἦν δὲ μηδέν τι κακὸν
 ἀπὸ τούτου ξυμβαίνει αὐτῷ εἰ μὲν οὖν ταῦτα ἀμεί-
 νω, αἰρεῖσθαι ἂν πρὸ τῶν ἄλλων δέοι ταῦτα. εἰ δὲ μὴ C
 ἀμείνω ἄλλα ἔχοντας ἡσυχίαν ἀνέχεσθαι, ἐκεῖνα ἔστω ἡμῖν
 10 αἰρετώτερα. τὴν μέλλησίν φημι ἔγωγε μέγα μὲν βλάβαι καὶ
 πολλοὺς τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, καὶ ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι
 μεγάλην ἐπενέγκαι βλάβην, προἰεμένους τὴν ἀρχήν, ὅτε ἐπο-
 λιορκεῖτο Κωνσταντινουπόλις, Ἑλληνάς τε καὶ Ἑλλήνων βασι-
 λέα, ἀφ' ὧν τὰ τε ἐμπόρια ἡμῖν μεγάλα ἐπήει αὐξανόμενα.
 15 μετὰ δὲ διαπρесоβνομένων τῶν Πελοποννήσου ἡγεμόνων ὥστε
 τιμωρεῖν σφίσι πολεμουμένοις, περιεῖδομεν τὴν τε Πελοπόν-
 νησον ὑπὸ τῷ βασιλεῖ τῷδε ἀνάστατον γενομένην. καὶ ἄρτι D
 δὲ τοῦ Ἰλλυριῶν βασιλέως κελεύοντος ἀμύνειν αὐτῷ καὶ χά-
 ριν κατατίθεσθαι οὐ μικρὰν τῆς βοηθείας ἔνεκα, περιεῖδομεν
 20 καὶ αὐτὸν διαφθαρέντα ὑπὸ Τούρκων. τούτων ἕκαστα ὑφ'
 ἡμῶν προἰεμένων αἰσχύνῃ φέρει καὶ ὄνειδος ἐς τοὺς ἄλλους

9. ἀλλὰ? 12. προἰεμένους P

stum si descenderimus bellum, eum eiusque insidias cavere poterimus
 armati et satis instructi in omnem eventum, sedulo observantes quem-
 nam castris locum capiat. an non is pro hoste tandem habendus est,
 qui insidiis regionem nostram praeripere tentat, et duobus his ex-
 cellit? si felice et prospero rex utatur rerum successu, barbaris ho-
 mines credunt se ut amicos nonnihil lucri inde percepturos: sin mali
 nihil inde redundarit in barbarum * * * si itaque haec reliquis prae-
 stantiora sunt, quis adeo est caecus ut non cernat ea esse eligenda?
 sin caecus, meliora habentes quietem amplecti oportet. illa namque
 nobis eligibiliora iudico. cunctationem aio multum multis per orbem
 damnosam esse; et nobis plurimum damni dedit, prodentibus impe-
 rium, Graecos et Graecorum regem, quando barbarus infestus arietes
 Cypri admovebat. nam merces nostrae plurimum ab Graecis iuvabantur
 et augebantur. deinde contempsimus et aversati sumus preces ducum
 Peloponnesiacorum, qui impensissimis precibus auxilium nostrum implo-
 rabant. per nostram socordiam vidimus et Peloponnesum ab isto rege
 devictam. nuper admodum, cum Illyriorum rex nostrum auxilium
 supplex oraret et lati auxilii non mediocre gratiam se relaturum
 promitteret, eum ab Turcis crudeliter necari passi sumus. his sigil-
 latim in hunc modum a nobis proditis, non possumus infamiam apud
 reliquas per Europam gentes effugere, quin dicant nos mercaturae et

τοὺς κατὰ τὴν Εὐρώπην, ὡς τῶν ἐμπορίων ἕνεκα καὶ ἀσχυρῶ
 κέρδους προῖέμεθα γένη ὁμότροπα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τοῦδε
 φθειρόμενα. Ξυνελόντα δὲ ὡς ἔνεστι φάναι, εἰ μὲν τοῖς Παιό-
 σιν αὐτίκα συνθέμενοι ἅμα πόλεμον ἀνελώμεθα, ἔσται ἡμῶν
 καρποῦσθαι τοῖς ἡμετέροις· εἰ δὲ ἀναχόμενοι ἡσυχίαν ἄγω- 5
 μεν, ἐν βραχεῖ ὄψεσθε ἀπαρασκευάσις ἐπιθέμενον ἀφαιρησο-
 P. 294 μένους τὴν χώραν, ὅση αὐτῷ ὁμορος οὖσα τυγχάνει. δοκεῖ
 οὖν ἐμοὶ πρέσβεις τε ἐπὶ Παίονας πέμπειν καὶ χρήματα, καὶ
 αὐτοὺς πληροῦντας νῆας ἐπὶ ταῖς οὖσαις ἡμῶν ἄλλας, ὅσας
 V. 229 ἂν δυναίμεθα. συμπαραλαμβάνειν δὲ καὶ τὸν μέγαν ἀρχιε- 10
 ρέα ἐπὶ τὸν πόλεμον τόνδε, ἡγεμόνα τε τοῦ παντός ποιουμέ-
 νους. τὴν δὲ Πελοπόννησον ἀποστῆναι πειρᾶσθαι· εἰ γὰρ
 τῶν ἡγεμόνων τῷ ἑτέρῳ ἀφροσθηκότε ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ
 μετρίως ἔχοντι βίον συνείποντο ἐς τὴν ἀπόστασιν ἐλθόντες
 οἱ Πελοποννήσιοι, οἱ μὲν ἐκλιπόντες τὴν πόλιν, οἱ δὲ ἐς πᾶν 15
 τοῦ κακοῦ ἀφικόμενοι, πολλῷ ἂν μᾶλλον ἐποιετο δύναμίν τε
 Βαξιδόχρεω διαίθαλαττης ὄρωντες, καὶ κατ' ἡπειρον κομιζέσθαι τῶν
 ἱππέων ὀπλίτας τῶν Ἰταλικῶν ἐς δισχιλίους. πέμπεσθαι δὲ
 ἐς Πελοπόννησον καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἐγκλήμασι Κρητας ἐπὶ δια-
 λύσει τῶν ἐγκλημάτων. ταῦτα δὲ ἐπάγοντας ἡμᾶς ὄρωντες 20
 ὄψονται τε αὐτίκα, καὶ μεταστάντες ἐφ' ἡμᾶς παρεξουσιον
 ὑποχείριον τὴν Πελοπόννησον, ἀφ' ἧς ἔσται ἡμῶν ταμιεύεσθαι

12. ἀποστῆσαι?

urpis lucri avidos neglexisse gentes eorundem nobiscum morum eius-
 demque religionis, et quasi spectasse ut caderent Turcorum Marte.
 proinde, ut ad pauca redeam, si adiuncti Pannoniis arma arripuerimus,
 nostris nobis frui licebit. quodsi cunctari et quietem secuti fuerimus,
 brevi videbimus eum imparatos oppressurum, et extorturum nobis re-
 gionem nostram, qua ei finitima est. consulo igitur ut legatos cum
 magna pecuniae vi iubeamus ad Pannonas. praeterea, ut praeter
 naves quae nobis praesto sunt, etiam alias quotquot possumus, im-
 pleamus militibus. nec etiam praetereundus est pontifex maximus,
 qui quoquomodo fieri potest, in belli societatem adhibendus et totius
 belli dux declarandus est. ad haec opera danda est ut Peloponne-
 sus ad defectionem sollicitetur. et id quidem in proclivi est: si
 enim alterum de ducum numero, qui descivit ab rege, tenuem agen-
 tem vitam Peloponnesiaci secuti sunt, cum quidam desererent urbes,
 alii vero in summa venirent pericula, quid futurum creditis, si vide-
 rint tantas copias terra marique adversus barbarum adventare? cen-
 seo iusuper equites et armatos Italicos bis mille mittendos in Pelo-
 ponnasum. Cretenisibus quoque venia et criminum abolitio danda est.
 haec ubi nos agere viderint, continuo ad nos transitionem facient et

τῇ ἐκείνου χώρα καὶ εἴσοδον ἱκανὴν ἀποφέρεσθαι. ταῦτα δὲ συνθεμένους τοῖς Παιόσι, ἐκείνους μὲν ἀπὸ τοῦ Ἰστρον ἡμᾶς δὲ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ὠρμημένους ἐπιχειρεῖν τῇ ἐκείνου ἀρχῇ, καὶ μὴ καθεζομένους περιορᾶν τὴν χώραν ἡμῶν δημο-
5 μένην, καὶ ἐς ἀνδραποδισμόν τοὺς ὑπηκόους ἡμῶν ἀγομένους, ἀναγκασθῆναι ποτε ἐλέσθαι σφίσι αἵρεσίν τινα ἄλλην, τρε-
πομένους ἐς τὸν πόλεμον.”

Ταῦτα εἰπόντος τοῦ Βίκτωρος συνέπαινοί τε ἐγένοντο καὶ οἱ πλείους ἐν αὐτῷ. Ἰσοπαλεῖς δὲ αἱ ψῆφοι οὖσαι, ὅμως
10 ἐπεκράτησαν αἱ τὸν πόλεμον ἀπαγγέλλουσαι. μετὰ δὲ αὐτίκα ἐδόκει πρέσβεις μὲν ἐς τὸν μέγαν ἀρχιερέα πέμπειν, καὶ ἐπὶ Παιόνας αὐτίκα πρέσβεις πέμπειν ὡσαύτως, χρήματα ἔχον-
τας. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις ἀφικόμενοι ἐς τὸν ἄκρον ἀρχιερέα ἔλεγον τὰ καθήκοντα τοῖς Οὐνετοῖς, ὡς ἐν καιρῷ πάνν εἴη
15 ἅμα αὐτοῖς τὸν πόλεμον ἀναιρούμενον τοῖς βαρβάρους δια-
πράττεσθαι, αὐτ’ ἂν αὐτῷ καὶ πρότερον ἐν Μαντύῃ ἐπετή-
δευτο. ὁ δ’ ἀρχιερεὺς ὑπολαβὼν ἔλεγεν ὡς ἀναγκαῖον προῶ-
τον αὐτὸν τὸν μικρὸν βάρβαρον ἐκ μέσον ποιῆσθαι, εἰθ’ οὐ-
τως ἵνα καὶ ἐπὶ τὸν μέγαν, σημαίνων τὸν Ἀριμίνον ἡγε-
20 μόνα, πρὸς ὃν πόλεμος ἦν αὐτῷ, διενεχθέντα ἐπὶ τρόπῳ ὃν
παραιλιπεῖν ἄξιον. διὰ δὲ ταῦτα αἰτίαν ἐπιφέρων τοιαύτην ἐπολέμει.

Peloponnesum subiicient, unde licebit negotia regi facessere. nam ab Peloponneso commodius in eius regionem dabitur accessus. si igitur societatem coiverimus cum Pannonibus, Pannonibus ab Istro, nos ab Peloponneso barbari regionem populabimur. nec pressis, quod aiunt, sedentes manibus negligemus regionem nostram vastari et subditos nostros Turcorum mancipia fieri: verum his taudem auctores erimus ut aliquando aliud consilium captent, et armis barbaro fortiter resistere instituant.”

Victor huiuscemodi oratione habita plurimos in suam sententiam traxit. calculi autem cum propemodum utrinque essent aequales numero, vicere tamen, quia aliquanto plures erant, qui bellum nuntiabant. secundum haec decretum factum est ut legati abirent ad pontificem magnum, et alii porro ad Pannonibus ablegarentur cum magna pecuniae vi. legati venientes ad pontificem maximum, dixerunt quae Venetos dicere aequum erat, videlicet tempus nunc instare et monere ut una cum ipsis bellum adversus barbaros capesseret, quemadmodum Mantuae convenisset. pontifex respondens inquit “necesse est ut prius impium et consceleratum minoremque barbarum e medio tollam. deinde diis bene monentibus proficiscar contra magnum barbarum.” at intelligebat Arimini ducem, cum quo bellum ea tempestate gerebat. verum causam eius belli nunc omisisse satius est.

Καὶ οὕτω μὲν ὁ ἀρχιερεὺς διεκρούσατο τοὺς Οὐνετοῖς, ἔχων ἐμφύλιον οἰκτεῖον πόλεμον. μετὰ δὲ οἱ ἐπὶ Παιόνας πεμφθέντες ἴωσι ἐπὶ τὸν πόλεμον παραλαμβάνειν, ἐς ὅσιν

P. 295 ἐλθόντες τῷ βασιλεῖ Παιόνων καὶ τῇ συγκλήτῳ ἔλεγον τοιαῦτα. “ἄνδρες Παιόνες, ὁράτε δὴ ἡμεῖς τὴν Τούρκων βασιλείῳ δυνάμειν, ἣ προεχώρησεν, ὡς δυναστεία μὲν τοὺς ἐν τῇ οἰκουμένην ὁμοφύλους ἡμῖν κατεστρέψατο, καὶ ἡμῶν δὲ τὴν χώραν ὡς ληιζόμενοι ἀνδραπόδων τὴν τε Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην ἐνέπλησαν. καὶ τὸν γε Ἰστρον αἰεὶ διαβαίνοντες θεοῦσί τε τὴν χώραν καὶ ἐπικαίουσιν. ὡς δὲ αὐτὸς ὁ βάρβαρος οὐκέτι διαβάς τὸν Ἰστρον περὶ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν τὸν ἀγῶνα ποιεῖται, δὴλά ἐστι λογιζομένοις ἡμῖν ὅτι ἐπὶ τὴν ἐκείνου διαβαίνοντες ἐς θόρυβον ἐτίθεσθε αὐτοῦ τὰ πράγματα. νῦν δὲ τοὺς

V. 130 τε Ἑλληνας καθελὼν καὶ Ἑλλήνων βασιλέα, μετὰ δὲ τὴν Τριβαλλῶν χώραν ὑφ’ αὐτῷ ποιησάμενος, καὶ Πελοπόννησον καταστρεψάμενος σύμπασαν, καὶ βασιλέα Τραπεζούντος παραστησάμενος καὶ τὴν τε χώραν αὐτοῦ ὑπαγόμενος, μετὰ δὲ ἐπιστήσας ἄρχοντα τῇ Δακίᾳ, καὶ τὴν Ἰλλυριῶν χώραν δημοσάμενος, καὶ ἔλων ἅμα καὶ τὸν βασιλέα, ἄνδρα ἐπιεικῆ καὶ μέτριον, ἐν βραχεῖ ὄντω χρόνῳ τοσαύτας δυναστείας καθελὼν, τί ἔτι οἴεσθε αὐτὸν τοῦ λοιποῦ ποιήσειν; καθεστρίσται Ἰμὲν οὐδαμῶς, ἀλλ’ ἐπὶ τοὺς ὁμόρους τούτων ἐλαύνων πειρά-

17. ἐπαγόμενος P

Legati, qui ad Pannonum animos conciliandos, ut prompti sequerentur in Turcicam expeditionem, missi erant, prodeuntes in conspectum regis Mathiae, in frequenti senatu huiusmodi orationem exorsi sunt." viri Pannonnes, utique cernitis Turcorum regis potentiam quo evaserit. eos qui in orbe Christiano eiusdem nobiscum et fidei et gentis sunt, suum imperium suscipere coegit. ex regionibus nostris praedas agens, Asiam et Europam maucipiis nostris replevit. Istrum praeterea frequenter transgrediens, regionem populatur agrosque urit. itaque si nos audieritis, barbarus non amplius traiciet Istrum, ut vestram regionem impugnet. nam manifestum esse reor omnibus, si modo vires intellectus seu mentis intenderint, fore, si vos Istrum transmiseritis et in eius regionem hostili animo fueritis ingressi, ut maximum tumultum in eius regione concitetis resque eius planissime conturbetis. Turcus, ut liquido constat, Graecos debellavit et eorum regionem suo dominio adiecit. Triballorum regionem et universam Peloponnesum sui iuris fecit. Trapezuntium regem domuit, eiusque regione potitus est. Daciae ducem dedit. Illyricorum regionem misere evastavit; eorumque regem, virum aequum et modestum, cepit et occidit. eum igitur, qui brevi admodum tempore tot principatus et potentatus demolitus est, quid porro facturum cre-

σται τὰς αὐτῶν γινομένας ὑφ' αὐτῷ ποιεῖσθαι, ὡς ἂν δύ-
 ναιτο τάχιστα αὐτοῖς προσφερόμενος. νῦν δὲ ἤκει καὶ ἐφ'
 ὑμᾶς οὐχ ἤκιστα ὁ πόλεμος, καὶ παντὶ οὐδέναι πειράσεται
 διαβαίνων τὴν τε χώραν ὑμῶν ἀνδραποδίξασθαι καὶ τοὺς
 5 ἄρχοντας αἰσχίστῳ ὀλέθρῳ διαφθεῖραι. οὐ γὰρ ἂν ψυχὴν
 αὐτοῦ ἔστι διαλλάττειν ἐς τοὺς ὑμετέροους τε καὶ ὑπὸ τὴν
 ἡμετέραν θρησκείαν ὄντας, ἀλλ' ἀμείλικτος πάμπαν τυγχάνει
 ὧν ὁμοίως παντὸς τῷ τέ οἱ ἐπιεικῶς φερομένη. πυνθάνεσθε
 γὰρ δῆπου οἷα τὸν Λαδίσλαον βασιλέα πρότερον ἄρχοντα
 10 ἐποίησε. κὰν τούτῳ μὲν ἴσως συγγνώμην ἔσχεν ἑαυτῷ ἐν
 μάχῃ ἀλόγῃ ἀπεκτονῶς· τὸν δὲ γε βασιλέα Δαβὶδ Τρα-
 πεζοῦντος καὶ Ἰλλυριῶν καὶ Λέσβου ἡγεμόνα τοὺς τε ἄλ-
 λους, τί χαλεπὸν ὑπ' ἐκείνων παθῶν διαφθεῖρει αἰεὶ ὁμοῦ
 πάντας; εἰ μὲν οὖν παρασκευάζεσθε ἐπὶ τὴν ἐκείνου χώραν
 15 ἐλαύνοντες τὸν πόλεμον ποιεῖσθαι, τύχα ἂν τι ἐπικουφίζοιτε
 καὶ τὴν ἐπὶ ταῦτα ἐσομένην ὀρμὴν αὐτοῦ ἐς τὴν Παιονίαν.
 εἰ δὲ ἀνέχεσθε τοιαῦτα πάσχοντες, διαβήσεται δὲ ἐκεῖνος παντὶ
 τῷ στρατῷ, δέδοικα μὴ σφαλέντες ἀπαξ τὰδε πάντα ὑπ' ἐκεί- P. 296
 νη γένηται καὶ ἡμᾶς κάκιστα ἀπολέσῃ."

20 Ταῦτα εἰπόντων τῶν Οὐνετιῶν ὁ βασιλεὺς Παιόνων
 ὑπολαβὼν ἔλεγε τοιαύδε. "ἄνδρες Οὐνετιοί, εὖ τε λέγετε καὶ

ditis? haud quieti et ignaviae se corrupendum tradet, verum finitimos armis appetet, eorumque regiones suae adiunget. nec moras nectendo sedebit, verum illico in finitimos arma vibrabit. nunc igitur nec vobis bellum parcat. nam conabitur, universis suis copiis fretus, in regionem vestram impetum facere, et ex ea hominum aliarumque rerum praedas agere, principes vestros turpissimae neci tradere haud cunctabitur. nam animus eius semper est implacabilis erga nostros et erga omnes eos qui Christianae religioni acquiescunt. praeterea parum pacatum animum gerit erga eum qui se benevolam et benignum offert. haud enim vos praeterit quid fecerit Vladislao principi vestro. verumenimvero veniam hic meretur Turcus, siquidem Vladislavus in praelio captus interiit. sed quid mali passus est aut quamnam iniuriam accepit ab Davide Trapezuntis rege, et ab Illyriorum et Lesbi duce, necnon ab reliquis quos omnes crudeliter necavit? si itaque contractis copiis in eius regionem irrueritis, certe brevi spiritus eius generosos, quos contra Pannoniam concepit, contuderitis. sin patienter quae ab rege inferuntur sustinueritis, transgredietur in universi exercitus robore ad vos. vereor, si deinde semel aberraveritis et parum feliciter contra eum pugnaveritis, ne universa Pannonia in eius dicionem cedat et vos crudelissime perdat."

Venetis, cum dicendi finem fecissent, in hunc modum respondit Pannonum rex. "viri Veneti, sane recte dicitis, et videmini in plu-

δοκείτε πρὸς πολλὰ ἄνδρες εἶναι οὐκ ἀξύνετοι, ἔστε τὰ ἄλλα
 τοῦ βίου καὶ ἐς τὰ δέοντα αὐτοῖς λογίζεσθαι. ἐκεῖνο δὲ οὐ
 δοκείτε ἡμῖν μεμνησθαι, ὡς τὸν ἐπὶ τῶν Τούρκων πόλεμον
 συμπαρελαμβάνομεν πολλάκις ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἠθέλησατε τι-
 μωρεῖν, παρακαλοῦντος ἅμα καὶ τοῦ μεγίστου ἀρχιερέως, 5
 ἀλλ' ἐσπένδεσθε τῷ βαρβάρῳ καὶ ἡμῶν λόγον οὐδένα ἐποιεῖ-
 Βσθε, ἐφάσκετε δὲ ὡς οὐκ εἰκότα ὑμῶν προσδοκόμεθα, κελύ-
 οντες ἐπαμύνειν μηδ' ὀτιοῦν χαλεπὸν ἐπιδόντας ὑπὸ τοῦ βαρ-
 βάρου. καὶ ἡμεῖς δὴ οὕτω πολλάκις τὸν Ἰστρον διαβάτες
 ἀνήκεστα πεπόνθαμεν. καὶ πρῶτον μὲν Λαδίσλαος ὁ τῆσδε 10
 τῆς χώρας βασιλεὺς ἐτελείτησεν, ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθός, τὸ
 δεύτερον αὖθις πολλοὶ τε ἅμα καὶ ἀγαθοὶ ἐν Κοσόβῳ τῆς
 Τριβαλλῶν χώρας οἱ μὲν ἐν τῷ πολέμῳ ἀπέθανον, οἱ δὲ καὶ
 ἐάλωσαν ὑπὸ Τούρκων. ταῦτα μέντοι ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι
 ἐπιμεμφόμεθα. τιμωρεῖν δὲ ὑποδεχόμεθα ἀντίκα μάλᾳ δια- 15
 βάντες τὸν Ἰστρον, ἐς ὅσον ἐγχωρεῖ ἐν τῷ τοιῷδε βλαΐψαι
 Cτὴν χώραν τοῦ βαρβάρου. ἦρος δ' ἐπιγενομένου στρατευσό-
 μεθα ἐπὶ τὴν ἐκεῖνου, πειρασόμενοι ὡς ἂν διδῶ ὁ Θεός.
 χρεῶν δὲ καὶ ὑμᾶς ἅμα ἐσβάλλοντας ἐς τὴν Πελοπόννησον
 V. 231 βλάπτειν πειρᾶσθαι, ὅσα ἂν δύνασθε, ὡς ἂν ἐπ' ἀμφοτέρων 20
 τῶν χωρίων παρέχοιμεν αὐτῷ πράγματα ἐργαζόμενοι, ἐς ἐγ-

3. ὡς ἐς τὸν ἐπὶ? an ὡς ἐπὶ τὸν?
 ἐπεπόνθαμεν P

8. ἐπιδόντες P 10.

rimis esse viri non admodum imprudentes, nec solum in iis quae ad
 quotidianae vitae usum spectant, verum et in iis quae publicam ali-
 quando de rebus necessariis consultationem postulant. parum autem
 recordamini, ut videre videor, quod saepius vos cohortati sumus, ut
 una nobiscum expeditionem sumeretis contra Turcos: verum cohorta-
 tionem nostram admittere recusastis, quamvis ad eandem rem etiam
 pontifex maximus vos cohortaretur. foedus pepigitis cum barbaro,
 nostrique nullum respectum egistis. ad haec vestra oratio erat nos
 parum honeste agere, iubentes vos arma contra barbarum arripere,
 cum nullae tamen eius in vos extent iniuriae. nos igitur saepius
 traicimus Istrum, et maximas clades accepimus. primo quidem Vla-
 dislaus rex noster in expeditione Turcica occubuit, cum fuisset vir
 optimus. deinde iterum multi et boni viri in Cosobo regionis Tri-
 ballorum partim caesi partim capti sunt ab Turcis. haec quidem ha-
 ctenus vobis exprobrare libuit. caeterum parati et prompti sumus
 una vobiscum suscipere bellum, continuo transeuntes Istrum, et quan-
 tum possumus, evastantes regionem barbari. appetente vere bellum
 indicemus regi; quod quantum deus nobis opis dederit, summa for-
 titudine geremus. caeterum et vos simul irrumpere in Peloponnesum
 et molestos esse, quantum licuerit, regi oportet, ut in hunc modum

γυτάτω ἴοιμεν τῆς γνώμης, ὁμοῦ δὲ ἐγχειρίσαι περὶ τὸν πόλεμον." ταῦτα εἰπὼν καὶ παρασκευασάμενος τὰ χρήματα ἐδέξατο ἐς δισμυρίους καὶ πεντακισχιλίους χρυσίνους.

Οὗτος μὲν οὖν οὕτω παρεσκευάσατο ἐς τὸν πόλεμον, 5 συναγείρας δὲ στράτευμα ἐς δισμυρίους καὶ πεντακισχιλίους, τὸν Ἴστρον τε διαβάς, ἐδήου τὴν βασιλέως χώραν. καὶ ὁ ἐπιτειχισμὸν τῇ Μπελογοράδῃ ὁ Σαβατίνης ἐτείχισεν, ὅτε τὴν Παιονίαν ἐλήϊζτο, καὶ φρουρὰν ἐγκαταλιπὼν ἐν αὐτῇ, ἄνδρας τῶν βασιλέως Ἰθυρῶν, ἀπήλαυσε. τοῦτο μὲν δὴ τὸ ἐπιτειχί- 10 σμα ὃν μάλιστα τῇ πόλει ἐπελάσας ἐπολιόρησεν· μετὰ δὲ ἐπιδραμῶν τὴν βασιλέως χώραν ἔσπε ἐπὶ Σάββαν, καὶ ἀνδραποδισάμενος τὴν χώραν, Τριβαλλούς τε ἅμα καὶ Τοῦρκους, ἀπήλαυσε τὰ ἔμπαλιν γενόμενος ἐπ' οἴκου. λέγεται δὲ ἀπε- νέγκασθαι ἀνδράποδα ἀμφὶ τὰ δισμύρια.

15 Καὶ τὰ μὲν τῶν Παιόνων οὕτως ἐγένετο· Οὐνεστοὶ δὲ, 1463 ὧς καὶ τοὺς Παιονίαις σφισι συμμάχους παρελάμβανον, πληρώσαντες τριήρεις πέντε καὶ τριάκοντα καὶ ναῦς τε ἅμα ὑψηλὰς δυοκαίδεκα ἔπλεον ἐπὶ Πελοπόννησον. καὶ ὀπλίτας P. 297 μὲν Ἰταλοὺς, ἰπέας δισχιλίους, ἐμβαλόντες ἐς τὰς ὑψηλὰς 20 ναῦς διεπόρθμενον ἐς τὴν Πελοπόννησον· μετὰ δὲ στρατηγὸν εἶλοντο ἄνδρα ἐπίσημον τῆς Λαυρεθάνων οἰκίας, ἐπιτρέψαντες αὐτῷ τὰ πράγματα, καὶ ἐς τὰς παραλλοὺς τὰς τε ἐς

ab utraque regione negotia ei facessamus, et pari animo utriusque bellum aggrediamur." his dictis accipiebat viginti quinque milia aureorum.

Quibus acceptis accingebatur ad bellum, comparans exercitum qui complectebatur viginti quinque milia virorum. transgressusque Istrum regis regionem populabatur. Sabatines murum Belgrado obiecerat, quo tutior esset, cum ex Pannonia praedas ageret; in quo relinquens praesidium virorum de ianuis abiit. hunc igitur murum quam proxime ad urbem accedens oppugnavit et diruit. dehinc incursionem faciens in regis regionem usque ad Savum, et mancipiorum praedas agens, pulsus Triballis et Turcis, domum reversus est, vehens circiter viginti milia mancipiorum.

In hoc statu res Pannonum erant. Veneti, cum Pannonum in belli societatem venissent, impleverunt triremes triginta quinque et naves alias duodecim; quibus confisj contenderunt in Peloponnesum. Italos armatos et equites bis mille imposuere in naves altas, et transfretarunt in Pelloponnesum. ad id bellum crearunt virum ducem illustrem Iacobum de familia Lauredanorum, cui etiam imperium in maritimas regiones dederunt, videlicet in eas quae Ionium et Aegeum respiciunt.

τὸν Ἰόνιον καὶ ἐς τὸ Αἰγαῖον ἡγεμόνα κατεστήσαντο, κερσίον
 τε ποιησάμενοι διαθεῖναι ἢ ἂν αὐτῷ δοκοίη ἐς τὸν πόλεμον
 ἄριστα ἔχειν. ἀπὸ δὲ τῆς Κρήτης κήρυγμα ἐποίησαντο τοῖς
 ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων ἐς τοὺς χώρους καταφυγοῦσιν, ἵνα
 θαρροῦντας ἐς τὸν πόλεμον. ἐγένοντο δὲ συλλεγόντες ἀμφὶ 5
 τοὺς τετρακισχιλίους, καὶ ἐς τὴν Πελοπόννησον διεπόρθημεν-
 Βσαν, καὶ τοὺς τε Πελοποννησίους παρώτρυναν ἀφιστάναι ἀπὸ
 βασιλέως. καὶ οἱ Πελοποννησιοὶ δεινῶς δεδιότες, προσέφερον
 λόγους, τὸν τε Ἰσθμὸν τειχίζειν, ὡς ταύτῃ ἀποληψόμενοι τοὺς
 ἐν ταῖς πόλεσι βασιλέως νεήλυδας, καὶ ἀπογνόντας παραδω- 10
 σομένους σφᾶς, ὥστε ἀπαθεῖς ἀπιέναι. ἡ μὲν οὖν Λακωνικὴ
 καὶ τὸ Ταίναρον καὶ οἱ ἀμφὶ Ἐπίδαυρον ἀπέστησαν αὐτίκα
 ἐπιόντων τῶν Οὐνετεῶν, καὶ οἱ Ἀρκάδες καὶ Πελληνεῖς· ὁ
 δὲ Πελοποννήσου ὑπαρχος, ἐν Λεοντίῃ τῆς Μεγαλοπόλεως
 διατρίβων, ἐσκόπει ἢ ἕκαστα προβήσεται, καὶ κήρυκα πέμπων 15
 ἐς βασιλέα ἐδήλου ὡς Οὐνετεοὶ τὴν τε χώραν ἀφιστάντες πο-
 λεμοῦσι, καὶ τὸ Ἄργος ἐπιόντες ἀπὸ Ναυπλίου διὰ τῆς ἠπει-
 Cρου καὶ διὰ Θαλάσσης ἐπολιόρκων προσβαλόντες καὶ ἐπει-
 ρῶντο ἐλεῖν. ἐνῆσαν δὲ τοῦ βασιλέως πενήτηντα νεήλυδες
 καὶ ἀρμωστῆς τούτων, οἱ προσεχώρησαν τοῖς Οὐνετεοῖς καθ' 20
 ὁμολογίαν, καὶ ἀφῆκαν ἀπαθεῖς ἀπιέναι. οὗτοι μὲν οὕτω διέ-
 φυγον μὴ ἀπολόσθαι, καὶ τὸ Ἄργος παραλαβόντες Οὐνετεοὶ
 φρουρὰν τε ἐγκατέλιπον καὶ ἄρχοντα ἐν αὐτῷ. ἔνθα δὲ συ-

huic plenam rerum gerendarum potestatem permittunt, nempe ut ad eum modum bello utatur quo sibi res Venetorum optime habere viderentur. edictum missum est in Cretam, ad eos qui capitalibus criminibus irretiti ad ea loca confugerant, ut audacter, nihil metuentes, in hanc expeditionem venirent. hi erant numero in unum collecti quater mille; et in Peloponnesum traiecerunt, ut Peloponnesiacos ad defectionem ab rege impellerent. verum Peloponnesiaci magna in formidine constituti, inter se varia collocti, statuerunt Isthmum muro circumvenire, ut eo modo peregrinos regis, qui in urbibus erant, interciperent. peregrini namque iam desperarant (ut qui semetipsos proditos crederent) se posse illaesos et salvos praesentem necessitatem effugere. Laconia, quique Taenarum et Epidaurum tenebant, necnon finitimi illico accedentibus Venetis ab rege desciverunt. hos secuti sunt Arcades et Pellenenses. Peloponnesi praefectus in Leontia Megalopolis moratus expectabat rei eventum. nuntium ad regem dimisit qui nuntiaret Venetos in armis esse et regionem ad defectionem sollicitare. Veneti terra marique ab Nauplio properabant Argos; quam urbem aggressi oppugnabant. oppidani conabantur transitionem facere. erant in ea urbe peregrini milites regis quinquaginta,

νέχθη αὐτοῖς τοιόνδε. ὡς γὰρ ἐπεκράτησαν τοῦ Ἄργου, καὶ
 βοήθειαν ἔπεμπον, ἐπιτρέψαντες ἀνδρὶ Ἱερωνύμῳ Βερνάρδου
 γένους, καὶ ἐπιτείλαντες ὡς ἂν διὰ τοῦ αἰγιαλοῦ προῖὼν ἀφί-
 κηται εἰς τὸ Ἄργος. ὁ δὲ ἀπειθήσας ἤει τὴν μεσόγαίαν, φέ-
 ρουσαν διὰ τῆς ὑπώρειας. ἐνταῦθα οἱ Τοῦρκοι προλοχίσαν- D
 τες τὴν ἐπὶ τῆ Ἄργει ὁδόν, καὶ ὑπέισαντες ἄνδρας ἑκατόν, V. 232
 ἀνέμενον εἴ τι ἀπήντη εἰς τιμωρίαν φέρον τοῖς Ἀργείοις. ὡς δὲ
 ἐώρων τὸν Ἱερώνυμον ἄγοντα τοὺς ἄνδρας ἐπὶ τὸ Ἄργος διὰ
 τῆς μεσογαίου, ἔφθησαν, τὴν τε ὑπώρειαν καὶ τὸν αἰγιαλὸν
 10 καταλαβόντες, ἐν μέσῳ ποιήσασθαι τὴν Οὐνετιῶν βοήθειαν.
 καὶ ὡς ἐποίησαν, ἐτρέψαντο αὐτίκα τούτους, καὶ διαφθείραν-
 τες εἰς διακοσίους τούτους ἐζώγησαν. αὐτὸς τε Ἱερώνυμος P. 298
 διεφύγε μὴ ἀπολέσθαι. ἔμβας δὲ εἰς πλοῖον ταύτην που ὄρμι-
 ζόμενον, ἐπηγγέλλετο ὡς ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ παρείη πλεύσων
 15 τὴν Αἴγιαν. ὡς δὲ ἐπὶ Αἴγιαν ἀφίκετο, αὐθις ἐκέλευεν
 αὐτὸν διαπορθμεῦσαι εἰς Εὐβοίαν. ἐπιβάς δὲ εἰς τὴν Ἄττι-
 κήν, ἐντεῦθεν ἀφίκετο παρὰ βασιλέα.

Οὗτος μὲν οὖν οὐ πολλῶ ὕστερον αὐθις εἰς τοὺς Οὐνε-
 τοὺς ὑποστρέψας χαλεπὰ ἐπεπόνθει. οἱ μέντοι Οὐνετοί, ὡς
 20 προῖσχομένων τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ Ἑλλήνων τε ἅμα καὶ

una cum duce suo; qui condicionibus quibusdam intercedentibus se
 Venetis dedidit, quos passi sunt abire inviolatos et incolumes. hoc
 modo isti exitium imminens evaserunt. Veneti Argo urbi, quae in
 dicionem venerat, praesidium imposuerunt, relicto ibidem et duce.
 ubi huiusmodi casus Venetis accidit. ut enim potiti sunt Argo, sub-
 miserunt auxilium duce Hieronymo de familia Bernardorum; cui
 praeceptum erat ut per littus auxiliares ducens pergeret Argos. is
 contempto imperio magistratus auxiliare agmen ducit per mediterranea
 regionem, iter faciens per radicem montis. ibi tum Turci loco-
 cum insidiis praeoccupantes in itinere quod fert Argo, submittentes-
 que viros centum, expectarunt, si qua occasio daretur ulciscendi Ar-
 givos. ut conspicati sunt Hieronymum iter metiri per mediterranea
 regionem, praevenerunt montis radicem, et occupato littore Veneto-
 rum auxiliares in medio concludere. hinc ex insidiis exurgentes Ve-
 netos continuo in fugam coniecere, caesis ducentis totidemque captis.
 Hieronymus fuga evasit impendens discrimen. ingressus autem na-
 vem, quae forte eo appulerat, dicebat se ab duce Veneto advenisse,
 ut proficisceretur in Aeginam. ut in Aeginam venit, nautam navem
 solvere et cursum in Euboeam dirigere iubet. dehinc egressus est in
 Atticam, et inde ad regem iter flexit.

Is haud multo post reversus ad Venetos graves poenas spreto et
 contempti imperii dedit. Graeci qui erant in Peloponneso, et Al-
 bani, necnon Rhasicus et Petrus Claudus, haud cessabant consulere

Ἰθμῶν, καὶ κελευομένων αὐτῶν καὶ Ῥαΐκου καὶ Πέτρου Β τοῦ χωλοῦ, ὡς εἰ τὸν Ἰσθμὸν τειχίσαιεν, ἀντίκα ὄντες οἱ Πελοποννήσιοι ἀποστήσονται καὶ ἐπ' αὐτοὺς χωρήσουσι· μέγα γὰρ τι προσφέρειν τοῦτ' ὀφείσιν ἐς τὴν ἀπόστασιν. ἐδόκει δὲ ἰόντας πανστρατιᾷ φράγγυσθαι τὸν Ἰσθμὸν καὶ διαπειρᾶσθαι τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ. ἀφικομένων δέ, λίθους συντιθέντες ἐπιφοδοῦμον, ὡς ἂν ἀποπειρώμενοι τῶν Πελοποννησίων γνώσωσιν, εἰ προσχωροῖη καὶ ἡ Κόρινθος σφισι, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Πελοποννήσου ἀντίκα χωρήσουσιν ἰόντες ἐς αὐτούς. ὡς δὲ ἐπιφοδοῦσάν τε τὸν Ἰσθμὸν, καὶ αὐτοὶ ἀναλαβόντες τὰ ὄπλα ἤσαν ἐς τὴν Κόρινθον, ἐξηγουμένων τῶν Κορινθίων ἐς τὴν προσβολήν. τηλεβόλους τε καθίστασαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ προσεβάλλοντο μαχόμενοι ἀξίως λόγου. χειμῶν δὲ ἐπιγεγόμενος ἐκώλυσε τε αὐτοὺς προκαθεζέσθαι, καὶ ἀπίοντες ἐντευθεν ἔρχοντο ἄπρακτοι. ὡς δὲ πιεζόμενοι οἱ Οὐνέτοί τῳ χειμῶνι χαλεπῶς ἔφερον τὴν ἐν τῷ Ἰσθμῷ διατριβήν, καὶ οὔτε ἡ Κόρινθος προσεχώρει οὔτε ἡ Ἀχαΐα ἀφίστατο, ἐπελάσαντος ἀνδρὸς Ῥάλεω τούνομα Ἕλληρος καὶ αὐτοῦ τελευτήσαντος ὑπὸ Τούρκων ἐπεξιόντων τε καὶ ἀμυνομένων, καὶ οὔτε δὴ τᾶλλα προσεχώρησε σφισι πλὴν τῶν τὴν Σπάρτην οἰκούντων ἐξαπατηθέντων ὑπὸ Ἕλληρος νεανίου, Γρίτζα τούνομα

2. ἰόντες? αἱ πάντες?

Venetis ut Isthmum muro includerent. hoc enim facto aiebant Peloponnesiacos illico defecturos ab rege et ad Venetos transitionem facturos. nam plurimum momenti ad defectionem rem eam habere visum est igitur ut cum uniuersis copiis opus aggredierentur, Isthmumque obstruerent, an vel isto modo ad defectionem inclinaturi essent Peloponnesiacorum animi. aduenientes ad opus praedictum lapides et saxa congerebant, opusque incredibilem in morem breui crescebat. et tentantes animos Peloponnesiacorum, periculum faciebant si et Corinthum ad defectionem accendere possent. quod si contingeret, reliquas Peloponnesi urbes statim transitionem facturam. Isthmi muro exaedificato, arreptis armis pergebant contra Corinthum. praeeuntibus quibusdam Corinthiis, ostendentibus ubinam urbem aggredi deberent, bombardas ponebant ex aduerso arcis, urbisque oppugnationem aggrediebantur, certantes magna cum gloria. verum hiems frigidibus intoleranda eos ab obsidenda urbe abduxit. quapropter discedentes nihil tanto apparatu dignum effecere. itaque Veneti hiemis iniquitate pressi, animo iniquo moram in Isthmo forebant. nec Corinthum transitionem fecit, nec Achaia descivit, quamvis ad eos missus foret vir Graecus nomine Raches; qui ab Turcis egredientibus et resistentibus interfectus est. nec reliquae urbes, praeter eos qui Spartam incolebant, deditionem faciebant: nam Spartanis im-

- ἔχοντος, δεινόν τε ἰποιοῦντο προσμένειν τε αὐτῷ τῷ Ἰσθμῷ καὶ οὐδέν τι πράττεσθαι ἀνύοντας ἐς τὴν τῆς Πελοποννήσου καταστροφῆν. ἠγγέλλετο δὲ καὶ Μαχουμούτης ὁ τοῦ βασι- D
λέως ἡγεμῶν στρατῷ μεγάλῳ ἐπιέναι σφίσι ἐς τὸν Ἰσθμόν.
5 μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ αὐτὸς βασιλεὺς ἠγγέλλετο ἐλαύνων ἐπὶ
τὸν Ἰσθμόν, ἔγνωσάν τε ἀπολιπεῖν τὸν Ἰσθμόν, οὐδέν τι
σφισιν αὐτοῖς πρόσφορον ἐς τὰ πυρόντα, καὶ ἰόντας ἐς τὰς
πόλεις κρατύνειν τε αὐτὰς καὶ ἀμύνασθαι κατὰ τὸ καρτερόν,
ἦν ἐπίωσιν οἱ περὶ Μαχουμούτη τε ἅμα καὶ οἱ περὶ βασιλέα.
10 Ὡς γὰρ ἀγγελία ἀφίκετο βασιλεῖ τοὺς Οὐνετοὺς τειχί- P. 299
ζειν τε τὸν Ἰσθμόν, πληρώσαντας τριήρεις ἐς τεσσαράκοντα
νηῶν δὲ ὑψηλὰς δυοκαίδεκα, καὶ ὀπλίτας ἐπαγομένους ἀπὸ
Ἰταλίας, καὶ ἀπὸ Κρήτης στρατὸν ἄλλον, μεγάλως παρασκευά-
σασθαι αὐτοὺς ἐς τὴν τῆς Πελοποννήσου καταστροφῆν, πέμπει V. 233
15 Μαχουμούτη συμπαλαβόντα τὸν τῆς Εὐρώπης στρατόν,
πλὴν τῶν πρὸς τοὺς Παίονας τεταγμένων, ἐλαύνειν εὐθὺς
Πελοποννήσου, καὶ εἰ μὲν τι αὐτὸς οἶος ἀνύσει ἐς τὸν πρὸς
Οὐνετοὺς πόλεμον, καθελεῖν τε τὸν Ἰσθμόν καὶ ἐσβαλεῖν
ἅμα ἐς τὴν Πελοπόννησον, εἰ δὲ μὴ, καὶ αὐτῷ ἀπαγγέλλειν,
20 ὥστε κατὰ πόδας ἐλαύνειν. ὁ μὲν τῶν Θυρῶν ἡγεμῶν Μα- B
χουμούτης παραλαβὼν τὸν τῆς Εὐρώπης στρατὸν ἤλασε μέ-

4. ἀπιέναι P

12. νῆας?

17. τοι P

situm erat ab iuvene Graeco nomine Gritza. Venetis iam omnis mora in Isthmo intoleranda erat, cum viderent se nequicquam laborare ut Peloponnesus subiiceretur. nuntiabatur interea Machumetes regius praefectus, magnis copiis instructus in Isthmum contendere, spirans caedes Venetorum. etiam fama ferebatur regem cum exercitu Machumetem, ut ei subsidio venire posset, si res postularet, subsequi. decreverunt itaque magno consensu Isthmum deserere, ut cuius parvus in praesentiarum esset usus. digressi Isthmo contendebant in urbes, quas praesidiis munimentisque aliis firmabant, ut regis et Machumetis vim, si accederent, propulsare possent.

Rex ubi cognovit Venetos circumvenisse Isthmum et implesse triremes quadraginta et naves altas duodecim, praeterea armatos Italos adduxisse et ab Creta alium exercitum, quibus omnibus freti id unicum spectarent ut Peloponnesum subigerent, haud amplius cunctandum ratus Machumetem iussit accipere Europae exercitum, praeter eum qui Pannonibus oppositus erat, et recta proficisci in Peloponnesum. praeterea imperat, si quid posset efficere in bello contra Venetos, eniteretur destruere Isthmum et deinde irruptionem in Peloponnesum facere. quodsi haec parum procederent, se succenturiatum fore; et si quid renuntiaret, continuo in eisdem vestigiis subsequaturum. Machumetes iannarum dux cum Europae exercitu profe-

χρι Θεσσαλίας ες Πηγειόν, καὶ ἑστρατοπεδεύετο παρὰ Λα-
 ρίσση τῆ πόλει. συμβούλῃ δὲ ἐχρήτο μὲν Ὀμάρῃ τῷ Του-
 ραχάνω Θεσσαλίας ὑπάρχῳ. ἀπειρέπετο δὲ μὴ εἰς τὸ πρόσω
 ἐλαύνειν, ἀλλὰ βασιλεῖ ἀναγγέλλειν ὡς ἡ παρασκευὴ μείζων
 ἢ κατὰ τὸν βασιλέως ἡγεμόνα· αὐτὸς γὰρ στρατεύματι πρό- 5
 σθεν ἐγγύτατα τοῦ Ἴσθμοῦ ἀφικόμενος τηλεβόλους τε ἀφείωρα
 πλείους ἢ διαχιλίους καὶ τηλεβολιστὰς τετρακοσίους καὶ το-
 ξότας καὶ πελταστὰς, καὶ μηδενὶ αὐτοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἴσθμῷ
 C ἐπιτρέψαι ἂν στρατοπεδεύσασθαι. ταῦτα ἀκούσαντα τὸν βα-
 σιλέως ἡγεμόνα, ἐδόκει βασιλεῖ μὲν καταλαμβάνοντα τὴν Πε- 10
 λοπόννησον ἀπαγγέλλειν, αὐτοῦ δὲ ἀναζεῦξαντας ἰέναι εἰς τὸ
 πρόσω εἰς Λεβადίαν. βασιλεὺς μὲν, ὡς ἀγγελία αὐτῷ ἀφί-
 κετο τὴν τε παρασκευὴν μεγάλην τε εἶναι καὶ ἀξιόχρεω, λεγέ-
 ται δὲ αὐτῷ καὶ γράμματα ἐλθεῖν ἀπὸ Πελοποννήσου ἐπο-
 τρύνοντα, ὡς ἦν ἐπίη, οὐ μενοῦσιν αὐτὸν ἐπιόντα οἱ Οὐνε- 15
 τοί. τὰ γράμματα ἐνέγκαι αὐτῷ ἄνδρα Ἀλβανὸν ἀπὸ Κο-
 ρίνθου, σκιάφει τὸ πέλαιος νυκτός, τηρήσαντα πνεῦμα, ὡς οὐ-
 ρου κατασταμένον, καὶ νυκτός ἀπαιρόντα διαπεραιώσασθαι εἰς
 Βοιωτίαν, ἀποβάντα ἀφικέσθαι παρὰ Μαχουμούτῃ εἰς Θεσσα-
 Dλίαν. τὸν δὲ ἐπιφρασάμενον τὰ γράμματα, συσκευασάμενον 20
 ἐντεῦθεν εἰς τὸ πρόσω ἐλαύνειν, ἐλάσαντα ἀγχοῦ Βοιωτίας,
 ἀφικνεῖται ἀγγελία ὡς Οὐνετοὶ τὸν τε Ἴσθμὸν ἐκλελοιπότες

ctus est in Thessaliam usque ad Peneum, et castra prope Larissam
 urbem posuit. eo in bello consiliario utebatur Omare Thessaliae
 praefecto, qui Machumeti consulebat ut subsisteret nec ulterius mo-
 veret, sed regi significaret belli molem maiorem impendere quam cui
 regius dux sufficere vel par esse possit. nam cum paulo ante quam
 proxime ad Isthmum speculator accessisset, bombardas conspicatus
 est plures quam bis mille, praeterea bombardarios quadringentos;
 necnou sagittarios et scutigeros vidit, qui haud facile cuiquam con-
 cessuri sint castra in Isthmo locare. haec cum accepisset regis dux,
 visum est regi indicare, ut Peloponnesum opprimeret: se vero profe-
 ctionem ulterius facturos Lebadiam usque. nuntius igitur ad regem
 venit, qui nuntiabat apparatus belli esse magnum et memorabilem.
 litterae etiam ab Peloponneso allatae sunt, quibus incitabatur ut
 cum copiis accedere maturaret: Venetos enim eos adventum nequa-
 quam expectaturos. litteras has ad eum pertulit vir quidam Albanus,
 qui ab Corintho noctu solvens scapha traiecit mare, observans maris
 tranquillitatem et ventos secundos, et in Boeotiam appulit. hinc
 egressus navi venit ad Machumetem in Thessaliam. Machumetes cum
 litteras legisset, in Peloponnesum abire statuit. ubi venit in loca
 Boeotiae propinqua, accessit nuntius qui referebat Venetos relicto

ἔρχοντες φεύγοντες. οὕτω δὴ ἐσπέρας οὔσης συσκευασάμενος, ἀπὸ τῆς Πλαταίας χώρας πρὸς Κιθαιρῶνα νυκτὸς διαπορευθεὶς, ἔωθεν ἐς τὸν Ἴσθμὸν παρῆν, καὶ τὰς τε νῆας ἀφεώρα ἤδη ἀναγομένας, καὶ τὸν Ἴσθμὸν ἔρημον καταλαβὼν παρελ-
 5 θῶν εἶσω ἐστρατοπεδεύετο. ἐντεῦθεν διὰ τῆς Κορίνθου διῶν ἀφίκετο ἐς Ἄργος. τὸ δὲ Ἄργος κατεῖχον οἱ Οὐνετοί, φρουρὰν ἐν αὐτῇ ἐγκαταλιπόντες ἐφύλαττον. τούτους μὲν, ὡς ἐπολιόρκει P. 300 ἐπελάσας, παρεστήσατο, καὶ τοὺς ἄνδρας δεσμίους ἀποπέμπων ὡς βασιλέα, ἄνδρας τε ἑβδομήκοντα. αὐτῷ μέντοι τῷ βασι-
 10 λεί οὐκέτι ἐφαίνεται, ἄρας ἐς τὴν Πελοπόννησον ἐβαλεῖν καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῷ κάμειν· ἄρτι ὡς ἐπύθετο καταληφθῆναι τὸν Ἴσθμὸν, ἀπήλαυνεν ὀπίσω ἐπὶ τῶν βασιλείων. Μαχουμούτης δὲ ὁ ἡγεμὼν προῖων διὰ τῆς Τεγέης ἀφίκετο ἐς Λεοντάριον πόλιν, καὶ αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύσατο. ἐντεῦθεν
 15 ἀποστέλλει Ζάγανον, ὃν ἐπέστησεν ἄρχοντα τῇ Πελοποννήσῳ, ἐκβαλὼν Ἰησοῦν τὸν Ἀλβάνεω παῖδα. τοῦτον δὲ τὸν Ζάγανον πέμπει ἐς Πάτρας τῆς Ἀχαΐας καὶ ἐς τὰς ἄλλας αὐτοῦ Β ταύτη πόλεις, ἔχρωσάι τε τὰς ἀκροπόλεις σιτιοῖς τε καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ. Ὁμάρη δὲ ἐκέλευσεν ἀναλαβόντα τὸν στρα-
 20 τόν, ὡς δισμυρίους, ἐπιδραμεῖν τὴν Οὐνετωῶν χώραν. οὗτος μὲν οὖν παραλαβὼν τὸ στρατεύμα ἀφίκετο ἐς τὰ περὶ τὴν Μεθώνην χωρία, καὶ πολίχνην παραστησάμενος, τοὺς ἀνθρώ- V. 234

4. ἀπαγομένας P

Isthmo fuga dilabi. collectis itaque omnibus ab Plataearum regione Cithaeronem veniens, quem noctu superavit, prima luce in Isthmo erat, et Venetorum naves in mare deductas contemplabatur. inveniens autem Isthmum ab Venetis desertum, ingressus ibidem castrametatus est, deinde per Corinthum profectus Argos. eam urbem defensabant et tenebant Venetorum praesidiarii milites, quos omnes oppugnans cepit, et vinctos, cum numero forent septuaginta, ad regem misit. caeterum rex consilium abeundi in Peloponnesum abiecerat: nolebat enim, cum accepisset Isthmum occupatum esse, in Peloponnesum contendere, parcens exercitui, ne nimium et frustra defatigaretur; sed retro in regiam abiit. Machumetes regius dux per Tegeae regionem iter faciens Leontarium venit, ubi et castra communit. inde mittit Zaganum, quem principem Peloponneso constituit, eiecto ex eo magistratu Iosue Albanis filio, Patras Achaiae et in alias finitimas urbes, ut arces frumento et munitionibus bellicis firmaret. Omarem iubet assumere exercitum qui continebat viginti milia militum, et incursions facere in Venetorum regionem. is imperata impigre faciens cum exercitu venit in loca Methonae finitima, captoque ibidem oppidulo oppidanos omnes ad ducem Machumetem abduxit,

πους ἀπάγων παρεδίδου τῷ ἡγεμόνι. οὗτοι μὲν οὖν ὡς ἀνή-
 χθησαν ἐς βασιλέα, σύμπαντες, ἐς πεντακοσίους γενόμενοι,
 ἀπέθανον ἐς δύο τμηθέντες. λέγεται δέ, ὡς ἐν Βυζαντίῳ τὰ
 σώματα αὐτοῦ ταύτῃ ἔκειτο ἢ ἐπιτάξαντος τοῦ βασιλέως ἐς
 C δύο γενόμενα ἔπεσε, βουὴν τῶν ἐς τὸ χωρίον ἐκείνο ἐξελθόντα 5
 ἔωθεν ἐκ τῆς φάτνης καὶ ἀπελθόντα ἐς τὰ σώματα, γοερὸν
 τι φθειγᾶμενον, ἐξελέσθαι τὸ ἡμίτομον ἐνὸς τῶν σωμάτων καὶ
 φέροντα θέσθαι ἐκτὸς τῶν σωμάτων, μετὰ δὲ ὑποστρέψαντα
 ἐπιδεξόμενον ἐξενερεῖν τὸ ἄλλο ἡμίτομον, καὶ ἐξενεγκόντα συν-
 θέσθαι ἅμα ἄμφω τὸ ἡμίτομον. ὑποθρυβούντων δὲ τῶν εἰς 10
 ἐκείνην τὴν χώραν, τὰ περὶ τὸν βουὴν πυθῆσθαι βασιλέα Με-
 χμέτην, καὶ πυθόμενον ὡς εἶη ἀληθῆ τὰ περὶ τὸν βουὴν, πει-
 ρύσασθαι τῇ ὑστεραίᾳ τὰ ἡμίτομα τοῦ σώματος ἀφελόμενον
 ἐκ τοῦ χωρίου ἐς τὰ σώματα αὐθις καταθέσθαι, ἀνὰ μέρος
 τιθέμενον τὰ ἡμίτομα. οὕτω δὲ αὐθις τὸν βουὴν ἐξίοντα, ὡς 15
 οὐχ εὔρε τὰ ἡμίτομα ἤπερ ἐξέθετο, ἀναβοήσαντα ἐπιδραμεῖν
 D αὐτὸ ἐς τὰ σώματα, καὶ ζητήσαντα ἐξενεγκεῖν τοῦ σώματος τὰ
 τεμάχια, καταθέμενον χωρὶς ἀπὸ τῶν σωμάτων. τὸν μὲν οὖν
 βασιλέα θαυμάσαντα κελεύσαι ἀνελομένους θύψαι τὰ ἡμίτο-
 μα, τὸν δὲ βουὴν ἐς τὰ βασίλεια ἀγαγέσθαι, περιέποντα εἰς 20
 τὸ μέντοι σῶμα λέγεται γενέσθαι τῶν Ἰλλυρίων, οἱ δὲ τῶν
 Οὐγενετῶν. δοκεῖ δὲ τοῦτο οἰωνὸν φέρειν ἐς τὰ τὸ γένος τοῦ

eique tradidit. hi omnes, cum numero forent quingenti, exinde ad
 regem perducti, crudeliter in duas partes dissecti occubuerunt. fama
 constans habet, cum cadavera peremptorum Byzantii eo loci essent
 proiecta quo rex iusserat in duas partes conscissa exponi, bovem
 quandam in eum locum egressum et visis cadaveribus flebilem in mo-
 dum vocem mugiendo exaltasse, postea medietatem unam cadaveris
 abstulisse. deinde reversum etiam alteram cadaveris medietatem ab-
 stulisse, et ambas medietates deinceps comperuisse. stupentibus au-
 tem et mirantibus factum, qui in eo loco erant, evenit ut eius rei
 rumor etiam ad regem volaret Mechmetem. qui ubi rei veritatem ex
 iis qui praesto fuerant comperit, cadaveris medietates ad eum locum
 ex quo eas tulerat bos reportavit, et a se invicem dissitas collocavit,
 periculum facturum an bos rediturus sit. at bos iterum in eum locum
 veniens, ubi abesse medietates cadaveris et remotas sensit, magno
 clamore redit ad cadavera, fragmenta cadaveris diligeuter conquiri-
 rit, et ab reliquis separatim ponit. rex rei miraculo obstupescens cada-
 veris medietates sepulturae tradi mandavit. bos in regiam ductus
 optime habitus est. quidam tradunt cadaver illud fuisse Veneti cu-
 iusdam, quidam Illyrii fuisse docent. caeterum apparet id quasi

σώματος ἐκείνου, καὶ ἐπὶ τοῖς μέλλουσιν ἔσεσθαι εὐδαιμονία εἰς ἐκεῖνο τὸ γένος.

Τοῦτο μὲν ἐν Βυζαντίῳ γενέσθαι ἐπυθόμεθα · ὁ δὲ τῶν θυρῶν ἡγεμῶν, ὡς οὐχ ὥρα ἐδόκει αὐτῷ εἶναι προσβαλεῖν 5 ταῖς πόλεσι, κατέλιπεν μὲν ἐν τῇ Σπάρτῃ Ὀμύρη καὶ ἅμα αὐτῷ Ἀσάνη, ὡς λόγους τε ἐς τοὺς Σπαρτιάτας πέμποισιν. P. 301 καὶ ὑποστρέψαντες ἐς τὰ οἰκεία ἀπὸ τε τοῦ Ταινάρου καὶ Ἐπιδαύρου καὶ τῶν ἄλλων ἰχωρίων, ἵνα αὐτίκα πυθόμενοι τοὺς Οὐνετοὺς ἐκλιπεῖν τὸν Ἴσθμόν, καὶ διεννοῦντο ἐπιόντες 10 οἱ τοῦ ἡγεμόνος ἀμύνασθαι. οὗτοι μὲν οὖν ἀφικόμενοι ἐς τὴν Σπάρτην λόγους τε τοῖς Σπαρτιάταις προσέφερον, καὶ τινας ἐν ἐρυμνοῖς αὐτοῦ ταύτῃ ὄντας πείσαντες κατώκισαν ἀθ-θις ἐς τὴν πόλιν. καὶ τοῖς ἐν Ταινάρῳ καὶ τῇ Λακωνικῇ πέμπων ὁ Ἀσάνης παρεκάλει, λέγων τάδε. “ἄνδρες Σπαρτιά- 15 ται, ὄρατε δῆπον οἷα τὰ Οὐνετιῶν πράγματα κατενήνεκται, ἐξ ὅτου πόλεμον βασιλεῖ ἀναιρούμενοι ἐνταῦθα, ἵνα τῆς δυνάμεως αὐτῶν μέγα μέρος ἐπιδείξαιντ' ἂν μάλιστα ἐν Πελο- B ποννήσῳ, ὡς ἐτελεύτησεν αὐτῷ τὰ περὶ τὸν Ἴσθμόν καὶ ἄλλην χώραν τῆς Πελοποννήσου, ἐνθα τοῦ βασιλέως ἡ δύναμις 20 ἐκποδῶν τε ἀπώκισται, καὶ αὐτῶν γε δὲ τῶν Οὐνετιῶν ἡ δύναμις ἐς τὰ μάλιστα ἤθροισται. εἰ γὰρ τὸν βασιλέως θεράποντα ἐπιόντα σφίσι οὐχ οἶοί τε ἐγένοντο δέξασθαι, τί ἂν

12. κατώκισαν P

esse omen maximae felicitatis, quae apprehensura sit eam gentem ex qua illud cadaver descendit.

Hoc quidem Byzantii contigisse audivimus. ianuarum dux ubi animadvertit parum opportunum esse urbes oppugnare, Spartae reliquit Omarem et Asanem, ut colloquium haberent cum Spartanis. hi enim, ubi intellexerant Venetos Isthmo decessisse, ab Taenaro et Epidauro et ab aliis locis ad sua reversi conabantur sua defendere. at illi Spartam venientes sermonem cum Spartanis habuere. quibusdam etiam, qui in locis munitissimis se tenebant, persuasere ut redirent in urbem. caeterum mittens Asanes ad eos qui versabantur in Taenaro et Laconia, sic eos adhortatus est. “viri Spartani, videtis nimirum, nisi caeci estis, quo loci Venetorum res redactae sint, ex quo bellum regi indixerunt et maximam potentiae suae partem in Peloponneso ostentarunt. praeterea haud vos fugit quid in Isthmo, et in reliqua Peloponnesi regione iis acciderit, quamvis regiae copiae quam longissime fuerint remotae, et ipsi quam maxime in unum collecti. si regium servum hostiliter adeuntem sustinere nequiverunt, quid futurum erat, si rex ipse una cum ianuis in Peloponnesum impetum dedisset? profecto nullus locus in Peloponneso fuisset reli-

γένοιτο, εἰ βασιλεὺς σὺν ταῖς θύραις αὐτοῦ ἐσβάλλοι ἐς Πελοπόννησον; ἢ δῆλα ὡς οὐκ ἂν ἔτι σφίσιιν αὐτοῖς ὑπόλοιπον ὑπολειφθεῖν ἐν Πελοποννήσῳ χωρίον, ὃ μὴ ἀνάστατον γένηται ἀπολούμενον ὑπὸ τοῦ βασιλέως. νῦν, ὡς ἐν Θερμοπύλαις ἀφικόμενος ἐπύθετο ὡς ἀπολιπόντες τὸν Ἴσθμὸν οἴχοντο οἱ 5
C Οὐνετοί, ὡς ἦρος ἐπιφανέντος αὐτίκα ἰν' ἔλθωσιν ἐπὶ Εὐβοίαν, καὶ τάδε πάντα ὑφ' αὐτῶν ποιησόμενοι. εἰ οὖν παρέρχοντος βασιλέως συγγνώμην ἐφ' οἷς ἐξηπατήθητε ὑπὸ τῶν κάκιστ' ἀπολουμένων Πελοποννησίων, τῶν πρὸς Οὐνετοὺς τε-
V. 235 τραμμένων καὶ οὐδ' ὀτιοῦν ὑγιᾶς τῇ χώρᾳ τῆδε διανοουμένων 10
οἶδα γὰρ ὡς ἐπετέλλετο βασιλεὺς τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου μηδὲν μηδαμῶς ἀεικὲς ἐπιφέρειν, ὥστε ἀνδραποδίζεσθαι ἢ ἄλλο τι ἀνήκεστον ποιεῖν, ἀλλ' ἐμμενόντων, ὑποστρέφοντες ἐς τὸν γῶρον αὐτοῦ ἕκαστος καὶ εἰς τὰ οἴκεα. καὶ εἰ μὴ τοῦτο πείσονται, καὶ αὐτὸς ἄμα τοῖς Οὐνετοῖς περιόψεται, πέμπων 15
D Οὐνετῶν ὑποστρέφοντες ἔμμενον ἐν τοῖς οἴκειοις. οἱ δὲ δεινῶς κατεχόμενοι ἐν τῇ Ταينάρῳ ἐπεμπον, πεύσεσθαι τι ἀπὸ Παιόνων. οἱ γὰρ Οὐνετοί τοὺς τε Πελοποννησίους καὶ τοὺς ἐτέρους παραμυθοῦντες, ὡς οἱ Παῖονες ἐξέλθωσιν αὐτίκα ἀπὸ τοῦ 20
Ἴστρου, καὶ αὐτοὶ ἀναβῆναι ἐς τὸν Ἑλλησποντον. ἀπελαύνοντος μέντοι τοῦ ἡγεμόνος τοῦ βασιλέως, αὐτῶν Οὐνετῶν τριή-

12. ἦ om P

ctus, qui ab belli fure mansisset intactus, verum belli tempestas omnia foedissime dissipasset. rex ut Thermopylas attigit, audivit Venetos relicto Isthmo abiisse, ut appetente vere redirent in Euboeam et ista loca omnia in dicionem acciperent. nunc si veniam, ad quam vobis tutus receptus est, eorum quae commisistis turpiter, decepti a pessimis Peloponnesiacis, qui nihil sani regioni isti consuluere, amplexi fueritis, scio (sic enim praecepit rex) vos nihil mali passuros; nec ad mancipiorum miserandam condicionem deducemini, nec aliud quicquam mali experiemini. proinde si placet veniam oblatam admittere, singuli ad sua revertantur. quodsi oblatam veniam respueritis, profecto rex vos, quemadmodum et Venetos, hostium loco habebit." his cognitis quidam eorum qui in regem deliquerant, veniam non sunt aspernati; et clam deficientes a Venetis ad sua sunt dilapsi. quidam vero qui graviter obsidebantur in Taenaro, miserunt nuntios, ut quid pararent Pannonnes audirent. nam Veneti consolari haud cessabant Peloponnesiacos et alios, dicentes "ubi primum Pannonnes ab Istro fuerint progressi, nos cum classe in Hellespontum revertemur." regius dux Machumetes cum abiisset, Venetorum triemes appulerunt in Lemnum, impulsa

ρεις ἀνήεσαν ἐς Αἴμνον ἐποιρύνοντος τοῦ Κομνηνοῦ, ἀνδρὸς
 ἀρίστου, καὶ αὐτοῦ ἐν τῇ Αἴμνῳ τὴν ἀκρόπολιν κατακρα-
 τούντος καὶ τὴν πάλαι πολίχνην τῆς Αἴμνου ὑφ' αὐτῷ ποιη-
 σαμένον. ἐς λόγους δὲ ἐλθόντες οἱ τῆς Αἴμνου προεσιῶτες
 5 ὥστε χρήμασιν ἐξωνήσασθαι τὸ χωρίον, ἔφθησαν οἱ Οὐνετοὶ
 παραλαβόντες τὴν ἀκρόπολιν, καὶ τὸν γε ἄνδρα τοῦτον ἀγα- P. 302
 θῶν γενόμενον μεταπέμψαντο ἐς τὸν Ἴσθμόν. τούτου δὲ οὖν
 ὑποτιθεμένου ἀνέπλευσαν ἐς τὴν Αἴμνον οἱ Οὐνετοί, καὶ
 αὐτὸς τε ἀπὸ τῆς ἡπείρου στρατῷ ἐπελάσας, ἀπήλυνεν ἑκα-
 10 στος τῆς πόλεως. καὶ ὡς ἀνέπλευσαν, παρέλαβον πόλιν τὴν
 Κέρκηδαν, καὶ τοὺς τε ἄρχοντας Τζαμπλάκοντας ἀφῆκαν,
 φρουρὰν τε ἐγκαταλιπόντες, καὶ ἐπισιτεῖσθαι σφίσι τε αὐτοῖς
 καὶ ταῖς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ πόλεσι. καὶ ἔρχοντο ἀπιόντες
 ἐπὶ Πελοπόννησον. ταῦτα μὲν τοῦ χιμῶνος τούτου ἐς τὴν
 Πελοπόννησον ἐγένετο.

Comneni viri optimi, qui ibidem in Lemno arcem tenebat. venien-
 tes autem Lemni primores urbis collocuti sunt inter se, ut locum eum
 Venetis venderent. caeterum, Veneti praevenierunt eos, occupantes
 arcem et virum hunc optimum miserunt in Isthmum; quo consulente
 navigarunt denuo in Lemnum. et cum ipse ab continente cum co-
 piis proficisceretur, singuli deserentes oppida, in quibus manserant,
 una inde solverunt navibus impositi. occuparunt et urbem Cercedam;
 et dimisso inde magistratu, quem Zamplacones nominabant, eam prae-
 sidio imposito munivere; convehentesque frumentum et necessaria
 tum sibi tum Peloponnesiacis oppidis, ibant pergentes in Peloponne-
 sum. haec quidem ea hieme in Peloponneso sunt gesta.

INDEX HISTORICUS.

- Abdulatophes Temiris filius 165, 18. 166, 10.
Abrahamia i. q. Empreimes 437, 5.
Acarmania 27, 6. 209, 2. 16. 237, 4.
Achaia 477, 11. eius princeps 242, 1.
Achmates Turachanis f. 382, 2. Peloponnesi praefectus 457, 9. 469, 3.
Acriba urbs 445, 15.
Adornorum familia 262, 19.
Aedines dux Asianus a Paiazite imperio expulsus 65, 13. 66, 5. 168, 15. 244, 15.
Aegiades ex Asia oriundi pedites 344, 16.
Aeginae princeps 215, 20.
Aegyptus 142, 19. 144, 10.
Aenus urbs 12, 11. 520, 20.
aestus marini causa 94, 20.
Aetolia 27, 6. 29, 2. 209, 2. 211, 14. 236, 21.
Aetus regio Acheloi finitima 213, 3.
Agathes Brenezis f. 181, 20.
Aladines rex Syriae 13, 3. quo defuncto inter regni optimates discordia exorta est 14, 10. eius ministri 66, 5.
Aladines Amuratia II. f. v. Otomanidae.
Alani 467, 20.
Albanis filii 527, 21. 545, 8.
Albarus Ioannis Iberorum regis dux 276, 8. Alphonsum Tarraconensium regem eiusque fratrem acia, devicit et in fuga comprehendit 277, 8. contra Poenos profectus est 278, 13.
Albertus Germanorum imperator 426, 6. 428, 9. 13.
Albi Probatantes 462, 1.
Aleoti filius Aeginae princeps 215, 20.
Alexander Bulgarorum rex 36, 14.
Alexander Macedonum rex 149, 4. 153, 17.
Aliazes pocillator 234, 6.
Allophatzides mercenarii milites 230, 4. 441, 4.
Almenii familia de qua Iberorum rex ortus 275, 18.
Alphonsus Tarraconensium rex de familia Medinorum 270, 11. ante expeditionem in Italiam Iberorum regi bellum intulit 276, 6. una cum fratre Nabaris rege ab Albaro duce captus et ad Iberorum regem deductus est 277, 9. a quo impune remissus est ib. 14. Siciliam subegit 270, 13. in Italiam venit cum lanuensibus bellum gessit 265, 5. in proelio navali captus et ad Mediolani ducem abductus est ib. 21. a quo incolumis ad suos dimissus est 266, 8. Parthenopes arces expugnavit 270, 15. a Sphortia Marchiae principe repulsus est 271, 8. Calabriam sibi subiecit ib. 15. iterum Parthenopen accessit eamque expugnavit ib. 17. Gepaunum in potestatem accepit ib. 22. Iapygiae principem aggressus est ib. 23. pace com-

- posita eius consobrinam filio suo notho Imphernando uxorem dedit 272, 3. cum Venetis et Tyrrhenis bella gessit ib. 11. Lignrum et Tarraconis regionem fratri Nabaris regi commisit ib. 17. contra Turcos profectus est 430, 17. 432, 13. 433, 5. eius naves describuntur 489, 14.
- Amaria urbs 143, 21.
- Amastrum urbs Iauensium 65, 7. 460, 9.
- Ambracia urbs 210, 11.
- Ampergum urbs 70; 20.
- Amurachorii ianuuae milites 229, 14.
- Amurates I. v. Otomanidae.
- Amurates II. v. Otomanidae.
- Amures Turachanis f. 320, 3.
- Amythaon 244, 6.
- Andronicus II. v. Palaeologi.
- Andronicus III. v. Palaeologi.
- Andronieus excaecatus Ioannis V. f. v. Palaeologi.
- Andronicus Emanuelis f. v. Palaeologi.
- Anna Trapezuntii regis filia 527, 17.
- Antonius Rainerii f. 320, 14. 454, 6.
- Antonius Caroli de Tòcorum familia filius nothus 213, 14. contra Venetos et Athenas bellum movit 214, 2. ✓
- Anythines fl. 163, 14.
- Apicridium Byzantii quidam locus 43, 4.
- Arabaei viri Albani 319, 3.
- Arabia 119, 14.
- Araxes fl. 118, 21.
- Ardelium Pannodaciae regio 253, 11.
- Aretium urbs 292, 17.
- Argentina urbs 70, 4. 20.
- Argos urbs 97, 9. 15. 99, 1. 545, 7. 556, 17. 561, 6.
- Argyropolichna urbs 209, 18. 213, 4. 221, 22. 324, 6.
- Argyrus mons ex quo Nilus scaturit 141, 20.
- Arianites 249, 14. 357, 16. eius filia Scenderi nupta 350, 8.
- Ariminum 302, 2. eius dux 551, 19.
- Aristinum 557, 2.
- Armenii 64, 15. 142, 6. Armenia 168, 1. 8. 378, 23. 379, 11.
- Artabiles 464, 5. Ioannem Trapezuntii regem devicit 465, 6.
- Arte urbs quae olim Ambracia 210, 11. 237, 6.
- Artziganis urbs 167, 23. 168, 8. v. Ertzica.
- Asanes Demetrii Emanuelis Graecorum regis filii gener 306, 19. 374, 21. 382, 3. 413, 18. 444, 5. 447, 14. 469, 1. 470, 13. 472, 11. 478, 21. 563, 6.
- Asia a Turcarum rege in someas sive signa distributa 437, 21. eius duces 14, 20. qui contra Orchanem seditionem moverunt 24, 3. a Paiazite regno expulsi ad Temirem regem aufugerunt auxilium rogatum contra Amuratem I. 39, 5. 65, 17. 102, 3. 145, 6.
- Assyriorum imperium 5, 16. cum Armeniis bellum 64, 21.
- Athenae 213, 17. 320, 6. 452, 19. 454, 16. 483, 7.
- Attica 12, 14. eius principes 207, 4. 319, 3. 320, 5. 327, 9.
- Atzamii Persae 167, 13.
- Atziceris Scytharum rex 129, 17. 130, 10. 284, 11.
- Atziliae urbes 71, 3.
- Austriae urbes 71, 3.
- Axius fl. 28, 19. 38, 16.
- Azapides 422, 1.
- Azatines 18, 14. dux Scytharum 324, 8.
- Azeolorum s. Accioolorum familia de qua Rainerius 207, 21.
- Babylon Pagdatis nuncupata 113, 2. 168, 3.
- Bacchi 35, 6.
- Baimundus Venetus seditiosus 199, 14.
- Baptista Iannensis 520, 10.
- Baramus Brenezis f. 181, 20.
- Barancus Brenezis f. 218, 13.
- Barcenona 87, 3. 267, 1. 274, 3.
- Basarcides qui sunt Pisidae 243, 19.
- Basiliza regio 308, 6.
- Beizes Brenezis f. 181, 20.
- Belgradum urbs 246, 7. obsessa ab Amurate II. 247, 7. a Mechmete II. 416, 10. 417, 3. 555, 7. *

- Bernardinus Canillus monachus** 425, 6.
Bernardorum familia 557, 2.
Bessarion Trapezuntius Nicaeae episcopus 293, 13. 430, 3. 431, 15.
Bidina urbs 501, 15.
Bitaxides s. Bitezides milites 332, 11. 358, 15.
Bithyniae praefecti 15, 5.
Bixorides ianuarum iudices 229, 17.
Blaei qui Pindum montem incolunt 19, 5.
Bladus Draculis f. dux Dacorum 499, 1. 500, 1. a Mechemete II. debellatus 503, 1. et devictus 512, 7. 515, 17. ad Pannonos se recepit 517, 14. a quibus in carcerem coniectus est 518, 6.
Blena 71, 3.
Bochales Leontares 408, 8. 475, 4.
Boeni quos Cephios nuncupant 72, 11. confines Samogetis 133, 9. qui Tzechi dicuntur 258, 16. Pannonum contra Amuratem II. socii 325, 8. quos deos coluerint 425, 17. 428, 21.
Boemia 428, 10.
Boeotia 19, 10. 207, 5. 213, 15. 319, 1. 455, 6.
Bogdania regio 77, 13. 78, 12.
bombardae 72, 6. 231, 10. 346, 4. erectae quae mortaria vocantur a Mechemete inventae 385, 2. 414, 20. quae nominantur zarobatanae 356, 11.
Bononia 291, 11. 293, 22. 305, 11.
Borbotane regio 411, 13.
Bosni 530, 14.
Bossina regio 248, 10.
Bostriva tributum 439, 11.
Bracchius Nicolaus Carminiolae Venerorum ducis legatus Brixiam urbem oppugnat 295, 19. moritur 298, 20.
Brenezes dux Turcicus 79, 20. 97, 5. 99, 8. 175, 9. 181, 2: 5. eius filii 217, 22. 218, 13. 247, 17. 308, 17. 432, 7.
Brenta fl. 297, 4.
Britanni 89, 7. **Britannia** 86, 6. 92, 8.
Brixia urbs 296, 1.
Brugensium urbs 86, 3.
Buda Pannonum regia 73, 12. 76, 17.
Bulcus Eleazarus Pranci f. 28, 23.
Bulcus Bramci qui fuit Pladicae filius 53, 8.
Bulgari qui sunt Mysii 29, 13. inferioris Mysiae incolae 36, 10. Trinabum urbem regni sedem deieverunt ib. 12.
Burgundiae ducis frater cum Sigismundo imperatore contra Turcas profectus 75, 3. a Turcis captus est 76, 7.
Burgundiae ducis imperium 86, 1.
Bydena urbs 36, 11. 505, 17.
Byzantinum regnum 8, 21.
Byzantium Thraciae metropolis 6, 8. ab Occidentalibus vi capta 7, 10. obsessa ab Andronico Ioannis V. filio 62, 18. a Paiazite 80, 7. a Paiazitis filio Mose 176, 2. ab Amurate II. 231, 5. ab Ianuensibus 284, 6. 285, 17. a Demetrio Ioannis VI. fratre 306, 19. a Mechemete II. 382, 8. expugnata 394, 14. urbis arx aurea vocata 62, 16. turris regia 286, 19. aurea porta 383, 7. lignea porta ibid. 9. porta Romani nuncupata 385, 4. catenae ferreae 384, 7. portus ib. 13. moenia ib. 15. ambitus 388, 16. S. Sophiae templum 397, 9. arx iuxta aureas portas a Mechemete II. exaedificata 529, 15.
Cabazitane 463, 19. **Cabazitiani qui Mesochaldiis circa Trapezunteni imperant** 494, 23. **Cabazitae** 496, 9.
Cachetius 467, 13.
Caddaei 129, 7.
Caddusii 118, 2. 22. 119, 1. 166, 10.
Cagrinum urbs 167, 15.
Calabria antiquitus Graecia nuncupata 267, 15.
Calabrites 452, 13.
Calamata urbs 471, 14.
Calames unus e Turcarum septem ducibus 15, 4. cuius nepos **Mendesia** 66, 2.
Calaurita urbs 477, 3.
Caleda urbs 89, 12.
Calixtus III. v. pontifices Romani

- Callona** Lesbi urbs 519, 12.
Calliopolis 18, 18. 121, 7. eius dux a Venetis devictus 202, 7.
Candii 144, 23.
Candyiori dux Caramani in bello cum Amurate II. socius 282, 6.
Candylostum urbs Cariae 244, 11. 377, 10.
Canninorum principes 251, 16.
Cantacuzenus 374, 1. 395, 12. Emanuel dux Albanorum 407, 8. 446, 12.
Cantacuzenus Ioannis Andronici filii tutor a Graecis ad regni curam allectus 24, 10. Orchanii filiam dedit uxorem ib. 5. 25, 2. filium iuniorem Emanuelelem misit in Peloponnesum, seniorelem Graecis regem destinavit 37, 11. 21. ab Ioanne regno expulsus et in Nazaraeorum ordinem missus est ib. 20. 50, 1.
Capanii fauces 464, 16.
Capellarum familia 545, 15.
Capha urbs a Scythia capta 284, 7.
Capistranus Nazaraeus 418, 19.
Cappadocia 9, 19. 22, 3. 66, 11.
Caraisuphes 66, 11. eius uxor Tzokiis filia 167, 18. eius filius 378, 14. 462, 2.
Carailuces 65, 8. eius regia Samachia 167, 4. filii 168, 7.
Caramanus unus e Turcarum septem ducibus in Asia 14, 20. 15, 1. cui cognomen Alosurius 65, 19. Aluris 179, 8. 233, 18. Aliderius dux Cariae 242, 23. et Ciliciae 252, 8. Halisurius 376, 19. eius regio vastata ab Amurate II. 242, 23. 283, 11. 318, 9. 326, 21. a Mechemete H. 377, 6. 499, 6.
Carambes Priami f. Chalilis frater 315, 3.
Caraminiola Venetorum dux 193, 3. 295, 12.
Carases dux Turcicus 15, 4.
Caratzias s. Carazies Europaei exercitus dux 236, 18. 332, 1. in proelio cum Pannonibus cecidit 334, 11. 340, 4.
Carazies Europaei exercitus dux 358, 4. ante Belgradum bombardae globo ictus occubuit 419, 17.
Cardicea urbs 474, 16. 476, 22.
Cardinales pontificis Romani 293, 7. 303, 19.
Carea urbs 136, 2.
Caria 10, 3. 243, 5.
Caripides ianuarum milites 230, 1. 441, 4.
Carnerius sinus 531, 8.
Carolus magnus contra Saracenos 87, 8. 280, 18.
Carolus de familia Tocorum, Acarnaniae, Aetoliae et Epiri princeps 209, 11. Rainerii filiam uxorem duxit ib. filius nothis Memnoni, Turno et Herculio distribuit Acarnaniam 236, 23. Antonio Boeotiam et Thebas urbem 213, 14. Carolo fratris filio Artea Ambraciae metropolim et Aetoliam concessit 237, 2.
Carolus Leonardi de Tocorum familia f. 237, 3.
Carrarii 297, 1. Carrarius Patavii dux 190, 8. 191, 3.
Cassandria antiquitus Pydna dicta 19, 2.
Castamona 488, 19. eius princeps 485, 16.
Castoria 27, 22. 29, 1. 53, 10. 209, 18.
Castria urbs 473, 11.
Castrimenum urbs 480, 7.
Catabolinus Mechemetis II. ad Bladum Daciae praefectum legatus 501, 12.
Catanes Phociae administrator 521, 5.
Catelusii Lesbi principes 520, 7.
Cazimirus Lituano- rum dux, sub quo Scytharum pars degit 77, 16. 130, 4.
Cellum urbs 506, 22. 514, 16.
Cenchreae 348, 1. Cenchreensis portus 444, 11.
Centerio Achaiae princeps 242, 1.
Centerio Zacharias Albanos contra Graecos adiuvit 407, 19.
Cephalenia 209, 6.
Ceramariorum regio 388, 10.
Cerceda urbs 565, 11.
Cermianus Conii Cariae urbis princeps 15, 7. regno suo deturbatus in Ioniam abiit ib. 244, 15.
Cernaesi Thessaliae duces 67, 9.
Chaidares Massageta Temiris so-

- cuis 112, 8. 113, 13. 115, 1. 18. 139, 1.
- Chalcocondylas. eius familia Athenis urbe expulsa 321, 10. ipse defuncti Rainerii uxoris legatus ab Amurate II. in vincula conlectus est 320, 18. 321, 11. Constantinensi Drsgasis legatus ab Amurate II. in carcere inclusus 343, 10.
- Chalepia urbs 142, 9. 144, 7. 12.
- Chaliles 18, 6. 25, 9. 242, 21.
- Priami filius 315, 3. 13. 330, 6. 340, 13. 352, 22. 375, 20. 377, 9. 403, 22.
- Chaltzichi 467, 12.
- Chamuza Hieracophorus 457, 8.
- Peloponnesi et Thessaliae praefectus 481, 3. 482, 6. a Blado Daciae principe interfectus 501, 13. 502, 12.
- Charatines, i. q. Chetires i. q. Georgius 437, 8. 14.
- Charatines 46, 8. 47, 20. optima Amurati I. suggessit consilia 48, 1. filium habuit Haliem 81, 2. 436, 14.
- Chasanes peregrinorum dux 175, 8. 181, 2. in proelio a Mose peremptus est 182, 17.
- Chasanes peregrinorum dux imperrante Mechemete II. in proelio a Pannonibus trucidatus 423, 1.
- Chasanes Longus Scenderis qui Artzingam tenebat nepos et ex familia Carailucis 168, 6. Armeniam et Tzarnidas subegit ib. 9. 379, 10. 461, 6. 471, 21. 485, 17. 490, 8. eius uxor Davidis Trapezuntii regis consobrins 490, 13. 497, 19.
- Chasimes Mazaracis f. 369, 18.
- Chatagii 139, 3. Chatagia 163, 20. eius rex Temiris regionem vastat 144, 15.
- Chataia urbs Hyrcaniae 127, 10.
- Chataides qui antiquitus Massagetae fuisse creduntur 126, 20. 127, 4.
- Chazanes Zenembisa Machumetis ducis minister 473, 10.
- Chedrachabares Laurentius qui Ladislaum Posthumum veneno interfecisse fertur 427, 4.
- Cheria quae antiquitus Ninus urbs 128, 5. 14. Temiris regni sedes 17. 146, 3. 162, 5. 15. 165, 9.
- Chersonesus a Turcis vastata 25, 13. a Sulaimane colonos accepit 101, 6.
- Chiteres Triballus 346, 12.
- Chiteres, Chiterempes Amasiae praefectus 416, 16. 466, 19. 467, 4. 496, 8.
- Chius insula 519, 15. 521, 17.
- Chlumetia urbs 407, 21.
- Choaspes fl. 118, 21.
- Chorobii 131, 9.
- Chrales Stephani Triballorum regis frater 28, 21. 30, 2. contra Turcas progressus ib. 5. 16. in proelio occisus est 31, 16. 53, 12.
- Christiana Trapezuntii regis filia 527, 18.
- Chyprisa 163, 12.
- Cionenses 131, 10.
- Circus Iberorum regis Ioannis f. 280, 3.
- Cithaeron 561, 2.
- Clarentia Elidis metropolis 240, 5. 241, 6.
- Clina urbs 409, 9.
- Clitia urbs, Illyrici regni sedes 536, 15. 538, 17.
- Clizoe s. Clodia fossa 188, 22.
- Coeloesyria 10, 15. 140, 4. 143, 3.
- Colchis a Trapnidis habitata 65, 7. 66, 16. eius rex 81, 17. a Mechemete II. vastata 416, 14. 490, 8. eius rex Trapezuntis praefectus 416, 14. reges e familia Comnenorum 461, 12.
- Colonia urbs 70, 4. 21.
- Coloniurum familia 302, 19.
- Colophon 66, 8.
- Comneni Trapezuntis reges 461, 13.
- Comnenus in Lemno arcis praefectus 565, 1.
- Conium Cariae urbs 15, 9.
- Constantinus Zarci f. 80, 13. 81, 7.
- Constantinus Emanuelis f. v. Palaologi.
- Corcyra 187, 12. 485, 6. 210, 15. 251, 19. 265, 3.
- Corduba urbs 275, 9.
- Corinthus 207, 4. 413, 18. 443, 18. 558, 11.
- Corona urbs 476, 23.

- Cosobus campus 53, 16.
 Craici regio 543, 20.
 Creta 187, 12
 Croatia 34, 13.
 Crua urbs 351, 8. 354, 2.
 Cuduergi Sandalis regionis incolae 249, 4.
 Cudunidas Venetorum dux a Francisco Sphortia fugatus 300, 9. 20.
 Cumulies dux 307, 18.
 Cyprus Memphitico regi tributaria 143, 10. a Gallis capta 18.
 Cyrene urbs 187, 14.
 Cyriacus Lesbi princeps 520, 7.
 Cyrrus insula 267, 1. 274, 7.
 Cyrus Cambysis f. 164, 20.
 Dabia 238, 17.
 Dabriza 378, 20.
 Daci 69, 16. 72, 9. 73, 8. 77, 7. 21. eorum principes 259, 15. 319, 5. 325, 15. 366, 3. 367, 16. 515, 17.
 Dacia 77, 7. 86, 9. 183, 16. 217, 16.
 Dadianni metropolis 467, 17.
 Dalmatae 530, 18.
 Damascus 140, 2.
 Dania regio 70, 6. 12.
 Danus Dacorum dux 78, 18. ab Ioanne Hunyade in Draculis Daciae principatum substitutus 259, 16. 358, 17. Masarempis filius 338, 19.
 Darius Hystaspis 128, 1.
 Darius ab Alexandro devictus 153, 17.
 Dastia regio 70, 6. 12.
 David Ioannis Trapezuntii regis frater 461, 11. 467, 7. a Mechemete II. bello lacesitus 490, 9. 493, 20. Trapezunte urbe a Turcis capta in Meclmetis devenit potestatem 496, 1 sqq. eius cum tota familia interitus 498, 11.
 Delves Delphorum dux de genere Tarraconensium regum ortus 68, 18.
 Demetrius Ioannis V. f. v. Palaeol.
 Demetrius Emanuelis f. v. Palaeologi.
 Depan Albanorum dux 251, 18. 252, 18.
 Dibitina urbs 275, 9.
 Didimotychem 44, 22.
 Dobroditia Bulgarorum regio 326, 12.
 Domacia 67, 13.
 Dominicus quem Graeci Cyriacum vocant Lesbi princeps 520, 7.
 Doria gens 262, 11.
 Dorius Palamedis f. 469, 11.
 Dorobiza urbs 536, 9. 20.
 Dorobiza fl. qui Triballos et Illyrios dirimit 534, 14. 535, 14. *δοροβόρος* 149, 1. 500, 4.
 Doxies Phliuntis praefectus 444, 15. Doxas inter Albanos princeps 477, 4.
 Dracules Myrxis f. 325, 15. ab Ioanne Hunyade Daciæ principatu expulsus 259, 18. ab Amurate II. auxilium nactus est 282, 2. cum Vladislao Pannonum rege contra Turcas profectus est 307, 20. Ioannem Hunyadem in carcerem coniecit 337, 17. postea una cum filio ab Hunyade trucidatus est 338, 15. eius filii 499, 1. 516, 10.
 Dracules Draculis f. in iannis Mechemetis II. 499, 2. cum rege in Bladum fratrem profectus 516, 10. eius regionem in regis dicionem redegit 517, 11.
 Dragases Zarci f. Constantini frater 38, 15. 81, 8. rex Mysiorum in Amuratis I. potestatem devenit 49, 13.
 Duzalpes Oguziorum dux 11, 13.
 Echinades insulae 209, 7.
 Eiloces Ioannis Hunyadis patruelis 358, 14.
 Eleazarus Tribalorum dux 53, 1. 6. 246, 6. Pristinum et Nisteam subegit 53, 13. contra Amuratem I. arma arripuit ib. in pugna trucidatus est 59, 15. 357, 4. eius filius 80, 13.
 Eleazarus Georgii Bulci f. Tribalorum rex 415, 18. quo mortuo uxor una cum filia in principatu relicta est 459, 7.
 Elaezes i. q. Demetrius 437, 8.
 Eliezes Barizae f. praefectus Asianns 359, 7.

- Emanuel rex Graec. v. Palaeologi.
 Empreimes i. q. Abrahamus.
 Emoralamiisigniferi Turcici 289, 16.
 Epidamnus 26, 11. 60, 16. 80, 17.
 531, 8.
 Epidaurus 447, 5. 476, 8. 485, 5.
 556, 12
 Eridanus fl. 189, 2.
 Ertzica Armeniorum regia sedes
 64, 16. 66, 14. 167, 23. 128, 8.
 Erzinga 378, 23.
 Estenses Ferrariae principes 288,
 4. 302, 1.
 Euboea 12, 14. 187, 12. 208, 1.
 Eugenius IV. v. pontifices Romani.
 Europae praefecti Turcici 437, 17.
 Felix V. v. pontifices Romani.
 Ferraria cui principes sunt Esten-
 ses 287, 23. 288, 4. 302, 1.
 Flandria 86, 11.
 Florentia Tyrrenorum metropolis
 267, 23. 291, 7, 14.
 Franciscus Sphortia 193, 7. 298, 2.
 cum Venetis et Mediolanis ges-
 sit inimicitias 299, 4. 300, 17.
 Mediolani dux electus est 298, 5.
 Francus Antonii f. Nerii Athenar-
 um principis patruelis 454, 5.
 defuncti Nerii uxorem interfecit
 10 Athenarum principatu egres-
 sus a Mechemete II. Boeotiam
 accepit 455, 12. 483, 10. a Za-
 gano interfecit est ib. 19.
 Gaete urbs 267, 13.
 Gaitia urbs 248, 14. Illyrici regni
 sedes 536, 14.
 Galatia Iannensium urbs 61, 5. 205,
 17. 286, 5. 400, 15. 460, 11.
 Galiuzis filia Scantaris Alexii filii
 uxor 462, 17.
 Galli 69, 14. 72, 19. 73, 21. 75,
 19. 85, 8. 88, 21. cum Britannis
 bellum gerunt 89, 7. 91, 11. 93,
 11. 143, 18. 207, 6. eorum rex
 Ianuae imperat 262, 1. Gascon-
 nae regioni 274, 19. Neapolim
 nactus est 267, 5. Iberiae regi
 adiuncti cum Poenis bellarunt
 278, 9.
 Gallia 85, 12. Celtica 70, 12.
 Ganges fl. 163, 14.
 Gantyna urbs 86, 4.
 Gasconia 274, 19.
 Gebrenum urbs 477, 8. 479, 8.
 Gegeutia 94, 13.
 Georgius i. q. Chetires 437, 8.
 Georgius Bulcus Triballorum rex
 245, 20. 356, 20. Pannonnes ad
 bellum in Amuratem II. in-
 citat 283, 14. 307, 13. Panno-
 nibus contra Amuratem auxi-
 lium recusat 325, 18. 356, 14.
 ei a Mechemete II. filia remissa
 est defuncti Amuratis uxor 376,
 7. a Mechemete pacem accepit
 415, 11. nec multo post ex-
 spiravit, regniq. cura ad Elea-
 zarum filium iuniorum devoluta
 est ib. 17.
 Georgius Triballorum principis af-
 finis 245, 22. Spenderovia urbe
 Amurati II. tradita in eius ia-
 nuas profectus est 246, 20. nec
 multo post ab Amurate oculis
 orbatu est 247, 4.
 Georgius Comnenus Davidis Tra-
 pezuntii regis f. iunior ad Mech-
 metae religionem conversus est
 497, 15.
 Gepanum 267, 11. 271, 22.
 Germani 69, 14. 72, 20. eorum
 cum Eugenio pontifice contentio
 287, 8. 291, 4.
 Germania 70, 1. 86, 8.
 Getae 73, 5.
 Getia urbs 351, 6.
 Gibellini 296, 8.
 Gidius s. Guido Caroli de Toco-
 rum familia socius 209, 13.
 Gothi 130, 13.
 Graeci. eorum linguae celebritas
 4, 15. Romanis commixti 6, 12.
 propter religionis controversiam
 a Latinis deficient ib. 19. de-
 victi Nicaeam se conferunt ibi-
 que regni sedem constituunt 7,
 10. paucis annis post Byzan-
 tium recuperant ib. 14. eorum
 regnum 8, 16. Turcis militans
 38, 12. 49, 10. 64, 3. 11. 80,
 8 sqq.
 γοσσυματῆς Turcarum regis scri-
 bae 438, 17.
 Granata urbs 88, 3. 275, 4. 16. 21.
 Gritza inveni Graecus qui Spar-
 tanos ad defectionem a Mech-
 mete II. sollicitavit 558, 21.
 Guelphi 296, 8.

- Gulli 467, 18.
 Hadrianopolis 32, 2. ab Amurate I. regni sedes declarata 33, 12. 171, 19. 224, 19.
 Hagiapases peregrinorum dux 377, 15.
 Halies i. q. Helias 437, 4.
 Halies Charatinis f. 81, 2. 82, 17. 121, 8. 124, 8. 150, 19. 436, 14.
 Halies Brenezis f. 218, 15. 247, 17. 250, 7. 257, 4.
 Halies Michaelis f. 416, 13. 512, 3. 516, 9.
 Halies Arabum rex 124, 8.
 Hellespontus a Temiro devastatus 157, 8.
 Heraclia Ponti urbs 8, 22. 489, 2.
 Herculus Caroli de Tocorum familia f. 237, 2.
 Hieronimus de familia Bernardinorum Venetorum dux contra Mechemetem II. 557, 2.
 Homures dux Turcicus 20, 13. eius filii 66, 13. 171, 2.
 Homures Arabum rex 124, 22. 125, 5.
 Hunni 467, 20.
 Hydaspes fl. 163, 15.
 Hydraotes fl. 163, 15.
 Hyphasis fl. 163, 15.
 Hyrcanum s. Caspium mare 117, 20.
 Iacobitae 142, 2.
 Iacobus de familia Lauredanorum Venetorum dux contra Mechemetem II. 555, 21.
 S. Iacobi sepulcrum 275, 11.
 Iagupes i. q. Iosephus 437, 6.
 Iagupes Amuratis I. f. v. Otomanidae.
 Iagupes dux Europaeus imperante Paiazite 97, 2. 5. 99, 7.
 Iagupes Chalilis minister 404, 16.
 Iaitia urbs v. Gaitia.
 Iangus Choniates v. Ioannes Hunyades.
 Ianitza urbs 218, 15.
 Ianitzari 497, 8.
 Iannii Tuntorii filia 172, 6.
 ianuarum milites 16, 18. 33, 10. 228, 9. ordo 331, 20.
 Ianua 86, 19. 190, 14. urbis situs 261, 18. reipublicae forma 262, 3. principes ib. 11. intestinae discordiae 263, 12.
 Ianuenses 83, 19. 130, 13. 188, 15. 207, 13. 261, 7. 264, 21. 284, 1. 296, 15. 460, 10. 521, 4. 518.
 Iapygia 27, 9. eius princeps 270, 6. 271, 23.
 Ibanes Castriotes princeps 249, 7. 11.
 Ibanis filius Scenderes 350, 5.
 Iberia 74, 2. 86, 8. 87, 20. 88, 5. 274, 18. 275, 7. 278, 22. 489, 7.
 Iberia ad Caspium montes sita Colchidis regioni finitima 466, 14. 467, 10.
 Iesus i. q. Eses 437, 5.
 Iesu sepulcrum 143, 1. sub potestate Memphisitici regis situm 142, 16.
 Iesus Albanis f. 545, 8. 561, 16.
 Iesus Brenezis f. 181, 20. 218, 13. 308, 17. 432, 7. 448, 6.
 Iesus Isaaci f. 476, 4. Scopiorum princeps 479, 8. 534, 9.
 Iesus Paiazitis filius natu maior et minor v. Otomanidae.
 Illyrii 26, 14. 35, 8. 60, 12. 67, 1. 131, 1. 134, 22. 217, 27. 416, 11. 443, 10. qui vulgo nunc Bosni dicuntur 530, 14. 532, 12. 535, 14. 542, 6. Illyricum 248, 10.
 Illyrius fl. 535, 16.
 Illoces 428, 3.
 Imbrus insula 9, 3. 431, 4. 469, 7.
 Imphernandus Alphonso Tarracoenensis regis filius nothus 272, 4.
 India 163, 11.
 Indicum mare 163, 13.
 Indorum rex qui etiam Tzachatae rex appellatur 162, 5. 163, 6.
 Inflaste regio 131, 18.
 Ioachim abbas vir vaticinandi peritus, qui multa de pontificibus praedixit 304, 6.
 Ioanna Franca puella quae Gallie de Anglis reportavit victorias 91, 16.
 Ioannes Alexii Comneni f. Trapezuntius rex 462, 8. 490, 13.
 Ioannes excaecatus Andronici excaecati f. v. Palaeologi.
 Ioannes V. Andronici f. v. Palaeol.

- 121, 4. leges ib. 11. per orbem terrarum auctoritas 124, 3. ad eius sepulcrum peregrinatio 125, 13.
- Mechmetes I. v. Otomanidae.**
Mechmetes II. v. Otomanidae.
Mechmetes Mandromaei f. Ancyrae
 Pisidiaequae praefectus 437, 1.
Mechmetes Chaliliminister 404, 16.
Mechumetes Michaelis f. v. Machumetes.
Medorum imperium 5, 18.
Medinorum familia 270, 11.
Mediolanum 191, 12. 299, 7.
Megalopolis v. Leontarium.
Megaluses Ioannis Hunyadis patruelis 358, 14.
Meliare locus cuius fauces Capanii nominantur 464, 14.
Melicamaridae 141, 7. a Memphitico rege insignioribus oppidis praefecti ib. 12.
Melitine urbs 101, 18.
Memnon Caroli de Tocorum familia f. 237, 2.
Memphis 127, 13. 141, 14.
Memphiticum regnum 140, 18.
Mendesia 65, 13. Calamis nepos 66, 2. 168, 15. 244, 18.
Mesembria urbs 9, 1.
Mesochaldium 494, 4. 496, 9.
Messene 242, 5. 381, 20.
Methone 561, 22.
Metines 65, 13. 66, 5.
Mezetes Europae dux 253, 4.
Michael dux Mysiorum 22, 14. 29, 12.
Michael Andronici II. f. v. Palaeologi.
Michael Machumetis frater Tribalorum dux 459, 12.
Michalogle iudex et dux Europaeus 228, 1.
Miloen qui Amuratem I. interfecit 54, 6.
Mingiae 343, 12.
Mitylenae 521, 8. 526, 5.
Molibum urbs 519, 17.
monachi Nazaraei 37, 20. 97, 15. 132, 12. Turcici. 352, 2. 15.
monasteria Nazaraeorum 132, 15. 304, 14. S. Phocae s. Cordyla monasterium 463, 7. 464, 10. 465, 16.
Monothelidae 142, 2.
- Montferrariae principis filia Ioannis Graecor. regis uxor** 205, 10. **Montferrariae dux uxore cum filio notho stuprum faciente deprehensa et necata, Ligurum principis filiam matrimonio sibi iunxit** 288, 9. 290, 16. 29.
- Morabas** β . 355, 21. 414, 14.
Moreznia pirata 470, 22.
Morsica urbs 275, 10.
Moses Paiazitis f. v. Otomanidae.
Muchla Tegeae urbs 447, 13.
Mulgerius 348, 18.
Murates v. Amurates.
Muratis nominis significatio 437, 3.
Murates genere Palaeologorum ortus 436, 22.
Mustaphas i. q. Musplachasites 437, 14.
Mustaphas Paiazitis f. v. Otomanidae.
Mustaphas Mechmetis I. f. v. Otomanidae.
Musulmanes Paiazitis f. v. Otomanidae.
Musulmani 510, 14.
Myleiarses Caroli de Tocorum familia socius 209, 13.
Myrdanus Daciae rector 174, 3.
Myrkes Daciae princeps 77, 5. 78, 16. 79, 2. 171, 5. 251, 15. eius filius **Dracules** 339, 1. filii nothi 259, 22.
Myrxies Massagetarum rex Temiris socius 112, 8. 117, 113. 13. 115, 5.
Mysi 22, 1. 29, 12. 33, 19. 35, 8. 530, 18. 531, 14.
Mysia superior et inferior 36, 4. 355, 19.
Naupactus 545, 10.
Nauplium 444, 10. 453, 14.
Navarra 87, 20. 272, 17. 274, 3. 280, 15.
Neapolis 209, 4. 267, 4. 270, 15.
Neapolitani in expeditione contra Graecos 207, 6. contra Albanos 210, 14.
Nebopridum urbs 436, 5.
νεηλυδαε peregrini milites 33, 10. 169, 8. 377, 14. 441, 3.
Neopolichne urbs 381, 22.
Nerius Athenarum principatu a fratre Antonio deturbatus 322, 3. Antonio mortuo in eum resti-

- tutus ib. 6. cum Amurate II. pacem iniit ib. 9. quare a Graecis bello lacessitus est ib. Constantino Dragasi tributum solvit 319, 3. Amuratem II. contra Graecos instigavit 322, 11. 341, 18. eius uxor in principatum successit 453, 4.
- Nesium urbs 356, 2.
- Nicaea 7, 10. 22, 3. 23, 21. 234, 12.
- Nicia Provinciae metropolis 86, 22.
- Nicolaus V. v. pontifices.
- Nigetia 167, 15.
- Nilus fl. 141, 20. 142, 21.
- Nistea 53, 13.
- Noreberga urbs 70, 20
- Notaras 239, 15. 374, 2. 398, 3. 401, 18. 402, 5.
- Novopyrgum urbs 414, 13. 536, 3.
- Ochris Macedoniae regio 53, 10.
- Odieus rex Scytharum 140, 1.
- Odrysii s. Moldavi 53, 7.
- Oguzalpes Duzalpis f. rex Odrysiorum 12, 2.
- Oguzii Turcarum tribus ex qua orti reges Otomanidae 13, 13.
- olvoxóoi* quos Sarapartios vocant in regis Turcici ianuis 229, 15.
- Oliberius qui Clarentiam diripuit 241, 16.
- Oliberius dux Palatinus 87, 12.
- Omares Turcarum legislator 10, 17.
- Omares Turachanis f. Thessaliae praefectus 452, 12. 19. 456, 16. 457, 10. 470, 17. 515, 8. 538, 8. 542, 10. 545, 10. 560, 2. 561, 19.
- Orbanus Dacus Mechemetis bombardarius ante Byzantium 385, 11.
- Orchanis nominis origo 437, 11.
- Orchanes Otomani f. v. Otomanidae.
- Orchanes Musulmanis f. v. Otomanidae.
- Orchanes Musulmanis nepos 398, 4.
- Orestias v. Hadrianopolis.
- Orestilia urbs 274, 14.
- Orlandus s. Rolandus dux Palatinus 87, 11. 88, 13.
- Orlichus regionis in Paunonia princeps 427, 10.
- Orthogulis nominis origo 437, 11.
- Orthogules Oguzalpis f. rex Oguziorum 12, 7. Oguziis maximarum opum auctor ib. 21. Aladinae amicus 13, 13. eius filius Otomanus ib. 9.
- Orthogules Paiazitis f. v. Otomanidae.
- Otomanidae orti ex familia Oguziorum 13, 12.
- Otomanus Orthogulis f. 13, 19. oriundus ex vico Sogutha 15, 19. adversus Graecos imperator declaratus 14, 4. Aladina rege mortuo brevi plurimas opes regnumque sibi paravit ib. 17. 15, 4. Prusam Mysiae urbem regni sedem constituit ib. 21. 17, 22. satellites sibi allegit quos regis ianuas sive portas nuncupavit 16, 18. subacta Graecorum in Asia regione paene universa in Nicaeam et Philadelphiam irruit 20, 10. Turcas quoque qui Homurem sequebantur bello petiit ib. 12. Prusae mortem obiit 16, 5. 20, 14. tres filios reliquit ib. 16. 21, 12.
- Orchanes Otomani f. natu mininus 20, 16. fratribus interfectis ad regiam dignitatem pervenit 21, 13. universam Lydiam et plurima Graecorum in Asia oppida redegit in dicionem ib. 20. Nicaeam expugnavit 22, 3. 23, 21. castra movit contra Philadelphiam 18, 16. 24, 1. satrapas Asianos invasit ib. 3. Cantacuzeni Graecorum regis filiam uxorem duxit et cum Graecis pacem iniit 24, 7. eius filii 25, 4.
- Sulaimanes Orchanis f. bellum intulit Graecis 25, 5. Chersonesum populatus est, Madytum domuit, in Thraciam irruit ib. 15. 29, 20. cum Graecorum rege coniunctus cum Triballis bellum gessit 26, 3. 29, 20. Chratem et Unglesem duces invasit 30, 2. Hadriano poli exercitum admovit ib. 22. circumsevit Peridmetum ib. Philopolim 32, 14. in Asiam fe-

- stinavit ib. 20. Chersoneso colonos distribuit 101, 6. mortuus est 33, 1.
- Amurates I.** Orchanis f. 33, 8. Hadriaopolim regni sedem designavit ib. 12. Macedoniae regionem mediterraneam aggressus est ib. 14. contra Mysios et Triballos profectus est 34, 9. Pherras et loca ad Rhodopen spectantia subegit 36, 18. cum Susmano Mysiorum duce iniit affinitatem 37, 4. Ioannem V. Palaeologum eiusque filios vectigales et stipendiarios fecit 38, 7. 13. 41, 4. profectus est contra Dragasem Zarci filium et Pogdanum 38, 15. 19. contra praefectos Asianos relicto Sauze filio in Europam ib. 5. 40, 20. in Europam rediit et Sauzem filium oculis privavit 41, 1. 42, 20. 45, 8. contra Emanuelem Ioannis V. filium Pherris urbi insidias struentem Charatinem ducem misit 46, 8. 52, 14. Emanueli veniam dedit 47, 17. Charatinis ope plurima commoda assecutus est 49, 6. Zarci filium Dragasem, Pogdanum, alios duces Europaeos sibi subiecit ib. 12. Triballorum duci Eleazaro bellum intulit 53, 1. iam parta victoria in Cosobo campo cecidit ibid. 20. Graeci quod ad eius mortem attinet a Turcis disaentiunt 54, 2. Prusae sepultus est ib. 20. eius mores 55, 7. Lesbum et Chium insulas tributarias tenuit 519, 15. eius filii 53, 19.
- Sauzes Amuratis I.** f. natu maximus 40, 20. cum Andronico Ioannis V. filio in patrem fecit coniurationem 41, 1. oculis privatus est 45, 15.
- Tautes Sauzis I.** Ungarorum castra secutus est 363, 8.
- Iagupes Amuratis I.** f. a fratre Paiazite trucidatus 59, 1.
- Paiazites Amuratis I.** f. Lailaps dictus 103, 5. 147, 21. 155, 10. patris imperium suscepit 57, 2. fratrem Iagupem necari iussit 59, 1. Triballos vicit ibid. 7. Graecos foedere sibi iunxit 60, 8. in Scopiorum urbem coloniam duxit ib. 9. in Illyriorum regionem incursionem fecit ib. 12. in Albanos ib. 15. Andronicum excaecatam Ioannis V. filium in Byzantii regnum restituit 62, 3. paulo post Fmanuelli Andronici fratri Byzantii regnum concessit 63, 19. contra Philadelphiam castra movit 64, 4. Scenderem regem Armeniorum invasit ib. 15. 66, 14. Ertzicam et Lamacham urbes aggressus est 64, 16. 66, 14. 101, 16. Tzapnidis subactis 65, 6. Carailucem et Leucamnam adortus est ib. 8. reliquos in Asia duces imperio expulit ib. 13. in Europam transit 66, 19. Albanorum et Illyriorum regionem populatus est ib. 21. 67, 1. profectus est in Peloponnesum ib. 3. in Thesaliam ib. 13. Delphorum regionem in dicionem redegit 68, 5. Sigismundum imperatorem Romanorum fugavit 76, 5. Gallorum et Pannonum regionem vastavit ib. 13. postea missis exercitibus Pannoniam et Pannodaciam populatus est 77, 3. Myrxam Daciae principatu expulit ib. 5. 79, 2. 251, 15. Byzantium obsedit 80, 7. 97, 1. Sylebriam in potestatem accepit eique Emanuelis Graecorum regis nepotem Ioannem praefecit 83, 14. in Peloponnesum exercitum misit 97, 2. Scytharum duces obruncavit 100, 20. Ertzicam et Melitinem urbes suae dicionis fecit 101, 18. in Lebadiam Boeotiae urbem, Peloponnesum et Thesaliam profectus est 145, 16. 213, 21. cum Temire bellum gessit 102, 1. 145, 5. 148, 15. a Sachrucho Temiris filio devictus et in fuga captus 155, 16. 158, 2. una cum uxore Eleazari filia et filiis in vincula coniectus est 159, 19. mortuus est 162, 18. eius filii 158, 10. 169, 5. 178, 15. 180, 5.

- Iesus minor Paiazitis f. ad Graecos** quum se recepisset christianam religionem confessus est. 178, 12.
- Iesus maior Paiazitis patris regnum** occupavit 169, 1. 170, 1. Europae imperium accepit ib. 4. a fratre Musulmane debellatus et trucidatus est ib. 18.
- Musulmanes Paiazitis f. Iesum fratrem** vicit et interfecit 170, 18. Mose fratre devicto ib. 22. 171, 16. 173, 5. Hadrianopolim profectus est ibique res ordinavit ib. 20. ignaviae et ebrietati indulgit 174, 6. Graecis Thermam, Zetonim, universam Asiae maritimam regionem restituit ib. 10. a Mose fratre iterum debellatus Byzantium fugit 175, 5. in fuga a Turcis captus et a Mose necatus est ib. 11.
- Moses Paiazitis f. Musulmani** fratri bellum intulit 170, 22. rex declaratus est 171, 19. a Musulmane regno expulsus 173, 5. iterum in fratrem arma arripuit eumque necavit 175, 5. regnum recepit ib. 23. Asiae res ordinavit 176, 1. Byzantio obsidionem paravit ib. 2. Thermae exercitum admovit ib. Triballorum duci bellum intulit ib. Musulmani filium Orchanem trucidavit 178, 8. infestus sibi fecit Turcarum optimos, ita ut ad fratrem
- Mechmetem I. deficerent** ib. 21. qui Asiae imperio potitus est 179, 10. Graecorum regem sibi adiunxit ib. 12. Triballorum Thraciaeque principis imploravit auxilium ib. 13. a fratre pugna victus est 180, 3. altera in pugna fratrem deprehensum in fuga necavit 181, 7. 183, 9. Ismaelem Sinopae principem adortus est 185, 1. Venetis bellum indixit ib. 10. profectus est adversus fratrem
- Mustapham qui a Graecis** captus et in vincula coniectus est 204, 10. Mechmetes cum Graecis iniit amicitiam 183, 20. 204, 19. 217, 1. Amurati filio Europae, Mustaphae Asiae imperium concessit ib. 10. Daciam diripuit et exercitum misit contra Pannonos, Pannodaciam, Illyrios ib. mortuus est regni sui anno duodecimo 220, 1. aequitatis erat amantissimus moribusque tranquillus et placidus 203, 10.
- Mustaphas fratre Mechmete I.** mortuo a Graecis e Lemno accersitus et Europae dux impositus est 220, 5. Amurati II. bellum intulit 225, 4. in fugam compulsus et interfecit 227, 16.
- Mustaphas Mechmetis I. f. ab Amurate II. fratre** trucidatus est 233, 17. 235, 1.
- Amurates II. Mechmetis I. f. a Paiazitis filio Mustapha** ad bellum provocatus est 227, 4. Mustapham in fuga deprehensum necavit ib. 16. Asiae et Europae rex creatus est ib. 19. Byzantium obsedit ib. 21. 231, 5. 233, 3. Mustapham fratrem seditiosum necavit 233, 17. 235, 1. Thermam expugnavit ib. 10. contra Ioanninam urbem exercitum misit 236, 19. Aetoliam in dicionem redegit 238, 9. cum Graecis pacem iniit ibid. 11. 239, 13. Turachanem misit in Peloponnesum 238, 13. Triballis bellum indixit 242, 12. pace composita Triballorum principis filiam duxit uxorem ib. 19. Caramanum Aliderium Cariae ducem bello petiit ib. 23. cum eo foedus iunxit 245, 6. illinc iter intendit in Europam ib. 7. profectus est in Ismaelem Sinopes et Castamonae principem ib. 8. in Leucarnas ib. 19. in Triballorum principem et huius affinem Georgium ib. 20. Georgium eiusque fratrem Stephanum orbavit oculis 247, 4. contra Belgradum copias duxit ib. 7. Scopiorum et Illyriorum regioni praefectum imposuit 248, 4. Ibanem et Arianitem Comne-

num in iannas recepit 249, 12. 14. exercitum misit contra Arianitem qui iannas fuga reliquerat 250, 6. contra Albanos 252, 20. In Pannodaciam 253, 4. 254, 15. triremes misit in Colchida imperiumque Trapezuntinum 260, 19. amicitiam iniit cum Ianuensibus 261, 7. Turachanem in Peloponnesum misit 283, 2. cum Ioanne VI. Byzantii rege foedera iniit 307, 10. a Pannonum rege Vladislao, Dacis, Triballicis armis lacesitus est ib. 12. cum Vladislao et Georgio Triballicorum rege foedus pepigit 317, 7. bellum omne in Caramanum vertit eiusque regionem iterum evastatam subegit 283, 1. 318, 7. 326, 20. Nerium Athenarum principem sibi fecit tributarium 320, 10. ad Hellespontum ab Italorum et Occidentalium navibus occupatum pergit 327, 6. in Europam traiecit 328, 3. contra Panuones aciem instruxit 330, 10. quibus proelio Varnensi devictis domum reversus est 337, 1. 339, 15. cum Graecorum rege in foedus rediit 340, 18. exercitum duxit in Peloponnesum eamque sibi reddidit tributariam 341, 15. 349, 16. Ibanis filium Scenderem adortus est 350, 5. Sphetiam urbem expugnavit 351, 1. 5. Getiam in dicionem redegit ib. 6. Crum obsedit ib. 8. filium Mechmetem regno praefecit ib. 16. nec multo post voluntate mutata ad regni moderamen rediit 353, 9. iterum adortus est Scenderem et Albanos ib. 22. interea a Pannonibus armis tentatus est 355, 10. Ioannem Hunyadem in Cosobo campo devicit 368, 6. Byzantio bellum intulit 373, 16. mortem obiit 375, 3. regnavit annos triginta duos ib. 5. Spenderae filiam uxorem habuit ib. 7. eius filii 351, 16. 352, 7. 376, 10.

Aladines Amuratis II. filius natu

maximus mortem occubuit 352, 7.

Mechmetes II. ab Amuratis II. patre regno praefectus 351, 16. nec multo post patri regno cessit 352, 16. patre mortuo rex declaratus est 375, 15. peregrinorum coniuratio exorta est ib. 16. foedera pepigit cum Graecis et Triballicis 376, 5, 17. fratrem interemit ib. 10. Caramani regionem evastavit 377, 6. Demetrium Peloponnesi principem contra Thomam fratrem adiuvit 378, 6. urbem Laimocopiam condidit 380, 3. cum Byzantiis et Graecorum regis fratribus in Peloponneso bellum gessit 381, 10. 382, 8. Byzantium expugnavit 382, 8. 394, 14. Peram in dicionem redegit 400, 18. Notaram cum filiis neci dedit 402, 16. cum Peloponnesiacis foedera iniit 406, 15. Peloponnesiacis contra Albanos auxilium misit 409, 13. secundam contra Triballicos et Novopyrgum urbem fecit expeditionem 414, 12. bombardas erectas s. mortaria invenit ib. 20. Belgradum occupavit 416, 10. 417, 3. copiarum partem contra Illyrios misit 416, 11. contra Colchidem exercitum misit ib. 14. 466, 18. Trapezuntum tributariam accepit 467, 3. de Belgradi obsidione destitit 421, 13. 423, 13. contra Scenderem exercitum misit 432, 5. filiorum circumcisionem celebravit 434, 10. Peloponnesiacis interna discordia attritis tertium remisit tributum 442, 7. paulo post iis arma intulit 443, 1. 14. in Atticam et Athenas profectus est 452, 17. in Scopiorum urbem 456, 21. Thomam Peloponnesi principem debellavit 455, 21. 458, 14. Triballicos adortus est 459, 5. Amastrum Ianuensium urbem suae dicionis fecit 461, 2. Ismael praefectus regius Imbrum et Lemnum recuperavit 469, 23. Zaganus Samothracen et Thasum in dicionem redegit

470, 7. Mechemetes Zaganum Thessaliae et Peloponnesum praefecit 471, 3. qui Achaiam hostiliter ingressus est ib. 4. M. ipse exercitum duxit contra Thomam in Peloponnesum 472, 5. Peloponnesi urbes in potestatem accepit 475, 17. 479, 13. 480, 3. 483, 6. cum Venetis foedera iniit 478, 9. Zaganum in Peloponneso reliquit 484, 11. Athenas petiit 483, 7. Demetrium Aeno praefecit ib. 17. Francum Boeotiae principem interfecit iussit ib. 22. Hadriano-polim pervenit Demetrium principem una cum uxore secum ducens 484, 7. in regia sede versatus est 485, 4. Thomae legatum in vincula coniecit ib. 10. Ismaelem Scenderis filium adortus est ib. 16. Sinope accepta Ismaeli Philippopolim concessit 488, 13. navem fabricavit doliorum trium milium capacem 489, 21. in Chasanem Longum et Trapezuntis regem arma vertit 490, 8. cum Chasane pacem composuit 491, 19. Trapezuntem obsedit et in dicionem redegit 494, 7. Trapezuntis regem Davidem Hadriano-polim duci iussit 496, 14. Trapezuntem in partes distribuit 497, 3. Davide rege interempto eius filiam in cubiculum accersivit ib. 11. Blado Daciae principi insidias struxit 501, 12. eum in fugam coniecit et persecutus est 512, 7. 513, 3. eius regionem subegit 517, 11. Lesbium subegit 519, 7. 523, 1. 524, 22. 526, 1. Mitylenarum cives in tres divisit partes ib. 5. Lesbium principem una cum consobriano Lucio in carcerem misit 528, 1. 13. Byzantii versatus ad urbis et Euxini maris defensionem multa opera magna confecit 529, 6. bellum contra Venetos paravit 530, 9. Illyrios bello laccessivit 530, 14. 532, 12. 535, 14. quorum regem una cum fratris filio fecit

captivum 539, 15. 542, 14. Sandalis regionem evastavit 543, 11. Stantis, Craici et Pauli regiones in dicionem redegit 548, 19. Illyricorum regem necari iussit 544, 14. praefecti regii in Peloponneso in Venetorum regnum fecerunt incursionem 443, 1. 10. cum Venetis eorumque sociis Pannonibus bellum ortum est 555, 2. 15.

οδλαξιδες regis Turcici praecones 504, 19.

Padus fl. 288, 16.

Pagdatia Babylonis urbs 379, 9.

Paiaampures 166, 15. 168, 11.

Paiaangures Temiris f. 165, 17. Sachrucho fratre mortuo regno positus est 166, 7. eius filii ib. 10. 20.

Paiaangures Paiaanguris f. Tzokiis frater 166, 20.

Paiazites v. Otomanidae.

Paiazites index et dux Europae 221, 19. 224, 18.

Paitogles Callipolis praefectus 519, 9.

Palaeologi.

Andronicus II. cum nepote Andronico de Byzantii regno gerit inimicitias 17, 9. contra Turcas accersit Italos et Tartarones 18, 19. quos una cum Turcarum transfugis sibi facit inimicos 20, 1.

Michael Andronici II. f. 17. 14.

Andronicus III. cum avo Andronico II. de Byzantii regno gessit inimicitias 17, 9. 22, 13. filio Ioanni Cantacuzenum tutorem assignavit 24, 10.

Ioannes V. filios habuit Andronicum, Demetrium, Emanuelem, Theodorum 38, 12. Cantacuzenum tutorem regno expulit 24, 10. 25, 1. 5. 37, 8. 49, 21. cum Amurate I. societatem contraxit, filioque Andronico Mysiorum regis filiam dedit uxorem 38, 7. contra Turcas petiturus auxilium in Italiam navigavit, postquam Andronico filio regnum commisit 50, 2. Venetiis a creditoribus retentus est ib. 15. Byzan-

- tinum reversus ad Amuratem I. legationem misit filiamque Theodorum in iannis regia. stipendia facere inquit ib. 19. 38, 12. Theodorum mortuis Cantacuzeni filiis misit in Peloponnesum 62, 2. Andronicum eiusque filium Ioannem oculis privavit 41, 1. 46, 1. 60, 20. Amuratis iram metuens Emanuele non excepit 46, 18, ab Andronico eiusque filio Ioanne una cum Emanuele in vincula coniectus 60, 18. 62, 14, 20. e carcere ad Paiazitem aufugit 63, 8. nec multo post ad Emanuelelem Byzantii regnum delatum est 19. cum Emanuele Turcas contra Philadelphiam comitatus est 64, 3. Emanueli Colchorum regis filiam sponsam eripuit 80, 19. psaltriis delectatus regni administrationem neglexit 92, 1.
- Andronicus** excaecatus Ioannis V. f. natu maximus. Mysiorum regis filiam in matrimonium ducit 38, 7. patri Venetiis a creditoribus retento recusat pecuniam 50, 15. cum Sauze Amuratis I. filio in patrem et Amuratem coniurationem facit 41, 1. a patre oculis privatus 46, 2. una cum excaecato filio a Paiazite adversus patrem petit auxilium 60, 20. Byzantium obsidet 62, 18. patrem et fratrem Emanuelelem in carcere includit ib. 20. filium Ioannem Graecis regem destinat 63, 1. de Byzantii regno cum Emanuele fratre contendit ib. 15.
- Ioannes** excaecatus Andronici excaecati f. 60, 20 63, 1. ab Emanuele in Italiam missus ibi in carcerem coniectus est 83, 15. carcere liberatus ad Paiazitem fugit Sylebriaeque administrator factus est ib. 24. Byzantium se recepit et a patre Emanuele regni curam accepit 84, 10.
- Theodorus** Ioannis V. filius in Amuratis I. iannis militabat 38, 12. 51, 19. Cantacuzeni filiis mortuis a patre in Peloponnesum missus 52, 2. a Paiazite belli dux electus 67, 12. Magonae Epidamnum eripuit 80, 15. in Peloponnesum rediit 82, 11. nec multo post ab Halie Charatidis filio interemptus est 81, 1. ex Amneris filia non habuit filios 206, 24. Peloponnesi principatum fratris Andronici filio reliquit 216, 8.
- Emanuel** Ioannis V. f. filios habuit Ioannem, Andronicum, Theodorum, Constantinum, Demetrium, Thomam 205, 4. patri Venetiis a creditoribus in carcerem coniecto obtulit pecunias 51, 5. Pherris urbi struxit insidias 46, 4. a Charatine Amuratis I. duce armis petitus ib. 8. 52, 14. ad patrem contendit et ad Lesbi principem, deinde ad Amuratem petiturus veniam ib. 17. 46, 17. ab Andronico fratre una cum patre in vincula coniectus 60, 18. 62, 14. 20. e carcere ad Paiazitem aufugit 63, 8. a quo Byzantii regnum accepit ib. 15. 19. Turcas contra Philadelphiam adiuvit 64, 3. sponsa Colchorum regis filia ei a patre erepta est 81, 16. cum Constantino Zarci filio Paiazitis ianuas fugit 82, 9. a Paiazite Byzantii oppugnatione vexatus 83, 10. Byzantium patrueli Ioanni excaecato commisit et in Italiam navigavit petiturus auxilium 84, 13. Germania et Pannonia permigrata sine auxilio domum reversus est 96, 23. a Paiazitis filio Musulmane Thermam, Zetunim, universam Asiae maritimam regionem recepit 174, 10. Paiazitis filium Mosen proelio navali devicit 176, 17. cum Mechemete Paiazitis filio iniit societatem 179, 12. 183, 20. Mustapham Mechemetis I. fratrem una cum Smyrnae duce Zunaita in vincula conici iussit 204, 8. unde Graecis cum Mechemete perpetua amicitia nata est ib. 19. Ioanni filio uxorem dedit Montferrariae principis f-

liam 205, 8. Andronicum Thermae praefecit ib. 20. Peloponnesi Isthmum muro cinxit 183, 20. fratrem Peloponneso praefecit 184, 11. Peloponnesi duces captos secum Byzantium duxit ib. 22. in Peloponnesum quum venisset mortui Theodori fratris principatum Andronici filio Theodoro commisit 206, 9. 216, 14. Isthmum muro inclusit et Byzantium rediit cum victis ducibus Peloponnesi 216, 19. Amurate II. Turcarum rege declarato Mustapham qui Paiazitis ferebatur esse filius e Lemno accersivit et Europae regem imposuit 220, 5. Amuratis II. legationes respuit 225, 12. Mustapha interfecto 227, 17. Amurates II. Byzantium obsedit ib. 21. Emanuel legatis ad Amuratem II. frustra missis eius fratrem Mustapham adiit 233, 15.

Andronicus Emanuelis f. a patre Thermae praefectus 205, 20. Thermam Venetis vendidit 206, 1. 235, 10. ad fratrem in Peloponnesum profectus est 206, 5.

Theodorus Andronici f. ab Emanuele in Peloponnesum missus Theodori Porphyrogeniti principatum suscepit 206, 8. 216, 8. 239, 6. 306, 10. 340, 21.

Ioannes VI. a patre Byzantii regnum et Montferrariae principis filiam uxorem accepit 205, 10. Sarmatiae principis filiam in matrimonium duxit ib. 18. ab Amurate II. pacem nactus 238, 10. 239, 13. cum fratre Constantino in Peloponnesum navigavit ad Theodorum ib. 16. Carolo Epiri principum bellum intulit et Clarentiam Elidis metropolim circumsevit 240, 4. Caroli consobrinam, Leonardi ducis filiam, Constantino fratri connubio iunxit ib. 6. Patras obsedit ib. 10. urbis oppugnatione Constantino mandata Byzantium rediit ib. 11. cum Ianuensibus bellum gessit 284, 1. quo finito ad Eugenium pontificem Rom.

legatos misit petitorios de componenda religionis controversia 287, 1. ipse in Italiam navigavit et Ferrariae convenit Eugenium pontificem ib. 23. hinc Florentiam profectus est 291, 7. unione constituta Byzantium reversus Graecos a Latinorum sententia offendit dissidentes 294, 19. legati ab Eugenio missi ad Graecos re infecta domum reversi sunt 295, 7. Graeci a pontifice nihil auxilii impetrarunt 301, 6. ad Amuratem legatos miserunt pacem rogatum 305, 18. Ioannes a Demetrio fratre Byzantii obsidione pressus 306, 19. Demetrium una cum eius genero Asane captum in carcerem dedit 307, 2. Demetrio pacem obtulit ib. 6. cum Eugenio pontifice consilia egit contra Turcas ib. 9. etiam ad Vladislaum Pannonum regem misit legatos ib. 11. iterum Pannonum, pontificem Rom., Gallos, Burgundiae ducem contra Turcas instigavit 322, 19. cum Amurate II. in foedus rediit quod non amplius violatum est 340, 18. cum fratre Theodoro gessit inimicitias 340, 21. mortuus est 341, 18.

Constantinus Dragasis Emanuelis f. a fratre Ioanne rege Graecorum in Peloponnesum ductus ut Theodori principatum susciperet 239, 16. Caroli Epiri ducis consobrinam in matrimonium duxit 240, 6. Patras urbem obsedit ib. 11. et dominio suo iunxit 241, 4. in Peloponnesum profectus fratrem ad regni successionem hortatus est 305, 21. Lesbi ducis filiam uxorem duxit 306, 1. Gotzini, quae Lemni urbs est, a Mechemete obsidione vexata est ib. 3. fratris Ioannis iussu in Peloponnesum rediit ib. 10. Theodori regione assumpta propemodum universam Peloponnesum praeter Thymae fratris regionem obtinuit 318, 14. accersito fratre Isth-

- mum muro inclusit et Turcarum regionem extra Peloponnesum sitam ad defectionem sollicitavit ibid. 22. Boeotiam, Pindum, Locros Ozolas dicioni suae iunxit 319, 1. 5. 341, 11. Atticae tyrannum Nerium sibi tributarium fecit 319, 3. Isthmo munito cum Turcis ex aperto bellum gessit 320, 1. 341, 22. Chalcondylem legatum misit ad Amuratum II. 343, 3. a Turcis superatus in fugam se convertit 347, 4. Peloponnesus quae antea libera erat Turcarum regi tributaria facta est 349, 18. Ioanne fratre mortuo C. Byzantii regnum accepit 373, 17. cum fratribus Thoma et Demetrio Peloponnesi divisionem instituit 374, 14. cum Mechemete II. foedera sancivit 376, 5. Mechemetis contra Byzantium expeditio 382, 11. Constantianus Byzantium defendens vulneratus et mortuus est 393, 16. 399, 10. regnavit annos tres et menses tres ib. 15. Byzantii regum catalogus a Leone conscriptus 405, 21.
- Demetrius Emanuelis f. cum Ioanne fratre rege Graecorum gessit inimicitias 306, 14. exercitu ab Amurate II. accepto Byzantium obsedit ib. 19. Asanis sororem sibi iunxit connubio ib. a rege Ioanne una cum Asane captus est 307, 2. e carcere Galatiam profugit ib. 5. pace composita ad Euxini maris principatum rediit ib. 6. Ioanne mortuo Byzantii regnum affectavit 373, 20. cum Thoma fratre propter Peloponnesi regionem bellum suscepit 374, 20. Thomam pacem paugere coegit 375, 1. 378, 6. a Mechemete II. bello lacessitus 381, 2. cum exercitu Turcico contra Albanos profectus est 411, 12. cum Mechemete II. bellum ortum est 442, 2. Demetrius in Mechemetis verba iuravit 455, 17. a Thoma fratre debellatus 456, 14. 459, 2. Spartae obsidione circumventus urbe excessit et in Mechemetis II. castra prodiit 472, 22. in vincula coniectus 476, 2. a rege in Boeotiam missus 478, 18. Aeno urbi praefectus 483, 17. 494, 18. cum Mechemete venit Hadriano-polim 484, 7.**
- Thomas Emanuelis f. Centerionis Achaiae principis filia in matrimonium ducta Messenae et Ithomae regionem praeter maritimam Arcadium dotem accepit 242, 2. cum fratre Constantino Isthmum munit et defendit contra Turcas 319, 17. 342, 1. filiam Triballorum principis filio Eleazaro uxorem dedit ib. 2. Isthmo ab Amurate II. superato in fugam se convertit 347, 4. Demetrii fratris Peloponnesi regionem ad defectionem sollicitavit 374, 14. 16. cum fratre in gratiam rediit 375, 1. 378, 10. a Mechemete II. bello lacessitus 381, 12. Centerionem Achaiae principem et Lucanem in vincula duci iussit 408, 4. cum Turcis et Demetrio fratre contra Albanos profectus est 412, 2. cum Mechemete II. bellum ortum est 442, 1. Thomas in Mechemetis verba iuravit 455, 17. Albanos pariter ac Graecos contra Turcas instigavit ib. 21. 456, 12. etiam fratrem Demetrium debellavit ib. 14. a Mechemetis duce Chamuza devictus 457, 8. 458, 14. iterum regis peregrinos qui arces tuebantur obsidione circumvenit 459, 3. ab Asane in fugam compulsus 470, 14. ad Mechemetem II. misit legatum 471, 16. pacis condiciones oblatas accepit 472, 3. quum regi non posset pendere tributum, armis tentatus est ib. 5. in Italiam navigavit ad Romanum pontificem 485, 4.**
- Palaeopolis 473, 7. Palaestina 142, 23. Palamedes 469, 9. Palapanus Orchanis Musulmanis filii educator et proditor 177, 16. 178, 1.**

- Palatini duces 87, 13.
 Panium regio 180, 17.
 Pannodacia 77, 3.
 Pannonia 72, 9.
 Pannonnes 53, 2. 69, 12. 133, 11.
 217, 21. 253, 16. 254, 9. 257,
 19. 258, 19. 283, 15. 307, 12.
 322, 20. 324, 21. 334, 13. 337,
 12. 355, 11. 416, 10. 417, 1. 19.
 421, 5. 426, 3. 427, 21. 428, 8.
 456, 22. 509, 1. 545, 1. 552, 2.
 559, 16.
 Pantogles Mechmetis II. ante By-
 zantium nauarchus 390. 4.
 Papia urbs 191, 21.
 Parisii Gallorum regni sedes 86,
 19. 89, 10. 91, 9.
 Parthenope v. Neapolis.
 Parthi 9, 7. 10, 6.
 Patavium, Patavini 102, 1. 296, 24.
 Patrae 67, 16. 240, 10. 349, 3.
 457, 12.
 Paulus 535, 10. eius regio 534,
 19. 543, 20.
 Pazenica urbs 446, 12.
 Pellenenses 556, 13.
 Peloponnesus vastata 12, 14. 97,
 6. ab Italis ad Graecos impe-
 rium delatum est 242, 10. P. va-
 stata 283, 9. Turcis tributaria
 349, 18. Albanorum tumultu
 tentata 406, 20. 409, 13. eius
 principes mutuis discordiis at-
 triti 414, 5. cum Mechmete II.
 bellum ortum est 442, 1. 471, 3.
 Peloponnesi urbes in Mechme-
 tis potestatem concesserunt 475,
 17. 479, 13. 480, 3. 483, 6.
 Pera v. Galatia.
 Peresbia 283, 7.
 Peridmetum 31, 22.
 Periponnesus 226, 16.
 Permii Sarmatis finitimi 132, 5.
 Persa Mechmetis II. praeceptor
 544, 15.
 Persae Atzamii vocati 167, 12.
 Persarum imperium 5, 20.
 Persium 291, 10.
 Pescainorum regio 274, 20.
 Petrus ex familia Lanredanorum
 dux Venetorum 200, 4.
 Petrus Claudus 406, 23. 558, 1.
 Phaeorum 482, 9.
 Phaeagusta 144, 3.
 Phandrium 319, 11.
 Pharsallicorum urbs 67, 14.
 Phasis fl. 139, 15. 467, 12.
 Phatuma regiae domus iudex 340,
 10.
 Phaze. sic Bitaxides vocantur 332,
 11.
 Pherrae urbs 30, 15. 36, 18. 46,
 17. 47, 21.
 Philadelphia 18, 16. 64, 13.
 Philippopolis 32, 14. 101, 5. 438, 1.
 Philippus Mediolani dux 192, 22.
 Ianuae dominus 261, 10. 265, 3.
 295, 18. 299, 6.
 Philocrina urbs 23, 14.
 Phlius 444, 15. 482, 19.
 Phocis 207, 22. 213, 21. eius
 episcopus 67, 5.
 Phoscarorum familia 200, 19.
 Phrantalorum regio 93, 18.
 Phregosiorum familia 262, 19.
 Phrygia 9, 19. 15, 1. 66, 13. 125,
 5. 244, 4.
 Pindus mons 390, 5.
 Pisidae qui etiam Basarcides vo-
 cantur 243, 19.
 Pius II. v. pontifices.
 Placentia urbs 191, 22.
 Pladicae viro Stephanus Triballo-
 rum rex Ochridem dedit et Pria-
 lupaeam 29, 3.
 Plataearum regio 561, 2.
 Poeni v. Libyi.
 Pogdania nigra 134, 5. eius prin-
 ceps 506, 13.
 Pogdanus rex 28, 18. 38, 19. 49,
 13.
 Poloni 35, 8. 72, 17. 77, 20. 258,
 18.
 Pontifices romani 6, 7. 70, 17. 21.
 188, 11. 207, 7. 240, 20. 241, 7.
 551, 13. pontificis electio 302,
 16.
 Eugenius IV. 73, 19. 287, 3.
 291, 1. 293, 3. 294, 23. 295, 9.
 301, 5. Venetus ortus ex fa-
 milia Condemmariorum ib. 18.
 Felix V. 287, 10. 324, 21.
 Nicolaus V. 293, 21. 426, 10.
 430, 14.
 Calixti III. legatus Capistranus
 418, 19.
 Pius II. 429, 8. 430, 8. 431,
 12.

- Pordapas 486, 12.
 Portugalia 87, 21. 275, 2. 13. eius
 rex ortus ex familia Galliae re-
 gum 280, 10.
 Praga urbs 70, 9. 428, 10.
 Prailabum 505, 18.
 Praimes Hallis f. 151, 13.
 Prasobus mons qui olim Haemus
 77, 15. 506, 1.
 Prialupes Aetoliae praefectus 29, 2.
 211, 6. occisus est 212, 8.
 Priamus cui a Venetis Nauplium
 urbs commissa est. eius filius
 453, 14.
 Priliapaea regio 29, 3.
 Pristinum regio 53, 13. 17. 414,
 16.
 Propontidis turris sacra 327, 17.
 Prothimus cuius filiam Rainerius
 duxit uxorem 207, 13.
 Protobestiarms 462, 9.
 Provincia 86, 20. cuius metropo-
 lis Nicia ib. 22.
 Prusa Mysiae urbs Turearum re-
 gia sedes 15, 21. 17, 22. 54, 20,
 150, 4. 264, 20.
 Prusit 34, 14.
 Prussia 132, 11.
 Raches 558, 18.
 Rainerius Atticae, Boeotiae, Pho-
 cidis princeps 206, 14. 207, 21.
 in expeditione contra Graecos
 207, 6. Prothimi filiam habuit
 uxorem 208, 13. eius filii Nerius et
 Antonius 320, 6. 14. 322, 3. 14.
 filiae 206, 25. 209, 11.
 Rainerius Provinciae et Neapolis
 rex 270, 3.
 Raules 408, 10.
 Ravenna 187, 20.
 Rhagusium 539, 17.
 Rhodope 49, 13.
 Rhodus 38, 1. ubi Nazaraeorum mo-
 nasterium 132, 16. 133, 1.
 Rinaldus dux Palatinus 87, 12.
 88, 15.
 Rogerius Provinciae rex 86, 22.
 Rolandus dux Palatinus 87, 11.
 88, 13.
 Romanorum res 6, 6.
 Rosus Caroli de Tocorum familia
 socius 209, 13.
 Rupela urbs 445, 18.
 Sabatines eunuchus 254, 15. 555, 7.
 Sabaudia 86, 17.
 Saccas 118, 2. 129, 7.
 Sachataei 129, 6.
 Sachruchus Temiris f. 139, 2.
 155, 16.
 Sagera urbs 274, 14.
 Sain ab Amurate I. Pherras urbem
 accepit 36, 21.
 Salamanca 275, 10.
 Salmenica 480, 12. 484, 18.
 Salvarium Arcadiae 475, 19.
 Samachia 65, 8. Carailucis regia
 167, 4. 9. 17.
 Samautaula 467, 18.
 Samatia 378, 21.
 Samogetae 132, 20. 133, 4.
 Samothrace 469, 7.
 Samus 143, 9.
 Samblatis Ianuarum iudicis filius
 526, 16.
 Sandales 535, 4. eius uxor cum
 filio Rhagusium profugit 541, 10.
 indeque in Italiam 543, 6. eius
 regio 531, 12. 533, 16. 534, 14.
 540, 7. 548, 11.
 Sangales Temiris pater 111, 4.
 Santamaria 480, 12. 484, 18.
 Saraceni 83, 3.
 Sarachorides 344, 12.
 Saraptarii pocillatores 229, 15.
 Saratzias Europae dux 382, 16.
 Saraxies, Sarazites Ianuarum impe-
 rator 242, 20. 377, 4. regiae
 domus iudex 340, 12.
 Sarchanes unus e Turcarum se-
 ptem ducibus 15, 2. 65, 13. 66,
 1. 168, 16. 244, 15.
 Sardinia 206, 22. 274, 11.
 Sarmatia 34, 14. 130, 21. Scythis
 tributaria 130, 14. nigra et alba
 131, 11.
 Sarmatae 77, 20. 134, 22. eorum
 lingua 35, 8. 131, 1. 134, 2.
 530, 18.
 Sasi 468, 20.
 satrapae 58, 2.
 Sauses Amuratis I. f. v. Otoma-
 nidae.
 Savus fl. 28, 2. 53, 14.
 Sbetzanium urbs 370, 9.
 Scalarum Veronae principes 191, 7.
 Scantaris Alexii Comneni f. 462,
 16.
 Scanderes i. q. Alexander 437, 6.

- Scendores rex Armeniae 64, 15.
66, 15. interfectus ab uxore,
quae ipsa ad regni gubernacula
evasit 65, 2. eius nepos Cha-
sanes 168, 6.
- Scenderes Ibanis f. Arianetis filiam
uxorem duxit. bellum gessit cum
Amurate II. 305, 5. 353, 22. cum
Mechmete II. 432, 5.
- Scholarium unus e Graecorum do-
ctissimis 295, 4.
- Scopiorum urbs a Stephano Tri-
ballorum rege regni sedes de-
clarata 26, 12. 60, 9. regio 101,
8. 438, 1.
- Scortorum regio 378, 12.
- Scuras Asiatici exercitus dux 340,
6. 358, 3.
- Scyllolimne locus 494, 11.
- Scythia 10, 16.
- Scythae 9, 11. 15, 22. 17, 1. 30,
23. 73, 6. 77, 16. 100, 10. 20,
101, 1. 126, 18. 127, 17. 129,
1. 130, 2. 12. 135, 9. 138, 10.
140, 1. 154, 2. 173, 13. 284, 7.
468, 12. 531, 2.
- Sebastia urbs 107, 9. 145, 10. 146,
3. 491, 10.
- Sebastopolis Minceliorum urbs 467,
17.
- Secules Ioannis Hunyadia patruelis
358, 14.
- Seitidi docti Turcici 352, 15.
- σημαιοφόροι*. sic nuncupati sunt
Turcarum regis duces et urbium
praesides 230, 16. dux Floren-
tiae 292, 5.
- Semarchanda Temiris regina 65, 22,
113, 8. 128, 5. 167, 7. 379, 8.
- Semiramis 164, 21.
- Senae urbs 292, 17.
- Servii s. Sorabri 29, 14.
- Sibyllina oracula quae spectant ad
reges Byzantii 405, 21.
- Sicilia 270, 13.
- Sicyon 348, 10.
- Sideropolichne urbs 381, 22.
- Sigismundus Germanorum imp.
69, 19. copias adversus Paiazite-
m ductavit ib. a Pannonibus rex
declaratus 73, 14. 246 7. Ro-
mam ad pontificem proficiscens a
transitu per Venetorum regio-
nem prohibitus 74, 9. cum Ve-
netis proelium commisit, ipse in
fugam compulsus est ibid. 12,
15. Romae a pontifice corona-
tus est ib. 19. et auxilium ac-
cepit contra Paiazitem 75, 2. 12.
a Paiazite fugatus 76, 5. By-
zantium ad Graecorum regem
aufugit ib. 11. deinde domum
reversus est ib. 13. fratrem ha-
buit Albertum 426, 6.
- Silictarides ianuarum equites 229,
20. 441, 4. 497, 5.
- Sinope 185, 5. 486, 5.
- Sinopium dux 185, 2. 203, 2. 485,
16.
- Smyrna 161, 7. eius dux Zunai-
tes 204, 14.
- Soguta vicus 13, 14.
- Soldanus rex Coelesyriae 140, 12.
- Sophia vicus 101, 9.
- Spathides ianuarum milites 230,
6. 441, 5.
- Sparta 37, 12. 97, 15. 283, 10.
472, 16. 558, 20. 563, 11.
- Spatas dux Albanorum 210, 6.
- Spathoglani Trapezuntii in Mech-
metis II. ianuis 497, 5.
- Spenderae filia nupta Amurati 375,
7. Isaaco 376, 16.
- Spenderobe 167, 5. 246, 21. 459,
5. 22.
- Sphetif urbs 351, 1.
- Sphetoa urbs 432, 20.
- Sphortia Marchiae princeps 271,
6. Franciscus Venetorum prin-
ceps 193, 7. 298, 2. 299, 2.
- Spinula gens 261, 11.
- Stantis regio 543, 20.
- Stephanus Triballorum dux Epi-
damnum subegit 26, 11. Sco-
piorum urbem regni sedem de-
claravit ib. 12. dicionem omnem
in ducatus distribuit 28, 16.
- Stephanus Eleazari filius in Tur-
carum regis ianuis versatus est,
a Turcarum rege Mose ad Mu-
sulmanem defecit et Byzantium
transfugit 172, 17.
- Stephanus Eleazari Pladicis uxori
frater cui nomen erat Bulco
176, 6.
- Stephanus ab Amurate II. orbatus
oculis 247, 4.
- Stephanus Sandalis f. 248, 21.

- Stephanus Bosniae rex 459, 10.
 Strates sacerdos 68, 6.
 Sulaimanes i. q. Solomon 437, 6.
 Sulaimanes Orchanis f. v. Otomanidae.
 Susa 63, 17.
 Susmanus rex Mysiae Alexandri
 Bulgarorum regis f. ab Amur-
 rate I. devictus 36, 22. cum Amu-
 rate amicitiam iniiit etque filiam
 dedit uxorem, alteram filiam An-
 dronico Ioannis V. filio iunxit
 connubio 37, 5.
 Susmanus Odrysiorum s. Moldavo-
 rum rex 53, 7.
 Syena 163, 11.
 Sylebria 83, 14.
 synodus Basileensis 287, 8. Flo-
 rentina 292, 18. Mantuana 429,
 42. 431, 13.
 Syri 121, 7. Syria 125, 2.
 syssitia quae Temires instituit 113,
 17.
 Tabinii 87, 1.
 Tabreze 167, 2.
 Taenarus fl. 12, 10. 25, 16. 31, 7.
 Tainus Dacorum dux 171, 18.
 Tampezim funambuli Turcici 435,
 13.
 Tapobraxe insula 163, 12.
 Tarraconis regio 273, 22.
 Tarraconenses 264, 10. reges 68,
 18. piratae 519, 20.
 Tarsus urbs 444, 14.
 Tartessus fl. 70, 2. 8.
 Taurica insula 130, 9.
 Tautes Saumis f. v. Otomanidae.
 Tecies dux Turcicus 15, 5.
 Tecos Madae princeps 65, 13.
 66, 2.
 Tegetarum regio 447, 4.
 Temires 56, 16. 63, 17. 84, 3.
 Sangalis f. 111, 4. eius origo
 ib. 129, 7. a Massagetarum
 rege imperator declaratus 112,
 19. Pogdatis et Semarchandam
 occupavit 113, 12. syssitia in-
 stituit ib. 16. Hyrcanos et Hyr-
 cani maris accolas aggressus est
 117, 19. Caddusiorum urbem
 cepit 119, 1. Arabiam ingres-
 sus est ib. 14. Chataidas vicit
 127, 4. Scythas adortus est ib.
 14. 18. 137, 5. in Cheriam ur-
 bem coloniam duxit 128, 7. a
 Scythis devictus est 137, 13.
 altera in expeditione Scythas
 fudit 138, 6. 139, 5. pacem
 cum iis iniiit 140, 1. Coelesyriam
 armis tentavit ib. 4. Damascum
 diripuit ib. 2. Chalepium cepit
 144, 12. cum Chatagiae rege
 pacem fecit 145, 1. ab Asianis
 ducibus ad bellum in Paiazitem
 incitatus 102, 3. ad Paiazitem
 legatos misit 103, 7. bellum
 ei indixit 107, 6. Sebastiam cepit
 ib. 9. 110, 1. 145, 9. 146,
 3. Paiazitis filium Orthogulem
 interfecit 147, 6. Paiaziti sep-
 tem obtulit petitiones 107, 12.
 147, 20. cum exercitu contra
 eum profectus est 148, 15. in
 Mysiam Paiazitis regiam pe-
 titurus bellum movit 154, 19.
 Sachruchum filium adversus Paia-
 zitem misit 155, 16. Paiazitem
 devictum et cum uxore filiisque
 captum in vincula coniecit 158,
 10. 159, 19. Ioniam et Helle-
 spontum devastavit 157, 8. in
 Europam et Libyam expeditioni-
 nem paravit 159, 23. Smyrnam
 cepit 161, 7. Cheriam prope-
 ravit ab Indorum rege vastatam
 162, 5. 15. cum Iudorum rege
 pacem composuit 165, 16. mor-
 tem obiit ib. 19. eius libido
 ib. 21, filii Sachruchus, Paian-
 gures, Abdulatuphes, Ulies ib.
 17. 166, 10. nepotes 462, 2. in
 regnum successerunt filius Sa-
 chruchus 166, 5. Paiangures ib.
 8. Tzokies Paianguris f. ib. 14.
 templum in Propontide situm 180,
 13. S. Sophiae Byzantii 397, 9.
 S. Phocae 463, 7.
 Tervisium urbs 190, 22.
 Thasus insula 469, 7.
 Thebae 19, 12. ab Euboea sta-
 dia centum quinquaginta abest
 214, 13.
 Themesis fl. 94, 6.
 Theodorus Ioannis V. f. v. Pa-
 laeologi.
 Theodorus Andronici f. v. Palaeo-
 logi
 Theodorus Emanuelis f. v. Palacol.

- Theophilus Palaeologorum genero-
ortus 397, 18.
- Therizes Berrhoetae princeps 324, 7.
Vladislaum Pannonum regem in
proelio interfecit 336, 15. 416, 12.
- Therma quam Thessalonicam nomi-
nant 46, 5, 174, 10. 205, 22.
235, 10. 438, 1.
- Thessalia 27, 6. 101, 7. 209, 17.
eius duces Cernaeci 67, 8.
- Thessalonice v. Therma.
- Thomas Emanuelis f. v. Palaeo-
logi.
- Thomas Prialupae Triballi f. 211,
16.
- Thracia 16, 21. 18, 4. 25, 16. 129,
21. 530, 23.
- Ticinus fl. 191, 21.
- Timarati 441, 8.
- Toconeium urbs 243, 6.
- Tocorum familia 209, 11.
- Tofarienses 134, 9.
- Tosibinium Ardellii metropolis 253,
14.
- Trapezus 260, 19. 416, 14. 464,
5. 466, 19. in partes distributa
497, 3. obsessa et expugnata
a Mechmete II. 494, 7. Tra-
pezuntinum regnum 461, 20.
- Triballi 17, 1. 21, 23. 26, 8. 28,
5. 30, 5. 31, 10. gens totius
orbis antiquissima et maxima
34, 10. eorum origo et situs ib.
eorum lingua 53, 1. 530, 18.
Pannonibus confines 72, 9. 81,
10. 149, 1. 176, 3. 242, 13. 245,
21. 283, 14. 414, 13. 459, 6.
530, 18. 531, 13. eadem utun-
tur lingua cum Mysiis, Illyriis,
Polonis, Sarmatis 35, 8. quos
omnes unum esse genus homi-
num existimant ib. 11. ultra
citraque Istrum colunt ib. 16.
- Trica 29, 1.
- Trinabum urbs 29, 12. 35, 11.
- Troia urbs 52, 21.
- Trudeluda Delvis Delphorum ducis
uxor 67, 10. 20.
- Turachanes dux Turcicus 218, 20.
238, 13. 239, 2. 252, 9. 283, 2.
308, 17. 315, 18. 341, 19. 348,
6. 365, 13. 378, 8. 381, 12. 409,
16. 412, 10. eius filius Achmates
382, 2.
- Turca Persarum urbs 10, 11.
- Turcae. nominis significatio 11, 18,
eorum duces septem 14, 20. re-
gum in trucidandis fratribus mos
59, 2.
- Turcarum mores, religio, leges 121,
11. divortii ac repudii mos 105,
9. 122, 13. ianuae milites 228,
9. 438, 12. 439, 13. 440, 8. 441,
3. peregrinorum milites ib. regis
tentorium 229, 10. imperatores
230, 12. gladii Turcici 334, 17.
pugnam ineundi mos 344, 4.
castrorum instructio ib. 19. 358,
6. in movendis castris consue-
tudo 510, 4. annonae ratio 383,
20. monachi 452, 2. 15. cir-
cumcisionis ritus 434, 10. ludicra,
gymnica certamina 435, 3.
nomina Turcica graece conversa
437, 3. praefecti et principes
in Europa ib. 17. in Asia ib.
20. regis assessores, consilarii,
scribae 438, 13. 17. 441, 11.
praecones 504, 6. 7. tributa,
reditus, vectigalia 438, 22. 489,
16.
- Turgetes s. Turgutes Phrygiae dux
65, 20. 243, 18. 244, 4. 491, 4.
- Turnus Caroli de Tocorum fami-
lia f. 237, 2.
- Turtuganna regio 275, 2.
- Tyrrhenia 291, 10. Tyrrheni 267,
21. 272, 11. 296, 17. 301, 11.
302, 14. principes in expedi-
tione contra Graecos 207, 9.
- Tzachaidae s. Tzachataei 148, 18.
154, 2.
- Tzachatae rex 163, 7.
- Tzemplacones Ceredae urbis ma-
gistratus 565, 11.
- Tzanises Caraisuphis f. 167, 19.
378, 14. Pagdatim administravit
ib. 20. Tahrezen subegit ib. 22.
- Paiampuris filio arma intulit
ib. Artzinganiam urbem cepit
ib. 23. et Armeniam infra Eu-
phratem 168, 1. Samnariam
obsedit ib. 10. in Paiampurem
castra movit ib. 13.
- Tzapnidae 65, 6. eorum regio 496,
12.
- Tzarcasi 135, 22.
- Tzechj qui Boemi dicuntur 258, 16.

- Tzokles Paisangaris f. 166, 14. 167, 1. unus de numero Temiris nepotum 397, 7. 462, 2.
 Tzymissia nominis origo 437, 11.
 Ucratis urbs 131, 14.
 Ulacides muniti Turci 504, 6.
 Uliæ Temiris f. 166, 10.
 Uncra Phrygiae urbs et regni sedes 154, 18.
 Ungleses Stephani Triballorum regis frater, equorum regionum custos 28, 22. 30, 2. 31, 16. 53, 12.
Υραγορ Turci 437, 21.
 Urbium tyrannis 302, 8.
 Urda Scytharum agora 127, 17. 129, 12.
 Ursinorum s. Arctiorum familia 270, 6 302, 19.
 Valentia urbs 273, 16.
 Veneti 2, 7. 50, 11. 74, 6. 143, 21. 200, 1. 202, 7. 205, 22. 208, 2. 213, 19. 214, 8. 235, 10. 238, 13. 251, 19. 264, 16. 272, 11. 295, 10. 296, 16. 299, 6. 302, 13. 305, 10. 431, 6. 476, 22. 478, 9. 489, 15. 530, 10. 545, 1. 555, 15. eorum urbs 188, 22. reipublicae forma 194, 3. senatus ib. 13. reliqui magistratus 196, 7. 197, 22. bellidux 198, 5. urbis domorum magnificentia 197, 5. mercatura ib. 198, 11.
 Verona in Venetorum ditione 191, 6. eius principes Sclarii ib. 7.
 Victor de familia Capelliarum Venetus patricius 545, 15.
 Vienna urbs 69, 19. 70, 9. 21. 72, 9.
 Vincentia urbs 191, 8.
 Vladislaus III. e Polonia ad Pannoniae regnum accessit 258, 19 cum Amurate II. bellum gessit 307, 12. foederibus ex pontificis Romani mandato solutis bellum redintegravit 316, 20. 322, 20. 325, 1. Calliacren et Varnam urbes subegit 326, 14. cum Amurate II. proelium commisit 330, 10. in quo cecidit 336, 10.
 Xerxes Darii f. 153, 14.
 Zachariorum familia 207, 13. 240, 18.
 Zaganus Mechemetis II. affinis 383, 12. 401, 2. 404, 11. 436, 10. Callipolis et Thessaliae praefectus 470, 20. Peloponnesi praefectus 476, 21. 481, 14. 482, 7. 483, 21. 484, 11. 527, 19. 561, 15.
 Zagore campus 101, 4.
 Zarcus Macedoniae praefectus 28, 17. 38, 15. eius filii Constantinus et Dragases 81, 7.
 zarobatanæ bombardæ 356, 11.
 Zazyntus 209, 6.
 Zenempisas Argyropolichnam subegit 324, 2. a Therize Berrhoeae principe trucidatus est ib. 10.
 Zetines dux Turcicus 81, 18.
 Zetemis urbs Thermopylarum 67, 16. 174, 10.
 zichides Nazataei s. monachi Turcici 352, 15. 393, 20.
 Zunaites Smyrnae princeps 204, 14.
 Zupanus Nicolaus Tricæ et Castoriae praefectus 29, 1. eius filius 53, 11.